W. 133

FROM THE LIBRARY
OF WILLIAM MORRIS
KELMSCOTT HOUSE
HAMMERSMITH

FROM THE LIBRARY OF
LAURENCE W. HODSON,
COMPTON HALL, NEAR
WOLVERHAMPTON.

10

William Mores

June 26th 1896

Folkestone.

IN prima parte agitur
de iusticia naturali. et
positiua. tam constituta
quam inconstituta. que
etiam ponatur de iure
ciuili et ecclesiastico. et
etiam pertractatur de auctorita
te et canonicarum scriptura
rum. conciliorum tam generaliu
quam prouincialium. de nomi
a apocriforum librorum.
decretalium quoque epistola
rum. necnon aliarum scriptura
rum. que autentice uocantur.
Agitur etiam in ea de diuer
sis ordinibus ecclesiastici
qui sunt. unde originem.
uel nomen acceperunt. de an
tiquitate quoque et statu eorum
rum. que inter cetera pri
mum uel secundum uel tercium
locum optineat. qualiter
in eorum per singulos gradus
quisque promouri debeat.
De conuersatione et pro
fessione ordinandorum.
de habitu et officio or
dinandorum. Quemad
modum quoque tam episcoporum et
presbiterorum et ceterorum ex
aminatio fieri debeat.
quid ad episcopum. quid ad
unumquemque inferiorum
specialiter pertineat. qui et
quibus ordinibus in quem
gradum ascendere possint.
qui post lapsum uale
ant reparari. an non.
Agitur etiam in ea de episcopis
et archiepiscopis et ceteris a quibus
sunt eligendi uel ordi
nandi. usque ad quem ter
minum episcoporum electionem
differri liceat. quo tem
pore sacri ordines sint di
stribuendi. an semel or
dinatus in eodem ordine
iterum sit ordinandus.
De differentia episcoporum et co
episcoporum de hiis que ab episcopis
suis promouri contempnunt.
an sunt cogendi uel non.
an et mutuis teneri de

beat aliquis in eo loco in quo ordina
tus est. Quo tempore episcopi consecrentur.
post electionem eorum usque ad quem ter
minum ipsorum consecratio differri uale
at. quo presbiteri. diaconi. et ceteri sunt ordi
nandi. quibus temporibus et ieiunia sint ce
lebranda. quibus temporibus institutis.
qua etate per singulos gradus promo
ueri debeant. a quibus etiam romane se
dis episcopus et ex quibus sit eligendus et ordi
nandus. de cuius electione etiam deli
berare predecessorem oportet. cui refer
uetur eorum electio. In quibus locis. pat
arche. primates. archiepiscopi. episcopi. corepiscopi et
reliqui sacerdotes sunt ordinandi.
Sequitur in ea breuis recapitulatio
superiorum. que electum ad quamlibet
preposituram ecclesie cuibus esse sine communione.
quod si ante tempus sue ordinationis. uel post ali
quod mortale amisisse conuincitur. suscepti
gradus officio ibidem priuandus docetur.
Agitur etiam in ea de retrusione lap
sorum de mundicia clericorum. de indisci
plinato accessu. et reprehensibili coha
bitatione. ac famosa familiaritate
clericorum et mulierum de reparatione
lapsorum. post penitentiam qua a suis
mundus est prohibetur etiam alte
ris conscientie peccatis. ne aliorum uici
a palper. ne luporum laudibus glori
entur. cuius tamen doctrina si sese
aliorsum habuit contempni non debet.
Agitur etiam in ea de hospitalitate.
et doctrina et correctione episcoporum. quo
rum auctoritatem in docendo preferre
debeant circa necessitates pacientes
liberales esse iubentur. In ipsa liberalitate
similiter ostenditur quis modus sit
obseruandus rerum. et personarum.
Prohibentur etiam episcopi. ne ad uindi
ctam sint faciles. ne sine turpis lucri
cupidi. ne aliquo negocio inhonesto.
sibi necessaria querant. ne minorum
tutelas. aut curationes. nisi forte le
gitimas et inexcusabiles. suscipiant.
Ne secularium causas assumant. ne ro
cinorum causas usurpent. Quod de omni
bus diuino cultui mancipatis genera
liter intelligi oportet. nisi forte ali
quis eorum episcopo iubente ecclesiasticarum
rerum gubernacula suscipiant. orpha
norum et uiduarum que indefense sunt.
aut earum personarum que maxime eccle

K. LIECHTENSTEIN.
BIBLIOTHEK

sticto indigent amminiculo: parroci
nia per timorem dei suscipiant. Osten
ditur etiam in ea quibus ecclesiastice parroci
nium denegari non debet. Singula
quoque ecclesiastici uiris officia singulis
quibusque personis: non tamen propinquis. uel
sibi fauore coniunctis sigillatim com
mitti iubentur. pariter et in ea demon
stratur. quare diuisa officia uni perso
non sint committenda. Quod sit officium
uice domini. quare secularibus uiris cu
ra ecclesiasticarum rerum non sit committenda.
Agitur etiam in ea de discordantibus et dis
sidentibus inter se. uel equali potestate ad con
cordiam reuocandis uel etiam condempnandis.
De hiis etiam quibus ecclesia non sufficit ut de
labore manuum uiuant. absque detrimen
to sui officii. De hiis etiam qui ecclesiasticis
officiis negligunt adesse. de hiis quoque
qui in ecclesia non corde sed uoce psallere stu
dent. de diaconibus modulationibus uo
cis inseruientibus. De clericis ab episcopis or
dinandis. De episcopis qui a sua prochi
a non recipiuntur. uel qui pro aliqua causa
nolunt eas adire. De obedientia quam
inferiores ex ordine superioribus debent.
de superpellicio diaconorum et episcoporum. quibus ro
manus pontifex uices suas committere
ualeat. De hiis qui eius legationem
impediunt. de archidiaconis: ne sup
clericos dominationem exerceant. uel censum
ab eis exigant. in quibus probantur excepti
episcopis. De hiis etiam que de ordinibus uel ecclesia
sticis rebus a principibus decreta inueni
untur. an ullam auctoritatis optineant.
De peregrinis et transmarinis hominibus
sine chirographis .v. episcoporum non ordinandis.
de hiis qui in peregrinatione baptiza
tur non promouendis. De officio pri
matum et patriarcharum que reue
rentia archiepiscopis sit eis exibenda.
Ne aliquis patriarcharum uniuersalis
appelletur uocabulo ante pallium accep
tum archiepiscopo primati. uel patriarche e
piscopos ordinare non licet. Quibus
diebus uel quibus horis archiepiscopus palli
um ferre debeat in confessione pallii
antiqua priuilegia sint innouan
da. et quod in una prouincia: du
o metropolitani esse non debent.
In secunda parte que prima causa
est: Agitur de simoniacis. de hiis ui
delicet qui per pecuniam aliquos in

ecclesia ordinant. uel ecclesiastica beneficia tri
buunt. De hiis etiam qui scienter aut ig
noranter a talibus ordinantur. uel promouentur.
Queritur etiam in ea: an sit peccatum e
mere spiritualia. Simoniaci alieni a
fide probantur. similiter in ea agitur de
sacramentis. que per hereticos uel catholicos
sacerdotes licet criminosos ministrantur.
an sint uera uel falsa polluta uel sanc
ta. quando sint recipienda uel non.
Agitur etiam in ea de hiis qui simonia
ce ordinantur a simoniacis. uel simoniace
a non simoniacis. uel non simoniace a si
moniacis. In dignitate seruanda erga
simoniacos misericordia prohibetur
haberi. nisi uiolenter abstracti fuerint.
Ostenditur etiam in ea quot modis pecunia
accipiatur. qualiter etiam accipiendum sit.
aliquorum supplicatione ad sacros ordines
nullus accedat. et quod sacri ordines si
cut precio uenire merito non sint pre
standi. ita nec etiam restituendi.
Similiter simoniaci probantur. qui pecunie
intuitu ordinandis sacros ordines non
tribuunt. canonice electioni assensum
non prebent. ecclesiis edificandis. uel con
secrandis. lapidem benedictum uel con
secrationem subtrahunt. Queritur
etiam in ea an ingressu monasterii
pecunia sit exigenda. uel exacta per
soluenda. Ibi etiam ostenditur. quod ab ingres
suris monasterium pecunia sit accipi
enda. uel non qui etiam sint in ecclesia recipiendi.
uel non. De hiis etiam qui temporalia uel ecclesiasti
ca beneficia pecuniam dando emerunt uel
accipiendo uendiderunt. Similiter queritur
an sint simoniaci uel non. qui emp
toribus ecclesiarum. sicut eodem crimine ipsi
carentur: ita eadem pena plecti iubentur.
Queritur etiam in ea de paruulis quibus pa
rentum cupiditas ecclesias uel ecclesiastica benefi
cia emit. an implicentur crimine parento
rum non gerunt conscientiam. de quibus osten
ditur. quod et si maculam peccati non contra
hunt. de rigore tamen et seueritate canonum
coguntur deserere. quod ex primo delicto ad
eos peruenisse probatur. quod etiam de omnibus
generaliter accipitur: pro quorum promotione
pecunia a parentibus offertur: ordina
tore uidelicet et ordinando penitus ignorante.
Agitur etiam in ea de hiis qui igno
ranter a simoniacis ordinantur. nec
non de hiis qui per electione pecunias

offeruntur ut decretum electionis fiat. vel
ut per subscriptionem confirmetur.
vel ut electioni non resistatur.
De hys et qui sue heresi renunciant. queritur
etiam an sint recipiendi in equali digni-
tate. vel non. **O**stenditur in ea quod etiam que
dampnabilia sunt aliquando tolerantur pro tempore pro
persona. intuitu pietatis. vel necessitatis.
sive utilitatis. vitandi quoque a scismate
redimendi in ea exponitur. **Q**uod non est in ecclesia
mala sunt toleranda: que resecanda
pariter monstratur in ea. **D**e hys et qui
ab hereticis ordinati sunt. cum ad unita-
tem catholice matris redierint. queritur
utrum in eodem ordine retentum valeant
ordinari: vel non.
In secunda causa de accusatione episcoporum agitur.
in qua primum queritur an in manifestis iudi-
ciarius ordo sit requirendus. ubi est distinguitur
quando sit ordinandus observandus. quando enim notum
est iudici et non aliis. vel aliis et non iudici. vel
iudici pariter et aliis. ita quod non sit notori-
um. vel ita ut sit notorium. **S**ecundo queritur de
expoliatis an sint cogendi ad iudicium
ante plenariam corporalem restitutionem. **D**einde
queritur qua pena feriantur qui in accusatione de-
ficiunt. distinguitur et aliud est accusa-
tionem non implere. aut crimen non probare.
Preterea quid intersit inter calumpniantem et
prevaricantem et tergiversantem. sive temere ac-
cusantem. et que pena unumquemque sequatur.
quod est sequitur. vel a quibus abolitionem postu-
lare impetrare accusator liceat. cuius gratia ab-
olitio fiat. quando principes aliquos in integrum
restituant. ibidem est ex legibus plenissime
habetur. **I**n ea est queritur an deficientibus accu-
satoribus reus sit cogendus ad purgationem.
an sit in arbitrio iudicis vel rei. quota ma-
nu seipsum reddat purgatum: an utram-
to candentis ferri. vel ferventis aque vel mo-
nomachie. vel quibus huiusmodi purgatio sit
adhibenda. **Q**ueritur est in ea si duo vel
tria testimonia ad episcopum convincendum sufficia-
nt. in ea quoque agitur de remedio ap-
pellationis: quo vitiata causa sublevatur. et
omnibus libertas appellandi prestatur. in secula-
ribus causis ad civilem iudicem. in ecclesiasticis
ad ecclesiasticum. maxime ad romanum pon-
tificem. an quoque datam sententiam. vel post eam-
que liceat appellare. nec alicui appellan-
di inducie sint denegande. **Q**uod
si ab eo ad quem appellavit iniuste
appellasse pronuntiabitur punietur.

Si vero post datam sententiam appellare vo-
luit infra x. dies et ad maius adiuto-
rium vero non nisi ad iudicem catholice
fidei alicui catholico appellare licet.
Forma vero appellationis sive ante datam
sententiam. sive post aliquis appellare voluit
ibidem explicatur quod si sententia sub conditione pro-
lata fuit: quia quando sententia sub conditione pro-
ferri debet: dies in appellationi non ab eventu
conditionis. sed a tempore prolate sententie computandi sunt.
nec solum in iudiciis. sed in aliis negotiis
provocationis patet auxilium. nec nocet ap-
pellanti. si is qui pronuntiavit copiam
sui non fecerit quominus is qui appellare vo-
luit facultatem adeundi eum in publico habuit.
Que vero persona sit: et quando tempus appellationis
currere incipiat. si adversus absentem pro-
nuntiatum est. vel si presens aliquis deportandum
pronuntiavit. et in quo tempore relegatus est. ut reporta-
retur. vel si mandato presidis apud principem
aliquis oneratur. vel si exemplum litterarum longa-
tori editum est. **Q**uibus et in aliena causa
appellare liceat: ibidem invenitur. **S**imi-
liter agitur in ea de dimissoriis litteris que
dande sunt ab eo a quo appellatur ad
eum ad quem appellatum est.
quarum forma ibidem explicatur.
Has autem inter tempus legitimum instanter
et sepius petisse sufficiat. quamvis non acce-
perit dum tamen hoc ipsum contestetur. **A**ppellatio-
ne vero imposita: sive recipiatur sive non. an
medio tempore aliquid novandum est. vel si ex
pluribus facinoribus aliquis condempnatus sit. et
pro quodam appellavit. et pro quedam non
ibidem similiter exponitur. **Q**uotiens vero
in eadem lite super eisdem capitulis ali-
cui provocare non liceat: ibidem explicatur.
Ostenditur etiam in ea: a quibus provocari
iudicibus non oporteat. et an obsit ei: qui
in iudicio appellationis minimam pronun-
ciatur tulisse sententiam: et an in causa sit sub-
sequenti: devocandus ad testimonium.
qui eiusdem cause olim cognitionem suscepit.
De causa vero appellationis quando per procuratores. vel
quando per ipsos appellantes agi possit.
De tempore quoque exequende appellationis
de eo et qui postquam appellavit ab appel-
latione desistere voluit. **S**imiliter quando non
etiam provocatione imposita sententia non te-
neat. vel quando appellatio imposita non sit re-
cipienda. vel si ex una causa quam plures
condempnati fuerint. sive omnes appellaverint
et unus tamen appellationem executus est. vel si

uiuis tm̃ appellauit deinde exequens
optinuit an ĩ h̃ casus p̃sit ibidẽ exponit᷑.
Similit᷑ ĩ ibidẽ ostendit᷑. ñ solũ iudici s;
ĩ arbitrosi delegat᷑ fuit suscipiende
appellationis necessitatem imponi.
Cũ ꝗ̃ ꝓfigat᷑ in ea. q̃ a die s̃nie gesta
iuia ẽ inter litigatorib; p̃stent᷑. quib᷒ cã
in ciuilib; casis q̃. in criminalib; ñ so
lũ libellis s; ĩ uoce appellare licebit.
Qr̃ ã de appll'oẽ cognoscat ad deũ a q̃ ap
pellatũ est. litigatorẽ remitti ñ ualet.
s; in oĩ cã appellõnẽ inposita iniustã
pnũtiari deb; l' iustã. Agit᷑ ĩ in ea
de accusatorib; ep̃oꝝ. an laici l' clici in
fioꝝ ordinũ ĩ accusatõe maioꝝ sint audiendi.
Ibi ĩ ostendit᷑ q̃. multi sunt ĩpares ĩ dig
nitate. quos pares facit mira uite.
De monachis ĩ in ea q̃rit᷑ an ĩ ep̃oꝝ
accusatõem sint audiendi. De accusa
tõe q̃. an in scriptis an sine scriptis fi
quidem debeat. ⁊ que sit forma eius
ibidem explicat᷑.
In tia cã de expoliatis agit᷑ in q̃ p̃mũ
q̃rit᷑. an restitutio quib; liber expoliatis
danda sit añq̃. uocetur ad cãm. ⁊ in ip̃a
restitutiõe an sola s̃nia restitutiõis suf
ficiat an ĩ corpalis possessio restituẽ
da sit. ut eiectus l' expoliatus ĩ natã
lẽ possessionẽ recipiat. siue aĩo suo. ⁊
corpe alieno uelud p procurationẽ
siue aĩo ⁊ corpore suo. Agitur ĩ in ea
de inducijs post restitutiõem p̃standis ⁊
quo tp̃e. ⁊ quo spatio. ⁊ quo temporis
spacio sint accedende eis. Si aut᷑ qui
male uiuendo facultates ecc̃e dissipat᷑.
gubnatio ecclasticaꝝ reꝝ ñ est ei resti
tuenda. donec eius cã cognoscatur.
p clicos eiudẽ ecc̃e p̃uidentia ei gubnet᷑.
Hijs uero q̃ ad cãm uocati s̃t similit᷑
induciẽ ñ s̃t negande: p spatia tp̃is
lege diffinita. Spatia uero dilationũ
p locoꝝ positionẽ leges moderantur
dande dilatõis arbitriũ iudicib; nõ
conceditur. ñ eandẽ dilationẽ reoꝝ ur
gentissima tõ flagitantio. ⁊ si necessi
tas desideãte instructõis exegit. Simi
lit᷑ añ in ea ostendit᷑ cui dilatio peti
tis sit deneganda. l' cui p̃standa. ⁊ q̃d
a iudice p̃cedente ñ ẽ postulanda ei
non nisi causa cognita sit indulgẽda.
Ibidẽ quoq; ostenditur quo ordine li
bellum conuentionalẽ auctor reo porri
gat. q̃ ordine libellũ porrexit. ⁊ quot

dieꝝ inducijs sint concedẽ. añq̃. ad cãm p
ueniat. l' si post tempus p̃stitũ intẽ
x. dies reo presente non incurrerit ĩ
quantũ eius condempnatio subsequitur.
Agitur ĩ in ea de infamib; ⁊ ñ legiti
me conuinctis. utr̃ ad accusationem ad
mittendi sint an ñ. ⁊ de oĩb; q̃ gñalit᷑
ab accusatõe s̃t remouendi. distingit᷑
etiã ibid' quid int᷑ excõicatiõem ⁊ ana
thematizatiõem: agitur q̃; in ea de testi
b; de domo inimicoꝝ. ñ pducendis de
inimicis q̃; in accusatiõem l' testifica
tiõem ñ recipiendis. ⁊ q̃. inoffensus. ⁊
ñ suspectus accusatoꝝ ⁊ testiũ desidã
tur affectus. Ibidem ĩ ostendit᷑. q̃. cet
suã puinciã reus nullatenũ est pducen
dus. q; ueritas ẽaẽ in loco admissi cri
mis facilit᷑ dep̃hendi potest. ñ forte alta
pars iudiciũ maioris p̃sone inp̃ella
uit. l' declinando iudiciũ. l' reuelando
s̃niam. Ostendit᷑ ĩ in ea q̃ exceptio ĩ
initio litis deb; opponi ⁊ pbari. que q̃;
usq; ad t̃minũ cãe ualeat differri.
Similit᷑ agit᷑ in ea de accusatorib; ⁊ cri
minatorib; ⁊ ep̃oꝝ q̃s ⁊ si cõpuincialli
b; ⁊ metropolitanis atq; p̃matib; uen
tilare liceat. t̃minũ tm̃ absq; oscĩa ro
mani pontificis accipe ñ ualent. q̃uis
aliq̃n inc̃osulto romano pontifice ple
riq; ep̃oꝝ dãpnati inueniunt᷑. ⁊ alij in
loco eoꝝ subrogati. quoꝝ dãpnatio et
subrogatio p bono pacis ex dispẽsatiõe
tolerata legitur. ⁊ ibidẽ ĩ ostendit᷑ q̃d
ñ liceat alicui metropolitanorum suum
conprincipe. ⁊ alioꝝ iudiciũ expetẽ. ñ forte
ad romanam sedem appellatum fuit.
uel ab ea iudices electi concedantur.
Agitur ĩ in ea de eo q̃. par aut maior
macula eũ reo inficit: ñ de infamib;
gñalit᷑ statuit᷑. q̃d nec cognitores possẽ
ẽe: nec procuratores. l' patroni causaꝝ.
Ibid' ĩ ostendit᷑ quid sit postulare. quor
sunt ordines eoꝝ. qui postulare phibẽ
tur. q̃ uidelicet phibent᷑ aĩo postulare
quib;dã pmittitur p se tm̃ postulare.
ñ p alijs quib;dã etiã p se ⁊ p ceãs p
sonis postulare pmittit᷑ q̃b;dã ĩ p q̃b᷒
lib; p̃sõis postulare conceditur. qui etiã a
professione aduocatorum arcentur.
Agitur ĩ in ea de aduocatis qui nõ
miũe. s; p hijs puniunt ẽẽ certandũ: q̃
conuictũ meruit. l' pactionẽ conferunt cũ
eo litigatore. q̃. in ppria fide recepurit

q ex indulgentia iurgium prohibentur. Similiter ibidem ostenditur in quibus casibus privatum seu arbitrium aliquis suscipere prohibentur. Quot modis infamia irrogetur. que sunt illa quibus aliqui impediuntur ne iudices sint natura videlicet ut surdus et mutus lege ut qui senatu motus est moribus ut femine et servi. Prohibetur etiam in ea quisque iudicium eius qui se declinare cuius in eodem negotio agendo observabit arbitrium.

Agitur etiam in ea de accusatoribus vel testibus qui in absentem vocem accusationis vel testificationis exhibere non possunt. quia absens nec accusari nec dampnari potest. nisi contumacia eum absentem fecerit. Similiter qui absens est per alium accusare non potest nisi in crimine iniuriarum, in quo illustris persona per procuratorem intendere et excipere potest.

De testibus etiam ostenditur ibidem. quod testimonium dicere non possunt. nisi de hiis que presentes viderunt et noverunt. de hiis etiam que audierunt. si ad hoc convocati sunt in civili causa testimonium dicere non possunt. Nec sunt admittendi ad testimonium qui non simul sed diversis temporibus se idem vidisse testantur. nec ad seriem gestorum aliquid ex suo testes addicere debent.

Ostenditur etiam in ea quod deficientes in primo capitulo non sunt admittendi ad sequentia. et quod accusantes priusquam purgaverint se a crimine quo premuntur impari vel minori crimine non datur licentia alios accusandi. nisi suas suorumque iniuria persequantur.

Ibidem etiam ostenditur quando criminalis questio preiudicat criminali vel quando civili. Item quando civilis preiudicat civili quando criminali.

In quarta causa similiter agitur de accusatione. in qua de excommunicatis primum queritur an aliquid accusare possunt. an quando reconcilientur. de quibus et de omnibus qui maculis infamie aspersi sunt. et de paganis atque iudeis generaliter etiam de omnibus accusatis quorum accusatio pendet.

Ibidem statuitur ut nullus eorum ad accusationem admittantur, deinde qui ab accusatione prohibentur. vel quos accusator de domo sua produxerit. vel qui infra annum usque ad xiiii. annum sue etatis pervenerint in eadem causa ad testimonium admitti prohibentur. generaliter etiam qui adversus quos ad testimonium admitti prohibentur. Vel qui ydonei ad testimonium dicendum intelligantur. vel in numero testium diffiniuntur. veluti in testamentis et codicillis. quod ad dicendum testimonium sufficiant. que etiam in testibus iudicii consideranda sunt. sive ab utraque parte testes producti videantur. ibidem plenissime explicantur.

Agitur etiam ibidem de discretione personarum que in iudiciis desiderantur ne aliquis presumat accusator esse et iudex. vel accusator et testis. vel testis et iudex. vel iudex et defensor. et testis. est in omni iudicio quatuor semper desiderantur persone iudices electi. accusatores ydonei defensores congrui. et testes legitimi. addita quinta persona rei videlicet sine qua iudicium institui non potest. Ibidem etiam ostenditur quando accusatio debeat fieri in scriptis. quando etiam non premissa inscriptione accusatio fieri potest.

Deinde ibidem agitur de hiis qui litteris evocati ad dicendam causam die statuta non occurrerint. an sint a communione removendi vel non. Additur etiam de hiis qui in episcoporum iudicio culpabiles apparuerint. ne de cetero ad arguendum admittantur. nisi proprias causas non tamen criminales vel ecclesiasticas asserere voluerint.

In quinta causa similiter agitur de accusatione. in qua primum queritur de hiis qui famosos libellos clanculo scribunt. et plare negligunt. qui litteris mandant. qua pena sint feriendi. Additur etiam ibidem de hiis qui non habentes conscientiam eius. vel libellos vel conscriptos domi vel in publico. vel quolibet alio loco invenerint. ut aut eos corrumpant. priusquam alteri inveniantur. aut nulli confiteantur invenientes. Quod si contra fecerint quasi auctores huiusmodi delicti capitali sententie subiciantur.

Ostenditur etiam in ea quotiens et quibus temporibus causis vel institutis aliquis sit vocandus ad causam. et qui in scriptis quisque citari debet. antequam sententiam dampnationis excipiat. in quibus litteris hec ipsa vocatio significari oportet. videlicet quid ei opponitur. ut ad responsionem preparatus veniat.

In ea quoque agitur de hiis qui impediti causam sue adesse non valent. an per procuratores intendere vel excipere valeant quibus permittitur ut causas sue absentie per procuratores allegent. principalem vero causam nulli nisi per se exequi permittitur.

Ibidem ē ostenditur q. absq; synodali
audientia epi dampnari n̄ debȝ si
ne preiudicio. tn̄ romani pontificis.
qui sicut dampnatos a synodo sua
ualet auctoritate restituere. sic abs
q; synodali audientia quosq; dāp
nare ualet. Quod ex epla gelasy
in qua agitur de dampnatōe aca
cij cuiq; licet aduertere. Additur
etiam de hijs: qui uenientes ad sy
nodum: tumultu l' contumelijs uel
testib; scelm̄ pturbant. Deinde agit̄
in ea de hijs qui alior̄ crimina ui
dicant. qn̄ plurimū 2ferant. sine ui
lentia l' qn̄ delinquūt. Additur ē de
hijs qui non possunt pbare qd̄ infe
runt. qua pena sint puniendi. De
epis ē et ceteris clicis similit̄ ostenditur
qui cum in iniuriam q̄stionū testimonū
dicant. l' non an accusato falsi sit sal
ua litigatorib; adūsus eos: uel non
et qua pena sint puniendi. siue in re
pecuniaria: uel in causa criminali
falsum testimonium dixerint.

Sexta causa de accusatōe symo
niacor̄ agitur. in qua pmū queritur.
an illi qui criminē sunt irretiti. l' in
famia notati ad eor̄ accusationem
admittantur. ubi regularī statutū
ostenditur. q. sicut sacerdos sine cri
mine eligi precipitur. ita a crimino
sis accusari phibetur. Ibid̄ ē ostendit̄.
quod infames sed quicq; culpis exige
tib; ad sacerdotiū puehi n̄ possunt. et
qui illa pecca 2mittunt. de q̄b; apl's
ait. Qui talia agunt. regnum dei n̄
2sequent̄. et alibi. cum huiusmodi nec
cibum sumere. hij oēs ab accusatione
alior̄ repelluntur. an̄q; 2te satisfaci
ant. phibentur ē maiores accusari a
minorib;. spirituales a carnalib; agi
tur ē ibidem de detractorib;. qui doctor̄
uitā moresq; corrumpunt. hij omīs
infames ēē pbantur. quor̄ tn̄ detractō
patient̄ toleranda monstrat̄. Generali
etiam infames serui penitentes bi
gami: qui curie deseruiunt. qui nō
sunt integri corpe. qui sanā nō hn̄t
mentē. l' intellectum. q̄ sedē rectis in
obedientes existunt. qui furiosi ma
nifestant̄. libri ē etiā suscepti et q̄
rectam fidem, et dignam 2uersatione n̄
hn̄t. ab epor̄ accusatione repellunt̄.

Ibidem ē specialit̄ ostendit̄ qd̄ ad heretī
cor̄ accusationē ē infames admittūt̄.
Exemplo quoq; lese maiestatis ē so
cius criminis ad accusationem
symonie admittendus pbatur.
Agitur in ea de epo q̄ in accusatōe accu
satorē uertē querit. an sue simpli
ci assertioni fides sit adhibenda ma
xime c̄ se solū alienī sceleris conscium
dicat. nec illud pbare testibus ualeat.
Ibidem ē ostendit̄ q. iudiciū archiepi
alterius puincie alii l' aliam excepē
n̄ licet. casus tn̄ monstratur. in quo
epc alterius prochianū excōicare ua
leat. Ibid̄ ē ostendit̄ cui iudiciū epc
debeat excepē. si 2puinciales epi circa
eius cām eiusdem discordare ceperint. Quod si oi
um puincialiū 2cordi fuerit dāpnat̄
sn̄ia: necesse habebit. aut iudicantis ac
quiescere. aut ad iudicē maioris au
ctoritatis appellare. ibid̄ ē de reo agit̄.
qd̄ accusatore deficiēte n̄ sit cogendus
ad pbationē. n̄ publica fama uexet̄.

Septima cā: de substitutis agit̄.
utrū uiuente epo alius possit substitui.
et in eius̄ ecā ordinari. ubi ē pbent̄
sacerdotes soli diuina misteria celebrē ut si
forte humanit̄ eis aliqd̄ acciderit. pastan
tes 2sacerdotes uel diacona misteria pficiant̄.
Permittit̄ ē senectute grauatis: coadiu
torē sibi q̄rere. q̄ post eor̄ decessum in
plenitudinē potestatis eis succedē ua
leat. Ostendit̄ ibid̄. qn̄ liceat epo et q̄
ordine. et c̄ auctoritate. de cathedra ad
cathedrā transire liceat. l' qn̄ n̄ liceat.
Agitur ē ibid̄ de mutatōe epaliū sedi
um qn̄ fieri possit. de hijs ē agitur.
qui aplica 2cessione de epali sede ad mo
nachalē descendunt subiectionē. q̄b;
alij subrogari possunt. Illi uero ad
pontificatū nequaquā resurgē ualēt.
Agitur ē ibid̄ qn̄ liceat platis regi
mina suscepti gregis deserere. l' qn̄ non
liceat. Agitur ē ibid̄ de pbro q̄ sacrificio
rum celebrationem causa infirmitatis
dimittit. an recepta ualetudine offi
cium suum exequi possit.

Octaua cā de epis agitur. qui
successores sibi ex testamento instituūt.
ubi ē de epis agitur. qui gradum sui
cepturi meritis adornant qui digni
tatis officium aliqn̄ laudabiliter ap
petunt. aliqn̄ laudabilit̄ refugiunt.

Ubi est ostenditur quod in electione sacerdotum ordinatione episcoporum populi desideratur presentia, ut omnes sciant et certi sint quis prestantior est ex omni populo, doctior, quis sanctior, quis in omni virtute eminentior. Ille eligatur ad sacerdotium. Ibidem est ostenditur quod neque ex plebe que sepe clamoribus aut gratia aut precio forsitan excitata moveri solet, nec etiam ex ipsis sacerdotibus ad eligendum episcopum aliquis se idoneum iudicare debet, nisi cui oratione et precibus a domino revelatum.

Agitur etiam in ea de hiis quos nos non dicimus electi, sed nostra invita deposcere qui sua querunt non que Ihesu Christi, qui de [illegible] et putant se non dispensationem sed imperium assecutos. De quibus ibidem ostenditur quod sicut regina austri iudicatura est homines temporis sui et ninivite condempnabunt iudeos qui contempserunt salvatorem, sic tales iudicabuntur a plebe sibi commissa. Ostenditur etiam in ea quod amicorum patrocinia in episcoporum electione valere non debent, quia in suscipiendo antistitis causam omni utilitate neglecta nullum suo lucro prospicere debet. In ea quoque agitur de hiis qui post electionem per temporitate [illegible] pre stant an sint habendi symoniaci vel non. De eis quoque qui ante exitum cause ab episcopo accusato discedunt de ecclesia. De episcopis qui accusati et a sede novati sunt litteris apostolicis ad suam revocantur ecclesiam.

Nona causa de episcopis excommunicatis agitur, qui tempore sue excommunicationis alios ordinare presumunt. Utrum ordinatio que ab eis facta est vel electio que non a catholicis celebratur facta aliquo modo possit rata haberi. Agitur etiam in ea de episcopis, de archiepiscopis primatibus vel patriarchis, qui clericos alienis sine litteris propriorum episcoporum ordinare presumunt. De hiis etiam qui ordinati sunt an ab episcopis suis in propriis ordinibus recipi possint. In ea quoque agitur de patriarchis vel primatibus et ceteris an clericos suos suffraganei illo inconsulto dampnare valeant vel absolvere, quod salvo privilegio romane sedis nulli facere licet. Non forte cum suffraganei archiepiscoporum subditis suis malum facere ceperint atque eorum correctionem negligentes extiterint. Alias autem sola romana ecclesia sua auctoritate valet iudicare de omnibus. De ea vero nulli iudicare permissum. Sic et clericos civilibus ecclesie sua auctoritate ordinare valet.

Decima causa de ecclesiis agitur, an ecclesie cum omni dote sua et decimis et omnibus que ad eas pertinent in episcoporum potestate consistant; et quo iure pro decimatione et oblationum atque redituum episcopus sibi vendicare valeat. Agitur etiam in ea de episcopis qui volentes singulis annis circuire parrochias suas ad predicandum vel confirmandum exigunt ut mansiones quibus in processione uti debuerant aliquo precio redimant. Ubi etiam precipitur ut annis singulis ab episcopo dyoceses visitentur, quod si in valitudine impeditus per semet ipsum eas visitare non poterit, aliquibus visitationis officium committat. Vel visitantes episcopi quid a clericis suis exquirere vel quid eos docere debeant ibidem ostenditur. Agitur etiam in ea de laicis qui elemosinas et oblationes ecclesie accipiunt, quas vel ipsi comedunt vel aliis concedunt, qui etiam ecclesias incastellare et in servitutem redigere presumunt. Ibidem etiam ostenditur quod episcopi potestatem habent dispensandi res ecclesiasticas, non distrahendi aut dilapidandi. Ubi etiam de rebus ecclesiasticis precarie fieri possunt, quo casu res ecclesiastice alienari valeant, et quo ordine, in quibus etiam rebus permutatio episcopis [illegible] permittatur, quanti etiam ecclesiarum possessionum seu prediorum urbanorum seu rusticorum ad ius ecclesiasticum pertinentium temporalis ususfructus possessio legitime prestari valeat. Ibidem etiam ostenditur quomodo puniantur episcopi qui res ecclesiasticas alienare presumunt. Quid etiam nomine cathedratici exigere debeant, ut tertiam partem oblationum sibi non usurpent, non casu ecclesias reparare noluerint; et ut parrochiales clerici in aliquibus operibus servili timore non cogantur servire. Agitur etiam in ea de episcopis qui per parrochias suas crudeliter deseviunt, qui erga subditos tirannidem suam exercent, qui quedam indicata [illegible] stipendia ab eis exigunt, qui superfluis exactionibus pene usque ad exinanitionem basilicas suas perducunt.

Undecima causa de clericorum iudiciis agitur, tam criminalibus quam civilibus, an clericus ante civilem iudicem sit producendus. Ubi ostenditur quod in omnibus causis auctor forum rei sequi debet, quia etiam pena sit subeunda. Clericus qui relicto ecclesiastico iudicio cognitorem civilium iudicium elegerit, tam in civili quam in criminali actione et quam clericus reputatur obnoxius a

ciuili iudice puniri n̄ debz. Nisi ab
epo suo nudatus fuit clericat' honore.
Ostenditur ē in ea: an suspensione
sit dignus clericus: qui ad ciuilē iu
dicem cl'm ecclesiastici ptrahendū. Agi
tur ē in ea: de iniusta snīa suspensi
onis. depositionis seu ē excoīcationis. an
sit ei parendum. l' non. ubi ē distin
guitur quot modis snīa iniusta di
catur ē qn̄ sit obseruanda. qn̄ ē pro
nulla hn̄da. Agitur ē ibidē de duplici
genē excoīcationis scilicet iudic' ē snīe. et de
hys qui cū excoīcatis scienē l' igno
ranē coīcant. in quo casu sint habē
di excommunicati: qui cum excoīca
tis scienē cōmunicant: in q'. minime.
De hys ē ecomputatis. ante quoꝝ ab
solutionē eps̄ morit'. an postea ualeant
absolui. ꝓ quibz ē culpis aliqui sit
excoīcandi. Ostenditur ē in ea qd' uxo
res. filij. serui. ancille. seu mancipia
excoīcatoꝝ. necnō rustici ē seruientes.
et oēs alij q' n̄ adeo curiales sit. ut eoꝝ
consilio scelera ppetrent'. ē qui ignorā
ter excoīcatis coīcant. quiqz cū illis
coīcant: q' excoīcatis coīcant: aplica
auctoritate anathematis uinculo subi
ciunt'. Oratoribz quoqz siue peregrinis.
siue uiatoribz qui in terram excoīmu
catoꝝ deueniunt. ubi n̄ possunt emē.
l' non hñt unde emant ab excom
municatis accipiendi licentia dat'.
Pis excoīcatis n̄ ob substentationem
superbie. s; humanitatis cā aliqd da
re non phibetur. Excoīcationis atqz re
conciliationis forma. ē modus. ē que
pena sit imponenda pbr̄is. q' excoī
catis sacrum mysteriū contingere psu
munt. siue et hys qui excoīcatis
communicant. ibidem explicatur.

Causa duodecima cā: de clericis agitur.
qui uolunt ppria relinquere. ē coēm
uitam ducere. An clericus sit eis de
nabendus. ē quomodo liceat eis p
ppria hr̄e. uel non. ē an redditus ecclīe
liceat eis p pbendas diuidere ut an
nuos redditus diuisoꝝ pdioꝝ quis
qz sibi uendicet specialiter. Agitur
etiam in ea. de sacerdotibz qui aliq'
de rebz ecclīe dedisse noscuntur. qn̄do
hys qui acceperunt ea: que data sit
aliqua firmitate constabunt. uel qn̄
alienationes fcē in irritū reuocantur.

Ibidem ē ostendit'. qua pena sit ferien
dus: q' res ecclīasticas alienare presu
mit. l' qn̄ eccl'a que sibi subrepta sit.
multiplicata recipiat. l' qn̄ lucr' de dāpni
non querat. Agitur etiam in ea de
porcionibus oblationum: et deci
mationum. et redditium ecclesiasti
coꝝ. quot fieri debeant. ē quibz puene
riant ē quoꝝ dispensationi reseruent'.
De laicis quoqz ibidē agitur. q' mori
entibz epis. siue alys clericis res defū
ctoꝝ inuadunt. ecclīe atqz paupibz.
surripiunt. q' nec epō. nec alicui me
tropolitano conceditur. De seruis
ecclīaꝝ ibidem agitur. qn̄ possunt ad
libertatem uenire. l' quomodo eoꝝ im
pediatur libertas. qm̄ reuerentiā libti
sue patronis debeant. ē q' res sacre
pro alimonia pauperum. ꝓ redempti
one captiuoꝝ distrahi possunt. qd'
qz religionis intuitu ea in quibz
ecclīa detrimentū n̄ patit'. monastiys
tradi ualeant. In ea quoqz agitur de
hys. qui ante tempus sue ordinati
onis nichil hr̄e uidebant'. ē post or
dinationē suam multa inuenisse
noscuntur. ubi distinguitur que ex
uoluntate. postea quesitis rebus
ecclīe annumerare cogantur. q' mi
nime. De hys quoqz in ea agitur.
qui de suis ē ecclīe rebz. l' de rebus
tm̄ ecclīe aliq' quesisse noscuntur. an
puenerunt. De hys quoqz qui pro
compendio suaꝝ reꝝ ecclīe rebz detri
mentum inferunt. l' occasione reꝝ
ecclīasticarū in rebz pprys detrimenta
patiuntur. Ostenditur ē de quibz rebz
liceat sacerdotibz testamēta cōficē. uel q'
modo de rebz ecclīasticis testari liceba
eis. l' si intestatus ex gradu ecclīasti
co aliquis decedat. nec inueniatur
qui iure cognationis ei succedat. ad
quem deuoluatur eius libertas.

Causa tercia decima cā: de hys a
gitur. qui cladibz belloꝝ psū: hosti
li metu compulsi. domicilia sua in ali
am diocesim transferunt. pdia tā
antiq' colere non deserē. quibz debe
ant psoluere decimas. an eis apud
quos domicilia transtulerē. a quibz
etiam spūalia accipiunt. an hys
intra quoꝝ diocesim pdia colunt:
apud quos etiam funerari debeāt.

De p̄scriptione quoq; .xxx. ul' xl.
annoꝝ in ea queritur. an in decima
tionib; et iure funerandi. ⁊ ceꝰis eccā
sticis reb; locū hab'at. de iure ē funerandi
cessante p̄scriptōe q̄ritur an sit libe
rum cuiq; sibi sepulturā eligere. pro se
pultura quoq; mortuoꝝ aliquid exigi
p̄hibet'. ⁊ qua pena sint digni. q̄ defun
ctoꝝ oblationes aut negant eccli̅e aut
difficulter reddunt. similiter ibidē ostendit'.
Agitur ē in ea de mortuis. an sint ī ecclā
sepeliendi uł non. ⁊ quid eis p̄sit iuxta
ecclām sepeliri. quid ue ad eos p̄ueniat.
an in hac uita tm̄. an ē p't hanc uitā
alr̄ aliūs orōnib; atq; ɔsiliis adiuue
tur. quot modis aīe defunctoꝝ soluant'.
quib; sacrificia ⁊ oblatōes prosint p't
mortē. quare etiā . vii. xxx. l' xl. dies
ab obitu defunctoꝝ obseruet'. ⁊ unū ex eo
rum sumpserint. an lugē ⁊ tristari ma
p nostra quam p aliorum morte sit peccā.
De mortuis ē iterū sciant ea que hic
aguntur gerunt' uł n̄. De hiis quoq;
qui in patibulis suspenduntur. an
iuxta ecclesiam sint sepeliendi.
[Q]uarta decima cā de canonicis
agit'. qui de p̄diis eccē q̄stionē mouent.
de quib; q̄ritur an liceat eis sua repe
tē. ⁊ q̄ uā dum res ecclie p̄secuntur n̄
sua. quoꝝ domini n̄ sunt. s; res paupe
rum quoꝝ curam gerunt repetere p
bant'. nec sibi s; paupib; corā iudice
stare ⁊ in iudicio contendē p̄bantur.
Aliis q̄ ut pote in p̄fectis sua repetere.
et in iudicio stare p̄mittunt'. Osten
ditur ē in ea q. in cā ecclē ē clici eiusdē
eccē ad testimoniū dicendū produci
possunt. [I]n deficientibus autē instru
mentis secularium negocioꝝ p̄hibē
ad testimoniū laicoꝝ puocari p̄hibet'.
Agitur ē in ea de hiis qui negociato
rib; pecuniā credunt. ut ex eoꝝ merciū
emolumēta p̄cipiāt. q̄ usuras accipe p̄hibēt'.
[I]bidem ē ostendit' qđ nec clicis. nec la
icis usuras licet exigere q̄ qui usu
ram accipit. rapinam facit. u ē p
lat' oē q. male possedit' alienū esse.
Male autē possidet q̄ male utitur.
[P]robatur ē in ea qđ ex fenore l' usuris.
uł ex quolib; male acq̄sito elemosi
ne fieri n̄ possunt. ⁊ qđ si alii subue
nire n̄ possum' n̄ alr̄ ledat'. quomodī ne
utrū uitari q̄. alterum gerari. et qđ
exemplo filioꝝ isrl'. qui egyptios spo
liauerunt aliena rape n̄ debemus.
[I]bidem ē ostendit'. qđ noīe furti omnis
illicita usurpatio rei aliene intelli
gitur. ⁊ qđ non numq̄ aliq̄ de peccō
acquirunt'. q̄ paupib; iuste erogant'.
et qđ pn̄ia n̄ agitur. s; simulatur. si
res aliena p quā peccatū ē reddi
possit. et n̄ reddatur. Agitur etiam
in ea. de eo qui rem alienam confer'
tur. utrum eandē an eius ad existima
tionē restituere debeat. De flagiciosis
etiā. pro quib; ap p̄ncipes eccā deb;
intercedē. n̄ eos temerario ausu defendē.
[F]uriosi quoq; ibidē ostendit'. non tam in
q̄ntitate rei. q̄ ē affectu furātis ɔsidari.
[Q]uinta decima. xv. cā. de quodā clico agitur. q̄
an sacerdotalē bn̄dictōem crimine car
nis lapsus ēē p̄hibet'. Post sacerdotiū
uero in furorem uersus. quendam
interfecit. recuperata sanitate accusa
tur ab ea. cū qua lapsus ēē dicitur.
Queritur ergo in ea. an q̄ alienata
mente fecerit. sint imputanda. ubi
etiā de peccātis agit'. utrum oīa sint
uoluntaria an aliqua preter uolun
tatem ex carnis uoluntate p̄cedant.
[I]bidē ē ostenditur n̄ alia intelligi pec
cata uolentiū. n̄ q̄ a nescientib; com
mittunt'. ⁊ q. furiosi. ⁊ impuberes in
iuriam quid pati possint facere an
non possunt. ⁊ que imputent' eoꝝ q̄
p̄cedunt ex infirmitate carnis uł ai
que minime. Quare ē pectora iubent'
occidi. ad q̄ mulier accesserit. De furi
osis quoq; agitur ibidem sp̄aliter. q.
oblati in iudiciis minime rei fiant.
ne sint obnoxii morti ⁊ si p furorē in
nocentes p̄maneant. De ebriis ē ibidē
ostenditur. q. si qua p uinū intelligi
tur deliquisse. sciā eoꝝ intelligunt' deli
quisse donant' uenia. s; leuiati do
nant' auctores. ⁊ generalr̄ ibidē excu
sant'. quecūq; p̄ter uitam uoluntatē
gerunt'. penitentia tm̄ ibidē imponenda
ei ostendit'. q̄ insaniens aliquē occidit.
[I]ncidit in ea quoq; agit' de clicis. qui p impē
sis patrociniis more secularium mu
nā exigunt. De mulierib; q̄ an ge
neralr̄ ad accusationē admittantur.
l' in qb; casib; sp̄alr̄ eis accusare per
mittit'. P̄hibet' ē epīs. p̄bris. l' q̄b;lib;
clicis die dn̄ico cuiq; cāe p̄positi ne

gocari uentilare. Ibide est ostendit' q
cam inficiantib; purgatio e defen
da. & q confessio clicor cruciatib; n
est extorquenda. & q iuramenta. l'
quelibet oblationes uiolent' extor
ta absq; infamia l' calupnia apli
ca auctoritate ualeant dissolui.
Sed & utis iuramta est ibidem osten
duntur: p romanu pontifice posse
remitti. Cum illi quib; pstita fue
rant. a suis dignitatib; deponunt'.
l' excoicant'. ibide est ostenditur. q si
nodali audientia sacerdotes ab epis
contempnari n debent. & q epi desiden
tur in causis sacerdotum quor est i
causis diaconor. Agitur est in ca.
de hijs qui corporalia pecca amit
tunt & postea pbri ul' diacones or
dinantur. an susceptis possint fun
gi officijs. De sacerdotib; est in adul
terio dephensis. siue de h sola fa
ma respsis. utr' ab eis sacra sint
percipienda misteria.
In xvi ca. de monachis agitur.
an liceat eis officia sacerdotalia celebrare.
penit' dare. & baptizare. & decimas ac
cipere. ubi est ostenditur q simplicit'
monachi ecclasticis n aggregati. cleri
cis a quib; psident' decimas debent
psoluere. munus debent ad altare
deferre. cor sunt subiacere. quib; est con
ceditur ut ipsi iure habeant immuni
tate. os uicele sunt testamentarie. seu
legitime. siue datiue. nouarii est col
lationu & sordidor munerum. Qui
uero sacerdotali electione & epi ordinatione.
ecclasticis sunt aggregati officijs. et
ordinaturi prochialib; ecclijs. iure
ab eis temporalia accipiunt. quibus
spiritalia ministrant. necno sacerdo
tib; suas decimas soluere. aut munu
ad altare deferre coguntur. De hijs est
qui intra claustra monasterij consi
stunt. quib; sacerdotalis ad regendu n commitit'.
Ibid simili' ostendit'. q spali puilegio
de pdijs que ad usum pprim colunt'.
decimas ab eis nulli punitatur exi
gere. De pdijs aute que familie e
or colunt': ibide decime psoluantur.
ubi cor infantes baptizant'. & ubi p
totu anni circulum missa audiunt.
Ibid est ostendit' q pp duos epatus: in
unu potest redigi. & unu in duob; di

uide. & epos ab obedientia q debent
archiepis. & a iuris dictione potestatu
cor. l' temporalit' l' imppetuu exime.
Ibid est ostendit': qd plures baptisma
les ecce in una dyocesi ee n possunt.
Agitur etiam in ca. de hijs qui oblati
ones ecclie. l' decimas. preter consciam
epi alijs q baptismalib; ecclijs sol
uunt. et contempta dispositione epi
pro suo libitu tribuunt. Ibid est osten
ditur: q pari pena sunt puniendi:
qui res ecce inuadunt. & qui in reb;
epor simili crudelitate incrassantur.
et q epi de suar iure dyocesu nichil
debent auferre. nec possessiones ecclie
aliquo modo alienare. q est graue sit
apud deum decimas est oblationes ac
primitias sacerdotib; n soluere & q epi
consentientib; monachis q int' claustra
morant'. non tamq clericis s; ut pau
pib; quib; quarta pars decimario
rum debet'. decime licite tribuantur.
Ibidem est ostendit' q usus decimarum &
oblationu secularib; puenire n potest. a
quib; tn si epo loci illi consentiente i usu
misient. monachor et seruorum dei
omnia eis perpetua firmitate stabilire.
Agitur est in ca. de capellis que a mo
nachis possident'. quomodo p cor i
stitutem a sacerdotib; sunt gubnan
de. & quomodo cor sensu sacerdotibus
ab epo sint committende. ut p debita q
rem cura ipi epo ronem reddant. pro
reb; ad monasterium ptinentib; abbi
debita subiectione exhibeant & quo
modo epor debent subesse regi
mini ecclesie quorumcumq; mona
chorum in singulis parrochijs sint.
Agitur est in ca. de epis. qui i aliene
ciuitatis territorio eccas edificant. ad qs
ptineat uel ordinatio l. & consecratio cor.
Ibid est ostendit'. quomodo pscriptoe te
poris oia eccar tollant'. & quomodo
pscriptio longi tpis in eis locum n
habet. in quib; est reb; nulla pscriptio
locu hre possit. que est pscriptoes sunt
introducte odio petentis. & fauore pos
sidentis. q solo odio petentis. Que ex
ceptionem tn patiant. q est actione non
solum aduersus aliu. s; aduersus credi
torem & aduersus ueru dnm. quomodo
etia prescriptoes interrumpantur. p na
turalem detentione. l' p litis contestatoe;

Quoniam illa litis contestatio fieri debeat.
uel quod remedium detur ei. cui res prescri
bitur. et ad prescriptionem intrumpendam.
si lite contestari non potest. quot et an
ni sint necessarii ad prescriptionem implen
dam. si quo quoniam intrupta fuit. uel
si ab eo qui prescribere cepit alium quo
quomodo possessio peruenit an tempus p
rimi possessoris connumeretur cum tempore sequentis.
Ibidem et ostenditur que prescriptiones religi
osis locis competant. uidelicet quod abbates
monachi et venales possessiones habere
non possunt. sed tamen .xl. annorum prescrip
tione defenduntur. Agitur et in ea de
prelatis. qui ea que ecclesie debent putantur
permissis indicijs sua auctoritate manda
uerunt. et usurpauerunt. inter eorum maleficia com
putentur esse ut cadat a causa. et incidat in
constitutionem illam. Si quis in tantum. uel an deli
cta eorum in dampnum ecclesie uerti non possunt.
Ibidem et ostenditur quod laici nec sua nec
episcoporum auctoritate decimas uel ecclesias pos
sidere possunt. et quod episcopi sine beneficio siue
precio ecclesias uel decimas laicis dederunt.
domum orationis. domum negotiationis.
et speluncam latronum faciunt. et quod lai
ci non solum de alijs. sed et de negotiatione et
de qualibet uenatione sua debent decimas
dare. et quod decime non sunt redimende a populo.
qui aliter eas dare nolunt. In ea quoque a
gitur de ecclesijs. quod omnes in episcopi potestate con
sistant. nec archidiacono. nec archipresbitero.
siue preposito uel decano animarum curam uel
prebendas ecclesie sine iudicio uel consensu episcopi
alicui tribuere licet. Agitur et in ea de
hijs qui ecclesiam uel abbatiam. uel quibuslibet
ecclesie inuestituram de manu laicorum acci
piunt. qui pariter inuestientes uidelicet
et accipientes excommunicari iubentur.
Ibidem et precipitur: ut nullus suscipiat
habitum monachi ante spem. aut promis
sionem ducatur ut abbas fiat. Nullus
et presbiter duas ecclesias habeat. Nullus episcopus in
rebus diuinis et yconomos non de proprio
clero constituat. et ut sacrilegus iudicetur.
Si quis principum uel laicorum dis
positionem. uel dampnationem rerum. uel
possessionem ecclesiarum sibi uendicauerit.
Ibidem et ostenditur de fundatoribus ec
clesiarum. qui et patroni uocantur.
a cura patrocinanda: et sollicitudi
ne prouidendi. quam debent eccle
sijs. quid iuris in eis habeant. quid non.

Ibidem et ostenditur. quod episcopis consentientibus
licet monachis decimas et ecclesias
a laicis suscipere. et quod nemini licet
monasterium in proprium ius trahere.
sed alij in monasterio tradere. Ibidem et
ostenditur: quod congregatio debet sibi eli
gere abbatem. post mortem abbatis sui. uel eo
uiuente. si ipse decesserit uel peccauit. et
quod episcopus non debet abbatem uiolenter retinere
in loco suo. nec aliquem ordinare ibidem
potest. ipse abbas. de suis propinquis. uel
amicis sine uoluntate fratrum.

[Q]uidam xvij. causa. de sacerdotibus agitur.
qui infirmitate grauati. sancte religio
nis propositum appetunt ecclesie
et beneficio renuntiant conualue
runt se futuros monachos negant.
ecclesiam et beneficium reposcunt.
Primum itaque de uouentibus agitur. an
liceat a uoto recedere. uel non. et an ex
solo uoto cordis teneantur. qui mona
sterio uel abbati se non tradiderit. non permissionem
scripsit. et quo spatio ante susceptionem
habitum sunt probandi nouitii uel incogniti.
Agitur et in ea de hijs qui monasterijs se tra
diderunt an liceat eis postea cum licentia
abbatis redire. ad propria. uel si sine licen
tia abbatis de monasterio discesserint
utrum sint eis reddenda. que monasterijs
obtulerant uel non. Ubi et ostenditur. quod qui
cumque aliquid de iure ecclesie alienare temp
tauerit. sacrilegium facit. et homicida
sui animi esse est mulctandus.
Ibidem et ostenditur quot modis sacrilegium
fiat. et quod duplex est pena sacrilegij.
siue in rem. siue in personam committatur.
excommunicationis uidelicet pecunie et quod pe
cuniaria pena est eis persoluenda. ad
quos sacrilegij querimonia pertinet. et
que capelle habeant cimiteria .xxx. pas
suum. et que non. et quot sacrilegij ad instar
publici criminis. et lese maiestatis
sunt accusandi. et capitali sententie subiacen
di. et quod confugientes ad ecclesiam non sunt
uiolenter abstrahendi. uel quoniam exire cogendi.
Ostenditur et in ea. quod nec episcopo consentiente
monasterij possessiones ab abbate dari
debent. nisi forte in ecclesie fabricam eri
gendam donatio processerit. quo ca
su ei tantum donare licet. quantum
parietes ecclesie concludunt. et quod in uen
ditionibus quas abbates facere presumunt.
Hec forma seruanda est ut si sine

licentia epi uenditū fuit. ad eius
potestatē reuocet. ⁊ q. ea q̄ de eccliis
ablata sīt aliquādo iuste. ⁊ laudabilit̄
reddunt̄. sumuntur. ⁊ licite reddūt̄.
aliqñ laudabilit̄ auferre sinūtur.
a quibꝫ ⁊ illicite ⁊ dāpnabilit̄ usurpāt̄.
Item xviii. ca. agitur de monachis
q̄ tpr̄ sue ɔuersationis mōastio multa cō
ferunt. p̄ita in ep̄s pmoti in epatu
p̄ia acquirunt. De quibꝫ ɔstituit̄.
ut q̄cq̄d an̄ ep̄ale ordinationē. l' ex legi
tima successione. l' quolibꝫ alio titu
lo ad eos peruenit. mōastio sit potestā
uendicandi. Post temp' uo sue ordia
tōis quicq̄d acq̄sierint. rebꝫ eccle an
numari debꝫ cui p̄ficiuntur. Agitur ī
in ea. de electōe ⁊ ordinatōe abbatū ⁊
an p eos sit eligēdi. ⁊ ordinādi. an a ep̄
is suibꝫ sit eligendi. et instituendi.
Ibiđ ī agit̄ de libtate ⁊ subiectōe mōa
stioꝝ. quoniā uidel' monastia sīt libia.
a gubernamine ep̄oꝝ. l' q̄. obedientiam
l' reuerentiā monachi debeant epis.
q̄rū eoꝝ potestati sunt subditi. Osten
dit̄ ī ibidem q. n̄ debent simul coha
bitare monachi. ⁊ monache. nec de
bent duplicia mōastia fieri. s; puel
larum monastia a mōastio mōachoꝝ
longius debent collocari. q̄ tn̄ religio
soꝝ mōachoꝝ āministratōe ac p̄sidio
sīt gubn̄anda. Pmittit̄ ī epis uisitā
di. ⁊ cohortandi gr̄a. ⁊ corrigendi. si q̄d
ibi corrigendū fuit. quotiens s' pla
cuit ad mōasterium accedē. ita tn̄ ut alr̄
quod grauamē mōasterium non incurrat.
In ea ī ostendit̄ q̄d seruitium debeāt
epis monasteria. et eorum eccle.
Item xix. ca. de clicis agit̄. qui re
ligionis ꝓpositū appetunt. quibꝫ q̄
meliorē uitā sequi cupiunt. liberos
eis ab ep̄o in monastiis largiri opor
tet ingressus. Ostendit̄ ibidem. q̄d
ep̄o inuito clicū eius nullus debꝫ sus
cipe. n̄ ad ꝓpositū melioris uite tn̄
sire cupiunt. q̄bꝫ sine p̄ris sui licen
tia religionis ueste nulli uiate per
mittitur. Agit̄ ī ibiđ de mōastiis. q̄
ep̄oꝝ ɔsilio semel sīt edificata. ut̄ possit
mīsire ī clicoꝝ l' sclariū habitacula.
De hiis ī ad ɔuersionē ueniunt. quo tpr̄
debeant tonsorari. nec non de hiis. q̄
monasterium ingrediuntur. an reli
quat̄ eis ult̄ testandi licentiam.

Item xx. ca. de hiis agit̄. qui tpr̄
sue pueritie a parentibꝫ monastio t̄
dunt̄. de q̄bꝫ asseritur q. p̄ina deuotō
eos tenet. astrictos. ut cū ad annos pu
bertatis peruenīt. ad sclariū militiam
eis redire n̄ liceat. q. si p̄ṗr uoluntatē pa
rentū tonsurā. l' religionis uestē ali
quis in pueritia accepit. potestas ē
tamen parentibꝫ mox uisam filiis detra
here. q. si p annū dissimulauit. ī eo
q. ceperit. cogentur filii pmanē. si aūt pa
rentes n̄ huint q̄ ɔsensū eoꝝ nota
firmentur. tc erit firma eoꝝ p̄fessio. si
etas eoꝝ cepit ēē adulta. Agit̄ ī in
ea de uirginibꝫ. quibꝫ diebꝫ quo tpr̄
sacrū eis imponat̄ uelamē. a quibꝫ
etiā sīt uelande. De uiduis quoq̄
ut uiduitatis p̄fessionē faciant. ⁊ ue
stem sue p̄fessionis ɔuenientē accipiat.
Ibiđ ī ostendit̄. q. p̄t. x. annū cuiq; libū
est l' religionis ꝓpositū sumē. l' nolun
tatē pentū ī in hiis ɔt̄ ire. Qui si p̄t suā
uoluntatē religionis ꝓpositū aliqui
susceperint. n̄ sīt cogendi. ad inuitū ꝓpo
siti obseruationē. Agit̄ ī ibidem de
epis l' abbibꝫ. q̄ turpibꝫ lucris inhiātes
quoslibꝫ hoīes circūueniendo tonsi de
ce. ⁊ res eoꝝ tali p̄suasione surripiunt.
Ibiđ ī ostendit̄ q̄d liberū ē monachis
ab uno monasterio cā maioris dist
tōis ad aliud monasteriū transire.
Item xxi. ca. agit̄ de clicis. q̄ duab'
ecciis preesse cupiunt. de q̄bꝫ ɔstituit̄.
ut nec in duabꝫ ɔnumerent̄ ecciis.
nec duabꝫ preficiant̄. nisi forte ne
cessitate cogente unam q̄dem titu
latā. alteram uero sub ɔdatōe tene
ant. sicut quibꝫdam ecciis suo pa
store destitutis uisitationē ea͛ uici
nis pontificibꝫ. bs. gg͛. gelasius. ⁊ n̄
nulli alioꝝ pontificum romane ⁊
ap̄lice sedis frequēt ɔmisisse legūt̄.
Ibiđ ī ostendit̄ q. n̄ nūq̄ uniq; tamq̄
intitulat̄. potest p̄esse. s; iure sp̄ali
n̄ iure cōi. In ea quoq; agit̄ de cli
cis qui suas relinquentes ecciās ad
alios ɔcurrunt ep̄os. ⁊ ignorante
ꝓprio ep̄o in alienis ɔstituunt̄ ecciis.
Ostendit̄ ī ibiđ. q. sic duabꝫ ecciis
unius sponsi n̄ debꝫ. ita nec una eccia
inē plures diuidi ualet. ⁊ q. clerici
sclariū negocioꝝ pcuratores esse
n̄ debent. ⁊ q. ōis iactantia. ⁊ corpal'

ornatũ alienã ẽ a sacro ordine ñ sine
sacerdotali ornatu extra domos sa
cerdotes apparere ullo modo cõuenit.
In ea quoq; agit͛ de hys q̇ a suis ep̄is
cõdẽpnati eos relinquunt. ab officio
suo discedunt. atq; ad seclares iudi
ces cõfugiunt. ut ab eis defendant͛.
q̇b; si eos defensare p̄sũpserint. q̄ pe
na sit ĩponenda ibidem ostenditur.
[In]. xxij. ca. de iuramentis agit͛.
Iurari sit p̄standa l' ñ. ⁊ ostenditur ĩ
ewangelio ẽẽ p̄hibita. ñ q̄ mala sit. lic;
a malo p̄cedit. i. penali infirmitate
cor. a quib; iurare cogit͛. s; q̄ ñ ẽ ap
petenda tamq̄. bonũ. ne assiduitate
iurandi labant͛ in piuriũ. p̄hibetũ
etiã p creat͛as iurare. neue ãu creat͛s
credant numẽ diuinitatis inẽẽ. sic
illi credebant. de quib; ap̄ls ait. qui
seruierũt creature potᵉ q̄. creatori. l' nec
creat͛as cõtẽpnendo: auctorẽ eax con
tempnant͛. ⁊ in huiusmodi assertiõi
b; simplices quoq; facile deciperent͛.
Unde dñs in euangelio inq̄t. Nolite iu
rare p celũ: q̄ thronᵘ dei est. neq; p t̃
rã: q̄ scabellũ pedũ eius ẽ. neq; p ie
rosolimã: q̄ ciuitas magni regis ẽ.
neq; p caput tuũ: q̄ ñ potes unum ca
pillum eius albũ facere: aut nigrũ.
etiã p̄hibetũ p capillũ dei. aut p ca
put eius l' p aliqd' aliud huiusmodi
iurare. ne aut ẽẽ antropomorphitas
credant͛ deũ huiusmodi lineamẽtis ẽẽ
distinctũ. atq; p cõpacti: aut ista nich
ẽẽ scientes in huiusmodi iuramẽtis. ali
os deciperẽt͛. Ostendit͛ ĩ ibid' q. ñ mĩn͛
tenet͛. q. p deũ iurat: q̄. q̇ sup euange
lia iurat. Cũ d's ñ pp̄ euanglia s'cs sit.
s; euanglia sunt s'cã pp̄ deũ. ⁊ q. sic iu
rare ñ ẽ peccm̄: ita ⁊ iuramẽm accipe
ñ ẽ p̄hibitũ. Q[ue] Multor ĩ exẽplis i
bidẽ p̄batur. q. ñ sit peccatũ uti fide
eius q. p demonia iurat. ⁊ q. ñ pec
cat. ille qui p falsos deos iurat. q̄. uis
peccet ille qui colit falsos deos p q̄s
iurat. Ibidẽ ĩ ostendit͛. q. piurij pe
na grauissima ẽ: q̄m si q̄s iuramẽs
ad cõfessionẽ uenire noluit. a cõsortĩ
fideliũ ẽ abiciendũ: ⁊ q. falsũ sit iu
rare d'i errare. ũ ĩ distinguit͛. qñ hõies
iurant falsũ ⁊ dei errare. l' q̃n iurãt
uerũ ⁊ similit͛ piuri sit. Ostendit͛ ibi
dẽ q. ñ iurat͛ ñ ille q̇ iacit͛. ẽ uolũtate
fallendi. ⁊ q. ex ipsa uaria uerũ consi
deratiõe q̄uq; iurat͛ delinq̄t. ille qui
fallet. q̄. ille q̇ fallit͛. licet h̄ ex uo
luntate. illd' ex infirmitate p̄cedat.
In ea quoq; agitur de diu'sis generib;
mendaciorũ. ⁊ q̄ mendacia sint g̃uioris
culpe. q̄ leuioris m̃dacia. Ostendit͛ ĩ
q. h̃uilitatis cã mentiendũ ñ est. q̄ quo
modo lib; os qd' mentitur occidit aĩam.
Ibid' quoq; ostendit͛. q. nec p t̃p̄ali uita
alterius alicui mentiri licet. q̄. uis sic p̄do
uerũ tacẽ possit. ⁊ q. exẽplo ioseph q̇ ait
frib; suis. nescietis q̄ ñ est in an
gl'o hõ qual' ego sũ. l' exemplo obstet͛
tium q̇ dixerũt pharaoni. ñ s't hebree
mulieres sic egyptie. ⁊ c̃. ⁊ ẽ nullor
m̃dacia defendantur. abrahã q̄; ibidẽ
a mendacio excusat͛. q̄. uis imolatur͛
filiũ. ait pueris suis. sedete hic. ẽ asino.
ego et puer illuc ibimᵘ. usq; pp̄ itaque. ẽ
adorauimᵘ reuertemᵘ ad uos. ñ ĩ d's men
titᵘ ẽẽ p̄bat͛. lic; iussisse; imolare filiũ:
q̄. a p̄re nolebat occidi. nec dolus erat.
lic; iubendo aliud ostenderet se uelle q̄.
uellet. Ostendit͛ ĩ ibid' q. simulatio
util' ẽ. ⁊ in t̃p̄e assumenda exemplo dd'.
qui mutauit suũ mutauit corã achis.
et exemplo hieu regis q̇ ñ potuisset in
t̃ficere sacerdotes baal. ñ finxisset se uel
le idolũ colẽ. Ibid' ĩ agit͛. de abrahã q̄
sarram apud pharaõ sororẽ suã di
xit. ⁊ de iacob: qui p̄ri suo ysaac se
ẽẽ esau mentitᵘ ẽ. Exemplo q̄q; saul'
qui in bello philistinor iurauit se ĩ
terfecturũ quicũq; añ sol' occasũ co
mederet. nec tñ filiũ suũ ionatã ĩt'fecit.
Ibid' p̄bat͛. q. ñ oĩs q̇ aliq̄ factur͛ est q̄.
iurat: piurij reatũ incurrit. Agitur
etiã in ea: de illicitis iuramẽtis. q̄ lau
dabilit͛ soluunt͛. si p̄pterea deseruint͛ ut ad
bonũ reddant͛. ñ ut in aliud malũ t̃n͛s
ferant͛. quo casu dãpnabilit͛ seruant͛. s;
dãpnabilit͛ cõtẽpnunt͛. Exẽplo quoq;
iosue q̇ cõ p̄ceptũ dñi gabaonitas ui
re seruauit: q̄ seniores isr'l. licet decep
ti iuramẽto cum eis pacẽ cõfirmaũant.
Ibid' ostendit͛ q̄d' illicitũ iuramẽtũ sol
ui necesse ẽ. Ubi ĩ distinguit͛ quot
modis discant͛ illicita iuramenta.
et q̄ sint soluenda et que seruanda.
In ea ĩ agit͛. de hys q̇ alios ad deiurand'
cogũt sciẽtẽ l' ignorãtẽ. de hys q̇ piurãt
ĩ manu ep̄i. l' ĩ cruce cõsecrata l' ñ cõsecrata.

Item de hiis qui coacti pro uita redimenda. uel pro quibus alia necessitate periurant. De hiis etiam qui ad falsa testimonia alios attrahunt. uel qui audiunt aliquem falsa iurare et tacent. Ibidem etiam agitur de hiis qui aliquid ante libros iurant. uel qui sic lapidem falsum iurant. et sic cingli a iurare putant. uel qui deceptus ab eo cui iurat. quoniam ad recipientem aliud iurauit quam se iurare arbitrabatur. ubi etiam ostenditur. quod iuramenta iudicantur apud deum secundum intentionem recipientis. et non secundum intentionem prestantis.

De etate quoque ibidem agitur iurantium. ne ante .xiiii. annos aliqui iurare cogantur. et ut non nisi a ieiunis iuramenta prestentur. quibus etiam temporibus iurare prohibeantur. que sit forma fidelitatis. quod fidelis debeat domino. uel e conuerso. et quod alicui laico iuramentum clericus prestare non debet.

Quidam .xxiii. causa. de hereticis agitur quos catholici ad unitatem ecclesie militarium auxilio redire compellunt. Ibi primum de militaribus queritur. an militare sit peccatum uel non. Ibidem quoque ostenditur ueteris et noui testamenti auctoritate. quod militare non est delictum. et quomodo sit peccatum militare quibus liceat rem militarem gerere. et quibus non liceat. et quod precepta patientie que inueniuntur in euangelio. non tam ostentatione corporis. quam preparatione cordis sunt retinenda. Ostenditur etiam ibidem. quod iustum bellum est quod ex edicto geritur potestatis. uel pro rebus repetendis. uel pro iniuriis propulsandis. et quod iure contra eos pugnatur a quibus innoxius transitus negatur.

Ibidem exemplis et auctoritatibus probatur quod iniuria sociorum armis propulsare non debet. quorum etiam secundum differentie retributionem ibidem ostenditur. et quod multa non cum petuntur. que tamen tunc prestantur. et quod iniurie propulsatio a quolibet perfecto iuste desideratur. et a quolibet malo iniuste postulatur. et quod contra aduersus malorum molentias iuste ab imperatore auxilium petitur. qui pro membris Christi in malos rebellionem sentit.

Ibidem etiam ostenditur. quod non nunquam est obuiandum perfidis. et iniuria sociorum armis est propulsanda. ut malis adempta facultas delinquendi prosit. et bonis optata facultas libere consulendi ecclesie ministretur. quod si facere negligitur malis consentire probatur.

In ea quoque agitur de uindicta malorum. quod multis modis probatur non esse inferenda. cum mali sint tolerandi. non abiciendi. increpatione feriendi. non corporaliter expellendi. Ostenditur etiam ibidem quedam esse que salubri tamen admonitione sunt corripienda. non corporalibus flagellis animaduertenda. sed eorum uindicta tamen diuino examine reseruanda. quoniam in delinquentes uidelicet disciplinam exercere non possunt. uel quia non sunt nostri iuris. uel quia illorum crimina et si nobis nota sunt. manifestis tamen iudiciis probari non possunt. uel quia multitudo est in scelere. nec salua pace ecclesie mali puniri possunt. in quo casu sunt tolerandi potius quam uiolata pace ecclesie puniendi. Alia etiam causa ibidem ostenditur. quia correptio uerborum uel uerberum penitus uidetur esse inutilis uel superflua.

Predestinati enim ad uitam sine corripiente mutantur. sic petrus quem dominus respiciens nemine corripiente commouit ad lacrimas. Presciti ad mortem uero flagella deteriores fiunt sic pharao. Bonis ergo superflua dampnandis inueniuntur hec esse inutilia. Ibidem etiam ostenditur quod diuina predestinatio. seu prescientia non facit necessitatem correctionis. uel obdurationis. cum boni per gratiam corrigantur. libero arbitrio mali pereant. et quod due sunt necessitates. una simplex et absoluta. altera conditionalis. et quod perficiuntur ex gratia. et libero arbitrio. tamen et mala indignationi. et uero ascribuntur arbitrio. Ostenditur etiam ibidem multis similitudinibus quod delinquentibus est adhibenda correctio. nec malorum est negligenda disciplina. in quo tamen districtio est adhibenda.

Aliquando etiam multitudo delinquentium diu per patientiam ad penitentiam est expectanda. aliquando in paucis est punienda. ut eorum exemplo ceteri terreantur. et ad penitentiam prouocentur. Ibidem etiam demonstratur quod peccata que in deum uel in proximum committuntur a nobis sunt punienda. Ea uero quibus in nos delinquitur patienter toleranda. uel potius sunt dissimulanda. et quod culpa semel remissa recidiuo dolore iterum ad animum reuocari non debet. quomodo etiam sit intelligenda precepta euangelica de dilectione inimicorum. et maxilla prebenda percutienti. Exhortationes quoque apostoli de cibandis uel potandis inimicis que sit iusta uel iniusta ira.

Quoniam in causa nulla iniustum persequitur. cum omnis persecutio sit culpabilis.
potest rationabiliter hereticos persequimur. sicut
xpistus corporaliter est persecutus eos quos de templo
expulit. In ea causa ostenditur. quod uindicta malorum debet inferri. que ualeat ad
correctionem. que est ad iniuriam puniendam. que
iuste infertur. quod odium quod flagitare solent.
qui se uindicare desiderant. et uia qua turbulentos animos sedant. dilectionis et tranquillitatis et mansuetudinis superat.
et quod magis diligunt illi qui puniuntur.
quam illi qui impuniti relinquuntur. Sed cum
uindicta aliquando inferatur dampnis rerum.
aliquando flagellis. aliquando membrorum
detruncationibus. aliquando etiam morte.
Ibidem est quaeritur. an sine peccato iudici uel ministris reos mori tradere. Ibidem est ostenditur. quando
mali non sint occidendi. et quando a iudice uel
ministro sine peccato possunt occidi. et quod
se ipsum perimere nulla legis auctoritate.
aliquando permittitur. et quod principibus potestatibus a quibus mali puniuntur fidem et reuerentiam seruare debemus. quam qui
exhibere noluerit apud deum penam inuenire non poterit. et quod a ministris seculi
dignitatum defendere ecclesias necessitas incumbit. quod si facere contempnunt. a communione sunt repellendi. et quod quedam flagitia sunt enormia. que
per mundi iudices potius quam per antistites
sunt punienda. et quod non persequitur. nisi qui ad malum cogit. Ibi est
quaeritur. si contingat aliquos malos puniri
ab hiis qui non habent legitimam potestatem.
an sunt rei effusi sanguinis. hii per quos
puniuntur. ubi ostenditur quod aliquando deus peccata punit per nescientes. aliquando per scientes. et quando imputetur hiis qui puniunt. quando non proueniat eis ad meritum.
Ibidem est ostenditur. quomodo mali inuiti cogantur ad bonum. quamuis
deus aspernetur coacta seruitia.
Agitur etiam in ea de hereticis an suis et ecclesie rebus sint expoliandi. et de catholicis qui
possident hereticis ablata. an dicantur
possidere aliena. De episcopis etiam uel quibuslibet
clericis ibidem queritur. utrum sua auctoritate uel romani pontificis arma ualeant arripere uel non. De quibus ibidem asseritur.
quod propria manu non debent arma arripere. ibidem
ostenditur. que pena sunt feriendi. si secus fecerint.
Licet autem eis ad oppugnationem inimicorum dei. atque oppressorum defensionem. ut
arripiant arma alios hortandi.
Ibidem etiam ostenditur de episcopis et reliquis clericis.
qui leuitica tantum sunt portione contenti. qui
preter decimas et primitias et oblationes nichil habent plantatum. et de hiis qui preter hec et
predia possident. siue rustica siue urbana. quid debeant imperatori. et
quid sint ei obnoxii. nisi speciali
beneficio immunitatem acceperint.
De hiis etiam qui in temporali beneficio uel pro sepulture officio. accepisse aliquid
noscuntur. et preter priuilegium nullo iure
tenentur astricti ad tributa. uel nec
angaria soluenda. De hiis autem qui a
quibuslibet emerunt. uel donationes uiuorum acceperunt. principibus debent et consueta
obsequia. et ut annua eis persoluant tributa. et uocato exercitu cum eis proficiscantur
ad castra. Quod tamen hoc ipsum non sine consensu romane pontificis fieri debet. Agitur etiam de
sacerdotibus quibus principes iudicia committunt. ubi ostenditur. quod nec sua nec imperiali auctoritate liceat eis iudicium
sanguinis agitare. uel debilitatem membrorum inferre. Pena quoque ibi ostenditur.
tam eorum quam quorumlibet qui legitimam potestatem non habentes ista presumpserint. uel domorum incendia fecerint. Ibidem est agitur de hiis.
qui simul uel hominem uulnerant. si ille mortuus fuerit an omnes homicidii reatu teneantur.
[illegible] .xxiiii. causa de episcopis agitur. qui in heresim
lapsi sacerdotii officio priuantur uel etiam excommunicare presumunt. de quibus ostenditur etiam quod si
iam dampnatam heresim iam secuntur. antiquam excommunicatione dampnati: alios dampnare non possunt. excommunicati enim alios excommunicare non ualent. si autem ex corde suo nouam heresim confingunt. ex quo enim talia predicare incipiunt neminem dampnare possunt.
quia non possunt deicere quemquam iam prostrati.
Ibidem etiam ostenditur. quod extra catholicam ecclesiam
non est potestas ligandi. uel soluendi.
De hereticis quoque ibidem generaliter queritur. tam
potestate baptizandi. uel ordinandi non amittant. an potestate ligandi uel soluendi
careant. uel an in hereticum tantum. an etiam in
catholicum sententiam ferre possint. Ibidem etiam ostenditur. quod post mortem nullus excommunicari aut reconciliari ualet. nisi forte post mortem heresis comprobetur. uel inueniatur de heresi condempnatus post mortem
innocens reperiatur. quo casu liceat post
mortem aliquem excommunicare uel reuocare.
Ibidem etiam ostenditur. quod pro peccato alicuius tota fa

milia excõicanda ñ ẽ. cũ peccata parentũ q
iam natis filijs cõmittũt ꝰ. ei ĩputari nõ
possũt. ñ ea miserit. A guitur ĩ ibid de
illicita excõicatiõe. q ñ nĩ excõicanti ñ le
dit. ꝫ excõicantẽ. de q̃b3 liber ẽ cãnonis
q̃rit ꝰ utꝰ sit excõicãdi. ł ñ. cũ dñs dicat.
Orate p psequentib3 ꝛ calũpniãntib3 u.
et ubi exemplis ꝛ auctoritatib3 ĩcorri
gibiles excõicandi pbantur. et quando
persecutor maledici prohibeantur.
Ibid ĩ ostendit q̃d inter int̃ scisma ꝛ et
heresim. Vnde hereticis dicat ꝰ q̃ sint heretici.
et q̃t sit hereticoꝝ secte. q̃re ẽ diuina p
uidentia diuisi errori hereticos ẽẽ pmissum.

Quarta. xxv. cã. agit ꝰ de priuilegiis. q̃b3
ñ nulle muniũtur ecce. de q̃b3 pmũ q̃
rit ꝰ. an cõ gñales regulas romana ecca
possit cõcede aliq̃ priuilegia. c̃ decreta scõꝝ
canonũ nemine magisq̃ aplici ser
uare oportet. Vbi ĩ ostenditur in q̃
casu liceat romano põtifici nouas cõ
dere leges. ꝛ q. ratiõe sedis auctoritas
ẽẽ statuta patrũ aliq̃d cõcedẽ ł mutare
ñ ualet. Ibid ĩ ostendit ꝰ q. sacrosc̃a rõa
na ecca ita canonib3 auctoritatẽ pre
stat. ut gñalib3 decretis spãlib3 priuilegii
ualeat derogare. ꝛ spãli bñficio possit cõ
cede. quod generali prohibetur decreto.
Neq3 eni priuilegia aliq̃b3 cõcedũt ꝰ. si
pt gnalẽ legẽ nulli aliq̃d indulgetur.
eũ priuilegia dicant ꝰ q̃i priuata legia. eo
q. priuatã legẽ singularis generetur.
Ibid ĩ q̃rit ꝰ de priuilegiatis eccijs. q̃ adũs
altãm suo gaudeat priuilegio. an adũ
sus se inuicẽ cogantur uti iure ciuili.
Vbi ostendit ꝰ q. antiq̃orib3 priuilegiis
subseq̃ntib3 derogari ñ potest. c̃ priuilegia
eccaꝝ ꝛ mõasterioꝝ ac sacerdotũ nulla
possint impbitate cõuelli. nulla no
uitate mutari. Ibid ĩ ostendit ꝰ q. ea
q̃ cõ leges fiunt ñ solũ inutilia ꝫ ĩ
p infectis st̃ hñda. ꝛ q. ñ oportet postu
lari ea q̃ st̃ dãpnosa fisco. ł iuri cõtria.
et q. rescripta q̃ cõ ius elicitũt ꝰ. ab oĩb
iudicib3 st̃ refutanda. ñ sit aliq̃d q. ñ
ledat alium ꝛ psit petenti. ut crimĩ
supplicantib3 indulgeat. Generalr ĩ
ibid agit ꝰ de rescriptis. q̃ siue sit anno
tatiões. siue p̃gmatice sanctiones. cõ
psam debent hoc ĩ ulẽ cõditõem. si pces
ueritate nitunt ꝰ. ꝛ q. iudex petitoꝝ deber
carere in petitis. q. illi q̃b3 scripta diri
gunt ꝰ sunt puniendi. si pcũ mandata

neruerint arguũ. siue cognitio siue ex
ecutio illis mandet ꝰ. ꝛ q. nulliũ rescpũi
nulla p̃gmatica sanctio. nulla sac̃ an
notatio. q̃ gñali iuri ł publice utilitati
adũsa ẽẽ uident ꝰ. in disceptatiõe cuilib3
litigii deb3 pferri. Ibid ĩ ostendit ꝰ.
q. autentica ipã ꝛ originalia rescripta
ñ eoꝝ exempla st̃ insinuanda. ꝛ q. p
sonalia bñficia. si sine die ꝛ cõsule fue
rint dephensa. carent auctoritate. ꝛ q.
xij. libraꝝ auri cõdẽpnatiõe plectend ꝰ
ẽ. qui priuilegia uenabil ꝰ ecce temere ui
olat. iudicat. ł dissimulãdo negligit.
In ea ĩ demonstrat ꝰ. q. multaꝝ eccaꝝ
priuilegia cũ cognita rõna ecca ualet
imminuere. uel penitus immutare.
siue psonaliter siue generaliter.

Quarta. xxvi. cã. agitur de sacerdotib3
sortilegis ꝛ diuinis. in q̃ pmũ querit ꝰ.
q̃ sint sortilegi. ꝛ an sit peccatũ sortes
inq̃rere. Vbi ĩ ostendit ꝰ q. licet sors ñ
sit aliq̃d mali. tñ sortib3 credi ñ opor
tet. q̃b3 si q̃s crede mauit. ꝛ exẽplo aplõ
tũ putat dẽu ẽẽ cõsulendũ. sciat ipos
aplõs. nisi collecto cetu frm ꝛ pcib3 ad
deũ fusis hoc egisse. Ibi ĩ de diuinis a
grt ꝰ. quõm sint accipienda ea q̃ dñr ab
eis. De incantatõib3 ĩ hoĩm q̃ st̃ sẽstitio
se. q̃ ñ eo de multiplici obseruatiõe st̃
stitiosoꝝ. de augurijs cõstellariũ. ꝛ ob
seruatõib3 q̃ oĩa p ydolatrie spẽs ẽẽ pro
bantur ꝰ. Ostenditur ĩ ibid. q̃d hmõdi
sacilegia ñ usq3 a dõ st̃ detestanda. ut si
aliq̃d de arca ł uocalatib3 demonib3 fu
erit imolatũ q. relictũ c. iõ. credat ꝰ ẽẽ ĩ
mundũ. aut si ipũ q. oblatũ fuit a
nob ignorãtib3 sumi cõtigit. iõ credã
mꝰ nos deliq̃sse. De diuinatiõe quoq3
a quib3 exordiũ suscepit. ł quot sint
gña eius. De demonib3 ĩ. c̃ nature sit an
sũrã psare ualeat. ł q̃t mõis futurã pre
noscant. ut ꝰ uoluntates ꝛ dispositões
hoĩm cogitatõe cõceptas. p exteriora sig
na dephendãt. ł alio m. de sortilegis
quoq3 et diuinis incantatõib3 ł au
gurijs sũctib de ceris ĩ hmõdi obseruã
tõib3 ut excõicent ꝰ si cessare noluerint.
In ea q̃ agit ꝰ de hijs q̃ iudicio licioꝝ p
inom in puttie suoꝝ inuin coꝝ altare
sacis uestib3 exuunt. aut lugubri ueste
accigũt. ł cõsueta luminarioꝝ obseq̃a di
eccijs subtrahũt. ł missam p requie defũ
ctoꝝ pmulgant. p uiuis celebrãt hoĩb3

De hiis etiam qui per incantationes fiunt. uelu-
ti quod samuel dicitur suscitatus. uel alia huiusmodi
an sint credenda fieri in corpore an in spiritu.
Ostenditur etiam in ea: quod excommunicati ab episcopo eo
inconsulto ab alio reconciliari non possunt.
et quod clamantis confessio. et puellarum confessio.
et penitentium reconciliatio a presbiteris fieri non debe-
bit. Et ostenditur. quod reconciliatio a presbiteris
alia est publica. alia est priuata. et quod presbiteri
de occultis peccatis iussione episcopi peniten-
tes reconciliare possunt. de manifestis etiam
infirmantes. et in periculo constitutos.
Agitur etiam in ea de hiis qui in desperatione positi
reconciliantur. et post acceptam communionem con-
ualescunt. utrum liceat eis de cetero communio-
nis sacramentum accipere. uel non. De hiis quoque
qui de corpore exeuntes penitentiam petunt.
reconciliari cupiunt. an inconsulto episcopo
cum absens sit. per presbiteros reconciliari pos-
sunt. De tempore quoque et satisfactione ibidem
queritur. an sit imponendum morituris.
Sanis autem et ualentibus per qualitatem pec-
catorum. et prudentium arbitrio: tempora peniten-
tie ibidem decernenda monstrantur. Quo etiam
affectu penitentes suscipere. et in penitenti-
te obicere debeant. et quod melius est errare mo-
dicam penitentiam imponendo misericorditer. quam crudeli-
ter durissime pro rigore ordinando ibidem ostenditur.

Causa .xxvii. causa: de coniugio agitur. ac primum
de uouentibus queritur. an possint matrimoni-
a contrahere uel non. Ubi distinguitur. quod uouen-
tium: alii sunt simplices uouentes. alii quibus
post uotum accedit. uel episcopalis benedictio. uel sacre
religionis professio. Etiam ibidem ostenditur.
quod simpliciter uouentes: matrimonia quidem
contrahere non possunt. si contraxerint. non sunt dissoluen-
da: eorum matrimonia. sed de uiolatione uoti:
penitentia est eis imponenda. Alii uo-
uentes non possunt matrimonia contrahere:
nec coniuncti cohabitare. sed si contraxerint: sunt
disiungendi admonentur. et ad penitentiam co-
gendi. et retrudendi uel in ergastulis ponendi.
In ea quoque agitur de sponsalibus. utrum possint re-
nuntiari priori conditioni. et in alios sua uo-
ta transferre. Ubi etiam queritur. quis consensus matri-
monium faciat. an cohabitationis: an
carnalis copule: an utriusque. Ibidem etiam osten-
ditur. quod coniugalis pactio et desponsationis fides
coniuges facit. et quod sint coniuges alterius. ita et spon-
sa alterius alium non licet accipere. et quod despon-
satam puellam patrui sui nullus ualet in
uxorem accipere. uel si de eius consanguinitate ali-
quis eam accepit. ipse et quos consentientes ei: ana-
thematizentur. et coniugium dirimatur. Probatur etiam
ibidem: quod sponse dicuntur coniuges non effectu presenti
sed spe futurorum. et inter coniugium perfectum
et imperfectum. distinguitur. et quod sit perfectum et quod
imperfectum. ostenditur. et quod desponsata
ad secunda uota transire non possunt.
Uerumtamen si in alios sua uota transtule-
rint. et eis sese copulauerint. non sunt ab in-
uicem post carnalem copulam disiungendi.

Causa .xxviii. causa: agitur de coniugio infide-
lium. an sit coniugium inter eos. ubi ostendi-
tur. quod sicut propter fornicationem corporalem. ita
et propter spiritualem licet coniugatis ab inuicem
discedere. si alter alterum ad eam pertrahere uolu-
erit. et quando liceat fidelibus infideles uxo-
res dimittere. et quando non expediat. et quemad-
modum coniugia infidelium sint legitima
et quomodo non sint rata. et quomodo fidelibus
ad infidelium copulam aspirare non licet.
et quod fidelis aliam uxorem ducere potest. si
infidelis odio christiane fidei cum eo habi-
tare noluit. Agitur etiam ibidem de hiis qui ante
baptismum habuerunt unam. et post baptismum alteram.
utrum reputentur bigami uel non.

Causa .xxix. causa: de coniugiis agitur. que do-
lo et fraude contrahuntur. dum nobilis sibi aliquam
expectet dari. pro eo ignobilis uel seruus ad-
ducitur. ubi queritur quis error matrimonium
impediat. an persone conditionis: an fortune:
an qualitatis. Ostenditur etiam in ea: quod si
ingenuus ancillam in uxorem duxerit pu-
tans eam liberam esse. cum eius conditionem de-
prehenderit. ab ea discedere non prohibetur. de ser-
uis etiam ibidem generaliter agitur. an inter se matri-
monia contrahere possint. an si seruus unius
domini ancillam alterius preter uoluntatem
dominorum utriusque in uxorem accipere ualeat.

Causa .xxx. causa: agitur de hiis: qui filios suos
de sacro fonte susceperunt. utrum uxoribus suis
debitum reddere ualeant an non. et multorum
auctoritatibus uidentur. et prohibentur ab in-
uicem discedere. Ostenditur etiam in ea quod filia
spiritualis accipitur. non solum ea que de sacro fon-
te suscipitur. sed etiam ea que crismatis unctionis uoca-
bulo eam sacro baptismate tingitur. Di-
citur etiam spiritualis filia sacerdotis. que ei
peccata sua confitetur. quod eius omnium flagitio-
sa commixtio et eius pena ostenditur et placitata.
In ea quoque demonstratur. quod ante septen-
nium sponsalia contrahi non possunt.
Et neque sponsalia neque coniugia possunt
esse ubi non est consensus utriusque. et in quibus
sensus non est in eo consensus esse non potest.

Ibidem etiam ostenditur quod spirituales vel etiam adoptivi filii naturalibus copulari non possunt. Alii vero si ante compaternitatem nati fuerint non prohibentur coniungi. Si vero post compaternitatem copulari coniugio prohibentur. alii vero si ante non prohibentur. et quod si quis scienter vel casu filiam suam sue commatris uxorem acceperit non cogitur eam dimittere. et quod defuncta commatre uxoris sue aliquis in coniugem ducere prohibetur. et permittitur. et quod uxor cum marito simul in baptismate suscipere puerum non debent. Agitur etiam in ea de clandestinis coniugiis quae penitus prohibentur. De sollempnitatibus etiam et velaminibus et anulis que in coniugiis observantur. De hiis etiam qui diutinis tractis scripturis utuntur mulieribus legitimas se eas uxores habituros. et de iudiciis in quibus pronunciatur a quibus recedere non licet. neque inter dubia per eam debet dari sententia.

[D]istinctio .xxxv. capitula. De adulteriis agitur. an post mortem viri legitimi aliquis possit ducere in coniugem quam prius per adulterium polluit. De secundis quoque vel aliis nuptiis agitur. que illicite videntur. sed propter incontinentiam hominum ab apostolis permisse sunt. In ea etiam ostenditur quod aliqua non est cogenda nubere alicui. cum in coniugio consensus desideretur liber et spontaneus. quia invite nuptie malos solent habere proventus. et quod fidem sponsaliorum parentibus frangere non licet.

[D]istinctio .xxxvi. capitula. De coniugio agitur. utrum mecham liceat in coniugem ducere. ubi primum ostenditur quod mechie occasione coniugii a viro retineri non possit. cum lenocinii accusetur. et prius turpitudinis est plenus quam crimen celat uxoris. Ibidem etiam ostenditur quod antequam per penitentiam adulterium purgetur. debitum adultere vir reddere non debet. quod si fecerit tribus annis peniteat. et per debitum abstinentie subiciatur. Quod si mulier ab adulterio recedere noluerit. uxorem suam vir recipere potest. nullum periculum illatum est. non enim deputentur illi adulteria que baptismo abluuntur vel penitentia sanantur. cum ecclesias matrimonii vinculis oportet ingressum. et eodem studio quo est non excluditur innocentia copuletur. Quod si mulier in adulterio perseverare elegerit. propter turpitudinis et lenocinii reatum vir eam habere non est. adulterii vero facere voluerit. quod in mulieribus non obtinetur. cum eis non permittatur maritos suos reos facere adulterii. Ex hiis infertur quod non sunt ducende in coniugium in quibus nulla est spes fidei. non tamen pudicitie. que si defuerint non coniuges sed adultere vocantur et appellantur. Econtra non solum meretricum matrimonia. sed etiam quorumlibet nuptie improbari videntur. quod enim non ad necessitatem sed ad expe-

ruptionis obseruande virginitatis refertur. Ibidem etiam ostenditur quod nullus prohibetur meretricem ducere vel etiam adulteram retinere quam in sua consuetudine castitate pudicitia probaverit. sed prohibetur eam habere quam a luxu carnis sue revocare non valet. In ea etiam queritur an sicut uxor que sola incontinentie causa ducitur cum hec sola sit causa nubendi. nuptiarum scilicet prima habere ubi ostenditur matrimonium illud quod viro suo sine propria non coniungitur. nec coniugium appellari non debet. vel posse demonstratur. quod fuit institutio coniugii in paradiso quam est paradisi. Illud etiam quod post inventionem generandi fit non est nuptiarum malum potius est veniale propter nuptiarum bonum. et quod eo tempore quo coniugales actus geruntur presentia sancti spiritus non datur. et quod non sunt fornicarii. sed coniuges qui coniugali affectu sibi copulantur. quamvis non causa procreandorum filiorum sed explende libidinis conveniant. De hiis etiam in ea agitur quod vel que sterilitatis venena vel abortum procurant quod homicidium committunt vel non. Ibidem etiam ostenditur quod non a meretrice discedens non filiam suam illi tradens peccat. et quod patris assensus desideratur in nuptiis et quod sola voluntas consensus sufficiat ad matrimonium contrahendum. In ea quoque ostenditur quod in matrimonio contrahendo filias famulas potius sequuntur arbitrium liberi animi quam originarii patris. et quod sacramentum in patriarchis acciperetur quod per liberas et ancillas bonos et malos genuerit. et quod quicquid fuit commissum in ea que non est legitima uxor adulterii crimine dampnatur. et quod sine peccato patriarche plures habebant uxores. cum neque moribus neque legibus tunc prohiberentur. Ostenditur etiam in ea quod nullo modo licet alicui vivente uxore sua vel ex ancilla vel ex alia quibuslibet filios querere. et quod non solum adulterium sed etiam fornicatio sacra pagina prohibet scriptura. Queritur etiam ex adulterio nati non dicantur filii vel quod suorum parentum heredes sunt. quod ex libera et ancilla nascuntur. Ibidem etiam ostenditur vel demonstratur quod pudicitia violenter corpori non potest cum virtutes et vitia voluntatis et opera affectum non effectum sequuntur. et quod adulterium non committitur. non enim est nisi propter libidinis instinctum vel alieno consensu cum alio vel alia contra pactum coniugale concubitur. unde que violenter aliena libidine opprimitur nec adultera nec fornicaria dici potest. et ideo qualescumque fuerint vir et uxor ex quo coniugali affectu sibi adheserint. ultra ad invicem discedere non valent. In ea etiam ostenditur quare est lex par utrique conditio. cur cohabitantes viri cum adulteris uxori-

b; n̄ conueniãt. cum tñ uxores in consor
tio adulteroȝ uiroȝ manere uideantur.
Ibid' ē ostendit'. q. cã fornicationis uxorē di
mittē n̄ ualet. si ⁊ ipse fornicari conuincit'.
et q. ille q̄ dimiserit uxorē suã cã forni
cationis: illa uiuente aliã ducē n̄ p̄. gradus
ē in fornicatōe ostendit'. in q̄ g'uī adult' q̄
fornicatōe pcare dr̄. g'ue ē q̄ nec ē sua dimi
sa aliã ducit: q̄. q. suã dimittit. aliã cog
noscit. hos aūt oēs incestuosi transcendunt.
q̄s uincūt ī naturam delinquentes. ⁊ q. n̄ lic;
alicui hac cōditōe spare ut infidelē ad fidē cōuer.

Causa .xxxiij. cã. de hys agit'. q̄ maleficijs
īpediti uxorib; suis debitū reddē n̄ poss̄t.
In q̄ gnalr̄ ostendit' de hys q̄ uxorib; suis
debitū reddē n̄ poss̄t. ut abinuicē discedāt.
sicutq; idem cōfess' fuit. Qd' si uir asserit
se reddisse debitū uxori: et illa diffitet'
cui potī' fides adhibenda sit. ibidē ostēdit'.
In ca q̄; agit' de hys q̄ sine ecclastico iudi
cio nulla cã discidij rōnabilī pbata ab
uxorib; suis discedunt. utrum sint co
gendi redire ad eas l' n̄. Ibid' ē ostēdit'. qd'
adulterā uxorē n̄ lic; marito retinē. et
q̄ sit eis īponenda pnīa. q̄ uxores suas tr̄
ficiūt. Cutis q̄; ibid' cōcedit'. si uxores cor
rupuiunt. sn̄ mortis arbitrio hīc eas in
custodia ⁊ ad ieiunia eas cogē. n̄ tñ usq;
ad mortē cōstringē. Ibid' ē querit'. q̄re i
sacris canonib; sit institutū. ut p̄t. vij.
ānos penitēs ī p̄stinū gradū reuocetur.
De penitētib; ē ibid' genalr̄ agit'. utrū
p̄t pnīam pactā cōiugia eis cōcedant' l'
penit' phibeant'. In ca q̄; ostendit' quib;
auctoritatib; l' argumētis nitant'. q̄ sola cor
dis contritōe. ⁊ secreta satisfactōe absq; oris
cōfessione peccata credāt posse dimitti. ⁊ q̄
b; nitātur illi q̄ ē asserit. ⁊ in q̄b; cāib;
uoluntas ejus punit'. ut op' in q̄b; diffe
rent. ⁊ q̄n punit' scā q̄n dcā. q̄n scrīpta.
q̄n scīa. Que oīa consideranda sīt. vij. mo
dis. cā. psona. loco. tp̄r. q̄litate q̄ntitate
uenia. Ibid' ē ostendit'. qd' nulli peni
tenti uenia denegat'. q̄uis q̄b;dā delin
q̄ntib; aut ex magnitudīe peccī. aut
ex g'du officij uenia denegare uideatur.
De pnīa q̄; agit'. an semel tm̄ an ē fre
q̄nt' in ecīa celebret'. Cui' q̄stionis ūplex
sn̄ia ibidē ostendit'. ⁊ q̄b; auctoritati
b; earū q̄q; nitat'. Alij enī dicūt. qd'
pnīa semel uenit celebrat' nec ulti' cri
minalr̄ delinq̄r. q̄ ue semel penituerit.
Alij eē asserūt pnīam uidel' frequēt' uere
celebrari. dū m̄ omniū q̄ gesserit peniteāt
et simul peniteat. ut denuo ita pnīam
uelit agē. q. alia ē desmuet. ī q̄b; delectet'.
Alij uō pnīam frequēt' iterandā existimant.
et uni' uenia dū malis delectat' aliq̄
posse īpetrē contendunt. De caritate q̄; ī
ea agitur. utr̄ semel habita ulteri' am
mittat'. Quorūdā sn̄ia ē. eū q̄ caritatē
semel habuit. si ulteri' ē criminalr̄ pca
re n̄ posse. Alijs eē asserētib; p' caritā
tē habitā quolib; posse pcare. ⁊ eā fre
q̄nt' posse ammitti ⁊ repari. Alij eā se
mel habitā nūq̄ ammitti contendūt. ⁊
in eo q̄ criminali peccat: eā manē af
firmat. hij q̄; q̄b; auctoritatib; et rō
nū firmamētis nitant' ibidē ostendit'.
In ea ē querit'. an dimissa peccā redeant.
Cui' q̄onis similr̄ uaria ē. sn̄ia diuiso
rum. Alijs asserentibus. Alijs eē ne
gantib; peccā semel dimissa ulteri' re
plicari. ad pnīā ⁊ uniusq; sine firmatiō.
ibid' ostendit'. Que enī in pnīa considan
da sit. l' eīu debeat fi cōfessio. quale ē il
lū oportet eē: q̄ aliorū crimina iudicat.
Ibidem ē demonstrat'. q. sacerdos peccā p
nitentiū: alijs manifestare n̄ debet.
et qd' alīi sacerdoti cōmissum: alicui sa
cerdotū ad pnīam suscipē n̄ lic;. ⁊ q. ne
mo desperand' ē. cū in h' corpe constitutus
ē. nec ī ultimo articulo uite alicui peni
tentia deneganda ē. Ibid' ē ostenditur.
q. n̄ liceat alicui cōiugali opē tp̄r orō
nis uacare. n̄ in dieb; abstinentie
nuptias celebrare. ⁊ q. sn̄ cōsensu uxo
ris sue uir continentiam uouē non p̄.
si uō cōsensu alterius cōr ab alterō pmis
sa fuit. ⁊ sīpīmodū in irritū deducere
uoluit. q. promiser n̄ tamen ualet.
q̄z in debito cōiugij eq̄ mulier hr̄ potesta
tem uiri sicut et uir mulieris.
In ceīs aūt q̄z uir ē caput mulieris. et
mulier corp' uiri. ita uota abstinētie
uiro pmittente mulier p̄t pmittere.
ut tñ eo phibente tam pmissã nō ua
leat īplere. pp cōditōem uidel' s̄uitutis.
q̄z uiro ī oīb; debet eē subiecta. ita q.
nec docē potest. nec testis eē potest. nec
fidem dare. nec iudicare.

Causa .xxxiiij. cã. agit' de hys q̄ ī capti
uitate ducunt'. q̄z uxores dū audiūt
illos mortuos alijs nubūt. q̄ a crimine
adulterij alīmunes eē docent'. n̄ forte post ib
de captiuitate redeūtib; posterioribus cohēre

maluerint. De hys q(ui) in ea agit(ur). qui necessitate cogente in aliam p(ro)vinciam fugientes uxores suas sequi noluerint. De coniugatis (et) q(ue) p(re)ter alteram viro nubunt alieno. De hys q(ui) q(uo)d nescienter dormiunt cum sorore uxoris sue. De simplicit(er) fornicantib(us) vel cum duab(us) sororib(us) vel cum matre (et) filia. vel cum p(at)re et filio. q(ui)b(us) o(mn)ib(us) sic ignorantib(us) coniugia non negantur. ita sacerdotib(us) p(ro)hibetur p(ro)prio.

[C]ausa .xxxv. ca(pitulum). de incestuosis agit(ur). in qua ostendit(ur) quo usq(ue) in vii. genus gradum. vel usq(ue) dum generatio recordatur. aut in memoria retinet(ur). nec ex p(ro)pria cognatione. nec ex consanguinitate uxoris liceat alicui aliq(ua)m uxorem ducere. S(e)c(un)d(u)m q(uod) statuta canonum aliq(ui) copulati fuerint. separabunt(ur). nec licebit eis alias uxores accipe(re). q(ua)mdiu utraq(ue) vivit. non ignorantia excusent(ur). In ea quoq(ue) agitur de hys q(ui) extra ordinem polluuntur non ordine nature. De hys (et) q(ui)b(us) beatus Greg(orius) p(er)misit. ut in iiii. vel v. generatione sibi coniungerent(ur). De hys quoq(ue) qui p(er) affinitatis coniunctionem uxorib(us) p(ri)mo copulant(ur). usq(ue) in quem gradum ab ear(um) coniunctione sit abstinendum. q(uo)d et duor(um) consobrinorum coniuges uni viro accipe(re) non licet. In ea (et) ostendit(ur). q(uare) usq(ue) ad vi. vel vii. gradum consanguinitatis coniunctio p(ro)hibeat(ur). (et) quomodo consanguinitatis gradus computandi sint. quomodo (et) grad(us) affinitatis. q(uare) fr(atr)is soror vel uxoris cognata dicant(ur). q(uare) alii usq(ue) ad vi. alii usq(ue) ad vii. gradum consanguineos coniungi p(ro)hibeant. Ibidem (et) ostendit(ur). quib(us) accusantib(us) vel testificantib(us) consanguineor(um) coniunctio dirimenda sit. (et) ut confessioni utriusq(ue) fides habeat(ur). (et) ut suo p(er)iculo relinquitur si (post) co(n)tractu(m) matrimonium se consanguineos esse negaverint. In ea q(uo)q(ue) ostenditur q(uod) sit sinodale iudicium q(uod) separationis. q(uo)d reconciliationis. (et) q(uod) nulli liceat occasione consanguinitatis uxorem suam dimittere. (et) aliam ducere. nisi causa p(ri)mum p(ro)bata sit. Ibidem (et) demonstrat(ur). q(uod) uni testimonio coniugia dissolvi non debent. Quare (et) negant(ur) filii esse q(ui) de incestuosis nascunt(ur). De hys (et) ibidem agit(ur). q(ui) ignoranter coniuncti sunt in q(uo) consanguinitatis gradu vel affinitatis dispensatione ecclesie relinqui possunt.

Ibidem demonstrat(ur) q(uod) hy q(ui)b(us) coniunctio interdicit(ur) illicita: habebunt in eundi coniugii melioris libertate(m). non in eodem criminem. usq(ue) ad morte(m) alterius eor(um). contra matrim(onium) p(er)severaverint. Queritur (et) in ea si eum fraude testium. aut ignorantia corrupta aliq(ui)s separatur. qui p(ost) separatione(m) alia coniugia contraxerint. si p(ost)ea dep(re)hensa fuit calliditas. vel falsa opinio testium. aut sententia eor(um) sit retractanda. De ea q(uo)q(ue) que ad sc(cun)das nuptias transit. utr(um) in eadem affinitate consanguineor(um) p(ri)oris viri remaneat an soboles ex secundis nuptiis suscepta: consanguineis p(ri)oris viri copulari possit. ibidem similit(er) queritur.

[C]ausa .xxxvi. ca(pitulum). de raptorib(us) agit(ur). q(ui) sint raptores. (et) q(ue) pena sit eis imponenda. (et) an raptor. post rapinam purgatam raptorib(us) suis licite copulari valeat.

PRIMA PARS

duob' regitur: naturali videlicet iure et moribus. Jus naturale ē quod i lege et ēuāgelio ⁊neatur. quo quisq; vult alij facere quod sibi vult fieri. ⁊ prohibet alij inferre: quod sibi nolit fieri. Unde xp̄s in ēuāglio. Omia quecūq; vultis ut faciāt vob hoīes ⁊ vos eadē facite eis. Hec est enim lex et prophete. hinc ysidor' in vi. libro ethimoliarum ait.

Quinq; legel naīa humane moribus ⁊stat.

Quinq; legel aut diuine ⁊ aut humane. Diuine: natura. humane: moribus ⁊stat. Recte hec discrepāt. qm alie alijs gentibus placēt. Jus lex diuina ē. Jus: lex humana. Transiere p agrū alienū: fas ē. Jus ñ est. Ex verbis huius auctoritatis euidenter datur intelligi. in quo differāt inter se lex diuina ⁊ humana. cū omne qđ fas est: nōie diuine. uel naturalis legis accipiatur. Nomine vero legis humane morel uire ⁊ scripta et tacita intelligāt. Est aūt ius genāle nomen. multas sub se habens species. Unde in eodem libro ysidorus ait.

Jus genāle est. lex aute species eius est.

Jus genāle ē nomen. Lex aute nomen ē speciei. Jus aūt dēm qđ ubiq; est. Omne aute ius: legibus ⁊ moribus ⁊stat.

Quid sit lex.

Lex est ⁊stitutio scripta.

Quid sit mos.

Mos aute est: longa ⁊suetudo. q̄ de moribus orīnabiliter introducit.

Quid sit consuetudo.

Consuetudo aūt est ius quoddā moribus ⁊stitutū. qđ p lege suscipit. cū defecerit lex. Licet differt an scripta an tacite ⁊stet: qm lege tacito ⁊firmat. potest ⁊ lex ⁊stare. Lex aute omne id quod tacite ⁊stitutū est. dū tamen qđ religioni conueniat. qđ disciplīne ⁊gruat. quod salutī proficiat. Vocat aūt ⁊suetudo. q̄ i ⁊munis est usu.

Quum magis dicat' ñ differt inter ⁊suetudo scripta: aut tacite ⁊stitut. apparet qđ ⁊suetudo ē pars ñ redacta in scriptis. pars moribus tm̄ tacitis est reseruata. Que in scriptis redacta ē: ⁊stitutio. siue ius uocat'. Q̄ vo in scriptis redacta ñ ē: gñali noīe ⁊suetudo uidel' appellat'. Est ⁊ alia diuisio iuris. ut in eode libro tradat' ysidorus dicens. Quot sunt species iuris.

Jus aute aut naturale ē aut ciuile. aut gentile.

Quid sit ius naturale.

Jus naturale ē. ⁊mune oīum nationū. eo qđ ubiq; instinctu nature ñ ⁊stitutione habetur aliq̄. ut uiri ⁊ femine coniunctio. liberoꝝ successio. ⁊ pueroꝝ educatio. ⁊munis oīum possessio. ⁊ oīum una libertas. acquisitio eoꝝ. q̄ celo dat̄ auibusq; capiunt'. Jte depositi uel ⁊mendate pecunie restitutio. nō leuiter p iuris repulsio. Sla hec aut si qđ simile ē huic. nūq̄ iniustū ⁊ nature habet' q̄s habeatur.

Quid sit ius ciuile.

Jus ciuile ē qđ quisq; ppls ⁊ queq; ciuitas ē ppriū diuina humanaq; ca ⁊stituit.

Quid sit ius gentium.

Jus gentiū ē sedium occupatio. edificatio. munitio. bella. captiuitates. seruitutes. p̄liminia. fedā pacis. mutue legationes. ñ uiolādoꝝ religio. connubia int̄ alienigenas prohibita. h̄ oīa uel gentiū appellat'. q̄ eo iure oēs gētes fere utunt'.

Qđ sit ius militare.

Jus militare ē. belli inferendi sollēpnitates. fedens faciendi nexus. signo dato. agressio in hostē. l'pugne emissio. Jte signo dato: recepto. Jte flagitij militaris disciplina: si qua desciuit'. Jte stipendioꝝ modus. dignitatum gradus. premioꝝ honos. uelut corona uel torques donantur. Jtem p̄ deditio. et pro ꝑsonarum qualitatibus et laboribus ⁊sta diuisio ac pena apis ꝑtio.

Quid sit ius publicum.

Jus publicū est in sacris ordinibus ⁊ sacerdotibus ⁊ magistratibus.

Qđ sit ius q̄ritium.

Jus q̄ritū ē ꝑ romanoꝝ qđ nulli tenēt ñ q̄rites. i. romani. in q̄ agit̄ de legitimis successionibus. l'de auctoritatibus. de mutuis. de usucapionibus. q̄ nusq̄ apud nullū aliū ꝑmanent. sed et propria sunt romanoꝝ. et in eos solos ⁊stituta.

Q ōstat ā ius q̄ritū ex legibus ⁊ plebiscitis ⁊ senat' ⁊sultis ⁊ ⁊stitutionibus ꝑncipū ⁊ edictis iuris tribunicij prudentū. qđ sit lex.

Lex ē ⁊stitutio ꝑpl. qua maiores nati simul cum plebibus aliqđ sanxerunt.

ñ uis permittit uxore infidelē dimitti ap̄s phibet ut rēm. q. i. am nūc. f[illegible] ui. illa di. illa. et. xxvii. di. placet. al' placuit. t[illegible] per alienū. set nōne uir naturali ordine cōiugit. uxorius naturale. et. xxxi. di. uim. quo uir non ergo aliquis ag̃. ē alienus mō nec. ii. tuū. Iis ē. equum ē cum sub ē ci et monitus ē trāsire ut. xvii. q. ii. c. nūc. item uir. diuino iudicio ē coniect' uias malis agro set nō exportare et generet spūales et commeāt. Iudicari ē. bi. q. iii. solus set nō mittē sañē ut. d. xci. Discipulos set licet sit equū uir. domino nō tñ est usus. uis nō dat simile. ac rem ubiq; aliquo michi pōst et ubi nō nocet equū ē uti me nō phibeas licet uis ibi nō tecta aut ē. d. aqua plu. ar. milia. Et ꝑ uiam transire aut ē p alium agrū alienū. licet macellum. Si uia uti ē debeat. ut. c. d. finale. p. agrum. si ecclesiarū sui quis mille ecclē. Jocth. thesaurus mūdi. et signans mei eccle dicit magnū tuū. ff. d. glande. leg. Iuliā. et dum queritur hoīem signatum. ff. d. furti. Diuus et mario. Ciuitatum. q. iii. c. ult. d. una publica distracta ē. ut de structu. ut. ff. q. ad fluuia. amittit. Si loca. Cuius autem

r Ius generale q̄ uisui ē. nec ubi uisum sit. ut. arma. q. ii. Si. q̄q; ti ē aliq̄ uis q̄ ē equū nec uisui. ut si alicui⁹ uxor adulterium q. ille nō posse pnouent. ut. xxxvii. q. di. Si. cum. q. intelligo si ille postea cognouit eam. q. si culpa sua pnum nō dat. ut. xxi. q. vii. Si uiuēte. ꝑ equū uisui ē ut uendo cum alterius lactuca locupletior fit et d. pēs. sua et. ff. d. d. ni. nam hec et ti. g. illa equitate inducta ē usucapio sui ꝑ septē. set hoc ut ueni dicta sunt i. medio et ut aliq̄ sit finis ut. ff. d. usuc. l. i. et. ff. pscio. ff. ꝑ minori ē ut unus puniat' p. alio q. ñ de ꝑgredi pena ultra q̄ ꝑpetratur dicit. ut. ff. d. his que fi. a ma. p. t. quesiuit. ti. of. hinc equitate multa una loquimur. i. q. mi. Item peco. actor. et. bi. q. i. Cueni. et. et. d. spō. non ē nobis set dic q. i. oibus tribus et ā et. ꝑ bono pacis uel publico q̄q; ꝑducitur ingor d. naturale eq̄tate g̃naliter ē. ingor d. equitate et. ii. solum p rē sufficiē quod ita scriptū est. ut. ff. q. et. a. d. ma. ii. nō fiant. l. pscet. io.

mos. aut. q̄ ⁊suetudinem dicit et. d. q. i. uel quot uices dices ⁊suēte ꝑsuetudinem. q̄ utrū q̄ bis ac. ē. ut. xxvi. q. ii. ea nos. ut illā q̄ certa ē ut et de ele. uenerabile. ñ si. uel illam que septus q̄ am sua ē ut et. d. cā. pos. am ecclā uel illā que decies sua ē ut longa ꝑscpto di. que ē. am. ut. c. d. ꝑscp. tōe. lon. t. l. emptor. et. l. sup longi. ul' ullā. cause nō extat memoria. ut. iii. q. vi. hoc qp pe. et ff. d. aqua. co. et cla. Hec uires. hec d. uictus. aque dici ⁊sueuit q̄ i animib⁹ diue uices induxit ⁊suetudinem. c. de ep̄is. audi. Li. i. fi. set in alijs tres nō sufficiunt. xcii. di. c. huic et. d. hoc quoq; d. set illō quo ad ꝑsiptē. ad hoc dic et. de ꝑsiptē. scribā. Jo. hoc tres. p. cato q. sui nus nō uat et ⁊suetudo nisi ꝑscripta fit. ut et de ⁊suet. c. ult. Hic uetatur ti. q. q. tenus acq̄ induxit ⁊suetudinem. c. d. sine uult. nibus. hec descriptio dupler in que

2 Ne nō mens intret. q. ne ponitur in de scripto et intescripto et quid ponatur p scripto et p gentere set dic q. aliter simuntur hoc ii. mos. alit et hoc nomē moribus. alit hoc nomē ⁊suetudo hec nomē mos siūtur. puta nō scripto. hoc nomē ⁊suetudo sumitur gñaliter. puta scripto et nō scripto uti. q. ꝑ set hoc nomē moribus sumit. hic. p scripto tñ

Col.

actibus hominū. statuti de hac manifeste

3 consuetudo in q̄ plures uices nō fuisse dicunt ad hoc nō aliq̄ uetatur cōsuetudo nisi ministerio sit illō ꝑsuetudie a nō suetum. nam pot et q̄ et gña uel colonia septuis hoc ꝑmissum sit ut et. d. ii. sig. allegatum. q. m. q. uis licet aliquid septuis fōm sit nūbi eo animo fōm sit nec impossibile ut id fierēt et et' suo iure id faceret tale usu nō dicat

usus ut. ff. d. usuc. actu. q. ꝑ. l. c. uult. recte aut et. l. uult. ꝑte alia rō patet q. sole uices nō ⁊suet consuetudinē q. licet plumbo uicibus aliquid iudicatum sit nō tñ imponit⁹ ita iudicādi ē q. ii. ecclīe set legibus ē iudicādum ut et. d. sen. omnium. iudi. nemo. set fm ⁊suetudinem tenue iudicatur. ut et. de co. qui. mit. ꝑpos. cum uenisset. et. xxxvi. di. placuit. ꝑte et alia multa requirit ut aliq̄ ad hoc dicatur ⁊suetudo. ut dicem. ꝑ. bus. di. si usus. cum lex tollat et sic ē. arq. nūq̄ ꝑ-

a cum tollit. Nunc et q̄ tunc demū recurrendū ē ad ⁊suetudinē. ⁊suetudinē ē iudicādū si ius gñm ꝑcipiat et. ar. i. vi. di. ⁊suetudinis. et. c. se. et. i. di. viii. si cōsuetudinem et. c. cōsuetudo. et. et. d. sen. et re. iudi. cum cā. et et. d. o. q. q. clias. ri. q. nō q̄ consuetudinem si fm una ē iudicādū et. ff. d. sepul. mo. l. iii. c. duus et fm hec multa cōmunit. ḡna. ut. i. xxvi. di. placuit. et et. d. eo q. mit. ꝑpos. cum uenisset. et et. d. cogē. ꝑ. c. sup eo. et et. de test. ad hoc et. c. ir. tabu. Licet et et. d. arbitr. dilecti. et et. d. ⁊suet. c. ii. et contra hos istos dicit q. cōsuetudinē statuit. ius scriptū solutōri ius q̄ consuetudo ꝑiudicet uni dicemus. i. viii. di. c. frustra. hoc tene q. cōsuetudo rationabilis et ꝑscripta uni ꝑeiudicat. ita michi uidetur. ut et. d. ⁊suet. c. ult. et si alia nō mentiant. q. facit mentionem. Jo. in illo. c. frustra. ii. ad quā ⁊suetudinem dicit recurrendū an ad ⁊suetudinem terre an ad romanā. ⁊stu. an ad ⁊stitutiones. Michaēl pumtauit uidet q. ad ⁊suetudinem et mist. d. sal. da. Gallie. equū uidet q. ad ⁊suetudinem loci. ut. iii. di. illa et. c. de ui. pri. in toti et ille. et mist. d. sal. da. Gallie. equū uidet q. ad ⁊suetudinem loci. ut. iii. di. illa et. c. de ui. pri. in toti et una. ꝑ. ad hoc inducas. ad hoc dico q. uidet materie delegate ꝑ testimonios iudicāt. ut. di. i. unum patronum. xxv. q. ii. iudicātem deficientibus canonibus iudicet secundum leges. ut et. d. no. q. iii. intelletum. et. i. di. v. in additionē. deficiēte oī iure recurrit ad generalē ⁊suetudinem uel et placabilē cum deficiunt generalia. nec quid tunc dicat recurrendū ad ⁊suetudinem. d. d. et ⁊suetudines pretaxis d. sillabus ad silla. ut. xxvi. di. de quibus. ff. de. l. i. nō possunt oīa deficientibus iudicibus et ⁊suetudines. pretaxis d. ad. ut. ff. d. leg. et ⁊suetudinibus ipsis. licet sit ar. q. ad ⁊suetudinem mentionem ꝑ. ⁊suetudinē fit recurrendū et. d. sen. sup eo. ⁊ lege uel canone pot allegari ro ut. xxvi. di. si romanorum et. xxxvi. di. cum rōe. ar. q. deficiente

b finis tra. religionis c rehoni. multa ei fiat d. rem tñ ignorant.

religiom ut integrē pepisse. ꝛc rō posset cohercere subditū relinquētē ti disciplinē. q licet prelatus iuste teneat ipm cohercere ut pficiat ei ad salutē ut dr. di. cumbeat. q̄ tamen debeat psequi inimicū nō ti pficiat hoc ad salutē. sicut dr. calu. licet rō sic tam utorum. nō. q̄ natura multis modis dr̄ q̄q; dr̄ una filia filie. mis. ad. intelligē peccatis. m. di. nemo. ꝙ. ecce. vi. q. v. si quis. verbū. q. sepe. so mō dr̄ natura quō stimulus siue instinctus nat̄e et sensualitate puniens ad appetēdū ut pecandū uel ad educandū. verū. q. honestū. ē. nō multo. li. ē. cius naturā. instinctū. ut. verbi. di. sat. quarto mō dr̄ ius naturale et p̄cepta naturalia hec. s. nō furtū facies nō mechabis. verū. q. bn. q. adulterio. inst. de obli. q̄ nat. ē. p̄m. et ē. nō ius gentiū dr̄ ius naturale et sm istō modus oīa silr dr̄untur cō. ius. cōicanda bri ei aliquid siue p̄pter uir dominū. nā ipi ade sunt dñi. in stabulo. et nullo tuū nescens pane tuo et alibi non. Rupisces rē primitiū. similr ius caule. nauis modis dr̄ q̄q; ius caule istō ut q̄ nō ē naturale uel ius gentiū hoc iuscanonicū dr̄ ius caule sm q̄ hic sumit. ꝛc. so mō dr̄ ius caule et io q̄ nō ē ius canonicum. tertio mō dr̄ ius caule. ius. ff. de orig. iur. l. n. ꝛc. et ecclesiastic. quarto mō dr̄ ius caule ad dñm. ut p̄tuit. Jo. iuste cōtra conuictio. si intelligas de q̄libet p̄hibita de sensualitate puniens si intelligas de quilibet. ad mortē ē ius naturale et istō puniens et dō bigamis debitū. cessio. nō intelligo dō successione q̄ sic sit p̄hibita de cū illa nō sit naturalis. set dō successione que sit p̄ canonis p̄ceptū. gratiā ut et intelligi potest de illa q̄ libet iure nature succedunt p̄bris. ut ff. in testamentis. et. l. septimo. ꝛc. nō sic. filiam ante filios educatio. pies ei the nō sit penitus ut verbi. q̄. predicatoris. similr filius pietate egente cogitur alere. verū. q. mō. inter de alen. li. et. et hoc cū mat̄ filium et hereditatē patroni. ut ff. de lib. ag. si quis. solent. nichil ent p̄mū aliquā. ut dr̄ dño cois. ius dicendi cōia. cōicanda tēpe necessitatis. ut verbi. di. sic nam et sm legē. ro. tēpe pestis ciuitas maxime emit cōia. ut ff. ad. l. ro. de pact. l. n. et mercatū nauem. si. tm̄ tm̄. hec. n. et alia que ne similiter. capi bonis succedit occupanti cōcedi tm̄ ut misc. dr̄ ff. di. ꝛc. Item de

DIII

posite. fallit. j. verū. q. n. nequis. et si dominus et deponens simul petit rē pōt restitui. ut dr̄ dño. ut ff. de posit. bona. nemo cōmodauit. cōmodatū dicit̄ ē q̄ tēpe utendi ff. de posit. iudicio. tutelę. et cū ut ei in p̄m. q. emulier. ut ff. dōt. si. et ff. dō sponsa. et. cū. et si uero ifā. dō illa materia hēs nōtā verū. q. i. summa. so. sic aliqua ecclā ius caule. cum tres sibi statuit. uti. verbi. catholica. et dō dō. in p̄mitando. q. diuinū humanū. i. cōtemplatiue in dō dō. cum. et hominū. ut ff. dō ferijs. li. filiū. ut. verū. q. ius gentiū. secundū. hoc. verbi. si dō rebus. et q. i. dicas. aliquis. et misc. de rē. di. c. ff. q. et hostibus. et ff. de acq. rē. dō. naturale. ius ciuile uel dicit secundū naturā. cū tamen q̄ occupanti cōcedit. ut misc. de rē. di. c. fere. aliqui si. ppria. nicet. capet et remissa caret a dño ut. j. verbi. q. vi. placuit. et ff. q. me. c. erat. v. edificauit. si quis. nisi forte alio mō posset eam cōsequi p utrū dicē. ut. verū. q. i. ci. et ff. q̄ fundum. cre. ant precor. c. si debitorē. Jo.

p fundus. alii dicūt q̄ fundus mouetur sit p ebrietatē. ut verbi. di. sit tibi die. alibi mōdus mouetur. et p̄ scripturā septenni. ut. j. di. vi. c. ius. a. et glo. q̄ incipit a uidicis sup illo ubi. nisi ficatibus. so. ubi dō mouetur dō mūgentiū. cum approbauit nō q. p̄ ei uniuersi. Si ergo bellū iustū ē finis capiendi sit capiendi. ut verū. q. v. dicat et sm hoc peccat ille capiens si recedat a dño suo. ut. j. verū. q. iij. si quis. si uero finis. set si bellū nō ē iustū. finis datum ē ei fugiendi potest ut ff. dō capti. mēb. et ille. Jo. Jo. quo restituitur. aliquis res q̄ p captiuitatē amisit. ut. verbi. q. iij. q postliminium. postliminiū ē ius p̄mum actiue. verū. q. i. cū bellici. ubi sunt arma. quia nō restituitur quia turpiter amisit. ut ff. dō capti. et postli. q. dicit sm canones. et cōicatur. verū. di. si quis. r legatorū. si quis legatus. ut. amicorū. i. hostiū impetrauerit. verū. q. iij. si quis. sm leges traditur nobis ut si finis alionū ff. de ri. Luit. ponere. ꝛc. et dicitur sm canones q̄ fugit in bello publico. s aliegratus. ut. verbi. q. cause. et. c. infamis ē. ut. vi. q. i. infames. sm leges capite punit ut ff. de iniuriis. t iniuriam. fērōis. i. pugnis commendatio. sm. ff. qui in acie. Jo. ꝛc. u modius. i. vii. q. ii. multane. i. verū. q. ult. ci. ꝛc. v dignitati. quis sit dignior uel sit prior alio. ꝛc. x cum corona. i. manus munus. ꝛc. y torques. i. minus munus. sunt principis et sicē. verū. q. v. dicas. ubi dō principis. nō ergo oīa q̄ capiunt in bello q̄ regis sunt. oīa set dic q̄ principis sit oīa sibi fisce tenet ea diuidē sm menta psonarū. ut. verū. q. ii. multanec. ab oibus tamq̄ p publico cōmunis publicā ē. unū qui ledit sacerdotes uel res sacras. pōt accusari. ar. ii. q. i. in primis. c. quinctij. ꝛc. quin. i. romulo. uidi utuntur romani. set hic dās romanos uocantur subiectq. milli. g. c. dō uideris. uidi. ubi dō q̄ ti. ro. impio. put dō p̄mū rōnauū here filios i potitate put et gentiles sint sub ro. impio. nā imperator ē princeps totius mūdi. ut vii. q. i. i. apibus. set diuersis p̄ncipiis diuisi reges sub eo sint. ut vi. q. iii. sacrorū. c. ad. l. ro. de iac. qui leuandę. ꝛc. i. de precatio. qui ergo nō uult ē sub ro. impio nec hereditatē here pōt. set nec alia que ad usum humanum enumerantur. ar. vii. di. quo iure. ratione possessionis tēpis. i. diffinitiua. de usucapionibus. usucapio ē acquisitio dñij p̄ continuū ff. dō usurp. i. usucapionis agit et qualiter. contingit autē hoc ius dupliciter. agit que sunt ptes sue spēs. ro. leges cōsulares uel tribunicie uel ab hac ius dicitur. agit que fiunt ex sententia. ꝛc. leges set hodie translatę hanc potestatē imperatoris. ꝛc. constitutio ppli. olim ppli statuit. ut ff. dō iurisdictione. omnium. et principi uel dicit q̄ hodie

P

lebiscita sūt q̄ plebes

Quid plebiscitū.

Plebiscitum dicit̄ a plebe et scitum. q̄ p̄ plebem statuitur. l. q̄d plebs sanxit. l. q̄d sanctum ē et tota plebs agit ut fiat.

Quid senatus consultū.

Senatus consultū est. quod patres senatores pro consulendo decernunt.

Quid constitutio uel edictum.

Constitutio l. edictū est. q̄d p̄ rex uel imperator constituit uel edicit.

Que sunt responsa prudentum.

Responsa prudentū sūt. que iura consulta respondendo dicunt. a consulendo. Unde et responsa iuris dicta sūt. fuerūt enim q̄dā prudentes et arbitri equales. q. instituit uel cuius iuris questus ediderūt. q̄b; dissidentibus iuris contentiones q̄ sopirentur.

Que sūt tribunitie. l. consulares leges.

Que dā sūt leges dicunt ab hijs q̄ eas edidērunt. ut consulares tribunitie. iulie. cornelie. Nam et sub octauiano cesare. iulius fuerūt cōsules papinianus et pompeius. qui legē tulerūt q̄ a nōbis. co. appellant papia pōpea. quinō pauci p̄mia p̄ suscipiendis libris. Sub e. de q̄. ff. de iure. falcidia tribun plebis. legē fecit. ne q̄s plus in extremis relinquendo legaret. q̄ tres. iij. partes hēredibus. et ei nocet lex falcidia nōiata ē.

Quid sanctio sit lex.

Sanctio uero lex ē. q̄ de pl̄ibus simul rebus edicē. dō. a copia rerum. et q̄ a sanctione. vii. et sanctā scire ē poenata uarie. dicit. Horatius. Flaccus. et sanctio. Quid sit rhodie legis.

Quid sit rhodie lex.

Rhodie leges nauales. mercatorum sunt ab insula rhodo cognominate. in qua antiquitus mercatorum usus fuit.

Quot sunt species legum.

Omnes iure species sanctionū legū patet. sūt. q. q̄ consulto alia ē aut. alia ecclastica. aut. ciuilis uel forensis. l. aut. ecclastica appellat. q̄ noie ecclastica consulto appellē. intendimus. Ecclastica consulto. canonis noie censetur.

Quid sit canon.

Quid aū canon sit. ysidorus in lib. vi. ethimologiarum declarat dicēs.

Quid sit canon.

Canon grece. latine regula nuncupatur. Unde regula dicatur.

Regula dicta est. eo q̄d recte dirigat. ñ aliquā aliorsū flectat. aly regulā dixerūt dēum. l. q̄d regat. l. q̄d normam recte uiuendi p̄beat. l. q̄d distortū punctumq; q̄d est corrigat. Porro canon ut aly sūt decreta pontificum. aly statuta patrum. Conciliorum uo alia sūt unius solius. alia plurium alia. Quicquid. alia celebrant auctoritate pontificis romani. p̄sente uidelicet legato sedis romane. Alia uo auctoritate patriarcharum. l.

Primatū. l. metropolitanorum. quisq; primat. Decretum de gnālib; regulis iudicandis sunt. Sunt autem quedam primatū leges tam ecclastice quā seculares. q̄ priuilegia appellant. de q̄b; in vi. libro ethimologiarum ysidorus attendit.

Quid sit priuilegium.

Priuilegia sūt. Quid sit priuilegium.

Priuilegia priuatorum. q̄ priuate leges. Nā priuilegium inde dictum est. q̄d in priuato fiat.

Quot sunt officia legum.

Officia uo legislatoris. siue ecclastice legum ē. tripex q̄d necesse ē fieri. p̄hibere q̄d malum ē fieri. p̄mittere. l. iubere q̄d p̄mittere p̄cipere. l. q̄dā illicita ut dare libellum repudij ne fiant. punitione. Unde in eod. lib. ysidorus scribit dicēs.

Quid sit officium legum.

Omnis autē lex aut p̄mittit aliquid. aut punit. forte p̄mittit aut iubet aut sacramenti ingressum. nuptias: nulli petenti. iubet. aut p̄mittit. ut q̄ petit fiat capitale dictat. Cuius enim p̄mio. aut pena iuste moderatur humana aut p̄cipit ut diligas dominum deum tuum.

Causa uero constitutionis legum ē. humana cohercere audacia. et nocendi facultatem refrenare. Sic in eod. lib. ysidorus testatur dicens.

Quare leges sunt facte.

Facte sūt enim leges. ut earum metu humana cohercerentur audacia. tutaq; sint inter impios innocentia. et in ipsis ipsorum formidato supplicio. refrenetur audacia. et nocendi facultas. Quia in ipsa constitutione legum. maxime qualitas attendenda est. ut quicquid in se honestate. iustum. possibilitate. secundum naturā. et cōmunem patriam continet. hec in eod. lib. ysidorus enumerat dicens.

Erit autem lex honesta. iusta. possibilis. secundum naturam. secundum consuetudinem patrie. loco tempori q; congruens necessaria. manifesta quoq; ne aliquid per obscurum captiosumue contineat. nullo priuato commodo. sed p communi ciuium utilitate conscripta.

Duo enim in ipsa constitutione ista considerare debet. q̄ eam leges instituere fuerit. ñ enim licuit iudicare de eis. si oportebit iudicare secundum ipsas. Unde aug. ait in libro de uera religione.

Iustus temporalibus legibus quicquid de bisce duobus iudicent. eis eas instituunt. ut eis fuerit instituere et firmare. ñ licebit iudicia de ipsis iudicare sed secundum ipsas.

Leges instituuntur cum promulgantur. firmantur. cum moribus utentium approbantur. Sic enim moribus utentium in quibus nulle

pellatur canon. quicquid decreti. quicquid concilia. canones dicit. id q̄ statuitur mutuo salubri consilio. et bonis catholicis. ostenditur. et decreti. de q̄ statuit pontificum consilio. canonum sanctorum ad nullius consilium. idem aliquid. dicit. de hac ad nos. pertinet. ad hunc alium. mentionem. appellationes canonice constituta. ut dicta mandatum. in decretis sanctorum. ut. verbi. q. ii. si quis dogmata. dogma ē q̄ consistit in cordis fide. tunc. verū. di. quicquid. et. c. mandatum. q̄ scilicet idcirco male moribus. verū. di. his ita. inter eos. quicquid. verū. di. nil dicit sanctum. ubi penalia adiacet. verbi. di. ii. canon. sit autem canonum sub se quationis species. verbi. q. ii. si quis dogma. trahit nos. alioquin quo regula est. regula aliorum. q̄ si regula nel unius quisq; q̄ male dicat. ter que ita diffinit regulam regula est breuiter que rem enarrat. nō ut ex causa fiat. ut ff. de regulis. ii. ad hoc dicas q̄ si illud appellat regulam. in qua aliq̄ breuiter statuitur. nō. adiunctis exceptionibus sm hoc est regula. nō sumit. unus et ita legimus. ff. si. appellatis regulam. id q̄ includit. set si uno exceptionis. sm. regula nūq̄ fallit. et ita sumit hic. Jo. nato. licet cum aliquis sit ge. Porro. legato. ad hoc. p̄ull. legato. de sanctis. l. legatis. nō tamen pōt. facere generale uel p̄mitiale. cōcilium. q. ea que spūs. ro. pōtifici committuntur mandata generali uel. de. nō transferuntur. et. de offi. ōl. q. translate et mandato generali uel. de. nō pōt. consilium exercere. sicut mandatum. ut ff. de offi. eius cui mandata ē iurisdictio. l. n. set nūq̄ metropolitanus. si sine cōsilio possit de causis nō iudicare. ut. j. verbi. di. nō licet. et. c. se. ar. ff. ii. di. catholica. et dō. ordi. ii. di. cias q̄ dō pius negocius. et dō his que spectant ad homis possit. de. canones de magnis rebus nō possit. ut verbi. di. multis. verū. q. i. quoscūq; et. al. quodcūq; pruuilia.

leges hodie abrogate sunt. Ita moribus
utentium leges ipse confirmantur.
Unde illud thelesphori pape decretum quo
decernitur ut clerici generaliter a quinquagesima pro
longiori ieiunandi susciperent. quod quia moribus
utentium approbatum non est, aliter agentes
transgressionis reos non arguit. Thelesphorus urbis rome episcopus omnibus episcopis.

Statuimus ut vii. ebdomadibus ante sanctum
pascha omnes clerici in sorte domini vocati a carne
ieiunent. quia sicut discreta debet esse vita
clericorum a laicorum conversatione, ita et in ieiunio
debet fieri discretio. Has ergo vii. ebdomadas omnes clerici a carne et deliciis ieiunent.
et ymnis et vigiliis atque orationibus instanter die noctuque studeant. Item ambrosius in libro sermonum.

Quadragesima vi. septimanas habet. cui
addidit thelesphorus pontifex vii. ebdomadam. et vocatum est hoc tempus quinquagesime.

Quod similiter de eo capitulo est intelligendum
quod legitur gregorius augustino episcopo anglorum scribit dicens.
Denique sacerdotes et dyaconi et reliqui quos
dignitas ecclesiastica gradus exornat. a quinquagesima possunt ieiunandi suscipiant. quod si
aliquid apprehensum sue institutioni adiciant.
et eorum qui in laicali ordine consistunt, observantiam sic loco: ita religione precellant.
De ipsa vero dominica die: hesitamus quod nam dicendum sit. Est enim laica et seculares illa die plus solito et ceteris diebus: carnium abhorrunt
appetitum: et in nova quadragesima audientur usque
ad medias noctes se ingurgitent. non aliter
se huius sancti temporis observationem suscipere putant. quod utique non ratione sed voluptati immoderati nimis ceciitati ascribendum est. Unde
non a tali consuetudine avium possunt. et ideo cum vera ingenio suo relinquendi sunt. ne forte peiores existant. si a tali consuetudine prohibeantur.
Sicut enim ait salomon. Qui multum emungit.
elicit sanguinem. Et post pauca. par autem est.
ut qui huius diebus a carne animalium abstinemus:
ab omnibus que sementiva trahunt originem carnis
ieiunemus. a lacte videlicet. caseo et ovis. et post
pauca. Ceterum piscium esus ita sano relinquitur.
ut hoc ei infirmitatis solacium non luxurie
incendium paretur. Denique qui a carne abstinet: nequaquam sumptuosiora marinarum beluarum convivia preparet. Vinum quoque ita bibere permittimus
ut ebrietatem omnino fugiamus. Aliquin restat
ut omnia que corpori libent similiter faciamus.

Hec et si legibus constituta sint: quia tamen
usu approbata non sunt. si non observantes transgressionis non arguunt. Aliquin hiis non obedientes pro prevaricatione honore carerent. et illi qui sacris nescierunt obedire canonibus: patrum officio iubentur carere susceptio. Non forte quis dicat.
hoc non discernendo esse statutum sed exhortando conscriptum.
Decretum non necessitatem facit. exhortatio autem:
liberam voluntatem excitat.

Hec que de privilegiis et ecclesiasticis et seculis sunt
scripta sunt. ecclesiasticis que civilibus legibus conveniunt. Nunc
ad differentiam naturalis iuris et ceterorum redeamus.
Naturale ius inter omnia primatum obtinet et tempore
et dignitate. Cepit enim ab exordio rationalis creature. nec variatur tempore. sed immutabile
semper permanet. Sed cum naturale ius in lege et evangelio supradicatur esse comprehensum. quedam autem contraria hiis que in lege statuta sunt. nunc inveniantur esse
cessata: non videtur ius naturale immutabile permanere.

In lege namque precipiebatur ut mulier si
masculum pareret. xl. Si vero feminam lxxx. diebus a templi cessaret ingressu. Nunc autem statim post partum ecclesiam ingredi non prohibetur. Item mulier
que menstruum patitur: ex lege immunda reputabatur. Nunc autem statim non ecclesiam intrare non sacre communionis misteria percipere. sicut nec illa que peperit. vel illud quod genuit non statim post partum baptizari prohibetur. Unde eidem augustino gregorius scribit.

Mulier eciam gratias actura eadem hora
Si mulier eadem hora qua genuit ecclesiam non prohibetur.
Acturam gratias. intrare ecclesiam: nullo pondere peccati gravatur.
Voluptas enim carnis non dolor est in culpa. In carnis autem commixtione voluptas est. Nam in prolis gemitu: unde ipsi prime mulieri dictum est. In doloribus filios paries. Si itaque enixam mulierem prohibemus ecclesiam intrare: ipsam ei penam in culpam reputamus.
Mulier enixa. vel quod ab ea genitum fuerit
Baptizari eadem hora nichil prohibet baptizari.
Baptizari autem vel enixam mulierem. vel hoc quod genuit: si periculo
mortis urgetur. vel ipsam eadem hora qua gignit. vel
eadem quod natum est id quod gignitur. nullo
modo prohibetur. ne dum adhuc tempus ad perhibendum redemptionis misterium queritur. interveniente paululum mora inveniri non valeat.
qui redimatur. Item augustinus. Antequam
puer ablactetur. vel mater purificetur. ad eius concubitum vir non accedat.

Ad eius vero concubitum vir suus accedere non debet.
quousque quod gignitur ablactetur. Hee namque
que filios suos ex prava consuetudine aliis
ad nutriendum tradunt. nisi purgationis tempus transierit: viris suis non debent admisceri. Quippe et sine partus causa cum in menstruis consuetis detinentur: viris suis misceri prohibentur.
ita ut morte lex sacra illum feriat. si quis

morbosi et lepsi ... set quod si mulier petat debitum ... tempore menstrui vel tempore purgationis dico quod non reddet ei debitum nisi timeretur eius fornicatio ... mulier negabit ... [illegible]

assumptione eucharistie set prohibetur a confectione nisi sit necessitas ... legem non est ... sic hic mulier ergo consulitur ... et sunt namque ... non abstinebit sacerdos a celebratione missarum ... [illegible]

[illegible]

...tur ad menstruatam mulierem accedat. Que tamen mulier dum consuetudine menstrua patitur, prohiberi intrare ecclesiam non debet, quia ei nature superfluitas in culpam reputari non debet, et per hoc quod invita patitur, iniustum est ut ecclesie ingressu privetur. Novimus namque quod mulier que fluxum patiebatur sanguinis, post tergum domini humiliter veniens, vestimenti eius fimbriam tetigit, atque ab ea statim sua infirmitas recessit. Si ergo in fluxu sanguinis posita laudabiliter potuit domini vestimentum tangere, cur que menstrua patitur sanguinis, ei non liceat ecclesiam intrare? Si enim ea [illegible] prosilit, quod vestimentum domini in languore posita tetigit, quod uni persone infirmanti conceditur, cur non concedatur cunctis mulieribus, que nature sue vitio infirmantur? Sacre autem communionis misterium in eisdem diebus percipere non debet prohiberi. Si enim ex veneratione magna percipere non presumitur, laudanda est. Sed si perceperit, non est iudicanda. Bonarum quippe mentium est et ibi culpas suas agnoscere, ubi culpa non est, quia sepe sine culpa agitur quod venit ex culpa. Unde et cum esurimus, sine culpa comedimus, quibus ex culpa primi hominis factum est ut esuriamus.

Quia vero de nature superfluitate sermo cepit haberi, queritur an post illusionem que per somnium solet accidere corpus domini quilibet accipere valeat, vel si sacerdos sit sacra misteria celebrare. De his itaque scribit beatus Gregorius Augustino Anglorum episcopo.

De multiplici genere illusionis.

Testamentum veteris legis hunc pollutum dicit, et nisi aqua lotus fuerit, atque usque ad vesperam intrare ecclesiam non concedit. Quod tamen aliter populus spiritualis intelligens, sub eodem intellectu accipiet, quia quasi per somnium illuditur, qui temptatus immunditia veris imaginationibus in cogitatione inquinatur, sed lavandus est aqua, ut culpas cogitationis lacrimis abluat, et nisi prius ignis temptationis recesserit, reum se quasi usque ad vesperum cognoscat. Sed in eadem illusione necessaria discretio valde que subtiliter pensari debeat, ex qua re accidat menti dormientis. Aliquando enim ex crapula, aliquando ex nature superfluitate vel infirmitate, aliquando ex cogitatione contingit pollutio. Et quidem cum ex nature superfluitate vel infirmitate evenerit, omnino hec illusio non est timenda, quia hanc animus nesciens pertulisse magis dolendus est, quam fecisse. Cum vero ultra modum appetitus gule in sumendis alimentis rapitur, atque idcirco humorum receptacula gravantur, habet exinde animus aliquem reatum, non tamen usque ad prohibitionem sacri misterii percipiendi, vel missarum sollempnia celebrandi, cum fortasse aut festus dies exigit, aut exhiberi misterium pro eo quod sacerdos alius deest ipsa necessitas compellit. Nam si alii adsunt qui implere misterium valeant, illusio per crapulam facta a perceptione sacri misterii prohibere non debet, sed ab immolatione sacri misterii, ut arbitror, abstinere debet humiliter, si tamen dormientis mentem turpi imaginatione non concusserit. Nam sunt aliqui quibus ita plerumque illusio nascitur, ut eorum animus etiam in sompno corporis positus turpibus imaginationibus non fedetur. Qua in re unum ibi ostenditur, ipsa mens rea, non tamen vel iudicio suo libera, cum se, etsi dormiente corpore nichil meminit vidisse, tamen in vigiliis corporis meminit se in gluviem cecidisse. Sin vero ex turpi cogitatione vigilantis oritur illusio in mente dormientis, patet animo reatus suus. Videt enim a qua radice inquinatio illa processit, quia quod cogitavit sciens, hoc pertulit nesciens.

Item Ysidorus in sententiarum libro .i. Quando sit peccatum nocturnis ymaginibus illudi.

Non est peccatum quando nolentes ymaginationibus nocturnis illudimur, sed tunc est peccatum, si antequam illudamur, cogitationis affectibus preveniamur. Luxurie quippe ymagines, que in veritate gessimus, sepe dormientibus in animo apparent, sed innoxie si non concupiscendo occurrunt. Item. Qui nocturna illusione polluitur, quamvis extra memoriam turpium cogitationum sese persentiat inquinatum, tamen hoc ut temptaret culpe sue tribuat, suamque inmunditiam statim fletibus tergat.

G. His ita respondetur: In lege et in evangelio naturale ius continetur, non tamen quecumque in lege et in evangelio inveniuntur, naturali iuri coherere probantur. Sunt enim in lege quedam moralia precepta, ut non occides, et cetera, quedam mistica, utpote sacrificiorum precepta, et alia his similia. Moralia mandata ad naturale ius spectant, atque ideo nullam mutabilitatem recepisse monstrantur. Mistica vero quantum ad superficiem a naturali iure probantur aliena, quantum ad moralem intelligentiam inveniuntur ei adnexa, atque hoc etsi secundum superficiem videantur esse mutata, tamen secundum moralem intelligentiam mutabilitatem nescire probantur. Naturale ergo ius ab exordio rationalis creature incipiens, ut supradictum est, manet immobile. Ius vero consuetudinis post naturalem legem exordium habuit, ex quo homines convenientes in unum ceperunt simul habitare. Quod ex eo tempore factum creditur, ex quo Cain civitatem edificasse legitur. Quod cum diluvio propter hominum raritatem fere videtur extinctum, postea a tempore Nemroth reparatum sive potius immutatum existimatur, cum ipse simul cum aliis alios cepit opprimere.

DVI

[illegible]

hec figuralia que michi aliud significant preter id quod sonat ... alia sacramentalia, alia cerimonialia ... [illegible]

alii in sua liberalitate eorum ditioni captivi esse sub
iecti. Unde legitur de eo. cepit nemroth esse robu
stus venator coram domino. id est hominum oppressor
et extinctor quos ad turrem edificandam allexit.

Ius autem constitutionis cepit a filiis israel tem
poribus quo dominus moysi tradidit dicens.
Si emeris servum ebreum et cetera. Unde ysidorus in
v. libro ethimologiarum ait. **De conditori-**
bus legum.

Moyses gentis hebree primus
omnium divinas leges sacris litteris explicavit.
Foroneus rex grecus primus leges iudiciaque
constituit. Mercurius trimegistus primus
leges egyptiis tradidit. Solon primus leges
atheniensibus dedit. Ligurgus primus lace
demoniis iura ex appollinis auctoritate
confinxit. Numa pompilius qui romulo succes
sit in regno primus romanis leges edidit.
Deinde cum populus seditiosos magistratus ferre
non posset, decemviros legibus scribendis creavit qui
leges ex libris solonis in latinum sermonem
translatas xii. tabulas exposuerunt.

Nomina eorum qui leges xii. tabulis exposuerunt.

Fuerunt autem hii: apius. claudius. genucius.
veterius. iulius. manlius. sulpitius. sextius.
curiatius. romilius. postumius. Hii decemviri legum scribe
darum electi sunt. Leges autem redigere in libris
primus consul pompeius instituere voluit. sed
non perseveravit obtrectatorum metu. Deinde
cesar cepit id facere. sed ante interfectus est. Paula
tim autem antique leges vetustate atque
incuria absoleverunt. Quarum etiam
suam est nullus usus, noticia tamen necessa
ria videtur. Nove a constantino cesare ce
perunt et reliquis succedentibus, erantque per
mixte et inordinate. Postea theodosius
minor augustus ad similitudinem grego
riani et hermogeniani codicem factum consti
tutionum a constantini temporibus sub pro
prio cuiusque imperatoris titulo disposuit. quem
a suo nomine theodosianum vocavit.

Differt autem ius naturale a consuetudine
et constitutione. Nam iure nature omnia
communia sunt omnibus. quod non solum inter eos servatum
creditur de quibus legitur. Multitudinis
credentium erat cor unum et anima una. et cetera.
Verum etiam ex precedenti tempore a
philosophis traditum invenitur. Un
de apud platonem illa civitas iustissi
me et ordinata traditur. in qua quis
que proprios nescit affectus. Iure vero
consuetudinis vel constitutionis hoc
meum est. illud vero alterius.
Unde augustinus ait super iohannem.

Iure divino omnia sunt communia omnibus; iure vero con-
stitutionis hoc meum. illud alterius est.

Quo iure defendis villas ecclesie. divino
an humano? Divinum ius in scripturis
divinis habemus. humanum in legibus regum.
Unde quisque possidet quod possidet? Nonne iure
humano? Nam iure divino domini est terra et
plenitudo eius. Pauperes et divites deus de uno limo
fecit et pauperes et divites una terra suppor
tat. Iure ergo humano hoc dicitur. hec villa me
a est. hic servus meus. hec domus mea.
Iura autem humana iura imperatorum sunt.
Quare? quia ipsa iura humana per impera
tores et reges seculi deus distribuit humano generi. Vis?
Tolle iura imperatorum. et quis audet dicere. hec
villa est mea. meus est iste servus. mea est hec
domus. Si autem ut teneantur ista ab hominibus regi
um fecerunt. Vultis recitemus leges ut gaudeatis.
Item. Relegantur leges. ubi manifeste pre
ceperunt imperatores eos qui preter ecclesie catholice commu
nionem usurpant sibi nomen christianum. nec volunt
in pace colere pacis auctorem. nichil
nomine ecclesie audeant possidere. Sed dicitis quid
nobis et imperatori? Sed ut dixi de iure humano
agitur. Apostolus voluit serviri regibus.
voluit honorari reges et dixit. Reges
veremini. Noli ergo dicere quid michi et regi?
Quid tibi ergo et possessioni? Per iura regum
possidentur possessiones. Dixisti quid michi et
regi? Noli ergo dicere possessiones tuas. quia ipsa
iura renuntiasti humana quibus possessiones possidentur.

Dignitate vero ius naturale similiter preva
let consuetudini et constitutioni. Quecumque enim
vel moribus recepta sunt. vel scriptis comprehensa. si
naturali iuri adversa fuerint. vana et irrita habenda
sunt. Unde augustinus ait in confessionum libro secundo.

Adversus naturale ius nulli
quicquam agere licet.

Que contra mores hominum sunt flagitia pro
morum diversitate sunt vitanda. ut pactum
inter se civitatis aut gentis consuetudine
vel lege firmatum. nulla civis aut peregrini
libidine violetur. Turpis enim est omnis pars uni
verso suo non congruens. Cum autem deus aliquid contra
morem vel pactum quorumlibet iubet. et si ibi
nunquam factum est. tamen faciendum est. et si omissum
restaurandum est. et si institutum non erat insti
tuendum est. Si enim regi licet in civitate cui
regnat iubere aliquid quod neque ante ipsum
quisquam nec ipse unquam iusserat. et non contra so
cietatem civitatis ei obtemperatur. immo contra
societatem eius est si ei non obtemperatur.
Generale quippe pactum est societatis hu

[Glosses:]

Peregrini. In quo ergo peregrini et
solitarii tenentur sequi consuetudinem
illorum inter quos com
morantur ...

Immo. q. d. non est contra pac
tum societatis humane
regibus obtemperare
secundum pactum quia in omni
pacto intelligitur
maioris exceptio auc
toritas ut extra de iure iurando
venientes. [...]

Generale. lex sic in hac
facit. ad propositum quia id
quod deus precepit cum sit
de iure naturali preferetur
consuetudini
vel consti
tutioni.

auctoritas ut extra de iure iurando venientes. Bernardus brixiensis.

[illegible]

mane obtemperare regibus suis; quanto magis deo regnatori universe creature sue ad ea que iusserit sine dubitatione serviendum est. Sicut enim in potestatibus societatis humane maior potestas minori ad obediendum preponitur, ita deus omnibus. Item Nicholaus papa Hyncmaro Remensi archiepiscopo.

Mala consuetudo radicitus evellenda est.

b Mala consuetudo non minus quam perniciosa corruptela est abicienda. Que nisi citius radicitus evellatur, in privilegiorum ius ab improbis assumitur, et incipiunt prevaricationes et varie presumptiones celerrime non compresse pro legibus venerari et privilegiorum more perpetuo celebrari. Item Augustinus de unico baptismo libro secundo.

Veritati et rationi consuetudo est postponenda.

Veritate manifestata cedat consuetudo veritati. Plane quis dubitet veritati manifestate consuetudinem cedere? Item. Nemo consuetudinem rationi et veritati preponat, quia consuetudinem ratio et veritas semper excludit. Item Gregorius VII papa Guillimundo Adversano episcopo.

Quibuslibet consuetudo veritati est postponenda.

Si consuetudinem fortassis opponas, advertendum est quod dominus dicit: Ego sum veritas. Non dixit: ego sum consuetudo, sed veritas. Et certe ut beati Cypriani utamur sententia, quelibet consuetudo quantumvis vetusta, quantumvis vulgata, veritati omnino est postponenda, et usus qui veritati est contrarius est abolendus. Item Augustinus in libro de unico baptismo parvulorum.

Veritate revelata consuetudinem sibi cedere oportet.

Qui contempta veritate presumit consuetudinem sequi, aut circa fratres invidus est et malignus, quibus veritas revelatur, aut circa deum ingratus est, inspiratione cuius ecclesia eius instruitur. Nam dominus in evangelio ait: Ego sum inquit veritas. Non dixit ego sum consuetudo. Itaque veritate manifestata cedat consuetudo veritati. Revelatione igitur facta veritatis, veritati cedat consuetudo, quia et Petrus qui circumcidebat cessit Paulo veritatem predicanti. Ergo cum Christus veritas sit, magis veritatem quam consuetudinem sequi debemus, quia consuetudinem ratio et veritas semper excludit. Item in libro III de baptismo.

Consuetudo rationi frustra opponitur.

Frustra inquit quidam qui ratione vincuntur consuetudinem nobis obiciunt, quasi consuetudo maior sit veritate, aut non sit in spiritualibus sequendum quod melius a spiritu sancto fuerit revelatum. Hoc plane verum est, quia ratio et veritas consuetudini preponenda est. Sed si consuetudini veritas suffragatur, nichil oportet firmius retinere. Item Cyprianus.

Rationem consuetudo impedire non debet.

Consuetudo que apud quosdam irrepserat impedire non debet quominus veritas prevaleat et vincat. Nam consuetudo sine veritate vetustas erroris est. Propter quod relicto errore sequamur veritatem. Scientes quia apud Hesdram veritas vincit, sicut scriptum est: Veritas manet et invalescit in eternum, et vivit et obtinet in secula seculorum. Idem. Ignosci potest simpliciter erranti, sicut de se ipso Paulus apostolus dicit, qui primo fuit blasphemus et persecutor et iniuriosus: Sed misericordiam merui, quia ignorans feci. Post inspirationem vero et revelationem veritatis factam, qui in eo quod erraverat perseverat prudens et sciens, sine venia ignorantie peccat. Presumptione enim atque obstinatione quadam nititur, cum ratione superetur.

Dei veritatem non hominum consuetudinem sequi oportet.

Si solus Christus audiendus est, non debemus attendere quid aliquis ante nos faciendum putaverit, sed quid qui ante omnes est Christus prior fecerit. Neque enim hominis consuetudinem sequi oportet, sed dei veritatem, cum per Ysaiam prophetam loquatur dominus et dicat: Sine causa colunt me mandata et doctrinas hominum docentes.

Liquido igitur apparet quod consuetudo naturali iuri postponitur. Quod autem constitutio naturali iuri cedat, multiplici ratione et auctoritate probatur. Ait enim Augustinus ad Bonefacium.

Leges principum naturali iuri prevalere non debent.

Quicumque legibus imperatorum que pro dei veritate feruntur obtemperare non vult, acquirit grande supplicium. Quicumque vero legibus imperatorum que contra voluntatem dei feruntur obtemperare non vult, acquirit grande premium. Item in prologo libri III de trinitate.

Scriptoribus canonicis tractatorum littere deserviunt.

Noli meis litteris quasi canonicis scripturis deservire, sed in illis et quod non credebas cum inveneris incunctanter crede. In istis autem quod certum non habebas nisi certum intellexeris noli firmiter tenere. Item ad Vincentium Victorem libro II.

In opusculis tractatorum multa corrigenda inveniuntur.

Negare non possum nec debeo sicut in ipsis maioribus, ita multa esse in tam multis opusculis meis que possunt iusto iudicio et nulla temeritate culpari. Item ad Ieronimum epistola VIII.

D. IX

[illegible]

In scriptis canonicis mendacia non admittuntur.

a Ego solis eis scriptorum qui iam canonici appellantur didici hunc timorem honoremque deferre, ut nullum eorum scribendo errasse audeam credere. At si aliquid in eis offendero quod videatur contrarium veritati, nichil aliud quam vel mendosum esse codicem, vel non esse assecutum interpretem quod dictum est, vel me minime intellexisse non ambigam. Alios autem ita lego, ut quantalibet sanctitate doctrinaque polleant, non ideo verum putem quia ipsi ita senserunt, sed quia mihi vel per alios auctores vel canonicas vel probabiles rationes quod a vero non abhorreat persuadere potuerunt. Item.

Libris veterum Hebrea volumina, novis Grecus auctor est.

c Sicut veterum librorum fides de Hebreis voluminibus examinanda est, ita novorum veritas Greci sermonis normam desiderat. Item in epistola prima ad Ieronimum.

Nichil auctoritatis scripture canonice remanebit, si ad eas mendacia fuerint admissa.

b Si ad scripturas sanctas admissa fuerint officiosa mendacia, quid in eis remanebit auctoritatis? Que tandem de scripturis illis sententia proferetur, cuius pondere contentiose falsitatis obteratur improbitas? Item de unico baptismo l. II.

Cunctis omnium episcoporum litteris est preponenda scriptura.

d Quis nesciat sanctam scripturam canonicam tam veteris quam novi testamenti certis suis terminis contineri, eamque posterioribus omnibus episcoporum litteris ita preponi, ut de illa omnino dubitari et disceptari non possit, utrum verum vel utrum rectum sit quicquid in ea scriptum esse constiterit; episcoporum autem litteras que post confirmatum canonem vel scripte sunt vel scribuntur, et per sermonem forte sapientiorem in ea re cuiuslibet peritioris et per aliorum episcoporum graviorem auctoritatem doctioremque prudentiam et per concilia licere reprehendi, si quid in eis forte a veritate deviatum est. Item ad Vincentium.

Ex dictis quibuslibet episcoporum contra divina mandata calumnie non colligantur.

Noli, frater, contra divina tam multa, tam perclara, tam indubitata testimonia colligere velle calumpnias ex episcoporum scriptis sive nostris, sicut Hylarii, sive antequam pars Donati separaretur, Cypriani et Agrippini. Primo quia hoc genus litterarum ab auctoritate canonis distinguendum est. Non enim sic leguntur tamquam ita ex eis testimonium proferatur, ut contra sentire non liceat, sicubi forte aliter sapuerint quam veritas postulat. In eo quippe numero sumus, ut non dedignemur et nobis dictum ab apostolo accipere: et si quid aliter sapitis, hoc quoque vobis Deus revelavit.

Idem in epistola ad Fortunatianum.

Non debetur par auctoritas canonicis scripturis et expositoribus earum.

Neque quorumlibet disputationes, quamvis catholicorum et laudatorum hominum, velut scripturas canonicas habere debemus, ut nobis non liceat, salva honorificentia que illis debetur hominibus, aliquid in eorum scriptis improbare atque respuere, si forte invenerimus quod aliter senserint quam veritas habet, divino adiutorio vel ab aliis intellecta vel a nobis. Talis ego sum in scriptis aliorum, quales volo esse intellectores meorum. Idem ad Casulanum.

Exemplis ratio preferatur sane.

Sane quippe ratio et exemplis anteponenda est, cui quidem et exempla concordant, sed illa que tanto digniora sunt imitatione, quanto excellentiora pietate. Cum ergo in naturali iure nichil aliud precipiatur quam quod Deus vult fieri, nichil vetetur quam quod Deus prohibet fieri; denique cum in canonica scriptura nichil aliud quam in divinis legibus inveniatur, divine vero leges natura consistant, patet quod quecumque divine voluntati seu canonice scripture contraria probantur, eadem et naturali iuri inveniuntur adversa. Unde quecumque divine voluntati seu canonice scripture seu divinis legibus postponenda censentur, eisdem naturale ius preferri oportet. Constitutiones ergo vel ecclesiastice vel seculares, si naturali iuri contrarie probantur, penitus sunt excludende.

Constitutiones vero principum ecclesiasticis constitutionibus non preminent, sed obsecuntur. Unde Nicholaus papa scribit episcopis in concilio apud Suessionem congregatis:

Lex imperatorum ecclesiastica iura dissolvere non potest.

Lege imperatorum non in omnibus ecclesiasticis controversiis utendum est, presertim cum inveniatur evangelice ac canonice sanctioni aliquotiens obviare. Item. Lex imperatorum non est supra legem Dei, sed subtus. Imperiali iudicio non possunt iura ecclesiastica dissolvi. Ad quod ostendendum duorum horum, Innocentii et Gregorii, satis sufficiunt testimonia. Sanctus quidem Innocentius in decretali epistola sua ad Alexandrinum Antiochenum episcopum ait: Quod sciscitaris, utrum divisis imperiali iudicio provinciis, ut due metropoles fiant, sic duo metropolitani debeant nominari? Non visum est nobis ad mobilitatem necessitatum mundanarum Dei ecclesiam commutari, honoresque aut divisiones perpeti, quas pro suis causis faciendas

ducitur imperatore. Beatus Gregorius scribens ad Theodosiam patriciam inter cetera inquit. Si religionis causa debere dissolui uniuersa matrimonia dicatur, sciendum est, quia si hec lex humana concessit, lex tamen diuina prohibuit. Ecce quemadmodum imperiali iudicio non possunt ecclesiastica iura dissolui. Ecce quod imperatorum leges quibus sepe ecclesia utitur contra hereticos, sepe contra tirannos atque contra prauos quoslibet defensores dicimus penitus renuendas. Sed quod eas euangelicis et apostolicis atque canonicis decretis quibus postponende sunt nullum posse inferre preiudicium asserimus. Item Simachus in sexta sinodo.

Nichil euangelicis regulis obuium imperatori agere licet.

Non licet imperatori uel cuiquam pietatem custodienti aliquid contra diuina mandata presumere, nec quicquam quod euangelicis propheticis et apostolicis regulis obuiat agere. Item Felix papa. In ecclesiasticis causis regia uoluntas sacerdotibus non est preferenda.

Certum est hoc rebus uestris esse salutare, ut cum de causis dei agitur, iuxta ipsius constitutionem regiam uoluntatem sacerdotibus Christi studeatis subdere non preferre, et sacrosancta per eorum presules potius discere quam docere. Ecclesie formam sequi, non huic humanitus sequenda iura prefigere, neque eius sanctionibus uelle dominari, cui deus uoluit clementie tue pia deuotione colla submittere, ne dum mensura celestis dispensationis exceditur, eatur in contumeliam disponentis. Item. Bonis moribus et decretis romanorum pontificum constitutiones contraire non possunt.

Constitutiones principum contra canones et decreta presulum romanorum uel bonos mores nullius sunt momenti. Item Nicholaus papa. Que sacerdotum sunt regibus usurpare non licet.

Imperium uestrum sue publice rei cotidianis administrationibus debet esse contentum, non usurpare que sacerdotibus domini solum conueniunt. Item Gregorius Nazazenus imperatoribus Constantinopolitanis. Tribunali regum sacerdotali sunt potestati subiecta.

Suscipitis ne libertatem uerbi? libenter accipitis, quod lex Christi sacerdotali uos subicit potestati atque istis tribunalibus subdit. Dedit enim et nobis potestatem, dedit principatum multo perfectiorem principatibus uestris. Aut numquid iustum uobis uidetur, si cedat spiritus carni, si a terrenis celestia superentur, si diuinis preferantur humana. Ecce quod constitutiones principum ecclesiasticis legibus postponende sunt. Ubi autem euangelicis atque canonicis decretis non obuiauerint, omni reuerentia digne habeantur. Unde Augustinus in dialogo contra Petilianum ait. Leges imperatorum in adiutorium ecclesie licet assumi.

Si in adiutorium uestrum etiam ipsi leges assumendas putatis non reprehendimus, quia fecit hoc Paulus cum aduersus iniuriosos romanum ciuem se esse testatus est. Item apostolicus Iuliano imperatori scribit dicens. Reges pontificibus pro eternis, pontifices regibus temporaliter indigent.

Quoniam idem mediator dei et hominum homo Christus Iesus sic actibus propriis et dignitatibus distinctis officia potestatis utriusque discreuit, propria uolens medicinali humilitate sursum efferri, non humana superbia rursus in inferna demergi, ut et christiani imperatores pro eterna uita pontificibus indigerent, et pontifices pro cursu temporalium tantummodo rerum imperialibus legibus uterentur, quatinus spiritalis actio a carnalibus distaret incursibus, et ideo militans deo minime se secularibus negotiis implicaret, ac uicissim non ille rebus diuinis presidere uideretur qui esset secularibus negotiis implicatus. Item Leo iiij. Lothario Augusto. Leges imperatorum custodiri oportet.

De capitulis uel preceptis imperialibus uestris uestrorumque pontificum predecessorum irrefragabiliter custodiendis et conseruandis, quantum ualuimus et ualemus Christo propitio et nunc et in euum conseruaturos modis omnibus profitemur. Et si fortasse quilibet aliter uobis dixerit uel dicturus fuerit, sciatis eum pro certo mendacem. Item Iohannes viij. Lodouico imperatori. Legis auctoritate dissoluitur quod contra eam fit.

Vides fili karissime quod contra leges presumitur per leges solui mereatur. Item Gelasius Rufino et Aprili episcopis. Non decet leges principum uel regulas patrum contempni.

Quis autem leges principum aut regulas patrum aut admonitiones patrias debere contempni, nisi quod uere puniri se cum uniuersis iustitie commissa. Item Theodorico regi. Seruentur ab omnibus romanorum principum leges.

Certum est magnificentiam uestram leges romanorum principum quas in negotiis hominum custodiendas esse precepit, multo magis circa reuerentiam beati Petri apostoli pro sue felicitatis augmento uelle seruari. Item Leo papa iiij. Lothario Augusto. Romana lex nulli umquam debet corrumpi.

Vestram flagitamus clementiam ut sicut actenus

romana lex iugulat absque uniuersis specialis et quod pro nullius persona hominis tempore statuit esse corrupta: ita nunc suum robur, proprium uigorem obtineat.

Quod non legibus consuetudo cedat, Ysidorus testatur in Synonimis lib. ii. Prauus usus ratione superatur et lege.

Usus auctoritati cedat. Prauum usum lex et ratio uincat. Item Nicholaus papa Michaeli imperatori. Statutis pontificum consuetudo cuiuslibet refragari non potest.

Consequens est, ut quod ab huius sedis rectoribus plena auctoritate sancitur, nullius consuetudinis preponderante occasione, propriis tantum sequendo uoluntatibus remoueatur, sed firmius atque inconcusse teneatur. Item Iulius. A consuetudine Romane ecclesie membris deuiare non licet.

Nolite errare fratres mei. Doctrinis uariis et peregrinis nolite abduci. Cum instituta apostolorum et apostolicorum uirorum canonesque habeatis, his fruimini, ut his freti circumdati inimicorum iacula persistere ualeatis. Sciatis enim indignum esse quemquam uel pontificum uel ordinum subsequentium hanc regulam refutare, que beati Petri sedem et sequi uidet et docere. Multum enim conuenit, ut totum corpus ecclesie in hac sibi obseruatione concordet, quod inde auctoritatem habet, ubi dominus totius ecclesie posuit principatum. Item codicis lib. viii. titulo .ii. Usus et consuetudo legem et rationem non uincit.

Consuetudinis ususque longeui non uilis auctoritas est. Uerum non usque adeo sui ualitura momento, ut aut rationem uincat aut legem. Cum uero nec sacris canonibus nec humanis legibus consuetudo obuiare monstratur, inconcussa seruanda est. Unde Augustinus ait libro de dictis Basilii. Inuiolabilis est consuetudo que nec humanis legibus nec sacris canonibus obuiare monstratur.

Ecclesiasticarum institutionum quasdam scripturis, quasdam uero apostolica traditione per successores in ministerio confirmatas accepimus, quasdam uero consuetudine roboratas approbauit usus, quibus par ritus et idem utriusque pietatis debetur affectus. Unde quis uel aliquantulum sacrarum expertus scripturarum hesitauerit? Si enim attenderimus consuetudines, que non per scripturas a patribus traditas sunt, quasi exiguam religio de cetero sit latura, incaute despicientibus liquido constabit. Que enim, ut unde ordiamur, scripta salutari fere cunctis signaculo docuit fideles insigniri? Que uel epiphanie uerba sic panis et calicis benedictionis, consecrationis hec nobis consignauit? Nam non his que in euangelio continentur uel ab apostolo quodlibet inserunt sancti contenti fuerunt, sed et alia plura didicimus, magnam quidem uim continentia misteriis, que extremis Christus non litteris orare forma docuit. Benedicimus fontem baptismatis, oleo unctionis, hunc autem qui oleo unguimus qui baptizantur. Verbis abrenuntiare sathane et angelis eius informamus. Uidimus hec et alia in hunc modum non pauca nisi tacita ac mistica traditione a patribus ecclesiastico more ac reuerentiori diligentia sunt in misteriis obseruata magis silentio quam publicata scripto. Item Tertullianus presbiter. Laudabilis consuetudo que nichil fidei contrarium usurpat.

Consuetudinem laudamus, que tamen contra fidem catholicam nichil usurpare dignoscitur. Item ad eundem. Ubi auctoritas deficit, mos populi et maiorum instituta pro lege seruentur.

In his rebus de quibus nichil certi statuit diuina scriptura, mos populi dei et instituta maiorum pro lege tenenda sunt. Et sicut preuaricatores legum diuinarum, ita contemptores ecclesiasticarum consuetudinum coercendi sunt. Item in libro de uera fide. Auctoritate traditionis generali uel speciali ecclesia regitur.

Catholica ecclesia per orbem diffusa tribus modis probatur existere. Quicquid in ea tenetur aut auctoritas est scripturarum, aut traditio uniuersalis, aut certe propria et particularis instructio. Sed auctoritate tota constringitur, uniuersali traditione maiorum nichilominus tota. Priuatis uero constitutionibus et propriis informationibus una queque per locorum uarietatem pro uniuscuiusque usu est. Subsistit et regitur. Item in libro contra Manicheos. Ualet ad fidem catholice auctoritas ecclesie.

Palam est quod in re dubia ad fidem ualet auctoritas ecclesie catholice, que ab ipsis fundatissimis apostolorum sedibus usque ad hodiernum diem succedentium sibimet episcoporum serie et tot populorum consensione firmatur. Item Leo papa. Ab apostolicis non licet institutis recedere.

Hoc uere indicium caritatis, ut ab apostolis institutis nullo aliter recedatis excessu. Quia multum post hec eritis non prouisi, si quisque apostolicas regulas aliquando crediderit esse negligendas. Item Innocentius Decentio episcopo.

a Quis nesciat petrus apostolus uel aliquis .i. eius mandato ut paulus uel petro ... auctoritate dum cum dicit seggare ... p. q. dic. c Nouitates .i. erroi. et hec scripsimus ...
b alius .i. suus sic pontifici .q. ... enim ... pvm ...

... uel presentium .i. ita dicetur q. si non aduersetur uel bonis mori...
... b. .i. c. osia. ... quis sit argumentantur ... ecclam ...
I ... more ... alie ecce uel hic uel illud faciunt ergo ...
... et uidetur ergo eius consuetudo unius ecce non subditur ...

Ab omnibus obseruari debere quod romana seruat ecclesia.

Quis nesciat aut non aduertat id quod a principe apostolorum petro romane ecclesie traditum est. nunc usque custoditur. ab omnibus debere seruari. nec superduci. aut introduci. aliquid quod auctoritatem non habeat aliunde accipere uel exemplum. Presertim cum sit manifestum in omnem italiam. gallias. hyspanias. affricam atque siciliam insulasque interiacentes. nullum instituisse ecclesias. nisi eos quos uenerabilis petrus apostolus aut successores eius constituerint sacerdotes. legant aut si in hys prouinciis alius apostolus inuenitur. aut legitur docuisse. quod si non legunt. quia nusquam inueniunt. oportet eos sequi. quod ecclesia romana custodit. a qua principium eos accepisse non dubium est. ne dum peregrinis sermonibus student. caput institutionum uideantur amittere. Sepe dilectionem tuam ad urbem uenisse. ac nobiscum in ecclesia conuenisse non dubium est. et quem morem. uel consecrandis misteriis. uel ceteris agendis archanis. teneat agnouisse. quod sufficere arbitrare ad informationem ecclesie tue. uel reformationem. si precessores tui minus aliquid aut aliter tenuerint: satis certum haberem. nisi de aliquibus nos consulendos esse duxisses. Quibus idcirco respondemus. non quod te ignorare credamus. sed ut maiori auctoritate. uel tuos instituas. uel siqui a romane ecclesie institutionibus errant. aut commoneas. aut nobis indicare non differas. ut scire ualeamus qui sunt. qui aut nouitates inducunt aut alterius ecclesie quam romane existimant consuetudinem esse seruandam.

Quod absque discretione iusticie nulli agere licet. Unde calixtus papa omnibus episcopis ait.

Sine discretione iusticie contra disciplinam romane ecclesie nulli agere licet.

Non decet a capite membra discedere. sed iuxta sacre scripture testimonium omnia membra caput sequantur. Nulli uero dubium est. quod apostolica ecclesia mater sit omnium ecclesiarum a cuius uos regulis nullatenus conuenit deuiare. et sicut filii conuenit facere uoluntatem patris: sic et uos implere uoluntatem matris uestre que est ecclesia. cuius caput ut dictum est romana existit ecclesia. Quicquid igitur sine discretione iusticie contra huius disciplinam actum fuerit ratum haberi nulla ratione permittitur. Item gregorius papa. Apostolicis preceptis nullus superbe resistat.

Apostolicis preceptis non dum superbia resistatur. sed per obedientiam que a romana ecclesia et apostolica auctoritate iussa sunt salubriter impleantur. si eiusdem sancte dei ecclesie que est caput uestrum communionem habere desideratis. Non nouum aliquid presenti iussione precipimus. sed illa que olim uidentur indulta firmamus. cum nulli dubium sit. quod non solum pontificalis causatio. sed omnis sancte religionis relatio. ad sedem apostolicam quasi ad caput omnium ecclesiarum debeat referri. et inde normam sumere unde sumpsit exordium. ne caput institutionis uideatur omittere. Cuius auctoritatis sanctionem omnes teneant sacerdotes qui nolunt ab apostolice petre soliditate diuelli. Si quis hec apostolice sedis precepta non obseruauerit percepti honoris esse hostis non dubitetur. Item nicholaus michaeli imperatori. Non est resistendum consuetudini. cui canonica non obsistat auctoritas.

Sed sancta romana ecclesia quod nichil obstare saluti credentium. diuerse pro loco et tempore consuetudines. uel consuetudines. si illis canonica non obsistat auctoritas. pro qua eas obuiare debeamus. Unde nil iudicamus esse debere uel posse resisti. Item iero. ad lucianum. Consuetudines que fidem non officiunt. ut a maioribus tradite sunt obseruentur.

Illud breuiter te ammonendum puto. tradiciones ecclesiasticas presertim que fidei non officiant. ita obseruandas ut a maioribus tradite sunt. nec aliorum consuetudinem aliorum contrario more subuerti. Item nichol. ignatio episcopo. Tradiciones a patribus institute. non sunt infringende.

Ridiculum est et satis abhominabile dedecus est. ut tradiciones quas antiquitus a patribus suscepimus infringi patiamur. Constitutionum li. primo titulo primo. Mores diuturni pro legibus sunt habendi.

Diuturni mores consensu utentium approbati legem imitantur. Item codicis li. viii. capitulo. q. s. in titulo. l. Quicquid fit contra longam consuetudinem reuocari oportet.

Consuetudo precedens et ratio que consuetudinem suasit tenenda est. et quicquid contra longam consuetudinem fiet. ad sollicitudinem suam reuocabit. preses prouincie. Item gregorius uniuersis episcopis numidie. Inmota maneat consuetudo que contra fidem catholicam nichil usurpare noscitur.

Nos consuetudinem que contra fidem catholicam nil usurpare dinoscitur. inmotam permanere concedimus.

Siue de primatibus constituendis, siue de ceteris capitulis, exceptis hiis que ex donatis ad ecclesiam peruenerunt, quos preuehi ad primatus dignitatem, et cum ordo eos retulerit ad locum eundem modis omnibus prohibemus. Sufficiat autem illis conmisse sibi plebis curam gerere, non ante illos antistites, quos catholica fides in ecclesia sua docuit, et genuit ad optinendum culmen primatus anhelare. Item Gregorius.

Non negentur que consuetudinis sunt.

Quemadmodum que illicita sunt prohibere non patimur, sic que sunt consuetudinis non negamus. Item Gregorius Augustino Anglorum episcopo. Non locus consuetudines, sed consuetudo locum commendat.

Nouit fraternitas tua Romane ecclesie consuetudinem, in qua se meminit nutritam. Sed michi placet, siue in Romana, siue in Gallicorum, siue in qualibet ecclesia inuenisti quod plus omnipotenti Deo possit placere, sollicite eligas, et in Anglorum ecclesia, que adhuc in fide noua est, institutione precipua, que de multis ecclesiis colligere potuisti, infundas. Non enim pro locis res, sed pro rebus loca amanda sunt. Ex singulis ergo quibusque ecclesiis que pia, que religiosa, que recta sunt elige, et hec quasi in fasciculum collecta apud Anglorum mentes in consuetudinem depone. Item Augustinus ad Ianuarium. Quod neque contra fidem neque contra bonos mores esse inuenitur indifferenter est habendum.

Illa autem que non scripta, sed tradita custodimus, que quidem toto orbe terrarum obseruantur, datur intelligi, uel ab ipsis apostolis, uel a plenariis conciliis, quorum est in ecclesia saluberrima auctoritas, commendata atque statuta retineri. Sicut idem quod Domini passio et resurrectio, et ascensio in celum, et aduentus Spiritus sancti anniuersaria celebrantur sollempnitate. Et si quid aliud tale occurrerit, quod seruatur ab uniuersis, quacumque se diffundit ecclesia. Alia uero que per loca terrarum regionesque uariantur, sicut est, quod alii ieiunant sabbato, alii non, alii cotidie communicant corpori et sanguini Domini, alii certis diebus sumunt uel accipiunt, et si quid aliud huiusmodi animaduerti potest, totum hoc genus rerum liberas habet obseruationes. Quod enim neque contra fidem, neque contra bonos mores esse conuincitur, indifferenter est habendum, et pro eorum inter quos uiuitur societate seruandum est. Augustinus idem auctoritate Ambrosii asserit.

Mater mea Mediolanum me secuta inuenit ecclesiam sabbato non ieiunantem, cepit fluctuare quid ageret. Tunc ego consului de hac re beatissime memorie Ambrosium episcopum. At ille ait: Cum Romam uenio, sabbato ieiuno, cum Mediolani sum, non ieiuno. Sic etiam tu ad quam forte ecclesiam ueneris, eius morem serua, si cuiquam non uis esse scandalum, nec quemquam tibi. Hoc cum matri renuntiassem, libenter amplexa est. Hoc autem de consuetudine illa intelligendum est, que uel uniuersalis ecclesie usu, uel preceptis plurimorum roboratur. Ceterum si pro uarietate temporum uel animorum, uel locorum uarie consuetudines introducantur, inuenta opportunitate resecande sunt potius quam obseruande. Vnde Augustinus scribit ad inquisitiones Ianuarii.

Resecanda sunt que neque auctoritatibus neque in conciliis usitatis comprobantur.

Omnia talia que neque sanctarum scripturarum auctoritatibus continentur, nec in conciliis episcoporum statuta inueniuntur, nec consuetudine uniuersalis ecclesie roborata sunt, sed diuersorum locorum diuersis moribus innumerabiliter uariantur, ita ut uix aut numquam omnino possint inueniri cause, quas in eis constituendis homines secuti sunt, ubi facultas tribuitur sine ulla dubitatione resecanda existimo. Quamuis enim neque hoc inueniri possit, quomodo contra fidem sint, ipsam tamen religionem, quam paucissimis et manifestissimis celebrationum sacramentis misericordia Dei uoluit esse liberam, seruilibus honeribus premunt, adeo ut tolerabilior sit conditio Iudeorum, qui etsi tempus libertatis non cognouerunt, legalibus tamen sacramentis non humanis presumptionibus subiciuntur. Item in concilio Toletano xi. Omnes prouinciales eundem in psallendo teneant quem in metropolitana sede cognouerint.

De hiis qui contra uoluntatem passim circumferuntur omni uento doctrine. Placuit sancto concilio, ut metropolitane sedis auctoritate coacti, uniuscuiusque prouincie ciues rectoresque ecclesiarum unum eundemque in psallendo teneant modum, quem in metropolitana sede cognouerint institutum, nec aliqua diuersitate cuiusque ordinis uel officii a metropolitana sede patiantur se disiungi. Sicut enim iustum est ut inde unusquisque sumat regulas magisterii, unde honoris consecrationem accipit, ut iuxta maiorum decreta se

[illegible gloss] ... ad episcopum ut ... per singulas ... monasteriorum pertinet ... spectat ...

desque unicuique sacerdotalis dignitati est maior ecclesiastice dignitatis vel rationis sit magisterio ablatum: sane indultis officiis que iuxta voluntatem sui officii regulariter illis implenda sunt. Ceterum officia publica, id est vespertinum matutinum sive missarum, aliter quam in principali ecclesia celebrare non licet. Quisquis autem horum decretorum violator extiterit, sex mensibus communione privatus, apud metropolitanum sub penitentie censura maneat corrigendus, quatenus apud illum et preterite transgressionis culpam lacrimis diluat, et necessariam officiorum doctrinam studiose addiscat. Sub ista quoque regula discipline non solum metropolitanus totius sue provincie pontifices vel sacerdotes astringat, sed et ceteri episcopi subditos sibi ceterarum rectores obtemperare instructionibus cogant. Item ex concilio Bracharensi. Ordo servetur in matutinis et vespertinis officiis unus idem.

Placuit omnibus communi consensu, ut unus atque idem psallendi ordo in matutinis vel vespertinis officiis teneatur, et non diverse ac private, neque monasteriorum consuetudines cum ecclesiastica regula sint permixte.

D. XIII

Item adversus naturale ius nulla dispensatio admittitur, nisi forte duo mala ita urgeant, ut alterum eorum necesse sit eligi. Unde in Toletano concilio VIII. sic legitur: Minus malum de duobus malis eligendum est.

Duo mala licet cautissime omnino sint precavenda, tamen si periculi necessitas unum ex his perpetrare compulerit, id debemus resolvere quod minori nexu noscitur obligari. Quid autem levius ex his, quidve gravius sit, pure rationis acumine investigemus. Etenim dum periurare compellimur, creatorem quidem offendimus, sed nos tantummodo maculamus. Cum vero noxia promissa complevimus, et dei iussa superbe contempnimus, et proximis impia crudelitate nocemus, et nos ipsos crudeliori mortis gladio trucidamus. Ille enim duplici telo culparum punitur, hic triplici iugulatur. Item Gregorius in Moralibus in parte sexta libro XXXV. capitulo XIII. de eodem.

Nervi testiculorum leviathan perplexi sunt, quia suggestionum illius argumenta implicatis inventionibus alligantur, ut plerosque ita peccare faciant, quatenus si forte peccatum fugere appetant, hoc sine alio peccati laqueo evadant, et culpam faciant dum vitant, atque nequaquam se ab una valeant solvere nisi in alia consentiant se ligari.

Quod melius ostendimus, si que ex collatione hominum alligationis huius exempla proferamus. Est quidem dum mundi huius amicitias appetit, cuilibet alteri similis sui secreta dicturus, quod secreta illius omnimodo silentio tegat, se iurando astringit. Sed is cui iuratum est adulterium perpetrare cognoscitur, ita ut et maritum adultere occidere conetur. Is autem qui iusiurandum prebuit ad mentem reducit, et diversis hinc inde cogitationibus impugnatur, atque hoc silere formidat, ne silentio adulterii simul et homicidii particeps fiat. Prodere trepidat, ne iurati periurii se obstringat. Perplexis quoque testiculorum nervis ligatus est, qui in quamlibet partem declinet metuit, ne a transgressionis contagione liber non sit. Alius cuncta que mundi sunt deserens, ac per omnia frangere proprias voluntates querens, alieno se subdere regimini appetit. Sed cum qui sibi ad deum preesse debeat minus caute inquirens discernit. Qui forsitan is qui sine iudicio eligitur, cum iam preesse ceperit agere que dei sunt prohibet, que mundi sunt iubet.

Pensans itaque subditus vel quid sit culpa inobedientie, vel quod contagia secularis vite, et obedire trepidat et non obedire formidat, ne aut obediens deum in suis preceptis deserat, aut rursus inobediens deum in electo priore contempnat.

Alius pensare pondus ecclesiastici honoris negligens ad locum regiminis premiis ascendit. Sed quia omne quod hic cum pluribus meroribus afficitur quam honoribus gaudeat, dum cor plus tribulationibus premitur, ad memoriam culpa revocatur, doletque se ad laborem cum culpa venisse, et quam sit iniquum quod admisit, ex ipsa fructus difficultate cognoscit. Reum se igitur cum impensis premiis agnoscens, vult adepte sublimitatis locum deserere, sed timet ne gravius delictum sit susceptam gregis custodiam reliquisse. Vult suscepti gregis curam gerere, sed formidat ne deterior culpa sit regimina pastoralis gratie ~~emptum~~ comparata possidere. Per honoris igitur ambitum ligatum culpa hinc inde se aspicit esse, quippe sine terrore criminis neutrum videt, si aut susceptum gregem semel relinquat, aut

[illegible gloss] ... homicidio ... peccatum et minus dampnum ... dampnum ... suggestionum ... testiculorum ... leviathan ... diabolus ... implicatis ... complexionibus ... preceps ... contagione ... synodus in constantinopoli ...

Nimirum sagax actio sclavitur (?) contra tenetur. Undique metuitur et suspectus laqueus esse pertimescitur, ne aut stans in culmine regiminis non digne ligetur, quod non deserens emendat, aut certe regimen deserens dum aliud flere nititur. Rursus aliud de quo gregis destitutione committat, et cetera: quod ad destruendas Behemoth versutias subtilius fiat. Ut cum mens inter maiora et minora peccata constringitur, si omnino nullus sine peccato aditus patet, minora semper eligantur. Quia et qui murorum undique ambitu ne fugiat clauditur, ibi se in fugam precipitat, ubi brevior murus invenitur. Hinc Paulus cum quosdam in ecclesia incontinentes aspiceret, concessit minora, ut maiora declinarent, dicens: Propter fornicationem autem unusquisque suam uxorem habeat. Et quia tunc solum coniuges in admixtione sunt sine culpa, cum non pro explenda libidine, sed pro suscipienda prole miscentur, ut et hoc quod concesserat sine culpa quamvis minima non esse monstraret, illico adiunxit: Hoc autem secundum indulgentiam dico, non secundum imperium. Non enim sine vitio est quod ignoscitur, non preceptum. Peccatum profecto vidit quod posse indulgeri previdit. Sed cum in dubiis constringimur, caute minimis subdimur, ne in magnis sine venia peccemus. Itaque plerumque nervorum Behemoth istius perplexitas solvitur, dum ad vitandas maximas per commissa minora transitur. Verum hoc ita in una eademque persona intelligitur.

D. XIIII

Ceterum autem an in diversis eadem dispensatio locum habeat, videlicet ut committantur minora, ne alii gravioribus implicentur, merito queritur. De his ita scribit Augustinus in libro Questionum super Genesim. *Non sunt aliqua a nobis committenda delicta, ne alii graviora committant.*

Quod ait Sodomitis Loth: Sunt mihi due filie que non noverunt virum, producam eas ad vos, utimini illis sicut placuerit vobis, tantum ut viris istis ne faciatis iniquum, quia prostituere volebat filias suas hac compensatione, ut viri hospites eius nichil a Sodomitis tale paterentur. Utrum admittenda sit hec compensatio flagitiorum vel quorumcumque peccatorum, ut nos aliquid mali faciamus, ne gravius malum alter faciat, an potius perturbationi Loth non consilio tribuendum sit? Quod hoc dixit, merito queritur. Et nimirum periculosissime admittitur hec compensatio. Si autem perturbationi humane tribuitur, et menti tanto malo permote, nullo modo imitanda est.

Consuetudinis autem vel constitutionis rigor non numquam relaxatur. Unde Leo papa ait: *Que constitutiones valeant temperari vel que non.*

Sicut quedam sunt que nulla ratione possunt convelli, ita multa sunt que aut pro necessitate temporum, aut pro consideratione etatum oporteat temperari. Illa semper consideratione servata, ut in his que vel dubia fuerint aut obscura, id noverimus sequendum quod nec evangelicis preceptis contrarium, nec decretis sanctorum patrum inveniatur adversum. *De ecclesiasticis legibus et earum auctoritate.*

D. XV

De naturali iure et constitutione vel consuetudine hactenus disseruimus, differentiam quoque ab invicem discernentes assignavimus. Nunc ad ecclesiasticas institutiones stilum vertimus, earumque originem et auctoritatem prout ex libris sanctorum patrum colligere possumus breviter assignantes. *Quo tempore canones generalium conciliorum ceperunt.*

Canones generalium conciliorum, ut Ysidorus in VI. libro Ethimologiarum ait capitulo XVI., a temporibus Constantini ceperunt. In precedentibus namque annis persecutione fervente docendarum plebium minime dabatur facultas. Inde Christianitas in diversas hereses scissa est, quia non erat episcopis licentia conveniendi in unum, nisi tempore supradicti imperatoris. Ipse enim dedit potestatem Christianis libere congregandi. Sub hoc enim sancti patres in concilio Niceno de omni orbe terrarum convenientes, iuxta fidem evangelicam et apostolicam secundum post apostolos simbolum tradiderunt. Inter cetera autem concilia quatuor esse venerabiles synodos, que totam principaliter fidem complectuntur, quasi quatuor evangelia vel totidem paradysi flumina.

Harum prima Nicena synodus trecentorum decem et octo episcoporum Constantino augusto imperante peracta est. In qua Arriane perfidie condempnata est blasphemia, quam de inequalitate sancte Trinitatis idem Arrius asserebat; consubstantialem Deo patri Dei filium eadem sancta synodus per simbolum diffinivit.

Secunda synodus CL. patrum sub Theodosio seniore Constantinopoli congregata est, que Macedonium Spiritum sanctum Deum esse negantem condempnans, consubstantialem patri et filio Spiritum sanctum demonstravit, dans simboli formam, quam tota Grecorum et Latinorum confessio in ecclesiis predicat.

Tertia synodus Ephesina prima ducentorum episcoporum sub minore Theodosio augusto edita

a personas verbi et hominis. sed duas naturas, scilicet divinam et b humanam. b. — c unitatem. una est persona. sed ha[illegible] — Item concilia, atque utile iudicatur per multis. ut nos [illegible] si adsunt patris. — o apocrypha, id est sine certo auctore, ut sapientia Salomonis, liber Ihesu filii Sirach.

ra est, que Nestorium duas personas asserentem in Christo iusto anathemate dampnavit, ostendens manere in duas naturas unam domini nostri Ihesu Christi personam.

Quarta sinodus Calcedonensis DCXXX sacerdotum sub Marciano principe facta est, in qua Euticen Constantinopolitanum abbatem, unius Dei verbi et carnis unam naturam pronuntiantem, et eius defensorem Dioscorum quondam Alexandrinum episcopum, et ipsum rursum Nestorium cum reliquis hereticis una patrum sententia dampnavit. Predicans eadem sinodus Christum Deum sic natum de virgine, ut in eum substantiam divine et humane confiteamur nature.

Hec sunt quatuor sinodi principales, fidei doctrinam plenissime predicantes; sed et si que sunt alia concilia, que sancti patres spiritu Dei pleni sanxerunt, post istorum quatuor auctoritatem omni manent stabilita vigore, quorum gesta in hoc opere condita continentur.

Synodus autem ex greco interpretatur comitatus, vel cetus.

Concilii vero nomen tractum est ex more Romano. Tempore enim quo causa agebatur, conveniebant omnes in unum, communique intentione tractabant. Unde et concilium a communi intentione dictum, quasi concilium; cilia enim oculorum sunt. Vel concilium dictum est ex communi intentione, eo quod in unum dirigant omnes mentis obtutum. Supercilia namque oculorum sunt. Unde qui sibi invicem dissentiunt non agunt concilium, quia non sentiunt in unum.

Cetus vero conventus est, vel congregatio a coeundo, id est conveniendo in unum. Hinc et conventus est nuncupatus, quod ibi homines conveniant; sicut conventus vel cetus dicitur, sic et concilium a societate multorum in unum appellatur.

De his quatuor conciliis s. Leo Gregorius scribit ita dicens.

De auctoritate quatuor conciliorum.

Sicut sancti evangelii quatuor libros, sic quatuor concilia suscipere et venerari me fateor, Nicenum scilicet, in quo perversum Arrii dogma destruitur; Constantinopolitanum quoque, in quo Eunomii et Macedonii error convincitur; Ephesinum etiam primum, in quo Nestorii impietas iudicatur; Calcedonense vero, in quo Euticetis et Dioscori pravitas reprobata. Hec tota devotione amplector, integerrima approbatione custodio, quia in his velut in quadrato lapide sancte fidei structura et edificatio consurgit, et cuiuslibet vite atque actionis norma existit.

Quintum quoque concilium veneror, in quo epistola que Ibe dicitur erroris plena reprobatur. In quo Theodorus mediatoris Dei et hominum personam in duabus subsistentiis separans ad impietatis perfidiam cecidisse convincitur; et in quo scripta Theodoriti, quibus per quem beati Cirilli fides reprehenditur, ausu dementie prolata refutantur. Cunctas vero, quas prefata veneranda concilia personas respuunt, respuo; et quas venerantur, amplector; quia dum universali sunt consensu constituta, se et non illa destruit, quisquis presumit aut absolvere quos religant, aut religare quos absolvunt. De his idem scribit et Gelasius papa dicens.

Que concilia sancta Romana ecclesia suscipiat.

Sancta Romana ecclesia post illas veteris et novi testamenti scripturas, quas regulariter suscipimus, etiam has suscipi non prohibet. Sanctam sinodum Nicenam CCC decem et octo patrum, mediante maximo Constantino augusto, in qua Arrius hereticus condempnatus est. Sanctam sinodum Constantinopolitanam, mediante Theodosio seniore augusto, in qua Macedonius hereticus debitam dampnationem excepit. Sanctam sinodum Ephesinam primam, in qua Nestorius condempnatus est cum consensu beatissimi pape Celestini, mediante Cirillo Alexandrine sedis antistite et Archadio episcopo ab Italia destinato. Sanctam sinodum Calcedonensem, mediante Marciano augusto et Anatolio Constantinopolitano episcopo, in qua Nestoriana et Euticiana heresis simul cum Dioscoro eiusque complicibus dampnati sunt. Sed et si qua sunt concilia a sanctis patribus hactenus instituta, post istorum quatuor auctoritatem et custodienda et recipienda decrevimus.

Iam nunc subiciendum est de opusculis sanctorum patrum, que in ecclesia sancta recipiuntur. Opuscula Cipriani martiris et Carthaginensis episcopi. Item opuscula beati Iohannis Damasceni. Item opuscula beati Gregorii Nazanzeni episcopi. Item opuscula beati Athanasii Alexandrini episcopi. Item opuscula beati Hylarii Pictaviensis episcopi. Item opuscula beati Ambrosii Mediolanensis episcopi. Item opuscula beati Augustini episcopi Yponensis. Item opuscula beati Ieronimi presbiteri. Item opuscula beati Prosperi viri religiosissimi. Item opuscula beati Leonis pape ad Flavianum episcopum destinata; cuius textum si quis ad unum iota disputaverit, et non eam in omnibus venerabiliter receperit, anathema sit. Item opuscula atque tractatus omnium patrum orthodoxorum, qui in nullo a sancte Romane ecclesie

c Iniqua Euticen [illegible] — d defensorem [illegible] — e fidei [illegible] — f continentur [illegible] — g sicut [illegible] — h medio [illegible] — i sibi [illegible] — k persentiunt [illegible] — l sicut romane [illegible]

p clementis [illegible] — q continens [illegible] — r exceptis [illegible] — s plura [illegible]

unum celebratum et ideo Gratianus ponit quod dam[illegible] de canonibus apostolorum et eam non solvit [illegible] auctoritate [illegible] quod canones apostolorum non sunt recipiendi [illegible]

vero tempore [illegible] ut placuit et sic remansit [illegible] solutio stare non potest [illegible] sinodum [illegible] sunt celebrata tempore Agathonis [illegible] canonibus apostolorum [illegible] orientalis ecclesia et occidentalis [illegible] canonibus [illegible]

ut legitur .xviii. di. c. Decernimus. sed sexta synodus facta fuit in constantinopoli eccl(esi)a et loquitur de canonibus apostolorum sine quibus ecclesia recipit decretales P tempore agathonis pape ut .i. c. sexta sub iustiniano autem cuius leges leguntur celebrata est quinta synodus ut .i. c. sexta. b.

nomibus quare
et respicit
quasi uel saltem
plures quod fac
cretalis
ita sopita est
generalis de
sexta sinodo
item sepe in
nis non est di
cit leo in .c. quod
leo dicebat
sinodus .vi(?)
v. c. sufficere

D. XVI.

plerumque.
uero non de
capitulis dicit
sexte sinodi
et post est quod
nocensit i
plures sint
a. Propter ipso
minimus
illi quin sit
maioris auc
toritatis de
bent licet pa
rem uocem in
electione ut
in .lxiii. di. canonicis.
minus
aequalitatem
sinode fuerint
prior mento
nisi p(a)p(a) maio
rem auctori
tatem uice
na ponunt
ut .i. c. di. c.
sexta ibi pri
ma anno ti
tio et c. b.
b. Recipiam
sine tempus
sue edition
c. Sexta scim
et dubitat
sexte sinodi
falsae licet et
debet esse uel
sinodi qua
uel ipse dubi
taret sinodo
sexta de eo quod
ipsa fecerat
nullus mo
ueret de ipse
aber concilio.
d. Habeo uol
umtatem q
dam dicendi
aut ubi uni
fuisse uolu
tatem in ipso
sed dicendo uerum est
quod due fuerit
in eo uolun
tates in eo
quod homo fuit
una sensua
litas sine quo
nec dicit ut
Tum tamen non sicut
ego uolo et
e.

conformio dei uanauerunt. non ab eis fidei predicatore semotis sed communioni se ipsius gratia dei usque ad ultimum diem uite sue predicatores fuerunt. legenda decernimus.

Item decretales epistole quas beatissimi pape diuersis temporibus ab urbe roma pro diuersorum patrum consolatione dederunt. uenerabiliter suscipiende sunt.

Apostolorum canones qui per clementem romanum pontificem sicut quidam asserunt. dicuntur esse translati. sed .l. ipsos non recipiendos sed inter apocrifa scripta deputatos. hisidorus scribit dicens. Canones apostolorum apli

Canones qui dicuntur ea auctoritate caruerunt. apostolorum. seu quia eosdem nec sedes apostolica recipit. nec sancti patres illis consensum prebuerunt. pro eo quod ab hereticis sub nomine apostolorum compositi dinoscuntur. quamuis in eis inueniantur utilia. ab auctoritate tamen canonica. atque apostolica eorum gesta constant esse remota. et inter apocrifa deputata.

Zepherinus papa omnibus episcopis per siciliam constitutis. Apostolorum canones sunt recipiendi.

Sexaginta sententias apostoli sanxerunt. cum aliis quam plurimis episcopis. et seruandas esse censuerunt. hec leo papa .viii. in epistolam uicente abbas. Exceptis capitulis .l. canones apostolorum inter apocrifa deputantur.

Clementis librum .i. petri canones apostolorum nuntiant inter apocrifa scripta. exceptis capitulis .l. que decreuerunt orthodoxe fidei adiungenda. Sexta sinodus capitulo secundo. Placuit huic sancte synodi ut amodo confirmata et rata sint canonum apostolorum.

Placuit huic sancte .lxxxv. capitulis. synodo. ut amodo confirmata et rata sint. canonum apostolorum .lxxxv. capitula. uel.

Epistola ysidori in capite canonum. Ysidorus seruus christi lectori suo conseruo. Propter eorum auctoritatem ceteris conciliis preponimus canones. qui dicuntur apostolorum licet a quibusdam apocrifi dicantur. quoniam plures eos recipiunt. et sancti patres eorum sententias synodali auctoritate roborauerunt et inter canonicas posuerunt constitutiones.

Item primus ordo ut positum est. de celebrando concilio insertus habeatur. et post modum canones apostolorum. ac primorum apostolicorum et a sancto clemente usque ad sanctum siluestrum decretorum atque conciliorum diuersorum breuiarium est interpositum sequens ordinem suum.

Item. Cum adrianus papa sextam sinodum recipiat cum omnibus canonicis suis. Cum in sancta octo uniuersalia concilia professione romani pontificis sint roborata. in .vii. autem sinodo. sine .vi. concilio apostolorum canones sint recepti. et approbati. patet quod non sunt inter apocrifa deputandi. hec adrianus papa scribit tarasio patriarche. Sexta synodus auctoritate.

Sextam sinodum adriani pape corroboratur. sanctam recipio. cum omnibus canonibus suis.

Sed dubitatur de ea. an canones scripserit. quod ex quinta actione .vi. sinodi facile dissoluitur. ait enim petrus episcopus nicomedie.

Sexta sinodus canones scripsit.

Habeo librum continentem canones sancte synodi sexte. patriarcha dixit. Quidam per ignorantiam scandalizantur per canonibus istis dicentes. Nunquid sexta sinodus canones fecit. Sciant igitur quoniam sancta sexta sinodus sub constantino congregata est. contra eos qui dicebant unam operationem et uoluntatem esse in christo. In qua sancti patres illos uero hereticos anathematizauerunt. et orthodoxam fidem explanauerunt. Soluta est hec sinodus constantini .xiiii. anno. post .iiii. uero aut .v. annos idem sancti patres congregati sunt. sub iustiniano filio constantini. et predictos canones promulgauerunt. de quibus nullus dubitet. Qui enim sub constantino in sinodo fuerunt. idem ipsi sub iustiniano eisdem canonibus subscripserunt. Oportebat enim ut sinodus uniuersalis. canones ecclesiasticos promulgaret. Item sancta sinodus .vi.

Post promulgatam ab ea diffinitionem contra monoscelitas. constantino imperatore qui eam congregauerat non multo post defuncto iustiniano filio eius regnante per eandem sanctam sinodum diuinitus inspirata. sub constantino pogonato .iiii. autem .vi. anno congregata est. et canones uiri .c. duos ad correctionem ecclesie promulgauit. Constitutiones sinodi .vi.

Ex hiis igitur colligitur quod sexta sinodus bis congregata est. primo sub constantino. et nullos canones constituit. Secundo sub iustiniano filio eius. et prefatos canones promulgauit. unde sancti patres in eadem secundo congregati dixerunt.

Quoniam sancte et uniuersalis sinodi .v. sub iustiniano augusto .vi. sub constantino patre suo augusto. de misterio fidei plenissime disputantes. canones non fecerunt. sicut et cetere .iiii. uniuersales sinodi. propterea nos conuenientes in hanc imperialem urbem sacros canones conscripsimus.

g. Eadem sancta synodus. no. quod

Constantinum. non illius magni constantini qui fuit tempore siluestri sub quo celebrata fuit niceenum concilium tempore siluestri sub iustiniano sed certe nec cessat contrarietas quia tam leo quam synodus loquitur de capitulis sed distingue tempus et concordabit scriptura ut .i. q. .i. multi. b.

Constantinum. Constantinus .iiii. cui hec dona post (?) est aliud genus in quibus non est per sanctum et pro. secus quam ibi iustinianus uocat patrem suum iustinianum sed hic loquitur de alio iustiniano sub quo sexta synodus celebrata

Eadem dicitur synodus quia eidem patres illuc conuenerunt. sic. de .vii. q. i. De (?) in quo est sed non tamen ponebatur et cetera. quia eadem sed una appellatione cum eis

principali .ii. q. .vi. si quis. in quacumque. b. mm. mm. mm. mm.

Item placuit huic sancte sinodo. ut omnia ta ta et confirmata sint canonum apostolorum. lxxxv. capitula. et cetera. Confirmamus et omnes sanctorum canones et synodos. i. niceenam. anchiritanam. Neocesariensem. gangrensem. antiocenam. laodicensem. sardicensem et cartaginensem. Et opuscula theophili alexandrini episcopi et dyonisii alexandrini episcopi et aliis. Et gregorii thaumaturgi. neocesariensis episcopi. gregorii nisseni episcopi. Athanasii alexandrini episcopi. Basilii cesaree capadocie episcopi. Gregorii. Theologi amphilogii. et yconensis episcopi. Timothei alexandrini episcopi. Germani. constantinopolitani episcopi. Cirilli alexandrini episcopi. Cypriani carthaginensis episcopi. et synodum eius. Item ex libro diurno professo romani pontificis. Sancta octo concilia auctoritate romani pontificis.

Sancta octo concilia uniuersalia. scilicet. primum niceenum. constantinopolitanum. ephesinum. calcedonense. v. et vi. constantinopolitanum. item nicenum. vij. octauum quoque constantinopolitanum. usque ad unum apicem. immutilatam seruare. et pari honore et ueneratione digna habere. et que predicauerunt et statuerunt. omnibus modis sequi et predicare. queque condempnauerunt ore et corde condempnare profitemur. Quo autem tempore vi. sinodi. i. ij. iij. et v. congregata sit. Beda in libro de temporibus scribit dicens. De temporibus conciliorum.

Sexta sinodus uniuersalis constantinopoli celebrata est. et greco sermone conscripta temporibus pape agathonis exequente piissimo principe constantino intra palacium suum simulque legatis et apostolice sedis episcopis. c. l. residentibus. prima uniuersalis sinodus in nicena congregata est. contra arrium trecentorum decem et viij. patrum temporibus iulij. uel siluestri pape. sub constantino principe. Secunda in constantinopoli. c. l. patrum contra macedonium et eudoxium temporibus damasi pape. et gratiani principis. quando nectarius eiusdem urbis episcopus ordinatus est. Quarta in calcedone. dc. et xxx. patrum sub leone papa temporibus marciani principis. contra euticem nefandissimorum monachorum presulem. Quinta in constantinopoli temporibus uigilij pape. sub iustiniano principe contra theodorum et hereticos omnes. Prima autem in nichena sinodus. ccc. x. et viij. patrum contra arrianum alexandrinum episcopum qui tres gradus in trinitate asserebat. Patrem. s.

maiorem. filium minorem. spiritum sanctum creaturam. temporibus constantini principis. et siluestri pape romani. macharij ierosolimitani. Alexandri alexandrini. que condempnata est a te heresi statuerunt canones. xx. quorum auctor maxime presertus alexander episcopus fuit. Secunda in constantinopoli. c. l. patrum. contra macedonium constantinopolitanum episcopum. qui negabat spiritum sanctum deum esse. temporibus gratiani et theodosii principum damasi pape romani. cirilli ierosolimitani. nectarij alexandrini. que condempnata prefata heresi statuerunt canones. iij. quorum auctor maxime beatus nectarius fuit constantinopolitanus episcopus. Tercia in ephe so. ccc. patrum contra nestorium constantinopolitanum episcopum qui dicebat beatam uirginem mariam non dei sed hominis genitricem tantum. ut aliam personam carnis. aliam faceret diuinitatis. Temporibus theodosii principis minoris. celestini pape romani. iuuenalis constantinopolitani episcopi. cirilli alexandrini. qui capitula. xv. contra nestorij blasphemias totidem capitula auctore eodem sancto cirillo anathematizando scripserunt.

Quarta in calcedone. dc. et xxx. patrum contra euticem constantinopolitanum episcopum uel abbatem qui asserebat xpm post humanam assumptionem non ex duabus naturis existere. sed solam in eo diuinam naturam permanere temporibus marciani principis. leonis pape romani. iuuenalis ierosolimitani. que condempnata prescripta heresi. statuerunt canones. xxviij. quorum auctor maxime idem auctor sanctus athanasius constantinopolitanus fuit episcopus. Quinta in constantinopoli contra theodorum mopsuestenum et hereticos omnes. qui theodorus dicebat alium deum uerbum et alium xpm. et sacram uirginem negabat dei genitricem fuisse temporibus iustiniani principis. uigilij romani pape. domni anthioceni pape. entici constantinopolitani. qui xiiij. capitula anathematizando scripserunt. contra theodori et sociorum eius blasphemias. Sexta in constantinopolim. c. l. patrum. contra machariam anthiochenum episcopum. et socios eius. qui unam uoluntatem. et operationem in xpo falsa suspicione asserebat. Temporibus constantini principis agathonis pape romani. gregorius constantinopolitanus qui condempnata heresi prefata. anathematizando scripserunt viij. capitula. terminus annexa.

cantur et eq / tuor q magna

re simchore / pferendus

4

nn. sic et v. di. non locat. et tamen multi sunt sacerdotes in ss. manus d. mo.

ar. q. iii. c. v. de officio magistrorum officiorum. nullus agenti

Prima annotatio fuit anquirane sinodi. que ante nicenam fertur fuisse. sed post auctoritatem maiorem ponitur. in qua patres x. et viii. statuerunt canones xxiiii. quorum auctor maxime uitalis anthiocenus episcopus extitit.

Secunda neocesariensis. que post anquiranam et anthiochenam legitur fuisse. in qua patres x. et viii. statuerunt canones xiiii. Quorum auctor maxime uitalis salaminarum extitit.

Tertia grangrensis que post nicenam legitur fuisse. in qua patres xvi. statuerunt canones xx. propter quasdam necessitates ecclesiasticas maxime contra eustachium qui dicebat quod nullus in coniugali gradu positus. nec nullus fidelis qui non omnibus renuntiaret. que possideret. spem ullam ad dominum haberet. et multa alia uenenosa que numerare longum est.

Quarta uero sardicensis in qua patres lx. statuerunt xxx. i. canonum. quorum auctor maxime osius cordubensis episcopus et uincentius capuensis episcopus et ianuarius beneuentanus episcopus et calepodius neopolitanus sancte ecclesie romane legati extiterunt.

Quinta anthiochena in qua patres xxx. statuerunt canones xxv. quorum auctor maxime eusebius palestinensis episcopus extitit.

Sexta laudicensis in qua patres xii. canones lxxviii. statuerunt. quorum auctor maxime theodosius episcopus extitit.

Septima cartaginensis. in qua patres xx. et viii. statuerunt canones xx. iiii. quorum auctor maxime aurelius extitit. eusebius carthaginensis episcopus et sanctus augustinus yponensis episcopus in eadem sinodo fuisse leguntur. temporibus honorii augusti.

Octaua affricana. sub theodosio minore augusto. in qua sancti patres ccxxviii. recitauerunt et firmauerunt canones clx. qui per diuersa concilia affricane prouincie. temporibus aurelii carthaginensis episcopi leguntur esse conscripti.

Nona arelatensis in qua patres dc. statuerunt canones. quorum auctores maxime siluester urbis rome episcopus et sanctus ianuarius arelatensis episcopus extiterunt temporibus constantini augusti. sicut quidam asserunt.

Decima quoque arelatensis. in qua patres xx. et viii. statuerunt canones. quorum auctor maxime cesarius arelatensis episcopus extitit.

Undecima item arelatensis in qua patres decem et viii. statuerunt canones.

Duodecima item aurelianensis in uico orreusico. in qua patres xi. statuerunt canones. quorum maxime sanctus cesarius episcopus extitit.

Tertiadecima item item arelatensis. in qua patres xx. et viii. statuerunt canones. quorum auctor maxime sarpadius arelatensis episcopus extitit.

Quartadecima auracicensis. in qua patres xvi. statuerunt canones. quorum auctor maxime ylarius episcopus extitit.

Quintadecima eupanensis. in qua patres xxxvi. statuerunt canones xl. quorum maxime cesarius episcopus auctor extitit.

Sextadecima agathensis. in qua patres xxxiiii. statuerunt canones lx. quorum auctor cesarius maxime extitit.

Septimadecima aurelianensis. in qua patres lxxv. statuerunt canones. quorum auctor maxime aurelianus arelatensis episcopus extitit.

Octauadecima item aurelianensis in qua patres xxxi. canones statuerunt quorum auctor maxime melanius episcopus rodonensis extitit.

Nonadecima item aurelianensis. in qua patres xxv. statuerunt canones quorum auctor maxime sanctus albinus adegauensis episcopus extitit.

Uicesima arundinensis in qua patres xv. statuerunt canones. quorum auctor maxime honoratus brutensis episcopus extitit.

Uicesima prima matiscensis in qua patres xxi. statuerunt canones. quorum auctor maxime priscus lugdunensis episcopus extitit.

Uicesima ii. item matiscensis in qua patres lx. viii. statuerunt canones. quorum auctor maxime idem priscus lugdunensis episcopus extitit.

Uicesima iii. lugdunensis in qua patres xviii. statuerunt canones. quorum auctor maxime philippus uiennensis episcopus extitit.

Uicesima iiii. item lugdunensis. in qua xx. statuerunt canones. quorum auctor maxime idem priscus lugdunensis episcopus extitit.

Sed quod in nicena sinodus xx. canonum. super statuisse dicitur. contrarium uidetur ei quod in epistola athanasii inuenitur. Scribit enim athanasius alexandrinus episcopus marcho pape dicens ita. Epistola athanasii postulantis capitula niceni concilii.

Septuaginta niceni capitula que de prefata sinodo iubente domino meo alexandro. decreta omnium episcoporum attulit: que omnia igne sunt absumpta. optamus ut a sede sancte ecclesie uestra auctoritate percipere. que presentes legatos mereamur. Item presentibus nobis lxx. in memorata sinodo capitula tractata sunt. xxx. a grecis. greca edita lingua. triginta a

nacii. et cordubensis et honestior

ct. i. l. i. lv. di. ii. mitamur. et

bus ei honores debentur. ff. de mun. et ho. honores. l. ex. b. di. c. i. in fi.

ar. q. iii. i. lxxxvi. c. penult. et ult. b. mm. mm. mm. mmmmmmmm.

D. XVII

latinus. similiter latina edita lingua. Sed inuentum est. cccxviii. episcopis spiritu sancto repletis. et maxime iam dicto alexandro. et apostolice sedis aduersariis. ut x. capitula adunarentur aliis. atque congruis locis insererentur. et ad formam lxx. discipulorum. uel totius orbis trium linguarum lxx tanti. et tam excellentis concilii fierent capitula. que omnem christianorum informarent orbem. Quod non ergo tantum xx. capitula in nicena sinodo statuta dicuntur. sed lxx capitula. ut athanasius scribit in capitula monstrentur. hiis ita respondetur. Capitula nicene sinodi quedam in dissuetudinem abierunt. xx. tantum in romana sancta ecclesia habentur. Unde stephanus papa scribit leutobio magistrano episcopo dicens.

Nicenum concilium xx. capitula tantum habet.

Uiginti capitula tantum in sancta romana ecclesia nicene sinodi habentur. Sed quo neglectu alia defecerint. ambiguum est. Plurimi arbitrantur antiocheno concilio ea inserta esse. Sardicense quoque concilium auctoritate nicholai pape recipitur. Unde idem scribit clero constantinopolitano.

Auctoritate apostolica sardicense concilium recipitur.

Quod dicitis neque sardicense concilium. neque decretalia nos habere sanctorum patrum uel recipere non facile nobis facultas credendi tribuitur. maxime cum sardicense concilium quod penes uos in uestris regionibus actum est. et omnis ecclesia recipit. quod ratione conueniat. ut hec sancta constantinopolitana ecclesia abiceret. et ut dictum est non reciperet.

Generalia quoque concilia quorum tempore celebrata sint. uel quorum auctoritas ceteris preemineat sanctorum auctoritatibus supra monstratum est. Auctoritas uero congregandorum conciliorum penes apostolicam sedem est. Unde marcellus papa scribit maxentio episcopo.

Absque romani pontificis auctoritate congregari sinodus non debet.

Sinodus episcoporum absque huius sedis auctoritate. quamquam quosdam episcopos possitis congregare. non potestis tamen regulariter facere. Item iulius papa orientalibus episcopis.

Non est ratum concilium. quod auctoritate romane ecclesie fultum non fuerit.

Regula namque nullas habent uires. nec habere potest. quam nec ab ortodoxis episcopis hoc concilium actum est. nec romane ecclesie legato interfuere. canonibus precipientibus sine eius auctoritate fieri concilia non debere. nec ullum ratum est. aut erit umquam concilium. quod eius non fuit auctoritate fultum. Item damasus papa.

Nullus usurpet concessa romane ecclesie.

Huic sedi concessa nullus usurpare presumat sine eius consultu. qui non iubet honore ecclesiastico indignus ut contemptor iudicari. Item gregorius papa.

Absque apostolice sedis auctoritate. sinodus aliquibus congregare non licet.

Nec licuit aliquando nec licebit. preter illam sinodum congregari. Sed quotiens aliqua de uniuersali sinodo. aliquibus dubitatio nascitur. ad recipiendam de eo quod non intelligunt rationem. aut sponte hii qui salutem anime sue desiderant. ad apostolicam sedem percipienda ratione conueniant. aut si forte sic de talibus scriptum est. peccator cum uenerit in profundum uiciorum uel malorum contempnet. ita obstinati et contumaces extiterint. ut doceri non uelint. eos ab eisdem apostolicis sedibus aut attrahi ad salutem. quoquomodo necesse est. aut ne aliorum perditio esse possint. secundum canones per seculares conueniet opprimi potestates. Item pelagius episcopis qui conuenerunt ad illicitam uocationem iohannis constantinopolitani episcopi.

Non est concilium sed conuenticulum quod sine sedis apostolice auctoritate celebratur.

Multis denique apostolicis et canonicis atque ecclesiasticis instruimur regulis. non debere. absque sententia romani pontificis concilia celebrari. quam papa ut iam dictum est. recte non concilium. sed uestrum conuenticulum uel conciliabulum cassatur. et quicquid in eo actum est. irritum habeatur et uacuum. Uos quoque deinceps uidete ut nullatenus hortatu talia presumatis. si apostolice sedis communione carere non uultis. Si uero in qualibet prouincia orte fuerint questiones. et inter ipsius prouincie episcopos discrepare ceperint. atque inter sese dissidentes non conueniant ad maiorem tunc sedem referant. et si illic quidem facile. et iuste non discernitur. non fuerit sinodus regulariter congregata. canonice et iuste iudicentur. Maiores uero et difficiliores questiones ut sancta sinodus statuit. et beata consuetudo exigit. ad apostolicam sedem deferantur. Item simachus papa.

Prouincialia concilia sine romani pontificis presentia pondere carebunt.

D. XVII.

Concilia sacerdotum ecclesiasticis legibus quotannis decreta per provincias explenda ipsi non habent validitudinem, perdiderunt. Legistis insanissimi aliquem in illis ecclesiasticis legibus preter apostolici apicis sanctionem aliquid constitutum, et non de maioribus negotiis ad consultationem si quid occurrerit prefate sedis apostolice arbitrio fuisse servatum.

Hinc etiam cum auctoritas Theoderici regis ex diversis provinciis ad urbem Romanam sacerdotes convenire precepisset, ut super synodum ... iudicarent de his que venerabili pape Simacho presuli apostolice sedis ab adversariis ipsius dicebantur impingi, Liguriae et Emiliae episcopi seu Venetiarum suggesserunt ipsum qui dicebatur impetitus debere synodum convocare, scientes quia eius sedi primum apostoli Petri meritum, deinde secuta iussionem Domini conciliorum venerandorum auctoritas singularem in ecclesiis tradidit potestatem. Nec antedicte sedis antistitem minorum subiacuisse iudicio. Ad hec serenissimus rex deo inspirante respondit sinodalis arbitrii esse in tanto negotio sequenda prescribere, nec aliquid ad se preter reverentiam de ecclesiasticis negotiis pertinere. Committens in potestate pontificum, ut sive propositum vellent audire, sive propositum nollent, quod magis putarent utile deliberarent, dum in venerandi provisione concilii pax in civitate Romana daretur. Episcopi vero in sinodo residentes congregata auctoritate eiusdem Simachi dixerunt: Simachus papa sedis apostolice presul ab huiusmodi oppositionibus impetitus, quantum ad homines respicit, sit immunis et liber, cuius causam totam dei iudicio reservamus. De clericis vero memorati pape qui ab episcopo suo ante tempus contra regulas discesserunt et scisma fecerunt, hoc fieri decrevimus, ut hii satisfacientes episcopo suo misericordiam consequantur, et officiis ecclesiasticis se gaudeant restitui. Laurentius episcopus Mediolanensis ecclesie huic statuto nostro in quo totam causam dei iudicio commisimus subscripsi. Petrus episcopus ecclesie Ravennatis sub eisdem verbis subscripsi, et preterea .lxxv. episcopi.

Illud de clericis pro pace in urbe reformanda misericorditer et dispensative factum dinoscitur. Hoc quoque notandum est, quod in hoc concilio et in alia sinodo Simachi pape ante Ravennatem episcopum Mediolanensis episcopus subscripsisse et respondisse legitur. Ex quo et sedis prerogativam ante eum habuisse colligitur. Ut enim Gregorius scribit Siagrio episcopo Augustidunensi: Archiepiscopos secundum ordinationis sue tempus sive ad consedendum in concilio, seu ad subscribendum, vel in qualibet alia re sua attendere loca decernimus, et suorum sibi prerogativam ordinum vendicare. Verum tempus ordinationis non ad ecclesias, sed ad personas refertur. Sic ex consuetudine cardinalium sancte Romane ecclesie et episcoporum uniuscuiusque provincie evidenter apparet.

Episcoporum generalia concilia ubi ex premissis apparet sunt invalida ad diffiniendum, ad constituendum, non autem ad corrigendum. Sunt enim necessaria concilia episcoporum ad exhortationem et correctionem, que etsi non habent vim constituendi, habent tamen auctoritatem imponendi et indicendi quod aliter statutum est et generaliter seu specialiter observari preceptum est. Unde Leo papa Thessalonicensi episcopo.

Bini conventus per singulos annos ab episcopo celebrentur.

De conciliis autem episcopalibus non aliud indicimus, quam sancti patres salubriter ordinaverunt, ut scilicet bini conventus per singulos annos habeantur, in quibus de omnibus querelis que inter diversos ecclesie ordines nasci assolent, iudicetur. Ac si forte inter ipsos qui presunt de maioribus peccatis nascitur causa, quod absit, que provinciali examine nequeant diffiniri, fraternitatem tuam de totius negotii qualitate metropolitanus curabit instruere, ut si coram positis partibus nec tuo fuerit res sopita iudicio, ad nostram cognitionem quicquid illud est transferatur. Item ex concilio Niceno.

Quo tempore episcoporum concilia sunt celebranda.

Habeatur semel concilium ante dies quadragesime, ut omnibus si que sunt simultatibus amputatis mundum et sollempne munus deo possit offerri. Secundum vero agatur circa tempus autumpni. Item ex concilio Anthiocheno.

Ad morum correctionem et controversiarum dissolutionem bis in anno provinciale concilium fiat.

Propter ecclesiasticas utilitates et que existunt controversias dissol-

a Habeantur dies. xl. in sequenti. c. eo quod post tertiam ebdomadam pasche. [illegible] non prohibetur illi qui [illegible] canonem [illegible] xvi. di. c. sexta. [illegible] prima. uel legitima [illegible] b Tempus. s. idibus octobris ut. i. e. c. sequenti. b.

c. i. [illegible] predicta. et [illegible] tribunal. [illegible] contumacia. [illegible] pupillis [illegible] quia [illegible] o Qui quidem [illegible]

[illegible]

uendas sufficere uisum est. bis in anno per singulas prouincias episcoporum concilia fieri. semel quidem post tertiam ebdomadam paschalis sollempnitatis ita ut in quarta ebdomada que consequitur. i. media pentecostes. concilium compleatur. admonentibus comprouinciales episcopos. hiis qui in amplioribus. i. qui metropolis ciuitatibus degunt. Secundum uero concilium idibus octobris habeatur. qui dies apud grecos hyperberetei mensis decimus inuenitur. In ipsis autem conciliis et presbiteros et diaconos presentes esse oportet. et omnes quicumque se lesos existimant. et sinodicam expectare sententiam. nec liceat aliquibus apud semetipsos concilia. sine metropolitanorum et episcoporum conscientia et consensu facere quibus de omnibus causis constat esse permissum iudicium. Item ex concilio laudicensi.

Scriptos accusare qui uocati sinodum ire contempnunt.

Non oportet episcopos uocatos ad sinodum contempnere. sed adire debere et aut docere. aut doceri. que sunt ad correctionem ecclesie uel ceterorum utilia. Quod si contempserint. se ipsos uidentur accusasse. nisi forte ire non possint. Item ex concilio calcedonensi.

Corripiantur episcopi: qui ad concilium uocati uenire recusant.

Peruenit ad nostras aures. quod in prouinciis constituta episcoporum concilia: minime celebrentur. hoc ex eo plurimum quod multe que correctione opus habent. ecclesiastice res negligantur. Statuit ergo hec sancta sinodus. secundum patrum regulas. bis in anno in unum conuenire per singulas prouincias episcopos. ubi singula que emerserint corrigantur. qui uero noluerint conuenire episcopi constituti in suis ciuitatibus. et hoc maxime cum sint corporis sanitate. et ab omnibus occupationibus et ab omnibus aliis urgentibus necessitatibus et excusabilibus negotiis liberi sunt. licere eos fraterne caritatis ammonitionibus corripi. Item ex sexta sinodo.

Canonicis subiaceat penis metropolitanus. qui semel saltem in anno celebrare concilium negligit.

Quoniam quidem regula est que dicit. bis in anno per singulas prouincias oportet fieri per conuentum episcoporum regulares inquisitiones. mente et propter fatigationes et ut oportune habeantur ad iter agendum: hii qui congregandi sunt diffinierunt. Sexte sinodi sancti patres omni excusatione remota. modis omnibus semel in anno fieri et deprauata corrigi. hunc ergo canonem et nos renouamus. et si quisquam princeps inuentus fuerit hoc prohibere: communione priuetur. Si quis uero metropolitanorum hoc neglexerit agere absque necessitate uel ui. seu aliqua occasione rationabili: canonicis penis subiaceat. Dum autem sinodus agitur. super canonicis et euangelicis negotiis. oportet episcopos congregatos in meditatione et sollicitudine fieri. custoditores diuinorum et uiuificorum domini mandatorum. Porro non habeat metropolitanus licentiam ex his que defert episcopus sumere. siue iumentum: siue aliquam speciem expetendi. quod si hoc egisse conuictus fuerit soluat in quadruplum. Item leo. iiii.

Non cogatur presbiter ad sanctum concilium eulogia deferre.

De eulogiis ad sacra concilia deferendis nichil inuenimus a maioribus constitutum. sed sicut uniuscuiusque presbiteris placuit. Nam si constitutum fuit illo in tempore benedictiones afferre. forsitan minus libenter ad sinodos occurrerent. et magis uenire obtrectabunt. que non sunt ut arbitror irrationabiliter reiciende. nec ultro delate respuende. Item ex concilio cartaginensi v°.

Sine graui infirmitate episcopus ad sinodum ire non tardet.

Episcopus ad sinodum ire non tardet. si non satis graui necessitate inhibeatur. Sciens tamen ut in persona sua legatum mittat. suscepturus salua fidei ueritate: quicquid sinodus statuerit. Item ex concilio cartaginensi sexto.

Excusatorias litteras dirigat. qui graui ad sinodum ire non possunt.

Placuit ut quotienscumque congregandum est concilium: episcopi qui neque etate. neque egritudine. neque alia grauiori necessitate inpediuntur. competenter occurrant. quod si non potuerint excusationes suas litteratorie subscribant. si autem rationem impedimenti sui apud suum primatem reddiderint. esse sue communione debent contenti. Item ex concilio arelatensi secundo.

A communione sit alienus: qui sinodo adesse contempnit.

Si quis autem adesse neglexerit. uel cetum fratrum antequam concilium dissoluatur crediderit deserendum. alienatum se a fratrum communione agnoscat. nec eum recipi liceat. nisi in sequenti sinodo fuerit absolutus. Item ex concilio agatensi.

Usque ad primam sinodum a communione abstineat. qui a metropolitano uocatus. absque graui necessitate sinodo adesse neglexerit.

Si episcopus metropolitanus ad comprouinciales

[illegible]

i Causis que ad statum [illegible] licet enim non debeant [illegible]
k Non oportet autem [illegible]
l Ac [illegible]
m Per [illegible]
n Necessitatibus que necessitas excusat [illegible]
o Quanto [illegible]
n [illegible]

[illegible] si quis. nec presumitur [illegible] certa scientia [illegible]

p Excusationem [illegible] rationales [illegible]
q Communione [illegible]

excommunican q uenit et alı̄ cotib ut rebi ·d· no sint impar . aliquo et in siant nob · et cab rō crimne agio; aut qa p pinnca · aliquo et ... uel vi . uidetur ergo q si aliquis p imum de inetur ab aliquo i

p communione uidetur q aliquid pot' ee excoıcat' ... et lvui di si quis d altius et sic e ... m · q · b · quisquis ... in sec ... epis non coıcabit q no uenit ...

epōs eplās dirext̄ . in quib; eos aut ad ordinatiōem sūmi pontificis . aut ad sinodū inuitet . p'positis omib; excepta graui infirmitate corporis . ac pceptione regia ad constitutā diē adesse n̄ differant . quod si defuerit . sicut prisca canonū precepit auctoritas . usq; ad p'mā sinodū a caritate frm̄ . & ecce coione p'uetur. Itē ex concilio terraconensi.

Communione p'uetur ep̄s q a metropolitano uocat' ad synodum uenire contempnit.

Si quis ep̄or conmonitus a metropolitano ad sinodū . nulla corpali grauāte incōmodo; ... uenire ...; sicut statuta prīm sanxerunt . usq; ad futurū concilū cunctor ep̄or caritatis coione p'uet' . Itē ex concilio martini pp̄.

Pbr̄i & diaconi et cuncti q lesos se existimāt ad metropolitani sinodum conueniant.

Propt' ecclasticas cās . et altercationum p'solutionū solutiōes bn̄ placuit per singulas p'uincias bis in anno concilium fi . inuocante metropolitano ep̄o . oēs c̄puinciales ep̄os ita ut ad concilū ueniant oēs pbr̄i & diacones . et hij qui se lesos existimant . ut in concilio cause examinate ad iustū iudiciū p'ducant' . Et si qui manifeste ep̄i uel pbr̄i aut diacones inuenti fuerint in ostensa . sed nutrōem excoıcent' q dum cōi consensu de hijs placuit dare sniam.

Nulli autem ep̄orum liceat p'pria apud semetipm̄ concilia facere p'ter eos quib; metropoles sunt credite .

C Singuli uero ep̄or suis eccijs no t'fitare studeāt . q i concilijs statuitur. Unde in concilio toletano legit'.

Que in concilijs statuuntur singli ep̄or decernunt' ut dū suis non fiant eccijs.

Dum qualibet concilū agitur uniusquisq; ep̄or a monitōib; suis infra sex mensiū spacia . oēs abb'es . pb'ros . diacones . atq; clericos . seu et omnem conuentū ciuitatis ip'ius . ubi p'esse dinoscit' . necnon & cunctā diocesi sue plebis aggregare nequaq; moretur . quatinus corā eis plenissime oīa referet . q eodē anno in concilio acta l' diffinita ē no sciunt' . Q̄d si quispiā h' p pr'pendia crediderit sniā excoıcatōis duor mensiū curriculo p'sistat usq; quaq; mulctat' .

D · XIX

De eplis uero decretalib; q'ritur . an uim auctoritatis optineant . cū in corpe canonum n̄ inueniantur. De hijs itaq; scribit nicholaus pp̄ . archiep̄is & ep̄is p gallias constitutis.

Decretales eplē uim auctoritatis habent.

Si romanor pontificū decreto . ceteror opuscula . tractator approbantur . l' reprobant' . ita ut qd' tunc sedes aplica approbauit . hodie teneatur acceptū . et qd' ita repulit . hactenī inefficax habeatur . Quanto ergo pot' que ipa p catholica fide . p sanis dogmatib; p uarijs & multiplicatis eccl'e necessitatib; & fideliū morib; diuiso tpe prescripsit . omni debent honore p'ferri . et ab oib; p'sus in quib;lib; oportunitatib; dispensatōe . l' discretōne magistr' recipi ē assumi . q'nq; quidā uiri scripserunt haut illa decretalia p'scor pontificū . in toto canonū codicis corpe eē descripta . & ideo inter canones non assumenda . cū ipi ubi sue intentōi hec suffragari conspiciunt . illis indifferēt' utunt' . & solū nūc ad diminutōem . sedis aplice potestatis . & ad suor augmentū p'uilegior . minus accepta esse p'hibeant . Item. Si ō n̄ ē decretales eplās p'iscor pontificū romanor admittendas debent . q in codice canonū non hnt' ascrpte . ergo nec scī gregorij . nec ulli' alterius qui an̄ ipm̄ fuit . uel post ipm̄ est . aliquid institutū . uel scriptū recipiendū eo q in codice canonū n̄ habeat ascriptū . Ergo doctrinā eor & sanctiones q ab omni lingua ueneratur' . quia in codice canonum non hnt' ascripte de codicib; suis abradant . ut qd' ul' mēbranas occupant . postq; n̄ hnt' accepte . Sz quare multū imoremur . cū nec ipas diuinas scripturas ueteris & noui t'. iam recipient' . si istos diceret' audiendos . et tñ neutrū hor in codice canonum ecclasticor hr inserti . Sz respondent' ist' . q ad resistendū pot' q obediendū parati sunt . q uete' canones inueniat' cap scī pp̄ innocentij . cuius auctoritate docetur a nobis utrū testamentū eē recipiendū . q'nq; in ipis p'mis canonib; nullū eor ex toto contineat' insertū . qb; ad hec assendū ē . qm si ueteris nouiq; testamenti

a Prestat. quod ... optinet in uno debet obtinere in aliis similibus ... [illegible] ... b capitulum. illud capitulum est ... [illegible]

Intelligo in suo more ut extra ... [illegible] ... eius in parte supposito ... [illegible] ... et carta falsa que non habet testes inscriptos, ut extra de pen. c. i. ... [illegible]

XIX

sunt recipienda, non quod codici canonum ex toto habeantur annexa, sed quod de his recipiendis sancti pape Innocentii prolata uidentur esse sententia. Restat nunc inquirendum, an decretales epistole Romanorum pontificum sint recipiende, et si non sint canonum codici compaginate. Quoniam inter ipsos canones unum beati Leonis capitulum constat esse premissum, quo ita omnia decretalia constituta sedis apostolice custodiri mandantur, ut si quis in illa commiserit, nouerit sibi ueniam denegari. Dicendo uero omnia decretalia constituta, nullum de decretalibus constitutis pretermisit, quod non mandauerit esse custodiendum. Et rursus asserendo omnium predecessorum nostrorum, nullum pontificum Romanorum qui ante se fuerunt excepit, cuius constituta ita non precepit decretalia ab omnibus custodiri, ut si quis in illa commisit, ueniam esse deinceps nouerit denegari. Itaque nichil interest utrum sint omnia necne decretalia sedis apostolice constituta inter aliorum canones inserta, cum omnia in uno corpore compaginari non possunt, et illa eis inserta sunt, que firmitatem his que desunt et uigorem suum assignant. Preterea cum sinodalia gesta, in quibus ipsi canones instituti sunt, in codice canonum non habeantur, sed a nobis omni cultu debito ueneratur. Consonat autem huic beatissimo pape Leoni et sanctus facundissimus in omnibus decretis suis papa Gelasius, ita inquiens:

Decretales epistolas quas beatissimi pape diuersis temporibus ab urbe Roma pro diuersorum patrum consultatione dederunt, uenerabiliter suscipiendas decernimus.

In quo notandum est quod non dicit decretales epistolas que inter canones habentur, uel quas moderni pontifices ediderunt, sed quas beatissimi pape diuersis temporibus ab urbe Roma dederunt. Dicens autem diuersis temporibus, et illa tempora intelligi comprehendit, que crebrescentibus paganorum persecutionibus ad sedem apostolicam deferri causas episcoporum difficillime permittebant. His namque diuina fauente gratia predicatis, ostenditur nullam differentiam esse inter illa decreta que in corpore canonum habentur sedis apostolice presulum, et ea que pre multitudine uix per singula uolumina corpora reperiuntur, cum omnia et omnium suorum decessorum decreta constituta atque decretales epistolas quas beatissimi pape diuersis temporibus ab urbe Roma dederunt, uenerabiliter fore suscipiendas et custodiendas eximios presules Leonem scilicet et Gelasium mandasse probauimus. Item Agatho papa omnibus episcopis.

Omnes sanctiones apostolice sedis irrefragabiliter sunt obseruande.

Sic omnes apostolice sedis sanctiones accipiende sunt, tamquam ipsius diuina uoce Petri firmate. Item ex capitulo Karoli imperatoris.

Tolerandum est iugum quod a sancta sede imponitur, licet importabile uideatur.

In memoriam beati Petri apostoli honoremus sanctam Romanam ecclesiam et apostolicam sedem, ut que nobis sacerdotalis mater est dignitatis, esse debeat ecclesiastice magistra rationis. Quare seruanda est cum mansuetudine humilitas, et licet uix ferendum ab illa sancta sede imponatur iugum, tamen feramus et pia deuotione toleremus. Si uero quod non decet quilibet, siue sit presbiter, siue diaconus, aliquis perturbationem machinando et nostro ministerio insidiando redarguatur falsam ab apostolica sede detulisse epistolam uel aliud quod inde non uenit, salua fide et integra gratia erga apostolicum cum humilitate, penes episcopum sit potestas utrum eum in carcerem aut in aliam intrudat custodiam usque quo per epistolam aut per ydoneos sue partis legatos apostolicam interpellet sublimitatem, ut potissimum sua sancta legatione dignetur decernere, quid de talibus sancta Romana statuit diffinire, ut lex nostra et his corrigantur, et ceteris modus imponatur. Item Stephanus V.

Quicquid Romana ecclesia statuit uel ordinat ab omnibus est obseruandum.

Enim uero, quia in speculum et exemplum sancta Romana ecclesia, cui nos Christus preesse uoluit, posita est, omnibus quicquid statuit, quicquid ordinat, perpetuo irrefragabiliter obseruandum est. Item Gregorius.

A pontificalibus sit alienus officiis, qui apostolicis non uult obedire preceptis.

Nulli fas est uel uelle uel posse transgredi apostolice sedis precepta, nec nostre dispositionis ministerium, quod uestram sequi oportet caritatem. Sit ergo ruine sue dolore prostratus, quisquis apostolicis uoluerit contraire decretis. Nec locum inter sacerdotes deinceps habeat, sed extorris a sancto fiat ministerio, nec de eius iudicio quisquam postea curam habeat, quoniam iam dampnatus a sancta synodo et ab apostolica ecclesia sua inobedientia atque presump

b Dicendo. ... [illegible]

c Quicquid. ... [illegible]

d Diuersis. ... [illegible]

e Sic omnes. ... [illegible]

f In memoriam. ... [illegible]

... prelatis ... sacerdotes. tacito ... [illegible]

g Falsam. ... [illegible]

qui non obedit statutis Romane ecclesie sit hereticus ... [illegible]

h Inobedientia. ... [illegible]

i Maior ... [illegible]

tote a quoque esse non dubitatur, quae maioris excogitationis deiectione est abiciendus. Cum sancte ecclesie commissa fuit disciplina, qui non solum prelatis sancte ecclesie nullo modo parere debuit, sed etiam aliis ne pareret insinuare. Sicque a divinis alienus et a pontificalibus officiis, qui noluit preceptis obtemperare apostolicis. Item Augustinus de doctrina christiana l. II. c. VIII. In canonicis scripturis decretales epistole annumerantur.

In canonicis scripturis ecclesiarum catholicarum quamplurimum divinarum scripturarum sollertissimus indagator auctoritatem sequatur. Inter quas sane et ille sunt, quas apostolica sedes habere et ab ea meruerunt accipere epistolas. Tenebit igitur hunc modum in scripturis canonicis, ut eas que ab omnibus accipiuntur ecclesiis preponat eis quas quidam non accipiunt. In eis vero que non accipiuntur ab omnibus, preponat eas quas graviores et plures accipiunt eis quas pauciores minorisque auctoritatis ecclesie tenent. Si autem alias invenerit a pluribus, alias a gravioribus haberi, quamquam hoc inveniri non possit, equalis tamen auctoritatis eas habendas puto. Item Leo.

Misterii divini ita se exortem intelligat, qui a soliditate Petri recedit.

Ita dominus noster Iesus Christus humani generis salvator instituit, ut veritas, que antea legis et prophetarum preconio continebatur, per apostolicam tubam in salutem universitatis exiret, sicut scriptum est: In omnem terram exivit sonus eorum, et in fines orbis terre verba eorum. Sed huius muneris sacramentum ita Dominus ad omnium apostolorum officium pertinere voluit, ut in beatissimo Petro summo apostolorum omnium principaliter collocarit, et ut ab ipso quasi quodam capite dona sua velit in corpus omne diffundere, ut exortem se misterii intelligeret esse divini, qui ausus fuisset a Petri soliditate recedere. Hunc enim in consortium individue unitatis assumptum id quod ipse erat Dominus voluit nominari, dicendo: Tu es Petrus, et super hanc petram edificabo ecclesiam meam, ut eterni templi edificatio mirabili munere gratie Dei in Petri soliditate consisteret, hanc ecclesiam suam firmitate corroborans, ut illam nec humana temeritas posset appetere, nec porte inferi contra illam prevalerent.

Verum nimis hanc petram istius sacratissimam firmitatem, Deo ut diximus edificante constructam, nimis impia vult presumptione violare quisquis eius potestatem temptat infringere, favendo cupiditatibus suis, et id quod accepit a veteribus non sequendo.

Hoc autem intelligendum est de illis sanctionibus vel decretalibus epistolis, in quibus nec precedentium patrum decretis nec evangelicis preceptis aliquid contrarium invenitur. Anastasius enim secundus favore Anastasii imperatoris quos Acacius post sententiam in se prolatam sacerdotes vel levitas ordinaverat acceptis officiis rite fungi debere decrevit, ita inquiens:

Nulla lesionis portio attingat qui ab hereticis iam dampnatis ordinantur.

Secundum ecclesie catholice statuta et consuetudinem sacratissimum serenitatis tue pectus agnoscat, quod nullum de his quos baptizavit Acacius, vel quos sacerdotes sive levitas secundum canones ordinavit, aliqua ex nomine Acacii portio lesionis attingat, quo forsitan per iniquum tradita sacramenti gratia minus firma videatur. Nam et baptisma, quod procul sit ab ecclesia, sive ab adultero, sive a fure datum fuerit, ad percipientem munus pervenit illibatum, quia vox illa que sonuit per columbam, hic est filius, omnem maculam humane pollutionis exclusit, quia declaratur cum dicitur: Hic est qui baptizat in Spiritu sancto et igni. Nam si visibilis solis istius radii cum per loca fedissima transeunt, nulla contactus inquinatione maculantur, multo magis illius qui istum visibilem fecit virtus nulla ministri indignitate perstringitur. Nam et Iudas cum fuerit sacrilegus atque fur, quicquid egerit inter apostolos pro dignitate commissa, beneficia per indignum data nulla ex hoc detrimenta senserunt, declarante hoc ipsum Domino manifestissima voce: Scribe, inquit, et pharisei super cathedram Moysi sedent; que dicunt facite, que autem faciunt nolite facere. Dicunt enim et non faciunt. Quicquid igitur ad hominum profectum quilibet in ecclesia minister pro officio suo videtur operari, hoc totum contineri implente divinitatis effectu.

a plantavi. predicando. b Apollo. discipulus Pauli. c rigavit bapti-zando. d incrementum. gratiam et remissionem peccatorum. b.

q. ut evidenter vi. q. iii. et si ad tempus. xviii. q. ii. si quis. sic et pe. di. v. consideret. et de pe. di. vi. qui vult ergo confiteri et quia leges scire tenetur ... [illegible]

Ita ille per quem Christus loquitur Paulus affirmat. Ego plantavi, Apollo rigavit, Deus autem incrementum dedit. Itaque neque qui plantat, neque qui rigat est aliquid, sed qui incrementum dat Deus. Adeo autem non queritur quis vel qualis predicet, sed quem predicet, ut in Iudeos et Christum bonum predicare contingit, quo malo ipse diabolus detectus est. Et hoc ipse predicare non desinit. Ideo ergo et hic cuius nomen dicitur esse recitandum, male bona ministrando sibi tantum nocuit. Nam inviolabile sacramentum quod per illum datum est, illis perfectionem sue virtutis obtinuit. Quod quidem generaliter verum est, nisi aliquis tamen se extendit curiosa suspicio, ut ymaginetur prolato a Felice papa iudicio, postea inefficaciter in sacramentis quamquam Acatius usurpavit egisse. Nec perinde oportet eos metuere, qui vel in consecrationibus vel in baptismate ministeria tradita susceperunt, ne irrita beneficia videantur.

Omnia quidem illicite et non canonice. Sed et decretis predecessorum et successorum suorum hec rescripta dederit, ut probat Felix et Gelasius, qui Acacium ante Anastasium excommunicaverunt, et Hormisda, qui ab ipso Anastasio tertius eundem Acacium postea dampnavit. Ideo ab ecclesia Romana repudiatur, et a Deo percussus fuisse legitur hoc modo. Anastasius a Deo reprobatus nutu divino percussus est.

Anastasius secundus natione Romanus fuit temporibus Theoderici regis. Eodem tempore multi clerici se a communione ipsius abegerunt, eo quod communicasset sine concilio episcoporum vel presbiterorum et clericorum cuncte ecclesie catholice diacono Thessalonicensi nomine Fotino, qui communicaverat Acacio, et quia voluit revocare occulte Acacium, et non potuit, divino nutu percussus est.

Hinc et de Maximo episcopo in Constantinopolitana synodo statutum est. Que circa indisciplinatos vel ab eis geruntur in irritum revocentur.

Propter totius indisciplinationis eius doctrinam que Constantinopoli orta est, statutum est ne Maximus fuisse aut etiam putetur episcopus, neque hii qui ab eo sunt ordinati, qualemcumque clericatus gradum optineant, omnibus scilicet que circa eum vel ab eo gesta sunt in irritum revocatis.

D. XX.

Decretales itaque epistole canonibus conciliorum pari iure exequntur. Nunc autem queritur de expositoribus sacre scripture, an exequntur, an subiciantur eis. Quo enim quisque magis ratione nititur, eo maioris auctoritatis eius verba esse videntur. Plerique autem tractatorum, sicut pleniori gratia Spiritus Sancti, ita ampliori scientia aliis precellentes, rationi magis adhesisse probantur. Unde nonnullorum pontificum constitutis Augustini, Ieronimi atque aliorum tractatorum dicta eis videntur esse preferenda. Sed aliud est causis terminum imponere, aliud scripturas sacras diligenter exponere. Negotiis diffiniendis non solum est necessaria scientia, sed etiam potestas. Unde Christus dicturus Petro: Quodcumque ligaveris super terram et cetera, prius dedit sibi claves regni celorum: in altera dans ei scientiam discernendi inter lepram et lepram, in altera dans potestatem eiciendi aliquos de ecclesia vel recipiendi. Cum ergo quelibet negotia finem accipiant vel in absolutione innocentium vel in condempnatione delinquentium, absolutio vero vel condempnatio non scientiam tantum, sed etiam potestatem presidentium desiderant vel continuant. Apparet quod divinarum scripturarum tractatores, etsi scientia pontificibus premineant, tamen quia dignitatis eorum apicem non sunt adepti, in sacrarum scripturarum expositionibus eis preponuntur, in causis vero diffiniendis secundum post eos locum merentur. Unde Leo IIII. scribit episcopis Britannie. Aliorum scripture Romanorum pontificum decretis non sunt preponende.

De libellis et commentariis aliorum non convenit aliquos iudicare, et sanctorum conciliorum canones relinquere, vel decretalium regulas, que habentur apud nos simul cum canonibus, quibus in omnibus ecclesiasticis utimur iudiciis, id est apostolorum, Nicenorum, Ancyranorum, Neocesariensium, Gangrensium, Sardicensium, Carthaginensium, Affricanensium, et cum illis regule presulum Romanorum Silvestri, Siricii, Innocentii, et Zozimi, Celestini, Leonis, Hylarii, Gelasii, Hormisde et Gregorii iunioris. Isti omnino sunt, et per quos iudicant episcopi, et per quos episcopi simul et clerici iudicantur. Nam si tale emerserit vel exigerit inusitatum negotium, quod per istos minime possit diffiniri, tunc illorum quorum memi-

[illegible]

m propter obtineant ... [illegible]
v decretales ... [illegible]
d de libellis. scilicet libellos commentarios. b. omissis canonibus ... [illegible]
e canonum ... [illegible]
f iunioris ... [illegible]

nisi de dicta lex. augustini. ysidori. vel ceterorum similiter sanctorum doctorum similium. si reperta fuerint magnanimiter sunt retinenda ac promulganda. vel ad apostolicam sedem referantur de talibus. Quam ob causam luculenter et magna voce pronunciare non timeo. quia illa que dicimus sanctorum patrum statuta que apud nos canones pretitulantur. sive sit episcopus sive clericus. sive sit laicus. non indifferenter convincitur recipere. nec catholicam nec apostolicam fidem. nec quatuor sancta evangelia utiliter et efficaciter ad perfectum servare et tenere vel credere probatur. Item nicholaus papa clero constantinopolitano. *Corripiendi sunt qui decreta romanorum pontificum non habent vel non observant.*

Si decreta romanorum pontificum non habetis: de neglectu atque incuria estis arguendi. Si vero habetis et non observatis: de temeritate estis corripiendi et increpandi. Item innocentius papa. *Ad quos sit decurrendum: cum sacre scripture auctoritas non occurrit.*

De quibus causis nulla solvendi vel ligandique auctoritas in libris veteris et novi testamenti. quatuor evangeliorum. cum scriptis totius apostolorum non apparuerit. ad divina recurrite scripta greca. Si nec in illis ad catholice ecclesie historias catholicas a doctoribus catholicis scriptas manum mittite. Si nec in illis sanctorum exempla perspicaciter recordamini. Quod si in omnibus his inspectis huiusmodi consensus qualitas non lucide investigatur: seniores provincie congregate et eos interrogate. Facilius enim invenitur quod a pluribus senioribus queritur. Veraciter enim repromissor dominus ait. Si duo ex vobis vel tres convenerint super terram in nomine meo de omni re quacumque petierint fiet illis a patre meo.

D. XXI.

Decretis ergo romanorum pontificum et sacris canonibus conciliorum ecclesiastica negocia ut supra monstratum est terminantur. Ministri vero sacrorum canonum et decretorum pontificum sunt summi pontifices et infra presules ac reliqui sacerdotes. quorum institutio in veteri testamento est inchoata et in novo plenius consummata. Summi enim pontifices et minores sacerdotes a deo sunt instituti per moysen. qui ex precepto domini aaron in summum pontificem. eius filios vero unxit in minores sacerdotes. Postea david cum ministeria domus domini ampliaret: ianitores et cantores instituit. Porro salomon quendam modum exorcizandi invenit. quo demones adiurati ab obsessis corporibus pellebantur. Huic officio mancipati exorciste vocati sunt. de quibus dominus in evangelio. Si ego in beelzebub eicio demonia: filii vestri in quo eiciunt? Hec in novo testamento ecclesia imitata. habet suos ianitores quos hostiarios appellamus. pro cantoribus lectores simul et cantores instituit. Exorcistas autem nomine antiquo et officio permanente recepit. Pro filiis vero aaron qui infra summum pontificem sacerdotium administrantes sunt consecrati. Inter hos quedam discretio servata est. ut alii appellarentur simpliciter sacerdotes. Alii archipresbiteri. alii corepiscopi. alii episcopi. alii archiepiscopi. seu metropolitani. alii primates. alii patriarche. alii summi pontifices. Horum discretio maxime a gentibus introducta est. qui suos flamines. alios simpliciter flamines. alios archiflamines. alios protoflamines appellabant. Simpliciter vero maiorum et minorum sacerdotum discretio in novo testamento ab ipso christo sumpsit exordium. Qui xii. apostolos tanquam maiores sacerdotes. et lxxii. discipulos. quasi minores sacerdotes instituit. Petrum vero quasi in summum sacerdotem elegit. dum ei pre omnibus et pro omnibus claves regni celorum tribuit. et a se petra petri sibi nomen imposuit. atque pro eius fide se specialiter rogasse testatus est. Et ut ipse ceteros confirmaret: subiunxit dicens. Ego pro te rogavi petre. ut non deficiat fides tua. et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Hanc eandem formam secuti apostoli. in singulis civitatibus episcopos et presbiteros ordinaverunt. Levitas autem ab apostolis ordinatos legimus. quorum maximus fuit beatus stephanus. Subdiaconos et acolitos procedente tempore ecclesia sibi constituit. De hiis quoque scribit beatus ysidorus. in libro vii. ethimologiarum. cap. xxii. nomina illorum et nominum causas exponens ita inquiens. *Unde nomina ecclesiasticorum ordinum vel graduum sumantur.*

Cleros et clericos hinc appellatos credimus. quia mathias sorte electus est. Cleros enim grece: latine sors. Heredi-

tas dicitur. Propterea ergo dicti clerici: quia de sorte domini sunt. vel quia partem domini habent.
Generaliter autem clerici nuncupantur omnes qui in ecclesia Christi deserviunt. quorum gradus et nomina hec sunt. hostiarius. psalmista. lector. exorcista. acolitus. subdiaconus. diaconus. presbiter. episcopus.
Ordo episcoporum quadripartitus est. id est in patriarchis. archiepiscopis. metropolitanis atque episcopis.
Patriarcha greca lingua: summus patrum interpretatur. quia primum id est apostolicum retinet locum. et ideo quia summo honore fungitur. tali nomine censetur. sicut romanus. anthiocenus. alexandrinus.
Archiepiscopus. a greco vocabulo. quod sit summus episcoporum. Tenet enim vicem apostolicam. et presidet tam metropolitanis quam ceteris episcopis.
Metropolitani autem a mensura civitatis vocantur. Singulis enim provinciis preminent. quorum auctoritati et doctrine ceteri sacerdotes subiecti sunt. sine quibus nichil reliquos licet agere episcopos. Sollicitudo enim totius provincie: ipsis episcopis commissa est. Omnes autem superiores designati ordines. uno eodemque vocabulo episcopi nominantur. sed ideo privato nomine quidam utuntur propter distinctionem potestatum. quam singulariter acceperunt.
Patriarcha: patrum princeps. archos enim princeps. archiepiscopus: princeps episcoporum.
Metropolitanus: a mensura civitatum.
Episcopus autem vocabulum. inde dictum est. quod ille qui episcopus efficitur: superintendat curam. scilicet subditorum gerens. Scopin enim grece: latine intendere. Episcopi enim grece. latine speculatores interpretantur. Nam speculator est in ecclesia prepositus dictus. eo quod speculetur. atque prospiciat populorum infra se positorum mores et vitam.
Pontifex princeps sacerdotum. quasi via sequentium. ipse et summus sacerdos ipse pontifex maximus nuncupatur. Ipse enim efficit sacerdotes atque levitas. ipse ordines omnes ecclesiasticos disponit. ipse quid unusquisque facere debeat ostendit. Ante autem pontifices et reges erant. Nam maiorum hec erat consuetudo. ut rex esset et sacerdos et pontifex. Unde et romani imperatores: pontifices dicebantur.
Vates a vi mentis appellantur. cuius significatio multiplex est. Nam modo sacerdotem modo prophetam significat. modo poetam.
Antistes: sacerdos dictus est ab eo quod ante stat. Primus enim est in ordine ecclesie. et supra se nullum habet. sive latine sacer dux.
Sacerdos autem nomen habet compositum. ex greco et latino. quod est sacrum dans. sicut enim rex a regendo. ita sacerdos a sanctificando dictus est. consecrat enim et sanctificat. Sacerdotes autem gentilium flamines dicebantur. hii in capite habebant pilleum. in quo erat brevis virga. desuper habens lane aliquid. Quod cum per estum ferre non possent. filum tantum in capite ligare ceperunt. Nam nudis eos penitus capitibus incedere nefas erat. Unde et a filo quo utebantur flamines dicti sunt. quasi filamines. sed in festis diebus filo deposito pilleum imponebant pro sacerdotii eminentia.
Presbiter grece. latine senior interpretatur. non modo pro etate. vel decrepita senectute. sed propter honorem et dignitatem quam acceperunt. presbiteri nominantur. Ideo autem et sacerdotes presbiteri vocantur. quia sacrum dant sicut episcopi. qui licet sint sacerdotes tamen pontificatus apicem non habent. quia nec crismate frontem signant. nec paraclitum spiritum dant. quod solis episcopis deberi. lectio actuum apostolorum demonstrat. Unde et apud veteres idem episcopi et presbiteri fuerunt. quia illud nomen est dignitatis non etatis.
Levite ex nomine auctoris sunt vocati. De levi enim levite exorti sunt. a quibus in templo dei mistici sacramenti ministeria explebantur. hii grece diacones. latine ministri vocantur. quia sicut in sacerdote consecratio. ita in diacono ministerii dispensatio habetur. hypodiacones grece: quos nos subdiacones dicimus. qui ideo sic appellantur. quia subiacent preceptis et officiis levitarum. Oblationes enim in templo domini a fidelibus ipsi suscipiunt. et levitis superponendas altaribus deferunt. Hii apud hebreos nathinnei vocantur.
Lectores a legendo. psalmiste a psalmis canendis vocati sunt. Illi enim predicant populis quid sequantur. isti canunt ut excitent ad compunctionem animos audientium. licet quidam lectores ita miserabiliter pronuntient. ut quosdam ad luctum lamentationemque compellant. Idem etiam pronuntiatores vocantur. quia porro annuntiant. Tanta enim et tam clara erit eorum vox. ut quamvis longe positorum aures adimpleat.
Cantor autem vocatus. quia vocem modulatur in cantu. huius duo genera nominantur in

macomimstratõe.ut.ii.q.vii.puto posse aliquis ee maior alio i ordie et minor i amministratõe ut archipresbr maior ẽ archidiacono ut vi. | sacio hoc quia nec pot absoluere nec ligare tercia tal' ẽ quia pot soluere et ligare quelibet hatum regulatum exceptõe in hac prima videtur.

arte musica. sicut ea doctissimi homines
latine dicere potuerunt. Precentor et suc
centor. precentor scilicet qui vocem premittit
in cantu. subcentor qui subsequenter
canendo respondet. Concentor autem dicitur
quia consonat. qui autem non consonat.
nec concinit. nec concentor erit.
Acoliti grece. latine ceroferarii dicuntur
a deportandis cereis. quando legendum est.
evangelium. aut sacrificium offerendum.
Tunc enim accenduntur luminaria ab
eis. et deportantur. non ad fugandas tene
bras dum sol eodem tempore rutilat. sed ad
signum leticie demonstrandum. ut sub
typo luminis corporalis. illa lux osten
datur. de qua in evangelio legitur.
Erat lux vera. que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.
Exorciste ex greco in latinum adiurantes
sive increpantes vocantur. Invocant enim
super cathecuminos. vel super eos qui habent
spiritum inmundum nomen domini ihesu adiuran
tes per eum ut egrediatur ab eis.
Hostiarii. idem qui et ianitores qui in
veteri testamento electi sunt ad custodiam templi ut non
ingrederetur in eum inmundus in omni re.
Dicti sunt autem hostiarii quia presunt hostiis
templi. Ipsi enim tenentes claves omnia
intus extraque custodiunt. atque inter bo
nos et malos habentes iudicium fideles
recipiunt. et respuunt infideles. Item
Anacletus. Romana ecclesia a Christo prima
tum accepit.
In novo testamento post Christum dominum
a petro sacerdotalis cepit ordo. quia ipsi pri
mo pontificatus in ecclesia Christi datus est. di
cente domino ad eum. Tu es inquit petrus
et super hanc petram edificabo ecclesiam meam et porte infe
ri non prevalebunt adversus eam. et tibi dabo claves regni celorum.
Hic ergo ligandi solvendique potesta
tem primus accepit a domino. primusque
ad fidem populum virtute sue predicationis
adduxit. alioque instituit. Ceteri vero apostoli
cum eodem pari consortio honorem et pote
statem acceperunt. ipsumque principem eorum esse
voluerunt. qui etiam iubente domino in toto or
be dispersi. evangelium predicaverunt. Ipsis
quoque decedentibus in loco eorum succe
sserunt episcopi. quorum ordinatio per tempora
fieri debet ordine et modo. Quos qui re
cipit et verba eorum domini recipit. Qui autem
spernit eos. eum a quo missi sunt et cuius funguntur
legatione. spernit. et ipse indubitanter sper
netur a domino. Videntes autem ipsi apostoli mes
sem quidem multam et operarios paucos rogave
runt dominum messis. ut mitteret
operarios in messem suam. Unde ab eis
electi sunt lxxii. discipuli quorum typum
gerunt presbiteri. atque in eorum loco sunt constituti
in ecclesia. Item pelagius urbis rome episcopus omni
bus orthodoxis scribens ait. Primatum
romane ecclesie non aliqua sinodus sed Christus
Quamvis universe ecclesie per orbem diffuse. instituit.
orbem catholice unus thalamus Christi sit.
tamen sancta romana ecclesia catholica et apostolica
nullis synodicis constitutis. ceteris ecclesiis
prelata est. sed evangelica voce domini et
salvatoris nostri ihesu Christi primatum obti
nuit. Tu es inquit dominus petrus et sup
hanc petram edificabo ecclesiam meam. Cui data est societas et beatissi
mi pauli vasis electionis. qui non diverso sicut
heretici garriunt. sed uno tempore uno eodemque
die gloriosa morte cum petro in urbe
roma sub cesare nerone agonizans est.
coronatus. et supradictam pariter romanam
ecclesiam Christo domino consecrarunt. eamque omni
bus urbibus in universo mundo sua presentia
atque venerando triumpho pretulerunt.
Est ergo prima apostoli petri sedes romana ec
clesia. non habens maculam neque rugam. nec
quid aliud huiusmodi. In hiis omnibus
quanto gradus celsior. tanto maior
auctoritas invenitur. In maioribus
siquidem est regendi et iubendi pote
stas. in minoribus obsequendi necessitas.
Unde nicholaus papa scribit constantino
politano episcopo dicens. Inferiores a su
Inferior sedes perioribus iudicandi sunt.
potiorem absolvere non potest. Sola enim po
tior inferiorem convenienter absolvit. hic
liquido providetur. quia quem non potest
absolvere nec potest iudicio inferior
potiorem ligare. Unde propheta ait. Num
quid gloriabitur securis contra eum qui secat
in ea. aut exaltabitur serra contra eum qui
trahit eam. Hiis ita ex divina scrip
tura commemoratis: sole clarius ex
hibuimus non posse quemquam qui mi
noris auctoritatis est. eum qui maio
ris potestatis est: suis iudiciis addice
re aut propriis diffinitionibus subiugare. Item eodem.
Nolite existimare nos cuiuscumque priori
mox nostrorum ea que sunt digna repre hen
sione velle defendere. sed quod ita velit filios
circa spiritualem patrem et discipulos erga
magistrum devotos esse: ac sobrios. ut in
illa patris veritate. ad eorum vitam ut
non iam dicam diiudicandam sed non saltem

consecrauerunt. sic ergo ecclesia consecratur in sanguine. alicuius sic aliquis baptizatur in sanguine sicut de con. di. iiii. baptismi. b. | decem in aula. c. de sco suffraganeorum ignatium constantinopolitanum archiepiscopum qui a suis suffraganeis spatonis fauore est depositus. b.
Vincentem prima dignitate nam tempore antiochena precessit istam. ut. xxiiii. q. i. rogamus. ubicumque sunt boni ibi est ecclesia. | m. Hinc. arg. quod verum ine est in uno quod in reliquo. xi. q. i. c. di. de. hiis et xvi. di. de iii. et. ii. q. vi. hoc quippe. ff. de v. ob. iiii.
nec aliquid atque omnibus quibus s. dicit. e. c. cleros.
gradus i. in ordine maiorem. e. s. h. c. et. i. e. decem quod tres colliguntur regule
inferior sedes inferior prima est hic inferior non pot absoluere vel ligare | n. propria virtus exhibuimus i. probauimus. b. abcdefghiklmnopq.

a Nolite reprehendere. sed contra ii. q. vii. Nonne. et xix. q. iii. Si autem in libro. quod subditi possint reprehendere prelatos solo triplex est reprehensio impiosa. xliii. di. sit rector quieti in ... potestatis ... tim in maioribus conceditur ... alia ... et conceditur in minoribus ... tertia ... que ... sic hec nulli conceditur nisi vel delatori ... quarta ... nota ... ii. q. vii. ... item cum Balaam ... xvi. di. Arcisio.

b Denique ad Hebreos. hic legitur quod Melchisedech benedixit Abrahe et per hoc probat apostolus in Melchisedech fuisse maiorem.

c maledicatur ... nominatim ... ut s. e. inferior ... ob inobedientiam ...

d maiore suo. argumentum minor iudicet non potest ... ut ... pro ... maiore iudice ... vi. ... ff. de offi. pro. l. ... ii. q. i. pervenit. et C. de doni. ... sacratissima ... dicit quod si minor ... maiorem a maiore ... te ... interrogatione ... vole ...

e benedicere. sed dicitur post benedictionem ... pro nobis ... in quibus locis ipse inferior dicit ... benedicere ... benedictio legitur. b.

f premere. argumentum quod ... possit ... malum sit ... xvi. q. i. Nolite ... Anacletus ... b.

g Nunc autem ... duos ... patres ... persone ... erant ... administrationem ... dignitatem. b.

Tenuit reprehendendam presumpsit. Item Nicholaus papa. **Inferiores maioribus nec benedicere nec maledicere possunt.**

Denique sicut in epistola ad Hebreos legimus, quod minor a maiore benedicitur, restat profecto ut exigente ratione etiam maledicatur. Siquidem prosequentes hec periculosa tempora, illi qui ante nos fuerunt, pro tradam eis consuetudinem tradiderunt. Hodie quoque in Romana ecclesia, que magistra est omnium ecclesiarum, inpermissa servatur, ita ut nullus sacerdos maiori suo et minuente consacerdote cuiuslibet rei benedictionem dare inveniatur. Sed anterior stans ad pronuntiandum aliquam lectionem, benedictionem quidem postulat, sed ei quilibet inferior non audet benedicere. Cur hoc? Numquid benedicere peccatum est? Absit. De maledicis enim non benedicis dicit apostolus, quod regnum Dei non possidebunt. Sed per hoc innuitur, quod ecclesiastice censure freno inferiores quoque a suis prepositis iudicandi et cohercendi sunt. Idem Michaeli imperatori. **De eodem.**

Nunc autem divina inspiratione non nos pigebit, nec nobis impossibile erit ostendere vobis, si tamen audire velitis, non posse quemquam rite ab his qui inferioris dignitatis vel ordinis sunt iudicialibus submitti diffinitionibus. Siquidem tempore Diocletiani et Maximiani Romanorum augustorum Marcellinus episcopus urbis Rome, qui postea insignis martyr effectus est, adeo compulsus est a paganis, ut templum eorum ingressus grana thuris super prunas imponeret. Cuius rei gratia collecto numeroso concilio episcoporum et inquisitione facta, hoc idem pontifex se egisse confessus est. Nullus tamen eorum proferre sententiam in eum ausus est, dum ei sepissime omnes dicerent: Tuo ore iudica causam tuam, non nostro iudicio. Noli audiri in nostro iudicio, sed collige in sinu tuo causam tuam. Et rursum: quoniam ex ore tuo iustificaberis, aut ex ore tuo condempnaberis. Iterum dicunt: prima sedes non iudicabitur a quoquam. Item in eadem. Sed et cum quidam tempore quondam Sixti pape temptassent quidam mali rumoris obicere, et in concilio cum Valentiniano augusto interdictum fuisse non licere adversus pontificem sententiam dari, surrexit inde prout imperator et in arbitrio presentium pontificali

tribuit iudicare suum iudicium. Et cum nullus pontificum minorum vel inferiorum urbium subactus iudiciis invenitur. Item Nicholaus papa. **Maiores a minoribus iudicari non possunt.**

Submittitur ignavi minorum inferiorum et subiectorum deliberationibus et contra sacris canonibus pater[n]is ... exemplis sanctorum patrum semper ubi maior est auctoritas eundum est, ut in omnibus controversiis ad potioris sedis iudicia actio dirigatur. Quod non solum a catholicis verum etiam ab ipsis constat observatum esse hereticis. Alioquin acephalum constat esse concilium, ubi de tanta persona agitur et maiorum non expectatur sententia. Et nec in clericorum etiam inferioris gradus solius episcopi sui iudicium tantum postulandum sit, nisi suorum clericorum presentia fulciatur. Idem Michaeli imperatori. **Minorum sententia maiores dampnari non possunt.**

Tamen hanc presumptionem sancti patres apud Calcedonem detestati sunt, ut Dioscorum Alexandrinum antistitem non ceteros temerario potissimum sine ulla restitutione dampnaverit, quia potentibus in celum os suum, lingua eius transeunte super terram, excommunicationem in sanctum Leonem papam dictavit, ita ut in sententia eius ipsa in plana hec videatur memorare prepue dicentes: quoniam sedis excessibus prepue priorem iniquitate valde transcendit. Preterea super enim excommunicationem dictare est adversus sanctissimum et beatissimum archiepiscopum magne Rome Leonem et cetera. Numquid ibi legitur inquisitionem fuisse factam, utrum iuste Dioscorus prefatam excommunicationem dictasset? Non plane, sed absque omni controversia verum in eo utique sunt, quia cum esset inferior, potiorem quibuslibet conatus est lacessere iniuriis. Teste Anatholio Constantinopolitano presule, qui dicit propter fidem non est dampnatus Dioscorus, sed quia excommunicationem fecit domino archiepiscopo Leoni.

Quia ergo maior a minori iudicari non debet, videndum est, que inter ceteras ecclesias primum locum sedium teneant obtineat. Romana ecclesia, sicut iam supradictum est, primum locum inter ecclesias obtinet. Alexandrina ecclesia secundum. Antiochena ecclesia ab ea tertium accepit. Unde Nicholaus papa scribit Mediolanensibus. **Romana ecclesia inter ecclesias primatum obtinet.**

Te corpus per ... dies iacuit inhumatum. nocte sequenti apparuit Petrus Marcello pape qui successit ei corpus Marcellini sepelire se et sepelivit eius secus pedes Petri.

h Marcellinus ... ut ... legitur quod concilio congregato confessus est quod fecerat et inde tulit sententiam depositionis et veniens coram ... confessus est se sepulturam et excommunicavit quicumque eum post mortem sepeliret. sed invenitur quod ... sententia qua precepit corpus suum non sepeliri continet errorem ... nulla debebat esse ut ... de sen. ex. per tuas. si quis ... quod corpus suum non sepelliretur preceptum non adimplendum ... fide ... tam precepta ... potuit se excommunicare ... deponere ... nec ... eodem ... innotuit ... non fuit sententia quam tulit. sed que ... interpretatio ... fuit ... dicunt ... alii ... dicunt ... alii quod sepultus fuit post ... es post mortem ... quia ... non depositus ... confessus ... xl. di. Si papa ... b. Si papa ... corrigi ... ipse sibi ...

[MARG] h/st

Marcellinus legitur in gestis Romanorum quod cum Marcellinus pontifex ... sacrificasset ydolis sic ei ... convenerit ... episcoporum numero ... cum lacrimis et gemitu ... se ... confessus est ... sepatinum obedire quicquid imponeretur eis ... dixerunt collige causam tuam in sinu tuo ... ore te iudico ... audiens ... sententiam. Ego Marcellinus ... ydolatrie quod infelix commisi iudico me deponendum ... anathema ... illos qui meum corpus tradiderint ecclesiastice sepulture ... ad ... ultro professo ... capitalem suscepit sententiam cuius ...

a Cum ... casus ... Constantinopolitanus patriarcha ... alterum ... patriarcham et Antiochenum excommunicavit et deposuit quod sibi non ...

i XXII. ... Antiochenum ... Concilio ... depositus ... dicit apostolus ... non debebit ... deponere ... fecit ... presbiteros ... b.

i Cum ... absolutus ... conditionali ... fuisset absoluta non reliquisset ut ... presbiteros ... b.

k Et concilio. argumentum quod aliquis potest ... ii. ... arbitrator ... contentiosa non potest ... voluntaria ... b.

l Submittatur ... argumentum ... argumentum tamen ... ii. ... q. ... vii. q. ii. questa ... non ... menius. ... solus episcopus ...

m inferioris ... xv. q. vii. ... ibi dicitur quod episcopus ... ibi ... clericis et alii ... xv. q. vii. ... nullus. b. ... conquerebatur Achatius ...

Omnes sive patriarche in cuiuslibet apicem, sive metropoleon primatus, aut archiepiscopatuum cathedras, vel ecclesiarum cuiuscumque ordinis dignitatem instituit Romana ecclesia. Illam vero solus ipse fundavit, et super petram fidei mox nascentis erexit, qui beato Petro eterne vite clavigero terreni simul et celestis imperii iura commisit. Non ergo quelibet terrena sententia, sed illud verbum quo constructum est celum et terra, per quod denique omnia condita sunt elementa, Romanam fundavit ecclesiam. Illius certe privilegio fungitur, eius auctoritate fulcitur. Unde non dubium est, quia quisquis cuilibet ecclesie ius suum detrahit, iniusticiam facit. Qui autem Romane ecclesie privilegium ab ipso summo omnium ecclesiarum capite traditum auferre conatur, hic procul dubio in heresim labitur; et cum ille notetur iniustus, hic est dicendus hereticus. Fidem quippe violat qui adversus illam agit, que est mater fidei, et illi contumax invenitur, quem eiusdem ecclesie prefuisse cognoscit. Unde sanctus Ambrosius in omnibus sequi magistram sanctam Romanam ecclesiam profitetur.

Item Anacletus sanctus ibidem. **Non ab apostolis sed ab ipso Domino Romana ecclesia primatum accepit.**

Sacrosancta Romana et apostolica ecclesia non ab apostolis, sed ab ipso Domino salvatore nostro primatum obtinuit. Sicut beato Petro apostolo dixit: Tu es Petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam etc. usque solutum et in celo. Adhibita est etiam societas in eadem Romana urbe beatissimi apostoli Pauli vasis electionis, qui una die, unoque tempore cum Petro gloriosa morte coronatus est, et ambo sanctam Romanam ecclesiam consecraverunt, atque aliis omnibus urbibus in universo mundo eam sua presentia atque venerando triumpho pretulerunt. Et licet pro omnibus apud Deum assidua effunderetur omnium sanctorum oratio, his tamen verbis beatissimus Paulus Romanis proprio chirographo pollicetur dicens: Testis michi est Deus, cui servio in spiritu meo in evangelio filii eius, quod sine intermissione memoriam vestri facio semper in orationibus meis. Prima ergo sedes est celesti beneficio Romana ecclesia, quam, ut memoravimus, beatissimi Petrus et Paulus martirio suo consecraverunt. Secunda autem sedes apud Alexandriam beati Petri nomine a Marco eius discipulo atque evangelista consecrata est. Tertia vero sedes apud Antiochiam eiusdem beatissimi apostoli nomine habetur honorabilis, quia illic priusquam Romam veniret habitavit, et Ignatium episcopum constituit, et illic primum nomen Christianorum exortum est. Et post pauca: Inter beatissimos apostolos quedam fuit discretio, et licet omnes apostoli essent, Petro tamen a Domino concessum est, et ipsi inter se idipsum voluerunt, ut reliquis omnibus preesset apostolis, et Cephas, id est caput et principium teneret apostolatus. Qui et eandem formam suis successoribus et reliquis apostolis episcopis tenendam tradiderunt. Ceterum solum hoc non novo est constitutum, sed et in veteri fuit. Unde scriptum est: Moyses et Aaron in sacerdotibus eius, id est principes inter eos fuerunt. Et post pauca: Hec vero apostolica sedes caput et cardo, ut prefatum est, a Domino et non ab alio constituta est; et sicut cardine hostium regitur, sic huius sancte sedis apostolice auctoritate omnes ecclesie Domino disponente reguntur.

Hac auctoritate Alexandrina ecclesia secundum a prima locum habere censetur. Set postea in Constantinopolitana sinodo ecclesia Constantinopolitana secundum a sede apostolica locum accepit. Unde in eadem sinodo ita constitutum est.

Secundum a Romano pontifice Constantinopolitanus episcopus obtinet locum.

Constantinopolitane civitatis episcopum habere oportet primatus honorem post Romanum episcopum, propter hoc quod sit nova Roma.

Item Gregorius Iohanni episcopo Siracusano. **Apostolice sedi Constantinopolitanam constat esse subiectam.**

De Constantinopolitana ecclesia quod dicit, quis dubitet eam sedi apostolice esse subiectam? Tamen si quid boni vel ipsa vel altera habet, ego et minores meos, quos ab illicitis prohibeo, in bono imitari paratus sum. Stultus enim est, qui in eo primum se existimat, ut bona que viderit discere contempnat.

Item eidem Constantinopolitano. Nam quod primas Bizantenus sedi apostolice se dicat subici, si qua culpa in episcopis invenitur, nescio quis ei subiectus non sit. Cum vero culpa non exigit, omnes secundum rationem humilitatis equales sunt.

Item Gelasius papa Constantinopolitanis episcopis. **Constantinopolitanus episcopus auctoritate Romana deponitur.**

Qua traditione maiorum apostolicam sedem in iudicium vocant? An sedis secunde antistites et tercie ceterique, qui suo sibi consortio sacerdotio depelli debuerunt, et qui extiterunt religionis inimici depelli non debuerunt? Videantur ergo si alios habent canones, quibus suas ineptias vel nequitias exequantur. Ceterum isti, qui sacri, qui ecclesiastici, qui legitimi celebrantur, sedem apostolicam ad iudicium vocare non

a Est sic. p̄ ronice dic. ... pe gelasiu constant. ec. nō hūit sūi locum. romi ne nel nisi ...
b Nullum nomen q̄ ... uocat' p̄p̄ hesim ibi statuit. an. xv. di. c. eos n̄ obstat. ex decret.
q̄ obligentiam. b.

[illegible]

c Renovantes similia sī mile priuilegium hēt in quibus quadripart. appellatur ... [illegible]

d Prius q̄ sic ergo ... [illegible]

D. XXIII

[illegible]

e Diffinimus ierosol ... patriarch. ... [illegible]

f Breviter in hac dist. ... ostendit qualiter sū post ostendit qualiter p̄p̄ debeat eligi et ordinari. secundo qualiter ordinandus debeat in ep̄m examinari. tercio q̄ ep̄i et alii inferiores ordinentur. quarto annectit debitum clericorum et q̄ monachi non debent contingere sacra uasa. ibi nouit beatitudo.

g In nomine. hec sunt uerba innocentii ... [illegible]
h Indicione. i. modo dī spatium trium lustrum. b.
i Patriarche. signo p̄p̄ frequentius residet. b.
k Trapezitas. i. campsores. b.
l Adeo hic tangit latenter qd̄ legitur in cronicis q̄ benedictus ep̄c.

posuit. Constantinopolitane urbis episcopus, qui utique per canones nulla sedes nullum nomen accepit, in ordine recedens prioribus non debuit submoveri. Item ex eodem in VI synodo. Constantinopolitana ecclesia a Romana secundum optinet locum.

Renovantes sancti Constantinopolitani concilii decreta, petimus ut Constantinopolitana sedes similia privilegia que superior Roma habet accipiat; non tamen in ecclesiasticis rebus magnificetur ut illa, sed hec secunda post illam existens, prius quam Alexandrina sedes numeretur. Deinde Antiochena, et post eam Ierosolimitana. Hinc datur intelligi quod Alexandrina ecclesia de secunda sit facta tercia, et Antiochena de tercia sit facta quarta, nisi forte quis duas contendat esse sedes, ut Constantinopolitanam et Alexandrinam, que parem sue dignitatis vellent locum obtinere. Unde in VIII. sinodo legitur: Que patriarchalium sedium primum et deinceps obtineat locum.

Diffinimus neminem prorsus mundi potentium quemquam eorum qui patriarchalibus sedibus presunt inhonorare aut movere a proprio throno temptare, sed prius quidem sanctissimum papam senioris Rome, deinceps autem Constantinopoleos patriarcham, deinde vero Alexandrie ac Antiochie ac Ierosolimorum.

Breviter que inter ecclesiastica officia differentia sit monstravimus. Nunc autem a summo incipientes et usque ad ultimum gradum descendentes, qualiter quisque eorum debeat ordinari, sanctorum auctoritatibus ostendamus. Decretum Nicolai pape de electione Romani pontificis.

In nomine domini nostri et salvatoris Ihesu Christi, ab incarnatione eius anno M. L. VIIII. mense aprili, indictione XII, propositis sacrosanctis evangeliis, presidente quoque reverendissimo Nicolao papa in basilica Lateranensis patriarchii, que cognominatur Constantiniana, considentibus et reverendissimis episcopis, abbatibus, presbiteris, diaconibus, venerabilis pontifex auctoritate apostolica decernens de electione summi pontificis inquit: Novit beatitudo vestra, dilectissimi fratres et coepiscopi, inferiora quoque membra non latuit, defuncto pie memorie domno Stephano predecessore nostro, hec apostolica sedes, cui auctore domino deservio, quot adversa pertulerit, quot denique per symoniace heresis trapezitas repetitis malleis crebrisque tunsionibus subiacuerit, adeo ut columpna dei viventis iam pene videretur nutare, et sagena summi piscatoris procellis intumescentibus cogeretur in naufragii profunda submergi. Unde si placet vestre fraternitati, debemus auxiliante domino futuris casibus prudenter occurrere, et ecclesiastico statui, ne rediviva, quod absit, mala prevaleant, precavere. Quapropter instructi predecessorum nostrorum aliorumque sanctorum patrum auctoritate decernimus atque statuimus, ut obeunte huius Romane ecclesie universali pontifice, in primis cardinales episcopi diligentissima simul consideratione tractantes, mox sibi clericos cardinales adhibeant, sicque reliquus clerus et populus ad consensum nove electionis accedant, nimirum precaventes ne venalitatis morbus aliqua occasione subrepat. Et religiosissimi viri preduces sint in promovenda pontificis electione, reliqui autem sequaces. Certus vero atque legitimus hic electionis ordo perpenditur, si perspectis diversorum patrum regulis sive gestis, etiam illa beati predecessoris nostri Leonis sententia recolatur. Nulla, inquit, ratio sinit ut inter episcopos habeantur, qui nec a clericis sunt electi, nec a plebibus expetiti, nec a provincialibus episcopis cum metropolitani iudicio consecrati. Quia vero sedes apostolica cunctis in orbe terrarum prefertur ecclesiis, atque ideo super se metropolitanum habere non potest, cardinales vero episcopi procul dubio metropolitani vice funguntur, qui videlicet electum antistitem ad apostolici culminis apicem provehant. Eligant autem de ipsius ecclesie gremio, si reperitur idoneus, vel si de ipsa non invenitur, ex alio assumatur. Salvo debito honore et reverentia dilecti filii nostri Henrici, qui inpresentiarum rex habetur, et futurus imperator deo concedente speratur, sicut iam sibi concessimus, et successoribus illius, qui ab apostolica sede personaliter hoc ius impetraverint. Quod si pravorum atque iniquorum hominum ita perversitas invaluerit, ut pura et sincera atque gratuita in urbe fieri non possit electio, cardinales episcopi cum religiosis clericis catholicisque laicis, licet paucis, ius potestatis obtineant eligere apostolice sedis pontificem ubi c

I Qui successit simplicius electus sed ... pontificatum et fes ē p̄p̄. Io. sabin. ep̄s per pecuniam cui impositum ē nomen siluester. iste ē ... deiectus et ... et restitutus ... electus ... iohannem archip̄b ... portalatin ... nomen ... [illegible]

m Casibus. ... [illegible]

n Tractantes. ... [illegible]

o Religiosi. i. ep̄i cardinales.

p Preduces. ... [illegible]

q Nulla. ... [illegible]
r Funguntur. ... [illegible]

s Gremio ergo ... [illegible]

sunt corpore uiciati uel aliq. hūit impedimentum ... [illegible] ... nobis. b.

personaliter. ex his verbis apparet personale privilegium hic fuisse et id. ... non prorogari ... et item et viii. q. i. petisti. et viii. q. i. licet. etiam. b.

quod dicitur ordinandus est consecrandus est tunc est scrutinium faciendum ... ista examinatio non est facienda nisi circa ignotos. ... de petro ...

gnuerit. plane postquam electio fuit facta. Sed bellica tempestas. vel qualiscumque hominum conatus malignantis studio restiterit. ut is qui electus est in apostolica sede iuxta consuetudinem inthronizari non valeat. electus tamen sicut verus papa auctoritatem optineat regendi romanam ecclesiam et disponendi omnes facultates illius. quod beatissimum gregorium ante suam consecrationem fecisse cognovimus. Quod si quis contra hoc nostrum decretum sinodali sententia promulgatum per seditionem aut presumptionem aut quolibet ingenio electus aut etiam ordinatus seu inthronizatus fuerit. auctoritate divina et sanctorum apostolorum petri et pauli perpetuo anathemate cum suis auctoribus fautoribus sequacibus a liminibus sancte dei ecclesie separatus abiciatur. sicut antichristus et invasor et destructor totius christianitatis. nec aliqua super hoc audientia aliquando ei reservetur. sed ab omni ecclesiastico gradu in quocumque fuerat prius sine retractatione deponatur. cui quisquis adheserit. vel qualemcumque tamquam pontifici reverentiam exhibuerit. aut in aliquo illum defendere presumpserit pari sententia sit mancipatus. Quisquis huius nostre decretalis sententie temerator extiterit. et romanam ecclesiam sua presumptione contra hoc statutum confundere et perturbare temptaverit. perpetuo anathemate atque excommunicatione dampnetur. et cum impiis qui non resurgunt in iudicio deputetur. omnipotentis dei scilicet iram sentiat. et sanctorum apostolorum petri et pauli. quorum presumit ecclesiam confundere in hac vita et in futura furorem semper sentiat. Fiat habitatio eorum deserta. et in tabernaculis eorum non sit qui inhabitet. Fiant filii eorum orphani et uxores eorum vidue. Commotus amoveatur ipse atque filii eius. et mendicent. et eiciantur de habitationibus suis. Scrutetur fenerator omnem substantiam eius. et diripiant alieni labores eius. Orbis terrarum pugnet contra eum. et cuncta elementa sint ei contraria. et omnium sanctorum quiescentium merita illum confundant. et in hac vita super eum apertam vindictam ostendant. Observatores autem huius nostri decreti omnipotentis gratia protegat. et auctoritas beatorum apostolorum petri et pauli. ab omnium peccatorum vinculis absolvat.

Episcopi vero et ceteri ordines in sacris constituti qualiter ordinari debeant primum ex auctoritate carthaginensis concilii. quarto. cui interfuit augustinus. tempore honorii augusti ostendamus. ab eorum examinatione incipientes.

Qualiter sit examinandus qui in episcopum eligitur.

Qui episcopus ordinandus est. ante examinetur. si natura sit prudens. Si docibilis. si moribus temperatus. si vita castus. si sobrius. si semper suis negotiis cavens. si humilis. si affabilis. si misericors. si litteratus. si in lege domini instructus. si in scripturarum sensibus cautus. vel acutus. si in dogmatibus ecclesiasticis exercitatus. et ante omnia. si fidei documenta verbo simpliciter asserat. id est patrem et filium et spiritum sanctum unum deum esse confirmans. totamque trinitatis deitatem coessentialem et consubstantialem et coeternalem et coomnipotentem predicans. si singulares quasque in trinitate personas plenum deum. et totas tres personas unum deum. si incarnationem divinam non in patre neque in spiritu sancto factam. sed in filio tantum credat. ut qui erat in divinitate dei patris filius. deus verus ex patre esset. et homo verus ex matre carnem ex matris visceribus habens. et animam humanam rationalem simul in eo utrasque naturas id est deum et hominem. una persona. unus filius. unus christus. unus dominus creator omnium que sunt et auctor. dominus et creator cum patre et spiritu sancto omnium creaturarum. qui passus sit pro salute nostra. vera carnis passione mortuus. vera corporis sui morte resurrexerit. vera carnis sue receptione. et vera anime resumptione in qua veniat iudicare vivos et mortuos. Querendum est etiam ab eo. si novi et veteris testamenti. id est legis et prophetarum et apostolorum. unum eundemque credat auctorem et deum vivos et mortuos iudicaturum. et si diabolus non per conditionem. sed per arbitrium factus sit malus. Querendum est etiam ab eo si credat huius quam gestamus carnis et non alterius resurrectionem. si credat iudicium futurum et recepturos singulos pro his que in carne gesserunt. vel penas. vel premia. Si nuptias non prohibeat. si secunda matrimonia non dampnet. si carnium perceptionem non dampnet vel culpet. si penitentibus reconciliatis communicet. si in baptismo omnia peccata. id est tam illud originale peccatum contractum. quam illa que voluntarie admissa sunt dimittantur. Si extra catholicam ecclesiam nullus salvetur. Cum in his omnibus examinatus inventus fuerit plene instructus. tunc cum consensu clericorum

a His igitur lege spectaculis nisi tempore [illegible] ... non oportet [illegible] presbiteri. non oportet. c Prodigia. [illegible]

b Conuiuia. [illegible] ... et cotidie [illegible] debet [illegible]

[illegible]

et laicorum et consensu totius prouincie episcoporum maximeque metropolitani uel auctoritate uel presentia ordinetur episcopus. Susceptio in nomine Christi episcopatu non sue delectationi, sed nec suis motibus, sed hiis patrum diffinitionibus acquiescat. Item Ysidorus de uita clericorum. Qualis debeat esse clericorum conuersatio.

His igitur lege patrum cauetur, ut a uulgari uita seclusi a mundi uoluptatibus se abstineant, non spectaculis, non pompis intersint. Conuiuia publica fugiant, priuata non tantum pudica, sed et sobria colant. Usuris nequaquam incumbant, neque turpium occupationibus lucrorum non fraudibus cuiusquam studium appetant. Amorem pecunie, quasi materiem cunctorum criminum fugiant. Secularia officia negotiaque abiciant. Honoris gradum per ambitionem non suscipiant. Pro beneficiis disciplinae dei munera non accipiant. Dolos et coniurationes caueant. Odium, emulationem, obtrectationem atque inuidiam fugiant. Non uagis oculis, non effrenata lingua aut petulanti tumidoque gestu incedant, sed pudorem atque uerecundiam mentis simplici habitu incessuque ostendant. Obscenitatem etiam uerborum et operum penitus exsecrentur. Uiduarum et uirginum frequentationes fugiant. Contubernia extranearum feminarum nullatenus appetant. Castimoniam quoque inuiolati corporis perpetuo conseruare studeant, aut certe unius matrimonii uinculo federentur. Senioribus quoque debitam prebeant obedientiam, neque ullo iactantie studio semetipsos attollant. Postremo doctrine, lectionibus, psalmis, ymnis, canticis, exercitio iugiter incumbant. Tales enim esse debent, qui diuinis cultibus sese mancipandos student, scilicet ut dum scientie operam dant, doctrine gratiam populis ministrent. Item Clemens. Qui digne sacramenta tractare non ualent, ad ministerium non eligantur diuinum.

Tales ad ministerium eligantur clerici, qui digne possint dominica sacramenta tractare. Melius est enim domini sacerdotum paucos habere ministros, qui possint digne opus dei exercere, quam multos inutiles, quo honus grauem ordinatori adducant. Item ex concilio Carthaginensi quarto.

Tunc electo episcopo aliquid obicitur, v. uel vi. episcopi ad eius purgationem ueniant.

Illud statuendum est, ut quando ad eligendum episcopum conuenimus, si qua contradictio fuerit oborta, quia talia sunt facta sunt sepe apud nos, non presumant ad purgandum eum qui ordinandus est tres tantummodo, sed postulentur ad numerum supradictorum v. uel vi. et in eadem plebe cui ordinandus est discutiantur primo persone contradicentium, postremo etiam illa que obiciuntur pertractentur, et cum purgatus fuerit sub conspectu publico, ita demum ordinetur. Si hoc decretum sanctitatis uestre animo concordat roboretur uestre dignitatis responsione. Ab uniuersis episcopis dictum est: Satis placet. Item ex concilio Toletano xi. Uota sue promissionis spondeant, quos ecclesiastica promouet disciplina.

Quamquam omnes qui sacris mancipantur ordinibus canonicisque regulis teneantur astricti, expositione tamen est, ut promotionis sue uota sub cautione spondeant, quos ad promotionis sue gradus ecclesiastica prouehit disciplina. Solet enim plus timeri quod singulariter pollicetur, quam quod generali sponsione concluditur. Et ideo placuit huic sancto concilio, ut unusquisque qui ad ecclesiasticos gradus est accessurus, non ante honoris consecrationem accipiat, quam placiti sui innodatione promittat, ut fidem catholicam sinceritate cordis deuotione custodiens, iuste et pie uiuere debeat, et in nullis operibus suis canonicis regulis contradicat, atque ut debitum per omnia honorem atque obsequium sue reuerentie prepositis suis unusquisque dependat, iuxta illud Leonis pape edictum: Qui se scit aliquibus esse prepositum, non moleste ferat aliquem sibi esse prelatum, sed obedientiam quam exigit etiam ipse dependat. Pena tamen iuxta ecclesiastice consuetudinis morem et placitis talium inferenda et ab hiis qui transgressores fuerint persoluenda est. De hiis disponitur, qualiter ecclesiastica officia ordinentur. Qualiter ordinetur episcopus. in eodem.

Episcopus cum ordinatur, duo episcopi ponant et teneant euangeliorum codicem super caput et ceruicem eius, et uno super eum fundente benedictionem, reliqui omnes episcopi qui adsunt manibus suis caput eius tangant. Qualiter ordinetur presbiter. in eodem.

Presbiter cum ordinatur, episcopo eum benedicente et manum super caput eius ponente, etiam omnes presbiteri qui presentes

[illegible]

m Ad eligendum. [illegible]
n Oborta. [illegible]
o Purgandum. [illegible]
p [illegible]
q Tantummodo. [illegible]
r In eadem plebe. [illegible]
s Plebe. [illegible]

[illegible]

b Transgressores. [illegible]

a. Post collectam. conficiunt quem admodum libet istorum episcoporum ordinet episcopum et an appositio h[ui]us manus sit de substantia consecrationis, sed dico quod nullus solus consecrat sed quilibet eorum cum consecrat, quod consecrare est cum alio sacrare. ut xxviii. q. i. pute[?]

p. Quod siquis imperitiores minus intelligant et cetera. ut ex. c. cum in sententia. b. Sed quomodo tamen clerici communiter posuisse dicuntur, cum hic dicitur quod duo sacramenta imperfecta efficiunt unum perfectum, et hic idem quod sacramenta tamen sunt mutatis et cetera.

sunt; manus suas iuxta manus episcopi super caput eius teneant.

§ Sicut autem in die ordinationis sue sacerdos orario utroque humero ambitur, ita tempore consecrationis eodem orario instituendus debet. Unde in Bracarensi concilio legitur:

Quod quisque accipit tempore consecrationis, ferat tempore oblationis.

Ecclesiastica institutione legibus prefixum est, ut omnis sacerdos cum ordinatur orario utroque humero ambiatur, scilicet ut qui imperturbatus precipitur consistere inter prospera et adversa, virtutum semper ornatu utroque circumseptus appareat humero. Qua ergo ratione tempore sacrificii non assumitur, quod se in sacramento accepisse non dubitatur? Proinde modis omnibus convenit, ut quod quisque percepit in consecratione honoris, hoc retineat et in oblatione vel perceptione sue salutis. Scilicet ut cum sacerdos ad sollempnia missarum accedit, aut per se deo sacrificium oblaturus, aut sacramentum corporis et sanguinis domini nostri Ihesu Christi sumpturus, non aliter quam orario utroque humero circumseptus, sicut et tempore ordinationis sue dinoscitur consecratus, ita ut de uno eodemque orario cervicem pariter et utrumque humerum premens signum in suo pectore preferat crucis. Si quis autem aliter egerit, excommunicationi debite subiacebit.

Dalmaticis autem nec episcopi nec archidiaconi absque apostolica licentia uti permittuntur. Unde Gregorius Aregio episcopo scribit:

Absque apostolica licentia nec episcopis nec archidiaconibus uti licet dalmaticis.

Communis filius diaconus Cyprianus nobis innotuit, quod fraternitas vestra tempore quo hic fuit poposcerit, ut sibi et archidiacono suo utendi dalmaticas licentiam preberemus. Sed quia hominum suorum instantia compulsus festinanter abscessit, ut non ipse merito inveniens, dummodo ut dignum erat et res desiderata poscebat, sinceritate permanente, et nos in multis implicatos ut exhiberi debuit consideratio. nonnullum hoc inconsulte et subito non permisimus indulgeri. Iterato postulante, ne prolongatus effectus esset, nunc dum caritatis tue bona revocavimus ad animum, huius auctoritatis nostre serie petita concedimus, atque te et archidiaconum tuum dalmaticarum usu decorandos esse concessimus, easdemque dalmaticas dilectissimo filio nostro Cyriaco abbate deferente transmisimus.

Qualiter ordinatur diaconus.

Diaconus cum ordinatur, solus episcopus qui eum benedicit manum super caput illius imponat, quia non ad sacerdotium, sed ad ministerium consecratur.

Queritur autem, an post benedictionem manus presbiterorum et diaconorum crismatis liquore debeant ungi. De hiis ita scribit Nicholaus papa Rodulpho Bituricensi archiepiscopo:

Nec presbiteris nec diaconibus in consecratione manus unguntur.

Porro sciscitaris utrum solis presbiteris an et diaconibus debeant, cum ordinantur, manus crismatis liquore perungi. Quod in sancta Romana ecclesia, cui auctore deo deservimus, nequaquam agitur. Sed quod sit a nove legis ministris actum, nusquam, nisi nos fallat oblivio, legimus. Ergo ad beati Innocentii pape canonica decreta, que sanctitati tue transmisimus, et que tibi sunt in consecrationibus et ordinationibus observanda, principia pagine ad decentium Eugubinum episcopum misse recapitare debebis.

Item queritur an eorum ordinatio sit rata habenda, quibus episcopus oculorum languore impeditus manum imponit, et presbiter super eos orationem dicit. De hiis ita statutum est in concilio Toletano:

Rata est ordinatio diaconorum, super quos presbiter, dum episcopus manum imponeret, et aliis orationem diceret.

Quorundam clericorum dum unus ad presbiteratus honorem, duo ad leviticum ministerium sacrarentur, episcopus oculorum dolore detentus fertur manum suam tantum super eos posuisse, et presbiter quidam illis contra ecclesiasticum ordinem benedictionem dedisse. Sed quia iam ille examini divino relictus humano iudicio accusari non potest, hii qui supersunt gradum sacerdotii vel leviticii ordinis, quem per se adepti sunt, amittant. Item.

Qualiter ordinetur subdiaconus.

Subdiaconus cum ordinatur, quia manus impositionem non accipit, patenam de manu episcopi vacuam accipiat, et calicem vacuum. De manu vero archidiaconi accipiat urceolum et aquam manile et manutergium. Item.

Qualiter ordinetur acolitus.

Acolitus cum ordinatur, ab episcopo quidem doceatur qualiter in officio suo agere debeat. Sed ab archidiacono accipiat ceroferarium cum cereo, ut sciat se ad accendenda ecclesie luminaria mancipari. Accipiat et urceolum vacuum ad suggerendum vinum in eucharistiam sanguinis Christi. Item.

Qualiter ordinetur exorcista.

Exorcista cum ordinatur, accipiat de manu episcopi libellum in quo scripti sunt exorcismi

b. Ecclesiastica. orarium id est stola. b.

c. Corporis. nota quod sine negligentia sumit sacerdos eucharistiam nec cantabit sine stola utrumque humerum. b.

d. Cervicem. et cum sacerdos legit evangelium quando non est diaconus, utitur stola sicut diaconus. ut quod sic. di. xxiii. precipimus. xxiiii. di. i. et ii. Sacerdos secundo consuetudinem. xxiii. di. sed sola in domibus maxime in his que breviter dicta sunt a priore. secundo inventis in spi. i. a. et c. b.

e. Communis. fuit ille diaconus.

f. Fuori [?] nota quod si propter infirmitatem suo[rum] aliquis potest se excusare sic propter timorem suum. ut extra de appellationibus. item nota quod propter tempus et locum aliquis excusatur. ut hic et lxxxi. di. quorundam. xxxv. ex de violentia. ubi dilectus et cetera. Io.

g. Nonnullum. nota quod ea que de novo petuntur non sine magna deliberatione conceduntur. ut hic et lxi. q. i. impossibile maxime. Item ecce quod olim in agnitionem tunc talis et solet tractari. ut xcix. di. quod apostolice quoniam inter nobis consuetudines, cum desiderie esse nostris in ii. de consuetudine prima. in iii. et nono c. iii. diaconi cum dalmatica et [?]

h. Diaconus cum ordinatur solus sacerdos autem imponunt manus etc. presbiteri astantes tonsi et presbiteri. sacerdotis oleo inungitur similiter brachium.

i. Crismatis. manus humerum principis sed manus et caput episcopi inungitur crismate. ut extra de sacra unctione cum venisset. insuper hinc assignatur. xvi. di. q. i. ecce sufficienter libro. quod manus episcopi et sacerdotis consecratur oleo sed non crismate. ut dicitur. si autem aliquis est inunctus oleo presbiteri vel crismate ordinatus est sed suppleri debet ideo quod omnis est ut extra de sacra unctione pastoralis. b. stola inter in pectore suo. unde Urbanus dicit quod non

k. Calce [?]. nota ergo quod repetuntur presbiterum qui interest uxor simul possit suscipere presbiteri. xxvii. q. ii. quamvis et tum antecessor eius Leo illud prohibuerat. di. xxvii. non plus et hec dicendo quare autem dicit quod presbiter stola intra in pectore suo ut eo teste omnium. dum est in [?] precatum quod stola in presbiteram potius nam et

m. Non posset. quia clericus morte extinguitur et nullus post mortem potest accusari. ut xviii. q. i. c. ultimo. col. [?] quia ad sua iam mortem sibi q. i. lxi. c. et xxiii. q. ii. amonet et nisi communicetur. et cetera. xxiii. q. i. sane. vel si aliquis hereticos in stituit sibi heredes vel est de heretico si quis est vel sit in notorio et decessit. ut xxiii. di. ut extra xxiii. q. v. placuit. presbiteri sicut non n. xviii. q. i. in finem.

n. Amittant. sed nunquid tamen receperunt ecclesiasticum aliquis consensum quod nisi sic fuit. ut c. q. vi. q. xxiii. q. iii. consilia. nus. b.

o. Subdiaconus. ab hoc loco usque ad finem distinctionis ponitur causa quod hec plana est. b.

p. Manus impositionem. i. non est consecrationem sed ordinationem. b.

q. Accipit. impositionem. id est unctionem quam manus imponitur super caput subdiaconi vel sacerdotis sed imponitur manus super primum huiusmodi impositio manus est quod ordinatio et sic non obstat quod in m. ii. xxii. di. quod ibi dicitur quod et lectori manus imponitur.

r. Acolitus cum ordinatur ceroferarium i. candelabrum. b.

s. Accendenda. nota in lampadibus sed cum legitur evangelium. ut xxv. di. clericos. b.

t. Urceolum. ad vinum in eucharistiam. i. in calicem. b.

a Exorciste. energuminos. energumini dicuntur lunatici ... dicti ab en quod est in et ergon quod est labor et mene quod est defectus. b.

r sacratos, id est non sacros. s Non liceat portare, impressione et notat ...

... presentibus maxime nec absentibus quod cum pertinebit quis nisi mutatur ... b.

dicitur ei ab episcopo. Accipe et commenda memorie, et habeto potestatem inponendi manus super energuminos siue baptizatos siue cathecuminos. Qualiter ordinetur lector. Lector cum ordinatur, faciat de illo uerbum episcopus ad plebem, indicans eius fidem, ac uitam, ac ingenium. Post hec spectante plebe tradat ei codicem, de quo lecturus est, dicens: Accipe et esto relator uerbi dei, habiturus si fideliter et utiliter impleueris officium partem cum eis qui uerbum dei ministrauerunt.

Item. Qualiter ordinandus sit hostiarius. Hostiarius cum ordinatur, postquam ab archidiacono instructus fuerit, qualiter in domo dei debeat conuersari, ad suggestionem archidiaconi, tradat ei episcopus claues ecclesie de altario, dicens ei: Sic age, sicut reddituris deo rationem pro his rebus que his clauibus recluduntur. Idem.

Psalmista, id est cantor. Qualiter ordinetur psalmista. Potest absque scientia episcopi sola iussione presbiteri officium suscipere cantandi, dicente sibi presbitero: Vide ut quod ore cantas, corde credas, et quod corde credis, operibus comprobes.

Clerici comam nutrire prohibentur, quia caput desuper in modum spere rasum esse debet. Unde Anicius papa. Clerici comam nutrire prohibeantur.

Prohibete fratres per uniuersas regiones, ut clerici iuxta apostolum comam non nutriant, sed desuper caput in modum spere radant. Item ex concilio Agathensi. De eodem.

Clerici qui comam nutriunt ab archidiacono, etiam si noluerint, inuiti detondeantur. Vestimenta etiam uel calciamenta eorum, nisi que religionem deceant, uti aut habere non liceat. Sanctimonialis quibus uestibus est induta, in eisdem consecranda est.

Sanctimonialis uirgo cum ad consecrationem suo episcopo offertur, in talibus uestibus applicetur, qualibus semper usura est professioni et sanctimonie aptis. Vasa sacra et uestimenta altaris mulieres deo dicate contingere et incensum circa altaria deferre prohibentur. Unde Sother papa episcopis Italie. Vestimenta sacra altaris et uasa sacra mulieres tangere prohibentur.

Sacratas deo feminas uel monachas sacra uasa uel sacratas pallas penes uos contingere, et incensum circa altaria deferre, perlatum est ad apostolicam sedem.

Que omnia reprehensione et uituperatione plena esse nulli recte sapientium dubium est. Quapropter huius sancte sedis auctoritate hec omnia uobis resecare funditus quantocius poteritis censemus; et ne pestis hec latius diuulgetur, per omnes prouincias abstergi citissime mandamus. Item ex concilio Laodicensi. Sacrarium subdiaconibus ingredi non licet.

Non oportet subdiaconos licentiam habere in secretarium siue sacrarium, quod greci diaconicum appellant, ingredi et contingere uasa dominica. Item ministrum non oportet orarium uti, nec hostia derelinquere.

Item non oportet lectores aut psalmistas orarium uti, et sic legere aut psallere.

Item ex concilio Carthaginensi quarto. Mulierem in conuentu uiros docere non permittitur.

Mulier quamuis docta et sancta, uiros in conuentu docere non presumat. Laicus autem presentibus clericis, nisi ipsis rogantibus, docere non audeat. Item ex concilio Agathensi. Ministris non sacratis uasa sacra contingere non licet.

Non oportet insacratos ministros licentiam habere in secretarium, quod greci diaconicum appellant, ingredi et contingere uasa dominica. Item ex concilio Bracarensi .v. de eodem. Cuilibet ex lectoribus uasa sacra altaris portare non licet.

Non liceat cuilibet ex lectoribus sacra uasa altaris portare, nec aliis nisi his qui ab episcopo subdiaconi sunt ordinati. Item ex concilio Martini pape de eodem. Ex lectoribus uasa sacra portare cuilibet non licet, et ut di[...] comam non nutriant.

Non liceat cuilibet mistico uasa tangere nisi subdiacono aut acolito in secretario, id est uasa dominica.

Non oportet clericos comam nutrire et sic ministrare, sed attonso capite, patentibus auribus, et secundum Aaron talarem uestem induere, ut sit in habitu ornato. Idem. Qualiter sponsus et sponsa sint benedicendi.

Sponsus et sponsa cum benedicendi sunt a sacerdote, a parentibus suis uel a paranimphis offerantur. Qui cum benedictionem acceperint, eadem nocte pro reuerentia ipsius benedictionis in uirginitate permaneant.

Qualiter episcopus sit examinandus, qualiter episcopi simul cum reliquis infra ipsum constitutis sint ordinandi, breuiter monstratum est. Nunc autem uidendum est de sacerdotibus et reliquis, an sine examinatione sint promouendi. De his itaque scribit apostolus ad Timotheum.

D. XXIIII

ut .lxxxi. statuimus. [et] lxxxi. di. c. ult. [illegible] et officium archid. et representat [illegible] a. qui et sacerdotes tum hoc intelligitur de aliis ordinandos et abbatissas ponere in sede ut et de officio archid. ut infra et est ar. ad hoc .xxi. p. t. host

P. ordinatum [illegible] si primo fuit criminosus intelligas de maiori crimine. quod si quis in minori crimine existens ordinatur, sic punitur. nam deponitur set imponitur ei pena ut l. di. c. lxxxiii. di. presbiter. et de pe. et re. quia est in.

Manus cito nemini imposueris, et nichil sine preiudicio facias, in alteram partem declinando. Item ex concilio Carthaginensi IIII. Nullus clericus nisi probatus ordinetur.

Nullus clericus ordinetur nisi probatus vel examine episcoporum vel populi testimonio. Item Gelasius papa Celestino episcopo. Ad ministerium alicuius ecclesie clerici eiusdem promoveantur.

Presbiteri, diacones per universis clerici Sponensium civitatis. Petronio nobis suggessere porrecto: in ecclesia beati martyris Eleutherii episcopi, que in supradicte civitatis parrochia posita est constructa, presbiterum qui consistebat fatalitate decessisse, atque in eius locum Iulianum diaconem ipsius ecclesie pro celebritate ipsius loci quantocius debere ordinari. Et ideo frater karissime, si de eius vita vel moribus nichil est quod canonum veniat statuta, supradictum presbiterii honore decorabis. Scituris te visitatoris nomine non cardinalis creasse pontificis. Pariter et felicissimum diaconum in eiusdem ecclesie ministerio si consensus et parrochie subrogabis, ut locus processionis celebrium ad ministrorum consecrationem nec sacerdote indigeat nec ministro. Item ex concilio Laodicensi. Metropolitanorum episcoporum examine promoveantur ceteri episcopi.

Episcopi iudicio metropolitanorum et eorum episcoporum qui circa circa sunt provehantur ad ecclesiasticam dignitatem, hii videlicet qui plurimo tempore probantur tam verbo fidei quam recte conversationis exemplo.

Cum itaque sine examinatione nullus sit ordinandus, quemadmodum et quo tempore sacerdotum et ceterorum inferiorum examinatio fieri debeat, ex subiectis considerari potest. De his in concilio Namnetensi sic statutum legitur. Qui ordinandi sunt IIII. feria ad examinationem conveniant.

Quando episcopus ordinationem facere disponit, omnes qui ad sacrum ministerium accedere volunt, feria IIII. ante ipsam ordinationem evocandi sunt ad civitatem una cum presbiteris qui eos representare debent. Et tunc episcopus a latere suo eligere debet sacerdotes et alios prudentes viros gnaros divine legis et exercitatos in ecclesiasticis sanctionibus, qui ordinandorum vitam, genus, patriam, etatem, institutionem, locum ubi educati sunt, si sint bene litterati, si in lege Dei instructi,

ante omnia diligenter investigentur si fidem catholicam firmiter teneant, et verbis simplicioribus non duplicibus asserere queant. Isti autem quibus committitur cura, cavere debent ne aut favoris gratia, aut cuiuscumque muneris cupiditate illecti a vero deviant, ut indignum et minus idoneum ad sacros gradus suscipiendos episcopi manibus applicent. Quod si fecerint, et ille qui indigne accesserit ab altari removebitur, et illi qui donum Sancti Spiritus vendere conati sunt, coram Deo iam condempnati, ecclesiastica dignitate carebunt. Igitur per tres continuos dies diligenter examinentur, et sic sabbato qui probati fuerint episcopo representantur.

Colligitur autem ex hoc quod sine clericorum videlicet consilio et populi testimonio nullum episcopus ordinare presumat. Unde in concilio Carthaginensi IIII. legitur: Sine suorum clericorum consilio episcopus clericos non ordinet.

Episcopus sine consilio suorum clericorum clericos non ordinet, ita ut civium conniventiam et testimonium querat.

Queritur quid sit debeat de his qui sine examinatione provecti sunt, post peccata sua confitentur. De his ita legitur in concilio Martini pape. De his qui sine examinatione ordinantur et post ea peccata sua confitentur.

Si quis presbiter aut diaconus sine aliqua examinatione ordinatus est, aut certe cum discutiuntur peccata sua confessi sunt, aut post ordinationem ab aliis convicti abiciantur ex clero. Similiter nos et de universo clericorum ordine sentimus. Nam hoc sibi quod irreprehensibile est sancta catholica defendit ecclesia.

Quod nullus sine examinatione sit ordinandus breviter probatum est. Quid autem ad episcopum, quid ad unumquemque inferiorem pertineat, subiecto declaratur capitulo. Ysidorus Yspalensis episcopus in epistola ad Ludefredum scribit ita dicens: Quid episcoporum vel ceterorum sit officium et universarumque in ecclesia.

D. XXV.

Perlectis sanctitatis tue litteris gavisus sum, quod optatam salutem tue caritatis cognovi. De his autem que in sequentibus insinuare eloquii tui sermo studuit, gratias ago Deo quod sollicitudinem officii pastoralis impendis, qualiterque ecclesiastica officia ordinentur perquiris, et licet omnia prudentie tue sint cognita, tamen quia sincero affectu me consulis, ex parte qua valeo expediam, et de omnibus ecclesie gra-

a. [illegible] annis et sunt inter [illegible] debet examinari [illegible] b. presbiterum [illegible] c. [illegible] d. [illegible] e. [illegible] f. [illegible]

g. sine clericorum [illegible] ubi dicitur quod solus episcopus honorem dare potest, solus auferre non potest [illegible] non excludit clericos suos set alios episcopos [illegible]

h. si quis presbiter confessi [illegible] crimine [illegible] legitur [illegible] quantum ad ordinatos [illegible]

di. l. et lxxxi. [illegible]

i. irreprehensibile. quod minores ordines cum examinatione conferendi sunt [illegible]

k. quod nullus [illegible] ostendit quid pertinet ad unumquemque ordinem. [illegible] ponit regulam apostolicam: oportet episcopum esse sine crimine [illegible] quid sit mortale et quid veniale.

l.

l. perlectis [illegible]

dibus quid ad quemque pertineat eloquar.

Ad hostiarium namque pertinent claves ecclesie, ut claudat et aperiat templum dei, et omnia que sunt intus et extra custodiat, fideles recipiat, excommunicatos et infideles eiciat.

Ad exorcistam pertinet exorcismos memoriter tenere, manusque super energuminos et cathecuminos in exorcizando imponere.

Ad acolitum pertinet preparatio luminariorum in sacrario. Ipse cereum portat, ipse suggesta pro eucharistia preparat.

Ad psalmistam pertinet officium canendi, dicere benedictiones, laudes, sacrificium, officia, responsoria, et quicquid pertinet ad canendi peritiam.

Ad lectorem pertinet lectiones pronuntiare, et ea que prophete vaticinati sunt populis predicare.

Ad subdiaconum pertinet calicem et patenam ad altare Christi deferre, et levitis tradere eisque ministrare. Urceolum quoque et aquamanile et manutergium tenere, episcopo, presbiteris et levitis pro lavandis ante altare manibus aquam prebere.

Ad diaconum pertinet assistere sacerdotibus et ministrare in omnibus que aguntur in sacramentis Christi, in baptismo scilicet, in crismate, in patena et calice, oblationes quoque afferre et disponere in altare, componere etiam mensam Domini atque vestire, crucem ferre, et predicare evangelium et apostolum. Nam sicut lectoribus vetus testamentum, ita diaconibus novum predicare preceptum est. Ad ipsum quoque pertinet officium precum, et recitatio nominum. Ipse premonet aures habere ad Dominum, ipse hortatur clamare, ipse donat pacem, et ipse annuntiat.

Ad presbiterum pertinet sacramentum corporis et sanguinis Domini in altario Dei conficere, orationes dicere, et benedicere dona Dei.

Ad episcopum pertinet basilicarum consecratio, unctio altaris, et confectio crismatis. Ipse predicta officia et ordines ecclesiasticos distribuit. Ipse sacras virgines benedicit. Et dum presit unusquisque in singulis, iste est tamen preordinator in cunctis. Hii sunt ordines et ministeria clericorum, que auctoritate pontificali in archidiaconi cura, et primicerii ac thesaurarii sollicitudine dividuntur. Archidiaconus enim imperat subdiaconibus et levitis, ad quem ista pertinent ministeria: ordinatio vestiendi altaris a levitis, cura in ecclesia et sacrificii necessaria sollicitudo. Quis levitarum ad apostolum vel evangelium legat, quis preces dicat, seu responsoria in dominicis diebus aut sollempnitatibus decantet. Sollicitudo quoque parrochiarum et ordinatio et iurgia ad eius pertinent curam. Pro reparandis diocesanis basilicis ipse suggerit sacerdoti. Ipse inquirit parrochias cum iussione episcopi, et ornamenta vel res basilicarum vel parrochianorum gesta, libertatum ecclesiasticarum episcopo idem refert. Collectam pecuniam de communione ipse accipit et episcopo defert, et clericis proprias partes distribuit. Ab archidiacono nuntiatur episcopo excessus diaconorum. Ipse denuntiat sacerdoti in sacrario ieiuniorum dierum atque sollempnitatum, et ab ipso publice in ecclesia predicantur. Quando vero archidiaconus absens est, vicem eius diaconus sequens adimplet.

Archipresbiter vero se esse sub archidiacono eiusque preceptis sicut episcopi sui sciat, et specialiter ad eius ministerium pertinet. Super omnes presbiteros in ordine positos curam gerere, et assidue in ecclesia stare, et quamdiu episcopi sui absentia exigit, ipse vicem eius missarum sollempnia celebret et collectas dicat, vel cui ipse iniunxerit.

Ad primicerium pertinent acoliti, exorciste, psalmiste atque lectores. Signum quoque dandum pro officio clericorum pro vite honestate, et officium cantandi et peragendi sollicitudo. Lectiones, psalmum, laudes, offertorium, responsoria, quis clericorum debeat dicere. Ordo quoque et modus psallendi in choro pro sollempnitate et tempore. Ordinatio quoque pro luminaribus deportandis. Si quid etiam necessarium fuit pro reparatione basilicarum que sunt in urbe, ipse denuntiat sacerdoti. Epistolas episcopi pro diebus ieiuniorum parrochianis per hostiarios ipse dirigit. Clericos urbis quos delinquere cognoscit, ipse distringat; quos vero emendare non valeat, eorum excessus ad agnitionem episcopi deferat. Ceteri etiam qui sunt extra urbem ad archidiaconi curam pertinent. Basilicanos, id est basilicarum custodes, ipse constituat, quos de hostiariis faciat. Et matriculas ipse disponat, quibus notatur, qui personarum officia singulis peragant diebus vel septimanis pro more ecclesie. Quando autem primicerius absens est, ea que dicta sunt ipse exequatur, qui ei aut loco sui gradus est proximus aut eruditione.

Ad thesaurarium pertinet hostiarii basilicarum ordinatio, mensis preparatio, cura crismatis conficiendi, preparatio baptismi

sterii. circa baptisterium ordinandi. ipsum luminariorum in sacrario et sacrificiis.

Ex hac epistola legitur quid cuiusque officii sit. **Quid ab episcopis aut quid a presbyteris, quid a diaconibus audire oportet.**

Est et alia distinctio episcoporum, presbyterorum, diaconorum, quam facit Clemens in epistola sua dicens: Ita. Audire episcopum attentius oportet, et ab ipso suscipere doctrinam fidei. Monita autem vite a presbyteris inquirere. A diaconibus vero ordinem discipline. Sacerdos quoque utrique humero orario ambitur, diaconus vero sinistro tantum, ut ad ministerium expeditus discurrat. Unde in Toletano concilio IV. legitur: **Quare levita tantum in humero sinistro orario ambitur.**

Oportet levitam gestare in sinistro humero orarium propter quod orat, id est predicat. Dextram autem oportet habere liberam, ut expeditus ad sacerdotale ministerium discurrat.

Nunc autem per singulos gradus ordinem recurrentes, qui ex quibus ordinibus in quos gradus ascendere possint, qui post lapsum valeant reparari, vel in quibus culpis proprio gradu mereantur deici, quo accusante, quibus testificantibus possint convinci, quive sint solvendi vel dampnandi, breviter ostendamus. Ac primum a pontificali gradu incipientes, qualem oporteat eum esse qui in episcopum est ordinandus diligenter investigemus. Apostoli regulam secuti, qui in huiusmodi re Thimotheo in prima scribit dicens: Oportet episcopum irreprehensibilem esse, id est non obnoxium reprehensioni. Hoc ad Thimotheum. Ad Titum autem: Oportet episcopum esse sine crimine. Quod autem ut Ieronimus scribit ad Oceanum est idem. Nomine autem criminis quodlibet et peccatum intelligitur. Unde in eadem epistola Ieronimus dicit: Res pene contra naturam est ut sine peccato aliquis sit. Sed talis eligatur, cuius comparatione ceteri grex dicantur. In epistola vero ad Titum crimen vocatur criminale peccatum vel criminalis infamia. Unde ibi legitur: Crimen est quedam, id est peccatum accusatione et dampnatione dignum. Quod autem sine crimine iubetur esse qui in episcopum eligitur non ante baptisma sed post baptisma intelligendum est, tempore videlicet baptismatis nullius criminis conscientia mentem eius remordeat.

Criminis appellatio aliquando late patet et complectitur omne peccatum quod ex deliberatione procedit.

Unde Beda super epistolam Iacobi: Peccata que ex ignorantia vel infirmitate humana committuntur, dicit ex propria alterutrum confitenda, quia facile dimittuntur. Que vero sunt ex deliberatione non nisi per penitentiam.

Hinc etiam Augustinus ait: Nullum peccatum adeo veniale quod non fiat criminale dum placet. Alias enim decem sufficiunt que semel commissa ad dampnationem sufficiunt.

Multa enim ex deliberatione procedunt, que nisi sepius iterata et in consuetudinem fuerint deducta, quamvis graviora sint post mortem, non tamen criminalia probantur; quia et si quidam ratione crimina appellentur, tamen mortifera et capitalia non sunt. Unde Augustinus in omelia de igne purgatorio exponens verba apostoli: Si quis super hoc fundamentum edificaverit ligna, fenum, stipulam. Multi sunt qui lectionem istam male audientes falsa securitate decipiuntur, dum credunt quod si super fundamentum Christi crimina capitalia edificaverint, peccata ipsa per ignem purgatorium posse purgari, et ipsi postea ad vitam etiam pervenire. Intellectus iste fratres karissimi corrigendus est, quia ipsi se seducunt qui sic sibi blandiuntur. Illo enim transitorio igne de quo dicit apostolus: Ipse salvus erit, sic tamen quasi per ignem, non capitalia sed minuta peccata purgantur. De quibus et si non omnia vel aliqua commemoranda sunt, ne aliquis inaniter excusare conetur et dicat se nescire que sint minuta peccata, que crimina capitalia. Et quamvis apostolus plura capitalia commemoret, nos tamen ne desperationem facere videamur, breviter dicemus que illa sunt. Sacrilegium, homicidium, adulterium, fornicatio, falsum testimonium, rapina, furtum, superbia, invidia, avaritia, et si longo tempore teneatur iracundia, et ebrietas si assidua sit, in eo numero computatur. Quicumque enim aliquid de istis in se dominari cognoverit, nisi digne emendaverit, et si habuerit spatium longo tempore penitentiam non egerit et largas elemosinas non erogaverit, et a peccatis ipsis non abstinuerit, illo transitorio igne de quo ait apostolus purgari non poterit, sed eterna illa flamma sine ullo remedio cruciabitur. Que autem sint minuta peccata, licet omnibus nota sint, tamen quia longum est ut omnia replicentur, opus est ut ex eis vel aliqua nominemus. Quotiens aliquis in cibo et potu plus accipit quam necesse est, ad minuta peccata

a plus tacet. in platis taciturnitas est mortale peccatum ... sic secundum ... Item in aliis est veniale ... de ... mortale peccatum
b ieiunantibus. scilicet non in ... intelligas de ieiunijs ...

Item ... Ex ... a ... negatur ... non plenum ... necessitatis bigamus promoveatur ... quatuor ... qui bigamus non potest promoveri ...

noscitur prius. Quotienscumque plus loquitur quam oportet, plus tacet quam expedit. Quotiens pauperem importune petentem exasperavit. Quotiens cum sit corpore sanus, aliis ieiunantibus prandere voluerit, aut somno deditus tardius ad ecclesiam surgit. Quotiens excepto filiorum desiderio uxorem suam cognovit. Quotiens in carcere positos tarde requisierit, infirmos tardius visitavit. Si discordes ad concordiam revocare neglexerit. Si plus aut proximum aut uxorem aut filium aut servum exasperaverit quam oportet. Si amplius fuit blanditus quam oportet. Si cuicumque maiori personae aut ex voluntate aut ex necessitate adulari voluit. Si pauperibus esurientibus nimium deliciosa vel sumptuosa convivia preparavit. Si se in ecclesia aut extra etiam fabulis ociosis de quibus in die iudicii reddenda est ratio occupavit. Si dum iocamur et incaute iuramus, et cum hoc per aliquam necessitatem implere non potuerimus, utique periuramus. Et cum omni facilitate aut temeritate maledicimus. Cum scriptum est: Neque maledici regnum dei possidebunt. Item Gregorius. Que sunt venialia peccata que post hanc vitam purgantur.

Qualis quisque hinc egreditur, talis in iudicio presentatur. Sed tamen de quibusdam levibus culpis esse ante iudicium purgatorius ignis credendus est, pro eo quod veritas dicit: Quia si quis in spiritum sanctum blasphemiam dixerit, neque in hoc seculo neque in futuro remittetur ei. In qua sententia datur intelligi quasdam culpas in hoc seculo, quasdam in futuro posse relaxari. Quod enim de uno negatur, consequens intellectus patet quod de quibusdam conceditur. Sed tamen, ut predixi, hoc de parvis minimisque peccatis fieri posse credendum est. Sicut est assiduus et ociosus sermo, inmoderatus risus, vel peccatum cure familiaris, que vix sine culpa vel ab ipsis agitur, qui culpam qualiter declinare debeant sciunt, quod et post mortem gravat, si adhuc in vita positis minime fuerit relaxatum.

Alias autem in ea delicta significat que sunt ... infamia. Unde illud Ieronimi: Primum itaque sine crimine etc. Unde Ieronimus scribit in eadem epistola ad Titum. A die baptismi sine crimine debet vivere qui in episcopum est ordinandus.

Primum itaque sine crimine iubetur esse episcopus, quod alio vel alio ad Thimotheum irreprehensibilem nominatum puto, non quod eo tempore transacto quo ordinandus est sit sine ullo crimine, et priores maculas nova conversatione deleverit, sed quod ex eo tempore quo in Christum renatus est, nulla peccati conscientia mordeatur. Quomodo enim potest preses ecclesiae auferre malum de medio eius, qui in delicto simile corruerit? aut qua libertate corripere peccantem, cum tacitus ipse sibi respondeat eadem se admisisse que corripit?

Ecce quod ordinandus in episcopum non tempore sue ordinationis, sed omni tempore post baptismum a crimine debet esse immunis. Sequitur in utraque epistola: Unius uxoris virum, post baptisma videlicet, non ante baptisma. Unde Ieronimus scribit ad Oceanum. Post baptismum debet esse monogamus qui episcopus est ordinandus.

Unius uxoris virum, id est monogamum post baptismum. Si enim et ante coniugem habuit que obierit, non ei imputatur, cum prius novo nec stupra nec alia que ante fuerint tamen obsunt. Augustinus vero contra testatur, scribens in epistola ad [illegible]. Qui ante baptismum habuit unam et post baptismum alteram, ordinandus non est.

Acutius intelligunt qui nec eum qui catechumenus vel paganus habuit alteram ordinandum censuerunt, quia de sacramento agitur, non de peccato. Propter sanctitatem sacramenti. Sicut femina, si catechumena viciata est, non potest post baptismum inter dei virgines consecrari, ita non absurde visum est bigamum non peccasse, sed normam sacramenti amisisse, non quantum ad vite meritum, sed ad ordinationis signaculum. Unius uxoris virum episcopum significat ex omnibus gentibus unitatem uni viro Christo subditam. Sicut duobus dominis servire, sic ab uno domino apostatare atque in alterius supersticionem ire non licet. Item Innocentius Rufo et Eusebio et ceteris episcopis Macedonibus. Bigamus probatur qui ante baptismum habuit uxorem et post baptismum alteram.

Deinde opponitur non dici oportere bigamum eum, qui catechumenus habuit atque amiserit uxorem, si post baptismum fuerit aliam sortitus, eamque primam videri que novo homini copulata sit, quia illud coniugium per baptismum sacramentum cum ceteris criminibus sit ablatum. Quod cum de una utique dicatur, certe si tres habuit in veteri positus homine, uxor erit ei que post

D. XXV[I]

o culpis ... venialibus ... dicere quod quedam culpe tolluntur per ignem purgatorium
p credendus est hoc ... usque ad diem iudicii ...
q blasphemia. qui peccat per impotentiam dicitur peccare in patrem ... qui peccat per ignorantiam dicitur peccare in filium ... qui peccat ex certa malitia dicitur peccare in spiritum sanctum ... sic ille qui est obstinatus in peccato ... non ita de facili remittitur ...
r negatur ... de uno negatur de alio conceditur ...
s culpa. similiter militia, mercatio, procuratio sine administratio aliqua vix sine peccato fit ...
t Sequitur ... episcopum esse unius uxoris virum quod

fugitivus ... non purgat vitium ... licet ... sit mortale peccatum acta penitentia potest quis promoveri nisi sit crimen enorme ... non impedit promovendum ... nemo repellitur post penitentiam nisi in homicidio ...
c Sanctitatem sacramenti ... triplex designat sacramentum ...

baptismum quarta est. Sic michi probantibus prima virginis eius nomen acciperet, que quarta ducta est loco. Quis oro illud non videat esse apostoli esse preceptum, qui ait unius uxoris virum oportere fieri sacerdotem. Sed obicitur quod in baptismo totum quicquid in veteri homine gestum est, sit solutum. Dicite michi, ut cum pace vestra loquar, crimina tantum dimittuntur in baptismo, an et illa que secundum domini precepta ac divina iussione complentur. Uxorem ducere crimen est, an non est crimen? Si crimen est, ergo ut peracta vicia dicerem, erit auctor in culpa, qui ut crimina committerentur in paradiso precepit, cum ipse eos benedixit. Si vero non est crimen, quomodo dicitur institutum? Nuptias enim appellant. Et Salomon addidit: Et cum a deo preparatur uxor viro. Quomodo credimus tantum crimina esse dimissa, que a deo auctore legitimo consummata? Quid de talium filiis pensetis? Numquid erunt admittendi in hereditatis consortium, quos ex ea susceperit, quam ante baptismum habuit uxorem? Eruntque appellandi vel naturales, vel spurii, quia non est legitimum matrimonium, nisi illud ut nobis videtur quod post baptismum assumitur. Preterea dominus cum interrogaretur a iudeis si liceret dimittere uxorem, atque exponeret fieri non debere, addidit: Quos ergo deus coniunxit, homo non separet. Ac ne de hiis locutus esse credatur, que post baptismum sortiuntur, meminisse debemus a iudeis interrogatum, et iudeis esse responsum. Quero et sollicitus quero, si una eademque sit uxor eius, qui ante cathecuminus, postea sit fidelis, filiosque cum esset cathecuminus ex ea susceperit, ac postea alios cum fidelis, utrum sint fratres appellandi, ac non habeant postea defuncto patre heredes eiusdem hereditatis consortium, quibus filiorum nomen regeneratio spiritualis creditur abstulisse? Quod cum ita absurdum esse sentire, quomodo est hoc defendi, et vacua magis opinione iactari, quam aliqua auctoritate roborari, cum non possit, nisi peccata deputari, que lex preceperit, et deus iunxerit? Numquid qui cathecumini, castitatibus student, humilitatem sectantur et patientiam tenuerunt, elemosinas faciunt, morti destinatos qualibet ratione eripiunt, adulteria exhorruerunt, castitatem tenuerunt, ideo scilicet, cum fuerint facti fideles, amittunt, quia per baptismum totum quod vetus homo gesserat, putatur auferri?

Aspicias gentilem hominem Cornelium orationibus atque elemosinis vacantem, angelum audientem per revelationem, ipsumque Petrum videntem. Numquid per baptismum hec illi ablata sunt, que quia ei et baptismata videntur esse concessa? Si ita crediderint, non credite, non modicum errantur, quia quicquid gestum fuit, et secundum precepta legalia custoditum, non potest facientibus deperire. Nuptiarum ergo copula, que dei mandato perficitur, non potest dici peccatum, et quod peccatum non est, solum inter peccata credi non debet, eiusque integrum existimare aboleri non posse, posteaquam nomen uxoris cum non sit dimissum per peccatum, quia ex dei voluntate sit completum.

Item Ambrosius in libro de officiis. In baptismo culpa dimittitur, non lex coniugii abolentur.

Una tamen nec reperitur nobis copula. Tunc committitur, et in ipso coniugio lex est non iterare coniugium, nec secunde coniugis coniunctionem, quod plerisque mirum videtur, cum etiam ante baptismum iterata coniugia electionis muneris et prerogative ordinationis impedimenta generent, cum etiam delicta obesse non soleant, si lavacri fuerint remissa sacramento. Sed intelligere debemus, quia in baptismo culpa dimittitur, lex coniugii aboleri non potest. In coniugio non culpa, sed lex est. Quod culpe est igitur in baptismo relaxatur, quod legis in coniugio non solvitur. Quomodo autem potest hortator esse viduitatis, qui ipse coniugia frequentaverit?

Iohannes baptista dum Herodem ab incestu prohiberet dicens: Non licet tibi habere uxorem fratris tui, evidenter ostendit, inter infideles coniugia esse. Unde datur intelligi, quod bigami dicuntur non solum qui post baptismum coniugia frequentant, sed etiam qui ante baptismum unam, et post baptismum alteram habuisse probantur. Bigamus vero in sacerdotem ordinari non debet, non quia deliquerit secundam accipiendo uxorem, sed quia prerogativa caruit sacerdotis. Unde Ambrosius in epistola ad Vercellenses. Non peccat bigamus, sed prerogativa sacerdotis

Qui sine crimine uxoris unius exuitur.

Qui sine crimine est, unius uxoris vir, tenetur ad legem sacerdotii suscipiendi. Qui autem iteravit coniugium, culpam quidem non habet coinquinationis, sed prerogativa exuitur sacerdotis.

Quod autem unius uxoris vir episcopus iubetur eligi, quidam de episcopi ordinatione hoc sic accipiendum, ut in tempore sue ministrationis non possit copula fungi, quia

uiuam, et uirginem sibi desponsauit. Item Martinus papa presbiteris dicens: *Non ordinetur diaconus nisi castitatem professus fuerit.*

Diaconus qui eligitur, si contestatus fuerit pro accipiendo matrimonio, et dixerit se in castitate non posse manere, hic non ordinetur. Quod si in ordinatione tacuit, et ordinatus fuerit, et postea matrimonium desiderauit, sit alienus a ministerio, et uacet a clero.

Hac auctoritate datur intelligi, quod illi qui uxores habent, uel accipere habent, nec diacones nec sacerdotes fieri possunt, nisi continentiam promiserint. Si uero diaconus a ministerio cessare uoluerit, contracto matrimonio licite potest uti. Nam et si in ordinatione sua castitatis uotum obtulit, tamen tanta est uis in sacramento coniugii, quod nec ex uiolatione uoti potest dissolui ipsum coniugium. Unde Augustinus in libro de bono coniugali ad Julianam: *Nubentes post uotum non sunt admonendi separandi.*

Quidam nubentes post uotum asserunt adulteros. Ego autem dico uobis, quod grauiter peccant qui tales diuidunt. Item Theodorus: *De eodem.*

Si uir uotum uirginitatis habens adiungitur uxori, postea non dimittat uxorem, sed tribus annis peniteat. Item Ieronimus scribit contra Iouinianum: *Dampnabile est uouentibus uirginitatem uelle nubere.*

Uouentibus uirginitatem non solum nubere, sed etiam uelle dampnabile est. Idem contra Iouinianum: *Dampnationem non habebit si nupserit que uirginitatem non uouit.*

Si nupserit uirgo non peccat, non illa uirgo que semel diuino cultui dedicata est. Harum enim si qua nupserit, habebit dampnationem, quia primam fidem irritam fecit. Item Nicholaus Alduino Nouiensi: *Que se monialem esse finxit, nubere non ualet.*

Quod interrogasti de femina que post obitum mariti sui sacrum uelamen super caput suum imposuit, et finxit se sub eodem uelamine sanctimonialem esse, postea uero ad nuptias rediit, quia per hypocrisim ecclesiasticam regulam conturbare uoluit, et non legitime in uoto suo permansit, penitentiam agat de illusione nefanda, et reuertatur ad id quod spopondit, et ad sacrum ministerium quod inchoauit. Item Calixtus papa: *In sacris ordinibus constituti non ducant uxores, si ducunt separentur.*

Presbiteris, diaconibus, subdiaconibus, et monachis concubinas habere, seu matrimonium contrahere penitus interdicimus. Contracta quoque matrimonia ab huiusmodi personis disiungi, et personas ad penitentiam debere redigi, iuxta sanctorum canonum diffinitionem iudicamus.

Hic distinguendum est, quod uouentium alii sunt simpliciter uouentes, de quibus Augustinus et Theodorus locuti sunt. Alii sunt quibus post uotum accedit benedictio consecrationis uel propositum religionis, de quibus Nicholaus et Calixtus scripserunt. Unde et contra Iouinianum Ieronimus scribens ait: *Incestae sunt uirgines que post consecrationem nubunt.*

Uirgines que post consecrationem nupserint, non tantum adultere sunt, quam incestae.

Ecce ostensum est quod nolentes continentiam uouere, non ad subdiaconatum nec ad superiores gradus conscendere possunt. Unde ad subdiaconatum ascendentes non sine uoto castitatis iubentur admitti, auctoritate beati Gregorii, qui scribens Petro subdiacono ait: *Non fiat subdiaconus qui se caste uicturum non promittit.*

Nullum facere subdiaconum episcopi presumant, nisi qui se caste uicturum promiserit, quia nullus debet ad ministerium altaris accedere, nisi cuius castitas ante susceptum ministerium fuerit approbata. Item Innocentius secundus: *Subdiaconi et supra constituti incontinentes officio et beneficio careant.*

Decernimus ut hi qui in ordine subdiaconatus et supra uxores duxerint aut concubinas habuerint, officio atque ecclesiastico beneficio careant. Cum enim ipsi templum, uasa Domini, sacrarium Spiritus sancti debeant esse et dici, indignum est eos cubilibus et inmunditiis deseruire. Item ex concilio Toletano .v.: *Castos se uicturos promittunt qui in diacones uel presbiteros ordinantur.*

Quando presbiteri et diacones per parrochias constituuntur, oportet eos professionem episcopo suo facere, ut caste et pure uiuant sub timore Dei, ut dum eos talis professio obligat, uite sancte disciplinam retineant. Item Gregorius nobilibus ciuibus Neapolim: *Qui longam corporis sui continentiam non habet, in episcopum eligi non debet.*

Preuisis ad nos scriptis uestris, Johannem diaconem qui ab alia parte electus est, paruulam habere filiam quorundam relatione cognouimus. Unde si iniquum noluissent attendere, nec illi eum eligere, nec ipse debuerant consentire. Nam qua presumptione ad episcopatum audet ac

neque adhuc longam sui corporis continentiam. Filia vestre communicet non habere. Ad subdiaconatum accessuri continentiam profiteantur.

De his quos voluntas parentum a primis infantie annis clericatus officio manciparit, id statuimus observandum, ut mox detonsi vel ministerio lectorum traditi in domo ecclesie sub episcopali presentia a preposito sibi debeant erudiri. At ubi xviii. etatis sue compleverint annum, coram totius cleri plebisque conspectu voluntas eorum de expetendo coniugio ab episcopo perscrutetur. Quibus si gratia castitatis Deo inspirante placuerit, et promissionem castimonie sue absque coniugali necessitate se spoponderint servaturos, hi tanquam appetitores artissime vie lenissimo Domini iugo subdantur, ac primum subdiaconatus ministerium habita probatione professionis sue a vicesimo anno suscipiant. Quod si inculpabiliter ac inoffense xx. et v. annum peregerint, ad diaconatus officium si se adimplere posse ab episcopo probantur promoveri debebunt. Cavendum tamen est his ne quando sue sponsionis inmemores aut ad terrenas nuptias aut ad furtivos concubitus ultro recurrant. Quod si forte fecerint, ut sacrilegii rei ab ecclesia habeantur extranei. Quibus autem voluntas propria interrogationis tempore desiderium nubendi persuaserit, concessam ab apostolo licentiam auferre non possumus. Ita ut cum provecte etatis in coniugio positi renuntiaturos se pari consensu operibus carnis spoponderint, ad sacros ordines aspirent. Item ex concilio Arelatensi ii.

In coniugio constitutus ad sacerdotium assumi non debet.

Assumi aliquem ad sacerdotium in coniugii vinculo constitutum non oportet, nisi fuerit promissa conversio. Item ex eodem concilio.

Non ordinentur diaconi qui castitatem non profitentur.

Placuit ut deinceps non ordinentur diacones coniugati, nisi qui prius conversionis proposito confessi fuerint castitatem. Verum illa priori auctoritate diaconibus videtur permitti coniugium, cum ad sacerdotium tantum coniugati prohibentur assumi. Porro sequenti videtur permitti subdiaconibus, cum de diaconibus specialiter precipiatur ut sine probatione castitatis non ordinentur. Hoc idem in Anchiritana synodo videtur permissum esse, in qua sic statutum est:

Non prohibeantur a ministerio diaconi pro nuptiis, si in ordinatione dixerunt se non posse continere.

Diaconi quicumque ordinantur, si in ipsa ordinatione protestati sunt dicentes se velle habere uxores, nec posse continere, hi si postea ad nuptias venerint, maneant in ministerio, propterea quod his licentiam episcopus dedit. Quicumque sane tacuerint et susceperint manus impositionem professi continentiam, si postea ad nuptias convenerint, a ministerio cessare debebunt. Item ex concilio Neocesariensi.

Presbiter ducens uxorem ab ordine deponatur.

Presbiter si uxorem duxerit, ab ordine illum debere deponi. Quod si fornicatus fuerit vel adulterium commiserit, extra ecclesiam abici et ad penitentiam inter laicos redigi oportet. Item Gregorius de eodem.

De eo qui relictam cuiusdam diaconi duxit uxorem.

Quia sunt culpe in quibus culpis est relaxare vindictam, quedam est semper vitiosa ut vindicari debeat, tertium accusatam noxa compescit, an a pena innocentia patefacta subducat. Itaque pervenit ad nos Saturninum defensorem ultionem exercere in Petrum latorem presentium voluisse, pro eo quod in coniugium duxit relictam cuiusdam diaconi, tempore quo adiutor fuit marito traditur. Sed quoniam iste coniugem diaconi asserit non fuisse, dicens nec eam virginem ad eum venisse. Denique nec religiosam vestem mutasse, postquam ille in ordine sacro promotus est, addiciens in presbiteratu ad diaconatum venire, et postea penitentiam illam opinionem venisse, ideo fraternitatem tuam huius hortamur affatibus, ut cum Dei sicut decet timore causam hanc subtili omnino investigatione perquiras. Et si in coniugio diaconi mulierem de qua agitur fuisse constiterit, et supra scriptus lator memorati defensoris et rectoris patrimonii ad vindictam modis omnibus tradatur, et est competenti emendatione hi qui male sociati sunt disiungantur. Si vero in eius coniugio non fuit, memoratum Saturninum ex nostro mandato commonere te volumus, ut ei nil presumat facere, nec falsa actione illum in aliquo pregravet. Item ex concilio Arelatensi.

De uxore presbiteri vel diaconi si aliis se coniunxerint.

Si se cuicumque mulier duplici coniugio presbiteri vel diaconi relicta coniunxerit, aut castigate separentur, aut certe sem sua

go. fin quosda notum ista est sollepne et p pa pfessione ut ext qui cli ... uo esiliut al' non uetetur q sola scia in illis sollepniter notum ... ipa expresse uouerat set intectur q sola esto ...

vn q ii c p qui filios ... longa pcessit ... manifesta ...
... pnuiscit ...
quesita de reb ... uel intum ...

terminus contentie pstiterint: pari ex
coicatoe plectetur. Itē ex 9cilio mar
tini pp. De eodem.

Si q̄ uidua epi l' pbri aut diaconi ma
ritū acceperit. nullus clicus nulla re
ligiosa psona cū ea conuiuiū sumat.
Nunq̄ communicet: morienti tn̄ et sac
menta subueniant. Item pelagi' ca
thego patrio. Cuiusdam epi ordina
tio differtur. q̄ uxorē 7 filios habet.

De siracusane urbis antistite. opta
uetam in q̄o initio glē ure desideriis
obedire ñ nos multiplex ratio, ipius
ñ paucis tēpib; ordinationē sacer
dotij differre coegisset; ob hoc q̄ uel pso
ne qualitas. sicut et nos melius no
stis. l' supstes uxor. aut filij p quos
eccl'astica solet pclitari subā. nr̄os
animos diuinus ab eī ordinatōne
suspenderet. 7 quāti ad humanā caute
lam gñner integro pene anno distu
limus. Oppinantes q. in melius sira
cusanor puenire possz electio. s; q̄ i
uoluntatis sue posito irreuocabil'
pstiterit. 7 nullus alius ē repertus in
eade eccl'a. ñ longiorib; adhuc tēpor
spacijs differre. ne paulo amplius in
sanirent. sic filij nr̄i uiri magnifi
ci pretoris testificatoe didicim̄. ut
huiusmodi ambiguitates illud cō
sultius iudicauim̄ faciendū. ut cō
grua prudentia cām ip̄ q̄ pnapa
lis constitutio hr̄em filios 7 uxorē.
ad epātus ordinē pmouī prohibet.
salua dispōne concilij muniremus.
Qua de re summo studio ab eadē sira
cusane urbis ep̄o. pmissa a nob' con
gñt ordinari. Quūm exegimus
cautōem. p q̄ 7 suam fateretur quam
esset pscentis tp̄is. habita rerū descp
tiōe substantiā. 7 nichil umq̄ p se
aut p filios 7 uxorē. siue ... qmliber
ppinq̄ aut domesticā. l' extrāeā forte
psonā de reb; audeat usurpare eccl'e.
et uniusa sui epātus. q̄sita tp̄e ext
sue dñio sociaret. nichil ult' id q̄ in
descp̄m ē suis filijs 7 hēdib; relicturus.

Ecce hac auctoritate electus in epā
tum phibet' hr̄e uxorē 7 filios. Elig' aū
ad epātū ñ deb;. ñ aut sacerdos: aut
diaconus. Subdiacon' uero ñ ñ neces
sitate cogēte. Siue g° pbr̄ siue diacon'
fuit. siue subdiacon'. apparet q̄d in

pstatis ordinib; constitutis: hanc matrimo
nio possint uti. Q' g° auctoritate grgij.
qui relictam diaconi uxorem ma
rito tradidit puniendus est.
Item in neocesariensi concilio pbr̄
ducens uxorē ñ diacon' iubet' deponi.
Item in anchiritana sinodo. Diaco
ni qui in ordinatōe sua dicunt se
uelle uxores hr̄e. si postea ad nupti
as ueniunt. ñ prohibent' a ministerio.
Patet q̄d nec diaconi nec subdiaconi
sunt phibendi a coniugio s; q̄d de ele
ctōe obicit'. uerum quidē est. 7 in
epātum eligendū ñ eē. ñ in sacs ordi
nib; constitutū. S; ipm̄ uxorē hr̄e 7
filios ñ repugnat pmissis auctori
tatib; de continentia clicorū. In lai
cali eni habitu. l' in minorib; ordi
nib; constitut'. potuit hr̄e uxorē 7 filios.
Postea ex consensu uxoris continentiam
professus subdiaconatū. l' diaconatū.
l' presbiterij gradū adept' fuit. 7 tam
uxori 7 filijs ipm̄ necessaria submi
nistrare: oportebit. Illud aut grgij
duob; m̄is soluit'. Vel q̄ eccl'a illa
cui diacon' ille ministrauerat. ñdū
continentiē uotū susceperat. in diaconi
b; et ceteris ministris. l' q̄ sicut de electo
in epm̄ suprascriptū ē. an̄ subdia
conatū memoratus diaconus eā
in uxorem duxerat. Illud aū
neocesariensis et anchiritane sino
di l' ex tp̄e l' ex loco intelligitur.
Ex tp̄e q̄ nundū erat introducta cō
tinentia ministror altaris. ex loco:
q̄ utraq; sinodus orientalis ē. 7 orie
talis eccl'a ñ suscepit generale uotū
castitatis. h' m̄ diligentia obsuatōe
custodit. ut p' adeptum sacerdotiū.
defuncta pori uxore cum q̄ sacerdos
fēs fuit si altam duxit deponatur.
Item oponit' illud q̄d in canone a
plor legitur. Presbiter uxorē pprīam ...
nere non debet causa religionis.

Si quis docuit sacerdotē sub obtentu
religionis ppriam uxorē contēpnere.
anathema sit. Itē ex concilio grāgrēsi.
Anath̄a sit q̄ pbr̄m coniugatum dis
cernit. occasione nuptiarum.

Si quis discernit pbr̄m coniugatum
tanq̄. occasione nuptiarū. q. offer
re non debeat. 7 ab eī oblōne iō ab
stinet anath̄a sit. Itē ex .vi. sinodo.

Ab officio presbiteri abstineat non legalibus nuptiis detentus.

Presbiterum non legalibus nuptiis detentum cathedram habere, sed ab officio abstinere precipimus. Sufficit enim huiusmodi indulgentia ei, quia benedicere alios eum qui curanda sua debet curare consequens non est. Benedictio enim sanctificationis traditio est. Qui vero hanc non habet propter delictum ignorantie, quomodo aliis tradet? Non enim publice neque privatim benedicat, nec corpus domini dispenset aliis, nec alio ministerio ministret. Sed sufficiat ei quod presidet, et imploret a deo ut dimittatur ei iniquitas ignorantie sue. Manifestum est autem quod in huiusmodi non legitime nuptie solvuntur, et nullatenus ei accessum habere ad eum, propterea quod sacro ministerio privatus est.

Item Nicolaus ad consulta Bulgarorum.

De presbiteris non est laicis iudicandum.

Consulendum decernitis utrum presbiterum habentem uxorem debeatis sustentare et honorare, an a vobis proicere. Ad quod respondemus quia licet ipsi valde sint reprehensibiles, nos tamen deum convenit imitari, qui solem suum oriri facit super bonos et malos. Deicere enim a vobis eos non debetis, quia nec Iudam dominus, cum mendax esset, discipulus a numero apostolorum deiecit. Verum autem de presbiteris vobis qui laici estis nec iudicandum est, nec de vita eorum quicquam investigandum, sed episcoporum iudicio quicquid illud sit est reservandum.

Et notandum quod secundum Ysidorum pleraque capitula ex causa, ex loco, ex tempore et persona consideranda sunt.

Ex tempore et loco et persona et causa regule canonum intelligantur.

Sciendum est quod pleraque capitula ex causa, ex persona, ex loco et tempore consideranda sunt. Quorum modi quia medullitus non indagantur, in errores labirintum nonnulli intrando impinguntur, cum ante iudicant quam intelligant, aut inculpant quam intrando lecta perquirant. Unde et Gregorius ait: *Pro varietate rerum ipse regule sanctorum temperantur.*

Regule sanctorum patrum pro tempore, loco et persona, negotio instante, necessitate tradite sunt. Item Ieronimus in epistola ad Ephesios.

Pro diversitate locorum et temporum et hominum scripture intelligende sunt.

Necesse est ut iuxta diversitates locorum et temporum et hominum quibus scripte sunt diversas causas et argumenta et origines habeant. Et quomodo beatus Iohannes in apocalipsi sua septem scribens ecclesiis in unaquaque earum vel specialia vitia reprehendit vel virtutes probat, ita sanctus Paulus apostolus per singulas ecclesias vulneribus medetur illarum, nec ad instar imperiti medici uno collirio omnium oculos vult curare.

Illud autem quod in canone apostolorum et in Gangrensi concilio et in VI. synodo legitur ex causa consideratur et ex tempore. Causa fuit heresis Manicheorum qui coniugia detestabantur. Sic et quorundam superstitio multa in catholicorum detestatione introduxisse invenitur, et quos in Gangrensi concilio statim legitur.

De multimoda supersticione hereticorum quos Gangrense concilium anathematizavit.

Si qui filii parentes maxime fideles deserunt occasione divini cultus, hoc iustum esse iudicantes, et non potius debitum honorem parentibus reddiderint, ut hoc ipsum in eis venerentur quod fideles sunt, anathema sit.

De eodem. Quecumque mulier religioni iudicans convenire comam sibi amputaverit, quam deus ad velamen eius et ad memoriam subiectionis illi dedit, tanquam resolvens ius subiectionis, anathema sit.

Item de eodem. Si qua mulier de relicto viro discedere voluerit, soluto vinculo coniugali, nuptias condempnando, anathema sit.

Item de eodem. Si quis propter deum virginitatem professus, tanquam abhominabiles in coniugio positos per arrogantiam vituperaverit, anathema sit.

Item de eodem. Si quis vel virginitatem vel continentiam professus, tanquam abhominabiles nuptias iudicat, et non propter hoc solum quod continentie et virginitatis bonum sanctum propositum sit, anathema sit.

Item de eodem. Si qua mulier suo proposito utile iudicans ut virili veste utatur, et propter hoc viri habitum imitetur, anathema sit.

Item de eodem. Si quis tanquam hoc continentie convenire iudicans dominico die ieiunaverit, in eiusdem diei contemptu, anathema sit.

Item de eodem. Si quis eorum qui in proposito sunt continentie propter necessitatem corporalem superbiat, et ieiunia communia pariter condempnenda totius ecclesie perfecta in sua conscientia iudicans, anathema sit.

Item de eodem. Si quis per superbiam tanquam perfectum se extimans conventus qui per loca et basilicas sanctorum martirum fiunt vel accusaverit vel oblationes que ibidem

[illegible]

celebrantur, spernendas esse crediderit, ac memorias eorum sanctorum contempnendas, anathema sit.

Si quis docet domum dei — Item de eodem. — contemptibilem debere esse, et congregationes que in ea fiunt, anathema sit. Item de eodem.

Si quis extra ecclesiam privatim apud se congregans contempnat ecclesiasticas conventiones, propriam etiam apud se sine consilio episcopi cum presbitero agat, anathema sit. Item de eodem.

Si quis nuptias in accusationem deducit, et mulierem religiosam ac fidelem cum viro suo dormientem abhominandam crediderit, aut etiam accusandam, tanquam non posse coniugatos in regnum dei ingredi, anathema sit.

Si quis carnem manducantem — Item de eodem. — sit. ex fide cum religione preter sanguinem et ydolo immolatam et suffocatam crediderit condempnandum, tanquam spem non habentem qui eam manducat, anathema sit. Item de eodem.

Si quis derelinquit proprios filios et non eos alit, et quod pietatis est necessaria non tribuit, sed sub occasione continentie negligendos putaverit, anathema sit.

Si quis virorum putaverit sub — Item de eodem. — proposito continentie convenire ut pallio utatur, tanquam ex eo iustitiam habiturus, et reprehendit vel iudicet alios qui cum reverentia birris utuntur et alia communi que in usu est, anathema sit. Item de eodem.

Hec autem scripsimus non abicientes eos qui in ecclesia dei secundum scripturas propositum sanctum continentie eligunt, sed eos qui susceperunt habitum earum et in superbia efferuntur adversus eos qui simplicius vivunt. Sed et hos condempnamus qui se extollunt adversus scripturas et ecclesiasticos canones, et nova introducunt precepta. Nos autem et virginitatem cum humilitate admiramur, et continentiam cum castitate et religione deo acceptissimam dicimus, et renuntiationes secularium negotiationum, atque actuum cum humilitate approbando laudamus, et nuptiarum vinculum quod secundum castitatem perducitur honoramus, et divitias cum iustitia et operibus bonis non abicimus. Item ex concilio Martini pape. Anathematizatur qui manicheorum superstitiones sequitur.

Si quis presbiter propter publicam penitentiam a sacerdote acceptam, absque aliqua necessitate die dominica pro quadam religione ieiunaverit sicut manichei, anathema sit.

Similiter et quod ab apostolis traditur canonice tenetur antiquus. Placuit ut per omnes dies dominicas et per omnes dies pasche usque ad quinquagesimam non prosternant se in oratione humiliantes, sed recto vultu ad dominum orationis figantur officio, quia in hiis diebus gaudium resurrectionis domini celebramus. Si quis autem non per abstinentiam, sed per execrationem escarum abstinet, placuit sancto concilio ut corrigatur. Et si sic vult abstinere, abstineat. Si autem spernit ita ut olera cocta cum carnibus non degustet, iste non obediens nec suspicionem heresis a se removens deponatur de ordine clericatus.

D. XXXI

Tempus quo mundum erat institutum ut sacerdotes continentiam servarent. Unde Gregorius scribit Petro subdiacono Sicilie. Quod castitatem non promisit ab uxore sua separari non cogatur.

Ante triennium omnium ecclesiarum subdiaconi Sicilie prohibiti fuerant ut more Romane ecclesie suis uxoribus nullatenus miscerentur. Quod mihi durum atque incompetens videtur, ut qui usum continentie non invenit, neque castitatem promisit, compellatur a sua uxore separari, atque per hoc quod absit deterius cadat. Unde videtur mihi ut a presenti die episcopis omnibus dicatur ut nullum facere diaconum presumant, nisi qui caste se victurum promiserit. Quatinus et preterita mala que proposito mentis appetita non sunt violenter non exigantur, et futura caute caveantur. Qui vero post eandem prohibitionem que ante triennium facta est, continentes cum uxoribus suis vixerunt laudandi atque remunerandi sunt, atque in bono suo permaneant exhortandi. Eos autem qui post prohibitionem factam se a suis uxoribus continere noluerunt, ad sacrum ordinem nolumus promoveri, quia nullus debet ad altaris ministerium accedere, nisi cuius castitas ante susceptum ministerium fuit approbata.

Causa vero huiusmodi institutionis munditia fuit sacerdotalis, ut libere cunctis diebus orationi possent vacare. Si enim ut ait apostolus, ab uxoribus est cessandum, ut expeditius orationi vacetur, ministris itaque altaris, quibus cotidiana necessitas orandi incumbit, numquam coniugali officio vacare permittitur. Unde Beda super Lucam ait.

Sacerdotibus semper castitas observanda precipitur.

[illegible]

Sacerdotibus ut semp ualeant alta-
ri assistere. semp ab uxoribus cōti-
nendū. semp castitas obseruanda
pcipit˜. Item in concilio carthaginēsi. ij.
Qui diuinis sacramentis deser-
uiunt. continentes esse oportet.
Epōs. pbrōs. diacones. ita ut pla-
cuit. et decet sacros scōs antistites.
aut sacerdotes. aut leuitas. l' qui
sacramentis diuinis inseruiunt cō-
tinentes eē decet in oībus. Item ex sino-
do urbicana. uictoriano rothomagensi epō.
Sacerdotes et leuite suis non mis-
cere debent cum manibus uxoribus.
Ut omnimodo sacerdotes et leuite cū
uxoribus suis n̄ cōmisceantur. q̄ a mini-
sterij cotidiani necessitatibus occupant˜.
Scriptum est enim. Sancti estote. quoniam ego scūs
sum dnūs deus uester. Nam priscis temporibus
anno uicis sue. de templo n̄ discedebant.
sicut de zacharia legimus. nec domū
suā oīo tangebant. quibus utique pp̄ so-
bolis successionē uxoris usus fuerat
relaxatus. quia ex alia tribu pp̄ts. ex se-
mine aaron. ad sacerdotiū nullus
accedere pcipiebatur. Quanto magis
hij sacerdotes et leuite. pudicitiā ex
die ordinationis sue obseruare debent.
quibus sacerdotiū l' ministerium. sine suc-
cessione ē. nec preterit dies. q̄ uel a sa-
crificijs diuinis. l' a baptismatis officio
uacent. Item exuperio tolosano epō.
Q' ab uxoris officijs abstineñ ad sac'
Hos ad sacrificia fas sicia admittant.
sit admitti. q' uel cū uxore n̄ exercant
carnale officiū. Item ieronimus c̄ iouinianū.
Sacerdoti cui semper orandum est.
semper matrimonio carendum ē.
Si laicus et quisquis fidelis n̄ potest orare.
n̄ careat officio cōiugali. sacerdoti
cui semp offerenda sunt sacrificia.
semper orandum est. si semp orandū.
ergo semper matrimonio carendum.
Quod autē contra manicheos de cōiugio
sacerdotū illud supradictum sit. ex gan-
grensi concilio apparet. in quo sic statu-
tum legitur. Anathema sit. qui nupti-
as uituperat.
Si quis uituperat
nuptias. et dormientē cū uiro suo fide-
lem et religiosam detestatur. aut culpa-
bilem existimat. l' ut q̄ regnū dei intro-
ire n̄ possit. anathema sit. Item de eodē.
Quicumque uirginitatē custodiens. aut
continentie studens uel ut horrescens
nuptias nec pp̄ hoc qd' bonū et scm̄ ē no-
men uirginitatis assumit. anathema sit.
Potest et aliter intelligi illud. quod in canone
aplōrum legitur. ut iste sit sensus capituli.
Si quis docet sacerdotē uxorē suā con-
tempnere. n̄ uxorē quā in sacerdotio ac-
cepit. sed quam dum adhuc eēt laicus. uel
minoribus constitutus ordinibus sibi copu-
lauerit. ut cū quasi continentiā pfessus ē. cū ad
sacros ordines ascenderit. quam nullus de-
bet contempnere. hoc ē ab animo et cura sua
abicere. quin ei necessaria prouideat. anathema sit.
Probatur autē hoc auctoritate leonis pp̄.
q̄ scribens rustico narbonensi epō ait.
Ministris altaris epīs pbrīs eadē ē
lex continentie quae Lex continentie.
Lex altaris ministris. q̄ epīs. aut pbrīs.
qui cū eēnt laici siue lectores licite. et
uxores ducere et filios pcreare potuerunt.
sed cū ad predictos puenerit gradus. cepit
eis n̄ licere qd' licuit. Unde ut de car-
nali fiat spiritale cōiugiū. oportet eos
nec dimittere uxores. Sed quasi habent
sic hēre uideantur. quasi non habeant. q̄
et salua sit caritas cōiugiorum. et cesset
opera nuptiarum. Item leo. viij. c̄ eplam
uiceti abbis. Episcopus uel pbr̄ uxo-
rem ppriā a sua cura non abiciat.
Omnino cōfitemur. n̄ licere epō. pbrō. dia-
cono. ppriam uxorē cā religionis abi-
cere a cura sua. sed ut ei uictū et uestitū
largiatur. sed n̄ ut cū illa carnaliter ex
more iaceat. sic et scōs apostolos le-
gimus egisse beato paulo aplō dicente.
Numquid n̄ hēmus potestatē sororē mulie-
rem circumducendi. sicut frēs dnī iacobus et ce-
phas. Uide insipiens. quia non dixit.
Numquid n̄ hēmus potestatē sororē mulie-
rem amplectendi. sed circumducendi. s.
ut mercede predicationis sustentaretur ab
eis. nec tamen deinceps foret ullius inter
eos carnale cōiugium. Hinc et illud. gg. ij.
in dialogo pbr̄ quidam. require infra.
Ut igitur ex his auctoritatibus appa-
ret sacerdotes uxoribus quas in lai-
cali habitu. uel in minoribus consti-
tuti ordinibus sibi legitime copula-
uerint necessaria subministrare. de-
bita n̄ reddere n̄ ualent. Sed obicitur illud ex
ute historie. Dissuasu phanucij. nice-
na sinodus non constituit. ne pres-
biteri cū suis n̄ dormirent uxoribus.

Nicena synodus volens corrigere hominum vitam in ecclesiis commorantium posuit leges quas canones vocamus. In quorum tractatu videbatur aliquibus introducere legem, ut episcopi, presbyteri, diaconi, subdiaconi cum coniugibus quas ante consecrationem duxerant non dormirent. Surgens autem Paphnutius confessor contradixit, honorabiles confessus nuptias, et castitatem dicens esse cum propria coniuge concubitum. Suasitque concilio ne talem poneret legem, grave esse asserens causam, que aut ipsis aut eorum coniugibus occasio fornicationis existeret. Et hec quidem Paphnutius, licet nuptiarum esset inexpertus, exposuit. Synodusque laudavit sententiam eius, et nichil ex hac parte sanxit, sed hoc in uniuscuiusque voluntate, non necessitate permisit. Item ex vi. synodo. Non imperium, sed tempore oblationis ab amplexu suarum uxorum sacerdotes abstineant.

Quoniam in Romani ordine canonis esse cognovimus traditum, eos qui ordinantur subdiaconi vel presbyteri confiteri, quod non suis iam copulentur uxoribus, antiquum sequentes canonem apostolice diligentie et constitutionis, sacrorum virorum legales nuptias amodo valere volumus, nullo modo cum uxoribus suis eorum conubia dissolventes, aut privantes eos familiaritate ad invicem in tempore opportuno. Quicumque ergo dignus inventus fuerit subdiaconali ordinatione, aut diaconali, aut sacerdotali, hii nullo modo prohibeantur ad talem ascendere gradum pro uxoris sue cohabitatione, nec in tempore ordinationis sue perquiri cogantur, quod abstinere debeant a legalis uxoris familiaritate. Item: Oportet eos qui altari ministrant in tempore oblationis sacrorum continentes esse in omnibus, ut a Deo possint consequi quod simpliciter postulant. Siquis ergo presumpserit contra apostolicos canones aliquos presbyterorum, diaconorum privari a contactu et a communione legalis uxoris sue, deponatur. Similiter et presbyter aut diaconus qui religionis causa uxorem suam expellit, excommunicetur. Si vero in hoc permanserit, deponatur.

Hoc autem ex loco intelligendum est orientalis ecclesie, cui sexta synodus regulam vivendi prescripsit, votum castitatis in ministris altaris non suscepit. Unde Stephanus papa ait: Occidentalis non orientalis ecclesia castitatis obtulit votum.

Aliter se habet orientalium traditio ecclesiarum, aliter huius sancte Romane ecclesie. Nam eorum sacerdotes, diaconi atque subdiaconi matrimonio copulantur. Istius autem ecclesie vel occidentalium nullus sacerdotum a subdiacono usque ad episcopum licentiam habet coniugium sortiendi.

Similiter et capitulum Nicholai ex loco considerandum est, quia gens Bulgarorum ad fidem noviter conversa preposita sancte religionis ex integro assumere nondum didicerat. Quod autem in capitulo vi. synodi presbyteri nuptiis non legitimis dicuntur puniri, non legales nuptie sed secunde intelligende sunt, a quibus auctoritate canonica quilibet sacerdos debet esse immunis. Illud autem Gangrensis concilii: Siquis discernit presbyterum coniugatum etc. Similiter intelligendum est vel localiter et traditum vel coniugatum ab ea appellatum, quam ante tempus sue ordinationis duxerat. Illud quoque Martini pape: Si subdiaconus secundam duxerit uxorem, non dissimiliter intelligendum est. Primam enim uxorem ante subdiaconatum habere permittitur. Qua defuncta vel castitatem professa, promovetur iste ad subdiaconatum. Promotus autem si secundas desideraverit nuptias, sententie Martini pape subiacebit.

C. Servanda est ergo continentia ab omnibus in sacris ordinibus constitutis. Unde Leo papa ait: Nec etiam subdiaconibus coniugium carnale conceditur.

Omnium sacerdotum tam excellens est electio, ut hec que in aliis membris ecclesie vacant a culpa, in illis tamen habeantur illicita. Cum enim extra clericorum ordinem constitutis nuptiarum societati et procreationi filiorum studere sit liberum, ad exhibendam tamen perfecte continentie puritatem nec subdiaconibus connubium carnale conceditur, ut et hii qui habent sint tanquam non habentes, et qui non habent permaneant singulares. Quod si in hoc ordine qui quartus est a capite dignum est custodiri, quanto magis in primo vel secundo tertiove servandum est, ne aut levitico aut presbyterali honore aut episcopali excellentia quisquam idoneus estimetur qui se a voluptate uxoria necdum refrenasse detegitur. Item Gregorius Augustino Anglorum episcopo. Extra sacros ordines constituti ducant uxores et ab ecclesia stipendia accipiant.

[ex]communicato ipso actu sic suspensus [illegible] ... ut si quis non fuit ... ; nam sic sera ... non est ... hoc tenere pro certo quod

et excommunicat quia excommunicatio est prius inter omnes que ordinis ut ex ... transmissam ... electioni possunt interesse ... si hoc ... nos ad hec ... matrimonialibus ...

Si qui vero sunt clerici extra sacros ordines constituti, qui se continere non possunt, sortiri uxores debent, et stipendia sua extra chorum accipere, quia et de eisdem patribus nominatis scriptum, quod dividebatur singulis prout cuique opus erat. De eorum ergo stipendio cogitandum atque providendum est, et sub ecclesiastica regula sunt tenendi, ut bonis moribus vivant, et canendis psalmis invigilent, et ab omnibus illecebris cor et linguam et corpus deo auctore conservent. Item Nicholaus papa ad Cumanensem archiepiscopum. **Subdiacono uxorem ducere non licet.**

De illo clerico Alvico nomine, quem per ordines ecclesiasticos usque ad subdiaconatum crevisse dicitis, et nostra auctoritate duxit uxorem, miramur, eo quod nulli unquam, exceptis illis quibus ecclesiastica regula hoc permittit, uxorem ducere licentiam damus. Item Nicholaus papa omnibus episcopis. **Non audiat missam presbiteri concubinam habentis.**

Nullus missam audiat presbiteri, quem scit concubinam habere indubitanter aut subintroductam mulierem. Unde et ipsa sancta sinodus hoc capitulum sub excommunicatione statuit dicens: Quicumque sacerdotum, diaconorum etc. Sicut in subsequenti capitulo Alexandri continetur. Item Alexander secundus. **Non est audienda missa presbiteri qui concubinam habet.**

Preter hec autem precipiendo mandamus, ut nullus missam audiat presbiteri, quem scit concubinam indubitanter habere vel subintroductam mulierem. Unde et sancta sinodus hoc capitulum sub excommunicatione statuit dicens: Quicumque sacerdotum, diaconorum, subdiaconorum post constitutum beate memorie predecessoris nostri sancti Leonis pape aut Nicholai de castitate clericorum, qui concubinam palam duxerit vel ductam non reliquerit, ex parte omnipotentis dei et auctoritate apostolorum principum Petri et Pauli precipimus et omnino contradicimus, ut missam non cantet, nec evangelium legat, neque epistolam ad missam, neque in presbiterio cum his ad divina officia qui prefate constitutioni obedientes fuerint maneat, neque partem ab ecclesia suscipiat. Precipientes et statuimus, ut hi predictorum ordinum, qui eisdem predecessoribus nostris obedientes castitatem servaverint, iuxta ecclesias sicut oportet religiosos clericos simul manducent, et dormiant, et quicquid eis ab ecclesiis competit, hoc communiter habeant.

Deinde ut decime et primitie seu oblationes vivorum et mortuorum ecclesiis dei fideliter reddantur a laicis, et ut in dispositione episcoporum sint. Quas qui retinuerint a sancte ecclesie communione separentur.

Verum precipua harum auctoritatum contraire videntur rationibus Augustini et ceteris quibus sacramenta neque in bono neque in malo homine fugienda demonstrantur, sicut subsequenti causa simoniacorum plenius ostenditur. Sed Urbanus II in epistola destinata preposito sancti Iuventii hanc contrarietatem determinat dicens: Ad hoc vero quod subiungitur in eadem epistola, id est utrum sit vitandum ordinationibus et reliquis sacramentis a criminosis exhibitis, ut ab adulteris vel sanctimonialium violatoribus vel huiusmodi. Ad hec inquam respondemus. Si scismatici vel heretici ab ecclesia non separantur, eorundem ordinationes et reliqua sacramenta sancta et veneranda non negamus secundum beatum Augustinum. Qui super Iohannem de huiusmodi tam copiose quam veraciter asserit. Ait enim: Baptizat servus bonus, baptizat servus malus; nesciat se ille qui baptizatur baptizari nisi ab eo, qui sibi dedit baptizandi potestatem. Et paulo post: Non timeat columba ministerium malorum, respiciat dominicam potestatem. At tamen predecessores nostri Nicholaus et Gregorius a missis sacerdotum, quos tales scirent esse, fideles abstinere decreverunt, ut et peccandi licentiam eis auferrent, et huiusmodi ad dignam penitentiam provocarent. Scribit enim predecessor noster Gregorius Rodulpho et Bertulpho ducibus inter cetera: Officium simoniacorum et in fornicatione iacentium scienter nullo modo recipiatis, et quantum potestis tales a sacris ministeriis, ubi oportet, prohibeatis, etc. Porro ad ea que tu sillogistice in eadem epistola obiecisti: et si corpus et sanguis Christi non sunt, et alia que prediximus, sive virtutis effectum non habent. Quid agentibus obsunt? Quod si habent, cur spernuntur, si ab indignis presumuntur? Ad hec inquam ita respondemus. Propriis quidem habent virtutis dignitatem, ut preclarus Augustinus ait super Iohannem, et dona Christi sunt; sed agentibus vel suscipientibus eadem sacramenta contra patrum pontificum instituta, nisi forte sola morte interveniente, ut puta ne sine baptismate vel communione quilibet humanis rebus excedat, aliquantum in nimium obsunt, ut nec

... sine fornicatoribus ... ad aliquem locum ... ad sacramenta non ... confessionem ...

- p Coss[ensum] ... intelligitur ... notorio ... simoniacis ... fornicatoribus ...
- q Clusisset ... quo ad se ... et ad alios ... suspensus ...
- r Porro. hec est ... urbanum.
- s Et agentib[us]. ab hec loco usque ad

... iste non reddit ad singula ... et plane hic videtur duabus questionibus ... hic incipit ... vel sacra ... et penitenda ... veneranda et suscipienda ... faciat ... in baptismo ... a pagano ... et melius probat ... b.
- m Columba. bonis ... hic usque intelligitur de malis occultis et de his qui tolerantur. b.
... vel professione vel per ... arguitur hic quod laicus de mandato superioris potest suspendere clericos

... loci ... et agentibus simoniaco et fornicatori et ab illo loco usque ad illum locum ... hereticis et scismaticis ... duos ... simoniaci et fornicatores ... prima est quod simoniaci et fornicatores ... sacramenta ... corpus Christi ... in baptismo ... tertia quod ordinati ab ipsis recipiuntur sine manus impositione ... sed ab illis non ... quod manus etc. quod quidam. b.
- t Sed ab indignis. i. quamvis. b.
- u Presumuntur. i. presumptive conficiuntur. Bernardus Burmensis.

idolatrie sunt. Ex talibus ergo ordinationem et sacramentorum confectio, et aliud quod peius est, sacrificii susceptio vehementer a sacris canonibus prohibetur. Ait enim Samuel propheta: "Quasi peccatum ariolandi est repugnare, et quasi scelus idolatrie nolle acquiescere." Hec de malis catholicis qui intra ecclesiam sunt.

Ceterum scismaticorum et hereticorum sacramenta qui extra ecclesiam sunt, iuxta sanctorum patrum traditiones, scilicet Pelagii et Gregorii, Cypriani, Augustini, Ieronimi, formam quidem sacramentorum, non autem virtutis effectum habere perhibentur, nisi cum ipsi vel eorum sacramentis initiati per manus impositionem ad catholicam redierint unitatem.

Secundum hoc est quod canones apostolorum, quorum auctoritatem orientalis et ex parte romana recipit ecclesia, et insignis martyr Cyprianus, et lxx episcopi cum eodem, baptisma hereticorum lavacrum diaboli appellant.

Stephanus vero et Cornelius martyres et pontifices romani, et venerabilis Augustinus in libro de baptismate eundem Cyprianum et predictos episcopos ob hanc causam vehementer redarguunt, affirmantes baptisma sive ab heretico sive a scismatico ecclesiastico more traditum et celebratum ratum esse, et iterato quod in baptismo alia in reliquis sacramentis consideratio est.

Quippe cum in ordine prior et successor sit. Subito enim mortuo papa, priusquam dominici corporis communione, vel aliis sacramentis consulatur, et dum forte catholicus non invenitur, sanctius est ab heretico baptismi sacramentum sumere, quam inermem perire. Et hanc sententiam prescriptorum pontificum, Cornelii, Stephani, Augustini, sequuntur Siricius, Innocentius, Leo, Anastasius, et magnus Gregorius, et omnis catholica ecclesia.

Prohibentur ergo de manibus talium sacerdotum sacramenta suscipi, non quia sint vera quantum ad formam et effectum, sed quia dum huiusmodi sacerdotes a populo recipi videntur, rubore verecundie facilius ad penitentiam provocantur. Item ex VI. sinodo.

Si quis uxorem ducere voluerit, ante subdiaconatus ordinem hoc faciat.

Si quis eorum qui ad clerum accedunt voluerit iure nuptiali mulieri copulari, sed hoc ante ordinem subdiaconatus faciat. Item ex concilio Carthaginensi. III.

Lectores aut uxores ducant, aut continentiam profiteantur.

Lectores cum ad annos pubertatis fuerint venientes, cogantur aut uxores ducere, aut continentiam profiteri. Item Gregorius Bonefacio episcopo Regitano.

Subdiacones continentiam observare debent.

Subdiaconibus vero, qui singulis statutis decernimus observari, nec illam diffinitionem nostram cuiusque temeraria suasio aut temeritate corrumpi. Item Urbanus secundus in synodo apud Melphiam.

Beneficio et officio careant qui post diaconatum uxori vacant.

Eos qui post diaconatum uxoribus vacare voluerint, ab omni sacro ordine removemus, officioque atque beneficio ecclesie carere decernimus.

Quod si ab episcopo commoniti non se correxerint, principibus indulgemus licentiam, ut eorum feminas mancipent servituti. Si vero episcopi consenserint eorum pravitatibus, ipsi officii interdictione mulctentur. Item Calixtus Gaudensi patriarche.

Subdiaconi et deinceps, si continentes a suis gradibus deiciantur.

Erubescant impii et intelligant iudicio sancti spiritus eos, qui in sacris ordinibus tribus, presbiteratu, diaconatu, subdiaconatu positi, mulierculas non abiecerint et caste non vixerint, excludendos ab eorundem graduum dignitate.

De manifestis quidem loquimur, secretorum autem cognitor et iudex est Deus. Idem in Meldensi sinodo presidens ait.

Ad sacros ordines non accedat nisi virgo aut probate castitatis.

Nemo ad sacrum ordinem permittatur accedere nisi aut virgo aut probate castitatis, et qui usque ad subdiaconatum unicam et virginem uxorem habuit. Item ex Carthaginensi concilio.

In tribus gradibus constituti ab uxoribus abstineant.

Placuit episcopos, presbiteros, diacones, subdiacones, secundum priora statuta, etiam abstinere ab uxoribus, quod si non fecerint, ab ecclesiastico removeantur officio. Ceteros vero clericos ad hoc non cogi percipimus, sed uniuscuiusque ecclesie consuetudinem observari debere. Item Leo papa ex epistola in decretalibus.

In minoribus ordinibus constituti uxores ducant, non voto et religioso habitu sanctiam et aperte prohibeantur.

Si presequamur, quod sancta romana ecclesia in gradibus clericorum agit: clericos, hostiarios, lectores, exorcistas, acolitos, si extra votum et habitum monachi inveniantur, et continentiam profiteri noluerint, uxorem ducere virginem cum benedictione sacerdotali permittit.

Non autem viduam aut repudiatam, quia propter hoc deinceps nec ad subdiaconatum permittuntur.

[illegible]

hi poterit. quia nec laicus non virginem sortitus uxorem, aut bigamus, aut clericatum. Vel si quis ex predictis ordinibus desciderat, ad subdiaconatum ascendere non poterit, sine consensu uxoris sue, ut fiat de carnali spiritale coniugium, nemine eos cogente. neque permittitur postea uxor coniugi eidem marito suo carnaliter, non tamen nubere in vita, aut post mortem illius. Item ex calcedonensi concilio. Non licet clericis alicui in quibusdam secte uxorem accipere.

Quoniam in quibusdam provinciis concessum est lectoribus et psalmistis uxores ducere, constituit sancta synodus non licere cuiquam ex his accipere secte alterius uxorem. Item niceni concilii capitulo iii. Non habitent mulieres cum clericis nisi que naturali fede omnem suspicionem excludunt.

Interdixit per omnia sancta synodus non episcopo, non presbitero, non diacono, non subdiacono, non alicui omnino qui in clero est, licere subintroductam habere mulierem, nisi forte aut matrem, aut sororem, aut amitam, aut eas personas que fugiant suspiciones. Item Gregorius in dialogo li. iiii. Presbiter quidam uxorem suam quasi sororem diligebat, quasi hostem fugiebat.

Presbiter quidam sibi commissam regebat ecclesiam cum magno timore domini, qui ex tempore accepti ordinis presbiteram suam ut sororem diligens, sed quasi hostem cavens, ad se accedere propius nullo modo sinebat, eamque sibi appropinquare nulla occasione permittens, ab ea sibi funditus communionem familiaritatis abscidit. Presbiteram non licere viduam accipere Laudicense concilium ostendit dicens. Vidue vel seniores presbitere appellantur.

Mulieres que apud grecos presbitere appellantur, apud nos autem vidue seniores appellantur, univire vel matricurie appellantur, in ecclesia tanquam ordinatas constitui non debere decernimus.

Ecce quod in sacris ordinibus constituti uxores habere non possunt. Vel si bigami aliqui inveniuntur, ad sacros ordines ascendere non valent. Sed queritur si quis post uxorem concubinam habuit, utrum in sacerdotem promoveri valeat. Tales a sacris ordinibus auctoritate canonum apostolorum prohibentur, in quibus sic statutum legitur. Ad sacrum non accedat ordinem secundis nuptiis post baptisma copulatus aut concubinam habens.

Si quis post acceptum baptisma sacrum secundis fuerit nuptiis copulatus, aut concubinam habuerit, non potest fieri episcopus, non sacerdos, non diaconus, aut prorsus ex numero eorum qui in ministerio sacro deserviunt.

Deservientes sacro ministerio intelliguntur subdiaconi, qui calicem diacono offerunt, et acoliti, qui cum cereis diacones precedunt, unde et ceroferarii dicuntur, qui etiam vinum et aquam preparando calici subministrant. Concubina intelligenda est preter uxorem, ut iste sit sensus capituli. Si quis post acceptum baptisma sacrum secundis nuptiis fuerit copulatus, aut concubinam habuit, distinguendum est an quam uxorem duxerit sive post mortem uxoris. Unde beatus Gregorius ait. Qui duas maritas post baptisma clericus non ordinetur.

Maritum duarum matronarum post baptismum clericum non ordinandum esse censuimus, nec eum qui unam quidem concubinam vel meretricem in matrimonium assumpsit, nec illum qui semetipsum abscidens quodlibet membrum indignatione aliqua vel iusto vel iniusto timore superatus truncaverit, neque illos qui usuras accepisse convincuntur, aut in scena lusisse noscuntur, nec eum qui publica penitentia mortalia crimina deflevit, neque illum qui in furiam aliquando insanivit, vel affectione diabolica vexatus est, neque eum qui per emptionem ad unitatem symoniace magi pecuniam optulit. Item Pius papa Felici episcopo cap. iii. Arrepticii vel epileptici sacris non ministrent altaribus.

Communiter diffinimus ut nullus de hiis qui aut in terra arrepti a demonibus eliduntur, aut quibuslibet vexationis incursibus efferuntur, vel sacris audeant ministrare altaribus, vel indiscusse se ingerant sacramentis divinis, exceptis illis qui corporum incommoditate dediti sine huiusmodi passionibus in terra planguntur elisi; qui tamen et ipsi tamdiu cessent ab officiis suis et loco et ordine suspensi, quousque unius anni spatio per discretionem episcopi inveniantur ab incursu demonum liberati. Item Nicholaus papa. De eodem.

Clerici qui in adolescentia a demonibus cognoscuntur obsessi, ad superiorem sacri regiminis gradum accedere non possunt. Item Gelasius papa. De eodem.

Usque adeo sane passim illicita queque prorumpunt, ut vexatis demoniis similibusque passionibus sacrosancta ministeria tractare tribuantur. Quibus si in hoc opere positis aliquid propter necessitatis occurrat, quis de sua fidelium que salute confidit, ubi ministros ipsos cu

[illegible]

alre ccsfghiklmno pqrstuvx. amen dico

ratoris humane tanta perspectio cala
mitate uexari. atque id necessario re
mouendi sunt: ne quibuslibet per quibus xpc
mortuus est. scandalum generetur infirmis.
Postremo si corpore sauciatum fortassis.
aut debilem necessitas sua coniuge. lex di
uina permisit. quanto magis domini cele
stis dispensatores esse non conuenit. quod
est deteri mente perculsus. Item innocentius
pp. felici episcopo capitulo .iii. Quod tempore
bapti uxores habentes si postea religiose
uixerint: clerici fieri non prohibentur.
Laici qui habentes uxores baptizati sunt.
ac si se instituerint ut in nullo: oppi
nio eorum uacillet. aut clericis iuncti
sunt. aut monasteriis ex quo bapti
zati sunt adheserunt. si non concubinam
si non pollice nouerint. si in bonis operibus
uigilauerint. non prohibentur huiusmodi ad
clericatus sortem assumi. Certum autem sus
ceptum sacrum ordinem. quosdam legimus
concubinas habuisse. quas tamen sacri
canones non reiciunt. si post sacrum
ordinem ab earum commixtione se imacu
latos custodiunt. Unde. greg. andree
tarentino episcopo. De quodam episcopo qui ante episcopatum
sui apicem concubinam habuit.
Habuisse te concubinam manifesta ui
detur coniunctio. et te illius criminis parti
cipatorem hec cognouimus. de quo et
tua est quibusdam innata suspicio.
Sed quia in ambiguis rebus absolutum non
debet esse iudicium: hoc tue conscientie con
mittendum eligimus. Quia de re si in sac
ordine constitutus eius te recolis per
mixtione maculatum. sacerdotii ho
nore deposito: aministrandum nullo
modo presumas accedere. sciturus in anime tue
periculo te ministrare: et deo nostro te sine
dubio rationem reddere. si huius sceleris conscius
in eo quo es ordine celata ueritate permanere uolueris.
Domesticam quasi personam immoderatam
familiaritatem episcopum uitare oportet.
Unde nicholaus. pp. adaluino archiepiscopo.
Etiam consanguineam immoderatam fa
miliaritatem uitare oportet episcopum.
Quorundam relatione fidelium nostris auribus
intimatum est. quod lanfridus episcopus. qui et
iuuenis esse dicitur uenatori sit deditus.
Quod uitium plurimos de clericali catholo
go. ut genere dumtaxat germa
nos: et gallos. inuenient implicare.
Verum iste si ita est ut audiuimus. iu

ro iuuenis dicitur. quia iuuenilibus desidiis
occupatur. nulla grauitate constringitur.
Nam ut lex dicat iter. Uenatorem numquam
legimus sanctum. nichilominus autem relatum est.
apostolatui nostro de hoc episcopo quod est quadam
filia sua immoderatam teneat famili
aritatem: et ob id mala fama exorta sit.
Pro qua re: a sede tua. seu suis co
episcopis suis. amonitus atque correctus est.
sed nullatenus emendatus. Que res in hoc
maxime displicet. et magis ac magis
de se reddit opinionem deteriorem.
In quo beatitudini tue et coepiscoporum suorum
monitionibus non obedit. per inobedientiam in
culpam phitoplausti relabitur. Oportet
ergo fraternitatem tuam sinodale cum episcopis:
et suffraganeis suis conuocare concilium.
et hunc salutaribus eloquiis episcopum con
uenire. atque illi pastorali auctoritate
precipere. quatinus ab omnium bestiarum uel
uolucrum uenatione penitus alienus exi
stat. atque immoderata filie sue familia
ritate semel omnino coherceat. Quod si
parere contempserit: et tam pro uenationis
declinatione quam pro immoderata filie sue con
uersatione uitanda uobis amonentibus o
bedire distulerit. a uestro collegio excom
municatus abscedat. Quod si in hac contu
macia adhuc apparuerit amisso cessare debebit.
Concubina autem hic ea intelligitur que
cessantibus legalibus instrumentis: unita
est. et coniugali affectu asciscitur. hanc con
iugem facit affectus concubinam lex nominat.
De hac dicitur in concilio tolethano.
Qui non habet uxorem loco illius concubinam
Si quis non habet uxorem et pro sibi liceat habere.
Uxore concubinam habet. a comunione non repella
tur. tamen ut unius mulieris. aut scilicet uxo
ris aut concubine sit coniunctione con
tentus. Item ysidorus de distantia
ueteris et noui. t. De eodem.
Xpiano non dicam plurimas. sed nec duas simul
habere licitum est. nisi unam tantum. aut uxorem.
aut certe loco uxoris si coniux deest concubinam.
Ceterum si non talis concubina fuit: et carens
illius de quo agitur. futurum in coniunctione
suspitionem auferre dinoscitur. apostolica con
cessione ad ordinem diaconatus prouehi
potest. Unde pelagius pp. scribens florenti
no episcopo. Quod post uxoris transitum de ancil
la habens filios: diaconus fieri non prohibetur.
Fraternitatis tue relatione suscepta: cuius
latorem sedis quondam nuptias ceptum

XXXIII

preceptum ut .xvi. q. i. ... integritatis ... cogitur intrare monasterium aliquis ... penitentiam ut .l. di. ... quis clericus vel ex ... b.

... nec fiat sibi ... quam posset eam accusare de adulterio ... licet sit ... xxvii. q. i. si quis ... quod ... posset tamen ... [illegible]

[illegible]

fuisse non dedicimus, castitatem tamen eum post non servasse coniugio designasti. Et quamvis multa sint que in huiusmodi casibus observari canonice iubeantur, sublimitatis auctoritas tamen, quia defectu nimirum temporis quibus non solum vita sed corpora ipsa hominum defecerunt, districtionis illius non patitur manere censuram, et etas illius de quo agitur fuerit incontinentie suspicionem auferre dignoscitur, et ideo ad diaconatus ordinem provehi possit. Accessisse nos noveris mulierem (?) ... ancillam eius de qua post uxoris transitum filios habuit, confessus est; iubemus ita dispositione cuiusque monasterio continentia professus tradatur.

Hoc ex dispensatione misericordie, ceterum ex rigore discipline valet illud Authentici concilii.

Non admittatur ad clerum qui post uxorem aliam cognovit.

Si quis de laicis post uxorem suam aliam quamcunque concubinis cognovit mulierem, in clerum nullatenus admittatur.

Quod ergo de pellice et meretrice apud Gregorium et Innocentium scribitur, propter spem future continentie consultum esse creditur, quia difficile continentiam servabit, qui se illicito concubitu maculare non metuit. Vel prohibentur ordinari, qui pellicem vel meretricem cognoverunt maritali affectu, vel que corrupta florem virginitatis amiserat, vel que meretricari non desinit, licet in uxorem ducatur. Utrique enim impedimentum cuilibet prestat, quominus ad sacros ordines pervenire valeat. Unde Hylarius papa scribit dicens:

Qui non virginem uxorem duxit, ad sacros ordines nec non accedat.

Curandum quoque imprimis est, ne ad sacros ordines, sicut gestis prioribus ante prescriptum est, quisquam qui uxorem virginem non duxit aspiret. Item Gregorius urbis Rome presul Siciliano episcopo.

Bigamus vel penitens vel corpore viciatus, litteras ignorans, curie vel condicioni obnoxius clericus non fiat.

Precipimus ne umquam illicitas ordinationes facias, nec bigamum aut qui virginem sortitus non fuit uxorem, aut ignorantem litteras vel qualibet parte corporis viciatum, vel penitentem, vel curie aut cuilibet condicioni obnoxium ad sacros ordines permittas accedere. Sed si quos huiusmodi reperis, non audeas promovere. Item in Neocesariensi concilio.

Non fiat sacerdos cuius uxorem evidenter constat adulterium commisisse.

Si cuius uxorem commisisse adulterium cum esset laicus evidenter fuerit comprobatum, hic ad ministerium ecclesiasticum admitti non potest. Quod si in clericatu eo iam constituto adulteraverit, dato repudio dimittere eam debet. Si vero retinere eius consortium velit, non potest suscepto ministerio perfrui. Item ex concilio Martini pape.

De eodem.

Si laici uxor in adulterio fuerit deprehensa, hic talis ad ministerium ecclesiasticum nullo modo adducatur. Si autem post ordinationem alicuius clerici uxor adulterata fuerit, dimittat eam. Si autem cum ipsa voluerit permanere, a ministerio sit alienus.

Premissis auctoritatibus bigami et qui virgines non sunt sortiti uxores a sacris ordinibus prohibentur. Sed queritur si quis ante baptisma viduam duxerit uxorem, an propterea sit prohibendus a sacris ordinibus. De his ita scribit Innocentius papa Victorico Rotomagensi episcopo.

Qui ante baptisma sive post baptisma viduam duxerit uxorem, non admittatur ad clerum.

Si quis viduam licet laicus duxerit uxorem, seu ante baptismum seu post baptismum, non admittatur ad clerum, quia eodem vitio videtur exclusus. In baptismo enim crimina dimittuntur, non accepte uxoris consortium relaxatur. Quod si non putatur uxor esse computanda que ante baptismum ducta est, ergo nec filii qui ante baptismum geniti sunt pro filiis habeantur.

Prohibentur etiam bigami a quolibet ordine clericatus, iuxta illud Ambrosii ad Vercellenses.

Qui secunda coniugia sortiuntur, clerici non fiant.

Cognoscamus non solum de episcopo et de presbytero apostolum statuisse, sed etiam patres in concilio Niceni tractatus addidisse clericum quemquam non debere esse qui secunda coniugia sit sortitus. Similiter et viduarum maritos vel ancillarum vel meretricum clericos fieri non posse. Unde et in canonibus apostolorum legitur:

Spectaculis publicis mancipatam, eiectam vel ancillam ducens uxorem clericus non fiat.

Si quis viduam et abiectam acceperit aut meretricem aut ancillam aut aliquam de his que publicis spectaculis mancipantur, non potest esse episcopus aut presbyter aut diaconus aut ex numero eorum qui ministerio sacro deserviunt. Que autem sit vidua, que eiecta, vel meretrix, Ieronimus ad Fabiolam de veste sacerdotali ostendit dicens:

Que sit vidua, vel que eiecta, vel meretrix.

Vidua est cuius maritus mortuus est. Eiecta, que a marito vivente proicitur. Meretrix, que multorum libidini patet. Sed postea

quis primus ... ergo ... facere et ex necessitate est ... xxxiii. q. iii. ergo quod tenetur ... bigamo non sortitur ... quod nemo ... ergo ... licet facere ... et hec sequitur quod aliquis pro uno ... meretur ... est ... xxiii. q. i. ... item ex hoc sequitur quod aliquis ex uno ... et meretur et ... meretricem ... dum cognoscit uxorem ut xxxiii. q. v. c. i. et quod una res ... cum ... posset tamen dici quod si maritus ... debitum uxori corrupte non ... sibi quam possit promoveri, quia tunc potius dicitur cognosci ab uxore quam cognoscere ipsam ut xxxii. q. ii.

... xxvii. q. ii. ... et ideo non videtur esse ibi plenum sacramentum vel ... contingit quod ... persona presumitur qui ... cum ancilla. b.

.n. Vidua meretrix. alibi dicitur meretrix cuius turpitudo publice venalis est ut xxxii. q. iiii. meretrices. b.

.o. Multorum. quod admisit plures ... xxxiiii. ... ut ... de clerico excommunicato. Latores. b.

[illegible marginal glosses]

a [Subdiaconus.] colligitur casum ex eo quod dicitur s. xxxi. di. c. similiter infra.
b [Inter lectores.] dicit ecclesia post primum clericale ut lxxxiii. di. quisquis. [illegible] hec ex dispensatione que remanet in sacris ordinibus. b.

c [Lectoris fiat.] sic ergo dispensat papa. [illegible]

d [Presbiteri alienatum] [illegible]

e [Valentino.] hunc casum habes ex eo quod [illegible] b.

f [Sociata eum ualentino.] b.

g [In quibus sequitur] [illegible]

h [Vel quia uix.] [illegible]

i [Sept. alee.] [illegible]

D. XXXV

temporum defectum condescendens papa Martinus in minoribus ordinibus eos constitui permisit. non regulam prefigendo dicens: Inter lectores et hostiarios deputetur subdiaconus qui uiduam duxerit uxorem.

Si subdiaconus uiduam uxorem duxerit, inter lectores et hostiarios habeatur. Ita ut apostolum non legat. Necessitate tamen exigente bigami usque ad subdiaconatum possunt promoueri non de rigore. Unde idem Martinus papa ait. Uiduam ducens uxorem lector si uiduam subdiaconus non potest.

Lector si uiduam alterius uxorem acceperit: in lectoratu permaneat. aut si necessitas fuerit subdiaconus fiat. nichil autem supra. Similiter si bigamus fuerit. Quibus autem propria coniugia prohibentur. interdicitur etiam nuptialibus conuiuiis interesse. Unde in agatensi concilio legitur. Nuptiarum conuiuiis presbiteri, diacones, subdiacones interesse non debent.

Presbiteri, diacones, subdiacones, et deinceps quibus ducendi uxores licentia non est, etiam alienarum nuptiarum euitent conuiuia. nec hiis cetibus misceantur ubi amatoria cantantur et turpia. aut obscenis motibus corporum choris et saltationibus efferuntur: ne auditus et obtutus sacris ministeriis deputatus turpium spectaculorum atque uerborum contagione polluatur. Uidua uero intelligenda est. si post sollempne fedus nuptiarum morte interueniente a uiro suo diuisa fuerit. Ceterum si antequam conueniant fatali necessitate ab alterutro diuisi fuerint. licet ex sponsalibus uxor sit appellata. non tamen post mortem sponsi et si in patrem sit ducta et tamen eo uelata. uidua appellatur: nec ex eius copula a sacris ordinibus aliquis prohibetur. Unde pelagius papa scribit. Qui eum alio uelatam non tamen illi nuptam uxorem duxerit sacerdos fieri non prohibetur.

Ualentino clerico.

Que mulier cum alio ante uelata: non tamen illi nupta sed uirgo permanens: post mortem eius cum quo uelata sponso erat. coniugali est copula sociata. qui eam uelatam accepit. nullum in promouendo generis obstaculum. quia nichil est quantum ad hunc articulum pertinet. quod et de canonicis obuiet ostenditur. A quibus ordinibus bigami prohibeantur. Et utrum reputentur bigami qui ante baptismum habuerit unam et post baptismum alteram. An liceat sortiri uxores in sacris ordinibus.

k [Ab exordio.] nec carnibus et tamen lamech fuit uenator et fuit [illegible] fecerunt non propter carnes. b. [illegible]
l [In signum.] ut per eam fideles [illegible] circumcisionis uel fuit signum [illegible]

nibus constitutis multorum auctoritatibus breuiter monstratum est. Sequitur autem in descriptione illa apostolica: ut sit sobrius: qui ordinandus est. non uinolentus. quod ex auctoritate ueteris testamenti introductum est. Ministri enim templi prohibentur uinum et siceram bibere. ne ebrietate grauentur corda eorum. ut sensus eorum semper uigeat et tenuis sit. Nam quia uenter mero estuans facile despumat in libidines. Unde noe in ebrietate nudauit femora. Loth quem sodoma non uicit: uina uicerunt. Quod autem uinolentus esse prohibetur. non semel sed frequenter uino repletus debet intelligi. hinc et in canonibus apostolorum legitur. Diaconus aut presbiter aut episcopus alee aut ebrietati deseruiens nisi desierit deponatur.

Episcopus aut presbiter aut diaconus alee atque ebrietati deseruiens aut desinat aut certe damnetur. Subdiaconus autem aut lector aut cantor similia faciens aut desinat aut communione priuetur. similiter et laicus. Item ieronimus. Esus carnium et uini post diluuium concessus legitur. post christi aduentum inhibitus.

Ab exordio conditionis humane. nec carnibus uescebamur. nec dabamus repudium. nec preputia nobis capiebantur in signum. hoc cursu: ad diluuium peruenimus. Post diluuium autem mandationes quas ferre nullus potuit: carnes ingeste sunt ad uescendum. et repudium concessa est duricia. et cultellus circumcisionis est appositus. quia dei munus plus crearat quam necesse est. Postquam autem christus uenit in fine temporum et O reuoluit ad A. et extremitatem retraxit ad principium nec repudium dare nobis permittitur. nec circumcidimur. nec comedimus carnes dicente apostolo. Bonum est uinum non bibere et carnes non comedere. Uinum enim cum carnibus post diluuium dedicatum est. Item ex eisdem epistolis. Alienum est a sapiente potationibus et ebrietati uacare.

Luxuriosa res est uinum et contumeliosa ebrietas. Omnis autem qui cum hiis miscetur non erit sapiens. Idem in michea propheta. Ignominiosum est sacerdoti ecclesie principes affluere deliciis.

Et qui deliciis affluunt et inter epulas atque delicias pudicitiam seruare se credunt. Prophetie sermo describit eos [illegible]

m [illegible] tollebatur per eas fides [illegible]

p [Complere.] [illegible]

q [Continuatio.] [illegible]

r [Ad a.] [illegible]

s [Nec comedimus.] [illegible]

t [Dedicatum est.] [illegible]

u [Ecce principes.] [illegible]

x [Prophetie.] [illegible]

k [Desinens.] [illegible]
l [Desinat.] non ergo per quolibet delicto [illegible]
[Si quoque peccant homines] [illegible]

y [Clerici.] [illegible]
z [Epulis.] [illegible]
[Delicias.] [illegible]
[Ebrietas.] [illegible]

Primus noe legitur in libro genesis quod post egressus de archa cepit exigere terram et plantauit uineam bibensque uinum [illegible]

sunt de spatiosis domibus lautisque conviviis, et multo labore expletis conquisitis. Et si vis scire quod descendendi sit per malas cogitationes et opera sua cum angelum lege. in tenebras scilicet exteriores, ubi erit fletus et stridor dentium. Animum confusio et ignominia est. Christum crucifixum pauperem et esurientem farsatis corporibus predicare, et ieiuniorum doctrinam rubentes buccas, tumentiaque ora proferre. Sed in apostolorum loco sumus, non solum sermonem eorum imitemur, sed conversationem et abstinentiam. Item Ambrosius in sermone de ieiunio. Divinum ad patrem resultat oraculum: In paradiso abstinentia, post paradisum edendi licentia cepit.

Sexto die bestie sunt create, et cum bestiis omnibus data est edendi potestas, et usus escarum. Ubi cibus cepit, ibi finis factus est mundi. Ibi cepit sua incrementa nescire, ubi cepit divina circa eum opera feriari. Quo indicio declaratum est, quod per cibos mundus habet minuitur; per quos ipse desiuit augeri. Et infra. Ut sciamus non esse novellum ieiunium, primam illic constituit legem de ieiunio. Et infra. Cuiusque nemo prevaricari noverat. Ut adhuc orta non esset, que prima est prevaricatio, indictum est ieiunium abstinentie lex a domino deo, prevaricatio legis a diabolo. Culpa per cibum, latebra post cibum, agnitio infirmitatis in cibo. Firmitatis virtus in ieiunio. Serpens suasor gule, dominus ieiunare disserit. Itaque gula paradiso regnantem expulit. Abstinentia ad paradisum revocavit errantem. Et infra. In principio generis humani ignorabantur ebrietates. Primus Noe vineam plantavit, detectaque naturam; sed ignorabat potentiam. Itaque vinum non suo peperit auctori. Sed illius ebrietas nobis suadet sobrietatem. Semel enim inebriatus est Noe, ut malum ebrietatis agnoscit iuniori suo: ad remedium temperavit, non effudit ad vicium. Manebat autem anteriori vinum inveniret: omnibus indiscussa libertas. Nemo sciebat a consorte nature sue obsequia servitutis exigere. Non esset hodie servitus, si ebrietas non fuisset. Obrepserat quidem tamen fine plasmatis immunda manebat, in adhuc pene pietatis reverentia. Lesa pietas est, dum irridetur ebrietas. Non illi vita solus nocuit vina quod cepe-

runt. Sed in illis amplius quorum oculis cuiusmodi ebriosorum nudabantur. Et infra. Legitur etiam quod preterea Loth inebriaverit filie in monte, ad quem timentes incendium Sodomitarum confugerant, et habitabant in spelunca. Fuit itaque ebrietas incestus origo, pessime generationis tenior parvus. At non Abraham vina in suo convivio ministravit. Sed immolabat vitulum, butirum et lac. Et angelis hospitibus exhibebat. Recte enim illic deerat malum peccati, ubi erat remissio peccatorum. Deinceps annuntiavit dominum Iohel, non manducans panem, neque bibens vinum. Qui enim Christum annuntiat, ab omni incitorum incentivo prestare se debet alienum. Item ex concilio Agatensi. Triginta diebus a communione abstineat clericus, quem ebrium esse constiterit.

Ante omnia clericis vetetur ebrietas, que omnium viciorum fomes ac nutrix est. Itaque eum, quem ebriosum fuisse constiterit, ut ordo patitur, aut triginta dierum spatio a communione submoveri, aut corporali subdatur supplicio.

Oportet enim ordinandum esse prudentem, quoniam et eos nonnumquam decet, qui sub nomine simplicitatis excusant stultitiam sacerdotum. Prudentem autem episcopum oportet intelligi, non solum litterarum peritia, verum etiam secularium negociorum dispensatione. Unde et in epistola Gelasii pape legitur sic. Illiterati et corpore vitiati non promoveantur ad clerum.

Illiteratos autem aliquos per corporis minutos nullus presumat ad clericorum ordinem promovere, quia litteris carens sacris non potest esse aptus officiis, et vitiosum deo nichil prorsus offerre legalia precepta sanxerunt. Similiter quod scriptores abscidit. Item Zosimus papa. Ad summum sacerdotium non aspiret, qui divinis disciplinis per ordinem non est imbutus vel eruditus.

Qui ecclesiasticis disciplinis per ordinem non est imbutus, et temporum approbatione divinis stipendiis eruditus, nequaquam ad summum ecclesie sacerdotium aspirare presumat, et non solum in eo ambitio inefficax habeatur, verum etiam ordinatores eius careant eo ordine, quem precepta patrum crediderint presumendum. Ecce quantam sacrarum litterarum oportet episcopum habere peritiam. Unde in veteri testamento iubetur etiam ornamentis pontifex rationale ferebat in pectore, in quo scribebatur manifestatio et veritas, quia in pectore pontificis debet manifesta esse cog-

D. XXXVI

potest uel aliquo quo non potest dispensare ... agitur cum talibus necesse est ... b.
Ecce pontifex. legitur in exodo quod precepit dominus moysi ut mitteret ...

Per eorum igitur dominus deus meus da mihi sapientiam et intellectum ut ... coram populo tuo ... et ... multos et gloriam sed sapientiam tamen sapientia et scientia ...

... nitio uitatis. Hinc etiam uectes quibus archa portabatur, iugiter anulis erant inserti, ut cum archa esset portanda, nulla fieret mora de intromittendis uectibus. Quia predicatores per quos ecclesia circumfertur, sacris litteris semper debent insistere, ne tunc querant discere, cum ex officio alios debeant docere. Hinc etiam Dauid, prius ex gratia spiritus sancti donum sciencie percepit, et postea ad regni administrationem assecutus est. Salomon quoque non diuitias, non longa tempora huius uite, sed sapientiam a deo petiit, et impetrauit. Hinc etiam dominus prius posuit uerba sua in ore prophete, et postea constituit eum super gentes et regna, dicens ad Ieremiam: Ecce dedi uerba mea in ore tuo. Ecce constitui te super gentes et regna et cetera. Hinc et Malachias ait: Labia sacerdotis custodiunt scientiam, et legem exquirunt de ore eius, quia angelus domini exercituum est. Hinc etiam idem saluator noster prius in medio doctorum sedit, audiens illos et interrogans, et postea predicare cepit, quia prius quisque debet discere, et postea debet officium predicandi usurpare. Hinc et Salomon ait: Prius tempus tacendi, et postea loquendi, quia litteras prius tacendo discere, et postea loquendo predicare. Hinc idem dominus ait: Qui audit, dicat ueni. Hinc etiam prius apostolos docuit, deinde eos ad predicandum misit, dicens: Estote prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbe. Sic etiam post resurrectionem prius illis sensum aperuit, et scripturas explanauit, et postea dixit eis: Euntes in mundum et cetera. Unde cum de quinque panibus quinque milia hominum uellet reficere, prius panes accipiens fregit, et postea discipulis dedit, et per eos demum turbis apposuit, quia sacramenta legis et prophetarum prius discernendo exposuit, et postea eorum scientiam discipulis dedit, et tandem per eos illam fidelibus dispensauit. Hinc et Petrus cum ecclesie rectoribus scriberet, ait: Parati reddere rationem omni poscenti uos satisfactione de ea fide et spe que est in uobis. Hinc et Paulus scribens ad Thimotheum ait: Attende lectioni et exhortationi et doctrine. Ex quibus omnibus liquido colligitur, quod non sufficit prelatis bona conuersatio, et morum honestas, nisi addatur scientia doctrine. Unde sacerdotes ingressuri tabernaculum, prius lauabantur in labio eneo, quod fecerat Moyses ex speculis mulierum. Hinc etiam in canticis canticorum: Oculi per quos prelati intelliguntur esse assimilantur columbis, que resident iuxta fluenta plenissima. Hinc et Ieronimus in Leuitico.

Sacerdotis est scientiam legis habere, non tantum in libellis, sed et populo dare.

Si quis uult pontifex non tantum uocabulo esse, sed et merito, imitetur Moysen, imitetur Aaron. Quid enim dicitur de eis, quia non discedebant de tabernaculo domini. Erat ergo Moyses in tabernaculo domini indesinenter. Quid autem ei opus erat? ut aut a deo aliquid disceret, aut ipse populum doceret. Hec duo sunt pontificis opera, ut a deo discat legendo scripturas diuinas et sepius meditando, aut populum doceat. Sed illa doceat, que ipse a deo didicerit, non ex proprio corde, uel ex humano sensu, sed que spiritus sanctus doceat. Est et aliud opus quod facit Moyses. Ad bella non uadit, non pugnat contra inimicos. Sed quid facit? Orat, et donec orat, uincit populus eius. Si relaxauit et dimiserit manus, populus eius uincitur et fugatur. Oret ergo sacerdos ecclesie indesinenter, ut uincat populus qui sub ipso est hostes inuisibiles amalechitas, qui sunt demones inpugnantes eos, qui pie uolunt uiuere in Christo.

Sed queritur an secularibus litteris oporteat eos esse eruditos. De his in concilio Carthaginensi IIII scribitur:

Libros gentilium non legat episcopus.

Episcopus libros gentilium non legat, hereticorum autem legat aut pro necessitate, aut pro tempore. Item Ieronimus ad Damasum papam de prodigo filio.

Reprehenduntur sacerdotes qui obmissis euangeliis et prophetiis comedias legunt.

Sacerdotes dei omissis euangeliis et prophetiis uidemus comedias legere, amatoria bucolicorum uersuum uerba cantare, tenere Virgilium, et id quod in pueris est causa necessitatis, crimen in se facere uoluptatis. Item.

In uanitate et obscuritate sensus ambulant qui secularibus disciplinis occupantur.

Nonne uobis uidetur in uanitate sensus et obscuritate mentis ingredi, qui diebus ac noctibus in dialectica arte torquetur, qui fisicus perscrutator oculos trans celum leuat, et ultra profundum terrarum et abissi in quoddam inane demergitur?

D. XXXVII.

[illegible]

Qui iambum feriet, quod tantam uitiorum
siluam in suo studiosus corde distinguit
et agentem, et ut ad alteram partem transeat.
quod diuitias per fas et nefas querunt. qui
adulantur regibus, hereditates captant alie-
nas, et opes congregant, quas in momento
cui sit relicturus ignorat. Idem in
Ysaia. Qui scripturas sacras male intelligunt uel
Uino inebri- seculari scientia abutentes uino
antur. qui scripturas inebriantur. et siceram.
sacras male intelligunt atque peruertunt.
Siceram: quia abutuntur seculari scientia uel
sapientia, et dialecticorum tendiculis, que
non tam uincula sunt appellanda quam fan-
tasmata. id est umbre quedam et ymagines,
que cito pereunt et resoluuntur. Idem.
Secundum tropologiam presertim prophetas eas de-
bemus accipere qualiter scripturarum uerba
accipiunt, quam sensus sanctus sonat, et diuinos esse
quod conceperit mentis sue incerta furore: qui
uera pronuntiant absque diuinorum uer-
borum auctoritate. Item. Quicumque
scripturas non intelligunt ita ut res uer-
itas habet: uuam acerbam comedunt.
Idem in epistola ad ephesios. Reprehendun-
tur episcopi qui filios suos secularibus litteris
Legant episcopi atque presbiteri, qui erudiunt.
filios suos secularibus litteris erudiunt, et
faciunt illos comedias legere, et mimo-
rum turpia scripta cantare de eccle-
siasticis sumptibus forsitan eruditos, et quod
in corbanan pro peccato uirgo uel uidua.
uel substantiam suam totam effundens quilibet
pauper obtulerat, hoc kalendarium strenam.
et saturnalitiam sportulam, et mineruale
munus, Gramaticus et orator aut
in sumptus domesticos, aut in templi
stipes, aut sordidum conuertit in lucrum.
Heli sacerdos ipse sanctus fuit. sed quia filios su-
os non erudiuit in omni disciplina et cor-
reptione, supinus cecidit, et mortuus est.
Item rabanus de ecclesiasticis pressuris.
Ieronimus ab angelo uerberatur, quia cice-
Legimus de beato ronis libros legebat.
Ieronimo, quod cum libros legeret cicero-
nis, ab angelo correptus est, eo quod uir christianus
paganorum figmentis intenderet.
Hinc est filius ille prodigus in euan-
gelio reprehenditur, qui de siliquis quas por-
ci manducabant, uentrem suum implere
cupiebat. Hinc et origenes consteatur ranas
quibus egyptii sunt percussi, inanem dialecticorum gar-
rulitatem et sophistica argumenta intelligi.

[illegible]

Ex quibus omnibus colligitur quod non est ab eccle-
siasticis secularium litterarum querenda peritia.
Sed econtra legitur, et quod moyses et daniel omni
scientia egyptiorum et caldeorum eruditi fuerunt.
Legitur et quod precepit dominus filiis israel ut
expoliarent egyptios auro et argento,
moraliter instruens, ut siue aurum sapie-
ntie siue argentum eloquentie apud poetas inue-
nerimus, in usus salutifere eruditionis con-
uertamus. In leuitico etiam primitias mellis,
id est dulcedinem humane eloquen-
tie domino iubemur offerre.
Magi quoque tria munera domino obtule-
runt, in quibus nonnulli tres partes
philosophie uolunt intelligi. Unde
et ut in expositione psalmorum cassiodorus
testatur. Omnis splendor rethorice elo-
quentie, omnis modus poetice locutionis, que-
libet uarietas decore pronuntiationis a
diuinis scripturis sumpsit exordium.
Unde et ambrosius ait super epistolam ad co-
losenses. Omnis ratio superne scientie uel terrene
creature in eo est qui est caput earum et
auctor, ut qui hunc nouit, nichil ultra
querat, quia hic perfecta uirtus est et sapientia. Quic-
quid alibi queritur, hic perfecte inuenitur.
In daniele et salomone ostendit deus in-
fidelibus se esse auctorem totius sapientie, quod in-
fideles non putant, quia non leguntur in euangeliis
et prophetis astrologia et alia huiusmodi,
que despecta sunt, quia nichil ualent ad sa-
lutem, sed mittunt in errorem, et dum his
student, curam anime non habent.
Qui uero christum nouit, thesaurum sapientie
et scientie inuenit, quia id nouit quod utile est.
Hinc etiam beda in libro regum ait. Non
prohibentur clerici seculares litteras
Turbat acumen legentium et legere.
deficere cogit, qui eos a legendis secularibus
libris omnimodo existimat prohibendos.
In quibus siqua inueniuntur utilia,
quasi sua sumere licet. Alioquin moyses
et daniel sapientia et litteris egyptiorum et
caldeorum non paterentur erudiri, quorum
tamen superstitiones et delicias horrebant.
nec ipse magister gentium aliquos uersus poe-
tarum suis uel scriptis indidisset uel dictis.
Cur ergo legi prohibentur que tam
rationabiliter legenda probantur?
Sed seculares litteras quidam legunt ad
uoluptatem, poetarum figmentis et orna-
tu uerborum delectati. quidam uero eas ad
eruditionem addiscunt, ut errores gentilium

[illegible]

[illegible]

talium legendo detestentur. et utilia que in eis inuenerint. ad usum sacre scripture eruditionis deuotione mutant. Tales laudabiliter seculares litteras addiscunt. Unde beatus gregorius quendam episcopum non reprehendit, quia eas didicerat. sed quia contra episcopale officium pro lectione euangelica grammaticam populo exponebat. hinc et ambrosius scribit super lucam. Seculares littere legende sunt ut non ignorentur.

Legimus aliqua ne negligantur. legimus ne ignoremus. legimus non ut teneamus. sed ut repudiemus. Item textus super epistolam ad titum. Grammatica legenda est ut per eam sacre scripture intelligantur.

Si quis grammaticam artem nouit. uel dialecticam. ut recte loquendi rationem habeat. et inter uera et falsa diiudicet. non improbamus. Geometria autem et arithmetica et musica habent in sua scientia ueritatem. sed illa non est scientia pietatis. Scientia autem pietatis est nosse legere scripturas. et intelligere prophetas. in euangelio credere. apostolos non ignorare. Grammaticorum autem doctrina potest et proficere ad uitam. dum fuerit in meliores usus assumpta. Item. Exemplo danielis probatur non esse peccatum secularium litteris erudiri.

Qui de mensa et uino regis noluerunt comedere. ne pollerentur. utique si sapientiam atque doctrinam babiloniorum scirent esse peccatum. numquam acquiescerent discere quod non licebat. Discunt autem non ut sequantur. sed ut iudicent atque conuincant. Quemadmodum si quispiam aduersum mathematicos. uelit scribere. imperitus matheseos. risui pateat. et aduersus philosophos disputans si ignorat dogmata philosophorum. Discant ergo eo more doctrinam caldaicam quo moyses omnem sapientiam egyptiorum didicerat. Item. Si quando cogimur litterarum secularium recordari. et aliqua ex his discere que olim omisimus. non est nostre uoluntatis. sed ut ita dicam grauissime necessitatis. ut probemus ea que a sanctis prophetis ante secula multa predicta sunt. tam grecorum quam latinorum et aliarum gentium litteris contineri. Item ex sinodo eugenii pape. Magistros et doctores episcopi congruis locis constituant.

De quibusdam locis ad nos refertur. neque magistros. neque curam inueniri pro studio litterarum.

Idcirco ab uniuersis episcopis subiectis plebibus. et aliis locis in quibus necessitas occurrerit. omnino cura et diligentia habeatur. ut et magistri et doctores instituantur. qui studia litterarum liberaliumque artium dogmata assidue doceant. quia in his maxime diuina manifestantur et declarantur mandata. Item augustinus in libro contra manicheos. Auctoritate gentilium confirmantis non uidetur atque conuincitur.

Si quid uero de deo sibilla uel orpheus. aliique gentium uates atque philosophi predixisse perhibentur. ualet quidem aliquid ad paganorum uanitatem reuincendam. non tamen ad istorum auctoritatem amplectendam. Quantum enim distat de christi aduentu inter predicationem angelorum. et confessionem demonum. tantum inter auctoritatem prophetarum. et curiositatem sacrilegorum scriptorum. Item clemens papa. Ad intelligentiam sacrarum scripturarum secularium peritia necessaria ostenditur.

Relatum est nobis. quod quidam in uestris partibus commorantes sane doctrine aduersantur. et pro uestris uidentur. non secundum traditiones patrum. sed iuxta suum sensum docere uidentur. Multas uero enim quidam ut audiuimus uestrarum partium ingeniosi homines ex his que legunt ueri similitudines capiunt. et ideo diligenter obseruandum est. ut lex dei cum legitur. non secundum propriam ingenii uirtutem uel intelligentiam legatur. uel doceatur. Sunt enim multa uerba in scripturis diuinis. que possunt trahi ad eum sensum. quem sibi sponte unusquisque presumpsit. sed non oportet. Non enim sensum alienum extrinsecus et extraneum debes querere. ut quoquo modo ipsum ex scripturarum auctoritate confirmes. sed ex ipsis scripturis sensum capere ueritatis oportet. et ideo oportet ab eo scientiam addiscere scripturarum. qui eam a maioribus secundum ueritatem sibi traditam seruat. ut et ipse possit eam quam recte susceperit competenter asserere. Cum enim ex diuinis integram quisque et firmam regulam ueritatis susceperit. absurdum non erit si aliquid et ex eruditione communi. ac liberalibus studiis que forte in pueritia attigit. ad assertionem ueri dogmatis conferat. ita tamen ut ubi uera didicit falsa et simulata declinet. Item ysidorus in libro sententiarum.

[illegible]

Quare prohibeatur christiano poetica figmenta legere.

Ideo prohibetur christiano figmenta legere poetarum, quia per oblectamenta fabularum nimium mentem excitant ad incentiva libidinum. Non enim solum thura offerendo demonibus immolatur, sed etiam eorum dicta libentius capiendo.

Et itaque ex premissis auctoritatibus apparet quod sacerdotibus semper debet esse ad usum. quia cum per ignorantiam fuerint exceati aliis ducatum prestare ceperint, ambo in foveam cadunt. Unde dicitur in psalmo: Obscurentur oculi eorum ne videant, et dorsum eorum semper incurva. Cum enim obscurentur illi qui preeunt ad ferenda onera peccatorum, facile sequentes inclinantur. Elaborandum itaque est sacerdotibus ut ignorantiam a se quasi pestem quandam abiciant. Licet enim servus nesciens voluntatem domini sui et non faciens, dicatur vapulare paucis, non tamen hoc de omnibus generaliter intelligitur. Ut enim apostolus ait: Qui ignorat, ignorabitur. Quod de eo intelligendum est, qui noluit intelligere ut bene ageret. Unde Augustinus ait in libro questionum: Non omnis ignorans immunis est a pena. Ille enim ignorans potest excusari a pena, qui quod disceret non invenit. Illis autem hoc ignosci non potest, qui habentes a quo discerent operam non dederunt.

D. XXXVII[I]

Cum itaque voluntaria ignorantia omnibus sit noxia, sacerdotibus est periculosa. Unde in Toletano concilio legitur:

Sacerdotibus maxime ignorantia est vitanda.

Ignorantia mater cunctorum errorum maxime in sacerdotibus dei vitanda est, qui docendi officium in populo dei susceperunt. Sacerdotes enim legere sacras scripturas ammonentur, Paulo apostolo dicente ad Thimotheum: Attende lectioni et exhortationi, doctrine quoque, et semper permane in his. Sciant igitur sacerdotes sacras scripturas et canones, et omne opus eorum in predicatione et doctrina consistat, atque edificent cunctos tam fidei scientia quam operum disciplina. Item ex eodem.

Officiale libellum ab episcopo accipiant presbiteri cum ordinantur.

Quando presbiteri in parrochiis ordinantur, libellum officialem a sacerdote suo accipiant, ut ad ecclesias sibi deputatas instructi accedant, ne per ignorantiam etiam in ipsis divinis sacramentis offendant. Cum vero ad letanias vel ad concilium venerint, rationem episcopo suo reddant, qualiter susceptum officium celebrent vel baptizent. Item Leo episcopus Constantinopolitanus.

Inscientia sacerdotum non excusatione digna.

Si in laicis videtur intollerabilis nec inscientia, quanto magis in his qui presunt, nec excusatione est digna nec venia. Item Celestinus omnibus orthodoxis episcopis.

Canones non liceat sacerdotibus ignorare.

Nulli sacerdotum liceat canones ignorare, nec quicquam facere quod patrum regulis possit obviare. Que enim a nobis res digne servabitur, si decretalium norma constitutorum pro aliquorum libitu licentia populis permissa frangatur? Item ex decretis sancti Augustini.

Que sunt sacerdotibus necessaria ad discendum.

Que ipsis sacerdotibus necessaria sunt ad discendum, id est sacramentorum liber, lectionarius, antiphonarius, baptisterium, compotus, canones penitentiales, psalterium, omelie per circulum anni dominicis diebus et singulis festivitatibus apte. Ex quibus omnibus si unum defuerit, sacerdotis nomen vix in eo constare poterit. Quia valde periculose evangelice mine sunt, quibus dicitur: Si cecus ceco ducatum prestet, ambo in foveam cadunt. Item Zepherinus papa ex VII. sinodo.

Que oporteat eum scire qui ordinandus est episcopus.

Omnes psallentes repromittimus deo: In iustificationibus tuis meditabor, non obliviscar sermones tuos. Quod omnes quidem christianos observare saluberrimum est, sed precipue hos qui sacerdotalem consecuti sunt dignitatem. Unde diffinimus omnis qui ad episcopatus provehendus est gradum, omnibus modis psalterium nosse, ut ex hoc et omnis clerus qui sub eo fuerit ita moneatur et imbuatur. Inquiratur autem diligenter a metropolitano si in promptu habeat legere scrutabiliter et non transitorie tam sacros canones et sanctum evangelium quam apostoli librum et omnem divinam scripturam, atque secundum mandata conversari atque docere populum sibi commissum. Substantia enim summi sacerdotii nostri sunt eloquia divinitus tradita, id est vera divinarum scripturarum disciplina, quemadmodum magnus prebet Dionisius. Quod si disceptatur, et non libenter facere et docere minime spopondit, nullatenus consecretur. Ait enim propheta deus: Tu scientiam repulisti, et ego repellam te ne sacerdotio fungaris michi.

Item ex concilio Carthaginensi IIII.

Placuit ut ordinandis episcopis vel clericis prius ab ordinatoribus suis decreta conciliorum auribus eorum inculcentur, ne se aliquid contra statuta conciliorum fecisse peniteat.

Item Zepherinus papa. Sacre scripture inherentes non obscurantur iniquitate mundana.

Sicut stellas celi non extinguit nox, sic mentes fidelium inherentes sacre scripture non obscurat mundana iniquitas.

Item Ieronimus in Ysaiam. Ignoratio scripture est ignoratio Christi.

Iuxta apostolum Paulum Christus Dei virtus et Dei sapientia est. Ignoratio scripturarum est ignoratio Christi.

Item Gregorius in moralibus. A Domino nesciuntur vel ignorantur, qui ea que Dei sunt sapiunt vel ignorant.

Qui ea que Dei sunt sapiunt a Domino sapiuntur, et qui ea que Dei sunt nesciunt a Domino nesciuntur, Paulo attestante qui ait: Si quis ignorat, ignorabitur.

Item idem. Quicumque stultus est in culpa, sapiens erit in pena.

Item Augustinus. Non qui aliquid nescit, sed qui putat se scire quod nescit, errare probatur.

Quamvis errare quantum possumus cura cavendum sit, non solum in maioribus verum etiam in minoribus rebus, nec nisi rerum ignorantia possit errari. Non est tamen consequens, ut continuo erret quisquis aliquid nescit, sed quisquis se existimat scire quod nescit. Pro vero quippe approbat falsum, quod erroris est proprium. Verumtamen in qua re quisque erret, interest plurimum. Nam in una eademque re et nescienti sciens, et erranti non errans recta ratione preponitur. In diversis autem rebus, id est cum iste scit alia, ille alia, et iste utiliora, ille minus utilia vel etiam noxia, quis non in eis que ille scit et preferat nescientem? Sunt enim quedam que nescire melius est quam scire.

Sed licet per ignorantiam generetur error, aliquid vitiosum proferatur plebi vel episcopi, non tamen ideo a scolasticis sunt despiciendi. Eorum vitia magis quam verborum sunt precavenda. Unde Augustinus in libro de cathezizandis rudibus. Non irrideant scolastici ecclesiasticam simplicitatem.

Sedulo monendi scolastici sunt ut humilitate induti christiana discant non contempnere quos cognoverint morum vitia quam verborum amplius devitare, et cordi casto linguam exercitatam nec conferre audeant, quam preferre consueverant.

Maxime enim utile est nosse, ita esse preponendas verbis sententias, ut preponitur animus corpori. Ex quo fit, ut ita malle debeant veriores quam disertiores audire sermones, sicut malle debent prudentiores quam formosiores habere amicos. Noverint etiam non esse vocem ad aures Dei nisi animi affectum. Ita enim non irridebunt, si aliquos antistites et ministros ecclesie forte animadverterint vel cum barbarismis et soloecismis Deum invocare, vel eadem verba que pronuntiant non intelligere, perturbateque distinguere. Non quia ista minime corrigenda sunt, ut populus ad id quod plane intelligit dicat amen. Sed tamen pie toleranda sunt ab eis qui didicerint, ut sono in foro, sic voto in ecclesia benedici. Itaque forensis illa non numquam forte bona dictio, numquam tamen benedictio dici potest.

Item Clemens papa. Propter obprobrium secularium a parvulis et minimis non erubescat discere episcopus.

Nullus episcopus propter obprobrium secularium vel nobilitatem generis a parvulis vel minimis eruditus, si quid forte est utilitatis aut salutis inquirere negligat. Qui enim rebellionem vivit, et discere atque agere bona recusat, magis diaboli quam Christi membrum esse ostenditur, et potius infidelis quam fidelis esse monstratur.

D. XXXIX

Ecce pleniarie monstratum est, quod sacerdotes oportet litteratos tam sacrarum quam secularium esse peritos. Nunc queritur an secularium negociorum oporteat eos habere peritiam. Hanc prelatis esse necessariam multis rationibus probatur. Debent namque prelati subditis non solum spiritualia, sed etiam carnalia subsidia ministrare exemplo Christi, qui turbas sequentes non solum verbo docebat, sed etiam virtute sanabat, corporalibus alimentis reficiebat. Verum prelati hec omnia plene perficere possunt, secularium negociorum oportet eos habere sollertiam, ut eorum cautela et ecclesie servientes in dampnis eius necessaria pro suo subministret. Unde quidam in episcopum electus a beato Gregorio pro sua simplicitate repellitur, ne eius occasione res ecclesie dilapidarentur. Unde idem scribit nobilibus civibus Neapolitanis. Secularium negociorum imperiti non sunt in episcopos ordinandi.

Petrus diaconus, quem quidem electum de omnibus asseritis, omnino ut didicimus simplex est.

et nostris temporibus talis inveniminus, ante debet constitui: qui non solum de salute animarum, verum etiam de extrinseca utilitate et cautela sciat esse sollicitus.

Opportet quoque episcopum esse ornatum, hospitalem. Ornamenta episcopalia virtutes debent intelligi: que a domino ei reponuntur, dum dicitur: Sacerdotes eius induam salutare. Unde in veteri testamento variis vestibus ex precepto domini sacerdotes ornati leguntur, quia multimodis virtutibus debet splendere vita pontificis, ut gradui conferat decorem, quem ab eo non accepit.

Non enim loca, sed vita et mores sanctum faciunt sacerdotem. Unde ex officio suscepto non licentiam peccandi, sed necessitatem bene vivendi se noverit assecutus. Unde Simachus papa ait. Officium sacerdotii non confert, sed adimit licentiam delinquendi.

Non nos beatum Petrum, sicut dicitis, a domino cum sedis privilegio, vel successores eius peccandi licentiam iudicamus suscepisse. Ille perpetuam dotem meritorum cum hereditate innocentie transmisit ad posteros. Quod illi concessum est pro actuum luce, ad illos pertinet, quos par conversationis splendor illuminat. Quis enim sanctum dubitet esse, quem apex tante dignitatis attollit? In quo si desunt bona acquisita per meritum, sufficiunt que a loci predecessore prestantur. Aut enim claros fastigia ad hec erigit, aut qui eriguntur illustrat. Item Ieronimus. Filii sanctorum sunt qui exercent opera eorum.

Non est facile stare in loco Petri et Pauli, tenere cathedram regnantium cum Christo, quia hinc dicitur: Non sanctorum filii sunt qui tenent loca sanctorum, sed qui exercent opera eorum. Item Gregorius. Morum nobilitas non loci vel generis sacerdotes

Nos qui presumus non ex locorum vel generis nobilitate, sed morum nobilitate innotescere debemus, non urbium claritate, sed fidei puritate. Item de Anastasio presbitero. Merita nos deo coniungunt, non loca.

Non loca vel ordines creatori nostro nos proximos faciunt, sed nos aut merita bona ei coniungunt, aut mala disiungunt. Item Iohannes Crisostomus. Ex magnitudine peccati vel dignitatis quis homo gravius sonat eius fornicatio (?)

Cadit in peccatum propter duas causas, aut pro magnitudine peccati, aut propter altitudinem dignitatis. Item ex gestis Bonefacii martyris.

Deponatur apostolicus qui suae et fratrum salutis est negligens.

Si papa sue et fraterne salutis negligens deprehenditur, multis et remissus in operibus suis et insuper a bono taciturnus, quod magis officit sibi et omnibus, nichilominus innumerabiles populos catervatim secum ducit primo mancipio gehenne, cum ipso plagis multis in eternum vapulaturus. Huius culpam istic redarguere nullus mortalium presumit, quia cunctos ipse iudicaturus, a nemine est iudicandus, nisi deprehendatur a fide devius; pro cuius perpetuo statu universitas fidelium tanto instantius orat, quanto suam salutem post deum ex illius incolumitate animadvertunt propensius pendere. Item Augustinus ad Valerium. Non ordines, sed vite merita nos deo commendant.

Ante omnia peto, ut cogitet religiosa prudentia tua nichil esse in hac vita et maxime in hoc tempore facilius et letius et hominibus acceptabilius episcopi et presbiteri aut diaconi officio. Sed si perfunctorie atque adulatorie res agatur, nichil apud deum miserabilius et tristius et dampnabilius. Idem. Nichil est in hac vita et maxime in hoc tempore laboriosius et difficilius et periculosius presbiteri aut diaconi vel episcopi officio. Sed apud deum nichil beatius, si eo modo militetur, quo noster imperator iubet. Quis autem sit modus, nec a pueritia, nec ab adolescentia mea didici, et eo tempore quo discere ceperam, vis michi facta est merito peccatorum meorum. Nam quid aliud existimem nescio, ut secundus locus gubernaculorum michi traderetur, qui remum tenere non noveram. Item Ysidorus. Corrumpitur et ad nichilum redigitur sacerdotium, nisi legaliter et iuste servetur.

Sicut viri et mulieris digna coniunctio unum facit matrimonium, et sic duorum copulatio unum facit corpus, ita clericus sacerdotum, quia unum faciunt presbiterum, et electio et consecratio unum faciunt episcopum, quia omnia unum efficiuntur corpus, quod cetius corrumpitur et ad nichilum redigitur, nisi legaliter conservetur et iuste vivendo laudetur. Item Ambrosius. De eodem.

Illud autem adverte, quia extra paradisum vir factus est, mulier intra paradisum, ut advertas quod non loci, non generis nobilitate, sed virtute unusquisque comparat sibi gratiam.

vel nobilitatis vel dignitatis pro aliquo non presumitur ut vi. q. i. ... ar. contra ... nobilitatem. ar. ... b.

Quisquis rebus quibus utitur ... malo et minoribus ... tollatur ...

Denique extra paradisum homo est in inferiori loco. Tunc factus melior inventus est. Et illa que in meliori loco hoc est in paradiso facta est: inferior inventa est. Item Gregorius. **Gratia non loca quibuslibet animam salvare possunt.**

Quibuslibet occulta loca sine gratia animam salvare non possunt. Quod aliquando temporis qui conspicitur criminibus electorum. Nam loth in ipsa perversa civitate fuit iustus: in monte peccavit. Sed ista cur dicimus? et maiora novimus. Quid enim paradiso locum dulcius? Quid celo securius? et tamen homo de paradiso, et angelus de celo peccando cecidit.

Adam primus homo per peccatum **De eodem.** Item. [Adam primus homo per peccatum] de paradiso eiectus est. hoc est quia nobilitatem dei a se deiecit. nobilitate loci privatus est.

Item Iohannes Crisostomus. **Non est vere sacerdos omnis qui nominatur sacerdos.**

Multi sunt sacerdotes, et pauci sacerdotes. multi nomine et pauci in opere. Videte ergo quomodo sedeatis super cathedram. quia cathedra non facit sacerdotem. sed sacerdos cathedram. non locus sanctificat hominem sed homo locum. Non omnis sacerdos sanctus. sed omnis sanctus sacerdos. Qui bene sederit super cathedram: honorem accipit cathedre. qui male sederit: iniuriam facit cathedre. Ideoque malus sacerdos de sacerdotio suo crimen acquirit. non dignitatem. In iudicio enim sedes. siquidem si bene vixeris et bene doceas populum instruis. Si bene docueris et male vixeris: teipsum solum condempnabis. Nam bene vivendo et bene docendo populum instruis. quomodo vivere debeat. Bene autem docendo et male vivendo deum instruis quomodo te debeat condempnare. Item.

Quicumque desideraverit primatum in terra: inveniet confusionem in celo. nec inter servos Christi computabitur qui de primatu tractaverit. Non unusquisque eorum festinet quomodo aliis maior appareat. sed quomodo omnibus inferior videatur. Quoniam non qui maior fuerit in honore: ille est iustior. sed qui fuerit iustior: ille maior est.

Ecce quibus oportet sacerdotem esse ornatum moribus. Preterea oportet illum esse ornatum in exterioribus. habitu videlicet et incessu. habitu ut nec fulgidis nec sordidis vestibus se ornet. Ut enim ait Ieronimus. nec affectare sordes: nec exquisite delitie: laudem pariunt. Quod tamen de vestibus, hoc de cibis intelligendum est. Unde Augustinus ait in libro de doctrina christiana.

Pro moribus eorum est quibus utimur alimentis et ...

Quisquis rebus pretereuntibus **uti debemus ...**
Quibus restrictius utitur quam sese habent mores eorum cum quibus vivit: aut intemperans. aut superstitiosus est. Quisquis vero sic eis utitur. ut metas consuetudinis bonorum inter quos versatur excedat. aut aliquid significat. aut flagitiosus est. In omnibus enim talibus non usus rerum. sed libido in culpa est. Quid ergo locis et temporibus et personis conveniat. diligenter attendendum est. ne temere flagitia reprehendamus. Fieri enim non potest. ut sine aliquo vitio cupiditatis vel voracitatis pretiosissimo cibo sapiens utatur. Insipiens autem fedissima gule flamma in vilissimum holus ardescat. Et sanus quisque maluerit more domini pisce vesci. quam lenticula more Esau nepotis Abraham. aut ordeo more iumentorum. Non enim propterea continentiores nobis sunt plerique bestie: quia vilioribus vescuntur escis. Nam in huiusmodi omnibus rebus non ex earum rerum natura quibus utimur. sed ex causa utendi. vel modo appetendi. vel probandum est vel improbandum est quod facimus. Item Augustinus super epistolam Iohannis. **Non cibus sed appetitus in culpa est.**

Delicie quedam si absque desiderio preparentur: non offendunt. et viles cibi appetentur accepti: impediunt profectum abstinentie. David namque aquam concupitam effudit. et Helyas carnem comedit. Idem in libro de ... **Ut sue infirmitatis consuetudine aliquibus cibis non cogantur divites uti.**

Non cogantur divites cibis pauperum vesci: utantur consuetudine infirmitatis sue. sed doleant se aliter abstinere non posse. Si consuetudinem mutant. egrotant. utantur superfluis. dent pauperibus necessaria. utantur pretiosis: dent pauperibus vilia. Item in libro questionum evangelii. **Equanimitas tolerandi non usus vel abstinentia cibi iusticiam facit.**

Quid dicit dominus in evangelio. Iustificata est sapientia ab omnibus filiis suis. Ostendit filios sapientie intelligere. non in abstinendo nec in manducando esse iusticiam. sed in equanimitate tolerandi inopiam. et temperantia per habundantiam non se corrumpendi. atque oportune sumendi vel non sumendi ea quorum non usus. sed concupiscentia reprehendenda est. Non enim interest omnino. quid alimentorum sumas. ut succurras necessitati corporis. dummodo congrua

D. XL

Legitur quod Iacob coxit pulmentum ad quod cum venisset frater eius Esau de agro lassus ait da michi de coctione hac rufa quoniam lassus sum. cui dixit Iacob vende michi primogenita tua et ille respondit en morior quid michi proderunt primogenita. Iacob ait iura ergo michi. iuravit Esau et vendidit primogenita et sic accepto pane et lentis edulio bibit et abiit parvi pendens quod primogenita vendidisset.

... vult ergo bibere set effudit eam. ... Divites ... non cogantur ... nobiles ...

Helias legitur in tertio libro regum quod cum Helyas fugeret ... Iezabel que persequebatur eum et venisset ...

in quibus alimentorum his cum quibus est vivendum est. neque enim cum sumas multum iustum est, cum videam aliorum stomachum cum sanitate cibis: et eo cum illi ipsi parvo quo sanantur ardentius et intolerabiliter nimio turpiter inhiare. Alios autem plus: paulo potiuntur quidem faciant: sed tolerabilior inopia ipsorum. vel ante horam positas et plas si id in tempore aut opus sit. aut necesse sit. cum tranquillitate aspice neque tange. Magis quidem nunc est non quod vel quantum alimentorum pro congruentia hominum. atque sue personalitudinis necessitate quis accipiat. sed quanta suavitate et serenitate animi careat. cum his vel oportet vel necesse est carere. ut illud in animo iam compleatur, quod apostolus dicit: Scio et minui habere. et scio habundare. ubique et in omnibus imbutus sum. et saciari et esurire et habundare et penuriam pati. omnia possum in eo qui me confortat. Item ex concilio Gangrensi. Parsimonia ciborum et vestimentorum, non dissolutio eorum laudatur.

Parsimoniam cum veste humili non reprobamus. sine ornatu pro corporis diligentiam inficatam laudamus. Dissolutos autem et fractos vestibus incessus non recipimus. pietatem in privatis domibus non excludentes. omnem locum in nomine domini edificatum et congregationem in ecclesia factam ad utilitatem communem recipimus: et bona opera super omnes in fratres pauperes exercemus. et sic cum scripturis traditiones benedicamus: et omnia que conveniunt temporibus apostolicis et sacrarum scripturarum preceptis in ecclesia fieri exoptamus. Item Gregorius. Sub specie virtutum sepe se vitia inferunt.

Sepe vitia se virtutes esse mentiuntur. ut tenacitas parsimonia. effusio largitas. crudelitas zelus. iusticie remissio pietas velit videri. Item ex concilio Carthaginensi .iiii. Mensa et supellex episcopi vilis debet esse: et victus pauper: et dignitatis sue auctoritatem querat.

Episcopus vilem supellectilem et mensam ac victum pauperem habeat. et dignitatis sue auctoritatem fide et vite meritis querat. hospitiolum quoque non longe ab ecclesia habeat.

Item ex eodem.

Clericus professionem suam et in habitu et incessu probet. et ideo nec vestibus nec calciamentis decorem querat. Sicut quidem in cibis mores eorum est quibus vivimus observare monemur, sic et de indumentis intelligendum est. Ut enim alibi dicitur: Quisque contemptus his cum quibus vivit.

lautiora vel austiora sibi preter ceteris indumenta, vel alimenta querat. aut intemperans sit: aut supersticiosus est. In mensa autem debet esse sacerdos ornatus, ut gravitate itineris maturitatem mentis ostendat. Unde hystoriographus ille, cum eius mutabilitatem describeret, cuius conscientia excitata erat. mentem vastabat. Inter cetera hoc et notabile indicatur: incessus ei modo citus, modo tardus.

D. XLII

Hospitalem vero sacerdotem oportet esse. ne sit in illo corporibus in iudicio dicetur: Hospes eram: et non suscepistis me. Qui iuxta apostolum secundum alios ad hospitalitatem debet invitare quomodo hospitalitatis exhortator poterit esse, qui domum propriam hospitibus claudit? Si enim sacerdos primum a se ipso et a domestica sua ecclesia debet exigere, quod postea populis imperet. sed primum imitando Christum ipse debet facere, quod postea doceat populum. necesse est ut pauperem hospicio recipiat. quatinus ad hospitalitatem facilius suo exemplo subditos attrahat. Ordinandus itaque sacerdos ad memoriam revocet quomodo Abraham et Loth pro hospitalitatis deo placuere. et angelos hospitio meruerunt recipere. quomodo angeli Sodomis hospitalem domum ingressi Loth cum familia sua liberaverunt. quomodo clausas domos cum hospitibus ignis ingressus perdidit. Quomodo etiam secundum Ieronimum. Aliena rapere convincitur, qui ultra necessaria sibi retinere probatur. ac sic per omnia opera se pietati instituat. ut et presentis vite subsidia et eterne claritatis premia a deo recipiat. Utraque enim pietati promittuntur. Unde apostolus scribens ad Thimotheum ait: Exerce te ipsum ad pietatem. Nam corporalis quidem exercitatio: ad modicum utilis est. Pietas autem utilis est ad omnia. habens promissionem vite, que nunc est et future. Ab hac quisquis alienus fuerit: in sacerdotem ordinari non potest. Si enim vidua ab ecclesia recipi prohibetur que pauperes non recepit in hospicio. que pedes sanctorum non lavit. que omne opus bonum non est executa. multomagis prohibendus est a sacerdotio, qui ab opere pietatis probatur alienus. Unde quidam hospitalitatis opera despicientes in Gangrensi concilio excommunicantur.

a [C]ontrus ex p̄mta (?) p̄m nomē ē, uel sacerdotem. h. multa sunt dissi ... b [Q]uicq; ... [illegible gloss]

[illegible gloss]

DXLII

Sit enī in eo statutū ē. Non ē̄ des-
piciendū q̄ cōuiuia paupib; exibēt.
Siquis despiciat eos qui fideliē agapas
.i. cōuiuia paupum exibent. ⁊ ppt
honorē dn̄i cōuocant fr̄es. ⁊ noluerit
cōmcare hui᷒cemodi cōuocatōib; paru
pendens q̄d gerit᷒. anathema sit.
Dicit ē̄ ioh̄s eūngelista. ī epl̄a sua q̄m
dā diotrepen exorcitat. q̄ nec paupes re-
cipiebat. ⁊ recipientes de ecc̄a sua eiciebat.
In hospitalitate aūt n̄ ē habend᷒ delect᷒
psonarū. s; indifferent᷒ quib;cumq;
sufficim᷒ hospitales nos exhibē debem᷒.
Vn̄ ioh̄s crisostom᷒ in epl̄a ad hebreos.
In recipiendis hospitibus nulla de
Quiescam᷒ ab hac ab ꝫ ē distinctio.
Quedā curiositate ⁊ diabolica. ⁊ pēptoria
Si eīm in clero electū se ē̄ dicat. si sacer-
dotē se noīat. scrutare. Non enī sine
picculo in talib; indiscussa cōmunio
est. circa maiora picculū uertit᷒. Non
enī das. s; accipis. Si uō p nutrimento
postulat. ne in hijs examines. Quo
m̄ habrahā hospitalē se circa oēs assiste-
bat. Si scrutator eēt circa refugientes
ad se: nūq̄ angelos hospitio recepiss;
fortassis enī n̄ putass; eos angelos.
s; cū reliq̄s repelleret. S; q̄m oēs recipie-
bat. et angelos suscepit. Non n̄ ē uita
toꝝ q̄s accipis: mercedē tibi retribuīt
ē dō. s; ex uoluntate. ex honorificētia
multa. ex misericordia. ⁊ bonitate.
Sed lic; ipa cōuiuia despicienda n̄ sint:
nec tm̄ in ecc̄ijs celebrari. nec clicos ad
ea cōuocatos p̄rses ex eis ē tollere oportet.
Vn̄ in laudicensi cōcilio. Clerici ad a-
gapē uocati: p̄rt̄ sibi n̄ tollant.
Non oportet ministros altaris l' quoslī-
bet clicos ad agapē uocatos. partes
tollē ꝓp iniuriā. q̄ ex hac occasione ec-
clesiastico ordini ponit᷒ deputari. It̄.
In locis deo sacratis. nec comedē n̄
accubitus sternere liceat.
Non oportet in basilicis. seu in ecc̄ijs
agapē facē. ⁊ int᷒ manducare. l' accu-
bitus sternere. It̄ ex cōcilio carthaginēsi
tcio. Nisi necessitate coacti: ī ecc̄a n̄ c-
Nulli epi l' clici in ecc̄a cōuiuē uiuent᷒.
nāt. n̄ forte transeuntes hospicioꝝ ne-
cessitate illic reficiant᷒. ꝓp ad huiusm̄
cōuiuijs q̄ntū si potest prohibeantur.
Pudicus q̄q; deb; eē sacerdos: ut ⁊ mo-
rib; et ūbis pudorē indesinent᷒ exhibeat.

[T]

.xi. ē xviii. q. ult. si quattuor. q̄ uir eēt. ... [illegible gloss]

e [N]ō ōt p̄res ... [illegible gloss]

Vnde ī cāticis cāticoꝝ. Genę sponsi.
.i. p̄dicatores cātum cōpant᷒. Deb; ē gra-
ciā docendi h̄re. quia ut ieron᷒ ait.
Innocens absq; s̄mone conuersatio.
q̄ntum exemplo p̄dē: tm̄ silencio noc;.
Nam latratu canū ⁊ baculo pastor᷒
lupi s̄t arcendi. In ipa aūt doctrina dis-
cretiū oport; eē rectorē. ne aut tacēda
pferat. aut dicenda taceat. Vn̄ g̃g᷒
in xv. cap. sui pastoralis ait. De dis-
cretione p̄dicatoris et silentij.
Sit rector discretus in silentio. utilis ī
ūbo. ne aut tacenda pferat. aut pfe-
renda reticescat. Nam sic incauta lo-
cutio in errorē ptrahit. ita indiscretū
silentiū eos q̄ erudiri poterant. ī erro-
rē derelinq̄t. Sepe naq; rectores impr-
uidi humanam grām amitt᷒ for-
midantes. loqui libē recta pertimes-
cunt. ⁊ iuxta ūitatis uocē neq̄q̄ iā
gregis custodie pastoꝝ studio. s; m-
cennarioꝝ uice deseruiunt. q2 ueniē-
te lupo fugiunt: dū se sub silentio ab-
scondunt. hinc naq; eos p pphām dn̄s
increpat. dicens in ysaia. Canes mu-
ti. n̄ ualentes latrare. hinc rursū q̄rit᷒.
in ezechiele. Non ascendistis ex aduū-
so: neq; opposuistis uos murū p do-
mo isrl̄. ut staretis in plio ī die dn̄i.
Ex aduūso q̄ppe ascendē ē: p defensione
gregis. uoce libā hui᷒ mundi potestati-
b; cōire. ⁊ in die dn̄i in p̄lio stare. p
uis decertantib; ex iustie amore resistē.
Pastorib; enī: recta timuisse dicere.
q̄d aliud ē q̄m tacendo t̄ga pbuisse:
Qui nimirū si p grege se obicit. murū
p domo isrl̄ hostib; opponit. hinc rur-
sus delinquēti pp̄ dicit᷒ in ieron. pphe-
tu uiderūt ē falsa. ⁊ stulta. nec ape-
riebant iniq̄tatē tuā. ut te ad peni-
tentiā puocarent. Pphē quippe ī sac᷒
eloquio nō nūq̄ doctores uocant᷒. q̄
dū fugitiua eē p̄sentia indicant. q̄
uentūa s̄t manifestant. q̄s diuin᷒ s̄mo
falsa uidē redarguit. q2 dū culpas cor-
ripe metuunt: in cassū delinquētib; p
missa securitate blandiunt᷒. Q' ini-
q̄tatē peccantū nēq̄q̄ apiunt. q2 ab
increpatōis uoce cōticescunt. Clauis
q̄ppe apiōis ē: sermo correctionis.
Quia increpando detegit culpā q̄m
sepe nescit. ipse etiam qui perpetra-
uit. Hinc paulus ad tytum ait.

[illegible gloss]

a vñ quid dicitur .b. et timens fugere dicitur ubi est tacens p̄ b terra .nō q̄ tacens contumaci detur ut i. e. di. si forte. ff. de re iu. de et at. s. qui tacent. et p hoc uerbū solet introduci .c.

c quod transito .b.
d quos. supplet .b.
e secun tur &c.

Per vctcm... ut ex de spō. tue fraternitatis quest. mutus sig hat signis ex primere consensum ut ex de spō. cum apud .b.
f lapx... adque diuitur ... ex de sī. uc. cum ex miuto .b.b.

Ut potius sit ad exortandū ī doctrina sana. ⁊ eos q̄ contradicūt redarguere. Hinc p malachiā dr̄. Labia sacerdotis custodiunt sciam. ⁊ legē exq̄runt ex ore eius. q̄ angelus dn̄i exercituū est. hinc p ysaiā dn̄s admonz dicens. Clama ne cesses. sic tu. ex .xi. Preconis q̄ppe officiū suscipit. q̄sq̄s ad sacerdotiū accedit. ut ante aduentum iudicis. q̄ terribilr̄ sequit. ipse clamando gradiatur. Sacerdos ergo si p̄dicatōis est inscius. q̄m clamoris uocē dabit̄ ē. p̄co. mutus. hinc ē n̄ q. in actib; aplōz sr̄ pastores p̄mos in linguarū sp̄e sp̄s scs̄ insedit. quia nimirū quos repleuit. de se p̄mptus loq̄ntes facit. hinc moysi p̄cipit̄ in exodo ut tabnaculū sacerdos ingrediens tintinabul' ambiat̄. ut uoces uidelicet hāt p̄dicationis. ne supni inspectoris iudiciū ex silentio offendat. Sc̄ptū q̄ppe ē. ut audiat̄ sonitus q̄n ingredit̄ scuariū in 9specti dn̄i. ⁊ n̄ moriat̄. Sacerdos namq; ingrediens l' egrediens moritur. si de eo sonitus n̄ audiat̄. q̄ iram cō se occulti iudicis exigit. si sine p̄dicatōis sonitu incedit. Apte ā tintinabula uestimētis illi' describunt̄ inserta. Uestimēta etiā sacerdotis q̄d aliud q̄. recta. op̄a debem' intelligere. Pp̄ha testante qui ait. in ps̄o. c. xxxvi. Sacerdotes tui induantur iusticiā. Uestimētis itaq; illius tintinabula īherent. ut uite uiam ē lingue sonitu. ip̄a q̄q; op̄a sacerdotis clament. Sed cū rector se ad loquendū p̄parat. sub q̄nto cautele studio loq̄tur attendat. Ne si inordinate ad loq̄ndū rapit̄. erroris uulnē audientiū corda feriantur. ⁊ ē fortasse sapiente se uideri desiderat. unitatis 9page insipienter abscidat. hinc naq; ueritas dicit ī marco. Sal in uob' ⁊ pacē habete inter uos. Per sal quippe. ubi sap̄ia designatur. Qui g̃ sapient' loq̄ nitit̄. magnopere metuat. ne ei' eloquio audientium unitas 9fundatur. hinc paulus ait. ad romanos. Non plus sapere q̄m oportet sape. s; sa. ad so. in exodo. In sacdotis ueste uix diuinā uocē. tintinabulis mala punica 9iūgūt̄. Q̄d n̄ p mala punica. n̄ fidi unitas designatur. Nam sicut in malo punico. uno exterius cortice. multa intus grana muniunt̄. sic innumos scē ecc̄e p̄plos fidei unitas 9tegit. q̄s intus diuersitas meritoz tenet. Ne g̃ rector incautus ad loq̄ndum p̄rrumpat. s; q̄ iam p̄mi simus p semet ip̄am ueritas discipulis clamat in marco. habete sal in uobis. ⁊ pacē habete int' uos. Ac si figurate p habitū sacerdotis dicat. Mala punica. tintinabulis iungite. ut p oē q̄ dicitis. unitatē fidei cauta obs̄uatōe teneatis. Prudendū q; ē sollicita intentōe rectorib;. ut ab eis n̄ solū p̄ua nullo m̃. s; n̄ recta q̄dem nimie ⁊ inordinate p̄ferantur. q̄ sepe dictorū uirt' p̄dit̄. ē apud corda audientiū loq̄citas incauta oportunitate leuigatur. ⁊ auctorē suū eadem loq̄citas inq̄nat. que seruire audientib;. ad usū p̄fect' ignorat. Un̄ bn̄ p moysen dicitur. in leuitico. Uir qui fluxū seminis patit̄. inmūdus erit. In mente quippe audientiū seq̄ntis secutura cogitatōis ē. Audita q̄ppe locutōis. q̄ dū p aurē sermo 9cipit̄. cogitatio in mente gn̄atur. Unde ⁊ ab hm̄odi sapientib; in actib; aplōz p̄dicator egregius seminūbius uocatur. Qui g̃ fluxum seminis sustinz. inmundus erit. l' asserit̄. q̄ multiloquio subdit̄. ex eo sese inquinat. Q̄d si ordinate p̄ulerit. plen recte cogitatōis edē. in audientiū corde potuiss;. Dū q; incautus p loq̄citatē defluit. n̄ ad usū gen̄is. s; ad īmundiciā semē fundit. Unde paulus q̄q; cū discipulū de instantia predicatōis āmoneret. dixit ad timotheū ep̄la .ij. Testificor coram deo ⁊ xp̄o ihū. q̄ iudicaturus ē uiuos ⁊ mortuos. ⁊ aduentū ip̄i'. et regnū eius. Predica uerbū. insta oportune importune. dictur' importune. p̄misit oportune. q̄ s. ap̄d auditoris mentem ip̄e sua uilitate se destruit. si h̄re importunitas oportunitatē nescit. **I**tē orig. Porcis ⁊ canibus sc̄a non sunt mittenda.

In mandatis h̄em' ut uenientes ad tūc mittenda. tunc discant p̄ri' q̄s ī ea digni sit. ut sap ēū cibū sumant. q̄nto magis nos ec oportet. quisq̄lis ue sit is cui immortalitatis uerba tradenda sit.

g nesciat ... p ... predicatur ...
h tacendo .b.
i angel. ... .b.
k 9fessor. ... .b.
l pastores ... .b.
m tintinabulis ...
n uno mo ... .b.
p solicitate ... sine pre sumptione
q inimie .i. ... .b.
r 9iungatur ... .b.
s tene. usq; ad uespam ... testamentū
t seminibus ... uerborum ...
u p̄misit .ar. ... .b.

o quapropter ... sponsa ... licet ... opa .ar. ... femine ... qui ... loqui ... uerba ...
x importunitas ... .b.
y in mandatis ... arguit timor.

Sollicite vero esse debemus ne margaritas nostras mittamus ante porcos. Sed ob alias causas utile est viri humilis hec noticia. Sicut enim scientia quod in his de quibus dubitari non potest que bona sint eminendus est et inculpabilis, hoc est si sobrius, si misericors, si iustus, si mansuetus, si humanus est. Que utique bona nullus ambigit. Et consequens videbitur ut ei qui obtinet bona communia et quod decet fidei et scientie conferatur, et in quibus eius vita maculari videbatur, que etiam in reliquis probabilis emendetur. Si vero in his que palam sunt peccatis involutus permanet et inquinatur, non me oportet aliquid de secretioribus et remotis dicere scientie, ploquens; sed magis prestari et contueri eum ut peccatum designat et actus suos a viciis emendet. Quod si ingesserit se et provocabit nos dicere, quod cum minus recte agenti non oportet audire, prudenter debemus eum illudere. Nam nichil omnino respondere auditori cui utile non videtur. Ne forte nos existiment penuria responsionis declinare certamen et fides eorum ledatur, non intelligentium propositum nostrum. Item Anacletus papa. Verba predicationis persecutoribus suis ergo tamen dare prelati non subtrahant.

Scimus autem multos ob id infestare doctores, ut eos provocent et proprie voluntatis placita adimpleant. Non propterea tamen doctores in quantum vires suppetunt a recta emulatione et bona intentione recedere debent, scientes quia beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam. Item Gregorius Nazanzenus.

Non est mundus a sanguine subditorum qui dei consilium illis non annunciat.

Apostolus Paulus scribit: Mundus sum, manus mee a sanguine omnium vestrum. Non enim subterfugi, quominus annunciarem omne consilium dei vobis. Mundus ergo a sanguine eorum non esset si eis dei consilium pronunciare noluisset, quia cum increpare delinquentes noluit, eos procul dubio tacendo pastor occidit. Item Nicholaus papa.

Eterne dampnationis penam predicator incurrit qui semen divini verbi non spargit.

Dispensatio nobis est celestis seminis iniuncta. Ve si non sparserimus. Ve si tacuerimus. Quod cum electionis vas formidet et clamet, quanto magis tam exiguis metuendum est. Prudentie sic non leve discrimen incumbit pontificibus silluisse quod agitur. Itaque quod absit non mediocre periculum est. Qui cum debeant parere despiciunt.

Cavere quoque observare debet sacerdos ne indignis et non intelligentibus secreta misteria sua predicatione reserare incipiat. Qui enim ea docet que ab auditoribus non valent intelligi, non eorum utilitati sed sui ostentationem facit. Unde in expositione beati Ambrosii dicitur: Vicium animi est indignis secreta vulgare, quod fit vel loquacitate inconsulta, dum sine iudicio volat irrevocabile verbum, vel adulatione, ut ei placeat cui secreta revelat, vel iactatione scientie, ut plura scire videatur.

In quibus omnibus profecto datur intelligi quanta debet esse discretio in predicatione sacerdotum, qua si forte caruerit, tanquam trunco naso sacerdotalis officii iudicatur indignus.

Cum autem violenter esse prohibetur gule intemperantia, nequaquam hic puniuntur. Neque vero ebrietas prohibetur, ubi voracitas punitur. Utraque vero inter opera tenebrarum apostolus connumerat scribens Romanis: Non in commessationibus et ebrietatibus. Venter namque ingluvie ad luxuriam facile provocatur, et opus bonum dissolvitur. Unde Ieronimus: Venter et genitalia sibimet ipsi vicina sunt, ut ex vicinitate membrorum confederatio intelligatur viciorum. Hinc et Nabuzardan princeps cocorum muros Ierusalem destruxisse legitur, quia venter cum in fluxu ciborum deseritur, edificia virtutum ad solum redigit. Sacerdos itaque de altario vivere, non luxuriari queratur. Unde ait Ieronimus: Tibi o sacerdos de altario vivere, non luxuriari permittitur. Sunt autem commessationes non solum sacerdotibus sed et laicis nocive. Qui festivos et sollempnes dies non aliter se digne celebrare putant, nisi commessationibus deserviant. Unde Augustinus scribens ad Aurelianum episcopum.

D. XLIIII

Non est vacandum commessationibus et ebrietatibus.

Commessationes et ebrietates ita concesse et licite putantur, ut in honorem beatissimorum martyrum non solum per dies sollempnes, quod ipsum quis non lugendum videat, qui hec non carneis oculis inspiciat, sed et cotidie celebrantur. Et post pauca. Non ergo aspere quantum existimo, non dure, non modo imperioso ista tolluntur, magis docendo quam iubendo, magis monendo quam minando. Sic enim agendum est cum multitudine. Severitas autem exercenda est in peccata paucorum, et si quid minamur, cum dolore fiat de scripturis comminando vindictam futuram, ne nos ipsi in nostra potestate, sed deus in nostro sermone timeatur.

Ita que p[...]

D. XLIV

Itaque p(re)s monebu(n)t(ur) sp(irit)uales a(d) i(n) sp(irit)ualib(us) p(ro)ficiu(n)t. q(ui) auctoritate levissimis quide(m) s(ed) instantissimis a(m)ore nutorib(us) certa multitudo frangatur.

Item ex concilio laudocensi. Nulli clericor(um) aut continentium tabernas lic(et) intrare.

Non oportet clericos servientes a p(res)b(ite)ris usq(ue) ad subdiacones. (et) deinceps ordinis eccl(esi)astici. id est usq(ue) ad ministros aut lectores. aut hostiarios. aut exorcistas. aut psalmistas. aut i(n) eos q(ui) in p(ro)posito continentie s(unt) tabernas i(n)trare.

Item ex .vi. sinodo. Deponat(ur) clericus q(ui) tabernas aut ergasteriu(m) h(abe)re voluerit.

Nulli lic(et) clericor(um) tabernam aut ergasterium h(abe)re. Si e(nim) h(uius)m(od)i tabernam ingredi inhibet(ur). q(uan)to magis aliis ministrare in ea? Si q(ui)s v(er)o tale quid fecerit: aut cesset aut deponat(ur). Item ex concilio carthaginensi .iiii. Nisi necessitate compulsi clerici tabernas n(on) ingrediant(ur).

Clerici edendi v(e)l bibendi causa tabernas n(on) ingrediant(ur). n(isi) peregrinationis necessitate compulsi. Item g(re)g(orius) natali ep(iscop)o. Corripiend(us) e(st) ep(iscopu)s: qui conviviis occupa(tur).

Multis a v(est)ra urbe venientib(us) (com)p(er)i fr(ater) k(arissi)me dilecti. pastorali cura derelicta. solis te conviviis occupari. q(uo)d audita n(on) credim(us): n(on) h(ec) actionum v(est)rarum ex p(ro)priis approbare. Nam qu(ia) neq(ue) q(ua)m lectioni studeas. neq(ue) q(ua)m exhortationi invigiles. s(ed) ip(su)m q(uo)q(ue) usum eccl(esi)astici ordinis ignores. h(oc) est in testimoniu(m) q(uo)d eis sub quib(us) es positus servare reverentiam nescis. Item ad eunde(m). De eodem.

Convivia q(ue) ex intentio(n)e i(m)pendende caritatis fiunt. recte q(ue) v(est)ra fr(ater)nitas i(n) suis laudat ep(isto)lis. Sed tam(en) sciendu(m) e(st). qu(ia) tunc ex caritate convivia p(ro)deunt. cu(m) in eis absentium vita nulla mordet(ur). nullus ex irrisione rep(re)hendit(ur). nec in eis inanes secularium negociorum fabule. s(ed) verba sacre lectionis audiunt(ur). cu(m) n(on) plus q(ua)m necesse e(st). servit(ur) corpori. s(ed) sola eius infirmitas reficit(ur). ut ad usus exercende virtutis habeat(ur). Itaque si vos in v(est)ris conviviis agit(is). abstinentiu(m) fatemor magistri estis. Item ex conc(ilio) laodicen(si). Xp(ist)iani ex simbol(is) convivia n(on) celebrant.

Non oportet ministros altaris v(e)l quoslib(et) clericos. aut e(tiam) aliq(uo)s xp(ist)ianos. ex simbolis que vulgus commessali(a) appellat convivia celebrare.

Item ex concilio tolethano tercio. Sacrar(um) scriptura(rum) lectio sacerdotum conviviis semper admisceatur.

Pro reverentia dei (et) sacerdotu(m) id u(n)i(ver)sa (con)stituit sinod(us). ut qu(ia) solet crebro m(en)sis ociose fabule interponi. i(n) o(mn)i sacerdotali convivio. lectio divinaru(m) scriptura(rum) misceat(ur). P(er) h(oc) e(nim) (et) a(n)i(m)e edificantur ad bonu(m). (et) fabule n(on) necessarie p(ro)hibent(ur). Item ex concilio martini p(apae). De ecclesiis n(on) nec convivia fac(ienda). n(on) a(nte) hora(m) diei t(er)tia(m) clericos comede(re) licet.

Non liceat sacerdotes v(e)l clericos. s(ed) nec religiosos laicos convivia de (com)ferentis. nec oportet clericos v(e)l laicos religiosos. an(te) sacra(m) hora(m) diei t(er)tia(m) inire convivia. neq(ue) aliq(ua)n(do) clericos. n(isi) hymno dicto edere pane(m). (et) p(os)t cibos gra(tia)s auctori d(e)o referre.

Si ergo laicis commessationes dampnabiles sunt: multo magis sacerdotib(us) imputantur ad gehenna(m). Venter e(nim) pinguis ut ait ier(onimus): crassu(m) generat sensu(m). Et sacerdotalis sensus c(er)te vigil debeat e(ss)e (et) tenuis. atq(ue) id(e)o: ebrietatis (et) elationis vicio obnoxii ministri sacerdotes ungi n(on) debent. Unde e(nim) ut ait. g(re)g(orius). in moralib(us) qui adhuc interiori bello subiacent. neq(ua)q(ua)m p(er) p(re)dicationis usu(m). p(ro)esse magisterio a(n)i(m)ar(um) deb(ent).

Sequit(ur) n(on) p(er)cussore(m). Non. n(on) oportet e(pi)piscopu(m) ita e(ss)e. in sensibile(m). (et) p(er)turbantem. ut p(er)cutiat qui deb(et) e(ss)e patiens. s(ed) sequitur eum. q(ui) dorsu(m) posuit ad flagella. Unde g(re)g(orius) scribit iohi ep(iscop)o (con)stantinopolitano. Verbor(um) correctione(m) n(on) verberu(m) tantu(m) debent ep(iscop)i.

Quid aute(m) de ep(iscop)is. q(ui) v(er)berib(us) timeri volunt. canones dicant. b(e)n(e) fr(ater)nitas v(est)ra novit. Pastores e(nim) n(on) sum(us) n(on) p(er)cussores. eg(re)gi(us) p(re)dicator dicit. Argue. obsecra. increpa. cu(m) o(mn)i patientia (et) doctrina. Nova vero atq(ue) inaudita e(st) ista p(re)dicatio. q(ue) v(er)berib(us) exigit fide(m). Item in quoda(m) concilio.

Nemine(m) quisq(ue). p(er)cutiente(m) clericu(m) cede attingat. n(isi) p(res)b(ite)r diaconu(m) n(isi) ep(iscopu)s: clericu(m) v(e)l servitore(m) eccl(esi)e ad cede(m) p(er)ducat. q(ui) si ita ca(usa) exigit. i. si incorrigibil(is) extiterit clericus tridud p(ro)pter honore(m). ut penitens redeat ad matre(m) eccl(esi)a(m). Item pascasio ep(iscop)o neapoli(tano). Non asp(er)it(ati)s s(ed) blandis v(er)bis ad fide(m) s(unt) aliqui provocandi.

Qui sincera intentio(n)e extraneos a x(rist)iana religione ad fide(m) cupiu(n)t recta(m) adduce(re).

blandimentis debent. non asperitatibus sibi de nece querimonie ad planum reddita ratione poterit revocare. prellat paulus ad ...
Nam qui aliter agunt. et eos sub hac velamine a consueta ritus sui volunt cultura removere. suas illic causas magis quam dei probantur attendere. Iudei siquidem neapolim habitantes: questi nobis sunt. asserentes. quod quidam eos a quibusdam feriarum suarum sollempnitatibus irrationabiliter nitantur arcere. ne illis sit licitum festivitatum suarum sollempnia colere. sicut eis nunc usque et parentibus eorum longis retro temporibus licuit observare. Quod si ita veritas se habet. supervacue rei videntur operam dare. Nam quid utilitatis est: quando et si contra longum usum fuerint vetiti: ad fidem illis et conversionem nil proficit. Aut cur iudeis qualiter cerimonias suas colere debeant regulas ponimus. si per hoc eos lucrari non possumus? Agendum est ergo ut potius ratione et mansuetudine provocati. sequi nos velint. non fugere. ut eos ex eorum codicibus ostendentes quod dicimus ad sinum matris ecclesie deo possimus adiuvante convertere. Itaque fraternitas vestra eos monitis prout potuerit deo adiuvante ad convertendum accendat. et de suis illos sollempnitatibus inquietari denuo non permittat. sed omnes festivitates. ferias que suas sicut hactenus tam ipsi quam parentes eorum per longa colentes retro tempora tenuerunt. liberam habeant observandi celebrandique licentiam. Item Iulius episcopus per galliam et europam et germaniam constitutis. Non severitate sed benivolentia prelati subditos corrigant.

Licet plerumque accidant sacerdotibus quod sint reprehendenda. plus tamen erga corrigendos agat benivolentia: quam severitas. plus cohortatio: quam commotio. plus caritas: quam potestas. tamen nemo nostrum sine reprehensione. aut sine peccato vivat. Nam si dominus post trinam negationem: statim beatum petrum preceptorem nostrum apostolum iudicasset. non tantum ex eo. fructum sicut fecit recepisset. Expectandi ergo atque corrigendi magis sunt rectores ecclesie: quam statim iudicandi. Unde necesse est. queque ecclesiastica negotia. post multarum experimenta causarum sollicitius perspici et diligentius pertractari. Quatinus per spiritum caritatis et pietatis: omnis materia scandalorum et presumptio iudicorum. atque oppressio simplicium funditus de

ecclesiis dei auferantur. et sicut non vult quisque suum sed aliorum iudicio pregravari. ita non audeat alii inferri. quod sibi non vult fieri.

Iudei non sunt cogendi ad fidem. quam tamen si inviti susceperint. cogendi sunt eam retinere. Unde in toletano concilio .iiii. statutum est.

Sicut iudei non sunt cogendi ad fidem: ita nec conversis ab ea recedere permittitur.

De iudeis autem precepit sancta sinodus. nemini deinceps ad credendum vim inferre. Cui enim vult deus miseretur. et quem vult indurat. Non enim tales: inviti salvandi sunt. sed volentes. ut integra sit forma iustitie. Sicut enim homo proprii arbitrii voluntate serpenti obediens periit. sic vocante se gratia dei propriae mentis conversione quisque credendo salvatur. Ergo non vi: sed libera arbitrii voluntatis facultate. ut convertantur suadendi sunt. non potius impellendi. Qui autem iam pridem ad christianitatem coacti sunt. sicut factum est temporibus religiosissimi principis. sisebuti. quia iam constat eos sacramentis divinis associatos. et baptismi gratiam suscepisse. et crismate unctos esse. et corporis domini extitisse participes. oportet ut fidem quam vi vel necessitate susceperunt. tenere cogantur. ne nomen domini blasphemetur. et fides quam susceperunt: vilis ac contemptibilis habeatur. Item leo papa. Benivolentia plus quam severitas erga corrigendos agatur.

Licet nonnumquam accidant que in sacerdotalibus personis sint repellenda. plus tamen erga corrigendos agat benivolentia: quam severitas. plus cohortatio quam commotio. plus caritas: quam potestas. Sed ab his qui que sua sunt querunt. non que ihesu christi: facile ab hac lege disceditur. et dum dominari magis quam consulere subditis placet: honor inflat in superbiam: et quod provisum est ad concordiam: tendit ad noxam. Item in canone apostolorum. Deiciatur ab officio diaconus. presbiter. episcopus. verberibus timeri querens.

Episcopum. aut presbiterum. aut diaconum. percutientem: fideles delinquentes. aut infideles inique agentes. et per huiusmodi volentes timeri: deici ab officio suo precipimus. quia numquam hoc nos docuit dominus. econtra vero. ipse cum percuteretur non repercutiebat. cum malediceretur: non remaledicebat. cum pateretur: non comminabatur. Item ex concilio bracarensi. Non verberibus sed verbis subditos episcopi corripiant.

Incipit in dialogo gregorii quod de monasterio quo beatus benedictus ... construxerat quidam monachus cum ... orationi semper egrediebatur foras quem beatus benedictus increpavit et admonuit [illegible]

faceret congregatus populus adversus Aaron ait fac nobis deos qui nos precedant [illegible] filiorum uxorum [illegible] formavit ex eis opere fusorio vitulum [illegible]

Cum beatus apostolus arguere, obsecrare vel increpare in omni patientia et doctrina precipiat, extra hanc doctrinam novimus quosdam ex fratribus tantis cedibus in honoratos efferuescere, quanto poterant latrocinantium punire personas, et eos qui gradum iam ecclesiasticos meruerunt, id est presbiteros, abbates, sive levitas, qui exceptis criminalibus et mortalibus culpis nullis debent subiacere verberibus. Non est dignum ut passim unusquisque prelatus honorabiliora membra sua prout voluerit et placuerit verberibus subiciat et dolori, ne dum inconvenienter subdita membra percutit, ipse quoque debitam sibi subditorum reverentiam subtrahat, iuxta illud quod quidam sapiens dicit: Leviter castigat qui ob reverentiam castigantis asperitatis cui immittit increpationem nec increpationem recipit nec salutem. Et ideo si quis aliter quam dictum est predictos honorabiles subditos licentia perpetue potestatis elatus malitia animi crediderit verberandos, iuxta verberum modum quem intulerit, excommunicationis pariter et exilii sententiam sustinebit. Salomon vero econtra monet dicens: Percute filium tuum virga et liberabis animam eius a morte. Hinc et beatus Gregorius scribit in dialogo beatum Benedictum quendam monachum virga percutiendo sanasse, quem ecclesiastica admonitione curare non poterat. Hinc est Dominus flagello facto de resticulis male utentes in templo flagellavit et de orationis domo eiecit. Hinc etiam apostolus fornicatorem illum Sathane corporaliter dampnavit, et Alexandrum tradidit, et magum illum cecitate corporali dampnavit. Hinc etiam in canonibus pueri qui irrationabiliter utuntur ante annos rationales verberibus castigari iubentur. Virgines quoque si religionis veste deposita aliis se copulaverint ergastulis retrudi precipiuntur. Hinc est in moralibus scribitur xx. libro parte iiii. capitulo ix.

Disciplina non est servanda sine misericordia nec misericordia sine disciplina.

Disciplina vel misericordia multum destituitur si una sine altera teneatur. Sed circa subditos inesse debet rectoribus et iuste consulens misericordia et pie seviens disciplina. Hinc est quod semivivi illius vulneribus qui a Samaritano in stabulum ductus est et vinum adhibetur et oleum, ut per vinum mordeantur vulnera, per oleum foveantur, quatinus unusquisque qui sanandis vulneribus preest in vino morsum districtionis adhibeat, in oleo mollitiem pietatis. Per vinum mundantur putrida, per oleum sananda foventur. Miscenda est ergo lenitas cum severitate. Faciendum est quoddam ex utroque temperamentum, ut neque multa asperitate exulcerentur subditi, neque nimia benignitate dissolvantur. Hoc nimirum illa tabernaculi archa figurat, in qua cum tabulis virga simul et manna est. Quia cum scripture sacre scientia est in boni rectoris pectore, si est virga districtionis, sit et manna dulcedinis. Hinc est quod David ait: Virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt. Virga enim percutimur, baculo sustentamur. Sit ergo districtio iustitie que feriat, sit et consolatio baculi que sustentet. Sit itaque amor sed non emolliens, sit rigor sed non exasperans, sit zelus sed non immoderate seviens, sit pietas sed non plus quam expedit parcens. Intueri libet in Moysi pectore misericordiam cum severitate sociatam. Videamus amantem pie et districte sevientem. Certe cum Israeliticus populus ante oculos Dei pene inemendabilem commisisset offensam, ita ut rector eius audiret: Descende, peccavit populus tuus. Ac si ei divina vox diceret: qui in tali peccato lapsus est non est meus, atque subiungeret: Dimitte me ut irascatur furor meus contra eos et deleam eos, faciamque te in gentem magnam. Ille semel et iterum pro populo cui preerat obicem se ad iram Dei irascentis opponens ait: Aut dimitte eis hanc noxam, aut si non facis dele me de libro tuo quem scripsisti. Pensemus ergo quibus visceribus eundem populum amavit, pro cuius vita de libro vite deleri se petiit. Sed tamen cum iste qui tanto amore eius perstringitur contra eius culpas pensemus quanto zelo rectitudinis accendatur. Mox enim ut culpe venia ne deleretur obtinuit, rectitudinis zelo succensus inquit: Ponat vir gladium super femur suum. Ite et redite de porta usque ad portam per medium castrorum, et occidat unusquisque fratrem et amicum et proximum suum. Occideruntque in die illo quasi xxiii. milia hominum. Ecce qui vitam omnium etiam sua morte petiit, paucorum vitam gladio extinxit. Intus arsit igne amoris, foris accensus zelo severitatis. Tanta fuit pietas:

[illegible]

a Salomon. flagellavit [illegible]
b fornicatorem [illegible]
c canonibus. in [illegible] libro [illegible]
d ergastulis. [illegible] impudicos [illegible]
Disciplina tenere [illegible] monte [illegible] per legem et [illegible]
h [illegible]
g Inventis non est [illegible]
k Dele me. Sed quare petit Moyses [illegible]
l paucorum. [illegible] simile est [illegible] maiorem. b.

ut se pro illis coram domino morti offerre non dubitaret. Tanta severitas: ut eos quos diligebat ferri timuerat. Ipse iudicii gladio feriret. Sic amavit eos quibus preerat: ut pro eis nec sibi parceret. Et tamen delinquentes sic persecutus est quos amavit. ut eos domino parcente et ipse prosterneret. Utrobique legatus fortis. utrobique mediator admirabilis. Causam populi apud deum precibus. causam dei apud populum gladiis allegavit. Intus amans divine ire supplicando obstitit. foris seviens culpam feriendo consumpsit. In regimine ergo moyses utrumque miscuit. ut nec disciplina deesset cum misericordia nec misericordia cum disciplina. Unde in iob quoque iuxta utramque virtutem dicitur. Cumque sederem quasi rex circumstante exercitu: eram tamen merentium consolator. Sedere quippe circumstante exercitu rigor est discipline regiminis. Merentium vero corda consolari: ministerium pietatis. Idem. Iuste iudicans misericordiam cum iustitia servat.

Omnis qui iuste iudicat: stateram in manu gestat. in utroque penso: iustitiam et misericordiam portat. sed per iustitiam reddit peccantis sententiam. per misericordiam peccati temperat penam. ut iusto libramine quedam per equitatem corrigat. quedam vero per miserationem indulgeat. Qui dei iustitiam oculis suis semper proponit. semper timens et tremens in omni negotio formidat. ne de iustitie tramite devians cadat. et unde non iustificatur. inde potius condempnetur. Item Aug. in Enchiridion. Qui remittit et qui corripit utrimque miseretur.

Et qui emendat verbere in quem potestas datur. vel coercet aliqua disciplina. et tamen peccatum eius quo ab illo lesus aut offensus est dimittit ex corde vel orat ut ei dimittatur. non solum in eo quod dimittit et orat. verum etiam in eo quod corripit. et aliqua emendatoria pena plectit. elemosinam dat. quia misericordiam prestat. Multa enim bona prestantur invitis. quando eorum consulitur utilitati. quia ipsi sibi inveniuntur inimici. Sunt enim multa genera elemosinarum de quibus alibi ait. De multiplici genere elemosinarum.

Tria sunt genera elemosinarum. una corporalis. egenti dare quicquid poteris. altera spiritualis. dimittere a quo lesus fueris. Tertia: corrigere delinquentem. et reducere in viam veritatis errantem. Item Aug.

Elemosine corporali prefertur elemosina cordis.

Due sunt elemosine. una cordis. et alia pecunie. Elemosina cordis est: dimittere a quo lesus es. Nam dare aliquid indigenti aliquando queris: et non habes. Indulgere peccanti quantum volueris. redundat tibi. Elemosina cordis. multo maior est quam elemosina corporis. Caritatis elemosina: sine terrena substantia sufficit. Illa vero que corporalis datur si sine benignitate cordis tribuitur. omnino non sufficit.

Ex his omnibus apparet. quod nec lenitas mansuetudinis. sine rectitudine severitatis. nec zelus rectitudinis sine mansuetudine in prelatis debet inveniri. Percussores ergo premissis auctoritatibus ab episcopali officio removentur. non quilibet corporaliter flagellantes. sed premissa mansuetudine ad verbera semper parati. intelligendi sunt. qui per flagella non vicia corrigere. sed vitam appetunt. quibus petrus scribit. Neque sitis dominantes in clero: sed forma facti gregis ex animo. Unde Gregorius scribit in moralibus libro. xviii. parte. iiii. ca. xxiiii.

Mansuetudo et districtio ab invicem non separentur.

Sunt namque nonnulli ita districti. ut omnem mansuetudinis lenitatem amittant. Et sunt nonnulli ita mansueti. ut perdant districtionem regiminis. Unde cunctis rectoribus utraque summopere sunt tenenda. ut nec in discipline rigore benignitatem mansuetudinis. nec rursum in mansuetudine districtionem deserant discipline. quatinus ne a compassione pietatis obdurescant. cum contumaces corrigunt. nec discipline rigorem molliant. cum infirmorum animos consolantur. Regat ergo disciplinae rigor mansuetudinem. et mansuetudo ornet sermone rigorem. et sic alterum commendetur ex altero. ut nec rigor sit rigidus: nec mansuetudo sit dissoluta. Idem. Vere iustus miseris compatitur. delinquentibus indignatur.

Vera iustitia: compassionem habet. falsa vero dedignationem: quamvis et iusti soleant recte peccatoribus indignari. Sed aliud est quod agitur typo superbie. aliud quod zelo discipline. Indignantur enim: sed non dedignantur. At hii qui de falsa iustitia superbire solent: ceteros quosque despiciunt. nulla infirmantibus misericordia condescendunt. et quod se peccatores esse non credunt. eo deterius

infirmitatibus compatiuntur. ff. l. de const. monum. beneficius bent. ... distemperati morbus solent enim et adulatores, peccatores dici ...

pastores fiunt. Item lex in eterno.

Peccantes mansuetudine prouocentur, non austeritate abiciantur.

Recedite inquiunt polluti, recedite, abite, nolite nos tangere, nolite nobis communicare. Talis loquela non illuminat cecum, non sanat egrotum, non curat infirmum, sed magis occidit, atque in desperationem precipitantem mittit. Boni enim rectores ex sua infirmitate aliorum infirmitatem pensantes, magis per humilitatis et mansuetudinis leuamentum student peccantes ab erroris laqueo eruere, quam per austeritatem in foueam perditionis nutantes propellere. Vnde doctor gentium: Factus sum inquit infirmis infirmus.

Idem. In presbyterum ira dei desauit, cum predicator delinquentes palpat non corrumpit.

Sed illud non otiose intuendum est, quod uno peccante ira super omnem populum uenit. Hoc quoniam accidit, quia sacerdotes qui populo presunt erga delinquentes beniuoli uideri uolunt, et uerentes peccantium linguas, ne forte de hiis male loquerentur, sacerdotalis seueritatis immemores, nolunt complere quod scriptum est. Peccantem coram omnibus argue, ut ceteri metum habeant. Et item: Auferte malum de uobis. Non zelo dei succensi imitantur apostolum dicentem: Tradidi huiusmodi hominem sathane in interitum carnis, ut spiritus saluus fiat. Neque illud euangelii implere student, ut si uiderint peccantem, primo secrete commoneant. Post in duobus aut tribus testibus. Quod si contempserit, et post tertiam correctionem non fuerit emendatus, de ecclesia expulsum uelut gentilem habeant et publicanum, et deum peccantium iniuriis se esse nolunt inimicum. Que est ista bonitas? Que est ista misericordia? uni parcere et omnes in discrimen adducere. Polluitur enim ex uno peccatore populus, sicut ex una oue morbida uniuersus grex inficitur. Sic et uno uel fornicante uel aliud quodcumque scelus committente plebs uniuersa polluitur. Hinc et alibi dicitur. Rectore subditis pietas matris, disciplina uero patris exhibeatur.

Percussor quidem dicitur qui sermone inutili infirmorum conscientiam uulnerat. Vnde Anacletus episcopus. Qui sermone incauto conscientiam percutit infirmorum, percussor uocatur.

Sane percussor ille dicitur doctor, qui sermone inutili conscientiam percutit infirmorum. Ideo tenere nos et omnes fideles oportet eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem, ut potens sit consolari in doctrina sancta, et contradicentes redarguere, et recte uiuentes atque rectam fidem tenentes consolidare.

Sequitur. Non litigiosum. Nichil enim impudentius est arrogantia rusticorum, qui garrulitatem auctoritatem putant, et parati ad lites in subditos tumide intonant. Quod ex arrogantia superbie procedere manifestum est. Vnde Gregorius scribit in moralibus libro xxiii. parte v. cap. xii. Arrogantes nesciunt humiliter inferre que docent.

Hoc habet proprium doctrina arrogantium, ut humiliter nesciant inferre que docent, et recta que sapiunt, recte ministrare non possunt. In uerbis enim eorum proditur, quia cum docent quasi in quodam sibi uidentur summitatis culmine residere. Eosque quos docent, ut longe infra se positos uelut in imo respiciunt, quibus non consulendo loqui, sed uix dominando dignantur. Recte autem hiis per prophetam dominus dicit. Vos autem cum austeritate imperabatis eis, et cum potentia. Cum austeritate autem et potentia imperant, qui subditos suos non tranquille rationando corrigere, sed aspere inflectere dominando festinant. At contra doctrina uera tanto uehementius hanc elationis uitium fugit per cogitationem, quanto ardentius suorum uerborum iaculis ipsum magistrum elationis insequitur. Cauet enim ne eum elatis moribus insectatur.

Ecce quare litigiosi prohibentur in episcopos ordinari. Est et alia causa huius prohibitionis. Litigiosi namque uel adulationibus animos principum sibi conciliant, uel fratribus suis detrahendo infamie notam ingerunt, uel inter fratres seminando discordiam seditiones facere nunquam cessant, que omnia in prelatis dampnabilia esse probantur. Vnde Gregorius in moralibus in libro xviii. parte iiii. cap. ii.

De hiis qui peccantibus adulantur.

Sunt nonnulli qui dum malefacta hominum laudibus efferunt, augent que increpare debuerant. Hinc enim per prophetam dicitur. Ve hiis qui consuunt puluillos sub omni cubito manus, et faciunt ceruicalia sub capite uniuerse etatis. Ad hoc quippe sub cubito puluillus et ceruical

CXLVI

... nam amara quantum talis arrogans nesciat humiliter docere ... subditi ... dependunt eius doctrinam alia ... tales esse dis...

... sunt augent non cum eorum laudando augere malitiam suam ... de suo coraliter ... b.

sub capite iacentis ponitur, ut molliter quiescat. Cervical quippe male agentibus adulatur. Et pulvillum sub cubito et cervical sub capite iacentis ponit, ut qui corripi ex culpa debuerat, in ea fultus laudibus molliter quiescat. Hinc rursum scriptum est: Ipse edificabat parietem, illi autem liniebant eum. Parietis quippe nomine duritia peccati signatur. Edificare ergo parietem est contra se quempiam obstacula peccati construere. Sed parietem liniunt qui peccata perpetrantibus adulantur, ut quod illi perverse agentes edificant, ipsi adulantes quasi nitidum reddant. Sed sanctus vir sicut male de bonis non existimat, ita iudicare bona de malis recusat, dicens: Absit a me ut iustos vos iudicem; donec deficiam non recedam ab innocentia mea.

Item in concilio Carthaginensi iiii. legitur.

Adulator vel proditor clericus ab officio degradetur.

Clericus qui adulationibus et proditionibus vacare deprehenditur, degradetur ab officio. Item.

Excommunicentur ab episcopo qui fratribus non probanda obiciunt.

Accusatores fratrum episcopus excommunicet, qui non plana fratribus obiciunt; et si emendaverint vitium, recipiat eos ad communionem, non ad clerum.

Item ex eodem. Removeatur clericus maledicus ab officio, et cura fratrum profectibus invidens non promoveatur.

Clericus maledicus maximeque in sacerdotibus cogatur ad postulandum veniam. Si noluerit, degradetur, nec umquam ad officium absque satisfactione revocetur. Item ex eodem. De eodem.

Clericum scurrilem et verbis turpibus ioculatorem ab officio retrahendum censemus.

Clericus invidens fratrum De eodem. Item. profectibus donec in vitio est non promoveatur.

Non sunt ordinandi qui seditionibus vacant. Item.

Seditionarios numquam ordinandos clericos, sicut nec usurarios, nec iniuriarum suarum ultores.

Item ex concilio Laudicensi. Usuras exigere clericis minime licet.

Non licet fenerari ministris altaris vel in sacerdotali ordine constitutis vel usuras vel lucra que sexcupla dicuntur accipere. Item Leo papa. Nec suo nomine nec alieno clericus fenerator existat.

Sicut non suo ita nec alieno nomine aliquis clericorum exercere fenus attemptet. Indecens enim est crimen suum commodis alienis impendere. Fenus autem illud solum exercere debemus, ut quod hic misericorditer tribuimus a Domino quod multiplicetur et in perpetuum mansura tribuitur, recipere valeamus.

Quod autem in fine huius capituli usurarii ordinari prohibentur, inde est quia usuram exercentes cupiditati deservire probantur. Cupidi autem ab apostolo ordinari prohibentur, quia tales facile a iusto deviarent. Unde in canonibus apostolorum legitur: Diaconus presbyter episcopus exigens usuras nisi desierit deponatur.

Episcopus aut presbyter aut diaconus usuras a debitoribus exigens aut desinat aut certe deponatur. Item ex concilio Niceno capitulo xvii. Usuras exigens sive clericus sive laicus sive regule subiectus deiciatur.

Quoniam multi sub regula constituti avaritiam et turpia lucra sectantur, obliti quoque divine scripture dicentis: Qui pecuniam suam non dedit ad usuram. Mutuum dantes centesimas exigunt. Iuste censuit magna et sancta synodus ut si quis inventus fuerit post hanc diffinitionem usuram accipiens aut aliquo ad inventionem vel quolibet modo negotia transiens, aut hemiolia id est sexcupla exigens vel aliquid tale prorsus excogitans turpis lucri gratia, deiciatur a clero et alienus existat a regula. Unde et Gregorius in xviii libro Moralium quarta parte capitulo xxxv. de dilectoribus seculi scribit dicens:

Temporalibus lucris deserviens Deo nequaquam militare probatur.

Omnes huius seculi dilectores in terrenis rebus fortes sunt, in celestibus debiles. Nam pro temporali gloria desudare usque ad mortem appetunt, et pro spe perpetua nec parum quid in labore subsistunt. Pro terrenis lucris quaslibet iniurias tolerant, et pro celesti mercede vel tenuissimi verbi contumelias recusant. Terreno iudici toto etiam die assistere fortes sunt, in oratione vero coram Domino vel unius hore momento lassantur. Sepe nuditatem, deiectionem, famem pro acquirendis divitiis atque honoribus tolerant, et earum rerum spe se per abstinentiam cruciant, ad quas adipiscendas festinant. Superna autem laboriose querere tanto magis dissimulant, quanto magis ea tribui tardius putant. Hii itaque quasi aliarum arborum more deorsum nati sunt, sursum angusti. Quia fortes in inferiora subsistunt, sed ad superiora deficiunt. Ut est ex qualitate palmarum designatur in

a Excogitans. ar. quod sola cogitatio punitur. ut vi. q. i. Euerum. Bum[...] P h [...] omnium subscriptionibus roborato ut in ... ex. et lxiii. di. [...] b.

ra uestrorum perficientes, quatinus et in ter-
nis desideriis fortes, et in celestibus debiles.
Sed longe aliter distantes studiosos se
deo exhibent, quam in seculo fuisse me-
minerunt. Nam et quibusdam per predicato-
rem nostrum dicitur: Humanum dico propter in-
firmitatem carnis uestre. Sicut enim exhibui-
stis membra uestra seruire inmundicie
et iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibe-
te membra uestra seruire iusticie in sanctificationem.
Eos procul dubio infirmitati condescendit,
ac si eis aperte diceret: Si nequaquam amplius
potestis, saltem tales estote in fructu bo-
norum operum, quales fuistis dudum in
actione uiciorum, ne debiliores uos habeat
sancta libertas actionis, quos in carne uali-
dos habuit usus terrene uoluptatis. Item
Gregorius ciuibus Neapoli. Ad sacros ordines
De Petro insuper ad nos usurarii pro-
peruenisse cognoscentes, quod so- moueri
lidos dedit ad usuras, quod nos non de-
oportet cum omni subtilitate perquirere, et bent.
si ita esse constiterit, alium eligite, et ab huiusmodi
uos persona sine mora suspendite.
Nam nos amatoribus usurarum nulla
ratione manus imponimus. Si uero subtili
habita inquisitione, hoc falsum esse putaue-
rimus, et persona eius nobis ignota est, et
uita ita sit de simplicitate, quod ad
nos plane est ignoramus, cum decreto a
uobis facto ad nos eum uenire necesse
est, ut uitam moresque ipsius sollicitius
requirentes, sensumque pariter agnosca-
mus, ut si huic iudicio aptus exti-
terit, uota uestra in eum deo adiuuante desider-
ata compleamus. Item ex concilio Eliberitano.
Degradentur clerici qui usuras acci-
Si quis clericorum detectus fuerit pe deregeri.
usuras accipere, placuit degradari et
abstineri. Item Leo papa Anatholio episcopo.
Nec implicari errore nec cupiditate
uiolari sacerdotem oportet.
Tam catholicum et perspicue domini sacerdotem,
sicut nullo implicari errore, ita nulla
oportet cupiditate uiolari, dicente sancta
scriptura: Post concupiscentias tuas non
eas. Deus enim potentie auida
nec abstinere nouit a uetitis, nec gau-
dere concessis, nec pietatem adhibere consen-
sum. Item Gregorius. Cum cupiditate a se
non abscedit honor auctoritatis [...] in
Honor auctoritatis herere non ualet.
Bona habere aliter non ualemus, nisi cupiditatem

Ita nobis quod omnium malorum radix est abscidamus.
Item Ambrosius de eo quod scriptum est in euangelio
Luce: Hominis cuiusdam diuitis uberes
fructus uberes Auarus omnium
bona inuadit, quorum necessi-
tatibus subuenire ualet.
Sicut hii qui per insaniam mente trans-
lati sunt, non iam res ipsas, sed passio-
nis sue fantasias uident, ita etiam
mens auari semel uinculis cupidi-
tatis astricta, semper aurum semper ar-
gentum uidet, semper redditus computat;
aurum gratius quam solem intuetur. Ipsa eius
oratio et supplicatio ad deum aurum que-
rit. Et post pauca. Inde non et usura ex
arte nequissima, ex ipso auro aurum
nascitur. Sed nec satietas unquam, nec finis
aderit cupiditati. Et infra. Sed ait. Quid
iniustum est, si cum aliena non inuadam,
propria diligentius seruo. O impudens dic-
tum, propria dicis? que ex quibus reconditis in
hunc mundum detulisti, quando in hanc in-
gressus es lucem? quando de uentre matris exisisti?
Quibus queso facultatibus, quibus que
subsidiis stipatus ingressus es? Et
post pauca. Proprium nemo dicat, quod
est commune. plus quam sufficeret sumptum
et uiolenter obtentum est. Et infra. Numquid
iniquus est deus, ut non equaliter nobis distri-
buat uite subsidia, ut tu quidem esses
affluens, aliis uero deesset et egeret?
An ideo certe magis, quia et te uoluit be-
nignitatis sue experimenta conferre, et alium
per uirtutem coronare. Tu uero susceptis
dei muneribus, et in sinum tuum redactis,
nichil reputas agere iniquum, si tam
multorum uite subsidia solus obtine-
as? Quis enim tam iniustus, tam auarus,
quam qui multorum alimenta suum non usum,
sed habundantiam et delicias facit?
Neque enim minus est criminis habenti tollere,
quam cum possis et habundans sis indi-
gentibus denegare. Esurientium panis
est quem tu detines; nudorum uestimen-
tum est quod tu recludis. Miserorum re-
demptio est et absolutio pecunia quam
tu in terram defodis. Tantorum te ergo scias inua-
dere bona, quantis possis prestare quod ualeas.
Necesse est enim ut ille qui ordinandus
est, sue domui bene prepositus sit, ut si in lai-
cali habitu uxorem habuit uel filios, a
uiciis ad iusticie studia et uerbo et exemplo
prouocet, ut quod per ea precepit est, in ipso primus

b Ecce palma [...]
c Amplius [...]
d Tales esse [...]
e Aeris Ecclesie [...]
f De petro [...]
g Peruenisse [...]
h Subtilitate [...]
i Ignota [...]

l Cogitatione [...]
m Abstinere a facta [...] quousque peniteat.
n Iam in eis [...]
o Potentie [...]
p Honorificaciter [...]
q Propria [...]
r Communi [...]
s Uiolenter [...]
t Animus [...]
u Esurientium [...] Si pauperes episcopi non possit [...]
x Necesse [...]

q. que etiam in ut notus sunt plex recipitur ut est ... [...] quod apud [...] et ad eum [...] accusatur ... b.
g negligens [...] b.

Necesse enim quod legitur in so h. reg. quam non filius ... [illegible] — I ancille heredabit cum ysaac filio ... hoc ... dicta ... ad

a domesticis exigat. Unde apls paulus ad ephesios scribit. ut uxores suas sicut sua corpora diligant. et filios suos non ad iracundiam provocent. sed enutriant illos in omni disciplina et correctione domini. Unde et ad tymotheum scribens dixit. suae domui bene prepositum status subiunxit. habentem filios sibi subditos in omni castitate. non in accusatione luxurie. Non enim mali cohabitatores fratrum hinc alios arguendi. Unde de beato iob legitur. quod pro filiis suis cotidiana offerebat deo sacrificia. offerens holocausta per singulos. Quos tanta caritatis perfectione constrinxerat in unum. ut quisque eorum in suo die convivium faceret fratribus. et ad epulandum secum sorores suas pariter invitarent. Quod ex heli facile dissimulavit hac falsa pietate superatus. filios delinquentes ferire noluit. sicut in libro regum legitur. Apud districtum iudicem semetipsum cum filiis crudeli dampnatione percussit. Unde ei divina voce dicitur. Honorasti filios tuos plus quam me. hinc et david. erga filios suos benignitate. non disciplinae severitate. cecidit eorum inventute. expertus didicit perniciosam. quorum pueritiam vaga licentia permisit esse voluptuosam. Unus quippe eorum sororem suam stupro corrumpens. a fratre eius absalone interfectus est. cum pro epulas quas fratribus suis fraudulenter paravit. obtruncatus est. Absalon vero postquam a patre veniam obtinuit. de regno illum expulit. et ad concubinas eius ingressus est. demum per viam deserti patrem persequens. quercui inhesit. atque ita suspensus interiit. Hinc et paulus ad thimotheum scribit dicens. Qui suorum et maxime domesticorum curam non habet. fidem negavit. et est infideli deterior. Inde ergo qui domui suae nescit preesse in episcopum ordinari prohibetur. Quia qui in re minima. et de qua sibi familiaris debetur cura invenitur. fidelis non est. quomodo in ecclesia dei. ubi tot sunt et alienis sollicitam diligentiam exhibebit. Unde ieronimus. Non enim nisi polluitur ex vicio filiorum. si liberos ab apostolo esse principi relinquatur. ut talis fiat qui non timeat per vitia liberorum extraneos reprehendere. Quod nunc fieri. sine terrore quod sibi imputetur. Cum ingressus hominis a domino dirigatur. nec sunt in homine vie eius. corrigere quidem potest animum

gere autem non valet. Pulsare autem potest. non aperire. manum comprimere. non animum mutare. Unde aug. ad vincentium donatistam. Bonorum disciplina hominum mores mutare non valet.

Quantum Quibet vigilet disciplina domus meae. Homo sum et inter homines vivo. nec mihi arrogare audeo. ut domus mea melior sit. quam archa noe. ubi tamen inter viii. homines unus reprobus invenitur est. Aut melior sit quam domus abrahe. Cui dictum est. Eice ancillam et filium eius. Aut melior sit quam domus ysaac. cui de duobus geminis dictum est. Iacob dilexi. esau autem odio habui. Simpliciter autem fateor caritati vestrae. coram domino deo nostro. qui testis est super animam meam. ex quo deo servire cepi. quam sic difficile sum expertus. meliores quam qui in monasteriis profecerunt. ita non sum peiores expertus quam qui in monasteriis defecerunt.

Item cypriano episcopo cornelius pp. Convitia perditorum a via rectitudinis nos amovere non debent.

Quod ad nos convenit. conscientiae nostre convenit dare semper operam. ne quis culpa nostra de ecclesia pereat. Si autem quis ultro et crimine suo perierit. et penitentiam agere atque ad ecclesiam redire noluerit. nos in die iudicii inculpatos futuros credimus. qui eorum consulimus sanitati. Illos solos in penis remansuros. qui noluerint consiliis nostris salubritate sanari. Nec movere nos debent convitia perditorum. quominus a via recta. et a certa regula non recedamus. quia et apostolus instruit dicens. Si hominibus placerem. christi servus non essem.

Prohibentur et neophiti in episcopos ordinari. ut qui heri erat cathecuminus. hodie non fiat episcopus. qui heri erat in theatro. hodie non sedeat in ecclesia. Qui vespere erat in circo. hodie non ministret altario. Qui dudum fuit fautor histrionum. hodie non sit consecrator virginum. Causa autem huius prohibitionis est. secundum aplin ne elatus in superbiam tamquam religio christiana. plurimum eo egeret incidat in ruinam diaboli. Momentaneus namque sacerdos nescit humilitatem modos personarum. vel sese contempnere. Non ieiunavit. non flevit. non se correxit. non pauperibus sua erogavit. In arrogantiam quae est ruina diaboli incidit. qui puncto horae nec dum discipulus fuit magister. et sic innocentum aut. Miserum est enim fieri magistrum. qui nec dum didicerit esse discipulus.

DXLVIII

P

... principi et prelato ... q. tunc ... consumi ... tc ... ancilla legitur in genesi quod filius agar ... — ... in mateline non imputatur ... culpatos ... bonum ... non stat quominus aliquid fiat ... spiritu

Vnde de eisdem in niceno concilio legitur.

Neophitus in episcopum non est ordinandus.

Quoniam multa siue per necessitatem. dist. Ad.
siue ex quacumque causa. contra regulam gesta sunt.
ita ut homines ex uita gentili nuper ad
huc cathecuminum uel instructi statim
ad spirituale baptisma uenissent. et continuo
cum baptizati sunt: et ad episcopatum uel presbiterium
mox suecti sunt. Recte igitur uisum est nichil de
cetero tale fieri. Nam et tempore opus est ut sit
cathecuminus. et post baptismum multa
probatione indiget. Euidens namque est.
apostolicum preceptum dicens. non neophitum.
ne forte elatus in superbiam in iudicium
incidat. et in laqueum diaboli. Si uero pro
cedente tempore. mortale aliquod peccatum ad
inuenerit. et conuictus duobus uel tribus testibus
fuerit cessabit a clero. qui huiusmodi est.
Si quis uero preter hec fecerit tamquam contra statuta.
sancti concilii gerens. ipse periclitabitur. de sta
tu sui cleri. Neophiti uero hodie ap
pellantur. ad propositum sancte religionis
accedentes. Vnde beatus gregorius scribit dicens.

Quis dicatur neophitus.

Sicut neophitus dicebatur. qui in
initio fidei sancte erat eruditione plan
tatus. sic modo neophitus est habendus.
qui repente religionis habitu plan
tatus: ad ambiendos sacros ordines.
irrepserit. Ordinate igitur ad ordines
est ascendendum. Nam casum appetit qui
ad summi loci fastigia postpositis gra
dibus per abrupta querit ascendere etc.
Scimus autem quod edificati parietes non
prius tignorum pondus accipiant. nisi
a nouitatis sue humore siccentur. ne si
ante pondera quam solidentur accipiant: tun
ctam simul ad terram deponant fabricam.

CXLIX

Ecce a quibus uitiis debeant esse im
munes qui in episcopum sunt ordinandi ap
paret. Qui ergo intercessores pro populo ad deum
parantur necesse est. ut eius gratiam bona uiuen
do mereantur. Vnde gregorius ait in pastorali.

Quicumque est maculatus: sacrificium deo
offerre non debet.

Sollicite formidandum est. ne qui placare posse creditur
iram dei: hanc ipsam ex proprio reatu mereatur.
Cunctis namque liquido nouimus. quia cum his qui dis
plicet. ad intercedendum mittitur. irati a
nimus ad deteriora prouocatur. Qui igitur desideriis
terrenis astringitur. caueat ne districti
iram iudicis grauius accendens: dum loco
delectatur glorie. fiat subditis auctor ruine.

Pensare ergo se quisque mensuratur. ne
locum regiminis assumere audeat. si ad
huc in se uitium dampnabiliter regnat.
Ne his quem crimen deprauat proprium.
intercessor fieri appetat pro culpis aliorum.
Hinc etenim superna uoce ad moy
sen dicitur in leuitico. Loquere ad aaron.
homo de semine tuo per familias qui
habuerit maculam. non offerat deo suo
panem nec accedat ad ministerium eius.
ubi et repente subiungitur. Si cecus
fuerit. si claudus. si uel paruo et uel grandi
naso. uel torto. si fracto pede. si mancus.
si gibbosus. si lippus. si albuginem habens
in oculo. si iugem scabiem. si impeti
ginem in corpore. uel ponderosus. Cecus
quippe est qui superne lucis contempla
tionem ignorat. qui presentis uite tene
bris pressus dum uenturam lucem nequaquam
diligendo conspicit. quo gressum operis di
rigat nescit. Hinc etenim prophetante an
na: dicitur in libro regum. Pedes sanctorum suorum
seruabit. et impii in tenebris conticescent.
Claudus uero est. qui quidem quo pergere
debeat aspicit. sed per infirmitatem men
tis uiam uite perfecte non ualet tenere quam
uidet. Quia uidelicet qui ad uirtutis
statum dum fluxa consuetudine non erigitur.
quo desiderium innititur. illuc gressus operis
efficaciter non sequitur. Hinc etenim
paulus dicit ad hebreos. Remissas
manus et dissoluta genua erigite:
et gressus rectos facite pedibus uestris.
ut non claudicans erret aliquis. mag
is autem saluetur. Paruo autem naso est. qui ad
tenendam mensuram discretionis idoneus non est.
Naso quippe odores fetoresque discernimus.
Recte ergo per nasum discretio exprimitur.
per quam uirtutes eligimus: delicta repro
bamus. Vnde et in laude sponse dicitur in
canticis canticorum. Nasus tuus sicut
turris que est in libano. Quia nimirum
ecclesia sancta. que ex causis singulis temptamenta
procedant. per discretionem conspicit: et uen
tura uitiorum bella ex alto deprehendit.
Sed sunt nonnulli qui dum extimari he
betes nolunt: sepe se in quibusdam in
quisitionibus plusquam necesse est exercentes: ex
nimia subtilitate falluntur. Vnde hic
quoque subditur. uel grandi. uel et torto naso. Nas
us enim et grandis et tortus est. discretionis subtilitas
inmoderata. que dum plus quam decet excreuerit: acti
onis sue rectitudinem ipsa confundit.

Fractus autem pede vel manu est, qui viam domini omnino non valet pergere, atque a bonis actibus funditus exsors vacat, quia hec non ut claudus saltem cum infirmitate sedeat, sed ab hiis omnino alienus exsistat. Gibbus vero est, quem terrene sollicitudinis pondus deprimit, ne umquam ad superna respiciat, sed solis his que in infimis calcantur intendat. Qui et si aliquando aliquid ex bono patrie celestis audierit, ad hoc nimirum perverse consuetudinis pondere pregravatus, cordis faciem non attollit, quia cogitationis statum erigere non valet, quem terrene usus sollicitudinis curvum tenet. Ex horum quippe specie psalmista dicit in psalmo xxxvii. Incurvatus sum et humiliatus usquequaque. Quorum culpam quoque per semetipsam veritas reprobans ait in Luca. Semen autem quod in spinis cecidit, hii sunt qui audierunt, et a sollicitudinibus et divitiis et voluptatibus vite euntes suffocantur, et non referunt fructum. Lippus vero est cuius quidem ingenium ad cognitionem veritatis emicat, sed tamen hoc carnalia opera obscurant. In lippis quidem oculis pupille sane sunt, sed humore defluente infirmate palpebre grossescunt. Quorum quidem quia infusione crebra atteruntur, etiam acies pupille vitiatur. Et sunt nonnulli quorum sensum carnalis vite operatio sauciat, qui videre recta subtiliter per ingenium poterant, sed usu pravorum actuum caligant. Lippus itaque est cuius sensum natura exacuit, sed conversationis pravitas confundit. Cui bene per angelum dicitur in apocalipsi: Collirio inunge oculos tuos ut videas. Collirio quippe oculos inungimus ut videamus, cum ad cognoscendam veri luminis claritatem intellectus nostri aciem medicamine bone operationis adiuvamus. Albuginem vero habet in oculo, qui veritatis lucem videre non sinitur, quia arrogantia sapientie sive iustitie cecatur. Pupilla namque oculi nigra videt, albuginem tolerans nichil videt, quia videlicet sensus humane cogitationis, si stultum se peccatoremque intelligit, cognitionem intime claritatis apprehendit. Si autem sibi candorem iustitie seu sapientie apprehendisse existimat, a luce se superne cognitionis excludit, et eo claritatem veri luminis nequaquam penetrat, quo se apud se per arrogantiam exaltat, sicut de quibusdam dicitur ad romanos. Dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt. Iugem vero scabiem habet, cui carnis petulantia sine cessatione dominatur. In scabie etenim fervor viscerum ad cutem trahitur, per quam recte luxuria designatur, quia si cordis temptatio usque ad operationem prosilit, nimirum fervor intimus usque ad cutis scabiem prorumpit, et foras iam corpus sauciat, quia dum in cogitatione voluptas non reprimitur, etiam in actione dominatur. Quasi enim cutis pruriginem paulus curabat abstergere, cum dicebat ad corinthios. Temptatio non apprehendat vos nisi humana. Ac si aperte diceretur. Humanum quippe est in corde temptationem perpeti. Demoniacum vero est et in temptationis certamine etiam in operatione superari. Impetiginem quoque habet in corpore, quisquis avaritia vastatur in mente, que si in parvis non compescitur, nimirum sine mensura dilatatur. Impetigo quippe sine dolore corpus occupat, et absque occupati tedio excrescens, membrorum decorem fedat. Quia et avaritia capti animum dum quasi delectat exulcerat, dum adipiscenda queque cogitationi obicit, ad inimicitias accendit, et dolorem in vulnere non facit, quia estuanti animo ex culpa habundantiam promittit. Sed decor membrorum perditur, quia aliarum quoque virtutum per hanc pulchritudo depravatur, et quasi totum corpus exasperat, quia per universa vitia animum supplantat, paulo attestante qui ait ad tymotheum. Radix omnium malorum est cupiditas. Ponderosus vero est, qui turpitudinem non exercet opere, sed tamen ab hac cogitatione continua sine moderatione gravatur in mente. Qui nequaquam quidem usque ad opus nefarium rapitur, sed eius animus in voluptate luxurie sine ullo repugnationis stimulo delectatur. Vitium quippe est ponderis, cum humor viscerum ad virilia labitur, que profecto cum molestia dedecoris intumescunt. Ponderosus ergo est, qui totis cogitationibus ad lasciviam defluens, pondus turpitudinis gestat in corde, et quamvis prava non exerceat opera, ab hiis tamen non elevatur in mente. Nec ad usum boni operis in aperto valet assurgere, quia gravat hunc in abdito pondus turpe. Quisquis ergo quolibet horum vitio subigitur, panes domino offerre prohibetur, ne profecto diluere aliena delicta non

P. si lapsis. hoc c. loquitur de deposito ut patet per finem. Bernardus.

let. Io. q. adhuc propria devastant.
Quia quam paucis ad pastoralem
magisterium dignus qualiter perve
niat. atque indignus qualiter perti
mescat ostendimus. Nunc is qui ad
illud digne pervenit. in eo quali
ter vivere debeat demonstremus. Ieronimus
super malachiam. Indoctus terrena
lucra querens. viciosus ordinari
Sacerdotes ni non debet.
Sacerdotes qui nomen domini despiciunt. et quanti ad
se pollutum panem offerunt. qui ad al
tare indigne accedunt. quique dato
munere sacerdotium presumunt. Panem
quoque polluunt. qui doctrinam domini in populo
male disponunt. et qui honorant poten
tem et despiciunt pauperem. et infra.
Si offeras cecum ad immolandum nonne
malum est. et cetera. Superius accusati
de panibus nunc accusantur de victimis.
Cecum animal offert. qui ordinat in
doctum in loco docti. magistrum
que facit. qui vix discipulus esse poterat.
Claudum offert. qui lucis terrena querentem
locat. ut post pedem in diversis
ponentem. Unum in divinis. alterum
in carnalibus. cui potest intellegi illud
de libro regum. Usquequo claudicatis in
duas partes. Languidum offert. qui
viciosum pro religioso habet. qui tardum et
pigrum probat. pacientem dicens illum.
negligentie redarguendum. Indignum
est enim dare deo quod dedignatur homo.
Ex premissis auctoritatibus liquido
demonstratum est. quod natis criminibus
irretiti in sacerdotes ordinari non possunt.
Nunc autem de eis queritur. qui vitam post actam peni
tentiam in propriis ordinibus remanent. aut
ad maiores gradus ascendere valeant.
Multorum auctoritatibus natis cri
minibus irretiti a propriis ordinibus deici
untur. et ab accessu maiorum prohibentur.
Unde Gregorius ait. Constantino mediolanensi episcopo.
Lapsi in suum ordinem reparari
Si lapsi ad suum ordinem non possunt.
Si lapsi ad suum ordinem revertendi licentia concedatur. vigor ca
nonice procul dubio frangitur discipline.
Dum per reversionis spem pravae actionis de
sideria quis appetere non formidat. Et post pauca.
Illud autem pro omnibus cavere studete. ut lapsos
in sacro ordine nulla vobis supplicatio a
liquando revocare studeant. ne hiis qui non statim
ta sed repulit dilata credatur esse vindicta.

Item Martinus papa amando episcopo. Qui
post ordinationem labitur depositus per
Qui semel post ordinationem suam maneb.
in lapsum ceciderit. deinceps iam depositus
erit. nullumque gradum sacerdotii poterit adi
pisci. Item Gregorius sabino episcopo. Post lapsum
presbiter nulla ratione in sacro ordine repa
Presbiterum de quo nos fraternitas rari valet.
pretia lapsoris presentium legatore consulunt.
nulla ratione in sacro ordine post lapsum.
aut permanere aut revocare posse cog
noscat. circa quem tamen misericorditer agendum
est. qui commissum facinus facile dicitur professione
confessus. Item Iohannes octavus Ceromanico ve
tucensi episcopo. Post actum homicidium sacer
dotale officium administrari potest.
Miror multum doctam sciam tuam sacerdotem
deputare et post perpetratum homicidium pos
se in sacerdotio ministrare. immo quod est
ineptius nobis suadere velle. ut ipsi tali probo
suppremi plenum assensum. Quis non tam de
mens tamque pusilli sensus tale quid exi
stimaret. Vel per quantacumque penitentiam acceden
dum est omni sit canonice discipline con
trarium. Debet quoque sacerdotio privatus lacrima
rum fonte flagitium tam immane di
luere. ut talibus salutis remediis curatum.
salutis posset invenire suffragium.
Item Nicholaus papa. Ad maiorem gradum
provehi non potest clericus qui paga
Clericum qui num occiderit.
paganum occiderit non oportet ad maiorem
gradum provehi. quia carere debet et acquisito. ho
micida non est. Nam est discretum sunt mili
tes seculi a militibus ecclesie. non convenit mili
tibus ecclesie militare seculo. per quod ad effusi
onem sanguinis necesse est pervenire. Item
osbaldo episcopo quadrantino. Qui se
defendendo paganum occidit sacerdotali
De hiis clericis per quibus careat officio.
consuluistis. scilicet qui se defendendo paga
num occiderint. si postea per penitentiam emenda
ti possint ad pristinum gradum redire.
aut altiorem ascendere. Scito nos nul
lam occasionem dare. nec ullam tribuere li
centiam eis quemlibet hominem quolibet modo
occidendi. Verum si contigerit ut clericus
sacerdotalis ordinis saltem paganum occi
derit. multum est consulit si ab officio sacer
dotali recesserit. Sanguis quoque est. non illi in hac
vita domino sub religionis habitu irreprehensibiliter
famulari. quam alta indebite appetendo.
dampnabiliter in profundum demergi.

Item ex concilio Agathensi. **Episcopus presbyter aut diaconus capitale crimen committens cadat ab officio.**

Si quis episcopus presbyter aut diaconus capitale crimen commiserit, aut cartam falsaverit de actibus, aut testimonium falsum dixerit, ab officii honore depositus in monasterio detrudatur, et ibi quamdiu vixerit laicam tantum communionem accipiat. Item ex concilio Martini pape. **Qui homicidii facto aut precepto aut consilio conscius post baptismum fuit clericus non ordinetur.**

Si quis viduam aut ab alio dimissam duxerit, non admittatur ad clerum, quod si irrepserit deiciatur. Similiter si homicidii aut facto aut iussu aut precepto aut consilio aut defensione post baptismum conscius fuerit, et per aliquam subreptionem ad clericatum venerit, deiciatur, et in fine vite sue communionem accipiat. Item Gregorius Ianuario episcopo Caralitano. **De sacris ordinibus lapsi reparari non possunt.**

Pervenit ad nos quosdam de sacris ordinibus lapsos vel post penitentiam vel ante penitentiam ad ministerium sui officii revocari, quod omnino prohibemus. In hac etiam re sacratissimi quoque canones contradicunt. Qui ergo post acceptum sacrum ordinem lapsus in peccatum carnis fuerit, sacro ordine careat, et ad altaris ministerium non accedat. Item Venantio Lunensi episcopo. **De eodem.**

Accedens ad Gorgonam insulam unus fratrum discessit et cetera quod ad nos de Saturnino ex presbitero est planctum. Pervenit namque ad nos quod postquam de sacris ordinibus lapsus, et a suo sacerdotii ordine est deiectus, ad explendum ministerium presbiterii presumpserit accedere, et omnipotenti Deo hostias immolare. Quod si ita fieri vestra fraternitas reperit, cum sacri corporis sanguinisque domini participatione privatum in penitentiam redigat, ita ut usque ad diem ultimum in eadem excommunicatione permaneat, viaticum tantum exitus sui tempore percipiat. Sin autem cum talem penitentiam agere fraternitas tua cognoverit, ut et iuste ad recipiendam inter laicos communionem, et ante exitum debeat misereri, hoc in tue fraternitatis ponimus potestate. Et infra. Preterea ad fraternitatis tue consulta respondentes statuimus diaconem et abbatem, quem ex portu venientis indicas cecidisse, ad sacrum ordinem non debere vel posse aliquo modo revocari. Quem quidem sacro ordine privatum in penitentiam deputare necesse est, cui si post ea actus conversatioque meruerit, poterit inter alios monachos non deterioris loci standi obtineat. Subdiaconum quoque, quem similis culpa restringit, ab officio suo irrevocabiliter depositum inter laicos communionem accipiat. In portu autem venientis loco lapsi diaconi alium qui hoc officium implere debeat ordinabis. Saturninum vero ex presbitero ut nunquam ad sacri ordinis ministerium presumat accedere, scripsisse cavere decrevimus vel decrevimus. Sed cum in insula Gorgona atque Capraria sollicitudinem de monasteriis gerere, et in quo est statu sine aliqua adversitate manere permisimus. Item de. **Loco lapsi alius ordinandus est.**

Postquam q. q. Pertinaciter cadentem in locum quo lapsus est nulla ratio permittit revocari, et ultra tres menses ecclesiam vacare pontifice statuta sanctorum canonum non permittunt, ne cadente pastore dominicum gregem hostis quod absit antiquus insidiando dilaniet, fraternitas vestra deprecatori eorum consentire, et in loco lapsi debet episcopum ordinare. Item Martinus papa. **Qui post ordinationem in lapsum ciderit, ministeria sacerdotalia tractare non debet.**

Si post ordinationem suam quispiam in lapsum ceciderit, et prevaricationis peccato fuerit deprehensus obnoxius, omnino prohibendum est, cum manibus violentis atque pollutis misteria nostre salutis tractare.

Contra exemplis et auctoritate probatur presbiterum post acceptam et actam penitentiam prioris gradibus licite posse ministrare, et ad maiores ascendere. Maria enim soror Aaron prophetissa lepra percussa est, quia in Moysen murmuraverat, accepta penitentia mundata est, et pristinam gratiam prophetandi recepit. Aaron etiam post conflatum vitulum et in summum sacerdotem est consecratus. David post adulterium et homicidium spiritum prophetie recepit et in pristino gradu permansit. Acab post mortem Naboth iniuste occisum per penitentiam humiliatus in regia sede permansit, et innumerabilia multa et exempla veteris testamenti. Petrus negavit Christum, et tamen post ea princeps apostolorum factus est. Paulus Stephanum lapidavit, et tamen a Deo in apostolatum electus est. Quidam quoque ab heresi ad uni

[illegible]

tare catholice fidei retinentes in suis ordinibus sunt recepti. Alii vero ad episcopale gradum sunt promoti, ut ponit Augustinus, et alii quam plurimi. Preterea Calixtus papa de hominum ita scribit. Clerici post lapsum in sacris ordinibus reparari non possunt.

Consideret unusquisque sermones suos et quod sibi loqui non vult, alii non loquatur. Unde bene ait sacra scriptura: Quod tibi non vis fieri, alii ne facias. Nos enim qui indigemus, ut aliquid mansueti agamus, ne perpetrentur talia et opera vestra. neque ordine vestrum pravitas. Sed si aliquis quamque lapsus fuerit, portemus eum et simo (?) corripiamus affectu. Sic beatus Paulus apostolus ait: Si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spirituales estis instruite huiusmodi in spiritu lenitatis. Alter alterius honera portate, et sic adimplebitis legem Dei. Porro sanctus quidem David de mortiferis criminibus penitentiam egit, et tamen in honore permansit. Et beatus quoque Petrus amarissimas lacrimas fudit, cum Dominum negasse penituit. Sed tamen et sic tamen apostolus permansit, et Dominus per prophetam pollicetur dicens: Peccator in quacumque die conversus fuerit et ingemuerit, omnium iniquitatum eius non recordabor amplius. Errant itaque qui putant sacerdotes post lapsum, si condignam penitentiam egerint, Domino non posse ministrare et suis honoribus frui, si bonam deinceps vitam duxerint et suum sacerdotium digne custodierint. Et ipsi qui hoc putant non solum errant, sed et tradditas ecclesie claves despicere videntur, de quibus dictum est: Quecumque solveritis super terram, soluta erunt et in celo. Alioquin hec sententia Domini non est autem vera. Nos vero indubitanter tam Domini sacerdotes, quam reliquos fideles post dignam satisfactionem posse redire ad honorem credimus, testante Domino per prophetam: Numquid qui dormit non adiciet ut resurgat? Et propheta David penitentiam agens dixit: Redde michi leticiam salutaris tui et spiritu principali confirma me. Ipse namque per penitentiam et alios docuit, et sacrificium Deo obtulit, dans exemplum doctoribus sancte ecclesie, si lapsi fuerint, et dignam penitentiam egerint, utrumque facere posse, docere et sacrificare. Docuit enim quando dixit: Docebo iniquos vias tuas, et impii ad te convertentur. Sacrificium Deo pro se obtulit, cum diceret: Sacrificium Deo spiritus contribulatus. Videns namque propheta scelera sua mundata per penitentiam non dubitavit predicando a Domino laxando curare aliena. Mutatur quoque homo a peccato, et gratia Dei resurgit a lapsu, et in pristino manet officio iuxta predictas auctoritates. Videat ne amplius iaceat, sed euangelica sententia in eo maneat, que ait: Vade et amplius noli peccare. Unde apostolus ait: Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore, et non obediatis concupiscentiis. Sententiam quoque meam vitare non solum teneo fratres, sed et audire refugite, quia potior est misericordia omnibus holocaustomatibus et sacrificiis. Item ex eodem. In pristinum gradum post penitentiam sacerdotes revocari possunt.

Et purgavit filios Levi. Tempus est ut iudicium a domo Dei incipiat, et alibi dicitur: A sanctis meis incipite. In filiis autem Levi omnem sacerdotalem intelligens dignitatem. Si autem sacerdotes purgandi sunt et colendi, ut purum aurum remaneat et argentum. Quid dicendum est de ceteris? Qui cum emundati fuerint et colati, tunc offerunt Domino in iustitia sacrificia, et placebit sacrificium eorum Domino, quod offerunt pro Iuda et Ierusalem. Hoc est pro hiis qui Deum confitentur et pace eius mente conspiciunt. Sicut dies seculi, et sicut anni antiqui. Aut quoniam ab initio sive a principio placuerunt Domino, sic post peccatum et penitentiam placere incipiant, cum omni fuerint peccatorum sorde purgati. Item Gregorius Secundino. Post acerrimam penitentiam lapsi reparari possunt.

Quia sanctitas tua requisivit ut tibi de sacerdotali officio post lapsum resurgendi auctoritate scriberemus, dum dicis te huiusmodi canonum diversorum te legisse diversas sententias, alias resurgendi, alias nequaquam. Ideo nos generales sinodos a Nicena incipientes cum reliquis quatuor veneramur, quia in cunctis canonum sententiis unanimiter concordant. Nos vero precedentes patres sequimur, quia auctore Deo a sacra doctrina illorum non discordamus. A capite itaque incipientes usque ad quartum altaris ministrum hanc formam servandam cognovimus, ut sicut minore maior precedit honore, ita et crimine. Et cui maior sequitur culpa, maiori implicetur vindicta, et post penitentiam credatur esse fructuosa. Quid enim prodest terram seminare, et fructus illius non tollere? aut domum construere, et illic non habitare? Post itaque dignam satisfactionem

[illegible]

Gaudeo. et ideo dicit gaudeo quia post penitentiam fortior resurgit ... [illegible] | Que est ut ... [illegible]

[illegible]

credimus posse redire ad honorem. ad fontem misericordie recurrentes euuangelicam preteream sententiam. Gaudeo inquit super uno peccatore penitentiam agente. quam super .xc.ix. iustis qui non indigent penitentia. et ouem perditam nonaginta nouem non errantibus relictis in deserto humeris propriis pastoris ad ouile reportandam dominus ipse testatur. Si ouis perdita et errans post inuentionem ad ouile humeris reportatur. perditis .xc.ix. non errantibus in deserto relictis cur post penitentiam ad ecclesie ministerium lapsus non reuocetur. Sic in apocalipsi legitur de ministro ecclesie. Memento unde cecidisti et age penitentiam et prima opera fac. Quod uero grauius est. aut capitale delictum committere sine quo pauci inueniuntur. aut uerecundo dei filium negare. In quo uerbo ipsum beatum petrum apostolorum principem ad cuius corpus sacratum indigni sedemus. lapsum cognouimus. Sed post negationem penitentia secuta est. et post penitentiam misericordia data. quia ab apostolatu eum non distulit. qui ante seipsum negare se predixit. Item. Lapsi reparari post acerbam penitentiam possunt.

Quid est hoc quod propheta iacenti dicitur. Sta super pedes tuos. et loquar tecum. Qui uero iacenti loquebatur stanti promittit esse locuturum. Sed sciendum est quod alia sunt que iacentes. alia que stantes audire debemus. Iacenti enim dicitur ut surgat. stanti autem precipitur. ut ad predicationem proficisci debeat. Adhuc enim nobis in infirmitatis confusione iacentibus preberi non debet auctoritas predicationis. Sed cum iam in bono surgimus opere. cum iam recti stare cepimus. dignum est ut alios ad lucrandum in predicatione mitti debeamus. Stans ergo propheta uisionem spiritualem uidit. et cecidit. Cadens uero ammonitionis uerba suscepit. ut surgeret. Surgens autem preceptum audiuit. ut predicaret. Nam qui adhuc ex superbie uitio stamus. et iam de contrarii timore aliquid sentire cepimus. dignum est ut ad penitentiam cadamus. et dum infirmitatem nostram subtiliter agnoscentes. humiliter iacemus per diuini uerbi consolationem ad fortia opera surgamus. Item. De eodem.

Ferrum de terra tollitur. cum fortis pugnator esse a terra quam prius tenuit actione separatur. Non ergo in eo debet despici quod fuit. quia iam incipit esse quod non fuit. Item augustinus. Post condignam penitentiam presbiteri recipiunt officia.

Cum exaudieris eos. dabo eis uirtutem spiritus mei. et implebo illos iudicio meo. et fortitudine mea. Animaduertite in presenti uite loco. posse docere aliquem post peccatum. si tamen uicia presbiteri digna pena diluit. Unde dauid post adulterium et homicidium loquitur in psalmo .l. Asperges me domine ysopo et mundabor lauabis me et super niuem dealbabor. Nec sua tamen puritate contemptus est. sed infert. Redde mihi leticiam salutaris tui et spiritu principali confirma me. Cumque hoc fecisset. ait. Docebo iniquos uias tuas et impii ad te conuertentur. Item ieronimus. De eodem.

Ihesus filius ioseph sacerdos magnus quamquam in typo aduentum precessit saluatoris. qui uniuersa peccata portauit. et alienigenam sibi ex gentibus copulauit ecclesiam. tamen secundum litteram post sacerdotium sordidatus inducitur. et stat diabolus a dextris eius. et candida illi deinceps uestimenta redduntur. Item ex concilio agatensi. Post penitentiam clerici correcti gradum suum et dignitatem recipiant.

Contumaces clerici prout dignitatis ordo permiserit ab episcopis corripiantur. et si qui prioris gradus elati superbia communionem forte contempserint. aut ecclesiam frequentare aut officium suum neglexerint peregrina eis communio tribuatur. ita ut cum eos penitentia correxerit. rescripti in matricula gradum suum dignitatemque recipiant. Item ex concilio martini pape. De eodem.

Si quis presbiter aut diaconus inuentus fuerit aliquid de ministeriis ecclesie fecundasse. quia sacrilegium commisit. placuit eum in ordine ecclesiastica non haberi. Iudicio tamen episcopi dimittendum est. si iterum suo debeat recipi gradui. quia multotiens hoc ipsum est quod de sacrosancto altario communicatum est in episcopi potestate dimissum est. Quomodo ergo huiusmodi auctoritatum dissonantia ad concordiam reuocari ualeat breuiter inspiciamus. Sunt quidam quos non odium criminis. sed timor utilitatis et amissio proprii gradus et ambitio celsioris. ad penitentiam cogit. Hos sacri canones irrecuperabiliter deiciunt. quia qui simulatione penitentie uel affectatione honoris a deo non absoluitur uenia non ab

[illegible]

ecclesia inueniatur reprobatione. Unde aug. scribit ad bonefacium. Quare constitutum est in ecclesia ne post penitentiam ad clericatum

Quod constitueretur in aliquis redeat.
Ecclesia ne quisquam post alicuius criminis penitentiam clericatum accipiat. uel ad clericatum redeat. uel in clericatu maneat. non desperatione indulgentie. sed rigore factum est discipline. alioquin contra claues ecclesie datas disputabitur. de quibus dictum est. Que solueritis super terram et cetera. et infra. Sed ne forte etiam detectis criminibus spe honoris ecclesiastici animus intumescens superbe ageret penitentiam. seuerissime placuit. ut post actam penitentiam de dampnabili crimine nemo sit clericus. ut desperatione temporalis altitudinis medicina maior et uerior esset humilitatis. Nam et sanctus dauid de criminibus mortiferis egit penitentiam. et tamen in honore suo perstitit. et beatum petrum quando amarissimas lacrimas fudit. utique dominum negasse penituit. et tamen apostolus permansit. Sed non ideo putanda est superuacua posteriorum diligentia. qui ubi saluti nichil detrahebatur humilitati addiderunt aliquid. quo salus tutius muniretur. Expertus credo aliquorum fictas penitentias per affectatas honorum potentias. Cogit enim multas inuenire medicinas multorum experientia morborum. Uerum in huiusmodi causis ubi per graues dissensionum scissuras non huius aut illius hominis periclitatio sed populorum strages iacet. Detrahendum est aliquid seueritati. ut maioribus malis sanandis caritas sincera subueniat.

Item ex epistola cleri romani missa ad cyprianum. reparationis beneficium non est post penitentiam.
Absit a romana debet concedi.
ecclesia uigorem suum tam profana facilitate dimittere. et neruos seueritatis euersa fidei maiestate dissoluere. ut cum adhuc non tamen iaceant. sed in peccatis etiam cadant. euersorum fratrum ruine properata nimis remedia communionum utique non profutura prestentur. Quoniam et potius medicina penitentie procedit. si etiam ipse medicus interceptam penitentiam in dulgi praecludit. hoc non est curare. sed dicere uerum nolumus occidere. Item ciprianus de lapsis In penitentibus uenia concedi
Si quis properata festinatione non potest.
temerarius remissionem peccatorum cunctis putat dare se posse. aut audet dominum precepta rescindere. non tamen nichil prodest sed obest lapsis. Prouocasse enim

iram. est non seruasse sententiam. non misericordiam prius domini deprecari. sed contempto domino de sua facilitate presumere. Et infra. Mandant aliqui martyres fieri. sed si iusta sint licita sint etiam ipsum dominum et dei sacerdotem non sint facienda. Si obtemperans facilis et prona consessio. si penitentis fuerit religiosa moderatio. Mandant martyres aliquid fieri. sed si scripta in lege domini non sunt que mandant. ante est ut sciamus illos de deo impetrasse. quod postulant. tunc facere que mandant. Neque enim uideri de diuina maiestate statim potest concessum quod fuit humana pollicitatione promissum. Nam et moyses pro peccatis populi petiit. nec tamen ueniam consecutus accepit. Item ysidorus ad massanum episcopum.
Qui sint reparandi post lapsum uel
Domino sancto michique beato fratri massano que non.
yano episcopo ysidorus episcopus. Quod in epistolis uenerabilis fraternitas tua innotuit. uidelicet quod in canone aquitanico capitulo. uiij. x. legitur post lapsum corporalem restaurandum honoris gradum post penitentiam. Ubi uero legitur post huiusmodi delictum nequaquam reparandum. ad antiqui honoris ministerium. Hec diuersitas hoc modo soluitur. Illos enim ad pristinos gradus redire canones precipiunt. quos penitentie precessit satisfactio. uel condigna peccatorum confessio. At contra hii qui neque a uicio corruptionis emendantur. atque hoc ipsum carnale delictum quod admittunt uendicare quadam temeritate. superstitiosa nituntur. nec gradum utique honoris. nec graciam recipiunt communionis. Ergo ita est determinanda sententia. ut necesse sit illos restaurari in loco honoris. qui per penitentiam reconciliationem recepisse meruerunt. diuine pietatis. Hii non immerito consequuntur. ad eperte dignitatis statum. quod per emendationem penitentie recepisse noscuntur. remedium uite. Id autem ne forte sit magis ambiguum diuine auctoritatis sententia confirmetur. Ezechiel quidem propheta sub typo prauaricantis ierusalem ostendit. post penitentie satisfactionem pristinum restaurari posse honorem. Confundere inquit iuda. et porta ignominiam tuam. et post paululum. Et tu inquit et filie tue redeunt ad antiquitatem tuam. Quod dicit. confundere: ostendit post opus peccati debere quemque erubescere. et post confessionem per admissis scele

tibus verecundi frontem humo prostratam tangere, pro eo quod dignum confusione peregit opus. deinde precepit ut post ignominiam deiectionem quasi sui nominis sine dignitatis remissione ad antiquitatem suam.
Ergo dum quisque post opus confessionis sue confunditur, atque ignominiam portans depositionem suam cum humilitate luget, revocari, sed prophetam ad priorem statum potest. Item Ioh. euangelista angelo ephesi ecclesie ut certa quedam similia scribit. Memor esto unde excideris. age penitentiam et prima opera fac. Alioquin veniam ad te et movebo candelabrum tuum de loco eius. Ecce in quantum valuit, collige, Aquitanici antiqui plane et plenam auctoritatem suam sacris testimoniis explanavit, ostendens eum posse restaurari in proprio ordine qui per penitentiam satisfactionem novit propria delicta deflere. Qui non negligit nec languet quod gessit et lugenda sine ullo pudore religiosi vel amore divini iudicii committit. eum nullo modo posse ad pristinum gradum restaurari cognoscas.
In fine autem huius capituli hoc adiciendum putavi. ut quotienscumque in gestis conciliorum discors sententia invenitur. illius concilii magis sententia teneatur. cuius antiquior et potior extitit auctoritas.
Quicumque itaque pro criminibus suis digne deo penitentiam obtulerint auctoritate Greg. Ieron. Aug. et Ysidori gradum pristine dignitatis recipere possunt. Qui autem non odio criminis sed timore vilitatis. vel ambitione dignitatis vel honoris falsas deo offerunt penitentias. in pristinum honoris gradum minime reparari possunt. vel possunt sed obicitur illud Oriunsense concilium quod scribitur omnibus episcopis per universam provinciam. **Diaconus aut presbyter in adulterio deprehensi: reparari non possunt.**
Siquis diaconus aut presbyter post acceptam benedictionem leviticam cum uxore sua incontinens inveniatur. ab officio suo abiciatur. Ecce manifeste constat. quia secundum titulos antiquorum patrum sancto spiritu suggerente conscriptos. et secundum sententias ccc.xviii. episcoporum quas et gallicani canones continere videntur. clerici in adulterium deprehensi aut ipsi confessi aut ab aliis convicti. ad honorem redire non possunt. quia forte non desunt. quibus per nimiam pietatem supra scripta sanctorum patrum severitas minime placet. sciant se ccc.xviii. episcoporum qui reliquos canones statuerunt sententias reprehendere vel dampnare. sed forte maior est in illis pietas. quam in supradictis ccc.xviii. episcopis maior est in illis misericordia. quam in sancto Iohanne. presbyter maior caritas quam in reliquis sanctis sacerdotibus qui hoc exemplo remedia certarum suis diffinitionibus delibaverunt. et non aut propria voluntate preceptis illorum consentiant. aut omnibus illis alienos et inimicos se esse cognoscant.
Que est ista iusticie inimica bonitas palpare criminosos. et vulnera eorum usque ad diem iudicii incurata servare. quia si eos durissimam penitentiam per plures annos videmus agere. nunc nos et saluti eorum possemus consulere. et statuta canonum debemus reparare. Cum vero in aliquibus non compunctio humilitatis. nec instantia orandi appareat. nec vim dando inviteris. qui dicit. Lavabo per singulas noctes lectum meum. lacrimis meis stratum meum rigabo. Illud etiam tamquam pane meo tamquam pane manducavi cinerem. Nec eos et ieiuniis et lectionibus vacare invenimus. possumus agnoscere. si ad pristinos gradus vel honores redirent. Cum quanta negligentia etiam tempore et minima anime sue securitate permanent. credentes quod sic eis non pacta digna pena dimiserit dominus. quomodo sacerdotes indulsisse videntur. Vere dico quia illi ipsi quibus perniciosa et falsa misericordia indulgere videmus. cum ante tribunal Christi pro tantis peccatis dampnandi advenerint. etiam nos tamen dicturi sunt dicentes. quod dum aut duram asperitate lingue correptionem. aut falsa blandimenta. et periculosas eorum adulationes. libenter accepimus. in eisdem permanendo peccatis eis mutuo indulgebamus. aut ipsa peccata augere permisimus. non recordantes illud quod in veteri testamento scriptum est. Quia uno peccante et omnes ira dei descendit. Item Iero. **Difficile est post lapsum ad pristinum gradum redire.**
Quicumque dignitatem divini gradus non custodiunt.

a· Penes. hic patet quod episcopus dispensat in heretici et cum scismatico. ut. s. eadem questione in ... non etiam cum excomunicato ministrantem. xi. q. iii. si quis episcopus. b.

P. sed ipsi intelligunt de spe uenie quantum ad peccati ... dicit quod locum non potest dispensari. quod illo non potest quis accusari uel puniri

... tenti fiant. animas saluare. Scitu est in pristinum gradum post lapsum difficile est. Item basilius. Lapsus post penitentiam altario tantummodo ministret.

Qui sub gradu ceciderit. post penitentie complementum fiat: baptizare coronem et firmis dare. tantum: et altario ministrare non autem sacrificare. Item ex concilio anchiritano. De sacerdotibus et diaconibus et laicis qui idolis turificant.

Presbiteros qui immolauerunt. et postea iterum certamen inierunt. si ex fide luctati sunt. et non ex pacto ad ostentationem ut offerrent ipsi fecerunt. hos placuit honorem quidem proprie sedis retinere. offerre autem illos et sermonem ad plebem facere. aut aliquibus sacerdotalibus officiis fungi non liceat.

Diacones similiter qui immolauerunt postea uero iterum reluctati sunt alias. quidem honorem habere oportet. cessare autem debent ab omni sacro ministerio. ita ut non panem nec calicem offerant. nec pronuntient. nisi forte aliqui episcoporum conscii laboris eorum et humilitatis et mansuetudinis uoluerint eis aliquid amplius tribuere. uel adhibere. Penes ergo ipsos de hiis potestas erit. Qui autem fugientes comprehensi sunt. uel a domesticis traditi. uel adeptis facultatibus sustinuere tormenta. aut in custodia retrusi. proclamauerunt se christianos esse. et eo usque astricti sunt. ut manus eorum comprehendentes uiolenter attraherent. et funestis sacrificiis admouerent. ut aliquid polluti cibi per necessitatem sumere cogerentur. in omni deuotione et habitu. et humilitate uite consistentes. hos uelut extra delictum. constitutos a comunionis gratia desinimus non prohiberi. Si uero prohibiti sunt ab aliquibus propter ampliorem cautelam. uel propter quorundam ignorantiam: mox tamen recipiantur. hoc autem similiter et de clericis et de laicis obseruare conuenit. Perquisitum est autem et illud si possunt et laici qui in has necessitatis angustias inciderunt ad clericatus ordinem promoueri.

Placuit ergo et hos tanquam qui nichil peccauerunt si precedens eorum uita probauerit. ad hoc officium prouehi. De hiis autem qui negauerunt preter necessitatem aut preter ablationem facultatum. aut preter periculum. aut aliquid huiusmodi quod factum est sub tirannide licinii. placuit huic sancte sinodo quamuis humanitate probentur in-

digni tamen eis beniuolentiam commodari.

Sed illud omnimodo precipue desidiosos et negligentes si uere penitentes reperiantur prohibemus. Illud autem tenere facere hoc est difficile non impossibile. Basilius autem circa delinquentes rigorem iusticie seruandum ostendit. quem circa penitentes alii relaxandum misericorditer affirmant.

Possunt et aliter distingui premisse auctoritates. quorum crimina manifesta sunt. ante uel post ordinationem a sacris ordinibus decidendi sunt. quorum autem peccata occulta sunt. et secreta satisfactione. sed sacerdotis edictum purgata in propriis ordinibus remanere possunt. Unde nicholaus papa carulo episcopo et eius suffraganeis. Non potest restitui in sacerdotium cuius manifestum fuit crimen.

Sacerdotes si in fornicationis ceciderint laqueum. et criminis manifestus siue ostensus fuit actus. sacerdotium non possunt habere honorem. secundum canonice institutionis auctoritatem. Item rabanus archiepiscopus scribit ad herbaldum. Qui sunt post lapsum reparandi uel qui non.

De hiis uero nobis iussum est scribendum esse qui sacros ordines habent. et ante uel post ordinationem criminatos in capitalibus criminibus se esse prodiderint. in quibus ut nobis uidetur hec distantia debet esse. ut hii qui deprehensi uel capti fuerant publice in periurio furto. atque fornicatione. et ceteris huiusmodi criminibus. secundum canonum sacrorum instituta: a proprio gradu decidant. Quia scandalum est populo dei tales personas suppositas habere. quas ultra modum uiciosas constat esse. Nempe inde retrahuntur homines a sacrificio dei. sicut quondam filiis heli peccantibus fecisse leguntur. et rebelles hinc atque contrarii existentes eorum prius exemplis cotidie peiores fiunt. Qui autem de predictis peccatis absconse a se commissis per occultam confessionem coram angelis dei presente et sacerdote qui in dictis est penitentiam confitentur. et semetipsos grauiter deliquisse cognouerint. et si per ieiunia et elemosinas et uigilias. et sacras orationes purgare certauerint. hiis etiam gradu seruato. spes uenie de misericordia dei promittenda est. De lapsis etiam in heresim hoc obseruandum est. ut ante sententiam concilii nullus communicet eis.

... deprehensi et conuicti. ut. ru. q. iiii. et. c. ... cum non ab homine
h· Deprehensus erit et aduocabit testes per quos probabit ipsum se esse deprehensum et communicat cum per. ... adulterium. b. uel in ordine occultus
i· Ignato sin quo ... et promouetur et ita peccator ... uel sentit ... ad se et alios est suspensus. ut ... sed ibi non dispensabatur cum eo sed ... prohiberi non potest cum sit occultum sed obiatur ... de spe uenie quantum

... questitum sed nunquam sacerdos qui prius potest exequi officium suum ... et ... dixit ... secundum ... mortale peccatum ... sacerdotes ... dico quod potest celebrare uel ob... qui non penitent adhuc ... uel hoc tercium ... lapsum. b.

a Ex eo communicato. olim ii. extra solus non poterat sine episcopo restituere ... de morte eius. sed ex eo quod presbyter ipsum incaute percussit. b.

Unde Cyprianus papa Antoniano scribit coepiscopo.

A communione abstineat qui lapsis ante restitutionem communicat.

De eo tamen quod statuendum est circa causam lapsorum distuli. ut cum quies et tranquillitas data esset. et episcopos in unum convenire indulgentia divina permitteret. tunc communicato et librato de omnium collatione consilio statuerem. quid fieri oporteret. Si quis vero ante consilium nostrum et ante sententiam de omnium consilio statutam. temere lapsis communicare voluisset. ipse a communione abstineret.

Quod vero supra de homicidiis statutum legitur. intelligendum est. quando facultas datur effugiendi. nec necessitate clauduntur obsidionis. Ceterum si necessitate angustiati effugere non possunt. si tunc homicidium commiserint peracta penitentia et officio et communioni redduntur. Unde in Ilerdensi concilio legitur.

Clerici qui in obsidionibus positi necessitate sanguinem fuderint post duorum annorum penitentiam officio et communioni restituantur.

De his clericis qui in obsidionis necessitate positi fuerint. id statutum est. ut qui altario serviunt vel ministrant. et Christi corpus et sanguinem tradunt. vel sacra vasa officio deputata contrectant. ut ab omni humano sanguine et hostili se abstineant. Quod si in hoc inciderint. duobus annis tam officio quam communione corporis domini priventur. ita ut duobus annis vigiliis. ieiuniis. orationibus. et elemosinis. pro viribus quas dominus donaverit expientur. et ita demum officio et communioni reddantur. ea tamen ratione ne ulterius ad officia potiora promoveantur. Quod si in definito tempore negligentiores circa suam salutem extiterint. prolongandi ipsius penitentie tempus in potestate sacerdotis maneat. Si autem casu clericus homicidium fecit in proprio gradu ex dispensatione remanere permittitur. Unde Urbanus secundus scribit Guernerio Neburgensi episcopo.

Qui casu homicidium facit ex dispensatione in suo ordine permaneat.

Clerico iaciente lapidem puer dicitur interemptus. nos pro amore tuo in suo ordine eum permanere permittimus. ut semper in penitentia et timore permaneat. Item Stephanus papa quintus Stephano [illegible] episcopo. De eodem.

Quia te quasi obnoxium iudicas eo quod a Sarracenis captus homines interfecisse videris bonitatis est. Sed quoniam non tua sponte id fecisse cognosceris. tamen canonice nullo modo iudicabis.

Si vero ira commotus presbyter aliquem interfecerit. et si occidendi animum non habuit. perpetuo tamen depositus erit. Unde Nicholaus papa scribit Osvaldo coepiscopo quadrantino.

Careat officio presbyter qui ira commotus licet extra animum aliquem interfecerit.

Studeat sanctitas tua persuadere episcopo tuo sibi canonicum sociare. numerum collegarum. id est. vi. ex vicinis provinciis fratres et coepiscopos suos quibus tecum iunctis et decernentibus diligenter investigare et toto nisu scrutari procurare. quatinus invenire valeatis utrum percussione iam nominati presbyteri. an cervicis fractione idem diaconus ut fertur extinctus est. Et si quidem a se prefato presbytero non ad mortem percussus est. sed ex equo cadens cervice fracta interiit. secundum arbitrium vestrum pro percussione presbyteri incaute agentis presbytero penitentiam competentem indicite. et aliquo tempore a missarum sollempniis suspendatur. deinde post hec ad sacerdotale officium redeat. Quod si inveneritis quod ex eius percussione presbyteri ille mortuus fuit diaconus. hunc nulla ratione ministrare sacerdotis more decernimus. quia et si voluntatem occidendi non habuit. furor tamen et indignatio ex quibus motio illa mortifera processit in omnibus et precipue in dei ministris multipliciter prohibetur atque dampnatur. Verum si presbyter a deo vivo studio forte obnoxius claruerit. precipimus ut tale beneficium sibi ecclesie sue reddatur. quo et ipse et sui sufficienter possint habere sue sustentationis solacium. Item ex concilio Neocesariensi.

Quinquennio a communione abstineant qui casu homicidium faciunt.

Eos vero qui non voluntate sed casu homicidium fecerint. prior quidem regula post vii. tantum annorum penitentiam communionis sociavit. secundum gradus constitutos. hic vero humana diffinitio quinquennii tempus tribuit. Item ex concilio Illibertano.

Quibus temporibus a communione abstineat qui voluntarie vel casu ancillam suam interficit.

b Sanos vero ... [illegible]
c Sed eius qui ... [illegible]
d Sed contra ... [illegible]
e Sacerdotis ... [illegible]
f Clerico ... [illegible]
g Amore ... [illegible]
h Penitentia ... [illegible]
i [illegible]
k Canonice intelligit ... [illegible]
l Interfecerit ... [illegible]
m ... [illegible]
n ... [illegible]
o ... [illegible]
p Percussione ... [illegible]
q Voluntate ... [illegible]
r Precipue ... [illegible]
s ... [illegible]
... bartholomeus brixiensis.

[illegible]

Si qua femina furore zeli accensa flagellis verberaverit ancillam suam ita ut infra tertium diem cum cruciatu animam effundat, eo quod incertum sit voluntate an casu occiderit, si voluntate post vii. si casu post v. annorum tempora acta penitentia legitima ad communionem placuit admitti. Quod si infra tempora constituta fuerit infirmata, accipiat communionem. Item ex concilio Martini pape. De hiis qui sponte vel casu homicidium faciunt.

Si quis voluntate homicidium fecerit, ad ianuam catholice ecclesie semper iaceat, et communionem in exitu vite sue accipiat. Si autem non voluntate sed casu aliquo homicidium fecerit, prior canon vii. annis agere penitentiam iussit, secundus canon v. mandavit. Item. Indigesti titulo de furtis.

Qui saccum habentem pecuniam surripuit, furti et actione sacci nomine tenetur, quamvis non sit ei animus sacci surripiendi.

Consilium animum non oportet puniri vel ex codicis titulo ad legem Corneliam de sicariis exemplo sacrarum litterarum Dioclitiani et Maximiani colligitur.

Cum qui se asserunt. De eodem.

Homicidium non voluntate sed casu fortuito fecisse et calcis ictu mortis occasionem prebuisse videatur. Si hoc ita est neque super hoc ambigi poterit, omni metu ac suspicione quam ex admissi rei discrimine sustinetis, sed id quod a notatione iuris comprehensum est, volumus liberari. Item Pelagius papa.

De eodem. Non imputatur ad penitentiam quod ex non voluntatis dicitur. Litare non procedit.

Quidam placidus anno preterito dixit esse de uxore ipsius, quod subito inter caballos inventa, et dum traherentur caballi collisa est illa et abortum fecit. Quod si ita est, forte si caballos alienos tulit, non est culpabilis. Nam de muliere que casu inter caballos confracta est, non voluntas illius, non agnoscitur pretiosa fuisse, non potest nec debet addici per leges. Item Nicolaus papa.

Hii qui arborem incidentes vident. De eodem.

Si contingit quod cadens arbor occidit hominem, inculpabiles sunt, atque innoxii, quia nec voluntate eorum nec desiderio homicidium perpetratum est. Si vero alicuius eorum culpa vel negligentia morientis hominis interitus cognoscitur advenisse, abiciendi sunt a gradu, et in sacro ordine nullatenus suscipiendi. Item ex concilio Garmaciensi.

De eodem.

Sepe contingit dum quis opere necessario insistens arborem incidit, ut aliquid sub ipsam veniens deprimatur. Et ideirco si voluntate vel negligentia incidentis arborem factum est, ut homicida penitentie ordo debet subiacere. Quod si non voto sed incuria illius non habens curam ita contigit, sed ille dum operi necessario fortassis instaret, iste inopinate occurrit sub arbore et sub ipsa oppressus est, incisor arboris non tenetur pro homicida. Item ex concilio Triburiensi. De eodem.

Si duo fratres in silva arborem succiderent, et appropinquante casura unius arboris, frater fratri dixit: cave, et ille fugiens in precussum arboris cecidit et mortuus fuit, vivens frater illi innocens de sanguine germani diiudicetur.

§. Premissis auctoritatibus lapsis permittitur ut post penitentiam in suis ordinibus reparari valeant. Ad maiorem autem ascendere gradum post lapsum nulla eis auctoritate permittitur, immo penitus prohibetur. Unde in Ilerdensi concilio legitur.

Lapsi in suis ordinibus reparari possunt, sed non ad maiora conscendere.

Hii qui altario sancto deserviunt, si subito instienda carnis fragilitate corruerint, et domino respiciente digne penituerint, ita ut mortificato corpore cordis contriti sacrificium deo offerant, maneat in potestate pontificis vel veraciter afflictos non diu suspendere, vel desidiosos prolixiori tempore ab ecclesie corpore segregare, ita tamen ut sic officiorum suorum loca recipiant, ne possint ad altiora officia ulterius promoveri.

§. Sed exemplo beati Petri, qui post trinam negationis maculas confessione diluit amoris, non solum in gradu sui apostolatus remansit, verum etiam in pastorem totius ecclesie a Christo institui meruit. Per hoc probantur lapsi post dignam penitentiam non solum propria officia retinere, sed etiam ad maiora posse conscendere. Quod autem post negationem beatus Petrus pastor ecclesie a domino sit institutus, probatur auctoritate beati Gregorii, qui in omelia dominice resurrectionis de eodem principe apostolorum scribit dicens. Petrus post culpam negationis princeps apostolorum a domino est institutus.

Considerandum est nobis cur omnipotens deus eum quem cuncte ecclesie preferre

[illegible]

[illegible]

a Consanguinitati permisit... non prohibuit. bartholomeus brixiensis.

I Fuerint tamen non permittitur quia adhuc non agebatur ut dicitur ... q. vi. hec ...

dispositerat. ancille uoce pertimescere et seipsum negare permisit. Quod nimirum magne actum pietatis dispensatione cognoscimus. ut is qui futurus erat pastor ecclesie in sua culpa disceret. qualiter aliis misereri debuisset. Prius itaque ostendit eum sibi et tunc preposuit ceteris. ut ex sua infirmitate cognosceret. quam misericorditer alienam infirmitatem toleraret. Item Ambrosius.

Post negationem in fide et gradu perfectior factus est petrus. Unde profertur.

Fidelior factus est petrus postquam fidem se perdidisse defleuit. atque ideo maiorem gratiam reperit quam amisit. Tanquam enim bonus pastor tuendum gregem accepit. ut qui sibi ante infirmus fuerat fieret omnibus firmamentum. et qui se interrogationis temptatione mutauerat. ceteros fidei stabilitate fundaret. Denique pro soliditate deuotionis ecclesiarum petra dicitur. sicut ait dominus. Tu es petrus et c. Petrus enim dicitur eo quod primus in nationibus fidei fundamentum posuit. et tanquam saxum immobile totius operis christiani compaginem molemque contineat.

Item obicitur. penitentes ad sacros ordines promoueri non debent. non ergo lapsi post penitentiam ad maiora pertingere possunt. Unde in carthaginensi concilio legitur. iiii. Non ordinetur clericus ex

Ex penitentibus quamuis penitentibus.

Ex penitentibus quamuis sit bonus non clericus non ordinetur. si per ignorantiam episcopi factum fuit. deponatur a clero. quia se ordinationis tempore non prodidit fuisse penitentem. Si autem sciens episcopus ordinauit talem. et ipse ab episcopatu suo ordinandi dumtaxat potestate priuetur. Simili sententie subiacet episcopus. si sciens ordinauit clericum. qui uiduam aut repudiatam uxorem habuit. aut secundam.

Item siricius papa ignnerio episcopo. Bigamus penitens uidue maritus sacre milicie se inserens sine spe promotionis in suo

Quicumque penitens ordine permaneat.

Quicumque penitens quicumque bigamus quicumque uidue maritus ad sacram miliciam indebite et incompetenter irrepserit. hac sibi conditione a nobis ueniam intelligat relaxatam. ut in magno debeat computare beneficio. si sibi adempta omni spe promotionis in hoc quo inuenitur ordine perpetua stabilitate permaneat. Item ex concilio gerondensi.

Non prohibetur a clero qui post langorem a communione prius benedictionem accepit.

Is uero qui egritudinis langore depressus penitentie benedictionem quam uiaticum dicimus per communionem acceperit. postmodum reconualescens. si capitalem penitentiam in ecclesia publice non subdiderit. si prohibitis uitiis non tenetur obnoxius. admittatur ad clerum. Item concilia ab omnibus episcopis per uniuersas prouincias constituta.

Qui ad penitentiam agendam in monasterio retruditur ille qui ultro presbiter non ordinetur.

Si ille qui ultro sponte penitentiam quamuis eam perfecte agat. non tamen potest episcopus aut presbiter ordinari. Ita ut etiam si per ignorantiam ordinatus fuerit. et postea conuincatur penitentiam accepisse deiciatur. Ille quoque qui mittitur ad penitentiam agendam mittitur in monasterio. qui utique nichil aliud quam penitens dicendus est. quem constat ad sacerdotium peruenire prohiberi. Nemo in alia quelibet contra auctoritatem sedis apostolice. l. etc. xviii. episcoporum et reliquorum canonum constituta obiciat. eo quod ex illorum diffinitionem in quibus spiritum sanctum credimus locutum. demum fuit. recipere non solum temerarium sed etiam periculosum esse non dubito. Item gelasius urbis rome episcopus omnibus episcopis. Bigami uel quilibet post penitentiam sacris non amplicentur

Non confidat ministeriis.

Nequaquam pontificium fas est bigamos aut coniugia sortientes ab aliis relictam. siue quolibet post penitentiam. uel siue litteris uel corpore uitiatos. uel conditionarios. aut curie publice aut quibuscumque rerum nexibus implicitos. aut passim nulla temporis congruentis expectatione discussos. diuinis seruitutibus applicare ministeriis. Item innocentius papa. Penitens

Canones nec etiam clericus fieri potest.

Canones apud niceam constituti penitentes etiam ab infimis officiis clericorum excludunt. Hoc non de quibuslibet penitentibus intelligitur. sed de illis tantum qui post penitentiam secularis milicie cingulum acceperunt. de quibus innocentius papa scribit uictorino rothomagensi episcopo. Non debet fieri clericus qui post remissionem peccatorum milicie cingulum habuit.

Si quis post remissionem peccatorum cingulum milicie secularis habuerit ad clericatum omnino admitti non debet. Potest et aliter intelligi. Est quedam penitentia que sollempnis appellatur que semel

Semel in ecclesia conceditur. De quo Ambrosius ait.
Sicut unum est baptisma, ita unica penitentia.
Item Ambrosius. Non est secundus locus penitentie.
Item idem. Reperiuntur quam plurimi qui
sepius agendam penitentiam putant, qui lu-
xuriantur in Christo. Nam si vere penitentiam
agerent, numquam iterandam putarent.
Item Augustinus ad Macedonium. Quamvis caute et
salubriter provisum sit, ut locus humil-
lime penitentie semel tantum in ecclesia concedatur,
ne medicina nimis vilis minus
utilis esset egris: tamen cotidie peccan-
tibus numquam per penitentiam venia negatur.

Hec autem penitentia quomodo imponenda
sit, in Agathensi concilio legitur, in quo
sic statutum est. Quomodo penitentes ad pe-
nitentiam tempore quo accedunt.

Penitentes tempore quo penitentiam petunt, impositionem manuum et
cilicium super capita a sacerdote sicut
ubique statutum est consequantur. Si autem co-
mas non deposuerint, aut vestimenta
non mutaverint, abiciantur, et nisi digne pe-
nituerint, non recipiantur. Iuvenibus autem
penitentia non facile committenda est propter etatis
fragilitatem. Viaticum tamen omnibus in mor-
te positis non est negandum. Item ex eodem.
Que sit observanda in sollempni pe-
nitentia.

In capite quadragesime
omnes penitentes qui publicam suscipiunt
aut susceperunt penitentiam, ante fores ecclesie
se presentent episcopo civitatis, sacco induti,
nudis pedibus, vultibus in terram demis-
sis, reos se esse ipso habitu et vultu pro-
testantes. Ibi adesse debent decani, id est
archidiaconi, archipresbiteri parochiarum,
et presbiteri penitentium, qui eorum conversa-
tionem diligenter inspicere debent, et
secundum modum culpe penitentiam per prefi-
xos gradus iniungere. Post hec eos in
ecclesiam introducant, et cum omni clero vii.
penitentie psalmos in terram pontifex prostra-
tus cum lacrimis pro eorum absolutione
decantet. Tunc surgens ab oratione
iuxta quod canones iubent manus
eis imponat, aquam benedictam super eos
spargat, cinerem prius mittat, de-
inde cilicio capita eorum cooperiat,
et cum gemitu et crebris suspiriis de-
nuntiet eis, quod sicut Adam proiectus est de
paradiso, ita et ipsi pro peccatis ab ecclesia abi-
ciuntur. Post hec iubeat ministris ut e-
os extra ianuam ecclesie expellant. Cle-
rus vero subsequatur eos cum responsorio.

In sudore vultus tui vesceris pane,
etc. Ut videntes sanctam ecclesiam pro
facinoribus suis tremefactam atque com-
motam, non parvipendant penitentiam. In sacra
autem Domini cena rursus ab eorum decanis
et eorum presbiteris ecclesie liminibus representetur.

Hanc autem penitentiam nulli umquam clerico-
rum agere conceditur. Atque ideo huius-
modi penitentes ad clerum admitti pro-
hibentur. Unde in Carthaginensi conci-
lio v. statutum legitur. Non imponantur
manus clericis tamquam penitentibus.

Confirmatum est, ut si quando presbiteri vel dia-
coni in aliqua graviori culpa convicti
fuerint, qua eos a ministerio necesse sit
removeri, non eis manus tamquam penitentibus
vel tamquam fidelibus laicis imponantur. Neque
umquam permittendum est, ut rebaptizati ad
clericatus gradum promoveantur. Item Si-
ricius papa. Nec clerico penitentiam agere, neque
penitenti ad clericatum accedere
licet.

Illud quoque nos par fuit providere, ut sicut penitentiam agere
nulli umquam conceditur clericorum, ita post
penitudinem ac reconciliationem cuiquam
laicorum non liceat honorem clericatus
adipisci. Quamvis quamvis sint omnium
peccatorum contagione mundati, nulla
tamen debent gerendorum sacramentorum in-
strumenta suscipere, qui dudum fuerint
vasa viciorum. Item Leo papa. Sacris diaco-
nibus tamquam penitentibus non debent manus
imponi.

Alienum est a consuetudine
ecclesiastica, ut qui in presbiterali
honore aut diaconali gradu fuerint
consecrati, hii pro crimine aliquo suo per
manus impositionem remedium accipiant pe-
nitendi. Quod sine dubio ex apostolica tra-
ditione descendit, secundum quod scriptum est:
Sacerdos si peccaverit, quis orabit pro eo?
Unde huiusmodi lapsis ad promeren-
dam misericordiam Dei privata est expetenda
secessio, ubi illis si satisfactio fuerit dig-
na, sit et fructuosa. Prohibentur etiam
auctoritate Toletani concilii huiusmodi
penitentes ad clerum non admittendi,
in quo sic statutum est. Causa necessi-
tatis ad clerum penitentes admittuntur.

Placuit ut penitentes ad clerum non
admittantur, nisi tantum si necessi-
tas aut usus exigit, tunc deputen-
tur inter hostiarios, vel inter lectores,
ita ut apostolum vel evangelium non legant.

Si qui autem ordinati sunt in diaconos uel subdiacones habentes uxores. ita ut manum non imponant nec sacrificia contingant. Cum non penitentie dicimus: qui post lapsum aut per homicidium. aut per diuersa criminibus grauissimisque peccatis publicam penitentiam gesserunt. ab altaris diuino fuerint acceslatione altario.

Apostatae quod ad clericatus officium admitti non debent. Unde in concilio arelatensi. c. ij. Ad clericatus officium non admittantur apostate.

Si qui post sanctam religionis professionem apostatant. et ad seculum redeant. et postmodum remedium penitentie non requirunt. sine penitentia communionem penitus non accipiant. quos etiam iubemus ad clericatus officium non admitti et quicunque ille sit post penitentiam habitum secularem non presumat accipere. Quod si presumpserit ab ecclesia alienus habeatur.

Ecce quod criminosi uel non dicuntur penitentes. uel publicam penitentiam agentes: a sacris prohibentur ordinibus. Adiicitur quoque quod sancta mater ecclesia ut curiales aut post baptisma militantes aut in foro decertantes a sacris prohibeantur ordinibus. Unde innocentius ait. Post baptisma militantes uel in foro decertantes a sacris prohibentur ordinibus.

Aliquantos ex hiis qui post acceptam baptismi gratiam in forensi exercitatione sunt uersati et obtinendi pertinaciam susceperunt actiones ad sacerdotium esse assumptos. e quorum numero aliqui prohibentur ad sacerdotium adsumi. aliquantos ex militia. qui cum potestatibus obedierunt seua necesse praecepta sunt exequuti. Aliquantos ex curialibus qui dum parerent potestatibus quod eis sunt iussa fecerunt. Aliquantos qui uoluptates et editiones populo celebrarent. Ad honorem summi sacerdotii peruenisse. Quorum omnium neminem ad societatem quidem ordinis clericorum oportuerat peruenire. Que si singula discutienda mandaremus. non modicos motus aut scandala hispaniensibus prouinciis quibus medicinam cupimus de studio emendationis inducemus. ideirco remittenda potius hoc putamus. Sed ne deinceps similia committantur dilectionis uestre maxime prudentiae debebit. ut tante usurpationi nunc finis necessarius imponatur. Ex eo uidelicet constituto ut quicunque tales ordinatj sunt cum ordinatoribus suis deponantur.

Idem felici episcopo nuceriano. De quibus laicis ad clericatum uenire non possunt.

Designata sunt genera laicorum de quibus ad clericatum aliquis peruenire non possit. i. si quis fidelis administrauerit. De curialibus autem manifesta ratio est. Quoniam et si inueniantur huiusmodi uiri qui debeant fieri clerici. tamen quoniam sepius a curia repetuntur. Cauendum est ab hiis propter tribulationem que sepe de hiis ecclesie prouenit.

Idem. Non admittantur curiales ad preces frequenter clericale officium.

Plerique ex fratribus nostris curiales uel quibuslibet publicis functionibus occupatos. clericos facere contendunt. pro quibus postea maior est tristicia. Tunc enim iam de renouandis eis aliquid ab imperatore petitur. quod gratia nascitur de accito. Constat enim eos in ipsis muniis. i. ministeriis et uoluptates exhibere. quas a diabolo inuentas esse dubium non est. et ludorum et munerum apparatibus aut preesse: aut fortasse interesse. sit certe in exemplum sollicitudo et tristicia fratrum que sepe patimus imperatore presente. cum pro hiis semper rogaremus. quam ipse nobiscum posimus cognouisti. ex quibus non solum inferiores clerici et curialibus uerum et in sacerdotio constituti. Ingens molestia ut redderentur instabat.

Item ex concilio toletano. c. ij. Non promoueatur ad diaconatum qui post baptismum ad fideles necandos accinctus fuerit.

Si quis post acceptum baptismum militauerit et clamidem sumpserit. aut cingulum ad necandum. fideles et si grauia non admiserit. si ad clerum admissus fuerit. diaconii non accipiat dignitatem.

Item in toletano concilio. iiij. A quibus debet esse immunis qui in episcopum est ordinandus.

Qui in aliquo crimine detecti sunt. qui infamie nota aspersi sunt. qui scelera aliqua per publicam penitentiam se admisisse confessi sunt. qui in heresim lapsi sunt. qui in heresi baptizati sunt. aut rebaptizati esse noscuntur. qui semetipsos absciderunt. aut qui naturali defectu membrorum. aliquid minus habere noscuntur. qui secunde uxoris coniunctionem sortiti sunt. aut numerosa coniugia frequentauerunt. qui uiduam uel a marito relictam duxerunt. aut corruptarum mariti fuerunt. qui

concubinas aut fornicarias habuerint. qui seculari conditioni obnoxii sunt. qui ignoti sunt. qui neophiti vel laici sunt. qui seculari militie dediti sunt. qui curie nexibus obligati sunt. qui insequi litigare(?) sunt. qui nondum ad .xxx. annos peruenerunt. qui per gradus ecclesiasticos non ascenderint. qui ambitu honorem querunt. Qui honorem muneribus obtinere moliuntur. qui a decessoribus in sacerdotium eliguntur. Sed nec ille deinceps sacerdos erit. quem nec clerus nec plebs proprie ciuitatis elegit. vel auctoritas metropolitani vel comprouincialium sacerdotum assensus non exquisiuit. Quicumque igitur deinceps ad ordinem sacerdotii postulatus. et in his que predicta sunt exquisitus. in nullo horum deprehensus fuerit. et examinatus probabilis uita atque doctrina extiterit. iuxta sancta synodalia vel decretalia constituta. cum omnium clericorum et ciuium uoluntate. ab uniuersis comprouincialibus episcopis aut certe a tribus in sacerdotem die dominico consecrabitur. conuenientibus ceteris qui absentes sunt suis litteris et magis auctoritate vel presentia eius qui est metropolitanus episcopus constitutus. Episcopus autem comprouincialis ibi consecrandus est ubi metropolitanus elegerit. Metropolitanus autem non nisi in ciuitate metropoli comprouincialibus ibidem conuenientibus. Si quis autem deinceps contra predicta uetita canonum ad sacerdotii gradum indigne aspirare contenderit: cum ordinatoribus suis adepti honoris periculo subiacebit.

Qui non permissis aliquibus gradibus non superbia vel negligentia ad maiores gradus ascendit. tam diu a maioribus abstineat quousque congruo tempore permissos accipiat. Unde Alexander secundus scribit Grimaldo Constantinensi episcopo.

De eo qui subdiaconatus ordine postposito diaconus et presbiter ordinatur

Sollicitudo dilectionis tue est. Consuluit(?) consule(?) uirum portitorem istarum litterarum diaconatus et presbiteratus officium idoneus sit peragere an ne cum ad id proposito subdiaconatus ordine postposito negligentia potius quam superbia cognoscitur ascendisse. Unde nos consulendo caritati tue mandamus. ut ab officio sacerdotali cum presbiteris donec proximo .iiii. temporum ieiunio subdiaconatus ministerium sibi rite imponas: et sic deinceps ad maiora officia eum redire concedas.

Curiales autem ut superius dictum est ab ordinandi prohibentur. quia frequenter dum ab ecclesia repetuntur plurima incommoda ecclesia sequitur. Vel quidem curiales non uoto religionis sed ut officiorum suorum ratiocinia fugiant ad ecclesias se transferunt. Unde Gregorius scribit in libro .viii. registri omnibus episcopis de lege Mauricii augusti. **Quare constitutum sit ne curiales ordinentur.**

Legem quam piissimus imperator dedit. ne forte hii qui militie vel rationibus sunt publicis obligati. dum suarum causarum periculum fugiunt. ad ecclesiasticum habitum ueniant. vel in monasteriis conuertantur. uite studium satagimus(?) transmittere. Ob hanc enim maxime quod hii qui secularibus actionibus impliciti sunt. in clero ecclesie properare suscipiendi non sunt. quia dum in ecclesiastico habitu non dissimiliter quam prius uixerant uiuunt. neque quod studeant seculum fugere sed mutare. Quod si et tales quam monasterium petunt. suscipiendi non sunt nullo modo nisi prius a negotiis publicis fuerint absoluti. Si qui uero ex militaribus uiris annumerari in monasteriis festinant. non sunt temere suscipiendi. nisi uita eorum inquisita fuerit et iuxta normam regularem in suo habitu per triennium probati. sint monasticum habitum deo auctore suscipiant.

Serui autem ordinari prohibentur nisi a propriis dominis libertatem legitimam consequantur. Unde Leo papa scribit omnibus episcopis **Seruus ad clericatus non promoueatur officium.**

Nullus episcoporum seruum alterius ad clericatus officium promouere presumat. nisi forte eorum petitio aut uoluntas accesserit. qui aliquid sibi in eo uendicant potestatis. Debet enim esse immunis ab aliis qui diuine militie est aggregandus. ut a castris dominicis quibus nomen eius ascribitur nullis necessitatis uinculis abstrahatur. Item ex Tiburiensi concilio. **De seruili ordine nullus ad sacros ordines accedat.**

Nulli de seruili conditione ad sacros ordines promoueantur. nisi prius a propriis dominis legitimam libertatem consequantur. cuius libertatis carta ante ordinationem

ne in ambone publice legatur. et si nullus clericus circumstabit.

Porro servus qui non canonice consecratur, postquam de gradu ceciderit, cuius condicionis fuit ante gradum.

Item ex concilio Toletano VIII. **Post donum libertatis famuli ecclesie devocentur in clerum.**

Qui ex familiis ecclesie servituri devocantur in clerum ab episcopis, necesse est ut libertatis percipiant donum, et si honeste vite claruerint meritis, adunati tunc demum maioribus fungantur officiis. quos vero flagitii sordidavit incorrigibilis noxa, perpetua servitutis condicionis religat catena.

Qui autem ordinandi a dominis suis liberantur, consecuntur ab eorum patrocinio penitus debent esse alieni, ut in nullo eorum obsequiis inveniantur obnoxii. Unde in concilio Toletano IIII. legitur. **Ad clericatum suscipiantur qui nullo obsequio retento a dominis suis liberantur.**

Quicumque a dominis suis **tantum percipiunt** libertatem ita percipiunt, ut sibi in eis nullum obsequium patronus retineret, si isti sine crimine sunt, ad clericatus ordinem libere suscipiantur, quia directa manumissione absoluti noscuntur. qui vero retento obsequio manumissi sunt, pro eo quod adhuc patroni servitute tenentur obnoxii, nullatenus sunt ad ecclesiasticum ordinem promovendi, ne quando voluerint eorum domini fiant ex clericis servi. Item ex concilio Martini pape. **Sine patroni consensu non ordinetur, qui patrocinio cuiuslibet est obligatus.**

Si quis obligatus est tributo servili vel alicuius condicionis vel patrocinio alicuius domini, non est ordinandus clericus, nisi probate vite fuerit, et patroni consensus accesserit.

Ceterum si a dominis suis liberati servi non fuerint, et ad ecclesiasticos ordines aliquo modo irrepserint, presbiteri peculii amissione mulctentur. Diaconus vero si fuerint, vicarium pro se prebebit, aut in servitutem revocabitur. Ceteri non gradus non possunt, quousque a nexu servitutis absolvantur. Unde Gelasius papa scribit Martino et Iustino episcopis. **Servus si latenter irrepserit ad sacerdotium, amissione peculii mulctetur.**

Ex antiquis regulis et novella sinodali explanatione comprehensum est, personas obnoxias cingulo celestis militie non parari. sed nescio utrum ignorantia aut voluntate rapiantur, ita ut ex hac causa nullus pene episcoporum videatur exortis. ita nos frequens et plurima querela circumstrepit, ut ex hac parte nichil penitus putetur constitutum. Adversus siquidem illustris viri filii nostri Amandiani gravius conqueruntur homines suo iuri debitos alios iam clericos ordinatos, alios iam diacones esse, non solum post modernum concilium, quod tantorum collectione pontificum sub omnium salubriter provisionis assensu constat esse perfectum, ne huiusmodi persone suscipi non debeant. Verum et si quis forte in divino cultui militie ante fuerit ignorantia faciente susceptus, eliminari prius et exutum religioso privilegio ad dominorum suorum possessiones iussa debuerant ammonitione compelli. Et ideo fratres karissimi eos quos supradicti viri actores in clericatus officium monstraverint, detentos discussos et obnoxios et approbatos custodito legum tramite sine ulla dimissione restituite. ita ut si quis iam ex his presbiter repertus in eodem gradu peculii sola amissione multatus remaneat. Diaconus vero aut pro se vicarium prestet, aut si non habuerit ipse reddatur. Reliqui vero officia sciant neminem posse ab hac obnoxietate si convincitur vendicari. quoniam hoc ordine custodito, nec dominorum iura nec privilegia ulla rerum turbentur. Item Leuentio Stephano et Iusto episcopis. **Servus clericus factus servituti maneat obnoxius.**

Frequens quidem et assidua nos querela circumstrepit de his pontificibus qui nec regulas antiquas nec decreta nostra noviter directa cogitantes, obnoxias possessionibus illigatas quoque personas venientes ad clericale officium vel cingulum non refutant. Nuper et vir rector illustris femine Placidie petitorii oblatione conquestus est, Sabinum Marcellianensis ecclesie antistitem Antiocum servum iuris patrone sue absentis domine occasione captata ad presbiterii honorem usque provectum, cuius quoque fratrem leviticum clericalis officii privilegio decorasse. et ideo fratres karissimi ut supradictos auctores et eos quos ex terrene condicionis repertos obiectu cognitionem

nob' nr̃a auctoritate deputam'. ne oi
uolũtate discussa. si recta obtẽtã
sibi maculã iuste inq̃sitoĩs ñ potue
rit roẽ diluere. leuitã clici q̃. gra
dus p̃finitis legib; ñ defenderit ad
sequendã 2ditoĩs sue necessitate' iui'
oib; reddere. Anthioch' uo ep̃ p sac
dotiũ iam tolli ñ p̃ sim sua ecc̃a in
hoc in quo ẽ honore collocare desid'at.
ñ uelud reddit' sibi hãt s; p ministi
oz celebratoẽ suscepiũ. Ide rufino
et apli ep̃is. De eodem.

Qui𝑢s aut' leges p̃ncipũ aut p̃im re
gulas. aut ãmonitoẽs modernas
dicat debere 2tempni. ñ q̃ ip̃uniũ
sibi existimat transire 2missum.
Actores siquid' filie n̄re illust'e et
magnifice femine maxime petro
rij nob' insinuatoẽ 2questi s'. filie
sñri atq; candidũ originarios suos
q' 2diuctoẽs q̃ supdicte s'. 7 p̃ennte
2tradcõne. a lucerino pontifice diaco
nos ñ legitime ordinatos. 7 iõ fr̃es
kñi tante p̃uaricatoĩs excessus no
uitis sagacius inquirendos. 7 si 2sti
terit q̃rela' uitatē fulciri 2tinuo qui
2tradicoẽ p̃ennte. ñ legitime s' creati.
a sacris officiis repellant'. Ide eisdẽ.

Nec ad religionis uite propositũ
nec ad clicatus officiũ sine dñorũ
consensu serui admittantur.

Generalis 7 q̃rele uitanda p̃sũptio
ẽ. q̃. p̃pe modũ causant' uniuersi.
passim seruos et originarios dñoz
uiã possessionũq; fugientes sub reli
giose 2u'satoĩs obtentu. l' ad mona
steria sese 2ferre. l' ad ecc̃iasticum fa
mulatũ 2uenientib; q̃s p̃sulib; in
differenter admitti. q̃ modis oib; ẽ
amouenda p̃ntes. ne p xp̃am noĩs
institutũ. aut aliena p̃uadi. aut pu
blica uideat' disciplina subiti. p̃ci
pue cũ nec ip̃am ministerij clicatus
hac obligatoẽ fuscari. dignitatẽ cõ
ueniat. cogaturq; p statũ militãtiũ
sibi 2ditoẽq; iurgari. aut uideri q'd
absit obnoxia quib; sollicita 2pe
tent' interdcõne p̃hibitis. quisquis
ep̃c. pb'r. diaconus. l' eoz qui mona
steriis p̃esse noscunt'. Huiusmodi
p̃sonas apd' se tenentes ñ restituẽdas
patronis. aut deinceps l' ecc̃e seruitiis.
l' religiosis 2gregatoib; putauerit

amplicandas ñ uoluntate forsitã
dñoz suoz subscriptoĩs testimõio
p̃mit' absolutas. l' legitima tr̃sac
toẽ 2cessas. piculũ p̃prij honoris se
ñ ambigant. 2missioĩsq; subituros
si sup hac re causã q̃. uetax nos q̃re
la pulsauit. magnisq; quippe stu
diis sc̃dm b'm paulũ aplm p̃cauẽ
dum ẽ. ne fides 7 disciplina dñi
blasphemetur. Ide. Nichil pre
credimus ecc̃asticis utilitatib; si q̃ s'
aliena reddant'. Hoc ẽm obseruan
dũ ẽ. cũ dñs 7 seruus eiusdem p̃fes
sionis inueniunt'. Cẽm siuideris
xp̃anũ mancipiũ emit: iudicis l' ep̃i
auctoritate 7 eo inuito ad libtate
deb; p̃duci. Vñ greg'. liberino ep̃o.
Ad libertatem p̃ducant' mancipia
xp̃iana a iudeis comparata.

Mancipia xp̃iana quecũq; iudeum cõ
p̃asse patuit ad libtate iuxta legũ
p̃cepta sine ambiguitate p̃ducite.
ne q. absit xp̃ana religio. iudeis subie
cta polluat'. Ide ex 2cil' toledano.
iiij. De eod'. Officia publica ñ sunt
iudeis committenda.

Nulla offã p̃ublica iudeis iniũgant' p q̃ eis oc
casio tribuat' penã xp̃ani inferre. Si
q̃ ũ xp̃ani ab eis iudaismo ritu ma
cipati s'. l' 7 circũcisi ñ reddito p̃cio
ad libtate 7 religionẽ redeant xp̃i
anã. De hijs aut' qui ĩfidelitate
empti ad grãm baptismi p̃ueniũt
desiderant. quid fieri debeat. gg'. scri
bit fortunato neopolitano ep̃o.
In libertatẽ uendicentur serui q̃
ab infidelitate ad fidem accedũt.

Fraternitate' tuãm oportet ẽẽ sollici
tã. ut de iudeoz seruitio ñ solũ iude
us s; 7 quisq; paganoz s' uolũt
xp̃anus. postq; uoluntas eius fuit
patefacta. ne hunc sub quolibet in
genio uel argumẽto cupiã iudeoz
uenundandi facultas sit. S; is qui
ad xp̃anã fidẽ 2uti desiderat defensi
one ṽra in libtatẽ modis oib; uen
dicetur. Hij uero quos huiusce
modi oportet seruos ãmitte ne for
sitã utilitatẽ suã irronabilit' existi
ment ip̃ediri. sollicita uos h' 2ueniẽ
2sidtatoẽ seruare. ut si paganos q̃s
mercimonij cã de exterris finib; e
merint. infra tres menses dñ ep̃oz

[illegible gloss]

cui vendita fuerant, si invenerit, fugere ad ecclesiam forte contigerit, et velle se dixerit christianus vel esse christianus, ecclesiam hanc talem voluntatem prodiderit, pretium eorum a christiano emptore percipiant. Si autem post prefinitos tres menses quisquam huiusmodi servorum iudeorum velle suum dixerit et fieri voluerit christianus, nec aliquis eum postmodum emerit, nec dominus qualibet occasionis specie hunc audeat venundare, sed ad libertatis procul dubio premia perducatur, quia hunc non ad vendendum sed ad serviendum videtur comparasse. Item ex concilio Aurelianensi. De eodem.

Si servus absente aut nesciente domino, episcopo sciente quod servus sit, aut presbiter aut diaconus ordinatus fuerit, ipso in clericatus officio permanente, episcopus eum domino suo dupliciter satisfactione recompenset. Si vero episcopus eum servum nescierit, qui testimonium perhibuerint aut supplicaverint eum ordinari, simili redhibitione teneantur obnoxii.

Si servus sciente. Constitutio nova. xii(?).

Si servus sciente et non contradicente domino in clericum fuerit ordinatus, ex hoc ipso liber et ingenuus erit. Sed si ignorante domino, licet ei intra spacium unius anni et servilem fortunam probare et servum suum accipere. Verum et si legitimo probatus experimento monachus efficitur, evadit iugum servitutis. Debent autem per triennium antequam monachi efficiantur in monasterio permanere. Postea vero si monachi effecti fuerint, liberi efficiuntur. Generalis ordo liberat a servili fortuna vel ascripticia, sed non a curiali sive officiali. Nam et post ordinationem sed et ius patrie potestatis solvit episcopalis dignitas. Ascripticios vero in ipsis possessionibus clericos et preter voluntatem dominorum fieri permittimus, ita tamen ut clerici facti impositam sibi agriculturam adimpleant. Item Leo omnibus episcopis. De eodem.

Admittuntur passim ad sacrum ordinem quibus nulla natalium, nulla morum dignitas suffragatur, et qui a dominis suis consequi libertatem minime potuerunt ad fastigium sacerdotii, tanquam servilis vilitas hunc honorem capiat, provehuntur. Ab his itaque, fratres karissimi, omnes nostre provincie sacerdotes, et non tantum ab his, sed et ab aliis originariis vel qui alicui conditioni obligati sunt, volumus temperari, nisi forte eorum petitio aut voluntas accesserit qui aliquid sibi in eos vindicant potestatis.

De servis monasterii queritur an ecclesiasticis officiis possint aggregari an non. Sed famuli ecclesie non sunt ordinandi, sicut supra dictum est, nisi a propriis episcopis libertatem consequantur. Porro servus monasterii libertatem consequi non valet, nisi quod ad clericatum se accedere licet. Quod autem liber fieri non possit, probatur auctoritate VIII. sinodi, in qua sic statutum legitur.

Monasterii servum abbati vel monacho non licet facere liberum.

Abbati vel monacho monasterii servum non licet facere liberum. Qui enim nichil proprium habet, libertatem rei aliene dare non potest. Nam sicut et leges seculi sanxerunt, non potest alienari possessio nisi a proprio domino.

C. Hac auctoritate prohibentur servi adipisci libertatem recedendi ab obsequio monasterii, sed non prohibentur nancisci libertatem promovendi ad sacros ordines. Potest enim in sacris ordinibus constitutus monasterii obsequiis perpetuo deservire. Ac sic servus monasterii et libertatem adipiscitur et sacris ordinibus vel officiis valet adsociari. Unde in alio capitulo prestare consilium hec causa redditur, in ipso ut monachis ruralis opus facientibus servi eorum otio torpeant ac deliciis affluant. Quod autem servi ecclesie, quo nomine et monasterii servos significari intelligimus, ad sacre religionis propositum debeant assumi, auctoritate beati Gregorii probatur, qui generali sinodo residens dixit:

Si placet conversationis fuit famulus ecclesie monachus ex ecclesia potest ordinari.

Multos de ecclesiastica familia novimus ad omnipotentis dei servicium festinare, ut ab humana servitute liberi in divino servicio valeant in monasteriis conversari. Quod si passim dimittimus, omnibus fugiendi ecclesiastici iuris dominium occasionem prebemus. Si vero festinantes ad omnipotentis dei servicium incaute retinemus, illi invenimur negare quedam qui dedit omnia. Unde necesse est ut si quis ex iure ecclesiastico vel secularis militie servitute ad dei servicium converti desiderat, probetur prius in laicali habitu constitutus, et si mores eius atque conversatio bono desiderio illius testimonium ferunt, absque ulla retractatione in monasterio omnipotenti domino servire permittatur, ut ab humano servicio liber discedat qui divino amore districtiorem appetit subire servitutem. Si autem in monachico habitu prius regulas

[illegible gloss]

D. LV

inreprehensibiliter fuerit conversatus, post prefixa a sacris canonibus tempora ita demum quibuslibet ecclesiastici officii promoveatur. Si tamen nullus fuerit criminibus maculatus, que in testamento veteri morte mulctabantur.

Ceterum quomodo ad clericatum servi assumi valeant, vel quomodo non admittantur, apparet. Liberti quoque non sunt promovendi ad clericatum, nisi ab obsequiis suorum patronorum fuerint absoluti. Unde in concilio Eliberitano. **Absque consensu patroni libertus non promoveatur ad clerum.**

Prohibendum ut liberti quorum patroni in seculo fuerint ad clerum non promoveantur.

Corpore vero viciati similiter a sacris ordinibus prohibentur. Unde Gelasius papa scribit dicens. **Qui de monasterialibus disciplinis ad clericale munus accedunt et de laicis eorum acta vita et examinetur.**

Priscis igitur in sua reverentia manentibus constitutis, que nulla rerum vel temporum perurget angustia, regularem convenit custodiri: quo carentes ecclesie vel cunctis vel sufficientibus private sunt ministris, ut plebibus ad se pertinentibus divina munera supplere non valeant: decrevimus ut si quis monasterialibus disciplinis eruditus ad clericale munus accedit, et de laicis ut ante acta eius vita requiratur: ne sit aliquo facinore infectus, vel illiteratus, vel bigamus, vel ab adolescentia fornicatus, vel corpore viciatus, vel servilis, vel originarie conditionis, vel curie, vel publicanorum rationibus implicitus, vel publica penitentia notatus, vel nulla competentis temporis expectatione discussus. Item ex concilio Arelatensi. iiii. **Annue suspensioni subiaceat qui preter canonum formam aliquem ordinat.**

Nullus penitentem, nullum bigamum, nullum viduarum maritum in sacris honoribus audeat ordinare. Et licet hec iam omnium pene canonum instituta contineant, tamen ne cuiquam sacerdotum supplicantium sic iam supradictorum importunitas vel suggestio iniqua surripiat, necesse fuit ut nunc seniorem regulam [illegible] domini sacerdotes [illegible], et ideo quisquis ab hac die contra ea que superius comprehensa sunt clericum ordinare presumpserit, ab ea die qua hoc non poterit approbari anno integro missas cantare non presumat. Quam tamen si quis observare noluerit, et contra

tum suum faciens missas celebrare presumpserit, ecclesie communione privetur, et ab omnium fratrum communione se noverit alienum. Quia dignum est ut severitatem ecclesiastice discipline sentiat, qui salubriter a sanctis patribus instituta observare contempnit. Item Illarius papa. **Non ordinentur penitentes vel inscii litterarum.**

Penitentes vel inscii litterarum aut aliqua membrorum damna perpessi ad sacros ordines aspirare non valeant. Quisquis autem talium consecrator extiterit, factum suum ipse dissolvet.

Corpore autem viciati intelliguntur non casu, sed propria voluntate abscisi. Unde in canonibus apostolorum legitur. **Qui semetipsum absciderit non ordinetur.**

Si quis abscidit semetipsum, id est si quis amputavit sibi virilia, non fiat clericus, quia sui est homicida, et dei conditionis inimicus. Si quis cum clericus fuit abscidit semetipsum, omnino dampnetur, quia sui est homicida. Item ex concilio Arelatensi. ii. **Non promoveantur ad clerum qui semetipsos absciderunt.**

Hi qui se carnali vitio repugnare nescientes abscidunt, ad clerum pervenire non possunt. Item Innocentius scribit Felici Nucerino episcopo. **Non est ordinandus qui partem digiti sui volens absciderit.**

Qui partem cuiuslibet digiti sui ipse volens abscidit, hunc ad clerum canones non admittunt. Cum vero casu aliquo contigit, dum aut opus rusticum curat aut impendit, aut aliquid faciens se non sponte percutit, hos canones prohibent (?) et clericos fieri, et si in clero reperti fuerint non abici. In illis namque voluntas est vindicata qui sibi ausus fuit ferrum inicere. In istis vero casus veniam invenit. Similiter intelligendum est de his qui pro langore a medicis secantur, aut a barbaris absciduntur, aut a dominis castrantur. Unde in Nicheno concilio legitur. **Qui pro langore a medicis secantur ad clerum valeant admitti.**

Si quis a medicis pro langore desectus est, aut a barbaris abscisus, hic in clero permaneat. Si quis autem se cum sanus esset absciderit, hunc et in clero constitutum abstinere convenit, et deinceps nullum talium promoveri. Sic autem hec clarum

q. de his qui hanc rem affectant audenter semetipsos abscidere decrevit. Sic eos quos aut barbari aut domini castraverint, si inveniuntur alias dignissimi, tales ad clerum suscipit ecclesiastica regula. Item ex canone apostolorum. Licite ordinatur episcopus qui per insidias hominum eunuchizatur.

Eunuchus si per insidias hominum factus est, vel si in persecutione eius sunt amputata virilia, vel si ita natus est, et est dignus, fiat episcopus. Item ex concilio Martini pape. Non excluduntur a clero qui a medicis vel barbaris vel dominis exsecantur.

Si quis per egritudinem naturalia a medicis secta habuerit, similiter et qui a barbaris aut dominis suis castrati sunt et moribus digni inveniuntur, hos canon permittit ad clerum promoveri. Si quis autem sanus non per disciplinam religionis et abstinentie sed per abscisionem a deo plasmati corporis existimat posse a se carnales concupiscentias amputari, et ideo se castraverit, non eum admitti decrevimus ad aliquod clericatus officium. Quod si antea iam fuit promotus ad clerum, prohibetur a suo ministerio deponatur. Item ex concilio Ilerdensi. Non prohibetur a sacris ordinibus qui medicorum incisione claudus efficitur.

Si quis infirmitate positus clericus in medicorum incisione claudus efficitur, promoveri ad sacros ordines eum non denegamus. Item Stephanus papa Tobio Metensi episcopo. Non prohibetur a clero qui digitum suum casu sibi abscidit.

Lator presentium Flavianus clericus ad limina sedis apostolice veniens detulit a te directam nobis epistolam, qua indagare studuisti eum a Normannis captivum sinistre manus digitum habere abscisum, et sciscitaris si ob hoc ad ecclesiasticum ordinem valeat promoveri an non. Quapropter et nos respicientes quia sollertia tua magis super hoc sollicitata a sede apostolica doceri flagitat, normam iustitie semper sequi desiderans, et studium tue sanctitatis multo collaudantes, reverentiam tuam scire volentes, quoniam si ita est quod a Normannis digitum habeat abscisum, ad promovendum si alias dignus fuerit nil ei nocebit. Eo quod de his qui a dominis vel medicis sive a paganis non sponte tale quid patiuntur, quid sacri censeant canones dilectionem tuam latere non credimus. Item Gelasius papa Palladio episcopo. Tempore sinceritatis dignitas accepta sequente debilitate non amittitur.

Precepta canonum quibus ecclesiastica disciplina regitur, sicut non patiuntur venire ad sacerdotium debiles corpore, ita si quis fuit in eo constitutus ac tunc fuit sauciatus, amittere non potest quod tempore sue sinceritatis accepit. Stephanus siquidem presbiter petitorio nobis deflevit oblato quod hostis in subditis olim sibi et ante annos plurimos collatam presbiterii dignitatem, quam teneret immaculati corporis indicio suscepisset, sed nuper per Piceni vastitatem tulit eo quod per omnes barbarorum feritas diversa sectantium et ambiguitas inimicorum, dum imminentes gladios evadere presidio fugientium aciens sudibus occurrentia sibi septa transiliens inferiores partes corporis inseruisse suggessit. Que adhibita curatione biennio vix potuisse abstergi, et ideo se lenie super deo sui loci dignitatemque restitui, quoniam sacrosancta militia sic consueverit exercere. Nec ei convenit ob hoc auferri iam susceptum ordinem in quo postmodum inutilitudinem corporis casu pluraliter faciente prolapsus.

Hoc autem non de omnibus membris intelligendum est. Qui vero oculum casu amiserit, licet desit voluntas, tamen sacerdotium adipisci non potest. Unde Pelagius papa scribit Rufino episcopo. Cui non sit prestanda cura sacerdotii cui oculus erutus est.

Si ecclesiastica ammonitio iracundiam nec usque ad iram fuerit prosilire permittit, ne si racha fratri suo aliquis dixerit reus sit gehenne ignis, qualiter putamus pena plectendum esse, qui non solum pugno impie percussit in levitici ordinis hominem ministerio deservientem, sed quia non sufficeret ad cedendum manus, ita instigante se diabolo raptus est ad iracundiam, ut fuste non solum percuteret sed etiam erueret oculum fratris. Et quanto huius excessus gravior est, pena plectendus. Unde tamen fraternitas tua faciat ab officio eum presbiterii removeri.

Hoc tamen sollicitudinis tue sit, ut locum penitentie constituas et in aliquo eum monasterio retrudas, laica tamen communione concessa. In loco autem illius alium te necesse est ordinare presbiterum.

[illegible gloss]

Nam illi cui erutus est oculus non possunt iuxta canones sacerdotium tradi. Neque enim aliquid ei prodesse potest quod oculum invitus amisit, cum nec volens quisquam oculum amisisse credendus est. Nec sacratissimos canones aliquo casu in amissione oculi ei quod adipiscendum sacerdotium non prohibentur, sive excepisse regulis inveniuntur. Sed hoc utrumque ad prohibitionem fecisse videntur, ut qui caret oculo sacerdotii officium adipisci non possit. Sed nec illi ullatenus qui in compensatione iniurie sacrationis ordo concedi poterit, quia ad iniuriam sacerdotem ponitur proprium iracundiam provocare, ut ille et officium in quo erat amitteret, et iste professionis sui perderet facultatem.

Presbyterorum filii ad sacra officia non sunt admittendi. Unde Urbanus papa II. ait: **Filii presbiterorum a sacris ordinibus removeantur.**

Presbyterorum filios a sacris ministeriis removemus, nisi aut in cenobiis aut in canonicis religiose probati fuerint conversari. § Sed hoc intelligendum est de illis qui paterne incontinentie imitatores fuerint. Ceterum si mores honestas eos commendabiles fecerit, exemplis et auctoritate non solum sacerdotes, sed etiam summi sacerdotes fieri possunt. Felix enim tercius natione Romanus ex patre Felice presbitero fuit. Item Gelasius natione Afer ex patre Valerio episcopo natus est. Agapitus natione Romanus ex patre Gordiano episcopo originem duxit. Quamplures etiam alii inveniuntur qui de sacerdotibus nati apostolice sedi prefuerunt. Unde Augustinus ait: **Vicia parentum filiis non imputantur.**

Undecumque homines nascuntur, si parentum vicia non sectantur, honesti et salvi erunt. Semen enim hominis ex qualicumque homine Dei creatura est, et eo male utentibus male erit, non ipsum aliquando malum erit. Sicut autem boni filii adulterorum nulla est defensio, sic mali filii coniugatorum nullum crimen nuptiarum est. Item Iohannes Crisostomus super Matheum omelia iii. **De eodem.**

Numquam de vitiis erubescamus parentum, sed unum illud querimus, semper amplectamur virtutem, videlicet. Quoniam non tamen si alienigena habeat matrem, et si fornicatione pollutam vel quolibet huiusmodi dedecore sordidatam, nichil mali ex eius aut vilitate fuscabitur, aut etiam inde polluetur, quia si fornicatorem ipsum ad meliora conversum nequaquam prior vita commaculat.

Multo magis ex meretrice natus et adultera, si propria virtute decoretur, parentum suorum non decoloratur obprobriis. Item: Non est enim ex ordine, non de virtute, non de vicio parentum aut laudandus aliquis aut culpandus. Nemo enim hic aut obscurus aut clarus est, immo et ut considerantius aliquid dicam ac expressius, nescio quomodo ille magis resplendet, qui ex parentibus quidem virtutibus prorsus alienis, ipse tamen fuit Dei virtutibus admirabilis.

Item Ieronimus in epistola contra Ruffinum. **Non parentum sed propria culpa quemque condempnat.**

Nasci de adulterio non est eius culpa qui nascitur, sed illius qui generat. Quomodo in seminibus non peccat terra que confovet, non semen quod in sulcis iacitur, non humor et calor quibus temperata frumenta in germen pullulant, sed abigeus fur et latro qui fraude et vi eripit semina, sic genus humanum recipit terra, id est vulva, quod suum est, et receptum confovet, et confotum corporat, corporatum in membra distinguit, et inter illas sacri ventris angustias Dei manus semper operatur, idemque corporis creator et anime est. Noli despicere bonitatem ac voluntatem figuli, qui te plasmavit et fecit ut voluit. Ipse est Dei virtus et Dei sapientia, qui in utero virginis se edificavit domum. Iepte inter sanctos viros apostoli voce numeratur, meretricis est filius. Esau de Rebecca et Ysaac hispidus tam mente quam corpore quasi bonum triticum in lolium avenasque degenerat, quia non in seminibus, sed in voluntate nascentis causa viciorum est atque virtutum. Item Augustinus. **Iniquitates parentum filiis obesse non possunt.**

Sponsus qui vocaturus erat ad nuptias bonos et malos, congruens invitatis nasci et voluit de bonis et malis, quo exemplo discant parentum suorum iniquitates sibi obesse non posse. Item Gregorius. **Non aliena culpa sed propria aliquis ab eo quo fungitur gradu deicitur.**

Satis perversum et contra ecclesiasticam probatur esse censuram, ut fratris quorundam voluptatibus commodis suis quislibet privetur, quem sua culpa vel factum ab officio et gradu quo fungitur non deicit.

Item Ieronimus. **Ex adulterio natus a sacerdotio non prohibetur.**

Dominus noster Ihesus Christus voluit non solum de alienigenis, sed etiam de adulterinis commixtionibus nasci, nobis

[illegible gloss]

.brö.

.brö.

fiduciam magnam p̃stans. ut quilibet quocumque modo nascatur tantum ut eius uestigia imitetur ab ipsius corpore non separetur. et per fidem membra effecti sunt. et sic ille uerus est pontifex. et ex adulteriis natus et meretricibus. ita quilibet quocumque ordine natus sit aliquis tantum ut fidem perfectam habeat et quod fide tenet operibus impleat. sic quod legitimitatis et uir unius uxoris neque quis a sacerdotio repellatur. Iudas namque patriarcha concubuit cum thamar nurus sua et ex illo coitu nati sunt zaram et phares. Inde postea salmon qui fuit dux in deserto. inde obeth. inde quoque booz. inde postea ysai. qui fuit pater dauid. Ex illa autem progenie origo ducitur christi qui uerus sacerdos est. Ideoque si filii eius sumus quod ipse fecit debemus imitari. Item aug. de unico bapt. li. primo.

A populo dei non separat aliquem materna conditio sed propria culpa.

Ismael ut separetur a populo dei non obfuit ancilla mater sed obfuit fraterna discordia. nec profuit potestas uxoris cuius filius magis erat. quia per ipsius uiam coniugalia. et in ancilla seminatus erat. et ex ancilla susceptus. Contra autem bonefacius martyr regi anglorum.

Vitium parentum ad posteros transit.

Diuulgatum est nobis in francia quod gens anglorum sicut per istas prouincias et italia improperatur. et ab ipsis paganis improperium nobis obicitur. spretis legalibus coniubiis adulterando et luxuriando ad instar sodomitice gentis fedam uitam ducere. de tali commixtione meretricum extimandum est. degeneres populos et ignobiles et furentes libidine fore procreandos. et ad extremum uniuersam plebem ad deteriora et ignobiliora uergentem et nouissime nec bello seculari fortem nec in fide stabilem. nec honorabilem hominibus nec deo amabilem esse uenturam. Sicut aliis gentibus hyspanie et prouincie burgundionum populis contigit quod sic a deo recedentes fornicate sunt. donec iudex talium criminum ultrices penas per ignorantias legis dei et per sarracenos uenire et seuire permiserit. De eodem.

Vnde urbanus papa ecce in fine superioris capituli distinguendo subiungit.

Si religiosi inuenti fuerint filii presbyterorum sacerdotium ordinentur.

Nisi autem in cenobiis aut in canonicis religiose probati fuerint. quamsancti filii sacerdotum non admittantur ad clerum. Item alexander papa iii. De eodem.

Apostolica uobis auctoritate precipimus. ut si eum qui ab ecclesia electus est. alioquin digniorem esse canonica quod eius electione probaueritis. non obstante auctoritate concessa. Nam pro eo quod filius sacerdotis dicitur. si cetere uirtutes in eum conueniant. non retineatis sed suffraganeis nostris conniuendo recipimus eum.

Hoc autem quod de filiis sacerdotum legitur. ex dispensatione ecclesie uidetur introductum. et quod ex dispensatione introducitur ad consequentiam regule trahi non potest. Vnde urbanus papa scribit bartholomeo turonensi archiepiscopo. Filii sacerdotum non prohibentur ab episcopatu si cetere uirtutes

Cenomanensem electum inueniatur.

Pro eo quod filius sacerdotis dicitur. Si cetere uirtutes in eum conuenerint non retineatis sed suffraganeis nostris patienter sustinentibus non tamen ut per regulam in posterum assumatur. sed ad tempus esse pro loco consultum.

Vnde et ex sacerdotibus nati in summos pontifices supra leguntur esse promoti. non sunt intelligendi de fornicatione. sed de legitimis coniugiis nati. que sacerdotibus ante prohibitionem ubique licita erant. et in orientali ecclesia usque hodie eis licere probantur. Quod autem uicium originis filium imputari negatur. uidetur esse contrarium illi sententie. Adulterorum filii sunt abhominatio deo. et sicut dictum est supra de filiis presbyterorum. ita et de filiis adulterorum intelligendum esse uidetur. ut illi dicantur esse abhominatio domino. ad quos paterna flagitia hereditaria successione descendunt. Similiter illud urbani intelligendum est. quod ipse scribit petro legionensi episcopo. De eodem.

Quia simpliciter ad sedem apostolicam ueniens humiliter peccatum confessus es. quod uidebatur pontificii tui officium impedire. uidelicet quod non ex matre legitima procreatus sis. quam uiuente propria uxore prius cognouisse cognosceris. nos apostolice sedis mansuetudinis gratia ammonente a tenis quod sacerdotum impediunt criminibus tam tua professione quam testimonio

fratrum que tecum sunt, in numerum te cognosceret, et uitam tuam religiosam audientes, ab hoc te peccati uinculo absolutum in suscepto sacerdotali officio confirmamus.

Item. Qui in egritudine constitutus baptizatur, presbiter ordinari non debet. Unde in Neocesariensi concilio legitur:

Non ordinetur presbiter qui in egritudine constitutus baptizatur.

Si quis in egritudine constitutus fuerit baptizatus, presbiter ordinari non debet. Non enim fides illius uoluntaria est, sed ex necessitate est, nisi forte postea ipsius studium et fides probabilis fuerit, aut hominum raritas cogerit.

Item. Ex monachali turba nullus assumatur ad ecclesiasticum officium, nisi fuerit oblatus uoluntate proprii abbatis. Unde Gregorius scribit:

Monachus non ordinetur clericus nisi uoluntate abbatis episcopo fuerit oblatus.

Ad ecclesiasticum uero officium nullus ex monasterio producatur monachus, nisi quem abbas loci ammonitus propria uoluntate obtulerit episcopo. Item ex concilio Carthaginensi V.

Si quis de alterius monasterio De eodem. deuictum repertum uel ad clericatum promouere uoluerit, uel in suo monasterio maiorem monasterii constituere, episcopus qui hoc fecerit a ceterorum communione se uinctus sue tantummodo plebis communione contentus sit, et ille neque clericus neque prepositus perseueret.

Item qui ecclesiasticis disciplinis imbutus non est, et tempore approbationis discussus non est, ad summum sacerdotium prouehi non possunt. Unde Zozimus papa ait.

Non aspiret ad summum sacerdotium qui ecclesiasticis disciplinis non est imbutus.

Qui ecclesiasticis disciplinis per ordinem non est imbutus nec temporis approbatione diuinis stipendiis eruditus, nequaquam ad summum ecclesie sacerdotium aspirare debet, et non solum in eo ambitio inefficax habeatur, uerum etiam ordinatores eius careant eo ordine quem contra precepta patrum crediderunt presumendum. Item Urbanus papa.

Ad sacerdotale officium nullus nisi per singulos gradus probatus accedat.

Si officia secularia principalem locum non uestibulum actionis ingressis, sed per singulos gradus examinatis deferuntur, quis tam arrogans, tam impudens inuenitur, qui in celesti militia que propensius ponderanda est, et sicut aurum repertis ignibus exploranda est, statim dux esse desideret, cum tiro ante non fuerit, et prius uelit docere quam discere.

Assuescat in diuinis castris in lectoris primitus gradu diuini rudimenta seruitii, nec illi uilescat exorcista, acolitus, subdiaconus, diaconus per ordinem fieri, nec hoc saltu, sed statutis maiorum ordinatione temporibus. Iam uero ad presbiterii fastigium talis accedat, ut et nomen etatis impleat, et meritum probitatis stipendia ante acta testentur. Iure summi pontificis locum iure suspirare debebit. Facit hoc nimia remissio sacerdotum nostrorum, qui pompam multitudinis querunt, et putant ex hac turba aliquid sibi dignitatis adquiri. Hinc passim uitiosa popularitas talium et in hiis locis ubi sollicitudo reperitur, dum parrochias extendi cupiunt, aut quibus aliud prestare non possunt, diuinos ordines largiuntur. Quod oportet districti esse semper iudicii. Rarum namque est omne quod magnum est.

Item Gregorius. Cuilibet uita laicus ad summum sacerdotium non aspiret.

Hoc ad nos noscat peruenisse, quod nimis dissimili dignum est detestatione compleri, quod quidam desiderio honoris inflammati, defunctis episcopis tonsorantur, et fiunt repente ex laicis sacerdotes. Atque inutiliter unde religiosi propositi ducatum arripiunt, qui nec esse milites adhuc didicerunt. Quid putamus? quid isti subiectis prestaturi sunt, qui antequam discipulatus limen attingant, tenere locum magisterii non formidant? Qua de re necesse est ut etiamsi inculpata quisque sit uita, ante tamen per distincta ecclesiastici ordinis se exerceat officia. Item Celestinus papa episcopis Gallorum.

Non aspiret ad summum sacerdotium qui disciplinis ecclesiasticis non est imbutus.

Ordinatos uero quosdam fratres karissimi episcopos qui nullis ecclesiasticis ordinibus ad tante dignitatis fastigium fuerint constituti, esse contra patrum decreta hac usurpatione, qui se hoc fecisse recognoscit, didicimus. Cum ad episcopatum quoque hiis gradibus quibus frequentissime cautum est debeat perueniri, ut in minoribus initiati officiis ad maiora firmentur. Debet enim ante esse discipulus quisquis doctor esse desiderat, ut possit docere quod didicerit. Omnis uite institutio ad id quod tendit se ratione confirmat. Ordo qui minime laicis optam dedit, preceptor esse non potest laicus, qui non per singula stipendia cucurrit ad meritum stipendii ordinem non potest peruenire.

[illegible]

D. LX

Solum sacerdotium et ista rogo uult, et tu facili tribuis cum difficili impleatur.

Ecce ex parte ostensum est qui possunt ad sacerdotium promoueri et qui non. Nunc autem considerandum est ex quibus ordinibus in archipresbiterum uel prepositum uel episcopum uel archiepiscopum sint eligendi. De his ita statutum est in concilio Urbani pape celebrato apud Amalfiam. Decanus uel archipresbiter uel archidiaconus non nisi presbiter aut diaconus ordinetur.

Nullus episcopus in ecclesia sua nisi diaconum siue presbiterum archidiaconum instituere, nec archipresbiterum aut decanum nisi presbiterum sint ordinare presumat. Quod ut districtius teneatur, apostolica auctoritate prohibemus et interdicimus. Item Calixtus papa. Nullus in prepositum uel archiepiscopum uel archipresbiterum nisi presbiter uel diaconus.

Nullus in prepositum, nullus in ordinetur archiepiscopum uel in archipresbiterum, nullus in decanum nisi presbiter uel diaconus, nullus in archidiaconum nisi diaconus ordinetur. Item Innocentius papa II. De eodem.

Innouamus autem et precipimus ut nullus in archidiaconum uel decanum nisi diaconus uel presbiter ordinetur. Archidiaconi uero uel decani uel prepositi qui infra ordines prenotatos existunt, si inobedientes ordinari contempserint, honore suscepto priuentur. Prohibemus autem ne adolescentibus uel infra sacros ordines constitutis, sed qui prudentia uel merito uite clarescant, predicti concedantur honores. Cum enim pro parte quorundam statutum est quod nonnulli preponuntur qui excepta hora officium recipiunt nolentes fieri sacerdotes. Alias autem manifestum est quod in episcopum possit eligi qui in subdiaconatu constituitur, iuxta illud Urbani pape. Nullus eligatur in episcopum nisi in sacris ordinibus constitutus.

Nullus in episcopum eligatur nisi in sacris ordinibus et religiose uiuens fuerit inuentus. Sacros autem ordines dicimus diaconatum et presbiteratum. Hos siquidem solos primitiua legitur habuisse ecclesia. Subdiacones uero quia et ipsi altaribus ministrant, oportunitate exigente concedimus, si tamen spectate sunt religionis et scientie. Quod tamen non sine romani pontificis uel metropolitani scientia fieri permittimus. Alterum uero ut in episcopum uel archiepiscopum nisi in sacris ordinibus constitutus non eligatur propter dignitatem ordinis statutum est.

Item laici non sunt in episcopum eligendi, sed per singulos ordines prius sunt probandi. Unde Gregorius scribit Brunichilde regine Francorum. Sacerdotes ex laicis non sunt ordinandi.

Sacerdotale officium in uestris partibus in tantum sine ordine, ut dicimus, et ambitione perductum, ut sacerdotes subito, quod nimis graue est, ex laicis ordinentur. Item concilium sub Gregorio papa omnibus episcopis. De eodem.

In sacerdotibus eligendis uel ordinandis cura oportet esse perspicua. Irreprehensibiles namque esse conuenit, quos preesse necesse est corrigendis. Longa debet uitam suam probatione monstrare, cui gubernacula committuntur ecclesie. Idem. Non negamus esse in laicis beneplacitos Deo mores, sed milites suos probatos esse querere institutio fidelium, discere quisque debet antequam doceat, et exemplum religiose conuersationis de se potius aliis prestare quam sumere. Emendatiorem esse conuenit populo quem necesse est orare pro populo. Longa obseruatione religiosus cultus tradatur ut luceat, et clericalibus officiis erudiendus inseruiat, ut ad uenerandi gradus summam perductus, quis sit fructus humilitatis ostendat. Nec tamen de laicis conuertere inhibemus, sed ne de penitentibus quidem quisque ad huiusmodi gradum prepropera temeritate aspiret. Satis illi sit postulatam ueniam accedi, quam consciencia absoluet reum qui scit se peccata sua populo uelle confessum. Quis enim quem paulo ante iacentem uiderat, ueneretur antistitem, perfectionis memorandi criminis labem? Non habet lucida sacerdotii dignitate. Item Leo papa. Uenerabiles sanctorum patrum, cum de sacerdotum electione loquerentur, eos demum censuerunt idoneos sacris administrationibus, quorum omnis etas a puerilibus exordiis usque ad prouectiores annos per disciplinae ecclesiastice stipendia cucurrisset, ut unicuique testimonium prior uita preberet. Nec potest de eius prouectione dubitari, cui per labores multos, per mores castos, per actiones strenuas celsioris loci premium debetur.

Item Innocentius papa. De eodem.

Absurdum est ut fiat magister qui nunquam fuit discipulus, atque summum sacerdotem

D. LXI

[illegible]

fieri. q̄ i nullo gdu unq̄ obsecut⁹ fuiat
sacerdoti. Item leo epc. De eodem.
Miram̄ tm̄ ap nos p ocasione tempis
inpacati. aut ambientiū p̄suptione.
aut tumultū ualuisse ꝑplarem. ut i
dignis quibꝫ ꝗ longe ext̄ sacerdotale
meritū ꝯstitutis: pastorale fastigiū.
et gubnatio eccē crederetur. Non est
enī hoc ꝯsulē ꝑplo. s; noce. nec p̄stare
regimen. s; augere discrimen. Integ
ritas n̄ p̄sidentiū salus ē subditorꝫ.
et ubi ē incolumitas obedientie. ibi
sana ē forma doctrine. Principat⁹
aut̄ ꝗ ceta ꝗ infra. Quod si in quibꝫ
libet eccē gradibꝫ. puident̄ scienterq̄
curandū ē. ut in domo dn̄i nichil
sit inordinatū. nichilq̄ ꝑposterū
q̄nto magis elaborandum ē. ut in
electōe eius qui sup oēs gradus ꝯsti
tuitur. n̄ erretur. Nam totius fami
lie dn̄i status ꝗ ordo nutabit. si q̄ re
quirit̄ in corpe: n̄ inueniatur in ca
pite. ubi ē illa bi apli pauli p spm̄
dei emissa p̄ceptio qua in psona ti
mothei oīum sacerdotū x̄ nūs eru
dit⁹. ꝗ ūū unicuiq̄ nr̄m dr̄. Manus
cito nemini īposuis. neq̄ cōicees pc̄tis
alienis. Q̄d ē cito manꝰ īponē. ꝗ c̄. ꝗ inf̄.
Sic ꝗ boni opis sibi ꝯpat fructum.
qui rectū tenet in eligendo sacdote
iudiciū. ita graui semetipm̄ afficit
dāpnatōe. qui ad sue dignitatis
collegiū sublimat indignū. Non n̄
in cuiusq̄ psona p̄mittendū ē. qđ i
institutis gnālibꝫ ꝯtinet̄. nec putan
dus ē honor ille legitim⁹. q̄ fuit c̄t di
uine legis p̄cepta collat⁹. Quando
patrū bōꝝ uenerabiles sanctōes. cū de
sacerdotū electōe eloquerent̄. eos de
mum sacis ā ministratōibꝫ idoneos
censuerit. quoꝝ oīs etas a puerilibꝫ
exordiis usq̄ ad p̄fectiores annos
p discipline ecclastice stipendia cucurris
set. ut unicuiq̄ testimoniū p̄ore uita
p̄beret. nec posset de eius puectōe dubi
tari. cui p laboribꝫ multis p morib⁹
castis. p actibꝫ strenuis. celsioris loci
p̄mium deberetur. Si n̄ ad honores
mundi. sine suffragio ꝗtis. sine mi
to laboris. indignū ē puenire. ꝗ nota
ri ambit⁹ solent. quos p̄bitatis docu
menta n̄ adiuuant. q̄m diligens ꝗ q̄
prudens habenda est. dispensatio diui

norum munium ꝗ celestiū dignitatum.
It ex ꝯcil̄ laodocensi. Non sc̄ eligendi
ad ep̄atū: nisi quos p̄babilis uita ꝯmen
Epm̄ n̄ opoꝫ p̄ter iudiciū dat. item.
metropolitanoꝝ ꝗ finitimoꝝ ep̄oꝝ
ꝯstitui. ad eccē p̄ncipatū. nec eligant̄
n̄ hi q̄s multa an̄ tempora p̄babilis q̄
uita ꝯmendat. ꝗ iudicatum⁹ s; in ser
mone fidei ꝗ recta rōne p sua ꝯuersa
tōe plura fuit. Itē celestin⁹ pp̄ oibꝫ
orthodoxis. De eodem.
Quid p̄derit p singula stipendia cli
ricos militasse. ꝗ omnē egisse i dn̄i
cis castris etate. si hi q̄ futuri sunt
sacerdotes ex laicis requirantur.
Qui uacantes seclo. ꝗ omnē ecclasticū
ordinē nescientes saltu p̄propero in
alienū honorem ambiunt. immoderata
cupiditate transcendē. ꝗ i aliud uite
genus calcata reuerentia ecclastice di
sciplne tn̄sire. Talibꝫ itaq̄ fratres
kmi necesse ē ut obuiem⁹. hys itaq̄
firmatē terām decetis ꝯmoneri⁹. ne
quis laicū ad clericatus ordinē ad
mittat. et sinat sic unde ꝗ illū decipi
at. ꝗ se casis gerere. ex q̄bꝫ reus ꝯstitu
torꝫ decretalium fiat. Itē leo pp̄. Ru
dibꝫ ꝗ ignaris gubernacula eccē non sūt
Statuimꝰ ne in aliquo committenda.
Saplica ꝗ canonica decreta uolent⁹.
et hys regenda eccā dn̄i credatur.
q̄ legitimarū institutionū nescij.
et totius humilitatis sūt ignari. n̄
ab infimis sume incrementū. s; a
summis uolunt habē p̄ncipium.
ē ualde iniquū sit absurdūq̄ ut
īpiti magris nouī antiquis. rudes
p̄ferant⁹ emitis. His oibꝫ aucto
ritatibꝫ laici phibentur i ep̄atū eligi.
Contra. bs. nicholaus ex laico elec
tus ē in epm̄. Bs ābrosi⁹ cū nondum
eēt baptizat⁹ in archiepm̄ electus ē.
Beatus seuerus ex lanificio as
sumptus est in archiepiscopum.
Sed sacridum ē q̄d ecclastice phi
bitōes ꝑpetuas hn̄t cās quibꝫ cessā
tibꝫ cessant. ꝗ ipse. Ut n̄ laic⁹ in epm̄
n̄ eligeretur hec cā fuit. qr uita laicalis
ecclasticis disciplinis p ordinē n̄ eru
dita nescit exempla religionis se se
p̄stare alijs q̄ n̄ sepa experimento
non didicit. Cum ergo quibꝫ laic⁹
merito sue p̄fectōis clicalē uitam

nisi scenderit. exemplo beati nicholai. ambrosii. et seueri. cuius electio potest rata haberi.

Unde idem beatus ambrosius in epistola ad uercellenses ait. de sexto. Neophitus prohibetur ordinari. ne superbia extollatur. sed si non deest humilitas competens sacerdotio. ubi causa non adheret uicium non imputatur ordinationeque. itaque meam occidentales episcopi iudicio. orientales et exemplo probarunt. Item obiatur illud sardicensis concilii. osius episcopus dixit.

Scolasticus ex foro aut ex amministratione postulari potest episcopus.

Et hoc necessarium arbitror ut diligentissime tractetur. si forte aut diues. aut scolasticus. aut de foro. aut ex amministratione episcopus fuerit postulatus. ut non prius ordinetur nisi ante lectoris munere. et officio diaconi aut presbiteri fuerit perfunctus. et ita per singulos gradus si dignus fuerit ascendat ad culmen episcopatus. Sed aliud est postulari et aliud eligi. postulantur nec eribus curie astrictus ab imperatore. Clericus alterius ciuitatis a suo episcopo. sed non eligitur aliquis nisi in sacris ordinibus constitutus. Fit enim electio cum sollempnitate decreti. omnium subscriptionibus roborati. postulatio uero in simplici petitione. quam distinctionem beatus gregorius innuit. in registro. scribens cuidam episcopo. Electio episcopi debet fieri cum sollempnitate decreti. omnium subscriptionibus roborati.

Episcopus dum fuit postulatus cum sollempnitate decreti omnium subscriptionibus roborati. et dilectionis tue testimonio litterarum ad nos consecrandus occurrat.

Sic beatus ambrosius ante susceptum baptisma ab imperatore est postulatus non electus. Item clerici alterius ecclesie non sunt preferendi in electione hiis qui ibi militant. et in propria ecclesia. Unde celestinus papa. Extranei et inferiores in suis ecclesiis non proponantur.

Nec emeritis in suis ecclesiis peregrini et extranei et qui ante ignoti sunt ad exclusionem eorum qui bene suorum ciuium merentur testimonium preponantur. Item. De eodem.

Nullus inuitis detur episcopus. nunc autem alteri de altera eligatur ecclesia. si de ciuitatis ipsius clero cui est ordinandus nullus qui eueniire non credimus dignus potuit reperiri. Primum enim illi reiciendi sunt. ut aliquid de alienis ecclesiis mino preferantur. Habeat unusquisque fructum sue militie in ecclesia in qua suam per omnia officia transegit etatem. In aliena stipendia minime alter obrepat. nec alii debitam alter sibi audeat uendicare mercedem. Sit facultas clericis renitendi si se uiderint pregrauari. et quos sibi ingeri ex transuerso uiderint. non timeant refutare. Qui et si non debitum premium liberum de eo qui eos recturus est debent habere iudicium. Item gregorius ciuibus neapolim.

Studii uestri sit et aliud qui De eodem. sapiens sit prouidere. ut si forte petrus quem a uobis electum asseritis huic ordini non uideatur ydoneus. sit aliquis in quo declinari uestra possit electio. nam generale erit clericis illis obprobrium. ut si hic probatus fortasse non fuerit alium se dicant qui eligi debeat non habere. Item gregorius in registro. De eodem.

Obitum uictoris panormitane ciuitatis antistitis directa relatio patefecit. Quapropter uisitationis destitute ecclesie fraternitati tue operam sollempniter delegauimus. et ideo fraternitas tua ad predictam ecclesiam ire properet. et assiduis exhortationibus clerum plebemque eiusdem ecclesie admonere festinet. ut remoto studio uno eodemque consensu talem preficiendum sibi expetant sacerdotem. qui tanto ministerio ualeat dignus reperiri. et a uenerandis canonibus nullatenus respuatur. Commonemus et fraternitatem tuam ut nullum de altera permittas eligi ecclesia. nisi forte inter clericos illius ciuitatis in qua uisitationis impendis officium. nullus ad episcopatum dignus. quod eueniire non credimus potuerit inueniri. prouisurus ante omnia ne ad cuiuslibet conuersationis meritum laice persone aspirare presumant. ne et illi sue uoluntatis effectum non inueniant. et tu periculum ordinis tui quod absit incurras. Monasteria autem si que sunt in ipsius constituta parochia sub tua eam dispositione esse quousque illic prius fuerit ordinatus episcopus et reddimus. Item pelagius papa eucarpo episcopo mesianensi.

Cathenensis ecclesie uisitatio De eodem. ne et iniungimus cui episcopum de hac luce transisse suscepta eius relatione didicimus. Impossibile nobis est ut nos in prouincia illa dumtaxat in siracusanis partibus

aliis cuilibet, causa que ad dominum nostrum pertinet committantur. Nam forte talem personam de se nec in Cathinensi ecclesia eligere voluerint, de cuius conscientia possimus esse securi, ut a te labores istos paululum removere possimus. Vox quod dilectio tua ad supradictam Cathinensium ecclesiam pergat, et hominem de clero, qui nec uxorem habeat nec filios, nec crimen aliquod canonibus inimicum, eligi, cum auxilio Dei compellat atque suadeat, et statim cum eo ad urbem Romam cum decreto et testificatione relationis tue consecrandum transmittere studeat.

Item Gregorius papa Passivo episcopo. **Quod in episcopum eligitur non sit reus criminum que sacre legis morte puniuntur.**

Bene novit fraternitas tua quam longo tempore Aprutium pastoris sit sollicitudine destitutum. Ubi diu quesivimus qui ordinari debuisset, et nequaquam potuimus invenire. Sed quia Oportunus mihi moribus bonis in psalmodie studio et amore orationis valde laudatur, religiosam vitam omnimodo agere dicitur. Hunc volumus ut fraternitas tua ad se faciat pervenire, et de anima sua admonere, quatinus in bonis studiis crescat; et si nulla ei crimina que per legis sacre regulam morte multanda sunt obviant, tunc ordinandus est, ut aut monachus a vobis aut subdiaconus fiat, et post aliquantum temporis, si Deo placuerit, qui ad pastoralem curam debeat promoveri.

Cum autem visitatio iniungitur, nichil de rebus eiusdem ecclesie a quoquam presumi permittatur. Unde Gregorius papa. **Non patiatur a quoquam presumi de rebus ecclesie cui visitator fuerit iniunctus.**

Capuane ecclesie episcopo in Romana civitate posito de hac luce migrante, cure nobis fuit quod universis ecclesiis impendimus fraternitati tue presentia scripta dirigere, ut memorate ecclesie visitator accedas. Sic tamen, ut nichil de provectionibus clericorum, redditum, ornatum, ministeriisque vel quicquid pro tempore in loco esse potuit, a quoquam presumi permittas. Sed omnem vigilantiam atque cautelam circa clerum plebemque eiusdem ecclesie exhibere te convenit, ut in vigiliis obsequioque ecclesiastico sedule ac devote debeant servire.

Breviter monstratum est ex quibus ordinibus in quos gradus sit eligendum. Nunc videndum est a quibus eligendi sint et consecrandi. Electio clericorum est, petitio plebis, assensus principis. Unde Leo papa ait. **Non sunt eligendi in episcopos qui nec a clericis eliguntur, nec a plebibus expetuntur.**

Nulla ratio sinit ut inter episcopos habeantur, qui nec a clericis sunt electi, nec a plebibus expetiti, nec a comprovincialibus episcopis cum metropolitani iudicio consecrati. Unde cum sepe questio de male accepto honore nascatur, quis ambigat, nequaquam istis esse tribuendum quod non docetur fuisse collatum? Si qui autem clerici ab istis pseudo episcopis in eorum ecclesiis ordinati sunt, et cetera infra cum simoniacorum. Item Celestinus papa. **Populus non debet preire sed subsequi.**

Docendus est populus, non sequendus. Nosque si nesciunt eos quid liceat quidve non liceat commonere, non his consensum prebere debemus. Quisquis conatus fuit temptare prohibita, semel censuram sedis apostolice minime defugiet. Que nostra sola admonitionis auctoritate non corrigimus, necesse est per severitatem congruentem regulis vindicemus. Per omnes ergo hoc que propriis rectoribus carent ecclesias, volumus innotescere, ut nullum aliquando spe forsitan blanditiis illudat.

Nisi a episcopo canonice electus fuerit consecrari non debet. Unde Calixtus papa. **Non consecretur in episcopum nisi canonice fuerit electus.**

Nullus in episcopum nisi canonice electum consecret. Quod si presumptum fuerit, et consecratus et consecrator absque recuperationis spe deponantur.

Laicus nullo modo se debere inserere electioni. Unde Adrianus papa. **Laici in electionem episcopi vel pontificis se ipsos non inserant.**

Nullus laicorum principum vel potentum semet inserat electioni vel promotioni patriarche, metropolite, vel quibuslibet episcopi, ne videlicet inordinata et incongrua confusio fiat vel contentio, presertim cum nullam in talibus potestatem quemquam potestativorum vel ceterorum laicorum habere conveniat. Et infra. Quisquis secularium principum vel potentum vel alterius dignitatis laicus adversus communem ac consonantem atque canonicam electionem ecclesiastici ordinis agere temptaverit, anathema sit, donec obediat et consentiat quod ecclesia de ordinatione ac electione proprii presulis se velle monstraverit. Item ex VIII. sinodo.

De eodem. Hic perinde successorem debere ratum habere quod predecessor statuit.

Adrianus papa II. Nicholaus decessor et dispositor (?) missos suos Donatum Hostiensem episcopum et Stephanum ephesinum episcopum et Marinum diaconem sancte Romane ecclesie ad Basilium

DI. LXIII

imperatorem, et ad filios eius Constantinum et Leonem augustos Constantinopoli direxit. Cum quibus et Anastasius bibliothecarius Romane sedis, utriusque scilicet lingue, grece et latine, peritus, perrexit. Et sinodo congregata, quam octavam universalem sinodum illuc convenientes appellaverunt, exortum scisma de Ignatii depositione et Fotii ordinatione sedaverunt, et Fotium anathematizantes, Ignatium restituerunt. In qua sic statutum est: Promotiones et consecrationes episcoporum, concordans prioribus conciliis, electione ac decreto episcoporum collegio hec sancta et universalis sinodus diffinivit et statuit, atque iure promulgavit, neminem laicorum principum vel potentum semet inserere electioni vel promotioni patriarche vel metropolitani aut cuiuslibet episcopi, ne videlicet inordinata hinc fiat confusio vel contentio, presertim cum nullam in talibus potestatem quemquam potestativorum vel laicorum habere conveniat, sed potius silere ac attendere sibi, usque regulariter a collegio ecclesie suscipiat finem electio futuri pontificis. Si vero quis laicorum ad concertandum et cooperandum invitatur ab ecclesia, licet huiusmodi laico cum reverentia, si forte voluerit, obtemperare se asciscentibus. Taliter enim dignum pastorem sibi regulariter ad sue ecclesie salutem promovet clerus.

Item ex hystoria tripartita. *Imperator interesse non debet.*

Valentinianus imperator veniens ab oriente ad Hispanias, precepit, ut refert hystoria ecclesiastica, mortuo Auxentio Arriane perfidie magistro, qui Mediolanensem ecclesiam velut lupus dilaniaverat, cum vellet catholicum ibi ordinare et consecrari episcopum, advocans episcopos hec eis locutus est: Nostis aperte eruditi divinis eloquiis quale oporteat esse pontificem, et quia non decet eum verbo solo, sed et conversatione gubernare subiectos, et totius semetipsum imitatorem virtutis ostendere, testemque doctrine conversationem bonam habere. Talem itaque in pontificali constituite sede, cui et nos qui gubernamus imperium sinceriter capita nostra submittamus, et eius monita, dum tamquam homines deliquerimus, necessario velut curantis medicamina suscipiamus. Hec autem cum dixisset imperator, petiit sinodus ut magis ipse decerneret, sapiens et pius existens. At ille: Super nos, inquit, est talis electio. Vos enim gratia divina potiti et illius splendore fulgentes, melius poteritis eligere. Tunc sacerdotes egressi de consilii sede tractabant. Cum autem ordinatione divina Ambrosius nundum baptizatus electus fuisset, exultans imperator ait: Gratias ago tibi, Domine omnipotens et Salvator noster, quia huic viro ego quidem commiseram corpora, tu autem animas, et meam sententiam iustificare nunc ostendisti convenire. Cumque sanctus Ambrosius constitueretur, de hiis que acciderant, ut idem ipse in suis epistolis scripsit, confortavit eum imperator et ait: Noli timere, quia Deus, qui te elegit, semper te adiuvabit, et ego adiutor et defensor tuus, ut meum ordinem decet, semper existam.

Item Nicholaus papa Lothario regi. *Apostolica auctoritate non regio favore episcopus est eligendus.*

Porro scias relatum esse nobis, quod quicumque ad episcopatum in regno vestro provehendus est, non nisi faventem te permittas eligi. Idcirco apostolica auctoritate sub divini iudicii obtestatione iniungimus tibi, ut in Treverensi urbe et in Agrippina Colonia nullum eligi patiaris, antequam relatum super hoc nostro fiat apostolatui.

Item ex concilio Parisiacensi. *Non recipiatur a comprovincialibus qui regia ordinatione episcopale culmen adipiscitur.*

Si per ordinationem regiam honoris istius culmen pervadere aliquis nimia temeritate presumpserit, a comprovincialibus ipsius loci episcopis recipi nullatenus mereatur, quem vere indebite ordinatum agnoscunt. Si quis de comprovincialibus recipere eum contra interdicta presumpserit, sit a fratribus omnibus segregatus, et ab eorum omnium caritate submotus.

Item ex concilio Laudicensi. *De eodem.*

Non est permittendum turbis electionem eorum facere, qui sunt ad sacerdotium promovendi.

Item ex sancta actione VI. sinodi. CCC. L. episcoporum. *Irrita sit electio episcopi vel presbiteri a principibus facta.*

Omnis electio episcopi vel presbiteri aut diaconi a principibus facta irrita maneat. s.

regulam que dicit: Si quis episcopus secularibus potestatibus usus ecclesiam per ipsas obtinuerit, deponatur, et segregentur omnes ab ecclesia, qui illi communicant. Item ex concilio Martini pape. **Non eligantur a populo qui sunt promovendi ad clericatum.**

Non liceat populo electionem eorum facere, qui ad sacerdotium promoventur, sed in iudicio episcoporum sit, ut ipsi eum probent, si in sermone et fide et spirituali vita edoctus sit.

His omnibus auctoritatibus laici excluduntur ab electione sacerdotum, atque iniungitur eis necessitas obediendi, non libertas imperandi. Quod vero scribit beatus Gregorius Iohanni episcopo prime Iustiniane, illicite. **Voluntas principis in ordinatione pontificis desideratur.**

Omnia que suscepta. Fratrum atque coepiscoporum relatio ad locum vestrum sacerdotium vestri electio communi consensu et serenissimi principis voluntate declarat accersiri. Gratias salvatori nostro magna cum exultatione retulimus. Nos quoque in persona fraternitatis vestre per omnia consentimus, atque omnipotentem Deum deprecamur, ut cum te venerandum sic sua gratia elegit, ita in omnibus sua protectione custodiat.

Item Gregorius Iohanni subdiacono. **Clerus et populus pontificis electioni intersit.**

Quanto apostolica sedes auctoritate cunctis prelata constat ecclesiis, tanto inter multiplices curas, et illa nos valde sollicitat, ubi ad consecrandum antistitem nostrum expectatur arbitrium. Defuncto igitur Laurentio ecclesie Mediolanensis episcopo, sua nobis relatione clerus innotuit in electione se filii nostri Constantii diaconi sui unanimiter consensisse. Sed quoniam eadem non fuit subscripta relatio, ne quid quod ad cautelam pertinet obmittamus, idcirco huius precepti auctoritate suffultum te Genuam proficisci necesse est. Et quia illic multi Mediolanensium coacti barbarica feritate consistunt, eorum te voluntates oportet convocatis eis in commune perscrutari. Et si nulla eos diversitas ab electionis unitate discriminat,

Si quidem in predicto filio nostro Constantio omnium voluntates atque consensum perdurare cognoscis, Tunc eum a propriis episcopis, sicut antiquitatis mos exigit, cum nostre auctoritatis consensu solatiante Domino facias consecrari, quatinus huiusmodi servata consuetudine et apostolica sedes proprium vigorem retineat, et a se concessa aliis iura non minuat. Item Gelasius papa Philippo et Geruntio episcopis. **In electione episcopi populus esse debet.**

Plebs Diectrensis data nobis petitione deflevit, diu se sine rectoris proprii gubernatione dispergi, ac sic asseritur, is qui a nobis iam probatus dicitur, a paucis et venalibus privatim electus est. Ad nos pertineat universos assidua ammonitione compellere, ut omnes in unum, quem dignum sacerdotio viderint, sine aliqua reprehensione consentiant. Et ideo fratres karissimi diversos ex omnibus supradicti loci parrochiis presbiteros, diacones et universam turbam vos oportet sepius convocare, quatinus non pretium cuique liberum, sed concordantibus animis talem vestris ammonitionibus sibi querant, quem sola divinitatis auctoritate personam, quam nulla cupiditas a constitutis possit revocare prescriptis.

Item Stephanus episcopus servus servorum Dei Romano archiepiscopo Ravennati. **De eodem.**

Nosse fraternitatem tuam voluimus ad nostras aures fore perventum, Imolensem episcopum de hac luce migrasse, in cuius successoris electione populi divisionem pervenisse audivimus. Quod quia sepe contingere solet, querentibus singulis que sua sunt non que Iesu Christi est, non adeo miramur. Veruntamen in hac tuam plenitudinem adhiberi oportet sollicitudinem, ut convocato clero et populo talis ibi eligatur per Dei misericordiam, cui sacri canones non obviant. Sacerdotum quippe est electio, et fidelis populi consensus adhibendus est, quia docendus est populus, non sequendus.

Item Nicholaus papa Iohanni Ravennati archiepiscopo. **De eodem.**

Episcopus per consiliarium non consecretur, sed post electionem cleri et populi. Item Gelasius papa Celliano episcopo Grumentino. **De eodem.**

Litteras caritatis tue suscepimus, quibus significas Iannuarium diaconum tuum ad episcopatum ecclesie Marcellianensis a clero et ab omnibus, qui illic convenerunt, postulari. Hec itaque dilectio, ut si eum omnes eligunt, et nos eum concedere gratum nobis esse cognoscat, et si potest ante sanctum diem pasche festinet occurrere, ut vel sabbato ipsius noctis magne post baptismum cum Dei gratia valeat ordinari.

Item Laurentio episcopo Centumcellensi. **Sacerdos principis ordinandis est necessaria.**

Principali devotissimorum militum via. Parum qui illic in civitate Centumcellensi consistunt relatione ad nos directa

sac̄ insinuau̅t. se clem̄tissimū p̄ncipis i̅petrasse. q̄ eas p̄b̄rm diaconū et subdiaconū fi debe p̄cepit. Jdō hor tam̄r dilectione tuā. ut q̄lis p̄sonas uideas. ⁊ diligent̄ req̄ras. ne aliquid ꝯ canones ꝯmisissent. ⁊ si eas inculpabiles rep̄is ⁊ uite eoꝝ testimonīū laudabile audis. uenien̄te mediana ebdomada pasche si dn̄s noluit. ⁊ si uixeritis: tamenq̄. eos per officia q̄ predixim̄us promouere n̄ differas.

It̄ leo pp̄. iiij. lothario ⁊ lodoico augustis. Papa rogat augustos ut rauennam eccl̄iā electo dignet̄ ꝯcede.

Rauenna eccl̄a q̄ p tot tēpoꝝ ual'. Rauennoꝝ sp̄ūtia pastoralib; curis destituta ꝯsistit. dignū ē ut brachio amplitudinis u̅re subleuet̄. at gubernatōis regimine p̄regant̄. Vn̄ salutatōis alloquio p̄missō uestrā mansuetudinē dep̄camur. quatinū colono humili diacono. eandē eccl̄am ad regendum ꝯcedē dignemini. ut u̅ra licentia accepta ibidē cū deo iuuante ꝯsecrare ualeam̄ ep̄m. Sin autem in p̄dcā eccl̄a noluitis ut p̄ficiat̄ ep̄c aufculanā eccl̄am q̄ uiduata existit. illi u̅ra serenitas dignet̄ ꝯcede. ut ꝯsecratus a n̄ro p̄sulatu deo omnipotenti utroq; impio grates p̄agē ualeat.

Item. ꝑe comitisse. Regio p̄cepto colonus rauenne eccl̄e ab ap̄lico ordiat̄ ep̄c.

Nobis dn̄s impator ⁊ f̄ nr̄ p suas ep̄las direxerat. ut colonū in rauenna eccl̄a q̄ pastoris offo per longa iam tp̄a destituta uidebatur. ep̄m facē debem̄us sicut ⁊ fecimus.

It̄ steph's. guidoni comiti. Impatoris ep̄la i elect̄ois ꝯfirmatione desideratur.

Lectis sagacitatis u̅re apicib; q̄ defuncto eccl̄e rauenne antistite clerū ⁊ plebē eius sō elegisse eō. suffīn antistitē ⁊ a nob' ꝯsecrandū n̄ro studio direxisti. et ne ip̄a eccl̄a diu sine ꝓprio alt' pastore fuerbantur. Nos de obitu p̄oris dolentes n̄c ip̄m electū unanimitate ⁊ canonica ip̄i eccl̄ie electōe ut mandastis tam citissime ordinare omisim̄. q. impialē nob' ut mos ē absolutōis minime detulit ep̄lam. p q̄ s̄. re ambiguum ē nob'. Jdeo uoluntati u̅re in h̄ parere distulim̄ ne augustalis animus

Indignatione mota ꝯcitet̄ in nos. Sz scientes dn̄i eccl̄am sin̄ ꝓprio diu pastore n̄ debē ꝯsistē glē u̅re mandam̄. qm̄ nos aliagē n̄ debuim̄. ut u̅ra sollertia ip̄i ali ut p̄sca ꝯsuetudo dictat p̄p̄tā licentia ⁊ nob' q̄. admodū nos scire nos credim̄. impatoria directa ep̄la. ut uo lūtā u̅re de h̄ p̄ebim̄ eundēq; electū. domino adiuuante ꝯsecrabimus. Od' lime fili moleste nullo m̄ accipias.

It̄ leo. pp̄. Clicoꝝ ⁊ ciuiū uoluntate metropolitanus est ordinandus.

Metropolitano defuncto cū in loco ei' alius fuit subrogand' p̄uinciales ep̄i ad ciuitatē metropolim ꝯuenire debent. ut oīum clicoꝝ atq; ciuium uoluntate discussa ex p̄b̄ris eiusdē eccl̄e l' ex diaconib; optim' ordinetur.

It̄ ysidoꝝ in ii. offoꝝ. Cū clero ⁊ p̄plo archip̄b̄ri fiat electio.

Si in plebib; archip̄b̄ri obierint. aut p aliquo c̄rimine eiecti fuerint. archidiaconi q̄. totius p̄ficiscat̄ illuc. ⁊ cū clicis ⁊ ip̄s ip̄ius plebis electōem faciat. q̄tinus dignus pastor domui dei ꝯstituat̄. et dn̄i ordinet̄ cuius prudentia ip̄a plebs custodiatur.

It̄ ex gestis romanoꝝ pontificū. Electus in romanū pontificem non ordinetur nisi ꝓ impatori p̄ius represente decretū.

Agatho natōe siculus. cuius legatiōe fungens io'hes ep̄c portuensis dn̄ico die octaua pasche in eccl̄a scē sophie publicas missas corā p̄ncipe ⁊ p̄iarcha latine celebrauit. hic suscepit diualē. i. regiā ep̄lam. s' suā postulationē. p q̄. reuelata ē q̄ntitas que solita erat dari p ordinatōe pontificis facienda. sic tn̄ si pontificis ꝯtingit post eius transitū electionē fi n̄ debeat ordinari q̄ electus fuit. nisi p̄ius decretū gn̄ale introducat̄. in regiam urbem. s' antiq̄ ꝯsuetudinē. ut cum coꝝum conscientia et iussione debeat ordinatio prosperari.

It̄. Satellian' natōe ligensis direxit responsales suos cū sinodica iuxta ꝯsuetudinē in regiam urbē apud pijssimos p̄ncipes significans de ordinatōe sua.

It̄ ex hystoria eccl̄astica. Impator uis habeat eligendi ep̄m.

Adrian' pp̄. romam uenire Carolū regē ad defendendas res eccl̄e

[illegible]

postulauit. Carolus uero romam ueniens papiam obsedit. ibique relicto exercitu in sancta resurrectione ab adriano papa rome honorifice susceptus est. Post sanctam uero resurrectionem reuersus papiam cepit desiderium regem. deinde romam reuersus constituit ibi sinodum cum adriano papa in patriarchio lateranensi in ecclesia sancti saluatoris. que sinodus celebrata est a cliij. episcopis religiosis et abbatibus. Adrianus autem papa cum uniuersa sinodo tradiderunt carolo ius et potestatem eligendi pontificem et ordinandi apostolicam sedem. dignitatemque patriciatus ei concesserunt. Insuper archiepiscopos et episcopos per singulas prouincias ab eo inuestituram accipere diffiniuit. et ut nisi a rege laudetur et inuestiatur episcopus a nemine consecretur. et quicumque contra hoc decretum ageret anathematis uinculo eum innodauit. et nisi resipisceret bona eius publicari precepit. Item leo papa. Electio romani pontificis ad ius pertinet romani imperatoris.

In sinodo congregata rome in ecclesia sancti saluatoris. ad exemplum beati adriani apostolice sedis antistitis qui domino carolo uictoriosissimo regi francorum ac longobardorum patriciatus dignitatem ac ordinationem apostolice sedis et inuestituram episcoporum concessit. Ego quoque leo seruus seruorum dei episcopus cum cuncto clero ac romano populo constituimus confirmamus et corroboramus et per nostram apostolicam auctoritatem concedimus atque largimur domino ottoni primo regi teutonicorum eiusque successoribus huius regni italie in perpetuum sibi facultatem eligendi successorem. atque summe sedis apostolice pontificem ordinandi. ac per hoc archiepiscopos seu episcopos ut ipsi ab eo inuestituram accipiant. et consecrationem. Unde debent. exceptis hiis quos imperator pontificibus et archiepiscopis concessit. et nemo deinceps cuiuscumque dignitatis uel religionis eligendi uel patricium uel pontificem summe sedis apostolice aut quemcumque episcopum ordinandi habeat facultatem. absque consensu ipsius imperatoris. quod tamen fiat absque omni pecunia. et ut ipse sit patricius et rex. quod si a clero et a populo quis eligatur episcopus nisi a supradicto rege inuestiatur et laudetur non consecretur. Si quis contra hanc regulam et apostolicam auctoritatem aliquid molitur. hunc excommunicationi subiacere decreuimus. et nisi resipuerit irreuocabili exilio puniri. uel ultimis suppliciis feriri. Item Gregorius. Precepto principum maximo committitur qui absque apostolica auctoritate ordinatur.

Salonitane ciuitatis episcopus me ac responsale meo nesciente ordinatus est. et facta est res que sub nullis anterioribus principibus euenit. Quod ego audiens ad eundem preuaricatorem qui inordinate ordinatus est protinus misi. ut omnino missarum sollempnia celebrare nullo modo presumeret. nisi prius a serenissimis dominis cognoscerem. si hoc fieri ipsi iussissent. quod ei sub excommunicationis interpositione mandaui. Qui spreto me atque despecto in audacia quorundam sceleratorum hominum quibus denudata sua ecclesie premia multa prebere dicitur. nunc usque missas facere presumit. atque ad me uenire secundum iussionem dominorum noluit. Ego autem preceptioni pietatis eorum obediens eidem maximo. qui me nesciente ordinatus est. hoc quod in ordinatione sua me uel responsalem meum pretermittere presumpsit. ita ex corde relaxaui ac si me auctore fuerit ordinatus. Alia uero peruersa illius scilicet mala corporalia que cognoui. uel quia est pecuniis electus. uel quod excommunicatus missas facere presumpsit. pro deo inrequisita preterire non possum. et si ad me dum distulit peruenire. excommunicatione in eo districtionem canonicam nullo modo cessabo. Item ex concilio toletano. In episcoporum electione principis desideratur assensus.

Cum longe lateque diffuso tractu terrarum commeantium impedit celeritas nunciorum. quo aut nequeat regalibus auditibus decedentium presulum transitus notificari. aut de successione morientis episcopi libera principis electio expectari non potest. nascitur sepe tam nostro ordini de relatione talium difficultas. quam regie potestati dum consulimus interna pro subrogandis pontificibus sustinetur iniuriosa necessitas. unde placuit omnibus pontificibus hyspanie atque gallie. ut saluo priuilegio uniuscuiusque prouincie licitum maneat deinceps toletano pontifici quoscumque regalis potestas elegerit. et iam dicti toletani episcopi iudicium dignos esse probauerit. in quibuslibet prouinciis in precedentium sedibus

[illegible]

preficere presules, et decedentibus episcopis eligere successores. Ita tamen, ut quisquis ille fuerit ordinatus, post ordinationem suam tempus infra trium mensium spatium metropolitani presentia usurus accedat.

Electiones summorum pontificum atque aliorum inferiorum pluribus quondam imperatoribus representabantur, sicut de electione beati Ambrosii et beati Gregorii legitur. Quibus exemplis et premissis auctoritatibus liquido colligitur, laicos non esse excludendos ab electione, neque principes esse reiciendos ab ordinatione ecclesiarum. Sed quod populus atque princeps iubetur electioni interesse, non precipitur advocari ad electionem faciendam, sed ad consensum electioni adhibendum. Sacerdotum enim, ut in fine superioris capituli Stephanus papa loquitur, est electio, et fidelis populi est humiliter consentire. Desiderium ergo plebis requiritur, an clericorum electioni concordet. Tunc enim in ecclesia Dei rite preficitur antistes, cum populus pariter in eum acclamaverit, quem clerus communi voto elegerit. Unde Celestinus papa ait: Plebs non est eligere, sed electioni consentire.

Cleri plebisque consensus et desiderium requiritur. Item Leo papa. De eodem.

Vota civium, testimonia populorum, honoratorum arbitrium, electio clericorum in ordinationibus sacerdotum constituantur. Et infra: Per pacem et quietem sacerdotes qui futuri sunt postulentur. Teneatur subscriptio clericorum, honoratorum testimonium, ordinis consensus plebisque.

Principibus vero atque imperatoribus electiones Romanorum pontificum atque aliorum episcoporum referendas usus et constitutio tradidit. Pro scismaticorum atque hereticorum dissensionibus, quibus nonnumquam ecclesia Dei concussa periclitabatur, contra quos legibus fidelissimorum imperatorum frequenter ecclesia munita legitur. Representabantur igitur electiones catholicorum principibus, ut eorum auctoritatibus roborate nullus hereticorum vel scismaticorum auderet contraire. Et ut ipsi principes tamquam devotissimi filii in eum consentirent, quem sibi in patrem eligi viderent, et ei in omnibus suffragatores existerent. Sicut Valentinianus dicitur Ambrosio dixisse: Noli timere, quia Deus qui te elegit semper te adiuvabit, et ego adiutor tuus et defensor, ut meo ordini decet, semper existam. Unde Stephanus papa statuit dicens:

Presentibus legatis imperatoris ordinetur pontifex Romanus.

Quia sancta Romana ecclesia, cui Deo auctore presidemus, a plurimis patitur violentias pontifice obeunte, que ob hoc inferuntur, quia absque imperiali notitia pontificis fit consecratio, nec canonico ritu et consuetudine ab imperatore directi intersunt nuncii, qui scandala fieri vetent: volumus, ut cum instituendus est pontifex, convenientibus episcopis et universo clero eligatur, presente senatu et populo qui ordinandus est; et sic electus ab omnibus presentibus legatis imperialibus consecretur. Nullusque sine periculo sui iuramenta vel promissiones aliquas nova adinventione audeat extorquere, nisi que antiqua exigit consuetudo, ne vel ecclesia scandalizetur, vel imperialis honorificentia minuatur.

Verum quia imperatores quandoque modum suum ignorantes, non in numero consentientium, sed primi distribuentium, immo exterminantium esse voluerunt; frequenter etiam in hereticorum perfidiam prolapsi catholice matris ecclesie unitatem impugnare conati sunt; et ideo sanctorum statuta patrum adversus eos prodierunt, ut semet electioni non insererent, et quisquis eorum suffragio ecclesiam obtineret, anathematis vinculo innodaretur. Sicut scriptura quoque divina dicit: Quod postquam Ezechias dissipavit excelsa, et contrivit statuas, et succidit lucos, confregit quoque serpentem eneum quem fecit Moyses, eo quod illum serpentem Deus fieri iusserat, ne serpentina morte populus interiret, ideo ipse populus colere et venerari eum ceperat; et ideo destruxit ille, quem iubente Deo fecerat Moyses. Ac per hoc magna auctoritas ista habenda est in ecclesia, ut si nonnulli ex predecessoribus et maioribus nostris fecerunt aliqua, que illo tempore potuerunt esse sine culpa, et postea vertuntur in errorem et superstitionem, sine tarditate aliqua et cum magna auctoritate a posteris destruantur.

Postremo presentibus legatis imperatoris et inconsultis electores Romanorum pontificum leguntur celebrate, et tandem imperatores religioso mentis affectu prefatis privilegiis renuntiaverunt. [illegible]

P

ist' dominatione consentientes. Unde Gregorius IIII. scribit. In consultis legatis imperatoris Adrianus ad pontificatum eligitur.

Cum Adrianus papa III. ad Romanum pontificatum ab ecclesia Dei genitricis que dicitur ad presepe traheretur ad Lateranense patriarchium, e raptus a populo et a clero, et a patribus deportatus est. Quod audientes missi Lodoici imperatoris moleste tulerunt, indignati scilicet quod dum presentes essent non fuerat mutatum, nec obtata a se fuisset presul electio, intendere meruerunt. Quibus accepta ratione quod non causa contemptus augusti hoc fuisset temporis prefectum, sed omissum fuerat ne videlicet legatos principum in electione Romanorum presulum mos expectandi per huiusmodi fomitem molesceret, omnem indignationem medullitus sedaverunt, et ad salutandum electum et ipsi humiliter accesserunt. Item pactum constitutionis imperatoris Lodoici cum Romanis pontificibus. Electio Romani pontificis a Lodoico Romanis conceditur.

Ego Lodoicus Romanorum imperator augustus statuo et concedo per hoc pactum confirmationis nostre tibi beato Petro apostolorum principi, et per te vicario tuo domino Paschali summo pontifici et successoribus eius in perpetuum, sicut a predecessoribus vestris usque nunc in vestra potestate et dicione tenuistis et disposuistis, Romanam civitatem cum ducatu suo et suburbanis atque viculis suis omnibus et territoriis eius montanis atque maritimis litoribus et portubus seu cunctis civitatibus, castellis, oppidis ac villis Tuscie partibus. Idem. Quando divina vocatione huius sacratissime sedis pontifex de hoc mundo migraverit, nullus ex regno nostro aut Francus aut Longobardus aut de qualibet gente homo sub nostra potestate constitutus licentiam habeat contra Romanos aut publice aut privatim veniendi aut electionem faciendi; nullusque in civitatibus aut in territoriis ad ecclesie beati Petri apostoli potestatem pertinentibus aliquod malum propter hoc facere presumat. Sed liceat Romanis cum omni veneratione et sine qualibet perturbatione honorificam suo pontifici exhibere sepulturam, et eum quem divina inspiratione et beati Petri apostoli intercessione omnes Romani uno consilio atque concordia sine aliqua promissione ad pontificatus ordinem elegerint, sine aliqua ambiguitate vel contradictione more canonico consecrari. Et dum consecratus fuerit, legati ad nos vel ad successores nostros reges Francorum dirigantur, qui inter nos et illum amicitiam et caritatem ac pacem socient. Item Leo IIII. Lothario et Lodoico Augustis. Electio et consecratio Romani pontificis non nisi iuste et canonice fieri debet.

Inter nos et vos pacti serie statutum et confirmatum est, quod electio et consecratio futuri Romani pontificis non nisi iuste et canonice fieri debeat. Item. Ab imperatore vel nuntiis eius electioni Romani pontificis nullum generetur obstaculum.

Constitutio domini Henrici obstaculum et domini Othonis et Romanis pontificibus. Ut nullus missorum nostrorum cuiuscumque impeditionis argumentum in electione Romani pontificis componere audeat, omnino prohibemus. Item. In electione Romanorum pontificum.

Neque liber neque servus ad hoc venire presumat, ut illis Romanis quos ad hanc electionem per constitutionem sanctorum patrum antiqua admisit consuetudo, ut aliquod faciat impedimentum. Quod si quis contra hanc nostram constitutionem presumpserit, exilio tradatur. Item ex constitutione Othonis. Iuramentum Ottonis quod domino Iohanni fecit.

Tibi domino pape Iohanni ego rex Otho promittere et iurare facio per Patrem et Filium et Spiritum sanctum, et per hoc lignum vivifice crucis, et per has reliquias sanctorum, quod si permittente Domino Romam venero, sanctam Romanam ecclesiam et te rectorem ipsius exaltabo secundum meum posse, et numquam vitam aut membra neque ipsum honorem quem habes mea voluntate aut meo consilio aut mea exhortatione perdes; et in Romana urbe nullum placitum aut ordinationem faciam de omnibus que ad te aut ad Romanos pertinent sine tuo consilio; et quicquid de terra sancti Petri ad nostram potestatem venerit, tibi reddam. Cuicumque regnum Italicum commisero, iurare faciam illum, ut adiutor tuus sit ad defendendam terram sancti Petri secundum suum posse. Item ex primo libro capitulorum Karoli et Lodoici imperatorum. Liberum sit clero et populo de propria diocesi eligere episcopum.

Sacrorum canonum non ignari, ut in Dei nomine sancta ecclesia suo liberius potiatur honore, assensum ordini

dum ecclesiastico prebent. ut scilicet episcopi per electionem cleri et populi et secundum statuta canonum de propria diocesi, remota personarum et munerum acceptione, ob vite meritum et sapientie donum eligantur, ut exemplo et verbo subiectis usquequaque proficere valeant.

Ex his constitutionibus et pacto Lodowici imperatoris deprehenditur imperatores illis renunciasse privilegiis, que de electione summi pontificis Adrianus papa Carolo imperatori, et ad imitationem eius Leo papa Othoni primo regi Teutonicorum fecerat. Cum ergo ex premissis auctoritatibus clericis tribuatur electio, laicis vero tantummodo consensus, queritur, quorum sit ipsa electio, an clericorum maioris ecclesie tantum, an et aliorum religiosorum qui in eadem civitate fuerint. Sed sicut in breviatione canonum Fulgentii Carthaginiensis ecclesie diaconi invenitur, ex VII. concilio Niceno et in Gangrensi concilio statutum est, ut ad eligendum episcopum sufficiat ecclesie maioris arbitrium.

Nunc autem sicut electio summi pontificis non a cardinalibus tantum, immo etiam ab aliis religiosis clericis auctoritate Nicolai pape est facienda, ita et episcoporum electio non a canonicis tantum, sed etiam ab aliis religiosis clericis, sicut in generali sinodo Innocentii pape Rome habita constitutum est. Unde ait:

Absque religiosorum virorum consilio canonici ecclesie maioris episcopum non eligant.

Obeuntibus sane episcopis, quoniam ultra tres menses vacare ecclesias prohibent sanctorum patrum sanctiones, sub anathematis vinculo interdicimus, ne canonici de sede episcopali ab electione episcoporum excludant religiosos viros, sed eorum consilio honestam et idoneam personam in episcopum eligant. Quod si exclusis religiosis electio facta fuerit, quod absque eorum consensu et conniventia factum fuerit, irritum habeatur et vacuum.

Nunc ergo queritur, si vota eligentium in duas se diviserint partes, quis eorum sit preferendus alteri. De his itaque scribit Leo papa.

Cum vota eligentium in duas se diviserint partes, quis sit preferendus alteri.

Si forte, quod nec reprehensibile nec irreligiosum iudicamus, vota eligentium in duas se diviserint partes, is metropolitani iudicio alteri preferatur, qui maioribus iuvatur studiis et meritis, ut nullus detur invitis et non petentibus, ne civitas episcopum non optatum contempnat aut oderit.

LXIIII

Nunc considerandum est a quibus vel quot episcopis sacri ordines sint distribuendi, vel quibus in locis patriarche, primates, archiepiscopi, episcopi, corepiscopi et reliqui sacerdotes sint ordinandi. A quibus ordinentur episcopi, in Niceno concilio statutum est, in quo sic legitur:

Ab omnibus comprovincialibus episcopi non ordinentur.

Episcopi ab omnibus qui sunt in provincia sua debent ordinari. Si vero hoc difficile fuerit vel urgente necessitate vel itineris longitudine, tres episcopi debent in unum congregari, ita ut ceterorum qui absentes sunt consensum litteris teneant. Potestas vel confirmatio pertinebit per singulas provincias ad metropolitanum episcopum. Item Anacletus papa.

De eodem.

Ordinationes episcoporum auctoritate apostolica ab omnibus qui in eadem provincia sunt episcopis sunt celebrande. Quod si omnes simul minime convenire poterunt, assensum tamen suis prebeant apicibus, ut ab ipsa ordinatione animo non desint. Item Anicetus papa.

Ceteris absentibus a tribus comprovincialibus episcopi ordinentur.

Comprovinciales episcopi si necesse fuerit, ceteris consencientibus, a tribus episcopis vel suo archiepiscopo consecrari possunt. Item Innocentius papa.

Non ordinetur episcopus extra conscientiam metropolitani.

Extra conscientiam metropolitani nullus audeat episcopum ordinare. Integrum vero est iudicium quod plurimorum sententiis confirmatur. Nec unus episcopus presumat ordinare episcopum, ne furtivum beneficium prestitum videatur. Hoc et sinodus Nicena constituit atque constituendo diffinivit. Item Gelasius papa universis episcopis constitutis per Dardaniam.

Episcopus a suo metropolitano, qui a papa et ipse ab eis ordinetur.

Quibus illicitas non pudet quosdam contra vitam perturbare ac privilegia, que metropolitanis vel comprovincialibus episcopis debentur antiquitus, temeraria presumptione pervadere, pro quo et communionis apostolice desiderant tenere discidium, quod scilicet ab eius auctoritate divisi vel proprie presumptionis usurpationes exerceant, non respicientes ex eo iudicationem, non de catholice sinceritatis iniuria, non de traditionum preiudicio perpetratum non sine pena sit dampnationis

initium reducatur. Si in hac obstinatione permanserint, caritatem nostram duximus instruendam. Ut vos omnes in commune fratres per Dardaniam sive per contigua quaeque provinciae constituti, quos sub metropolitanis unius esse meministis, et ab eisdem constitui decrevimus, sic veteris consuetudinis depositum unanimiter studeatis antistites, ut excessum si metropolitanus humanae conditionis sorte decesserit, a comprovincialibus episcopis sic forma transmittitur sacrari omnibus modis censeatis. Neque sibi quemquam quod nobis antiquitus dispositione concessum est patiamini vendicare. Quin et inter ipsas adulandi voluntati per illas regulas veterum nullatenus custodire censeatis. Sic plerumque episcopi dum sacros patres fecisse nostros constat non dubium est.

Item ex concilio Martini papae. De eodem.

Episcopum oportet maxime quidem ab omni concilio constitui. Quod si hoc aut per necessitatem aut per longinquitatem itineris difficile fuerit, ex omnibus tres colligantur, et omnium presentium vel absentium subscriptiones teneantur, et sic postea consecratio fiat. Huius autem rei potestas in omni provincia ad metropolitanum pertinet episcopum. Item ex concilio Niceno. Non erit episcopus qui preter metropolitani conscientiam fuit.

Illud generaliter clarum est quod, ordinatus si quis preter conscientiam metropolitani fuerit episcopus, hunc magna synodus diffinivit episcopum esse non oportere.

Cum provincialium episcoporum universalis desideratur consensus in ordinatione episcopi, quod si aliqui animositate ducti contradicere voluerint, obtineat sententia plurimorum. Unde in Niceno concilio. Si communi assensu omnibus ordinatoribus episcoporum duo vel tres contradicant, obtineat sententia plurimorum.

Sane si communi omnium consensu rationabili probato secundum ecclesiasticam regulam duo vel tres animositate ducti per contentionem contradicant, obtineat plurimorum sententia sacerdotum. Item ex concilio Martini papae. De eodem.

Non debet ordinari episcopus absque concilio et presentia metropolitani episcopi. Decet autem oportere omnes qui sunt in provincia sacerdotes, quos per suam debet epistolam metropolitanus convocare. Et quidem si omnes occurrant, bonum est.

Si vero autem hoc difficile fuerit, plurimos occurrere oportebit. Qui autem non convenerint, presentiam suam per epistolas faciant, et sic omnium facto consensu ordinationem episcopi fieri oportet. Si autem aliter preter quod a nobis terminatum est factum fuerit, talem ordinationem nichil prevalere decrevimus. Si autem secundum canones ordinatio episcopi facta fuerit, et aliquis cum sua malitia in aliquo contradixerit, plurimorum consensus obtinebit. Item ex concilio Anthioceno. De eodem.

Episcopus non est ordinandus sine concilio et presentia metropolitani. Cum melius erit si ex omni provincia congregentur episcopi. Quod si non poterit, hii qui adesse non possunt per suas litteras consensum suum de ipso consignent, et ita demum pluriorum sive per presentiam sive per litteras consensu consona sententia ordinetur. Quod si aliter quam statutum est fiat, nichil valere huiusmodi ordinationem. Si non secundum diffinitas regulas ordinatio celebretur, contradicant autem aliqui propter proprias et domesticas simultates, hiis temporibus sententia de eodem obtineat pluriorum.

Si autem provinciam primatem hic astiterint, nec etiam metropolitano absque eius conscientia episcopum consecrare licebit. Unde Leo papa urbis Romae Anastasio episcopo. Absque primatis conscientia metropolitanus episcopus non ordinetur.

De persona autem consecrandi episcopi et de cleri plebisque consensu metropolitanus episcopus ad fraternitatem tuam referat, quodque in provincia bene placuit scire te faciat, ut ordinationem rite celebrandam tua quoque firmet auctoritas. Quae rectis dispositionibus nichil morae aut difficultatis debebit afferre, ne gregibus domini diu desit cura pastoris. Item ex concilio Carthaginensi iii. De eodem.

Placuit omnibus ut in concilio primate pro singulis provinciae tam facile ne primo presumatur, licet cum multis in quoque loco sit eius ut decretum est. Precepto episcopum ordinare. Si autem necessitas fuerit, tres episcopi in quocumque loco sint, cum primatis precepto ordinare debent episcopum. Item ex Niceno concilio. Unicuique ecclesie proprius honor servetur.

Mos antiquus perduret in Egipto vel Libia vel Pentapolim, ut Alexandrinus episcopus omnium horum habeat potestatem. Quoniam

·lxiiii·

quidem romano et episcopo parilis mox est. Similiter autem et apud Anthiochiam ceterasque provincias honor suus unicuique servetur ecclesie. Item ex eodem. De eodem.

Quia mos antiquus obtinuit et vetusta traditio, ut Helie, id est Ierosolimorum episcopo honor deferatur, habeat consequenter honorem, manente tamen metropolitane civitatis propria dignitate. Qui vero a provincialibus fuerit sine metropolitani licentia fuerit ordinatus, infra statuta eius tempora representet se conspectibus. Unde in tertio concilio legitur: Quisquis in metropolitana civitate episcopus non fuerit ordinatus, postquam susceperit benedictionem per metropolitani litteras honore fuerit episcopatus adeptus, id oportunum esse decrevimus, ut postmodum statuto tempore, id est impleto duobus mensibus, se metropolitani sui presentet aspectibus, ut ab illo monitis ecclesiasticis instructus plenius quid observare debeat recognoscat. Quod si forte hoc implere neglexerit, in sinodo in conspectu a fratribus corrigatur. Et si forte aliqua infirmitate ne hoc impleat fuerit impeditus, hoc suis litteris indicare metropolitano procuret.

His auctoritatibus datur intelligi, quod episcopi a comprovincialibus suis debent ordinari. Sed queritur, si in provincia fuerint plurimi episcopi, et contigerit forte unum remanere episcopum, quid fieri debeat. Ille quia solus est ordinare non potest episcopum, et provinciales non habet, cum quibus episcopum ordinare vel consecrare valeat. Cum ergo talis necessitas fuerit, quid faciendum sit, in Sardicensi concilio diffinitur, in quo sic statutum legitur: Si unus tantum in provincia remanserit episcopus, ad consecrationem episcopi de vicina provincia episcopos convocet.

Si forte in provincia unum contigerit remanere episcopum, superstes episcopus convocet episcopos vicine provincie, et cum eis ordinet sibi comprovinciales episcopos. Quod si facere neglexerit, populi conveniant episcopos vicine provincie, et illi prius conveniant episcopum qui in eadem provincia commoratur, et ostendant quod populi petant sibi rectorem, et docent iustum esse ut veniat ipse et cum eis ordinet episcopum. Si litteris conventus etiam tacuit et dissimulavit nichilque rescripserit, tunc satisfaciendum est populis, ut veniant ex vicina provincia episcopi, et episcopum ordinent.

Archiepiscopus autem ab omnibus sue provincie episcopis debet ordinari. Unde Anacletus papa ait: Ab omnibus suffraganeis suis archiepiscopus ordinetur.

Archiepiscopus ab omnibus sue provincie ordinetur episcopis. Hoc autem quod de archiepiscopi consecratione preceptum est, ut omnes suffraganei eum ordinent, nullatenus licet immutari, quia ille qui preest ab omnibus episcopis quibus preest debet consecrari. Si vero aliter presumptum fuerit, viribus carere non dubium est, quia irrita erit secta ordinatio archiepiscopi. De episcopis non ordinandis a paucioribus quam a tribus episcopis Sebastiano Anacletus papa dicens:

Porro Ierosolimitanorum primus archiepiscopus beatus Iacobus, qui iustus dicebatur et secundum carnem frater domini nuncupatus, a Petro et Iacobo et Iohanne apostolis est ordinatus, successoribus eorum videlicet dantibus formam, ut minus quam a tribus episcopis, reliquis quoque omnibus assensum prebentibus, nullatenus episcopus ordinetur, et communi voto ordinatio celebretur.

Presbiteri vero et corepiscopi ab uno episcopo ordinari possunt. Unde idem Anacletus. Sacerdotes ab uno possunt ordinari episcopo.

Reliqui sacerdotes a proprio ordinentur episcopo, ita ut cives et alii sacerdotes assensum prebeant et ieiunantes ordinationem celebrent. Similiter et diaconi ordinentur. Ceterorum autem graduum distributori trium vel veterum testimonium episcopis ad probationem sufficere potest. Item in Hispalensi concilio legitur: Episcopus sacerdotibus ac ministris solus De eodem. honorem dare potest, solus auferre non potest.

Queritur de illis qui ordinantur ab eis quos non constat fuisse episcopos, an sint iterum consecrandi an non. Quod vero consecrandi non sint, probatur auctoritate Gregorii, qui scribens Iohanni episcopo Ravennati ait: Semel consecratus episcopus iterum consecrari non debet.

Sicut semel baptizatus iterum baptizari non debet, sic et semel consecratus iterum consecrari non potest. Siquis cum levi culpa ad sacerdotium venit, pro culpa penitentia debet indici, et tamen ordo servetur. Ecce idem Gregorius testatur scribens cuidam episcopo.

D. LXVI

D. LXVI

LXVIII

De presbiteris qui ordinantur ab eis quos constat non fuisse episcopos.

Presbiteri vero quos repperisti si incogniti penitus fuerint utrum illi qui ordinaverunt eos dubium est eos episcopos fuisse an non: qui eos ordinaverunt si bone actionis viri et catholici sunt ipsi presbiteri et in ministerio Christi omni que sancta lege eruditi, ab episcopo suo benedictionem presbiteratus accipiant et consecrentur, et sic ministerio sacro fungantur.

Quod gregorius scribit in eodem ordine iterum consecrari prohibet: de eo intelligendum est qui consecratus est ab illo qui etiam erat ius consecrandi habens. Qui autem consecratur ab illo quem constat ius consecrandi non habere vel habuisse: iterum consecrandus est. quia si ille ius consecrandi non habuit, iste ex olei effusione nichil consecrationis accepit. et quia in ipso ordine consecratus non erat. nunc quasi primum ad consecrationem veniens ab episcopo sacerdotalem benedictionem et consecrationem consequitur. Si autem ius consecrandi habuit, in prima unctione consecratus est consecratione. in secunda vero non reiteratur consecratio, sed sola unctio. sicut de quo dubium est, an sit baptizatus an non debeat baptizari. Qui si prius baptizatus non fuerat consequitur gratiam baptismi. Si autem baptizatus erat nichil accepit in secunda unctione. nec pertinet hoc ad reiterationem baptismi. sed ad cautelam salutis. hoc idem de ecclesiis consecratis similiter observandum est. Unde in niceno concilio. Non debent iterum consecrari ecclesie semel consecrate.

De ecclesiis que deo consecrate sunt non debet iterum consecratio adhiberi. nisi aut igne exuste, aut sanguinis effusione, aut cuiuscumque semine pollute fuerint. quia sicut infans a qualicumque sacerdote in nomine patris et filii et spiritus sancti semel baptizatus non debet iterum baptizari. ita nec locus deo dicatus iterum consecrandus est, nisi propter eas causas quas superius nominavimus. si tamen fidem sancte trinitatis tenuerunt. qui eum consecraverunt.

Inter episcopos autem et corepiscopos hec differentia est. quia episcopi non nisi in civitatibus. corepiscopi in vicis ordinari possunt. Episcopi formatas tribuunt. corepiscopi non nisi commendaticias et pacificas dare valent. Episcopi ius consecrandi habent. corepiscopi tantum minores ordines tribuunt. leviticam autem et sacerdotalem benedictionem prestare non valent.

De his itaque scribit beatus leo episcopus omnibus episcopis et presbiteris. In quibus corepiscopi ab episcopis differant.

Quamvis corepiscopis et presbiteris plurima cum episcopis in ministeriorum communis sit dispensatio. quedam tamen sibi prohibita noverint. sicut est presbiterorum et diaconorum et virginum consecratio. constitutio altaris. ac benedictio vel unctio. Siquidem nec erigere altaria. nec ecclesias consecrare eis licitum est. nec per impositionem manuum fidelibus baptizandis vel conversis. vel hereticis paraclitum spiritum sanctum tradere. nec crisma conficere. nec crismate baptizatorum frontes signare. nec publice quidem in missa quemquam penitentem reconciliare. nec formatas cuilibet epistolas mittere. Quamvis quamque consecrationem habeant. pontificatus tamen apicem non habent.

Hec vero propter insolentiam suam quia episcoporum officia sibi usurpabant. ab omnibus hodie prohibita sunt. Unde damasus papa ait.

Ordo corepiscoporum a sancta sede reprobatur.

Corepiscopi tamen ab hac sancta sede quam ab episcopis totius orbis sunt prohibiti. Nimis enim eorum institutio improba est et prava. quia ut de summo sacerdotii ministerio aliquid presumant, omni auctoritate carent. nam non amplius quam duos ordines inter discipulos domini esse cognovimus. id est xii. apostolorum et lxx. duorum discipulorum. Unde iste tercius processerit ignoramus. et quod ratione caret. extirpare necesse est.

Quod autem episcopi non sunt qui nisi a tribus sunt ordinati. episcopis omnibus patet prohibitum esse a sanctis patribus ut qui vel ab uno vel a duobus sunt ordinati episcopis: non nominentur episcopi. Si nomen non habent quomodo officium habebunt. Item urbanus papa.

Apostolorum in ecclesia episcopi tenent locum.

Quorum vices in ecclesia episcopi habeant. et quis eis hanc dignitatem dare debeat. sanctus augustinus ostendit inquiens. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii. presbiteri sunt apostoli. pro apostolis nati sunt filii. constituti sunt episcopi. Hodie enim episcopi qui sunt per totum mundum. Unde nati sunt. ipsa ecclesia patres illos appellat. ipsa illos genuit. et ipsa illos constituit in sedibus patrum. Non te ergo putes desertum quia non vides paulum. quia non vides petrum. quia non vides illos per quos nata es. de prole tua creuit tibi paternitas. pro patribus tuis nati sunt tibi filii constitues eos principes super omnem terram. filios genuit ecclesia. constituit eos pro patribus suis principes super omnem terram.

D. LXIX

Tonsura vero clericatus de manu abbatis suscipi potest. Sed et eidem abbati manus impositio ab episcopo facta monstratur. Unde in VII. synodo legitur: Abbates quibus ab episcopo manus imponitur aliquos tonsurare possunt.

Quoniam videmus multos sine impositione manus a puerili etate tonsuram clericatus accipientes, nondum que ab episcopo manus impositione percepta, super ambonem irregulariter in collecta legentes, precipimus amodo id minime fieri. Id ipsum quoque observandum est et inter monachos. Lectoris autem manus impositionem licentia est unicuique abbati in proprio monasterio solummodo faciendi, si dumtaxat eidem abbati manus impositio facta noscatur ab episcopo secundum morem preficiendorum abbatum, dum constet illum esse presbiterum. Similiter et secundum antiquam consuetudinem corepiscopos precepto oportet episcopi promovere lectores.

Item ex concilio Laudicensi. Non exorcizent qui ab episcopis provecti non sunt.

Non oportet eos exorcizare aliquos qui nec dum ab episcopis sunt provecti, neque in ecclesiis neque in domibus.

D. LXX

Ab episcopis alterius civitatis clericus ordinari non potest, nec etiam a proprio absolute ordinandus est. Absoluta autem ordinatio Calcedonensi concilio prohibetur, et vacua habetur manus impositio precipitur, in quo statutum sic est: Nullus absolute ordinandus est.

Neminem absolute ordinari oportet presbiterum vel diaconum, nec quemlibet in ordinatione ecclesiastica constitutum, nisi in ecclesia manifeste sit civitatis vel possessionis aut in martirio aut in monasterio hic qui ordinatur, mereatur ordinationis publicate vocabulum. Eos autem qui absolute ordinantur decrevit sancta sinodus vacuam habere manus impositionem, et nullum tale factum valere ad iniuriam ipsius qui ordinavit.

Item ex concilio Urbani pape habito Placentie. Irrita sit ordinatio sine titulo facta.

Sanctorum canonum statutis consona sancientes decernimus, ut sine titulo facta ordinatio irrita habeatur, et in qua ecclesia quilibet titulatus est, in ea perpetuo perseveret. Omnino autem in duabus aliquem titulari non liceat. Sed unusquisque in qua titulatus est, in ea tantum canonicus habeatur. Licet autem episcopi dispositione unius diversis preesse possit ecclesiis, canonicus tamen prebendarius non nisi unius esse ecclesie in qua conscriptus est esse debet. Si que tamen sunt capelle que suis redditibus clericos suos sustentare non possunt, earum cura ac dispositio proposito maioris ecclesie cui capelle subdite videntur immineat, et tam de possessionibus quam de ecclesiasticis capellarum officiis ipse provideat.

In eodem etiam concilio antiquis nove prefationibus decima addita est que ita habet:

Equum et salutare, et te in veneratione vel assumptione beate virginis Marie collaudare, benedicere et predicare, que et unigenitum tuum sancti spiritus obumbratione concepit et virginitatis gloria permanente huic mundo lumen eternum effudit Ihesum Christum dominum nostrum.

D. LXXI

De clericis vero non ordinandis ab episcopo alterius civitatis in Sardicensi concilio statutum est, in quo Ianuarius episcopus legitur dixisse: Clericus ab episcopo alterius civitatis non ordinetur.

Illud quoque statuat sanctitas vestra, ut nulli episcopo liceat alterius civitatis ecclesiasticum sollicitare, et in sua diocesi clericum ordinare, quia ex his contentionibus solent nasci discordie, et ideo prohibeat omnium sententia, ne quis hoc audeat facere. Osius episcopus dixit: Et hoc universi statuimus, ut quicumque ex alia parrochia voluerit alienum ministrum sine consensu sui episcopi et sine voluntate ordinare, non sit rata ordinatio eius.

Item Innocentius papa. De eodem.

De aliena ecclesia ordinare clericum nullus presumat, nisi eius presbiter exoratus concedere voluerit.

Item ex Niceno concilio. Qui sine consensu episcopi ordinatur, irrita sit ei ordinatio.

Si quis ausus fuerit aliquem qui ad alterum pertinet in ecclesia ordinare, cum non habeat consensum illius episcopi a quo recessit clericus, irrita sit huiusmodi ordinatio.

Item ex concilio Calcedonensi. Clericus unius ecclesie in aliam non ordinetur.

Clericos in singulis ecclesiis constitutos non liceat, sicut iam diffinivimus, in alterius civitatis ecclesiis ordinari, sed quiescant in ea in qua ab initio ministrare meruerunt, exceptis illis qui proprias civitates perdiderunt et ex necessitate ad alias ecclesias migraverunt. Si vero quicumque episcopus post diffinitionem istam ad alium episcopum per-

nente clericum susceperit. Placuit huic sinodo sancte et hunc qui suscepit et eum qui susceptus est tam diu excommunicatos manere quamdiu ipse clericus redeat ad propriam ecclesiam. Item Gregorius Fortunato episcopo Neapolitano. Apostolica permissione unius ecclesie clericus in aliam ualeat ordinari.

Fraternitatem uestram a nobis repetisse recolimus, ut gratia nostra esse Bonifacium diaconem tue accederet ecclesie ordinandum, et quem nec episcopum tuum debeat obstinandare propria hec ecclesia hoste scilicet prohibente, quo suum debeat ministerium exhibere, petitionem uestram non prudimus differendam. Idcirco scriptis tibi presentibus tuam necessario duximus concedendum, ut habituri sis licentiam illum diaconem nostra auctoritate interueniente ecclesie tue deo propicio constituere cardinalem. Item ex concilio Carthaginensi .ii. Sine litteris sui episcopi in aliqua ecclesia clericus non suscipiatur.

Primatus episcopus Begesesilitanus dixit: Suggero sanctitati uestre ut statuatis non licere alienum clericum ab aliquo suscipi sine litteris episcopi sui, neque apud se retinere, nec laicum usurpare sibi de plebe aliena, ut eum ordinet sine conscientia eius episcopi de cuius plebe est. Gratus episcopus dixit: Hec observantia pacem custodit. Nam et memini in sanctissimo concilio Sardicensi similiter statutum, ut nemo alterius plebis hominem usurpet. Sed si forte erit necessarius, petat a collega suo, et per consensum episcopi sui habeat. Item ex concilio Calcedonensi. Sine litteris commendaticiis clericus extra suam ecclesiam [...] non ministret.

Extraneo clerico et lectori extra ciuitatem suam sine commendaticiis litteris proprii episcopi nusquam penitus liceat ministrare. Item ex sermone sancti Augustini ad populum. De eodem.

Exortamur karitatem uestram ut iuxta maiorum canonum statuta in ecclesiis a nobis fundatis aliunde ueniens presbyter non suscipiatur, nisi a uestro fuerit episcopo ecclesie consecratus, aut ab eo per commendaticias litteras suscipiatur. Item ex concilio Antiocheno. Absque formata peregrini clerici non suscipiantur.

Nullum absque formata, quam nos greci epistolam dicimus, peregrinorum clericorum suscipi oportet. Commissorias uero litteras non nisi rogatus episcopus ab eo qui illum querit tribuat, sicut statutum est in synodo habita Rome. Nisi eodem petente dimissorie littere nulli prestentur.

Episcopus subiecto sibi sacerdoti uel alii clerico non ab ipso postulatus dimissorias non faciat, ne omnis quasi perdita aut errans inueniatur. Item ex concilio Carthaginensi tertio. De eodem.

Clericum alienum non concedente eius episcopo nemo audeat uel retinere uel promouere in ecclesia sibi commissa. Clericorum autem nomen et lectores et psalmiste et hostiarii retinent. Item ex concilio Milleuitano. In una ecclesia ordinatus in alia non suscipiatur.

Placuit ut quicumque in ecclesia uel semel legerit, ab alia ecclesia ad clericatum non teneatur.

Qualiter uero commendaticia seu dimissoria seu formata epistola facienda sit, uidendum est. Debent namque littere grece in eadem epistola imponi, et non sine causa. Greca namque elementa litterarum numeros etiam exprimere nullus qui uel tenuiter grecis sermonis noticiam habet ignorat. Ne igitur in faciendis canonicis epistolis, quas mos latinus formatas uocat, aliqua fraus falsitatis temere presumeretur, hoc a patribus ccc. xviii. Nicenae congregatis saluberrime inuentum est et constitutum, ut formate epistole hanc calculationis uel supputationis habeant rationem, id est ut assumantur in supputatione prima greca elementa patris et filii et spiritus sancti, hoc est n. s. y. a. Que elementa octogenarium, quadringentesimum et primum significant numeros. Petri quoque apostoli prima littera, id est π, qui numerus octoginta significat. Eius qui scribit epistolam prima littera, cui scribitur secunda, accipientis tertia, ciuitatis quoque de qua scribitur quarta, et indictionis quecumque est ad id temporis, id est qui fuerit numerus assumatur. Atque his omnibus litteris grecis que ut diximus numerum exprimunt in unum ductis, unam quecumque collecta fuerit summam epistola teneat. Hanc qui accipit omni cautela requirat expressam. Addat preterea separatim in epistola et nonagenarium et nonum numerum, qui secundum greca elementa a. 2. c. h. significant. Exemplar formate epistole que in Nicena synodo a sanctis patribus facta est.

In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Waltio Spirensi episcopo ego Brocardus sancte Wormaciensis ecclesie deuotus gregis Christi famulus in Deo uere summe felicitatis benedictionem.

D. LXXIII

[illegible]

Qm̄ sc̄a catholica ecc̄a p̄mpta sit. sc̄ilicet ro
mana. eu̅ngelica q̄ dicitur. q̄ recipit
ap̄l̄m in noīe ap̄l̄i: mercedē ap̄l̄i acci
piet. ⁊ q̄ recipit iustū ī noīe iusti: mer
cedem iusti accipiet. Et ap̄l's iubeat hos
p̄italitatē sectari. ⁊ ī necessitatib; in
tor sc̄or cōmunicare. tamen q̄ eos q̄
cautelam hīt cōtinentiā. dicentes se
eē simplices. cū sint astucia diaboli
ca repleti. ⁊ p ope pietatis dicunt se
debē de loco ad locū transire. c̄ sint
fugitiui sua malicia facientē. ⁊ di
cunt se sacro ministerio insertos eēē
ñ sint. Statutū ē a sc̄is p̄rib; nemi
nem cl̄icū alienū ⁊ ignotū recipi: ab
aliquo ep̄o. ⁊ inthronizari in sua ecc̄a
nisi hēat a suo ep̄o litt̄as que ī cano
nib; noīant̄ formate. Ideo notum
facim̄ fr̄nitati ur̄e. q̄ p̄sens frat̄ nr̄
harū litt̄arū portitor noīe hermann̄
ñ p nequitia sua expulsus est: a nob.
s; postulantib; frīb; eo q̄d ex famili
a nr̄a fuit ⁊ nr̄ baptizatus fecim̄ ei
libertatē canonice receptā: eorum alta
re. ⁊ ordinauim̄ eū ad grad̄ p̄b̄rij.
eū ē has dimissorias siue cōmendati
cias litt̄as fecim̄ ⁊ eū ad ur̄ām fra
ternitatē dirigim̄: ut in ur̄a p̄rochia
sub sacro ur̄o regimine ⁊ defensiōe
cōsistē ualeat. Ego inq̄. brocard̄ hu
milis ep̄c in noīe p̄ris ⁊ fil' ⁊ s. sc̄i.
et in unitate sc̄e ecc̄e in q̄ petro datū
ē ius ligandi atq; soluendi. absoluo.
h̄mannū p̄b̄rm de ciuitate Warma
ciensi indictōe. x. ⁊ licentiā do uob̄
inthronizandi eū in q̄cūq; uultis
ecc̄am p̄rochie ur̄e. Hanc ergo
ep̄l̄am gr̄s litt̄is hicīn munire decrēui
m̄ ⁊ anulo nr̄e ecc̄e cōfirmare cēsuim̄.
fr̄nitatē ur̄ā; x̄ nob̄ incolumē cōseruet.

.r.y̅.a.u.s.e.v.W.x.a.x.c.n.ŋ.x.c.

Data Warmacie idib; marcij. anno dn̄i
ce incarnatōis millesīo. ñ. mīserij indīc x.

Incipit ep̄l̄a formata. a. ccc. xviii. ep̄is.
et ab ablatib; constantinopolitane

Scissimo in x̄ fr̄i urbis ep̄iscopo ecc̄ai.
S. sūma dulcedine caritatis āplectendo
a. illi ciuitatis ep̄c. y. illi ecc̄e p̄sul p̄e
ne bīnidinis obsequiū optat ī x̄p̄o
salutē. y. e. v. ccc. dd. v. Decētō nouit
sc̄a fr̄nitas ur̄a. q. iste cl̄icus. B. noīe
in ur̄a p̄rochia instruct̄. ac deuotus p
mitatē ur̄ām rogauit: q̄tin illi cōm

dāticias litt̄as cōscribēm̄. quib; ur̄e
celsitudini cōmēdatus. sub auctione
ur̄i regiminis degē possit. Cui uolū
tati cōsentientes sc̄ōs auctoritatē ca
nonicā litt̄as dimissorias ei dedim̄.
ut sub ur̄o magistio diuine seruitu
ti insistens. sue deseruiat utilitati. et
uob̄ licentiā tribuim̄. ut si dignū eū
indicau'itis: ad sacros ordines p̄mo
ueatis. Cōmendam̄ ergo eum ur̄e sul
cipite. ⁊ nr̄is ex parib; absolutū: in
nūero ouiū nūmo custodite. Quas
litt̄as ut rigore ur̄itatis firmare. a
uob̄ indubitant̄ suscipiant̄. litt̄is
grecis ut canonica docet auctoritas
cōfirmare satagim̄. Sc̄a trinitas ur̄ā
bītudinē ad regimen sc̄e sue ecc̄e p
p̄etualit̄ bn̄ ualere cōcedat. a. x. c. ŋ. x.
. c. v. uij. Vel sic. ut. q. cānd' sūmā exp
munt. indictōe. x. Continet hec for
mata ep̄l̄a sūmam nui. uij. milia.
. ccc. xv. y̅. grecam in nomine illius
primam ponimus. q2 greci eam. y̅.
in quib;dam locis. pro. v. conso
nante ponunt. sicut c̄a ŋ. y̅. e. 1. o. r.
deo. et ei ante non. 1. euangelium.

.i.	a	a	Alpha	ona
.ij.	b	б	beta	dia
iii	c	c	gāma	tria
iiij.	d	d	delta	tessara
v.	e	f	ebiis	penta
vi.	f	s	epilimō	exta
vij.	G	s	zeta	epda
viij.	e	n	heta	ogda
ix.	th	t	theta	ina
x.	l	i	iota	deca
xx.	k	k	capa	teusin
xxx.	l	a	landa	trienta
xl.	m	x	nu	serenta
.l.	ŋ	ŋ	.ni	penta
lx.	x	z	xi	exenta
lxx.	v	o	obius	obdenta
lxxx.	c	p	pi	ocdenta
xc.	q	ɷ	sinacope	ennienta
c.	o	p	rom	ecatony̅dexten
cc.	s	c.	suma	diacosin.
ccc.	t	t	thai	tetracusin
cccc.	i	y̅.	ui	triacosin
d.	f	q	fi	pentacusin
dc.	x	x.	chi	exacusin.
dcc.	psi	p	spi	ebdacusin
dccc.	o	ω	ologa	ogdacusin
dcccc.	ŋ	ŋ	enascosī	hec.

[illegible]

D. LXXIIII.

Queritur de his qui ab episcopis suis promoveri contempnunt, an inviti sint sublimandi. De his ita statutum invenitur in concilio Aurelianensi. Annue suspensioni subiacent episcopi qui invitum ordinare presumunt.

Episcopus qui invitum aut reclamantem ordinare presumpserit, annuali penitentie subdetur, missas facere non presumat. Item Gregorius Natali episcopo in I. libro registri. Nullus promoveatur invitus.

Gesta que nobis vestri concilii in secretario direxistis, in quibus archidiaconi Honorati addicitur, plena esse cognovimus feminei iurgiorum. Cum uno eodemque tempore una persona nolens ad sacerdotii ordinem pertrahitur, et tanquam inutilis ab diaconatus officio removetur. Sed sicut iustum est, ut nemo crescere compellatur invitus, ita esse censeo puto, ne quisquam insons ab ordinis sui ministerio deiciatur iniuste. Item in concilio Cartaginensi. Qui ab episcopis suis promoveri contempserit, a loco suo deiciatur.

Si qui clerici ab episcopis suis promoveri contempserint, non illic remaneant unde recedere noluerunt. De eodem.

Placuit ut quicumque clerici vel diaconi ex necessitatibus ecclesiasticis tertio non obtemperaverint episcopis suis volentibus eos ad honorem ampliorem in ecclesia sua promovere, nec illic ministrent in gradu suo unde recedere noluerunt. Item ex concilio Agathensi. Posteriores prioribus episcopis non preponantur.

Episcopus in quorum vita non reprehenditur nam posteriores prioribus nullus preponat, nisi forte superbia elatus, quod pro necessitate ecclesie episcopus voluerit implere contempserit. Sane si officium archidiaconatus pro simpliciore natura implere aut expedire nequiverit, ille loci sui nomen teneat, et ordinationi sue ecclesie quem elegerit episcopus preponendus. Item Gregorius Iohanni episcopo Siracusano. In quo loco quis ordinandus est, invitus teneri non debet.

Quorundam ad nos relatione pervenit, Cosmam quendam ex monacho monasterii sancte Lucie a decessore tuo venerande memorie Maximiano in ecclesia Siracusana subdiaconum factum, atque post ea a te in possessione que Iuliana vocatur presbiterum ordinatum dicitur, ita nimia tristicia et loci qualitate vehementer afflictum, ut vitam sibi penam existimet, et ordinationis sue fuge querat auxilium. Et ideo quia tales erga subiectos nostros debemus existere, quales nos in se subiecti fuissent nostros vellemus esse prepositos, magne benignitatis est, si eum in ecclesia ubi est subdiaconii functus officio scimus, tua reducere atque illic studueris constituere cardinalem. Quod te facere quanto arbitramur debes, si nichil est quod iuste eum animos tuos exasperet. Si vero aliqua culpa est, suis nobis epistolis hoc fraternitas vestra ut scire possimus insinuet.

Verum illud Gregorii de his intelligendum est, qui non causa necessitatis sed causa ingratitudinis callide ab episcopis suis promoveri queruntur. Illud autem Cartaginensis concilii de his intelligitur, qui nolunt episcopis suis obtemperare pro necessitate ecclesie, volentibus eos ad altiora promovere. Hanc distinctionem ex decreto Simplicii pape quilibet valet corroborare, qui scribens Iohanni archiepiscopo Ravennati ait inter cetera. Non aliquis invitus ad episcopatum trahendus est.

Ubi didicisti ista, quod in episcopum et consecratum nostrum Gregorium non dilectione sed invidia protraxisti. Quam inexcusabili violentia protrahi ad te passus es atque vexari, ut ei tamen honorem non pro animi tranquillitate sed pro iniuria est dicendus, sic irrogares, neque talia potuissent sanctitate concilii. Nolumus exaggerare quod gestum est, cum te cogamus iudicare quod dignum est. Nam privilegium meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate. Denique nam autem quod si posthac tale aliquid presumpseris, et aliquem seu episcopum vel presbiterum vel diaconum invitum forte faciendum credideris, ordinationes tibi Ravennatis ecclesie vel Emiliensis noveris auferendas. Item Gregorius Antonio subdiacono. De eodem.

Honoratus archidiaconus Salonitane ecclesie a sancte memorie decessore nostro missa supplicatione deposcerat, ut ab antistite suo invitus provehi ad fortioris gradus ordinem ullo modo cogeretur more. Hoc enim si sic non causa provehendi sed causa ingratitudinis prohibebatur, pro quo et nunc et sancte memorie predecessor noster scriptis suis Natali fratri coepiscopoque nostro interdixerat, ne predictum Honoratum archidiaconum invitum provehere, ne ut dolorem accepte ingratitudinis in corde retineret. Cumque et a me hec eadem summopere fuissent interdicta, non solum mandata dei negligens, sed

[illegible]

tua scripta nostra contempnens: prefatum archidiaconem qui ad fortiorem honorem prouehendus conatus est callide degradare. Unde actum est ut eodem archidiaconatus loco submoto alium consecrares, quem ei moribus obtemperare posse fuisset. Quem honoratum archidiaconem arbitrium antistitum suo alium displicere non posse. Non quod eum causa facta suis partibus dare prohibebat. Quem tamen sibi uoluntati et tunc fecere memorie decessor meus. Et nunc ego indagatione perquirere. Si sui sacerdotes actum consensu personam suam ad iudicium postpositum destinare. Unde experientiam tuam presenti auctoritate duximus hortandam. Quatinus conueniens in solempnitate natalis Domini nostri et coepiscopis tuis scriptis amonitum studeat adhortari, ut supra memoratum archidiaconem in suo statu suscipiat. Quod si facere hoc contumaciter uel contra sine forte distulerit, usum et pallii quod ab hac sede concessum sibi fuerat, ex auctoritate sedis apostolice contradicimus. Quod si etiam amisso pallio adhuc in eadem contumacia perseuerare prospexeris: dominici corporis et sanguinis eundem antistitem participatione priuabis.

Adhibenda est et disciplina que nolentes promoui ad sacros ordines ad obediendum episcopis suis prouocentur. In minoribus siquidem ordinibus constituta paulatim per singulos gradus sunt prehendendi, ut contempnentes sibi obedire episcopis doleant sibi esse platos, quos prius habebant subiectos. Unde Gelasius papa scribit uictori episcopo.

Cum maiores ordinare contempserit, de maioribus promoueantur ordinibus.

Consuluit dilectio tua de suorum promotione clericorum, prohibens quod diaconi ad presbyterii gradum, quo etiam tua memoriis indigere uidetur, detractant. Quod presbyteri quamuis non et ecclesiastica moderatio quam uita sua postulat, ut ex nolentibus fiat nolentes ordinatio illa potest perfice. Et si quos habes uel in acolitis uel subdiaconibus maturiores etate et quorum sit uita probabilis, hos in presbyterium studeas promouere, ut qui suis preficere noluerunt, cedant suis inferioribus priores. Ita quomodo presbyterium prouentus sui diaconi consequatur, ut hac saltem ratione constricti, et honorem quem refugerant appetere moueantur et questum.

Tempus autem consecrationis sic in ordine romano habetur. Ad episcopi benedictionem non eligitur. Omni namque tempore episcopi benedicentur. Dominico uidelicet et hora tertia dominice diei benedictionem accipiant. Unde Anacletus urbis rome episcopus scribit omnibus episcopis.

Ordinationes episcoporum qua hora fieri debeant.

Ordinationes episcoporum auctoritate apostolica ab omnibus qui in eadem prouincia fuerint episcopis celebrande sunt. Qui simul conuenientes scrutinium diligenter agant et ieiunium cum omnibus celebrent, manus cum sanctis euangeliis imponentes dominica die hora tertia orantes. Sacerdotes quoque incitatores prophetarum exemplo et regum capita ponentes cos more apostolorum et moisi inungentes. Quia omnis sanctificatio constat esse in spiritu sancto, cuius uirtus inuisibilis sancto crismati permixta et hoc ritum solempnem celebrent ordinationem.

Tempus autem consecrationis trium mensium spacio clauditur. Ultra quod non necessitate cogente episcoporum consecrationes post electionem differre non licet. Unde in calcedonensi concilio legitur.

Ultra tres menses non differatur episcoporum ordinatio.

Quoniam quidam metropolitani ordinationem ecclesiarum sicut ad nos perlatum est, negligunt greges sibi creditos et differunt ordinationes episcoporum facere, placuit sancte synodo, intra tres menses fieri episcoporum ordinationes nisi forte inexcusabilis necessitas coegerit, ordinationis tempus amplius protelari. Si autem quis episcoporum hanc non obseruauerit, ipsum debere ecclesiastice correptioni subiacere. Redditus uero eiusdem ecclesie iudicare in integros reseruari censemus apud yconomum eiusdem ecclesie. Clericorum uero ordinationes non nisi certis temporibus et diebus, maxime sacerdotum et leuitarum fieri debent. Uespera uidelicet sabbati uel mane dominice diei continuato ieiunio. Unde Zephirinus urbis rome archiepiscopus scribit omnibus episcopis.

Qua hora presbyteri et leuite ordinentur.

Ordinationes presbyterorum et leuitarum tempore congruo multis coram astantibus sollempniter agite. Et probabiles ac doctos uiros ad hoc opus prouehite, ut de eorum societate et adiutorio plurimum gaudeatis. Item Leo papa dioscoro alexandrino episcopo. Quod a patribus nostris propensiori cura nouimus esse seruatum a uobis quoque nolumus custodiri, ut non passim diebus omnibus sacerdotalis uel leuitica ordinatio celebretur.

D. LXXV

[illegible]

[illegible]

Se[d] p[ost] die[m] sabbati eiusdemq[ue] noctis que in prima sabbati lucescit exordia consecrandi eligantur. In quib[us] his q[ui] consecrandi s[un]t ieiuniis et a ieiunantib[us] sacra benedictio conferatur. q[uo]d eiusd[em] observantie erit. si mane ipso die dominico continuato sabbati ieiunio ordinatio celebretur a q[uo] t[em]p[o]re p[re]cedentis noctis initia n[on] recedu[n]t. q[ue] ad diem resurrectionis sicut et in pascha d[omi]ni declarat[ur] p[er]tinere n[on] dubium e[st]. Item. Q[uo]d die d[omi]nico ordinationes sacerdotu[m] celebrent[ur].

Quod die d[omi]nico ordinationes sacerdotu[m] celebrantur. n[on] tam ex consuetudine. s[ed] et ex ap[osto]lica novim[us] venire doctrina. scriptura manifestante. q[uo]d cu[m] ap[osto]li paulu[m] et barnaban ex p[re]cepto sp[iritu]s s[an]c[t]i ad eva[n]gelium gentib[us] mitterent p[re]dicandu[m]. ieiunantes et orantes i[m]posuerunt eis manus ut intelligam[us] q[ua] et dantiu[m] et accipientiu[m] devotione curand[um] sit. ne tante benedictionis sacramentu[m] negligent[er] videat[ur] impletum. Et id[e]o si pie et laudabilit[er] ap[osto]lica more[m] gesseris institutis. si hanc ordinandor[um] sacerdotu[m] forma[m] p[er] eccl[es]ias q[ui]b[us] d[omi]n[u]s p[re]esse te voluit: ipse servaveris. ut ipsi q[ui] consecrandi s[un]t. nu[m]q[uam] benedictio n[is]i die d[omi]nice resurrectionis tribuatur. cui initiu[m] a vespere sabbati constat ascribi.

Que tantis divinaru[m] dispensationu[m] misteriis e[st] consecrata. ut quicquid a d[omi]no e[st] insigne constitutu[m]. in h[uius] diei dignitate sit gestu[m]. In hac mundus sumpsit exordiu[m]. in hac p[er] resurrectione[m] et mors interitu[m] et vita accepit principium.

It[em] gelasi[us] o[mn]ib[us] ep[iscop]is. De t[em]porib[us] ordinationu[m].

Ordinationes p[res]b[yter]or[um] et diacono[rum] n[is]i certis t[em]porib[us] et dieb[us] exerceri n[on] debent. i. quarti mensis ieiunio. et vii. et x. s[ed] et q[ua]dragesimalis initii ac mediane ebdomade sabbati ieiunio circa vesp[er]as t[em]p[o]ris ordinationes noverint e[ss]e celebrandas. nec cuiuslib[et] cu[m] utilitatis seu p[res]b[yte]r[u]m seu diacone[m] his p[re]ferre (?) sacerdotes. q[ui] a[n]t[e] ipsos fuerit ordinati.

Quib[us] t[em]porib[us] ieiunia celebranda sunt. Calixt[us] p[a]p[a] determinat dicens. Q[ui]b[us] t[em]porib[us] ieiunia celebrantur.

Ieiuniu[m] q[uo]d ter in anno ap[ud] nos celeb[ra]re didicistis convenientius nunc p[er] iiii. t[em]p[o]ra fieri decernim[us]. ut sic anni p[er] quatuor volvit[ur] t[em]p[o]ra sic nos quaternum sollempne agam[us] ieiuniu[m] p[er] quatuor anni t[em]p[o]ra.

It[em] ex concilio magontensi. De eode[m].

Constituimus ut iiii. anni t[em]p[o]ra ab o[mn]ib[us] ho[min]ib[us] c[um] ieiunio observent[ur]. i. in martio ebdomada p[ri]ma. in iunio ii. in septembri. iii. in decembri. q[ua]rta.

It[em] ex concilio salegunstano habito. De eode[m].

De ieiunio. iiii. t[em]p[o]r[u]m hanc consuetudine[m] statuimus. ut si kalende martii in iiii. fe[ria]. xl. in fe[ria]. iiii. sive ante evenerit. eade[m] ebdomada ieiuniu[m] celebretur. Si in au[tem] kalende martii. in v. fe[ria] aut vi. aut in sabb[at]o evenerint. in sequenti ebd[omad]a ieiuniu[m] differatur. Similiter q[uo]q[ue] in. se[ptimo] kl' iunii in. iiii. fe[ria]. aut antea evenerit in subsequenti ebdomada ieiuniu[m] celebret[ur]. et si in v. aut vi. fe[ria] aut sabb[at]o contigit ieiunium: in. iiii. ebdomada teneret[ur]. et hoc faciend[um] e[st] q[uando] q[ua]rtu[m] ieiuniu[m] mensis iunii in vigilia pentecostes s[ecundum] p[re]dicta[m] regula[m] evenit. n[on] ibi celebrandu[m] erit s[ed] in ipsa ebdomada sollempni pentecostes. q[uia] in vigilia simul et ieiunia celebrari n[on] debent. et tunc p[ro]p[ter] sollempnitatem s[an]c[t]i sp[iritu]s diacones dalmaticis induant[ur]. et alleluya cantetur. et flectant[ur] genua n[on] dicat[ur]. Eode[m] m[od]o . vii. mensis ieiuniu[m] constitutu[m] e[st]. ut si k[a]l[end]e septembris in. iiii. fe[ria] evenerint. aut ante in. iiii. ebd[omada] ieiuniu[m] celebret[ur]. et si in. v. aut vi. aut sabb[at]o contigit. in. iiii. ebd[omada] ieiunand[um] erit. In decembri illud observand[um] erit. ut in p[ro]ximo d[omi]nice an[te] vigiliam natalis d[omi]ni celebret[ur] ieiuniu[m]. q[uia] si vigilia in sabb[at]o evenit simul vigilia[m] et ieiuniu[m] celebrari n[on] convenit.

Ex d[e]cr[eto] urbanus p[a]p[a]. Statuim[us] et ut ieiunia. iiii. t[em]p[o]r[u]m hoc ordine celebrent[ur]. P[ri]mu[m] ieiuniu[m] i[n] initio xl. secundu[m] in ebdomada pentecostes. tertium u[er]o et quartu[m] in septembri et decembri more solito fiat. It[em] ex d[e]cr[eto] leonis p[a]p[a].

Igit[ur] p[ost] s[an]c[t]e letitie dies quos in honore d[omi]ni a mortuis resurgentis ac deinde in celu[m] ascendentis exegim[us]. p[ost]q[ue] acceptu[m] s[an]c[t]i sp[iritu]s donu[m] salubrit[er] et necc[essari]e consuetudo e[st] ordinata ieiunii. ut si quid forte int[er] ipsa festivitatis gaudia negligens libertas et licentia imoderata p[re]sumpsit: h[oc] religiose abstinentie censura castiget[ur]. It[em] de eode[m]. Hui[us] observantie utilitas fr[atr]es dilectissimi in eccl[esi]asticis p[re]cipue est

[illegible]

mus vigiliam. orationibus protractam mistinum. unde necesse est ut simul est observantia simul leticia subsequatur. observantia simul quod ad finem pertineat non quod ad necessitatem. Item Ysidorus.

Post pascha usque ad pentecosten licet tradicio ecclesiarum abstinentie rigorem prandiis relaxaverit, tamen si quis monachorum vel clericorum ieiunare cupit non sunt prohibendi. quia et Antonius et Paulus et ceteri patres antiqui etiam in hiis diebus in heremo leguntur abstinuisse, nec solvisse abstinentiam nisi tantum die dominico. Item Ieronimus ad Lucinium. Utinam omni tempore ieiunare possemus. quod in actibus apostolorum diebus pentecostes et die dominico apostolum Paulum et cum eo credentes fecisse legimus. Nec hoc dico quod festis diebus ieiunandum putem et contextas l. diebus ferias velim sollempnitates auferam. Sed unaqueque provincia habundet in suo sensu et precepta maiorum leges apostolicas arbitrentur.

Item Pelagius papa Petro episcopo Potentino. Sabbato magno post baptismum vocem episcopus debet ordinare.

Dilectionis tue scripta suscepimus. quibus significas Laurentium ecclesie grumentine diaconem ad episcopatum Marcellianensis ecclesie sine consultatione ab omnibus fuisse electum. quia iam ante hoc tempus voluisses. et iussimus ut venientes cum eo de persona eius ab episcopo suo dimissoriam accepisse. Quod si modo fecerit facite eum velociter ad urbem Romam venire. Ita curetur. ut si deus iusserit in magno sabbato post horam baptismi ordinetur. Quia si ante memoratum diem non occurrerit cogetur usque ad quartum mensis ieiunia sustinere.

His temporibus secundum Anacleti, Zephirini, Gelasii et Pelagii episcopi et presbiteri et diaconi sunt ordinandi. Metropolitanus autem iuxta Leonem papam. vel ex presbiteris eiusdem ecclesie vel ex diaconibus optimum ordinetur. Ex monachis autem vel laicis nullus nisi per gradus ecclesie ad summum sacerdotium debet pervenire. Unde Gelasius papa. Non nisi per distinctos gradus quisque ad sacerdotium aspiret.

Illud nos statuentes vobis omnibus sinare mandamus. ut ad omnes ordines ecclesiasticos sic accedant. in ecclesia quod ordinari mittatur. idest si quis episcopus esse mittitur. sit primo hostiarius. deinde lector postea exorcista.

Inde sacretur acolitus. deinde vero subdiaconus. deinde diaconus. postea presbiter. Et inde si meretur episcopus ordinetur. Unde Zozimus episcopus urbis Rome ait. Que intervalla temporis in singulis gradibus sunt.

In singulis gradibus hec observanda tempora sunt observanda. Si ab infantia ecclesiasticis ministeriis nomen dederit. inter lectores et exorcistas quinquennio maneat. Exinde acolitus vel subdiaconus. iiii. annis fiat. et sic ad benedictionem diaconatus si meretur accedat. In quo ordine quinque annis si inculpate se gesserit adherere debebit. Exinde suffragantibus stipendiis per tot gradus datis proprie fidei documentis sacerdotium poterit promereri. De quo loco si eum exactior ad bonos mores vita perduxerit. summum pontificatum sperare debebit. Defensores et ecclesie qui ex laicis fiunt supradicta observatione teneantur. si meruerint in ordine esse clericatus. Item Siricius papa. De eodem.

Quicumque itaque se ecclesie vovit obsequiis a sua infantia ante pubertatis annos baptizari et lectorum debet ministerio sociari. qui ab accessu adolescentie usque ad .xxx. etatis sue annum si probabiliter vixerit una tamen et ea quam virginem communi per sacerdotem benedictione percepit uxore contentus. acolitus et subdiaconus esse debebit. postque ad diaconii gradum si se ipse primitus continentia preeunte dignum probaverit accedat. Ubi si ultra .v. annos laudabiliter ministraverit. congrue presbiterium consequetur. Exinde post decennium episcopalem cathedram poterit adipisci. si tamen per hec tempora integritas sue vite ac fidei eius fuerit approbata. Qui vero iam etate grandevus melioris proposito conversione provocatus. ex laico ad sacram militiam pervenire festinat. desiderii sui fructum non aliter obtinebit nisi eo quo baptizatur tempore. statim lectorum aut exorcistarum numero societur. si tamen eum unam habuisse vel habere et hanc virginem accepisse constet uxorem. Qui dum initiatus fuerit expleto biennio per quinquennium aliud et acolitus et subdiaconus fiat. et sic ad diaconatum si per hec tempora dignus iudicatus fuerit promoveatur. Exinde iam accessu temporum presbiterio vel episcopatu si eum plebis ac cleri evocaverit electio non immerito societur. Item ex sexta sinodo.

[illegible]

[illegible gloss]

Subdiaconus non minor xx. De eodem. annorum ordinetur. Si quis vero in aliquo ordine sacerdotali preter constituta tempora ordinatus fuerit, deponatur. Item ex concilio Carthaginensi iii. De eodem.

Placuit ut ante xxv. annos etatis non diaconi ordinentur, nec virgines consecrentur. Et ut lectores populum non salutent. Item ex concilio Agathensi. Minoribus xxv. annis levitica non prestetur benedictio.

Episcopus benedictionem diaconatus minoribus quam xxv. annorum penitus non committat. Sane si coniugati iuvenes consenserint ordinari: etiam uxorum voluntas ita requirenda est, ut sequestrato mansionis cubiculo religione promissa, postquam pariter conversi fuerint, ordinentur. Presbiterum vero vel episcopum ante quam xxx. annos, id est antequam ad viri etatem perficiatur, nullus metropolitano ordinare presumat, ne per etatem que aliquotiens evenit, aliquo errore delinquatur. Item ex concilio Toletano iii. De eodem.

Nostri lege ab anno xxv. levite tabernaculo servire iubentur. Cuius auctoritatem in canonibus apostolorum sancti patres secuti sunt. Nos et divine legis et preceptorum canonum immemores infantes et pueros levitas facimus ante legitimam etatem, ante experientiam vite. Ideoque ne ulterius fiat, a nobis et divina lege et canonicis ammonemur sententiis. Sed a xxv. etatis sue anno levite consecrentur, et a xxx. presbiteri ordinentur. Item Gelasius papa.

Per que intervalla temporum ordinentur qui de monachis clerici eliguntur.

Si quis de religioso proposito et disciplinis monasterialibus eruditus ad clericale munus accedit, in primis eius vita ante acta temporibus inquiratur, si nullo gravi facinore probatur infectus, si secundam forte non habuit uxorem, nec a marito relictam sortitus ostenditur. Item.

Monachus vero notitie morum honestate fulcitus continuo lector vel notarius, aut certe defensor effectus post tres menses existat acolitus, maxime si huic etas etiam suffragatur. vi. mense subdiaconi nomen accipiat. Ac si modeste conversationis honesteque voluntatis extiterit, xii. mense diaconus completoque anno sit presbiter. Cui tamen quod annorum fuerant intersticia collatura sancti propositi sponte suscepta docetur prestitisse devotio.

[illegible gloss]

In oia sugimur [illegible] magistratus [illegible]

Si vero laicus quispiam ecclesiasticis est aggregandus officiis, tanto sollicitius in singulis que superius comprehensa sunt, huiusmodi decet examinare personam, quanto inter mundanam religiosamque vitam est constat discrimius. Quia utique convenientia esse ministeria deputanda sunt non inconvenientibus, nimis inquirenda. Tantoque magis quod sacris apum posse eos servitiis in eorum quirendum est institutis, quanto de tempore quo fuerint hec assequenda decipitur, ut morum hec habere docuerit probitatem, que plurimorum consuetudo non sinit, ne per occasionem supplende penurie clericatus vitia potius divinis cultibus intulisse, non legitime familie domini comparentem procurasse compendia. Quorum premoribus super anni metas sex menses nichominus subrogamus, quia sic dignum est distare debemus inter personam divino cultui deditam, et de laicorum conversatione venientem. Que tamen tantum indulgenda credimus, ut ecclesiis ab hac occasione cessantibus, canonum patrum vetus forma servetur.

Qua vero etate sacerdotes ordinari debeant, Bonefacius papa diffinivit dicens. Ante annos xxx. presbiter non ordinetur.

Si quis xxx. etatis sue non impleverit annos, nullo modo presbiter ordinetur, etsi valde sit dignus. Item Leo papa. Non est ordinandus sacerdos non longo probatus examine.

Quid est manus cito imponere, nisi ante etatem maturitatis, ante tempus examinis, ante meritum obedientie, ante experientiam discipline sacerdotalem honorem tribuere non probatis, et quid est communicare peccatis alienis, nisi talem effici ordinantem qualis ille est qui non meruit ordinari. Item ex concilio Neocesariensi. Ante xxx. annorum etatem presbiter

Presbiter ante xxx. annorum non ordinetur. etate non ordinetur, quamvis sit probabilis vite, sed observetur usque ad prefinitum tempus. Dominus enim xxx. anno baptizatus est, et tunc predicavit. Hoc regulare est. Unde et Christus et Iohannes Baptista et Ezechiel et non nulli prophetarum non leguntur predicasse et prophetasse ante xxx. annos. Verum quia et Ieremias et Daniel ante iuvenilem etatem spiritum prophetie accepisse leguntur, David quoque et Salomon in adolescentia uncti inveniuntur, Iohannes et evangelista cum adhuc esset adolescens a domino in apostolum est electus.

[illegible gloss]

[illegible]

D. LXXIX

et aliis ad predicandum missus fuerit. Paulus apostolus in adolescentia a Domino electus et ad predicandum missus asseritur. Ecclesia siquidem necessitate exigente non nullos ante xxx. annos ordinare consueuit. Vnde Zacharias papa Bonefacio episcopo. Necessitate cogente xxv. annorum presbiter ordinetur.

Si xxx. annorum non reperiuntur, et necessitas exposcit, a uiginti quinque annis sacerdotes ordinentur.

Apostolicus autem non nisi a cardinalibus et religiosis clericis est inthronizandus. Vnde Nicholaus papa ait. De eodem. De eo qui sine concordi electione in cardinalem inthronizatur.

Si quis apostolice sedi sine concordi et canonica electione cardinalium eiusdem ecclesie, ac deinde sequentium clericorum religiosorum inthronizatur, non papa uel apostolicus, sed apostaticus habeatur. Item Simachus papa. Pape superstite nemini in consulto de electione summi pontificis non audeat aliquis loqui.

Si quis papa superstite pro Romano pontificatu cuiquam quolibet modo fauorem prestare conuincitur, loci sui honore priuetur, et infra. Si quis presbiter aut diaconus aut clericus papa incolumi et eo inconsulto aut subscriptionem pro Romano pontificatu commodare, aut pitacia promittere aut sacramentum prebere temptauerit, aut certe aliquod suffragium polliceri, uel de hac causa priuatis conuenticulis factis deliberare aliquid aut decernere presumpserit, loci sui dignitate uel communione priuetur, et infra. Per occultas fraudes et coniurationum sectas insidias, quas sententia hec districtionis consequitur, si quis ad ecclesiasticam perduxerit noticiam consiliatorum qui esse hanc sinodum de pontificali egerit, absolutus et remunerabili prelatione conuincatur particeps huius actionis, non solum purgatus ab omni culpa sit, sed etiam remuneratione quam non indigna sit subleuetur. Item ex concilio Stephani papae. Papa apostolicus non nisi de cardinalibus promouetur.

Oportebat ut hec sacrosancta domina nostra Romana ecclesia, iuxta quod a beato Petro et eius successoribus institutum est, rite ordinetur, et in apostolatus culmen unus de cardinalibus presbiteris aut diaconibus consecretur. Item ex eodem.

Nullus umquam laicorum neque ex alio ordine presumat nisi per distinctos gradus ascendens diaconus aut presbiter factus fuerit cardinalis ad sacrum pontificalem honorem promoueri. Item ex eodem. Anathematizatur episcopus uel monachus uel laicus Romanam ecclesiam inuadens et in gradu.

Si quis de episcopis uel filiorum ecclesie presumpserit monachis uel laicis contra canonum et sanctorum patrum instituta presumpserit in gradu filiorum sancte Romane ecclesie, id est presbiterorum cardinalium et diaconorum, ut presumpserit et hanc apostolicam sedem inuadere quibus ex supradictis temptauerit, et ad summum pontificalem honorem ascendere uoluerit, ipse et sibi fauentibus fiat perpetuum anathema, et infra. Si quis residere presumpserit sacerdotibus atque primatibus ecclesie uel cuncto clero ad eligendum sibi Romanum pontificem secundum canonicam traditionem, anathema sit. Item ex concilio Leonis papae iiii. Anathema sit qui canonice electioni Romani pontificis

Si quis de sacerdotibus contradicere presumpserit seu primatibus, nobilibus, seu cuncto clero huius sancte Romane ecclesie electionem Romani pontificis contradicere presumpserit, sicut in concilio Stephani papae et beatissimi Bonefacii papae legitur, statutum anathema sit. Item ex concilio Bonefacii iii. Nulli episcopi fiat electio nisi post diem tertium sue

Nullus pontifice depositionis Romano uiuente aut episcopo ciuitatis sue presumat loqui aut partes sibi facere, nisi tertio die depositionis eius adunato clero et filiis eius ecclesie, et tunc electio fiat.

Sed queritur si duo temeritate contentionum ordinati fuerint, quis eorum est alteri preferendus. De hiis ita scribit Honorius Augustus ad Bonefacium papam. Si temeritate contentium duo fuerint ordinati.

Si forte duo contra fas temeritate certantium fuerint ordinati, nullum ex eis futurum sacerdotem permittimus, sed illum solum in sede apostolica permansurum censemus esse, quem ex numero clericorum noua ordinatione diuinum iudicium et uniuersitatis consensus elegerit. Hoc autem capitulum non de eo intelligendum est, qui uno per apostasiam ordinato et a cardinalibus et religiosis clericis apostolice sedis inthronizatur, et si ille apostaticus in cathedram beati Petri molestiam tenuerit, ut canonica electio

[illegible]

ter urbē fi ñ ualeat. Vnde nicholaꝰ
pp̄ dicitur dicens. Dew q̄ pecunia po
pulari tumultu ñ canonica electōe

Siquis pecunia l' gr̄a hu ordinatur.
mana aut pl̄ari seu militari ti
multu. sine ꝛcordi & canonica electi
one cardinaliū & sēq̄ntiū religioso
rū cleꝯ fuit aplice sedi inuonizat.
ñ aplicis sz apostaticus haberet.
Lucarq; cardinalibz & alijs clicis ti
mentibz deū & laicis. mua sorē ana
thematizare. & humano auxilio ab
aplica sede pellere. Qđ si hm̄ utē ur
bem agregari facē ñ possunt. i loco
in quo eis placuit. electionē faciant.
ꝛcessa electo auctoritate regendi et
disponendi res ad utilitatē sēr̄ōa
ne eccē uixta qualitatē tp̄is q̄ in
uonizatus fuit. Electio uō roma
ni pontificis & cū deliberatōe p̄decesso
ris fi debz. Vnde symachus pp̄ au.

Si pp̄ de electione sui successoris de
Si manifestus cernere non poterit.
pp̄ mo maneat aduenit. ut de sua
electōe successoris ut supra placuit.
ñ possit ante discernē. liquid' uenit
in unū ꝛcurrit cētā stica ordinis ele
ctio ꝛcessōr. electaq; ēpe. Si uero ut fi
solet studia cepit esse diuisa. coꝯ de
quibz etiā emersit. nunciat sūa
plimoꝯ. Sic ñ ut sacerdotio care
at q̄ captus pmissione ñ recto iu
dicio de electione decreuerit.

Sicut supp̄ monstratū ē electō
limoꝯ sacerdotū. a cardinalibz &
religiosis clicis debz fi. electio uero
coꝯ diuino iudicio ē reseruata. Vñ
anacletus pp̄ ait. Sūmoꝯ sacerdo
tū electionē sibi dñs reseruauit.

Electionē sūmoꝯ pontificū sibi dñs
reseruauit. licz electionē coꝯ bonis
sacerdotibz spūalibz pl̄is ꝛcessisse.

Loca uero in quibz primates p̄ti
archę archiē. ē pbr̄i sunt ordinādi.
Nec sē fuerit. pp̄ hoc lucrū pp̄ ac clemēs.
atq; anacletus. Aut ei lucrus pp̄.

In quibz locis primates l' p̄uarche
Urbes & loca in debeant ordinari.
quibz primates p̄sidē debent nō
modernis sz multis ante aduentū x
sē statute tp̄ibz quarū primates
gentiles & p maioribz negocijs ap
pellabant. In ip̄is uero urbibz pr

adiuentū x. apli & coꝯ successores
p̄uarchas & primates posuerūt. ad qs
eoꝯ negotia salua in oīb; aplica
auctoritate. & maiores cāe post apli
cam sedē sē defende. Ire clemens pp̄.

Nullis auctoribz uō in q̄bz. De eodē.
olim apud ethnicos primi flamines
coꝯ atq; primi legis doctores erant
eoꝯ primates l' p̄uarchas ip̄i petrus
primi precepit. q̄ reliquoꝯ eoꝯ cās &
maiora negotia in fide agnoscerent.
In illis aut̄ in quibz diuīi apud p̄
dcōs ethnicos erant coꝯ archifla
mines quos ñ minores reuelāt. q̄
memoratos primates archiepōs in
stituu p̄cepit. In singulis uero reli
quis ciuitatibz singulos & ñ plures
epōs ꝛstituu p̄cepit. qui eoꝯ ñ uō
cabulo parerent. Cū nec mē ip̄e
aplōs par fuit institutio. sz unus p̄
fuit oīb; Ire anacletꝰ. Epi ñ in ca
stellis neq; in modicis ciuitatibz de
beut ꝛstitui. sz pbr̄ p castella & mo
dicas ciuitates atq; nullas debent
ab epis ordinari. & pōt singuli ni
p singulos tumulos suos. Epe nō ab
uno sz a plibz epis debz ordinari. &
ut dēm ē. ñ ad modicā ciuitatē ne
uulecat nom epi. sz ad honorabile
locū mutandus & denominand' est.
Preb̄it uero ad qualemcūq; locū
in eo ꝛstituere ecce ct p̄ficiendus.

Item leo papa. De eodem.

Illud sane qđ ad sacerdotale p̄ncē
dignitatē. mr̄ oīa uolum' canonū
statuta seruari. ut ñ in quibzlibet
locis nec quibzēq; castellis & ubi añ
ñ fuerit epi ꝛsecrent. cū ubi mino
res sē plebes. minoresq; ꝛcessus
pbr̄oꝯ cā sufficiat. epāla aut̄ gu
bnacula ñ ñ in maioribz pl̄is. et
frequentioribz ciuitatibz oporteat
p̄sidere. ne qđ eoꝯ patrū diuinitus
inspirata decreta uenerint uitiā
ri et possessionibz l' obscuris & so
litarijs municipijs tribuatur sac
dotale fastigiū. Ire ex aul' laudicē.

Non debe multis & in nullis. De eodē.
epōs ordinari. sz ministros idest q̄
circueant ꝛstitu. hijs aut̄ qui ad h̄
ordinari sē nichil agere censemus sī
ne ꝛcessu epi ciuitatis. Similit̄ aut̄
pbr̄ nichil sī p̄cepto & ꝛsilio ē agant.

Nouacrit sanctitates. & auctoritates. ut aliqs pbr̄ sine
albi sine p̄cepto ñ nominet̄ ecclesie ne
p̄cepto gratiā. ut. & cum clias
Hanc certa longo dicant quidam
tur. ubi no tom mi. & uidias ap
uii si multe ciuitates dicant me ecclesias unicum
ne ego inter illo dz distingui bia
q̄ualitatis religionis tp̄ibz difficultatis
ut comparibz tribz ad unum
Hortamur

[illegible]

Sedes autem episcoporum non longo intervallo a se debere disiungi, ut ad consecrationem suam comprovinciales sine difficultate possint occurrere. Unde Gregorius Augustino Anglorum episcopo. Episcopales sedes non longo intervallo a se disiungi valeant.

Fraternitatem tuam ita volumus ordinare episcopos, ut ipsi episcopi longo intervallo minime disiungantur, quatinus nulla sit necessitas, ut in ordinatione episcopi convenire non possint. Nam episcoporum ordinatio sine aggregatis tribus aut quatuor episcopis fieri nullatenus debet.

Hec de ordinandis et ordinatoribus, atque de singulorum graduum distinctionibus et officiis nos dixisse sufficiat. Verum quia aliquantulum diffusius in his inmorati sumus, precedentibus coherentia quedam sub epilogo ad memoriam subiciamus. Debet autem ordinandus in episcopum, ut apostolus scribit, esse sine crimine, id est sine peccato mortifero. Quod non solum de episcopo, sed et de quolibet electo ad aliquam preposituram esse oportet intelligi. Unde Augustinus ait super Iohannem. Sine crimine, id est sine gravi peccato debere esse qui ordinatur.

Apostolus Paulus quando ordinandos elegit, vel presbiteros vel diaconos, et quicumque ordinandus est ad preposituram, esse non ait: si quis sine peccato est. Hoc enim si diceret, omnis homo reprobaretur, et nullus ordinaretur; sed ait: si quis sine crimine est, sicut est homicidium, adulterium, aut aliqua inmunditia fornicationis, furtum, fraus, sacrilegium, et cetera huiuscemodi. Crimen autem est grave peccatum accusatione et dampnatione dignissimum. Quolibet itaque horum inplicatus ordinari non debet, vel si iam ordinatus ante tempus vel post tempus sue ordinationis aliquod eorum admisisse convincitur, suscepti gradus officio privabitur. Unde Simachus papa ait. Moniti sonis personam non recte suscepit qui vel-

Nemo recte monitoris personam suscepit, qui viris non operibus doctoris personam suscepit, non que actibus suis citata comprehendat, et amore innocentie cum accusatione demonstrat. Item Celestinus papa. Careat ordine quem presentat quod indignum sublimare non meruit.

Tantus damel sublimare non meruit. gravatus testimoniis facinorum tanta accusatione pulsatus sacrarum ut dicitur virginum pollutus incestu. episcope asseritur

ordinatus, et ut in nostris libellis serinii continetur, quorum ad nos quoque exemplaria duximus, in pontificii dignitate se tempore quo ad eam dicendam missis a nobis litteris vocabatur, obrepsit. Sacro nomini absit iniuria. Facilius enim hanc dignitatem tali dando amiserit ordinator, quam eam optineat ordinatus. Cui conventio sociabitur, quod cui se credidit largiendo pontificium sociandum. Qualis vero ipse sit, quicumque tales ordinavit, ostendit. Item ex concilio Niceno. Non recipit ordo ecclesiasticus qui in examinatione confessus ordinatur.

Si qui sine examinatione promoti presbiteri sunt, et postea examinati confessi sunt peccata sua, et cum confessi fuissent, homines moventes contra regulam eis manus inposuerunt, hos ecclesiasticus ordo non recipit. In omnibus enim irreprehensibile est defendit ecclesia. Idem Niceni concilii. Lapsi per ignorantiam aut contemptu ordinantium

Quicumque ex his consecrati deteguntur, quod lapsi sunt per ignorantiam ordinati sunt, vel contemptu eorum qui eos ordinaverunt, hoc non preiudicat regule ecclesiastice, cum enim compertum fuerit deponentur. Item Innocentius. Alienus sit a ministerio qui illud vivendo illicite polluit.

Maximilianus filius noster qualem querelam detulit libelli eius series adnexa declarat. Qui zelo fidei ac discipline ductus non patitur ecclesiam pollui ab indignis presbiteris, quos in presbiterio filios asserit peccasse, et ideo fratres huius libelli qui subiectus est tenore perspecto eos quod talia perpetrasse dicitur, debetis in medio collocare. Discussisque obiectionibus quas ipsis presbiteris inpingunt, si convinci potuerint a sacerdotali removeantur officio. Quia qui sancti non sunt, sancta tractare non possunt, atque alieni efficiantur a ministerio, quod vivendo illicite polluerunt. Item Eugenius papa. Cuilibet ab ordine deponendi episcopi providentia locus penitentie de-

Sacerdotes autem quis alius puratur sin ordine ecclesiastico provectus, si in eo scelere invenitur, quo abiciendus probatur, depositus providentia episcopi, vel in proprio loco committatur, ubi penitens lugeat, et ultra non conmittat. Item ex concilio Magontino. Retrudantur in monasterio presbiteri qui penitentiam agere contempnunt.

[illegible]

Dictum est nobis presbiteros per suam negligentiam a canonice degradatos et seculariter gradu amisso uiuere, et penitentiam agere bonum negligere. Unde statuimus ut gradu amisso agende penitentie gratia in monasterium aut canonicam regularem mittantur. Si uero hoc facere quelibet prohibuerit, ubicumque sint penitentiam agere non desistant. Si autem amisso gradu seculariter uiuere uoluerint et penitentiam agere neglexerint, ab ecclesie corpore separentur. Item Ysidorus. *Mutatio loci ualet conuersis ad penitentiam.*

Valet interdum conuersis pro penitentia anime sue salute mutatio loci. Plerumque enim dum mutatur locus, mutatur mentis affectus. Congruum est ergo inde etiam corporaliter euelli, ubi quisque illecebris deseruiuit. Nam locus ubi quisque prius uixerit in aspectu mentis apponit, quod semper quisque ibi uel cogitauit uel gessit. Item ex VII. sinodo Aurelianensi. *Clericus adulterasse conuictus aut confessus in monasterio retrudatur.*

Si quis clericus adulterasse conuictus aut confessus fuerit aut conuictus, ab officio depositus communione concessa in monasterio toto uite sue tempore retrudatur. Item Pelagius Constantino defensori. *De eodem.*

Romane ecclesie Thianensis clericus pro crimine adulterii quod admisisse perhibetur a clericatus ordine depositus, in monasterio hic in urbe Romana ad agendam penitentiam ex nostra iussione retrusus est. Item ex canone apostolorum. *In crimine captus diaconus uel presbiter deponatur, si non presbiter aut communione priuetur.*

Presbiter diaconus qui in fornicatione aut furto aut periurio aut homicidio captus est deponatur, non tamen communione priuetur. Dicit enim scriptura: non iudicat Deus bis in idipsum. Item. *De eodem.*

Si quis episcopus presbiter aut diaconus post diaconatus sui gradus acceptos fuerit fornicatus aut mechatus, deponatur et ab ecclesia proiectus inter laicos agat penitentiam. Item ex concilio Aurelianensi. *De eodem.*

Si diaconus aut presbiter crimen capitale commiserit, simul ab officio et communione pellantur. Similiter pro reatu suo se ab altaris communione sub penitentis professione submouerint. Hiis quoque si alii defuerint et causa certe necessitatis exoritur, poscentem lapsum nullum liceat baptizare. Item Gregorius omnibus per regnum Italicum et Teutonicum. *Non ingrediantur ecclesiam presbiteri et diaconi qui in fornicationis crimine iacent.*

Si qui sunt presbiteri aut diaconi aut subdiaconi qui in crimine fornicationis iacent, interdicimus eis ex parte Dei omnipotentis et sancti Petri auctoritate ecclesie introitum, usque dum peniteant et emendent. Si qui uero in peccato suo perseuerare maluerint, nullus uestrum eorum audire presumat officium, quia benedictio eorum uertitur in maledictionem, et oratio in peccatum, testante Domino per prophetam Malachiam: Maledicam, inquit, benedictionibus uestris. Qui uero huic saluberrimo precepto obedire noluerint, idolatrie peccatum incurrent, Samuele teste, beato Gregorio instruente: Peccatum ariolandi est non obedire, et scelus idolatrie non acquiescere. Peccatum ergo paganitatis incurrit, quisquis dum christianum se esse asserit, sedi apostolice obedire contempnit.

Item Alexander II. episcopis et regi Dalmatiorum. *Officio et beneficio priuetur presbiter uel diaconus uxorem suscipiens uel susceptam retinens.*

Si quis amodo episcopus presbiter diaconus feminam acceperit uel acceptam retinuerit, a proprio gradu decidat, usque dum ad satisfactionem ueniat, nec in choro psallentium maneat, nec aliquam portionem de rebus ecclesiasticis habeat. Item concilio Mediolani. *De eodem.*

Si quis sacerdotum diaconorum uel subdiaconorum officium continuatione deserens feminam sibi potius eligit, sicut sponte ob fornicationem dimittit officium, ita ob preuaricationem dimittere cogatur inuitus beneficium. Item de eodem Mediolani. *De eodem.*

Eos etiam qui in fornicatione iacent, licet a diuinum officium delinquunt, a Deo recedentes, diabolo et operibus eius seruiunt, sicut se iustissime ab officio alienos faciunt, ita beneficio ecclesiarum priuatos esse adiudicamus. Item Lucius papa. *De eodem.*

Ministri altaris presbiteri siue diaconi ad officia diuina tales eligantur, qui continentiam seruent. Si uero post ordinationem suam ministro coniungitur, propter uxoris inuadere cubile sacrarii non intret limina, nec sacrarii portitor fiat, nec altari ministret, nec ab offerentibus holocausti oblationem suscipiat, nec ad diuini corporis portionem accedat, nec preter neque sine maioris natu auctoritate minora gerat officia. Urceum sane ad altare uel calicem non suggerat. Idem.

Clericus matronarum domicilia frequentans deponatur.

Clericus solus ad feminae tabernaculum non accedat, neque pergat sine maioris natu sacerdotis iussione, nec solus presbiter cum sola femina misceat fabulas, nec archidiaconus sub pretextu humilitatis aut officii frequentet uiduarum domicilia matronarum, aut forte per clericos aut domesticos matrone mandet aliquid secrete. Si agnitum fuerit, et ille deponatur, et illa a liminibus ecclesie arceatur. Item Gregorius.

Simul cum mulieribus sacerdotibus habitare non licet.

Oportet sacerdotes, quibus diuini templi commissus est cultus, magna constantia uigilare super diuinas oues, ne lupinis morsibus et diaboli stimulis lanientur. Neque uero hoc silere debeo, quod grauiter animum afficit, dico. Sacerdotes cum feminis habitare conspicio, quod nefarium est dicere uel audire, et contra sacrorum canonum sanctita. Ubi uero mulierum fuerit commorantium habitatio, antiquus hostis stimulare non desinit. Ideoque ammonendi sunt, ut non animi qui hostis fraude decipiantur, quatinus iuxta apostoli uocem non uituperetur ministerium nostrum. Cauere uero nos oportet, fratres, ab illicitis, ut mundas ualeamus ad deum leuare manus. Scriptum est uero: Sancti estote, quia ego sanctus sum. Si quis uero presumpserit aliter agere, sacerdotii sui honore priuetur. Unde omnino cauendum est, fratres, ne fallamur per illum, et illud prophetie impleatur in nobis dictum: Sacerdotes dei contaminant sancta et reprobant legem. Quos et alius propheta increpat dicens: Vos o sacerdotes qui fallitis nomen meum, et dixistis: In quo te fallimus nomen tuum? Quibus responsum est: Offertis ad altare meum panes pollutos. Non est mihi uoluntas in uobis, dicit dominus, et sacrificium non accipiam de manibus uestris, quia polluti estis. Item Simacho. De eodem.

Volumus ut sacerdotes prohiberi debeant, ne cum mulieribus consentiant, excepta dumtaxat matre et sorore et uxore, que caste regenda est. Idem in registro. Legitur quod beatus Augustinus nec De eodem. cum sorore habitare consenserit dicens: Que cum sorore mea sunt sorores mee non sunt. Docti grauis uiri cautela magna esse nobis debet instructio. Item ex viii. sinodo. De eodem.

Nobis obseruari conuenit, ut certis quibus et certo tempore et certo loco et certis personis uel apparere clerici uel loqui debeant mulieribus, ut excludatur omnis nefande suspicio. Certo solum ad solam accedere nulla religionis ratio permittit. Celebius uero duo cum uno simul uero et fidelius et tutius res geritur. Verum uni quod si accidit non esse quod exigat eum. Item ex concilio Carthaginensi iii.

Cum omnibus omnino clericis extranee De eodem. femine non cohabitent. Sed sole matres, auie et matertere, amite, sorores aut filie fratrum aut sororum, et quecumque ex familia domestica necessitate etiam antequam ordinarentur iam cum eis habitabant. Vel si filii eorum iam ordinatis parentibus uxores acceperint, aut seruis non habentibus in domos quas ducant aliunde ducere necessitas fuit. Item ex concilio Laodicensi.

Non oportet ministros altaris De eodem. uel et clericos quoslibet aut continentes cum mulieribus lauari. Lauacra hec omnia. Hic uero est apud gentiles prima reprehensio. Item Gregorius Januario episcopo Calaritano. De eodem.

Archidiaconum tuum ut audio habitare cum mulieribus prohibuisti, et nunc usque tua prohibitione despiciens qui non iussioni tue paruit, cum sacro ordine uolumus esse priuatum. Item ex concilio Toletano. Veniunt

Quando clerici legitimam ab episcopo quem apparuerunt non habentes coniugium extranee Illicita clericorum mulierum et ancillarum suarum consortia. quam interdicta sint consortia appetierint, quecumque clerici commonitio sit talis ab episcopo auferantur et uenundentur. Illis per episcopum religiosis ad penitentiam quos sua libidine infecerint. Item Siricius Himerio episcopo cap. xii. Non habitent cum clericis nisi quas necessitudo excusat.

[illegible]

Feminas non alias in domo clericorum esse patimur, nisi eas tantum quas propter solas necessitudinum causas habitare cum his eadem synodus Nicena permisit. Item ex concilio Affricano .iii. *Non nisi maiorum iussione ad feminarum domum clerici vel continentes accedant.* Clerici ad viduas vel virgines non ex iussu vel permissu episcoporum aut presbyterorum non accedant. Et hoc non soli faciant, sed cum clericis vel cum quibus episcopus aut presbyter iusserit. Nec ipsi episcopi aut presbyteri soli habeant accessum ad huiusmodi feminas, sed ubi aut clerici presentes sunt aut graves aliqui christiani. Item ex concilio Carthaginensi .iii. *Episcopi provideant ne occasione temporalium clericorum familia nimis vigilanter.*

Ad curam episcopi pertinet, nimis vigilanter sive presbyteri qui preest parrochie, si subintroducte virgines presbyteris et adolescentiores vidue vel sanctimoniales clericorum familiaritatibus subiciantur. Item.

Idque quolibet ... esse. *De eodem.* Sustententur ... assidue in Dei opere esse debent, ut et missis et orationibus sustentationem adiuvent. *De eodem.*

Generaliter et pauperibus et his qui suis manibus laborare non possunt, episcopus necessaria provideat. Unde in Aurelianensi concilio legitur. *De eodem.*

Episcopus pauperibus vel infirmis, qui debilitate faciente suis manibus laborare non possunt, victum et vestitum in quantum sibi possibile fuerit largiatur. Item in Norticum (?) per Eutropio Tolletano episcopo.

Qui voluptatem officio preponunt modis omnibus submoveantur.

D. LXXXII

Proposuisti quid de his observari debeat, quos in diaconii ministerio aut in officio presbyterii positos incontinentes esse aut fuisse generatio filiorum prodiderit. De his et manifesta divinarum legum disciplina et beate recordationis Siricii episcopi monita evidentia emanarunt, ut incontinentes in officiis talibus positi omni honore ecclesiastico priventur, nec admittantur ad tale ministerium, quod sola continentia oportet impleri. Est enim vetus admodum sacre legis auctoritas, tam in ab initio custodita, quod in templo anno vices suas habitare precepti sunt sacerdotes, ut servientes sacris oblationibus purus et ab omni labe purgatus esse vendi-

cent divina misteria. Neque enim eos ad sacra officia fas sit admitti, qui exercent vel cum uxore carnale consortium. Quia scriptum est: Sancti estote, quia ego sanctus sum Dominus Deus vester. Quibus utique propter sobolis successionem usus fuerat relaxatus, quia de alia tribu ad sacerdotium nullus fuerat iussus accedere. Quanto magis hi sacerdotes vel levite pudicitiam ex die ordinationis sue servare debent. Quibus et sacerdotium vel ministerium sine successione est, nec preterit dies qua vel a sacrificiis divinis vel baptismatis officio vacent. Nam sic Paulus ad Corinthios scribit dicens: Abstinete vos ad tempus, ut vacetis orationi. Et hoc utique laicis precepit. Multo magis ergo sacerdotes, quibus et sacrificandi et orandi iuge officium est, semper debebunt ab huiusmodi consortio abstinere. Qui si contaminatus fuerit carnali concupiscentia, quo merito exaudiri se posse credit? Cum dictum sit: Omnia munda mundis, coinquinatis autem et infidelibus nichil est mundum, sed coinquinata est eorum mens et conscientia. Sed forsitan hoc licere se credit, quia scriptum est: Unius uxoris virum. Non dixit hoc ut permaneat in concupiscentia generandi, sed propter continentiam futuram. Quod apostolus declarat dicens: Qui autem in carne sunt Deo placere non possunt. Vos autem iam non estis in carne, sed in spiritu. Sed et plane dispar est et diversa sententia. Nam si ad aliquos forma ecclesiastice vite pariter et discipline, que ab episcopo Siricio ad eas provincias commeavit, non probabitur pervenisse, his ignorantibus venia non negabitur, ita ut de cetero penitus incipiant abstinere, et ita gradus suos in quibus fuerint inventi retineant, ut eis non liceat ad potiora conscendere. Quibus in beneficio esse debet, quod hunc ipsum locum, quem retinent, non amittunt. Si qui autem se scisse formam vivendi missam a Siricio deteguntur, neque statim cupiditatis et libidinis abiecisse, illi sunt modis omnibus submovendi, qui post ammonitionem cognitam preponenda arbitrati sunt voluptatem. Item Siricius.

Plurimos sacerdotes. *De eodem.* Capitulum.

Plurimos sacerdotes Christi atque levitas, quos post longa consecrationis ...

[illegible]

[illegible]

nonis sue tempora. tamen de coniugibus propriis quidem et de turpi coitu sobolem didicimus perpetrasse. et crimen suum hac prescriptione defendere: quia in veteri testamento sacerdotibus ac ministris generandi facultas legitur attributa. Dicat michi modo quisquis est ille sectator libidinum preceptorque viciorum. si existimat quod in lege moysi passim sacris ordinibus a deo nostro relaxata sint frena luxurie. cur eos qui sancta sanctorum committebantur premonet dicens. Sancti estote quia ego sanctus sum dominus deus vester. Cur et procul a suis domibus anno vicis sue in templo habitare iussi sunt sacerdotes. hac videlicet ratione ne vel cum uxoribus possent carnale exercere commercium. ut conscientie integritate fulgentes. acceptabile munus deo offerrent. Quibus expleto deservitionis sue tempore uxorius usus solius successionis causa fuerat relaxatus. quia non ex alia nisi ex tribu levi quisquam ad dei ministerium fuerat preceptum admitti. Quia aliquanti de quibus loquimur ut tua sanctitas retulit ignorantia lapsos se esse deflent. hiis hac conditione misericordiam dicimus non negandam: ut sine ullo honoris augmento in hoc a quo detecti sunt. quamdiu vixerint officio perseverent. Si tamen post hec continentes se studuerint exhibere. hii vero quos illicita privilegii excusatione nitimur. et se asserunt veteri hoc lege concessum. noverint se ab omni ecclesiastico honore quo indigne usi sunt. apostolice sedis auctoritate deiectos. nec umquam posse veneranda attrectare misteria. a quibus se ipsi dum obscenis cupiditatibus inhiant privaverunt. Et quia exempla presentia cavere nos premonent in futurum. si quilibet episcopus presbiter aut diaconus. quod non optamus fuerit talis inventus. iam nunc sibi omnem per nos indulgentie aditum intelligat obseratum. quia ferro necesse est ut abscidantur vulnera: que fomentorum non senserint medicinam. Qui autem propter peccatum iubentur deponi. post condignam penitentiam in suo ordine poterunt reparari. Unde in gangrensi concilio legitur. **Que penitentia sit imponenda sacerdoti: qui fornicatione convincitur.**

Presbiter si fornicationem fecerit quamvis secundum canones apostolorum debeat deponi: tamen iuxta auctoritatem beati silvestri pape. si non in vitio perduravit. si sua sponte confessus adiectus ut resurgeret. x. annis in hunc modum peniteat. Tribus siquidem mensibus a ceteris remotus pane et aqua a vespera in vesperam utatur. diebus autem dominicis et precipuis festis modico vino et pisciculis atque leguminibus recreetur. sine carne et sanguine ovis et caseo. sacco indutus humi adhereat die ac nocte iugiter misericordiam dei omnipotentis imploret. Finitis tribus mensibus conclusus exeat tamen in publicum non prodeat. ne grex fidelis in eo scandalum patiatur. Non enim debet sacerdos publice sicut laicus. Postea aliquantisper resumptis viribus. unum annum et dimidium in pane et aqua expleat. exceptis dominicis diebus et precipuis festivitatibus in quibus vino et sanguine ovis et caseo iuxta canonicam mensuram uti poterit. Finito primo anno et dimidio corporis et sanguinis domini nostri ne indurescat particeps fiat. et ad pacem veniat. et psalmos cum fratribus in choro ultimus canat. ad cornu altaris non accedat. iuxta beati clementis vocem minora gerat officia. Deinde vero usque ad impletionem. vii. annorum omni quidem tempore exceptis paschalibus diebus. tres legitimas ferias in unaquaque ebdomada in pane et aqua ieiunet. Expleto. vii. annorum circulo si fratres apud quos penitentiam eius condignam penitentiam laudaverint. episcopus in pristinum ordinem iuxta beati calixti pape auctoritatem eum revocare poterit. Sane sciendum est quia in sexta feria unum psalterium canendo aut unum denarium pauperibus dando. si opus est redimere poterit. finitis vii. annis deinde usque ad finem decimi anni. Sextam feriam nulla interveniente redemptione observet in pane et aqua. Eadem quoque penitentia erit sacerdoti de omnibus aliis peccatis et criminibus: que eum in depositionem adducunt. Ex hiis omnibus videtur honestum si sacerdos post lapsum digne ut supradictum est penitens ad pristinos redeat honores.

[illegible]

DLXXXII

DLXXXIII

[illegible]

hec negligentie est et cognouisse ad nos eum sine aliqua excusatione transmittere, ut quia sic graue nolle ab hijs que reprehensibilia sunt ualde uituperanda sunt corrigi. regularem in se ualeat districtionem sentire. Quod autem de mundicia castitatis sacerdotibus in ponitur, hoc et de quibuslibet altari deseruientibus intelligendum est. Unde in carthaginensi concilio .ij. legitur aurelius episcopus dixisse. **Qui sacramentis diuinis deseruiunt continentiam in omnibus seruent.**

Cum in preterito concilio de continentie et castitatis moderamine tractaretur, gradus isti tres constrictione quadam castitatis per consecrationem adnexi sunt. Episcopos inquam presbiteros et diacones ita placuit, ut condecet sacros antistites ac dei sacerdotes. nec non et leuitas uel qui sacramentis diuinis inseruiunt continentes esse in omnibus quo possint simpliciter quod a domino postulant impetrare. quod apostoli docuerunt et ipsa seruauit antiquitas. nos quoque custodiamus et ab uniuersis episcopis dictum est. omnibus placet. ut in omnibus et ab omnibus pudicitia custodiatur. qui altario deseruiunt. **Item ex concilio carthaginensi v.**

Cum de quorundam clericorum **De eodem.** quamuis erga uxores proprias incontinentia referretur. Placuit episcopos presbiteros et diaconos secundum priora statuta etiam ab uxoribus continere. Quod nisi fecerint ab ecclesiastico remoueantur officio. Ceteros autem clericos ad hoc non cogi. sed secundum uniuscuiusque ecclesie consuetudinem obseruari debere. Similiter qui monogami episcopi esse iubentur. et ad reliquos ecclesiasticos ordines deriuari oportet. Unde siricius papa scribit himerio terraconensi episcopo. **Laica fit in communione decretum clericus. uiduam aut seruam ducens uxorem.**

Si quis clericus uiduam aut secundam duxerit uxorem. omni ecclesiastice dignitatis priuilegio mox denudetur. laicali communione concessa. quam ita demum possit possidere. si nichil dicitur postea propter quod hic carere debeat admiserit.

Presbiterorum uero nomen quasi a senectute sit sumptum. magis tamen maturitate uidetur sapientie quam canitie corporis. Unde anacletus papa. **Presbiteri seniores dicuntur non tam etate quam sapientia.**

Porro moyses preceptum ut eligat presbiteros .i. seniores. Unde et in prouerbiis dicitur. Gloria senum est canicies. hec uero canities sapientiam designat. de qua scriptum est. Hominum canities est prudentia. Cumque non generis et eo amplius annis ab adam usque ad abraham homines uixisse legantur. nullus alius prius appellatus est presbiter .i. senior nisi abraham qui multo paucioribus uixisse annis conuincitur. Non ergo propter decrepitam etatem uel senectutem sed propter sapientiam presbiteri nominati sunt.

Hospitalitas uero usque adeo episcopis est necessaria. ut si ab ea inueniuntur alieni iure prohibeantur ordinari. Unde gregorius iohanni scribit episcopo. **Hospitalitatem nesciens non fiat episcopus.**

Florentinum archidiaconum ecclesie anchonitane qui ad episcopatum electus fuerat sacre scripture scientiam habere. sed in caritatis senio iam confractum accepimus. ut ad regiminis officium non possit assurgere. addiscentes et illum tam tenacem existere ut in domo eius amicus numquam ad caritatem introeat. Rusticus autem diaconus eiusdem ecclesie qui similiter electus fuerat uigilans quidem homo dicitur. sed quantum asseritur psalmos ignorat. florentinum uero diaconum ecclesie rauennatis qui ab omnibus electus memoratur. sollicitum esse nouimus. sed qualis sit uirtutis omnino nescimus. Ideoque fraternitas tua una cum fratre nostro et coepiscopo nostro supradicte ecclesie armenio anchonitane uisitatore illuc festinet accedere. et diligenter de uita ac moribus singulorum requirere. si nullo sint crimine obnoxii. quos eos ad hoc officium ualeat accedere. Pariter et requirendum est si hic quos de prefato archidiacono dicitur est. quia numquam amicus domum eius ingressus est. si ita se ueritas habet. et utrum aut ex necessitate. aut ex tenacia talis sit. aut si ita est senex ut ad regendum non possit accedere. uel si tractis sacrosanctis euangelijs sic nobis nunciatum est. iusiurandum prebuit numquam se ad episcopatum accedere. sed de rustico diacono quos psalmos memoriter teneat. scrutandum est florentino autem diacono rauennati. si nullum crimen est sic diximus quod obsistat. ad episcopum eius necesse est agere.

[illegible]

D.LXXXV

[illegible]

...ut ei debeat accessione accedere. Sed tamen ex nostro mandato uel edicto [illegible] contra suam uoluntatem eum accedere uidetur.

Doctorem autem episcopum oportere esse, ne inferiorum culpe in eum refundantur, qui docendi officium accepit, quod exequi negligit uel nescit. Unde Leo episcopus scribit aquileiensi episcopo. *Negligentie rectorum culpe deputantur inferiorum.*

Inferiorum ordinum culpe ad nullos magis referende sunt quam ad desides negligentesque rectores, qui multam sepe nutriunt pestilentiam, dum austeriorem dissimulant adhibere medicinam. Item Leo episcopus Rustico Narbonensi episcopo. *Homines sunt diligendi peccata odio habeantur.*

Odio habeantur peccata, non homines. Corripiantur tumidi, tolerentur infirmi, et quod seuerius castigare necesse est, non seuientis plectatur animo, sed medentis. Item Iohannes papa VIII. *Qui negligit emendare quod ualet, facientis culpam...*

Facientis proculdubio culpam habet, qui quod potest corrigere negligit emendare. Scriptum quippe est: Non solum qui faciunt, sed et qui consentiunt facientibus, participes iudicantur. Et liberat Dominus pauperem qui ab afflictis pellit aduersa, et negligere cum possit deturbare peruersos, nichil est aliud quam fouere; nec caret scrupulo societatis occulte, qui manifesto facinori desinit obuiare. Et probat se odisse uitia, qui condempnat errantes, nec relinquit sibi locum deuiandi, qui non pepercit excedenti. Et primus innocentie gradus est odisse nefanda, et latum pandit delinquentibus aditum, qui tangit et prauitate consensum. Et nichil prodest alium non puniri pro quo puniendus est alieno peccato.

Si autem in corripiendo quisque modum excesserit, non a subditis, sed a Domino ueniam petat. Unde Augustinus de uita clericorum. *Veniam a subditis non petat, qui in corripiendo modum excedit.*

Quando necessitas discipline moribus cohercendis dicere uos dura uerba compellit, si et ipsi modum uos excessisse sentitis, non a uobis exigitur, ut a subditis ueniam postuletis, ne apud eos quos oportet esse subditos, dum nimium seruatur humilitas, regendi frangatur auctoritas. Sed tamen petenda est uenia ab omnium Domino, qui nouit eos quos plus iusto forte corripitis, quanta beniuolentia diligatis.

In doctrina uero sacre scripture auctoritatem debet proferre, non secularium litterarum peritiam ostentare. Non enim episcopalis officii est grammaticam exponere, ne laudes Iouis proferantur ab ore pontificis. Unde Gregorius scribit Desiderio episcopo. *Sacram scripturam non grammaticam episcopus debet exponere.*

Cum multa nobis bona de studiis uestris fuissent nunciata, ita cordi nostro est nata letitia, ut negare ea que sibi uestra fraternitas concedendo deposcerat, minime ualeremus. Sed post hec peruenit ad nos, quod sine uerecundia memorare non possumus, fraternitatem uestram grammaticam quibusdam exponere. Quam rem ita moleste suscepimus, et sumus uehementius aspernati, ut ea que prius dicta fuerant, in gemitum et tristitiam uerteremus, quia in uno se ore cum Iouis laudibus Christi laudes non capiunt. Et quam graue nefandumque sit episcopum canere quod nec religioso conueniat, considera.

Liberalem quoque necessitatem patientibus sacerdotem esse oportet. Alias enim uacuum portabit nomen episcopi. Unde Gregorius scribit Seruo Dei Sedo [illegible] uir [illegible]. *Sine liberalitate inane portatur nomen episcopi.*

Fratrem nostrum Marinianum episcopum uerbis quibus ualeo excita, quia eum obdormisse suspicor. Dicatur illi ut cum loco mutet et mentem, nec sibi credat solam lectionem et orationem sufficere, ut remotius nichil studeat de manu fructificare; sed largam manum habeat, necessitatem patientibus concurrat, alienam inopiam suam credat, quia si hec non habet, episcopi uacuum nomen tenet.

In ipsa autem liberalitate modus adhibendus est, rerum et personarum. Rerum, ut non omnia uni, sed singulis quedam prestentur, ut pluribus prodesse possimus, iuxta illud prophete: Dispersit, dedit pauperibus. Personarum, ut primum iustis, deinde peccatoribus. Quibus dare tamen prohibemur, dare non quia homines sunt, sed quia peccatores. Unde Augustinus super Iohannem parte II. *Inmane peccatum est donare res suas histrionibus.*

Donare res suas histrionibus uitium est inmane, non uirtus, et scitis de talibus, quam sit frequens fama cum laude.

Quia laudatur peccator in desideriis anime sue, et qui iniqua gerit benedicitur. Idem in psalmo .c.ij. Graviter delinquunt qui venatoribus aliquid donant.

Qui venatoribus donant, quare donant? Donant nichil in quare donant venatori. Hoc in illo amant in quo nequissimus est. Hoc in illo pascunt. Hoc in illo vestiunt. Ipsam nequitiam publicant spectaculis omnium qui donant histrionibus, qui donant meretricibus, quare donant. Numquid non et ipsi hominibus donantur? Non tamen naturam ibi attendunt operis dei, sed nequitiam operis humani. Item. Qui venatori donat non homini, sed arti nequissime. Nam si homo tantum esset et venator non esset, non ei donares. Honoras in eo vicium, non naturam. Idem in psalmo .cxlviij. Gaudent homines venatores et delectantur. Ve miseris si se non correxerint. Qui enim vident venatorem et delectantur, videbunt salvatorem et contristabuntur. Et Ieronimus in psalmo octogesimo. Esau venator erat quoniam peccator erat. Et penitus non invenimus in scripturis sanctis sanctum aliquem venatorem. Piscatores namque invenimus sanctos. Item Ambrosius in omelia de .xl. Quid prodest ieiunare miseris et luxuriari venantibus? Abstinere a cibis et errare peccatis? Item. An putas illum ieiunare frequenter qui primo diluculo non ad ecclesiam vigilat, non beatorum martyrum sancta loca perquirit, sed surgens congregat servulos, disponit retia, canes producit, saltus silvasque perlustrat? Servulos in quam secum pertrahit fortasse ad ecclesiam magis festinantes, et voluptatibus suis peccata accumulat aliena, nesciens reum se futurum tam de suo delicto quam de perditione servorum. Item Ambrosius in .i. libro de officiis. Que sunt in liberalitate servanda.

Non satis est bene velle, sed et bene velle facere. Nec tamen satis est benefacere, nisi id ex bono fonte procedat. Hoc est ex bona voluntate proficiscatur. Item. Perfecta liberalitas fide, causa, loco, tempore commendatur, ut primum operis circa domesticos fidei. Grandis culpa si sciente te fidelis egeat, si scias eum sine sumptu esse, famem tolerare, erumpnam perpeti, qui presertim egere erubescat, si in causam ceciderit aut captivitatis suorum filiorum aut calumpnie, et non adiuves, si sit in carcere aut in penis et suppliciis propter debitum aliquod aliquis iustus excrucietur. Nam si omnibus debetur misericordia, tamen iusto amplius. Si tempore afflictionis sue nichil a te impetret, si tempore periculi quo rapitur ad mortem plus apud te pecunia tua valeat quam vita morituri. Non est leve peccatum. Item. Donum non vult simul effundi opes, sed dispensari. Non forte ut Heliseus qui boves suos occidit et pavit pauperes ex eo quod habuit, ut nulla cura teneretur domestica, sed relictis omnibus in disciplinam se propheticam daret. Item. Est et alia probanda liberalitas, ut proximos seminis tui ne despicias, si egere cognoscas. Melius est enim ut ipse subvenias tuis quibus pudor est ab aliis sumptum deposcere, aut alicui postulare subsidium necessitatis, non tamen ut illi ditiores fieri velint ex eo quod tu potes conferre inopibus. Causa enim prestat natura, non gratia. Non enim propterea te deo dedicasti ut tuos divites facias, sed ut tibi vitam perpetuam fructu boni operis acquiras, et precio miserationis peccata tua redimas. Putant se parum poscere. Pretium quetunt tuum, vite tue adimere fructum. Contendunt et accusant quod eos divites non feceris, cum te velint illi vite tue mercede fraudare. Item. Considerandum est etiam in largiendo etas atque debilitas, nonnumquam etiam verecundia que ingenuos prodit natales, ut senibus plus largiaris qui sibi iam victum nequeunt querere. Similiter et debilitas corporis promptius est iuvanda, tum si quis ex divitiis ceciderit in egestatem, et maxime si non suo vicio, sed aut latrociniis aut proscriptione aut calumpniis que habebat amisit. Item. Pulcra liberalitas est etiam in ipso quoque pauperis dato mensuram tenere, ut habundes pluribus, non conciliandi favoris gratia ultra modum fluere. Quicquid enim ex affectu puro ac sincero promitur, hoc est decorum. Non superfluas edificationes aggredi, non pretermittere necessarias, et maxime sacerdoti. Hoc convenit ornare dei templum honore congruo, ut etiam cultu aula domini resplendeat, impensas misericordie frequentare, quantum oportet largiri peregrinis non superfluas, sed competentes.

Item. Compatiamur itaque alienis calamitatibus, necessitates aliorum quantum possumus iuvemus, et plus interdum quam possumus. Melius est enim nos prestare pro misericordia et invidia pati, quam pretendere inclementiam. Nos aliquando invidiam incidimus quod confregimus vasa mistica, ut captivos redimeremus. Idem super Lucam. Singulis quoque generibus hominum conveniens tribuit sanctus Iohannes baptista responsum, unum hominibus, ut publicanis ne ultra prescriptum exigant. Militibus ne calumpniam faciant, predam ne requirant, docens idcirco stipendia constituta militie, ne dum sumptus queritur predo grassetur. Sed hec et alia officiorum precepta propria sunt singulorum. Misericordie communis est usus. Ideo commune preceptum omnibus officiis, omnibus etatibus necessaria et ab omnibus deferenda. Non publicanus, non miles excipitur, non agricola, non urbanus, dives, pauper; omnes in commune ammonentur ut conferant non habenti. Misericordia enim plenitudo virtutum est, et ideo omnibus est posita perfecte forma virtutis, ne vestimentis alimentisque suis parcant. Misericordie tamen ipsius pro possibilitate conditionis humane mensura servetur, ut non sibi unusquisque totum eripiat, sed quod habet cum paupere partiatur. Idem. Certum mandatum dei est ut prepascas parentes. Nam si iuxta divinum oraculum contumelia patris morte luitur, quanto magis fames quam multo gravior est? Quo loco insolentem dominus infrenat iactantiam. Item in libro de officiis. Pasce fame morientem. Quisquis enim pascendo hominem servare poteris, si non pavisti occidisti. Item Ieronimus. Qui clementiam non habet nec indutus est visceribus misericordie et lacrimarum, quamvis spiritualis sit, non adimplet legem Christi. Similiter et oportet episcopum non esse percussorem, id est ad vindictam facilem. Unde Gregorius scribit Iohanni episcopo Corinthiorum. Ad vindictam facilis episcopus esse non debet.

Si quid vero de quocumque clerico ad aures tuas pervenerit, quod te iuste possit offendere, facile non credas, nec ad vindictam te res accendat incognita. Sed presentibus fratribus tuis senioribus est veritas diligenter perscrutanda, et tunc si qualitas rei poposcerit canonica districtio culpam feriat delinquentis. Item Ianuario episcopo. De quodam episcopo ante missarum sollempnia die dominica ad exarandam messem cuiusdam profectus est.

Tanta nequitia ad aures meas de tua senectute pervenit, ut eam nisi humanitus pensaremus, fixa iam maledictione feriremus. Dictum quippe mihi est quod dominico die priusquam missarum sollempnia celebrares ad exarandam messem laboris presentium perrexisti, et post exarationem eius missarum sollempnia celebrasti. Post missarum sollempnia etiam terminos possessionis eius eradicare minime timuisti. Quam scilicet quod pena debeat sequi omnes qui audiunt sciunt. Dubii autem de tanta presumptione fuimus, sed filius noster Cyriacus abbas a nobis requisitus ita se prohibuit cognovisse. Et quia adhuc canis tuis pepercimus, hortamur aliquando resipisce miser senex, atque a tanta levitate morum et operum perversitate compescere. Et quanto morti vicinior efficeris, tanto sollicitior atque timidior esse debes. Et quidem sententia pene fuerat in te iaculanda, sed quia simplicitatem tuam cum senectute tua cognovimus, interim tacemus. Eos vero quorum consilio hec egisti in duobus mensibus excommunicatos esse decrevimus, ita ut si quid eis intra duorum mensium spatium humanitus evenerit, benedictione viatici non priventur. Deinceps autem ab eorum consiliis cautius existe. Vel percussor esse prohibetur, ne videlicet propriis manibus aliquem cedat. Unde in Agathensi concilio legitur. De eodem.

Non liceat episcopo manibus suis aliquem cedere. Hoc enim a sacerdote alienum esse debet. Prohibetur etiam episcopus turpis lucri esse cupidus, ne aliquo inhonesto mundano negotio vel etiam necessaria sibi velit querere. Quod generaliter etiam de omnibus divino cultu mancipatis, id est clericis vel monachis intelligi oportet. Unde in concilio Calcedonensi legitur. Quod connumerati in clero turpibus non deserviant lucris.

Pervenit ad sanctam synodum quod de hiis qui in clero numerantur quidam propter turpis lucri gratiam aliorum possessio

nium conductiones et sclarium causas su-
scipiant, et a sacris officiis se pro desidia
separant. ad domos autem secularium oc-
currunt. et substantiarum earum gubernationes
avaricie causa suscipiunt. Decrevit igitur
magna et sancta sinodus neminem hor-
deinceps, hoc est episcopum sive clericum aut mo-
nachum, conducere possessiones aut misceri
secularibus procurationibus, posse nisi forte
quod legibus et ad minorum etatum tutelas
sive curationes inexcusabiles contrahuntur,
aut cui ipsius civitatis episcopus ecclesiastica-
rum rerum commiserit gubernacula, et
orphanorum atque viduarum que indefense
sunt, aut earum personarum que maxime ecclesiastico
indigent adminiculo propter timorem dei.
Si quis vero transgressus fuerit hec pre-
cepta, ecclesiastice correctioni subiaceat.
Viduis autem et orphanis ecclesie pre-
sidium implorantibus episcopi debent adesse,
et contra improborum violentias protectionis
presidium eis negare non debent. Unde
Gelasius papa Geruntio et Petro episcopis.
Implorantibus patrocinium ecclesie episcopi
liter omnibus debent adesse.
Sperantibus non debeamus quantum possu-
mus patrocinium nostrum negare. tam
plus viduarum causis et pensius dicuntur
exequendas. quas tueri a nobis vel ab
omnibus divina manifestat assertio.
Idem Anastasio episcopo. De eodem.
Desolatis propter defensionis auxilio et
qui suis actibus preesse pro etatis in-
firmitate non possunt, exorantibus decet
pontificem subvenire. quia pupillis tui-
tionem et viduis divinitas iussit impendi.
et ideo Maximo et Ianuario clericalis
officii qui solatiis parentum vel propin-
quorum se asserunt destitutos, auxili-
um ex vestra delegatione prebebis, ut adver-
sus improbitates adversariorum suorum pre-
cum tue executionis annisu, noxia com-
menta non sentiant. Idem Laurentio
et Petro episcopis. De eodem.
Quisquis in suis negotiis nostri nominis
intercessione sperat sibi remedia pos-
se conferri, prona nos convenit animosi-
tate prestare. Idem Honorio episcopo.
Divine retributionis De eodem.
tionis memor ad pontificalem
conscientiam pertinere non am-
bigas, egentium commodis pi-
am sollicitudinem non negare.

Idem Fortunato episcopo. Tutelas ecclesia que si
Irreligiosum prorsus et crudelitas sine vi-
bile videamus. si quisquam de ecclesie
statutos vel exticios in sua vita pri-
one susceptos, non omni fide, et tota animi
sui educaverit sollicitudine. At cum Olimpi-
diaconus dilectionis tue Felicis atque O-
limpii suggerat aliquantulus, eosque
parvulos tutele tue suscepit nutri-
endos velut latrocinium est iudicandum.
quod eos bonus clericus parentum sicut
asseritur reliquit extorres alia re-
tinendo alia contra leges et iura ve-
dendo. Item ex concilio Aurasico. Confu-
gientes ad ecclesiam tradere non licet alicui.
Eos qui ad ecclesiam confugiunt tradi non
oportet, sed loci sancti reverentia et inter-
cessione defendi. Si quis autem man-
cipia clericorum pro suis mancipiis ad
ecclesiam confugientibus crediderit occupan-
da, per omnes ecclesias districtissima damp-
natione feriatur. In ecclesia quoque
manumissos et per testamentum ecclesie
commendatos, si quis in servitutem vel
obsequium vel ad colonariam conditio-
nem revocare temptaverit, animadversi-
one ecclesiastica coherceatur. Item ex concilio
Agatensi. In libertate ecclesia tue-
atur libertos. Libertos legi-
time a dominis suis factos ecclesia si necessi-
tas exegerit tueatur. Quod si quis
ante audientiam aut pervadere aut expo-
liare presumpserit, ab ecclesia repellatur.
Item in concilio Toletano. iiij. A sacerdo-
tibus defendantur liberti, qui in ser-
vitutem revocantur.
Liberi qui-
a quibuscumque manumissi sunt atque
ecclesie patrocinio commendati existunt, sic-
ut regule antiquorum patrum constituerunt,
sacerdotali defensione a cuiuslibet in-
solentia protegantur, sive in statu liber-
tatis eorum, sive in peculio quod habere
noscuntur. Item ex concilio Toletano.
Expositos defendat ecclesia si quis eo-
rum calumpniator extiterit.
Si expositus ante ecclesiam cuiuscumque
fuerit miseratione collectus, contestationis
ponatur epistola, ut si is qui collectus
est intra decem dies quesitus agnitus-
que non fuerit, securus habeat qui collegit.
Sane qui post predictum tempus calumpnia-
tor extiterit, ut homicida ecclesiastica di-
strictione dampnabitur.

D. LXXXVIII

Sicut patrum sanxit auctoritas.

Prohibentur ergo clerici cupiditatis negotia suscipere, nisi pietatis causa viduis et orphanis impendere. Unde Melchiades papa. *De eodem.*

Decrevit sancta synodus nullum deinceps clericum aut possessiones conducere, aut negotiis secularibus se permiscere, nisi propter curam aut pupillorum aut orphanorum aut viduarum, aut si forte episcopus civitatis ecclesiasticarum rerum sollicitudinem eum habere praeceperit. Ubi patet quod alia sunt negotia secularia, alia ecclesiastica. Nonne Moyses in seculo erat, cum crebro intrans tabernaculum et exiens, qui intus contemplatione rapiebatur, foris infirmantium negotiis urgebatur. Sic et Iacob angelos ascendentes et descendentes vidit, quia rectores ecclesiae non solum contemplando ascendunt, sed deorsum quoque ad membra illius miserando descendunt. Et dum sacerdotes horum facta imitantur, et se custodiunt, et subditorum onera portant. Item Gelasius papa. *De eodem.*

Consequens est ut illa quoque quae de Picenis presbyteris nuper ad nos missa relatio nuntiavit, non praetereunda putarentur: plurimos clericorum negotiationibus inhonestis et lucris turpibus imminere, nullo pudore censentes euangelicam lectionem, quod ipse Dominus negotiatores ex templo verberatos asseritur expulisse, nec apostolica verba recolentes, quibus ait: Nemo militans Deo implicat se secularibus negotiis. Psalmistam quoque David surda dissimulantes aure cantantem: Quoniam non cognovi negotiationes, introibo in potentias Domini. Proinde huiusmodi aut ab indignis post hoc quaestibus noverint abstinendum, et ab omni cuiuslibet negotiationis ingenio cupiditateque cessandum, aut in quocumque gradu sunt positi mox a clericalibus officiis cogantur abstinere, quia domus Domini domus orationis et esse debet et dici, ne per officinam negotiationis potius fiat latronum spelunca. Item ex canone apostolorum. *In sacris ordinibus constituti seculares curas assumere non debent.*

Episcopus aut sacerdos aut diaconus nequaquam seculares curas assumant, sin aliter, deiciantur. Item Gregorius Romano defensori.

Episcopus secularibus causis occupari non debet.

Pervenit ad nos reverentissimum fratrem nostrum Basilium episcopum velut unum de laicis in causis secularibus occupari, et praetoriis inutiliter deservire. Quae res quia et ipsum vilem reddit, et reverentiam sacerdotalem annichilat, statim ut experientia tua hoc praeceptum susceperit, ad revertendum eum districta executione compellat. Quatinus ei illuc insistente quinque diebus sub qualibet excusatione immorari non liceat. Ne si quolibet modo eum amplius ibidem moram habere permiseris, tu ipse apud nos graviter incipias esse culpabilis. Item ex concilio Carthaginensi IIII.

Testamentorum tuitionem et curam rei familiaris episcopus non suscipiat.

Episcopus tuitionem testamentorum non suscipiat. Item ex eodem. *De eodem.*

Episcopus nullam rei familiaris curam ad se revocet, sed lectioni et orationi et verbo praedicationis tantummodo vacet. Item ex eodem. *De eodem.*

Episcopus gubernationem viduarum et pupillorum et peregrinorum non per se ipsum, sed per archipresbyterum aut archidiaconum agat. Item Gregorius Quartino expraefecto.

Romanorum causam aliquis assumere non debet.

Inutile et valde laboriosum est hominem lucrari ratiocinio rerum causas assumere, et in eis quae non expediunt se obligare. Item Ieronimus.

Fugiendus est clericus negotiator.

Negotiatorem clericum et ex inope divitem et ex ignobili gloriosum quasi quandam pestem fuge. Item Augustinus in libro questionum veteris et novi testamenti.

Clerico negotiari non licet.

Fornicari hominibus semper non licet, negotiari vero aliquando licet, aliquando non. Antequam enim ecclesiasticus quis sit, licet ei negotiari; facto autem non licet. Item Cyprianus.

Nomine sacerdotis careat, qui dei ministros a suis avocat officiis.

Neque apud altare dei meretur nominari in sacerdotum prece, qui ab altari sacerdotes et ministros voluerunt avocare. Et ideo Victor cum contra formam nuper in concilio a sacerdotibus datam Geminium Faustinum presbyterum ausus sit tutorem constituere, non est quod pro eius dormitione

eius fiat oblatio. aut aliqua deprecatio pro nomine eius frequentetur in ecclesia. ut sacrorum decretum religiose et necessarie factum. servetur a nobis.

Domini quoque sic oportet episcopum esse bene propositum, ut quedam inde quodammodo future dispensationis argumenta assumantur. In dispensatione vero ecclesie hanc regulam observandam novit. ut nulli quantumlibet exercitate persone duo simul officia committat. neque secularibus viris res ecclesiasticas gubernandas committat. Unde Gregorius scribit omnibus episcopis. Uni persone duo non committantur officia.

Singula ecclesiastici iuris officia singulis quibuscumque personis sigillatim committi iubemus. Sicut enim in uno corpore multa membra habemus omnia autem membra non eundem actum habent. ita in ecclesie corpore multa membra sunt. secundum veridicam Pauli sententiam. in uno eodemque spirituali corpore conferendum est. Hoc officium uni alii committendum est illud. Neque enim quantumlibet exercitate uni persone uno tempore duarum rerum officia committenda sunt. Quia si totum corpus oculus ubi auditus? Sicut enim varietas membrorum per diversa officia. et robur corporis servatur. et pulchritudinem representat. ita varietas personarum per diversa nichilominus distributa officia. et fortitudinem et venustatem sancte Dei manifestat ecclesie. Et sicut indecorum est. ut in corpore humano alterum membrum alterius fungatur officio: ita nimirum noxium simulque turpissimum est. si singula rerum ministeria: personis totidem non fuerint distributa. Item Gregorius Archemio subdiacono. Quilibet episcopi vicedominum et yconomum habeant.

Volumus ut frater noster Pascasius et vicedominum sibi et maiorem ordinet domus. quatinus possit vel hospitibus supervenientibus vel causis que eveniunt. idoneus et paratus existere. Si vero eum negligentem perspicis: vel ea que diximus implere differentem. omnis clerus eius adhiberi debet. ut communi consilio ipsi eligant. quorum persone ad ea que predximus valeant ordinari.

Hinc colligi potest archidiaconi electionem: a cuncto clero. si episcopus negligens vel differens fuerit. fieri canonice posse.

Officium vicedomini est episcopium disponere. Unde Gregorius papa Clementine patricie per alia. Quid sit officium vicedomini.

Diaconum vero Anatholium quem ad nos dirigi poposcistis. hoc nos non facere posse cause magis modus. quam rigoris auctoritas facit. Vicedominum autem constituimus. cuius arbitrio episcopium commisimus disponendum. Item ex concilio Calcedonensi. De eodem.

Quia in quibusdam ecclesiis sicut ad nos pervenit sine yconomo episcopi res ecclesiasticas tractant. placuit omnes ecclesias tenentes episcopos et habentes et yconomos habere proprio clero. qui gubernet res ecclesie cum arbitrio sui episcopi. ita non sine testimonio sit gubernatio ipsarum rerum ecclesiasticarum. neque ex hoc eveniat res eiusdem ecclesie dispergi. et sacerdotali dignitati obtrectatio generetur. Si vero quis hoc non observaverit divinis subiaceat regulis.

Item Gregorius papa Iohanni Caralitano episcopo. Secularibus viris res ecclesie non committantur.

Indicatum est nobis quod laicis quibusdam curam vestri patrimonii commiseritis. qui per immodum in rusticorum vestrorum depredationibus atque ex fatigationibus fuere deprehensi. quod si ita est. districte a vobis discuti convenit atque ut eos rusticos exactores tam examinare fabulis. et quicquid fraudis inventum fuerit. cum pena legibus statuta reddere compellantur. De cetero vero cavendum est a fraternitate vestra: ne secularibus viris atque sub regula vestra non degentibus ecclesiasticas res ecclesie committantur. sed probatis de vestro officio clericis. in quibus si quid reprehensionis fuerit potestis: ut in subditis emendare. quod illicite gestum fuit: valeatis. quo videlicet apud vos habitus sui officium magis convenienter accommodaverit quam miscuerit quam accusent. Propinquis et per favorem sibi coniunctis ecclesiastica officia episcopus committere non audeat. Unde in Toletano concilio. legitur: Ecclesiastica officia episcopi non committat propinquis vel favore coniunctis sibi.

Decrevit omnibus placet in presenti tale presenti sancto et non est decreto faciendum. Quicumque igitur pontificum deinceps. aut sanguine propinquis. aut favo

re persone quibuscumque et cunctis tali lucra emendare temptauerit. ad suum nephande presumptionis exitium. et quod iussum fuit reuocetur. in irritum. et qui ordinauit annuę excommunicationi subiaceat. Que uero ablata forsitan fuerint ab eo quadrupliciter reddantur in duplum. Porro ipsa officia quomodo sint uiliter distinguenda. et non uni persone omnia committenda. ex auctoritate Gregorii. et ex auctoritate Bonifacii datur intelligi. Graduum et ordinum distributio ecclesiasticam unitatem conseruat.

Ad hoc dispositionis prouisio gradus diuersos et ordines constituit esse distinctos. ut dum reuerentiam minores exhiberent potioribus. et potiores minoribus dilectionem impenderent. et uera concordia fieret. et ex diuersitate contextio. et recte officiorum gereretur administratio singulorum. Neque uniuersitas alia poterat ratione subsistere. nisi huiusmodi magnus eam differentie ordo seruaret. Quia uero creatura in una eademque qualitate gubernari uel uiuere non potest. celestium militiarum exemplar nos instruit. quia dum sunt angeli sunt archangeli. liquet quia non equales sunt. sed in potestate et ordine sicut nostis differt alter ab altero.

Religiosus quis prohibetur ordinari. qui qui sua potestate discordantes ad concordiam deberet trahere. quia oblationes dissidentium prohibentur recipere. nec quisquam litigandi facultate alios ad dissidium debent prouocare. Unde in cartaginensi concilio iiii. legitur Clerici discordantes reuocentur uel deiciantur.

Discordantes clericos episcopus uel auctoritate. ratione uel potestate ad concordiam trahat. Inobedientes sinodus per audientiam dampnet. Item ex eodem. Dissidentium fratrum oblationes in ecclesia non recipiantur.

Oblationes dissidentium fratrum neque in sacrario neque in gazophilacio recipiantur. Similiter dona eorum qui pauperes opprimunt a sacerdotibus refutanda sunt. Item Ciprianus. Ecclesiam esse comprobatur qui pacem et

Neque ad caym primo non habet.

Neque ad munera eius deus respexit. Neque enim habere deum pacatum poterat

quod cum fratre non pacem sed zeli discordiam habebat. Quales se quod pace permittunt inimici fratrum qui sacrificia celebrare se credunt. emuli sacerdotum. Secum esse Christum cum collecti fuerint opinantur. hii qui extra ecclesiam Christi colligunt. Tales et si occisi in confessione nominis Christi fuerint. macula ista nec sanguine abluitur. inexpiabilis et grauis culpa discordie. nec passione purgatur. Item ex viii. sinodo. Murmurantes a fratrum unitate alieni.

Alienus sit a fratrum unitate qui efficitur murmurator. et opus huius abiciatur. qui murmurans extiterit. ne penam murmurantis incurrat. De qua apostolus dicit. Neque murmurauerint sicut quidam eorum murmurauerunt et perierunt ab exterminatore. Iuxta mensuram namque operis peccator qui in hac sententia apostoli plenius declaratur sacerdotis iudicio peniteat. Item ex eodem. Corripiantur qui rixas et contentiones amant.

Si quis monachus contentiones et rixas amauerit. uel manifestum fratrum contubernium irriserit: iuxta arbitrium rectoris modumque peccati. diuturna expietur penitentia. Item. Qui contentiosus aut murmurans extiterit: sub arbitrium prioris tam diu peniteat quamdiu culpe qualitas exegerit. Item ex concilio cartaginensi iiii. Dissidentes episcopi ad concordiam redire cogantur.

Dissidentes episcopos si non timor dei: sinodus reconciliet. Item ex eodem. De eodem.

Studendum est episcopis: ut dissidentes fratres siue clericos. siue laicos. ad pacem magis quam ad iudicium cohercent. Item ex eodem. Non recipiantur dona eorum qui pauperes opprimunt.

Eorum qui pauperes opprimunt donaria a sacerdotibus sunt refutanda. Item ex concilio agathensi. De ceu alienentur fidelium: qui ad concordiam redire placuit et recontempnunt.

Placuit et ut sicut plerumque fit quicumque odio aut longinqua inter se lite dissenserint. et ad pacem reuocari diuturna obstinatione nequiuerint. a sacerdotibus ciuitatis primitus arguantur. Qui si inimicitias deponere perniciosa intentione noluerint de ecclesie cetu iustissima excommunicatione pellantur. Item Fabianus papa. Iudeis maledictus alterius qui fratri suo reconciliari non uult.

Si quis contristatus noluerit reconciliari fratri suo satisfacienti eo qui contri

[illegible]

stant. acrius macetur inedijs usque dum grauanti animo satisfactionem recipiat. Item innocentius papa .ii. decod.

Dampnum proprie dignitatis incurrunt episcopi qui ad emendationem pacem negligentes existunt.

Precipimus ut episcopi ad solum deum et ad salutem populi habentes respectum omni tepiditate se posita ad pacem firmiter tenendam. mutuum sibi consilium et auxilium prebeant. Nec hoc alicuius amore uel odio pretermittant. Quod si quis in hoc dei opere tepidus inuentus fuit, dampnum proprie dignitatis incurrat. Item uictor papa.

Pellendi sunt a communione fidelium qui sibi inuicem reconciliari nolunt.

Perlatum est ad sedem apostolicam aliquos uestrum nolle fratribus uelle. et ut cadant decertare. similiter in sacramentis discrepare. et ob id contentiones et emulationes inter uos fieri a quibus dissentionibus uos auertere et in hijs omnibus concordare et opem ferre uestri mandamus. Nam si hoc agere cito neglexeritis et inuicem reconciliari non studueritis ab apostolice sedis et totius ecclesie communione uos pelli non dubitetis.

Qui autem turpi lucro uel inhonesto negotio uictum sibi querere prohibentur de oblationibus ecclesie stipendia consequatur. Quod si ei ecclesia sufficere non potest, proprio artificio uel agricultura exemplo apostoli qui de labore manuum uiuebat. sibi necessaria inueniat. ita tamen ut occasione sui operis ecclesie uigilijs non desit. quia absque inequalitate sui corporis. nulli impugne concedit. Unde gelasius papa.

Corripiantur clerici qui matutinis officijs et uespertinis se subtrahunt.

Clericus frater et coepiscopus noster conqueritur clericos suos contra canones superbire. et id quod nobis iubentibus factum in sermone cautione promisit. ut cotidianis diebus uigilie in eius celebrentur ecclesia. illis contempnentibus implere non posse. sed magis unumquemque suis postpositis ecclesie seruicio uacare negotijs. et id experientia tua eos quos esse contumaces ostendit. debita obiurgatione compesce. et modis omnibus uigilijs uacare compelle. Unde in eodem concilio carthaginensi legitur.

Sine officij sui detrimento clericus sibi artificiolo necessaria querat.

Clericus uictum et uestitum sibi artificiolo uel agricultura absque officij sui dumtaxat detrimento paret. Clericus uero qui absque corpusculi inequalitate uigilijs deest stipendio priuatus excidatur. Item ex eodem. De eodem.

Clericus quilibet uerbo dei eruditus artificio uictum querat. Item. Omnes clerici qui ad operandum ualidi sunt. et artificiola et litteras discant. Qui uero non per emendo aliquid in nundinis uel in foro deambulant: ab officio suo degradentur. Item. Emptores autem ab officio declinantes uel negligentius agentes ab officio suo remoueantur. Item ex concilio aurelianensi. De eodem.

Clerici qui ad opus sanctum adesse contempserint: secundum arbitrium episcopi ecclesiasticam disciplinam suscipiant. De eodem.

Cum autem ad ecclesiam ueniunt. corde magis quam uoce deo cantandum meminerint. Unde ieronimus in epistola ad ephesios.

Corde non uoce deum laudare debe[n]t.

Cantantes et psallentes in mentibus cordibus uestris domino. audiant hoc adolescentuli. audiant hij quibus in ecclesia psallendi est officium. deo non uoce. sed corde cantandum. Nec in tragediarum modum guttur et fauces medicamine liniende sunt. ut in ecclesia theatrales moduli audiantur.

Ab officio autem cantandi et psallendi diacones inueniuntur excepti. ne dum uocis modulationi studeant. altaris ministeria negligant. Unde gregorius.

Canendi officium sibi diacones non usurpent.

In sancta romana ecclesia dudum consuetudo ualde est reprehensibilis exorta. ut quidam ad sacri altaris ministerium cantatores eligantur. et in diaconatus ordine constituti modulationi uocis inseruiant. quos ad predicationis officium et elemosinarum studia uacare congruebat. Unde fit plerumque ut in sacro ministerio. ut dum blanda uox queritur. congrua uita negligatur. et cantor dominum ministri moribus stimulet. cum populum uocibus audacter delectet. quod de re presen

[illegible]

D. XCI

D. XCII

[illegible]

decreto constituimus, ut in sede hac sacri altaris ministri cantare non debeant, solumque euangelice predicationis officium inter missarum sollempnia exsoluant. psalmos uero ac reliquas lectiones censeo per subdiaconos uel si necessitas exigit per minores ordines exhiberi. Si quis autem contra hoc decretum meum uenire temptauerit anathema sit.

A quibus ordinandos imminens esse oporteat breuiter monstratum est. de quorum uero manibus debeant suscipere ordines facile patet. Sacerdotes enim et omnes infra episcopum constituti ab episcopo debent ordinari. Unde Martinus papa in concilio suo. **Qui ab episcopo suo non ordinantur: in pulpito non psallant uel legant.**

Non liceat in pulpito psallere. nisi qui ab episcopo ordinati sunt lectores. De episcopis autem a quibus uel in quibus locis debeant ordinari. supra diffinitum est. Nunc autem queritur de hiis qui ordinati a parrochia sua non recipiuntur. uel pro aliqua causa eas adire noluerint. an in alterius parrochia episcopale possint officium celebrare. De hiis in concilio Martini pape sic statutum inuenitur. **Sacerdotis tantum officium agat episcopus: qui in sua parrochia**

Si quis ordinatus **a non recipitur.**
episcopus contemptione populi aut per aliquam rationem non pro sua culpa in parrochiam que ei fuit tradita non ierit. Hunc honore sacerdotii oportet tantum modo contingere. ita ut de rebus ecclesie in qua conuenit nichil presumat. Sustineat autem quidquid de eo sancta synodus iudicare uoluerit.

Item ex concilio anthioceno. **De episcopo ordinato quem sua parrochia non recipit.**

Si quis episcopus ordinatus ad parrochiam cui electus est minime accesserit: non suo uitio. sed quod eum aut populus uetet. aut propter aliam causam: non tamen eius uitio prouenientem. Hic et honoris sui et ministerii particeps. dum modo rebus ecclesie ubi ministrare cognoscitur. in nullo molestus existat. quod et obseruare conuenit, quidquid synodus prouincie iudicando decreuerit.

Item ex concilio anciriano. **A sua parrochia non recepti aliis molesti esse non contendant.**

Si qui episcopi ordinati sunt nec recepti a parrochia in qua fuerant denominati noluerintque alias occupare parrochias. et uim presulibus earum inferre seditiones aduersus eos excitando. eos abici placuit. Quod si uoluerint in presbiterii ordine ubi prius fuerant ut presbiteri residere non abiciantur a propria dignitate. Si autem commouerint seditiones ibidem constitutis episcopis presbiterii quoque honor talibus auferatur. fiantque dampnatione notabiles. Item ex concilio antioceno. **Communione priuetur episcopus qui sibi commissam ecclesiam adire neglexerit.**

Si quis episcopus per manus impositionem episcopatum accepit. et ministerium commissum subire neglexerit. nec acquieuerit ire ad ecclesiam sibi commissam. hunc oportet communione priuari. donec suscepit coactus officium. aut certe de eo aliquid integre decreuerit eiusdem prouincie sinodus sacerdotum. Item ex eodem. **Sine consilio integri ordinis uacantem ecclesie episcopus non ordinet.**

Si quis episcopus uacans in ecclesiam non habentem episcopum subrepit. et sedem ipsam sine consilio integri ordinis inuaserit. et si populus quem seduxit desideret illum tamen alienum ab ecclesia esse oportet. Integrum autem et perfectum consilium dicimus illud cui metropolitanus episcopus interfuit.

Quod autem superius dictum est uigiliis subtrahentes se excommunicari iubentur. de hiis intelligendum est. qui ab episcopo frequenter moniti negligentiam suam corrigere contempnunt. Unde in concilio Martini pape. **Excommunicetur clericus qui ab episcopo commonitus matutinis uel uespertinis horis adesse neglexerit.**

Si quis presbiter aut diaconus uel quilibet clericus ecclesie deputatus si in quolibet loco fuit in quo ecclesia est et ad cotidianum psallendi officium matutinis uel uespertinis horis ad ecclesiam non conuenerit, deponatur a clero. si tamen castigatus ueniam ab episcopo per satisfactionem noluerit promereri.

Obediam autem inferiores ex ordine superioribus debent. Summo enim pontifici ea debetur ab omnibus obediencia ut nulli liceat ei con

erit. cui p actib; suis ipse minime credetur, nec in ecclesia esse poterit, qui eius cathedram deserit. Unde beatus petrus princeps apostolorum in ordinatione clementis alloquens ipsum inter cetera ait. **Cui pro actibus prauis apostolicus inimicatur communicandum non est. ut non debemus.**

Siste clemens alicui pro actib; suis iratus nos nolite expectare. ut ipse uobis dicat cum illo nolite amici esse. sed prudenter obseruare debetis. et uoluntati eius sine commonitione obsecundare. et auertere uos ab eo cui ipsum sentitis aduersum. sed nec loqui hiis quibus ipse non loquitur. ut unusquisque qui in culpa est. dum cupit omnium uestrum amicitias habere. festinet citius reconciliari ei quibus omnibus presidet. ut per hoc redeat ad salutem. cum obedire ceperit monitis presidentis. Si quis uero amicus fuerit hiis quibus non loquitur. Unus est ipse ex illis. qui exterminare ecclesiam dei uolunt. et cum corpore uideatur esse uobiscum mente tamen et animo contra uos est. et est multo nequior hostis. hic quam illi qui foris sunt. et euidenter inimicantur. Hic nam per amicitiarum speciem. que inimica sunt gerit. et ecclesiam dispergit et uastat. Idcirco ut effecta certior caritas uestra sollicitius deinceps agere studeat. et caueant ne presumptores et insideles homines ledendi fideles et beniuolos habeant facultatem. **Item gregorius. A nullo debet suscipi quem magna romana**

Maximus uero de sua **ecclesia depellit.**

Qui in tanto salonitane ecclesie clero ac plebe uno duo et sacris ordinibus inueniri fratres. scilicet et coepiscopus noster paulinus. et dilectissimus meus filius honoratus archidiaconus eiusdem ecclesie qui communicare maximo sacerdotium rapienti minime consentirent. et se sanos esse cognoscerent. Debuistis enim filii karissimi pensare ordines uestros et quem sedes apostolica repellebat repulsum cognoscere. ut prius si posset ab illatis criminibus mundaretur. et tunc ei uestra dilectio communicaret. ne preceps obligationis existeret. **Item stephanus. Non est in ecclesia qui cathedram petri non**

Qui cathedram petri super quam **sequitur.** ecclesia fundata est deserit in ecclesia se esse non confidat. **Ce** Episcopi qui apostolice ordinationi subiacent. et hanc reuerentiam debent ut singulis annis apostolorum liminibus se representent. Unde anacletus et zacharias papa. **Singulis annis apostolorum limina episcopi uisitent qui iuxta apostolice ordinationi subiacent.**

Iuxta sanctorum patrum et canonum instituta. omnes episcopi qui huiusmodi apostolice sedis ordinationi subiacent. qui propinqui sunt. annue circa idus maii. sanctorum apostolorum principum petri et pauli. liminibus representent. omni occasione seposita. Qui uero de longinquo cirographum suum impleant. Qui autem huic institutioni contemptor extiterit. preter quam si egritudine fuerit detentus. sciat se subiacere canonicis sententiis. **CR** eliqui uero in ecclesia minores maioribus semper debent subesse. Unde in sinodo sanctus siluester ait. **Minores maioribus obedientiam exhibeant.**

A subdiacono usque ad lectores **beati.** omnes subditi sint. Diacono cardinali urbis et reuerentissimo in ecclesia representanti ei honorem. Porro pontifici presbiter. presbitero diaconus. diacono subdiaconus. subdiacono acolitus. acolito exorcista. exorciste lector. lectori hostiarius. hostiario abbas. abbati monachus obsequium in omni loco representent. siue in publico siue in gremio ecclesie. **Item ex concilio parisiensi. Non sunt habendi clerici qui episcopali prouidentia non gubernantur.**

Nulla ratione clerici uel sacerdotes habendi sunt. qui sub nullius est disciplina et prudentia gubernantur. Tales namque acephalos. id est sine capite priscorum consuetudo nuncupauit. **Item de eodem.**

Qui suis episcopis non obediunt indubitanter rei et reprobi existunt. Porro tam adeo donum summi muneris excrescit. qui suis doctoribus qui recte episcopi intelliguntur libenter obediunt. **Item ex concilio clementis papa. Quid sit diaconorum officium.**

Diacones sunt tanquam episcopi oculi oberrantes et circumlustrantes cum uerecundia actus totius ecclesie obseruantes et perscrutantes diligentius si quem uideant fluctuantem periculo et proximum esse peccato. ut referant hoc ad episcopum et monitus episcopo suggerere quem ad cultum ecclesie et disciplinam eius pertinent diaconibus cura sit. **Item in eadem. de eodem.**

Sacerdotes uero diceba beatus petrus. sal

terre et mundi lumen, docens eos in splendore operum glorificare Deum patrem omnipotentem. De quibus ait Dominus: Beati estis, cum vobis maledixerint homines, et reliqua. Et iterum: Vos estis sal terre. Item Clemens presbiter omnibus episcopis.

Septem debent esse diaconi in unaquaque civitate.

Diaconi, qui quasi oculi videntur esse episcopi, in unaquaque civitate VII debent esse, qui custodiant episcopum predicantem, ne ipse ab insidiatoribus quoquomodo infestetur, aut ledatur a suis, aut verba divina detrahendo, aut insidiando polluantur, vel despiciantur, sed unitas in spirituali redoleat flore, et pax predicta labiis cum voluntate animi concordet. Item Anacletus papa.

In Deum scandalizantur qui suo non obediunt episcopo.

Ille procul dubio scandalizatur in Deum, qui recte non docet, et qui est scandalizat episcopum vel sacerdotem. Item ex concilio Neocesariensi. **De eodem.**

Diaconi VII debent esse secundum regulam, quamvis non magna sit civitas. Regule autem auctoritas ista est, quod in libro Actuum Apostolorum id insinuat.

Ex premissis patet auctoritatibus, quod diaconi non debent obedientiam presbiteris sicut episcopis prebere. Sed diaconi superbientes sacerdotibus exequari, vel potius preferri certabant. Contra quorum insolentiam multorum auctoritates emanaverunt, eorum superbiam reprimentes, atque ut sacerdotibus condignam obedientiam exhibeant decernentes. Unde Gelasius papa ait.

Sicut eorum que sunt decreta primis ordinibus utendi ... cent sibi diacones.

Diacones propria constituimus observare mensuram, nec ultra tenorem paternis canonibus deputatum quippiam temptare permittimus, et nichil horum in suo ministerio penitus applicare, que primis ordinibus proprie decrevit antiquitas. Sed absque episcopo vel presbitero baptizare non audeant, nisi predictis ordinibus fortassis longius constitutis necessitas extrema compellat; quod et laicis christianis facere plerumque conceditur. Sacri corporis erogationem sub conspectu episcopi seu presbiteri, nisi hiis absentibus, ius non habent exercendi. Item ex concilio Niceno.

Inferiores presbiteris se diaconi agnoscant.

Pervenit ad sanctum concilium, quod in locis quibusdam et civitatibus presbiteris sacramenta diaconi porrigant. Hoc neque regula neque consuetudo tradidit, ut hii qui offerendi sacrificii non habent potestatem, hiis qui offerunt corpus Christi porrigant. Sed et illud innotuit, quod quidam diacones et ante episcopos sacramenta sumunt. Hec ergo omnia amputentur, et in sua diaconi mensura permaneant, scientes quod quidem episcoporum ministri sunt, inferiores autem presbiteris habeantur. Per ordinem ergo post presbiteros gratiam sacre communionis accipiant, aut episcopo aut presbitero porrigente eis. Sed nec sedere in medio presbiterorum diacono liceat habere. Quod si hoc fiat, preter regulam probatur existere. Si quis autem post has diffinitiones obedire noluerit, a ministerio cessare debebit. Item ex concilio Laodicensi.

Diaconi honorem presbitero exhibeant et ipsi ab inferioribus honorentur.

Non oportet diaconum coram presbitero sedere, sed iussione presbiteri sedeat. Similiter autem diaconus honorem habeat a sequentibus, id est a subdiaconibus et ab omnibus clericis. Item ex eodem. **De eodem. Calicem benedicere et panem dare diacono non licet.**

Non oportet diaconum panem dare nec calicem benedicere. Item ex concilio Carthaginensi, cui papa Zozimus interfuit per vicarios.

Sic episcopis, ita et presbiteris diaconi ministrent.

Diaconi ita se presbiteri sicut episcopi ministros esse cognoscant. Item in eodem. Presente presbitero diaconus eucharistiam corporis Christi populo, si necessitas cogat, iussus eroget. Item in eodem. Diaconus sedeat iubente presbitero in quolibet loco. Item. Diaconus in conventu presbiterorum interrogatus loquatur. Alba vero in tempore oblationis et lectionis utatur. Item ex concilio Toletano IIII.

Diaconi presbiteros se superiores cognoscant.

Non nulli diacones in tantam prorumpunt superbiam, ut se presbiteris anteponant, atque in primo choro ipsi priores stare presumant, presbiteris in secundo loco constitutis. Ergo ut sublimiores se presbiteros agnoscant, tam hii quam illi in utroque choro consistant. Compagis vero calciari absque apostolica licentia diaconibus non permittitur. Sic nec mappulis absque eiusdem auctoritate

[illegible gloss]

Sim quibuslibet clericis conceditur.

Vnde Gregorius papa Iohanni episcopo Siracusano.

Absque apostolica licentia compagis diacones minime uti presumant.

Peruenit ad nos quod diacones ecclesie Cathinensis calciatis compagis procedere presumpsissent. Quod quia hactenus nulli per totam Siciliam licuit non solis tantummodo diaconibus Mesanensis ecclesie, quibus olim a predecessoribus nostris non dubitatur esse concessum, bene recolitis. Qua ergo temeritatis ausus leuiter non est attendendus. Causam autem hoc fraternitas uestra subtilitate perquirat, ut an per se uel alicuius auctoritate hoc presumpserint nobis subtiliter innotescat. Nam si negligenter ea que male usurpantur obmittimus excessus aliis uiam aperimus. Idem Iohanni Rauennati episcopo.

Mappulis clerici sine apostolica licentia uti non debent.

Illud autem quod pro utendis a clero uestro mappulis scripsistis a nostris clericis est fortiter obuiatum, dicentibus nulli hoc umquam alii cuilibet ecclesie concessum fuisse, nec Rauennates clericos uel illic uel in Romana ciuitate tale aliquid cum sua conscientia presumpsisse, nec si temptatum esset ex furtiua usurpatione sibi preiudicium generari. Sed si et in qualibet ecclesia hoc presumptum fuit asserunt emendandum. Quod non concessione Romani pontificis sed sola subreptione presumitur. Item ex regula ad rusticum Narbonensem episcopum.

Sicut sine ministerio ita sine diaconibus episcopi non uiuunt.

Diaconi sunt quos in apocalipsi legimus .vii. angeli ecclesiarum. Hii sunt septem candelabra aurea. Hii sunt uoces tonitruorum. Ministri quippe ipsorum prelati humilitate preditum, quieti, humiles, euangelizantes pacem, annuntiantes bona, dissensiones et rixas et scandala resecantes, docentes soli deo loquentes in templo, nichil penitus de mundo cogitantes, dicentes patri et matri non noui uos, sed et filios suos non cognoscentes. Sine hiis sacerdos nomen habet, non officium. Hic minister dei dicitur, quod scriptum est. Maior est qui ministrat, quam cui ministratur. Et sicut in sacerdote ministratio, ita in ministerio dispensatio sacramenti est. Sacerdotibus et propter presumptionem non licet de mensa domini calicem tollere nisi a diaconibus eis traditus fuerit. Ita tamen deus noster omnipotens uniuersa disposuit ut qui maior est se crediderit minor esse, et qui minor uidetur maior existat. Denique quod hoc uerum sit ipse perpende. Leuite componunt mensam domini. Leuite sacerdotibus cum sacramenta benedicunt assistunt. Leuite ante sacerdotes orant, ut et si distinctio locorum credatur in mundo, tamen in altari dei uideantur sibi episcopi qui superbi sunt. Diacones autem potius si humilitatem diligunt, et diaconi maiores se esse in eo quod sunt humiles recognoscant. Tunc demum ut aures habeamus ad deum clamat diaconus. Ipse predicat, ipse hortatur, populum admonet astantibus sacerdotibus uenire. Nec leuiter hanc uocem audiant, aut negligenter aspiciant, que loquitur, que pacem annuntiat. Sufficit huic ordini per dominum tantum fuisse accessum, ut non solus sacerdos in templo dei et totum agere et implere uideatur. Et infra. Nunc autem ex quo in ecclesiis sicut in Romano imperio creuit auaritia, periit lex de sacerdote et uisio de propheta. Singuli quique per potentiam episcopalis nominis quod sibi illicite absque ecclesia uendicauerunt, totum quod leuitarum est in suos usus redigunt. Nec hoc solum quod sibi assumptum est uendicant, sed cunctis auferunt uniuersa. Mendicat infelix in plateis clericus, et seruili opere mancipatus publicam a quolibet deposcit elemosinam. Qui ex eo magis despicitur a cunctis quod misere desolatus uiste putatur ad hanc ignominiam deuenisse. Solus episcopus incubat donis, solus utitur ministerio, solus uniuersa sibi uendicat, solus partes inuadit alienas, solus occidit uniuersos. Hinc propter auaritiam sacerdotum sepe odia consurgunt. Hinc episcopi accusantur a clericis. Hinc principium litis. Hinc detractionis causa. Hinc origo fit criminis. Etenim si unusquisque ita in

[illegible gloss]

hoc mundo visibili aliquid possidere
videtur. ut sua sit tamen possessione
contentus. ac res non invadat alie-
nas. nec agrum pauperis tollat.
non viduam non subvenientium alique
non famulos non fructum. quanto magis
qui ecclesie dei preest debet ita in omnibus
observare iusticiam. ut hoc solum sibi
vendicet quod sui iuris esse cognoscit.
Aliena non rapiat. Aliena non ne-
gat. equalem se ceteris exhibeat. et sit
sine hijs in ministerio non vivat. ita
in dispensatione non vivat. Certe ut
ipse noster qui visibiliter in hoc mun-
do ius alienum invadit. accusatur
a paupere dampnatur a iudice. ita
in ecclesia dei cum quisque stipendia per-
dit: clamat ad deum. exauditur
a christo. Nec differtur utriusque sententia
si non sedantur universa. Moderatio
enim dei ac pietatis solum reditum
nostrum querit ac nos cupit longa
bonitate sua salvari. si non convertimur:
si duri colli sumus si in peccatis
usque ad mortem illicite perduramus. asserit
sidue provocatum non miseretur deus.

Hoc capitulo sacerdotum avaricia
reprehenditur. diaconorum dignitas
sive officium commendatur. Sed quia ut su-
pradictum est. diaconi insolescentes
etiam presbiteris se preferendos arbitrati
sunt. eorum illorum supercilium scribit Ieronimus
ad eugenium presbiterum.

Diaconi presbiteris debent subesse.

Legimus in
Ysaia: fatuus fatua loquitur. au-
dio quendam in tantam prorupisse ve-
cordiam: ut diaconos presbiteris id est episcopis
anteferret. Nam cum apostolus perspicue
doceat eosdem esse episcopos quos presbiteros
quid patitur mensarum et viduarum
minister: ut supra eos tumidus se ef-
ferat. ad quorum preces christi corpus sanguisque
conficitur. Queris auctoritatem audi
testimonium. Paulus et thymotheus
servi ihesu christi omnibus sanctis qui sunt phi-
lippis. cum episcopis et diaconibus. Vis et
aliud exemplum in actibus apostolorum
ad unius ecclesie sacerdotes paulus ita
loquitur. Attendite vobis et cuncto
gregi in quo vos spiritus sanctus posuit e-
piscopos: ut regatis ecclesiam dei quam
acquisivit sanguine suo. Ac ne quis
contentiose in una ecclesia plures episcopos fuisse
contendat. Audi et aliud testimonium.
in quo manifestissime comprobatur
eundem esse episcopum et presbiterum. Propter hoc quod reliqui
te crete. ut que deerant corrigeres et con-
stitueres presbiteros per civitatem. sicut ego
tibi mandavi. Si quis sine crimine
est unius uxoris vir. filios habens fideles.
non in accusatione luxurie. aut non sub-
ditos. Oportet enim episcopos sine crimine
esse. quasi dei dispensatorem. et ad tymotheum.
Noli negligere gratiam que data est tibi per pro-
phetiam. per impositionem manuum presbiterii.
Sed et petrus in prima epistola. presbiteros qui
in vobis sunt precor compresbiter et
testis passionum christi et future glorie que re-
velanda est particeps. regite gregem christi.
et inspicite. non ex necessitate sed ex vo-
luntate. iuxta deum. quod quidem grece signi-
ficantius dicitur. Episcopountes. unde et
nomen episcopi tractum est. Et si parva
videntur tantorum virorum testimonia:
clangat tuba evangelica. filius toni-
trui. quem ihesus amavit plurimum. qui de pec-
tore salvatoris fluenta doctrinarum
potavit. presbiter electe domine et filiis eius.
quos ego diligo in veritate. et in alia
epistola. presbiter gayo karissimo. quem ego in veritate
diligo. Quod autem unus postea electus
est qui ceteris preponeretur. in scismatis
remedium factum est. ut unusquisque tra-
hens ad se ecclesiam christi rumperet.
Nam et alexandrie a marcho evan-
gelista: usque ad heraclam et dionisium
episcopos presbiteri ex se eligebant semper unum.
et in excelsiori gradu collocabant.
quem episcopum nominabant. quomodo si exer-
citus imperatorem faciat. diaconi autem
eligant ex se. quem industrium noverint.
et archidiaconum nuncupent. Quid
enim facit excepta ordinatione episcopus.
quod presbiter non faciat. nec altera romane ur-
bis ecclesia altera totius orbis estiman-
da est. et altera gallie et britannie. Nam
et affrica et persis. et oriens et india. et omnes
barbare nationes unum christum adorant.
unam observant regulam veritatis. Si
auctoritas queritur orbis est maior
urbe. Ubicumque fuit episcopus. sive rome
sive eugubio. sive constantinopolim.
sive regio. sive alexandrie. sive ta-
nis. eiusdem meriti est. eiusdem est et sacer-
dotii. potentia divitiarum et paupertatis
humilitas vel sublimiorem vel in-

[illegible]

feriore episcopum non facit. Ceterum omnes sunt apostolorum successores. Sed dicis quomodo Rome ad testimonium diaconi presbiter ordinatur. Quid mihi profers unius orbis consuetudinem. quid paucitatem de qua excrevit est supercilium in leges ecclesie vendicas. Omne quod rarum est plus appetitur. pulegium apud indos pipere preciosius est. Diaconi paucitas honorabiliores. presbiteros turba contemptibiles facit. Ceterum in ecclesia et rome presbiteri sedent. et stant diaconi licet paulatim crebrescentibus viciis. inter presbiteros absente episcopo diaconos sedere videam. et in domesticis conviviis benedictiones dare coram presbiteris. Discant qui hec faciunt non se recte facere audiant apostolos. Non est dignum ut nos relinquentes verbum dei ministremus mensis. Sciant diaconi quare constituti sunt. legant actus apostolorum. recordentur condicionis sue presbiter et episcopus aliud etatis. aliud est dignitatis nomen. Unde ad tytum et tymotheum de ordinatione episcopi et diaconi dicitur. de presbiteris omnino reticetur. quia in episcopo et presbiter continetur. Qui provehitur a minori ad maius provehitur. aut igitur ex presbitero ordinetur diaconus. ut presbiter maior comprobetur. in quem crescat ex parvo aut si ex diacono ordinetur presbiter. noverit se lucris maiorem sacerdotibus esse minorem. Item ex capitulo. De eodem.

Dominus noster ihesus christus rex et iudex usque ad passionis diem servavit honorem pontificibus et sacerdotibus. quamvis illi nec timorem dei nec agnitionem christi servassent. Nam cum leprosum mundasset: dixit illi. Vade ostende te sacerdotibus. et offeres donum. Humilitatem nos humilis docuit sacerdotem. adhuc appellans. quem sciebat esse sacrilegum. Item. Cum subditus passioni alapam accepisset. et ei diceretur. sic respondes pontifici: nichil ille contumeliose locutus est in personam pontificis. sed sic magis innocentiam suam tuitus est dicens. Si male locutus sum. exprobra de malo. si autem bene: quid me cedis?

Que omnia: adeo ab eo facta sunt. humiliter atque patienter. ut nos humilitatis et patientie habeamus exemplum. Docuit enim sacerdotes veros legitime et plene honorari. dum circa falsos sacerdotes ipse talis extitit. Meminisse autem diaconi debent. quoniam apostolos id est episcopos et presbiteros dominus elegit. Diacones autem post ascensum domini in celum: apostoli sibi constituerunt. episcopatus sui et ecclesie ministros. Unde si nos aliquid contra deum audere possumus: qui episcopos facit. et eos nos possunt audere diacones a quibus fiunt. Hoc autem quod de diaconorum minoritate dicitur. ubique servandum est nisi cum diaconus locum habuerit. aut proprii patriarche. aut sui metropolitani destinatus ad sententias dandas. ut litem diminuendam. vel legatus a papa capitula promulget. Unde in vi sinodo legitur.

Diaconus sacerdotibus non preferatur. nisi locum metropolitani obtineat.

Precipimus ne diaconus preemineat et in dignitate hoc est in officio quolibet ecclesiastico sit. ante presbiterum sedeat: nisi cum habuit locum proprii patriarche aut metropolitani pro aliquo tytulo. Tunc enim illius sicut locum tenens honorabitur. Si quis vero hoc tyrannice facere presumpserit a proprio gradu repulsus ultimus omnium fiat in ordine suo.

Subdiacono etiam summus patriarcha vices suas committere valet. Unde simachus papa ait.

Etiam subdiacono vices suas apostolicus committit ecclesia.

Valde necessarium esse perspeximus. ut sicut decessorum nostrorum fuit iudicium. ita unicuique persone omnia committamus. et ubi nos presentes esse non possumus. nostra per eum cui precipimus representetur auctoritas. Quam ob rem petro subdiacono sedis nostre intra provinciam siciliam vices nostras auxiliante deo commisimus. Hec enim de tuis acti

D. XCIII

[illegible]

b; dubitare possum᷒ cum deo auxi
liante toti ecclē nr̄e noscamur p̄
trimonium uel p̄rimoniū commisisse.

Legatum uero aplice sedis qui
cumq; impedierit usq; ad satis
factionem excōicetur. Vnde alexand᷑
pp̄. Excommunicetur qui legatum
sedis aplice impedire temptauit.

Si quis autem legationem īpedit.
non unius s; multorum p̄fectum
auertit. et sicut multis nocet: ita
a multis redarguendus ē. ⁊ bonorum
societate priuandus. ⁊ q: dei cām
impedit. ⁊ statum conturbat eccē.
ideo ab eius liminib; arceatur.
ab oīb; itaq; talis est cauendus.
et n̄ in communione fidelium. usq;
ad satisfactionem recipiendus.

Archidiaconi quoq; quamuis
ex suo officio clicorum uitam dilige᷑
ti examinatorē debeant inquirere.
et que inuenerint corrigenda epō
nuntiare. tn̄ sup eos dnātionem
exercere. ⁊ censū ab eis exigere ph̄i
beantur. Vn̄ in gabilocensi concil leg᷑.
Archidiaconi super presbiteros
dominationem non exerceant.

Dictum est q. in plerisq; locis ar
chidiaconi sup p̄b̄ros p̄rochia
nos quandam exercent dominationē
et ab eis censum exigunt. q. mag᷑
ad tirannidē q̄. ad rectitudinis p̄
tinet formā. Sicut enī iuxta apli sen
tentiā epi n̄ debent ee dnāntes in
clero. s; formam fcī gregis ex aīo
multomin᷒ facere hoc isti debent.
Sint itaq; contenti regularib; dis
ciplinis. ⁊ teneant p̄priam men
suram. ⁊ q. eis ab epis iniungit᷑.
Hoc p parrochias exercere stude
ant. nichil per cupiditatem
et auariciam presumentes.

Quod aū sup̄ sacerdotes iubentur
epis itaq; subditi obedire. n̄ ita intel
ligendū est. q. non liceat eis p̄
sentib; epis sacmīsteria celebrare.
Sic enī supra. lto. quidam p̄b̄ros
nolebant ab hijs p̄hibere s; q:
p̄b̄ri pontificib; quasi filij patri
b; debent obedire. baptizatos ī
crismate tange᷑ eis concedatur.
Vnde gregorius ianuario
episcopo carolitano.

Vbi epi desunt baptizatos in frontib;
presbiteri crismate tangant.

Peruenit quoq; ad nos quosdā
p̄scandalizatos fuisse. quod p̄b̄ros
tangere crismate eos qui baptiza
ti sunt p̄hibuim᷒. ⁊ nos quidem
s. ueterem usum nr̄e eccē fecim᷒.
s; si omnino hac de re aliqui contri
stantur. ubi epi desunt. ut p̄b̄ri ⁊
in frontib; baptizatos crismate
tangere debeant concedim᷒. Supra
contra. leo epc. Quamuis corepis.
Item gelasius. pp̄. P̄b̄ri ultra suū
modum tendere non presumant.

Presbiteros ultra suū modū tende
p̄hibemus. nec epali fastigio de
bita sibimet audacter assumere.
non conficiendi crismatis. non con
signationis pontificalis adhiben
de sibimet arripere facultatem.

Sed illud g̃g̃. p scandalo sedando
semel. Illud autem gelasij ⁊ leonis
usu approbante p̄ualuit. nisi forte
ubi aliquorum consuetudo hec admisit.
ut in absentia epi. extrema neces
sitate cogente. ex concessione g̃g̃. p̄s
biteri baptizatos in frontib; lini
ant. p̄hibitio uero leonis ⁊ gela
sij in eo casu intelligatur. cū epi
p̄sentes sunt. uel cum non cogit
ultima necessitas. Oleo uero sc̄ifi
cato p̄mittit᷒ eis ungē infirmos.
Vnde iacob; ait. Infirmatur quis
in uobis. inducat p̄b̄ros ecclie. q̄
orent sup eum ungentes eū oleo
in noīe dn̄i. ⁊ orō fidei saluab᷑ īfirmū.

Sed q̄r an epō liceat eodem oleo
ungere infirmos. ⁊ si in penitentib;
huiusmodi unctio sit concedenda.
De hijs ita scribit gelasius papa.
Oleo scīficato: n̄ p̄hibetur epōs tā
gē infirmos.

Illud supfluū uidetur
adiectum. ut de epō ambigatur. q.
p̄b̄ris licere non est dubium. Nam
ideirco de p̄b̄ris dcm̄ est. q: epi occu
patoīb; alijs impediti: ad omnes
languidos ire non possunt. Ceterum
si epc aut pot᷒. aut dignum ducit
aliquē a se uisitandum. ⁊ bn̄dicē.
et tangere crismate. sine cunctati
one potest. cui ē ip̄m crisma conficere.
Nam non penitentib; illud fundi
non potest. q: genus est sacramenti.

[illegible]

Nam quibus reliqua sacramenta negantur, quomodo unum genus preteritur posse concedi? Hoc igitur fiat hac ratione omnibus que tua dilectio noluit a nobis exponi; prout potuimus respondere curavimus.

Crisma vero a suis episcopis ad baptismi sanctificationem presbiteri petant. Unde in Carthaginensi concilio iiii. De eod.

Presbiteri qui per dioceses ecclesias regunt, non a quibuslibet episcopis, sed a suis, nec per iuniorem clericum, sed omni anno aut per se ipsos, aut per illum qui sacrarium tenet, ante pasche sollempnitatem crisma petant. Item Ieronimus super epistolam ad Titum. Presbiter est idem qui et episcopus, ac sola consuetudine episcopi presbiteris preesse.

Olim autem idem presbiter qui et presbiter. Et antequam diaboli instinctu studia in religione fierent, et diceretur in populis: Ego sum Pauli, ego sum Apollo, ego autem Cephe, communi presbiterorum consilio ecclesie gubernabantur. Postquam vero unusquisque eos quos baptizaverat suos esse putabat, et non Christi, in toto orbe decretum est, ut unus de presbiteris superponeretur, et scismatum semina tollerentur. Et paulo post. Sicut ergo presbiteri sciunt se ex ecclesie consuetudine ei qui sibi prepositus fuerit esse subiectos, ita episcopi noverint se magis consuetudine quam dispensationis dominice veritate presbiteris esse maiores, et in commune debere regere ecclesiam. Idem ad Rusticum Narbonensem episcopum. Coram episcopis presbiteris docere licet.

Ecce ego dico presentibus episcopis suis atque astantibus in altario presbiteros posse sacramenta conficere. Sed, ut scriptum est, presbiteri duplici honore honorentur, maxime qui laborant in verbo Dei predicare eos decet. Utile est enim benedicere, congruum est confirmare, convenit reddere communionem, necesse est visitare infirmos, orare pro infirmis vel invalidis, atque omnia sacramenta Dei complere. Nemo hinc episcoporum invidia diabolice temptationis inflatur, irascatur, si plebem intus presbiteri exhortentur, si in ecclesiis predicent, si plebi, ut dictum est, benedicant. Etenim abnuenti michi ista sic dicam: Qui non vult presbiteros facere quod iubentur a Deo, dicat quid maius est Christo? aut quid potius corpori eius aut sanguini ante ponitur? Si presbiter Christum consecrat cum in altario sacramenta Dei benedicit, benedicere populum non debet, qui Christum consecrare non timuit? Circa laicos et mulieres iubentibus nobis, o iniustissimi sacerdotes, presbiter Dei benedictionis perdit officia, amittit lingue opus, non habet licentiam predicandi, truncatus est omni parte virtutum, solum presbiteri nomen habet, plenitudinem et perfectionem que consecrationi eius competit non retentat. Quis hic, sancti, rogo, sacerdotes, honor vester est, ut dampnum gibbi inferatis? Quem cum pastoribus potentiam auferunt Deo digna diligentia, magnum quoddam et calamitas ecclesie in gregibus ad dominici patrimonii dampna conficitis. Dum soli vultis in ecclesia potentari, presbiteri negotiorum ab initio iudices esse mandati sunt, presbiteri sacerdotium interesse debere consilio.

Quando et super presbiteri, ut legimus, episcopi nominantur, sicut quidam dicitur et ad episcopum: Noli negligere gratiam que tibi data est per impositionem manuum presbiterii. Et alibi. Ad maiores natu qui nos posuit episcopos regere ecclesiam suam. Sed oderunt hoc superbi sacerdotes, in presbiteri nomine qui nolunt hoc esse quod Christus, qui discipulorum pedes lavit, qui baptizatus a Iohanne est, licet baptizandum se esse a Domino proclamaret. Quid preterea scribo vobis, ut si prioris temporis error iam non potest revocari, vel ad presens in ecclesia faciant? Quid Rome fit, quid in Affrica fit, quid in oriente fit, quid in Hispania, quid in Britannia, quid in Gallia, quid in omnibus locis ubi humanitas perseverat, quid et in celis, quid maius est ubi sedes illorum dicitur esse disposita. Item ad Nepotianum. Episcopi et clerici invicem sibi honorem exhibeant.

Esto subiectus pontifici tuo et quasi anime parentem ama. Sed episcopi sacerdotes se sciant esse, non dominos. Honorent clericos ut episcopi, clericis quasi episcopis honor deferatur. Scitum est illud oratoris Domitii: Cur ego te, inquit, habeam ut

[illegible]

D. XCVI

principem cum in me non habes: ut senatorem? Quod aaron et filios eius esse presbiterum et episcopum novimus? Unde dominus. unum templum. unum ministerium sit: recordemur. semper quod beatus Petrus apostolus precepit sacerdotibus. Pascite eum qui in vobis est gregem domini. providentes non coacte. sed spontanee secundum deum. neque turpis lucri gratia sed voluntarie. neque ut dominantes in clero. sed forma facti gregis ex animo. ut cum apparuerit princeps pastorum percipiatis immarcessibilem glorie coronam. Pessime consuetudinis est. in quibusdam ecclesiis tacere presbiteros. et presentibus episcopis non loqui. quasi eis invideant. aut eos dedignentur audire. Et si alii ut inquit apostolus paulus revelatum fuerit sedenti prior taceat. Gloria patris est filius sapiens. Gaudeat episcopus in iudicio suo: cum tales elegerit sacerdotes. Item ex concilio laudicensi.

Presbiteri episcopos non precedant. sed cum eis intrent. vel subsedeant.

Non oportet presbiteros ante ingressum episcopi ingredi. et sedere in tribunalibus sed cum episcopo ingredi. nisi forte aut egrotet episcopus. aut in peregrinationis commorando eum esse constiterit. Item ex concilio carthaginensi iiii.

Episcopus non dominum sed collegam se presbiterorum cognoscat.

Episcopus in quolibet loco residens. stare presbiterum non patiatur. De eodem.

Episcopus in ecclesia in consessu presbiterorum sublimior sedeat. Intra domum vero collegam se presbiterorum esse cognoscat. Item ex concilio martini pape.

Sine precepto episcopi presbiter nec signet infantes.

Presbiter presente domino non signet infantes: nisi ab episcopo fuerit iniunctum illi.

Illud autem honorii augusti. quod de electione summi pontificis super constituisse legitur: nullius momenti esse probatur. cum non solum de ordinibus sed nec etiam de rebus ecclesiasticis laicis legatur aliquam attributa disponendi facultas. Unde quecumque a principibus in ordinationibus vel ecclesiasticis rebus decreta inveniuntur. nullius auctoritatis esse monstrantur. Unde simachus simplicii ecclesie catholice episcopus urbis rome in sinodo residens dixit.

De rebus ecclesiasticis disponendis laicis nulla potestas relinquitur.

Bene quidem sinodus vestra ecclesiasticis legibus assecuta sub divini timore iudicii que erant statuenda diffinivit. et ad iusticie cumulum pervenit. cum sufficienter universa complectitur: nec adiectione indiget plenitudo. maxime de clericis quos amor dominationis invasit. et virginum ecclesiastice discipline fecit respuere. quorum excessus enarrare difficile est. Unum tamen quod occurrit. venerationi ordini vestro intimare non differo. Inter alia quidam scripturam que dicitur illustris memorie basilium. qui pro ecclesiastice amore subter conscripsisse refero. in qua nullus romane ecclesie interfuit. vel subscripsit antistes. per quam posset sortiri legitimam firmitatem. Nec ergo dispute inde [illegible] unde vestrum concilium iudicare potest. requiratur. et referatur in medium. ut eius lectione cognoscatis cuiusmodi possit habere substantiam.

Sancta synodus etc. Deferatur in medium. ut cuiusmodi sit. possit agnosci.

Hec cum diceret ormisda diaconus recitavit. Cum in mansoleo quod est apud beatum petrum apostolum residerent. sublimus et eminentissimus vir prefectus pretorio. atque patricius agens et vices precellentissimi regis: odoacris. basilius dixit. Quamquam studii nostri ac religionis intersit. ut in episcopatus electione concordia principaliter servetur. ecclesie. tamen ne per occasionem electionis status civitatis vocetur in dubium. admonitione beatissimi viri pape nostri simachi simplicii: quem ante oculos semper habere debemus. hoc nobis meministis sub obtestatione fuisse mandatum. ut propter illum strepitum. et venerabilis ecclesie detrimentum. si eum de hac luce transire contigit. non sine nostra consultatione cuiuslibet celebretur electio. Hoc cum legeretur: crestonius tudertine civitatis episcopus: surgens de consessu dixit.

Hoc perpendat sancta synodus ut rerum prenunciis personis religiosis. quibus maxima cura est de tanto pontifice electionem eius in suam possit redigere potestatem. quod contra canones esse manifestissimum est. Item ormisda diaconus legit dixisse.

Et ne confusionis et dispendii aliquid

venerabilis ecclesia sustinuerit. Inuitamur preter- missis nobis quoque de rebus ecclesie fuisse temptatum, cum in sacerdote uiuo superstite nichil debuisset assumi. Quare si amplitudini uestre uel sanctitati placet, incolumia omnia que ad fidem antistitis et electionem respiciunt, religiosa ueneratione seruemus. Hanc legem spiritualiter presentes, quam uobis heredibus qui ueris christiane mentis deuotione seruimus, ne unquam predium siue rusticum siue urbanum, uel ornamenta uel ministeria ecclesiarum que nunc sunt, uel que ex quibuslibet titulis ecclesiarum iure peruenerint, ab eo qui nunc antistes sub diuino iudicio electione fuerit ordinandus, et illis qui futuris seculis sequentur, quocumque titulo aut commutatione alienari liceat. Et quicumque hoc facere uoluerit, inefficax atque irritum iudicetur, sitque facienti consentienti et accipienti anathema. Maximus episcopus bleranie ecclesie dixit: Modo sancta sinodus dignetur edicere, si liceat laico homini anathema in ordine ecclesiastico dictare, aut si potuit laicus sacerdoti anathema dicere, et contra canones quod ei non competebat constituere. Dicite quid nobis uidetur: Deme liceat laico legem dare. Sancta synodus dixit: Non liceat et addidit: Lege sequentia. Hormisda diaconus legit: Ut is qui predium siue rusticum siue urbanum iuris ecclesiastici fuerit consecutus, nouerit se nulla lege uel prescriptione munitum. Sed siue is qui alienauit, siue eum qui sequetur uoluntate contrahendi huiusmodi predium alienatum retinere uoluerit, id cum fructibus restituatur; qui illud consecutus fuit. Hec cum legeret stephanus uenerabilis ecclesie episcopus surgens cum consensu dixit: Perlegatur. Hormisda diaconus legit: Qua pena placuit accipientis etiam heredes affici. In quo reclamantibus clericorum nulla libera sit contradicendi facultas. Iniquum est enim et sacrilegii instar, ut que pro salute et requie animarum suarum unusquisque uenerabili ecclesie pauperum causa contulerit aut certe reliquerit, ab his quos maxime seruare conuenerat, in alterum transferantur. Plane quecumque in gemmis uel auro siue argento necnon et uestibus minus apta usibus uel ornatui uidebuntur ecclesie, que reseruari et diu manere non possunt, sub iusta estimatione uendantur, et erogatio religiosis proficiat. Cumque lecta fuisset, laurentius episcopus mediolanensis ecclesie dixit: Ista scriptura nullum romane ciuitatis potuit obligare pontificem, quia non licuit laicis statuendi in ecclesia preter romanum papam habere aliquam potestatem, quos obsequendi manet necessitas, non auctoritas imperandi; maxime cum nec papa romanus subscripserit, nec alius secundum canones legatur metropolitani assensus. Petrus episcopus rauennatis ecclesie dixit: Scriptura que in media ecclesia uel congregatione uulgata est nullas uires habere manifestum est, quia nec canonibus conuenit, et a laica persona concepta uidetur. Maxime quia nullius in ea presulis sedis apostolice interfuisse uel propria subscriptione eam confirmasse monstratur. Eulalius episcopus siracusane ecclesie dixit: Scriptura que in sacerdotali concilio recitata est, euidentissimis documentis constat esse inualidam, primo quia contra patrum regulas a laicis quamuis religiosis, quibus nulla de ecclesiasticis facultatibus aliquid disponendi legitur unquam attributa facultas. Deinde quia nullius presulis sedis apostolice subscriptione firmata docetur. Quod si ciuilibus permitte sacerdotes inter suos comprouinciales consilio habito quicquid sine metropolitani sui auctoritate tractauerint, irritum esse debere sancti patres sanxerunt. Quanto magis quod in apostolica sede nunc ex tunc presule, qui beati petri apostoli merito per uniuersum orbem primatum obtinens sacerdotii, statutis synodalibus consueuit tribuere firmitatem, a laicis licet consentientibus aliquantis episcopis, qui cum pontifice a quo consecrantur plane preiudicium inferre non potuerint, presumptum fuisse cognoscitur, uiribus carere non dubium est, nec posse inter ecclesiastica ullo modo statuta censeri. Sancta synodus dixit: Licet secundum prescriptionem uenerabilium fratrum nostrorum laurentii, petri et eulalii, et cresconii, maximi uel stephani, nec apud nos hoc incertum, hanc scripturam nullius esse momenti. Verumtamen et si aliqua posset ratione subsistere, modis omnibus in synodali conuentu pro dilectione domini nostra sententia eneruari conueniebat et in irritum deduci, ne in exemplo remaneret presumendi quibuslibet laicis quamuis religiosis uel potentibus in quacumque ciuitate quolibet modo aliquid decerne-

de ecclesiasticis facultatibus. quarum solis sacerdotibus disponendi indiscusse a deo cura commissa docetur. Unde in vii. actione calcedonensis concilii martianus imperator dixit. inter cetera. **Imperatores ad fidem confirmandam non ad potentiam ostendendam sinodo interesse debent.**

Nos ad fidem confirmandam non ad potentiam ostendendam exemplo religiosissimi principis constantini synodo interesse voluimus. ut inventa veritate ne ultra multitudo pravis doctrinis attracta discordet. Item in eadem. Quedam capitula sunt que ad honorem nostre reverentie nobis servavimus. decorum esse iudicantes regulariter hec a nobis potius firmari per synodum. quam nostra lege sanciri. Item nicholaus papa. **Sinodali conventui imperatores esse non convenit nisi quando de fide agitur.**

Ubinam legistis imperatores antecessores vestros synodalibus conventibus interfuisse. nisi forsitan in quibus de fide tractatum est. que universalis est. que omnium communis est. que non solum ad clericos. verum etiam ad laicos et ad omnes omnino pertinet christianos. Idem. **De presulibus divinarum rerum qui humanis rebus presunt iudicare non possunt.**

Denique hii quibus tantum humanis rebus et non divinis preesse permissum est. quomodo de hiis per quos divina ministrantur. iudicare presumant. penitus ignoramus. Idem. **Nec imperator iura pontificis nec pontifex regia iura usurpet.**

Cum ad verum ventum est. ultra sibi nec imperator iura pontificatus arripuit. nec pontifex nomen imperatoris sibi usurpavit. Quoniam idem mediator dei et hominum homo christus ihesus. actibus propriis et dignitatibus distinctis. officia potestatis utriusque propria discrevit. volens homines medicinali humilitate sursum efferri. non humana superbia rursus in infernum demergi. ut et christiani imperatores pro eterna vita pontificibus indigerent. et pontifices pro cursu temporalium tantummodo rerum imperatorum legibus uterentur. quatinus spiritualis actio a carnalibus distaret incursibus. et ideo militans deo minime se negotiis secularibus implicaret. ac vicissim non ille rebus divinis presidere videretur. qui esset negotiis secularibus implicatus. Idem. **A seculari potestate pontifex prorsus nec solvi nec ligari valet.**

Satis evidenter ostenditur a seculari potestate nec solvi prorsus nec ligari pontificem. quem constat a pio principe constantino quem longe superius nominavimus. deum appellatum. cum nec posse deum ab hominibus iudicari manifestum est. Sed et theodosius minor sancte synodo scribens ephesine. primo dixit. Deputatus est igitur candidianus magnificentissimus comes strenuorum domesticorum. transire usque ad sacratissimam synodum vestram. et in nullo quidem que facienda sunt de piis dogmatibus questiones seu potius expositiones communicare. Illicitum namque est eum qui non sit in ordine sanctorum episcoporum ecclesiasticis intermisceri tractatibus. Et post pauca. Hiis itaque manifestius repertis. apparet constantinum tantum ignatium per imperialem tantummodo sententiam. nullo modo potuisse prorsus expelli. In cuius dampnatione quia presulum quoque assensus est consecutus apparet id causa esse patratum adulationis non legitime sanctificationis. Idem lodovico imperatori. **Facta pontificum imperatori iudicare non licet.**

In scripturis narratur constantinum imperatorem dixisse. Vere si propriis oculis vidissem sacerdotem dei vel aliquem eorum qui monachico habitu circumamicti sunt peccantem. clamidem meam expoliarem. et cooperirem eum ne ab aliquo videretur. In quibus ergo desideratissime fili commonemini. ut quemadmodum fide et religione. ac parilitate honoris ei adequari videmini. ita quoque humilitate ac devotione equiparari nichilominus anheletis. ita ut in nullo inferior eo sed potior inveniamini. post exempla qui talem se exhibuerit. ante talia prorsus exempla. Sed hec quidem diximus cautos vos reddere cupientes ut si de dei sacerdotibus qui vite presentis dicuntur. aliquid contigit vos

audire, que confusione pessimis mentibus ingerat. non in fratrum sed pudendos filios noe imitantes. patris tamen dedecus quo uerecundiam contegant, in affluenti quemadmodum et illi benedictione repleti, moderante domino meruerunt. Item Gregorius ad Hermannum Metensem episcopum. **Regum et principum patres et magistri sacerdotes esse censentur.**

Quis dubitet sacerdotes Christi regum et principum omniumque fidelium patres et magistros censeri? Nonne miserabilis insanie esse cognoscitur, si filius patrem, si discipulus magistrum sibi conetur subiugare, et iniquis obligationibus illum sue potestati subicere, a quo credit non solum in terra sed et in celis se posse ligari et solui? Item Gelasius papa Anastasio imperatori.

Auctoritas sacra pontificum et regalis potestas huius mundi gubernacula regit.

Duo quippe sunt imperator auguste, quibus principaliter hic mundus regitur, auctoritas sacra pontificum et regalis potestas. In quibus tanto grauius est pondus sacerdotum, quanto etiam pro ipsis regibus hominum in diuino reddituri sunt examine rationem. Et post pauca. Nosti itaque inter hec ex illorum te pendere iudicio, non illos ad tuam posse redigi uoluntatem. Talibus igitur institutis, talibusque fulti auctoritatibus plerique pontificum alii reges, alii imperatores excommunicauerunt. Nam si speciale aliquid de personis principum requiratur exemplum, Beatus Innocentius papa archadium imperatorem, quia consensit ut sanctus Iohannes Crisostomus a sua sede pelleretur, excommunicauit. Beatus etiam Ambrosius, licet sanctus, non tamen uniuersalis ecclesie episcopus, pro culpa que aliis sacerdotibus non adeo grauis uidebatur, Theodosium magnum imperatorem excommunicans ab ecclesia exclusit. Qui etiam in suis scripturis ostendit, quod aurum non tam preciosius sit plumbo, quam regia potestate sit ordo sacerdotalis altior. Hoc modo circa principium sui pastoralis scribens: honor fratres et sublimitas episcopalis nullis poterit comparationibus adequari. Si regum fulgori compares, et principum diademati: longe erit inferius, quam si plumbi metallum ad auri fulgorem compares.

Quippe cum uideas regum colla et principum submitti genibus sacerdotum, et osculata eorum dextera, eorum credunt orationibus se communiri. Item Iohannes papa in epistola Bonefacii ad Honorium episcopum. **Imperatores pontificibus debent subesse, non preesse.**

Si imperator catholicus est, quod salua pace ipsius dixerimus, filius est, non presul ecclesie. Quod ad religionem competit, discere ei conuenit, non docere. Habet priuilegia potestatis sue, que ad administrandum legibus publicis diuinitus consecutus est, et eius beneficiis non ingratus, contra dispositionem celestis ordinis nil usurpet. Ad sacerdotes enim Deus uoluit que ecclesie disponenda sunt pertinere, non ad seculi potestates. Quas si fideles sunt ecclesie sue, sacerdotibus uoluit esse subiectas. Non sibi uendicet alienum ius et ministerium quod alteri deputatum est, ne contra eum tendat abrumpi, a quo omnia constituta sunt, et contra illius beneficia pugnare uideatur, a quo propriam consecutus est potestatem. Non a legibus publicis, non a potestatibus seculi, sed a pontificibus et sacerdotibus omnipotens Deus Christiane religionis clericos et sacerdotes uoluit ordinari, et discuti, et recipi de errore remeantes. Imperatores Christiani subdere debent executiones suas ecclesiasticis presulibus, non preferre. Idem. **De eodem.**

Numquam de pontificibus, nisi ecclesia iudicare debere. Non est humanarum legum de talibus ferre sententiam absque ecclesie principaliter constitutis pontificibus. Obsequi solere principes Christianos decretis ecclesie, non suam preponere potestatem. Episcopis caput subdere principem solitum est, non de eorum capitibus iudicare. Item Gelasius papa. **Imperialis auctoritas religiose dispensationis mensuram non potest minuere.**

Sicut quiuis parua ciuitas prerogatiuam presentie regis non minuit, sic imperialis presentia mensuram dispensationis religiose non minuit. Et infra. Semper est effectum sacerdotali concilio ut de sacerdotibus iudicia prouenirent. Nam qualescumque pontifices, et si errore humanitatis aliter

D.XCVI

dente. non tamen est religionem uilta-
nus excedentes nullatenus uiden-
tur a seculari potestate posse pelli.
Item marcellus pp maxentio. Eccias
restaurare contritas non pontificis p̄
Boni principis sed boni principis est.
Hac religiosi est eccias contritas atque co-
cussas restaurare. nouasque edificare.
et dei sacerdotes honorare. atque tueri.
Vnde sanctos aplos. eorumque successores
sub diuina contestatione estimamus.
precepisse legimus. non debere fieri
persecutores nec inferri fluctuationes
nec iniurie laborantibus in agro dominico.
nec enim regni expelli dispensatores.
Hoc capitulo patenter ostendit.
quod nec imperatori nec cuilibet laico li-
ceat decernere. uel de electione pontifi-
cum. uel de rebus ecclesiasticis. Que enim
que autem ab eis constituta fuerint.
pro infectis habenda sunt. nisi sub-
scriptione romani pontificis fue-
rint roborata. Vnde illud honorii
augusti ut supradictum est. nam
non uidetur. quod contra auctoritatem sacro-
canonum de electione summi pon-
tificis decernere temptauit. Sed si-
cut ex eodem capitulo habetur: ecce pre-
cibus imperator. in presumptores ualet
decernere. sicut pro defensione fi-
dei quondam decreuisse legitur.
ne heretici aliquid nomine ecclie
possiderent. Ab ea autem non inuitati
de rebus ecclesiasticis aliquid disponen-
di non habent facultatem. Hono-
rius uero augustus. non sua auc-
toritate. sed beato bonefacio sup-
plicante ecclesiastice quieti consulere.
et certantium ambitionem puni-
re curauit. Vnde idem bonefacius
episcopus supplicationibus epistolam hono-
rio augusto destinauit dicens.
Epistola bonefacii ad honorium au-
Ecclesie mee cui deus noster gustum.
meum sacerdotium uobis res hu-
manas regentibus deputauit. nos
cura constringit. ne causis eius quam
uis adhuc corporis incommoditate
detinear. pro conuentus qui a sacer-
dotibus et clericis uniuersis et xpi-
ane plebis perturbationibus agita-
tur. apud auctores xpianissimi
principis extimentur deesse.

Si enim secus quam oportet eueniat
non uos id facere qui cuncta equa
moderatione componitis. sed nos per
nostram tacentem desidiam uide-
bimur. quod ciuitatis quietem et
eccie pacem peruertere ualeat ad-
misisse. Cum enim humanis rebus
diuine cultor religionis de non sa-
uiente preueidens nostra culpa erit.
si non id sub uestra gloria. quod enim est di-
uinis rebus semper animo propensiore
fauisse. firmo et stabili iure custo-
diatur. quod per tot annorum seriem sub
illis et principibus obtinuit. quos
nulla non religionis cura constrin-
xit. id ut liceat seruetur. et sub uestro
imperio clementie minime que sunt
illicita formidentur. Ipsa enim eccia
deuotionem tuam xpianissime im-
perator non quidem modo sermone.
sed etiam suo uenerabili appellat
affectu. Quam xpe ihc dominus
noster uere fidei rector et uerus guberna-
tor imperii. sibi uni desponsatam.
et intactam uirginem seruat. ne in
eam aliquos patiamini insidian-
tium procellarum fluctus illidi.
et quietam faciem tempestatis in-
solite timore turbari. gloriosissime
imperator et tranquillissime auguste.
Ipsa uero que uni desponsata est. uni
tamen mater eccia pietatem uestram
legatione quam suis sacerdotibus
commisit appellat presentia pre-
sentia que repetit. Vobis inquit re-
ligiosissime imperator. modo uestris
est populis. tam deo fidus: quam tibi
principi xpiano. Ecce enim inter mi-
nisteria. inter preces suas quas pro
uestra fidelitate dependit. imperii re-
stri apud quem et de cuius sede agi-
tur sancto petro. sollicitus pro re-
ligionis obseruantia uocibus cla-
mat. cum sollicita obsecrantis pe-
titione miscetur oratio. ne hos in-
nanas res solito temptatore occul-
te sollicitante semel conuulsa discor-
dia distrahit. augeretur de pluri-
bus principes xpianissime mater
eccia. nisi apud te cura esset. sua-
rum curarum. et nisi in oppressionibus
ydolorum in hereticorum correctionibus
fide tua diuino parit cultui cum

impio uro semp florente uellet.
habet refugium pium uir mansue
tudinis animum cum sue religio
nis ueneratione coniunctum. cum
quicquid religionis huic psiciat
nos agatis. et conseruatis fratribus.
et cum sacerdotibus meis probatis
simis uiris a me et ab omnibus
qui eccam faciunt legatis. quibus
prosequentibus deprecamur sce ac
religionis. ut in urbe ure mansue
tudinis hoc anno quo postulans
et annuitis: imperium statu uni
satis eccle consulatis. Rescriptum
honorii ad bonefacium papam.

Victor honorius inclitus triumpha
tor semper augustus. sancto ac ue
nerabili pp bonefacio urbis eterne.
Scripta beatitudinis ure debita re
uerentie gratulatione recepimus.
quibus recensitis egimus omnipo
tenti deo maximas gras qd sermo
nem tuam. post longum incommo
dum apiatre redditam didicimus
sanitati. Et ideo reuerentibus uiris. sa
cros apicum attestatione gaudii
nrm significamus ac petimus. ut co
tidianis orationibus apostolatus uus
studium ac uotum suum circa sa
lutem. atque imperium nostrum im
pendere dignetur. Illud autem pie
tati ure satis placuisse cognosce
qd sanctimonia tua de eccarum ac
ppli perturbatione sollicita est. que
ut aliqua ratione non possit eue
nire satis clementia nostra credidit
esse prouisum. Denique predicante
beatitudine tua id ad cunctorum
clericorum noticiam uolumus per
uenire. ut si quid forte religioni
tue qd non optamus humana
sorte contigerit. sciant os ab am
bitionibus esse cessandum. ac si duo
contra fas. et cetera. Vt supra et inf.
Vnde id conseruandum e. ut omnes
tranquillam mentem et animos pa
cificos ex serenitatis ure ammoni
tione custodiant. nec aliquid sedi
tionis conspirationibus temptare
conentur. cum certum sit nulli par
tium sua custodia profutura.

CS ine signatis apicibus non est
mos romane ecclesie undecumque le

gatione suscipe ueratur. Vnde
nicholaus papa. Romana eccla n
consueuit sine signatis apicibus
legationem undecumque suscipere.

Nobilissimus uir atque strenuus
ure sublimitatis legatus. licet
nullam eplam iuxta consuetudi
nem a uobis nro pontificio detu
lisset. licet numque aplice sedis mo
ris fuerit. absque signatis apicibus
undecumque legationem suscipe.
Nos tamen in illo uos honorantes. eius
grauitatem et eloquium illius uindi
cias cognoscentes. assertiones
nichilominus eius. et sic decuit sus
cepimus et sic honestum fuat credidim.

Que circa ordinandos sunt obs
uanda. que in eorum electione di
ligenter sunt consideranda multo
rum auctoritatibus monstrata sunt.
Sed quia ueritas rei non numque
obscuratur mutatione prouincie.
decretum est sacris ordinibus ut pere
grini nisi quinque uel eo amplius suorum
eporum fuerint commendati. cyrogra
phis non ordinentur. Vnde siluc
ster pp. in generali sinodo psidens
dixit. Nisi .v. eporum litteris desig
natum transmarinum hominem.
ad clericatum nullus suscipiat.

Nullus aliqua ratione transmari
num hominem penes nos in clericatus
gradus suscipiat. nisi .v. aut eo
amplius eporum sit designatus cyro
graphis. Item anastasius urbis
rome. epc omnibus epis. De eodem.

Transmarinos homines in clericatus
ordine nemo suscipiat. nisi .v. aut
eo amplius eporum cyrographis fue
rint designati. quia per surreptio
nem multa solent euenire. Item
gregorii romane eccle presul squil
latiano epo. iiij. De eodem.

Afros passim etiam ignaros pegri
nos ad ecclasticos ordines tenden
tes nulla ratione suscipias. Quia
afrorum alii quidem sunt manichei
alii rebaptizati sunt. peregrini uero
plurimi in minoribus ordinibus co
stituti fortiores de se pretendisse
honores sepe pbati sunt. Item ex con
cilio elibertino. Non est pmouendus ad cleri
q in pegrinatione fuit baptizatus.

Omnes qui peregere fuerint bap
tizati eo qđ eorum minime sit cog
nita uita placuit ad clerū non ee
promouendos in alios promotos.
De primatibus autem quorū
supra mentionem fecimus. queri
quem gradum in ecclesia obtine
ant. an in aliquo a patriarchis
differant. quam obediendam ar
chiepiscopi eis debeant primates
et patriarche diuersorum fuit no
minum. sed eisdem officio ab ar
chiepiscopis quotiens necesse fue
rit. ipsi ad primates appellant
Sed a primatibus ad archiepisco
pos appellari non licet. Debent
quoq; obediendam primatibus
archiepiscopi in omnibus que fu
erunt imperata ab eis. Vnde ana
cletus papa ait. Que obediencia
sit exhibenda patriarchis uel
primatibus.
Primitie multo tempore ante aduentum xpi
douisse sunt. maxime ex parte. et
postea ab apostolis et a beato de
mente predecessore nostro ipā di
uisio est renouata. et est in capi
te prouinciarum ubi dudum p
mates legis erant seculi. ac pri
ma iudiciaria potestas ad quos
qui per reliquas ciuitates com
morabantur. quando est necesse
erat. qui ad aulam imperatoz
uel regum confugere non poter
uel quibus permissum non erat
confugiebant. pro oppressionib;
uel iniuriis suis. ipsosq; appel
labant quotiens opus erat. sic
in lege eorum preceptum erat.
ipsis quoq; in ciuitatib; uel in
locis primates uel patriarchal
qui unam formam tenent. licet
diuersa sint nomina legal diuine
et ecclie ponit. et esse nusquam.
Ad quos episcopi si necesse fuerit
confugerent. eosq; appellarent
ut et ipsi nomine primatum fru
erentur. Reliqui uero metropoli
tane ciuitates que uel minores
iudices habebant. licet maiores
omnib; essent. habent metropolita
nos suos qui predictis uice obe
dirent primatibus. sicut in legib;
seculi olim ordinatum erat. qui non
primatum sed aut metropolita
nor aut archiepor nomine fruerent.
Item anicius pp Nulli nocent pri
mates. nisi q primas sedes tenent.
Nulli archiepi primates nocentur.
nisi illi qui primas sedes tenent.
quor epōs apli eorūq; successores
regulariter patriarchas l primates
esse statuerunt. nisi forte aliq gēs
deneps ad fidem queratur. cui ne
esse sit. pre multitudine primatē
statui. reliqui metropolitanos no
minent. qui alias metropoles re
nent. Item ex syl' affricano.
Princeps uel summus sacerdoti.
non appelletur prime sedis epc.
Prime sedis epc nō appellet princeps
sacerdoti. aut summ' sacerdos. aut
aliquid huiusmodi. sz tm prime sedis
epc. Vniuersalis aut nec romanus
pontifex appelletur. Vñ gregorius pp
omnib; epis. Nec romanus pon
tifex uniuersalis ē appellādus.
Nullus patriarcharū uniuersalitatis
uocabulo unq; utatur. qz si unus
patriarcharum uniuersalis dicitur.
patriarcharum nomen ceteris dero
gatur. Sed absit hoc a fidelibus h
sibi uelle quempiam arripere.
Vnde honorem fratrum suoꝝ i
minuere ex quamlibetq; parte
uideatur. Quapp cariras uā ne
minem unq; in suis et eplis uni
uersalem nominet. ne sibi debitū
subtrahat. cum alteri offert ho
norem indebitum. Item gregorius
no patriarche alexandrie. De eodē.
Cece in prefatione eple quam ad
meipm qui phibui direxist. s.
supbe appellōnis uerbum. uniu
salem me pp̄m dicēs ꝑpetuasti.
Quod peto michi dulcissima sc̄i
tas tua. ultra non fiat. qz mihi
subtrahitur qđ alteri plusq; nō
exigit prebetur. Ego uero n̄ q̄ uo
uerbis placui sz moribz. Nec ho
norem esse deputo. in quo fratres
meos honorem suum pdē agnosco.
Meus namq; est honor uniuersa
lis ecce. mihi ē honor frm meoꝝ. so
lidus uigor. Tunc ego honorat
sum cum singulis quibusq; honor

debitus non negatur. Si enim
universalem me papam sanctitas ve-
stra dicit, negat se hoc esse quod
me fatetur universum. Sed
absit hoc. Recedant verba que vanita-
tem inflant, caritatem vulnerant.

Episcopos ordinare ante
pallium acceptum nec archiepiscopo
nec primati nec patriarche licet.
Quod ex auctoritate Pelagii pape
licet unicuique evidenter datur intel-
ligi. Ait enim Pelagius papa:
Infra tres menses fidem suam ex-
ponere et pallium postulare
a romana ecclesia quisque metropo-
litanus studeat.

Quoniam quidam metro-
politanorum fidem suam secundum pris-
cam consuetudinem sedi sancte apostolice
exponere detractantes usum pal-
lii neque expetunt nec percipiunt,
ac per hoc episcoporum consecratio vidua-
tis ecclesiis non sine periculo prela-
tur: placuit ut quisque metropoli-
tanus ultra tres menses consecra-
tionis sue ad fidem suam expo-
nendam palliumque suscipiendum
ad apostolicam sedem non miserit,
commissa sibi careat dignitate,
sitque licentia metropolitanis
aliis post secundam et tertiam commoni-
tionem ecclesiis viduatis cum con-
silio romani pontificis ordinan-
do episcopo subvenire. Si vero conse-
crandi episcopi negligentia pervenerit
ut ultra tres menses ecclesia vidu-
ata consistat, communione privetur
quousque aut loco cedat, aut con-
secrandus non differat offerre se.
Quod si ultra quinque menses per suam ne-
gligentiam retinuerit viduatam
ecclesiam, nec ibi nec alibi consecrati-
onis donum percipiat, immo me-
tropolitani sui iudicio cedat.

Item Gregorius papa Brunigelde regine.
Honor pallii non detur nisi mi-
nus exigentibus et fortiter postulantibus.

Prisca consuetudo obtinuit, ut
honor pallii nisi exigentibus cau-
sarum meritis et fortiter postulan-
ti dari non debeatur. Causa-
rum vero merita accipienda sunt,
ut et is qui postulat mereatur acci-
pere, et fidei sue professione pravis una-

mento confirmet, et apostolicis decretis
atque sinodalibus statutis se obedi-
turum nichilominus caveat. Pal-
lio autem non nisi certis temporibus
et intra ecclesiam ad missarum sol-
lempnia cuiquam pene metropolita-
norum licebit. Unde Iohannes episcopus Gilib-
to agripiensi episcopo. Nisi post consuetam
fidei professionem pallium dari non debet.

Optatum tibi pallium nunc conferre
nequivimus, quia fidei tue paginam
minus quam oportebat continere conperi-
mus, cum videlicet nullam in ea
sanctarum universalium sinodorum, in
quibus fidei nostre symbolum continetur,
nec decretalium pontificum ro-
manorum decretorum secundum morem feceris men-
tionem. Sed nec illam propria subscrip-
tione munieras, nec aliquem qui
hanc viva voce dictando firmaret mi-
seras. Item Gregorius papa a regio Francorum episcopo.
Qui pallium desiderat accipere, pri-
us illicita a suis amovere per-

In ea synodo quam esse mittat.
Symoniacham heresim per fratrem et co-
episcopum nostrum Siagrium decrevimus
congregari. Sanctitatem vestram nolumus
nescire, atque eidem fratri ita pallium
quod transmisimus tribui, si prius
se permiserit illicita, que prohibuimus,
per diffinitionem sinodi a sancta ecclesia re-
movere. De qua sinodo omnem nobis
subtiliter ordinem tuam fraternitatem
volumus scriptis concurrentibus intimare,
ut ipse eius nobis sanctitas valde ex-
pressa est. Nos reddat de omnibus certiores.

Item Vigilio episcopo Arelatensi. Non
nisi ad missarum sollempnia ar-

Pallium tibi dicit uti pallio licet.
transmisimus, quo fraternitas
tua intra ecclesiam ad sola missarum
sollempnia utatur. Item Iohanni
episcopo Ravennati. De eodem.

Contra morem ecclesiasticum est, si non
patientissime toleratur, quod a no-
bis absit, et iniusta correctio est infra.
Illud frater karissime etiam non putamus ig-
notum, quia pene de nullo metropo-
litano in quibuslibet mundi partibus
sit auditum, extra missarum tem-
pus usum sibi pallii vendicasse,
et quod bene hanc consuetudinem gene-
ralis esse noveritis. Vestris nobis ma-

manifestissime significatis epistolis. quibus preceptum beate memorie decessoris nostri Iohannis pape nobis in subditis transmisistis. ad nexum continens omnes consuetudines ex privilegio decessorum nostrorum concessas vobis ecclesieque vestre debere conservari. Confitemini ergo aliam esse generalis ecclesie consuetudinem. postquam ea que geritis nobis ex privilegio vendicatis. Nulla ergo nobis in hac re ut arbitramur. poterit remanere dubietas. Aut enim omnium metropolitanorum mos a tua fraternitate servandus. aut si tue ecclesie specialiter aliquid dicis esse concessum preceptum ne a prioribus romane urbis pontificibus quod Ravennati ecclesie sunt concessa a vobis oportet ostendi. quod si hoc non ostenditur restat post hec. talia agere neque consuetudine generali neque privilegio vendicas. usurpasse te complectens. quod feceris. Et infra. Decorati pallio forsan volumus. moribus in decorum dum nichil in episcopali cervice splendidius fulget. quam humilitas. Oportet ergo fraternitatem tuam si honores suos sibi quibus argumentis stabilis posuerit. merito defendere. aut generalitatis usum ex non scripto secum. aut ex scripto privilegio se tueri. Quod si postremo nichil horum est aliis metropolitanis huius te prebere volumus presumptionis exemplum.

Privilegia quoque semper cum usu pallii debent concedi. Unde idem Gregorius Siagrio episcopo augustensi. Cum usu pallii aliqua privilegia debent concedi.

Rationis ordo omnino nos admonet: ut cum usu pallii aliqua largiri privilegia debeamus. Sed quoniam cum honoris augmento cura quoque sollicitudinis debet excrescere. ut cultum vestium actionisque ornamenta conveniant. oportet ut eximius in cunctis studiis se vestra fraternitas exerceat. et circa subiectorum actus sit vigilans. Idem Iohanni episcopo prime iustinianee ylliria. Usus pallii conceditur. et antiqua privilegia innovantur.

Pallium vobis ex more transmisimus. et vos apostolice sedis vices agere vetera innovatione decernimus.

Idem episcopis epiri. De eodem.

Scriptorum vestrorum insinuatione significantes karissimi: patefecit Andream Nichomediane civitatis episcopum deo propicio sollempniter ordinatum. cui pallium nos direxisse cognoscite. atque cuncta privilegia concessisse. que predecessores nostri eiusque predecessoribus contulerunt.

In una tamen provincia duo metropolitani esse non debent. sicut in calcedonensi concilio statutum est. Duo metropolitani in una eademque provincia esse non debent.

Pervenit ad nos: quod quidam preter ecclesiasticas ordinationes affectantes potentiam per pragmaticum factum unam provinciam in duas dividebant. et ex hoc inveniuntur duo metropolitani episcopi in una eademque provincia. Statuit ergo sancta synodus deinceps nichil tale attemptari a quolibet episcopo. Eos vero qui aliquid tale temptaverint. a suo gradu decidere.

Hactenus de electione et ordinatione clericorum tractavimus. nunc ad symoniachorum ordinationes transeamus. et ut facile liqueat. quid super hanc heresim sanctorum patrum decrevit auctoritas: causa deducatur in medium. cuius negotium et de sacerdote a symoniachis ordinatis. et de ignoranter a symoniachis electis. et de ordinationibus que per pecuniam fiunt continetur.

Expliciunt distinctiones.

Incipiunt cause

Incipit prima causa que est de diversis speciebus simonie.

habens filium obtulit eum ditissimo cenobio: exactus ab abbate et fratribus x. libras solvit ut filius susciperetur. ipso tamen beneficio etatis ignorante. Crevit puer et per incrementa temporum et officiorum ad summi sacerdotii gradum pervenit. Exinde suffragantibus meritis in episcopum eligitur. Interveniente obsequio et precibus, data quoque pecunia cuidam ex consiliariis archiepiscopi consecratur. Iste in antistitem nescius patris obsequii et oblate pecunie. Procedente uero tempore non nullos per pecuniam ordinauit, quibusdam uero gratis benedictionem sacerdotalem dedit. Tandem apud metropolitanum suum accusatus et conuictus sententiam in se dampnationis accepit.

Hic primum queritur an sit peccatum emere spiritualia. Secundo an in progressu ecclesie sit exigenda pecunia uel si exacta fuerit an sit persoluenda. Tertio an ingressum uel prebendas ecclesie emere sit symoniacum. Quarto an iste sit reus criminis quod eo ignorante pater commisit. Quinto an liceat ei esse in ecclesia et fungi ea ordinatione quam paterna pecunia est assecutus. Sexto an illi qui ab eo symoniace ignoranter ordinati sunt abiciendi an non. Septimo si renuntians heresi suscipiendus sit, et recipiendus in quali dignitate uel non.

Quod autem spiritualia emere peccatum sit multorum auctoritatibus probatur. Sicut Leo papa. Symoniaci gratiam non prestant quam uendere querunt.

Gratia si non gratis datur uel accipitur non est gratia. Symoniaci autem non gratis accipiunt gratiam. Igitur que maxime in ecclesiasticis ordinibus operatur non accipiunt. Si autem non accipiunt non habent. Si autem non habent neque gratis neque non gratis aliquibus dare non possunt. Quid ergo dant? Profecto quod habent. Quid autem habent? Spiritum utique mendacii. Quomodo hoc probamus? Quia si spiritus ueritatis testante ipsa ueritate de qua predicitur gratis accipitur, procul dubio spiritus mendacii est qui uenditur, qui non gratis accipitur uel datur. Item Gregorius Siagrio Augustensi episcopo. Inaniter sacerdos dicitur qui symoniace ordinatur.

Quicumque studet precio dato sacrum ordinem percipere sacerdos non est sed inaniter dumtaxat dici concupiscit. Item in registro. Sacerdos per pecuniam ecclesiam optinens ecclesia et honore priuetur.

Presbiter si ecclesiam per pecuniam uenaliter obtinuerit non solum ecclesia priuetur sed et sacerdotii honore spolietur. Quia altare et decimas et spiritum sanctum emere uel uendere symoniacam heresim esse nullus fidelium ignorat. Idem

Benedictio illa in maledictionem conuertitur quia ad hoc ut fiat hereticus promouetur. Idem in codice. Partem habebit cum symone qui est symoniace

Quisquis eos uehementer non execratur per pecuniam ordinatur ad hoc ut fiat hereticus promouetur. Quisquis ergo est symoniacham et neophitorum heresim pro officii sui loco uehementer [illegible] cum eo non dubitet se habiturum portionem qui prius hoc commisit piaculare flagitium. Item Gelasius papa. Symonis dampnatio dantem et accipientem

Quos constiterit non paterne inuoluit. indignos meritis sacram meatos esse precio dignitatem conuictos oportet arceri. Non sine periculo faciunt tale perpetrantes quia dantem pariter et accipientem dampnatio symonis quam sacra lectio testatur inuoluit. Item Ambrosius in libro pastorali. Anathematis sententia dampnatur qui symoniace ordinatur.

Reperiuntur nonnulli negociatores qui munus mercari uelle gratiam sancti spiritus. Dominus illis precium donant ut pontificalis

ordinis sublimitatem accipiant. obliti uerborum petri. qui dixit ad simonem. Pecunia tua tecum sit in perditionem. quia existimasti donum dei pecunia possidere. Proinde quia et usitatum est tam malum et maiorum extat mucrone frequenter succisum. nos quoque huic nullum tanto soli gentium: quod super est adhuc mitiam ferrum decernentes omnino. ut quicumque deinceps pro accipienda diuini doni dignitate. quolibet premii detectus fuerit obtulisse. ex eodem tempore se nouerit anathematis obprobrio condempnatum. atque a participatione corporis et sanguinis christi alienum. ex quo illum constat execrabile christo perpetrasse flagitium. Quod si aliquis accusator eius extiterit ille qui hunc ordinem munerum datione fuit lucratus. et susceptam honoris gradum perdiderit. et in monasterio sub perhenni penitentia trudatur. Illi uero qui hac commercium exercuerunt acceptores: si clerici fuerint: honoris sui amissione mulctentur. Si uero laici: perpetuo anathemate condempnentur. Item ex concilio calcedonensi. Dampnatur episcopus qui per pecuniam ordinationem facit.

Si quis episcopus per pecuniam ordinationem fecerit. et sub pretio redegerit spiritus sancti gratiam. que uendi non potest. ordinaueritque per pecuniam episcopum. presbiterum. aut diaconem. uel quemlibet de hiis qui connumerantur in clero promouit et dispensatorem. aut defensorem. uel quemlibet qui subiectus est regule pro suo turpissimi lucri commodo. is qui hoc attemptare probatus fuerit. proprii gradus periculo subiacebit. et qui ordinatus est: nichil ex hac ordinatione. uel promotione que est per negotiationem facta proficiat. sed sit alienus a dignitate. uel sollicitudine quam pecuniis acquisiuit. Si quis uero mediator tam turpibus et nephandis datis uel acceptis extitit. si quidem clericus fuit: a proprio gradu decidat. si uero laicus: anathematizetur. Item ex vi. sinodo. A sacerdotio sit alienus qui per pecuniam ordinatur. uel ordinat.

Qui per pecuniam aliquem consecrauit. uel ab alio consecratur alienus sit a sacerdotio. Item calixtus papa. Nec ordinari nec promoueri in ecclesia dei aliquis per pecuniam ualet.

Sanctorum patrum exempla sequentes. per officii nostri debitum inhibentes ordinari quemquam in ecclesia dei per pecuniam uel promoueri auctoritate sedis apostolice modis omnibus prohibemus. Si quis uero in ecclesia ordinationem uel promotionem taliter acquisiuit. acquisita prorsus careat dignitate. Item gregorius nazanzenus. De eodem.

Qui studet donum dei pretio mercari. in sacro ordine nulla ratione decreuimus permanere. aut reuocari posse dubium non est. talis a communione modis omnibus abscidatur. Nam spiritus sancti donum pretio comparari: quid aliud est quam capitale crimen et symoniaca heresis. quod quam detestabiliter in uiro quia tesse uendicatum sit. multorum experientia et exemplis facile apparet. Giezi: gratiam sanitatis. naaman syro uendidit. eandem gratiam sanitatis. heliseo uendicante lepra foedo amisit. Iudas omnium redemptorem uendidit. mox laqueo suspensus eandem gratiam redemptionis non obtinuit. et merito: quia nemo potest retinere quod uendidit. Simon est magus: cum eandem gratiam spiritus sancti emere uellet. dampnationis sue sententiam a petro audiuit. Pecunia tua tecum sit in perditionem. quia donum dei existimasti pecunia possidere. Dominus est ut uendentes et ementes huiusmodi gratie expertes: ostenderet cunctos pecorum per gratiam in templo diuisit. Singulariter uendentes et ementes increpans et flagellans de templo eiecit. In quo uenditores suos et emptores gratie spiritus sancti constat esse destitutos et uacuos. Quos nam christus eiecit de templo: numquid spiritus christi faciet sibi templum. Item gregorius. Symoniaci: sacerdotes esse non possunt.

Qui sacros ordines uendunt aut emunt. sacerdotes esse non possunt. Unde scriptum est. anathema danti. anathema accipienti. hec est simoniaca heresis. Quomodo ergo si anathema sunt. et sancti non sunt: sanctificare aliquos possunt. et cum in christi corpore non sunt. quomodo corpus christi tradere uel accipere possunt. Qui maledictus est quomodo benedicere potest. Idem. De eodem.

Cum liqueat hanc heresim ante omnia radice pestifera subrepisse. atque

[illegible]

in ipsa sua origine apostolica est detestatione dampnata. Cur non cauetur. cur non deprehenditur. quia benedictio illi in maledictionem conuertitur. qui ad hoc ut fiat hereticus promouetur. Item ambrosius de misteriis. Qui precio aliquem ordinat. lepram non officium confert.

Quum ordinaretur episcopus quod dedit aurum fuit. quod perdidit. anima fuit. cum alium ordinaret. quod accepit aurum fuit. quod dedit lepra fuit. Item. Cum ordinaretis. gratiam non suscepistis. quia gratuito eam non meruistis. Item de gyezi. Quid turpem sequitur. lepra mercedem. et pecunia male acquisita. corpus animamque commaculat. Vides quia tanti auctoris successio dampnatur heredis. Inexpiabilis enim est. uendentium culpa ministerii. et uindicta grauis celestis non sit in posteros. Denique moabite et ammoniti non intrabunt in ecclesiam dei. usque in tertiam et quartam generationem. tam diu scilicet. ut simplici interpretemur. donec culpam auctoris multiplicis successio generationis aboleret. Sed cum illi qui in deum errore prodolatrie deliquerunt. in quartam generationem etiam uideantur mulctari. profecto durior inueniretur sententia. qua gyezi semen usque in eternum pro cupiditate habendi prophetica auctoritate dampnatur. Presertim cum dominus noster ihesus per lauacrum regenerationem omnium remissionem dedit peccatorum. Cur ergo gyezi semen in eternum dampnatur nisi ut maior magisque generis semen intelligas. Sicut non quod filii promissionum sunt extimantur in semen bonorum. ita et qui erroris sunt. extimantur in semen malum. nam et iudei ex patre diabolo sunt. non utique carnis successione. sed criminis. Ergo omnes cupidi omnes auari spiritualem gyezi lepram cum diuitiis suis possident. et male quesita mercede non tam patrimonii facultatem. quam thesaurum criminum congregauerunt eterno supplicio. uel breui fructu. Quia ergo auctoritate leonis pape symoniaci non nisi spiritum mendacii accipiunt. secundum gregorium. apud symoniacos sacerdotium non subsistit. Benedictio eorum in maledictionem conuertitur. Manet apud eos anathema dandi uel accipiendi. cum sancti non sunt. sed nec in christi corpore consistunt.

cum sint maledicti. nec sanctificare alios possunt. nec corpus christi tradere uel accipere. non benedicere aliis ualent. secundum ambrosium. Iuliani uero obprobrio condempnantur. atque a participatione corporis et sanguinis christi alienantur. Cum accipiatur aurum. et lepra datur. Cum inexpiabilis sit culpa. uendentium ministerii secundum calcedonense concilium. nichil datur ex tali ordinatione. nichil proficere iudicatur. Secundum gelasium. Simonis dampnatione inuoluuntur. secundum gregorium nazanzenum in sacro ordine permanere. aut renouari nulla ratione possunt. Ab elyseo lepra perfunduntur. Ab petro in perditione dampnantur. a christo uero de templo eiciuntur. Quid aliud symoniacus symoniaco in sua ordinatione potest conferre. non quod innocentius de talibus hereticis testatur dicens.

Qui perfectionem spiritus sancti non habent ipsam dare non possunt.

Qui perfectionem sancti spiritus quam acceperant perdiderunt. non dare eius plenitudinem possunt. que maxime operatur in ordinationibus. quam per suam nequitiam perdiderunt. et iterum. Qui honorem non habuit. honorem dare non potuit. Nec ille aliquid accepit. quia nichil erat in dante. sed dampnationem quam habuit. per prauam manus impositionem dedit. Idem. Symoniacus per prauam manus impositionem non ascensionem sed dampnationem prestat.

Uentum est ad tertiam questionem. que pro sui difficultate longiorem exigit disputationem. Cum nos dominus ordinatos ab hereticis uulneratos per illam manus impositionem hoc capitulo ubi uulnus infixum est. medicina adhibenda est. qua possit recipere sanitatem. que sanitas post uulnus peccati secuta sine cicatrice esse non potuit. Atque ubi penitentie remedium necessarium est. illic ordinationis honorem locum habere non posse. Ita sic intelligitur. Qui inmundum tangit inmundus erit. Quomodo ei tribuetur. quod mundicia et puritas consueuit accipere. Sed econtra asseritur. eum qui honorem amisit. honorem dare non posse. nec illum aliquid accepisse. quia nichil in dante erat. quod ille posset accipere. accipientis tertium est. Certe quia non habuit dare

[illegible]

non potuit damnationem namque quam
huic per pravam manus impositionem dedit.
Ergo quia particeps est damnati fecit quod non debe-
at honorem accipere fuit, non possunt.

Sed dicitur vera et iusta legitimi sacer-
dotis benedictio auferre omne vicium quod
a vicioso fuerat invectum. Ergo si ista
est amplectenda ad ordinationem sacri-
legi atque omnium criminum rei.
Omnia per benedictionem ordinatoris emun-
da vel vicia putentur. illis auferri.
nullus sit penitentie locus. quia id
potest purgare ordinatio, quod longa sa-
tisfactio purgare consuevit. Sed nec lex
est ecclesie venientibus ab hereticis qui in illorum
lavacro baptizati sunt, per manus impositio-
nem laicam tantum tribuere communionem.
nec ex eis aliquem in clericatus
honorem vel exiguum subrogare.

Sed obicitur. Alii heretici a fide
exorbitant. Symoniaci autem etsi
gratiam spiritus sancti venalem putent, tamen a
fide non sunt alieni. atque ideo ab inno-
centio de ceteris hereticis decernitur, non
valet consequenter de illis intelligi. huic
autem ita respondetur. Symoniaci
etsi fidem tenere videantur. infidelita-
tis tamen perditioni subiaciunt. Unde beatus
ambrosius in libro de penitentia ad novatianum
scribens dicit. Symoniaci fidei in-
tegritatem non habent.

Petrus
Petrus symon magice artis consuetudine
depravatus putavit quod gratiam Christi per impositio-
nem manus, et infusionem sancti spiritus pe-
cunia compararet. ait. Non est tibi sors.
neque pars in hac fide. quia cor tuum
non est rectum coram deo. Vides quod
hunc magica vanitate blasphema-
tem in spiritum sanctum apostolica auctoritate
condempnat. et eo magis quod puram con-
scientiam fidei non habebat. Item gregorius in
registro. Symoniacus infidelis esse proba-
tur.

Cum omnis avaricia ydolorum servitus sit. quisquis hanc et
maxime in ecclesiasticis dandis hono-
ribus vigilanter non precavet infidelita-
tis perditioni subicitur etsi tenere fidem quam
negligit videatur. Item ex epistola tha-
rasii constantinopolitani episcopi missa
pape adriano. Symoniacorum heresis
ceteris dampnabiliorem esse probatur.

Eos qui per pecunias manus imposu-
erunt vel sponunt petrus divinus
apostolus cuius cathedram sortita est sanctitas vestra
tamquam symonem magum deponit. Tole-
rabilior est enim macedonii et eorum qui
circa ipsum sunt sancti spiritus impugnatorum
impia heresis. Illi enim creaturam et servum
dei patris et filii spiritum sanctum delirando fa-
tentur. Isti vero eundem spiritum sanctum suum
efficiunt servum. Omnis vero dominus quod
habet si vult vendit. sive servum sive
quid aliud eorum que possidet. Similiter
et qui emit, dominus eius volens esse quod
emerit per precium pecunie illud acquirit.
Ita et qui hanc iniquam operationem operantur
detrahunt spiritui sancto equaliter peccantes.
hiis qui blasphemaverunt dicentes
Christum in belzebub eicere demonia.
atque ut verius dicamus, iude comparantur prodi-
tori. qui iudeis occisoribus Christum ven-
didit. Cum ergo spiritus sanctus consubstantia-
lis sit Christo: eiusdem ipsi potioris crimi-
nis et procul dubio eis non est gratia spiritus sancti id est
sacerdotii sanctitas. Nam quod non acce-
perunt non habent. Ait enim petrus symoni.
Non est tibi pars neque sors in sermone
isto. quia existimasti pecunia donum
dei possideri. Nam et xxix. canonum
sanctorum apostolorum et actus eorundem et tercius et
quartus liber regnorum alienum omnino
a sacerdotio pronunciant eum. qui ali-
quando dedit vel accepit pecuniam in
aliquo tempore. sive ante manus imposi-
tionem: sive post manus impositionem
accipere non est. quandocumque accipere. Item ex
concilio turonensi. ii. Et qui dat et
qui accipit ut sacri ordines presen-
tur anathema sit.

Placuit ut
Pro ordinatione clericorum episcopi munera
nulla accipiant. sed sicut scriptum est.
quod gratis deo donante acceperunt.
gratis dent. non aliquo precio dei gratia
et impositio manuum venundetur.
Quia antiqua diffinitio patrum ita
de ecclesiasticis ordinibus statuit dicens.
Anathema sit danti et accipienti. Propterea
quia aliquanti multis sceleribus obruti
sancto altari ministrantes indigne non
hoc testimonio bonorum operum sed pro-
fusione munerum obtinent. oportet
eos non per gratiam munerum sed per diligen-
tem prius discussionem. deinde per
multorum testimonium clericos ordinari.

Ex hac auctoritate ambrosii et gregorii
patet quod symoniaci sicut et alii heretici

a fide exorbitant, et ideo de illis consequenter intelligitur. quod etiam de aliis decernitur.

Item opponitur quod prophetia donum spiritus sancti est. Hec autem in veteri testamento a sanctis prophetis vendi consueverat. Unde Saul ad Samuelem pro vaticinio expetendo non nisi cum munere ire presumpsit. Uxor etiam Ieroboam ad hominem dei non nisi cum munere accessit. Item. Christus a vidua vendita auricula servi sanavit. Exemplo itaque Saul et uxoris Ieroboam patet quod donum sancti spiritus emere vel vendere non est peccatum. Eo exemplo liquet quod spiritus sanctus et si iniuste a simoniacis venalis putetur, virtutis tamen sue non obliviscitur, nec desinit effectum sue gratie venditoribus et preceptoribus prestare. ¶ Sed de prophetia habetur in Malachia, quod reperitur solum malos tamen accepisse, et non bonos denuntians dicens: Mali prophete non bo[ni] in prophetiam vendebant.

Duces eius in muneribus iudicabant. Sacerdotes eius in mercede respondebant. et prophete eius in pecunia divinabant. et super dominum requiescebant dicentes: Nonne dominus est in nobis? non venient super nos mala. Ideirco enim propter vos Syon quasi ager arabitur, et Ierusalem ut custodia pomerii erit. Nemo ambigat Ierusalem propter scelera que in hoc capitulo leguntur fuisse subversam et populos. Poterat Petrus Simoni mago vendere quod querebat, immo poterat simulare vendere. Spiritum enim sanctum nec vendi nec emi potest. sed oblatam pecuniam cum offerente dampnavit. Nec moveat quemquam illud quod in primo regnorum libro legimus, Saulem volentem ire ad Samuelem dixisse puero suo: ad eum se ire non posse, quia panem in manu mea non est. et addit: Quarta pars sicli in manu mea est. hanc dabo viro dei, et annuntiabit viam nostram. Non enim scriptum est quod Samuel acceperit, aut quod ille obtulerit. quin potius pastum a propheta scimus eum accepisse. Stipes magis existimande sunt tabernaculi quam munera prophetie. Siclus enim xx obolos habet. Quarta pars ergo sicli v sunt oboli. nunquam igitur sacerdotes si volunt vendere prophetiam et columbas in cathedris suis proponere, quos dominus flagello subvertit, v tantum obolorum mercede sunt contenti, quia munera non parvum villarum sed v obolos accipient. Hoc ipsum sonat in tertio regnorum libro de uxore Ieroboam, ad hominem dei pergente, cum non in x panes obtulit et crustulam et vas mellis. hec magis in sumptus prophete quam munera prophetie reputanda sunt. Licet potuerint hii qui ad ariolos ire consueverunt, ex mala eorum consuetudine id ipsum de prophetis existimasse et voluisse sanctis viris offerre quod divinis offerre consueverant. Unde in libro iiii regnorum legitur, quod Elyzeus venit Damascum, et Benadab rex Syrie egrotabat. nuntiaveruntque ei dicentes: Venit vir dei huc. Ait rex ad Azael: Tolle tecum munera et vade in occursum viri dei, et consule dominum per eum dicens: Si evadere de hac infirmitate potero. Ivit igitur Azael in occursum eius, habens munera secum et omnia bona Damasci, onera xl camelorum. Sed non est credendus accepisse, sicut de eodem Elyzeo legitur, quod Naaman mundatus a lepra obtulit ei munera dicens: Obsecro ut accipias benedictionem a servo tuo. At ille respondit: Vivit dominus meus ante quem sto, quia non accipiam. Cetera enim facta penitus non acquievit. Unde in eodem.

Numquam divinatio in bonam partem accipitur. Videbantur quidem sibi esse prophete. sed quia munera accipiebant, prophetia eorum est facta divinatio. Cum ergo secundum Ieronimum boni prophete non munera prophetie accipiebant, sed stipes tabernaculi. ¶ Mali autem qui accipiebant prophetiam quam dei videbant donum, in divinatione quam diabolica est convertebant. Quid aliud colligitur, nisi quod simoniacis, quod superius dictum est. Nulla spiritualis gratia cooperatur. Cum in sacramentis neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat est aliquid, quis operatur in illis si dominus qui incrementum dat in eis non luceat. sed est ociosus. Item quod dicitur de Christo, quod sic Christus vendita auris restituit auriculam Malcho et fecit miraculum, sic spiritus sanctus vendi possit, et tamen in ipsa sua venditione gratiam suam operari. Non valet hec similitudo. Non enim hec operatio spiritus sancti spiritualis in prophetis mercimoniis emarcet quod Christus gessit corporali cura misericordiam. ad

[illegible]

exemplum patientie. Sicut enim omnis falsa est similitudo, cum creditur posse vendi ut Christus creditur, et ut Spiritus Sanctus posse crucifigi, quod impossibile est, potest et intelligi, ut a similitudine non recedamus. Quod sic Christo venditus non venditori vel ementi, sed eis qui nescientes aderant dona sue gratie contulit, pro quibus in cruce et supplicavit; sic quoque Spiritus Sanctus non vendenti vel ementi, sed his qui de manibus eorum ignorantia ducti sacramenta dominica accipiunt, sue gratie effectum largitur, prout habetur.

Item obicitur quod et si malum est ecclesiastica emere, tamen sepe sinistra principia ad felices perveniunt exitus, ut Iacob per supplantationem pervenit ad benedictionem, ut seges que leprosa manus serit, munda tamen metitur, ut ex adulterio conceptum pulchra soboles nascitur. Sic et pecunia que per simoniam acquiritur felicem exitum habet, cum pauperibus erogatur. Sed nichil horum simoniachis patrocinatur. Unde Leo papa ad Mauros episcopos. *Que malo inchoantur principio non bono peragantur exitu.*

Principatus quem aut seditio extorsit, aut ambitus occupavit, et si moribus atque actibus non offendit, ipsius tamen initii sui exemplo est perniciosus, et difficile est ut bono peragantur exitu que malo inchoata sunt principio. Item Gregorius Antiocheno episcopo. *Non superedificatur bonum opus ubi Christus fundamentum non est.*

Cum Paulus dicat: fundamentum aliud nemo potest ponere preter id quod positum est, quod est Christus Iesus, consequenter placet, quia ubi Christus non est fundamentum, nullum boni operis est superedificium. Item de Siagrio episcopo. *Non potest fieri elemosina ex pecunia a symoniace acquisita.*

Non est putanda elemosina si pauperibus erogatur vel dispensetur, quod ex illicitis rebus acquiritur, quia qui hac intentione accipit male, ut bene dispenset, gravatur potius quam iuvetur. Unde et certum est quia si monasteria vel sinodochia vel quid aliud ex pecunia que pro ordinibus sacris datur construantur, non proficit mercedi. Ne ergo sub obtentu elemosine cum peccato aliquid studeant accipere, prohibet scriptura dicens: Hostie impiorum abhominabiles sunt, que offeruntur ex scelere.

Quicquid vero in dei sacrificio offertur ex scelere, omnipotentis dei non placet iracundiam, sed irritat. Unde rursus scriptum est: Honora deum de tuis iustis laboribus. Qui ergo male tollit, ut quasi bene porrigat, constat sine dubio quia deum non honorat. Unde quoque per Salomonem dicitur: Qui offert sacrificium de substantia pauperis, idem est ac si victimet filium in conspectu patris. Quantus autem sit dolor patris perpendamus, si in eius conspectu filius victimetur, et hinc facile cognoscitur quantus apud deum dolor exasperatur, quando ei sacrificium ex rapina tribuitur. Minus ergo declinandum est sub obtentu elemosine peccata simoniace heresis perpetrare. Nam aliud est propter commissa peccata elemosinas facere, aliud propter elemosinas peccata perpetrare. Et post pauca: Quisquis ergo sacerdotium non ad elationis pompam, sed ad utilitatem adipisci desiderat, prius vires suas cum eo quod est subiturus onere metiatur, ut si est impar abstineat, et ad id cum metu, et cum se sufficere existimat, accedat. Item Theodorico et Theobaldo regibus Francorum. *Medelam nullam omnibus pastor symoniachus prebet.*

Fertur simoniaca heresis, que prima contra dei ecclesiam diabolica supplantatione subrepsit, et in ipso ortu suo zelo apostolice ultionis percussa atque dampnata est, in regni vestri finibus dominari. Cum in sacerdotibus fides sit eligenda cum vita. Si vero vita deest, fides meritum non habet, beato Iacobo testante qui ait: Fides sine operibus mortua est. Que enim valeant esse sacerdotis opera, qui honorem tanti sacramenti convincitur obtinere per premium? Et post pauca. Hinc est quod non solum in ordinatoris et ordinati animam letale vulnus infigitur, verum et excellentie vestre regnum episcoporum culpa, quorum magis intercessionibus iuvari debuerat, pregravatur. Si vero non dignus sacerdotio creditur, cui non actionis merita, sed premiorum copia suffragatur, restat ut nichil sibi in ecclesiasticis honoribus gravitas, nichil defendat sibi industria, sed totum auri prava amor obtineat. Et dum vitia honore remunerantur, in locum

[illegible]

...ultoris is qui forte fuerat ulciscendus. adducitur. atque hunc sacerdotem non sentit. sed potius petit iudicantem.

Ulcerato enim pastore quis curandis ouibus adhibebit medicinam. aut quomodo pro plebe orationis clipeo tuetur. qui iaculis hostium sese feriendum exponit. aut qualem fructum de se producturus est. cuius grauiter peste radix infecta est.

Maior ergo metuenda est locis illis calamitas ubi tales intercessores ad locum regiminis adducuntur. qui dei in se magis iracundiam prouocant. quam per semetipsos placare debuerant.

Cum ergo secundum leonem simonia non bono pagatur exitu. Secundum gregorium. Nullum boni operis sequitur edificium. non est putanda elemosina que ex precio simonie erogatur pauperibus. ulnerato pastore medicina non adhibetur. curandis ouibus infecta uel infructuosa radice fructus non producitur. maior etiam calamitas in futuro metuitur. de tam sinistro principio. quis felix exitus speratur? Unde augustinus ait. Simoniacorum sacramenta effectu gratie

Sicut eunuchus sunt carent.

Sicut ioseph comparatur. ita qui gratiam mercantur. uiuum semen non habent. sectis uel sicciis genitalibus. Sic quoque in hiis sacrificiis qui semper per lxx annos babilonice captiuitatis sub aqua uixere. extinctus est anthioco iasoni uendente sacerdotium. quod significauit ignem spiritus sancti non lucere in simoniacis sacramentis. Quid in hiis similitudinibus uir augustinus notare uoluit. Nisi quod sacramenta simoniacorum sicut et ceterorum hereticorum licet et sint uera. quantum ad formam. inania tamen et falsa sunt. quantum ad effectum. cum non possint in cordibus hominum gignere uel accendere celestem gratiam. Sed obicitur illud augustini contra hereticos

Siue bonus siue malus sit minister. pariter deus effectum gratie

Si iustus fuit minister. confert.

Sepulto eum cum paulo. qui gloriam suam non quesiuit dicens. Ego plantaui. apollo rigauit. deus autem incrementum dedit. Qui uero superbus minister fuit. cum zabulo computatur. sed non contaminatur donum christi. quod per illum purum fluit transit ad fertilem terram. Spacio quod lapis est aquam fructum ferre non potest. et per lapideos canales transit aqua ad areolas. et in canali lapideo nichil generatur. sed ortis plurimum fructum affert.

Spiritualis uero uirtus sacramenti. ut lux pura ab illuminandis excipitur. et si per inmundos transiens: non coinquinatur. Idem ad uincentium donatistam. De eodem.

Ex catholica ecclesia sunt omnia sacramenta dominica que sic habetis et datis. sicut habebantur et dabantur. priusquam inde exiretis. Idem ad donatistas. De eodem.

Sic autem deus adest sacramentis et uerbis suis per quoslibet administrentur. quod sacramenta et uerba recta sunt. sicut mali homines quibus nichil prosunt. ubique prosit sunt. ut intus et foris. Item.

Nec foris ergo nec intus quisquam. qui ex parte diaboli est. potest in se uel in quolibet maculare sacramentum quod christi est. Idem ad clementium. Sacramenta que non mutantur catholicis et hereticis communia probantur.

Sacramenta que non mutastis sic habetis approbantur a nobis ne forte cum uestram prauitatem corrigere uolumus. illis sacramentis que in ministris uestris uestra prauitate deprauata non sunt. sacrilegam faciamus iniuriam. neque saul depriuauerat unctionem quam acceperat. cui unctioni dauid pius sepius exhibuit tantum honorem. Idem ad donatistas. De eodem.

Sicut fidei ueritate non fide recipiunt. nec eorum baptismate replentur. sic et illa que scismatici et heretici non aliter habent. nec aliter agunt. quam uera ecclesia dum ad nos ueniunt. non emendamus. sed potius approbamus. Idem contra petilianum. Non fugiuntur sacramenta a quocumque ministrentur.

Neque in homine bono aliqua sacramenta dei fugiamus. neque in homine malo. Idem in libro de baptismo. Hominum malicia sacramenta non prophanantur.

Nonne sodomite ethnici erant. id est gentiles. peiores ergo iudei quibus dominus dicit. Tolerabilius erit sodomitis in die iudicii. quam uobis. Et quibus propheta dixit. Iustificastis sodomam. id est comparatione uestra iusta facta est.

Tunc quando in ideo sacramenta diuina que apud iudeos talia erant, quales et ipsi erant. Que dominus ipse quoque suscepit, et ad ea celebranda leprosos quos mundauerat misit, et ea Zacharie ministranti angelus astitit, eumque in templo sacrificantem exauditum esse nuntiauit. Nec tamen eadem sacramenta et in bonis hominibus illius temporis erant, et in malis peioribus quam sunt et ethnici, quam quidem et in malicia Sodomitis plane sunt; tamen illa sacramenta in utrisque erant, integra erant et diuina. Nam et ipsi gentiles si quid diuinum et rectum in doctrinis suis habere potuerunt, non improbauerunt sancti uiri, quamuis illi per suas superstitiones et idolatriam et superbiam ceterosque prauos mores detestandi essent, et nisi corrigerent diuino iudicio puniendi. Idem. **Sacramenta mali habere possunt, licet inuisibilia opera spiritus sancti habere non possint.**

Multe autem operationes sunt spiritus sancti, quas idem apostolus cum quodam loco commemorasset ita conclusit: Omnia autem hec operatur unus atque idem spiritus, diuidens propria unicuique prout uult. Cum igitur aliud sit sacramentum quod habere et Simon magus potuit, aliud operatio spiritus que et in malis hominibus fieri solet, ut in Saule, aliud operatio eiusdem spiritus quam nisi homines boni habere non possunt, id est caritas: quodlibet heretici et scismatici accipiant, caritas tamen que operit multitudinem peccatorum proprium donum est catholice unitatis et pacis, nec donum eius est in omnibus, quia nec omnes sunt eius. Idem. **Licet sacramenta mali ministrent, remissionem peccatorum non**

Remissionem peccatorum auari non **prestent.** [R]dant. que per orationem, id est per columbe gemitum datur. Quicumque baptizati sunt ad eius pacem illi pertinent quibus datur. Non enim raptoribus et feneratoribus dicit dominus: Si cui dimiseritis peccata, dimittuntur illi; si cui tenueritis, tenebuntur. Foris quidem nec ligari aliquis potest nec solui, ubi non sit qui aliquem ligare possit aut soluere. Sed soluitur qui columbe non habet pacem, siue aperte foris sit, siue intus esse uideatur.

Si ergo sacramenta in modum lucis ab inmundis coinquinari non possunt, sed in more puri fluuii per lapideos canales ad fertiles areolas perueniunt. Patet quod simoniaci sacramentum unctionis sibi quidem inutiliter et perniciose habent. Aliis autem utiliter et salubriter eandem unctionem administrant. Sicut ergo uera sunt sacramenta hereticorum quantum ad formam, ita sunt uera et non inania quantum ad effectum. Sed notandum est quod sacramentorum alia sunt necessitatis, alia dignitatis. Quia necessitas non habet legem, sed ipsa sibi facit legem. Illa sacramenta que saluti sunt necessaria, quia iterari non possunt, cum sint uera, auferri uel amitti non debent, sed cum penitentia rata esse permittuntur. Illa uero sacramenta que sunt dignitatis nisi digne fuerint administrata, ita ut digni digne a dignis non promoueantur, dignitates esse desinunt, non ut minuatur ueritas sacramenti, sed ut cesset officium administrandi uel loco uel tempore uel promotione loco, ut ait Leo papa. **De his qui a pseudo episcopis ordinantur.**

Si qui a pseudo episcopis ordinati fuerint, potest rata haberi talis ordinatio, ita ut in eisdem ipsi perseuerent. Alias inanis habenda est talis ordinatio. ~

Ecce aliquis a pseudo episcopis ordinatur, si locum sue ordinationis mutauerit, uana est et sine administratione. Talis erit ordinatio Christi, ut ait Innocentius de ordinatis a Bosone heretico. **Quod pro necessitate conceditur, eadem cessante cessat.**

Quod pro necessitate temporis statutum est, cessante necessitate debet pariter cessare, quod urgebat, quia aliud est ordo legitimus, aliud usurpatio.

Ergo aliquis alio tempore ab eo qui Bosoni sit similiter ordinatus, cessabit ab administratione que pro necessitate illius temporis fuit permissa.

Item de promotione ut ait Leo. **Qui ab hereticis redeunt sine spe promotionis in suis ordinibus recipi possunt.**

Si quis heretice communionis contagione se maculauerit, hic in magno

dubitatio habetur. si adepta omni spe promotionis: in quo inveniuntur ordine permaneant.

Certe si clericus vel ordinatore vel quolibet sacramento heretici communicat: cessatio a promotione vix in suo ordine perseverat. Non est enim de hoc sacramento: ut de ceteris. Cetera enim vel ad culpas abluendas dantur. ut baptismus et penitentia. vel pro culpis non merentibus ad horam negantur. ut eucharistia que in articulo mortis: penitenti et de nephariis peccatis accedit. hoc solum non solum pro culpa: sed etiam pro infamia interdicitur. etiam pro immunita mundicie sue. vel intrinsece. vel extrinsece. perfectionis prerogativa: ut bigamus vel vidue maritus. vel illiteratus. vel corporis qualibet parte viciatus denegatur. quibus tamen baptismus. vel eucharistia non negatur. Potest etiam talis cuncta sacramenta administrare. quod istud solum non valet conferre. Unde ait idem leo.

De episcopis qui consecrant. quem consecrare non licet.

Si quis episcopi talem consecraverit sacerdotem. qualem esse non liceat. et si aliquo modo dampnum proprii honoris evaserint: ordinationis tamen ius: ulterius non habebunt. nec illi umquam sacramento intererunt. quod immerito prestiterunt. Ecce apparet quoniam honoris periculum evadant. ut cetera sacramenta sacerdotaliter administrare permittantur. Ab hoc solo non modo pro heresi vel qualibet maiori culpa: sed etiam pro negligentia removentur. In quibus omnibus sollicite notandum est. quod sacramentum sacerdotalis promotionis pre ceteris omnibus magis accurate et digne dandum vel accipiendum est. quia nisi ita collatum fuerit. eo designetur esse ratum. quod non fuerit rite perfectum. Cetera enim sacramenta unicuique ipsis se dantur et unicuique talia fiunt. quali corde vel conscientia accipiuntur. Istud solum non ipsis solum: sed ipsis alios datur. et ideo necesse est: ut vero corde mundaque conscientia quantum ad se sumatur. quantum vero ad alios: non solum sine omni culpa: sed etiam sine omni infamia: propter fratrum scandalum. ad quorum utilitatem: non solum ut prosint: sed etiam ut prosint. sacerdotium datur. Unde ieronimus in michea propheta.

Symoniaci rei sunt infidelitatis eorum qui a se scandalizantur.

Hi quoscumque se scandalizantur. hec assecuti sunt ordinacionis et vitam eorum in scandalum ipsi exponentes rei fiunt infidelitatis eorum qui scandalizantur.

Ceterum enim quia ad hoc eliguntur. ut presint ceteris sic preordinantur dignitate. sic preminere debent sanctitate. Alioquin cur ceteris prefuerunt. quod nulla meliorum gratia a ceteris assumuntur. Unde Symachus papa laurentio mediolanensi episcopo. Sic honore ita et sciencia. quisque precellit. computandus est. eligere debet.

Ut precellat scientia et scientie qui honore prestantior est. Patet ergo illud augustini sacramenta videlicet christi. per hereticos ministrata: suo non carere effectu. non de omnibus generaliter intelligi: sed de sacramento baptismatis. Unde augustinus ait. Baptismus sive per bonum sive per malum ministretur. reiterari non debet.

Dedit baptismum iudas. non est baptizatus post iudam. Dedit iohannes et baptizatum est post iohannem. quia quod datum est a iuda: baptismus christi est. quod a iohanne. iohannis erat. Non iudam iohanni: sed baptismum christi etiam per iude manum datum. iohannis baptismo recte preponimus. Item. Quos iudas baptizavit: et cetera. Sic ergo quos baptizat ebrius homicida. adulter christus baptizat. Item. Sacramentum esse tam magnum est: ut nec ab homicida administrante polluatur. Idem contra donatistas. De eodem.

Sicut ungeri video eum in dicitur. ergo hereticus dimittit. peccatum est iuste baptizat. sic et ego ungeo eum dico. quod avarus religionis simulator: peccata dimittit. si per vim sacramenti: sic ille. et ille: si per meritum suum: nec ille nec ille. Illud vero sacramentum et malis hominibus ministrantibus christi esse cognoscitur. In corpore autem unice columbe immaculate: nec ille nec ille invenitur. ut si cuius manus esset arida: verum quidem esset membrum: quod vivis sui sanguine inefficax esset. et mortuum. sic et fides cum sit vera: tamen sine operibus mortua est. Item. Sicut in heresi baptizatus. in nomine sancte trinitatis. non fit tamen templum dei: si ab heresi non discesserit. quoniam neque in avaricia in eodem nomine baptizatus. fit templum dei. si ab avaricia non recedit. que est ydolorum servitus. Ex hiis itaque apparet baptisma quod ab hereticis tribuitur. virtute sua conferre remissionem peccatorum. Sed augustinus in libro de baptismo contrarium dicens.

[illegible]

Baptisma Christi et si nulla perversitate vio
letur apud hereticos tamen caret effectu.

Etiam corde tardiores intelligunt
baptisma Christi nulla perversitate dan
tis vel accipientis posse violari. Sed
quia aliud est sacramentum ab effectu
sacramenti, cum eos qui in ipsa unita
te ecclesie perdite vivunt, constat remis
sionem peccatorum nec dare nec habere posse.
Quia non malignus sed bonus filius
datus est. Sicut diuinis sermo peccata
dimittuntur, cum remittantur: retineb
tur. Patet igitur hereticos tamen dare vel acci
pere sacramentum baptismi. Item ex verbis
domini: de blasphemia spiritus. Corpora
lia sacramenta que portant et celebrant
etiam segregati ab unitate corporis Christi
formam habere pietatis possunt.
Virtus vero invisibilis et spiritualis
ita in eis esse non potest. Quemadmo
dum sensus non sequitur membrum
quod amputatur a corpore. Item Ambrosius
in libro de initiandis rudibus: De cons.
Non sanat baptisma perfidorum, non mundat
sed polluit. Quia in diluuio aquarum
ad deum non approximabunt. Quia per
apostolum dicitur: Quicquid ex fide non est peccatum est. Et
ipsis quod faciunt, et quibus faciunt non solum non
prodest: sed ad iudicium est. Item Leo papa ad Ni
cetam episcopum. Per manus impositionem confirme
tur qui ab hereticis baptismum accipiunt.
Hy qui ad baptismum ab hereticis acceperunt.
cum antea baptizati non fuissent. so
la sancti spiritus inuocatione per impositionem
manus confirmandi sunt. Quia formam
tantum baptismi sine sanctificationis virtute
sumpserunt. Et hanc regulam ut scitis
servandam in omnibus ecclesiis predicamus.
ut lauachrum semel initum nulla
iteratione violetur. dicente apostolo.
Vnus dominus. una fides. unum baptisma.
Cuius ablutio. nulla reiteratione
temeranda est. Sed ut diximus sola
sanctificatio sancti spiritus inuocanda. ut quod
ab hereticis nemo accipit a catho
licis sacerdotibus consequatur.
Sed notandum est quod heretici ut Arria
ni et Sabelliani quorum alii in equa
litatem: alii in discretione perso
narum contradicunt baptisma non in forma
ecclesie sed sue perversitatis ministrabant.
De hiis spiritualiter Ambrosius locutus
est dicens. Non sanat baptisma perfidorum et cetera.

Vnde et rebaptizentur et reordinentur. Vn
in niceno concilio statutum est. Rebap
tizentur et reordinentur qui de pau
lianistis et cataphrigis ad ecclesiam redeunt.
Siquis confugerit ad ecclesiam catholi
cam de paulianistis et cataphrigis
statutum sit rebaptizari eos omni
no debere. Si qui vero clerici erunt
apud eos siquidem inculpati fuerint.
et irreprehensibiles rebaptizandi
sunt. rursus et ordinentur ab episcopo
ecclesie catholice. Si vero examinati
minus apti fuerint deprehensi: depo
ni eos oportet. Similiter et circa di
aconos. et de omnibus qui in eodem clero
inveniuntur. eadem forma servabitur.
Item Innocentius papa. Paulianiste
in nomine patris et filii et spiritus sancti minime bap
tizant. nec apud istos de unitate po
testatis divine. hoc est patris et filii et spiritus sancti
questio aliquando commota est. et cetera.
Alii formam ecclesie in baptizando
servant. sed dum ab eis baptizantur
qui in heresi vel scismate eis communicant.
sacramentum quidem baptismi ab eis acci
piunt. virtutem vero non consecuntur.
quoniam sine fide nullus consequi potest.
Vnde de domino dicitur quod in patria sua non
poterat facere signum propter incredulita
tem eorum. Item Augustinus in omelyis super Iohannem.
Dum verbum accedit ad elementum fit sacramentum.
Detrahe verbum. quid est nisi elementum.
aqua nisi aqua. Accedit verbum
ad elementum: et fit sacramentum.
Vnde ista tanta virtus aque ut
corpus tangat. et cor abluat nisi
faciente verbo. Non quia dicitur:
sed quia creditur. Nam et in ipso verbo aliud
est sonus transiens: aliud virtus manens.
De hiis etiam qui in heresi vel scismate
baptizantur. scribit Augustinus ad Pe
trum diaconum dicens. Extra ecclesiam
baptizati perniciem sibi accumulant
Firmissime si ad ecclesiam non redierint.
tene. et nullatenus dubites extra
ecclesiam baptizatis si ad ecclesiam non
redierint. baptismo cumulari perniciem.
Tantum enim valet ecclesiastice societatis
communio ad salutem. ut baptismo non salve
tur. cum ipsi non datur: ubi opor
tet ut detur. Idem.
Inutilia sunt dona que preter
unitatem ecclesie habentur.

[illegible]

Teneant unitatem fratres karissimi propter unitatem. Et qui facit miracula: nichil est. In unitate erat populus Israel, et non faciebat miracula. Preter unitatem erant magi Pharaonis, et faciebant similia Moysi. Populus Israel, ut dixi, non faciebat miracula. Qui erant saluandi apud Deum: qui faciebant miracula, an qui non faciebant miracula? Petrus apostolus resuscitauit mortuum. Simon magus fecit multa. Erant quidam christiani, qui non poterant facere que faciebat Petrus, nec que faciebat Simon, sed tamen inde gaudebant, quia nomina eorum scripta erant in celo.

Item Leo ad Nicetem episcopum. **Baptisma semel traditum non est reiterandum.**

Hanc regulam seruandam in omnibus hereticis predicamus, ut lauachrum semel initum nulla iteratione uioletur, dicente apostolo: Vnus Deus, una fides, unum baptisma. Cuius ablutio nulla reiteratione uiolanda est, sed sola Spiritus sancti sanctificatio inuocanda, ut quod ab hereticis nemo accepit, a catholicis sacerdotibus consequatur.

Nemo in heresi uel in scismate constitutus intelligendus est. Ceterum sicut fidei integritate et animi puritate de manu hereticorum aliquis in forma ecclesie baptisma accepit. Tunc implebitur illud Augustini: Per lapideum canalem aqua fluit ad areolas et cetera. Spiritualis uirtus sacramenti et cetera. Vnde idem Leo papa in libro de blasphemia Spiritus sancti. **Etiam per malos boni**

Spiritus sanctus in ecclesia **colliguntur.**

Ecclesia est in isto tempore, quo uelut granum cum palea excutitur, sic operatur, ut nullius confessionem ueram aspernetur, nullius simulatione fallatur, atque ita reprobos fugiat, ut etiam per illorum ministerium probos colligat.

Certe quoniam baptisma ab hereticis est sua uirtute accipitur, cui tamen necessaria est administratio, ut nec etiam a paganis datum possit reiterari. Vnde in ecclesiastica hystoria legitur, quod Alexander episcopus Alexandrine, cum Petri sollempnia celebraret, post expleta misse sacramenta, uidit super horam maris puerorum ludum imitantium, ut fieri solet, episcopum et gerentium ea que in ecclesia mos est geri. Mox eos ad se perducimus, et quid egisse peteruntur, et illi rei ordinem pandunt. Baptizatos ad se quosdam cathecuminos confitentur, et Athanasium puerum qui illis fuerat episcopus simulatus. Vbi ex responsis eorum uidit secundum religionis nostre ritum cuncta constare statuit cum illis. Quibus integris interrogationibus et responsionibus fuit aqua infusa: iterari baptismum non debere, sed adimpleri ea que sacerdotibus mos est. Vnde Ysidorus ait. **De his qui per ignorantiam ordinantur, antequam baptizentur.**

Si quis per ignorantiam ordinatur antequam baptizetur, debent ab eo baptizati rebaptizari, et ipse ulterius non ordinetur. Sed Romanus pontifex non hominem iudicat qui baptizat, sed Spiritum Dei subministrare gratiam credit baptismi, licet paganus sit qui baptizat.

Quod autem cetera sacramenta ab hereticis ministrari non possunt, testatur Ieronimus in Aggeo propheta. **Non placet Deo sacrificium quod ab hereticis offeruntur.**

Sacrificium hereticorum omnium est in conspectu meo, dicit Dominus. Omne quod fecerint quod michi obtulerint, uel uota, uel pro salute, uel pacifica, uel pro peccato, uel holocausta, siue elemosinas, siue ieiunia, siue corporis castitatem, contaminata erunt in conspectu meo. Quamuis enim uideantur sancta esse ea que offeruntur, tamen quia tractata sunt ab illo qui pollutus est in anima: polluuntur in omnia.

Item in Amos propheta. **De eodem.**

Odit Dominus sacrificia hereticorum, et a se proicit, et quotiens in nomine eius aggregati fuerint: detestatur eorum fetorem et claudit nares suas. Idem in Osee propheta.

Illi offerunt panem sacrilegum. **De eodem.**

Et dant elemosinas, et sectari uidentur humilitatem, quam ego sincere fiant holocausta, non recipio. Cum autem sciam dicta delinquentium frustra truncato capite fidei cetera membra se habere iactant. Idem in epistola ad Galathas. **Sine fide et caritate nec euangelium habet, nec plurimi alii.**

Marchion et Basilides, et cetere bona. Hereticorum pestes non habent Dei euangelium, quia non habent Spiritum sanctum, sine quo humanum fit euangelium quod docetur. Nec putemus in uerbis scripturarum esse euangelium, sed in sensu, non in superficie, sed in medulla, non in sermonum foliis, sed in radice rationis. Idem.

Vide quantum bonum est caritas. Si in martyrium fecimus, ut nostras uelimus ab omnibus honorari reliquias, et si opinionem

[gloss illegible]

uulgi sectantes intrepidi sanguinem fuderunt, et substantiam nostram usque ad mendicitatem propriam dedimus. Haec ergo pro nobis tam premium quam pena debetur, et perfidie magis contumacia, quam cotona uictorie. Item ex concilio Laudicensi.

Hereticorum benedictio maledictio est.

Non oportet hereticorum benedictiones accipere, quoniam magis sunt maledictiones, quam benedictiones. Item ex concilio Martini pape. Neque cum

hereticis neque cum scismaticis oratur.

Non liceat aut clericis aut laicis ex licentia ab hereticis eulogias accipere, quia magis sunt maledictiones, quam benedictiones, neque liceat aut cum hereticis aut cum scismaticis orare. Item Leo papa ad Anatholium Constantinopolitanum episcopum.

Extra ecclesiam non uera sacrificia

In ecclesia Dei, que corpus Christi est, ea sunt. Alter nec rata sunt sacerdotia, nisi in perpetrate sue naturae uerus pontifex nos reconciliet. Idem Leoni Augusto.

Impiorum manibus omnia diuina sacra

Manifestissimum est per se subducunt. Crudelissima et insanissima uesania in Alexandrina sede omnium celestium sacramentorum lumen extinctum, intercepta est sacrificii oblatio, defecit crismatis sanctificatio, et parricidalibus manibus impiorum omnia sese subtraxere misteria. Item beatus Ciprianus in I epistola contra hereticos. Sacramenta extra

ecclesiam ministrari possunt, salutem

Si quis inquid uero conferre non possunt. de ecclesia heretica presumpserit exire, a semetipso dampnatus est, cum huiusmodi, secundum apostolum, nec cibum quidem sumere debemus. Declaratur hoc in libro Regnorum, ubi cum Iuro Dei ad Ieroboam missus esset, qui peccata sua exprobraret, atque ultionem futuram predicerat, panem apud illum edere et aquam bibere prohibitus est. Quod cum non custodisset, diuina sententia mox rediens, morsu leonis in itinere interiit. Audebit quisquam dicere sacramentum salutare, et gratiam celestem commune cum hereticis esse posse, cum quibus nec ecclesiasticus cibus nec secularis potus debet esse communis? Constat autem oleum non baptizari unguentum sanctificari, et eucharistiam sacri apud illos omnino non posse, ubi spes nulla est, et fides falsa, ubi omnia per mendacium geruntur. Nam hereticus

more simiarum, que cum homines non sint, formam humanam imitantur, multum ecclesie catholice et auctoritatem sibi et ueritatem uendicat, cum ipse in ecclesia non sit. Benedicit cum a Deo sit maledictus, uitam pollicetur cum sit mortuus. Deinde inuocat blasphemus, sacerdotium amministrat prophanus, ponit altare sacrilegus. Ad hec omnia accedit et illud malum, ut antistes diaboli audeat eucharistiam facere, cum nec sacrificari oblatio illic possit, ubi Spiritus sanctus non sit, nec cuiquam Dominus per eius preces et orationes prosit, qui Dominum ipse uiolat. Si enim qui ecclesiam uiolant, ethnici et publicani habentur, multo magis rebelles et hostes falsa altaria et illicita sacerdotia, sacrificia sacrilega, et omnia adulterina fingentes, inter ethnicos et publicanos necesse est ut computentur, quos constat esse a caritate et unitate ecclesie catholice recessisse. Ergo omnia quecumque faciunt heretici, carnalia sunt et inania, et falsa, ita ut nichil eorum que illi gesserint, a nobis probari debeat; non statim suscipienda sunt et assumenda que iactant in Christi nomine, sed que geruntur in ueritate. Quomodo autem perficere que aguntur aut impetrare aliquid illicitis conatibus a Deo possunt, qui contra Deum quod eis non licet moliuntur? Quare qui hereticis et scismaticis patrocinantur, censura diuina in eorum plantatur facinore, et penis non solum duces et auctores, set et participes destinari, nisi se a communione malorum separauerint, dicente Domino per Moysen: Separamini a tabernaculis istorum hominum durissimorum, et nolite tangere de omnibus que sunt in eis, ne simul pereatis in peccatis eorum. Et quod comminatus Dominus per Moysen fuerat, impleuit, ut quisquis se a Chore et Dathan et Abyron non separasset, penas statim pro impia communione solueret. Sic et per Oseem prophetam Spiritus sanctus testatur, dicens: Sacrificia eorum tanquam panis luctus, omnes qui comedunt ea contaminabuntur, docens scilicet et ostendens omnino cum auctoribus et fautoribus suis coniungi, qui fuerint peccato eorum contaminati. Item Augustinus. Vera sacrificia non nisi in fide ecclesie celebrantur.

[gloss illegible]

Extra catholicam ecclesiam locus veri sacrificii non est. Item Gregorius in tercio libro dialogorum ait de Ermengillo rege Leovigildi filio. De manu hereticorum communio non est accipienda.

Superveniente paschalis festivitatis die, intempeste noctis silentio ad eum perfidus pater arrianum episcopum misit, ut ex eius sacerdotis manibus sacrilege consecrationis communionem perciperet, atque per hoc ad patris gratiam redire mereretur. Sed vir Deo deditus arriano episcopo venienti exprobravit ut debuit, eiusque a se perfidiam dignis increpationibus repulit. Item Innocentius papa cap. vii. Sacerdotes hereticorum ex honoribus non digni habentur.

Arrianos preterea ceterasque huiusmodi pestes, quia eorum laicos conversos ad dominum sub ymagine penitentie ac Spiritus sancti sanctificatione per manus impositionem suscipimus, non videntur clerici eorum cum sacerdotio aut ceterum ministerii suscipiendi esse dignitate. Quibus solum baptisma ratum esse permittimus, quod utique in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti perficitur, nec Spiritum sanctum eos habere ex illo baptismate illisque misteriis arbitramur. Quoniam cum a catholica fide eorum auctores discederent, perfectionem Spiritus quam acceperant amiserunt, nec dare eis plenitudinem possunt, que maxime in ordinationibus operatur, quia per impietatis sue perfidiam fidem Domini perdiderunt. Propterea quia fieri non potest, ut eorum prophanos sacerdotes dignos ex honoribus arbitremur, quorum laicos imperfectos ut dixi ad sancti Spiritus percipiendam gratiam cum penitentie ymagine recipimus. Item legitur. Qui tetigerit inmundum inmundus erit. Quomodo ei tribuetur quod inmunditia et spurcitias consueverat accipere et cetera. Quoniam preceptis sancti Spiritus penitus quomodo honorem debeat accipere inveniri non possumus. Ex eo autem quod manus impositio taliter percipitur non sacramentum ostenditur esse. Unde Augustinus de baptismo in libro tercio. Manus impositio non est sacramentum [illegible]

Manus impositio sicut [illegible] ratio baptismus repeti non potest. Quid enim aliud est nisi oratio super hominem? Cum ergo Innocentius sola baptismata hereticis rata esse permittat, cum Gregorius sacrilegam eorum consecrationem arrianorum. Cum Cyprianus quecumque ab hereticis fuerint carnalia et inania et falsa iudicet. Cum Ieronimus omnia que ab eis offeruntur oblata contaminata in conspectu Domini asserat. Cum Leo extra ecclesiam nec rata esse sacerdotia nec vera esse sacrificia testetur; patet quod sacramenta ecclesiastica preter baptisma ut supra dictum est ab hereticis ministrari non possunt. Sed obicitur illud Ieronimi ad Luciferianum. Qui in baptismo sanctus est et ad altare peccator.

Sicut ipse est qui baptizat, ita ipse est qui sanctificat. Unde oro te ut aut sacrificandi licentiam ei tribuas cuius baptisma probas, aut reprobes eius baptisma quem non putas esse sacerdotem. Neque enim fieri potest ut qui in baptismo sanctus est sit ad altare peccator. Sed hoc de peccatore tamen catholico non heretico intelligendum est. Qui quicquid cum fide pro officio suo facit, licet indignus, tamen divina gratia cooperante ratum esse creditur. Alioquin si de hereticis dictum intelligatur, ipse contrarius sibi esset cum dicat in Osee. Sacrificia eorum et cetera. Et alibi in persona Domini. Unde idem in Osee. Benedictionibus hereticorum Deus maledicit.

Maledicam in benedictionibus vestris. Hoc est quicquid a vobis benedicetur, per me erit maledictum. Hoc ergo intelligendum est de heretico. Illud autem ad Luciferianum de peccatore ecclesiastico. Unde Augustinus ait in libro de corpore Domini. Boni et mali sacerdotes eque Christi corpus conficiunt.

Intra catholicam ecclesiam in misterio corporis et sanguinis Domini nichil a bono maius, nichil a malo minus perficitur sacerdote, quia non in merito consecrantis sed in verbo perficitur creatoris et virtute Spiritus sancti. Si enim in merito sacerdotis esset, nequaquam ad Christum pertineret. Nunc autem sicut Christus ipse est qui baptizat, ita ipse est qui per Spiritum sanctum suam efficit carnem et transfundit in sanguinem. Credendum est enim quod in verbis Christi sacramenta conficiantur. Cuius potestate creantur in principio eius utique verbo recreantur ad melius. Idem in libro ii contra epistolam Parmeniani.

[illegible]

Omnia sacramenta cum obsint indigne tractantibus et indigne sumentibus; prosunt tamen per eos digne sumentibus. sicut et verbum dei. Unde dicitur. Que dicunt facite. que autem faciunt: nolite facere. Idem in tractatu epistole iohannis.

De hiis qui sanctis male utuntur.

Prophetavit saul rex malus cum persequeretur david persequeretur. Non ergo se iactent. qui forte sine caritate habent sanctum munus dei. sed videant quale testimonium habituri sunt cum deo. qui sanctis non sancte utuntur. Ex hiis ostenditur quod dicturi sunt in iudicio. In nomine tuo prophetavimus. quibus non dicetur. Minime sed non novi vos et cetera. Spiritum ergo prophetie dicendi sunt habuisse non meritum. Item in aggeo propheta. Quod sanctificatur non tam sanctificatur ex hostiis: quam propterea qui peccato polluuntur.

Propterea altari tuo extructo et domo mea diruta: hostias tu affers in altari. et videtur eius sanctificari te putas. Scio quoniam sanctum quidem est quod offertur in altari. sed non tam sanctificaris ex hostiis: quam ex mortuis operibus polluis. Item augustinus in libro de verbis domini.

Contra spiritum sanctum verbum dicit qui cum ex dispersione nunquam redierit.

Ita sit verbum contra spiritum sanctum. cum ex dispersione ad congregationem numquam venitur. que ad peccata remittenda accepit spiritum sanctum. Ad quam congregationem et si per malum clericum sed tamen catholicum ministrum reprobum et fictum. si aliquis accesserit corde non ficto. in ipso spiritu sancto operatur. remissionem peccatorum. qui in sancta ecclesia ita operatur. ut reprobos fugiat et tamen per eorum ministerium: probos colligat. Item in sermone de remissione peccatorum.

Non meritis hominum sed virtute spiritus sancti peccata remittuntur.

Et evidenter peccata remittuntur. Ostendit dominus a spiritu sancto quem donavit fidelibus suis dimitti peccata. non meritis hominum quodammodo sanctificari. Accipit spiritum sanctum et continuo subiecit. Si cui dimiseritis peccata remittuntur ei. hoc est. spiritus sanctus dimittit. non vos. Proinde: sic is qui sacerdos in ecclesia videtur est tamen extra ecclesiam et extra corpus cuius caput est christus. si ei hostiarius non aperit. ita non ideo est extra ecclesiam et non est de corpore. si quis pastoris per iudicium expellitur foris esse. Item ambrosius de sacramentis.

Deus non merita personarum sed sacerdotum officia considerat.

Cum scriptura dicit quod ad preces ierobaal ignis descendit de celo. et rursus precante helya missus est ignis. qui sacrificia consumeret datur intelligi. quod deus non merita personarum considerat sed officia sacerdotum. Ignis ille visibiliter mittebatur. ut crederent. nobis invisibilis operatur qui credimus. Credo ergo adesse dominum ihesum invocatum precibus sacerdotum. qui ait. Ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo: ibi sum in medio eorum. Item gregorius

Non vita sacerdotum sed virtute divina sacramenta sanctificantur.

Multi secularium hominum est plus sacerdotum vitam quam suam discutiunt. in magnum contemptoris divinorum sacramentorum crimen incurrunt. Magna enim trabe: vulneratos habentes oculos cautique negligentes festucam tenuem in aliorum conspiciunt oculis. Quam dum incaute festinant avellere: erroris in foveam dilabuntur. Minus quidem considerantes quod non eos sacerdotum vita [illegible] lederet. si ipsi divinis bonis sacerdotum ammonitionibus aurem accomodarent. Sed dum ypocritarum more plus illorum famam quam propriam vitam vel vite negligentiam diiudicant. spernunt sancta monita et spiritualia dona. Unde fit ut non solum ab eis dei respuant. sed quod est deterius divina et misteria contempnant. ut nec corporis domini nec sanguinis domini nostri ihesu christi eorum ministerio confectam assumant. Putantes hanc minus esse sanctificatam. si illorum fiat officio. quorum vita eorum oculis videtur ignobilis. Heu in quam magnum laqueum incidunt. ut divina et occulta misteria plus ab aliis sanctificata posse fieri credant. Cum unus idemque spiritus sanctus in ecclesia diffusa per totum orbem terrarum incomprehensibiliter ea misteria. et occulte atque invisibiliter et operando sanctificet. et benedicendo benedicat. Misterium namque fratres ob hoc dicitur. quod secretam et reconditam habeat dispensationem. Sacrifi

[illegible]

[illegible]

cũ autẽ: qͥ sacrũ sciñ. q̃ꝛ per mistica ↄsecratur p nobis in memoriã dñice passionis. Sacramẽtũ uero ẽ in aliq̃ celebratõe: cũ res gesta ita fiat. ut aliquid significare accipiam᷑ qđ sc̃e accipiendum ẽ. Sunt aũ sacramẽta: bapm̃. crisma. corp᷑ ⁊ sanguis. que ob id sacramẽta dicunt᷑. q̃ꝛ sub tegumẽto corporaliũ rerũ. diuina uirtus secretius salutẽ eorũdẽ sacramẽtorum operat᷑. Vñ a secretis uirtutib; l' sacris sacramenta dicunt᷑. Que iđ fructuose penes ecclãm fiunt. q̃ꝛ scs̃ in ea manẽs sp̃c: eundẽ sacramẽtorum latent᷑ opat᷑ effectũ. Cuius panis ⁊ calicis sacramentum: grece eucaristia dicit᷑ latine bona gratia interpretat᷑. ⁊ quid melius corpe ⁊ sanguine xp̃i. Sunt ergo p bonos siue p malos ministros intˢ ecclãm dispensentur. Sacrũ tñ est. q̃ꝛ sp̃c. s̃. mistice ille uiuificat. q̃ q̃ndã aplico in tp̃e uisibilib; apparebat opib;. Nec bonorum meritis dispensatorum amplianť. nec malorum attenuantur. Quia neq; q̃ plantat ẽ aliquid: neq; q̃ rigat. s; qui incrementum dat deus. hoc de corpe ⁊ sanguine dñi nr̃i ihũ xp̃i hoc ẽ de baptismate. sentiendum est. et tenendũ ẽ. q̃ꝛ diuina uirtus secretius opatur in eis. ⁊ diuine solũmodo ẽ h uirtus. sine potestas. ñ humane efficatie. Polluunt᷑ itaq; panẽ. i. corp᷑ xp̃i. qñ indigni accedunt᷑ ad altare. et sordidi mundũ sãguinẽ bibunt᷑. ⁊ inf.

Maledicũ inquit. be. n. hẽ hijs q̃ nũc meis posituris bñdictionib;. seu quicq̃d a nobis bñdicit᷑. l' qñ ñ bñdicitur sc̃is ex uero corde. l' q̃ꝛ qui iniq agit. bñdicunť ab eis. adulantur q; peccatorib; dum ñ diuites sunt. Itẽ fabianus pp̃. orientalib; ep̃is. Non sacerdotum uitam: sed que docent et ministrant considerare debemus.

Significatus insup plerosq; attendere multos in ip̃is honorib; ecclasticis: ñ ↄgruent᷑ uiue sermonib; ⁊ sacramentis q̃ p eos ip̃so ministrantur. O miseros hoĩes q̃ hos intuendo xp̃m obliuiscunt᷑. q̃ ⁊ multo ante p̃dixit. ut legi dei potius obtemperent᷑. quã imitandi uideant᷑ ille: q̃ ea q̃ dicunt ñ faciunt. ⁊ tradiťoẽ suñ toleraňs usq; ĩ finẽ ⁊ euãgelizantum cũ ceteris misit.

[illegible]

[illegible]

Nam apli talem ~~hanc~~ ↄsuetudinẽ non habuerunt. nec habendam docuer᷑. Itẽ nicholaus papa. michaeli imperatori. De eodem.

Non quales sacerdotes dñi. s; quid de dño loquatur: ẽ nob magnopere pudendũ. nec in uicarijs bi petri apli nob ẽ attendendum quid sint. S; quid p correctõe ecclãrum. quid pro salute urã satagant. Nec n' illos inferiores dicens scribis. ⁊ phariseis sedentib; sup cathedrã moysi: de q̃b; dñs p̃cepit dicens. Quecũq; dixerint uobis facite: scdm̃ opa eorum nol' facẽ. Ergo imperator ↄsidera. si illos dixit audiendos. qui sup cathedrã moysi sedebant: q̃nto potius q̃ sup cathedram petri residentẽ. ec existimas obaudiendos. Itẽ aug᷑. ↄ̃ petiliani. Sacerdotis immundicia sacramentum dominus declarant non polluit.

Dñi uno ceu hominũ. eađ sacramenta sumentũ ñ obesse mundis aliquorum inmundicia. Petilianus dixit. Et si quisq̃ carmina sacerdotis meminerit tenent. numquid inde sacerdos ẽ. q. orẽ sacrilego carmen publicat sacerdotis. Aug᷑. Ita: istud dicis. q̃ modo q̃ram᷑. quid sit uerus sacerdos. ⁊ ñ q̃đ sit uerum bapm̃. Vt enim sit quisq; uerus sacerdos oportet ut ñ solum sacramento. s; iusticia q̃q; induatur. sicut scriptũ est. Sacerdotes tui induant᷑ iusticia. Qui enĩ solo sacramẽto est sacerdos: sic fuit pontifex caýphas psecutor unius et uerissimi sacerdotis. q̃muis ip̃e uerax ñ est: q̃ dat tñ uerum est. q̃ꝛ ñ dat suũ s; dei. Itẽ ecclesses male uestre ⁊ pigri corde. Si ergo aplš nescio cuius alienigene testimoniũ q̃ uerũ comprt. ⁊ ip̃e attestatus ẽ. cur nos ap̃ quemcq; inuenim᷑ qđ xp̃i ẽ. et uerum ẽ. ⁊ si ille ap̃ q̃ inuenitur. puisus ⁊ fallax ẽ. Non discernimus ppter uiciũ q̃ homo hr̃ ueritatẽ q̃ ñ suã s; xp̃i. ⁊ dñs uerũ sacramẽtum est hoc sic ille ait. Testimoniũ h uerũ ẽ. Nãq̃đ iđ dicimus: ⁊ ip̃e homo uerax est. q̃ꝛ dñs sacramentũ h uerũ est. Vobis autẽ necesse ẽ. ut semper errantis q̃ndiu ppt᷑ hominum uicia dei sacramenta uiolatis. aut uos

[illegible]

ppē dei sacrāmēta: q̄ m nob̄ uiolare
uolum. ꝛ uñ salmatus sacrilegiū
assume putamus Ire. Baptismi
ḡ purus: ab impuritate l' immun
dicia ꝓfectus. siue dans siue acci
piens: omino distincta ē. Item.
Mentio sacrāmēt dei: nich obēt
mores malos hominū. quo illa l'
ñ sunt. l' minus sancta sunt. Item.
Si ñ habebat saul sacrāmū sēctita
tem. Quid in eo dando uendebatur.
Si aut̄ habebat innocentiā. quare
innocentem pseq̄batur. Nam cum
ppē sacrāmēta unctionē. ꝛ honora
tur ministrum. ꝛ uendicatur occisū.
et q̄ uel panniculū ex eius ueste
abscidit. pcusso corde trepidauit.
Ecce saul non habebat innocentiā.
et ñ habebat scīam ꝛ ñ uite sue.
Nam ꝟ sine innocentia ñ potest:
sꝫ sacrāmēta dei q̄d ꝛ in malis hōi
bꝫ sēm est. Ire. Nos aū dñs ma
le cuiq; fi sacrificiū. quali' accē
dit ut offerat. ꝛ quali' accedat ut su
mat. ꝛ eos de sacrificijs alui man
ducare. qui ad illud tales accedunt:
quales ꝛ illi sunt. Imo si offerat
deo malus. ꝛ accipiat inde bonus.
male cuiq; est. qualis quisq; fuit.
q̄ ꝛ illud sequit est. Omia mun
da mundis. ꝓ hanc scīam tenui
cam ꝛ catholicam. ꝛ nos optam sa
crificia: ñ eius pollui si fēa eius
displicebant nobis. Nam unde pa
nis illius. panis luctus erat. sub
cuius inquinatiōe uoa affricta
lugebat. Sꝫ panē luctus omnib;
nob̄ q̄mune oīum utiñ malum
sanctus facit. Ire. Gras ago
deo. q̄ tandē ꝓfessus es posse male
uocatū nomē xp̄i. ad aliorū sa
lutē. ꝛ si a peccatorib; innocetur.
Hinc ergo intelligendū est. cū
xp̄i nomen innocetur. non obesse
aliorū saluti: aliena peccata. Item
in libro psalmorū. Et per malum
ministrum uota dei ad eos perue
nire: qui cum fide acceperunt.

Xp̄e quid fecit nobis qui tuā tāta patientia permulcet. ut ei primā eucharistiā ꝓfectam manib; suis. ꝛ ore ꝓmendam. sic
cetis aplis tradēs. Quid nobis
fecit xp̄e. q̄ eundē traditorē suū
quem diabolū nōiauit. q̄ ante
traditionē dñi. nec locutus dñi
cis fidem potuit exhibere cum
ceteris discipulis ad p̄dicandū
regnum celoꝝ misit. ut monstra
ret dona dei pueniē ad eos qui cū
fide acciperent: et si talis sit p quē
accipiunt: qual' undas fuit. Ire. gg.

Sacrāmēta non nocet malicia epi.

Non nocet malicia cui: neq; ad bap
tisma infamis: neq; ad ꝓfectū
nē ecce. q̄ bapa a deo datur. ñ ab
hoīe uenit. Sic ꝛ eucharistia ꝛ alia
quecūq; in altari ponunt. ñ ab
hoīe sꝫ a deo sēctificatiōe accipiūt.
Sed obiciunt illud ieron' in so
phonia. Nō tuba sꝫ mitra sacerdotalia
sacerdotes qui eucharistiā consecrāt.
sanguinē dñi ꝑpetuo
dunduntur. impie agunt in legem x:
putantes eucharistiā impeditis ui
bus fieri. non uti & necessariam ēt
omnimodo sollempnē oratiōnē. ꝛ ñ sac
dotū mitra. De quib; dr. Sacerdo
tum quacūq; macula fuit. ñ accedat
offerre oblationes dño. Ire aliorū ꝓp.

Tanto facilius sacerdotes exaudiūt q̄n
ipsi sacer. ap̄ dñm sunt digniores.

Idotes p ꝑplo impellant. et populi
peccata comedunt. q̄ pabꝫ suis ea
delent atq; ꝓsumunt. Q̄ quanto
digniores fuerint: tanto facilius
in necessitatib; p quib; clamāt
exaudiunt. Item gelasius ꝑp. et
ꝑdio epō. Non adest spūus sanct⁹
sacramentis: que per criminosos
Sacrosāta religio ministrantur.
Sī catholicā tenet disciplinā. tan
tam sibi reuerentiā uendicat. ut ad
eam quilib; ñ pura ꝓscia ñ audeat
peuenire. Nam quomodo ad diuni
ministeriū ꝓfectiones celestis spūs in
uocatus aduenit. si sacerdos: q̄ eū
adesse deprecat. criminosis plenus
actionib; reprehenditur. Ire. gg. i regist.
Manus immunda tangi coinquinat
Necesse est ut mū non mundet.
Nisi sit manus. que diluere sordes
curat: ne tacta quecq; cōtagio mēbra
si sordida sequens lutum teneat.
Scriptū namq; est. q̄ iudam mi
sterijs nasa dñi. dñi ꝛ enim nasa

ferunt: quia peremptorum animas ad inferiora perducendas in aversionis sue exemplo susceperunt. Item Augustinus. Eque servandum est verbum Dei et corpus Christi.

Interrogo vos fratres vel sorores dicite michi: quid vobis plus esse videtur: corpus Christi an verbum Christi? Si vere vultis respondere: hoc dicere debetis quod non sit minus verbum Dei quam corpus Christi. Et ideo quanta sollicitudine observamus, quando nobis corpus Christi ministratur, ut nil ex ipso de manibus in terram cadat: tanta sollicitudine observemus verbum Dei quod nobis erogatur, dum aliud aut cogitamus aut loquimur, de puro corde depereat, quia non minus reus erit, qui verbum Dei negligenter audierit, quam ille qui corpus Christi sua negligentia in terram cadere permiserit.

Item. Neque enim potest id rite offerri, nisi per sacerdotem sanctum et iustum, nec nisi ab eis accipiatur quod offertur pro quibus offertur, atque id sine vitio sit, ut pro viciosis mundandis offerri possit. Hoc certe omnes cupiunt, qui pro se offerri sacrificium Deo volunt. Cum vita sacerdotum eucharistie necessaria esse dicitur, non consecrationis sed effectu intelligendum est. Non enim effectum salutis conferre eis quem vita faciunt indignum. Potius completur in eo illud apostoli: Qui manducat et bibit indigne, iudicium sibi manducat et bibit. Ergo etiam eos qui ex verbo oblatione sacrificii se putant mundari posse, non cessantes impie agere in lege Domini, intelligitur illud esse dictum etc. Quod vero sacerdos etiam si malus sit, tamen pro officio sue dignitatis gratiam transfundat hominibus, testatur Augustinus in libro questionum veteris et novi testamenti.

Sacerdotes nomen Domini invocant. Dominus autem benedictionem prestat.

Dictum est a Domino in Numeris ad Aaron. Vos ponite nomen meum super filios Israel. Ego Dominus benedicam eis, ut gratiam traditam per ministerium ordinatis transfundat hominibus, nec voluntas sacerdotis obesse aut prodesse possit, sed meritum benedictionem poscentis. Quanta autem sit dignitas sacerdotalis officii vel ordinis, hinc advertamus. Dictum est autem de nequissimo Caipha interfectore salvatoris inter cetera. Hoc autem a semetipso non dixit, sed cum esset pontifex sacerdotum anni illius prophetavit.

Per quod ostenditur spiritum sanctum gratiarum non personam sequi aut digni aut indigni, sed ordinem traditionis, ut quamvis aliquis boni meriti sit, non tamen possit benedicere, nisi fuerit ordinatus, ut officii ministerium exhibeat. Dei autem est effectum tribuere benedictionis.

Quod vero per hereticos sacramenta dignitatis ministrata dicuntur carere effectu, improbatur auctoritate Anastasii pape, qui ordinationem Achatii, quamvis heretici, ita ratam approbat, ut et eis quos post dampnationem suam baptizavit vel ordinavit, in nullo eum personam nocuisse asserat, sed hoc eum illicite et non canonice, immo contra decreta suorum predecessorum et successorum fecisse probat Felix et Gelasius, qui Achatium ante Anastasium excommunicaverunt, et Hormisda, qui ab ipso Anastasio tertius eundem Achatium dampnavit. Unde et ab ecclesia romana repudiatur et a Deo fuisse percussus. Legitur enim in gestis romanorum pontificum hoc modo. Anastasius secundus natione romanus etc. Require retro in tractatu decretalium epistolarum. Item obicitur illud Augustini ad Parmenianum de hereticis et dampnatis.

Quod recedit ab ecclesia nec baptisma nec ius dandi amittit.

Quod quidam dicunt: baptisma quod accepit non amittit, qui recedit ab ecclesia, ius tamen dandi quod accepit amittit. Multis modis apparet frustra et inaniter dici. Primo quia nulla ostenditur causa, cur ille qui ipsum baptisma amittere non potest, ius dandi amittere possit. Utrumque enim sacramentum est et quadam consecratione utrumque homini datur, illud cum baptizatur, et illud cum ordinatur. Et ideo non licet a catholicis utrumque iterari. Nam si quando ex ipsa parte venientes et prepositi pro bono pacis correcto scismatis errore suscepti sunt, et si visum est opus esse ut eadem officia gererent, que gerebant, non sunt rursus ordinati, sed sicut baptismus in eis, ita et ordinatio mansit integra, quia in precisione fuerat vicium, quod unitatis pace correctum est, non in sacramentis que ubicumque sunt ipsa sunt. Et cum ipsi ecclesie videtur expedire, ut prepositi eorum venientes ad catholicam societatem honores suos ibi non

administret. Non eis tamen ipsa ordinationis sacramenta detrahuntur. Sed manent super eos. Ideo quia non eis manus imponitur, ne non homini sed ipsi sacramento fiat iniuria. Sicut autem habent in baptismo quod per eos dari possit. sic in ordinatione ius dandi est. Utrumque quidem ad perniciem suam quamdiu non habent caritatem unitatis. Sed tamen aliud est non habere. aliud salubriter habere. aliud perniciose habere. Quicquid non habetur: dandum est cum opus fuerit dari. quod vero perniciose habetur: per correctionem depulsa pernicie agendum est. ut salubriter habeatur. Quod si aliquis laicus alicui pereunti necessitate compulsus baptismum dederit: quod cum ipse acciperet. quomodo dandum esset addidicit. nescio. an quisquam dixerit pie esse rebaptizandum. nulla enim cogente necessitate si fiat alieni muneris usurpatio est. Si autem necessitas urgeat: aut nullum aut veniale delictum est. Sed si nulla necessitate usurpetur. et a quolibet alicui detur: quod datum fuerit: non potest dici non datum. quamvis recte possit dici illicite datum. Illicitam ergo usurpationem corrigit. reminiscentis et penitentis affectus. quod si non correxerit: manebit ad penam usurpatoris quod datum est: vel eius qui illicite suscepit. vel eius qui illicite dedit. non tamen pro non dato habebitur. Si vero aliquis fuerit extra ordinationem non in monetis publicis aurum vel argentum percutiendo significaverit. cum fuerit deprehensum. nonne illis punitis. vel indulgentia liberatis cognitum regale signum. thesauris regalibus congregetur. Et paulopost. Si forte militie caracterem in corpore suo non militans pavidus exhorruerit. et ad clementiam imperatoris confugerit. et impetrata venia militare iam ceperit. Numquid homine liberato: atque correcto. caracter ille repetitur. an non potius agnitus approbatur. an forte minus herent sacramenta christiana. quam corporalis hec nota: Cum videamus nec apostatas carere baptismate. quibus utique per penitentiam redeuntibus non restituitur. et ideo amitti non posse iudicatur. De hiis qui ab ecclesie catholice unitate separati sunt. nulla tamen questio est quin habeant et dare possint. et si perniciose habent: pernicioseque tradant. quia extra vinculum pacis sunt. Neutri sacramento iniuria facienda est. sicut non recte habet. qui ab unitate discedit. sed habet. et ideo redeunti non redditur. Sic et non recte dat. qui ab unitate recedit. sed tamen dat quod accepit. et ideo quod ab eo recepit: venienti ad unitatem non iteratur. Et infra. Sicut redeunti non redditur quod foris habebat. sic venienti repetendum non est. quod foris acceperat. Unde consequenter intelligitur perversitatem hominum esse corrigendam: sanctitatem autem sacramenti in nullo perverso esse violandam. Constat vero eam in perversis hominibus et sceleratis. sive in hiis qui intus sunt. sive in hiis qui foris sunt. impollutam atque inviolabilem permanere. et quod dicitur mali illa polluere: quantum est in ipsis: cum illa impolluta permaneant. sed in bonis permanent ad premium. in malis autem permanent ad iudicium. Et infra. Quomodo catholici non clarificant deum: qui sacramenta eius tam debita veneratione prosequuntur. ut et si ab indignis tractata fuerint. illis sua perversitate dampnatis. illa incontaminata sanctitate permanere monstrentur. Ex hiis verbis augustini constat in omnibus tam apostatis quam hereticis vel dampnatis permanere sacramenta vera. quamvis ad se et sacramentum et penitentia vel indulgentia subveniant suis. ad dampnationem usurpatoris pertineant. vel huius vel dantis. vel accipientis. Quid ergo prodest quod vera et sancta sunt cum usurpatores suos eque puniant. ac si essent mala et noxia. Crassus aurum sitivit. aurum bibit. cui prius vero auro sicut vero veneno. Item. Aurum est verum est. in archa furis. sicut in thesauris regis. sed quia a fure illicite habetur: et illicite datur. vel accipitur. A rege autem licite habetur. licite datur. et accipitur. Sed ipse fur et coniurator furti illius nisi forte de conscientia furti se purgaverit. ut prohibet gelasius. ad anastasium imperatorem. utique iuste. et digne dampnabitur.

Opponitur autem huic sententie augustini. Potestas dandi baptismum. et ius consecrandi dominicum corpus. et largiendi sacros ordines plurimum inter se differunt. Suspenso enim vel deposito sacerdote: nulla ei relinquitur potestas sacrificandi. Sacramentum baptismi non solum a sacerdote deposito. vel laico catho

lico uerum ab heretico, uel pagano similiter ministratum fuerit, nulla reiteratione uiolabitur. Nulla autem ratio sinit: ut iterum sacerdotes habeantur qui de manibus laici uel pagani oleum sacre immo execrande unctionis assumunt. Non ergo consequenter colligitur: ut si recedentibus a fide uis baptizandi relinquitur, potestas quoque distribuendi sacros ordines eis relinquatur, quamuis utrumque consecratione perueniat.

Pregdatus uero episcopus potestate largiendi sacros ordines, non habet facultatem uero baptizandi non amisit. Sed ne augustinus in hac sententia penitus repleuimus intelligatur, aliud est potestatem distribuendi sacros ordines. Aliud est executionem illius potestatis, que inter unitatem ecclesie catholice constitutam sacerdotalem uel episcopalem unctionem accipiunt officium, et executionem sui officii ex consecratione adipiscuntur. Recedentes ergo ab integritate fidei potestatem acceptam sacramento tenus retinent. effectu uero sue potestatis penitus pereunt. Sicut coniugati abinuicem discedentes coniugium sacramentum non dissoluunt. ab operum coniugali inueniuntur alieni. De hiis ergo qui accepta sacerdotali potestate, ab unitate ecclesie catholice recedunt, loquitur augustinus non de illis qui in scismate uel heresi positi sacerdotalem unctionem accipiunt. Alioquin esset contrarius calcedonensi concilio, in quo ordinatos a simoniacis in nullo proficere iudicantur. Et innocentio qui ordinatos a ceteris hereticis per prauam manus impositionem, solam dampnationem et uulnus capitis asserit eos retinere. Quamuis possint dici generaliter sacramenta que apud hereticos non aliter quam in ecclesia celebrantur, uera et rata esse quantum ad se, falsa uero et inania quantum ad effectum, et in hiis a quibus male tractantur, et in hiis fieri a quibus male suscipiuntur. Nec mirum. Ipse namque saluator noster buccellam dedit iude, statim cum buccella non bonus sed malignus spiritus intrauit. Quare? non quia bonum non datur bonum: sed quia malus male accepit bonum. Sicque boni effectum bonum non habuit, quia ubi illud faceret non inuenit.

Item. Dominus in patria sua presens et uerus affuit, non per malum ministrum, sed per sanctam presentiam, ut michi uidetur. quia fidem non inuenit, et per perfidia aliorum: non curauit sua pietate et uirtute, sed effectus boni uirtute. Quod ut plane in omnibus sacramentis ostenderet, bis transfiguratus est, cum esset in carne. In una autem transfiguratione sic sol apparuit mirabiliter, ut fides credentium augeretur, ad contemplandam celestem gloriam sursum se eleuauit. In altera uero peregrinus et incognoscibilis de se dubitantibus longius se ire finxit, et ne agnoscerent, oculos eorum tenuit. Sed quid aliud nisi ut quia per fidem non erat in cordibus eorum. Longius se ab eis recedere ostenderet, et quia ipsum non credebant esse qui erat, uiderent eum alium quam erat. Ecce in utraque uisione sua presentia et uirtus erat, sed in una excitabatur fides ut magis crederent quod credebant, in altera tenebatur incredulitas, ne eum agnoscerent quod uidebant. Sacramentum quoque corporis et sanguinis sui aliis est ad salutem, aliis ad iudicium. Fides etiam quamuis uera sit: tamen sine operibus mortua. Sic et omnes .x. uirgines equaliter erant uirgines, sed ex hiis .v. erant fatue, et .v. prudentes. Et que erat uirginitatis uirtus, sed per custodiam uirginitatis meritorie: in omnibus erat eque uirtus deputata. Sic et est: es sonans aut cimbalum tinniens, martirium uel elemosina: quam nescit caritas. Si uero textus cereo lucerne ministret, utrumque: nec ideo magis illuminat suam ceteram. sic et malus ministrat malo uera sacramenta, sed non ideo dona spiritualia, que malus eorum uitiis spiritus sanctus impeditur, ne in eis operetur quod suum est. Unde innocentius. Cum hereticorum baptisma concedat esse uerum non tamen ex illo baptismate concedit haberi spiritum sanctum et leo. Hos qui formam acceperint baptismi non sinit rebaptizari, sed tamen spiritum sanctum, quod ab hereticis nemo accepit per eius inuocationem et manus impositionem a catholicis sacerdotibus consequi.

Sciendum uero est quod sacramenta heticorum dicuntur uera, uel et dampnanda falsa et inania, non quantum ad se

[illegible]

sint sancta et vera, et ab heretico celebrata. Sed quia tamen illicite dantibus perfidis sunt ad iudicium illicite, ab eis accipientibus non conferunt spiritum sanctum. Item. Et non vera dicuntur, quia que promittuntur et conferre creduntur non tribuunt. Et ideo dampnanda, ut ea dari vel recipi ab hereticis non approbentur. Sed inmunda dicuntur, non enim contaminata ad se polluta sunt, quamvis ab hereticis polluti dicantur. Unde Gregorius: Coronam autem vocat execrationem. Et Innocentius: Vocat bonosiacorum ordinationem dampnationem. Non quia in se sint, sed quia male dantibus vel accipientibus id efficiunt. Sic et Ieronimus in Osee: Sacrificia eorum panis luctus vocatur, non quantum ad se, sed quantum ad effectum. Quod ipse inferius ostendit subiungens: Omnes qui comederint ex eo contaminabuntur. Quia ad iudicium sumuntur. Hinc etiam Augustinus in libro .ii. contra epistolam Parmeniani. **Sacramenta quamvis obsint indigne tractantibus, prosunt tamen per eos digne sumentibus.** (red)

Per Ysaiam dominus ait: Iniquior est qui mihi sacrificat vitulum, quam qui canem occidat. Et qui offert similaginem, quam qui sanguinem porcinum. Et qui offert thus in memoriam, quam qui blasphemus. Quibus talibus offert sacrificium tali corde. Vel fratres ut hoc mereatur audire perniciem sibi infert, non illis bonis inferunt perniciem, qui accipiunt ab eis eadem sacramenta, qui secundum Ezechielem prophetam gemunt et merent peccata et iniquitates que fiunt in medio eorum, quamvis inde non se corporaliter separent. Item infra. Sacrificia ipsorum eis obsunt, qui offerunt impie. Nam unum atque idem est sacrificium propter nomen domini quod invocatur, et semper est sanctum. Tale cuique fit, quali corde ad accipiendum accesserit. Qui enim manducat et bibit indigne, iudicium sibi manducat et bibit, non aliis, sed sibi. Item infra. Hoc pene in omnibus talibus questionibus intelligendum ammonemus, quia scilicet omnia sacramenta cum obsint indigne tractantibus, prosunt tamen per eos digne sumentibus. Item infra. Spes mea in ecclesie preposito, in ministro sic intelligitur, ut si fidelis non est, operetur per eum et eius mercedem in salutem sempiternam et eorum regenerationem vel edificationem, qui per eum sive constituuntur sive evangelizantur.

Item cum fictus est, quem verissime scriptum est: Spiritus sanctus discipline effugiet fictum, desertum quidem salutem eius et aufert se a cogitationibus eius que sunt sine intellectu; ministerium tamen eius non deserit, quo per eum salutem operatur aliorum. **De eodem.** (red)

Constat ergo ut Innocentius ait de ceteris hereticis ordinatos a symoniacis per pravam manus symoniace impositionem vulneratum, hec capitula. Sed obicitur quod in ordinatione symoniacorum hoc solum inreprehensibile invenitur, quia gratia spiritus sancti sub precio redigi prohibetur. Misterium autem in omnibus integra forma sacramentorum servatur. Cum ergo illicita sacramentorum usurpatio per penitentiam correcta fuerit, ut gratia spiritus sancti gratuita et non venalis exerceatur, integritatibus adesse unctionis effectus. Immo etiam si non sequatur penitentia, licet symoniace, tamen rite consecratus reperitur. Sicut illi qui quondam non nisi precio dato ad sacri baptismatis regenerationem, nec ad sancte communionis participationem admittebantur, licet symoniace, tamen non ideo minus baptizati vel sacre communionis participes reputandi sunt. Sed hoc tamen sacris canonibus constitutum est, ne de cetero sacramenta ecclesie symoniace distribuantur. Unde Gelasius papa. **A baptizandis vel signandis precia exigantur.** (red)

Baptizandis consignandisque fidelibus sacerdotes precia nulla consignant, nec illationibus quibuslibet impositis exagitare cupiant renascentes. Quoniam quod gratis accepimus gratis mandamur dare, et ideo nichil a prefatis prorsus exigere moliantur. Quo vel paupertate coacti deterreantur vel indignatione revocati redemptionis sue causas nunc despiciant. Certum habentes quod qui prohibita deprehensi fuerint admisisse vel commissa non potius sua sponte correxerint periculum subeant proprii honoris. Item ex .vi. synodo. **A percipiente gratiam communionis nullus precium exigat.** (red)

Nullus episcopus aut presbyter aut diaconus, qui sacram dispensat communionem, a percipiente gratiam communionis aliquod precium exigat. Neque enim venditur gratia, neque pro precio gratiam spiritus damus, sed dignis munere sine tergiversatione participare concedimus. Si quis vero illorum qui connumerantur in clero ab eo cui sacram communionem dispensat

[illegible]

aliquod precium exigit deponatur. sic muta
re symoniace fraudis. Item ex concilio
tolletano. xi. Munera invisibilis gratie que
stionibus non sunt prestanda.

Quicquid invisibilis gratie consolatione
tribuitur. numquam questibus vel quibuslibet pre
miis venundari penitus debet dicente domino.
Quod gratis accepistis: gratis date. Et
ideo: quicumque deinceps in sacro ordine ec
clesiastico constitutus aut pro baptizandis
consignandisque fidelibus crismate vel pro
motionibus graduum precia quelibet vel pre
mia non voluntarie oblata pro huius mo
di ambitione susceperit. Equidem si sciente
loci episcopo tale quicquam a subditis perpetra
tum fuit. Idem episcopus duobus mensibus
excommunicationi subiaceat. pro eo quod in scia
mala nutrierit et correctionem necessariam
non adhibuerit. Si autem suorum quis
piam eodem nesciente quicquam de superdictis
capitulis accipiendum esse crediderit. et si
presbyter est. iiij. mensium excommunicatione ple
ctatur. si diaconus. iij. subdiaconus vero
vel clericus hiis cupiditatibus serviens.
pro arbitrio competenti: pena et debita
excommunicatione plectendus est. Item ex concilio
bracarensi. ij. Nichil a sacerdotibus
exigatur pro balsamo quod in crisma

Placuit ut nullus te ponitur.
Pro modico balsamo quod benedicen
pro baptismi sacramento per ecclesias datur.
qui singulis tremisse exigere pro ipso
solent. aliquid ulterius exigat. ne
forte quod pro salute animarum per invocationem
sancti spiritus consecratur. sic symon magus
donum dei pecunia emit. Ita nos ven
dantes dampnabili venumdemus. Item
ex eodem. Non est aliquid exigendum ab hiis
qui infantes suos ad baptismum adducunt.

Placuit ut unusquisque episcopus
per ecclesias suas hoc faciat. ut hii qui in
fantes suos ad baptismum offerunt. si quid
voluntarie pro voto suo offerunt suscipi
atur ab eis. Si vero pro necessitatem
paupertatis aliquid non habent quod offe
rant nullum eis pignus violenter tol
latur a clericis. Nam multi pauperes
hoc timentes filios suos a baptismo retrahunt.
Qui si forte dum differunt: sine gratia bapti
te hac vita recesserint necesse est ut
ab illis illorum perditio requiratur. quorum
spolia pertimescentes a baptismi gratia se sub
traxerint. Item ex concilio elibertino.

Qui baptizantur nummi in concam
mitti non debent.

Emendari placuit ut nullus mittat co
ut qui baptizantur ut fieri solebat gar.
nummos in concam non mittant. ne sacer
dos quod gratis accepit precio distrahere vi
deatur. Neque pedes eorum lavandi sunt a
sacerdotibus vel clericis. Item ex concilio tri
burensi. Pro perceptione crismatis vel
baptismi aliquid exigi non debet.

Dictum est solere in quibusdam locis
pro perceptione crismatis: nummos dari.
similiter pro baptismo et communione. Hoc est sy
moniace heresis detestata est sancta synodus.
et anathematizavit ut de cetero. nec pro ordi
natione. nec pro crismate vel balsamo vel baptismo.
nec pro sepultura. vel communione quicquam
exigatur. statuit. sed gratis dona Christi gra
tuita dispensatione donentur. Item ex
concilio cabilonensi. Nec pro dedicandis
basilicis. nec pro ceteris sacramentis confer
endis aliquid exigatur.

Statuimus ut
sicut pro dedicandis basilicis et dandis
ordinibus: nichil accipiendum est. ita et pro
balsamo. sive pro luminaribus emendis
nichil presbyteri accepturi crisma dent. Episcopi vero
qui de facultatibus ecclesie sue balsamum e
mant. et luminaria singulis in ecclesiis suis.

Sicut ergo hec sacramenta licet symo
niace ministrentur. non effectum benedictionis
conferunt accipientibus. sic et sacerdotalis
unctio. licet symoniace ministretur.
suo tamen non debet carere effectu. sed sic
superdictum est illa sacramenta sunt necessi
tatis. hec dignitatis. et ideo privilegia il
lorum non possunt generare commune legem
istorum. Habent ergo symoniaci vulne
rati caput per symoniace perversam manus
impositionem. hoc autem de illis dicitur.
quos nec excusat ignorantia. nec a
fectionis violentia. qui ab illis ordi
nantur: quos indubitanter sciunt esse
symoniacos. sive symoniace sive
non symoniace: ab eis ordinentur.
Unde nicholaus papa distinguit. Alii
symoniace ordinantur a symoni
acis. alii non simoniace a symoni
acis. Hanc distinctionem innuit
nicholaus papa. capitulo. ij. dicens. De
multiplici genere symoniacorum.

Statuimus decretum de simoniacis
simoniace ordinatoribus vel ordinatis.
et de simoniacis: simoniace. Ante si
moniacis et simoniacis non simoniace

a simoniacis. Simoniaci simoniace ordinati, uel ordinatores, secundum ecclesiasticos canones a proprio gradu decidant. Simoniaci quoque simoniace ante a simoniacis ordinati similiter ab officio male accepto remouebuntur. Simoniacos autem non simoniace a simoniacis ordinatos misericorditer per manus impositionem pro necessitate temporis in officio concedimus permanere.

Sed hoc intelligendum est de hiis qui ordinantur a simoniacis, quos ignorabant esse simoniacos. Hos facit simoniacos non reatus criminis, sed ordinatio simoniaci. De quibus Urbanus papa ait. De hiis qui simoniace a simoniacis ordinantur.

Si qui a simoniacis non simoniace ordinati sunt, si quidem probare potuerint se, cum ordinarentur, nescisse eos simoniacos esse, et tunc pro catholicis habebantur in ecclesia, talium in ecclesia ordinationes misericorditer sustinemus, si tamen eos laudabilis uita commendat. Qui uero scienter se a simoniacis consecrari (uno excepto) permiserint, eorum consecrationem omnino irritam esse decreuimus.

Item Nicholaus papa iunior. De eo qui ordinatur ab illo quem scit symoniacum esse.

Hec etiam statuimus ut si quis in posterum ab eo quem simoniacum esse non dubitat se consecrari permiserit, et consecrator et consecratus non disparem dampnationis sententiam subeant, sed uterque depositus peniteat, et priuatus propria dignitate persistat.

Idem. Simoniacis in dignitate seruanda nulla est impendenda misericordia.

Erga simoniacos nullam misericordiam in dignitate seruanda habendam esse decreuimus, sed iuxta canonum sanctionem et sanctorum patrum decreta eos omnino dampnamus ac deponendos apostolica auctoritate sancimus.

Subaudiendum est: nec uiolenter attractus fuit. De hiis enim et quibuslibet hereticis uiolenter ordinatis ait Innocentius. De hiis qui inuiti ad ordinationem hereticorum trahuntur.

Constat multos uim esse passos, atque inuitos attractos repugnantesque ab hereticis ordinatos. Sed huiusmodi aliquis si post talem ordinationem intraret ecclesiam, cum illi conficerent sacramenta, si communioni eorum particeps non est, sed statim discedentibus illis illi pessimo conciliabulo eorum abrenuntiauit et ad ecclesiam rediit. Iste tales possunt habere colorem alicuius excusationis. Ceterum qui post mensem aut amplius redierunt, cum se considerent ab hereticis ordinatos, certe qui nichil ab eis acceperunt, rei sunt usurpate dignitatis.

Tales plerumque ex magna pietate reformat catholice manus impositio et satisfactione et medicina penitentie, sed dampnatione simoniacorum et eorum qui eis consenserunt legimus. Medicinam uero auctoritatem ex hac heresi nominatam non legimus, nisi quod sicut usurpatum est in nouatianis, uel donatistis. Moribus namque hereticis non canonice, sed ex intuitu pietatis, ita est ex hiis posse sic colligimus, ideo est quod aliorsum per omnia orthodoxam habent fidem, nisi quod spiritum sanctum credunt esse uenalem, et ut ait beatus Augustinus: Heretici enim redierunt in qua parte se absciderunt ab ecclesia carent. Qua uero parte adheserunt agnoscantur. Unde Leo papa scribit Ianuario episcopo. Qui ab heresi ad ecclesiam redeunt in quo inueniuntur ordine ex beneficio perseuerent.

Omnis cuiuslibet ordinis clericus, qui catholicam deserens unitatem et heretice uel scismatice communionis contagione se maculauit, si ad ecclesiam redierit, cum legitima satisfactione et erroris sui dampnatione, hoc in magno beneficio habeat, si adempta spe omnis promotionis in quo inuenitur ordine permaneat.

De hiis autem qui ordinantur simoniace a non simoniacis, ut puta illi qui pecunia data archidiacono uel consiliariis episcopi, ipso episcopo ignorante, hoc efficiunt ut de manu eius sacros ordines accipiant, de hiis scribit Gregorius VII. Ordinationes que simoniace fiunt false diiudicantur.

Ordinationes, que interueniente precio uel precibus uel obsequio alicui persone ea intentione impenso, uel que non communi consensu clericorum uel populorum secundum canonicas sanctiones fiunt, et ab hiis ad quos consecratio pertinet non comprobantur, falsas esse iudicamus. Quoniam qui taliter ordinantur non per hostium, id est per Christum, intrant. Sed ut ipsa

nimis testatur fures sunt et latrones.

Quia ergo simonia triplicatur in hoc capitulo notatur. Videndum est quot modis prouenit in hac heresi deuenitur. Hoc autem beatus Gregorius in euangeliorum tractatu euidenter exprimit dicens. **De multiplici munere symoniacorum.**

Sunt nonnulli qui nimirum premia ex ordinatione non accipiunt, et tamen sacros ordines pro humana laude uel gloria largiuntur, atque de ipsa largitate laudis solummodo retributionem querunt. Hii nimirum quod gratis acceperunt gratis non tribuunt, quia de impenso officio sanctitatis nummum expetunt fauoris. Unde et bene uirum iustum propheta describeret, ait: Beatus qui excutit manus suas ab omni munere. Non enim dicit solummodo a munere, sed ab omni munere, quia aliud est munus ab obsequio, aliud a manu, aliud a lingua. Munus ab obsequio est seruitus indebite impensa. Munus a manu pecunia est. Munus a lingua fauor. Qui ergo sacros ordines tribuit, tunc ab omni munere manus excutit, quando in diuinis rebus non solum nullam pecuniam, sed nec humanam gratiam requirit. Idem in registro **Eternam dampnationem incurrit qui quoslibet munere ad sacros ordines accedit.**

Si quis neque scio polluens manibus, neque a clero neque a populo uocatus uel pulsatus ne coactus, inpudenter ... sacerdotium quolibet facinore pollutus in uiso cordis amore uel sordidis precibus, oris siue commendatione, siue manuali seruitio, siue fraudulento munusculo, qualem uel sacerdotalem non lucro animarum, sed inanis glorie auaritia fultus, dignitatem accepit, et in uita sua non sponte reliquerit, cumque in aspera more penitentiam non inuenerit, procul dubio in eternum peribit. Hinc etiam Gregorius scribit Iohanni Corinthiorum episcopo. **Pro ordinationibus nil omnino recipiatur.**

De ordinationibus aliquid suscipere uel accipere sub districta interdictione decreuimus oportere, ut neque pro dono, neque pro gratia, neque per quorumlibet supplicationem aliquos ad sacros ordines consentiatis uel permittatis adduci. Idem uniuersis episcopis per Galliam constitutis. **Nec precio nec gratia uel supplicatione aliqui ad sacros ordines accedant.**

Quibusdam narrantibus agnouimus quod in illis partibus nullus ad sacrum ordinem sine commoditatis datione perueniat.

Quod si ita est, flens dico, gemens denuntio, quia cum sacerdotalis ordo intus ceciderit, foris quoque diu stare non poterit. Scimus quippe ex euangelio quid redemptor noster per semetipsum fecerit, quia ingressus templum cathedras uendentium columbas euertit. Columbas namque uendere est de spiritu sancto quod deus omnipotens consubstantialem sibi per impositionem manuum hominibus tribuit commodum temporale percipere. Ex quo ut predixi malo tam euenire creditur, quia qui in templo dei columbas uendere presumpserint, coram deo iudice cathedre ceciderint. Qui uidelicet error in subditis propagatur cum augmento. Nam ipso quo quisque ad sacrum honorem perducitur, in ipsa prouectus sui radice uitiatus, paratior est alijs uendere quod emit. Et ubi est quod scriptum est: Gratis accepistis gratis date. Et cum primo contra sanctam ecclesiam simoniaca heresis sit exorta, cur non uidetur, cur non perpenditur, quia eum quem cum precio quis ordinat prouehendo, agit ut hereticus fiat. Proinde hortamur ut nullus uestrum deinceps hoc fieri patiatur. Sed neque gratia alicuius neque supplicatione aliquos ad sacros ordines audeat promouere, nisi cum quem uite et actionis qualitas ad hoc dignum esse monstrauerit. Nam si aliter fieri senserimus, denuo districta et canonica illud nouitis ultione compesci. Item Simacus papa. **Ad episcopalem honorem nullus per ambitum accedat.**

Nullus umquam per ambitionem ad episcopalem honorem peruenire temptatur accedere. Nam cum hic excessus in laicali conuersatione culpetur, quis dubitat quin religionis et ordo fratribus in obprobrium. Item Gregorius. **De eodem.**

Estote ergo in ordinatione precipue solliciti ad sacros ordines, nisi prouectos etate et mundos opere nullatenus admittatis. Coram eum qui in sacro ordine sunt collocandi, prius uitam moresque discutite, et indignos huic officio adhibere possitis. Non potentia aut supplicatio quarumlibet subripiat personarum. Quando igitur de hijs tractare necesse est, grauiores oportet ut uiros consilij uestri adhibere principes, et cum eis communi deliberatione hoc pensare. Item de Columbo episcopo. **Neque fauore neque uenalitate ad sacros ordines quisque promoueatur.**

Pueri ad sacros ordines nullatenus permittantur.

ne tanto periculosius cadant quanto citius ascendere ad altiora festinant. Nulla sit in ordinatione venalitas potentia. vel supplicatio personarum nichil adversus hec que prohibentur obtineat. Nam procul dubio deus offenditur. si ad sacros ordines quisque non ex merito sed ex favore: quod absit. aut venalitate provehitur. De eodem.

Econtra idem Gregorius. quibusdam supplicantibus unum acolitum et alterum diaconum legitur ordinasse. unde scribit Petro episcopo Corsice inter cetera. Episcopo interveniente Iohannes quemdam acolitum ordinavit.

Latorem presentium per intercessionem vestre sanctitatis acolitum fecimus. quem ad obsequia vestra transmisimus. ut si in lucrandis animabus amplius se exhibuerit. proficere amplius possit. Item de Helie episcopo et abbate. Quisquis in Romana ecclesia sacrum ordinem acceperit. ulterius ab ea egredi non poterit.

Filium nostrum Epiphanium mandastis. ut ad sacrum ordinem promotione deberemus nobisque transmittere. sed in uno: nos audivimus. in alio minime potuimus audire. Diaconus quippe iam est. sed quisquis semel in hac ecclesia sacrum ordinem acceperit: egrediendi ex ea ulterius licentiam non habet. Si vero nos audire non potuit: hac ex re consolationem habeo que in filio vestro quiesco. Non ita que quorlibet precibus ordinationes facte false iudicantur. Sed hee demum que precibus ordinandi. vel eius amici. non non spirituali sed carnali affectu porrectis fiunt. cum alias fierent non essent. quas non caritas intervenientis. sed ambitio supplicans extorqueret. Non solum autem eius aut quibuslibet episcopis summus pontifex in ecclesia dei ordinare valet. verum etiam opportunitate exigente monachos. et quoslibet clericos convocare. potest et invenitur. Unde Nicholaus papa.

Per principalem beatorum apostolorum Petri et Pauli potestatem. ius habemus. non solum in monachos. verum etiam in quoslibet clericos de quacumque diocesi cum necesse ad nos fuerit convocare. atque exigentibus ecclesiasticis oportunitatibus mutare.

Quolibet ergo munere interveniente falsa iudicatur ordinatio.

Sicut autem interveniente precio sacri ordines non sunt tribuendi. ita nec restituendi. Ut enim ait beatus Ambrosius. Sacri ordines non sunt precio emendi. nec redimendi. Unde in Gregorius vii. ait. Precio interveniente sacerdotale officium

Nullus episcopus graviam seu non restituatur.

(Nullus episcopus) seculare servitium ex usu et consuetudinem normam abbatibus seu clericis suis imponat. Hoc iudicium sacerdotale officium precio interveniente restituat. Qui si fecerit sui officii periculum subeat.

Qui autem pecuniam accipiunt. in ordinandis sacros ordines non intribuant. aut canonice electioni assenbuant. aut ecclesiis edificandis non prebeant. aut ecclesiis edificandis vel consecrandis lapidem benedictum vel consecrationem subtrahant multis argumentis. accepte pecunie rei et infames esse probantur. Unde Pascasius papa secundus. Sacrilegi sunt iudicandi qui ecclesias

Sunt quidam non permittit regulariter ordinari.

Sunt quidam qui pro violentia vel favore non permittunt ecclesias regulariter ordinari. hos decernimus: ut sacrilegos iudicandos.

Codicis libro. ix. ad legem. Lex.

Iuliam repetundarum imperatores Gratianus. Valentinianus. et Theodosius. iubemus. et exhortamur: ut si quis fortem ex honoratorum decurionum. possessorum postremo et colonorum. vel cuiuslibet ordinis a iudice fuit aliqua ratione concussus. si quis scit venalem de iure fuisse sententiam. si quis penam vel precio remissam. vel vicio cupiditatis ingestam. Si quis post tenore quacumque de causa improbum iudicem poterit approbare. is vel administrante eo vel post administrationem depositam in publicum procedat. crimen deferat. delatum approbet. ut comprobaverit victoriam reportaturus et gloriam. Item in digestis. li. iii. titulo de calumpniatoribus. Ulpianus lex. x. ad edictum vel ad edictum l. i. in eum. qui ut calumpnie causa negocium faceret. vel non faceret. pecuniam accepisse. Pannum utile. in quadruplum eius pecunie accepisse dicitur. post annum simplice in factum actio competit. Ibidem libro. xl. viii. titulo de concussione. Ibidem. a. d. a Marcello. Omnes cognitores et iudices a pecuniis sive patrimoniis manus abstrahant.

non alienum iurgium putent suam predam. Est enim prevaricator litium cognitor, idemque mercator statuta legibus cogetur subire sententiam.

Idem. A. A. A. Iudices erant super admissis suis, vel a se vel ab heredibus suis penam esse repetendam.

Marcellus l. I. publicorum iudiciorum. Concussionis iudicium publicum non est. Sed si ideo pecuniam quis accepit, quod crimen minatus sit, potest publicum iudicium esse ex senatusconsultis, quibus pena legis Cornelie teneri iubentur, qui in accusationem innocentium coierint, quive ad accusandum vel non accusandum, denuntiandum vel non denuntiandum testimonium pecuniam acceperint.

Idem libro xlviii. ff. ad l. repetundarum. Macer l. I. Lege Iulia repetundarum tenetur, qui, cum aliquam potestatem haberet, pecuniam ad iudicandum vel non iudicandum decernendumve acceperit, vel quo magis aut minus ex officio suo faceret.

Idem. Eadem lege tenentur, qui ob denuntiandum vel non denuntiandum testimonium pecuniam acceperint.

Lege Iulia repetundarum cavetur, ne quis ob militem legendum obtinendumve aes accipiat; neve quis ob sententiam in senatu consilio ve publico post dicendam pecuniam accipiat, vel ob accusandum vel non accusandum.

Marcus ibidem ex lege Iulia de repetundis precipitur, ne quis ob iudicem arbitrum ve dandum, ve vel non dandum, mutandum ve vel non mutandum, iubendum vel non iubendum, neve ob litem estimandam iudicium capitis pecunie ve faciendum vel non faciendum aliquid acceperit.

Hodie ex lege repetundarum extra ordinem puniuntur, et plerumque vel exilio puniuntur vel etiam durius, prout admiserint. Hac lege dampnatus testimonium publice dare, aut iudex esse, postulare prohibetur.

Q. II.

§. Sequitur secunda questio, qua queritur, an pro ingressu monasterii pecunia sit exigenda, vel exacta persolvenda? Hoc utrumque licite fieri utriusque testamenti serie comprobatur. Legitur enim in I. libro Regum, quod Anna detulit secum Samuelem, postquam ablactatus fuerat, in tribus vitulis et tribus modiis farine et amphora vini ad domum Dei in Sylo.

In Actibus vero apostolorum legitur: Quod multitudinis credentium erat cor unum et anima una, nec aliquid eorum que possidebant quisquam proprium esse dicebat, sed erant illis omnia communia. Singuli vendebant predia sua et ponebant precia eorum ante pedes apostolorum. Quorum unus nomine Ananias, dum partem sibi reservaret cum uxore sua Saphyra, sententia maledictionis accepta ante pedes apostoli cecidit mortuus. Hinc liquido apparet, quod ingressuri monasterium sua debent offerre rectoribus, nec aliter sunt recipiendi, nisi sua obtulerint.

§. Sed aliud est sua sponte offerre, aliud exacta persolvere. Anna mater Samuelis non exacta neque petita, sed sponte munera sacerdotibus obtulit. Credentes sua sponte offerebant apostolis, ut indigentium necessitatibus deservirent, quia instante persecutione infidelium eis possidere non licebat. Ananias quoque non ideo dampnatus est, quia sua nollet offerre, sed quia spiritui sancto mentitus precia eorum que apostolis obtulerat ex parte fraudabat.

§. Non ergo his auctoritatibus permittitur rectoribus ab ingressuris aliquid exigere, sed sponte oblata suscipere, quia illud dampnabile est, hoc vero minime. Unde in Bracharensi concilio II. legitur:

Pro dedicandis ecclesiis nil exigendum est.

Placuit ut quotiens ecclesie a fidelibus consecrande petuntur episcopi, non quasi ex debito munus aliquod a fundatore requirant. Sed si ipse quidem aliquid ex suo voto obtulerit, non respuatur. Si vero aut paupertas illum aut necessitas retinet, nichil exigatur ab illo. Sed tamen unusquisque episcoporum meminerit, ut non prius dedicet ecclesiam, nisi ante dotem basilice et obsequium illius per donationem cartule confirmatum accipiat. Nam non levis est ista temeritas, ut sine luminariis, vel sine substantiali sustentatione eorum qui ibidem servituri sunt, tanquam domus privata consecretur ecclesia.

Item Bonifacius urbis Rome episcopus scribit universis Gallicane ecclesie episcopis.

Ab his qui ad conversationem accedunt, nil est exigendum, nec pro aliquibus ad conversationem est invitandum.

Quam pio mentis affectu fratres karissimi vestre dilectioni Romana spectat ecclesia, vobis fortassis incognitum, sed agnitum

[illegible]

...tori omnium: non incongruum habetur. Dubitandi autem uidetur quod idoneum est. Deinde responsum.

Dominus testificor ipsa quoque dubitatio me anxietatem reddidit et inopiam. Nunquam enim legimus dominum discipulos. uel eorum ministerio conuersos. quemquam ad dei cultum aliquo munere inuitanti prouocasse. nisi forte de pauperum alimento quis inconuenienter proponat. Quorum nulli cuiuslibet professionis ecclesie uictualia negabantur. Scimus equidem quod omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est. A quo: bone uoluntatis donum accipitur. qui suo deliberationis arbitrio gratis deo seruire disponit. Restat ergo ut qui pro alicuius ecclesie susceptione munus accipit: donum dei quod a patre luminum descendere debuit: uendat. munus autem largiens imperium emat. Quid autem de diuini doni uenditoribus uel emptoribus consequatur concludi necesse est. Cauere igitur fratres quam sit ambiguum: quod periculis consilium. quod quidem sine uestre uoluntatis promi nulla inueniuntur ratione confirmatum. Verumtamen si uestre necessitati adeo est oportunus quod regulis diuinis in omnibus absit pacto. omnis cesset conuentio. nullaque uestre ecclesie fiat distractio: accedat gratis. et deo seruire incipiat. Sicque regiminis deuote gesserit obsequia. ac postmodum uos que subsidij gratia alicui sine ecclesie munera largiri. fratrum solatio: romana permittit ecclesia. Item gregorius in registro.

Ab ordinato non debet aliquid exigi sed uoluntarie oblata suscipi.

Sicut ipsum non decet manum quam imponit uendere. ita minister uel notarius non debet in ordinatione eius uocem suam uel calamum uendere. Is autem qui ordinatus fuerit. si non ex pacto. neque exactus ac petitus. post acceptas cartas et pallium offerre aliquid cuilibet ex clero gratie tantum causa uoluerit. hoc accipi nullo modo prohibemus. Quia eius oblatio nullam culpe maculam ingerit. que non exambientis petitione processit. Auctoritate ludouici patenter ostenditur quod sic nullus precio intrandus est ad conuersionem: ita nulli pecunie interuentu ecclesie largiri oportet ingressum. Auctoritate uero gregorij datur intelligi: quod pro ingressu ecclesie non licet pecuniam exigere. sed spontanee oblatam licet suscipere.

Item opponitur illud apostoli ad timotheum.

Viduas honora. que uere uidue sunt. que autem non sunt uere uidue. id est que cum suis uel parentum opibus sustentari possunt. non recipiantur. ut ecclesia sufficiat hijs que uere uidue sunt. Item Ieronimus ad damasum papam.

Qui sumptibus propriis sustentari possunt: ab ecclesia stipendia non accipiant.

Clericos autem illos conuenit ecclesie stipendijs sustentari. quibus parentum et propinquorum nulla suffragantur. Qui autem bonis parentum et opibus sustentari possunt. si quod pauperum est accipiunt. sacrilegium profecto committunt. et per abusionem talium iudicium sibi manducant et bibunt. Item prosper in libro de contemplatiua uita. cap. x.

Quibus sua sufficiunt alimonia ecclesie pastor esse hijs quibus non sufficiunt.

Pastor ecclesie hijs quibus sua sufficiunt: non debet aliquid erogare. quia quid nichil aliud sit habentibus dare quam perdere. Nec illi qui sua possidentes dari sibi aliquid uolunt. sine grandi peccato suo unde pauper uicturus erat. accipiunt. De clericis quid dicat spiritus sanctus. Peccata populi mei comedunt. Sed sicut nichil habentes peccatum: non peccata sed alimenta quibus indigere uidentur accipiunt. ita possessores non alimenta quibus habundant. sed aliena peccata suscipiunt. Verum hijs auctoritatibus prohibentur ab ecclesia suscipi. non illi qui quondam fuerunt diuites. et postea omnia reliquerunt. ut petrus et matheus. et paulus. aut pauperibus distribuerunt. ut zacheus. aut ecclesie rebus adiunxerunt. sicut illi qui predia sua uendentes ponebant precia ante pedes apostolorum: ut essent illis omnia communia. sed illi qui in domibus parentum residentes uel sua relinquere nolentes: ecclesiasticis facultatibus pasci desiderant. De quibus in eodem libro prosper subinfertur.

Qui sua relinquere nolunt. sumptibus ecclesie sustentari non debent.

Si quis propter hoc non uult sua relinquere. sed hec non uiuat. ut quod accipit cum ratione reddat. ut quid peccatis alienis sua multiplicat. Idem.

Non est meum dicere: equale peccatum cibos pauperum presumendo suscipiat. qui etiam quod uiuat de ipsis facultatibus debuerit. suis expensis ministrare.

[illegible]

ipse sed fortassis in congregatione viventes, ne aliquos pauperes pascant, ne advenientes excipiant, aut ne sui incensum condiantis expensis minuant. Quod si aliqui de suis facultatibus ecclesie velud pro ipsa expensa sua contulerint, ne se preferant mala iactantia illis quos nichil habentes pascit et vestit ecclesia. Quia perfectior est ille qui se mundi rebus expoliat, quam qui cum nichil habuit, nec habere desiderat; quoniam ille quod ex minus quam possidet ecclesie aliquid prebuerit, ac se de eo quod preterit forsitan taceat.

Hec est qui prohibetur suscipi ab ecclesia. Illi vero qui omnia sua reliquerint, vel pauperibus distribuerint, vel ecclesie rebus adiunxerint, et ab ecclesia laudabiliter suscipiendi sunt et eius opibus sustentandi. Unde in eodem libro legitur: Qui sua relinquunt vel pauperibus distribuunt, vel ecclesie rebus adiungunt, laudabiliter ecclesiastica dispensant.

Sacerdos cui dispensationis cura est commissa, non solum sine cupiditate, sed etiam cum laude pietatis accepit a populo dispensanda, et fideliter dispensat accepta, qui omnia sua aut relinquid parentibus aut pauperibus distribuit, aut rebus ecclesie adiunxerit, et se in numero pauperum paupertatis amore constituit, ut unde pauperibus subministrat, inde et ipse tanquam pauper voluntarius vivat. Clerici quoque quos pauperes natura fecit, cum perfectione virtutis, vite necessaria, sive in domibus suis, sive in congregatione viventes accipiant, quia ad ea accipienda non eos cupiditas ducit, sed vivendi necessitas cogit. De talibus videtur dicere apostolus: Qui in sacrario operantur, que de sacrario sunt edunt, et qui altario deserviunt, de altario participant. Quod nisi hoc de contemptoribus suarum facultatum vellet intelligi, nunquam sequenter adiungeret: Ita et Dominus ordinavit his qui evangelium annuntiant de evangelio vivere. De evangelio autem qui nichil habere proprium volunt, qui nec habent, qui nec habere aliquid cupiunt, non suorum, sed communium omnium possessores. Quid est aliud vivere de evangelio, nisi laboranti unde vivat necessaria vite percipere? Apostolum, qui sic evangelium predicavit, ut necessaria sibi suis manibus predicaret, ministraret, de se confidenter loquitur: Ego autem nullo horum usus sum, et quia te dixerat secutus aperuit dicens: Expedit michi magis mori quam ut gloriam meam quis evacuet. Evacuaret dico gloriam suam, si ab eis quibus predicabat voluisset accipere vite temporalis expensam. Nolebat quippe in presenti laboris sui fructum, sed in futuro recipere. Item ex concilio Agathensi.

Iuxta unius laboris eius meritum ecclesiastica stipendia sacerdotes distribuant.

Clerici omnes qui ecclesie fideliter vigilanterque deserviunt, stipendia sanctis laboribus debita, secundum servicii sui meritum per ordinationem canonum a sacerdotibus consequantur.

Questio iii.

Q. III

Multorum auctoritatibus luce clarius constat quod ab ingressuris monasterium non licet pecuniam exigere, ne et ille qui exigit, et ille qui solvit, symonie crimen incurrat. Sed adhuc obicitur, quod ingressuri monasterium pecunias tribuunt, non professionem religionis, sed participationem stipendiorum ecclesie emunt. Temporalia ergo non spiritualia ementes nequaquam symoniaci iudicandi sunt. Quibus itaque respondetur: Non solum qui spiritualia, sed etiam qui temporalia eis annexa precio accipiunt vel tribuunt, symoniaci iudicantur. Unde Malachias loquens ex persona Domini: Quis est inquit in vobis qui claudit hostia, et incendat altare meum gratuito? Non est michi voluntas in vobis, dicit Dominus Deus exercituum, et munus non suscipiam de manu vestra. Hostia claudere non est sacri ministerii officium, sed tamen sibi adiunctum. Item Gregorius scribit universis hispanis episcopis.

De hiis qui sacros ordines munerum acceptione dispensant.

Audivimus dilectissimi quod nos audisse operuit, sed audisse perfecto non libuit. Quosdam esse scilicet sacrorum ordinum professores, qui sub munerum datione vel acceptione dei ecclesias vel earum beneficia sibi usurpant. Quod quidem scelus iam vos dudum acriter non correxisse vehementer admiramur. Iuste nimirum utrumque compeditus est, et a sanctis liminibus ecclesie submovendus, et qui per ecclesie ambitum munera largitur, et qui ut ad ecclesiam accedat quicquam presu-

mitt accipere. Iste quippe donum dei emit. ille autem vendere presumit. a sacri legio quoque hoc facinus non dispar dixerim. cum id quod sponte et facto deliberationis arbitrio gratis fieri debuit. sub precium pactione causatur. Quare fratres karissimi que taliter facta sunt curiose resellite. infecta prohibete. Utrisque iussionibus resistentes. digno anathematis vinculo percelli non dubitate. Idem rothomagensi episcopo et gallicis omnibus. De hiis qui ecclesias vel ecclesiastica beneficia vendunt.

Si quis dator vel acceptor dei ecclesias. vel ecclesiastica beneficia. que quidam prebendas vocant sub precium interveniente sive emit. sive dando emerit. sive accipiendo vendiderit. a symonis non excluditur perditione. Et si perseverant sine ipsa multe tenentur dampnatione. Nam qui sub religionis obtentu deo famulari voluerit. si quis acceperit et meritum perdit et beneficio accepto frustratur. Rationis igitur rigore cogitur. quod iniuste recepit restituere. et quicquid turpis lucri gratia recepit non teneat. Item gregorius VII. Ab officio suspendatur episcopus beneficia vel officia vendens.

Si quis episcopus prebendas archidiaconatus prepositurus. vel aliqua officia ecclesiastica vendiderit. vel aliter quam statuta sanctorum patrum precipiunt. ordinaverit. ab officio episcopi suspendatur. Dignum est enim ut sicut gratis episcopatum accepit. ita membra eiusdem episcopatus gratis distribuat.

Item ex concilio Urbani pape habito aluernie. Nec altaria nec prebendas episcopis vendere licet.

Quesitum est de episcopis: qui altaria monasteriis data frequenter redimi pecunia compellebant. Que quia diu symoniace pravitatis usus in gallicarum partibus iam diutius inolevit. ut ecclesie vel decime que vulgari vocabulo apud eos altaria nuncupantur. monasteriis date. sepius ab episcopis sub palliata avaritia vendantur. mortuis nimirum clericis seu mutatis quos personas vocant. Nos auctore deo venalitatem omnem. tam ex rebus quam ex ministeriis ecclesiasticis propellentes. hoc auctoritate apostolica ulterius fieri prohibemus. sicut et prebendas omnes vendendas interdicimus. porro quecumque altaria vel decimas ab annis XXX et supra sub huiusmodi redemptione monasteria possedisse noscuntur. quiete deinceps et sine molestia qualibet eis possidenda firmamus. salvo utique episcoporum censu annuo. quem ex eisdem altaribus hactenus habuerunt. Idem gregorius. Quicquid datum vel promissa pecunia in sacris ordinibus acquiritur. irritum habeatur.

Ea que a sanctis patribus de simoniacis statuta sunt. nos quoque iudicio et apostolica auctoritate firmamus. Quicquid ergo in sacris ordinibus vel in ecclesiasticis rebus data vel promissa pecunia acquisitum est. nos irritum esse et nullas vires umquam habere vel optinere censemus.

Item augustinus de doctrina christiana. Quid possidetur nomine pecunie intelligitur.

Totum quicquid homines habent in terra: omnia quorum domini sunt. pecunia vocatur. servus. vas. vita. ager. arbor. pecus. quicquid horum est: pecunia dicitur. Ideo autem pecunia vocata est: quia antiqui quicquid habebant: in pecoribus habebant. Item paschalis papa. Quod ecclesiastica beneficia emit. ecclesias quoque probatur emere.

Si quis obiecerit non consecrationem emere. sed res que ex consecratione proveniunt. penitus desipere probatur. Nam cum corporalis ecclesia. aut episcopus. aut abbas. aut aliquid tale sine rebus corporalibus in nullo proficiat. sicut nec anima sine corpore corporaliter vivit. quisquis eorum alterum vendit: sine quo nec alterum provenit: neutrum invenditum derelinquit. Nullus igitur emat ecclesiam vel prebendam. vel aliquid ecclesiasticum. nec pastellum. nec pastum. aut nec precia vel pro huiusmodi solvat. Item urbanus episcopus servus servorum dei. dilecto filio R. preposito ecclesie sancti iuventii. Quare in evangelio non prohibeatur investitura ecclesie a laicis fieri.

Salvator predicit in evangelio. circa finem seculi pseudo christos et pseudo prophetas surgere et multos seducere et fideles suos in mundo multas habituros pressuras. sed tamen portas inferi non prevalituras. proinde ut ait apostolus. oportet esse hereses. ut qui probati sunt manifesti fiant. Oportet nos cum propheta ex adverso consurgere et murum opponere pro domo israel. et cum apostolo per multas tribulationes intrare in regnum celorum. quoniam non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que revelabitur in nobis. Igitur quia innotuisti nobis. quod tibi obicitur. vitium vendere ecclesiasticas res simoniacum fore. hoc simoniacum esse patenter colligitur

ex hoc quod beatus apostolus Simoni ait: Pecunia tua tecum sit in perditionem, quia existimasti donum Dei pecunia possideri. Donum quippe Dei est Spiritus sanctus, et donum Dei est res ipsius ecclesie oblata et sibi consecrata. Ad vertis Simon magus, qui ad fidem accessit non Spiritum sanctum, quo ipse erat indignus, quia ut scriptum est, Spiritus sanctus discipline effugiet fictum: sed donum eius emere voluit, ut ex venditione signorum, que per eundem fierent, multiplicatam pecuniam lucraretur. Nec apostolus emptorem Spiritus sancti, quem bene fieri non posse noverat, sed ambitionem questus talis, et avaritiam, que est idolorum servitus, in eodem Simone exhorruit, et maledictionis iaculo percussit. Quisquis igitur res ecclesiasticas, que Dei dona a Deo fidelibus, et a fidelibus Deo donantur, queque ab eodem gratis accipiuntur, et ideo gratis donari debent, propter sua lucra vendit vel emit, cum eodem Simone donum Dei possideri pecunia existimat. Ideoque qui eas non ad hoc quod instituta sunt, sed ad propria lucra munere lingue vel indebiti obsequii, vel pecunie largitur vel adipiscitur, simoniacus est, cum principalis intentio fuit Simonis sola pecunie avaricia, videlicet, id est idolatria, ut ait apostolus Paulus. Alioquin cur synodus Calcedonensis d. c. xxx. episcoporum procuratorem vel defensorem ecclesie, vel quemquam regule subiectum a Deo per pecuniam ordinari prohibet, ita ut inventores quoque tanti sceleris anathematizet, nisi quod eosdem simoniacos iudicet. Quod si predicti militantes ecclesie ob huiusmodi scelus taliter percelluntur, nemo sapiens negabit. Non militantes ecclesie multo dampnabilius ob hanc causam venditionis vel emptionis debere percelli. Sed beatus predecessor noster Paschalis de consecratione affirmat, Quod quisquis eorum alterum vendiderit, sine quo alterum non provenit, neutrum non venditum derelinquit, ac per hoc cum qui rem ecclesie vendit vel emit, simoniacum esse intelligitur. In nomine vero procuratoris intelligit predicta synodus quemlibet ecclesiasticarum rerum amministratorem. Ut verbi gratia prepositum, yconomum, vicedominum, defensorem nomine advocatum, sive castaldum et iudicem. In subiecto vero regule: archipresbiterum, archidiaconum, canonicum, monachum vel quemlibet ecclesiastico mancipatum officio. Quod vero Spiritum sanctum quantum in se vendat vel emat qui prepositurum vel huiusmodi aliquid vendit vel emit. Audi Augustinum super Iohannem. O quot preposituras secuntur vel secuti sunt. alterum prepositum habet Cartaginem principaliter. alterum in Mauritania Rogatensis. alterum habet in Numidia ille vel ille, quos iam nec nominare sufficiam. Circuit ergo aliquis emere columbam. unusquisque laudat prepositum suum quem vendit, et cetera. Ecce venerabilis Augustinus de prepositure distractione agens in nomine columbe Spiritus sancti venditionem vel emptionem accepit. Sic eos huius evangelici capituli tractatores. Pensandum vero est qua pena mulctentur, qui iam Deo et ecclesie sue oblata vendunt vel emunt. Si enim flagellis a Deo de templo eiecti sunt, quique Deo erant offerenda vendebant et emebant. Si a Deo offerendorum venditoribus vel emptoribus dictum est: Vos fecistis domum patris mei domum negotiationis et speluncam latronum. Quid dicetur de ecclesie iam oblatorum venditoribus et emptoribus? Et ne quis insanus obiciat merito hec dominum tam acerbe vindicasse, quia tunc illa in Dei templo vendebantur, ecclesiastice vero res modo extra templum distrahuntur, attende superius Augustinum non determinantem locum venditionis vel emptionis prepositorum, sed tamen indefinite dicentem: Circuit aliquis emere columbam. unusquisque prepositum suum laudat quod vendit, non addiciens in templum vel extra templum. Hec contra venditores vel emptores sacrarum rerum sufficiant. Item Alexander episcopus servus servorum Dei Lucensis ecclesie clero et populo in perpetuum.

Ministri servitores que ecclesie absque ulla venalitate ab episcopo ordinentur.

Ex multis temporibus hoc detestabile malum in vestra ecclesia inolevisse cognovimus, ut nulli umquam, dico canonico religioso, canonico scilicet et moribus predito, ecclesiasticum beneficium concederetur, nisi ei qui pro plano pecunie munere illud emere studuisset, fieretque ecclesia et res eius ita venalis velut quedam taberna et vilis merces a negotiatoribus ad vendendum exposita. Quod malum quam detestabile quantumque Deo sit exosum, quia contrarium et sacri canones docent, et fere omnibus manifestum existit. Ista sententia invenitur in secundo capitulo Calcedonensis sinodi.

Calcedonense naq; concilium unum ex principalibus simili pena condempnat eos qui ecclesie beneficium interueniente pecunie acquirunt. et eos qui sacram manus impositionem per quam spiritus sanctus confertur mercari dinoscuntur. Utrosque enim inexpugnabili auctoritate illos a beneficio. istos a sacro ordine iubet expelli. Unde humani generis redemptor omnes uendentes et ementes de templo eiciens cathedras uendentium columbas et mensas nummulariorum effudit eos. preceptis sui auctoritate denuntians et dicens. Nolite facere domum patris mei domum negotiationis. Illud quoque in eodem sancto sollicite considerare. quod per totum sancti euangelii nusquam reperitur dominum in tanta seueritate. tam districta censura iusticie peccantes corripuisse. cum non solum eloquio increpans. uerum etiam facto flagello de funiculis uerberans. eos eliminauit de templo aperte demonstrans quod tales negotiatores non sunt. sicut ceteri peccatores corripiendi. sed a templo dei id est ecclesia sancta longius sunt proiciendi. Nam sicut per columbarum uenditores illi denotantur. qui sacram manus impositionem uendere conantur. sic per nummularios ecclesiastici beneficii uenditores designantur. qui domum dei teste euangelio speluncam latronum efficiunt. Quapropter ego alexander sancte romane ecclesie et sedis apostolice episcopus. immo minister indignus. tot et tanta mala in multis ecclesiis et maxime in lucensi ecclesia ex iniqua concupiscentia fieri conspiciens ne sanguis inquorum a districto iudice de manu nostra requiratur. illa extirpare et penitus eradicare decreuimus. Constituimus itaque et presenti decreto firmamus. sicut olim nostri decessores fecisse noscuntur. ut nullus deinceps episcoporum beneficium ecclesie quod quidam canonicam uel prebendas. seu et ordinem uocant. pro aliquo precio uel munere clericis umquam audeat conferre. sed omnes ministros et seruitores ecclesie gratis et absque ulla uenalitate in sancta ecclesia studeat ordinare. nec eligant in domo domini qui maiores sacculos pecunie conferunt. sed eos qui sciencia et moribus diuites per officio suo ipsam ualeant sustentare ecclesiam. Constituimus et eodem modo firmamus. ut nullus cuiusque gradus clericus pro ecclesie beneficio audeat aliquid conferre. aut in fabricam ecclesie aut in donariis ecclesiarum seu et quod pauperibus sit distribuendum. quia teste scriptura: qui aliquid male accipit. ut bene dispenset, potius grauatur quam iuuetur. Quod si aliquis diuinorum preceptorum et animarum salutis immemor prefatum beneficium ecclesie iniqua cupiditate ductus uel uendere uel emere temerario ausu presumpserit. sicut in calcedonensi concilio est diffinitum. gradus sui periculum subiacere decernimus. nec ministrare posse ecclesie quam pecunia uenalem fieri concupiuit. et insuper inbiliabilis anathematis mucrone defossus. nisi resipuerit. ab ecclesia dei quam lesit. modis omnibus abscidatur. Item augustinus in omelia xiiii. Qui dona dei uendunt. uel emunt. pariter a deo dampnantur.

Uendentes et ementes de templo eliminauit christus. quia uel eos qui per munere impositionem manuum tribuunt uel eos qui donum dei emere nituntur. dampnant. Item in templo uendentes sunt qui hoc quod iure quibusdam competit. ad premium largiuntur. Iusticiam namque uendere est: hanc pro premii acceptione seruare. Ementes uero in templo sunt: qui dum hoc quod iustum est perimo soluere nolunt. dumque rem iure debitam facere contempnunt. dato patronis precio. emunt peccatum. Item beda. Qui gratiam quam a deo accipiunt non gratis exercent uenditores columbarum sunt.

Non solum uenditores sunt columbarum: et domum dei faciunt domum negotiationis. qui sacros ordines largiendo. precium pecunie uel laudis. uel et honoris inquirunt. Uerum hii quoque qui gradum uel gratiam in ecclesia spiritualem. quam domino largiente perceperunt non simplici intentione sed quibuslibet humane causa retributionis exercent. contra illud beati petri apostoli. Qui loquitur quasi sermones dei. qui ministrat tamquam ex uirtute quam administrat deus. ut in omnibus honorificetur deus. Quosque ergo tales sunt. si nolunt ueniendi a domino de ecclesia auferri: auferant ista de actibus suis ne faciant domum dei domum negotiationis. Item epistola urbani pape:

Que ex consecratione prouenit in suis
ius. muneri l'uti nemo conuertat.

Res ecc'e que ex consecratione prouenit in
suum ius l'in l'aliquo munere conuerti a
liq. n̄ debe. docens sc̄s urban' pp. ait.
Quisquis res ecclasticas q̄ dona dei s̄t.
qm̄ a deo fidelib; et a fidelib; deo dona
tur. que ḡtis ab eode' gratis accipiunt'.
et iō gratis dari debent. ppt' sua lucra
uendit l' emit. cum eodem symone do
num dei pecunia existimat possidere.
Item gg' vij. Symoniaci sunt epi
scopi. qui decimas et oblatões laicis n̄
Peruenit ad nos clericis tribuunt.
fama sinistra quod quidē epōr non
sacerdotib; ipe diocesis. decimas. atq;
xp̄ianor oblationes conferant. s; pot'
laicalib; psonis militum uidelicet
suie seruitor uel q. ḡni' ē consagnneis.
Unde amodo si quis epc̄ inuent' fuit
hui' diuini pcepti transgressor. int'
maximos hereticos. et antixp̄os non
minimi' habeatur. et sic in nicena sy
nodo de symoniachis censuit. et qui
dat epc̄ et qui recipiunt ab eo laici.
siue pcio siue bn̄ficio etni incendij
ignib; deputent'. Itē paschalis. ij.
Spiritum sanctum uendit q̄ decimas
Altare et decimas pecunia tribuit.
p pecunias dare. et spm̄ sc̄m uende
simoniacā h'esim ēe nullus fideliū
ignorat. Item innocentius. pp. ij.
Careat honore male acquisito q̄ ad ec
clesiastica beneficia p pecunia uent.
Siquis p'bendas ul' re reputauerit.
prioratū. seu decanatū. ul' pmotio
nem aliq̄ ecclasticā seu qdlibet sac'
mentū ecclasticū ut puta crisma ul'
oleum scm̄ et consecratões altariū ul'
eccl'iarum interueniente execrabili ar
dore auaricie p pecunia acquisiuit.
honore malo acquisito careat. et
emptor atq; uenditor et interuentor
nota infamie pcellant'. et nec p pa
stu. nec sub obtentu aliqu' consuetu
dinis. ante ul' post exigatur. ul' ipe da
re psumat qm̄ simoniacū ē. s; libe abs;
diminutione aliq̄ collata sibi di
gnitate absq; bn̄ficio pfruatur.

De secunda et tercia questione.
Quid sacri ordines canones diffini
ant auctoritatibus hinc inde in me
dium deductis patefactum est.

Nunc ḡ de iiij. qōne ē puidendū
an patrū crimen huic imputatur,
q. eo ignorante consat admissū. Qd'
ignorantia hunc excuset multor
auctoritatib; pbatur, ait eni aug'.
Alienū crimen nesciente non maculat.
Nullus crimen maculat nescientem.
Item. Quis locus innocentie relin
quitur. si alienū crimen maculet ne
scientē. Item in affricano conl' legit'.
De infantib; q̄ ab h'eticis baptizan
Placuit de infantib; qui tur.
ab h'eticis baptizantur. neq; suo h'
fecerunt iudicio cū ad eccl'iam dei salu
bri pposito fuerint reūsi. ne parentū
illos error impediat. quominus p
moueantur. sacri altaris ministro
rem in eodem. De eodem.
Qui apud donatistas paruli baptiza
ti sunt. nundū scire ualentes erro
ris interitum. s; postq̄ ad etatē ra
tionis capacem puenerint. agnita
ueritate falsitatē eor abhorrescen
tes ab eccl'ia ordine antiquo p man'
impōnem recepti sunt. tales ad sus
cipiendū munus clericatus n̄ debet
impedire. nomē erroris. Itē leo. iiij.
albuino et adelfrido. Consanguine
or molestia in nullo clericis ob
sunt. nisi consci fuerint.
Quia presulatus nr̄i qd' bn̄ nostis
magistrū. n̄ solū de sacerdotū. uerū
etiam secularium utilitatib; debet
ēe sollicitū, ppterea sinuaitē uestram
scire uolumus. hunc psente pbr̄m
ad sedem aplicam uenisse nobisq;
uiolentiam et excecatione suam p
ordinem retulisse. q. et sine iusto le
gis tramite illi sua ēēt ablata eccl'ia.
similit' indicauit. q. alius dato mu
nere sacerdos. zelo ductus inuidie.
usurpare psumpsit. Inde parentes
eius magno dolore compulsi pbr̄m
illum qui suam tenebat eccl'iam.
mox apprehenderunt. et eius oculos
eruerunt. tū ipe sepedictus sacerdos
dicit q. absq; sua uoluntate. et sine c'
consilio h' sit pactum. Quod si ita ē ut
ipe nobis suo ore testatus ē. uobis
magnopere preuidendum est. ut
si ipse canonice excommunicatus
non est. canonica super eum fiat
remissio. Unde in digestis.

Tyrannus depenis. Impetr gram & die. Crim l'pena pena nulla mat

Dam unusquisq; lā filio iflige potest. Ex suo arbitrio sors admittē. nec alicui crimen successor constituunt. Idemq; ī diuī fres utroplumq; seruntur. Iō ex relatio tolerando uy. Pena dia pena filius obesse non debet.

Vdei lapidem si pēa pūnaret. ~ ~

In xpm qualib; pena dāpnam extitit. a reb; eoy fideles filios excludi ī oppidō. Quia semp ē filius ī potestate mat & pēl. Iō aug ad uolef. Iō ipunitur pecūa patrī hyl q ab alienatur diu

Tam magis cum ho in supō si probant. ab eo qui genuit altē est effectus. peccō atterius. sine sua actione nō tenetur obnoxius. traxit ergo tanū qd unus cum illo & ī illo: a quo traxit. qm qd traxit. admissū ē. Non aū trahit alter ab alio: qm sua uno q; ipa una uitiet. tam est: unde uere dicatur. alia q peccat uere ipa morit. Vt autē regenati possint p officiū uoluntatis alienē: cū offerunt actionē. hoc h unus spūs: ex q regenant oblati. Dme ī. gg. ī libro xxvi. moraliū. Q qui imitat impias alienus nocet homini. ~

Homini qui similis fuit ē: nocebit ī pietate sua. & filiū hoīs adiuuabit nullatenus. humana ipietas & nocet q. putando inquinat. & rursus cū adiuuabit nūq; iustitia q. a pūs actoribus imitatur. Nocē cū l'adiuuare nescimus. an q l'a bono corrupe nl'a malo pmutare ñ possimus. Q dom dns ad moysen. Ego sum deus zelotes. q nullo pecta patrū in filios usq; ī tertiā & quartā generationē. hoc ñ in equalitate indignitatis magnitudine deitatis augēt. h dñm asserit ma dicens. Jn. ij. & iij. generatōe pecta patrū se dns exminat in lege. filius redditū. ñ in eqtate iudicij. ut alij peccent. & alij puniant. Sz magnitudine clemētie. dū semp expectat penit. & qd in generatōe delinquit ñ pūt corrupt & emendat. ñ ij & iij. generatō accipit. Q um g de baptizand ab hēnal innocentiā sanabit. Lex ē cōe hys qui ab hēnal baptizata sūt. p manus īpōnē lanā mīr prebere emunionem. Nec ex hys aliq. m dicat honore l' exiguo subrogare. preter q. mfantes.

q ab hēnal baptizati sūt sola excusat ignorantia. ut uxor illud affricani zelij ad sacrificiū dei erat officiū. ñ eos impediat nomen erroris. Item sicut aug scribit ad auxilium cpōn.

Non ipsum pēa patrū filij. q post eoy natiuitatē a penis absoluunt. nec p peccā patrū spūali pena filij plectūr. officio aut l' būficio eōe puniri spūalis pena ē. Iō q hīc ex patre prio promerent filius. Item.

Si excusatur q ignorant ordinatē a simoniaco. ut sup ī cap urbanū legit. & alie excusandē ē. q p ignorantiā symoniace ordinantur. Sz obiicit illd qd dictū est.

De cēa que pactione aseritur.

Celia q pactōe aserta fuit: post exserta cum coniecta dia debet. Item.

Decreto ciuium: thesauri templo anathēmatizati legunt. Non adeo qui regulā aurei. & qdam alia prosa fuisse dicit. de anathēte dicat nullū esse. Item.

Peccō amalechitaz aialia eoy nulla sit mētia. qb; q saul pepercit. audiunt a samuele. nefas q peccīm arrogandi ē repugnare. & q scelus ydolatre nolle acquiescere. Item. Peccō egyptioy possessiones eoy gndm audire. summa & pūa magnarum eoy in morte assumpta sit. ē. Peccō ophni & phinees ministrantiū archam dñi philistei uidisse ē. si g q sē sū carere ut eōa amare archam dñi. lapidet uetem. l' excommunicet. ut peccatoribus uidunt. l' anathematizet. ut gndme detestantē. Si ea q nim intelligendi ñ hūt. ut aialia egyptioy. & amalechitaz pecūs hominū morte pdimitur patet qd nullū excusat ignorantia ei nimis. maxime cū ex eo multas defectat ignorāt. Velut si q spīa de latrocinio. & rapina filio suo ignoranti diuinas aggregauerit: ñ excusaret filiū ignorantia: qm p mortē pūs cogat reddē male aquisita. Item. Peccato achor plebs israelitica in manu hostium tradita ē. Item peccō filioy heli ppls in manu philistinoz corruit. Item. Peccō quoq; plebis: electi eoy sepe sit impedit. & tandē pphe cū eis ducti sit in captiuitatē. hys ita respondet. Insensibilia & irrōnabilia: peccō hominū. l' excēmur. l' anathematizantē. l' morte pdimitur ñ principāliter

omnes mulieres pueros q animalium nec g saul a penitet amalechitis omne uiuens macterat. & penitet glauci mortē. & peccata sunt. & ppls agag regi amalech oparis. & greges omnia. & animalium. & uestimenta que pēcūt ut sit. nec uolunt discrimine ei quicquid uolunt tribuere sunt. & nolunt sunt oues q ruminant. & samuelem penitet me fecisse saul regem. & dicit q nā nor est ḡtis. & arietum que resonat ī auribus meis. & ait saul. ppō milites oues. & uoces pigues. & ad sacrificandum. ich q uno tenent dicit q samuel peccauit melior est obitus q uictima quia gremis ymolandi est repugnare. & q scelus ydolatrie nolle acquiescere. & mortuus est. cepit habere saul. sicut. & peccā. ſ; cō

peccati: sed ea facientis. Vel detestatione peccati, uel flagello delinquentium. Causa faciendi ut thesauri Iericho, et animalia Amalechitarum. Iericho namque luna interpretatur, et mundi figuram tenet: Amalechite interpretantur lingentes sanguinem, et significant cupidos et auaros, et demones. Israelite interpretantur uiri uidentes Deum, et signant multitudinem fidelium. Lapides ergo et thesauri Iericho anathematizantur, animalia Amalechitarum interfici iubentur, ad exterminandam cupiditatem a fidelium plebe, et ut significaretur, quod uictori huius mundi thesauri, qui per lapides et thesauros Iericho designantur, irrationabilesque uiciorum motus, qui per animalia Amalechitarum intelliguntur, non debent custodire in futurum. Animalia autem Egyptiorum, et possessiones eorum, et primogenita grandine et morte consumpta sunt, ut in illis punirentur, quibus feliciter leuabantur, et ut daretur intelligi quod mundus interibit, et facta eius. Sic et ciuitas in salsuginem conuersa est, segetes eorum in imbres conuerse sunt, animalia eorum sulfure et morbo confecta sunt, ut auctorem suum, qui per beneficia cognoscere noluerunt, saltem in suppliciis sentirent. In detestatione uero peccati pecunia Symonis dampnata est, cui dictum est: Pecunia tua tecum sit in perditionem, quia existimasti donum Dei pecunia possideri. In detestatione quoque eiusdem criminis altare et ecclesia, que per symoniam consecrantur, non tamen consecrari, sed execrari dicuntur. Quia qui mediante pecunia oleum consecrationis effundit, non consecrare, sed execrare credendus est. Hinc est quod beatus Gregorius ecclesias ab Arrianis consecratas uelut non consecratas precepit sanctificatione consecrationis, que non erat in fide, iuuari, quia purificare non poterant, qui fide carebant. Archa uero et populus Hebreorum pro peccato suorum cum hostibus tradita sunt. Eclesie quoque murmure eorum impediti sunt non in penam criminis, sed in experimentum et exemplum pacientie hec passi sunt.

Item populus, qui pro peccato Achor et filiorum Hely in manibus hostium traditus est, signat subditos corporaliter flagellari, ut inter flagella prelatorum peccata feriantur. Sicut Achor sorte deprehensus lapidibus obrutus est. Sic et nauicula Ione periclitatur, ut fugitiuus sorte deprehensus fluctibus immergeretur. Aliquando per uitia prelatorum deprauatur uita subditorum, ut prelatis suis subditi fauentes ad malum etiam cum eis similiter moriantur. Sic filii Israel duri peccata sacerdotum portantes tandem etiam cum eis ceciderunt in manibus hostium.

Item. Dauid populum numerauit, quo peccato gladius Domini deseuit in populum. Sed in lata gente gloria regis est. In diminutione plebis contritio principis. Quia ergo de numerositate sue gentis superbiuit, iure in eius diminutione punitus est.

Item. Paruulos Sodomitarum non excusauit ignorantia, qui pro patrio scelere celesti igne consumuntur. Sed hoc igne pena illis diminuta est, quibus successio patrii sceleris est adempta. Patet etiam et monstratum est peccatis parentum paruulos aliquando corporaliter flagellari. Illud idem intelligendum est de paruulis qui peccato Dathan et Abiron uiui descenderunt ad inferos.

Item. Cham peccante Canaan filius eius maledicitur. Giezi delinquente lepra transmittitur ad posteros. Iudeis clamantibus: Sanguis eius super nos et super filios nostros, Reliquie eorum pene morti sunt addicte. Achab quoque peccante, post eius regnum solium amisit, et qui de semine eius in regno uidebatur natus fuerat usque ad purgandam labem ipsius familie a genealogia Domini sunt exclusi. Odium quoque Esau, ut Malachias testatur, transiuit ad Ydumeos. Quibus omnibus colligitur, quod ignorantia peccati non excusat aliquem.

Sed his exemplis non probatur, eum peccatis aliorum nisi imitatorem inquinari eorum. Quicumque enim de semine Esau et ceterorum ad Deum conuersi patrum maliciam detestati sunt, non odium, sed Dei clementiam experti sunt. Item, ut ait Ambrosius: Turbatur nauicula Petri, in qua erat Iudas, que quamuis meritis erat firma, turbatur tamen alienis. Ignorabat autem Petrus peccatum Iude; non ergo ignorantia excusauit illum. Sed conturbatio hec non peccati contagione, sed corporalis persecutionis intelligitur, qua mixtis malorum nonnumquam et boni puniuntur, ut eorum probetur infirmitas. Non itaque his auctoritatibus symoniaci probantur, pro quibus ignorantibus pecunia data est. Non enim potest probari iste reus criminis, cuius conscientiam non habuit. Notandum quoque est, quod non omnis ignorantia aliquem excusat. Est enim ignorantia alia facti, alia iuris, alia quod non oportuit eum scisse, alia quod oportuit eum scire, quod non oportuit eum scire, sicut apostolus ait: Si quis infidelium uocauerit uos ad cenam, et ire uultis, quicquid uobis appositum fuerit, nichil interrogantes comedite. Si quis uobis

dixit hoc immolatum est ydolis, nolite comedere. Esset quidem nocivum ad cenam non oportebat scire an vescerentur ydolis fuisse immolatas. Quod oportuit eum scire sic ignorantia videtur et reliquorum infidelium, quod ea que a prophetis de Christo fuerant prenunciata, adhuc ignorabant esse completa. Unde et videns adhuc expectatur esse venturus, hoc nomine excusatur.

Item ignorantia alia iuris, alia facti. Iuris alia naturalis, alia civilis. Naturalis omnibus adultis dampnabilis est. Ius autem civile aliis permittitur ignorare, aliis non. Iuris civilis ignorantia mulieribus non obest in dampno vitando, si negotium non contingat. Ut si minor pecuniam dederit filiusfamilias, repetit. In maiori vero qui delinquid est, item. Si successionem et maiori delatam cum alio sine iudice dividas, prestans rest iure subnixum esse non certe. Solidam successionem obtinebis, vel si id quod nullo iure debuisti, aut iure naturali non debuisti, sed civili tantum, ex cirographo solvas aut promittas, repetis. Non ita sit delictum. Nam si putat rem suam per legem sibi licere rapere, mandat in constitutione illa: codicis libro IX, l. V, titulo V. Imperator Valentinianus augustus. Hoc. Si quis in tantam furoris pervenit audaciam, ut possessionem rerum apud fiscum vel apud homines quoslibet constitutam aut cuiuslibet iudicium vel arbitrium violenter invaserit, non solum eam possidentibus reddat, verum et estimationem eandem rerum restituere compellatur. In hoc autem non fuit ignorantia iuris, sed facti, et illi quod non oportuit eum scire. A reatu igitur criminis excusat eum ignorantia primi delicti. Quod si oportuisset eum scire, ignorantiam tamen eius deprehendere non poterit.

Quod vero quinto loco queritur, an liceat eis esse in ecclesia, vel ordinatorie fungi, quod prima pecunia fuit assecutus, auctoritate diffinitur Urbani, quod scribens de symoniacis ait in ecclesia.

De parvulis qui cupiditate parentum ecclesias emunt.

Quicumque sane cupiditate parentum cum adhuc parvuli essent, ecclesias vel ecclesiarum prelationes per pecunias adepti sunt, postquam eas odio dimiserint, si canonice in eis vivere voluerint, pro magna misericordia ibidem eos esse concedimus; neque pro hoc pacto vel pro facto a sacris ordinibus illos removemus, si alias digni fuerint. Illi vero qui per seipsos cum maiores essent ecclesias nefanda cupiditate ducti emerunt, si in aliis ecclesiis canonice vivere voluerint, servatis propriis ordinibus pro magna misericordia ibi eos ministrare permittimus. Qui si ad alias transire forte non poterint, et in eis canonice vivere permiserint, minoribus ordinibus contenti ad sacros ordines non accedant, salva tamen in omnibus apostolice sedis auctoritate. Si qui tamen ante exceptionem catholice ordinati sunt, tunc ea que emerunt dimiserint, et vitam canonicam egerint, in suis gradibus permittantur permanere. Non forte cuiusmodi ecclesia sit, ut si ibi primum locum debeat optinere, primum vel singularem vel precipuum locum in eadem ecclesia eos habere non permittimus.

Hoc autem cum non in preiudicio canonum hic ex mera dispensatione dixisse, ex epistola eiusdem colligitur, missa Rutali presbitero in hec verba.

In dignitate servanda simoniacis misericordia potest impendi si eos vita commendet.

Eos qui ecclesiam emerunt, si persona talis fuerit quam vita commendet, et in monasteriis vel canonicis regularibus maneant, in suis honoris officio misericordie condescendendo ministrare concedimus, absque sedis canonum preiudicio.

Ex hac etiam auctoritate colligitur, quod ignorantia tales excusat a reatu criminis, ut supradictum est, non ad fructum emptionis, cum in ecclesiis quas parentum pecunia adepti sunt, non nisi postquam eas odio dimiserint, ex misericordia ibidem eos esse concedit. In quo patet quod etsi illis ignorantibus simonie peccatum sit admissum, fructum tamen pravitatis emptionis reportare non possunt. Quod autem a crimine excusentur, hic patet, quia pro hoc facto a sacris ordinibus non removentur. Si enim illi criminis participes essent, ad sacros ordines ascendere non possent. Illud idem intelligendum est de eo, qui per pecuniam est adeptus sacerdotii dignitatem non ab episcopo, sed cuidam ex principibus eam dedit, utroque tamen ordinatore videlicet et ordinato hoc ignorante. Unde Urbanus papa II Adelberto Metensi episcopo scribit.

De quodam pro quo in curia parentum pecuniam dedit non episcopo sed uni ex principibus.

Presentium portitorem quod parentum in curia per pecuniam non episcopo sed cuidam principum ecclesie datam, munus sacerdotii dignitatem obtinuisse significasti. Licet sacri canones deponendum esse testentur, tamen quia culpam istam nesciens et coactus commisit, et quia ab eodem ordine vel deponeretur, regantur vel ... ex consideratione discretionis, que mater est omnium virtutum, magis quam ex rigore canonum misericordia adhibendo ipsum

[illegible]

Q. VI

[illegible]

in eodem ordine est: frustrari nec consulen-
tia tamen ut si ecclesia eum deseruit. sacerdotii
penitentiam non patiatur suspensus a sacerdota
li officio permaneat. Quod si ita forsitan
ecclesie utilitas exigerit, ut curam re
giminis assumat, liceat ei ex conces
sione episcopi sui fratrumque obe
dientia sacerdotali officio fungi.
Quid vero de illis debeat fieri, qui ignoran
ter a simoniacis ordinati sunt, sexto loco
questionum est supra in capitulo videlicet Urbani
quod sic incipit: Si qui a symoniacis
non symoniace ordinati sunt, requiratur.
Nunc autem de illis queritur, qui non pro ordinatione
pecunias offerunt, sed pro electione, ut vel de
cretum electionis fiat, vel ut subscriptione
confirmetur, vel ut electioni non resistatur, ali
quibus premia largiuntur. Non nullis spiritualis
gratie aliquos faciat electio participes.
Sed sic ecclesiasticarum rerum emptores sy
moniaci iudicantur, quia ecclesiastici offi
cii ita coniuncta sunt, ut alterum sine altero
alicui non proveniat. Ita quia per electionem
veniunt ad consecrationem, proinde symonia
cus habetur, qui pro electione premia largitur,
ac si pro consecratione munera dedisset. Unde Sy
machus papa scribit Cesario episcopo. Nec mino
re nec premio nec potentium suffragio episcopi
confirmentur, vel subscribantur.

Si quis autem quandam desiderat data pecunia
sive potentes personas minime suffragan
tes sibi adhibeat, nec ad decretum sibi
faciendum clericos vel cives ad subscriben
dum adhibeat cuiuslibet generis in
more compellat vel premiis quibuslibet provocet.
Item Gregorius Salonis consistentibus. Symoniacus
est qui ut eligatur premia largitur.

Ego autem vestre dilectionis prudentiam nec aie
corporalis dei iudicium permonescens eius
te maxime cautus subtiliter exequi desiderio.
si nullis cuiuslibet pressus quam sacro ordi
ni contradicitur. Si non per symoniacam here
sim, id est premia, quibus dam eligentibus, prelien
do. ad sacerdotale pervenire conatur officium.
Tunc enim liber apud deum successor erit: si in
obligatus de suis ad loci successionem ve
nit. Item Gregorius papa Siagrio episcopo Augustensi.
Sic ordinatio sic electio vel sensus sine ve
nalitate debet fieri.

Sicut is qui invitatus refugit sacris altaribus
est admonendus: sic qui ultro ambit vel im
portunius se ingerit est procul dubio repel
lendus. Nam qui sic nititur altiora conscendere:
quid aliud agit, nisi ut crescendo decrescat,
et ascendendo exterius interius in profundum des
cendat. Itaque fieri volumus, ut in sacerdotibus or
dinandis sinceritas vigeat, ut simplex
et sine venalitate consensus pura preferatur
electio. ut ad summum sacerdotium non suffragio
venditorum pervenit, sed dei credatur esse iudicio.

Si autem pecunia promissa fuit vel so
luta electo vel ordinato penitus ignorante,
non eo minus ad electionem pervenit, vel ordina
tionem. ei nullatenus videtur obesse, nec ad
reatum criminis, quia conscientiam non habuit,
nec ad electionis penitus, vel ordinationis
cassationem. ad quam alias non per pravam
illorum cupiditatem pervenisse docetur.

Nunc autem de septima questione tractan
dum est. an venientes sive heresi sint recipiendi,
in equali dignitate vel non. De hiis itaque
scribit Cyprianus ad Stephanum. De hiis
qui ab heresi redeunt an sint recipiendi in dig
nitate vel non.

Si qui presbiteri vel diaconi in
ecclesia catholica prius ordinati fuerint,
et postmodum perfidi et rebelles extiterint
contra ecclesiam, vel apud hereticos a pseudo episcopis et
antixristis contra Christi dispositionem prophana ordi
natione promoti sunt, et contra altare atque di
vinum verbum sacrificia foris falsa ac
sacrilega offerre conati sunt, eosque hac
conditione suscipi convenit cum revertuntur, ut com
municent laicis, et satis habeant quod ad
mittuntur ad pacem qui hostes pacis extite
runt. nec debere eos revertentes ea apud
nos ordinationis et honoris arma retinere,
quibus contra nos rebellaverunt. Item ex VI.
sinodo. De hiis qui pro muneribus
ordinationes faciunt, et qui re
deuntes ab heresi in suis ordi
nibus recipiuntur.

Si quis omnem traditionem ecclesiasticam
scriptam vel non scriptam violaverit, ana
thema sit. Omnis episcopus vel presbiter aut diaconus
convictus quod per munera ordinationem de
dit vel accepit, a sacerdotio cadat. Sed
sic quidam dicunt, quia penitentia agimus pro
peccato: et deus indulget, illud ita et ego
dico. quia omnem penitentem recipit deus et in
dulget per penitentiam peccata quamtumcumque gravia
sint. Novimus enim quod David fornicatorem ho
micidam recepit deus per penitentiam, et dixit deus:
Inveni virum secundum cor meum. Novimus
eundem audientem a deo. Non edifica
bis mihi domum, quia vir sanguinum es.
Scio Manassem per confessionem dimissam

Q. VII

[illegible]

spiretare sua. Scio meretrices et thelonearios per penitentiam receptos. nullam tamen horum que ante baptismum peccauit. sacerdotibus connumeratam. Scio quosdam dum essent in mundo in multa fornicatione iacuisse. Monachos uero factos qui luminaria mundi resplenduisse. nullum tamen ad sacerdotium ascendisse. Quod si et raro contigit: nulla tamen lex esse fuit. Nouimus quod primum maria peccatrix esse. post conuersionem quamuis sancta et casta tamen inter diaconissas computata non est. Sed quid hec dico: sed quemadmodum sanctos apostolos et uenerabiles patres cum omni fiducia clamo. Quod si qui per simoniam ordinatus siue episcopus siue presbyter siue diaconus: alienus est a sacerdotio. non enim uenalis est gratia spiritus sancti. tamquam christi traditio. et adinuentio symonis a sancto sacerdotio est aliena. et si in fornicatione lapsus aliquis post baptismum fuit. in sacerdotium non recipitur. canones uero hoc prohibent. Si quis uero est hec peccata ad sacerdotium prouectus est agnitus: degradetur. Item. Episcopum qui per pecuniam ordinatur est diaconorum et qui per pecuniam recipit deus. Bonus est enim in omnibus et aperta uestra cunctis omni homini penitentia. Sed quoniam iuxta apostolum oportet episcopum irreprehensibilem esse quicumque per pecuniam uel ordinauerit aliquem. uel ordinatus est. ab omni sacerdotio alienus sit. Tharasius patriarcha dixit. Quicumque uel per pecuniam ordinant. uel ordinantur. uel ordinant. uel ordinantur siue episcopi. uel presbyteri. uel diaconi. uel quilibet de ordine sacerdotali: repellantur omnino a sacerdotio. sicut symon magus a petro. quicumque per pecuniam dispensationem uel curam fecerint siue monasteriorum uel ecclesiarum. uel xenodochiorum uel gerontocomiorum orphanotrophiorum cum depositione expellantur a dispensatione illa et cura. qui post baptismum cadens in fornicatione ordinatus est. si postmodum confessus fuerit cesset ab administratione. Si uero conuictus ab aliquo: omnino deponatur. Similiter promissor episcopus aut presbyter aut diaconus. per se aut per aliquem alium qui per hoc tamen nolens: deponatur. Item. Qui per seculares potestates ordinatur fuerit: aut ecclesiam obtinuerit deponatur. Si uero religiosam domum per secularem potestatem obtinuerit: expellatur. Item ex eadem sinodo. Qui redeuntes ab hereticis possunt recipi: uel qui non.

Conuenientibus apud nicenam bithinie ciuitatem decentibus petro archipresbytero et presbytero. et abbate monasterii sancti sabbe. locum tenentibus adriani pape et tharasio archiepiscopo constantinopolitano. et iohanne et thoma apocrisariis apostolicarum sedium orientalium et ceteris episcopis: episcopi sicilie dixerunt. Dignum est ut de subiectis inquiramus. Item basilius episcopus anchiritanus dixit. Constitutio ecclesiastica hec canonica tradita ab antiquo a sanctis apostolis et successoribus eorum. et sanctis patribus nostris. et magistris. et sanctis uniuersalibus .VI. sinodis et localibus sinodis orthodoxis. ut qui ab heresi aliqua reuertuntur ad orthodoxam fidem et traditionem sancte catholice ecclesie scripto negare debeant. heresim suam. et confiteri fidem suam catholicam. Item. Tharasius patriarcha dixit. Videtur nobis ut sedes suas recipiant. qui ab heresi reuertuntur. Religiosi monachi dixerunt. Sic receperunt uniuersales .VI. sinodi ab heresi reuertentes. et nos recipimus. Item sancta sinodus dixit. Placet omnibus nobis et iussi sunt basilius episcopus anchire. et theodorus episcopus mirre et theodosius similiter in gradibus et sedibus suis. Item constantinus episcopus cypri dixit. Non oportet nos qui episcopi sumus indigere doctrina. sed aliorum esse doctores. Item tharasius episcopus dixit. Malorum doctorum: mala est doctrina. ecclesia de malis doctoribus sacerdotes non recipere. Item iohannes apocrisarius orientalium sedium dixit. Heresis separat omnem hominem ab ecclesia. Item tharasius episcopus dixit. Ecce multi canonici libri et sinodici et patrum lecti sunt. et ab heresi reuertentes docuerunt nos recipere si aliqua alia causa non est in eis. Item petrus apocrisarius pape dixit. Rome existens est. macharius hereticus a sancta .VI. sinodo et .XL. diebus inducias dedit illi pater noster beatus gregorius papa. et cotidie mittebat ad eum bonefacium consiliarium suum et instruebat cum commonitorijs uerbis ex diuina scriptura. et nullatenus uoluit emendari. hoc autem faciebat ut eum reciperet in suo ordine. Item tharasius patriarcha dixit. Quid dicitis de anatholio. Nonne et in .VI. sinodo frater est princeps. et esse ab impio dioscoro ordinatus est. et nos ita recipiamus eos. qui ab hereticis ordinati sunt. sicut anatholius ordinatus est. Item. Vere uox dei est. quoniam non moriuntur filij pro patribus. sed unusquisque in peccato suo morietur. et quoniam ex deo est ordinatio. Item tharasius patriarcha dixit. Audiuimus patrum mandata. Quid ergo. Oportet recipere ab hereticis ordinatos. Sancta sinodus dixit. Audiuimus domine. et oportet nos eos recipere. Tharasius patriarcha dixit. Plures eorum qui in .VI. sinodo conuenerunt a

Sergio, Pirro, Paulo, Petro ordinati sunt, qui fuerunt principes hereseos Monothelitarum, quando isti continuatim in Constantinopolitana sede sederunt; et ab ultimo eorum Petro scilicet usque ad VI. sinodum non fuerunt plures quam duodecim anni. Thomas autem et Iohannes et Constantinus ab hereticis illis archiepiscopi facti sunt, et tamen propter hoc non sunt reprobati. Sancta sinodus dixit: Hoc manifestum est. Constantinus episcopus Cipri dixit: Sufficienter ostensum est, quod ab hereticis venientes recipiendi sunt. Si vero quis sponte ad hereticum vadit et recipit ordinationem, non recipiatur. Item Tharasius patriarcha dixit: Et ego recipio eos, qui ab huiusmodi causa ad fidei subversionem ordinati sunt, et maxime cum presentes essent orthodoxi episcopi, a quibus poterant ordinari: sic est primus intellectus. Si vero sinodalis fuit consonantia et humanitas erga eos de orthodoxis, qui presumpserunt ab immundis hereticis ordinari: depositioni subiaceant. Sancta sinodus dixit: Hoc est iudicium iustum.

C. Ex hac auctoritate datur intelligi, quod qui ab unitate catholice fidei in hereticorum societatem transierunt, ut de manibus eorum ecclesiastice dignitatis sacramenta perciperent, vel qui contemptis orthodoxis ab hereticis ordinari desiderant, et si postea ab eis se abrenunciantes heresi ad ecclesiam redierint, officio tamen accepto fungi non poterunt. Auctoritate vero Cipriani episcopi prohibentur ab amministratione ecclesiastica, qui inter catholicam ecclesiam ordinati ad fidei impugnationem dilabuntur. Porro simoniaci nec ab hereticis ordinantur ad fidei subversionem, nec inter catholicam ecclesiam ordinati adversus eam armantur. Omnes tamen non nullos per pecuniam ordinent, non tamen fidem inpugnant, nec gratiam spiritus sancti venalem predicant. Unde cum heresim suam reticentes pravitatem detestati fuerint, premissis auctoritatibus non prohibentur recipi in suis gradibus. Verumtamen illo capitulo eiusdem synodi: Si quis per pecuniam etc., et illo alio VI. sinodi: Si quis omnem traditionem etc., et Innocentii et aliorum multorum auctoritatibus irreparabiliter dampnati videntur. Unde Leo papa IIII. episcopis Britannie.

In ordine male accepto simoniaci agere penitentiam non possunt.

Requiritis de hiis qui turpissimo lucro columbas in templo Dei vendere non pertimescunt, et sua acta improba contra morem simonis heresi coniungunt, utrum possint in ordine penitentiam agere, an tantummodo extra ordinem et sacerdotalem fieri gradum. Quod quidem cunctis et hiis qui in detestabile nephas quod tam multis est dampnatum consiliis peregisse noscuntur, nulla possumus penitentia subvenire, et tot spiritualibus penis obviare. Set in illorum primum vice sententiam convenire omnibus certum sit.

C. Nisi rigor discipline quandoque relaxetur ex dispensatione misericordie. Multorum enim crimina sunt dampnabilia, quos tamen ecclesia tollerat pro tempore, pro persona, intuitu pietatis, vel necessitatis, sive utilitatis, et pro eventu rei, pro tempore. Sic Gelasius, qui cum necessitate temporis videret Italicam ecclesiam propter belli famisque incursionem fere omnium clericorum officio destitutam, adeo ut plerisque in locis subsidia regendarum deessent animarum, concessit de monachis vel de laicis clericos assumi, ita dicens:

Pro temporis necessitate apostolice sedis auctoritate decreta temperantur.

Necessaria rerum dispositione constringimur, et apostolice sedis moderamine convenimur, sic canonum paternorum decreta delibare, et retro presulum decessorum precepta metiri, ut que presentium temporum necessitate restaurandis ecclesiis relaxanda deposcunt, adhibita consideratione diligenti quantum potest fieri temperemus. Item. Priscas etc. Require supra in tractatu ordinandorum. Item Innocentius papa cum pro necessitate temporis, ne nimium scandalum esset in ecclesia, ordinatos ab Honorio heretico suscepit, ait in decretis suis:

Cessante necessitate debet cessare quod urgebat.

Quod pro remedio ac necessitate temporis statutum est, constat primitus non fuisse. Quod ergo necessitas pro remedio repperit, cessante utique necessitate debet cessare pariter quod urgebat, quia alius est ordo legitimus, alia usurpatio, quod ad presens tantum tempus impellit.

C. Similiter ex dispensatione in Niceno concilio de Novatianis statutum est, ut ad ecclesiam redeuntes ordinentur. Item:

Ordinentur qui ex Novatianis ad ecclesiam redierunt.

Si qui voluerint venire ad ecclesiam catholicam ex Novatianis, placuit sancto concilio, ut ordinentur, et sic maneant in clero. Ante omnia autem hanc ab eis confessionem per scripturam exigi oportet, ut fateantur se communi consensu catholice ecclesie statuta observaturos.

Iuramentum a scismate redeuntium quotiens prestandum est.

Quoniam cordis oculus nube erroris obductus

superne illustrationis lumine sit serenus.
magna cautela uidendum est. ne latenter
auctor scismatis irruat. et ab unita
tis radice eos qui ad eam reuersi fuerint
telo iam erroris abscidat. Et infra. Pre
terquam ego N. illius ciuitatis episcopus a perfido
diuisionis laqueo quo tenebar diuina
mecum deliberatione pertractans. propria et spon
tanea uoluntate ad unitatem sedis a
postolice diuina gratia duce reuersus sum.
ne non pura mente sed simulate reuer
sus uidear. spondeo sub ordinis mei ca
su et anathematis obligatione. et promitto ti
bi. et per te sancto petro apostolorum principi atque
eius uicario N. beatissimo et successori
bus eius. me nunquam quorumlibet suasioni
bus. uel quocumque alio modo ad scisma de
quo redemptoris nostri gratia liberante
ereptus sum reuersurum. sed semper me in uni
tate ecclesie catholice et communione roma
ni pontificis per omnia mansurum.
Unde iuratus dico per deum omnipotentem.
et hec sancta .iiii. euangelia que manibus
meis teneo. et salutem dominorum nostrorum .N.
et p. re. p. gubernantium me in unitate
sicut dixi ecclesie. ad quam deo propitio sum reuer
sus. et in communione romani pontifi
cis semper sine dubio permanere. Quod si quod
absit. Ab hac me unitate aliqua excu
satione uel argumento diuisero. periu
rii incurrens reatum pene obligatus
inueniar. et cum auctore scismatis sci
licet diabolo habeam in futuro seculo
portionem. Hanc autem confessionis et promis
sionis mee cautelam N. notario meo cum
consensu presbiterorum et diaconorum et clericorum qui
hac unitate obligantes se in supra
scriptis omnibus pari similiter uoluntate
me secuti. atque propriis manibus subscrip
turi sunt scribendam dictaui. et propria ma
nu subscribens tibi tradidi. Acta in lo
co N. die illo. uel N. consulibus subscriptis.
Subscriptio episcopi. Ego N. ciuitatis N. episcopus.
hanc confessionem promissionemque meam pro sin
ce conseruandis suprascriptis omnibus sacra
mento subscripsi. Ceterum ex ri
gore canonum. etc. scripsit felix papa
omnibus episcopis. Quod extra ecclesiam bapti
zati fuerint: ad ecclesiasticam militiam
non admittantur.

Qui in qualibet
certe alibi quam in ecclesia catholica aut
baptizati aut rebaptizati sunt ad eccle
siasticam militiam prorsus non permittantur accedere.

Quibus satis debet esse quod in catholicorum
numero sunt recepti. Quam de suo ordine et
communione uidebitur ferre iudicium. quisquis
hoc uiolauerit institutum. uel qui non remoue
rit eum quem ex eorum cetu ad ministerium
clericale obrepsisse cognouerit. Pro per
sona: sicut beatus gregorius scribens ianuario e
piscopo ait. Rigor canonum pro persona
aliquando relaxatur.
Tanta nequitia
ad aures meas de tua senectute perue
nit. ut eam nisi adhuc humanitatis per
saremus: fixa iam maledictione ferire
mus. et quid pene fiat in te sententia iacula
da. Sed quoniam simplicitatem tuam cum senectu
te nouimus interim tacemus. Pro tempore
interdum: sicut de ilicitis. et corpore uitia
tis gelasius ait. Canonum decreta pre
cedentium interim non numquam relaxantur.
Si qui uel propria temeritate uel in curia per
sidentium tales suscepti sunt. nichil ultra
promotionis accipiant. satisque habeant hoc
pro nimia miseratione concessum.
Necessitatis interuentu. sicut illarius
papa. qui cum de quodam episcopo preter noticiam metro
politani ordinato loqueretur. cum in utroque
graue scandalum fieret. hylarius
papa ait in epistola sua. Necessitatis interuentu
nonnulla quedam in ecclesia tolerantur.
Quamuis quicquid ab aliquo contra preceptum est uindi
candum: omnibus uidemus prouisum tamen con
siderantes necessitatem prospecta hac ratione
decreuimus ad ueniam pertinere quod gestum est.
ut deinceps nullus preter noticiam uel con
sensum metropolitani ordinetur anti
stes. Item innocentius papa. De eodem.
Quotiens a populis aut a turba peccatur.
quia in omnes propter multitudinem uindica
ri non potest. multum solet transire proin
de dimittenda dico dei iudicio. et de
reliquo maxima sollicitudine preca
uenda. Item in epistola cirilli missa ma
ximo diacono antioceno. Ex dispen
satione quedam tolerantur. que ca
nonum rigor condempnat.
Didici a diligendo meo paulo monacho.
quia recusat pietas tua usque hodie com
munionem reuerentissimi episcopi iohis
amplecti. pro eo quod quidam in anthioce
na ecclesia: male adhuc cum nestorio uel
sentiant. uel iam senserint quidem sed for
sitan resipuerint. Probet ergo tua mo
destia utrum aliquem colligit. unde ac si
trinitent cum nestorio consentiant inuice.

[illegible gloss]

collocentur. Licet aliquando cautelam ha
buerint conscientiam. Corrigantur autem nunc ac
ta penitentia super hiis in quibus subrepta
sunt, quamvis fortasse confiniti tenuerunt excessum.
Ut autem non existimetis amare correptionem a
plectamus episcopum Iohannem reverentissimum communio
nem et indulgentes ei et causam dispensationis eius
negotium non subtilius vel districtius, sed
vehementius erga se recognoscat agi
tari: dispensationis autem gratia sic dixi egere
negotium multum. Item ad Iulianum pres
biterum et archimandritam. De eodem.

Dispensationes rerum non numquam exigunt pa
rum quidem a debito quosdam foras exire
ut magis aliquid lucri faciant. Sicut enim hii
qui mare navigant, tempestate urgente na
vique periclitante anxiati quedam exhonerant,
ut cetera salva permaneant. Ita et nos cum
non habemus salvandorum omnium negotiorum perfec
tam certitudinem, despicimus ex hiis quedam ne
cunctorum patiamur dispendia. C. Vul
tantis utuntur: sic in Meldensi concilio prohibetur
de filiis virginum per vim raptarum et sic ad
coniugium raptorum applicentur. Vulnerantis

virginitati quedam in ecclesia temperantur.

Talis coniugio generati ecclesiasticis ordinibus non
applicentur, nisi forte eos aut maxima
ecclesie utilitas vel necessitas postulet, vel
evidens virorum prerogativa commendet. Hinc
patres concordat. In veritate comperi quia perso
narum non est acceptor deus et cetera. C. Pro eventu et
rei quedam in ecclesia: sic Leo papa ait in decretis suis
de laicis subito contra decreta canonum ordina
tis quia. Laicis qui contra decreta canonum promoventur
et ad quos contra omnia susceptum officium relinquitur.

Exigunt cause ut non solum in tales presules
sed et in ordinatores eorum competens ultio pro
feratur. Sed exultant nos hic mite ma
suetudo. Hinc censura iustitie, ut credam
quedam delicta utcumque toleranda. Quedam
vero penitus amputanda. Illos ergo quorum pre
ctio hoc tamen reprehensionis incurrit, quod ex
laicis ad episcopale officium electi sunt, suum locum
tenere permittamus, non prejudicantes apostolice sedis
statutis, nec beatorum patrum regulas solventes,
quia remissio peccati non dat licentiam delinquendi,
nec quod poterit aliqua ratione concedi, fas erit
amplius impugne committi, nec quod ad tempus
pia lenitate concessimus, tunc pertinenter ultione
plectamus. Item ad Maurum episcopum. Donatiste
et novatiani qui vis reprehensibiliter ordina

Maximum tamen ex necessitate tolerantur.

Quia ex laico reprehensibiliter licet ordinatum

non sit donatista tamen non est, et a spiritu scismatice pravi
tatis alienus est, ab episcopali dignitate quamquam quomodo a
deptus est non repellimus, ita ut ipse libello ad nos
directo catholicum se esse manifestet. Item in eodem.

Donatum autem se iacensem ex novatiano. De eodem.
Dum comperimus cum sua plebe correxisse, ita dominico gregi
volumus presidere, ut libellum sue fidei meminerit
ad nos dirigendum, quo et novatiani
dogmatis dampnet errorem et plenissime confiteatur
catholicam veritatem. Omne autem hec certa terminum
consideratione causarum antiquis deinceps custodi
enda sunt regulis, ne quod ad tempus pia lenitate
concessimus, iusta postea hac ultione plectamus. Item
Ianuario episcopo Aquilegensi. Redeuntes ab he
resi post publicam confessionem in suis or

dinibus recipi possunt.

Salubrimum et spiritualis medicine utilitate plenissi
mum est, ut sive presbiteri sive diaconi, aut cu
iuslibet ordinis clerici, qui se correctos videri vo
lunt atque ad catholicam fidem quam pridem am
miserant, rursus redire ambiunt, prius er
rores suos et ipsos erroris auctores a se dampnatos
sine ambiguitate fateantur, et sensibus pra
vis et peremptis nulli desperandi occasio super
sit, nec ullum membrum valeat societate possit
violari, cum per omnia illis professio propria ceperit
obviare. Circa quos et illam canonum consti
tutionem precipimus custodiri, ut in magno
habeant beneficio, si ademptam sibi omni spe promotionis
in quo inveniuntur ordine stabilitate perpetua
maneant, si tamen iterata tinctione non fuerint macu
lati. Item ex concilio Martini pape. Ab heresi redeun
tes heresim et eius auctorem publice detestentur.

Si quis episcopus vel aliquis qui presbiter aut diaconus
in aliqua heretica opinione offenderit,
et ob hanc causam fuerit excommunicatus, nullus episcopus eum
in communionem recipiat, nisi prius in communi concilio
porrecto sue fidei libello satisfaciat omnibus,
et ita libellum teneat sua professione. Hoc idem
et de fidelibus laicis sit decretum, si in aliqua here
sis opinione fuerit devotarius. C. Ecce quibus
de causis quedam in ecclesiis tollerantur, que tamen
cessante necessitate pia severitate vindicantur.

Que autem toleranda sunt et que resecanda, distin
guit Gelasius papa dicens. Que in ecclesia aliqua
toleranda sunt, vel quando resecanda.

Et si illa non numquam sinenda sunt, que si ceterorum con
stat integritas, nocere sola non valent, illa
tamen magnopere precavenda sunt, que recipi sine
manifesta decoloratione non possunt, et si ea
ipsa quoque nullo detrimento aliquotiens indulgenda
credimus, vel rerum vel temporum quoque cogit intuitus,
vel accelerate provisionis excusat respectus.

[illegible gloss]

[illegible]

quanto magis illa nullatenus sunt mutilanda, que non necessitati ulla nec ecclesiastica pressius extorquet utilitas. Aliquando enim pro necessitate vel utilitate ecclesie mutilantur et laxantur precepta canonica.

C. Superius breviter ostensum est, quod redeuntes ab heresi in suis ordinibus valeant recipi, vel quod non. Nunc autem queritur de hiis, qui ab hereticis ordinati sunt, si ad unitatem catholice matris ecclesie ab heresi redierint, utrum in eodem ordine mereantur valeant ordinari. Semel autem consecratos ut ait beatus Gregorius, iterum consecrari non debere. Item. Sacramenta que ab hereticis in forma ecclesie ministrantur, sicut Augustinus testatur, iterari non debent, ne non homini sed sacramento videatur iniuria fieri. Sed illud Gregorii de hiis intelligitur, qui consecrationem sacerdotalem vel episcopalem acceperunt, quorum autem per manus impositionem ad ecclesiam redeunt, effectum sine unctionis acceperunt, aut ab eis amministrationem proprio iubentur cessare. Similiter illud Augustini de eadem mistica unctione et de sacramento baptismatis intelligitur. Sunt autem in ecclesia alii ordines, qui sine sacramentali unctione sola episcopali benedictione et quadam vasorum vel indumentorum distributione prestantur, ut sunt levite et ceteri infra eos constituti. Hii quamvis ab hereticis ordinentur, tamen ad ecclesiam redeuntes in eodem ordine, si aliter digni fuerint, ab ecclesia ordinentur, nec fiet in eis reiteratio muneris, quod nichil ab hereticis eis dicatur fuisse collatum. Unde Urbanus papa II scribit Petro Pistoriensi episcopo et Rustico abbati Vallis Umbrose. Ordinetur ex integro diaconus ab hereticis ordinatus.

Daibertum a Nezeone licet symoniaco non symoniace tamen confessione eius in diaconem ordinatum, et beati Innocentii pape sententia constat declaratum, quia a Nezelon hereticus constat ab hereticis ordinatum, quia nichil habuit, dare nichil potuit, ei cui manus imposuit. Nos ergo tanti pontificis auctoritate firmati, Damasi pape testimonio roborati, quod affirmari oportet, quia male actum est, Daibertum ab hereticis corpore et spiritu dignitatum, atque utilitatem pro viribus insudantem in integro ecclesie necessitate urgente vel ingruente diaconem constituimus, quod non reiteratione existimari consentimus, sed tantum integram diaconi dationem, quid quidem ut predixirnus, qui nichil habuit, nichil dare potuit. Item Damasus papa. De eodem.

Per illicitam manus impositionem vulneratum caput illius quod videbatur aliquid accepisse, habebatur et ubi vulnus infixum est, necesse est medicinam adhiberi, que infixa sanetur macula, id est reatum necesse est, quod legitime actum vel collatum minime probatur. Illa quando possit honore teneri, quod ab illo accepit, qui potestatem dare non potuit. Legitime inventur non possunt. Item libro XI codicis titulo ad legem Iuliam repetundarum. Imperatores Theodosius et Valentinianus. Sancimus cunctos universos ad provincias regendas accedere, quod ad honoris insignia non ambitione vel precio, sed probate vite et amplitudinis tue solet testimonio promoveri. Ita sane ut qui hii honores per seditionem vel ventum fuerint electionem commissi vitam in gestis deprobare semper amministrationibus sortiendis, neque dedisse quippiam neque daturum umquam postmodum fore, sive per se sive per interpositam personam in fraudem legis sacramentique aut donationis vel venditionis sive titulo aut alio velamento cuiusque contractus et ab hoc exceptis salariis nichil penitus munus in amministratione positos, quod post depositum officium pro aliquo prestito beneficio tempore amministrationis quod gratuito inveniuntur accepisse, et licet nomine divini timoris atque nendo iureiurando arbitrentur in memoriam ut salutis proprie ullum commodum ante ponant, tamen ut eos salutis timore et necessitate periculi subiungentur. Si quis autem fuerit per verba sacramenta negligentia non adversus accipientem sed et adversus dantem accusandi cunctis tamen quoque publicum crimen accedunt facultatem. Quadrupli pena eum qui convictus fuerit omnibus modis ferendo. Item Paschalis papa. Precipimus symoniacos velud primos et precipuos hereticos ab omnibus fidelibus respuendos, et si commoniti non resipuerint, ab exteris potestatibus reprimendos. Omnia enim crimina ad comparationem symoniace heresis quasi pronichilo reputabuntur. Hiis breviter premissis ad canonicam que ecclesia severitate discipline parata est ulcisci ostendentes, quibus accusantibus vel testificantibus, quibus sit committendi, quod iudices quisque debeat condempnari vel absolvi. Si causa viciata sit, quo remedio possit vel debeat sublevari, si accusatores defecerint, an reus sit cogendus ad purgationem, et ut facilius percipiatur quod dicturi sumus, exemplum ponatur sub oculis in quo auctoritates hinc inde contrarias distinguantur, et quid secundum patrum sententiam auctoritas liquido inveniatur. Explicit prima causa.

[illegible]

Incipit secunda causa.

Episcopus de lapsu carnis a laico impetitur. Duo monachi, unus subdiaconus, et duo leui te aduersus ipsum testimonium ferunt. A metropolitano suo sentit se pregrauari. In ipsa uentilatione cause reus ex testibus deficiunt. Sunt decepti promissione. Sed canonica examinatione reprobati. Expoliatur tamen episcopus, quia crimen eius notorium erat.

Hic primo queritur, an in manifestis iudiciarius ordo sit requirendus? Secundo, an expoliatus ab aliquo sit iudicandus? Tercio, que pena sint feriendi, qui in accusatione uel testificatione defecerint. Quarto, si episcopus duorum testimonio sit condempnandus? Quinto, si deficientibus accusatoribus sit cogendus ad purgationem. Sexto, si remedium sit dandum ei, qui causam dilationis nomine appellationis exhibuit. Septimo, si laici uel monachi uel quibus inferiorum ordinum in accusatione maiorum sint audiendi. Octauo, quomodo debeat fieri accusatio, an in scriptis an sine scripto.

Quod autem nullus sine iudiciario ordine dampnari ualeat, multis auctoritatibus probatur. De hoc autem ita testatur Augustinus: In nullum deferatur sententia: nisi aut conuictum aut sponte confessum.

Nos in quemquam sententiam ferre non possumus, nisi aut conuictum, aut sponte confessum. Item ex concilio Wormaciensi. De eodem.

Iudex criminosum discutiens, non ante sententiam proferat, quam aut reus ipse se confiteatur, aut per innocentes testes conuincatur.

Hoc idem testatur Augustinus, in eisdem uerbis. Item Gregorius. De eodem.

Sicut sine iudicio nolumus quemquam condempnari, itaque iuste diffinita sunt, nulla patimur excusatione differri. Item Eleutherius papa. De eodem.

Nichil est quibuslibet accusatum absque legitimo et idoneo accusatore fieri. Nam et dominus noster Ihesus Christus Iudam furem esse sciebat, sed quia non est accusatus, non est deiectus. Item Felix papa. De eodem.

Primates accusatum discutientes episcopum, non ante sententiam proferant dampnationis, quam aut reum se esse confiteatur, aut per innocentes et canonice examinatos regulariter testes conuincatur. Aliter irrita est censemus, et iniustam eorum dampnationem, et idcirco a sancta sinodo retractandam, ita ut oppressis omnibus in cunctis causis subueniatur. Item decreuit Zepherinus papa.

Item Augustinus. Multi per tolerantiam sustinendi, quamuis sententia diuini iudicii sint condempnati.

Tamquam si diceret unus ex nobis: me traditur. Tamquam si diceret unus ex uobis, et non ex nobis, ex nobis tamen est. A quibus per iudiciariam potestatem consessus aut conuictus exclusus non est. A me uero qui nullis indigeo argumentis, et omnia certissime noui, sequestratus et diuisus est. Tale est ac si diceret: et si ego eum per occulta iudicii sententiam dampnatum habeo, uos tamen adhuc illum per tolerantiam sustinete.

Item Gregorius Iohanni defensori eunti in Hyspaniam. Nullum reseruetur iudicium: nisi rationabiliter habitum.

In primis requirendum est de persona presbiteri dilectissimi fratris et coepiscopi nostri Ianuarii, et si ita se ueritas habet, sic eiusdem episcopi petitio continet, in ecclesia atque loco suo idem presbiter modis omnibus reuocetur. Si autem dein fuit episcopus contra ipsum causa aliqua mota siue prolata est, subtiliter ipso presente, et per sermonem reddentem querendum est, et genus cause, et modus prolationis, ut ex hoc colligere ualeas, utrum adhuc in exilio uel depositione remorari, an certe in ecclesia, uel officio suo reuocari debeat. De episcopi persona hoc faciendum est, ut si nulla est eum criminis causa que exilio uel depositione digna est mota, siue probata est, is episcopus qui eo superstite presumpsit contra canones in ecclesia eius ordinari per sumpserit, sacerdotio priuatur, ab omni ecclesiastico ministerio repellatur, qui etiam eidem Ianuario dilectissimo fratri et coepiscopo nostro tradendus est, ut aut ab ipso in custodia habeatur, aut certe ab eo ad nos transmittatur. Episcopi uero qui eum ordinauerunt, uel ordinatori eius consencientes fuerunt, vi. mensibus dominici corporis communione priuati, agere penitentiam in monasterio deternantur, et supscriptus Ianuarius

[illegible]

loco et ordini suo modis omnibus reformetur. Si vero corone privatus contigerit mortis immune periculum: benedictio eius viatici non negetur. Si autem episcopi in preiudicio condempnationis vel depositionis memorati episcopi se metu iudicis consensisse ac talia fecisse sua sponte confessi fuerint: tempus eis ad vindicandum est, et modus penitentie temperandus. Si vero ille qui locum eius invasit de hac forte luce migraverit, et alter est ordinatus, quia levioris culpe videtur, non qui ista suscepit, sed successisse defuncto, episcopatus illi officium ab eadem tamen ecclesia interdicatur, ut in alia ecclesia que eum sacerdotem vocaverit, si electus fuerit, episcopus esse possit, ad malechitanam tamen ecclesiam nunquam aliquando reversurus. Gloriosus autem comitulus quicquid predictus episcopus per violentiam atque insectationem ipsius expendisse vel dampnum pertulisse dato sacramento firmaverit, eidem episcopo restituere compellatur. Si autem aliquid aliter quam antefati episcopi petitio continet, actum esse forsitan perhibetur, subtiliter querendum est, et cognita veritate cum dei timore quod iustitie ordo suaserit iudicandum. Item.

Quia igitur Stephanus episcopus in odio suo quedam ficta et de falsis se capitulis accusatum, neque aliquid ordinabiliter factum, sed iniuste se asserit condempnatum, diligenter inquirendum est. Primo si iudicium ordinabiliter habitum est, si alii accusatores, alii testes fuerint. Deinde causarum qualitas examinanda, si digna exilio vel depositione fuit, si eo presente sub iurisiurandi testimonium contra eum datum est, si ex eo scriptis actum est, si ipse licentiam respondendi ac defendendi se habuit. Sed de personis accusatorum ac testificantium subtiliter querendum est cuius conditionis sint, cuius ve opinionis, et ne inopes sint, ne forte contra prefatum pastorem aliquas inimicitias habuissent, utrum vero testimonium ex auditu dixerint, aut certe specialiter se scire testati sint. Si scriptis iudicatum est, et partibus presentibus sententia recitata est. Quod si forte hec sollempniter acta non fuerint, nec causa probata est que exilio vel depositione digna sit, in ecclesiam suam modis omnibus restituatur vel revocetur. Hii vero qui contra dei timorem et statuta canonum eum condempnaverint, excommunicati in monasterio ad agendam penitentiam sex mensibus sint intrudi. Ita sane ut si cuiquam eorum contigerit mortis immune discrimen, viatici ei benedictio non negetur. Ipse autem qui eo vivente locum eius temerarie ambivit, privatus sacerdotio ab omni ministerio ecclesiastico repellatur, atque eidem dilectissimo fratri et coepiscopo nostro tradatur, ut eum ipse aut ad nos transmittat, aut apud se in custodia habeat. Episcopi vero qui eum ordinare presumpserint, vel pulse ordinationi illius prebuere consensum, corone privati sex mensibus ad agendam penitentiam in monasterio deputentur. Et est ut supra de causa Ianuarii episcopi. et infra.

Quod si forte aliqua de obiectis contra memoratum Stephanum episcopum probata fuerint, aliqua vero doceri minime potuerint, cautela omnino considerationis pensandum est, utrum leviora capitula an certe graviora probata sint, ut ex eis qualiter diffinitionem tuam formare debeas possis scire. Gloriosus vero comitulus, si supradictus episcopus innocens esse claruerit, quicquid de rebus eius vel ecclesie ipsius tulit, sine aliqua dilatione restituat. Et est ut supra in causa Ianuarii episcopi. Si episcopum talem culpam et c. infra. causa i. monachorum. de persona presbiteri. Infra. causa. Clericus adversus clericum. et infra. de persona Ianuarii episcopi. Sciendum est graviter omnino et contra leges actum ut violenter de ecclesia tolleretur vel traheretur. Dum si quibuslibet iniuriam a quocumque quia episcopus passus fuit, in ecclesia iniurians lex capitali pena puniat. Et sic maiestatis reum in omnibus det illum accusandi licentiam, ut huius legis series loquitur. lex Codice. li. i. capitulo ii. constitutionum xi. Si quis in hoc genus sacrilegii irruperit, ut in ecclesias catholicas irruens sacerdotibus et ministris vel ipsi cultui locoque aliquid importet iniurie. et c. et infra. de persona episcopi Stephani. Hoc attendendum est, quod nec invitus ad alienum trahi, nec ab episcopis alienis concilii debuit iudicari. Contra hoc si dictum fuerit, quia nec metropolitanum habuit nec primatem, dicendum est quia a sede apostolica que omnium ecclesiarum caput est, hec causa audienda fuerat ac dirimenda, sicut et ipse predictus episcopus petiisse dinoscitur. Quia igitur episcopi alieni concilii iudices huic omnino suspecti, sententia non a suo iudice data nichil firmitatis obtineat.

Quod autem dicitur a servis suis accusatus: sciendum est quia audiri minime debuerat. Si vero de crimine maiestatis accusatus dicitur, nec ipsum de eo credendum fuit. Si vera

[illegible]

vel opinio eius talis antea non extitit. Quod autem dicit idem episcopus, quod se absente aliqui vilissimi sunt testes exhibiti, hoc si verum est, nullius momenti est. Quales autem testes vel cuius opinionis ad testimonium admittendi sint, plurime leges ostendunt, quia pene nulli habentur incogniti, quia est illud statutum, ut vilissimis testibus sine competenti discussione credi non liceat. Quod autem dicit, quod nichil scriptis iudicatum est, legendum est in libro XI. legis VI. constitutione ultima, quod scripto debeat iudicari. Nam ibi inter alia precipitur, ut sententia que sine scripto data fuit, nec nomen sententie habere mereatur. Item codicis lib. VII. tit. de sententiis ex periculo recitandis.

Ultima sententia de scripto debet proferri. Imperator Valerius.

Statuimus generaliter. Gratianus. a. a. et c. Iussimus ut universi iudices quibus reddendi iuris in provinciis permisimus facultatem, cognitis causis ultime diffinitionis de scriptis recitationem proferant. Huic addimus sanctionem, ut sententia que data fuerit contra scripta non sit, nec nomen quidem sententie habere mereatur. Nec ad recitationem ipsam decretorum appellationis sollempnitas requiratur. Item ex concilio apud sanctum Medardum. Ignatius Remorum archiepiscopus dixit.

De eodem.

Legum ecclesiasticarum auctoritas talis est, ut in causis gestorum semper scriptura requiratur, adeo ut qui ad sacrum fontem accedit, suum dare nomen precipiatur; qui ad summum sacerdotium provehitur, decreto manibus omnium roborato eligatur. Ordinatus autem a suis ordinatoribus litteras accipere iubetur. Qui vero ab ecclesiastica societate quolibet excessu discenditur, libelli prescriptione aut recipitur aut deicitur. Sed qui accusatur vel excommunicatur aut reconciliatur, per scripturas accusari vel reconciliari iubentur, et hec in ecclesiis huiusmodi scripturas in tomis deposita, ut sicut beatus Gregorius in commonitorio ad Iohannem defensorem ex Romanis legibus sumens scribit. Sententia que sine scriptura profertur, nec nomen sententie habere meretur. Item Nicolaus papa Ardmido Ravennensi archiepiscopo.

Restituendus est quem neque convictum neque confessum fuisse constat eiectum.

Dixit fraterne pietati quod iste pauper presbiter nomine Christoforus de sua angustia ad nostram clementiam lacrimabiliter conquestus, dicens se falsis criminibus impetitum et ab ecclesia non convictum neque confessum iniuste rationabiliter fuisse eiectum. Nam ut ipse refert, a vestra diligentia per tres vices inquisitione facta, nulla in se neque de fornicationis crimine neque de homicidii confessione, de quibus impetebatur, reperiri potuit culpa, nisi quia sue paupertatis causa que petebant aut consentire noluit aut adimplere non potuit. Quod si ita est, multus in ultroneis egit, qui diu iniuste eius ecclesiam preripuit. Idcirco magnopere monemus reverentiam vestram, ut que forte ex ignorantia gesta cupiditate patrata videntur, vestre sinceritatis censura celeri emendatione corrigantur, restituendo eum proprie tantum dumtaxat sacerdotem, atque ei reddendo vestra pietate quod perdidit pristinum honorem, et nullatenus canonica instituta alicuius temeritate aut ausu contempni patiamini. Quia facientem et consentientem par pena constringit. Item in libro conciliorum.

Antequam causa probetur, aliquis excommunicari non debet.

Nemo episcopus, nemo presbiter excommunicet aliquem antequam causa probetur, propter quam ecclesiastici canones hoc fieri iubent. Si quis autem adversus causam excommunicaverit aliquem, ille qui excommunicatus est maioris sacerdotis, id est episcopi vel metropolitani auctoritate ad gratiam sancte communionis redeat. Is autem qui non legitime excommunicavit, in tantum abstineat tempus quantum maioris sacerdotis auctoritati visum fuerit, et ut quod iniuste fecit, ipse iuste patiatur. Item Augustinus in epistola ad clerum et universalem plebem Yponensem.

Incerta et dubia diiudicari non possunt.

Nomen presbiteri propterea non sum ausus de numero collegarum eius vel supprimere vel delere, ne divine pietati potestati sub cuius examine causa adhuc pendet facere viderer iniuriam, si illius iudicium meo vellem prevenire iudicio. Quod nec in negotiis secularibus iudices faciunt, quando ad maiorem potestatem dubitatio refertur, ut pendente relatione aliquid audeant commutare. In episcoporum quoque concilio statutum est, nullum clericum, qui nondum convictus est, suspendi a communione debere, nisi ad causam suam examinandam se non presentaverit. Item Melchiades papa.

Nec ex suspicionis arbitrio nec ante veri et iusti iudicium aliquis condempnetur.

Primo sunt omnia diligenter inquirenda, ut cum iusticia et

[illegible]

caritate dissimulatis, neminem condempnent nisi uerum et iustum iudicium. nullum iudicent suspicionis arbitrio. set primum probate, et postea sententiam proferte caritatiuam; et quod uobis non uultis fieri, alii facere nolite. Item l. viii. dig. tit. de accusationibus et inscriptionibus. **Quot testes prohibentur et qui accusare possint.**

Prohibentur accusare alii propter sexum uel etatem, ut mulier et pupillus. alii propter sacramentum, ut qui stipendium merentur. alii propter magistratum et potestatem in qua agentes sine fraude in ius euocari non possunt. Alii propter delictum proprium, ut infames. alii propter turpem questum, ut qui duo iudicia aduersus duos reos subscripta habent, nummos ue ad accusandum uel non accusandum acceperint. alii propter condicionem suam, ut liberti contra patronos suos. Alii propter suspicionem calumpnie, ut illi qui falsum testimonium subornati dixerunt. Non nulli propter paupertatem, ut sunt qui minus quam l. aureos habent. Hii tamen omnes si suam iniuriam exequantur, mortem ue propinquorum defendant, ab hac accusatione non excluduntur. Liberti quoque non prohibendi suarum rerum sunt defendendarum gratia de statu parentum patronorum conqueri. uelut si dicant se in a possessione ab his expulsos. scilicet non ut crimen in eos intendant, set tantum ut possessionem recipiant. Nam filius quidem non prohibitus est de statu matris conqueri, si dicat subpositum ab ea partum: quo magis coheredem habeat. set eam ream lege cornelia facere ei permissum non est. Ab alio delatum alius deferre non potest. Sed eum qui abolitione publica uel priuata interueniente, aut desistente accusatore uel de reis exemptus est, deferre non prohibetur. mulierem propter publicam utilitatem ad annonam pertinentem audiri a prefecto annone deferentem diui seuerus et anthonius rescripserunt. famosi quoque accusantes sine ulla dubitatione admittuntur. Milites quoque ad hanc accusationem admittendi sunt. serui quoque deferentes audiuntur.

Ex his omnibus auctoritatibus datur intelligi quod nullus est condempnandus nisi iudicio ordinabiliter habito, aut conuincatur, aut reum se ipse confiteatur. Uerum hoc de illis intelligendum est, quorum crimina sunt occulta. Ceterum que manifesta sunt iudiciarium ordinem non requirunt. Unde ambrosius.

Sine accusatore manifesta iudicantur.

Manifesta accusatione non indigent. **De eodem.** Item nicholaus papa karolo regi. Hec uero lotharius rex nepos uester fecit accusatore non indigent. manifesta namque sunt opera eius. In manifestis namque calliditate accusantium reus non opprimitur. nec tergiuersatione praua crimina celantur. est enim culpa sua se sponte oculis omnium ingerat. atque ideo in talibus iudiciarius ordo non requiritur. quia adeo tamen manifestus est, ut nec innocentia insidiis pateat aduersantium: nec culpa delinquentis sententiam effugere uideatur. Unde stephanus papa leoni episcopo thianensi. **Ordinem iudiciarium manifesta non desiderat causa.**

Tam manifesta et nota plurimis causa non est querendi testes. ut sanctus ambrosius in epistola ad corinthios dicit de fornicatore sententiam exponens apostoli. Iudicas inquit non est sine accusatore dampnare. quia dominus iudam cum fuisset fur quia non est accusatus minime abiecit. Cognito autem opere isto pellendum illum apostolus de cetu fraternitatis censuit. Omnes namque crimen eius sciebant et non arguebant. Publice namque nouercam suam in loco uxoris habebat. in qua re neque testibus opus erat: neque tergiuersatione aliqua tegi poterat crimen. Et paulo post. absens facie presens auctoritate spiritus: qui nusquam absens est: iam iudicaui ut presens eum qui hoc admisit, tradere sathane in interitum carnis. Sed sciendum est quod eorum que manifesta sunt: alia sunt nota iudici et incognita aliis. alia sunt manifesta aliis et occulta iudici. quedam occulta iudici et occulta aliis. Quedam uero sunt nota iudici et aliis. que iudici tamen nota sunt, sine examinatione fieri non possunt. quia dum accusatoris personam assumit: iudiciaria potestas amittitur: in una enim eademque causa nullus simul potest accusator esse et iudex. Unde augustinus in omelia de penitentia. **Quod non aliquando tollerandi sunt: uel quando corrigendi.**

Multi corriguntur ut petrus. **De.** Multi tollerantur ut iudas. multi

[illegible]

nescitur donec veniat dominus. qui illumi-
nabit abscondita tenebrarum et manifestabit.
Nos vero quemquam a communione prohibere non possumus,
quamvis hec prohibitio nondum sit mor-
talis, sed medicinalis, nisi aut sponte confes-
sum, aut in aliquo sive seculari sive
ecclesiastico iudicio nominatum atque convictum.
Quis enim sibi utrumque audeat assumere, ut
cuiquam ipse sit accusator et iudex? Huius-
modi enim regulam Paulus in epistola ad
Corinthios breviter insinuasse intelligitur,
cum quibusdam commemoratis criminibus
ecclesiasticis formam ad omnia similia ex qui-
dam daret. Ait enim: Scripsi vobis in
epistola, ne commisceamini fornicariis. non
utique fornicariis huius mundi, aut avaris, aut rap-
toribus, aut ydolis servientibus. alioquin de-
bueratis de hoc mundo exisse. Non enim
possunt homines in hoc mundo manentes,
nisi cum talibus vivere, nec eos possunt
homines lucri facere Christo, si eorum colloqui-
um convictumque vitaverint. Unde et dominus
cum publicanis et peccatoribus comedens: non est,
inquit, sanis medicus necessarius,
sed male habentibus. Non enim veni voca-
re iustos, sed peccatores. Ideoque consequen-
ter apostolus adiungit: Nunc autem scrip-
si vobis non commisceri fornicariis. Si
quis frater nominatur aut fornicator, aut
ydolis serviens, aut avarus, aut
maledicus, aut ebriosus, aut ra-
pax, cum huiusmodi nec cibum sumere.
Quid enim mihi est de his qui foris sunt
iudicare? Nonne de his qui intus
sunt vos iudicatis? De his autem
qui foris sunt, iudicabit dominus. Au-
ferte malum ex vobis ipsis. Quibus
verbis satis ostendit non temere aut
quomodolibet, sed per iudicium esse aufe-
rendos malos ab ecclesie communione,
ut si per iudicium auferri non possunt,
tolerentur potius, ne perverse malos evi-
tando, ab ecclesia ipse discedens eos quos
fugere videtur, vincat ad gehennam.
Quia ad hoc nobis in scripturis sunt
exempla proposita, ut velut in messe
palea sufferatur usque ad ultimum
ventilabrum, vel intra illa retia ubi
pisces boni cum malis usque ad segre-
gationem que futura est in litore, id est in fine
seculi, equo animo tolerentur. Non enim con-
trarium est huic loco illud quod dicit apostolus:
Tu quis es qui iudicas alienum servum?
suo domino stat aut cadit. Noluit enim
hominem ab homine iudicari ex arbitrio
suspicionis, vel etiam extraordinario usur-
pato iudicio, sed potius ex lege dei secundum
ordinem ecclesie, sive ultro confessum, sive accu-
satum atque convictum. alioquin illud cur
dixit: Si quis frater nominatur aut fornica-
tor, aut ydolis serviens, et cetera, nisi quia eam
nominationem vult intelligi que fit in
quemquam cum sententia ordine iudiciario atque in-
tegritate profertur? Nam si nominatio suf-
ficit, multi dampnandi sunt innocen-
tes, quia sepe falso in quoquam crimina no-
minantur. Non ergo illi quos mone-
mus agere penitentiam, querant sibi comi-
tes ad supplicia, nec gaudeant quia
plures inveniunt sibi similes.
Nam non propterea minus ardebunt,
quia cum multis ardebunt. Item in eodem.

Peccatum quod iudici non notum est, ab eo si peccaverit dampnari non licet.

Si in te frater tuus peccaverit, corripe eum inter te et
ipsum solum. Quare? Quia in te peccavit.
Quid est in te peccavit? Tu scis quia pecca-
vit. Quia enim secretum fuit quando pecca-
vit in te, secretum quere prodis: cum
corrigis quod peccavit. Nam si solus
nosti quia peccavit in te et eum vis coram
omnibus arguere, iam non es correc-
tor, sed proditor. Attende quemad-
modum vir iustus Ioseph tanto flagi-
tio quod de uxore fuerat suspicatus tan-
ta benignitate pepercit antequam sciret
unde illa conceperat, quam gravidam sense-
rat, et se ad illam non accessisse noverat.
Restabat ergo certa adulterii sus-
picio, et tamen quia ille non noverat, sic
dicit evangelium: Ioseph autem cum esset iustus
et nollet eam divulgare, voluit oc-
culte dimittere eam. Ergo ipsa corripi-
enda sunt coram omnibus que peccantur
coram omnibus; ipsa corripienda sunt secre-
tius que peccantur secretius. Distri-
buite tempora, et concordat scriptura.
Sic agamus, et sic agendum est, non solum
quando in nos peccatur, sed et quando peccatur
ab aliquo, ut ab alio nesciatur. Nes-
cio quem homicidam novit episcopus, et ne-
mo alius ipsum novit. Ego autem nolo
illum publice corripere, et tu queris
inscribere processus. nec prodo, nec negli-
go, corripio in secreto, pono ante o-
culos dei iudicium, terreo cruentam conscien-

ecciam persuadeo penitentiam. Hac caritate porrigi et debemus. Unde aliquando homines reprehendunt nos, qui quasi non reprehendimus. aut putant nos scire quod nescimus. aut putant nos tacere si quid scimus. Forte quod scis et ego scio. sed non coram te corripio. quia curare volo non accusare. Sunt homines adulteri in domibus suis. in secreto peccant. aliquando nobis ab uxoribus suis plerumque zelantibus. aliquando maritorum salutem querentibus proditur. Nos ergo non prodimus. sed in secreto corripimus. Ubi contingit malum: ibi moriatur. non tamen vulnus illud negligimus. ante omnia ostendentes homini in tali peccato constituto. sauciataque gerenti conscientia. illud vulnus esse mortiferum. Quando vero crimen notum est aliis et non iudici. nec ex sententia examinationem ferendum est. quia in crimen sibi occultum iudex ferre sententiam non debet. Unde Anacletus papa ait.

Sententia precipitanter ferenda non est.

Deus omnipotens ut nos a precipitanda sine probatione compesceret. cum omnia nuda et aperta oculis eius sint. mala tamen Sodome noluit audita iudicare. priusquam manifeste cognosceret quod dicebantur. Unde ipse ait. Descendam et videbo utrum clamorem qui venit ad me opere compleverint. an non est ita: ut sciam. Deus omnipotens. cui nichil est absconditum. sed omnia manifesta sunt antequam fiant. Non ideo hec et alia multa que ob prolixitatem capitulo non inserimus per se inquirere dignatus est. non quod ea ignoraret. sed ut nobis exemplum daret: ne precipites in discutiendis negotiis. et iudicandis essemus. et ne mala priorum prius quisquam presumat credere quam probare. Cuius exemplo monemur. ne ad proferendam sententiam unquam precipites simus. aut temere indiscussa quemquam iudicemus: dicente quoque veritatis voce. Nolite iudicare et non iudicabimini. In quo iudicio iudicaveritis iudicabimini. et certa mala cum audiunt nullum moveant. nec passim dicta absque certa probatione quisquam unquam credat. sed ante audita diligenter inquirat. nec precipitanter quod aliquis agat. Si enim deus cognitor omnium Sodomorum mala quorum clamor ad celum usque pervenerat omnia sciens prius nec credere nec iudicare voluit. quam ipse ea cum fidelibus testibus diligenter investigans quod audierat opere comprobaret.

Nos qui sumus homines et peccatores quibus incognita sunt occulta iudicia dei. hoc precaventes nullum ante veram iustamque probationem iudicare. aut dampnare debemus manifesto. Paulo apostolo dicente. Tu quis es qui iudicas alienum servum? suo ut domino aut stat aut cadit. Quando autem crimen notum est iudici et aliis aliquando reus sententia infitiatur. velut si quis negaret se interfecisse eum quem sub oculis iudicis in conspectu multorum interfecerat. hic quia se reum negat sine examinatione feriri non potest. aliquando ipsa operis evidentia reum testatur. quando opere publico crimen suum confitetur. Tunc post secundam et terciam correctionem sine examinatione dampnandus est. si incorrigibilis extiterit. In hoc itaque ultimo casu intelligenda est auctoritas illa Ambrosii et Nicholai. Manifesta accusatione non indigent. Fornicator autem ille in quem sine examinatione sententiam apostolus protulerat: publice coram omnibus novercam suam pro uxore habebat. Lotarius quoque rex de quo Nicholaus papa scribit. similiter publice uxorem suam dimiserat. et aliam superduxerat. Unde Nicholaus papa scribit episcopis et archiepiscopis per Galliam. Italiam. Germaniam constitutis.

Sine accusatore manifesta ferenda sunt.

Scelus quod Lotarius rex. si tamen rex veraciter dici possit. qui nullo salubri regimine corporis appetitus refrenat. sed lubrica enervatione magis illicitis eius motibus cedit in duabus feminis Teubga scilicet et Gualdrada commisit omnibus est manifestum. Sed et dudum Teutgaldum et Guntarium in tali facto eum habuisse tutores. atque fautores. pene totus orbis undique ad limina seu sedem confluens apostolicam referebat. Ergo decernente nobiscum sancta synodo in presentia depositi. et ab officio sacerdotali exclusi. atque a regimine episcopatus alienati indubitanter existant.

Quod autem expoliatus ante iudicem stare non possit. multis auctoritatibus probatur. Unde Iohannes papa ait. Ante legem expoliatis possessori cuncta sunt restituenda.

Antiquitus decretum est, ut omnes possessiones et omnia sibi sublata atque cunctos fructus ante litis contestationem episcopi vel presbiteri primas possessiones sibi restituantur. Item Nicholaus papa. **De eodem.**

Omnes leges tam ecclesiasticae quam vulgares et publicae precipiunt, ut omnia sibi ablata restituantur ei, qui suis rebus est expoliatus. Item Stephanus papa. **Nullus debet accusari, dum suis rebus fuerit expoliatus.**

Nullus episcoporum, dum suis fuerit rebus expoliatus, debet accusari, priusquam omnia que ei ablata sunt quocumque ingenio legibus redintegrentur, ita ut omnes possessiones atque eius fructus ante acceptam accusationem primates et sinodus episcopo de quo agitur funditus restituantur. Item Eusebius papa fratribus per Alexandriam et Egiptum consistentibus. **Nec convocari ad synodum, nec in aliquo iudicari debet expoliatus.**

In scripturis vestris repperimus quosdam episcopos vestris in partibus aliquos accusatos a propriis ovibus, videlicet ex suspitione et aliquos ex certa ratione, et idcirco quosdam rebus esse suis expoliatos, quosdam vero a propria sede eiectos, quos sciatis nec ad sinodum provincialem nec ad generalem posse convocari, nec in aliquo iudicari, antequam cuncta que eis sublata sunt legibus potestati eorum redintegrentur. Item Iulius papa. **De eodem.**

Nullus potest vocari aut iudicari, antequam omnia sibi ablata et omnia iura ei in integrum restituantur, quia non habet privilegium, scilicet quod diffinitiva sententia possit admitti, quo possit exui iam nudatus. Item Zepherinus papa. **De eodem.**

Preceptum est ergo in antiquis statutis, electos atque suis rebus expoliatos ecclesias proprias recipere, et primo sua omnia eis reddi, et demum si quis eos iuste accusare voluerit, equo periculo facere, id est accusator penam, si probare nequiverit, non evadet. Iudices esse decernentes episcopos recta sapientes, et in ecclesia convenientes, ubi testes erunt singulorum, qui oppressi videbantur, nec prius eos respondere quam omnia sua eis et ecclesiis eorum legibus integerrime restituantur.

Qua autem pena feriendi sunt, qui in accusatione deficiunt, canonum censura diffinit, penam enim illati criminis cum dispendio, id est expensas estimationis excipient. Unde Gaius papa. **De hiis, qui non probanda obiciunt.**

Si quis circa huiusmodi personas non probanda detulerit, auctoritate huius sanctionis intelligat, se iacturam infamie sustinere, ut dampno pudoris et extimationis dispendio discat sibi aliene verecundie inpugnare insidiari, salute decreto non licere. Item Damasus papa. **Si accusator in accusatione defecerit, talionem recipiat.**

Calumpniator, si in accusatione defecerit, talionem recipiat. Item ex decreto Adriani pape. **De eodem.**

Qui non probaverit quod obiecerit, penam quam intulerit patiatur. Item. **De hiis, qui falsis criminibus aliquem inpetunt.**

Si quis episcopum aut presbiterum aut diaconum falsis criminibus inpetierit, et probare non potuerit, nec in fine dandam ei communionem censemus. Item Fabianus papa. **De eodem.**

Qui non probaverit quod obiecerit, penam quam intulerit patiatur.

C. Aliud est accusationem non implere, et aliud crimen non probare. Illud enim nulli sine abolitione, sed omnibus licet. Unde Fabianus papa. **Convitium non pro accusatione est habendum.**

Si quis iratus crimen cuilibet temere obiecerit, convitium non est pro accusatione habendum, sed permisso tractandi spacio, id quod iratus dixit, per scripturam se probaturum fateatur; aut si forte resipiscens, quod per iracundiam dixit, iterare aut scribere noluerit, non ut reus criminis teneatur.

C. Sed aliud est crimen illatum non posse probare, quia falsum est, aliud est aliqua promissione accusationem deserere. Hinc enim, qui promissione deceptus accusationem deserit, venia datur. Illi vero, qui crimen illatum probare non valuit, infamia irrogatur. Unde beatus Gregorius scribit Iohanni Corinthiorum episcopo. **De eo, qui promissione illectus ab accusatione desistit.**

Paulum diaconum quamvis culpa sua vehementer confundat, quod deceptus promissione ab accusatione sui episcopi destiterit, tamen ei hanc culpam ignoscimus. Idem. **De hiis, qui in accusatione deficientes ecclesiasticos ordines accipiunt.**

[illegible]

Constitutum autem est quod pro defendenda accusatione episcopi sui sacros ordines accipiunt, eisdem ordinibus privatos esse; atque ita factum depositi sunt, volumus permanere.

Hinc autem colligitur, clericorum infamiam per Romanum pontificem aboleri posse. Contra illud Gelasii: Quamquam animas per penitentiam salvari posse credimus, infamiam tamen abolere non possumus; et illud Stephani: Cum causas enumerasset, ex quibus infamia irrogatur, hos omnes inquit sub nota perpetue infamie ad penitentiam suscipimus. Vel non fiunt infames lege canonum omnes quos leges seculi infames pronuntiant. Et Paulus diaconus qui non impetrata abolitione ab accusatione destitit, hac auctoritate dignitatem sui officii recuperavit, quem senatus consultum Turpillianum infamem pronuntiat. Quod est de ea factum cognoscitur, que intra tempus luctus nubit; et matrimonia hodie reguntur iure poli, non iure fori; et iure poli, mortuo viro, mulier soluta est a lege viri, cui vult nubat. Sed id quod Stephanus scribit dicens: Infames dicimus quoscumque leges seculi infames pronuntiant. Sed illud Gelasii et Stephani: Quamquam animas etc. et sub nota perpetue infamie etc. de illis intelligitur quibus per civilem iudicem infamia irrogatur; quorum sicut examinatio et castigatio, ita in integrum restitutio non nisi ad civilem iudicem spectat. De ea vero que infra tempus luctus nubit, non est contrarium ei quod Stephanus ait: Infames dicimus etc. Quum enim leges seculi Papie in matrimoniis sacros canones sequi non dedignentur, non videntur pronuntiare infamem, que apostolica et canonica auctoritate non illicite nubit.

Notandum est quoque quod aliud est, cum aliquem penituerit criminaliter accusasse et inscriptionem fecisse, si ab innocente fuit absolutus; aliud si pecuniam a nocente accepit, vel a prosecutione eius quod obiecerat destitit. Unde in libro capitulorum c. lxxv. capitulo legitur:

De eo quem penitet criminaliter accusasse.

Si quem penituerit accusasse criminaliter et inscriptionem fecisse de eo quod probare non potuit, si ei cum accusato innocente convenerit, invicem se absolvant. Si vero iudex eum qui accusatus est criminosum esse cognoverit, tunc tam et accusatorem vel actorem propter obreptionem convenientie et collusionis penam accipiat legibus constitutam. Turpis pactio.

Notandum quoque est quod sicut in digestis libro xlviii. legitur, tit. de abolitionibus criminum, accusatorum temeritas tribus modis detegitur. Aut enim calumpniantur, aut prevaricantur, aut tergiversantur. Calumpniari est falsa crimina intendere. Prevaricari vera crimina abscondere. Tergiversari in universum ab accusatione desistere. Sed non utique qui non probavit quod intendit, protinus calumpniari videtur. Nam eius rei inquisitio arbitrio cognoscentis committitur, qui reo absoluto de accusatoris incipit consilio querere, qua mente ductus ad accusationem processit; et si quidem iustum eius errorem reperit, absolvit eum. Si vero in evidenti calumpnia eum deprehenderit, legitimam ei penam irrogat. Quorum alterum ipsis verbis pronuntiationis manifestatur. Nam si quidem ita pronuntiaverit: non probasti, pepercit ei. Sin autem pronuntiavit: calumpniatus es, condempnavit eum; et quamvis de pena nichil subiecerit, tamen legis potestas adversus eum exercebitur. Nam secundum quod questio iudicantis. Pene vero persecutio non est novi tam mandatur, sed legis auctoritati reservatur. Si autem interloquendo dixerit: temere accusare videris, non calumpniatorem pronuntiavit. Temeritas enim facilitatis veniam continet, et inconsulti caloris calumpnie vitio caret, et ob hoc nullam penam huic irrogari oportet.

Supra libro xlvii. tit. de prevaricatoribus.

Prevaricator est quasi varicator, qui diversam partem adiuvat, prodita causa sua; quod nomen Labeo a varia certatione tractum ait. Nam qui prevaricatur, ex utraque parte constitit, quinimmo ex altera. Is autem proprie prevaricator dicitur, qui publico iudicio accusaverit. Ceterum advocatus non proprie prevaricator dicitur. Quid ergo de eo fiet? Sive privato iudicio sive publico prevaricatus sit, hoc est prodiderit causam.

[illegible]

hic extra ordinem solet puniri. Sciendum est quod hodie hiis qui preuaricati sunt: pena iniungitur extraordinaria. et infra.

Accusator de preuaricatione conuictus: postea ex lege non accusat. et infra.

In omnibus causis priuatis in sanguinem. qui delatorem corrumpit ex senatusconsulto pro victo habetur. et infra. li. xlviii. ty. de abolitionibus criminum.

Preuaricatorem esse ostendimus: qui colludit cum reo. et quod proprias quidem probationes dissimulauerit falsas vero accusationes admiserit. Si quis autem ab accusatione citra abolitionem destiterit: punitur. abolitionem priuatim a presidibus postulari et impetrari solet.

Item pro tribunali non de plano nec presides hanc cognitionem alii demandare possunt.

Si plura crimina idem eidem intulerit: singulorum debet abolitionem petere. alioquin: putat quidem obmiserit eius nomine senatusconsulti penam patietur. et infra. ty. eodem.

Destitisse eum accepimus. qui totum animum agendi deposuit. non qui distulit accusationem. sed qui permissam impetrationis ab accusatione destitit. impunitus est. abolitio autem penam remittit. et infamiam non tollit.

Vnde imperatores valentinus et valentinianus et gratianus. ix. li. c. ty. de generali abolitione. dixisse leguntur. Indulgentia patres conscripti: quos liberat. notat. nec infamiam criminis tollit. sed pene gratiam facit.

Si autem restitutio de integro princeps dixerit. infamiam tollit. Vnde in cod. li. ty. de generali sententia passis et restitutis. cuidam deportato in insulam imperator antoninus dixisse legitur. Restituo te in integrum prouincie tue et adiecit. Vt autem scias quid sit integrum restituere: honoribus et ordini tuo. et omnibus ceteris.

Deficientibus uero accusatoribus: non uidentur esse cogendi rei ad purgationem. Sicut possessor deficiente actore titulum sue possessionis probare non cogitur. ita qui impetitur ad innocentiam suam purgandam cogendus esse non creditur. auctoritate quoque concilii pre et tyburiensis concilii. Sacerdotes iurare prohibentur. non pro recta fide tantum conditum.

Iuramentum a sacerdotibus non est sacramentum hactenus a exigendum.

Summis sacerdotibus uel reliquis exigi non pro recta fide minime cognouimus. nec sponte eos iurasse reperimus. Item. nos sanctorum sequentes apostolorum eorumque successorum uiam firmamus. et sacramenta iniuncta fieri prohibemus. Item nos sacramentum ab episcopis uestris oblatum non umquam fieri debet.

Item ex concilio triburiensi. *Si presbyter aut laicum. uel laicus aut clericum granuio.*

Si quis presbyter est laicum. uel laicus est *in a liis* presbyterum aliquam habet querimoniam commissam. episcopo percipiente sine personarum acceptione: finiatur. laicus per iuramentum sine cesse sit: se expurget. presbyter uero uice iuramenti: per sacram consecrationem interrogetur. quia sacerdotes ex leui causa iurare non debent. Manus enim per quam corpus et sanguis Christi conficitur. iuramento polluenda absit. Cum dominus in euangelio discipulis suis quorum uice nos indigni in sancta ecclesia fungimur dicat. Nolite omnino iurare. Sit autem sermo uester est est. non non. quod autem hiis habundantius est: ex malo est.

Verum hiis auctoritatibus non omnimoda iuramenta prohibentur sacerdotibus: sed tantum incauta et ea que per qualibet causa leuia et temere offeruntur.

Cum autem propter infamiam sacerdotes opprimuntur. et ad innocentie sue assertionem: iuramentum debent offerre. Vnde gregorius ait. *Sacerdos a populo accusatus. iuramento innocentiam suam firmet.*

Episcopus uel quibus sacerdotes si a populo accusati fuerint. et certi testes inuenti non fuerint. qui crimini illati ueritatem dicant. iusiurandum in medio faciat: et illum testem proferat: de innocentie sue puritate cui nuda et aperta sunt omnia. Item ex registro gregorii. ad mauricium imperatorem. cap. vii. *De leone episcopo qui se sub iure purgationem fecit*

Habet hoc proprium antiqua *prebere.* hostis inuidia. ut quos in proborum actuum perfectione deo se resistente deicere non ualet. opiniones eorum falsas ad presens simulando dilaceret. Quoniam igitur quedam est sacerdotale propositum de leone fratre et coepiscopo nostro sinister rumor aspserat. uti uera tenere districta diuinis fecimus inquisitione perquiri. et nullam in eo de hiis que fuerant dicta culpam inuenimus. Sed ne quid uideretur omissum: quod nec potuisset cordi remanere ambiguum. ad beati petri sacratissimum corpus districta eum de habundanti fecimus sacramenta prebere. quibus prestitis: magna sumus exultatione gauisi. quod

huiscemodi innocentia ei euidenter e
micuit. p qua re glia uia ꝓdcm
nitu cum oi caritate suscipiat. r
reuerentiam et qualē sacerdoti decz:
exhibeat. ne aliq̄ eoꝝdib; remane
at de hijs q̄ ia sē purgata dubietas.
et ita supa scripto nos epō deuotis
sime oportet in omib; adhiberi.
ut ꝑgrue deceptoꝝ deū in ei plona
uideamini cui ab mūsē honorare.

Item ex eod. ad brunicelda regina
francoꝝ. cap. ccxxxij. Qd̄ bz̄ ꝗ̄
nemam epm̄ uirametto ꝓgari
Qemnam uero reuerentissimū fear.
frēm r coepm̄ mīm̄ postq̄ ea q̄ de eo
dicta fuant requirenter in nullo i
nenim ee culpabilē. qui utiq̄ ad
sacratissimū corp bi pet apli sub
uirtutis mundo sanis facienis. ab hijs
que obiecta sē ei opinioni se demō
strauit alienū. cum illū ꝓgatum
absolutū q; pmittim. q; sicut dignū
erat ut sim aliquo tpe existere
culpē in eo canonice puniremi. ita
dignū ñ fuit. ut ei adiuuante mo
rtia. diuinā remīe. l'affligē in aliq̄
deb'em. Purgationē mi añ te duobz
sibi sacerdotibz unctis. ubi accusa
cessauit cuiusq; ei se ꝓbere. uno mi
simi arbitrio. nullgare denicq; ac nl'
la canonica sanctione fulta legem
ferremus. s. sine frigide aque igniti
q; ferri tactū. aut cuilibz ꝓbādi
inuentionis. q; fabricare ei se oīa
sūa munda. nec ipm exhibē. nec ali
quo mō te uolumus postulare. mo
aplica auctoritate phibem firmis
sime. Item calloni notario mutine.

De maximo salamitano epō ut
sacramento semetipsum expur
Quanto plus a nob̄ creditur r gre.
necias uides cās muniri. tanto
strenuū te debes r sollicitū exhibere.
ꝓ̄ si maxim̄ salomian ꝑhibo sac
mento firmauerit se symoniaca hēsi
ñ tenī. aut; de alijs añ corp scīssi
mi appollinaris unū requisimus. i
noxium se ee respondit. r de inobedi
entia sua sicut deputatum egerit
pniam. uolum̄ ut ad solandū il
lum. epl̄am q̄. ad ei scripsim̄. q̄ a
te grām nām r cōione reddidisse
significauim̄. expienna ma dare debeat.

qz sic in emendatia ꝑhibentib; scīos
nos ee quenit. sic humiliant r pe
nitentib; locū uenie negare ñ debem̄.

De martino epō ravenne. De eodē.

Que de causa maxime sint agenda ex
plis q̄s ad nos mīsistim̄. agnou
stis. Oz qz qualis de hac re firmita
tis uīe uolumus sit. magē a ꝑsentī
latore cartulario nō te
nuerunt agnouim̄ iō. si sd̄ maxi
mus cor nobis r ꝓdcō cartulario
nō de symoniaca hēsi se sacramēto
purgauit. atq; de alijs añ corp scīs
simi appollinaris ut scripsimus mīn
mi requisimus. libm se ee responderit.
cām ipius finitam nre iudicio de eo
qd̄ excōicauit millatenus sollempnia
agere ꝓsumpserit emendam. qua de
bet penitentia talis culpa purgari.
et iō quicqd̄ nob̄ sēm deū placet.
secure disponite. Nec aliqd̄ de nob̄
dubiū habeatis. nā quicquid a no
bis de hac cā fuit ordinatū. nos et
gratanter suscipim̄ r libenter admit
timus. Item fratrib; epīs.

Qualit hēret semetipm purgauit.

Quandatis ut sciremus nobis qualit
mstant iurgū et me suscitauit sit.
l'a quo ut uīo amiculo pellerē.
et cā mea firmaretur. Scitote me ex
minari a quodā basso. r multe pscq.
Quod audiens ualentinian augusti.
nīa auctoritate synodū congregari uol
luit. r sō alio ē magna examinatōe
satisfacient oīb; licet eadē alia sanc
ponuisse. suspitione ñ fugient: co
ram oīb; me purgauit. me. s. a sus
pitōe r emulatōe libans. hz ñ aliqs
qui nolunt aut sponte h ñ eligunt.
faciendi formā dans. Item alexander
ꝑb. ravenne. de cā gil
Sup cā gillandi ꝑbi nu. de lādi ꝑbi.
mortē epi sui ꝓdecessoris nu ifama
ri in medū adulim̄. r aq; circūstan
tiū frēs unanimi assensu me dilec
tioni referim̄. ꝓfatū gillandū ꝑbm
añ te repsentandū. Vbi si cū accusa
tores detulerint nunc dictante iusti
tia. si oī mutuia. ꝑbz q̄cūq; ob h̄ iniuste
amisit. ac sacerdotū accipiat. r integ
bñficia. Item ex concilio agathēsi.

De purgatione clicoꝝ si conuin
ci non poterunt.

Si legitimi accusatores crimina sacer
dotis plene ñ poterunt. ꝛ qñ negane
rit. cū .vij. sociis sui ordinis fuerint. a
crimine semel ꝑ̄m eximunt. Diacon' ño
si eod' crimine accusatus fuit. ē mbal se
mel ꝑ̄m excuset. Item ē ex actis ꝓdecessi.

Pbr si a plebe sibi ꝯmissa mala de eod'.
opinione infamatus fuit. ꝛ qñ si
legitimis ꝛtibus approbare ñ potuerit.
suspendat'. usq; ad dignā satisfactionē.
ne ꝑ infidelitū in eo scandalū patiantur.
Digna uero satisfactio ē. ut sicut a
maioribus ꝙstitutū ē docetur. qñ fuit
sedm canones fuit ad arbitrium epi.
vij. sibi collegas adiungit. ꝛ uenit in
sacro scō euāgelio coram populo. q. sibi
crimen illatū ñ ꝓbauit. ꝛ hac satisfac
tōe ꝓgnatus. secure deinceps suū exeq̄t'
officiū. Item ignares qñ remot. de eod'.

Si mala fama de pbro exierit. ꝛ accu
satores ac testes legales defuerint. ne
tñ aplica infirmor de mala fama pbi
pugnant'. ꝛ ne ministeriū ministrum
nim. neue securior eo pbi existentes.
licentiā in populis plebamur. sedm dec
ta maior. cū denoīatis sibi uicinis
pbris quos secum se nolle pugnare.
sacramento famam suam purget.

In ꝓmissis auctoritatibus subm
telligitur si reus se purgare noluerit.
ut sac canones modū ñ necessitatem
ꝓgendi: accusato ꝛponant. sic apparet
ex fine capituli sexti ꝑ̄. ꝛ auctoritate
leonis. q. data ꝓgatōe. aut de se ipso.

De leone qualiter semel ꝑ̄m ꝓgatur.

Audiui est fres karissimi: qualiter mali homi
nes me gñia crimina confixerunt.
Quam obrem ego leo pontifex scē
romane ecclē purifico me in aspe
ctu uiō. cora deo ꝛ angelis eius. qua
libas criminosas ꝛ sceleratas res
quas illi in obiciunt: nec ꝑpetrau:
nec ꝑpetrare uolui. h̄ aut facies ñ legē
plenbo: ecclīs. q̄ id facere cogamur.
Nec unq; summi pontifex semel
ꝑ̄m purgat. nec ꝯ ecclīs necessitate
purgandi ꝓscribit. Vñ datur intel
ligi q. satisfactio purgatōis: i no
luntate consistit. accusati. ñ i arbitrio
iudicis. si ē melerdensi ꝯsilio pbr in
beatus suspendi: usq; ad dignam
satisfactionē cū i decto leonis i ar
bitrio pontifi ꝙ̄ qua manu sacerdos
se debeat ꝓgare: pmittat q. ad purga
tionē cogendus ē. nec in sua uolū
tate: sed in arbitrio iudicis ꝯsistat.

Item leo ꝓscribens ad karolū regē aut.

Qualiter sacerdotes ꝑ̄gari debeant.

Omnib; uob' usu aut auditu notū
ē ñ dubitam'. qd̄ sepissime fuisse
te antiquo hoste. sacerdotib; crimi
na diuersa obiciunt. Sz qualiter ex e
is ab hys rationabiliter examinatio
et satisfactio fiat: hic ꝙ̄ bone me
morie dñi genitoris nri pipini. hue
pisas ꝙ̄ris a sūs ꝓ̄ris ꝛ reliquis
oīb; bone fidei deuotis. sepissime uē
niam fuit. nos ñ plenius ñ aliqd
definiri reperire minime quiuim'.
Nris quippe ꝙ̄ris ꝛ dñis a sācts
epis. ꝛ reliquis sacerdotib; ac ecīs
ecclīastice dignitatis ministris nris
in regnis. seu in aliis deo deditis
nobisq; una cum eis agentib; sepis
sime ꝑ̄ multas ꝛ nimias rela
tiones que ex h̄ ad nos de diuer
sis ꝓ̄ris uenerant uentilatum ē.
Sz qualiter a sancta dñi ꝛ ꝓris nri leo
nis aplici: ceteris q; romane ecclie.
et reliquis sacerdotū sine ordinata
limi. ꝛ grecis ꝓ̄archis. ꝛ multo
rum scōr epōr ꝛ sacerdotū. necnon
nris romanis epōr. omniq; sac
dotū ac leuitarū auctoritate. ꝛ cō
sensu atq; reliquis fidelibus ꝛ eccl'is
aliarum nrārum aliarumq; diffinitū ē.
nos os uniuersi ordinis ministros
sare uolumus. Statuim' ñ̄q; ē ratio
ne ꝛ necessitate. auctoritate ꝓdicta.
et aliarum omniū. ut quotiescūq;
cuiq; sacerdoti crimen imponitur.
si ipse accusator talis fuit ut recipi
debeat. q. quales ad excusationē sa
cerdotū admitti debeāt. in canonib;
plenius expressū ē. Si aut ut dictū est
ille accusator qui canonice ē reci
piendus cum cū legitimo uiror
numero. ꝛ bonor testiū approba
re in aspectu epōr potuit. ꝛ canonice
diuidicetur. ꝛ si culpabilis uerus
fuit canonice dampnet'. Si uo sup
scripto ꝓtextu approbare ipse accu
sator minime potuit. ꝛ h canonice di
iudicet'. Ipse ergo sacerdos si suspici
osus aut incredibilis suo epō. aut
reliquis suis cū sacerdotib; fuerit

bonis ⁊ iustis de suo pplo. ul' de sua plebe. hoīb; fuit ne in communē aīi predicta suspitōe remaneat. ē trib; aut. v. uel vij. bonis ac uicinis sacerdotib; exemplo leonis pp. q xij. cpos in sua purgatione habuit. ul' eo amplius si suo cō usum fuit. aut necesse ē pp tumultū pplī prospexit. et cū aliis bonis ⁊ iustis hoīb; sacramēto coā pplo sup. nu. eiūs gelia dato. purgatum esse reddat.

Si quis aūt scire desiderat quales testes ad accusationē sacerdotū recipi debeant. ⁊ quid de accusatore faciendū sit. plenit in canonib; reperiet.

Iuramēto cādenti ferri. l' feruentis aque purgatoris ñ est addenda. Vñ stephanus. v. unpto magnumo epō. feruentis aque ⁊ candentis ferri iudicū fieri in ecīa prohibemus.

Consuluisti de infantib; qui in uno lecto cum pentib; dormientes: mortui reperiuntur. utrum ferro candente aūt aqua feruente. seu alio aliquo examine: parentes se purificare debeant. eos ñ oppressisse. Honestū namq; est. ⁊ prestandi pentes. ne tā tenellos: secum in uno collocēt lecto. ne negligentia qualib; pueriles: suffocentur. l' opprimantur. unde ho micidiū incurrāt. Nam ferri candentis l' aq feruentis examinatōe: confessionem extorqri a quolib; sacri ñ censent canones. ⁊ qđ sēpe prudēti dubiū sanctum non est: suspitiosa admonitione ñ est p sumendū. spontanea ei confessione l' testiū approbatione publica delicta habito p occultos dei timore: emendare curabit. De occulta uero ⁊ incognita illi est. relinquenda. qui solus nouit corda filiorū hominū. huiusmodi aūt qui plane l' confitent. tales reatus se noxios: nisi eos castiget modernno. Quia si reperiuntur in uerbo qui p aborsum deleuit homicida ē. q̄nomagis q̄ uni' salte diei puerulum primo homicidam se ē excusare nequit.

Hoc aūt uni ad oīa genā purgationis. an ad hec duo ñ que hic phibita uidentur puncta ñ in mixto dubitamus: propter sacrificium zelotipie. et illud gregorii. Simul qui frigide nature ē dicit. p ueriū iudiciū plane ponit uxorem suā nunq̄ se agnouisse separē ab ea. In libro namq; nūor legit. dñm precepisse moysi: ut lapidetur filius isral'. ⁊ diceret eis. Vir tuus uxori erauit: maritiq; contemptus dominicū aīo uiro: ⁊ h̄ mariō dep̄hendē nequiuerit. si later adulterū et rebus aliqui ñ potuit qn ñ est inuēta in stupro: si spe zeloti pie secta uerit uirum aūt uxorem suā. que uel polluta ē. l' falsa suspitōe appetatur. adducet eā ad sacerdotē ⁊ offeret oblationē p illa decimam premi sacci farine ordeacee. ñ fundet sup eā oleum. nec imponet thus. qz sacrificiū zelotipie est. ⁊ oblatio mulieris adulterii. Offeret g̃ eam sacerdos. et stabit coā dño. assumetq; aquā scām in uase fictili. ⁊ pauxillum ire de pauimēto tabernaculi mittet in eā. Cumq; steterit mulier in aspectu dñi: discoopiet caput ei. ⁊ ponet sup manū illius sacrificiū recordatōis ⁊ oblationē zelotipie. Ipse aūt habebit aquas amarissimas. in quib; ē execratione: maledicta aggerit. adiurabitq; eam dicens. Si ñ dormiuit uir alien' tecū. et si ñ polluta es deserto mariti thori ñ recessisti et aq iste amarissime in qua maledicta aggesti. Si aūt declinasti a uiro tuo atq; polluta es: et accubuisti cū alio uiro hijs maledictionib; subiacebis. Det te dñs in maledictionē. ⁊ in exemplū cūctor in pplo suo. putrescere faciat femur tuū. ⁊ tumens uenter rumpatur. Ingrediātur aque maledicte in uentrem tuū. ⁊ uno tumescente putrescat femur tuū. ⁊ respondet mulier amen amen. Scribetq; sacerdos in libello ista maledicta. ⁊ delebit ea aquis amarissimis. in qs maledicta congessit. ⁊ dabit ei bibere. qs cū exhauserit uolet sacerdos de manu eius sacrificiū zelotipie ⁊ leuabit illud coram dño. imponetq; illo sr altare. ita dñs iubet. ut prius pugillum sacrificij tollat de eo: q. offerat. ⁊ incendat sup altare. ⁊ si potū det mulieri aquas amarissimas. quas cum

Si uir qui frigide nature ē dicit. p ueriū iudiciū plane ponit uxorem suā nunq̄ se agnouisse separē ab ea. In libro namq; nūor legit. dñm precepisse moysi: ut lapidetur filius isral'. ⁊ diceret eis. Vir tuus uxori erauit: maritiq; contemptus dominicū aīo uiro: ⁊ h̄ mariō dep̄hendē nequiuerit. si later adulterū et rebus aliqui ñ potuit qn ñ est inuēta in stupro: si spe zeloti pie secta uerit uirum aūt uxorem suā. que uel polluta ē. l' falsa suspitōe appetatur. adducet eā ad sacerdotē ⁊ offeret oblationē p illa decimam premi sacci farine ordeacee. ñ fundet sup eā oleum. nec imponet thus. qz sacrificiū zelotipie est. ⁊ oblatio mulieris adulterii. Offeret g̃ eam sacerdos. et stabit coā dño. assumetq; aquā scām in uase fictili. ⁊ pauxillum ire de pauimēto tabernaculi mittet in eā. Cumq; steterit mulier in aspectu dñi: discoopiet caput ei. ⁊ ponet sup manū illius sacrificiū recordatōis ⁊ oblationē zelotipie. Ipse aūt habebit aquas amarissimas. in quib; ē execratione: maledicta aggerit. adiurabitq; eam dicens. Si ñ dormiuit uir alien' tecū. et si ñ polluta es deserto mariti thoro ñ recessisti et aq iste amarissime in qua maledicta aggesti. Si aūt declinasti a uiro tuo atq; polluta es: et accubuisti cū alio uiro hijs maledictionib; subiacebis. Det te dñs in maledictionē. ⁊ in exemplū cūctor in pplo suo. putrescere faciat femur tuū. ⁊ tumens uenter rumpatur. Ingrediātur aque maledicte in uentrem tuū. ⁊ uno tumescente putrescat femur tuū. ⁊ respondet mulier amen amen. Scribetq; sacerdos in libello ista maledicta. ⁊ delebit ea aquis amarissimis. in qs maledicta congessit. ⁊ dabit ei bibere. qs cū exhauserit uolet sacerdos de manu eius sacrificiū zelotipie ⁊ leuabit illud coram dño. imponetq; illo sr altare. ita dñs iubet. ut prius pugillum sacrificij tollat de eo: q. offerat. ⁊ incendat sup altare. ⁊ si potū det mulieri aquas amarissimas. quas cum

Si uir qui frigide nature ē dicit. p ueriū iudiciū plane ponit uxorem suā nunq̄ se agnouisse separē ab ea. In libro namq; nūor legit. dñm precepisse moysi: ut lapidetur filius isral'. ⁊ diceret eis. Vir tuus uxori erauit: maritiq; contemptus dominicū aīo uiro: ⁊ h̄ mariō dep̄hendē nequiuerit. si later adulterū et rebus aliqui ñ potuit qn ñ est inuēta in stupro: si spe zeloti pie secta uerit uirum aūt uxorem suā. que uel polluta ē. l' falsa suspitōe appetatur. adducet eā ad sacerdotē ⁊ offeret oblationē p illa decimam premi sacci farine ordeacee. ñ fundet sup eā oleum. nec imponet thus. qz sacrificiū zelotipie est. ⁊ oblatio mulieris adulterii. Offeret g̃ eam sacerdos. et stabit coā dño. assumetq; aquā scām in uase fictili. ⁊ pauxillum ire de pauimēto tabernaculi mittet in eā. Cumq; steterit mulier in aspectu dñi: discoopiet caput ei. ⁊ ponet sup manū illius sacrificiū recordatōis ⁊ oblationē zelotipie. Ipse aūt habebit aquas amarissimas. in quib; ē execratione: maledicta aggerit. adiurabitq; eam dicens. Si ñ dormiuit uir alien' tecū. et si ñ polluta es deserto mariti thoro ñ recessisti et aq iste amarissime in qua maledicta aggesti. Si aūt declinasti a uiro tuo atq; polluta es: et accubuisti cū alio uiro hijs maledictionib; subiacebis. Det te dñs in maledictionē. ⁊ in exemplū cūctor in pplo suo. putrescere faciat femur tuū. ⁊ tumens uenter rumpatur. Ingrediātur aque maledicte in uentrem tuū. ⁊ uno tumescente putrescat femur tuū. ⁊ respondet mulier amen amen. Scribetq; sacerdos in libello ista maledicta. ⁊ delebit ea aquis amarissimis. in qs maledicta congessit. ⁊ dabit ei bibere. qs cū exhauserit uolet sacerdos de manu eius sacrificiū zelotipie ⁊ leuabit illud coram dño. imponetq; illo sr altare. ita dñs iubet. ut prius pugillum sacrificij tollat de eo: q. offerat. ⁊ incendat sup altare. ⁊ si potū det mulieri aquas amarissimas. quas cum

habuer: si pollutā ē: t ꝑ̄ceptō uiri adul
tij rea: ꝑ̄sibuntur cū aque maledcōis.
inflato uentre: t putrescet femur. emitq;
mulier in maledictione t in exēplū
oī ꝑplō. Q. Carnis uero abstq; cul
pa erit: t illa recipiet mulieratē suā.
qđ si pollutā n̄ fuerit innoxia erit: t fecun
dabit. Sed quibus huiusmodi ꝑgrino
uidetur ee inhibitum. ē in ꝑmissa auc
toritate stephi ꝑp dr̄. Spontanea ꝓfes
sione t c. Item ex decreto nicholai ꝑp.

In nullo reſt. monomachia non re

Monomachiā uero in legē reperimus.
Q̄ assumant. quā ꝓceptā fuisse nō
reperimus. Quam licet misso quos
dam legant. sic dauid cū goliam:
facta potit hystoria. nusq; tñ ut ꝑ le
ge teneatur alicubi diuina sanxerūt
doctrinas. cū hec t huiusmodi sectantes
deum solummō uideantur temptare.

Contra in ecclio guarmacensi. Si
furta in monasterio fiant iudicio

Sepe euenit ut in mōachi se expḡgent.
monasterijs monachoꝝ furta ꝑpe
trantur. ideoq; statuim⁹. ut q̄n ipsi
fres de nobis expurgare se debeant.
missa ab abbe celebret. t ab aliquo
ex ꝑsentib; frib; explem missa: oēs
communicent. in hac uerba. coꝝp dñi
sit t ad pharmacā hodie. Item. Q̄
de adulterio accusatur ꝑhibit se

Interrogari ēt si duo expiet iudiciū
de adulterio mentita fuisse. t unus
ꝑsistat. t alt negat. quid in agendū sit.
decretū ē a sc̄o ecclio. ut ille q̄ negauit
ꝑhabile se iudicio expurget. t qui pro
fessus fuit: digna pñiam age. Item.
Cū ꝑles de adulterio accusārent iuni
ores ꝑgare noluit. os rei habeāt si

Statuit quoq; ut decidit in iudicio.
sc̄a synod. ut si duo de adulterio accu
sati fuisse. t ambo negauerint. t oram
sibi accidi ut alt illoꝝ utroslibet du
no purget iudicio: si unus ex his decidit:
ambo rei habeant. Item. Q̄ singlis mis
sa celebret. q̄ de aliq̄ crimine accusāt.

Si quis autē ꝑbro aliqđ maleficium i
pisanā fuisse: ꝑ singulos missam cele
brare sacerdos debet. t communicare. t
de singulis sibi ipsum innocentē se os
tendere. Qđ si nō fecit: q̄nquennio a
limnibus ecclie extraneus habeatur.

Illud uero q. lxxx. t leo: in fine sue

ꝑgrationis addidit. ex eoꝝ exemplo
intelligendū ē. Exemplo uidelicet sanc
torū soluat cū ꝑsentē legē ꝑgendi.

Quod ū quarto loco querebatur.
an duoꝝ testimonio epc̄s in adēpnād?
multoꝝ auctoritate ꝓbat. Sicut in
euāglio iohis legitur. Ait xp̄s ad
iudeos. In lege uīa scripta ē. q̄m du
oꝝ hominū testimoniū uerum est.
hinc assūpsit argumentū. t ait eis dicens.
Si duoꝝ hominū testimoniū uerū ē.
ego testimoniū meū t ꝑsona mea n̄ accipit.

Item paul⁹ in epla ad corinthios. In
ore duoꝝ t̄riū testiū stat oīe uerbū.
Item in epla ad hebreos. Q̄ p̄uaricat
legē moysi duobus uel tribus testib;
conuictus sine miseratione lapidabat.
Idē ex ead̄ bracharensi. Quot testib;
quisq; clicoꝝ conuinci debeant.

Placuit ut si quis aliq̄ clicoꝝ mactā
tatōe fornicatōis impetat: sedm ꝑ
cepta apli quat duo t̄ria testimonia
requirant. ab illo. Qđ si nō poterit
duos testimonios approbare qđ dicat.
exēplo cōmonet accusatū accusatoꝝ accipiat.

Ex ꝑmissis itaq; colligitur q. duoꝝ t̄
triū testimonio epc̄s quemcq; t̄ dāpnari
possit. Porro silueſt ꝑp. in gnāli synodo
ait dixit. Quot testib; episcop.
uel reliqui clerici sint quinquendi.

Presul n̄ dāpnetur. nisi cū lxx. duob; re
stib; ꝑbr aut cardinalis n̄ nisi lx. re
stib; n̄ deponat. Diacon cardinalis
subdiac comes. n̄ cū xxvij. testib; n̄ adēp
nabitur. Subdiaconus acolit exorcis
lector. hostiari. n̄ nisi xvij. testib; n̄ adēp
nabit. Testes aūt accusatores: sine a
liq̄ sint infamia. Item leo. iij. Epi
n̄ nisi sub lxx. duob; testib; adēpnā

Nullam dāpnatōem epoꝝ unq̄ dis
cē omnem n̄ aut an legimus nume
rum epoꝝ q̄ sit p xij. epos. aut ctr pba
ta sūia p lxx. idoneos testes q̄ tales
sint. qui ei accusare possint. t prius
ad sacra x q̄uoꝝ cuāglia sacramēta
ꝑcipiunt. qđ nich falsū deprauat. sic
nobis hs silueſt tradidit. t romana
sēa rēnet uidet. ecclia. t si utrū eos quos dāp
nandos ee dixerit hoīes sint epi: q̄ sue
cām in ꝑsentia romane sedis epi ꝑtrac
tari audiri. nullat si illā diffinitiuā ꝑsen
tare sūam. h oio cū audiri debeat.

Sed h p spūali ꝓuilegio de clericis

QIII

Sinod⁹ [illegible]

ut ex testib. quadrigis [illegible]
ici qui quid nomine interrogatus fuerit nō ut ex̄ ac
mis cum vilegius et non arcto uinculo liget
ex forma uite mene-
rit.

Sequitur. vi. q̃ō nīqua querela an sit reformanda appellatione illius qui ad sedem
appellat. Post eam magr̃ alium articulum re quo videndum nō fecerat mentionem
quo remedio ait mediam re
lenari possit et secundum
quō per appellationem relevantur
mutue nōnum q̃ sit appellō
quis possit appellare ab eo q̃
sit appellandum quo sit ap
pellandum qui sit appellāt
quamdiu sit appellandum
q. tempus sit appellandi
q. mē q̄ tempus sit ex ap
pellatione renunciandum
q. appellatione renunciata
quis teneat appellationem prosequi
q. mē q̄ tempus sit prosequendi
appellationem et quibus
modis appellatio deseratur
q. mē q̄ tempus sit deserendi
appellationem et quibus
modis appellatio deseratur
Hactenus appellationis. Appellatio
QVI quereland o
nerosa et grauamina pferri
in his que ex iudicium
aliquid appellari ut i elec
tione electorum quis appellet. vi. q. vi
Solent ecclie multa gra
mina illata ab
ordinariis quibus
cogunt subditos
ad sedem appellare
Ideo ne ecclie
aut ordinarii
grauentur
Ne ecclie
grauentur
Ne ordinarii
grauentur
Ne ecclie
grauentur
Ne ordinarii
grauentur
Ne ecclie
grauentur
Ne

mmuniam pati fuiunt. maxime ñ ab oppellis sedm pmã mpmationẽ oppl si intelligunt. aliq̃ munia affecti. Juxta uo sedm: oppelli dicuntur a iudice muste dãpnari. Sedm hãc di stinctionẽ qui in aliquib; negotijs ñ ad relandũ sz ad differendum uotem appellõis exhibuit appellandi au thoritatẽ ñ hñt. Sz ẽ ggẽ. seruãr oĩbz p diuisas pronũcias. De cã appllõis cognoscere ñ luc; ii ad q̃. appellat.

Decreto nũ unãm rogamꝰ attentes mandam⁹. ut si aliquis qd ñ optam⁹ suor emulor aldrich ceremonie ecce epm accusare dampnabilit attẽptauc rit. liceat illi post admonitõ pmaĩ diocesis si necesse fuit appellare nos. et nñ authoritate. aut aĩ nos aut aĩ legatos nũ clarẽ missos uxta patrũ decreta suas exercere aut; diffinire actiones. nullũq; ante ullum hj iudicer. aut iudicare pclumat. Sz si quid qd absit ḡue molãdũ q; ei obiectum fuit: nra erit expectãda censura. ut nullj prius de eo quid ad sanctã sedẽ romane ecce fugit. eidẽ implorat auxiliũ deneget. q̃. ab eadem ecce fuit authoritate prepũ. q̃ uices suas ita alijs impartiat ecclesijs ut in partem sint uocate sollicitudinis. ñ in plenitudinẽ potestatis. Vñ: dñm appellantiũ aplicã sedẽ. epos iudicia. et eundem maiorẽ negocia cãe eid sedi referuata ẽ hñt. pserim ẽ hys i oĩbz ei semp licuit expectand⁹ eius. aut ẽtiam si quis obuiare tentauit sacerdotij. cãs se ñ sine honore sui pauło apud eand sedem nouit reddituri.

Item ẽ nicholaus epc in remensẽ archiepm appellantẽ inuchatur. q̃ retardũ epm appellantẽ aplicã sedẽ dampnare ita aulus ẽ dicens. De rõsi archiepõ q̃ appellantem coram sedem aulus est iudicare.

Aliquam ẽ sapia tua. tuna in bono at tepto fomite iudicij materiam de positois aduersus retardũ allũpsit. et ab tuẽ aplice sedis tuitione. et cõ nuitatem aplicam sedẽ appellantẽ: dãpnauit. et carcerali custodie mancipauit. et inf. Priuilegiũ ñ aplice sedis uos obliuioni tradẽ nullatenꝰ debuistis. quib; uenerandi canones iudicia uestra ecce ad hanc deferri uocem infra. [illegible] quippe uos in richardo iduero nouit oppos ut priuilegia sedis aplice q̃ male a uobis uiolata ẽ uidebant. auctoritate aplica et canonica patrũ delinitõe pstino randem ingenio et ppo decorentur honore. Item leo pp. Quisq; eam obedientiã maioribz exhibeat q̃. ab iniquis se quibzdã oubz desiderat.

Oppositi ñ molestẽ fuit. aliq̃ sibi ẽ planum. sz obedientiã q̃. exigit. eã qe dependat. et sic ñ multe grauis oneris sarcinã ferre. ita ñ audeat alijs importabile pondus ipone. Discipulus sum. et humilis magri mi nistri dicentis. Discite a me: quia mitis sum et humilis corde

Pater q̃ qd nulli appellanti in dubio sunt negande. ceterum: si causa frustratorie dilatõis appellauit a iudice ad q̃. prouocatũ fuit dampnabit. Tempus uero appllõis est aĩ data sniam. uel pr data. Quoniam si se pgrauari senserit. libere potest appellare. Vñ: sixe pp air.

Q. quat a ppo metropolitano pma ns aut uniuersalis ecce sedem ap

Si quis putauit se a ppo pelleꝰ. metropolitano grauari. apud pmatem diocesis. aut penes uniuersalis aplice ecce ppm iudicẽ. Item nullus pp. Inuiste dampnati resti

Iamonem et oppsi auxiliũ a rõana de

Deo huic sedi pfata [illegible] hñ ecca.

Quamuis magis quam certa q

Si ut ita se habeat quis q̃ ad ecclesiam pertinet appellet. ne causa q̃ sit pbabilis ut uidetur iusta intentio. aut consecrõ est si metropolitanus distulit. ut uno q̃ mense iudicium q̃ appellationis negotium terminet. et inf. Si quis uero ab excõmunicatõe p alijs ñ poterit excommunicatꝰ ut ei ecce. et si sẽtijs aut excõmunicatõe p alijs ñ poterit excommunicatꝰ ut ei ecce. et si sẽtijs aut excõmunicatõe p alijs ñ poterit excommunicatꝰ ut ei ecce. et si sẽtijs aut excõmunicatõe p alijs ñ poterit excommunicatꝰ ut ei ecce.

Si quis primatem ut p[illegible] filiũ ut ei ecce. ergo pz q̃ legatus ñ pot. Si quis primatem ut p[illegible] filiũ ut ei ecce. ergo pz q̃ legatus ñ pot. Si quis primatem ut p[illegible] filiũ ut ei ecce. ergo pz q̃ legatus ñ pot.

Quamuis magis quam certa q

Si ut ita se habeat quis q̃ ad ecclesiam pertinet appellet. ne causa q̃ sit pbabilis ut uidetur iusta intentio. aut consecrõ est si metropolitanus distulit. ut uno q̃ mense iudicium q̃ appellationis negotium terminet. et inf. Si quis uero ab excõmunicatõe p alijs ñ poterit excommunicatꝰ ut ei ecce. et si sẽtijs aut excõmunicatõe p alijs ñ poterit excommunicatꝰ ut ei ecce. et si sẽtijs aut excõmunicatõe p alijs ñ poterit excommunicatꝰ ut ei ecce.

natu restitutionē sumāt. Ite ulīp.
Romanā sedem appellet. q iudic
Quotiens epūs sedem suspectū hūit.
suu ꝓuincialibꝫ l'a metropolim
no putauerīt ꝓgnari. aut eos suf
pectos habuerint. mox romanā
appellent sedē. atq; eis libe liceat
re. dum prędcām romanā ap
pellauerint sedē. aut ab ea se au
dirī poposcerint. nullus eos aut
excōicare. aut eor sedes subripe.
aut eor res auferre. aut aliq; ui
eis inferre ꝓsumat. añ q. amboꝝ
cā. romani pontifics aliter fuerit
finiatur. Quod si aliť a quoqm p
sūptū fuīt. nich erit ꝫ uerb carebit.
Oppsi se ꝓgnauerit pumines i
telligunt ante datā sñiam inmu
ne dampnari. ꝑ datam. Vñ eni
am ꝰ urbis rome epūs scribit oībz
epīs. Ante crīm cause per appella
tionem ita in tionem recedere nec.
Ecclastice agendū est negocys sie i
secularibꝫ. sic in secularibꝫ pfes
legibꝫ notandi quisquis uenerit.
et in foro decertare quis cepit nō
liceat ei añ pcam cām recedere.
In ecclastics ū dēa cā recedē licz. si ne
cesse fuīt. aut si se udit ꝓgnauerī.
Qui uero ex rumana udicis
obtemperare noluīt. rmunione ꝑ
cutitur. Vñ in alio milcuitano.
Excōmunicent qui udicibz sms
Quisquis obtemperare noluīt.
Ophanus fuit p rumana nolle ob
temperare udicibz cū h pme sedis epo
fuit. plañ. dec lucas ut nullus ei
cōicet epor donec obtemper. Ite.
Quod post datā sñiam appella
ri pōsit. fabian ꝑ relatur dicens.
Non denegetur ei appellatio. q in
supplicio sententia destinauit.
Licet ē in criminalibꝫ cās appel
lare. nec nox appellandi denegetur
ei. quē in supplicio sua destinauit.
Quod añ idem affirmat. Ante datā
sñiam licet alicui appellare.
Si quis udex aduersum sibi sente
rit. uocem appellationis exhibeat.
Post datam uero sñiam. qui ap
pellare uoluīt. infra. v. dies appellet.
et infra eosd. a quo ꝓuocauit dimis
sorias acciptat. et infra eosd ad quē
appellauit ꝛ ampliat. Vnde. in
theodosianis legibꝫ sic statutū legit.
Post datam sententiam infra qd
ꝓpr supflua appellatoꝝ ampꝫ quis
pcem iam. ne in retractandis. q ap
l'reuocandis sententijs libium ha
beat arbitriū uidet. et ampꝫ nec
appellatōis et pene sumte sunt heat.
Ne quicūq; apud udicem qui cām
suis audiuit. appellare. et ad alium u
dicem ꝓuocare uoluīt. infra. v. dies
appellet. et in his ipis quinq; diebz
ad udicē ad q. ꝓuocauit sine alia
dissimulatōe ꝓcedat. et ipe dies in
quo accipit literas. in hys quinq;
diebz specialit ꝓrogetur. Quod si lō
gius uel sit exceptis. v. diebz spaciū
dicendi quo ꝛ agi pōssit. ꝓrogetur.
Item. A q appellat ad q. appellatum
fuerit. dimissorie literę dirigan
Hec ea a quo appellatum ē. tan
ad eum qui de appellatione cogni
turus ē. dimissorie literę dirigantur.
q nulgo apli appellantur. quoꝝ po
stulato et accepto. infra. v. diem
ex officio finienda ē. Ista cā supe
rius sub titulo de causis. et penis
appellationū inserta sūt. qui uir
stanta tempa dimissorias nō po
stulauīt. uel acceptas. l' reddidit.
ꝑ scripta ab agendo. submoueant.
et penam appellatōis ferre cogant.
Item. De hys qui cā dilationis ap
pellauerūt. ñ ꝓsidenda uisa pellant.
Quotiens ex causa. ex cā differendę mortis. ne ē
cum sua ꝓficiatur. appellauit. l' si
de rō suo ꝓfectus. ne abiciat appel
lare uoluit. huiusmodi appellatores
ñ recipiant. Item. Cum possessor
appellat dum euenit cause dubi
ē. possessionis fructus sequestrentur.
Quotiens post audita cām. udicem
possessor appellat. fructus possessi
onis de q agitur. dū sequentis audi
entie eventus dubius ē merito se
questrantur. Nam si petitor appella
uit. h ab eo non potest postulari. q
ñ potest sequestrari. q. ñ hr. Sippt ꝑ
dia urbana l' mancipia appellantur.
possessionē cor. l' mercedes nl' nectura.
et si de nau manu agat deponi so
lent. Item. Inuite appellans. om
ni modo puniendus est.

Inuste appellans: omni modo

Omni modo puniend' puniend' ē. Est quotiens inuita appellatio p nunciatur. sumpt' quos dum sec retur adūsarius impendit. reddere cogatur. ñ simplos ꝫ quadruplos. Remissis auctoritatib; inf. v dies p' dāpnā litem cui appellare permittē. Od ꝓcā iustinian' in eāmnonib; suis corrigens: infra. x. dies. appellationis remediū cuiq; diudū decretum. dicens. Infra x. dies appllōis Operator remediū cedatur.

iustinian' augustus aīc. Inueterum legum acerbitatē prima remedia mīponentes. ꝙ maxime hr aīa appellationes facientes. ꝙ in ꝓsentia ad hūi būficiū pcurre dixim' necessariū. Antiquorum. ꝙ eni cautū erat. ut si quis p se litigare ecauit. ꝙ fuit condemnatus: inf' duos mīmodo dies licentiā appllōnis hr. Sui autē p ꝓuisionē ea uenilata sit. ꝙ in tri duum primū cam extendit ex rerum autē experientia iuenim' hoc satis ē dāpnosum. Plēs. n: hoīes ignaros legū subuenientes. ꝙ putantes in tridduum puocatōes ee pongendas: in ꝑiculū incidisse. ꝙ bidno nūsado: eās p didisse. Vñ: necessariū duxim' hūmodi rpetuē mederi. ꝙ sancim' omes appellōes siue p se siue p ꝓcuratores. seu p defensores. l' curatores. ꝙ tutores. uenīēt posse infra. x. dierū spaciū a rectatoribus suis nūiand'. iudicib; ab hys quor' iuē ē offi. siue magni. siue minores sunt. exceptis tm delictis sublimissimā ꝓuincia ꝓfectum urbis aut hōi mīe ad spaciū plenissime deliberare siue appellandū ea sit. siue q eligendū. ne tmore instante op' appellationū frequentet'. Sit aut omnib; inspectis copia: que in discussoī humanum talentes possit refrenare. Ad h ā sanctim' ñi qñ tas q' spatiū īfra inferri. 2silionū si forte rōne ꝓuincie occupatā magistratē publicū eās et mundanis pulsionib; ñ posse quotare pōt. qm̄is eā agitent. non ex h ligem picitari. Od n' unū ē impugnū: si eām impetror' occupent. Vel ql tante auctoritatis ē ut nolentem ꝓuincē posse ad 2uocandos pōt cerbiq; pōs morari. Si ad tale eniat. eā interim pmaneat. donec ipetror' mouit sua sponte. ꝙ quoad pōtes uellent. et litem infra pmanum et omnia secundum morem pcedē.

Illud ā in hoc capitulo disponendū. q. aīmaduīt būtatus nouitas aut ne glegere. Cū n' uetiandi uetustas aut rōnas tm magistratus dignit'. ut alij maiores. alij medij. alij minores sint. ꝙ appellatōes a minorib; iudicib' ñ solum ad maximos iudices remitte rent'. Si ꝙ ad spectabilē iudicē urbis qui ꝙ ipi sacr' auditorio adhibe re. inf' ccentur. Nouitas aut hui deligē cuenit ut sup' inuitus eās maxim ñi iudices mīterent. ꝙ hoīes pp minimas eās: magnis fatigent'. dispendijs. ut forsitan cōtinf' estimatio: ad sumptus iudiciales ñ sufficeret. deop' sanctim' siqñ ex egpriaco rescripto uel aduncta ei ūp' libra prouincie spatiū usq; ad. x. libras auri q̄ntitatē. ñ in hanc regiam urbem eām uenire. Si ad pfectū augustalē qui audiat. et eām diuinat'. iudicet' sacri agnitoris nulla ei p' diffinitiua sūam appellatōe ē pongenda. Similiq; modo quotiens in aliana diocesi. l' ꝓuincia. male aliquid cōsert'. usq; ad pdēm q̄ntitatē. x. librarū auri appellatōes ad uiros spectabiles comites sacr'. l' ꝓconsules. l' ꝓtores. l' moderatores. qb' spālit' ealdē licet pagendas deputam'. remittantur. quatenus ꝙ hi ad similitudinē pfecti augustalis uice sa cri agnitoris mīedant. ꝙ eās sine qñ quidem appellōnis dei mīa ꝙ legum mmore pfectur' decidendas. Orientali' aūt ītus eās appellatōe suspensas. et usq; ad. x. librarū auri cantitatē limitetas ad unum spectabilem comitem orientis' mittere. c.

Simili modo audientiam ꝙ finem eius imposituram scimus. Illo uidl' obseruato. ut uiri spectabiles. l' alij spectabiles iudices non ad alios eiusdē spectabilitatis decora tos iudices suas transmittant appellatōes. in ambz q̄ntitatib; suis q̄ntitatibus: cū ñ oporteat ad pares iudices appellatōes referri. Si a minore iudice ad maiō tribunal ascendē. Si ad illustres

appellatis simplex. ut ff. de re iud. l. ii. ꝙ ignorat. et l. fere. Quarto uel mīato uel forte duplex. ut. j. qui. libellum. Si alius iudex interpellatur ad quē appellatur. ut in auth. ut super. Sed. j. hoc. Collatio. iv. ē. j. Nisi est iudex appellationis interpellatus. et cetera. Sed si ꝙ ipse. ꝙ ipse. ꝙ ipse.

Bonum sub omni ꝛc fuerit ego nunc sustentatur sine ꝛc si ꝛc ut reprobatum ꝛc
quit apparens in presentia nō subsequitur sine ꝛc si ꝛc presens ꝛc sequen

Subuenerint ei quia communiter accidit appellantes in verum ꝙ in
illicitis ꝛc ꝛc sunt quorum nō uerisimile uidetur abscente pribunali
ue ꝛc tempus ꝛc ꝛc
uus si ꝛc si ꝛc absens
nullo ꝛc nunc ꝛc
rum ꝛc
tuo ꝛc ꝛc
tem ꝛc
ꝛc
ꝛc

Ulpianus lib. xx. ix. Non solent audiri appellantes nisi his quorum mandatum est. l. quibus mandatum est. l. qui negotium alienum gerunt. qd̄ mox rebus ratum habetur. Si tamen mater ex precario procurator dicendi filii rem suam defensam. animadvertit procuratorem precarium dando dicendi ei. et hanc audiri debere. si forte pendente causa voluerit recedere. non audiet. licet ab initio defendere non posset. Arnolas. li. quarto regularum. Interim suam datam appellandi potest. si quis homo non in civili negotio habendam audiri ceperit locutus sit. vel in criminali: si contra leges hoc fecerat.

Paulus. li. regularum. Interdum appellare licet. et qui de suscepto itinere egit. nec refutasse appellasse. Sacer. li. i. de appellationibus. Cuius quis iudicium agere frustratorie. q. dicit se libellum propediesse. et sacrum rescriptum expectare. audire desiderium prohibetur. Si ob eam causam provocavit. appellatio eius recipi solet. constitutionibus utentur.

Marianus. li. v. de libellis dimissorijs. post appellationem interpositam. iudex dande sunt ab eo. a quo appellatum est ad eum qui de appellatione cognoscit. sive principem sive quem alium iudicem delegasse. sive apostolos appellant. Sensus autem literarum talis est. appellasse ut puta illum illi. aut illa ei. vel illud illi. et meum debitum fuit. sufficit autem prius interposito dimissorias instanter et sepius. et si non accipiat. tertio per alterum. Nam instantiam repetentis dimissorias desiderat. quum ei qui petit. quod debeat dari literas. quo minus det. ne huic accipienti nichil noceat. Nichil novari.

Ulpianus. p. l. m. de appell. Appellatione interposita. sive ea recepta sive non. medio tempore nichil novari oportet. Si quis ex pluribus factionibus adempta. ut quidam appellavit. ut quidam non. utrum differenda pena eius sit an non: quaeritur. et si quid gravius sit crimina. ob quam appellatio interposita est. Levius autem id ipse quis non appellavit recipienda est ob id appellatio. et differenda pena. Si vero gravior sibi iniuria ex ea re queratur quam ex qua non est appellatum ob id pena imponenda est.

Forma apostolorum hec est. Ego. hen. sce wonmensis ecce epc. re pbr̄m tollandi capellanum ecce sci appollinaris ad apostolicam sedem qui appellasti ab obedientia me meo iudicij. huius apostolis dimisso.

Forma vero appellationis hec est. Ego adelm̄ sce regine ecce ministerialis huius indigni. sentiens me pregravari a dño gualtero sce ravennatis ecce archiepo romanam sedem appello. et apostolos peto. Si vero post datam sibi iniuriam appellare voluerit: hic erit ei modus appellandi. Ego. a. s. r. a. a. l. m. Coram fratribus dñi Walteri sce ravennatis ecce archiepi me latam pridie kl̄. marcij. anno incarnationis dñi. millesimo centesimo lxx. secundo. regnante. s. appello. et apostolos peto. Si autem unus l'duo. pro pluribus appellare voluerint sic appellabunt. Ego. g. et. p. fratres. et defensores canonicorum. s. b. e. sentientes nos pregravari ecce sibi a me romana sedem appellamus. et apostolos petimus. huiscemodi appellationes in scriptis fieri debent. ad iudicium autem alterius fidei catholici appellare non licet: Ut in carthaginensi concilio legitur. Excommunicatur catholicus. qui cum fratre suo infideli aut catholico qui cum fratre suo manet in domo. sive mensa sive ministerio ad iudicium alterius fidei iudicis provocat. excommunicatur.

Quotandum vero est qd̄ quidam iudices sunt a quibus appellare non oportet. Ut in concilio milevitano legitur. A quibus iudicibus provocari non licet. Iudicibus quos omnis assensus elegerit. ne licet provocari. Quod de arbitris intelligendum est. Iudicum enim alij sunt arbitrarij. alij sunt ordinarij. Ordinarij vero qui sunt. qui ab imperatore. aut ecclesiarum. l'ab imperatore. aut populo secularem. legitimam potestatem acceperunt. arbitrarij sunt qui nullam potestatem habent. cum assensu litigantium in iudices eliguntur. in quos est permittitur. ut eorum sententia stetur. Horum alij sunt ordinarij et arbitrarij. alij arbitrij tm̄. Ordinarij et arbitrarij sunt. qui legitimam potestatem habent. ab his eligimur. ad arbitrandum qui non sunt sue dictioni subpositi. ab his et si ut arbitrarij sedeamus et ut ordinarij. privilegio tm̄ ordinarie dignitatis pgnatus aliquis appellare valebit.

Forma appellationis tertia
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Vnde in carthaginensi 2cil' iij. legitur
Audiatur qui eligunt' cõi 2sensu
Sane si ex 2sensu prouocari licet.
Quarũ iudices electi fuũt. & a pau
cior numero. q. 2stantiũ è licere p
uocari. Ite ex 2cilio mileuitano. Q̃
de epõr iudicijs queritur. a uici
nis epis audiantur. l' ab aliis ex 2se
Placuit ut epõr adhibitis.
pbũ diacon l' cẽ inferiores clici m
cãis q̃s huiusmõi de iudicijs epõr su
or questi fuũt. uiam epi audiãt eos.
et nec eos quicquid ẽ diffiniendũ ad
hibiti ab eis ex 2sensu epõr suor q̃s
si ab eis puocandũ putauũt. ñ puoce
nt. ñ ad affricana 2cilia. l' ad puma
tes puincias suas ad ultimarina
aũt qui putauũt appellandũ a nullo
nõ affricam in 2muniõe suscipiat.
Dili forte romanã sedẽ appellaue
rint. Is aũ q̃ appellauit ad eum a
quo appellauit remitti ñ debz. Vnde
in sardicensi 2cilio Is qui appellauit
ad eum a quo appellauit remitti
non debet.
Si quis epõ accusat' fuerit. et oĩs iudicauerint 2gregari epi
regionis ipius. & de gradu suo deiece
rint eum. si appellauit q̃ deiect' iudex.
et 2fugit ad beatissimũ romane eccie
epm. & noluit se audiri si ultiõ pu
tauerit. ut reuocet' eum sentẽtie e
piscopis dignetur epc romanus. Hyl
qui in finitima & ppinq̃ alia puincia
sunt. ut epi diligenter oĩa ꝓquirant.
et uera fidem ueritas diffiniant. q-
libus qui rogat eam suã ñ audiri
deprauatione sua monuit epm roma
nũ. ut de suo latere mittat pbũs em
in poestate eius. quid uelit. & qd exi
stimet. & si decreuit mittendos ee. qui ꝑ
sentes cũ epis suis iudicent. & ut hi
beant & auctoritatẽ psone illius a
quo destinati sunt. erit in ei arbitrio.
Si uero credidit sufficere epos 2pin
quos elegerit negotio eminũ iponat. faciat
qd sapientissimo 2cilio suo iudicauit
Arbitrary uñ sunt. qui nullã legi
timã poestatẽ acceperunt. a quibus ap
pellari ñ licet. q̃ eis impurandum
est. qui sibi tales elegerit. Si uero
sũia cor a quibus appellatur solum
fuerit. nichil eis obstet. nisi forte l' mi
nuenda l' prorsus deputari iudex plus
nulle sũiam. Vnde in eod' 2cilio
carthaginensi. uij. legit. Cum ꝓp
pellationẽ suam soluit' nõ debz
ei obesse qui non iniquo animo
hoc & placuit ut iudicauit.
In quibus ẽq; iudicibus ecclasticis ad alios
iudices ecclasticos ubi è maior auctor
tas fuit puocati ñ eis obstet quoru
fuit solum sũia. si quinti ñ pronerit.
l' minico aio iudicasse. nel aliqua
cupiditate aut gratia deprauati.
Queritur autem de eo a quo appel
latur an sit reuocand' in testionũ
apd' cũ. & ap q̃. appellat' sup negotio.
cuius cognitionem susceperit.
De hac statutũ è in 2cilio cartha
ginensi v. Clericus non denocetur
ad testimonium alius cuius cau
se primum cognitionẽ susceperit.
Statutũ est. ut qui in ecia q̃libet cãm
suam aplico cõsijs ipsum agere uoluit.
et forsan decisio eius ex parte dis
plicuit. ñ liceat eidem in iudicium
ad testimonii denocari. Cum qui p
sens l' cognitor fuit & nulla ad testi
monii dicendũ pulsetur psona et
clesiastica cuiusq;. Hab eis quoq;
ad quos puocatus fuit. sicut in af
ricano 2cilio legit. ultius puocari ñ
licet. Non licet puocare ab eis ad
Si autẽ fuit q̃s puocatus fuit.
puocatus. qui prouocauit. iudices
eligat. cũ illo ex q̃. puocauit. ut ab
ipis nulli liceat deinceps puocare.
Post sedam puocationem. intelli
gendũ è. Tertio enim in una eademq;
cã si eisdem capitulis puocare ñ
licet. Vñ in. vj. li. codicis ty. ñ liceat
in una eadẽq; cã tribo puocare. ipa
tor iustinian' scribit. Si quis in
quacũq; lite ñ puocauit. ñ licet
ei tertio in eadẽ lite si eisdẽ capitu
lis puocare. Vel suam excellen
tissimor pfector prorsus minuere.
licentia danda languentibus arbitra
dato ipius audientia q̃ ei dedit an
tius retractationem innocare. & hmodi pe
titionẽ minime puocatio suum obtinẽ.
Cũ autem in eã causam l' status im
pellatus fuit. ñ p procuratores. sz per
sos appellantes eam sua agere oportz.
Quidam ꝑp an. Appellationẽ in eã causam
l' statũ impõnã p procuratorẽ excedi ñ licz.

Sequitur in ordine xcvij. capitulum
Si quis in aliquibus ecclasticis
Si quis epõr in aliquibus ecclasticis
Si quis epõr in aliquibus ecclasticis
Si quis epõr

Si qñ in cā capitali l'cā statuſ interpellanti fuerit non per exploratores ſed per ſeipſos eſt agendum.

Tempus autē exequende appellationis annus ē. l'ſi iuſta cā interueſſerit biennium. Vñ: in authēticis conſtituit. xxi. coll'. v. legitur. Si quis appellauerit inquirantur annuatim q. ſecūm ſe cōtulerit exequatur. Huc ſi iuſta impediſſerit cā: aluſi annus indulgetur. Quo in facto. lite nō expleta. manet ſnīa appellone ceſſante. Cum tñ menſis ſupereſt ex biennio liceat iudex ingredi. ut reus queratur. quo ſine mora. ſancit: ſuas affirmationes. ut uel confirmentur. l' reſcindat ſnīa. oī caſu abſente ī expenſas adempnando. Quarto h̄ cum mora poſt ſecūm formale: permanet ſnīa. codex nouus in colla. iuſtis. Si lis que ſpectat ad aſtrorū principis inferri abſq; dampno more manet: intacta: donec ipſe factet eam introduci. et a pertis ſecūm morē diuini.

Si uero is qui appellauit pñia dictus. ab appellatōe deſiſtere nolit ñ phibetur. ſic m. vij. li. de eodem. cōd. ij. de appllonib; et ſuſtatōrib;. Imperatores archadius et honorius ſtatuiſſe leguntur. Si quis libellos appellatorios ingeſſerit ſciat ſe hīe licentiā arbitrū emendandi. et ſuos libellos reuocandi. ne iuſte pene rigidis punicndis humanitas imputetur. Eſt autē qñ appellatione imponi non ē neceſſe. In eodem namq; libro. eodē: ij. ſcd imperatores decreuerē. Notationes uero libelli l'edictis fēe cū ſilui publici non ualent a quibus ñ appellare neceſſe ē.

Diffinitiua q; ſnīa q; ꝺepnatione l'abſolutione ñ transit p nulla hī.

Item ſnīa cuius ſolutum ordinem iudiciorum a preſide prolata aut rotunde rem iudicare non obtinet.

Item ſi ſnīa lata fuit cū res prius iudicata a quibus ꝓuocatū ñ ē ſnīe auctoritate ñ obtinebit. et tō ab ea appellari ñ eſt neceſſe. Item. Si ſnīa cū uis ſcripti feratur. uelut dum defunctus et minor. xxij. annis fuiſſe. et teſtamēt iure feciſſe dr. nullas uires obtinet. nec cū eam neceſſi auxilii eſt prouocationis.

Si uero cū uis irregularis ſnīa dicatur. Velut dum minor. xxij. annis. xxij. annū impleſſe. ac p h̄ iuſtū annū iure teſtaſſe pnuntiat. ad quos remedium oporteat confugere.

Item. Si plures iudices dati fuerint. et unus tñ ex his pnuntiaſſe ꝓponit. ñ uidetur appellandi neceſſitas fuiſſe. cū ſnīa firmitatē iure non teneat.

Item. Cum ea ratione et ſine cetu muletare iudices poſſunt. Si aliū cū ſtatutum legis modum multa q; irrogauit. q. cū uis geſtū uidetur firmitatē ñ teneat. et ſine appellatōe poteſt reſcindi. Penales quoq; ſententias q̄m facile a corruptis iudicibus pferuntur. et cū. ut poſſint ꝓuocationis auxilii īfirmari cū dicitur.

Item. Super infirmitate etatis ad honorē ad quē notarius ē. inhabile ſe cū plenitudine permiſſa appellatōne nuſquā nominatim remouebitur.

Sunt q̄ quos appellatōes non recipiunt. ñ n' poteſt recipi cū appellatio qui p contumaciā abſens cū ad agendā cām negotio prius ſūmatim ꝓcurato uocatus cū adempnat eſt.

Nullus etiam homicidarum uenefitiorum maleficiorum adulterii.

Itemq; eor qui manifeſta molentiam ſeuerum argumentis aucte reſtib; ſupremis et uoce ꝓpria mutū ſeruiſſe. reſtis audiatur. appellans et h̄: monstratis. Inoccultis autem ſi reſtib; pductis. ultroneis prolatis. alioſq; argumentis pſtitis. ſnīa cū eis lata ſit. et ipſe qui adempnatus ē. aut minime noce ſua aſſeſſus ſit. aut formidine tormentor irrit cū ſe aliqd dixiſſe. ꝓuocandi licentia ei ñ denegatur.

Nulli q; officialiū a ſnīa ꝓpri iudicis ꝓuocatio tribuat. ñ in eo tñ negotio qd' ciuili tenore ſup pīmonio forte ap ꝓpriū iudicem inchoauit.

Quotiens etiam fiſcalis calculi falſi facto poſtulatur. aut tributum ex poſitum. aut publica l'priuata et de bis audentes atq; auctoritatibus flagitantur. appellatione ceſſante. ne ceſſatio inconuenientē rigor iudiciarius exerceatur. Ab executōe ſnīe appellari ñ poteſt. ñ forte executor

Ab executore appellatio nō pōt. diſtinguendi quia aut executor iudex eſt. aut non. Si iudex eſt. aut ſententiam executus eſt. aut non. Si executus eſt. aut ſententia iuſta fuit. aut iniuſta. Si iuſta fuit. aut ſententia ſine appellatione. aut cum appellatione. Si ſine appellatione

sūc modum udicationis excedat.

Si quis ⁊ audus puocare fuit. nc no luntas defuncti relatio scripta re seruet. ul'ne hij quos scriptos pa uit hedes. in possessione mutant. ⁊ is audis de ea re nouo aut. appellatione recipit ⁊ uidet q̄ ī ignaue quencia adhibunt. ⁊ lingarū qui tam importune appellauit. xx. libras argenti mulctetur. De possessione etiā ⁊ eius motio si causa dicatur. q̄ sūa uel locatoria appellatur. q̄uis puocato mēpotiū fuerit. ratiōn lata sententia sortat effectum.

Quando q̄ uiā eandemq; adēpnatio nem plures simul reportant. nec diu strias fōr sessionē accepit. q̄ casu si omīs appellauit. ⁊ uno ex hijs agē te cor appellato ma pūnata fuit. omo lingū uidone ⁊ ad illos pueuit.

Si aūt un' ūn appellauit. cuiusq; ap pellatio usq; pnumata ē. et quoq; prest qui non appellauit. Od si eius auxilio un' 2ua sūam relatiōnem ipetrauit. maior qui suo nutū appellauit. ī prest h reruptum.

Iudicib; aū non solū sustapiende ap pellatōis necessitas uidē imposita. uetū ⁊ .xxx. dierum spatia ex die sūe diffinitiue sēt. mīt q̄ gesta una cum re latione lingatoribz conuenit pūan.

Simulat arbit' appellōnē suscepe. ⁊ rela tionē dare 2pellatus si delegatus fuit.

Lingatoribz ū copia ē ⁊ ī 2scriptis libellis dico uoce appellare. cum re uidicta pponere. tam in causis q̄. in criminalib; cās. Hb eo aūt qui de appellatōe cognoscit. ī prest si recursus ad iudicem. a quo fuerit puocatū. Quappr remittendi lingatores ad partes. remota sibi occasione. amp; exclusa penit' intelligat. cū supiori ei' impositū puocationē l'iniūctū ūn liceat pūciare l'mutare.

Hec oīa in vi. libro cōd. multes. a titulo de appellōnib; ⁊ 2sultatōib; usq; ad titulū ne liceat ī una eadēq; cā. Quod uero laici in accusatione epōz: ī sint audiendi. quamuis pp̄ edat dicens. laici ⁊ accusationē epōz: re Non ē a plebe aut. capiendi ī sunt. a uulgaribz hōib; arguendus l'at cusandus epc. hec sic mordinatus.

Quia quicquid ꝑ minus subditoz: disponitur a deo uita redoz. Jō ista dico q̄ iudi ator bona sepissime solet uitā in malū ⁊ in electis: ponē maculam. Vñ: silueste pp̄ ait. laicū dic̄ ñ accusz.

Nullus laicus crimen audeat clico inferre. Ite marcell'. pp̄. De eodem. Laico ñ liceat quemlibz clericū accusare. Item. uiti'. pp̄. Anathematizatos sacerdotes accusare non licet.

Si sēa nicena synodo statutū ē. ut ne mo anathematizat'. in nām suscipiat' accusationē. nec illi qui nos ī suam uoluit recipe accusationē. cū nos sī illos sciamus a dño 2demnatos. ñ illos supnos. ⁊ fuit maior ñ potest a nimo ri iudicari: nā nec obligari. q̄ nāq; ē ōe qd̄ magnū ē. possumus oīa oīum q̄ gūant. Quamūo: Deponat in nobis hōs petrus apls. cui nec sua guil. legatione. ⁊ cui regula infor mamur. q̄uis cuius sitū auxilio: nūc et impetrū ab oīb; uram adūsis.

Item eusebius pp̄. De eodem. Laicos ñ accusasse epōs hactenus ob seruatū ⁊ 2stitutū ē. q̄ ñ sit cuiusdē 2seruatōis ⁊ opido quidē cās infesti existim. quippe cū una eor ⁊ 2sa no debeat ee secreta ⁊ a laicor actib; remota. nec ab hijs impedi debeat. qui eor salutare ⁊ gūtare uoluit unitam. maxīe eos in suis uoluit recipe accusatōib;. Item fabianus urbis rome epc. eunctis fidelibus.

Nec clici ūn accusatione laicor. nec laici in accusatōe clicor sunt recipiendi. Sicut sacerdotes ⁊ reliqui clici pp̄ter sa lutē ūn excludunt accusatione. ita illi ab accusatōe istor sūt exclu dendi. ⁊ alienandi ūmunitate. sicut illi ab illis: ita isti ab illis ñ recipi antur. q̄m sic dñi sacerdotū legiga ta debz ee 2satio ab eor 2satōe. ita ⁊ lingatio q̄ seruum dei ñ opor tet lingare. Item clemens. Laici cli sacerdotes eos accusare ñ debent. Nec reliqui sanctē ecē ministri. omnis q̄ plebs epōs suos diligere debent. et eor pceptis obedire. ⁊ si qui aliq̄ gd̄ absit agant. ñ in fide errare uident.

Idem. Qualis 2dempnatio eis īmi neat qui in patres peccant. diuina scriptura ostendit. Si u' cham q̄ ñ

quā pudenda pīs maledictus est: multo ampliozi ꝺempnatōe sunt digni. q̄ patrib; legatōne dei fungentibus contumeliam inferunt.

Persone inferioz ordinū in supioz accusatione recipiende nō sunt. Nō silvest. pp. Minozes nō debēt accusare maiozes.

Clericus aduersus episcopū maiozem. Item. Episcopus adūlus acolitum. Acolitus adūlus subdiaconū. subdiaconus adūlus diaconū. diaconus adūlus pbīm. pbr aduersus epīm. accusatione dare aut testimonium inferre nō valent. Ite zepherinus pp.

Maioz quilibet. De eodem.

Minoz accusationib; nō ipetatur. Item anacletus pp. De eodem.

Sententia dīn filij nec damnanda. qui suoz doctoz l' ꝓpositoz culpā ꝑdunt. ceu cham qui verēdā patris nō operuit. sz rideda monstrauit. Ite. eusebius pp. Oues pastoꝛē suū nō a fide exorbitantē accusare nō possūt.

Oues que suo pastoꝛi amisse sunt. cū nec reprehendere. nō a fide exorbitantē nec ullatenus accusare possunt. qz tā pastoꝛ ouis gladio ferendā non sunt. q̄nq̄. reprehendendā rectificandā. Hys auctoritatib; ꝓbatur qd̄ subditi sue sint laici sue clerici ꝓlatos suos accusare non possunt. Verum de criminosis z infamib; intelligendū ē. q̄ ultrā suoz ꝓlatoz ꝓpria sunt reprehendē. nō inuitati. q. ex verbis anacleti datē intelligi qui aut. Quare laici nō audiāt accusationē nec accusatōe ꝓpria. Item. Episcopoz audiendi non sit. qz opido eis quidam infesti sit. z indignum ē ne ab eis accusentur. q̄ eoz grātiā nolunt mutari. Item. Sacerdotes nō a nouis nouos z prolatis accusatio quoq; eoz fari nō possunt.

Super q̄ nos sepiꝰ voluistis nō ꝺ ab doctis z plurimis viris. qui et suspitionib; z sceleribus careant. ꝺ debz. Qui et diu sacra corpis ministratores. a nullis ac reprobis z nō ydoneis ꝓnis infamari nolunt. nec ea immunitari. sz pē ꝓpo flagello peccantes sacerdotes a templo eiecit. Vñ: luquet q. libīm sacerdotes. i. epi adeo sunt nudicandi. nō ab humanis aut puerilibus hoīb; lacerandi. sz potius ab hoīb; fidelib; portādi. ꝓpō dño exemplū dantē. q̄n p sepm et nō p alium uendentes z ementes eiecit de templo: sacerdotes. Nullus enī nr̄oꝝ inuenit in nob: qui velit seruū ab alio quam a se nudicari. Od si ꝓsumptū fuīt an multa indignatōe ipe infamatur. aut poti' iuncta dictam q̄nt sup eū. Nō z dns aut p ꝓphām. Quis tangit: tangit pupillā oculi mei. z paulo post. Si detestatores quoꝝcūq; grauiter nudicant. z in ꝑditōis laqueū cadūt. multomagis lacerātores z detestatores. atq; accusatores famuloꝝ dei dāpnantur. z in barathrū nō se conijciunt. et p eoꝝ satisfactionē ꝺigna q̄nt pniam. indubitanter cadunt. z mundi cub; flammis ceruunt. Hec z alia piculosa ꝑdentes. apli ꝓstituerūt ne facile amouerent. aut lacerarent. vel accusarent. columpne sē dei ecclē. q̄ apli z successoꝛes eoꝝ nō in merito dīr. Sz si quis adūlus eos vel' cōtras eoꝝ 2mones fuit. aut cām hītur. prō ad eos recurrat. cautius studio. ut familiari colloquio ea sanent q̄ monuit q̄ sananda sunt. z cautam ne emendent. q̄ iuste emendanda agnouerunt. Si aut̄ aliqui eos ꝓsumpserint. hec lacerare accusare. vel infestare ꝓsumpserint. excōicent. et minime absoluant. aut̄ p satisfactionē ut tam dīn ē. ꝺignam egerint pniam. q̄n iniuria eoꝝ ad xp̄m ꝑuenerit. cui legatōe fungunt.

Item alexand. pp. Communione ꝓhibet qui primam aduersus episcopum conquerentium: priusquā familiaritate cum conueniat.

Si quis erga epīm l' actores eccle q̄. alib; sz lata iniusta se hec credi derit. nō prius ꝓmates. aut alios iudices adeat. q̄. quos a quib; se lesum existimat. familiarit' quem at. nō semel sz sepissime. ut ab eis aut suam iustitiam accipiat. aut executionē. Si autem talis egerit. ab ipsis z ab alijs communione ꝑhibet. tamq̄m apostolorum patrū aliorum contemptorum.

Item eucharistus papa.

Sit opinione discussa accusatores

Si qui sunt utriusq; epōz ñ audiāntur.

Prohibet autē accusatores q̄pp̄z. aut alioz sacerdotū. ñ oportet eos a iudicibz cōe audiri. añeq; eoz distimatē cuiusmōi sit suspitio. vl' opinio. q̄ mentōe. q̄ fide. q̄ re minare. q̄ vita. q̄ specia. q̄ ne mino. siquo deo aut p̄ vana gl'a. aut p̄ inimicitia. l'odio. l'cupiditate. illa p̄sūpserint.

Ire calixt'. pp. Maiores natu ñ accuset: q̄ ñ sit recte fidei. et conuersationis.

Queriduī est in iudicio cui' sit accusatio nis. z fidei. is q̄ accusat. z is q̄ accusat. Oñ hij q̄ ñ sit recte fidei ac conuersatōis. et quoz vita cē accusabil' z quoz vita. fides z mores nesciē. ñ p̄mittim' maiores nam accusare. neq; miles: p̄sone. l eoz recipiant' accusatoe. Ire sixt. pp. Absq; duobz. l' trib; testib; ñ recipiatur accusatio epōz ñ cē accusatio episcopoz.

Facile reprehenda. dicente dño. Non suscipias vocē mendacij. z apls inquit. Adduc tus p̄bm ī scriptōne ñ suscipiendi ab q; duob; l' trib; p̄donea testib; Si lex de p̄bris l' cēis fidelib; sit p̄cipienda. q̄nto magis de epis. Ire ex cal' aurelianen si.

Sola quietōe epi ñ submouear a si quis ab epo. l' de aliquis a communōe. cētra. l' de quo vite credidit aliq̄d. reprehendi. si michi cōuict. aut crimaōis obiectū. cui p̄ sola quietōe. a cōione cēe ñ liceat submoui. Ire cal'ian sit. pp. Quare subditi p̄latos suos reprehendere nō sunt ñ nulli q̄ p̄positos suos p̄sule reprehendit. sil' p̄ru ipis molesti existim. Ex his oib; datur intelligi. q̄ illi ab accusatōe remouent. q̄ ñ affectōe calumnie: sz p̄ utilitate sue actois vitā eoz diffamare. z reprehendē q̄rit. Qđ si p̄ missis auctoritatib; criminosi p̄hibeī ē ab accusatōe p̄latoz vltar. Aug' in libro solilaqioz ita dicēs. Non os subdita sz criminosi ñ prohibentur

Presumūt plāi accusare p̄latos.

Ñ debē se reprehendi. l' accusari p eo q; ca nones ñ eos passim astruit accusantes. q; cū negat' solis criminosis. cē de reprehendendo ipm vitas astruat. Si male locut' sit: testimonium perhibe de malo.

Opponitur huic distinctioni. Ipi ca nones sacri distingūt. in quo casu pastores sint accusandi. a subditis dicentes. Oues pastores suos ñ accusent. ñ reprehendant. ñ a fide exorbitauit. Ite ī q̄ casu sint accusandi a subditis. i alijs añ minime. huic opponi sic respondet. Distinctio illa canonū de criminosis z infamib; intelligitur. Quod ut criminose et infames pastore suū accusare. l' reprehendē ñ possūt. ñ a fide exorbitauit. Cetīm si a fide exorbitauit. tanta ē labes illius criminis. q; ad ei accusationem. z seruū admissus dnīm. z q̄lib; criminosi. z infames admissus q̄libet admittunt. Vñ dionisi' pp. Infames z hereticos homines bone fame accusare non possunt.

Alium errōis socū l' a se ipm volūtarie p̄positū nūmire recedentes. aut sacris patrū regulis z institutōib; ñ obedientes suscipere ñ possunt. ñ debent. nec mysteria recte credentes. l' eoz patrū sanctoīb; obtemperantes p̄mittimus q; infames oēs censem' cē qui suā fidem aut animam legē p̄uaricant. aut apli cam l' regulare libertatē p̄ponunt. auctoritate. Ire ex cal' rotl'. inq. Xp̄ianos accusare. nec in eos testificari non possunt. q; fidem accepta deseruerūt.

Non prohibet ergo hoīes cē fidelis: qui deo seruāt infidel. unde q; qui diu dū z amicti fuit. z nūc in fide p̄uaricati sit. ad testimoniū dicendū admitti ñ debet. q; nul se cē xp̄anos annunciet. q; sit ī fide xp̄i suspecti sit. ita in testimonio humano dubiū hnt. Infirmari oportet eoz testimoniū q; in fide falsi deceāt. ñ ei est credendū: qui nūcius a se fidē abiecerunt. Ire gai pp felicē qđ. Hereticum inde l' pagani xp̄ianos accusare pagani l' hereticū nunc non possunt.

Quidā ñ possunt accusare z anos. aut vetera infamationis eis inferre. Cū h̄ capitulo decernit. ut hereticū ñ i petant recte credentes. Vñ cē intelligē qđ hereticū ab hereticis impeti possunt.

Item. a nobis sua p̄posita volūtarie recedentes: ñ possunt ī pace seruantes humane sue p̄fessionis. Ex h̄ dat' intelligi: qđ recedentes a p̄posito suo. similit' recedentes mutuari possunt. Item.

Non obedientes sanctoīb; soīz patrū ñ possunt accusare obtēperantes sacris institutōib; in quo simulat' intelligit' qđ inobedientib; inobedientes accusare licet. Vñ generaliter colligit' qđ in accusatōe equalitas fidei z causarū inter ac

rusanū ⁊ accusanū semp ꝑsidanda ē.
ut is qui accusat. l' par. l' supior. inue
niat. Item. Nouellar ꝙstitutionū.
Si hereticus ē hereticū iteat cui⁹ cor
hereticū reste adducē. Sm aūt orthodox⁹
ē hereticū iuger. ꝑ orthodoxo quidē hi
rei testimonium ualeat. Cōtra orthodoxi
aūt solus orthodoxi testionū ualeat.
Item. Orthodoxi aūt iugantib⁹ ad testio
nū. nulli hereticо patet auditus.
Sed qr̄ si flagitiosissim⁹ catholic⁹ pos
sit accusare hereticū de alio crimine. ꝙ
de hoc. huic questioni ita respondetur.
In quo hereticus inferior ē. uidel' in regia
sede. in eo a malo catholico accusari po
test. In quo aūt sup̄ior uidel' in ꝑ
sarōe uite. in eo a flagitiosissimo acc
ri nō potest. Item. Odo dr. Pastores ꝑ
suis actib⁹ magis st̄ fugiendi. ꝙ corri
gendi duplicit̄. intelligit̄ l' qz cōmu
nos tolerandi st̄. ⁊ non corrigendi.
Vn̄. ibi subinfert̄. qz sepe ꝑ mīus sub
diox dep̄uat̄ ultra. rectox. Quox ego
minus: eo ꝓmittere ultra rectox dep̄
nat̄. ab eis pot̄ st̄ fugiendi: ꝙ corrige
di. l' qz quidā st̄ ꝙ sepe deferunt̄ publi
cis documentis. ⁊ crimen qđ intendunt.
plane nō ualent. De quib⁹ augustin⁹
ait. in omel' de pñia. Que publica do
cumenta probari non possunt: ea
plenaꝛ uoluit uita. remedia fieri.
ꝓcōa sufferūt alios pecca ⁊ mitte.
qz sepe deferunt̄ publicis documentis
quib⁹ ea ꝙ ꝑpetrāt iudicib⁹ plane nō possūt
De his ⁊ illis anacleti intelligatur.
Snīa cham filij noe dēpnant̄. quido
dox suox l' ꝓpositox culpā pdīt. ea
cham. ꝙ pīs pudenda nō operuit. hi red
dendo monstrauit. hāc n' auctoritate
subdit⁹ nō phibent̄ ab accusatione. hi
a pdītōe. Aliud ē n' pdē. aliud accu
sare pdītē. ꝙ nō plausa defert. accusat.
ꝙ reo ꝑsente cui⁹ iudex offert. plausū
q⁹ intendit. Cam sol' pudenda ꝑis
uidit. ⁊ iō. ꝑ ea intelligit̄. ꝙ ē soli sīr
ales. cōmunī suox platox. atq; eos iō
accusare nō possūt. uita eox nō infamā
do. alios tendi offert. Item obiect̄.
q⁹ subditi ⁊ religiosi plātes suas accu
sare non possunt. Legit̄ n' in eodo
qđ maria soror aaron ꝙ ꝑma ꝑt̄ uxi
nī moys rubi. sūpto tympano ym
nū cantare uidit. ꝑ murmurans
in moysen eo qđ ethyopissam duxe
rat in uxorē. a dño percussa est lep.
Item libro regū legit̄. qđ cū dauid
fugeret a facie saul: ingressus in spelunca
in qua ē saul diuertit⁹ ad purgandū
uentrē dauid ꝑcepit. horam clamidis
eius. qđ se fecisse pea gauit̄ doluit. ⁊ ne
hēret̄ permisit. Saul a dño cui⁹ xp⁹
erat. ecce tandiu dauid ꝑsequebatur.
ut eum morti uideret. Dauid eius
uir humil' ⁊ mitis saulem a dño substi
tutus. ꝑ samuelē unct⁹ in regē. hi nō
q⁹ ꝑcepit horā clamidis saulis. gauis⁹
fuit. ē a saule sola āmunitate ꝺ
dōis superat̄. Vñ: dat̄ intelligi. q. ꝺ
dni ⁊ saul religiosi fuit. ꝑlatos suos
accusare nō possunt. Nam ꝑ saulē q
uentrē purgabat ꝑlatū intelligunt̄.
qui malitiam corde ꝛceptā in opus
ꝓducunt. Item. legit̄ in libro regū.
qđ cū archa dñi reduceret̄ de gabaa
in ciuitatem dauid. ꝺ oza leuita manū
adhibuit. ut eam erigeret. a dño ꝑcussus
mortuus. Q archam: ꝑlatū intelligunt̄.
Q oza. subditū ꝓ inclinatione archē
casus intelligit̄ ꝑlatox. ꝓ illū ꝙ ma
nū adhibuit. intelliguntur reprehen
dentes l' accusantes ꝑlatum doctox.
ꝙ a dño ꝑcussi intelliguntur. His ita re
spondetur. Vza ē n' ꝓ archam signi
ficari ꝑlatos. ⁊ ꝓ oza subditos. Illud
uero falsū ē qđ ꝓ inclinatione archē
casus significetur. ꝑlatox aliud ē n'
inclinari l' descendē. aliud cadē. legit̄
n' qđ saluator nr̄ se inclinauit. sic
qñ digito scribebat in terra. ⁊ de mon
tib⁹ frequent̄ descendit. in q⁹ ascen
debat. l' ut ꝓclamet in oratione. l' ut
discipl⁹ in monte admoneat dicēs ꝑcep
ta. l' urbas fugiens et alia huiusmodi. no
tus eam respicere. et iubere posse dicē.
Inclinamo l' descendo: humiliatē sig
nificat: q: spūales nō nūq; carnalib⁹
descendunt. ⁊ eox infirmitatem ꝓpa
nunt̄. Juxta illud apli. Quis infirma
tur. ⁊ ego nō infirmor? Hoc ⁊ signifi
cauerūt angeli quos iacob uidit̄ scala
descendentes. De his ⁊ ꝑ ꝓphām
dr̄. Inclinauit celos ⁊ descendit. Q ar
chām q⁹ inclinata intelliguntur qui
subditox culpas iudicāt ꝓmunt. ⁊ c
ox infirmitatem humiliter ꝓpanunt.

Plenaꝛ uolu uiri lemnda fuit. ~
ꝓcōa sufferūt alios pecca ⁊ mitte.
qz sepe deferunt̄ publicis documentis
quib⁹ ea ꝙ ꝑpetrāt iudicib⁹ plane nō possūt
De his ⁊ illis anacleti intelligatur.
Snīa cham filij noe dēpnant̄. quido
dox suox l' ꝓpositox culpā pdīt. ea
cham. ꝙ pīs pudenda nō operuit. hi red
dendo monstrauit. hāc n' auctoritate
subdit⁹ nō phibent̄ ab accusatione. hi
a pdītōe. Aliud ē n' pdē. aliud accu
sare pdītē. ꝙ nō plausa defert. accusat.
ꝙ reo ꝑsente cui⁹ iudex offert. plausū
q⁹ intendit. Cam sol' pudenda ꝑis
uidit. ⁊ iō. ꝑ ea intelligit̄. ꝙ ē soli sīr
ales. cōmunī suox platox. atq; eos iō
accusare nō possūt. uita eox nō infamā
do. alios tendi offert. Item obiect̄.
q⁹ subditi ⁊ religiosi plātes suas accu
sare non possunt. Legit̄ n' in eodo
qđ maria soror aaron ꝙ ꝑma ꝑt̄ uxi
nī moys rubi. sūpto tympano ym
nū cantare uidit. ꝑ murmurans

Sheretic⁹ ē hereticū iteat cui⁹ cor
hereticū reste adducē. Sm aūt orthodox⁹
ē hereticū iuger. ꝑ orthodoxo quidē hi
rei testimonium ualeat. Cōtra orthodoxi
aūt solus orthodoxi testionū ualeat.
Item. Orthodoxi aūt iugantib⁹ ad testio
nū. nulli hereticо patet auditus.
Sed qr̄ si flagitiosissim⁹ catholic⁹ pos
sit accusare hereticū de alio crimine. ꝙ
de hoc. huic questioni ita respondetur.
In quo hereticus inferior ē. uidel' in regia
sede. in eo a malo catholico accusari po
test. In quo aūt sup̄ior uidel' in ꝑ
sarōe uite. in eo a flagitiosissimo acc
ri nō potest. Item. Odo dr. Pastores ꝑ
suis actib⁹ magis st̄ fugiendi. ꝙ corri
gendi duplicit̄. intelligit̄ l' qz cōmu
nos tolerandi st̄. ⁊ non corrigendi.
Vn̄. ibi subinfert̄. qz sepe ꝑ mīus sub
diox dep̄uat̄ ultra. rectox. Quox ego
minus: eo ꝓmittere ultra rectox dep̄
nat̄. ab eis pot̄ st̄ fugiendi: ꝙ corrige
di. l' qz quidā st̄ ꝙ sepe deferunt̄ publi
cis documentis. ⁊ crimen qđ intendunt.
plane nō ualent. De quib⁹ augustin⁹
ait. in omel' de pñia. Que publica do
cumenta probari non possunt: ea
plenaꝛ uoluit uita. remedia fieri.
ꝓcōa sufferūt alios pecca ⁊ mitte.
qz sepe deferunt̄ publicis documentis
quib⁹ ea ꝙ ꝑpetrāt iudicib⁹ plane nō possūt
De his ⁊ illis anacleti intelligatur.
Snīa cham filij noe dēpnant̄. quido
dox suox l' ꝓpositox culpā pdīt. ea
cham. ꝙ pīs pudenda nō operuit. hi red
dendo monstrauit. hāc n' auctoritate
subdit⁹ nō phibent̄ ab accusatione. hi
a pdītōe. Aliud ē n' pdē. aliud accu
sare pdītē. ꝙ nō plausa defert. accusat.
ꝙ reo ꝑsente cui⁹ iudex offert. plausū
q⁹ intendit. Cam sol' pudenda ꝑis
uidit. ⁊ iō. ꝑ ea intelligit̄. ꝙ ē soli sīr
ales. cōmunī suox platox. atq; eos iō
accusare nō possūt. uita eox nō infamā
do. alios tendi offert. Item obiect̄.
q⁹ subditi ⁊ religiosi plātes suas accu
sare non possunt. Legit̄ n' in eodo
qđ maria soror aaron ꝙ ꝑma ꝑt̄ uxi
nī moys rubi. sūpto tympano ym
nū cantare uidit. ꝑ murmurans

Vnde. vñdicat. q. bob; vrale ũm
bz archa melinata ẽ. Boues quippe
vrales ẽccles subditos significant.
suis doctorib; nõ obedientes. q̃z dũ
plan 2pmũr. q̃ bob; vrale ũnb;
archa melinatur. Lepra q̃ manum
adhibuit. significat illos qui mẽ
2passionẽ in prelatis suis vẽpsumũr.
eosq; i scelerũ suoꝝ amaritudinẽ erigẽ
nolunt. Vñ bñ leuita ille oza dicat.
Oza quippe. robustus interpretatur.
Illi n̄ robusti dicunt. q̃ dũ de sua
iustitia p̃sumũt. mĩam peccatoꝝ
negandi putãt. ẽ ipendere vẽpsionẽ
Vnde. a dño pcussi. intelligunt. q̃ iudi
cũ sine mĩa erat. illi q̃ nolũt facere
mĩam delinq̃ntib; cui p̃ salomonẽ dr.
Nolite nimis iust. q̃ ẽ iust. q̃ pri
mũ iustitia sua. sic ẽ illo moyse itellr.
Per moysen n̄. plan intelligũtur.
p ethyopissam: peccores designant.
q. Moyses ethyopissã uxorẽ duxit.
cũ quib; pdicator peccatrẽ sibi co
pulat. ut ex eo soboles bonoꝝ opum
deo gignẽ valeat. hãc copulã dũ ma
ra. i. subdm vẽphendũt. lep̃ pcussi in
finiunt. l. p mara synagoga intellr.
q̃ in moysen. i. in xp̃m murmurauit.
q̃ ethyopissã. i. ecclam sibi degenib;
copulauit. q̃s lep̃ pfidie ẽ errois
sordidos fecit. Non g̃ hyis auctoꝝ
ib; subdm phibemur ab accusan
one suoꝝ platoꝝ. sz monemur ne re
pbendant misicordẽ 2passionẽ eoꝝ.
rem. Q saulẽ. plan intelligũt.
ẽ p dauid subdm. saul nemrẽ pur
gant eos significat. q̃ malicam
corde. ẽcepta foris ad op̃ pducunt.
sz in passione clamidis. nõ significa
t vẽphensio peccti. Q clamidem n̄
regni potestas intelligit. hãc pdit
qui plani sua dãpnatoris fecit. q̃d
nullus subditoꝝ licz. ecclã sui pasto
ris. oris gladio. i. dãpnatoris sua a sb
dis fieranda ñ sit. hinc ẽ n̄. q. ueꝛ. ar
sup marchũ de pontifice. q̃ sedit uesti
mẽta sua. Sessio uestis. sessionẽ sig
nificat sacerdotij. q̃d in primo erat
scandendũ. z ad ferendũ undis. l. p da
uid significat. q̃ nequam suoꝝ pre
latoꝝ iudicatel. maiora eoꝝ pcta con
vẽpsũr. minima uero vrealis q̃ ex
trema hoꝝ clamidis pendentes. vẽp
hendẽ. z lacẽre satagunt. Vel q̃ saul
dormiẽt in spelunca. in qua dauid so
lus latebat. ad sup hẽ potest intelligi.
q. de eam dñs ẽ q̃ sol' audit pudenda p̃ss.
q̃ ñ oppuit. sed videnda monstrauit.
Hãc itaq; auctoritate ñ phibemur
subditi accusare plates. si accusabiles sunt.
rem. Plat̃ q. subditi plates suos accu
sare nõ possunt. z si religiosi fuerunt.
infames n̄ fiunt eo ipo q̃d suoꝝ doctoꝝ
culpã vẽphendẽ cõmittũt. Infames n̄ sũt.
ut canonũ tradit auctoritas. os q̃ im
precatis armatũ. z q̃ doctoꝝ suoꝝ
culpam vẽphendunt uel accusant.
Nullus autẽ infamis in accusatõe p̃
latoꝝ ẽ audiendꝰ. n̄ forte a fide ecclie
cadit. ut supdẽm ẽ. Cũ g̃ subditi eo ipo
quo in accusatione plat̃oꝝ psiliunt.
infames efficiant. Infamib; aũ copia
accusandi denegatur. patet q. subditi
plates suos accusare ñ possũt. hĩ ma vẽphẽdẽ.
Non os plan p plat̃s hñt. Nom n̄ fa
cit epm. sz mia. Vñ. ggr. ianuario e
piscopo scribit. Quem enim non mia
seniorẽ facit. grauiorẽ ẽ merpandus.
Paulus dr. seniorẽ ne increpueris sz b
Paul regula. nõ in eo obseruanda est.
cui culpa seniorũ suo exemplo ñ nocuit.
ad inferni. corda iuniorũ. Vñ a seni
oꝝ iuuenib; exemplũ ad interitum p̃
bet. ibi districta increpatõe ferendus ẽ.
Nam scriptũ ẽ. Laqus iuenientib; os
uos. z mortui. Nam maledictus puer
centũ annoꝝ. Ire. ieiu ad ciuitatem.
Dignitas non facit epm sed uita.
Non os epi. sunt epi. attendis petri.
sz audam 2sidẽ. Stephanũ suscipis.
nicholaũ vẽpsis. ñ facit ecclastica dig
nitas. sanũ. Centurio cornelĩ. adhuc
ethnicus dono spũs scti. mũdat̃ plebs
daniel adhuc puer iudicat. Nõ ẽ facile
stare in loco petri et pauli. s. tenere locũ.
iam ẽ xpi regnantiũ. Infantiũ sal
ad uictum pdest. ñ ut pascat foras. z
a foris 2culcet. Item augustinus
omel. vi. Vita epi ñ nomen. reueren
Non os q̃ dicat pax etiam mereatur.
nobilis. qui colubra ẽ audiendꝰ. cui de
monte placet. h colubra ñ hr. imo de fru
ctib; vre uitat. z innocens ẽ. uetus cuꝰ.
Item beda in secunda epla petri.
Doctrina ab indoctis laicas q̃q;
merito vẽpsendum. ẽ.

Secum ſt̄ uā halaā ex boſor. q̄ mecū
miq̄tus amauit. correctionē ꝰ̄ ha
buit ſue uelanie. ſabugale mutuum.
Q. d̄ hoīs uoce lect̄us: pphe ſapientā
phibuit. plenūq; hēret tā ſtulta dog
mata. cā exercenda pfert ſacīta: ut ꝰ̄
hebetū ſenſus paganoꝝ. q̄ rōne dum
ne agnitois oīm aurit. illoꝝ deceptē
ſanīā. illoꝝ diſtorta. q̄ deo ēria m
na: ſanē ſapiendo redarguat. q. pmiſ
ē ñ nūq̄. multū ardolicoꝝ in ñr̄ mecū
amāt. miq̄tus. ut ꝰ̄ doct̄ ab indoctis.
clici a laicis: nitro redarguam. Q. u
ure apūt pphe. q̄ uerbis alme ē na
turā lect̄us corrupt. ñ ū a pposito pu
nitis: reardat. Q. bz ꝰ̄ apoſtme nom
agnuit. auuitatis. de q̄ halaā uenisse p
hibet. Boſor nāq; carnalis. siue ī tribu
latōe poſit. mīpat. neq; n̄ alia mag
cā luxuriosis exaltat. ubū uiralis amo
re petūe l'deſiderioꝝ q̄alū adultare.
q̄. qui a carnal ſe cupiſcentijs māca
pat. q. nom̄ ꝓpius halaā. q̄ nan ꝓpīs li
ue papulat. eos ſp̄ualit. ſalubꝝ nutrit.
Q. n̄ agnitā uiā uiralē deſerunt. Q. d
ñ ꝓpīs nan sunt: q̄ n̄ in ꝓpriū ſuos
ingunt audiores. q̄bꝫ ñ ſalutaria q̄
corrigant. ſz q̄ illos delectent. erronea
p̄dicant. de quibꝫ apte ſubdit. hi
ſunt fontes ſine aq̄. z nebule turbini
bꝫ. dignate q̄b caligo tenebꝝ reſeruatur.
Quia q̄ ñ os ep̄i ſt̄ ep̄i p̄ria dilecte
puero indicāt. Sal infantiā a potus
ratiocīt. z q̄ dicat pax uob̄ plerūq; ñ
columba: ſz corui reputāt pace. q̄
ñ ſēp̄ p offitio l'auctoritate plonc: ē
ab accuſatōe ceſſandū. imo ꝑ prauos
ē agendū. cū ois plōa animalit peccāt:
altere. z ut ita dicā. capite minor: le
gibꝫ cenſentur. Q. n̄ facit peccātī ſer
uus ē pecū: tam in pena q̄ in culpa:
Vñ: aug. Q. ſuſcepīt officiū ñ ammi
niſtrat ñ ē ep̄c. ſed canis impu
dens nec regimini dicus. ~ ~ ~
Im ſe ratōne huiꝰ. nec ſua delicta det
xit. nec filioꝝ trīū cohercet. canis ip̄u
dicus dicend ē. mag q̄. epc. Quibꝫ g̃
rex. augustꝰ. ggꝫ. auferē nom̄ columbe
ep̄i ſenioꝝ. nonne p̄ulegiū ē auferen
dū dignitatis a ſubdit. ut poſſint re
phendi. Vnde ſarpatra diſſimulans.
puleguū p̄ue ſenectutis aut. Maledi
ctus ñ senioꝝ. ſz puer centū annoꝝ.

Apparet g̃ q. illi ex accuſatōe petu
roꝝ infames fuerūt. q̄ eoꝝ uitā rep
hendē. z lacerare conabāt. q̄ locū ſui
regiminis nō noie tm̄. ſz uita et
moribꝫ tenent. Aut aū potē laudā
biles fuerūt ex accuſatōe p̄latoꝝ
ſuoꝝ q̄. infames Item. Q. d̄ dicit
maior quilpiā: minoribꝫ accuſa
tōibꝫ ñ nocebāt. minores intelligē
di ſt̄. ñ dignitate: ſz uita. Vñ: iero
nim de paulo ſc̄o epl̄ām ad galatas.
Maiores z minores non dignitate ſz
Paulus petrū uita. intelligi oportet.
reprehendit. q̄d ñ auderet. niſi ſe ñ in
pace ſciret. Ch ac ñ de offō cōſili
te dignitatis: ſz de puritate uite.
et ſcīare ꝓfectōis intellī. Solus n̄
petrus uic aplos ꝓnuntiū gerebat.
Hinc aug. ad ieronimum ait.
Non ep̄i nom̄: ſed uita maiorē facit.
Quamq̄. ſedm uocabula que uſus
nouit. ep̄atus ſit maior pbīo. Aug.
ñ: ieronimo minor ē. Idem in libro
q̄. de unico bapo. Ep̄i licet ſint pares
meritī gōne ñ dignitatis differunt.
Puto q̄d ſine ulla querela ſuſc̄ep
anus epc̄e petro aplo ꝑpat. q̄ntum
attinet ad martirij coronā. Ceterū
magis uereri debeo. ne in petrī querē
losus exaltā. Quis n̄ nesciat illius
aplatus ꝓcipatū cuilibꝫ ep̄atui p
ferendū. Sz z si diſtat cathedraruꝫ
gīa. una ē ut martirū glā. Item.
Cum petrus a paulo poſtiore corrigi
tur. z patis amp̄ unitatis uinculo
cuſtodito ad martyriū ꝓmouetur.
quīto facilius z fortī. q. p unitate ecc̄e
ſtatuta firmanī ē. l'uni ep̄i auctori
tati. l'uni ꝓuincie zelo ꝓferendū ē.
Idem. Non in honore sz in ueritate ſi
querit̄ li equat̄ nec ꝓponitur patri.
Pat de malo filio. q̄ritur filī de duro
pīe. Seruam honorificentiā pat. q̄ de
beat a filio. Non eſtimus filium pat.
in honore. ſz ꝓponim̄ filiū p̄ri in ui
tute. z ſic tribuimus honorē debitū.
ut ñ ꝓdat equitas ueritati. Item. ambo
unitatis ecc̄ie. Equales fuerūt inter ſe
et gradu differentes petrus z pau
lus. Beati petrus z paulus enumerat duos.
Hinc unitatis aplos. z peculiarē q̄dā
pragmatia ꝓcellit. Verū unc ipos q̄ſ
an ꝓponat. incertū ē. Puto n̄ illos

eos uidſ ſic uocatos
ſ̄ te uidſ et to
ut gratiarum
actio ad
optimo
uidſ
lo ui
al

Labie. ue. xxxij. di. ut laycā. z uocantur. ſ. c. q. in primis ultime quid uidſ
ſit te ordinatio nōtur. ſ.
xxv. di.
pri
mū.
ū
i
i

equales cū meritis: q equales sūt in
passione: & simili cās fidei deuotōe unis
se. quos simul uidem ad martyrij glo
riam puenisse. Non n' sine cā fēm pu
tam. q. uno die. in uno loco & sub e
od' psecutore passi sūt. Una die: ut ad
xp̄m unus puenirēt: in uno loco: ne
alia roma crēsc: Sub uno psecutore:
ut equalis crudelitas uniūs astringēr.
diet q̄. p uno. laet p gl̄a psecutor: dare
r ē p unitate. Et in quo loco tandem
martyrū prulerūt. In urbe roma: que
pncipū & caput obtinet nationū.
.s. ut ubi erat caput superstitionis. illuc
caput sēctatis quiesc̄et. et in gentium
pncipes hostes habeant. illuc ecc̄ie pncipes
mouerent. Item. Si peccantes biga
mi sacerdotes accusare n̄ possūt. Unde
genialis colligit. q. q̄dq; sacerdotes
n̄ sunt. ul' cē n̄ possūt. in sacerdote accu
sationē p̄ferre n̄ possūt. Ūn: fabianus
p̄ aut: Si sacerdotes cē n̄ possūt: sacerdo
pli apli & eor uel accusare non ualēt.
Successores. statuerūt ut sacerdotes dā
n̄ accusent. nec ut eos reprehendant. qui
sui ordinis n̄ sūt nec cē possūt. Item da
malus. pp. Sacerdotes accusare uel
in eos reprehendere non ualent. q̄ ad
sacerdotium eligi prohibentur.
Accusatores ep̄or sūt q̄bz ingenuis & uere ab
q̄z nulla infamia aut suspitōe. l' mani
festa macula & uere fidei plenitudine
stincti cē debēt. & malos q̄los ad sacdotū di
gē dñna ubz auctoritas. q̄m ut ān quo
nō ēdat auctoritas: sacerdotes crimi
nari n̄ possūt. neq; in eos reprehendere. q̄
ad cūdē n̄ debēt n̄ possūt pueni honorē.
Hinc & illd silentiū mēdr. laic n̄ accu
set clericū & c. i. in infiorē gradu constitu
tū: ad superiorē ascendē n̄ possūt. in su
periorbz agentes accusare non debent.
Hec ostensū ē quid respondeatur.
auctoritatibz & argumētis. quibz subdi
tus ab accusatōe plātoz uidebāt. re
pellendi. Nūc demōstrandū ē q̄bz ratī
onibz pbentur reprehendi: & quid
cōtra respondeatur a prelatis.
Cū pē q̄ erat pastor pastoz ouiū suā
de quibz ait. Pō sū missus n̄ ad oues
q̄ pierāt. do. ista c. Imē obplin & ubi. q̄
ab eis pmebāt aut. Si male locūt fū:
reprimōiū phibe de malo. Item.
Quis ex uob arguet me de pcō.

Ut quicūq; ad reprehendēdū & aliq̄
l' arguend' admittūt. ad eund' accusā
dū admitti possūt. Cū g̃ omes ad cūctos
pastorē suū reprimendū ferāt. ut & ip
sum si possint reprehendāt. admittant.
Patet q̄d subditi possūt accusare pla
tos suos. hijs ita respondet. Xp̄c q̄m
ois cēt pastor suaz ouiū. q̄s uerbo et
exemplo pascebat. n̄ q̄nō ad officiorz
distributionē. et q̄ hodie in ecc̄a alij p
sunt alijs. Ūn: q̄da plāt. quida subdi
ti nocāntur. in pplō illo pastorale offici
um n̄ gerebat. Nisi ea n' & ut sibi in
ctione nec in regē nec in sacerdotē un
ctus erat. q̄ sole plone in pplō illo plā
tus sibi nom̄ uendicabat. Non ergo
ex hac auctoritate subditi plāti ad
mittendi & accusationē plātorz. sz nō
ostenditur q̄d audiri & eos reprehendere
possūt. & ut eos reprimant. q̄ cū offā ecc̄a
stica n̄ hūt ulo tēpi exemplo quoscūq;
nalent lucri deo famagūt. Respondeō
et aliter. Aliud ē q̄d de rigore eccl̄ie ser
uare disciplinē: aliud q̄ admittit ex
pfectoīs & sidātōe. Xp̄c uidens ad se ar
guend' admisit pfectōe humiliatus:
n̄ seruare uult. Si n' legis rigore
cēt admisit: hac auctoritate. crimi
nosi & infames & accusatōe religioso
rū cēnt reprimendi. & cēnt scelerattissi
mi. q̄ de x̄c nece machinātes: innocentē con
dēpnare uolebāt. hoc g̃ exēplo plāti n̄
cogūt. neq; subditos & accusatōe sine sz
pmittūt. Ita. Paulus petrū reprehēdit.
qui pnceps apl̄orz erat. Ūn: dat intelli
gi: q. subditi possūt reprehendere plātos suos:
si reprehensibiles fuerint. Sz hoc facile re
fellit. si ūn sit reprehensibilis. addit petrus
cogebat gentes iudaizare. & a mensa cūn
gēlz recedēs. cū iudeis gētem facē & a ci
bis gentiliū latenter se subtrahens. Paraū
ē i se a fide exorbitare. & alios exemplo
l' uno a fide deuiē. g̃ hoc exēplo: n̄ phibē
plāti accusandi a subditis. n̄ forte a fide
exorbitauerūt. l' alios exorbitare cogūt.
rem. Cū petrus missis ad cornelium: 2q̄s
sūt uiros q̄ erant i iudea reprehendere cū q̄
ad gentiles diuertisset. Ecce q̄d plāti uere
possūt reprehendi a subditis. Sz hunc op
positionis nōdū ggr̃ respondit dicens.
Petrus a fidelibz interrogatus. cur ad
gentiles intrasset. n̄ ex poterate respōdit.
sz humiliter rationem reddit.

Petrus potestate regni accepta. & ñi id' aplo
ñi p̄m' admonente & ei a fidelibz fre nr
ad gentes missz ñ ex potestate officij ñ
possz dicé: ones pastores suos ñ accusent. ñ rep
hendat' sz ex auctoritate dñe nrm. qz
gentes acceptare spñ sanctū: respondit.
Qñ g̃ paul' potuit ex offo repellé q̃re
las. sz noluit. ñ h' exemplo plan cognit' su
scepe reprehensionē: subdtos ex hac & hu
militatis dispensatõe meliꝰ illd' leo
nis. q̃m lodoico angło: dcñ. Imperiali
iudicio aplicis emendare primit. si
qd erga subditos iniuste committit.
Dos si incompetent' aliquid cgnm'. & in sub
ditis iuste legis limite ñ observauim'. uõ
ac missos uõz cuncta uolum' cõdare iu
dicio. Cñ simꝰ q̃ alienos debem' corrigere
pcta: pprios 2 minim'? certe ñ minꝰ dil
apidu. sz qd' solemꝰ dicim'? cum' p cõis
errozis magñ. Jñ magnitudinis ufe mag
nopẽ clamia' implorem'? ut tales ad hec
q̃ dixim' p̄ quibꝰ da missos: in hys pub
diligat'. q̃ dñs p oĩa tuet'. & cuncta q̃
admodũ si una pleos fuisz ipiali gla' dñi
gent' cohñet. & ñ mõ hec sola q̃ supius di
xui? q̃m? ut examussim exigitur. sz
sue & minoꝝ illis sint de nob iudicata
negotia. ita coꝝ cuncta legitimo ordine
& examine. q̃ en' in posteꝝ nichil sit q̃ exe
si discussũ l' definitũ remanear. Item.
Qñ balaã anol' uet ad maledicendum
pplm. angłs dñi alime cu insidiabit' i ma
se opposuit. cuagitato q̃ gladio ei ãb i
ante apparuit. q̃ dñi ille ũberib' afflige'
i occe pruptit. & pphe uelamiã redarguit.
Si g̃ aiãlmutñ anglica uirtute pphe insi
pientiã reprehendit: multomag' subditi
possẽ accusare plates suos. Hysma res
pondet. Veñ ẽ q̃ p alimã subditi signifi
cãt. & p balaã plan. ñ ñ hoc exemplo. p
bãt' plan accusandi a subditis. sz subdi
tos ñ dat' forma. humiliꝰ reuocandi p
lates. si forte eos ad malũ cogẽ uoluerint.
Balaã nãq; alimã urgens. ut ad male
dicendũ pp̄ deũ: eũ uehemẽ uolens significat' esse
q̃ ũbis & erumnanbz a subditis exigit'.
ut ei i malo fauoꝝ esse cognoꝝ exi
stim'. Sz q̃ ãgłs q̃libz uidel' pdicatoꝝ
cuagitato gladio apte. s. pdicatõis ñ
moꝝe. & hoꝝoꝝe futuꝝ iudicẽ a sue
tu alienę malicie illos reuocat. licz ei
in uocẽ aq̃sitionis pruptę. & plan' suus
dicẽ. cur nob iniuste maledicitis? ẽ nos ñ
ubis afflictus. Quisq̃ uob obediens
aliq̃n suum? ñ nẽ ẽ ad malum cogimur.
Videre illũ q̃ phibz ab incepto. Non g̃
hinc plan plate accusandi a subditis.
Item. Cñ dauid adulteriũ & homicidiũ
admisisz. missus ẽ a deo nathan pphã: ut
eũ redargueret. Ecce q̃ plan sũe auctõ
ris & reprehendendi a subditis. sz notandũ
ẽ q̃ duę sũt psone q̃bz mundus iste regit'.
regalis videl'. & sacerdotalis. sic reges pec
cant in cãis fidei. ita sacerdotes in cãis
dei. regũ ẽ ordinale iniungere penã. sacerdo
tũ spiale iniungere uindictã. dauid g̃. & si
ex regali unctõe sacerdotibz & pphis p
erat in cãis fidei: tñ subeunt eas i cãis
dei. Nñ: reges a pphis & sacerdotibz re
gendi. & eoꝝ oblatõe pcta regũ expia
ntur. Sic g̃ achaz a dño lepꝝ percussus ẽ. q̃
sacerdotũ offã usurpare uoluit. sic sacer
dotibz & pphis regũ offã usurpare non li
cuit. Nathan g̃ pphã ẽ rege redarguit su
um ẽ exercuit officiũ. in quo erat rege su
prior. ñ usurpauit regis officiũ i q̃ erat
rege inferior. Monuit eũ ut p pñiam
pcta sua expiaret. ñ tulit in eũ suam.
q̃ tã adulterũ & homicida mortẽ addixit.
sic & bs ambr. ipatoꝝe archadiũ excõi
cauit. & ab ecclie ingressu phibuit. Sic
n' ñ sine cã uidet gladiũ portat. ita ñ
sine cã claues ecclie sacerdotes accipiunt.
Ille portat gladiũ ad mundanã male
ficoꝝ laudẽ uero bonoꝝ. Jsti hũc clauiũ
ad exclusionẽ exoꝛiatoꝝ & reconcilia
tionẽ penitentiã. hoc g̃ exemplo sub
diti plane reprehendendi a plãis non
plani a subditis. Item Daniel
nulla legitima potestate fungẽ. iudi
ces a pplo assumptos. de falso testimõio
conuict' & iniustos dãpnauit. Constat
g̃ qd nullã potestatẽ hñtes: possunt
redarguere dignitatibz sublimatos.
hys ita respondet. Miracula & ma
xime ueñ. e. sẽ admiranda: ñ in ecclie
plũ nrã actibꝰ habenda. Futura:
tñ ꝛcedentẽ. q̃ nõ prenũ phibẽt. Tñ
n' samuel agath pmg̃ iii sumũ regẽ
amalech. in frusta cedit. Nunc nulli
ecclie iudicii sanguinis agita
re licz. Tunc fuerꝰ iudeis commẽ
tũ maledictum imitari. & reputatũ
ẽ eis in iusticiã. hodie sacerdotibz i p
mittẽ sue uitant. officij. Exemplo g̃
daniel ñ solũ accusandi l' redarguendi.

sz ꝑ iudicandi potestate subditi s̄ n
plates uendicarent. si illd in argum
ū nr̄e actois uid̄r. assumi. q. nulla
unq̄ auctoritate. p̄mittit. Maḡ ḡ
ex h̄ fō dat̄ intelligi: q. i nouissimis
p̄ribz sue temp̄is ds̄ p̄ncipes nimio
res illius licentiz. de quo p̄ phām dr̄.
Quer nat̄ ē nob. i ē. q. jam. ēē p̄ncipes
mis. Q. iudices iniquam. seruas ex
pharisęos falsis criminibz sue fām̄
. i. etiam accusantes. i rea adultij p̄
uinc. eo q. xp̄m seq̄r. uidēr. i deprau.
Ire. Jex refer i libro nouo illustriū. q̄
damasus p̄b. a subdiac. de adulterio ac
cusat. cū xlij epis: se expurgauit.
Item. sinacus. p̄b. in romana syno
do dignitate sua expoliat: p̄ius in
stantiū p̄sbi reddi decrit. ut ē co
ueniret ad cām. i sua recte uideā:
accusantiū ꝓbis respondēr. Digna
ē res nra maxime nr̄o sacerdoti.
atq; nr̄ē effectui. i ē postmodū ordia
nent: q̄m ēē accusand̄ p̄sbr̄ p̄b. ut
cām dicere. ocurrebat. si ab emulis
ē impedit. Item gg. aut de sepo Bs
gg. se redarguendi licentiam alijs
Si quis sup hys nos rationē p̄stare
re uoluit. ē exē auctoritatē nos facē
rendi. ueniat ad sedē aplicā ut i
di an affectionē bi pet apli mer uiste
recter. q̄em tbi un̄ ex nob̄ fuscipia
suā sinam. Ex hys oibz colligi
tur q. subditi possit reprehendē. i accu
sare p̄latos suos. Sz sic de x̄o dm̄ dr.
q̄n uideā dixit. si male locut̄ sū. i c.
ma de istis intelligendū ē. q̄d suo exē
plo p̄latis dederit. facultatē recipien
di subditos in accusatoē suū. si n̄ ex
gerit. Item. Paulus de achme cum a
liis epc̄ accusat̄ a subditis. de lapsu
carnis. quinq; cū. deponit̄ alt̄ in loc̄ ei
substituit̄. h̄ an ex dispensatoē accu
sant: an ex rigore iuris siue fām: ex re
gistro gg. ad iohem q̄m capitulo. cc.
. xvij. potest̄ p̄pendi. Vbi aut̄ Paulus de
achme quinq; epc̄ subditos accusatoē
Iacob p̄sbrm̄ me quidē deponunt.
nelion ad nos uenient: indicauit q.
paulus de achme tam multos epc̄os: inter a
lia mala in capitali crimine lapsos: a suis
clicis accusat̄. atq; quidā epālis sua de
posit̄ ē. Postea ē auxilio scōrū uen
ens epūs mortē p̄donis ingressus est.

ablatisq; rebz ecc̄e dilectissimū neme
sion latorē p̄sentiū s̄ substituit. ab
eo pecun. i ad sūmā inuidiā ac necem
pne p̄duxit. sanctas uiaq; uias h̄ oīa
aurē addiscere. i q̄libz ecc̄e abstinuit.
oī mora l̄ exclusatoē cessante: reddē cō
pellat. Si uero uidē ecc̄e. sz p̄ium se di
xit abstinuisse quam̄ gr̄e. i miq̄
fuit. ut non a nobis. l̄ metropolitano
ei h̄ peteret. sz temerario ausu agē p̄
sūpsit: uerūtamen si qd̄ p̄ium tulit. sub
tenuam̄ nr̄e debz examine stare. si
uerū. Sz illud diligenter ītendū ē. si
quid male de rebz ecc̄e dilapidauit. ut
ex eo q. nō abstinuit. illd̄ reformare ac
satisfacere modis oīb̄z appellan.
Hoc edicto n̄ i accusatores l̄ depo
nentes uitiant. sz magistratū ubicunq̄
seqūr. ut si uic̄ ad q̄m̄ augmentū al
quare: oīb̄z modis repellat. i ad aget
dā p̄nam phennē i mārio detrudat.
Que g. gg. ad epālem aspernantē omnib̄z
modis repellit. q. gen̄ pne subiacet.
Quer n̄ sua dispensatoe. sz canonum
censura: a subditis accusati i quidā.
Et ut ia n̄ explis. sz legibz agam̄: ut
tendē ē. qd̄ gg. tantū innocentio epō. i
reliqs epis sardice. ita dicens. Qd̄ sub
diti p̄latos suos accusare n̄ possunt.
Metropolitanū uirū in aliquo postpo
nē n̄ p̄sumatis. excepto si qd̄ n̄ op
tam̄. ne tunc̄ uos aliqd̄ cāe hīe arb
guat. ut ob h̄ sedis aplice iudicū
petē debeatis. Item. unius epī sō
alij uicachij. Una metropolitanor̄ sb
dm nulla dissimulatione negligat.
Sicut inquit laudabile discretiq; ē.
reuerentiā i honorē exhibē p̄ribz ma
ximis. i dei memoris ē. si q̄ in eis
indigere correctōis: nulla dissimula
toe postponē. ne tumor q. adhuc corpus
morbz inuadat. si languor n̄ fuit
curatus in capite. Quedā n̄ de pri
mate uro clerico ad nos plata sūt.
q. q̄m ma gr̄a sit. ut tm̄ sure indiscussa
nullo m̄ debeant. sententiare uerā ho
tam̄. ut ē oī sollicitudine ac cauta
tate ueritatis indagare. multis m̄is
debeatis. illata. i si sit. ut audita sb.
ulcione canonica resecent. Admone
mꝰ aūt: ut n̄ ecclīq; p̄sone. gr̄a n̄ fauor
n̄ qdlibz blandimenti quemq; uerū ab
hys q. sanata sit nob̄ molliat. uel a

tinere excusar. ſz ſacerdotalib⁹ ad fuge
ſtigandā uitarē uos ꝓpt̄ dñi acrigne.
Nam ſi qs in h̄ piger. aut negligēs cē
ꝑſtiterit. dēs ōmnib⁹ ap̄ deū ſe nouer
it cē ꝓcipē. cui zelo ad ꝓfectū ſb
ditor nefandi facinoris cās ñ monuē.
Hec ſi aliq̄s ſpāliā. ex hijs gñalē
regulā colligi non oportē. tradit. au
diat. q̄d gelaſi. ap̄. xcvij. dicat. ōib⁹ di
cas eccl̄ie. dñs. ma. ſcribēs. Clerici ec
cleſie ſue epi. aut alijs defendere rām̄ po
ſſunt. nec dicor quispiā aplicis.
ſedis offīsa ſe tuēdo fuerit immunē.
Sim hijs q̄ſalubr⁹ ſeq̄nda. aplica depō
nit auctoritas. siue epm̄. siue pbr̄m. siue
diaconū uideat extendere. ñ primus
ad aures romani pontificis referre cu
ret. plurib⁹ dū taxat. ꝓpter. ꝓfectus
us. ut ñ ſi ſſionis ultio. fiat cās me
dicto delinq̄ndi. Si uo aliter modis oi
b⁹ cui⁹ unq̄q⁹ pontificū ordinis. t
honoris sit illesor. ſi eu dicor. l' audeat
tocius ecclesie hec primū ſuppmenda.
Si quid in eccl̄ā dampni. Item. de eode.
Aut in hijs q̄ ſt̄ p̄cepta ñre. phibita
pontifice. ut ñ uideat admittere. mox
nris auribus relatōe ſignificare. ut q̄d
fi debeat. cōſeam. Item. ex zelio car
thaginensi. cap̄. xc. i. Clici aut laici ſi
examinatōe ad q̄or accusationem ñ
Clericos aut laicos ꝑſtim admittat.
accusare. t sine pbatōe. epos aut di
cos ad excusationem ñ recipiendos de
uim. ñ pi⁹ discutiat. cor estimatōis
oppmo. Item ex ſynodo romana. Que
libet persona epm̄ aut alios accu
sās mōſtranda documenta inferat.
Si quis epc̄ l' diacon⁹. l' qualib⁹ die ap
epos q̄ alibi ñ oportet a qualib⁹ per
ſona accusari fuerit. q̄cūq⁹ ut ille
fuit. siue sublimis honoris. siue alt⁹
dignitatis. q̄ h̄ g̃ illaudabil⁹ uitio no
nus arripuit. dicenda nouit. plurib⁹
monstranda se debe infre documenta. Ite.
damas ꝓpt̄ stephō archiepō. Sacerdos
non accusent. qui ad eūd⁹ ordinem p
Sacerdotes ut antiq̄ uchi non possint.
Quadr⁹ auctoritas. damnari ñ possit.
nec i eos restituari q̄ ad eundē ñ debent
ñ possit. ꝓpter honorem. Ite ignat⁹. ꝓpt̄.
Si irreprehensibiles in maior accusan
tes damnatōe non recipiuntur.
maior natu p alios ñ fiat. ñ p ipos

q̄ anima mendr. si ñ ipi digni t in
reprehensibiles apparuint. t actis pu
blicis docuerint se oi suspitōe care
re t inimicana. t irreprehensibilem
fidem hre. ac uersationem ducere.
Ex hijs oīb⁹ colligit⁹ magr. q. sub
dm in accusatōe plurū sit admitt
di. Nunc uidendū est an monachi in
accusatōe ꝑsonā sint audiendi. Vñ.
adrian. ꝓpt̄ uidet eos ab accusatōe re
mouē. ma dicens. Monachi sacerdo
tes accusare. uel in eos testificari ñ
Placuit eor accusandi. posse
sacerdotes. t testificandi in eos uim̄
obstruere. qs ñ humanis uocib⁹ h̄
dnus mortuos cē testat̄. q. sine
sta uoce poſt̄ iudex q̄ audiri oport.
Ite in cal̄ calcedonensi ꝓpt̄. ut eccl̄ā
sticas actōes monachi amittare ñ plu
mant. Ite pelagi. ꝓpt̄. Monachi ñ sint
Nullus monachus dicendi i accusatōe.
alia ulq̄ arripiat. nec sēcāa aut
ecclastica negocia pturbare ꝓsumat.
quia mortua ē in talib⁹ uox eor.
Sed aliud ē q. ex ꝓsumptōe assu
mut̄ uenirent. aliud ē q. ex necessi
tate ḡtē cantant. Monachi n' ex
ꝓsumptione accusare epos ñ possūt.
ex caritate possūt. Vñ. et in canonib⁹
papar̄. ut cubicularij epi sint. uel
religiosi dicta. l' electi monachi. ut
re eius uera testimonia dicē possūt.
ne illud elenchery. ꝓpt̄. dr̄ oīb⁹ gñaliter.
Conterere nitat̄ q̄ ei possit pulsus ne
Negligē ei possis gligi obuiare.
Perturbare pulsos nichil aliud ē. q.
fouere. nec carere scrupulo socientes
occidere. q̄ manifesto facinori desinit
obuiare. Ite ieiu. mā de se q̄. de alijs
monachis i pmo plogo bibliothe
ce scribit dicens. Eccl̄ie mat̄ pdē
nunciat̄ q̄ ea destruentib⁹ ñ resistit.
Sed quippe rusticitas solū sibi pdest
et q̄nā ex une nimo edificat eccl̄iam
si. cū nocet si destruentib⁹ ñ resistit.
Item. ggr. Subdi prelatorum ui
ta reprehendere studeant.
Admonendi sūt subditi. ne plusq̄ expe
dit. sint subiecti. ne ei studet plusq̄
necesse ē hoīb⁹ subici. ei pellant̄ cor
recta uenari. Ite in gñali synodo resi
dens aut. Clerici siue electi monachi
sint cubicularij episcopi.

Primus intelligit
Quis est monachus
Monachi non
Monachus sacerdos
Nullus sēcāa
Monachi ñ sint
Subdi prelatorum

dimittitur ꝓpt̄ bonum obedientie. &c malum unusq⁹q⁹ fieri

Cum pastoris una in exemplo debeat
cē. discaplis plerūq; clici qualis
in secro sit una pastoris nesciunt.
qm̄ ū seculares pcul scīt de q re
pbenda dcro sacrum? ut quida ex
clicis. r ex monachis electus mi
nisterio cubil' pontifical' exequatur.
ut hyla lap regiminis ē miles hab
relef. qui ei in secreto salutatione u
deant. r ex sedula ostione exemplū
plen sumāt. hec augustinus epō arclanēsis.

Dranos i sua sorecrare epc hic non
venerit ad nos frēm r cepim debet.
Unm serenū maslitanū pbrum hoiel
in sacrarc sua hyc ma denuq; ut
pbrm q post q dam lapsū carnis i
lius adhuc nuptiarū delectatione
familiarē hab. qđ quod fabulū est
reprend. r si ma salutacre uobis sit.
eū sic mā ucc corrigē. ut r q talē ven
pit. ū familiarcre fouē. sz discat p
nus ultōe aplīe. r q recepū ē discat.
lacrimis pcām diluere. ū nuptiarū in
diarijs cumulare. frem paschalis pp.

Vnus boni testimonij semp epūs secum
epi lectōi r oratōi uacauit. r sēp habu
pbros r diaconos. aut alios boni testi
monij clicos habu. ut f. aplm r scōz
patrū institua possint in replēsibi
les inuenire. Ite. Iohes baptista cū
hēmeticā nunq duxit. scribas r phari
cos sacerdotes r legum doctores ad se
uenientes. aspa increpōe redarguit.
Ex canonibz discimus. illu sacerdotes ac
cusare posse. q ad eundē gradū pōge
laudabiliter ualeant. Cū g monachi
ad sacerdotij gradū laudabiliter pōge
apposse ualeant: patet quod et ipsi
sacerdotes accusare libere possunt.

De accusatōibz uero qualiter si debe
ant in canonibz apte distinguit. Hec n
calyce pp. Accusatio semp fiat i sepm.
Accusator psone sū septo nūq in mapi
tatē. nec absente eo quē accusare uo
luerint: quibzlibz accusare prohibet.
Cod. libro. iij. titulo de pbationibz.
Cū aūt cuiq accusandi ei ne se fide dig
i publica notione q munita sit testib
ydonei. l'instructa apissimis documē
tis r indicijs ad pbationē idubitatis
et luce clariorib; expedita. frem eu
anus papa. Accusatio in scripto
fieri debet. ~ ~ ~ ~ ~ ~

Quisq; ille ē q cuiq; mendax i iudicio
crimen nomē rei indicet: nunquid ī sēp
nōis accipiat. custodiet simplicitatē
ne habere ū dignitatis estimatōe pos
sit. Nec ipunitā fore sibi nouit licētā
mentiendi. ē caliphe ad iudicū pos
cat familiarido supplicij. Q ū ad scelle
gos magos q 2cīt: nullatenus ad accusa
tionē sit admittendi. hec sybre pp. De eod.
Cum cui obiecta sacrilegij sepūm. q ñ pba
uit q obiecit pena q. ipse ipe patit.
Sed ē uidet scelle stephe pp. De eod.
Per septa nulli accusatio sit aptata. h pba
tacc si legitima r digna accusatoris
psona fuit psentc uidet; eo q. accusare
celebat. q nullū absens accusare p ñ ab
aliq accusari. Sed aliter pp. preput.
ut accusator psēte eo q accusat i septo.
accusationē indicta offat. r pp hoc littē
ras sue accusatōis legat. Stephan aūp
hibet ne absēs aliq. p epīam accusare p
sumat. q nullū absens accusare potest.
Que ū sit forma accusatōis. q̄s modus 2
piendo libellor. paul' i digestis. li. i. de pu
blicis iudicijs. Terro. de accusatōibz r isq
nōibz; ostēdit dicēs. libellor isq nōis 2cipi
o actus ē. Consul r dicēs ap illū prore. l'2su
le lun nra pfessy ē se meuā lege ulla de
adulterijs cā dare. q. dicat cā ē grano segalo i
aurare, n. domo. n. mse, n. 2sulibz. n. n.
2misisse adulterū. unq n. r loc designādo
ē i q adulterū 2misit ē. r psōa. ē q admi
sū dr. r mīs h n. lege ulla publicor
auer. r gnaliter priuat oīb; q aliq rei
defert. sleq; añ die. neq; añ hora. iurē 2
pbendat. q. si libelli isq nōis legitime
ordinati nō fuint rei nom abolet. r ex
integ repetēdi rei pns fiet. hec subscribe
debebit is q dat et libellū se pfessū ē.
l'alī p eo. si unat nesciat pfitea. Sz si
aliud aliq crīm obiciat. uelut q dom
mū suā pbuit ut stuprū matrimonialē
patet. qđ adulterū deprehensū dimisit.
q. pea. p 2pto stupro acceptit. r si q. si
mile. ad pm libello 2pbendendū erit.
Si accusator decesserit. alia ne cā impe
diente. quominus accusare possit. r si q.
simile: rei nom abolet. postulante reo.
Sed q lege ulla de ui r senat 2sulto est
cauū ne ut liceat alij ex integ repetere
eū reū. sz unt qđ rep nudebunt. r unq.
xxx. dies uales obseruandi st. ~ ~
Explicit secunda causa. ~ ~ ~

Quum ad omnium quidem ~ ~ ~ ~ ~

sede deiectus est. petat restitui. post restitutionē duat in cām. inducias postulet. andē ad cui accusationē predicta. ñ legitime. Quinctus uxorē duos infames. et rei religiosi accusatores. testes de domo sua. producit. et alios ē inimicos. excipiunt. sua. rei. inimicos. qui. pronunciā. sua. rei. inimicos. iudici offert. ab uno cū audiend. et iudicand.

Quidā. n. de accusatoribus. et rebus absentes. p. epiam illā accusare. et in eā rebus ficau. prendit. ē multa capitula et obiectent. In pmo. accusatores deficiunt. deinde. accusato in accusatorē inciunt.

Circa pmū. quis. an restitutio dāda sit. quibuslibet expoliatis. Sedo. de inductis. an p. restitutionē cū. an. et p. uocationē ad cām quibuslibet accedentes sit. Tertio. quo. q. spatio mēsiū utrq; sint accedendē.

Quarto. an infames. et ñ legitime. quinti. ad accusationē sint admittendi.

Quinto. an rei. de domo accusatorū sint producendi. l. inimicox nox sit audienda. Sexto. an qui. pronūciā. reus sit. p. ducendi. Septio. an sit audienda eius sua. q. ē reo par infligat malum. Octauo. an ab uno cū sit audiend. et iudicand. Nono. an accusatores l. rei. absentē uocē accusatois l. rei. exhibē valeāt. Decimo. an deficiens. rei. in pmo capitulo sint admittendi ad secūdū. Undecimo. an accusato in eam accusationē in accusatorē iuret.

Quod restitutio quibuslibet danda sit. multis auctoritatib; pbat. Arti. gaud. pp. Expoliati. l. ecclīs oīa sūt epis suis reb; expoliati. reddimegīda. Ca. pis sedib; ecclī oīa que ablata sunt legib; reddimegīda sit. q. pcīp. h. fēn sūt. nullū erim eis obiū potest.

Item fabianus. pp. De eodem. ~

Nullatenus pōt obiici absolutioni. q. n. incarceratis. et multis fuit. ē oi aliquis nō pōt eum. q. ēmittere illo absente. ut. p. q. i. cum eccē. et illo pri. ait. nes ecclesiā. ita. anno nō pōt dici. ferri. ni. quis spoliator pōt ei. iacentibus restitui. q. ēt restituto. ap. q. nō ē. erit. spoliatus. q. possit. saltem. cum. h. q. q. autoritatis. tus. ut. ita. epi. l. ā. ti. spolia. agē. ñ. spoliatorem. et. ad. inuicem. pōt. ab. ea. ut. ap. ē. restitui. l. ut. q. ferri. si. h. ūm. est. enim. si. agit. et. spoliatē. ē. reos. agi. ñ. oīb; obiicē. quo. ñ. uiū. uelit. precise. restituendum. ut. sic. ei. pūntiatur. et. ante. me. pquo. est. spoliatus. dum. ai. ut. ergo. uolentem. petat. meum. dicēm. q. ñ. ratiōi. bus. possit. accusari. ai. restituendum. ne. frustra. sit. ei. iudicū. ar. ēt. cum. nullo. modo. ut. ita. ē. cum. aliquibus. similib. ut. p. q. ūm. l. ūm. ñ. si. nullo. modo. petant. et. illo. dum. ut

Dñm crucifigūt q̄ eū in sacerdotibz suis ꝓfitēnt. qz crux a cruciatu dr. Magnū. n: cruciatū sustinet: q̄ num patit. Ice fabian. pp. Execrent qui obprobriū t calumpniam infe

Deus gr̄es nunc sacerdotibus? ad h̄ ꝑdestinauit nos t os q̄ sumo sacerdoti iungim̄. ut iniustitias removeam. t ꝓhibitiones abscidam. t in sacerdotio laborantibz sucurratis. t obprobrijs eoz t calamitatibz locū n̄ p̄beatis. si ea q̄ calumpniā l' obprobriū patit aduersū fecim. Illum ū q̄ calūpniā t obprobriū facit. t absidas t dñio t suis sacerdotibz opē ferat.

Patet gr̄ qđ spoliati ꝑ⁹ fuit ꝓfen ualit restituendi aīe q̄. ad eā sint uocandi. Sz obiect ubi n̄ ē legitima institutio: ubi n̄ potest ee restitutio. Non n: placet dicitur. qui ꝑ⁹ non fuit institut. ac p h̄ restitutionem postulare n̄ ꝑ. Illi gr̄ quor electio uiciosa ē. l' qui a deo n̄ sit electi. l' a ꝓlo expetit. l' qz p simoniā irrepsit n̄ sit hēndi ne epos. t ō si ex sedibz q̄s uere iudebant expulsi fuerint: n̄ possit restitutione petere aīe q̄. uocent ad eā. Nā sup in mandatis ordinandoz. Si q̄s ꝑ pecuniā l' humana grā seu ꝓfani l' mundi tumultu. t c. Sz h̄ in eo casu intelligim̄. quo aplica sedes p uiolentiam occupat. quo casu iudex nō mouet. eius officio ille apostatas possit excludi. In his aut locis n̄ hr. cū uiolenta possessio n̄ p iudicas suam uiolento detentori detrahi n̄ possit. Si aū uerū dñs bello nō annuato t reuocato illum de possessione eiecerit. iudicis auctoritate ꝑdonis possessioni restituet. Si gr̄a sedibz q̄ quas quoquom uiere iudebant n̄ p iudicē t uiolēter eecti fuerint. post electionē restituendi sit aī regulare ad synod uocandā.

Q Indultis aī p⁹ restitutionē p standis. t quo ꝓpius spatio ꝓcedendē sit. dic iohannes pp. Secundum tempus expoliationis concedatur

Quanto ꝓpius indulte restitutionis. Expoliati l' expulsi ee iudebant aīe q̄. ad synodū 2nocent. sub eod ꝓpius spatio eis indulte indulgeamus.

Item pelagi. pp. Dū possēs l' res q̄ dā nē aliquod sibi obiciat non poterit.

Cum ee aliquē epm aut possessione. l' res ab emul' eius. l' a quibzcumq; alijs. n̄ sua sponte deuenerit. aliqđ illi n̄ debz: l' potest a quocūq; aī restitutione rerū omniū suaz obiciat. Sz ꝓpius ei legibz reddit̄egrāda sit. oīa. t postea ꝓpria a ꝓbz ꝓfinita: negocia sunt uenalanda. Ice stephanus. pp. n. gregorio laodicensi. Aī ite ꝓbetā uno ponet ite ablata restituantur.

Aut primū uos tam in nalis ciuitatibz t monasterijs. t mansis. q̄. t de reliqs generaliter rebz rerum inuestire satisfacias. qz nec nudi t inde. nec inermes nos inimicis debem opponē. Item eusebius. pp. Decanatū a clero t infames fiant qui loca expulsorum adulterina fedifrage inuaserunt.

Audiuim quosdam a nob infames t dilatatos epos a ciuitatibz ꝓpis pulsos. qz alibi epi exercitu nō possunt. n̄ in ciuitatibz l' n̄ minimis. t alios ꝓpis nutientibz cōstitutos. Ideo hec nob scribim ut cessatis h̄ fieri n̄ liceat. Si ꝓpos reuocari t integrū restituere debere. Illos uero q̄ adulterina fedifragare sponsas suas q̄s uxores eoz ꝓpio rectore ee intelligimus teneri. eici et adulteros atq; infames fieri. eosq; ab ecclesijs honoribz arceri uolem. Si aī adulus eos aliq̄ querela hūerit: his patris: inquirend ecclesiast. t auctoritate h̄ sē sedis innuand. Item gelasius papa. Indulte. vi. mēsium electis l' expoliatis electis l' expoliatis prestandum. Post integrā restitutionē annū sacre indulte. i. vi. mēsiū indulgende sunt. Item eusebius. pp. Post restitutionem indulte prestande sunt.

Primū gr̄ oportz oīa expoliatus redintegrā. t ecclias q̄ sibi sublatas sit. Cum oī ꝓuilegio sibi restitui. t post n̄ sub angusto ꝓpio spacio eis indulgeat. Si q̄ui expoliatū l' expulsi iudebit. aīe q̄. ad synodū 2uocēt. Ice felix. pp. Quamdiu in sede ꝓpia patitur t ꝓsidat ut cuncta acta disponat: resideat. q̄diu expulsus l' expoliator suus rebz ecclie uiolus ē. Idem. Aī restitutionē aliquis ad eā uocari non debet.

Quicunq; plus uiuit quā uoluit. nec uoluit quā debuit. nec debuit quā potuit. nec potuit quā oportuit. nec oportuit quā licuit. nec licuit quā ꝓfuit. nec ꝓfuit quā ꝓdest. nec ꝓdest quā ꝓficit. nec ꝓficit quā ꝓficit. nec ꝓficit quā ꝓficit. nec ꝓficit

Sepe sinistr fuit aut cōe sibi commissē reb; expoliat. aut qđ absit qđ alienū ab oīb; deb; cē fidelib; a sede ap̄lica eiect. aut memōe aliq̄ a sanct oīb; fuerit sēl̄ straē. tunc canonice ad primū statū reduciat. cū oī p̄sulegio sue honoris. z sua dīa q̄ in fidēs inimicoz suoz ei oblata fuerint legib; reddimegrēt. Nonn p̄ terre uocari l'p̄dicari nih̄ cōe p̄ sua necessitate. nunqme cū indicandus aduenit cū elegit. spōte. Nullam ergo a quoq̄ cogat. añq̄ integrime dīa q̄ p suggestionē suoz inimicoz amiserat: potestatē eius sub honorabili statu reddat. Ordinū uo ē oī honore statu primo reddat. z ipē dispositis ordinandis q; libēre ac secure diu suis tunc regulare. post. vnj. aut. v. l'vi. aut sepē mensis. l'sēm q. possibilitas ei fuerit. z cū añ quocunq; ad temp̄ in legitimo uelit z canonico queniat ad dīm. z si qđ uelit uidē accusandū. p̄ponib; respondeat. Quod si male inuendo facultates eccē dispersit: ep̄s ab ei patrocinio quousq; de dilapidatōe rerum ecclie eidē cognoscatur submouendo est. exemplo ueroz l'canonū. q̄ q̄n diu sē suspecta a cura z cura: remouent. donec de suspecto cognoscat. Vñ pelagi. pp. petro archiepo. Ab accusatōe remoueat. qui rez eccē male inuendo: diffamat.

Quia r q̄ de fraudib; mari pergit. milliani flebili ad aures nr̄as supplicū relatōe uenerit. n facile s̄ uitia r agnosca ponit. n facultas eccē q̄. minus sue male q̄rendo dispersit ab ei portulare don ei cognoscat. disponat. uerū quia ē a sup̄dō eccē primonio nolumus in tantū subtrahē. z n uō discretionis ipius q̄da moderamine detrahi.

Quod uero post notatōnē uenienti ad iudiciū inducte negande non sūt. Idem felix pp̄ refutatur dicens. Venienti ad iudiciū inducte n negamus.

Cum accusatus ad iudiciū uenire fuerit inducte ei penam a patrib; sanctis absq; impedimento accedatur. et iudices a se electi ē debeant. Item ex epla felicis pp̄ sēd. fratrib; egyptiis.

Qđ n sūt indicte epis sē p̄standē.

Inducijs ut epor sup quib; z sub iustis diuersas a pūb; regulas z statutas inuenim. Quidā. n. ad repellenda ipor machinamenta. z suas ip̄andas responsiones. z uelles affirmandos. z alia epor. atq; amicor quida annū. z vj. mēses mandauerē dari. Quidā aut annū in quo plim̄ dandū. nūm ut q. sex mēses n reperiā. si iustas hec indulta sūt. quomagē dñi sacerdotib; infra. Inducie uero n sub angusto tp̄is spacio dandē sūt. ne accusan et accusatores se ip̄os. z unus sos cōcatores in primeis p̄sus ruere. z celles ip̄are. atq; et insidiatores se plenius armare ualeant. Ite dem theci. pp̄.

De inducijs p̄standis.

Inducie n modice dande sūt. ne aliq̄ ip̄a agi a quaeq; parte uideant. ep̄ p surreptionē multa p̄cuiant. Spatia uero dilationū sūt m li. vj. cod. vj. de dilatōib; inuenit. Hec cē modand ē. ut si ex ea p̄uincia ubi lis agit. l'p̄sona. l'instrumēta poscent. n amplius q̄ tres menses indulgeant. Si uero ex ceteris p̄uincijs. vj. menses allegari ultra ē. in nūma rum aū dilatōe. ex. mēses ep̄ari o portebit. Iudicantes aū hac cē n s intelligāt cessū dande dilatōis arbitrū. si cande dilationē si rem̄ urgē ultima cā flagitabit. z necessitas celebrande instructionis exigit. n facile amplius q̄. semel. nec ulla ratiōe dari ante sciant attribuenda. Si aut dilatio petit ē denegande. q̄ relatū ad ex̄ ordinarū iudicem reportant. Illi uero qui in iudiciū uocat̄ danda ē. ad p̄banda p̄am̄ dicta. l'p̄ferē da aliq̄ instrumēta. l'celles. q̄m istru ē ee n potuit. q̄ p̄ ip̄m ad alienū iudiciū trahit. Cū uero ad appllōnē sine citatōnē a p̄cepto relatū fuit. sine sit p̄mo iudicio petita dilatio. nec tributa. sine nec petita q̄de eam dare aliq̄ n licebit. cād rōne q̄ nec iudicijs cognitionū ip̄arū dilatio tribui solet. Iudice precedente dilatōnē postulare n queat. z si uē q; p̄ce p̄sente tribuat. Cū n alias n cognita cā indulgen q̄at. z cognito cāe n expellandē plenaria. si sedē magis iudicē legitime colligant

Q. III

quia ro non est certa quia mala uxor nunquam potest emendari. uel non uult. uel dicunt quia non potest. et ideo non debet sine causa cognita. sicut dicit lex. et ideo dicit quia non potest. et ideo non debet. et ideo dicit quia non potest. et ideo non debet. et ideo dicit quia non potest. et ideo non debet.

ut li forte dilatōis penno ipbata
fuit. susceptā qstio p sniam udi
cal dirimat. Constitutionū. vij. in
collatione. viij. libellū uo ñ aliat
dirigat auctor ñ pus ⁊ in ipm q-
diat obnoxiū. ⁊ m negoci exeu
tionē exponat. cautōne. l'inē duo
menses inē prstandū. l'oē dāpnū
ei q̄ querit. ⁊ integrū restituendū.
In collatione. vi. offert ei q̄ nocāt
in iudiciū. libell. ⁊ exām. pbatis po
nēdis. l'data fidei missione. xx. dieū
gaudeat inducias. in quib⁹ deliber
an cedat an prendat. antq aliū udi
at petat. sociari. l'recusz eū. nisi fu
ille q̄. ap iam alio excusato petat.
denuq; psens interrogēt. an h̄ apus
transierit. qđ ñ modo in ipius re
ponsione. sz ⁊ illi manifestetur sb
scriptione. q̄. mitto facē debz. lmlg̃ 2
usuū. 2 h̄ idcirco habita p nichilo ē.
Constitutionū ū. vi. in collatione
vi. q. si ñ debz ñ auctor satis dedit.
etiā promittenti q̄mitatē. se daturū.
si ñ exequat. aut exequēs ñ quincat
tām. Si uero p apus plurimū in tri
x. dies reo plene ñ occurrat. dimit
tat⁹ reus exacto eo qđ pmissum est.
et si quid plus circa litem impe
disse conqrentione iudicis iuuatur.
Exceptio fori dilatoria ē. antq
reo iudicio lis debz opponi. ⁊ pbari.
peremptorias aūt exceptōes ut sunt
prescriptiones longi temporis suf
ficit. in fine litis cōtestatē.
Quod ū infames. ⁊ ñ legitē quincti ad
accusationē admitti nō debeāt. ⁊ qui
generaliter ab accusatōe remouendi
sunt. multor auctoritatibz cla
ret. Aut. n. igitur. pp. Infames ois q̄
sit bone fame accusare non possūt.
Huiusmodi erroris societatē. l'a sua pposi
ta uitate recedentē. aut aplice sedis
missionibz inobedientē. suscipere ñ pos
sumus. nec impedire recte credentes. l'
sēoz missionibz pacifice oppositos
pmittimus. q. inter fideles ⁊ infideles.
magna debz ee discretio. Item ana
cletus. pp. in primo decretali. Qui le
gem sua sponte transgredit. aīa rā
tione sua recte agentes accusare ñ
Beatus predecessor nr clemens poter.
urbanus ⁊ spū dei plen⁹ una ē

relictis suis collegis suis stantibus dicēs.
accusandi l'rectificandi licentia
denegēt. Hyis q̄ bone religionis. ⁊
nōis dignitatē. ⁊ sue legis. l'ppām
sue normā aure tegu larū. phi
bita neglexerit. Tūc gressores. re
sponne legis seu eius quoq; uiola
tores apostate nōiantur. Omnis n'
apostata rbrandus. aīa rebellionem
suam. nec in accusatione rete agē
dū aut in testimonū suscipiendo
ē. Item pius. pp. A suo ppositō disce
Siquis uero a decretis: sine mandat.
suo ppositō retrorsū exorbitauerit
et missa aplice sedis uberi rūsgressus
fuit. infamis efficit. Reprari ergo
oportet eor redargutōes qui ī recta
fide suspecti sūt. fides aūt ⁊ questio
pri secunda ē. ⁊ dein. qui irreprhen
sibiles apparuerint recipiendi. ⁊ nō
pius. Item calixt. pp. Incestuosi nō
legitime coniuncti sacerdotes uel cle
rici legitime coniunctos accusare non
Consanguineor coniunctōes possunt.
nec legitime sūt. nec manē possūt. sz re
pellende sūt. Quisquis g̃ ñ legitime
iunctus. l'absq; dotali titulo atq;
benedictōe sacerdotis ⁊ stat copulatus. sa
cerdotes l'legitime iunctos criminari. l'in eos testificari minime. p.
q̄n ois meretur macula pollutus in
famis ē. ⁊ accusare suprascriptōs ñ per
mittitur. Non g̃ hi repellendi sūt. ⁊
infames efficiunt. sz ⁊ ois eis ⁊ sen
tentes similiter de raptoribz. l'al⁹ q̄
seniores impetunt. si consentiūt. hos
n' seli leges mrctitur. sz nos tales
mia pcurre sub infamie nota ad
pñām recipim⁹. Idem. Qui non
sunt recipiendi in accusatione.
Conspiratores in nullius accusatio
ne sūt recipiendi. nec oz anathe
matizator uox alīi nocē aut le
dere potest. Tre steph⁹. pp. De eodem.
Nullus anathematizator suscipiat.
nec a quoq; credat⁹ q̄ ab eis dicit⁹.
l'ascribunt⁹. eos dico anathemate
latos ēo quos epi sui⁹ scriptis a
nathematizauer. aut oz statu
ta anathematizant. Item fabia
nus. pp. Anathemata fideles accu
Omnes quos sare non possunt.
scōz patrū statuta. nō prius q̄m q-

fuis qbz anatematizant submo
uem. ⁊ ab oi fidelui accusatõe alienam.
nẽ fabian. ꝑꝑ. Clericus qui epm ac
cusauerit infamis efficitur.

Clericus uero qui epm suũ accusaue
rit aut ei insidiator exstit. ñ ẽ re
cipiend. qz infamis effect ẽ. ⁊ a gra
du debz recidẽ. ac aute ꝺi sumus.
Item alexand. ꝑꝑ. Infames ⁊ exules si
qui epõs suos ꝓsecuti qui epõs p
et amouere nituntur multo. secius.
cũ aplica auctoritate. ⁊ si a morte ꝓhi
beant dicente dño. Solo morte pcõn.
si ut uiuat ⁊ uiuat. ⁊ ꝓsecua ñ pau
dubio notant infamia ⁊ exilio dig
ni iudicant. finitimo. de qbz a qbz
aplõz ⁊ mr. tenem. atq; decrem hmõ
coz accusandi epõs l' restificandi in
cs uocẽ obstruum. quos ñ humani
ꝺiuinul actibz mortuos famus.
nẽ zephyrin. ꝑꝑ. Detractores ⁊ inimi
Detractores q diuina coz auctores
auctoritate eradicandi ẽ. epõs ñ ac
et auctores inimicoz. ab qbꝫ cauere.
submouem accusatione. l' testimonio.
Item eutician. ꝑꝑ. Infamul l' sacrilegus
Nulli umq. infami aut religiosũ xpiã
sacrilego de quocũq; nũ accusare ñ
negotio licear adusu religi potest.
olum xianũ. qnuis humilis seruul
qz ꝓsona sit: testimoniũ dicẽ nec de
qualibz rõe. l' sepõe xianum ipetere.
Item alexand. ꝑꝑ. Infames l' exules si
Notand uo ẽ qd aliud sit excõicatio.
et aliud anathematizatio. Nã tohes. ꝑꝑ.
.viij. scribit cuidã epo. Aliud est ex
cõicatio: aliud anathematizatio.

Engeldrudã uxorẽ bolonie nouis ñ so
lum excõicatiõem q a fina societate
sepiat. sz ẽ anathite qd ab ipo corpe
x qd ẽ eccia recidit cerebro percussam.
Unde dr intelligi q. anathematizan
mtelligendi sit. ñ simplicit a fina so
cietate. sz a corpe x qd ẽ eccia oio sepm.
Quod ũ testes de domo accusatoz p
ducendi ñ sit. ⁊ qd uox inimicoz audiẽ
da ñ sit: multoz auctoritatibz mon
strat. Aut. ꝑꝑ. Consanguinei
et familiares adusus exãinat
Consanguinei accusa testimonium
proxi adusus ecclicos non dicant.
testimoniũ ñ dicant. nec familiares
l' de domo ꝓcurates. sz si noluerint.
et inuite ꝑsbiẽ. aut se penes testi

cant. ⁊ ñ in alios. nẽ anathet. ꝑꝑ. Sup
inimici accusatores l' testes esse ñ
Accusatores ⁊ testes ee ñ possit. possunt.
q añ hestinũ diem. aut nisi inimici extiterint. ne mea nocẽ capiant.
ne lesi se ulcisci capiant. l' ultiuu.
Inoffensus g; et accusatoz ⁊ testium
affectus q̃rend est. ⁊ ñ suspectus. nẽ
simachus. ꝑꝑ. De eodem.

Accusatoribz uero inimicis l' de domo
inimici ꝓcurabz l' q ẽ inimicus mo
mentẽ. aut suspectus. ñ credat ne mea
nocẽ capiant. ne lesi ulcisci se uelint.
Si qs b q hodie in hac scã synodo ꝓhi
bita sẽ infringẽ tẽptauit. aut hẽ no
luntate ẽtingedi tẽptauit. Si clicꝰ
ẽ gradu ꝑꝑo pelli carcat. Si uero mo
nachus uel laicus fuit. 2munione
pueꝛ. ⁊ si ñ cõdauit unũ anathe fiat.
Sacras uero insidias l' manife
stas pontificibz a quibzcũq; illatas. l'
cas q hui sẽ synodi stũa 2plectit. si qs
ad cãstiõ ꝓuli nouerit ꝓpiare. ꝑꝑ
nore. ⁊ hij qui adusa eis moliuntur.
sicẽ a scis ꝓtribz ẽ diuũ statutũ. ⁊ ho
die auctoritate synodali. ⁊ aplica fir
mauit: penis eisdẽ. ⁊ exilio suis oĩ
bz sibi sublatis ꝓpetuo tradantur.
nẽ pontian. sẽ. ⁊ innocẽtius etiã epi.

Qui non possunt esse accusatores l'
Suspectos l' inimicos aut testes.
facile inuenirel. ⁊ eos q ñ sit bone fi
tatis. aut quoz uita ẽ accusabilis.
et q rectũ ñ sentiunt ⁊ docent fidẽ. accu
satores ee. ⁊ testes antecessores nri
aplí phibuerit. ⁊ nos eoꝝ auctori
tate submouem. atq; ꝓtribz finis
excludim. nẽ eusebi epi galliarum.

Ab accusatoribz clicoz repellũ illi
Ne accusa quos leges scli nõ admittit.
Utrũbz clicoz sup quibz mandastis
fratre a ꝓtribz seoz patrũ ut hac sã
nube seruanti ee accusatores. ⁊ accusa
tões qs extra 2tudinẽ leges ñ ad
mittunt. a clicoz accusatõe submouat.
et mr. Ideirco ⁊ nos sequentes patrũ
uestigia p saluatõe seruoz dei qlibz
ad accusationẽ ꝓsonas leges publice
ñ admittunt. hys ꝓpugnandi alterũ
et nos licentiam submouemus. ⁊ nul
le accusationes a iudicibus audiant.
ecclesiasticis que legibus seculi pro
hibentur. Item pelagius papa.

Quia ut ex gestis cognouimus

Canonica Alienigene quos dum
scõz patrum ne noces mortuos
statuta sequentes appellant episco
at roborantes omnes pos accusare
infames cunctosq; suspe non pos
dos uel inimicos. r eos qui sunt.
non sunt eoz gentis. l' quoz fides
et uita r libras reddatur. r hij qui nõ
sñt bone conuersationis. uel quoz uita ẽ
accusabilis ab omni accusatõe eoz
fundimus submouem. Similiter et
omnes quos diuine leges mortuos ap
pellant. submouendos ẽ ab eadem
accusatõe r publice penitentie sub
mittendos iudicamus. Item ex sy
nodo romana habita sub adriano
papa. A clericis repellunt accusatio
nes q̃s leges seculi non admittunt.
Accusationes et accusatores atq; eo
rum negotia que seculares leges
non admittunt: diuina ac sinodica
diuinitus a clericis repellere aucto
ritate censemus. quia indignũ ẽ
supiores pati ab inferioribz q̃ infe
res ab eis pati non despicimus. Ite
stephanus romane sedis episcopus.
omnibz epis. Non sumus nec liberẽ
nec infamis epos accusare ñ p̃su
mat. Accusatores r accusatores mant.
quas leges seculi non admittit.
et antecessores nri prohibuerunt
et nos submouemus. Nullus alie
nigena aut accusator fiat eorum
aut iudex. Ñ: et de loth scriptũ ẽ.
Ingressus es ut aduena. Numquid
ut iudices? Accusator autem nõ
tum nullus sit seruus aut liber
tus. nullaq; suspecta aut infamis
psona. Item eusebius pp. Sa
Constituimus mos qui ad forum le
gum omnibus q̃ gos magosq; r
nobilium sunt epis. diuinos erui
re. homicidia: maleficia. sacrilegi. raptores. adulteros. accusato
res. incestus. uenefica. suspecti. et uel cõ
minosi. homicidi. furti. r q̃ rapp̃ssi
um fecerunt. uel falsũ testimoniũ
dixerunt. seu qui ad forum leges diui
nos q; scirunt similes q; eorum
nullatenus ad accusationem uel
ad testimonii admittendi sunt.
quia infames sunt et iuste repel
lendi. quia funesta est uox eorum.
Item iulianus papa. Suspecti
aut grauiosi ad accusationem ñ ad
Similiter in predicta synodo mandat.
decretum est. ne suspecti aut infa
mes. aut criminosi. aut grauiosi. aut
calumpniatores. uel affines. aut scele
rati aut facile litigantes suscipian
tur accusatores. q; tales qui omni
careant suspicione. Item felix pp.
Nullus seruus q̃ minuendi studet.
nullus libertus r facile litigat. nec
nullus infidus nul accusator. nec
ius criminibz irretitus testis esse
nullus calumpniator. nul poten
tius qui inimicum studet. nullus
frequenter litigans. r ad accusan
dum uel detrahendum facilis. nl'
la infamis psona. uel omnes quos
ad accusanda publica crimina le
ges publice non admittunt. epos
accusare permittantur. Item ca
lixtus. pp. familiares suspecti de
Accusatores l' testes domo prodeũ
suspecti non recipiãtur: res: ñ recipiã
tur. Nec familiares. uel qui in ae
de domo pcurunt. nec etiã causa
sanguinei accusatores ad no
uersus extraneos testimoniũ ne
dicant. Quia propinquitatis ac
familiaritatis ac ominationis
affectio: ueritatem impedire solet.
amor carnalis r timor atq; ira
cia. plerumq; sensus hebetant
humanos r putrunt opiniones.
ut questum pietatem putent. atq;
pecunias quasi meretem prudentie.
Item gelasius. pp. Q̃ minuci suspe
cti sunt r qui odio quoslibz inscri
untur ab accusatione remouentur.
Omnes qui aduersus patres arman
tur ut patrũ inuasores infames
esse censemus. Horum igitur
uiciosi auctores uel patrones non
sunt in accusatione ponendos re
cipiendi. sed penitus expellendi.
Quoniam uidemus canonica decreta
patrum. ut accusatio uel testimo
nium eoz qui odio quoslibz per
secuntur. uel qui inimici uel sus
pecti habent̃ nullo modo recipiãt.
Quod ne inimici ab accusatõe
phibeantur inde est quia eorum cal
liditate innocentia frequenter oppri

solet. Sed cum anathasius suc cathe
dre reddi precipitur. qua de inimici
cia sui pñarche conquestus est. Da
ret q. et si manifesta sint crimina
alicuius: non tamen accusatione
inimici condempnandus est. Vnde
nicholaus scribit michaeli imperat.
Q̄ inimici sint. iudices & non possūt
Quod suspecti & inimici iudices esse ñ
debeant. et ipa ratio dictat. & plūs
plurib⁹ exemplis. Nam quid grauius
et amabilius dari quis inimico po
test. quam si ei ad imperandum com
miserit: quem ledere forte noluerit.
Ob̄ proinde sancta constantinopolita
na synodus canonum suorum sex
to diuisarum prohibere capitulo.
Veniamus ad sanctam calcedonēse
synodum. & quid nobis de anathema
tizato epō ꝛcant audiamus. Is eñ
anatistes tercio euocatus. quia non
occurrit a patriarcha suo canonice.
condempnatus ceteretur. Sed soli
quia conuocatus ad synodum q.
inimicus erat ipe qui iudicabat cla
mauit. a secunda calcedonesi syno
do ad causas illatas sibi examinā
das: reseruatur. & nisi denuo conui
catur: neque eam ꝓprium iudicē.
Si archanasius a patriarcha suo de
posit⁹ q. de inimicitia eius conque
stus est: nāq ad iudicium remotā
dum dirigitur. et si manifesta sibi
obiciant crimina: sue ñ cōe reddi
ꝓcipitur. quanto magis ignatius q
non a patriarcha sed ipe ponit⁹ exi
stens patriarcha minime ꝓprio de
buit ecclesia priuari. inimicus &
suspectus iudicib⁹ decretis exponan.
Veniat. & facundissimus ꝓ nostra
gelasius hereticor expugnator for
tissimus. & q. de constantinopolita
nis epis more solito ꝛ egrotantib⁹
dixit. ñ nunc nobis obsistere. Quae
ro inquit iudicii q. pretendunt. i
nam possit agitari. an apud epos
ut eō inimici sint testes et iudices.
Sed talu iudicio nec humana debent
committi negotia. Qd si iudicio. i
d sunt inimici qui iudices. nec hu
mana debent committi iudicia. q̄n
comunis diuina deest ecclesiastica.
Qui sapiens est intelliget. & rerum

hmc ulhianus imperator prius
legibus suis promulgasse dinoscā
tur dicens. Licere ei qui suspectum
sibi iudicem putat. antequam lis
inchoetur. cum recusare ut ad alū
ueniatur. Nam quodammodo natu
rale est suspector iudicum iudi
as declinare. & inimicorum iudica
tum uelle refugere. Hec ꝛ. Igit⁹ si
reū actor se aggrauatum iure colligit.
Patet ergo quod si manifesta sit
crimina alicuius tamen accusatio
ne inimici condempnandus ñ est.
Extra prouinciam autem reus
nullatenus est producendus. Vnde
fabianus papa scribit ianuario ē.
Vbi crim̄ admittit ibi causa ꝛ
Ubi semper causa agatur: ibi reum.
ubi crimen admittitur. & qui non
probauerit q. obicerit: penam ꝑ
tulit ipse patiatur. Accusatus ñ
nisi in foro suo audiatur.
Si quis epōr super ēis accusatur
criminib⁹ ab omnibus audiatur
qui sunt in prouincia sua epis. q
ꝑ appellationē alibi q̄ in foro suo audi.
Excepto foro dilatoria ē auctio
in minoribus debet opponi & pbari.
peremptorias autem exceptiones
ut sunt prescriptiones longi tem
poris sufficit in minoribus ꝓbari.
Pulsatus ante suum de eodem
iudicem causam dicat. non ante
suum iudicem pulsatus soluitur
iactat. pulsari uero quotiens ap
pellauerint inducie denegā.
Hoc autem q̄ de loco dictum est. ē
intelligendum est. cum ueritas cāe
non nisi loco admissi crimen de
prehendi potest. aut nisi altera
pars iudicum maiorus ꝑsone uel
pellauerit. siue declinando iudici
um. siue relegando sententiam. Vñ
stephanus ꝓ omnibus episcopis.
Inter quinq̄ & a quinq̄ libr⁹ ñ
dicta prouī cā est audienda.
Quarum terminos accusandi licē
tia non progrediat. sed omnis ac
cusatio mota prouinciam audiat
& a comprouincialib⁹ terminet. ñ ad
aplicā sedē fuit appellatū. Ne syxti
papa. A quinq̄libr⁹ accusat⁹ iudi
cauit apostolicam sedem appellet.

Q. VI

Accusat̄ vl audiat̄ a ꝑsūalib⁹ ī alīq̄ cā
q̄r. licet appellet. r adeat apl̄m sedi ꝑ
ticē. q̄ aut ꝑ se aut ꝑ nūcios suos re
cipe ei negociū ꝓmot. r dū mō audi
at ꝑsonā ex̄ cām sua agit: alī in ei lo
co ñ ꝓnat̄. aut ordinet̄ qđ. qm. q̄. q̄
cū ꝑsūalib⁹ epūs accusem cām ē sem
per licet. ñ cū diffinire ī ꝑsalto ro
mano pontifice ꝓmissum ē. Ic̄ eleu
theri ꝑ. Cōsūales r metropolitanos q̄⁹
cās audire sed diffinire non possunt.

Quamuis liceat apl̄ consulibus r met̄
politanos atq; primates eor̄ nem
iam accusatōes l⁹ cōminatōes ñ cū lice
at diffinire sū hui sē sedis auctorita
te sē ab aplis eor̄ q; successoribus
multor̄ ꝑsensu eor̄ ita diffinitū est.
ñ ī eor̄ cās alij ꝓponant. aut ordinē
t. aliq̄. hic cor̄ multe ꝯmunent negocia.

Reliquor̄ uero dico eos apl̄ consu
les r metropolitanos. r primates. r mem
orare r iuste finire licet. Ic̄ leo. ana
stasio rex alamannensi. Aduc apliam
consuetudinem cās eor̄ hec est diffi
cultatū maiora sententia ferenda a

Stupeo fr̄ karole. q; plurimū doleo. qđ ī
cū te q̄ nil amplius iudicatus. q̄. qđ
euocat̄ adeo differ. r exactionem infir
mitatis ostendat. cū accuset r cū nehe
mēt ꝓnūt ꝑmoni. Preterea ē male ali
quid r iniuste expectandū r fiat. qđ ad
tua ꝑsulta referbam. Sz r si q. grue in
roleando q; ꝑmittet. nīa erat expectādi
consilium. ut nichil ipe ꝓ⁹ decernat. q̄. qđ
nob placet agnoscas. Vnde nīl ma
me dubium aut tam. ut ī pte sic uocat̄
sollicitudinis. ñ m plenitudine pātis.
Vñ sic mihi ea nos q̄ a re pie sē autha
lenticā. ma ut nimiū ea q̄ ꝓpera sē ge
sta. ꝑstare. Ic̄ uti ꝑ omnia libz epis.
Prec ꝑsentia. ioan ꝓmittat nec q̄
alia celebrare nec epm̄ damnare

Undū a sās aplis succes oportet.
cēbz q; eor̄ ī aliq̄s decret̄ ē statuis. q̄
acten sā r inuiolatis ea aplica tuet.
ñ oppte. pr̄ sniam nīm ꝓmittis ꝑ
tua celebri. l⁹ epm̄ dāpnari. epm̄ sanctam nā
tam ꝓmouī oīno ē eor̄ uoluer. r
sic ē ꝑmus apls ꝑm fuit oīum aplor.
ma r h ea suo nōie ꝑfecta. ī stituere
dño ꝓma sic r ap̄ ceteros r ad ea quasi ad
mirem aut apice os eē maiores aē
te iudicia eor̄ ꝑfect. r uic ei sanam

animum sumant. nec extra mānum
quicq̄ ex his decret debere pontifex.

Aliqn ī ꝑsulto mālo pontifex pliq;
epor̄ dāpnari inuenit. r alij in eor̄
loco subrogari. quor̄ dāpnatione et
subrogatione p bono pacis et dispsa
tōe uoluisse legit̄ ea. Nic. nicholau ꝑ
salomoni regi bulgarorum. Quoniā depo
sitionem extra ꝑsentiam romani
pontifices fieri p nec uolauit ecā.

Hec qppe ē ordinatio dei pris nri. r ē hec
lex matris eccie ut nisi ī ōes epos regni
ui ad uigentē archiepm̄ mittē ñ de
bes. epūq; iudicū postulare ñ dedigne
ris. qđ si ē metropolim̄ oēsq; epi regni
tui tui suffraganei sūt. sic ꝑscriptōes p
decessor meor̄ studeat ostendere. qui
ꝑdecessores mos et illos q̄ se ab ipius
iure subtrexer̄: form iuuetōe corripe stu
deat. q̄. nul ñ nīa sēpta sē hac re missa
uelle uideāt. Cuiq; cor̄ delegato uice
mee cē ꝑsule. r iuxta nīa collegarū epor̄
celebrato quanta fuerit certi epi re
gularit examinatio. apparuerit; qđ ca
nonice fuerit electa. r epis in sua dece
tē manentib⁹ q̄ ī loco cor̄ ꝑsentē sē. po
tēr unicq; q̄ honore ponti. qđ si ele
cti epi in sonnes fuerit declarata hijs a
monis q̄ ill⁹ subrogari ē eccās suas ꝑ
recipiāt. Nā ē antecessores mei ꝑsules
electiones eor̄ epor̄ qui ab eccijs suis ex
pulsi sūt. nec admiserē nec approbauerit.
nec ipos q̄ ex subrogari posse. nuncubz
illis legitimos epos ee dixerit. Sane si
ad uiennensē forte archiepm̄ mittē
ꝑfatos epos dedignaris. studeas dnos qđ
te expulsis. r dnos de subrogatis. nīa
ē eccē tue legato ad aplicā hi pr̄ sedē
dirimere. ut digna examinatē ꝑmissa
q̄ legitimi epi ē apparebit. r suas
eccās irregulariter ñ admisit. Nichil
ir q̄to aliud ī ꝑsenti negō diffinire.
q̄ uero magna metropolitan̄ q̄s sit
ap̄ bulgaros ignoro ē. licz nulli me
moria teneat nos ī tota regione ul
lam habuisse metropolī eccliam.
Tam si ubz p̄ q̄ oportēs de pace mee
nos. r dilectū filiū nīm karolū regē
gloriū ꝑstare facile h ꝓmissa adimet.
qđ si adeo meritos agere edicis. ad no
strū aplatū delinare studeas. quam
nīo libramine q̄ sit ap̄ nos aliq̄s ar
dicipiat eccā lucem clarā inoleat. et

tanceps oī ambiguitate recusa. q. scā
qī uīi debeāt īcunctanter agnoscant.

Slapz nr̄as dn̄i p discordias regū di
uisionis aliq̄ pau dāpna necesse ē. cū q.
nī ee se ē. placē q. pdicār seruare nīm
uice 7 ī os studeant. Quas aūt u
rua ert qōz sīa. 7 a synodo retractada.
Vñ felix pp. Dampnatio multa. urr
ta ebr̄ et in synodo retractanda.

Krtā ē qōz dāpnationē 7 multam
censem. 7 idcirco a synodo retractandā
ma ut oppīsis ab oīb ī cūctis sbuniat cāi.

Quod aū metropolitanū suū qūpie
et aliōz iudicū aliqu expect ñ liceat.
sīxt pp ostendit. Peregrina iudicia.

Peregrina iudicia sunt subuouēda.
Salua ī oīb aplica auctoritate gene
rali sanctōe phibem. qz indignū ē ut
ab ecclīcis iudicent. q̄ ppuncales et
a se electos debent hīc iudices ñ plat
sint q̄ aculat. Item anacletus pp. De eodē.

Leges ecce aplica firmam auctoritate
et pegna iudicia submouent. Vñ
et dns nīmone p moysen facient loch
loq̄ dicēs. Ingressus ē mēt ut aduena
nāq ut iudices. Item innocn. pp. Nulli
liceat alias puncaūm iudicū ex
Non liceat cuiq. sīn pudicio re petere.
manere ecce cui ī oīb cās retinenda 7
auctoritas debeāt. relictis hīs sacdo
tib q̄ ī eccl̄ puīcia dei ecclās nunc dim
no gubnāt. ad alias uolare puīcias.
et alias puīcias epōz iudicia expete
l'pan. Qđ si q̄s plūpsit. ab offo dei
submou. 7 iurie reus ab oīb iudicet.

Recurrenda aū q̄ aplice debeāt ecce.
et eius auctoritas ītelligenda ē. cū nec
ad ipām appellatū fuit. l' ab ea iudicet
electi recedunt. Vñ sīxt pp. cū dicēt cō
puncales 7 a se electos debz hīc iudi
ces stare subiung. ñ fuit appellatum.
Item anacletus pp. Absq; aplice sedis de
creto extīneos iudices audire ñ oportet.

Una q̄q; puncia rē uxta ecclīcas
q̄. uxta scīi legē suos debz iudices
et ñ inquos hīc iudices. 7 ñ extīneos.
ñ aplice uīc sedis decreto auctoritas.
Item ex romana synodo. Sup appellatio
nē alterius puncie iudicē audire nō
Neminē exhibi de puncia ad p oportet.
puncia. l' de comitatu ad comitatum
oportet. ñ ad relatōem iudicis. ita ut
auctor rei forum sequatur. q infra.

Illa q̄ fit p una q̄q; puīcia ipi puīcie
sinod dispenset. Statut in niceno 2sūr
ē decīi 2cilio. ut puncie ēmnos
accusandi licentia nō pgrediat. Qui
accusatio ntē puīcia audiat. 7 a cōp
uincialibz ēmineāt. ñ plat sit q̄ accu
satur. Item. Si q̄s clicus sī q̄bz liber
ēmnib accusatus fuit. ī puncia
in q̄ 2sistit ille q̄ accusatur. l' pulsat
sual exeat actōes nec estimet cū accu
satoz suul alibi aut longī ad iudici
um pīsequendū. Item ex decreto adria
ni pp. Vbi crimen admittit. ibi cau
sa crimen obiit sa uentilentur.
sarbar se probaturum reuerta eō
ibi agatur ubi crimen admittitur.

Quod iudex ē ñ possit. q. cū re
pta aut maioz macula inficit. mul
toz auctoritatib plat. dicit. ut. sēa
romana synod. Infames iudices
Infamis perso. esse non possunt.
na nec proximoz esse potest ñ cognitor.
Cuna sī q̄bz aliq̄ īpeduīt. ne iudicē
fiant. nata. iurid. 7 mūn. 7 premio fu
nos. 7 īpubes. q. iudicio carēt. lege q̄
senatu mor ē. Mortuz femine 7 seru.
ñ q. iudicū ñ hāt. sz q. pcpuū ē ut
curialibz ñ fungant. officijs. Verū si
suus dñi pcurarent. lib ex delegatione
suam dixē q. uel pēa in seruitutē de
pulsus sit. sententia ab eo dicta rei
iudicate firmitatem habet. ix. Iex.
In digestis. ē. depostulando infames
ē ñ possē. pātorel. l' pīoni causarū.
Sunt aū tres ordines. quoz q̄ postula
re phibent. Est aū postulare desiderū
suum l' amici suu iure ap cū q̄ uris
dictōi presit exponē. l' alteri desidio dicē.
ut pmittat ñ postulatū ex ordines sī.
Quidā phibentur oīno postulare. l' ppr
cari ut minorel. x. 7 uxi. annis. uel ppr
eā ut iurid q̄ pes ñ audit. alios phi
bet ne p alios postulet. l' ppr sexum ut
femine. l' ppr calū ut unusq; lumine or
bat. l' pp nota turpitudinis. ut hi q̄ cor
pe suo muliebria passi sūt. ñ forte ī pdo
nū l' hostū stupra plerūq. Similit q̄
capitali ēmine l' calumpnia publica
iudicij sī dāpnat. l' q̄ opa sua locauit
ut cū bestijs depugnaret in harena. p a
lijs phibent postulare. hijs plōis p se
allegare pmittit. p alio phibet. nisi so
re uidelā in puberū l' curā adolescētū

Qui
Infames
Infamis

ñ affectaꝝ ſz neceſſariã adminiſtrẽ.
Pro hijs n' q̃z curã gerẽ cs postula
re audiẽ. Alij n' cõs q̃ ut ifames nomẽ
ñ p ſe z p certos personas postulare
non possunt. niſi in negocijs ecclesiaꝝ
nẽ accipiũt. puniꝝ ẽ aũt eã postu
lare p parentẽ p patronũ. p patronã
p liberos z p nepotes. patronũ l' patro
nę. p libos z suos fr̃es z sorores. socios
et socias. genios nutrices. amicos. noticas.
pugnos. pugnaces. pupillos. pupillas.
furiosos. furiosas. famosos. famosas. prodigos.
surdos. z adolescentes. Jr̃ē p hijs q̃bz pp ĩ
firmitatẽ cautorũ dari solent. z qui
negocijs suis aliq̃ pp senio morbo sup
uenientẽ ñ possũt. Omes aũt qui ñ sponte ſz necaſ
sario fungũt officio. ſñ offensa postu
lare possũt. z si hij ſt q̃bz ñ it̃ p se postu
lare permittũt. affinitates uero ñ eis
accipe debem̃ q̃ quousq̃ durãt. z plenes.
Auct̃ z genꝰ appellonẽ. z soc̃ et socios.
et rusticos q̃bz pp solet accidere ꝓmitt̃
amicꝰ. z a possessione aduocatoꝝ sicut
ĩ secundo. i. cod. t. depostulando inue
nitur. q̃ sb nõie honoratoꝝ ex ipis ne
gotijs q̃ mercẽa suscepit emolumẽtũ
sibi cesse pns ẽ gñi dãpno singulorus.
et depdatõe posscripsit inuenitur. Item.
Si q̃s a do pax fuit. ut ñ rõne ſz pbat
puter ẽ et audiẽdũ. opinionis sue ĩnu
mitonẽ pmittẽ. Dica ñ luz aduocato
ullũ exercitij mercẽ ullã pactionẽ fe
re. cũ eo litigatore. qm̃ ĩ pn̄a fidẽ recepit.
ñ ex industria aliqui pmittẽ ap urbẽ
romã. z honoratus qui hec pmisit re
ligendũ. eo usq; liceat orare. q̃usq;
malucrint. iudices ut ñ ad q̃rẽ ꝓdũ
et supẽ deformẽ. hec arripiat cautio.
Nam si lucro pecunia q̃ capiat. uelu
a abiecti atq; degeries mr̃ ultissimo
numiabũt. Si uero ĩ uno auditorio
duo uñ l' plures p cẽs fuint quoꝝ
fama sit illaesa. ñ iudicium offẽ
sit. ut par causidicoꝝ disturbato fiat.
et exerceat̃ p pubz auxiliũ singlorꝝ.
Si quis uero monit̃ a iudice ea exer
satione q̃ negat̃ ꝓhiberi. cuicũq; pa
tronorũ denegare curet foro. sciat
sibi z nũq̃. agendi copiã posse restrin.
Si q̃s aũ ex litigatoribꝰ deseruit̃ fuit se
prum ĩtulisse cum plibz z aduersarios
suos subĩsse. pars defensionis copiã
ostendet. quidubio nũq̃. a se ĩtẽ sou.

et auctoritatẽ iudiciariã causã a se cogni
et. Jr̃ē. Quãus illi q̃ cum fisci egisserint.
phibeant̃ aduꝰ fiscũ pcessum pare.
tũ hodie eisd̃ aduꝰ fiscũ posse patro
cinũ exhibe priuatis. diu eam causã
declinauerũt susape. q̃. ĩtauerũt diu fisci
aduocati fuerunt. Jr̃ē. Si q̃ pcẽm pu
pilli cum egisti. timor l' pauor dat.
cand̃ cum defendẽ ñ phibig. Cognito
res ñ ex offo intelligunt. ñ ex arbi
tro. nich' n' refert eũ q̃ arbitriũ suscepit.
an sit integre fame. an ignominiosus.
filij. eũ z in re pria arbiter esse potest.
Nã z iudicẽ cum ẽ posse plerisq; pla
cet. Si quis ñ iudex sit. arbitrium re
cte cauſdẽ rei. de q̃ iudex ẽ in se z pro
mixtũ iubẽ phibetur. z si sniam dicit.
ñ ẽ danda pene pfectio. Seruus ar
bit̃ ẽe ñ ualet. libtum ẽe potest. Pro
infamia multiplex inuenit̃. Aliq̃n n'
sit̃ genꝰ delicti declarari p sniam. uelu
ti ẽ iudex pnuntiat. Iniuriã fecisti. hẽ
diuitẽ expilasti. calũpniat̃ es. aliq̃ndo
genꝰ pene. sicut illi q̃ dãpnant̃. in opus
publicũ. q̃ plerũq; quidem stati o pnunt̃.
s; dãpno ĩfamie z post ipletũ repus ſu
bitant̃. Aliq̃ndo genꝰ pene. z delicti de
clarat̃ p sniam. uelut dũ fustibz cesus
p pone dr̃. si cophanta. i. calũpniator.
aliq̃n uñ genꝰ fr̃ē. ut ecce mel: ipbũ fe
rẽ. z illiterat̃ exigat̃ usura. ut unciã q̃
unc̃ rep̃ q̃ mouit ẽ. lugẽ maritũ mam
monũ sibi. z q̃ stat̃ cum uxore duxit.
Idem refertur felix pp̃. z eid̃ uerbis
Jr̃ē in euãgelio. ille q̃ trabẽ gestabat ĩ oculo
pbat educẽ ñ posse festucã de oculo fra
tris sui. Jr̃ē dicit in libro psalmoꝝ peccũ
aũ dixit ds. q̃r tu enarras iustificationes me. z c.
Jr̃ē ggr. cui una despicit. relinquit ut ei pdi
cando renũciat. Iam ĩ moralibz. Qui
alioꝝ uicia punit̃. sua prius corrigẽ
dum sine pcõ ẽ uñ pul ĩ illa studeat.
Lapidẽ mittat. Ad aliena q̃pe peccata
punienda ibant. z sua relinquebant.
Reuocent̃ itaq; ut ad psciam. ut pri
ꝰ sua corrigat. z tẽ aliena reprehendat. hic
est q̃d cum tribz beniamin ĩ carnis scele
fuisse obrutum. colligit̃ ois ista ulcisci in
quit nolui. si ñ semel z itm in bello
certamine ipe pstitit ẽ. Consulto n'
dño si ad ulciscendũ ire debuisset. nisi
ẽ ut intẽdit. q̃ uixta diuine noctis ĩpũ p
rexit. z semel z sẽdo pdidit. z tẽ demũ

quia uidit uicarius al' personã ei q̃ ap̃ sibi ... nitio ... p̃sos ... consilium dicit q̃ ... ...

Tdicet ille de errore alīus q̄ ñ hr̄ī scīpō
qđ ꝛdēpnet. Judicet ille q̄ ñ aggr eadem
que ī alio punīt punienda n̄ ē de alio
udicat in se fieri sñiam. Judicet ille
q̄ ad punīendū nullo odio. nulla of
fensione. nulla lenitate ducat̄. ⁊ post
pauca. Non unde mihi ex arbitrio suo
facit. ⁊ pposito tomelice nolūtatis. ꝫ
mixta legis ⁊ uera pnuntiat. sanis u
ris obtemperat. ñ mdl'ger ꝓpe nolūtatu.
nichil pnī ⁊ medicinā de tomo defert.
ꝫ sicut audit ita udicat. ⁊ sic se hr̄
natā dēnit. Obsēq̄ legib; ñ adūsat̄.
emmittat cāe mitra. ñ mutat. Discre
tus udicet scīt q̄. ī udicando ten̄e debeam⁹
affectū q̄. sobrietatē q̄. sinceritatē. ⁊ pau
lo p. Q̄ udicat. ñ uolumus hic obīc
pure deb;. ꝫ tenē qđ legū ē. ⁊ pr̄ pauca ī
udicando ordi magis ē custodia ueri
tatis q̄. obedientia uoluntatis. Ite ḡr̄.

Granat̄ ermnib; aliena udicare nō

In ḡnoīb; pr̄ās q̄s pfect̄ dū sua ualet.
pmīt̄. aliena ñ diuit. Cuncti n̄ uquer
q̄ ē il qui displicet q̄ ad incedendū mu
nēr. mag animꝰ pculdubio ad dētora p
uocat̄. Scripū quippe ē. Victime ipior̄
abhominabiles sūt dño. Nom ustor pla
cabilia. Nec n̄ ī oīpotentē deū udicio.
quid ꝫ a quo dat̄ inspicat̄. hinc ē n̄ qđ
scripū ē. Respexit dñs ad abel. ⁊ ad
mūa ei⁹. ad chain uero ⁊ ad mūa ei⁹
ñ respexit. Dicit̄ quippe q̄ respexit
dñs ad mūa pmisit solliciare q̄ nō
pexit ad abel. ex q̄ re patenē ostendit̄.
q̄ ñ offerenī a mūib; ꝫ mūa ab
offēnte placuer̄. Dona quippe mēr
ñ pbat alīus⁹ nec respicit in oblā
onib; cor. nec ī multitudine sacrifi
cior̄: cor ꝓbabit̄ pcūs. Ite. Longe
ē dñs ab impīs. ⁊ orones ustor⁹ eoꝝ
audiet. Idem. Primū nosmetipsos deīn
de proximos debemus corrigere.

Postulatus dñs udicare de peccatore ñ
stanī dat udiciū. ꝫ pnus se inclinans
ꝓcor̄ sū. digno scabellū in tra. ac si dem
qđ obnixe rogat̄ audiat. audiez nos
typice ilīuens ut ē q̄ libr̄ pximor⁹ ꝛ
tam ꝛspicam. ñ h̄ autem reprehendendo
udicem. q̄. ad ꝛsciam mām humilit
misi: digito discretōis solleri ea excul
pem. ⁊ quid ī ea ꝛditor⁹ placeat. qđ
ne displicear exammatōe diruenē.
mixta illud apli. frēs. ⁊ si pccupat⁹
fuer hō in aliquo delicto. ⁊ c. Quo
sine pcō ē uām. i. primo uos ipi legē
uslicā ipleti. ⁊ sic ī oculis manib;
ad lapidandā rēā occurrite. Ite aug
ad q̄dā comite. Sacerdos primus sua
pcā deflear. deinde: aliena deter

Sacerdos ut sapiens medicus gat.
ter pfect̄. pmū sanar pcā sua dilu
ere. ⁊ pcā: aliena det̄gē. ⁊ sanare ⁊ ñ
publicare. Ite. in euāglio sal infatu
atū. ad nichilū ē dicit̄. male. ñ ut p
iciat̄ foras ⁊ calcet̄ ab hominib;.

Ex quib; oīb; dat̄ intellig. qđ ē
mnosus alīus⁹ emnis⁹ udex esse non
potest. ⁊ se ipm ꝛdēpnat. dū in alīus
crimen sñiam pfert. Sz obiciet̄.
Saul n̄ ē a dño rēt reprbat⁹? pplm di
udicabat. ⁊ ei⁹ udiciū unīuersus
pplus expectabat. Ite. David eū rēt
adiit. ⁊ homicida a pplo interrogat⁹
sñiam in dubiē dedit. q̄ oue pupil
rapuit. dignis⁹ iudiciū mortis: et
huic uiro. Ite. Salomon eū amore
mulierū alienār deos gentiū coleret.
mīt unusa plebs israelitica ad eū udi
cia ꝛsluebat. Sic ⁊ achab q̄nus⁹ co
leret baal: eū. x. tribus udicabat.
Multa ⁊ alia. tā in nouī. t. q̄. in uetō
inuenīuntur. q̄r uita q̄nis rēt blas
phemabil'. nī cor sñia. q̄r ex officio
suo seruata. udicarij ordinis iure
gnāre pssit. inuenīt̄ seruata.
Unde et dñs ait in euāglio. Super
cathedrā moysi sederūt scribe. ⁊ pha
risei. ⁊ c. Hinc liquido ꝛstat. q̄ ma
li pastor⁹ dū sñia uita eoꝝ mīt ali
quā ēmna ferūt: subripit nocent. dū
sine exemplo sue ēmdationis alior⁹
uicia corrigere auēt. subditus uero
psunt. si cor interiōr ēmendati sñia
coherenti uitā suā in melī mutare
didicēt. ac p hoc dū ab eoꝝ laudi fue
rit: cor udicū subterfugere non ualet.

Quod aū q̄dē ab uno mō audiri
udicari ñ debeat. ꝛpherī pp. ostēdit.

Quoniā frēs dilectissimi legim⁹ in libr̄ iudicum. ꝛ in libr̄ iudicum
q̄ quam leuita nemens ab bethleem cum uxore sua reuertis est ꝛ
pinum a quodam sene in cuius hospicio pernoctare uoluit. quib;
epulantib; uiri ciuitatis illius hostia pulsare cepērunt. et seni nolenti filiam
qui mīgissus fuerat ut eo abutentur cum mīserunt et seni uolenti filias
suas cupide mīgere nō nequieūt. nemens ad lectulum cum uxore sua reuertis
eis uocem suam qua cum abissi fuissent tota nocte mane nemens ad
tium ꝛsurrexit. et cum aperuisset ostium. reperit mulierem ante ostium
domū ū erat ruit. et mpositis manibus limini. cepit ei dicere. surge
accipiens gladium diuisit eam membratim in. xii. partes et misit per singulas tribus
ꝛsrl. q̄ cum audissent mirabile scelus. dixerunt ad inuicē. Nunq̄ ꝛsrl
uit. nec ascendit de terra egipti usq̄ hodie. Cogitate. consilium. et
ferte sententiam. Surrexit ergo omnis populus ad urbem. congregatusq̄
est quasi unus homo. Et miserunt uiros per omnes tribus israel. Et
ꝛsrl. Quare tam nefarium. tamq̄ detestabile flagitium. factum est in
hereditate tua. Nunc ergo date nobis uiros qui sunt in gabaa. ꝛ
interficiamus eos. ut auferamus malum. ꝛ
Noluerunt autem fratres filii beniamin. ꝛ
ꝛsrl. Quare tam nefarium. tamq̄ detestabile flagitium. factum est in
hereditate tua. Nunc ergo date nobis uiros qui sunt in gabaa. ꝛ
interficiamus eos. ut auferamus malum. ꝛ
Noluerunt autem fratres filii beniamin. ꝛ

Quoniā frēs dilectissimi legim⁹ in libr̄ iudicum. ꝛ in libr̄ iudicum
q̄ quam leuita nemens ab bethleem cum uxore sua reuertis est ꝛ
pinum a quodam sene in cuius hospicio pernoctare uoluit. quib;
epulantib; uiri ciuitatis illius hostia pulsare cepērunt. et seni nolenti filiam
qui mīgissus fuerat ut eo abutentur cum mīserunt et seni uolenti filias
suas cupide mīgere nō nequieūt. nemens ad lectulum cum uxore sua reuertis
eis uocem suam qua cum abissi fuissent tota nocte mane nemens ad
tium ꝛsurrexit. et cum aperuisset ostium. reperit mulierem ante ostium
domū ū erat ruit. et mpositis manibus limini. cepit ei dicere. surge
accipiens gladium diuisit eam membratim in. xii. partes et misit per singulas tribus
ꝛsrl. q̄ cum audissent mirabile scelus. dixerunt ad inuicē. Nunq̄ ꝛsrl
uit. nec ascendit de terra egipti usq̄ hodie. Cogitate. consilium. et
ferte sententiam. Surrexit ergo omnis populus ad urbem. congregatusq̄
est quasi unus homo. Et miserunt uiros per omnes tribus israel. Et
ꝛsrl. Quare tam nefarium. tamq̄ detestabile flagitium. factum est in
hereditate tua. Nunc ergo date nobis uiros qui sunt in gabaa. ꝛ
interficiamus eos. ut auferamus malum. ꝛ
Noluerunt autem fratres filii beniamin. ꝛ

Quoniā frēs dilectissimi legim⁹ in libr̄ iudicum. ꝛ in libr̄ iudicum
q̄ quam leuita nemens ab bethleem cum uxore sua reuertis est ꝛ
pinum a quodam sene in cuius hospicio pernoctare uoluit. quib;
epulantib; uiri ciuitatis illius hostia pulsare cepērunt. et seni nolenti filiam
qui mīgissus fuerat ut eo abutentur cum mīserunt et seni uolenti filias
suas cupide mīgere nō nequieūt. nemens ad lectulum cum uxore sua reuertis
eis uocem suam qua cum abissi fuissent tota nocte mane nemens ad
tium ꝛsurrexit. et cum aperuisset ostium. reperit mulierem ante ostium
domū ū erat ruit. et mpositis manibus limini. cepit ei dicere. surge
accipiens gladium diuisit eam membratim in. xii. partes et misit per singulas tribus
ꝛsrl. q̄ cum audissent mirabile scelus. dixerunt ad inuicē. Nunq̄ ꝛsrl
uit. nec ascendit de terra egipti usq̄ hodie. Cogitate. consilium. et
ferte sententiam. Surrexit ergo omnis populus ad urbem. congregatusq̄
est quasi unus homo. Et miserunt uiros per omnes tribus israel. Et
ꝛsrl. Quare tam nefarium. tamq̄ detestabile flagitium. factum est in
hereditate tua. Nunc ergo date nobis uiros qui sunt in gabaa. ꝛ
interficiamus eos. ut auferamus malum. ꝛ
Noluerunt autem fratres filii beniamin. ꝛ

Episcopus ñ nisi aplib; audiatur

Accusator epi; omñ ex iudicetur.

Arcuant sulpuđ. qz colūpnas suas dñs firmit stare uoluit. ñ a qbz libet agitari. Nullū nāq; eoz sūa a suo iudice ñ dicta. astringat. qz 7 leges idipm ti papuit. Lex eod. l. vij. t. de sūps. 7 in rescriptib; ē in agendo quis obseruat arbitrum. cū hōe 7 2 se iudicē in eod ñ dedigneť negotio. xij. iudicel qui liber epc accusatus si necesse fuit eligatur. a qbz ei cā iudicet. nisi ep. nec pius audiat. aut expediet. q. ipi p se eligant. 7 regulariť uocatus ad suoz primo 2uentū epi; p eas ei iustre cā audiat. 7 rōnabiliť discernatur. finit uero ei cāe ad sedē aplicā deferatur ibidē dēminet. absens uero nemo iudicet. ñ ex 2tumatia absens fuerit. qz 7 diuine 7 humane leges hi phibēt. Felix epc dnat i 2cal' carthaginēsi. vj.

Aquot epis audiat epc. q in tenui

Suggero s. summa uerecūdie. meditur. Salutor ut si qs epc qđ ñ obtinet. in terra aliq. meditur si fuit ei animus necessitas ñ posse plinos 2ggare qđ ne si femine remanear. axij audiat epis.

De accusatoribz p reibz qđ ī absentē uocē accusatois p rescriptois exhibe ñ ualeāt. mutat auctoritatē hi; lūgt. Vñ telephor. pp. Sili reo p

Accusatoz sente accusator ñ audiat.

Nomino ñ credi decimo. qu absente adūsario: cām suggit añ utriusq; pte iudicē discussione. Fe eleuthi. pp.

Absente aduersario sententia ferri

Cauent iudices ecce. ne ab non ualeāt. sente eo aū cui cā uentilat. sūam pferant. qz iniqua erit. imo 7 cām ī synodo p eo debunt. pdecoz si uero nec alūpnia nec uoz audiat. Item calixt. pp. Reo absente accusator nō

Absente eo q. accusare audiatur.

Uoluit quicq; accusatoz ñ credatur Diu sine scripto difficile. p scriptū añ nūq. recipiat. qz p scriptū nullus ac cusari potest. hi; pba uoce 7 psente eo qm accusare uoluit sua quisq; agat accusatione. Fe eodē cl. pp. Que in absentē gerunt omnino euacuentur.

Omnia q. adūsus absentē in oī negotio aut loco aguntť. aut iudicantur. oīa euacuentť. qm absentē nullus ad

Quicunq; ir uel. iv est. hic opinione illoz qui dicunt q. sūa nulla c rim pempto anno ñ uenit ad notam absentis. Eq; i qbūd. l. qi

dicat. ñ ulla lex dāpnat. Fe marcellus. pp. Sēt iudicet. q. p̄sentialiť nō

Non oportet q. q. accusatur l' 2uincit. Iudicari. aut dāpnari pulq. legitimos hāt p̄sentes accusatores. lotumq; defendēdi accipiat. ad abluenda crimina. Fe damasus pp. De eodem.

Habet quedā decretal sōz patrū sanctoz ñ forte canonicū q. q. sacerdotū iudicare l' dāpnare. añq. accusatores canonice examinatos. p̄sentes hāt. locum q; defendendi accipiat. i. mdiatas ecclīas ad abluenda crimina. et c. Idem. Qui accusare alū elegit p se p sens 7 ñ p alū accuset. in sarpē nide lic; p̄missa. neq; ullus unq. iudicet. annecq. legitimos accusatores l' nuncios p̄sentes hāt. locūq; defendendi accipiat. ad abluenda crimina. Item ex 2cilio toletano vi. De eodem.

Dignū ē ut ea innocentis nulla ma culet p̄tice accusatoris. Ideo. qs̄s a quolibz crimiť. ñ añ accusat. suppli cio det. q. accusatoz p̄sentet. atq; legū et canonū sūa exp̄iat. qđ si indigna ad accusandū p̄sona mueniť. ad eius accusatōem ñ iudicet. Fe. Wnefacio. pp. ad gallos. Sūa feriatur qui ausus ceruum unā sue negligit adesse.

Debet ut puncias et iudicū 7 agre gare synodū añ diem kalendarū no uembriū ut si uoluit adē p̄sens. si audit. ad obiecta respondeat. Si uero adē neglexit. dilatōnē sūe de absen tia ñ lucret. Sā manifestū ē 2fitū de ani mine. eū q. multo 7 totiens delegato iudicio p̄gendi se actione ñ uenit.

Nichi n. uicest. utrū. in p̄sentia examine. ñ oīa q. dā st. 2pbent. cū ipa quoq; re p̄fessio ex p̄sentia tenet. 2ter absentia. Fe felix pp. Absens nec accusari nec

Absente aduersario iudicari potest.

Ñ audiat accusatoz. nec sūa aliq. ab sente parte a iudice dicta nulla obtine dit firmitate. Item nicholaus pp. gal linoni archiepō senensi. Absēte alia p te. diffinitiua non ferre sententiam.

Bene ea iustis mediatoz ñ ē. qui uno litigante 7 alio absente. amboz emer gentes lites deide ñ formidat. His na q. p̄missis uolum. 7 auctoritate apli ca monem. ut si pbr de quo agit. post examinationem sua aplica sede uolue

adhuc nullū tē ei ꝙdere ꝓsumat. Ite zephe
nū. ꝓp. In absentem non est ferenda sē
Absens nemo iudicet. qz ⁊ dnūne tenta.
Ex humane hoc prohibent leges.
Si fuerit absens ex communitate.
Ꝓsentia nāqz communia cū ipsum facit.
Ite nicholaus ꝓp. galliono sācti archē.
Docas hmanū epm si. De eodem.
Quibꝰ dā finiūt fuisse accusandi. ꝓ quibꝰ
qz ex pte ipius ꝓsona deest unū pars ad
uersarii aliud credē. paludubio ñ possumꝰ.
q̄uis nec ulqz adhuc q fuerit illi excessuꝰ
dixis. nec unum sane meritis erat.
Item anistes nec ne. cū ipse excessus ꝓpo
nat euidenter ostendis. Statuiqz arbitriū
q̄mlibꝰ mām inhumane ad penā pce
dē. ad ꝙm pene pcedē. tu magꝭ utilē
dā ⁊ pcedē. sic q. ⁊ aliq̄ in puniendo ꝛ
ferendo sit. Ite. ſyxt. ꝓp. ⁊ c. Testes non di
cant testimoniū. ñ de hys que presentia
Testes ꝓ q̄-cūqz scripturā sic nouerunt.
testimoniū nō ꝓbeant. sz ꝓsentes de hys
q̄ uidēt et nouēt unanē testimonium
dicant. nec dicant de alijs testimoniū
cāis ꝛ negociis. nisi de hys que sub eo
rum presentia acta esse nosceantur.
De hys ⁊ q̄ audierē si ad h̄ uocati sē
m canū cā testimoniū dicē possē. Vnde in
coll. vij. c. de testibꝰ legit. Si debitū scrip
tū sit. insertis ⁊ ꝓmo solutōis ꝓcē
a longambꝰ ꝓ testes. cē suscepubilē ad
udicem cā cē uolumꝰ dū ad h̄ ipm testē
assumantē. ꝓhibeant testimoniū ꝓ so
lutōe facienda. aut ꝓ memoria fē aliam
iam fē solutōis. ⁊ ꝓ cessione cī q̄ pecū
as accepit. h̄ aut testimonia manua. ⁊
ex ūisu ꝓhibita. aut ꝓp aliud ab eo
q̄ ap̄ adhuc ens audiuit aliquo di
cente se accepisse ab aliquo aurum
aut debē alicui nulla rōne censemus.
Simul aū necesse ē ut uideant qd̄ si
alius mo tpe ⁊ alius alio audit. duōbꝰ
testibꝰ tempoꝛ eoꝛ testimoniū ñ admittit.
Vñ leo. ꝓp. Non admittuntur ad testi
Nichilomin̄ q̄s monitum. quos ñ eodē
puniendi sit testes tempoꝛe negocio ad
q̄ ad alterā aliqd se fuisse asseruit.
sticant. nec eoꝛ uoces tanq̄ plium ad
mittit. qs repoꝛ quid duōbus simul
inesse ꝓhibuit. Ite ambꝛ. ī lib. de iudi
cio. Testes ex suo nich addicant ad seru
Quum ⁊ simplex testimoniū cum gestorum
series ꝛmanda ē plenius testis dū ad se

nem gestoꝛ aliqd ex suo addicat tes
timony fidem pfectō dānano decoloꝛat.
Sicut ē qd unū uidē addendum est.
Item felix. ꝓp. Absens p alterū nec acu
Absens ꝓ se nec accusari potest.
Alterū nec accusare. aut accusari ꝓpo
nit: nec affinis testis admittē ñ in ci
mine ꝛmuneꝛ ī q̄ illustris ꝓsona ī ꝓ
ꝓatoꝛē uertē ⁊ excipe potest. sna
ui sollēpnibꝰ tēpis. Ve in cod. de iu
ris lege ultīa. Ite pelagi ꝓp. sinduc
magistro militū. Reo absente libel
Nec ꝙs debet nobis lus accusatōis
Inadi. si in illo tpe ad finitesa
usari. illi. illuc ꝓsens fuit. offen
valide erant. sz qz adusario ab ini
tio. sente gesta q̄ nob recensuit: sua legi
mur. alia legesi recipiūt. Ide deco
raro pueritio. Testes ꝛpetur presbyto
sacramento: testimonium dicant.
Hominī ⁊ sb̄ timoꝛe dei. 2 uerā. 2 sāc
ture sinceritatē in h̄ q̄ negocio. 2 ser
uantes omnē ꝓfectus utilitatē cāe ipi
sius posse. facturis ēpiuari formidi
nē. ⁊ utile ꝓsentiā. 2 spectibꝰ metus. 3
uersis cāngliis. ꝓbitō ⁊ legalē sac
tatō. q̄ in rerū ūitate nouit ꝓfes
sione sue testificatōis apiant. ut pa
retactis oīb q̄ sēm legē ⁊ iusticiā
censenda sē cognoscant. ⁊ quemcūmē
legibꝰ et ūitatī cōmuni deus. Item
nicholaus ꝓp. unaro remoꝛ archiē.
Accusatoꝛ et accusatus simul debēt
Decretū ē sēm sacrā scripturā adesse.
Pru dominā ac sēm iustitiae tm̄ nē
et accusatorē ⁊ accusatū simul adē.
et una ꝓtem quāmcūqz ⁊ qualēcūqz
ꝓdita sit auctoritate sic ꝓs audiri. ut
alterī pars nullū ꝓiudiciū irrogetur.
Quod si deficeret in ꝓmo capitulo
ñ sint admittendi. ad sequnta ex al
tercationis. vij. 2 sumat in quo sic
statuit legit. Qui in ꝓmo capi
tulo deficit. ad cetera ñ admittit.
Placuit ut quotienscūqz clerici ab accu
satoꝛibꝰ multa crimina obiciunt.
et unū ex hys de quo ꝓus egerunt. p
bare ñ ualuerint: ad cetera iam non
admittant. Probat illo de auc
tōre archidiaconi 2 alij ī q̄ sic statu
tum ē. Q. falsa fratribus obiecit. usq
Hos qui ad exitum non ꝛmunicent.
Falsa capitula fratribꝰ obiecisse multa

Absens in nomine ad
uocatis ī malum
ipso in furore ecclie
sue ipsum quis ut
et quinis in ō est si
cum ī ni si ecclesiam
mittit ut. vij. q. ij. si
nacis. int. ij. q. ij. si
ordinis qui ē ecclie
nū. q. qui. fuit furiosus
si ñ furiosus dicit eum
in omnē ē animus tm
sanitate accipisse po
test ꝓ ut
ualis ꝓbet qui dicē. aut q
ualitate ecclesie ꝓbet
ecclesiā. ī mittit. ī ecclesiā
ecclesiā. ī ecclesiā
ecclesiā. ī ecclesiā
ecclesiā

fuerint plectuntur usq; ad exitū ī cōia
re sic magna synod' aīi 2lxxxiiii. nisi
digna satisfactōe prius penituerint.
Item felix pp iii. j. decretali epīs eccle.
Quicq̄d obiciat probare non ualet
decreto ad arguendū ī admittitur.
ī ppīa eam causē dumtaxat asse
rat accusatorē plone ī rem uoluerit.
Iudicio epōr culpabiles apparuint
ad arguend' de crīe ī admittant. ī pp
as cās asserē ī cām criminales uel eccle
siasticas uoluerit. Cum ergo q̄
falsa frēs obtinuīt usq; ad exitū cāe
acōione plibeant. ē illū q̄ ēpōr uidi
ao culpabiles fuerūt ad arguend' de
crīe admitti plibeat. a pmo qd i p
mo capitulo dictum est. tāq; falsorū
obiectorē ad subsequas pdē ī valēt.
Hy accusato uo accusationem ī
actuatorē ita: multor auctoritati
bz plibet. Vñ stephs pp. air. Accusan
ī prius se pgauerint: alios accare
Negāda ē accusatis licētia cī ī possit.
mmandi. pulsq; se crīmine q̄ pmittur
exuerint. q; ī ē credend' crīe alios. 2fessioni
or q̄ crīmib; ipliceant. ī se pbs pba
uerint innocētes. qm̄ periculosa ē ī debz
admitti rei adūsus quemcūq; pfessio.
Libro. l. x. c. i. pmo. Impator ualentini
nus ualens 7 gratian. Negāda ē accu
satis. ī suas suoz q; iniurias pclā
tur licētia crīminandi. i pari l' minō
ri crīmine. ī pī se crīmine q̄ pmittur
exuerint. tra ū. ut ipi interpone
rē eos 7 accusatōe pendente deponere
possint. Item ex decreto aduani pp. De eo
non ē credendū aī alios oz pfessiōr dē.
qui criminib; implicantur. nisi pba
uerint se pius innocētes. q; periculosa ē
et admitti ī debz rei adūs q̄cq; pfessio.
Hoc aut intelligendū ē impari l'
inferiori crīmine. Cum si de maiori
crīmine cum accusare uoluerit. ut
puta si accusatis de fornicatione. de
furto. de homicidio uel simonia. l'
alio quolibz huiusmodi crīmine
accusatorem suum impetere nolu
erit. hys auctoritatib; ī phibetur.
Aliquando crī criminalis quidā
preiudicat cuili. aliquando cuil'
criminali. Vnde in tertio libro. xxi.
. t. de ordine iudiciorum legitur.
Cuili questione intermissa lex fir

Quod utpote manus minori merito
to preferatur. Item libro. ix. lege. i.
Prius est ut tu respondeas crimini
bus cedis atq; uulnerum que tibi
ut grauiora ab aduersario tuo obii
cuntur. et tunc ex eorum causa iu
dex cognoscat. an tibi permittendū
sit eundem accusare. tamen et si pri
or inscriptionem deposuisti. Aliqua
do cuilis preiudicat cuili. aliquan
do criminalis criminali. sicut in xxv.
libro. t. de ordine cognitionis legit.
Sede libertate et libertate controuer
sia est. prius debet agi causa libertā.
tem. si crimen aliquod inferatur ei
qui ingenuus esse dicitur. liberalis
causa suo ordine ante debet agi. cog
nitionem suam presede prebente. quo
niam si delictum probatum fuerit an
te seruī necesse est. unum ut in libe
rum et ingenuum an ut in seruī
conditionē oporteat. Item. Quicun
cunq; se pro controuersia sta
tus. frustra postulat dari sibi po
testatem accusandi cum qui se suū
dominum esse fatetur. Causa uero liberali terminata si seruus pronunciatus fuerit: domi
num suum accusare non potest.
Cod. libro. ix. t. i. Si quis enim
ex familiaribus uel seruus cui
libet domus cuiuscunq; criminis
delatoris atq; accusatoris exercuerit:
existimationem eius cap̄ atq;
fortunas periturus. cuius fami
liaritatem inhibuerit. uel domino.
ante exhibitionem rei. uel domino.
ante examinationem iudicij. in ipsa expo
sitione criminum atq; accusatio
nis exordio ultore gladio feriat.
Vocem enim funestam interdi
oportet. potius quam audiri. Op
tatissimus autem crimen excipimus.
Similiter si liberti accusatores
manumissorum hereditatem ue esse
presumpserint: eodem quoq; se
ui supplicio tenebuntur. Inuen
ta penam ante prohibuit dila
tionis exordium.

Explicit. iii. Causa.

Si uero ante sententiam quis de crimine
quo accusatus est mortuus fuerit. ipse
quidem absolutus recedit. Si uero post
sententiam. ipse quidem mortuus est.
sententia autem in uiuo seruata. Si
quis autem ante sententiam mortuus
fuerit. et accusator eius ante sententiam
mortuus fuerit. ipse quidem absolutus
recedit. Si uero post sententiam. ipse
quidem mortuus est. sententia autem
in uiuo seruata. Si quis autem ante
sententiam mortuus fuerit. et accusator
eius ante sententiam mortuus fuerit.
ipse quidem absolutus recedit. Si uero
post sententiam. ipse quidem mortuus
est. sententia autem in uiuo seruata.
Si quis autem ante sententiam mortuus
fuerit. et accusator eius ante sententiam
mortuus fuerit. ipse quidem absolutus
recedit. Si uero post sententiam. ipse
quidem mortuus est. sententia autem
in uiuo seruata. Si quis autem ante
sententiam mortuus fuerit. et accusator
eius ante sententiam mortuus fuerit.
ipse quidem absolutus recedit. Si uero
post sententiam. ipse quidem mortuus
est. sententia autem in uiuo seruata.

Incipit .C. causa. q.v.

De excommunicatione

Quidam abbatissam episcopum accusare disponit adolescentem infra xxv. annos suę ętatis ad assertionem suę causę adducit prohibitus ab accusatione adolescentem accusare se reum facit. adolescens personam accusatoris gerit. Queritur. Dic statim ad iudicium clericorum iudicium. episcopus minime occurrit. a communione suspenditur. Tandem renuntiato iudicio accusator culpabilis in accusatione monstratur. demum ad assertionem ppriæ causę pervenitur.

Hic primum quęritur an excommunicatus ab aliquo accusare valeat.

Secundo an infra .xxv. annum. in criminali causa testari quis possit.

Tertio. utrum ab accusatione prohibitus personam infamantis possit assumere.

Quarto. an id ꝑ sit ęternaliter et tenet.

Quinto. an die continua ñ occurrens. a cōmunione sit removendus.

Sexto. si in episcoporum iudicio. accusatoris persona culpabilis inventa fuerit. an ad assertionem ppriæ causę de cetero sit admittenda.

De prima quęstione. sic statutum legitur. in concilio carthaginensi. vij. cui interfuit. faustinus romanæ ecclesię legatus. Ad accusandum non admittitur. qui in excommunicatione perseverat.

Definimus nec ad accusationem non admitti. qui postea quam excommunicatus fuerit. in ipsa adhuc excommunicatione constitutus. sive sit clericus sive laicus. accusare voluerit. Omnes etiam infamię maculis aspersi. i. histriones. aut turpitudinibus subiecte ꝓfessionis. hęretici et sive pagani. sive iudei. ab accusationem prohibet. Item nicola. ꝑp. Hęretici habentur qui schismate vel excommunicatione ab ecclesia sunt separati.

Quod autem hij qui iam facto fratre. et cum ministro ignaro de posito. vel excommunicato. vel anathematizato fuerant. Nullam adversus eum movere querelam dampnationem potuerunt. Ex prolato secunde universalis synodi cap. declaratur. cum dicitur. Si vero ecclesiasticum fuit crimen. quod ep̄us vel latum fuerit. nunc probari oportet accusantium personas. Ne primo quidem hereticas non licere accusationes et orthodoxos episcopos pro ecclesiasticis negocijs facere. Sed ne hos hereticos esse denegemus. audiri sequentia. hereticos autem nequimus dicimus. tam eos qui olim ab ecclesia projecti sunt. quam qui post hec a nobis anathematizati sunt. Porro si adhuc nec sic credit. audire quod subiciatur. Preter hos autem omnes. et eos qui fidem quidem sanam simulter simulant confiteri. salmaticos esse. et eos qui seorsum a communicantibus nobis episcopis collectis faciunt. Deinde vero. si quidam ab ecclesia super causis quibusdam reprehensi sunt et projecti. aut excommunicati. sive ex clero. sive ex laicali ordine. nec hyc licere accusare ꝑmittimus. antequam propria crimine exuantur primitus. Similiter autem et eos qui sub accusatione priorum existunt. non aꝰ esse acceptabiles in accusatione episcopi. aut aliorum clericorum. quam innoxios semetipsos illatorum sibi ostenderint criminum. Qđ aꝰ ꝑcipua regule huius imminet ꝓpositis ñ ignoratis.

Secunda autem et tertia ḡsto eodem concilio. uno eodemque capitulo terminatur. illud vero. huiusmodi est. Qui ab accusatione repelluntur aut ad annū .xxv. nō pervenerunt. testes esse non possūt.

Testes autem ad testimonium non admittendos esse censemus. q̄ nec ad accusationem admitti iussi sunt. vel etiam quos ꝑe accusator de domo sua ꝓduxerit ad testimonium autem utrū annos .xxv. etatis suę attigerint. non admittantur.

Quoniam

a

Item. In criminali causa produci
testis non potest. qui ante in eam rem
testimonium dixit. Sicut in .xxv.
l'. dig'. r. de testibus iuenitur.
Item .pp. eodem. Si testes omnes eius
dem honestatis & estimationis sint.
et negotij qualitas. ac iudicis mos.
cum his concurrere. sequenda sunt
omnia testimonia. Si uero ex his
quidam eor aliud dixerint. licet in
pari nro. credendum est. q. natura
negotij euenit. & qd mimicitie aut
gre suspitione careat. confirmabitq;
iudex motum animi sui ex argumen
tis. et testimonijs. & q rei aptiora.
et uerisimiliora esse uiderit.
Non enim ad multitudinem res
pici oportet. sz ad sinceram testio
nior fidem. & testimonia quibus
potius lux ueritatis adhibetur. Item.
In testib; fides. dignitas. mores. gra
uitas. examinanda est. & no testes: q
aduersus fidem siue testationis ua
llant: audiendi non sunt. Item.
testium fides diligenter examinan
da est. Itemq; in persona eor explo
randa erunt. In primis cuiusq; uitam
an honeste & inculpate uixe
rit. an uero notatus quis. & reprehensibilis.
an locuples uel egenus sit. ut inde
causa: quid facile admittat. uel an
inimicus sit et aduersus quem testi
monium ferat. Vel amicus et cui: p
quo testimonium det. Nam si cari
tate suspitione testimonium: uel ppter
personam a qua profertur. qd honesta
sit. uel ppter causam. q. neq; lucri
q; gratie neq; inimicitie causa sit.
admittendi sit. Item. Lege iulia de
ui cauetur. ne hac lege in reum testi
monium dicere liceret. qui se ab eo.
patrue ue eius liberauerit. qui ue
in puberes erit. quiq; iudicio pu
blico damnatus erit. qui ue in ui
alis custodia ue publica erit. qui
ue eorum in integrum restitutus n
erit. qui ue ad bestias ue depugna
re se locauerit. Qui ue palam que
stum fecit. fecit ue. qui ue ob testi
monium dicendum uel non dicendo
pecuniam acceptisse iudicatus uel
conuictus erit. Item. Lege iulia iudi

ciorum publicorum cauet ne mu
to denuntietur. ut testimonium di
cat. aduersus socerum uel generum.
uitricum. priguum. sobrinum. sobrina.
sobrino sobrina. ue natum. eosq; q
pro gradu sunt. Item ne liberi pri
liberor ue eius parentum uiri uxo
ris. Item. Patroni patrone. & ut ne
patroni patrone aduersus libertos
neq; libti aduersus patronum cogantur
testimonium dicere. Cum autem ex
cipiatur ne gener: aut socer cuius te
stimonium dicere cogatur. generi
appellatione. sponsum quoq; filie
mineri placet. Item socer sponse
patrem. Item. donec non desint ce
teri quibus uti possit. ut testes
fiant. Item. Si cui responso. non credē
dum est. cui alia plurimo ad credendam
ueritatē non est. Item. Quum testimo
nium dicere non cogantur. senes ual
tudinarij. militares. illi qui cū ma
gistratu rei publice cū abluunt. eisq;
uenire non licet. publicam q̄ ñ dicūt
testimonij mutū. Item. Is qui nō
deferendi testimonij cā abierit. Item.
Is qui ceteris predendi aduexit. sz
nec pupillis testimonium denum
ari potest. Item. In testimonij accu
sator excusare non debet cum q̄ pu
blico iudicio reus erit. aut qui mi
nor .xx. annis erit. Ob carmen fa
mosū damnatus intestabilis erit.
Item. Si res exigit. ñ tamen ppter
eā & magistratus sui presentia sint.
testimonij dicant. prior q̄q; testimo
nium dare debet in iudicio aduersus ñ.
Si autē ea ad duo rei sit. ubi alterum
testem. uel similem personam
admittere cogimur. sine cuiusquam
testimonio eius credendum non est.
Item. Testes quos accusator de co
mo produxerit. interrogari nō pla
cuit. Patroni quoq; in causa cu
patrocinium prestant testimon
ium non dicunt. Quod etiam in ce
teris officijs negotijs obseruandū
est. Item. Qui falso uel iniuste testimo
nia dixerunt. uel utrinq; parti prodi
derunt. a iudicibus coherceri
puniuntur. Item. Pater et filius
qui in potestate eius est. Item. Duo
fratres qui in eadem patria pote

stare sunt. testes utrique in eodem te
stamento uel eodem negocio pos
sunt fieri. quoniam nichil nocet.
ex una domo plures testes alieno
negocio adhiberi. Item. Ermo
froditus an ad testimonium ad
hiberi possit. qualitas sexus male
sexus ostenditur. Item. Et filius patri
neus parer filio. aut filius patri n
est. Item Nullus ydoneus testis m
re sua intelligitur. Item. Ad fide
rei geste faciendam. etiam non roga
tus testis intelligitur. Item. Ut
numerus testium non addatur.
etiam duo sufficient. Pluralis ni
elocutio duorum numero contenta
est. Item. In testibus considerandum
est. si simpliciter testimonium dicat.
utrum unum eundemque meditati
sermonem afferant. an ad ea que
interrogantur. ex tempore. utrisi
milia respondeant. Item. Que
cunque publicis monumentis cumu
cumque rationibus deprehenditur. aliasi
numeris testium. alias dignitate.
et auctoritas. alias uetus consen
sus fama confirmat. uel de qua que
unque fidem. Non ergo ad unam p
bationis speciem. cognitionem suam
uidex alligare debet. sed ex sententia
animi sui estimare. quod aut credat.
aut parum sibi probatum oppone.
Item. Alia est auctoritas presentium
testium. alia testimoniorum q
retentari solent. Item. cod. l. uti. ti.
de testibus. Soli testes ad probatione
mixenuntius. non sufficiunt. ni in
struentis et argumentis adiuuent.
Item Etiam in re uili domestica te
stimonij fides improbatur. Item.
Solam relationem prolatam. nec a
lijs legitimis. Ammicule causam ap
probatam nullius esse momenti cer
tum est. Item Eos testes ad ueritate
adiuuandam adhiberi oportet. qui
omni genere et potissimum fidem reli
gioni iudiciarie debitam possunt p
ponere. Item. Parentes et liberi in
uicem aduersus se nec uolentes. ad
testimonium admittendi sunt. Ite
Qui intendit. sic intentionem proprias
debet afferre probationes. non petere
aduersarium. cogi ad exhibitionem eo

rum: per quos sibi negocium fiat.
Item. Servus nequit pro domino. nequ
aduersus dominum. sed pro eo suo
interrogari possunt. Item. Iuris
uinculo religione testes prohibeam
phibeant testimonium ferre. et honestioribus potius fides testib
habeatur. Unus uero testimonium
nemo iudicum in quacunque causa fa
cile patitur admitti. imo unius te
stis responsio ofo non audiatur. et si
preclare curie honore prefulgeat. Ite
Omnibus in re pia dicendi testimonia fa
cultatem iura submouentur. Item.
Liberi testes ad causas postulantur a
lienas. si seruj et participes criminis ne
dicantur. et fides ab hijs nequeat postulari.
Ueniis ad iudicium per accusatores
aut ab hijs. p quos fieri postulan
simplis competentes ministrentur.
etiam si in pecuniaria causa ab alte
utra parte testes sint producendi. Ite.
Liberti aduersus patronos sponte pro
cedere non audeant. et nec quam quid
in iudicio uenire agantur. Ite. Si
quis testibus usus fuit. id q testes adhi
sus eum in alia lite pdicant. non li
cebit et eoz psonas exequi. nisi ostendat minucias inter se et illos. p ca
usas fuisse ex quibus testes repelli le
ges papiane. non admenda et sal
licentia ex ipsis depositionibus testimo
nium eoz arguere. Et si liquidis p
bationibus uel datione l. promissione pe
cuniarij aut corrector. ee ostendit. ea ma
allegatione negari et seruari oportet.
Sed obstat illud ff. de testi. q nec pue. xxv.
dies ab omni huius nocens plene. Et
miracula diuina sit admiranda. non in
exemplum humane actionis imitanda.
De quarta uio questione fabian pp ait
struit dicens. Accusator testis iudex
Nullus unq. aliqs simul ee n potest.
Estimat accusator simul ee et uicer.
testis. qm in oi iudicio. uij. psonas
sanp necesse ee. ee. iudices electos et ac
cusatores egregios. defensores idoneos.
atq testes legitimos. Iudices ei debet
ui equitate. testes ueritate. accusato
res inuenire. ad amplificandam causam.
Defensores ex humanitate ad minuendam
eam. Item damasus papa. Quilibet i
ei duas personas gerere n ualet.

a alijs testes q est ee. p ee. e firmatus consilio interim q dicatur ei possint inuenire testes. ei
eos si uerum uelle ei placuerit corrumpere ut ee. e series ee. et pbe. e eos
aut per socios fuisse malo ingenio cpti ut ee. e. et ueritate si ee. ei e. qui no admittantur ne
ab postpublicationem q emerit. Sub oratio si sub omni tollunt testes inuenire non
queant. Item si testes adulari uolunt plane. et alio tpe ergo inquam testes ad plenu
et eo tpe. in quem eam cet q aliquo pmittitur impugnari. no pmittent testes
ui. et. testes. et pp. uti. no. di. ut eam. ei in eorum testium postea confirmatio ut ora. q. m. q.
tes qui eam. i post litem q. no. tulit. uterq. ei ne. q. ma. igorauit. et quo die. tes
o. eo. sagrimen. ul. no fuit. nisi. e. admissa. in illa. re. et ne. e. qua. igorauit. et quo die. tes
tes uellent testari si quis sit quo die uellent testari si quis sit quo die. uelit. quis pro
bare. ei publicationem. no. prestitum. q illo. tpe. no fuit. ulla. nec. ulli post publicationem
admitte. q. pte. ei. q. pot. ouica. ma. ei. um. ei. ostendat. eos. ee. fides. sibi. item. in. testem. inui
a. pot post publicationem ut. ee. et. ne. nisi. e. aut. uelint. si. q. is. ei. ei. ei

III CH

Nullus introducatur personaliter ad causam. sed accusatores et accusati equa audiantur ratione. uixta qd ordo exigit. Accusatores ueru iudices non idem sunt. Si per se accusatores. p se iudices. p se testes. p se accusatus unusquisq; in suo ordine. Inscriptio semper fiat. ut rationem calumpniatoris recipiat. qua ante inscriptionē nemo debz iudicari. dampnari. cum secundū leges hec eadem remaneant. Cod. l. ix. tit. de accusationibz et inscriptionibz. Aliquando enim sine inscriptione accusatio fieri potest. Ea n. que p officiales plidibz nuntiantur. et extra solēpnia accusationū posse prendi. nec dubium non est. Item. Si maritus uxorem hoc est. infra. lx. dies malos adulterum uxoris sue accusare noluit quam ex suspitione sola ream facere valet. non committitur nouelle inscriptionis. Item. Bachi animalis accusatio non solum cum inscriptionibz sed sine ea obseruatione ꝓponitur.

Item. Si quis se minorem ab aliquo passum putauerit. et querelam deferre noluit. non ad stationarios deducatur. sed presidalem adeat potestatem. aut libellos offerens. aut querelas suas apud acta deponens. In alijs autē criminalibz causis dignum est. ut inscriptiones ꝓponantur. que magnitudinē ordinet criminis. tempusq; deliget ut aduersus patrem digna legum uenire possit auctoritas. Inscriptio semp fiat ut rationem calumpniatoris recipiat.

Quia ante inscriptionē nemo debet iudicari. dampnari. cum et seculi lege hec eadem remaneant. De domo etiam iudicis accusator uel testis produci non debet. nec in causam suspitionis trahi debet. Unde nicholaus papa.

Suspitionis iudex crimen iudex de cui domo. l'accusator uel testis ꝓducitur.

Contra unum etiam clericum. communi ne uocande leges producit accusator de imperialibz edictis. cui imperari p ad falsum testimonium dicendū adhibetur. Sunt suspecti iudices. et lupi custodes.

De quinta uero questione i. uel l'argentum. uide si inuenitur diffinitum.

Non est a cognitione suspendendus. qui dilationem ad eam ꝓcurare tempserit.

Quisquis quoq; accusat ad ꝓmotes p nuncie ipius eam deferat accusator. Nec a communione suspendat cui crimen intenditur. ut ad eam suam dicendā et lectorū iudiciū die statuta. huius cause minime occurrent. hoc est infra spatiū mensis. ex ea die qua eū iudex accepisse aduertit. Qd si aliquas ueras necessitates eas probauit. quibz occurrere non potuisse manifestum sit fue cause dicende. uel alterum mensem intregū habeat facultatem. Verūtamen tam diu post mensem. sed in non communicet donec purgetur. Si aut ad unum ex eis occurrere noluit. ut l'ibi eam crimen. ipse in se dampnationis sue diem dixisse iudicetur. Tempe sane quo non cogatur. nec in sua ecclia l'parrochia cogatur. Accusator aut eius si missus. dicbz eas dicende defuit. subtrahens se a cognitione non separetur. Si uo aliqn defuit subtrahens se testimonio in cognitione ejd. remouetur a cognitione accusator. ita tn. ut nec ꝓ admissa facultas eā pagende. si se ad diem statutū noluisse. si n potuisse occurrere probauit.

Q VI

Certa uero questio ex eod capitulo emanat. in quo sequitur. In causis ꝓprio dumtaxat negotio ad arguendum admittitur. qui in episcopi accusatione culpabilis inuenitur.

Illud uero placuit. ut eā agere experiri. in ejd̄ iudicio. si fuit accusatoris psona dāpnabilis. de eod ad arguend̄ n ad mittatur. nisi ꝓpas eas non tn ecclasticas l'criminales asserere uoluerit. Inde ex actl'cartaginē. vij. Propriam eam agere valet qui accusare non licet.

Omnibz quibz accusatio denegatur. in eis ꝓprijs accusandi licentia non est negāda. Inde felix epc omnibz epis. In accusatōe ejd̄ deficiens cuiuscer que actu tamen experiri potuit.

Si uero accusatorū psone in iudicio ejd̄em culpabiles apparuerint ad arguendum non admittantur. nisi ꝓpuas causas asserere non tamen criminales uel ecclasticas noluerint. Item. Adrianus papa. Quod si accusatorum persone in iudicio ejd̄em et c. Ut supra eisdem uerbis idem dixit.

Explicit quarta causa.

Incipit quinta causa.

Quinquā ep̄i cartula accusa
tionis occulte conscribit. tan
dem accusator pedit̄ publi
cum. ep̄m sem̄el lītis vocatus.
nō sue diei statuta adesse non
valens: p̄ procuratorē iudicia se
p̄sentauit. absq; simoniali
audientia: dēpnat̄. Demū:
iudicio p̄ appellationē nro
nato: de accusatoris inimicia
q: ep̄s p̄tēdit. Tandē in plenō
ceteror accusator. Primo que
ritur q̄ pena sit ferenda: qui
famosum libellū clanculo
scribens vel fieri negligit que
lātis mandauit. Secundo.
quotiens sit vocandus ad
cām. antequam sententia
dampnationis excipiat.
Tertio: an per procuratorē
causam suam agere vale
at. qui per scripm ad diem
cause sue adesse non potest.
Quarto: an absq; synoda
li audientia sit dampnandus.
Quinto: an iō aliquis sit habendus
minuendus quia crīm alteri indicat.
Sexto: qua pena sit plectendus.
qui quod imputat: probare nō valet.

In p̄ma quēstione adnotandum p̄p̄
scribit dicens. Flagellat̄ q̄ scripta in
alteri famam probare neglexerit.
Qui in alterius famā publice scrip
turam: aut verba contumeliosa ali
cuius: et repulsi scriptām nō placuerit.
flagelletur. Et qui cum prius inue
nerit rumpat. sin autē auctoris sē
cām incurrere. Item. ggg. De eodem.
Quidam malignū spūs zelo repletus
fr̄es cathorū notariū ac responsalem
nēm nocturno silentio in aumarīo lo
co celebrationē p̄sentiū in ei crimine
loquentē: audiuit et asserebat. eundem
de facienda pace cellide maledicentē.
Qui si non exterius neq; publice offen
sus fuit: quisquis ille sit qui hī agere p̄
sumpserit. l' ad sensū tante iniquita
tis consilio p̄buit. ex dei et dñi nostri
ihu x̄i spūs diffinitiua: ut sēi et corpis
pericul̄ō at sanguinis p̄suasus fu.
Si vero da latere et qm̄ nescit veni

ad disciplinā non valet. si tamen ma
li ausus p̄hibitus corp̄i et sanguinē
dñi pape p̄sumat. anathema ultione
p̄cussat̄. ut fallax ac pestifer: a sē et
corpe sit diuisus. Si aū in eod̄ animo
ignitus publice potuit doc̄e q̄ dixerit.
l' certe faciat se non posse q̄ semp̄ sit ostē
dere. errorē suū fuisse apte atestatus. dū
ei corpis ac sanguinis p̄ticipatē ñ sit
p̄suasus nec p̄ a sē et eē corpe alienus
existat. Item ex gelasio decretorum. Qua
dragenē q̄ famosos libellos in eccl̄a
iḡ qui mouere futuros componunt.
Libellos famosos in eccl̄a ponere ana
thematizent̄. Cod. l. ix. t. de famosis li
bellis. impios ualentiniani et valens.
Si quis famosū libellū. siue domi siue
in publico. siue quocūq; loco ignarus
reperit. aut corripuit. protinus q̄ ad
mouet. aut nulli fatear̄ meminī. Si uo
ñ statim cod̄ cartulas ul' corrupit ul'
igne consumpserit. si cum earum dolose
manifestatur. sciat se q̄ actoris simul
modi delicti capitali sue subiugandū.
Quimodi aū libellus alterius opinionē
ñ lādit. Cod. l. ix. t. de famosis libellis.
Vocatus aū ei qui ipetitur. ñ semel sed
bis et tertio. p̄ congruū spatiū tēporibi
lib; scriptus fieri deb;. Vñ. damas. pp̄.
scribit dicens. Vocatus ad synodū et
qui umquam scriptū et p̄ spatium
Vocatus ad synodū iuxta hanc congruū
spatiū decreta canonica ei qui imper
tionabilib; scriptus fieri deb; p̄ spa
tiū congruū atq; canonicū. q̄ si canonice
vocatus fuer. suo tp̄e et canonica ordi
natōe licet venerit ad quemū ecclīe
necessitate ñ sponte voluit nullatenus
suis respondebit insidiatoribus. Item
silvester pp̄. Quib; tēpe spatiū tem
pus decreto vocetur ad causam.
Pensem̄ ut in primis patenter noctes.
et p. vij. dies expectentur. nulli ecclīa
te ut videā licentia. Hinc ito exper
tato tam adunē dies. vij. interdicta li
centia eccl̄am intrandi et diuina
officia audiendi. Post uero adiciantur
duo dies quib; a pace et oratione sē
ecclīe suspensi. Deinde uero iterū alii
duob; diebus sub eadem expectatione
deportentur. Quib; una die sup addi
ta. si expectatōe ictum ñ desperata.
nus mox anathema gladio feriat.

Quia de manifesto ñ p̄ sit ignota ad disciplinam. et correctem potuit. si ñ
ne reus hinc accusatorem posse remoueri quia cum nō p̄ motu
te ul' qd inimi est qui a
ei subtractus est. vi. q. i.
qui animen si forte et
iniuriarum sui obtrectat
si certe hī iste sermonis
nō sōl. et per satisfactionē ñ u
onum summ. et minus
rem ri admittatur ad
accusatōem ut sic dicat
ut accusatio ei ita ut
actor nō plus puniat
et calumpnia. et sic ei
hic spūs q. magis ei
nimosus admittatur ad
accusatōem ñ no p̄cep
tum ul' gloriosa sum
ans error em. g. di. vij.
consulendo. g. ñ. q. ij. et
nessionem capitali fine
Si vero animen cōsp
tum ul' nō ut. g. pri
mo. g. obtentum. sine
cessatio sit ecclīa ad
ri nō obligatus penitus
ne ñ sufficit. si ut per tempo
rose sit certus ut. g. ca
nō. qm̄. ut consentiens
tum res ecclīe. et. l. cessante illato ob̄
ponit. et ut q. p̄ponen
ne ater et ei inimicum
et si ñ sit ecclīa penit
ut. g. primo. et. p̄ponen
tum. p̄ ut ecclīa penit
ne ut et. et. ecclīe. ut
cum ecclīis mis. et. g.
ecclīe. nō mutatis.

Quia

tē damas. pp. Nulli accusato pre
clatū ē ad sedē aplicā sēpta fuerint.
Huc accusatōes frūn p scripta fuerint
absq; legitō accusatore. Od dnūs ceps
in orbe terraꝝ fi aplica auctoritate p
hibem. 7 qđ nup frūn ē absq; ulla re
tardatōe corrigere curauī. nec unqm
pri pscripta coꝝ q accusant. cās discu
tē. q. p qrlanuū instructionē nocan
canonice ad synodū uenirent. 7 psens
p psonē agnoscat uenire. 7 intelligat
q ei obiciūtur. Legef n seli accusatore
psentes exiguūt. 7 ñ p sēpta absentef.
Vñ canonica patrū statuta ñ semel si
sepissime clamant. nec accusatōef nec
testimoniū ullū p scripta posse pfre.
nec de alys negotijs quicq; testimoniū
dicauī. ñ de hijs q sub coꝝ psentia a
cta ee nosciūtur. Simulq 7 q accusare
alū elegit. psens p se 7 ñ p alū accuset.
inscriptione uidebit pmissa. Nec nn
qua ullus iudex añq legitimos accu
satores hr psentes. locūq defendendi
acceperit. ad abluendū crimina. Ca
randū q; ē ne ita cuiq; surripiat. si
cuiq; cui oē qđ ñ licuit. Te felix pp.
anathematis oib; orientalib; qis. Vi
aut timore electi. aut suis rebus
expoliati. ad synodum ñ uocentur.
Si primatef qđq accusatores cū eis
spatiare familiare minime pmit
tunt. ee pro legitimo eos ad synodum
canonice ante uocatam ñ missa an
gusta tempa canonice pmittunt. 7 nō
pmittq. eis p scripta significent quid
eis opponunt. ut ad responsionē pa
ratiores adueniant. Nam si aut ui aut timo
re electi. aut a suis rebus expoliati fue
rint. nec canonice ad synodū uocari
possunt. ñ respondē etiaī debent. añ
qm canonice retinuerint. 7 eis sua oīa
legaliter reddant. Hijs auctoritatib;
apparet q. ñ quis canonice uocatus
fuit. 7 si aliq occasione ad synodū
uenire. suis nullatenꝰ cogitur respō
dere insidiatoribus. Canonica aūt uo
catio ē. qm seruato dieī mēsurato. se
cundū auctoritatē hr scriptū. eāē sue
ritus adesse iubet. qđ qđ ei obiciat. aut
roborare fideliter pp significeri oportet.
Quod aūt p procuratorē suū eam
agere ualeat. qm ipedimus eāē sue
adesse ñ ualet. auctoritate romane
synodi q tpr adriani pp celebrata ē.
plenius uidet. in q sic statutū legit. P se
aut p egāl suū aut alium q legatū mittat
cui gen necessitas denuit. ad synodū q.
p se legatū ad synodū mittat. gen nece
ssitas excusationis speret. cui eam rex simil pmit.
dit. ñ ad eam suā diecesī electoꝝ iudicij di
spositio simul uocare minime ualeret. Ne
ñ alterna pcupatio necessitas. ita spem
ñ duoꝝ ul trium insuū. Leo aplicus pur ea dicta
uit. Cod. l. xc. ti. de accusatōibus siquoꝝ ip
pator alegādo. Rom capitalia eminui absentia. 7
p pretoꝝ defectu legef publicoꝝ iudicioꝝ
pmittit. Nec q. eāē si ipedit 7 sue eāē
adeē ñ ualet legatū p se ulterius ad synodū ad
mittē. Sz legatus ille ñ ad eam agenda sz ad
necessitatē synodo exponenda mittē. q ipedit
eāē synodo psentia sua erubuit ñ ualuit.
Eam aūt maxime criminale nulli ñ p se age
re licet. Vñ ide adam pp ait. Criminali accusatus
accusatē per se experiatur.
Criminalibus eīs nec accusatoꝝ. nisi p se
aliquem accusare potest. nec accusatus
per aliam personam se defendere permit
tur. Item anacletus papa. In om
nibus causis preterquam in criminā
libus eīs. epi 7 sacerdotes pro se ad
uocatum habeant.
Quia epe nullius sacerdotes ad solam
laudē dei uocē q; opm actionē assi
stunt. debz musquisq; coꝝ tam p
ecclesiis q. 7 p suis actionib; exceptō
publico iudicio crimine hr admo
dū. ñ male famē spū. sz uoce oppi
nionis 7 laudabilē actus inuentū. ne dū hu
mana lex aucrit. etiā pmia pdam.
Quod absq; synodali audientia ñ
debent dampnari. auctoritate julij
pp plenius. qui ait. Sili in legitima sy
nodo epe uidicari uel audiri non debz.
Nullus epe nisi in legitima synodo 7
sue epe aplice auctoritate uocatus.
sup quibusdam criminationib; pulsari
audiatur nl iudicetur. nl dampne
tur. Si aliq p plumptuū fuit a qui
busdam inuanū deducatur q. eccliar.
nec nre ecclastica statuta ullo modo
reprimatur. Item zepherinus urbis
rome epe. Episcopus accusatus a xij.
audiat. si uero eāē ad aplicā sedē
duodecim iudices quibuscuq referantur.
Epe accusatus. si necesse fuit eligat.
a quibz ei eā iudicet. nec pus audiat.

aut excōicet. l' iudicet. qñ ipi p se di
ganant. 7 regulariē uocat ad suoꝝ
primo quenī eqꝝ p eos ei eccīa uiste an
dietur. 7 rōnabiliē discernat. finis ñ
ei eāe ad sēde aplicā deferat. ut ibdē
dēminet. nec aī finiat. q. ei auctoritā
te fulciat. Quod uero ablq; synoda
li audientia epe dāpnari phibet. sine
p̄iudicio romane sedis intelligi oport.
q̄ sua auctoritate quoslq; ualet dāpna
re. l' dāpnatos absoluic. Vñ gelasius pp.
ipi sē canones 7 c. mē dā. Snīa excōica
tōis nonat 7 c. Item adrian pp. Salua
romane eccīe in omnib; p̄mentu: manī
festū est. qd illa q̄ sē p una q̄nq; p̄uin
ciam. uīsus puncte synod dispenset.
sic in nicena sstat dēnī esse concilio.
Qū aū accusatus ad aliū uenit: q̄
quid sidentiū sultatōib; agit. aut
ab accusantiū parte ponit. ñ ate
siotis uocib; sz minissima uerboꝝ te
latōe pferatur. Vñ: in rell' aclio. xx.
In aquisgrāe caulay attemptosi locum ñ
Non loco bñdictōis alidentes dñi habēt.
sacerdotes nullus debz aut ī discretis
uocib; pstrepe. aut quibzlibet tumul
tib; pariant. nullis 7 uanis fabul'
uel risib; agi. 7 qd est deinis obstina
tis discptatōib; tumultuosas uoces
effunde. Si quis p̄r aut aplis aut. pu
tet se religiosū ee. ñ refrenans linguā
suā. sz seducens cor suū. huī uana est
religio. Cuīus p̄r suū iustitia pdit. q̄n
silentia iudicij obstrepentiū turbo cō
fundit: dicente pphā. Erit aule iusti
cie silentiū. Debz g̃ quicquid aut cō
sidentiū sultatōib; agitur. aut ab ac
cusantiū parte ponit. sic minissima ui
boꝝ relatōe proferri. ut nec mentiosis
uocib; sens audientiū turbent. nec iu
dicij rigoꝝ de tumultu eneruent.
Quicūq; g̃ in quentu aliq; hec que p̄
missa sunt uiolauerit credideritue cōtē
pserit maledicta aut tumultu. aut contu
melijs. l' risib; aliū p̄turbauit. uix
ta dnīne edictū. q̄ p̄cepit. eice derisorē.
et exibit cū eo iurgium. et oī dedecore de
sessione absistatus: a sinu ecīe separab.
Si cui dieti excōicatōis sniam ferat.
Nunc aū q̄rit. an sit aliq̄s malitiosus
iudicand. q̄ cū alio iudicat. Dēb; scri
bis aug. ita dicēs. Magis notet q̄ crīm
celat: q̄m qui amicabiliē iudicat.

Non uos iudicetis maliuolos q̄n crīm
aliq̄s iudicatis. Magis q̄ppe nocentes
eius ñ iudicando crīm. q. si tres uices q̄l
iudicando corrigē poteris. tacendo perire
p̄mittis. Si ut ei nullus ulti' hr ī corpe.
qd uelut occultum: ē tamen scriptū. nōne
crudeliē a te silet. 7 iuidiē iudicamus.
Quamuis ergo p̄ut debet manifestare. ne
dēnus putet esse in corde. Idē ad uicē
uū donatistā 7 rogatistā Non q̄ parcat
ēamicis: nec q̄ uerbera mimicis.
Non ois q̄ parcit amicē est: nec ois q̄ ubē
rat mimicē. Melioza uulnā amī
ci. q̄. uoluntaria oscula mimici. Melī
ē cū seuitate diligē. q̄. cū lenitate decipe.
Vnde ecclesiarum p̄ncipes. ut ecclesiarum pa
cis frangat. aut in ruinā seducat. acq
esse. 7 q̄ sit eccīe lugat. 7 q̄ lenitatē
certat. ambob molest ambos amat.
Quis nos potest amplius amare q̄. deus:
et cū nos ñ solū doce suadet uerū ē
salubriē cōtra ñ cessat. sōnit leuib;
q̄b; solat. sepe q̄ mordacissimū medi
camētū tribulatōis aduingit. Exemplo
fame p̄triarchaī. 7 pios 7 religiosos ꝑlm
numeē pene gūoꝝ agitat. Nō au
fert ab aplō stimulū carnis: cui to
gatus: ut ūtuē in infirmitate pficiat. 7 infin. Louis aliq̄ fuē aūendis
pecoꝝ ꝓbulū spangē. 7 pastoē ali
q̄n flagello ad gregē pecora errātia
reuocare. Item ambrosi. Nō odio ha
beē. sz diligē. q̄ castigat 7 corripit.
Non obstat semp p̄ filiū. sz aliq̄n cast
gat. q̄ nō castigat q̄ diligit. nō curat e
um pecat exterit. sz n: amoꝝ plagis
suas q̄ dulcoꝝ sē ē amarissime infe
rūt. Dulcoꝝ ē religiosa castigatio: q̄
blanda remissio. Vnde aut ꝓpha. Dulcoꝝ
sē ubi amici. q̄. uoluntaria oscula mimici.
Ex hys ubiq; colligit qd magē ꝑtu
ter uulnerari fine. q̄ cum accusando l' iu
dicando plectit. q̄. qui celando fouet ni
cit. Cuidā aū ꝑ stanere uidet. dū a
lioꝝ crīmina sponte ꝑsentiri ī cpōz
accusatōe recipi phibet dicens. Non
admittantur ad accusationem ali
qui oīum crīmina sponte ꝑsentes.
aut ut fide catholica aut mimicitia
suspecti sē. ad uulsatōem qōz ñ admit
tant: nec illi q̄ aliozum crīmina sponte ꝑ
cent. 7 nō: replicāda ē sollicitudo uitaꝝ:

q̄ sponte plata illoꝝ nox hꝫ̄ ñ p̄. hanc
duisis cruciatꝫ clarebus sunt religios
exemplo exigē debꝫ. ut dū penis corpa
subiciant̄: q̄ gesta sūt fideliter z̄ uiuaciter exq̄
rant. Item ex pueris. De eodem. ~
Qui ambulat fraudulenter: revelat ar
cana. q̄ aūt fidelis ē. celat aīa mussitā
tia. Que videt oculus ne proferas in
uulgus atq. ne pōa emendare ñ possis. ē de
honestandis amicū tuū. Sed aliud
ē ex carnare aliqm̄ crimina deferre. ut q̄s
secreta āmonitōe corrigē ñ possim̄. cō
uictos iudicis sūa corrupisse atq. ali
ud insidiando falsa obiecisse. l'insultā
do: uera facile exprobrare. Illud aūt ca
uendum. hꝫ uo ipiecaris ē offensū. Vnde i
celsē pōbus dr̄. Vera ipiorū insidia
tur sanguini. os iustoꝝ liberabit eos
et ultra. Q̄ qđ nouit loquit̄. unde ex
iusticie ē. q̄ aūt mūt̄: celsus ē fraudule
tus. Item. habū uirum sanctū erubescē
tem. Q̄ aūt ē celsus repentin̄: exannat
lingua iudicij. Item. Q̄ custodit os suū:
custodit aīam suā. Q̄ ā mō̄ideratē ē
ad loq̄ndū: sentiet mala. Verbū men
dax usq̄ detestabile. impi aūt confundit
et confundet. Item. aug. i psalmo xxxvij.
Si alicui humana infirmitate pdes
se uidet aliq̄ peccm̄ mouere. insurgunt
lingue iniquissime mimicoꝝ. ē suis
insultādi: videt ipi. unde doleat pi.
Quia aūt qđ inuitus placere ñ ualet:
puniendē ē. Vñ: iudicium ap̄. Puniat q̄
omis q̄ alios falsa inuitat.
falsa inuitat: puniatur. z p falsitate
fertur infamia. Item ggr̄. De eodem.
Qui calupniā illatā ñ probat: pena debꝫ i
currere. q̄. si plusq̄. reus nec̄ sustinet.
De magistro. Qua pena feriatur. q̄
Omia uxta patrū crimē illatū ñ probat.
sūmas canonicas. q̄ calupniā illatā ñ p
bat: pena debꝫ incurrere. nec p hoc q̄ subdi
aconus crimē diacono probare ñ potuit:
q̄n impōnem manꝰ quā citius possit
ñ habuit. ñ sacerdotio. si officio caruit. z
tamq̄. reuera infamis meruit uideꝫ
castigari. Nam aut ē utilis ecclie uel
laico crimē q̄libet approbare ñ ē mirū.
q. obiectū dū probare ñ sufficit. si corpui
infamie q̄. admodū laicē ex uerisimi
litudine subiugat. Qđ n̄ cōtra subdiaco
no gradū amittere. hꝫ sunt subdiacono.
fame plenitudine carnisse. Cod. l. i. tꝫ.

de epis z clicis. Imp̄ theodos. Dū cā
uarū q̄stionū relationū dicant. ma tamē
ut falsa non simulent. Ceū uero clici q̄
cuiusq̄ gradū l'ordinē sequent̄. si ad relatio
nū dicendū pueni fuerint: priusq̄ leges
pupugerint audiant̄. salua ñ sit indignatio
ni falsi actio. si forte plus q̄ suo nōie su
prosus loci relationū dicē: cuiq̄ aliq̄. cui
uale uidet̄ sūpserint. Multomagis z ne
pena sit digna quib; ē primū honoris p
uisionē nam delatū ē. si occulto mentiri
tur in crimine. Cod. li. ix. in coll'. ix.
Q uū diaconi si falsū relationū dixe
rint. liquid in re pecuniaria domino
ministrio dum taxat. p. xij. annos sepa
ri monasterio tradantur. Sin criminali.
clicat honore nudati. legitimis penis
subiciant̄. Ceū clici sine delectu cāe le
gitime cohercant̄. Idem ianuario epō.
Ad inuitandos ad ministerium ñ ac
cedant: q̄ crimen illatum ñ probant.
Epiphanū pbrm: quoddā sacerdotum
uitis criminaliter accusatū ē. nos cū
ctis uidimus dissentientes: nulq̄ ī eo
obiectoꝝ reperiemus. ut ad locū suū ui
deatur absoluimus. Crimen ergo ei
auctorem uoluimus reperiri. z
ñ qui eundem transmisit epistolā pa
ratus fuit: hꝫ q. obiecerit canonicis ac
q; districtissimis pbaconibz edocere:
nullatenus ad sancte communionis
ministerium accedit. Item adriam̄ pp̄.
Qua pena sit feriendus delator.
Delatori aut lingua capule
tur. aut cuneo capite ampuitur.
Delatores autem sunt: qui in iu
dicio p̄oducit. alios. Item ex. vij. sy
nodo. Infames sacerdotes ñ accusent.
Si quis falsum dixerit. uel psonam
innocentis falso crimine maculauc
rit: uxta sacerdotis arbitrium diu
turna penitentia expurgetur. Item ex
concilio agathensi. De eodem. ~
Si quis secularium p calumpniam:
secām. uel clericum fingere p̄sūpse
rit. z conuictus fuerit: ab ecclie lumini
bz et catholicoꝝ communione
nisi digne penituerit: cohercetur. ~

Incipit sexta causa post quintam.

q̄ est ex diuisa accusatōe simoniacoꝝ.

Incipit Sexta Causa.

fornicatores et infamia notam q̄ da religiosum ep̄m de symonia accusare nituntur. Reus alterum puncte archiep̄i iudicii expetit. Tandē in plenē defiat accusator. Reus cogitur ad sue innocentie allegationē. Primo: queritur an crimine urgente infamia notam? ad huiusmodi accusationem sit admittendi. Secundo: si ep̄e in eos accusationē uerē noluit: an simplici assertioni sue: sit fides adhibenda. Tertio: si liceat ē ex pecē iudicii archiep̄i alteri⁹ puncie. Quarto: cui⁹ iudicii sibi sit expetendū. si citra finiam suam ep̄os sue puncie dioc̄esi cogatur corrigi. Quinto: cum plenē defiat accusator: an reus sit cogendus ad probationem sue innocentie.

Quod autē crimine urgente: alios accusare non possint: anacletus pp̄ re stituit. A criminosis sacerdos accu

Si sacerdos sū ei sare non permittē. mine eligi prohibē. nullatenū a crimi nosis accusari aut alūpniari permit tit. nec ab alijs q̄. ab hijs q̄ sūt crimi ne sūt. et decōe uxorē sacerdotes ordina ri possunt. et tales p oīa mundi iuniores. qualem eligi sacerdotes iubent. Ite adrianus. pp̄. Infames et q̄ culpis exi gentibz ad sacerdotium promoueri n possunt: sacerdotes non accusent.

Omnes uero infames esse dicimus. quos legesq̄ sēi infames appellant: et oēs q̄ cul pis exigentibz ad sacerdotū n possūt promoueri. indignū ē nimirū ut illi eos accusēt: qui esse n possunt qđ upi sūt. Q̄n sicut maiores a minoribz n iudicantē: ita nec criminari possunt. Ite fabian⁹ pp̄ Infames sunt: qui regnum dei con tra illis qui illa pecā sequi non valent. pp̄ēt. de quibus apostolus ait.

Quoniā q̄ talia agunt: regnū dei n. con. valde cauendi sūt. et ad emendationē sui si uoluntarie noluerint cōpellendi. q̄ infamie maculis sūt aspersi. et in ba ratrū dilabunt. n̄ ei⁹ sacerdotali auc toritate subueniri fuit. Similit et illi de quibz ip̄e ait. Cum huiusmodi n obsum sumie q̄ infamia sunt notati. n̄ q̄ sacerdotali auctoritate sanentur. et in grauio scē matris ecclē redintegrent. q̄ q̄ ecclē nos sūt nobiscū cōitare n possūt.

Idem. Ante satisfactionē excōicati ad Omnes illi accusationē n admittant. sūt ab accusatiōe repellendi: quos apls memorat dicens. Cū hijs nec cibū su mere et aīn salutationē ecclē n sunt susti pendi. Item clemens pp̄. iacobo iero solimor epo. Sacerdotes n̄ n a mediocribz

Beatus petrus homicidas. accusari pos ter adulteros ac cunctos crimina sunt. libz nexibz alligandos. et q̄ eis cōsules nō erunt: ab eoz uexatiōe et accusatione dño dicente phibebat. et n̄ n a mediocri bz aliq̄d ē inferri debē docebat. Infame etiā omnes et quos p̄mates et leges sēi n suscipiūt. sz et laicos ab eoz accu satiōe et uexatiōe semp repelle debere rogabat. et cunctos subditos ecclē papie bat. Cunctos sacerdotū uitā superiorem sanctioremq̄ ac discretā a secularibz et a laicis hōibz ee et spiuales atq̄ sacerdo tes sup carnales ac laicos semp cōstitu ere. et fore docebat debē. Q̄n p mi nimo nob ee debz: utra alijs arguia mur et iudicemū. nl̄ ab humano die. Maiores uero a maioribz nec accusa ri nl̄ iudicari ullatenū posse dicebat. Q̄n n solū hec diuinas sz et legesi sēi mbibē docebat. Item adrianus. pp̄.

Q̄ criminosi fuit: sacerdotes accusa Quia crimen intendit. re non valet. agnoscendū ē. si ip̄e ante n fuit crimi nosus. q̄ periculosū est. et admittī n de bz rei aduersus q̄. cūq̄ p̄sbrm. Testes aut̄ sine aliq̄ sunt infamia et uxore et filios hñtes oīo predicantes xp̄m.

Non solū aū criminosi sz et quib bz alij ab accusatiōe eoz repellunt. Vñ anacletus pp̄. ait. Deo non placet: q̄ Symonia in hijs seruos suos accusari. seculo iudicata ēnt: loco diuina iudicia n haberent. Sup natus la bolat ipendijs. q̄ solē erat facibz ad

Si quis episcopus primā partē. omnium clericorum sacre excepta septi ma. quā sine criminosis non cre dimus. quo sorte prima pars ecclē sancte excepta sit. et septima. sine criminosis non sit. Si quis presbiter. aut diaconus. aut quilibet ordinis ecclesiastici. aut monachus. sacrificium offerre. et missam celebrare. non timuerit. anathema sit. Si quis episcopus. presbiter. aut diaconus. aut quilibet ordinis ecclesiastici. aut monachus. sacrificium offerre. et missam celebrare. non timuerit. anathema sit. Si quis episcopus. presbiter. aut diaconus. aut quilibet ordinis ecclesiastici. aut monachus. sacrificium offerre. et missam celebrare. non timuerit. anathema sit.

tumare. Deo si aliquis putat se mihi deo placere. qđ seruos domini accusat. & ut meliores fiant: dicit se hoc agere: in uanū laborat. & plus inuidie stimulos agitatur. quam caritatis. Quoniam grane plenitudo: adiectione non indiget. nec ulla acquirit commendationis augmenta. Item telesphorus papa. Populi sacerdotes accusare. uel increpare sacerdotes qui proprio ore nō tacent. corpus domini conficiunt. ab omnibus sunt obediendi. et timendi. nō dilacerandi: aut denigrandi. Quia a quibus se domini populus benedicta saluari: et instrui cupit: nulla tenus eos debz arguere. nec uulgus in eorum accusationem suscipi. Populus enim ab eis docendus est. & corripiendus. non ipsi ab eo. quia non est discipulus super magistrum. Dei ergo ordinationem accusat. q̄ eos qui ab eo constituuntur sacerdotes. accusare uel dampnare cupit. Item. hij quidem qui non sunt ydonei non suscipiantur ad accusationem. & omnes qui aduersus prēsidest sacerdotes armantur. infames esse censemus. Patres enim omēs ideo sacerdotes uenerandi sunt. nō respuendi. non accusandi. nec infamandi. Item. pi pp. De eodem.

Oues pastorem suum non reprehendant. plebs episcopum nō accuset. uulgus eum non arguat. Quia non est discipulus sup magistrum. episcopi enim a domino sunt uidendi. qui eos sibi oculos elegit. nam a subditis aut prauo uite hominibus non sunt accusandi. nec lacerandi. aut arguendi. & infra. Nemo bonum faciens: alteri aut uerbo. aut facto nocere multo quanto minus in suspitione debet uenire fidelis homo ut dicat aut faciat ea que pati non uult. q̄ omnis suspicio potius est repellenda quam approbanda. & reprehendenda. Ipsa detractio licet ex uitio detrahentis tamen ex iudicio dei uidetur nō minus aduersus bonos exeritur. ut quos nec domestica presumptio nec alio rum fructuosa in alios exultat. detectio humiliet.

Unde ambrosius. Ne q̄s de se presumat. Petrum ante dicit mat lingā malorum. domine tu scis q̄ a te ex dei precepto te. & ille q̄ ante negaturo te. te ex eius exemplo secutus. Sz negatur. uir in nocte: secutus in die. hec ante dicta sunt: ut scamus neminem iactare se debe. Nam & si petrus lapsus est: quia dixit. & si alij scandalizati sunt in te: sz non ego. Quis alius uire de se presumat. Denique dauid q̄ dixerat. Ego dixi in habundantia. mea. non. inquit. eam sibi iactantiam obfuisse. secutus dicens. Auerte faciem tuam a me. & infra. Ne despicias. Velut salubriter humiliem: lingā tam ostendit. Sunt plurimi qui uno tenore surgit. formasse amplius q̄ debent: laudant. et nec dato de laude subtrahit: permittit omnipotens deus. malos in obiectione & obiurgatione prorupe. ut si qua culpa ab ore laudantium in corde nascatur: ab ore uituperantium suffocetur. Nunc est enim: qđ doctor gentium se in predicatione currere retulerat. ut infamiam. et bonam famam. qui etiam dicat. ut seductores & ueraces. Verum hac auctoritate prohibentur spūales a carnalibz accusari. non carnales a spūalibz qđ ex ubis eiusdem datur intelligi. quibz in eodem capitulo subiungit. dicens. Capite languescente: facilius reliqua corporis membra infirmantur. sicut scriptū est. Omne caput languidum & omne cor merens. A plan. pedis usq; ad uerticē non est in eo sanitas. Quapropter manifestū est: diabolum. q̄ sicut leo rugiens circuit querens quem deuoret. ordinibz plebiū suadet. ut doctoribz atq; pastoribz suis detractiones irrogent. & accusent. ut plebes languescentes. in membrīs pastoribz frena eorum laxent. atq; in ima ruant. ut salubriter sic pictum posset. Multum enim dampna morum a dampnis rerum temporalium distant. cum illa: extra nos sint. illa uero in nobis. & infra. Dei malum esse in extimo: quam intus suis uulnerare sacerdotibus? Nunc felix papa. ii. ait. Deo recte famulantes persequi non licet.

Quelcare inquit scā synod' nicena. ne nolite plectere cos: q̄ recte deo famulant'. & sancta voluntate firma dei mā data custodiūt. & nīl legib: subuīgāt. q: ñ dez ut carnales spūales plectamur. ꝓ ē antiqui pp̄.

Subditi suos prelatos accusare non possunt.

Ne muto plebis ñ nūq̄ epi depuant'. quia mī pcui cadunt. qui sequunt'. Caput languescente: cēa corpis membra infirmantur. Deteriores sūt: q̄ una mors q: bonor corrumpunt. q̄. hȳ q̄ subas a lior q: pdia durpuūt. Cauendū: unusquisq: ne aut lingua aut aurē habeat purulentā. i. ne aut alios ꝙ detrahat: aut alios detrahentes audiat. Sedēs inquit adūsus frēm suū loquelaris de malendo. & adūsus filiū matris tuę po. scandalū. & c. Custodiant: sermones suos. sciantq: q: cuncta quę de alijs locunt'. sua sua iudicabunt'. Nemo muto ad ditor libent' refert. Officū singulorū sit dilectissimi. ñ solū oculos castos seruare: sz et linguā. nec quid in ēquam domo agat'. alia dom' p eos unq̄. nouit'. hāt' os simplicitate columbe. nec unq̄. machinent' dolos. & serpentū astutiam. nec aliox supplantent' insidijs.

Item lucul pp̄.

Bonus nocē ñ cupit.

Sapiens non est: omnis qui nocens est. Item anacletus pp̄.

Raptores detractores

Detractores sunt: q̄ doctorū unā q̄q̄ sūt' dē mortesq: oppugnant'. hȳ q̄ subtrahendo. alior predasq: durpuunt. pp̄i n'. ea que ex' nos lucr' nīa sunt: auferūt. nīi q̄q̄ detractores & mox ꝓpatores nīor. sunt qui adūsus nos armant'. pp̄e nos ipos decipiūt. & iō: iuste infames sūt: & minus ab ecīa excludi sunt. Q minus g̃ plebis. sepe pastores depuant' ecīe. ut pdui ut maiut q̄ seq̄. Item alexander.

De codē.

Summa iniquitas ē detrahe fris: & accusare. Vñ: sanctū ē. Omnis q̄ detrahit frī suo: homicida ē. & ois homicida ñ hȳt ptem in regno dei. Quare ut p̄ multum ē. q. carnales phibent' ab accusatōe spūaliū. ñ spūales ab accusatōe carnaliū. Cum inq: criminosi et infames ab accusatōib: phibeant'. uidendū est quos canonū sāc' auctoritas infames appellet. Vñ: stephanus romane ecīe epc hylario scribit dicēs.

Que pone infames habeantur.

Infames ē eas ponas diam'. que p aliq̄ culpa nomīe infamie. i. omnes q̄ xiane religionis nomīa abiciunt. et statuta ecclesiastica contempnūt. Similit' fures. sacrilegos. & oīb: capitalib: criminib: reos. Sepulcrox q̄ violatores. & os qui aduersus pres armantur. qui in omni mundo infamia nominat'. Similit' & incestuosos. homicidas. puros. raptores. maleficos. uenefficos. adulteros. rebellis publicis fugientes. & qui indigna sibi penit' loca rec'. aut facultates ecīe auferunt' muslte. & q̄ frēs aliēnant'. aut accusant'. & non plang'. & q̄ ē innocentes pn cipū animū ad iracundiā prouocant'. et os anathematizatos. l'p sui sceleris ab ecīa repulsos. & os quos ecīastice ll' scī leges infames pnūciant'. Hȳ ni mirū os. nec ferri ad legitimā libant'. nec penitentes. nec bigamū. nec illū q̄ aute deseruiunt. l'ñ sī mag̃ corpore. aut sanā ñ hūr mentē. l'intellectū. aut sox decreta patrū inobedientes exhibuit: aut furiosi manifestant'.

Hȳ os inq̄. nec ad sacros gradus debent' pduci. nec istī. nec illi. ñ suspecti. neq: rectam fidem. l'dignā cōuersationē ñ hūnt summos sacerdotes posse accusare.

Item fabianus pp̄.

Infamis efficit' qui scienter delinquit.

Quicūq: scienter se pmiscuit. xl. dies ī pane & aq̄. & vij. sequentes annos pniteat. & inq̄. ni testimoniū recipiat'. cōmunionem ñ post hec recipiat'.

Item eusebius pp̄.

Accusatores & personas

Nos sequentes patrū quas legesq: scī ñ ad negligia p saluatione mittūt' ecīastice seruor dei. quascūq: ad accusandū q̄ repellimus ponas leges publice ñ iunt'. admittunt'. hȳ impugnandi alterū. et nos hanc ā submouem'. & nulle accusatōes a iudicib: audiantur. ecclesiasticis: que legib: seculi phibentur.

Sed licet infames ab accusatione epox remouean'. l'phibeā'. tñ ñ istis ab hac accusatione phibendi sūt. hanc nanq: accusare infamib: ñ phibet'. ut ē patet. Ī ea tñ ubi de accusatione mutuo: adūs maiores disputatū ē. Ite.

Cum maiores scīa & minores: a minoribus accusari phibeant'. ñ equales ab

equalib; aut minores a minorib;
ab hoc accusatorib; n sunt hij phibe
di. cū hereticus catholico minor sit.
Sz h aut genalit accipiend sit. aug.
n diffinit dicens. Dubiū e an sacrā
Quero g quis peccet. cū celebrat n hereticus g
grauius. an qs nel minus peccet.
iciens heresim incurrit. an qui faciens
ab auaricia. t ab ydolatria n recedit.
Secundū illam regulam q pena
sacrau pcts ignorantie ipponitur.
auaū ptanta unctor in sole. Sz si
forte h facias in heli: ipius sceleris
magnitudo: qd fiat in auaricia. si
actus admissio. hereticus nesciens: a
uaro sciens coequat. Item. Vtrum
catholicū pessimis moribz aliquis he
reticū. in tantis una pre eis qd hereti
ci. non inuenium. hoies qd reprehen
dant. ponere debeamus: non audeo
pripitare sniam. Vnū h aug. t
illud de infamiū accusatione de hys
intelligendū est: quos astare ce hereti
cos. non de hys qui se negant in he
sim lapsos. Hic aute in oib; religi
osus appetis. dū se negat hereticū cō
munionis aligā macula infectum:
infames ang; alios huimodi a sua
accusatione ipe repellet. Nec licet
mone nra nideam: exemplo tam
lese maiestatis: una intelligim.
ad cui accusatione dum socius inire
factionis admittit. n qritur an co
gnare ce aiam principis: sic maiesta
tem lede. sz an aliquis de nece eius
cogitauit. Vñ: impiz honori. t archadi.
m. ix. li. xxx. tj. ad legē iuliam. maie
statis scripsisse legunt.
Si quis cum multis uel priuatis
barbari. t scelesta inierit factionē.
aut factois ipius suscepit sacinemū.
uel dedit. de nece. t illustrū uiroū
qui astitys. t assistrio nro interfuit
senatoy. t nā. t ipi pars nri corpis
fuit: uel cuiuslibz postremo q nob
minare: cogitauit. Qd cū sceleste
nolumatem sceleris q effectū. prin
ri una noluerit ipe quid utpote ma
iestatis reus: gladio ferer. bona ei
omnib; fisco nro addicta. sily uero
eius quibz utcūq impatoria spali
clemtate parcim. Paterno n: debent
pure supplicio. i quibz primi. hoc e hic

dinary criminis exempla meminim.
a successione omniū prior aliquis hēat.
Testamta cōiugū nil capiant. sint p
petuo egentes. t pupes. infamia eos se
p prima comitetur. Sint postremo ta
les: ut hys petua egestate sordentib;
et sit mors solacio: t uita supplicio
Denicq; ubemus t infamia ē sine
uentia notabiles. qui p talib; unq;
apud nos interuenire tentauerint.
Sane t ex hys si quis in exordio mi
te factionis studio uere laudis accen
sus. pe pdidit factionē. t pmio a nobis
et honore donabit. Si uero qui usq;
fuit factione. si sero in incognita ad
huc aliox archana penetrauit. absq;
luctu cū hac uenia dignus habebit.
Quoto symonie accusatio adstare
lese maiestatis prede debz. sic leo impz.
in li. cod. decreuisse legit. ty. de elicis
et epis. lege in quantū precedere debet.
qd de accusatione: non de pena intelli
gi oportet. Vñ: valeri. t l. gratianus
li. viij. cod. tj. ad legē iuliā lese maiestat.
Nullus oio cui inconsultus ac retractatus
nobis: fidicularij tormēta offerunt. in
hac aute genis aut dignitatis defen
sione ne prohibeantur excepta cū ma
iestatis cā: in q sola: oib; eq iure est.
Sed cum os illi assumunt. in hac
accusatōe symonie qui possunt accu
sare de crimine maiestatis. astat qd
sicut ibi n dubitatur de crimine ma
iestatis. s. an reus inuisere illd sic et
hic non negatur heresis. sz ipetratur ac
cusatus an commiserit heresim.
Quod aute queritur si epe in ac
cusatorem accusationē iure uoluit.
an sue simplia assertioni fides sit
hnda: facile solui. sic leōy pterum
auctoritas diligenti inspicat. Vt
enī sā pces diffinium. nullu ps̄ōe
qnumlibz exercitate assertioni: fidē ē
adhibenda. nisi 2pterea pbationē
adhibeat. Vñ: in 2alio carthagin. ny.
legitur. Epe cum aliqm obicientē i sy
pe si elicio t nodo probet quod obicit.
Clerico enim imposito: deducatur ad
pbationē in synodū. Sed obiectū
illud. si se solum alienū sceleris con
scium nouit: pbare illud retrubz
n valet. Quid ergo sibi ē faciendū
sit. ex concilio uasensi sic diffinit.

epc̃ nil proferat. qđ probare non possit.

Item epc̃ aliem scelis se alcũ nouerit. qñdiu plare non possit: nil proferat. si tñ epc̃ ad ꝙmptionẽ eius secretis correctoribꝫ elaboret. Quod si forte contra dns panator fuerit & se ꝙmunioni publice ingesserit. & si epc̃ in redarguendo illum q̃ reum iudicat prolatãe differat. damnamus hoc hys q̃ nich̃ scimus se certe ad tempus p̃ plone maioris auctoritate uibeatur. Ille tñ qñdiu nil pbare possit. in ꝙmunione omnium precipuam eius qui eum reum iudicat. pmanebit. De epo qui solu sibi dicat aliq̃ crimen suum fuisse ꝙfessum.

Placuit ut si qñ epc̃ dicat aliq̃ sibi soli ꝙfessum crimen fuisse & illum negat. ñ prius ad multam suam epc̃ puniere. q. illi soli ñ credit. & si tam pulo ꝙprio placeat se dicat negantem nolle cõicare. qñdiu excõicato non cõmunicauit. sicut epc̃ eidem epo ab alio non cõicetur epis. ut magis caueat epc̃. ne dicat maliquem qđ alius domenus communicare non possit.

Iudicium uero archiepi alterius puncie alicui expectare non licet. Vñ. gregor. Aliud prochianũ alicui iudicium ẽ in lege. Q̃ care non licet. Alienam messem transiens falcem mittere non debes. Et manu spicas cõtrectare & manducare. falcem tñ iudicij mittere non potes in ea segete. que alteri iudicatur commissa. Et ꝙ affectũ boni operis frumenta dominica uitio oris tui expoliare palea. & in ecclie corpus admonendo & ꝙsuadendo & quasi mandendo cãre. Item pelagius ꝑ oñibꝫ epis. Quot ciuitates una eadẽ prouincia habeat.

Sancta ecclia certam ẽ q̃ puncia habeat. ꝙuincias que hꝫ. x. aut. xx. ciuitates & unum regem. & eodem potestates minores. sub se. & unũ metropolitanũ. aliosq̃ suffraganeos. x. uel xx. epos iudices. ad quos iudicium omnes cause epoꝝ & reliquoꝝ sacerdotum ac clericorum referantur. ut ab hys omnibꝫ nulle ꝙsone nocte discernatur. nisi ad maiorem auctoritatem fuit. ab hys qui iudicandi sũ appellatum. Vñ. oportet ut non dñr. detur. nil dehonoretur una quelꝫ prouincia. Et apud sementẽpam habeat

iudices sacerdotes. & epos. singlos iudicet̃ secũdm ordines suos. Et qm cum eis habuit. & suis iudicibꝫ iudicetur. & non ab alienis. i. a nullis sue puncie iudicibꝫ & non ab extraneis. nisi ut iam plibatũ ẽ. a iudicandis fuit appellatũ. Item nicholaus. ꝑp. Non aliorꝫ ꝙmanentiam iudicio quisq̃ se fabricare epo.

Deniq; si fuerit reus male in se crimẽ nouerit. quo recte possit epatus puniri. & infirmitate se sentiebat forsan ꝑgrauari. qua impeditus nullus posset ꝓmotis sua plarũ desse. primatus sui debuerat. & nõ aliam dyoceseon antistitũ epistolari iudicatũ. Qđ si quibꝫ ambiguum uel aliq̃ formasse sup ei examinatione. l. epatus abrenuntiatõe abeat sua sullꝫ arbitrio. & ex more ad apostolicã sedem referri debeant. & nisi in hys oibꝫ debitum cuncta decenter expedire. Qđ q. ꝙmissu hactenꝰ dolem? dilectissimam michi glam animã ue hemẽter efflagito. ut iam dictus suffraganeus epc̃ ꝓ reuerentia epi. & si quid reprehensione dignũ gessit. postea uel correctione uel digna animaduersione finiatur.

Est tñ casus in quo epc̃ alterius prochianũ excõicare ualet. Vñ. in cal'ap apenduũ. Quando epc̃ prochianũ alterius excõicare ualet.

Placuit ꝓ cõi utilitate ne nullꝰ epoꝝ gnue ferat. si ei prochianũ pro dep damnatis ab alio epo excõicatis ueniat.

Porro cui iudicium expetendũ sit: si iudices electi inter se discordare aduertit. in laudo censu cal' sit mutuatur. diffinitum. A quo sit ferenda sententia: quando ꝙuincialis.

Si quis epi scopi discordant. epc̃ criminaliter in iudicio epoꝝ fuit accusatus: cõuenit ad epos puncie q̃ conuenerint. duas hr synodus. & alios quid innocentie ei pronuntiare. alios tñ ꝓpter hmodi controuersiam amputandã. placuit sc̃a synodo metropolitanũ epm aliquos uicine puncie aduocari. & aliquot coepos ei & alios. qui prope residentes quorumq; fuerint. diuinant. questionem ꝓpter h: ut sit firmũ iudicium

Item epc̃ aliem scelis se alcũ nouerit. qñdiu plare non possit: nil proferat. si tñ epo ad ꝙmptionẽ eius secretis correctoribꝫ elaboret. Quod si forte contra dns panator fuerit & se ꝙmunioni publice ingesserit. & si epc̃ in redarguendo illum q̃ reum iudicat prolatãe differat. damnamus hoc hys q̃ nich̃ scimus se certe ad tempus p̃ plone maioris auctoritate uibeatur. Ille tñ qñdiu nil pbare possit. in ꝙmunione omnium precipuam eius qui eum reum iudicat. pmanebit. De epo qui solu sibi dicat aliq̃ crimen suum fuisse ꝙfessum.

Placuit ut si qñ epc̃ dicat aliq̃ sibi soli ꝙfessum crimen fuisse & illum negat. ñ prius ad multam suam epc̃ puniere. q. illi soli ñ credit. & si tam pulo ꝙprio placeat se dicat negantem nolle cõicare. qñdiu excõicato non cõmunicauit. sicut epc̃ eidem epo ab alio non cõicetur epis. ut magis caueat epc̃. ne dicat maliquem qđ alius domenus communicare non possit.

Iudicium uero archiepi alterius puncie alicui expectare non licet. Vñ. gregor. Aliud prochianũ alicui iudicium ẽ in lege. Q̃ care non licet. Alienam messem transiens falcem mittere non debes. Et manu spicas cõtrectare & manducare. falcem tñ iudicij mittere non potes in ea segete. que alteri iudicatur commissa. Et ꝙ affectũ boni operis frumenta dominica uitio oris tui expoliare palea. & in ecclie corpus admonendo & ꝙsuadendo & quasi mandendo cãre. Item pelagius ꝑ oñibꝫ epis. Quot ciuitates una eadẽ prouincia habeat.

Sancta ecclia certam ẽ q̃ puncia habeat. ꝙuincias que hꝫ. x. aut. xx. ciuitates & unum regem. & eodem potestates minores. sub se. & unũ metropolitanũ. aliosq̃ suffraganeos. x. uel xx. epos iudices. ad quos iudicium omnes cause epoꝝ & reliquoꝝ sacerdotum ac clericorum referantur. ut ab hys omnibꝫ nulle ꝙsone nocte discernatur. nisi ad maiorem auctoritatem fuit. ab hys qui iudicandi sũ appellatum. Vñ. oportet ut non dñr. detur. nil dehonoretur una quelꝫ prouincia. Et apud sementẽpam habeat

Item epc̃ aliem scelis se alcũ nouerit. qñdiu plare non possit: nil proferat. si tñ epo ad ꝙmptionẽ eius secretis correctoribꝫ elaboret. Quod si forte contra dns panator fuerit & se ꝙmunioni publice ingesserit. & si epc̃ in redarguendo illum q̃ reum iudicat prolatãe differat. damnamus hoc hys q̃ nich̃ scimus se certe ad tempus p̃ plone maioris auctoritate uibeatur. Ille tñ qñdiu nil pbare possit. in ꝙmunione omnium precipuam eius qui eum reum iudicat. pmanebit. De epo qui solu sibi dicat aliq̃ crimen suum fuisse ꝙfessum.

Placuit ut si qñ epc̃ dicat aliq̃ sibi soli ꝙfessum crimen fuisse & illum negat. ñ prius ad multam suam epc̃ puniere. q. illi soli ñ credit. & si tam pulo ꝙprio placeat se dicat negantem nolle cõicare. qñdiu excõicato non cõmunicauit. sicut epc̃ eidem epo ab alio non cõicetur epis. ut magis caueat epc̃. ne dicat maliquem qđ alius domenus communicare non possit.

Iudicium uero archiepi alterius puncie alicui expectare non licet. Vñ. gregor. Aliud prochianũ alicui iudicium ẽ in lege. Q̃ care non licet. Alienam messem transiens falcem mittere non debes. Et manu spicas cõtrectare & manducare. falcem tñ iudicij mittere non potes in ea segete. que alteri iudicatur commissa. Et ꝙ affectũ boni operis frumenta dominica uitio oris tui expoliare palea. & in ecclie corpus admonendo & ꝙsuadendo & quasi mandendo cãre. Item pelagius ꝑ oñibꝫ epis. Quot ciuitates una eadẽ prouincia habeat.

Sancta ecclia certam ẽ q̃ puncia habeat. ꝙuincias que hꝫ. x. aut. xx. ciuitates & unum regem. & eodem potestates minores. sub se. & unũ metropolitanũ. aliosq̃ suffraganeos. x. uel xx. epos iudices. ad quos iudicium omnes cause epoꝝ & reliquoꝝ sacerdotum ac clericorum referantur. ut ab hys omnibꝫ nulle ꝙsone nocte discernatur. nisi ad maiorem auctoritatem fuit. ab hys qui iudicandi sũ appellatum. Vñ. oportet ut non dñr. detur. nil dehonoretur una quelꝫ prouincia. Et apud sementẽpam habeat

quod ab vnus prouincie epis fu
erit promulgatum. Item ex con
cilio martini pape. Quando iudicet
de sententia inter se discordes exorie
rint. de vniuersa prouincia archiepi adiudicet.

Si quis episcopus in aliquibus iudi
catur. et videat ipsos episcopos
qui in prouincia sua sunt inter se
iudicio discrepare. ne alij videantur
eum qui iudicatur iustificare: alij
condempnare: pro diffinitione hui⁹
dissensionis h̄ placuit sancte sȳno
do. ut de prouincia viciniora alt⁹ me
tropolitanus conuocetur episcop⁹
ut per eum confirmentur. quod
secundum rectum placuit admoneri.

Ne eadem prouincia primatem
habuit: ad quem negocia que per
metropolitanum finiuntur non ua
leant. referenda sunt. Vnde: bonefa
cius papa: populis gallie. Prima
ri deferant negocia q̄ metropolitanus ex

Si inter episcopos eiusdem concilij dubitatio emer
serit: de ecclesiastico iure. uel de a
lijs negocijs. primus metropoli
tanus eorum: cum alijs quibusdam
in concilio conuocatis. rem diuidi
cet. et si non acquiescat uterq; pars
iudicantis: tunc primas regionis:
inter ipsos audiat. et quod ecclesia
sticis canonibus et legibus nris
consentaneū fuerit: h̄ diffiniat. et nul
la pars calculo eius valeat reiicere.

Sed si omnium comprouinciа
lium concordi sententia fuerit dāp
natus: manebit ei⁹ cum immo
bilis censura. Vnde in laodicensi
concilio legit. Epc̄ qui ab episcopis
prouincie sue damnatus fuerit. ab alijs iudicari non potest.

Si quis episcopus criminaliter ac
cusatus. ab oib; qui sūt inter pricias
epis: acceperit unam sententiam ab alijs iudicari vltius
non poterit. sed manere eius cau
sam oportet. tamquam sufficientem q̄
ab oib; plata ē firmā ratāq; suam.

Subintelligendū est nisi ad iudicē
maioris auctoritatis fuit prouocatū.
Tunc n. p appellationem soluta sua fir
mitatem non optinet. Vnde nicho
laus papa ait.

Semel diffinitū retractari non licet.
nisi vbi maior auctoritas fuerit.

Quod bene semel diffinitum est. et mul
tis positis examinatis deliberatū: nul
la deb; retractatione. nisi forsitan ei ma
ior auctoritas sit. reuocari. Item ex
alio sardicensi: olim epc̄ ait. In reno
uatione iudicij beati petri memorie ē
Si aliquis epc̄ adiudicatus habenda
fuit in aliqua cā. et putat se bonam
cām hꝫe. et alium iudicū renouetur.
Si nobis placet: sē per aplī memori
am honorem⁹ ut seruabatur. l'ab his
qui examinauerunt. uel ab alijs
epis qui in prouincia proxima mo
rantur. romano epo. et si adiudicatum
fuit renouandum ē iudicū: renouet⁹.
et det iudices. Si autem pbatur cale
cām ut ea non refricentur q̄ acta sūt
que decuit romanū epc̄ confirmata esse.
Si ergo h̄ omnibus placet: statuatur.
cuncta sancta sȳnodus. respondit plac.

Cod. li. iij. tit. de probationibus.

Hoc qui asserunt profitendo se plene
non posse: rerum necessitate monstrā
di grām ī alligit. Cū p rerum naturā.
fieri negantis: probatio nulla sit.

Quod autem deficiente accusatore
reus non sit cogendus: ad pbationē.
auctoritate gregorij probatur. Ait
enim maximo. Onus probandi

Quod autem reo non incumbit.

Postulas ut illuc personam dirigere
debeamus. qua de hijs que dicuntur
possit esse probatio. esse utrumq;
excusabile. si unq̄ reus et qui accu
satur: necessitatem probationis im
poneret. At postquam non ubi sed ac
cusantibus h̄ onus incumbit. ad nos
sicut prefati sumus dilectione cessā
te. venire non delinat. Accusatis non negationes sed exceptiones
probare debet. Hoc autem ob
seruandum est quando reum publi
ca fama non vexat. Tunc enim au
doritate ipsius gregorij. propter
scandalum removendum famam
suam rum purgare oportet.

Lxpl. Cl. Sexta: Causa

VII. QUE q'oi ab ē ulē emendam ꝓ pfectore hēm omisso hui-

Incipit septima causa.

longa mualadie grauatus qꝫ alū sibi substitui rogauit. cui ꝓcib; sūm pontifex annuit. qđ rogauit. et ordinauit. postea uero qualiter idem epc. ab hoste deperit. et qđ nullꝰ canonice ꝓpositus erat. ꝓpter refundi. Aduersus eū qui sibi successerat questionē mouit. suā cathedram tamꝙ sibi debitam reposcit. Dicit ꝓmū q̄mur. unum uiuente epō alium posse in eadem ecclesia ordinari. Secundo. an ille ualeat reposcere cathedram quam sua intercessione adeptꝰ accepit.

QUOD uiuente epō aliꝰ supponi aut sup ordinari non possit. ex uerbis ap̄i alumiam celebrato: diffinitum ē. in quo legitur. ut nullus uiuente epō: alius supponatur. aut superordinetur epc. ñ fortassē in cuius locum q̄ capitalis culpa deiecit. Vñ: gg. pp. exregistro ad anatholiū cōstantinopolitanū diaconē. Pro molestia corporis suo honore non priuetur episcopus.

Scripsit michi dilectio tua me uidelicet uestrum fr̄em meum iohē ꝓmeritissimane epō ꝓ egritudine capitis q̄ patitur. epm̄ ꝑpetuo succedere. ne forsitan dū epi uita cad̄ cautas ñ hꝫ. qđ abiit ab hoste deperat. et qđ nullꝙ canonice ꝓpositus erat. et ideo inutilis ē. ut stipendia ecclesie utuatur. honore suo ꝓmeritꝰ egrotus. Sz suggerendū est. ut si qđ in regimine ꝓprio egrotat. dispensatoꝛ illi talis adquiratur. q̄ possit omnē eius cūm l'cuā agere. et uicē illius in regimine eccē ꝙ non deposito ꝓsentialiter. ut recipiat stipendia omnē offerendam. nec cautas neglecta inueniat eccē. Idem in epistola ad candidianum. Flagellans a domino affligi non debet.

QUAM pertinaci corpalis infirmitas ꝓ purgatione aut ꝓ uindicta sanguinē dei iudiciū. ut hīgno mauri. et ideo a nob̄ ñ debz addi flagellatus: afflictio. ne nos culpe qđ absit offensa respiciat. Item q̄st. clemens epō ꝓmanu uitalianeno. Infirmitatis causa loco suo quis ꝓmotus ꝓpriū lauros adeo diu ñ debet. ꝓpriam qui se sui ꝓpriatus loco ideo grauiter expulsū. Iuste subdunt. nec uis pertinacis explanet. cū paulo superius dictum. aquas uexandam. assertor: a quintiano fr̄e et epō nō in loco suo quib; dā se suis ordinandis negotiis relaxauit. ꝙ quidem ꝓpter quoꝛ mensiū spatiū sue se eccē debuisse. Cui rei occasionē capitaliē ꝓbēm fuisse nim alium loco ei illic ꝓbm ordinasse. Quorum imperitiam ne ꝓfectum tuam ut ait ei sollicitare distringat. Et si manifeste ꝙ quidem dicitur ei. eccē successum defuisse repens: nullū ei ecc ordinatoē alius ꝓbm ꝓmissa ꝓiudicii generari. sz in loco suo sine aliq̄ eum fac dubietate relinqui. et infra. Illud autē tua caritatē ꝑ salutē admonemꝰ. ut si uera fuit hmodi suggestio aut in suo ordine fuit restitutus. de ꝓbo qui in loco eius ordinatus ē. subtilr districte ꝙ debeas ee sollicitus. et si quid sine dampno alicui ad eundē ordinem uenire. ut in symoniā hēsim ñ ꝓmulsi incidē. in aliam q̄n̄ ꝙ uacauerē etiam nolumus ordinari. Semel ī cum quippiā qđ aduersum dñs male fuit reputū. ꝙ ꝓbatus ordine ꝓmeruit. q. ñ ei replende necessitatis eccē. sz sola ꝓbatē ambitione fuscepisse. Item nicholaus alumonouiensi archiepō. Pro infirmitate corporis uel egritudine. pontifices non sunt abiciendi. nec in eorum loco alii substituendi.

PONTIFICES qui aliqua occupantur infirmitate uel egritudine. abiciē di non sunt. nec alios in eoꝛ loco ꝓ sectari oportet. ñ ex hac fuerint luce subducti. qđ si de ministerio sibi ꝓcesso ꝓ ꝑfectē q̄ uita ꝓ exigit expleant sacerdotes. In his uero q̄ his ꝓmotē ñ ualent. nec

PONTIFICES uicem

Quod si ab ecclesiarum rectoribus ... ecclesiarum ... ordinationes ... ecclesiarum ... ecclesiarum ... ecclesiarum

auxilia subrogent. ⁊ hȝ cum cautele studio pagant. ne p̄ necessitatis occasionē p̄sumptōis pullulet ābitio.

Epi uero qui dñi gregis susc̄epunt curā atq; sollicitudinē ab ēmunitē cor discedē ñ oportet. ut accepti talenti pulcritudo ñ deleat. hȝ ex tramite eor salubr̄ augeat ⁊ ipli ceat. Ite ex epla ap̄i epi ⁊ mrē.

Vincere ego alius sibi succedere non potest. Factus est cornelius epc̄ de ualer. dei ⁊ xpi tui⁹ iudicio. de cleroꝝ pene omnium testimonio. de plebis q̄ tē affuit suffragio. de sacerdotū antiq̄ tum ⁊ bonoꝝ uiroꝝ consensu. cū nemo añ se fēs epc̄m. cū fabiani locū. i. cū lr̄ petri. s. ⁊ cathedrā gradus sacerdotalis uacaret. quo occupato ⁊ dei uoluntate atq; oīum uiroꝝ cōsensione firmato. quisquis iam epc̄ fieri uoluit foris fiat. necesse ē. nec hr̄ ecc̄alicā ordinationē. q̄ cōtē ñ tenet unitatē. Qsqui ille fuit. licet de se multū iactans. et plurimū sibi uendicans. ꝓphanus ē. alien⁹ est. foris ē. ⁊ cū p̄mus esse non possit. quisquis post illū qui solus ē debz fēs ē. iam ñ sedis ille. hȝ nullus ē.

Item eiusd. Non ē epc̄. qui in locū ui Nouatiani epc̄ non est. uenas surrepsit. qui cornelio epo in ecc̄a. a. xvi. coepisc facto aduc̄ atq; exūanis ep̄ fieri a celeroꝝ ambitū nitit. ⁊ ē sua xp̄o una ecc̄a p totū mundū i multa membra diuisa.

Item. Epc̄atus unus multoꝝ epoꝝ cordi numerositate diffusus. iste post dei traditionē p̄ examen ubiq; cunctam catholicē epc̄e unitatē humanā conat⁹ ecc̄am facē. ⁊ p plimas ciuitates nouos suos aplos mittit. ut quedam retenta i suis finibus sue fundamenta affirmet. Cuiq; iam pridem p omnes prouincias. et per urbes singulas ordinati sūt episcopi.

In cuius antiquitatis imagine in psalmo pbat. in psecutōe psecutor. ille sup eos accusator alios pseudo epos audet qui possit aut totum orbem nouis agminibus obstinatē pagator. aut ecc̄astici ordinis ꝙpaginem sue discordie semi natē rescindere. nescient scismatico semp uitio fecundo. memoria uo habē ñ posse. nec augē qđ illitate ce pit. hȝ stati ē p̄ua sua emulatōe defice.

Quid g̃ nec unitatem spc̄. nec quinquagesime pacis obseruat. et se ab ecc̄e unitate. atq; a sacerdotū colle gio sep̄at. epi nec potestatē potest ha bere nec honorē. qui epatus nec unitatem uoluit hr̄e. nec pacē. Ite ad papinianum. Non est in ecc̄a q̄ cum epo p̄ sbre debes epm̄ ut ecc̄a cum non habeat. ē. ⁊ ecc̄am ut epm. ⁊ si quis ē epo non sit in ecc̄a non ē. ⁊ frustra sibi blandit⁹ est qui pacem sacerdotib⁹ dei ñ hūnes utre putat. ⁊ latenter ap̄ quosdam cōicare se credunt. q̄ ecc̄a q̄ catholica est una: scissa non sit neq; diuisa. Idem. Quoniam p̄ uitia quis cedē non debet. culosum sit in diuinis rebus ut quis cedat uitiis suis ⁊ potestatē scripturas sac̄ declarat. cū eisdē p̄natus suos uitia p dederint. nec tempore postmodū potuit. quo semel cessit. Idem. Ꝑditionem sibi acquirunt. q̄ ab ecc̄a recedēt. unitatē Nemq; qui sit inseparabile cōe scindunt. humanas sacrauitatum. ⁊ qui sine spe sunt. ⁊ ꝑditione sibi maximā de indignatione dei acquirunt. qui scisma faciūt. et relicto epo alium sibi foris pseudo epm̄ constituunt. declarat scriptura diuina in libris regnoꝝ. ut de tribu iuda et beniamin. x tribus scisse sit. ⁊ relicto rege suo. alteri sibi foris constituerunt. et indignatus ē dñs. inquit oi seminisit. et demoliuit eos. ⁊ dedit eos in derisionē. donec abiceret eos. a facie sua. q̄ dissipat⁹ est isr̄. a domo dauid. et constituerit sibi regem ieroboam. filiū nabath. Indignatus ē dñs. ⁊ eos in ꝑditionem dedisse. q̄ ab unitate dissipant. alterum sibi regē constituerit. ⁊ tanta indignatio dñi exarsit aduersus eos qui scisma fecerit. ut ⁊ ad hoc dei ad ieroboam missus sit. qui et altaria sua expro brare. atq; ultionē futuram ꝑdicere. et panē ap̄ illos edere. ⁊ aquam bibere uetuerit. q̄d cū ñ custodisset. ⁊ ē p̄cepta dñi p̄didisset. statim diuina censura p̄ cussus ē. ut inde regrediens ipsum ac morsu leonis interire necarentur. Hȝ adhuc in euāgelio suo dñs maiorē intelligentie sue lucem manifestat. q̄d idem qui ē se a tribu iuda ⁊ beniamin fuerant. ⁊ ieroboam relictis samaritanis secessissent. mꝰ pseudo pphas et gentiles ꝙtauerint.

Quia cum p̄mū

Quoniam quis ad ecc̄am reuertit⁹ gratus suscipit⁹ gratiusq; ut quia recessit ro q̄ sibi obfuit⁹ erat reuertendo ꝓficit⁹. Quarto. q̄ filius regum. q. iii. Item in tomo. s. filius salomonis. i. d. hic. ꝛc. Ite regis ar. Ꝑ. q. i. Monet⁹ ꝛc. vsq; ꝛc. legimus. Quo iterum quis ar. q. vi. ꝑ. i. Cum eo qui fuit ani. q. unico. Dic xvi. di. hos ꝛc. ⁊ ñ. Ꝑ. q. iii. nebulas. Hȝ ñ fuerunt ante tempus xpi. ille captiuos mortes emulati si dic q. ab huc sequebantur. ꝛc. Cum eis. vii. di. q. i. cito. Nec qui. xi. q. iii. nō afferamus. Ꝑ. i. dic. Sacrā gratiā. ⁊ ꝛc. ne gratius. ⁊ periculosius. xxxii. q. iii. nemo. Nemo. Nullo hic

discipulos mittet in ministeriū salutis:
mandauit & dixit. In uiā gentium ne
abieritis. & in ciuitates samaritanor
ne intraueritis. Ad uideos pius mittens
gentiles adhuc primitiuos. addendo
aūt ciuitatē samaritanor debē obmitt.
ubi etiam ipm samaritanū ostendit ipm
eos gentib: adeūtē. & p̄ pauca. Ob uero
eādem q̄ nos deū p̄m. eundē filiū. eundem
spūm scīm nosse dñr. nec h̄ admittere tale p̄.
Nam et chore. & dathan. abiron cū sacer
dotio aaron & moysē eundē dñm nouerāt.
pari lege & religione uiuentes unū & ue
rum deum qui colendo atq; inuocando
fuerāt. inuocabāt. in q̄ loci sui ministē
um eligebāt. & aaron sacerdotē q̄ sacer
dotii legitimi dignatōe dei atq; ordi
natōe p̄cerat sacrificandi sibi licentiā
uendicauerāt: diuinitus punit: penasq; ta
tum p̄sumptis conatib: pendere. nec po
nerunt iam cēt. & p̄fice sacrificia irreli
giose et illicite. & q̄ nis diuine dispo
sitionis oblata. Cineribus q̄ spā in
quib: necessū illicite fuerāt oblatum. ne
mi usu de cēto cēnt. sacerdotib: si ponit
indignatōis & ultōis diuine memoriā
corrigendi postis exhibent. missu dñico
flata. atq; in igne purgata. & lami
nas ductiles p̄ducunt. & affigunt
altari. sēm q̄d domina sēpī loquitur.
Memoriale mquit filijs isrl. ut ñ accē
dat quisq; alienigena q̄ ñ est ex semi
ne aaron imponere incensū aīe dei.
ut ñ fiat sicut chore. & cū illa societa
te non fecerant. nec foras egressi ad
dñi sacerdotes. imprudenter & hostiliter re
pugnauerunt. q̄ nunc hij ecclām scīm
deuitāt & cū pace atq; unitate & rebellēs:
cathedrā sibi restituere. & p̄mariū assu
mere & baptizandi atq; offerendi licen
tiam uendicare conant. & c. Item leo
nij. ducib: britannie. Non est defendē
dus qui locum alienum inuadit.
Non furem & latronē qualē gillandū
dicēt senatui in nannetica sede q̄ uicen
tius q̄d ñ licuit loci ñ unquā usurpa
re pro cuiuscūq; muris domus ultra de
bes defensare. Item anastasius pp. oīb: epīs.
Non licet epō ecclām suam dimittere.
Sicut uir ñ debz adulterare uxorē suā.
sic nec epūs ecclām suā. aut illā dimit
tere. ad q̄m accedere ē. & sicut uxori ñ
licet dimittere uirū suū. ut alij se uiē

te co matrimonio societ. aut cum
adultero licet fornicari sit uir eius.
Si uxor a p̄m aut uiro suo debet
reconciliari aut manere innupta. u
tra ecclām ñ licet dimittere epm suum.
aut se ab eo segregare. ut alterum
inuenire eo: accepto. Si aut ipsum
habeat. aut innupta manere. aut
rum epm suo inuenire ñ accepto.
ne aut fornicatōis aut adulterij cri
men incurrat. Si uero adulterata
fuit. i. si se alij uinxit. aut sup se
alium epm adduxit. aut cē fecerit
uel desiderauit. p aterrimā p̄iam
aut suo reconciliari epō: aut innupta
p̄manere. Epm uero oportz opportune
et importune atq; sine intermissione
etiam sua doce. eamq; prudenter regē
et amare. ut a uitijs se abstineat &
saluet. q̄ posit etiam. & illa cum
anima redimita ei debitam debz fidei
pe. atq; amare. & diligere. ut legatum
dei et p̄conē uitatis. Hec hijs
auctoritatib: patenter ostendit q̄d epō
uiuente: nullus sup ordinari potest:
nec ē p eius egritudine. Si illud ggij
intelligendū est. q̄n ille qui egrotat.
alij substitui ñ rogat. Ceterum: q̄n
aliquis l' senectute l' infirmitate g̃
uatus suscepti officij āministrare
ñ ualet. si alij sibi substitui petit
tur. cōsabulū fieri pot. Vñ: in eod
capitulo sequit. Si uero idem iohes
p molestia sua forsitan petierit ut
ab epi honore debeat uacare: eo pe
tente scripti dante: cedendum est.
Illud id facē ñ ualem. Hunc ē bē
aug epō sino nondū defuncto. sed se
nectute grauato: cathedrā epāle fuisse
pit. Vñ: in epla pauli ad tomanū legit. Augustinū ñ tam successisse.
Non autē in scriptis h̄ q̄. accessisse.
Gratulandū q̄d aug epātū acceperit.
si q̄ hic cura dei grā meruit affica
ne ecce. ut celestia uerba augustini
ore proferat. qui ad maiorē communi
munis gram nouo more puerilis
ta p̄fectus est. ut ñ succedere in cathedrā
epō. si accederet. Nā in columna ualerio hip
ponensis ecce epō: coepiscopus ag̃ est.
Hec id plane auctoritate bi. gg̃. q̄ arrimi
nēsi cō dolore capitis laborāt: alibi sub
negatur. ma scīs & regis sui capitis. ecce hij.

ecepit eidem oratorium aperientes altaria. aperientes uitreas ni q̄ ang.
m adomus stragē fuit minor. xl. or. aīe omnia unusq; ne inuenirēt ca
sis ecclīs ciuitatis eius ignis accensus. nullus mostrum uis omni
pia et ecclē crof ord
qui imple
ris
qi

Epō gñaro īfirmitate: alī subroga

Qualit ordinari a nob rr non potest.

Si sacerdotis corpis qr notū ē ipediēte molestia arminensis cōm pastorali hactenus a sacerdotali sr regimine destitit. dūdū finitus nīa agnouit. Quem dudū habitatoz loci illius pe fb; pmot. sepius hortati sum⁹. ut si de eād capitis q̄ dinoscebat molestia meliorati se ce sentiret. ad suam auxiliante dño. reuerteretur ecclām. Qui dūs inducijs in h quadriennio expectat. Quē dū elīa ul' cuiū huc uenientiū nosq; pbz argumēti i statutis honorem. ut si ualeret ai cis auxiliante dño: tueretur. datis scriptis supplicatōe nos pentit ut q ad cultū ecce regim l' suscepti offi cii p eād qua dinoscebat molestia assurgere nullatenꝰ posset. ecce xpi epm ordinare debemus. Vñ: qz tm dar ecclāz munera quā sollicitu dinis nos astringit. ne dum⁹ ggi fideliū debit pastoralis custodia. ullor pbz. z huius ex suu impossibilitate renuntiatōe compulsi. usū ē nob ad arminensi ecce debi epm ordinare. Ut dus ex more pceptis cleri plebē q; eius ecce ñ destitui. admonere. quatenꝰ ad eligendū sibi antistē z cordi pulsione curarent. Horum ergo fratrū unūm ut eū quem uno consensu oēs elegerūt. sibi z xpi a nob poposcisse nosceret. ad se facias euocari. q. causa ex oīb; examinatōe destitute. z si in eo q in pcessu epatus .i. v. libri contin⁹ minime deo opi tulante fuisset repta. atq; fideliū psonarū relatione. ei q; ut nobis placuit. ad nos cum ēt decreti ūis pagina addita q̄p relationis e pistola destinare. quatenꝰ eiusdē a nob ecce dño disponente electē. antistes.

Idem ep eod. capitulo .xxxi. Ad dilectum episcopum. De eodem.

Quamus iuste sit nob ualde q. loq mur atq; fīma nos z pallio pontis angust q. aliq̄d de audit diffinire pmittat. suscepti ñ sollicitudo regi minis. cor num⁹ istum pallat ad leo magna nos ecclīs cura pspicere. ne q̄ cor ulterius possit dependere. Peruenit g ad nos quib; dā relatū

b; quendā ep̄m ita passione captus mentisse. ut qd̄ mente alienata age soleat. gemmis z fletus audiat sit. Qre g languente pastore grex qd̄ ablit insidiatoris lanicid⁹ dentib; exponatur. l' ecce ipius ultimas depeat. cautum nos necesse ē passione tractare. z tō qa uenie ep̄m ab officio suo necessitas infirmitatis ñ cuīm abducat. alīs loco ei⁹ nisi reuisante eo. nulla simit tō ordinari. sz si mutalla eg̃rudinis hīe ē solutus. ipe data petitione. ñ se ultius ad h ministrium subituꝰ infirmitate posse fateat. assurgere. z alīs loco suo expetat ordinand. Q. no tō: omnium sollepnit electōe alō qui dignus fuit epc: ordinet. sic ñi. ut quousq; eundem ep̄m in h sdō uita retinet. sup nus ei debit. de eād ecca ministretur. enim uero si nullo tpe ad sanē mentis redit officiū: psona fidelis ac utre p babilis ē eligenda q ad regimen ecclē donis possit eccles. atq; de aīax utilitate cogitare. inquietos sub discipline uinculo astringe. ecclasticarū rerū cur gerere. z manum atq; efficacē in oīb; se exhibe. q̄ z epō qui nunc egrotat. superstes loco eius consecrari debeat.

Que autē ab huiscemodi passionib; sacerdotib; subito occupatis. ecclām officiū in exemplum remanentes. Insti tuti ē ut sacerdos siue pallens siue sacrificans alios secum hāt. qui si huiusmodi casus urgentis inchoata mysteria pfice ualeāt. Vñ: in coleranoensi cōcilio. xi. Quisquis sacrificans sacerdotem sibi uicinū hāt. q̄ cepta sacramenta expellat si eū aliq̄ necessitas ingruit.

Illud diuini oraculi singuli mentē p cauentes quo sanctius. ne soli qz cū cecidit: non h̄t subleuantē. Sūmopere nob cauendū ē. z uitandū. ne hostis illius atq; tpīb; quib; dño psallitur ul' sacrificatur. uniuersq; diuinis singlārum officijs insidiet. pnitiosa passio l' corpis quelib; mutatiuo occurrat. que aut corpus subito obrui faciat. aut mentem alienatōe l' rīore confundat. Huiusmodi ergo casib; p cauentes. natalitium diuinitus instituere ut ī tempis ul' loci siue clici copia suffragat. habeat quisq; illic canens deo atq; lucē sacrificans p se uicini solamin

aduitore. ut si aliquo casu ille q̃ offi
cia impleꝰ accedit. turbatis fuit.
nel ad tam diuus. a tergo semper
hãt qui eius uice exequat̃ intrepid̃.
Item. ex gelasio coleano xvij. Si sacer
dos necessitate p̃occupat̃ fuerit. con
cepta sacramenta p aliū expleãtur.
Nichil una ordinis statutis cõtinentis
paulu p̃sumatur. neq; illa q̃ summa
uenatione censentur. ulla p̃sumptõe
soluantur. cum ad h̃ ẽm facti nulla
sunt. ne mãupta noscant̃. ne lãguo
ris puenti robore salutis nata pereãt.
Non ergo solũ singulare salutis hu
mane sed sacre ministerio dei pude
at sollicitudine. Censuim⁹ g̃ q̃cunq;
debere ut cũ a sacerdotibꝫ missarum
tempe sac̃ mysteria celebrant̃. si egritudi
nis accidat cuilibꝫ eorum quo aptũ
necesse. celebrois explere ministerium:
sue locum ejo l' pbro alii celebrãdi
ceteq; apti officij. non n: aliud ad
supplendum mittamus mysteria. cele
q̃ ut aut inepciens aut subsequens
bñdcõe sint apta sacerdotis. q2 nec p
fecta uideri possunt. n̄ p̃fectõis ordine com
pleant̃. Cum n: simus oēs unum in xp̃o:
nec multitudo diuisas formare: n̄ effica
ciam p̃spicuus unitas fidei repsentat.
Qd etiam de alumpnis cuiusq; ordinis cleri
cum dubitari sibi ee non ambigat. si ut p
missum ẽ p̃cedentibꝫ libenter aliq̃ pro
ecclesiastico succedant. n̄ tñ qd̃ nature la
guoris cui alumpnus. in p̃sumptõis pnicie
em trahat. Nullus p̃ abũ patriarcã q̃libꝫ
minimum sumptum missas facere p̃
sumat. Nullus absq; patrum puerum
molestie ministr. uel sacerdos. ẽ cepta ip
fecta officia: p̃simat: oño relinquere.
Si quis h̃ temerarie p̃sumpserit: excõ
municationis sententiam sustinebit.
Cece qd̃ qño petente pbro. et ppli infir
mitate gñaro alius possit subrogari:
patenter monstrat̃. Senectute aũ pregñ
nato n̄ successor si coadiutor ei debet
dari. Qui ei decedenti in locũ regiminis
succedat. Sic aut̃ agit̃ dñ accessisse n̄ suc
cessisse. hyppolitum episcopo.
Hinc et zacharias p̃ scribit bonifa
cio magistino archie. Senectute gra
uato coadiutor est dand⁹ q̃ mortem
p̃cisti ut cum nõ sibi tu succedat.
p̃ supueniente et senectute atq; corpis

mbecillitate si mutatione potis aliũ
in eius sede in q̃ pces p tua p̃sona de
beas collocare. Nos uero aduitore
deo sibi p̃bemus ne sanctum.
ut p salute aiaꝝ rationabiliũ fam
dore xp̃o sedem q̃. optines magistra
ne cete nãq̃ relinq̃s. Si uero dñs de
derit uxori pensionẽ tua hominem
p̃fectũ. qui possit sollicitudinẽ habe.
et cum pro salute aiaꝝ p tu p̃sona
ordinabis illum epm. et cetq; in cui
gelio ubi credito et ministerio xp̃i pmã
do in oi loco requirens et p̃dicans ec
clesiam dei. Item. Si quãdo nolunt dun
na clerica. ut post diem transitus
sup ee si cum aptũ agnouit: et tua
nolumtate fuit diffinitum. ea hora
q̃ re de p̃senti seculo migrauit cogno
uis. p̃sentibꝫ cunctis et successore de
signa. ut huc ueniat ordinandus:
h̃ nulli alij concedi patimur. quod
ubi cautare agente largiri continuo.
Item. De eo aut̃ q̃ et successore assume
re dixit. ut se ubente in suo loco ele
gatur epc. h̃ nulla ratõe credi pati
mur. q2 et omnẽ ecclesiã regulã et
institutum patrũ ee monstratur. Sed
nolumus ut ministret et sit in cui
gelio xp̃i aduitor. Nimis n: contrariũ
ee manifestũ ẽ. ut se uiuente alius
substituam⁹. Sz h̃ admonem⁹ ut ora
re nõ cesses. ut et deus illum successo
rem credat: qui ea ee possit placa
bilis et plenarie reprehensibiliter regere
ualeat. Item. pelagius cleco nar
niensi. Non successor sz coadiutor
una fr̃a et coepc ut epõ uiuenti detur.
nobis ecclesiice utilitatis studio sua
dente et nature sue simplicitate lau
dabili. aliquatenus tractata. ob h̃ qd̃
se ingerenda patrimonij gubernandi cura
uel in disciplina ecclesiastica seruanda
minime fuerat̃ idoneũ: aliquem p̃
buerit ad h̃ aptanda sibi posse adhi
beri p̃sonã. ut ea que sunt necessaria
aptenti disponente sollicitudine. ni
chil indecens fieri ul' inde p̃mitat.
Io p̃sentibꝫ uob iussione precipim⁹
ut seruata in p̃mo loco memorato
epo reuentia quã nos aliquem meul
pabiliter exibere. ul' adimplẽ in oibꝫ
q̃ ad diuinum cultus obsequium pti
nent. l' ecclesiice utilitatis pagine

Quisquis ... Pius papa ... ut cum nõ abiurit quoquo sanitate aut sanitate voluerit mutare ... Primo ... Si petrus ... Si quis ... Item cyprianus ... Nullo ... nouatianus ...

cura suaserit pbeatis obediencia. cõ
petenter. ut in nullo loco dispositionibz
ei⁹ spũ cruma[illegible] resultantes. immo cõ
petenti vigilantie ure studio. que p
ecclastica mutuare genda monuit. ad
impletes. ut hys ma dispositis z cõ
suetis nob stipendia ministrentur. z
quecũq; in pdicto ecce patrimonio uel de
rebz ad eam pinentibz repetendis
sunt necessaria exhibeant.

Illud tpam de hereticis intelligendũ est qui
catholicoz ecclas usurpare tendunt.
Illud uero tanto pp uic intelligendũ
ẽ. qm n incautabilis necessitas pleu
roz uidet nec aplica aut regularis
mutatio. sz sola ambitio cpm de ecca
ad eccam migrare cogit. Vñ: cũ in pin
cipio sue capitli dicer. n debz que dimit
tere eccam sua subsequenter adiunxit.
absq; mutabili necessitate aut ap
stolica uel regulari mutatõe. z alia se
ambitus cã iungẽ. Admonẽ
n cã quecũq; ecca sue mediocritatis
despecta ad maiorẽ eccam transire
uoluit debz reuocari ad pmam. qđ si
redire recusauerit: careat aliena z p
pa. Vñ: in niceno aliq legit. Epc
uel clericus quilibz sua ecca relicta
Non oportet epm ad aliã migrare ñ debet.
uel reliquos ordines de ecclesia ad
aliam migrare. Non epc ñ pbr. non
diacon transeat. Si quis aut post
dissentionem sã z magni alicuius tale
quid agere tentauit. z se huiusmodi
negocio manifestauit. hic fem prorsus
in ordine deducat. z reintegretur eccie
cui epc fuit. aut pbr. aut diaconus
ordinatus. Item ggr. anthemio subdi
acono. In monasterio deputatur epc q
in ecca sua residere contempsit.

Peruenit ad nos pmenui malitia
ne cuiusdam epi in ecca reside con
temptum ñ ee. sz foris p diuersa lo
ca uagari. ideo ac auctoritate ẽ pa
pe quatin hic de cetero facẽ non psu
mat. sz in ecca sua sacerdotali more
resideat. q. si forsitan ñ emendare post
huiusmodi admonitionem cognouis. i mo
nasterium eum deputare. z nob absq;
modis oibz cam mdicare curab. ut
quid facere debeas: nostra uerum
precepcione cognoscat. Item.
ex concilio carthaginensi quarto.

Si quis pbr uel diaconus l' quilibz
clericus deserta sua ecca ad aliam
transeundũ ee credidit. z ibi priuilegii
tempore quo migrauit ppetuo pma
nere. ulterius ministrare non debet.
ptesam si ab epo suo ad reuertendum
fuit exhortatus. q; si post nouissimam
sua epi non obedierit. sz inobediens
psteterierit omnibz modis ab officio
suo deponi debere. nec aliq; restitutio
nis spem habe decernimus. Si uero pp
hanc culpam depositus alius epc fuscepit.
et ipse a comuni synodo penam
mereatur intrusionis tamquam
ecclastica unitatis dissoluens. Item ex eod.

Episcopo suam ecclesiam relinquere
et ad aliam transire non licebat.

Epm a diocesi ad diocesim non debere
transire neq; si scripm ingessit. neq;
si a plis fuit uolenti adductus. neq;
si hoc ei ab epis suadeatur. Manere
autem debe cum in ecca dei q. ab initio
sortitus ẽ. nec ad alibi demigrare.
secm regulã sup hoc olim a pribz decretum
constitutum. Item ex concilio calcedonensi. De eodem.

Si quis epc uel presbiter ecce in quam uocatus fuerit
[illegible]

Propter eos epos sunt dicos q̄ de ecclesiarum
plebz ad ecclesiam transeunt placuit diffi
nitiones datas a sedis pontifibz habere
firmam firmitatem. Item ex concilio
carthaginensi .xv. Alienę plebes ab epo
placuit ut a nullo non usurpentur.
Epo usurpante plebes alienę. nec aliqs
epor suppeditetur in diocesi collegam
suum. Item. anacletus. pp. Alienos cle
cos ordinare vel altaria edificare epo in
epi in diocesim alienam ad locum
alienos clicos ordinandos. vel ad con
secranda altaria venire non debet.
Od si frequentatos hijs quos ordina
uit. altaria vel in celebratione manente
transgressor canonū annum a missarū
celebratione cessabit. Item. ex concilio
agathensi. Diebz solempnibz clicis ec
clesie sue deesse non debet.

Si quis in clero existentibz diebz sacris
ab ecclesia sua defuit. i. natiuitate dñi.
epyphania. pascha. vel pentecosten. dū
potius secularibz lucris studet. quam
seruicio suo patrie queritur. ut triennio
a communione suspendat. Similit dia
conus vel pbr si p̄ tres ebdomadas ab
ecclesia sua defuit: huic dampnationi succū
bat. Item hylarii pp. Removendus est
ab ecclesia episcopus cum irrepserit. ad
remouendum ab ecclesia suam redire cogendus.
Brachmonensi atq; ad suam remisso
hirneo epo sedens. p sacerdotale modestiam
suam voluptatibz q̄ per ignorantiam
ecclasticarum legum delectant. qđ non
liceat obtinere. talis pronunciatio de clero
primo et barbaronensibz ordinetur epis. q̄
lem te precipue fratrem assensu oportet eli
gere. et decetat consecrare. ne si forte alit
fieri fuerit. nō sine obprobrio maxime et
tui honoris tumore rotundat. nra pre
ceptio. qđ in inuitam dei et a quo spūalis
ē gra dignitatū sacerdotalū iudicium
admissum. Item leo pp urbis rome a
nastasio thessalonicensi epo. Q̄ alienā
cathedrā appetit. ab ea expulsus et pro
Si quis epus sue ecclesie pria carent.
mediocritate despecta āministratione
celebrioris loci ambierit. et ad maiorē
se plebem quatumcq; ratione trānstulerit.
a cathedra quā pellatur aliena. carebit
etiam pria. ut nec illis plidat: quos per
auaritiā cōcupiuit. nec illis quos per
superbiam spreuit. sint ergo terminis

quiescz tempus sit. ne sup̄ mensu
ras suas affectet augere. Item.
ex concilio meldensi. Vnusq; quisq; ecclā
q̄ tempore minoris ad maiorem
Si quis de ordine sacerdotali aspirare.
tempore minoris ecclē ambitiose q̄ sibi
ad tempus maiorem aspirauerit. canoni
ca ei data cum dispendio conseruentur.
h̄ est ut unusq; careat. Quia primo
ecclām vacantē ingressus fuerit. ab epo
suo deponend' est. Vñ in rothomagensi
concilio legitur. Detinatur a clero: qui
muneribz ecclās acquirere comperti.
Sanctum ē atq; omnibz modis probā
bitum. ut si quis pbr muneribz suis
aliquē clicū l' laicū munā dare vel de
disse. aut aliam pecuniā tributerit. ut
alterius pbri ecclām vacantē pro red
matione hac cupiditate. seu rapina.
seu p̄sumptione turpis lucri gratia
detinuerit: a clero et alienus existat a
regula. Quod quidā alii atq; alii
alios nullatenus mutationes epos fieri pos
sunt. et in ecclis a quibz recesserint ali
quibz alij substituti valeant. An
tenus p̄ hoc ostenditur scribens omnibz epis.
Recessiones et mutationes epos ne mutā
Mutationes epos nonnisi fieri possunt.
causa concilii mutare aut necessi
tate fieri. s; n̄ p̄pria cuiusq; voluntate. aut dominatione. penitus sancti
magistri nri. et p̄cepto apl̄oz de anthio
chia cuiusq; mutatus ecclā ad ecclām ē
romam. ut ordinem p̄ce possit. Eusebi
quoq; de quadam parua ciuitate apli
ca auctoritate mutatus ē in alexan
driā. Similit felix de ciuitate in qua
ordinatus fuerat electos ciuium p̄ do
trinam utriusq; bonā q̄m habebat
auctoritate h̄ sedis. et omnium epoz
et reliquoz sacerdotum. ac apl̄oz con
silio translatus ē: ep̄scm. Non enī
transit de ciuitate ad ciuitatē. non
transferitur de minori ad maiorem.
qui h̄ n̄ ambitu nec p̄pria voluntate
facit. s; aut ui a p̄pria sede pulsus.
aut necessitate coactus. aut utilita
te loci vel p̄dicationis supbe s; humiliter
ab alijs translatus est. Nam sicut epi
habent potestatem ordinare regulariter
epos et reliquos sacerdotes. sic quotiēs
utilitas aut necessitas coegerit supra
dicto modo. et mutare. et immutare. po

ipi animum totum ad meliora conuertat. ne in ultimum
[illegible]

VII

ritatem hñr. ñ m̃ sine sacrosc̃e roma
ne sedis auctoritate et licentia. Au
a enim eccl̃a est ultionis. alia anathe
et p̃sumptōis atq; p̃e voluntatis.
Item pelagius pp̃ benigno archiepō.
Causa necessitatis mutationes epō
cias fr̃ dilectissime rum fieri possunt.
aliud ē eccl̃a necessitatis z utilitatis. a
lind p̃sumptōis ac p̃e nolūtatis. Nō
ergo mutat sedem. qui non mutat m̃
rem. i. qui ñ auaritie eccl̃a aut dñatōis.
aut p̃e voluntatis. nl̃ dilectōis fue
migrat de ciuitate in ciuitatē. sz eccl̃a ne
cessitatis z utilitatis mutat. Nam z
plurimor utilitas: unius utilitati
uel voluntati. p̃ferenda ē. Aliud ē u
mutare. z aliud mutari. Nam aliud ē
sponte cūiusc̃ z aliud coacte. aut ne
cessitate uenire. Vñ: ñ ois mutare u
tatem: sz mutamur q̃ ñ sponte. sz
coacte hoc agimur. Non ergo bene intel
liguntur ecclesiastice regulas qui hoc ne
gant. eccl̃a utilitatis uel necessitatis si
posse: quotiens utilitas uel necessitas l'
utilitas p̃suaserit. Item ad eundem.
Epm negare auditū qui necessitate
mutandi mīam non impendit.

Omnis qui necabatur z qui gemebat
a saul fugiebat. z uenerat ad dauid.
Si rex pessimus z iustissim̃ dauid se
ret ē peccati. p̃sentione fugientes. z
transeuntes de loco ad locum. z de ci
uitate ad ciuitatē recipe: tales neq;
q̃ recipere. nec secum tenere. ñ i alijs
ciuitatib; eos collocare. Quia enim
p̃sentiuntur dñm epōs. eos q̃ de ciuitati
b; ad ciuitatem transire p̃cipiam.
ñ eos m̃ p̃sentiuntur: q̃ntum dñm no
strum ih̃m xp̃m. cuius legatione fun
gimur. Nec ipi in h̃ peccant. q̃n non
sponte sz coacte hoc agunt. sz ipi q̃ eos
p̃sentiunt: nec ipis epis hoc imputari
potest. sz illis qui eos hoc agere cogūt.
qui aut negant mīam faciendā fu
gientib; z necessitatem patientibus
ip̃m xp̃m negant. qui est mīa z ul
ma. Negant mīam necessitatem pa
tientib;. qui p̃ris patientib; z indige
ntib; dominus ministrijs z ñ hñntib; p
primum epm. qui eos instruat causa
utilitatis. aut necessitatis. ut ex ali
a ciuitate licet minor sit in ea q̃ nō
hoc epm doctōrē. l'utiorē melioꝛi

silio ñ sponte transeuntē. sz maiorū
ecclesiastice mutare negant aut epm
electū. z p̃sentione patientē eccl̃a utilita
tis aut necessitatis uoluut mutari
zant. Item ex ccilio carthaginensi. xj.
Non ambitione sz synodali auctoritate
de eccl̃a ad eccl̃iam episcopus non
epe de loco ignobili ad transeat. z
nobilē p ambitionē non transeat. nec
quisq̃ inferioris ordinis clicus. Sane
si utilitas eccl̃e poposcerit. decreto p eo cli
cor z laicor epis proprio. in p̃sentia
synodi transferatur nichomiñ alio i
loco eius epo subrogando. inferiores uero
gradu sacerdotes z alij clici 2cessione
suor epor possunt ad alias eccl̃as trans
migrare. Item ex eodem. Epi uel
plbi si eccl̃a utilitatis ad eccl̃am alterius
epi uenerint: in gradu suo suscipiant.
et tam ad ubi faciendū q̃m ad obla
tionem a fidelibus accipiendam inuitentur. Item
alixo pp̃ oib; epis. Ecclesia unius epi
copi ab alio disponi non debet.

Sicut alterius uxor nec adulteri ab alio
quo uel iudicari aut disponi nisi a
pprio uiro: eo uiuente p̃mittitur. sic
nec epus epi uxor q̃ eccl̃a eius uel par
rochia indubitanter intelligit. eo uiue
te absq; eius 2silio z uoluntate alteri iu
dicare uel disponere. aut eius ordinā
tionē fieri non concedimus.
Vñ: aut apls. Alligata ē uxor legi u
ri q̃diu uir eius uiuit. Cū uero defū
cto: soluta ē a lege uiri. Similiter spon
sa epi. q̃ sponsa uxorq; eius dr eccl̃a.
illo uiuente et alligata. eo defuncto so
luta ē. z cui uoluit nubat. m̃ in dño.
i. regulariter. Si cui eo uiuente alteri
nupserit. adultera iudicabit. similiter
et ille si aliam sponte duxit. adulter
estimabit. z 2munione p̃muabitur.
Si aũ p̃sentis fuit in sua eccl̃a: fugi
endum est. illi ad alteram. eiq; est voca
ndus dicente dño. Si uos p̃sentes fue
rint in una ciuitate: fugite in aliam.
Si aut ultimatus eccl̃a fuit mutandus.
ñ p se h̃ agat. sz fr̃ib; mutantib; ē
auctoritate h̃ sē sedis faciat. non m̃:
ambitus eccl̃a. sz aut utilitate aut necess
itate ut dictum est. faciendum est.
Hoc non solum de epis uerum eccl̃a
de quibuslibet ministris eccl̃e intelligit.
ne uidl'in locū meliꝛis alt̃ subrepat.

Si tales uidiani. ff. ad mi. c. nid. qui uicarios ñ h̃ dr q̃ nullus s'
ipl'sanis ius dr ubi. c. nid. qui uicarium p̃ maritum uxorem acci

Si intelligis cum re
publicam ñ imperio
prinatum ut etiam si
am p̃ utilitatem p
ferre. ff. eo. Item si lon
gius. ff. de arbitris. Si
ait. ff. ad. l. aquil. Si
quis iuuo. ff. de p̃scp.
v. l. qui fugarum.
aliud ni uicarius ni p
lato ut. ille semper re
neat ipsius utilitate
ecclesie ipse utilita
tis ut. q. mu. qui ar
cum ergo remuneru
cum quis pecuniu p
publica utilitate pot
suam ipsius ecclesie. q. ip
sius ecclesie. di. q. aut q
ordinati caritas ab
mapit. xxxj. q. v. Si no
li. ecclesie. di. p. qui ulcra
ul' die q' qui priuata
utilitas utilitas ide
dicit. Nam omnia ipsius
omnis est inplatu
ri ut ar. ff. p̃scr. l. duo
nos. Plato ul' distinc
te an utilitas in acq
rendo consistat aut tui
tio utendo nunc sciat
ul' e. Plinio. xxxvij. ille
post attenuet p̃dius
ñ plus huic pot facer
hic maior sic. ibi pena
sua. nec. l. e. g. i. et hic
apparet ro. q. est ñ ec
lesiat si eq; mo qui chris
tianus. pp. q. i. Si con
sulunt ppre conscientie
pre. tamen mū. ut
q. vij. sed. Si hic ecl
ppre que dico sunt
p̃scripta non sunt ppre
nā. ut. q. vij. sed. Si
up. Si. di. v. testimo est.
q. meus cū sanctis q
Omnes scient. ar co
ipo uicarii aliquo
uenim. i. iustum quia
quia a bono finē ad ma
vij. di. qui et nisi. i. q.
vij. hug. et tales si ior
Erāt sic. e. e. qualis
cuerunt. ij. q. j. Si pos
sit. Jeiu. di. i. uel
dic q̃ pot quis agi ut
re nolente. sic ut nolē
ub recipi. q. iij. di. pla
cet. Item di. plagiut
ri. ei ab sequi pot ali
quem agere ut. e. q. iij.
re. Primo. Paulum mise
ri. unumq; p̃ uenerun
unio. ipsis suum c
pīū unionē celebre ai
uenio agnum re suo
bene. sic. Item si. q.
ij. pre. Ratione. Sic. si
alium pe hoc cap. p
uenetum ut. Sequimur i
eo cap. cum. i. magis
uel est ratio. Item. com
munia. Possitne hic
po uniri. Et uidetur
filius. Gratus. q. vm
Est. Est tertius qui
Gubernat epis nul
lo modo. Ratione. ut. Scri
di. dicit. Est. Item nunc
quomodo. Si. Si anus ab
sint ut. Abbas. ut alius. Communi consensus. q. requiruntur. c. nup. di. c. i. et
ij. ut. q. iij. Quicunq; quod si dicimus nō iudicet. Item non ad maiorem
diu. q. ñ uel agi. ab eo. Quia uerso. Est. Si gratia
Item. di. Nullo. Aut. ut. pot. Si. Si alium. Epm. Item. Si. Si alium epm uicarius
est. Est consensus epi. Item. di. Per totum. di. Item. Flo. Centum. Ego. Item. q. Est
pot agi. Et dicunt. Item. Sed. Ad maiorē. Item. Quia. Sed. Possit. ut. Et
Item. q. Est. p̃. i. Fiant. Et. Quia. Filio. Et. Et. Et. Et. Quia. Quietus. Ibi. vj. q. iij.
Epi. Ingratus. Et. Domo. Mutentur. Al. Nō. Item. q. Nullus. Et. Scriptum

mutetur ad alienos ab oriente. Et. Et. Et. Et

q̄q· si quis tam militaris archiepo cum eius licentia priuo: alio rem. si placeat archiepo publicabit

Pastoralis officij nos admo / nent cura . ne ecclesiarum nostrarum status per incuriam nostram aliquod detrimentum patiatur. Vnde. bō gg̃. scribit salonitano ē de eo qui se in archidiaconatū alterī p̄mouī procurauerat. Deponatur qui locum alterius inuadere non timet.

Cum quidā ecclesiae regulam in archidiaconatū alterius se p̄uehi p̄sensit. ab eiusd̄ archidiaconatus honore deponim̄. qui si ultrius in loco eodem ministrare p̄sumpserit. se pari damnatione sacre munionis nouerit esse priuandum. Idem ad rusticum monachum. In una ecc̄a duo p̄lati esse non debent.

Inter apōs princeps / inuis ē gentes unam sequentes ordinationem. Imperio unus iudex unus p̄nuncie. Roma urbs duos frēs regēs simul hāe non potuit. et parricidio deducitur. In hebreorum populo eliu et iacob bella gesserunt. Singuli ecc̄arum ep̄i. singuli archidiaconi. singuli archiep̄i. et oīs ordo ecc̄asticē suis rectoribus utuntur.

Vere apparet in quibus aliis ep̄us uicē tenet. alius potest ei substitui. q. q. sed in rebus uidelicet non uidentibus ep̄us alius p̄bendas succedere. translatus enī ab una ecclesia ad aliā desinit ē ep̄s illius ecclesiae. a qua transferitur. atq; ō qui huic succedit in uacuam sē defuncto. quodam modo ep̄us probat̄ substitui. si uero cum qui hostiliter necessitate. et eā q̄ uacuare cō transferitur. h̄ uero ē. qd̄ ille q̄ metu hostilitatis ad aliam translatus si prior ē redire aliqn̄ ab hostibus liberam fieri ad eandem illam redire oportet. Vñ. gg̃. p̄p̄. scribit iohānī ep̄o sc̄illanno capitula xxv. Qui metu hostilitatis ad alium locum uisus fuerit. postea ad ecc̄am suam redire

Pastoralis officij nos admo / nent cura . ne ecclesiarum nostrarum status per incuriam nostram aliquod detrimentum patiatur. Vnde. bō gg̃. scribit salonitano ē de eo qui se in archidiaconatū alterī p̄mouī procurauerat. Deponatur qui locum alterius inuadere non timet.

Cum quidā ecclesiae regulam in archidiaconatū alterius se p̄uehi p̄sensit. ab eiusd̄ archidiaconatus honore deponim̄. qui si ultrius in loco eodem ministrare p̄sumpserit. se pari damnatione sacre munionis nouerit esse priuandum. Idem ad rusticum monachum. In una ecc̄a duo p̄lati esse non debent.

Inter apōs princeps / inuis ē gentes unam sequentes ordinationem. Imperio unus iudex unus p̄nuncie. Roma urbs duos frēs regēs simul hāe non potuit. et parricidio deducitur. In hebreorum populo eliu et iacob bella gesserunt. Singuli ecc̄arum ep̄i. singuli archidiaconi. singuli archiep̄i. et oīs ordo ecc̄asticē suis rectoribus utuntur.

Vere apparet in quibus aliis ep̄us uicē tenet. alius potest ei substitui. q. q. sed in rebus uidelicet non uidentibus ep̄us alius p̄bendas succedere. translatus enī ab una ecclesia ad aliā desinit ē ep̄s illius ecclesiae. a qua transferitur. atq; ō qui huic succedit in uacuam sē defuncto. quodam modo ep̄us probat̄ substitui. si uero cum qui hostiliter necessitate. et eā q̄ uacuare cō transferitur. h̄ uero ē. qd̄ ille q̄ metu hostilitatis ad aliam translatus si prior ē redire aliqn̄ ab hostibus liberam fieri ad eandem illam redire oportet. Vñ. gg̃. p̄p̄. scribit iohānī ep̄o sc̄illanno capitula xxv. Qui metu hostilitatis ad alium locum uisus fuerit. postea ad ecc̄am suam redire

Pastoralis officij nos admo / nent cura . ne ecclesiarum nostrarum status per incuriam nostram aliquod detrimentum patiatur. Vnde. bō gg̃. scribit salonitano ē de eo qui se in archidiaconatū alterī p̄mouī procurauerat. Deponatur qui locum alterius inuadere non timet.

Cum quidā ecclesiae regulam in archidiaconatū alterius se p̄uehi p̄sensit. ab eiusd̄ archidiaconatus honore deponim̄. qui si ultrius in loco eodem ministrare p̄sumpserit. se pari damnatione sacre munionis nouerit esse priuandum. Idem ad rusticum monachum. In una ecc̄a duo p̄lati esse non debent.

Inter apōs princeps / inuis ē gentes unam sequentes ordinationem. Imperio unus iudex unus p̄nuncie. Roma urbs duos frēs regēs simul hāe non potuit. et parricidio deducitur. In hebreorum populo eliu et iacob bella gesserunt. Singuli ecc̄arum ep̄i. singuli archidiaconi. singuli archiep̄i. et oīs ordo ecc̄asticē suis rectoribus utuntur.

Vere apparet in quibus aliis ep̄us uicē tenet. alius potest ei substitui. q. q. sed in rebus uidelicet non uidentibus ep̄us alius p̄bendas succedere. translatus enī ab una ecclesia ad aliā desinit ē ep̄s illius ecclesiae. a qua transferitur. atq; ō qui huic succedit in uacuam sē defuncto. quodam modo ep̄us probat̄ substitui. si uero cum qui hostiliter necessitate. et eā q̄ uacuare cō transferitur. h̄ uero ē. qd̄ ille q̄ metu hostilitatis ad aliam translatus si prior ē redire aliqn̄ ab hostibus liberam fieri ad eandem illam redire oportet. Vñ. gg̃. p̄p̄. scribit iohānī ep̄o sc̄illanno capitula xxv. Qui metu hostilitatis ad alium locum uisus fuerit. postea ad ecc̄am suam redire

Bonifatius .ix. imp̄rpetuis nup̄ istorum statuta omnia tam uetusta quam nouissima ut ecclesiarum prelatis ad meliorem fortunam reuertantur ad p̄sentium obligōm. xxvi. q. i. ab initio. ℭ. quemadmodum statuis amittuntur subiectis. ℭ. qui iure. extra de p̄b. l. in uetustis cum ergo reuertatur redire ui ergo desiuit ē ep̄s prime ecc̄ae sic ē ep̄s diuinum ecc̄arum. Filius. xxi. q. i. relo bz: non dixit q. est ep̄s uerum sicut in matrimonio carnali dixit q. alligatus potest ē mulier dimittere si uxor uelit religionem ingredi. ℭ. no. ille

Si quis ecclesiarum prelatus ecclesiam uel ecclesias cum earum bonis quibuscunque titulo siue causa p̄ualuerit. ℭ. ecclesiis. cum omnibus. extra de p̄b. Quia ipsi sacris ministris omnia debent esse sacra et ministris omnia debent. ut sint ecclesiarum ornamenta. ℭ. ecclesiarum. xvi. q. vii. quibus uero diuinis usibus fuerint deputata. si uilescere et colli non possunt. ℭ. ecclesiarum. xvi. q. i. ad hoc. ℭ. si quis. xvi. q. vii. ecclesiarum. extra de p̄b. Ecce est ordinatus ab episcopo. et integra potestate ecclesiastica. quia habet ecclesiam. et ministrat ei. quamuis non habeat titulum. quia non fuit ecclesia dedicata. ℭ. si quis. xvi. q. vii. unicum. quia ecclesia non habet titulum. quia non fuit ecclesia dedicata. ℭ. si quis. xvi. q. vii. unicum. quia ecclesia non habet titulum. quia non fuit ecclesia dedicata. ℭ. si quis. xvi. q. vii. unicum.

Alienis rebus ecc̄e ecc̄a p̄ alienationem uel p̄scriptionem cum earum. ℭ. rebus. cum omnibus. extra de p̄b. Quia ipsi sacris ministris omnia debent esse sacra et ministris omnia debent. ut sint ecclesiarum ornamenta. ℭ. ecclesiarum. xvi. q. vii. quibus uero diuinis usibus fuerint deputata. si uilescere et colli non possunt. ℭ. ecclesiarum. xvi. q. i. ad hoc. ℭ. si quis. xvi. q. vii. ecclesiarum. extra de p̄b. Ecce est ordinatus ab episcopo. et integra potestate ecclesiastica. quia habet ecclesiam. et ministrat ei. quamuis non habeat titulum. quia non fuit ecclesia dedicata. ℭ. si quis. xvi. q. vii. unicum. quia ecclesia non habet titulum. quia non fuit ecclesia dedicata. ℭ. si quis. xvi. q. vii. unicum.

Alienis rebus ecc̄e ecc̄a p̄ alienationem uel p̄scriptionem cum earum. ℭ. rebus. cum omnibus. extra de p̄b. Quia ipsi sacris ministris omnia debent esse sacra et ministris omnia debent. ut sint ecclesiarum ornamenta. ℭ. ecclesiarum. xvi. q. vii. quibus uero diuinis usibus fuerint deputata. si uilescere et colli non possunt. ℭ. ecclesiarum. xvi. q. i. ad hoc. ℭ. si quis. xvi. q. vii. ecclesiarum. extra de p̄b. Ecce est ordinatus ab episcopo. et integra potestate ecclesiastica. quia habet ecclesiam. et ministrat ei. quamuis non habeat titulum. quia non fuit ecclesia dedicata. ℭ. si quis. xvi. q. vii. unicum. quia ecclesia non habet titulum. quia non fuit ecclesia dedicata. ℭ. si quis. xvi. q. vii. unicum.

Alienis rebus ecc̄e ecc̄a p̄ alienationem uel p̄scriptionem cum earum. ℭ. rebus. cum omnibus. extra de p̄b. Quia ipsi sacris ministris omnia debent esse sacra et ministris omnia debent. ut sint ecclesiarum ornamenta. ℭ. ecclesiarum. xvi. q. vii. quibus uero diuinis usibus fuerint deputata. si uilescere et colli non possunt. ℭ. ecclesiarum. xvi. q. i. ad hoc. ℭ. si quis. xvi. q. vii. ecclesiarum. extra de p̄b. Ecce est ordinatus ab episcopo. et integra potestate ecclesiastica. quia habet ecclesiam. et ministrat ei. quamuis non habeat titulum. quia non fuit ecclesia dedicata. ℭ. si quis. xvi. q. vii. unicum. quia ecclesia non habet titulum. quia non fuit ecclesia dedicata. ℭ. si quis. xvi. q. vii. unicum.

in qua prius ordinatus es. ecc̄am retinere. Si aut̄ predicta omnia calamitate communia capitulariter premitur. in hac in qua es ordinatus. a nobis debes ecclie p̄ma nere. ℭ. Quo uero causa ultionis ut̄ ferri. nequaq̄ ad priorem reduci potest. est etiam alius casus in quo episcopo uacuam. ep̄s substituitur. Cum enim aliquis relicta prioris cathedra sua auctoritate transierit ad aliam. si alius substitutus ei fuerit uiuente illo prioris ecc̄e ep̄s esse non desierit. substitutus tū ep̄iscopum habebit. Vnde damasus urbis rome ep̄s scribit omnibus ep̄is Sacerdotes qui relictis suis ecclesiis ad alias migrauerint reduci cogantur ad suas.

Sacerdotes qui de ecclesiis ad ecclesias migrauerint. tam diu a communione h̄ modi ē alienos. q̄ndiu ad eas non redierint ciuitates in quibus sunt constituti. censemus. qd̄ si aliud alio transmigrante in locum inuentus est ordinatus tam diu uacet a sacerdotij dignitate. qui suam deseruerit ciuitatem. q̄ndiu successor eius quiescat in domino. ℭ. Episcopalium sedium / mutationes metu hostilitatis inuenientur non nisi q̄m fieri solent. Vnde. gg̃. scribit iohanni ep̄o bellicano. Necessitate temporis episcopalium sedium mutationes fieri possunt. ℭ.

Temporis qualitas nos ammonet. ep̄or sedes antiquitus. certis ciuitatibus constitutas ad alia que secundum tempora putamus. eiusdem diocesis loca transponere quo etiam habitatores secundum ualeant degere. et barbaricum possit periculum facilius declinare. Propterea te iohannem fratrem et coep̄m nim̄ bellitanē sis ciuitatis sedem quam in loco quondam hareatarum ad sc̄m andream apostolum precipimus trāsmigrare. quatenus ab hostilitatis incursu liberior existere ualeas. et illic solempnium festiuitatem disponas. Item. Quum aliquis ex humilitate aplica concessione de ep̄ali sede ad monachalem descendit subiectionem. alius loco eius sub

transpone. l. ix. et. xxvi. q. iii. Si quis et. q. i. ex ea. portis in textu notatum ple ne.

Ad pontificatum redire non valet

Hoc nequaq; apud nos habetur. ut quicumq; de pontificali ordine ad monachalem descendere uoluerit: ulterius possit ad pontificatum reuiu. Idem precepit sca synodus. ut quicumq; de pontificali dignitate ad monachoz uitam et penitentie descendit locum. nequaq; ad pontificatum resurgat. Monachoz enim uita subiectionis habet uerbum. et disciplinatus. non docendi. uel presidendi uel pascendi alios.

Pro infestationibus malorū ñ debet epc gregem susceptum relinq̃re.

Hoc ad penitentiam agendam. non ad quietem seruandam: q̃bꝫdã accedimus. Vñ ubius pp omnꝫ epis. Suggestum est nobis quod spretis laboribꝫ et infestationibꝫ nõ nulli urñ assignatas sibimet a deo commissas relinquunt plebes et in futurum plures relinquere uelit cas q̃s uiri debent ecclãs. et p omnꝫ sibi commissis laborare negligant. et monasteriorꝫ quieti se magis dare studeant. et uacationem ab episcopatus laboribꝫ eligere. et silentio atq; otio uitam ducere magis appetant. quam in his que sibi commissa sunt permanere. dicente domino. Beatus qui perseuerauerit usq; in finem. Vnde namq; est beata perseuerantia nisi de nutante pacientie. quam secundum aplicam predicationem. omnes qui uolunt in xpo pie uiuere psecutionem patiuntur. Ideo fratres karissimi non uos afflictionū a martirio a pie meritis ure propositi coarcet. recedere. considerantes q̃m pro absolutione nr̃i. et liberatione cator dominus ds et redemptor nr̃ pmisit. quibꝫ uel se contumelijs afficiendum tradidit. ut nos a

nunciato poterimus diabolice libertati. Incendit itaq; nobis et omni gregi in quo spe ses uos constituit epos. regere ecclam dei. quam acquisiuit sanguine suo proprio. ut non sit q̃ uos decipiat aut seducat. in subtilitate sermonis. ut plebes nobis cõmissas relinquamus. et alicui pp̃ obprobrium malox hominum quieti uacemus ut nos solummodo saluemus. et filios orphanos relinquamus. Item nicholaus hũfrido morinensi ecte epo.

In pseutionib; episcopus ecclam suã ñ desertare.

Sperandum itaq; p gualdanũ deserat. Sperãm unum cum a normannis de epõ depellens: decreto in monasterio debeas conuersari. in quo scias finem. hinc q̃ si pretiosum ẽ portum in tranquillitate nauim deserere. q̃nto magis in fluctibꝫ: ubi nec dominus. quod persecutor non fugiam? maxime cũ paganorum insidias. cum ad templa seuerint. et ob multitudinem peccatorum nostrorum nocendi facultatem diuinitus asseritur. presertim cum eis prodire ultro nõ debeamus. et multos pplos et appostolos ipsum quoq; dominum hui modi fugisse. inscriptura luce clarius constet. Sed qd precipue nos qui tamq̃m ducatum aneres gregibꝫ prebemus. immo qui et horum pastores sumus deo auctore cum eis in periculis pro meritis persistere pro certo conuenit. et cum tranquillitas reddita fuit diuina pietate sopita q; furentium infestatio: mox gregem requirere. et in unum colligere. et eius animos celestis patrie pace ac potissimum securitate predicata sursum erigere debemus. et tam diu sup custodia eorum oportet nos esse sollicitos. ut si deo iudicio presentis temporis commoda forsitan amittãt fuerãt utilia. spem se gaudia absq; ambiguitate pape semptna.

Item gregorius. Non ẽ reprobare sed uitium probare bonoꝝ aduisimus.

Aduersitas que bonis mentis ut uidetur obiacet: probatio uitutis est. non iudicium reprobationis. Quis enim nesciat quam prosperum fuit quod beatus apostolus paulus predicauit

nis ad ītiam uenebat. et ī uenie
nis naufragiū pulit. sz tamen na
uis cordis i maris fluctib; unegē steuz.
Hoc totum cē intelligitur huāde.
quando inter subditos aliqui inue
niuntur. quib; prelatorum cura p
ficiat. quando ō specialiter prelatis
queritur. nec p alios una potest esse ac
clesie salus. ne fidelitate incipiat. quib;
prodesse potest dicitur de eo. Jeremi
nauis autem q̄ non est pastor cui
non sunt oues ppie uidet lupum ue
nientem q̄ dimittit oues et fugit.
Cum uero specialiter queritur. fugi
at exemplo xp̄i. qui a facie herodis
fugit in egyptum. fugiat exemplo
pauli. qui a frib; p manū submis
sus est in sporta. Vñ aug. aut. fugi
at minister xp̄i. sicut fugit xp̄s in
egyptum. fugiat qui specialiter q̄rit dī
p alios firmari cē salus. Hinc
etiam dominus ait discipulis. Si
uos persecuti fuerint in una ciuitate.
fugite in aliam. hinc q̄ ait abscon
dit se. et exiuit de templo. quando
uidet uiderunt lapides. ut iacerent in
eum. Hinc q̄ aug. ait. de eo ī psalmo.
Ecce elongaui fugiens. Illud ma
gis q̄d timebat psequentes. ut occasi
onem ne darent. q̄ manebat in deserto
rans. in quo docebat nos in secreto
ecclie quiescere. cum a malis premim̄.
Cum uero non prelatorum tantum
sz totius cē salus queritur. fidei im
pugnatur. necesse est ut ex adūso ac
cendant. q̄ in die belli sepios ut mu
rum opponant. pro domo domini.
Animas suas ponant p ouib; suis.
ut exemplo sue passionis accendant.
q̄s sermone docēe durauit affirmare nō
ualeat. q̄ hī de manifestis persecutoribz.
Est q̄ aliud genus persecutionis quo
laborat apls dicens. Quis infirmat.
et ego non infirmor. quis scandalizat.
et ego nō uror. Hinc q̄ aug. in psal
mo. c. l. ossa. i. fortes. quor fortium
sunt qui scandalizantur. nō frigunt
bonus q̄ntum amat. hinc idem in
psalmo. xix. i. Letamur in uirtute tua
lacarum. non tamen odit in quo ex
ungueretur. oculus. ut uenit p mīo
rib; q̄ turbant. q̄n nec corpi possit
impij quib; clamat. quia defecit ī

dolore uita mea. iudens non p̄hice
q̄d predicat. hinc idem in psalmo
. xix. utrumq; genus persecutionis
distinguens ait. Vox tribulatoz
x̄. i. martyrum nr̄ passionel pcli
tantum. sz de aspite psecutorū.
cē illis etiam uox omnis uitii aut
ex auaritie habundans iniquitas
x̄anoz passio cē. ut loth corporalem
persecutionem a nullo in sodomis su
stinuit. sz a malis coz cum quib;
habitabat. est ergo persecutio uitii
ul'a leone in specu l' a draconc uiti
orū. Vnde. omnes clamant. Deus ī
adiutorium meum intende. Cū aut
a uicijs subditoz plerus affligitur.
aliquando ōium est una q̄ obstinatio
insanabilis. aliq̄n mali miscentur
bonis admixti. q̄n boni simul cum
malis habitant. n̄ sunt deserendi
boni p malos. ne pūse malos cu
mando. quos fugimus. iungamus.
ad ihemnam. sz ponus mali uolent
pter bonos. Vnde gg. Abel esse re
uult. quem ihūs malicie n̄ exercet.
ferum quippe nre mentis. ad acūm
non potest peruenire uitium. nisi h
alterius exstit̄ iuua prauitate. hinc
etiam aug. Tu bonus uolens malū
et c̄ et infin. De uolentibus malis ī
pma causa hereticoz. hinc idem ait.
Mauis malus in separatione bono
rum inuenimus quam ut iuuenti
one malor fugimus. Tali non ip
se deus sua peccata. quia non fecit a
lena. quia non approbauit negli
gentiam. quia non traxit superbiam.
quia in unitate permansit. hinc dī
in psalmo l. xxi. Quis dabit in pēnas
sicut columbe: non sicut corui. Co
lumba a molestijs querit auolare.
sed dilectionem amittit. sz sēp gemit.
Sic bonus uult se sepire corpore nō
amore. ab hijs quib; n̄ potest p̄esse.
sz si aliquando ligatur in uisco cu
piditatis. sed causa et officio ut dese
rere non possit tō dicit. Cupio dis
solui. et esse cum xp̄o. sed manere ī
carne propter uos necesse est. et sic ē
minium ex desiderio. Ecce elongaui
fugiens. q̄ non loco. ne rumpamur
carnis. bonoz. ne p̄dat exercitum
malor quos deus admisceri ut mīa

secum distinguentes aut omnes sunt mali aut quidam si by
ni sunt omnes mali' eos nō asserit xxiij. q. iij. Si omnis si es
mali sunt aut sibi esse debent aut alie nō si esse nō sunt nesci
ri. si nō esse sibi esse debent aut alie nō si esse nō sunt nesci

VII. Ad

aplis. quem quamuis fuisse fuisse: tamen ad predicandū missū. et eucharistiam dedit docens. in ecclesia tolerari malos. nec ob hoc bonis malorum consortia. quando uero omnium subitoz est. obstinata malicia. nec prodesse eis prelatorum presentia. tunc etiam corpore licet ab eis recede. ne et aliorum nequitia semper in dētis pficiat. et iusti fructū amittant. quem de aliorum perfectu possent inuenire. Sic beatus benedictus deseruisse legitur. quos in necem suam unanimiter audaces conspirasse. Unde beatus gregoz. petro diacono interroganti an liceat prelato gregem semel suscepti deserere. in secundo libro dialogoz rum respondit dicens. Quando ue ro plures subditos deserere uel ī

Ubi aduenit equanimiter portan di sunt mali. ubi inueniuntur aliqui quibz aduuentur boni. Nam ubi oīo de bonis fructus deest. hic aliquando de malis labor supuacuus maxime si eccle no cause supperant que fructum deo ualeant ferre meliorem. Sepe agitur in animo perfectoz q. si latro pretereundum non est. quia cum laborem suum sine fructu esse cōsiderant. in alio loco ad laborem cum fructu migrāt. Unde ille quoq egregius pdicator. qui dissolui cupiens et cū xpo. cui ī uiuere et mori lucrum. quia certa mina passionum non solum ipse appetit. sz ad tolerandā h̄ et alios accendit. damasci pfecutionē passus. ut prius quā de nuntio finem spe rāq quelibet. seq latere deponi uo luit. Numquid uero paulū morē dicemus timuisse quā se pe p nūcio amore relinq appetit. Qz cū in cod lo co sibi minoze addesse fructū 2spicer. ad gēs labozē se alibi cū fructu trans mutat. sicut p̄ phetaz dei ait. ifr̄ clausit

Multoz auctoz inuenimus q̄ in uentibz ep̄is aliq possint subsumu. ri q̄n ñ. Qd̄ ī ille ualitudine recep m. suā repetere cathedrā: nulla au

dorare nūq habet. Celebrationē ū sacrificioz si eā infirmitas dominet. ualitudine recepta: exeq ñ phibet. Unde alexand. q. scribit gebennensi archiepo. De quodā pbro qui adueo morbo laborabat.

In latis nr̄is reperimus sic. hic clicus ordine hic pbr̄. sz q̄ adueo morbo la borabat. et ut in pfentiaz h̄ agno uim. ñ aut sumus accedē. ut offer ret uel missam celebraret. Quia ū langoz ī nr̄a culpa ē sup hac re auctoritatis nr̄e decreto 2sulendo deliberā mus. 2sultum q̄ ut si frequenti h̄ morbo tangit. ab oblatōe et missaz celebratōe omīno phibeat. Indecē ē n. et pciosū ut ī 2secōe eucharistie morbo uidē epl̄ēo oldat. si ū di mia 2maneat. q̄ndē ñ culpa sz infirmitas ē. ī qā. eū sac ficare ñ itēdimus. Item gelasi. pp. rustico. et fortunato episcopis. A regimine suspendat. cū q̄ in tra fragilitate cadit.

Nup foro populensis ecē clericus una cū sabino et pelagio laicis pp̄ria suggestione retulit. psulē sui gū quadā necessitate uexari. cui cū di cerent uicursione frequentē eluī. q. ne scandalū fidelibz uideret ingere. et etiam dei ūq posset hac offensione claue. papue ē cod ipo uolente huic se precisse firmaret. ad dilectionē uīam scripta direxim. ut ecē ē rectoz talia sui uicē astrict. ut ratione 2gruam reddāt. Uerū q. nē id ipe uenit huic p̄ uisex. falsaq. oīa de se iactata dissemi nat. sb dnūm 2platōe iudicij. nr̄e q. 2scie estimatōisq. respectu. ut ū fi de solertissime p̄sona. l. si aliq. l. ī domo l. in pcessione. l. in alio quocūq loco. pbatur repente collapsus. uo celeq. dedisse 2fusas et spumas ore iactasse. q̄ua si possit examinatōe quā. q. ū sue ū possit aliq. fem re sticatoē firmari. sue ñ q. 2tigisse dicatur. ñ putandū est posse sufficē. sz certū manifestissimūq. documen tum. q. de tanta re non segnius a gendum ē. faciat tem tua dilectio fratez rusticē sui nominis et apti magno pontifici. ut eū. l. xxx. dieb? recū esse 2stimas. eūq. carnib; uti ī differt necessaria plenāe apellas.

Explicat septima causa.

Incipit VIII ca.

Incipit octaua causa.

Quatuor sunt in quibus ecclesiastica negotia uertuntur. Primum de ordinatione episcoporum. Secundum de accusatione clericorum. Tertium de depositione. Quartum de appellatione. Quorum primum ita se habet.

Mortuus quidam episcopus sibi successorem ex testamento instituit. Unde quorundam amicorum patrocinio in eius episcopatum eligitur. Post electionem per multorum querimoniam ad papam accusatur. Quod per symoniam ordinatus fuerit. Quaeritur ergo primum utrum licuerit papae successorem sibi instituere. Secundo an accusatorum praeuentio in electione debeat considerari. Tertio an is sit symoniacus qui per electionem huiusmodi iuramentum canonibus praestat. Quarto an liceat clericis ante sententiam tempus ab episcopo suo discedere. Quinto an sine litteris apostolicis debeat reduci ad propriam ecclesiam. Quod autem papa successorem sibi instituere liceat, ex uerbis Zachariae papae colligitur. Qui Bonifacio archiepiscopo Moguntino scribens, cum quidam defuncto in plenitudine potestatis successisset, ita respondit. Ita ex uerbis sanctitatis tuae dilectionis, sanctum patrem imitari gestimus. De eodem. Contigit ut de sui electione successoris non posset ante decessum apparere. quod episcopi successores sibi instituere possunt. Item illud ad idem exemplo beati Petri probatur. qui beatum Clementem sibi successorem instituit. Unde Iohannes .viii. scribens episcopis Germaniae et Galliae. Quod Petrus sanctum et clericum sibi ad ministerium praedicationis elegit. Si Petrus princeps apostolorum successores sibi adsciuit sanctum et clericum. Si non potestate pontificali aut ligandi aut soluendi normam eis tradidit. Et successori suo decimum qui sedem apostolicam post eum et potestatem pontificalem. Quod clericus ministrabat et diaconus fuerit ante ordinatus. Et ideo non licet ei ad sacerdotium promoueri. Quod si fuerit ordinatus quamuis ordinatus sit canonice non licet ei in ordine suo ministrare. Et ideo non licet ei ad sacerdotium promoueri. Quod si fuerit ordinatus quamuis ordinatus sit canonice non licet ei in ordine suo ministrare. Et ideo non licet ei ad sacerdotium promoueri.

Quod autem papa successorem sibi instituere liceat, ex uerbis Zachariae papae colligitur. Qui Bonifacio archiepiscopo Moguntino scribens, cum quidam defuncto in plenitudine potestatis successisset, ita respondit. Ita ex uerbis sanctitatis tuae dilectionis, sanctum patrem imitari gestimus. De eodem. Contigit ut de sui electione successoris non posset ante decessum apparere. quod episcopi successores sibi instituere possunt. Item illud ad idem exemplo beati Petri probatur. qui beatum Clementem sibi successorem instituit. Unde Iohannes .viii. scribens episcopis Germaniae et Galliae. Quod Petrus sanctum et clericum sibi ad ministerium praedicationis elegit. Si Petrus princeps apostolorum successores sibi adsciuit sanctum et clericum. Si non potestate pontificali aut ligandi aut soluendi normam eis tradidit. Et successori suo decimum qui sedem apostolicam post eum et potestatem pontificalem.

Quod clericus ministrabat et diaconus fuerit ante ordinatus. Et ideo non licet ei ad sacerdotium promoueri. Quod si fuerit ordinatus quamuis ordinatus sit canonice non licet ei in ordine suo ministrare. Et ideo non licet ei ad sacerdotium promoueri. Quod si fuerit ordinatus quamuis ordinatus sit canonice non licet ei in ordine suo ministrare. Et ideo non licet ei ad sacerdotium promoueri.

Quod autem papa successorem sibi instituere liceat, ex uerbis Zachariae papae colligitur. Qui Bonifacio archiepiscopo Moguntino scribens, cum quidam defuncto in plenitudine potestatis successisset, ita respondit. Ita ex uerbis sanctitatis tuae dilectionis, sanctum patrem imitari gestimus. De eodem. Contigit ut de sui electione successoris non posset ante decessum apparere. quod episcopi successores sibi instituere possunt. Item illud ad idem exemplo beati Petri probatur. qui beatum Clementem sibi successorem instituit. Unde Iohannes .viii. scribens episcopis Germaniae et Galliae. Quod Petrus sanctum et clericum sibi ad ministerium praedicationis elegit. Si Petrus princeps apostolorum successores sibi adsciuit sanctum et clericum. Si non potestate pontificali aut ligandi aut soluendi normam eis tradidit. Et successori suo decimum qui sedem apostolicam post eum et potestatem pontificalem.

Quod clericus ministrabat et diaconus fuerit ante ordinatus. Et ideo non licet ei ad sacerdotium promoueri. Quod si fuerit ordinatus quamuis ordinatus sit canonice non licet ei in ordine suo ministrare. Et ideo non licet ei ad sacerdotium promoueri. Quod si fuerit ordinatus quamuis ordinatus sit canonice non licet ei in ordine suo ministrare. Et ideo non licet ei ad sacerdotium promoueri.

de sui successoris electõe cũ frib⁹ delibe
rare. ⁊ aliud ẽ ex testamẽto tamq̃ fue
digurrans hered̃ sibi querere. Illud si
pmittitur. h aũ petrus phibeatur.
Illud aũ bi petri ab ill' ualeũ argu
mentũ assumi. q̃ miles sibi substitue
rit. qualẽ sibi successorẽ hũs petrus
q̃suit. Veri q̃ officiũ ñ uult ⁊ sagitta
ri cepit deserere. atq; ad epatũ tales q̃
q; successores sibi q̃ere cepit. qui uel
odiosi pplis. uel a plebe docendi mu
neranr. idcirco sacris canonib⁹ isti
tutũ est. ne quisq; sui officij sibi que
rat successorẽ. ⁊ pli electõe q̃ratur.
q̃ cor multitudo digne deseruare. q̃ mi
litare ill⁹ ñ sua luẽ q̃rat. qui xpo
seũ uelit subsequi re. ñ sibi diuitias cõ
gregare. qđ qui facẽ nẽpserit. nunq̃
ab ecca repudiabit. Vñ aug⁹ in libro
de manechcos. Q⁹ é aut⁹ eccẽ pdest ppe
utroq; pede calcat⁹ intelligitur.

Olim ullus est fr̃ premortuu frũ uxo
rem duxit. Vt ñ sibi ⁊ ille suscitaret
soboleẽ. cuiusq; nõie uocaret. qđ unde na
sceret. Quod si recusaret. discalceatus
uno pede. ⁊ spuu solebat in facie. Hinc
euãglij quisq; pdicatoꝛ. ne debet in
eccã laborare. ut defuncto fr̃i .s. xpo
suscitet semẽ. q̃ pro nobis mortuus ẽ.
et qđ suscitatũ fratrẽ eccẽ nom̃ accipiat.
Nec uero qui electus ab eccã ministriũ
euãgelizandi renuit. ab tpa ecclesia
digne miroq; nẽpnit. Qui enĩ sibi
pdest ⁊ eccẽ. bñ intelligit utroq; pede
calceatus. Vñ illd. Quam speciosi pe
des euãgelizantiũ bona. Qui aũ cu
ram luxandoꝛ refugit alioꝛ discal
ceatus illius ñ figuratũ significauit.
⁊ in se impletũ potuit obprobrium.

Item. ggr. in registro. Locũ regiminis
si desideratis ẽ negãdũ ne fugientib⁹
Si scripturis uris uos est offerendus
magnopere requiem quelibet narramus.
⁊ p hũ ad pastoralẽ sollicitudinẽ uos
egre utinam ostendamus. qz sic̃ locus
regiminis desideratis ẽ negandus. ne
fugientib⁹ offendus. ⁊ sicut scriptũ ẽ.
nec quisq̃ sumit sibi honorẽ. ⁊ q̃ no
catus a dño q̃q; aaron. ita nec ille ad eccã pdi
catoꝛ die. Si unus p oĩb⁹ mortuus ẽ. ergo oes mor
tui sũt. ⁊ p oĩb⁹ xp̃s mortuus ẽ. ut ẽ ut q̃ uiuũt
iã ñ sibi uiuãt. ⁊ ei q̃ p ipis mortuus
ẽ ⁊ resurrexit. Et paulus sic̃ eccẽ dicit.

Simon iohis amas me. pasce oues
meas. ex quib⁹ ubis colligit. qz si is
qui ualet oĩpotentis dei ueritat oues
pascere. ostendit se pastorẽ sũmũ non
amare. Sui unigenitꝰ pris p exple
da utilitate oĩum de secreto patris ad
publicũ uitñ egressus ẽ nos q̃d dic
tum sum? Si secretũ uitñ ꝓponimus
utilitati pferamus. Quies itaq; nob
et ex corde appetenda ẽ. ⁊ tñ p multoꝝ
lucro aliq̃n postponenda. Nam sic̃
toto desiderio debem⁹ occupationẽ fuge
re. Ita si desit qui pdicet. occupatio
nis onus libenter necesse est. humo
subiit. Qđ ex duoꝝ ppharum ope
rationem. quoꝝ unus pdicatoris officiũ
uitare tentauit ẽ. et tñ appetit. Ita
mutem se dño ieremias respondit
dicens. aaa. Dñe dẽs ecce nescio loqui
quia puer ego sum. Et cũ oĩpotens dẽs
pfonã ad pdicandũ quereret dicens.
quem mittã. ⁊ quis ibit nob. utroq;
se obtulit ꝓphetas dicens. Ecce ego. mit
te me. Et ab utriq; ecclesiã dulia nox
pdit. ⁊ ñ a duplo fonte dilectionis
emanauit. Duo quippe sũt pcepta
caritatis amoꝛ dei ⁊ pximi. Q̃ actiua
g̃ uitã pdesse pximis. cupiens ysai
as. officium pdicatoris appetit. p cõ
templatiua uero. ieremias amoꝛi
diuini sedule inhęrere desiderans.
ne mun ad pdicandũ debeat inuadi.
Qđ nec laudabiliter un appetit. h̃ lau
dabiliter alit repuit. Iste ne tacere con
templatiuis uitam loquendo pderet.
Ille ne dampna studiosi operis facen
do sentiret. ⁊ hoc in utriq; subtili
tate mutandũ est. qz ⁊ is q̃ renuebat.
plene ñ refutat. ⁊ is qui mutu uoluit
ante se p altaris calculum ꝓgaudiũ
uidẽ. ne aut non pugnare adire q̃si
q; sac̃ milicie audeat. aut q̃ supna
gr̃a elegit. sub humilitatis spẽ sup
bie cẽdicat. Idem in moralib⁹. Locũ
electois in uoto dignitatis semp sur
sum tendum est sũmopere ĩ necessitate.
Qđ obedientia aliq̃n si de suo aliquid
habuerit nulla est. aliq̃n si de suo ali
quid ñ habuerit. minima ẽ. Nam
cum hñt mundi successus papatũ.
i. cũ locus supior impet. is qui ad
papatum hec obedit. obediente sibi
uitutẽ euacuat. si ad hec ex ꝓpo ane

lar. Aeq; n: se sub obediencia dirigit. qm ad papiensa hui⁹ unre plyre libi dim ꝑe ambitiōis seruit. Curius aut mundi despectus ꝑmittit. ē pbra adi pisci. z mumelie habeñ. ñ ex semetꝑ anim⁹ appetit. obedientie sibi mitū minuit. q ad ea q̄ in hac una despecta sunt. mutus nolensq; descendit. et paulo supius. obedientia uehemis unre ꝓponit. q; p uehemas. aliena caro. p obediencias uero. uolumas p̄pa macerat. Cōe qđ anolandi petrū. mobedientia esse monstrāt. Ex adūso g̃ melius ostendit qđ de ei laude semat. Si n: q̄ petrū arnolandi ē. repugnare. z q̄ scelus ydolatrie nolle acquiescere. sola ē. q̄ fidei unitatem possidet obediencia. sine q̄ q̄s infidelis nūcupat. z si fidelis ē nudeat. Item aug. Q̄ prestet z non prodesse desiderat: ep̄m non debet.

Q̄m ep̄atum desiderat bonū op̄ desiderat. exponi uolunt qđ sit ep̄atus. q; nom ē opis. ñ honoris. g̃tum n: est accipi dum uocabulum: q; ille q̄ p̄ficiunt. illis quib⁹ p̄ficit semp intendit: aiāb⁹ cor. l. grem. Scopos quippe grece. Ergo q̄s si uelim⁹ latine supintendentes possum⁹ dicere. ut intelligat ñ se ē ep̄m: q̄ prestet dilexit: ñ p̄desse. Segregato studio cognoscende ueritatis nemo phibet. q. ad laudabile pertinet ocium. Locus uero supior sine quo re gi ꝓfic ñ potest. si ma retinet. aut ām̃istret. ut decet. ñ non decenter appetit. Quamobrem ocium semquerit caritas ueritatis. negociū ue stitum suscipit necessitas caritatis. q̄. sacrāa si nullus imponit. propriā de aut; inuenit. uacandum est ueritati. Si aut impōit. suscipienda est ꝑ caritatis necessitate. Sz nec sic oī modo ueritatis delectatio deserenda est. ne subtrahat illa suauitas. z oppriamur uista necessitas. Item petrus.

Pro ingenio discentiū doctor modet

Oportet eum uerba doctrine. q̄ docet z instruit aias rudes. ē tale. ut p ingenio discentiū semetip sum possit adaptare. z uerbi ordinē p audientis capacitate dirigere. Debet ergo ad prime ē erudicionis. z docilis ut ē. q; li ꝺ̄ctus. p. mapis qui ē. tro. t. rel. exꝑte quia li mutet sonū ego q̄ tm̃ alicui p̄ferendam ni ij faciet. sine consensu amici cum ut no. vij. q. i. petisti. ꝓpli. ē. di. lxxv. ꝓficiō. ē nosse. et ille. c. 8. q. i. o. omnia. acts qui p̄ficiūt. ꝺ̄ compania tenuit. ꝺ̄. sūt cum sufficiē. cum tonus eligitur ē aut aliquis tonus eo ipo q̄ ē malus ut ē. xl. p̄sum. ꝺ̄. ordinem. ff. rel. q. cum p̄. sz ergo nec enim maior uitus minus aliq; dr facē p̄ uoluntatem ut. vij. q. ix. nichō. i. q. i. teneamus

sic ꝑ plusti. fore dicunt. hinc p̄ me. Item aug. Qui ōib⁹ preest. singulos clemens mmō. relenare contendat. Omnib⁹ si ꝑesse nolit. singulos p ut potuis tuua. z singulos relena. quia singulor⁹ onus ac sollicitudi nē portas. Item ieron. Cōe xp̄m fi cunt qui gr̃a ñ meritis gradum. in uos spūs. cōsulatum tribuūt me spūs. ex quo manifestum est. q. q̄ apli lege tempta. cōsulatum g̃ dum non meritis uoluūt alicuius deferre. sz gr̃a. cē xp̄m facere. q̄ qual in ecia pb̄r ꝓficiendus sit. p apli suum in sequentib⁹ exequitus ē. Ire. ieron. in l. leuitici. Ad sacerdotium ñ eligamur nisi qui cunctis z doctor

Inter ergo et sanctior habeantur. dñs de instituendo principe ꝓcepit. et dñs elegit sibi quos erat. z synagoga. Requiritur ergo in ordinando sacerdote. z ꝓli ꝓsentia. ut sciant. ēs et ēnt sunt. q. q̄ ꝓsentior ē ex oī ꝓlo: quo doctior. qui sanctior. quum oī utrumque eminentior: ille eligatur ad sacerdotium. z h̄ attestante ꝓlo. ne qua ꝑ mod⁹ rectano cuiq; ne quis scrupulus resideat. Hoc est autē. qđ z apls p̄cipit. in ordine sacerdotis dicens. Oportet aut illū z testimoniū hr̃e bonum. ab hijs qui foris sūt. Ego ñ et amplius aliquid uideo in eo qđ dicit: q. uocauit moyses omnem synagogā. ut h̄ sit colligē omnes animi uirtutes. z inuente sunt. nichil in eis sapie. nichil in eis scie. nichil deest industrie. sz adest omnis multitudo sensuū. adest oīs cōgregatio sanctor⁹ cogitationū. ut q̄d sit ponitex. quid unctio. quid indumenta eius ꝓferens. ut sacramēta ordinis sui possit aūdē. Item excl. nūor. Populi gubernatio diuina electio

Si ergo talis ille ac ne preferatur. Quamus moyses non ꝓmittatur. z iudicio suo de eligendo ꝓli principe. de instituendo sacerdote. quis erit q̄ audeat. nel ex plebe clamoribus ad gratiam aut ad pretium. forte exturbat. mouit solet uel ex ipis z sacerdotib⁹. quis erit qui se ydoneum ad h̄ uideat nisi cui oīa mta pcepta. a domino reuelentur.

q. 6. restamus. z ꝓnuabit. ñ. Si aut aliquis re aliq̄ cās eligendi illeri opti mus cē sciat. Si quidē cetera cuncta sumus. sic est. Si uerus ē. et ꝓbus. ē. et qual' nunce. ꝓ optimus

ille. tra. et. cū. di. dicitur. ait me hoc. cū. ē. semper ꝓ frēq̄ mutare. Si plu nores uolunt eligi op timum. uidet. ps minus bonū. si maior ps. appellat. cū. coni appello. nam uidetur cū assignare. ut. ē. actus. q̄ fi. ama. z gā. cum. j. electus. ē. si alii elegerunt. assistat est eorum. clerō. cui semper. optimū. debui cunct eligē. uidet. di. metropolitano. iu. di. episcopi. nō obstāt. q. uis. mōtium. ū. di. sufficiē. qui est. magis quia illud. ī. telligunt. cum. alius. nō. ē. melior. mgrius. i. ammonitionibus. i. op tim. q. semper. melior. est eligendus. i. aliis. rum. actis. s. ille. ego magis. ad. textū. opi nio. ui. h. nam. cū. nō. sit. unanimis. in. eligen. alij. nec. in. eligentib⁹. nec. in. electo. qui. cert. e. tacō. assumat. nam. ap pello. nō. dr. assumi. n. ea. que. in. iuste. fiūt. sz. ē. ter. ueri. ipo. audita. ne. ex. ecia. cum. nob. patri. si. totus. iuste. uoc. eligi. ergo. ō. illa. electio. ii. nouiter. appello. q̄. ē. cum. qc. ꝓtestatio. actor. ꝓbanda. sunt. ū. admittat. appello. ut. ff. de ap. l. ueā. ul. nō. l. plb. ū. ei. est. quei. enim. ex. mi. nis. ꝓsone. cum. ma. ior. sit. uis. etiam. ꝓ. re. quam. ex. alteri. ut. ex. te. clo. duorum. di. ctes. in. firmiti. nam. semper. ex. cetera. ecia. dr. plat⁹. eligi. si. ui. maior. ꝑ. eligē. te. ecia. a. licentia. l. post. appellos. ꝓtestati. clerō. maio. ris. cum. altera. pars. ueniē. eligit. ut. ex. te. clo. cum. inter. imo. ex. aliorum. opinione. sequent. q̄. quia. ꝑ. cat. bonum. fiducio. q. uis. possi. melior. ē. item. fiet. q. magis. ꝑ. git. me. eligendo. quia. possi. melius. facē. fo. rat. ꝓpo. ergo. in. his. que. publice. ḡa. sunt. nō. ꝓt. ōdia. iuxta. di. iuxta. lxxxvij. di. si. ex. uitiis. xvi. di. qđ. di. ang. z. cum. ꝓpter. cla. ōm. s. quos. co. nisē. sit. ꝓsta. nō. aud. mur. ōdictus. s. di. uij. misis. ꝓ. e. q. ij. di. ecclesiam. ꝑ. e. ir. mediū. ꝓ. uertur. q̄. ꝓpli. uoci. resistere. cla. cōm. q̄. fie. in. eius. ab. sentia. ai. ex. ꝓpter. uo. sūt. ō. cla. cōm. ut. xcvij. di. illud. aut. omnis. immutis. nō. sit. ammonis. i. ex. ait. ieron. di. e. ut. ē. ō. tra. ut. dixi. lxij. di. e. i. pontifex. ul. q̄. cuius. o. ffi. v. xvj. di. si. quis. unde. quod. monita. xlij. di. sit. ro. tis. 10. ii. xxxij. q. ij. si

Si ergo omnis quis erit. ꝓ. q̄. nō. li. mor. i. q̄. nō. li. ma. ꝓulus. clamoribus. Si ergo cla. cō. que. fit. ad. clamorem. ꝓpli. nō. ut. h. ue. bi. e. et. ex. te. clo. ostius. et

Viii

Surrexit ⁊ dixit deus ad moysen. Assume ad te iesum filium naue. hoiem qui hꝫ spm dei in semetipo. ⁊ impones manus tuas sup eum. ⁊ stabit coram eleazaro sacerdote. ⁊ precepto dabo ei in aspectu tocius synagoge. et precipiam de ipo coram eis. ⁊ dabis claritatem tuam sup illum ut audiant illi filij israel. Quidam autem ordinationem principis ppli tam manifeste descriptam. ut pene exposicione nō egeat. Nulla hic pro acclamatio. nulla sanguinitatis rō. nulla ppinquitatis habita ratio. plano ē. ppinquus agrox ⁊ predox. relinquit hereditas. gubernatio ꝓ illi tradatur quem deus elegit. hominis. tali qui hꝫ sicut scripm audistis. in semetipo spm dei ⁊ precepta dei in aspectu eius sunt. ⁊ qui moysi valde notꝰ et familiaris sit. i. in quo sit claritas eius legis ⁊ scientie. ut possint ei audire filij israel. Item greg. nubi neapolī. Non ex fauore hꝫ ex iudicio debet ne Nec nouum nec reprehensibile electio. Possibile ē in eligendo ipo ꝓpli se nonnullas pres duudere. hꝫ graue est. qm in huiusmodi casis. nec ex iudicio hꝫ ex solo fauore venit electio. Cum autē gubernatio ppli a tradi debeat. q. de elegit. datur intelligi qd aliqn quibz dam tradit quos de nō elegit. Vñ iere. Non arbitrio dei alicui datur princeps Audacter forsan aliquis ecclesie. ⁊ dicimus: in qd scripm est dicimus. ni semp princeps ppli. ⁊ iudex esse ꝓ dei arbitrium datur. hꝫ pro mira nia deposcamus. Si mali sunt actus nri: et opamur maligna in aspectu dei: datur nob princeps secm cor nrm. ⁊ hꝫ ubi de scripturis probabo. Audi nāq; quid dominus dicat. fecerūt sibi regē et nō ꝓ me. principem ⁊ nō ꝓ filiū mei. et hꝫ dictum videat de saule illo quē unq; ipe dns elegerat. ⁊ regē fieri nisi sensit. Sz qm nō secm dei voluntatem hꝫ secm populi ppli mirum fiat electus. negat cum cum sua voluntate. Non filio assumi. Tale ergo aliquid intelligamus ⁊ in cetis fieri. q. p merita aut in verbo aut in ope potens a deo nobis rector esse: aut si maligna faciant ppli in aspectu dni. ⁊ tales et ecclie psecutores: talis esse iudex debet.

Sub quo fame ⁊ sitim ppli patiantur. non fame panis neq; sitim aque. hꝫ famem audiendi verbum dei.

Item aug. Non sit filij hꝫ mercenarij q honores ab hominibus appetunt.

Sunt in ecclia quidam ꝓpositi de qbz apls paulus dicit. sua querentes. non que ihu xpi. Quid est sua querentes: non xpm gratis diligentes. non deum ꝓpter deum querentes. sed mundialia commoda consequentes. lucris inhiantes. honores ab hoib; appetentes. hꝫ qui amant. a ꝓposito. ⁊ ꝓ hoc seruiunt deo. quisquis talis est: mercennarius est. nō filios dei se non comprobat. Non ergo qui preficiuntur: semper ceteris meliores intelliguntur. Vnde iere. Ex doctoe ni ꝓficiunt epi sed comprobantur. Illud inferendum est. aduersus eos qui de epatu intumescunt. ⁊ putant se non dispensationem xpi. hꝫ impium assecutos. qz non statum omnib; hys meliores sunt. quicūq; episcopi non fuerint ordinati. ⁊ ex eo q epi electi sunt. se magis exterminent comprobatos. Si autem peccata filiorum ab epatu iustum ꝓhiberet. quantomagis se unusquisq; assidens et sedens: qua potentes potenter tormenta patiuntur. retrahat se ab hui non tam honore qm honere. ⁊ aliorum locum q magis digni sunt non ambigit. occupare. Item eusdem. Pro gradu sui officij quemq; oportet esse me Malus enim erit edificatio horem. discipulus si melligat magistro se esse maiorem. Vnde non solum episcopi. presbyteri. ⁊ diaconi magnopere debent prouidere. ut quidā ppli in ecclia presidentes conuersatione. ⁊ sermone precedat. Verum etiam inferiores gradus. lectores. custos edituus exorcistę. acolyti. ⁊ omnes omnino qui domui dei deseruiunt: quia ne hementer etiam xpi destruunt meliores. laicos esse qm clericos. Idem. Populus iudicabit qm sua officia Pretor quomodo non agerentem. Regina austri veniens a finib; terre audire sapientiam salomonis. iudicium est homines: temporis sui. ⁊

Quiri nunquid pcta penitentia ad p̄
dicationem ione condempnabuntur
eos. qui maiorem eam iona sal
uatorem contempserunt. sic pluri
mi in pplis episcopos iudicent. sub
trahentes se ab ecclastico gradu. et
ea que episcopo conueniunt. non
exercentes. Item ambr̄ in mc̄pale
ad pplm. Qui clicos suos non cor
rigit populum corrigere non valet

Quid autem ego nos arguo. cū possi
mus me uno omnia concere sermone.
Conuincor n̄ cum in hac parte cle
ricos nobis magis iudeo negligere.
Quomodo enim possum corrigere fi
lios. cum fres emendare non possim.
aut qua fiducia succensebam iacul
cum a consortib; uerecundia pudo
ris contegebam. Ego autem fres n̄
de omnib; loquor. Sunt autem
certe qui deum sunt z alij negligē
tes. Ego autem neminem nomino
conscientia sua unumquēq; iudi
cet. Item beda sup̄ matthm. Epō
ad salutem non sufficit moribus uti
nec sufficere nobis ad ea ꝑ quę adq̄rere
salutem arbitremur. si uirtutibus ne
gligentiam. l' quoxlibet in docto
rum fide uel actibus adequam.
quibus sacris limis unica est cre
dendi pariter et uiuendi regula ꝓscripta.

Hec ergo ut supradictum est ca
les sui officij successores aliquis s̄
quereret. prohibentur epi alterū p se
successorem sibi statuere. ac delig
natis nōib; i locū suū aliū subrogare.

Quod autem amicorum
parrochiana in electione cōna
lescere non debeant. auctoritate bi
gregorij planum. qui in regi. l' regi
stri scribit antonio subdiacono ita
dicens. In electōe epi nullū munerū datio
nec aliquor parrochiana malescunt.
Illud quid pre omnib; curare tibi sit.
ut in hac electōe nec dano quibuscū
q; modis irruenīat ꝓmiscue. nec q̄
rumlib; ꝑsonarum parrochiana cō
malescant. Nam si quorundam pra
uo ausu quilibet fuerit electus. nolumā
tibi ecclie cum fuerit ordinatus obe
dire refutantia exigente apostolica
Sicq; fiet. ut et vites illius minuātur
et ordo ecclasticus non seruetur.

Talem ergo te ammonere debent
sibi personam eligere. que nullis i
congruis uoluntatibus deferat. Sz ui
ta z moribus decorata tanto ordine
digna ualeat inueniri. Item ad de
cretum mediolanense. In electōe cuiuslibet
omnium utilitatem non suo lucro
dilectissimi quisq; prospiciat.
filij officij nri ceruicum amouere fra
ena. ut in suscipiendi animabus
causa nullus urbi negligens omnia
utilitate suo lucro ꝓspiciat. Ne si
quisq; ꝓpria z moda appetat fraudo
la estimatione fallatur. quia nec
libero iudicio preferendam sibi p
sonam examinat. mes. quam cu
pidus lucrat. Pensantes ergo que
cunctis expediunt et quam grā
diuina nobis pulcre integrema
semp in omnib; obedientiam plene.
Iudicari namq; a nobis ulterius non
debet qui semel prelatus est. Sz tan
to nunc subtilius iudicandus est.
quanto deterceps iudicandus sit.

Quod autem symoniacus ha
bendus non sit. qui post electionē
pro idemptitate ecclie uiriliter
rum prestitit. facile probatur. Nu
lo est enim ante electionem uira
mentum facere. uel se facturū pa
cisci. ad hoc ut eligatur. z aliud e
nulla precedente questione. post
electionem huiusmodi uiramentū
offerre. Illud. ab officio tanq̄ mu
nus impensum detur. Ꝯ autem ab
eundo nullum impedimentū geniat.
De priori casu scribit pelagius
clero romensi. Qui in episcopum
eligitur de rebus ecclesiasticis ali
qua q̄si securitate nulli faciat.

Talia quidem iam dudum ad fraternā
et episcopum nostrum cucarpū
de ordinatione romensis ecclie scripsi
mus. ut in eis iudicii nri
ponulleus agnoscere. Verumtamē
q; quosdam ibi non sana intentōe.
sed prauis studijs dissensiones sul
citare. uestra quam relatione cognouimus. qui scientes se ad episcopa
tum. nec ante. nec scientia. nec ante
meritis posse ꝓduci. ad Ꝯ quocunq; modo i
quietare ecclām noluerunt ut sibi de hiſ
que ex ꝑte presumpta sunt. immuni

Si quis

tatem futurus promittat epiſcopus. et fiat inpune ſecundas. epiſcopatus ambitio. hec etiam uos diximus cō monendos. ut decretum in elpidium diaconum factum. et ſubſecutum ab omnibus quos ueſtra relatio deſignauit. ad nos cum predicti uſtiarones epiſtola. et cum eodem diacono mandetis deo propitiante perducere. Et poſt pauca. Cum hic filius noſter magnificus leo prefor uenuſſet. retulit nobis de ſingulis. que illic mota ſunt. et quomodo uota ipſe totius ciuitatis in elpidio diacone concordarint. Vnde quia de memorati uiri teſtimonio dubitare omni modo nō poſſumus. idcirco ſicut dictum eſt. elpidium diaconū ad nos facite properare. nec expectetis ulterius ut ā monitio ad eum debeat nūc deſtinari. quem tamen ac per noſtram dilectionem preſentis iuſſione ſpiritali ammonemus. ne cui ſe aliquid dare uel datorum eſſe promittat. Sz ne qd de ecclaſticis preteritis cauſis. aliquam ſecuritatem cuiquā facere audeat. ſiue promittere. aut quaſi facto epiſcopus ea que dicepta ſunt p manere. libere patiatur. Sciens quod ſi tale aliquid fecit uel fecerit. nec a nobis omnino permittatur ipſa ualere promiſſio. et cū iudicij noſtri quod de ipſo habuimuſ dāpno paſtoralis conſecrationis ordinem promereri non poterit.

De ſecundo uero caſu in geſtis urbani ſecundi legitur. Poſt electionē p indempnitate cōſequi electo iuramentum preſtare.

Heraldus arelatenſis epiſcopū narbonenſis eccleſie ſuffraganeus. romam conſecrandus. ad dominū urbanum papam uenit. Suus qp archiepiſcopus cum conſecrare nolebat. quoniam poſt electionem ſuam propter bona eccleſie conſeruāda canonicis iurauit. Conſecratuſ eſt itaq; a domino pp urbano ante purgatus huiuſmodi iuramento. De iuramento uero quod noſtre eccleſie canonicis fecit poſt electionem noſtram. nullam conuentionem antea fecit dicebat. Narbonenſis ar-

archiepiſcopus nullius preter id criminis cauſa conſecrationem noſtram omiſerit. me ſciente. nec mihi criminis conſcius ſum. propter quod a ſacerdotio me repellat.

Quod autem decretis antetempus ſententie ab epiſcopo ſuo diſcedere non liceat. probatur auctoritate ſimachi pape dicentis. Ante tempus ſententie nō licet clericis ab epiſcopo ſuo diſcedere.

Nonne directa ſunt uerba canonū quicumq; clericorum ab epiſcopo ſuo ante ſententie tempus propria ſuſpitione diſceſſerit manifeſtam meam cenſuram manere. Nec enim eccleſtica pontificem ab aliis accuſatum. priuſquā ſub iuſte obiecta ſtatuat exigit non reliquit. Si me literis apoſtolicis epiſcopus accuſatus. et a ſancta ſede uocatus. ad ſuam non reuertatur eccleſiam. Vnde ſixtus papa auctor. A ſede aplica ēpe uocatus ad dominum non reuertat. n purgatus et apoſtolicis literis inſtructus.

Quilibet fratrum pulſatus atq; ab hac ſancta ſede uocatus. cum ſe nobis repreſentauerit. non priuſ reuertatur. quam hinc literis apoſtolicis uel formatis. uel plenius inſtructus. atq; purgatus ſit. Si fuerit uñ. et poſtquam domum fuerit reuerſus. cognoſcant uicini ſui qualiter ſuam aliorumq; cauſam hic finierit. quatinus illam abſq; ulla ambiguitate nunciare et predicare omnibus poſſit. Ab hac enim ſancta ſede a ſanctis apoſtolicis uiri. defendi. et liberari epiſcopi uiſi ſunt. atq; ſicut eorum diſpoſitione ordinante domino primitus ſunt conſtituta. ſic huius ſancte ſedis cunctis diſpoſitioni eorum cauſas et iudicia ſeruare iuſſerunt. protectione futuris temporibus ſint ab omnibus peruerſitatibus ſemper liberi. Vnde cuſpiantur hi qui tanta fratres aliter egerunt. quam huius ſedis rectoribus placere cognouerunt.

Explicit octaua cauſa.

Hic agam de nona causa.

excommunicationis nomine quidā archiepiscopus. aliquot clericos alterius metropolitani ordinauit. quendam capellanum suū suffraganei illo inconsulto deposuit. atq; alium in loco eius ordinauit.

Quæritur hic an ordinatio quæ ab excommunicato facta est aliquo modo possit rata haberi.

Secundo: an liceat episcopo. archiepiscopo. primati. uel patriarchę. clericos alterius sine literis ipsius ordinare.

Tertio an archiepiscopus clericos sui suffraganei illo inconsulto condempnare ualeat. uel dampnatos absoluere.

Quod ordinatio ab excōis celebrata nullas omnino uires optineat. nec etiam conseruanda appellanda sit. testatur gregorius dicens. Non potest appellari a seruanda quę fit ab excōis conseruando.

Dicere nullo modo possumus quę ab excommunicatis hominibus est illicite celebrata.

Sed excommunicati hic intelligendi sunt qui in ipsa sua ordinatione penam excommunicationis incurrerunt. qui nimirū in numero catholicorum fuerūt. Certum quippe catholicos prius deputari sibi. et postea excommunicationis sententia notari fuerunt. ordinationes tamen eorum ab ecclesia misericorditer tolerantur. Vnde urbanus secundus scribit dicens.

Ordinationes ab excōicatis nō symoniace facte ex misericordia tolerantur.

Ab excommunicatis tolerantur.

Quondam tamen catholicus epis ordinatos. siquidem non symoniace ordines ipsos acceperunt. et si ipsos episcopos symoniacos non fuisse constiterit. et ad hoc si eorū religiosa uita et doctrine prerogatiua ulla fuit promerendi. penitentia indicta quam congruam uiderit in ipsis quos acceperunt ordinibus permanere permittat. Ad superiores autem conscendere non concedimus: nisi necessitas et utilitas maxima flagitauerit. quod sāne raro pro meruerit.

Sed illud gregorii nomine de excommunicatis intelligi. quorum ordinationes sunt irrite. si eorum damnatio non erat ordinandis incognita. Vnde idem urbanus ait. Qui nominatim excommunicati sunt qui aliorum sedes inuadūt alios ordinare nō possunt.

Ordinationes quę ab heresiarchis nominatim excommunicatis facte sunt. et ab eis qui catholicos adhuc uiuentium episcoporum sedes inuaserunt irritas esse iudicauimus. nisi probare ualuerint: se cum ordinarentur eos nescisse dampnatos. Quia uero ab eis episcopis quondam catholice ordinatis. sed in schismate a romana ecclesia separatis. consecrati sunt: eos nimirum cum ad ecclesie unitatem redierint: sententias propriis ordinibus misericorditer suscepti uidemus. si nimia et scelerata eos commendāt. amodo uero quicunq; a predictis schismaticis sanctęq; romane ecclesie aduersantibus se ordinari permiserit. nullatenus hac uenia dignus habeatur. Quamuis autem misericordie uiscera magnaq; necessitate cogente. hanc in sacris ordinibus dispensationem constituerimus: nullum tamen preiudicium sacris canonibus fieri uolumus. Sed optineant proprium robur. cessante necessitate. illud quoq; cessabit. quod factum est pro necessitate. Vbi enim multorum strages iacet. subtrahendū est aliquid seueritati.

Electio quoq; nisi a catholicis facta fuerit: irrita esse probatur.

Quę ab excommunicato facta est aliquo modo possit rata haberi. Secundo: an liceat episcopo. archiepiscopo. primati. uel patriarchę. clericos alterius sine literis ipsius ordinare. Tertio an archiepiscopus clericos sui suffraganei illo inconsulto condempnare ualeat. uel dampnatos absoluere. Quod ordinatio ab excōis celebrata nullas omnino uires optineat. nec etiam conseruanda appellanda sit. testatur gregorius dicens. Non potest appellari a seruanda quę fit ab excōis conseruando excommunicante. Dicere nullo modo possumus quę ab excommunicatis hominibus est illicite celebrata. Sed excommunicati hic intelligendi sunt qui in ipsa sua ordinatione penam excommunicationis incurrerunt. qui nimirū in numero catholicorum fuerūt. Certum quippe catholicos prius deputari sibi. et postea excommunicationis sententia notari fuerunt. ordinationes tamen eorum ab ecclesia misericorditer tolerantur. Vnde urbanus secundus scribit dicens. Ordinationes ab excōicatis nō symoniace facte ex misericordia tolerantur. Ab excommunicatis tolerantur. Quondam tamen catholicus epis ordinatos. siquidem non symoniace ordines ipsos acceperunt. et si ipsos episcopos symoniacos non fuisse constiterit. et ad hoc si eorū religiosa uita et doctrine prerogatiua ulla fuit promerendi. penitentia indicta quam congruam uiderit in ipsis quos acceperunt ordinibus permanere permittat. Ad superiores autem conscendere non concedimus: nisi necessitas et utilitas maxima flagitauerit. quod sāne raro pro meruerit. Sed illud gregorii nomine de excommunicatis intelligi. quorum ordinationes sunt irrite. si eorum damnatio non erat ordinandis incognita. Vnde idem urbanus ait. Qui nominatim excommunicati sunt qui aliorum sedes inuadūt alios ordinare nō possunt. Ordinationes quę ab heresiarchis nominatim excommunicatis facte sunt. et ab eis qui catholicos adhuc uiuentium episcoporum sedes inuaserunt irritas esse iudicauimus. nisi probare ualuerint: se cum ordinarentur eos nescisse dampnatos. Quia uero ab eis episcopis quondam catholice ordinatis. sed in schismate a romana ecclesia separatis. consecrati sunt: eos nimirum cum ad ecclesie unitatem redierint: sententias propriis ordinibus misericorditer suscepti uidemus. si nimia et scelerata eos commendāt. amodo uero quicunq; a predictis schismaticis sanctęq; romane ecclesie aduersantibus se ordinari permiserit. nullatenus hac uenia dignus habeatur. Quamuis autem misericordie uiscera magnaq; necessitate cogente. hanc in sacris ordinibus dispensationem constituerimus: nullum tamen preiudicium sacris canonibus fieri uolumus. Sed optineant proprium robur. cessante necessitate. illud quoq; cessabit. quod factum est pro necessitate. Vbi enim multorum strages iacet. subtrahendū est aliquid seueritati.

Electio quoq; nisi a catholicis facta fuerit: irrita esse probatur.

Unde gregorius scribit mediolanensibus. Irrita sit electio que ñ a catholica facta probatur.

Nos in homine qui non a catholicis electus: nulla prebemus ratione consensum. nec si aliquis usurpatione factum fuerit in locū l' ordinem illum sacerdotal suscepim⁹.

Quod autem episcopus. uel quilibet superiorum clericos alterius sine propriis litteris ordinare nō debeat: calixtus papa scribit dicēs. Ad hūc ecē prohibitū nullus iudicare ꝓsumat. uel excommunicare.

Nullus alterius terminos usurpet. nec alterius parrochianum iudicare uel ordinare. uel excommunicare presumat. quod talis iudicium uel ordinatio uel excommunicatio uel dampnatio: nec rata erit: nec uires ullas habebit: quoniam nullus alterius iudicis. nisi sua sententia tenebitur: aut dampnabitur. Unde et dominus in euangelio. Ne transgrediaris terminos antiquos quos posuerunt patres tui. Idem. In alterī cām ꝯ eo uocātē nulli agere aliquid licz.

Nullus primas uel metropolitan⁹ nullus q; reliquorum episcoporum alterius adeat cautem. uel ad possessionem accedat. que ad eum non pertinet. et alterius episcopi parrochiam super cuius dispositionem. nisi uocatus ab eo aut⁹ uterus esse cognoscatur. aut quecūm ibi disponet uel ordinet: aut iudicet si sui gradus honore potuit uoluit. sin aliter presumpserit: dampnabitur. et non solum ille. sed omnes tenentes et consentientes ei. quia hec ordinatio: uel cautam iudicatio et eis aliarum rerum dispositio prohibetur. Quam qui ordinare nō potuit: quomodo iudicabit? Nullatenus procul dubio iudicabit uel iudicare poterit. Item ex concilio nicēno. Ad ordinationē ecām uel clericoz alterius epi nisi ab eodem minimus non accedat episcopus.

Nullum episcopum ante debe ex alia prouincia. ad aliam transmigrare et ordinare aliquos in ecclesia uel proferre ad sacrum ministeriū. nec ab aliis illuc adrahatur episcopus. nisi forte per litteras ꝯgentis abierit. non solum a metropolitano. sed etiam ab hijs qui cum eo sunt omnibus ipsius prouincie episcopis. Quod si nullo mutante in ordinato supueniat. et aliquos illuc uel ordinare presumpserit. uel quoslibet illi ecclie competentes qui ad se minime pertinent usurpare temptauerit uacua quidem et inania erunt omnia que gesserit. Ipse uero h⁹ indisciplinati ausus et irrationabilis cepti dignas causas expendat. tanq; depositus a sancta sede. et propter huiusmodi presumptionem iam dampnatus. Item ex eodem Ad ordinatiōnē ecām q̄ sibi omissa ñ fuit ñ accedendum episcopum non debere in alienam urbem ciuitatem. que illi probatur non ē subiecta. decernimus. neq; in regione: que ad ei⁹ cautam minime noscitur pertinere. ad aliquid ordinandū. neq; presbiteros uel diaconos constituere ad alios episcopos pertinentes. nisi forte cum uoluntate et testimonio propriē regionis episcopi. Quod si quispiam eorum tale facere uoluerit: irrita quidem erit huiusmodi ordinatio. et que male usurpauerit. a simodo arguantur. Si ā ordinare non potuerit: nullatenus ad alios pertinentem iudicare presumat. Item ex constantinopolitana sede. Non accedant epi ad ecās q̄ sunt extra eoz diocesim.

Episcopi qui extra diocesim sunt ad ecclesias que extra terminos eorum sunt non accedant. neq; confundant et permisceant ecclesias secundum regulas constitutas. Alexandrie quidem episcopi ea que sunt in egypto tantum gubernent. Orientis autem episcopi solius orientis curam gerant. seruatis honoribus primatus et ecclie antiochene. q̄ in regulis nicene synodi continentur. Sed et asiane diocesis episcopi ea que sunt in asya et ad diocesim asianam

tantummodo permanent gubernēt. Dom autem episcopi tantum pontifices diocesis habeant curam. Tradere nouos: tantum ipsius nutui. Ita non unam episcopi. De eodem. Vltra dyocesim accedere nō debent. super ordinandis aliquibus. nec quibuscumq; disponendis ecclesiasticis causis. seruata regula que supra scripta est. de una quaq; dyocesi. Manifestum est quoq;. qđ per singulas quasq; prouincias prouinciales. s. administrare et gubernare omnia debeant. secundum ea q̄ sunt in nicena synodo diffinita. His auctoritatibus prohibentur quilibet episcopi clericos alterius ordinare. Sed queritur si contingat eos aliquibus sacros ordines distribuere. an ordinati ab episcopis suis in propriis ordinibus recipi possint. De his ita scribit urbanus pp. ugonilugdunensi archiepiscopo. Clericos ab epō alterius prochie ordinatos a pō i suis ordinib; recipi possunt. Ugdunensis parrochie clericos quos contra statuta canonum ab alterius parrochie episcopis ordinatos litterarum tuarum significatione monstrasti. Cum grandium suorum honore sustinere religionis tue prudentia poterit. Si eos alias canonice. et sine prauitate aliqua ordinatos constituerit. si nō eorum aliquam probabilem ab indulgentie prosperetis promereri. Legimus quippe sanctum epiphanium episcopum. ex dyocesi sancti iohannis crisostomi. quosdam clericos ordinasse. q. sanctus ille omnino non fecisset. si eos dignum forte perpenderet. Quos ergo recipiendos moderatio tua arbitrata fuerit. munda cautelarum gratia propter ecclesiam quam offenderunt. cognita cuiusque penitentia misericordie manum in suo quoq; honore recipies. salua in omnib; sedis apostolice disciplina. Quod autem archiepiscopus clericos suos suffraganeos illo modo sibi subditos damnare ualeat. uel absoluere. sic uidetur posse probari. Sicut enim totius episcopatus in potestate sunt episcopi. sic et ecclesie totius archiepiscopatus. ad dioc̄sim pertinent archiepiscopi. Vocatur enim episcopi. a metropolitano in partem sollicitudinis non in plenitudinem potestatis. Sic quippe uices suas eis impertit. ut potestatem suam sibi non adimat. Vnde et sine eius consilio. nichil eis agere licet. Sicut in concilio martini pape legitur. Nec epi sine metropolitani conscientia. nec ille sine eorum assensu aliquid agere per singulas prouincias debeant. Nouncias oportet episcopos cognoscere metropolitanum suum. et ipsum primatis curam suscipere. nichil autem agere reliquos episcopos preter eum secundum quod antiquitus a patribus nostris cōstitutum continetur in canone. propter quod et metropolitanus nichil presumptuose assumat. absq; consilio ceterorum. Item ex cōcilio anthiocheno. Sine metropolitani assensu epi sue diocesim non per singulas prouincias oportet. episcopum metropolitanū qui preest. curam et sollicitudinem totius prouincie suscepisse. propter qđ ad metropolitanam curare cōfluant ab his qui causas habent discutiendas. Quapropter placuit eum et honore preeminere. et nichil ultra sine ipso reliquos episcopos agere. s. antiquum patrum nouum canonem. nisi hoc tantum qđ unusquisq; epūs per suam dioc̄sim competit. unumquemq; episcopum. oportet habere potestatem sue dioc̄sis. ut regat et gubernet secundum competentem singulis rationem. et prouidentiam gerat. omnes regiones que sub ipsius sunt arbitrio. ita ut etiam ordinare epos huius et dioc̄. probabili ratione possit. et de singulis ipsius regionibus causis cum moderatione et pondere disceptare. Vltra autem nichil agere permittitur. cum metropolitani ergo et precellentium meam ut ita dicam et preceptum hic dicit. q. omnes qui cās habent adeunt ad metropolitanum. eorum quibus ecclesiastica ratio ad hoc preparauit. quicquid uoluerint. quia cognoscimus si hoc possit. dicat quis ordinarius si non potest manifeste

mus. et gloriatur in membs suis.

De eodem.

Si autem aliquis metropolitano num inflamus fuerit. et sine omni um comprouincialium presen a uel consilio episcoporum. aut causas eorum. nel alias causas nisi eas tantum que ad propriā giert. aut eos grauare uoluerit. ab omnibus districte coniugat. ne talia deinceps presumere au deat. Si uero incorrigibilis eis qz inobediens apparuerit. ad a postolicam hanc sedem cu omīa episcoporum iudicia referri prep ta sunt. eius contumacia refe ratur. ut iudicia de eo fiat. et cum di de eo timorem habeant. Iū calixtus papa.

De eodem.

Nullus primas nullus metropo litanus dioceseos ecclesiam uel parrochiam nel aliquem de eius parrochia presumat excommū icare uel iudicare. aliquid ue agē absq; consilio eius uel iudicio. hz hoc obseruet. qd ab apostolis at patribus et decessoribus nostris est constitutum. et a nobis confir matum. i. si quis metropolitan episcopus nisi q. ad suam solū modo pertinet parrochiam. sine consilio et uoluntate omnium compprouincialium episcopoz. extra aliqd agere temptauerit. graues sui periculo quid subia cebit. et qd egerit. irritum erit et uacuum. Sed hoc de compro uincialium episcoporum cau sis. eorumq; ecclesiarum et cle ricorum atq; secularium negot sumptibus agere uel disponere necesse fuerit. hoc communi con sensu comprouincialium agā tur pontificum. non aliquo do minationis fastu. sed humilima et concordi administratione si cut dominus ait. Non uenit mi nistrari. sed ministrare. et alibi. Qui maior est uestrū. erit min ster uester. Similiter et epi cō prouinciales episcopi cuncta ē eius consilio nisi quantum ad

Si quis ergo huius nr̄e sanctionis violator exstiterit. nisi resipuerit. et congrue satisfecerit. sciat se apostolice sedis et nr̄a indignationem incursurum. Amen. Amen. Amen.

Ego Calixtus catholice ecclesie episcopus ss.

Ego Lambertus hostiensis episcopus ss.

Ego Saxo tusculanus episcopus ss.

Ego Gregorius sancti angeli diaconus cardinalis ss.

Ego Theodinus sancte marie in cosmedin diaconus cardinalis ss.

Ego Gregorius sancti nicolai diaconus cardinalis ss.

Ego Gregorius sancti adriani diaconus cardinalis ss.

Ego Gregorius sancti eustachii diaconus cardinalis ss.

Ego Gregorius sancti georgii diaconus cardinalis ss.

Ego Gregorius sancte marie in porticu diaconus cardinalis ss.

Ego Gregorius sancte marie in uia lata diaconus cardinalis ss.

Ego Gregorius sancte marie in aquiro diaconus cardinalis ss.

Ego Gregorius sancte marie in dominica

propias patinet parrochias. a
gant. uixta sanctorum constituta
patrum. ut uno animo unoq; ore
concorditer sancta glorificetur tri
nitas in ecclesia. Item nicholaus
rodulpho bituriensi archiepiscopo.
In suffraganei prochia nichi absq;
eius assensu metropolis agat.

Conquestus est apostolatui nro
frater noster segegodus archie
piscopus narbonensis. q. clericos
suos eo muro ad iudicium tui
uenire compellas. & de rebus ad
suam ecclesiam pertinentibus co
inconsulto quasi uere patriarcha
tus tui disponas. cui hec ita antiqui
tus tui patres sanxerunt reuueren
tiam habeat. et auctoritas sacro
rum canonum penitus interdi
cat. nisi forte pro causis. que apd
se terminari non possunt. ad te
quasi ad patriarcham suum pro
uocauerint per appellationes. ul'
si episcopus suus decesserit. et res
ecclesie sue tuo iudicio dispensare
uoluerit. Primates enim et patri
archas nichil priuilegii habere
pre ceteris episcopis. nisi quanti
sacri canones contendunt. & prisca
consuetudo illis antiquitus con
tulit. diffinimus. ita ut s nicenas
regulas sua priuilegia ser
uentur ecclesijs. preterquam si
apostolica sedes aliquam ecclesiam
uel rectorem ipsius quolibet spe
ciali priuilegio decreuerit hono
rare. Item beda super apocalip
sim euangelio ecclesie epheси scribe.
Episcopo scribit. De eodem. ~
De cuius manu peccata requi
rit subditum nec sine eius con
silio subditos iudicare debebit.
Sola enim romana ecclesia su
a auctoritate ualet iudicare. de
omnibus. De ea uero. nulli iu
dicare permittitur. Vnde nicho
laus papa. Aplice sedis iudicii
a nemine est retractandum.

Quis profecto sedis apostolice. au
ctoritate maius non est.
iudicium a nemine fore retractad.
neq; cuiquam de eius liceat iudi
care iudicio. uixta quod innocen

sollicitudinem tuo alii u. uide xvi. q. i. nullus
ui. tu nil consilio. ergo nec huiusmodi uel aliquod ius
uium. si de publi
ca hereditate. si cau
si. immixti. de ueri
dico. xl. i. q. iii. q.
item ne diuinitus
ng negligua pluri
si de pace. si in uia de
diuinitate. statuit
uis. si de ea. q. co. et si
mula. l. hec. uii. q. one
nis aque et ei. de ec
is que si. applicari
o. ca. ea nostrum et
uem. q. vi. & quare
ferem consuetudo au
tum ratum ut. & e
m. mancip. l. et ulti.
ei de ins. duci ferem
olueuero aut pululi
ue uie et uenu. di. q.
ar. si ecclie. di. illo. o
di. si uoluerit pleni
nis sine. g. di. uiu
fiustra spiritu. ergo
ui uel nouum aufer
re. i. nullum. uia
cat. i. aliquem. et
xvi. q. i. si. nisi. aglo
ti sunt ibi. so. m a
pparuisti et ecclesiam
ce nisi unum aplo. ego
ui sine ira dei et
ui. ad
uerbo. ibi
ti. agere uel et
tencia. pe. omnia
capla. qui iterum dis
tinctione. in. uel. e
me sicut lege. meam
ut ul. cme. est. uel
q. uii. et qui. auc. si
nacionis. familiaris
e. ui. plo. q. nullus pe
mone. e. alii. inuitum
si. io. qz. et. ipm.
ntrimo. no. e. dubium
unum. si. e. dns. ma. le
sed ut. p. angelos p
buit. q. q. et. eccls. ni
nihil. q. manus mu
lier. si. sed. ul. q. est. ex
est. e. gi. dicem. ul. p
sicuti. caput. pinitur
si. et. re. mib. omnes
ca. ut. ut. ecclesiis nu
les. et. contumelia
pecias. inotte. pun
ria. dicitur. si. ibi. sine
sunt. inuisse. ut. ius
te. xxv. qui. ge.
quod. ut. quic
quid. i. ut. si. ap
pellent. romam. ul
ancillos. ut. quido
pueris. ibi. ancilla
ancillas. ad. suam. pe
g. di. rex. nullus. ut
emo. si. manus
iudico. subiungitur
ut. q. vii. nec. di. i
ai. bibis. et. si. ip
si. ui. subiungitur. se. go
fessori. suo. et. ei
pauere. et. ligabit. eum
sinus. illius. ad. ei. fiat
est. q. oi. et. ecclesiam. de. i
ecclia. est. et. pe. et. uenus.

Quis papa ruso et omnibus episcopis
per thessaliam constitutis karissi.
Nemo unquam apostolico culmi
ni de cunctis iudicio non licet retra
ctare. manus obuias audacter in
ruit. Nemo in hac rebellis extitit.
nisi qui de se uoluit iudicari. et be
atus pe gelasius. nec de iudicio ei
. i. romane ecclesie canones umqm
preceperunt iudicari. sententiam
q; illius constituerunt non opor
tere dissolui. cuius ponus sequen
da decreta mandauerunt. Item
anastasius felici pe. patriarche.
Ab aliis damnatus l' excitatus
apostolica soluit auctoritas.

Cui semper uestre apostolice sedis
licentia. iniuste damnatos. uel
excommunicatos. potestatue sua
auctoritate restituere. et sua eis oi
a reddere. et illos qui eos condemp
nauerunt uel excommunicauerit
apostolico pleniore priuilegio sic
ctam nostris et anteriorib; nomi
nibus factum temporib; Item. De
diuersis regulis ecclesiarum. eodem.
Aut quicquid quisquis in remotis aut
in longinquo positus pronuncie.
super eorum querelis aut accusa
tionib; agentur. si pro tractandum
l' accipiendo est. q. ad notitiam alme
sedis nre est deductum. ut hac auctori
tate. uixta quod fuisse pronuncia
to infirmare. aut firmare. Item
innocentius. Prima sedes nullum ui
Nemo iudicabit dicto subiaceat.
Primam sedem. iustum temere de
beamus. neq; cum ab augusto. neq;
ab oi clero. neq; a regib; neq; ap
pulo. iudex iudicabitur. Item simach.
Alios hominum eas. de no De eode.
Aiunt p homines terminare. sed
sedis nre pale. suo sine quisquam
seruantur arbitrio. Voluit beatus pe
tri apli successores. celo mi debe imo
etiam. & subtilissimi discussoris
diligenti. inuolatam hac seruari. No
lite clamare eas alias. iquisitois si hac
formidine. qui de p ecclie suo ref. nauit
examini. si hec ap illum reus de allega
tionis nitore subsidii. qui uoce scripti
uit. eo reste. quo iudice. dicat forsi
tan omnium alias. al' erit. in illa

Primo ut ab omnibus iudicibus
Primo ut ab omnibus iudicibus
Hinc quod ut quic
quid. i. ut si ap
pellent. romam. ul
Quis iudico subiungitur
ut. q. vii. nec. di. i
si subiungitur se. go
fessori. suo. et. ei
pauere. et. ligabit. eum

Hic incipit decima causa.

Laicus basilicam a se factam. a dio
cesiana lege segregare querit. Epis
copus eccām cum omni dote sua ad
suam dispositionem plane cōtendit.
Tandē queritur episcopus. q parrochi
as multimodis comitatus crudeliter de
seruit. Q ue ecclesiarum sunt. tan
quam sibi debita usurpare cōtendit
Modo primum queritur. an basi
lica cum omni dote sua ad episco
pi ordinationem pertineat. Secū
do. an res ecclesiarum episcopis u
surpare liceat. Tertio. quid noīem
dyocesani a suis sacerdotibz exigē valeat.
Q e prima questione sic diffinit
in concilio hyspalensi. Basilica q̄ a
seruatur a diocesiana lege non se
Si ex laicis quisquam gregatim.
a se factam basilicam consecrari
desiderat. nequaq̄m eam sub mo
nasterij spē ubi congregatio nō
colligitur a dyocesiana lege aude
at segregare. Item ex concilio tollē
si. Ecce cū omnibz suis in epi pote
Sic quidam stare constituit.
contra omnem auctoritatem ec
clesias quas edificauerunt. conse
crari postulant. nec dotem quaz et
iam ecce contulerūt. censeant ad epi
ordinationem non pertinere. Q. nod
factum aliter in preterito corrigā
t. nec i futuro ne fiat. phibeamus.
et omnia secundum institutionē
antiquam ad epi ordinationem &
potestatem pertineant. Item ex con
cilio secundo gabilonensi. Ecce et
dia ecce iura ad episcopi ordina
Decretum est ut nonem pertinēt.
Omnes ecce cum dotibz suis & decī
mis. et omnibz suis. in epi potestate

consistant. eaq; ad ordinationē sua
semp pertineant. Item leo. iij. Una
q̄q; parochia episcopi prouisione
Regenda est una regatur.
Quecq; parochia. sub prouisionē at
tentione episcopi per sacerdotes &
cunctos clericos. quos ipse cum de
more prouiderit. cui uice prune
ndetur. & curare. ut sibi necessari
um usum fuerit. ecclastica auctori
tate exigente. Item ex concilio an
thyoceno. Iudicio et potestate epi res
cuncteq; ecclastice gubernentur.
Omnes ecclesiastice sunt. conuenit
cum omni diligentia et bona fi
de que deo debentur. qui omnia pre
uidet. et cuncta iudicat. gubernā
ri et dispensari cum iudicio & pote
state episcopi: cui totius plebis a
nime iudicantur ēe 2mille. Item ex
concilio tollē. iij. Basilicarū ditioz es
timebz ecclaz nullam se potestatē
habere. cognoscant.
Nouerint conditores basilicarum. i
rebz quas eisdem ecclis conferunt.
nullam potestatem se habere. sz nec
ta canonum institutia sicut eccles
iam. ita et dotem eius ad ordinatio
nem epi pertinere. Item ex pe aurel
anensi. De eodem.
De hijs que parrochijs. in terris. in
mancipijs. atq; peculijs.
quecumq; fidelēs obtulerunt. an
aliquorum statuta canonum ser
uentur. ut in epōz potestate subdā.
De hijs tamen que altario accesse
runt. tertia pars fideliter episcopis
deferatur. Item ex eod. De hijs
qui altari offerūt. meditatem
Antiquos canones vele epe habeat.
Agentes. pria statuta ordinibus man
dā. ut de hijs que in altario
oblationes fidei conferuntur. medi
etatem sibi epe vendicet & medietatē
sibi dispensandam sedi gradus cler
acipiat. tam de prijs predijs. q̄m
de omni commoditate in episcopoz
potestate dimittatz. Item ex alio
rotlo. De epis qui diocesim suam
ultrare contempnunt. & ad red
mendas māsiōes q̄ulīmāb; deūt di
Relata est coram sca. synodo. vel cogt.
querimonia plebium. Qd sint qda

Qui
Quia
Quia

Mercatenus

epi. nolentes ad pdicandū uel 2firmandū suas p annum prochias circuire. qui tamen exigunt. ut mansiones quibꝫ in pfectione. uti debuerant. alio precio rēdimant. q̄ pro debentur. que duplex infamiā negligentie. 7 auaricie. huic sē sinodo magno fuit horror. Statuerunt itaq; ne quis ultra exerceat. id ꝯpidimus ingenuꝫ: et ut solliciores sint epi de suis gregibꝫ uisitandis. Item ex 2ci l'. in concilio Annuatim ecc̄ ab epis uisitentur.

Decernimus ut antique consuetudinis ordo seruetur. 7 annuatim uicibꝫ ab epo dioceses uisitentur. 7 si q̄ forte basilica fuit reparatione destituta ordinatorū cure reparē reparari. Ab epis autem cūcta ex omnibꝫ accipiantur. sicut antiqua traditione nouimus ē statutum. Si autem epc in ualitudine impeditus. dioceses suas p semetipsum uisitare nō poterit. uisitationis offiū alijs cōmittat. Unde in tollo 2ci l' legitur: In ualitudine grauatus epc uisitationis officium alijs committat.

Episcopum per cunctas dioceses p rochiasq; suas p singulos annos ire oportet. ut requirat. quo una q̄q; basilica in reparatione sua indigeat. Ob si epc uel languore detentus. l' alijs implicationibꝫ implicatus: h̄ adimplē nequiuit. plbōs pbabiles. ut diaconos mittat. q̄ ecc̄ias rēdire basilicas. et reparationes: ministrantibꝫ nec̄ in quantū. Clericos autē epi q̄ de clericis suis exquirere debeant: et quid eos docere: in 2cio bracarensi. sic statutum legit. Que ab epis clerici sui exquirere debeant.

Placuit omnibꝫ epis. ut p singulas epi ecc̄ias. 7 p dioceses ambulantes. primū discutiant clericos. quomodo ordinem baptismi teneant. l' missam. et qualiter q̄q; officia in ecc̄a pagine. et si recte quidem nouerint. deo gr̄as. Sin autē minime: docē debēt ignaros. et h̄ modis oīb; pape. sic antiqua canones iubent. Ut ante dies. xx. baptismi: ad purgationē quadragesimi cuiusq; anni. i q̄bꝫ xx. diebꝰ oīo doceāt. Postq̄ g̃ h̄ suos clericos discusserint: l'

Item ex 2ci l' Ecclesiarum oblationes a laicis non accipiantur. Si quis autem presbiter. uel diaconus. aut quilibet ex ordine clericali. ad ecclesiam non pertinens. sed in ciuitate. uel in uilla. uel in parochia. ubi ecclesia non habetur. populum sibi crediderit. et ex hoc aliquid lucri uel emolumenti sibi uindicauerit. ab omni ecclesiastica communione priuetur. quousq; et ipse. et omnes qui consentiunt ei. digna satisfactione resipiscant. Item ex 2ci l' Presbiteri. uel diaconi. qui ad ecclesiam non pertinent. et in parochia. uel in uilla. ubi ecclesia non habetur. populum sibi crediderit. et ex hoc aliquid lucri uel emolumenti sibi uindicauerit. ab omni ecclesiastica communione priuetur. quousq; et ipse. et omnes qui consentiunt ei. digna satisfactione resipiscant. Item ex 2ci l' Presbiteri. uel diaconi. qui ad ecclesiam non pertinent. et in parochia. uel in uilla. ubi ecclesia non habetur. populum sibi crediderit. et ex hoc aliquid lucri uel emolumenti sibi uindicauerit. ab omni ecclesiastica communione priuetur. quousq; et ipse. et omnes qui consentiunt ei. digna satisfactione resipiscant.

qui illud agere conantur. qđ ei nulla rō
ne concedimus: q2 oīb2 scīs patrib2 nr̄is
q2 pōtifib2 placuit. hanc sanctionē fī.
et nos similit̄ in eisdē pfīte uolumus.
ut nullus audeat unq̄ facē. h̄ q. cō
stitutū ē. si impetita dampnatione
noluit pfīte. Si quis uero ē hanc re
gulam nr̄am. 7 cē. ecc. scōr2 patrum
qui in nicено 2cilio h̄ statuer̄. tenā
tus pīsumpsr fuit. 7 ulteri⁹ oblatio
nes de sacris cētis auferre molīr fuit
sub anathēmis uinculo sit colligatus 7
2dēpnat⁹ irrefonderē omnes: fiat fiat.

Cuius auctoritatib2 pmissis: cēre cū
oīb2 rebus suis ad qđ sui ordinationē
pinē mostrantur. et tam cētē q. obla
tiones. uel facultates earū a laicor̄
dispositione plenitur esse immunes.

Sed ē i epōr2 potestate facturas cētē cōstī
mare ē dicant⁹. potestas dispēsādi uel
ligēdi ē: ñ distrahendi nl̄ dilapidandi.

Inde i agathensi 2cil' legit. Res ecclē
siq̄ m alienare epīs non licet:

Casellas uel mancipiola cētē epī sū
pstea scīa canonū pcepit auctoritas.
uel uasa monastīj q̄ 2sūdata fideli
pposito in integro cētē iure possideā
tur. i. ut neq; uendē. neq; p quoscūq;
cētis res uñ pauper̄ iuuent alienā
re pīsumant. Qđ si necessitas cōpu
lerit. ut pro ecclē necessitate. aut ur
bane uel usu f. uel in directa uendi
tione aliqđ distrahat⁹. ap̄ duos. l. iij.
2pūnciales. aut uicinos epōs. q̄ bus
qua necesse fuit uendi pmittis 2
pbetur. ut habita discussione sacer
dotali: eor2 subscriptōe q̄ fēa fuerit
uendito. uel uīsacho. ualebit. Mi
nus uero utiles possessiones pegri
nis uel clericis saluo iure ecclē in u
sum pīare pmittim⁹. C. l. i. de sacro
scīs ecclīs. Imper. uiles. Excepta ui
delicet ca. capitularis. Imperator leo.
Ea. n: q̄ ad būssime cētē iura pīnent.
tamq̄ tpām sacrosanctam ecclām 7 reli
giosam. intacta 2uenit uenerabili
ter custodiri. Quoniam nouā
h̄ uis pōrectum est ad omnē locī
uenerabilē. omneq; collegiū. q; acho
pia 2stitui. ut nec pignorentur. 7 p
petuo seruentur. in hys īmobilibz
q̄ ab impiali domo pdēis locis appli
cātur. in quibus tamen exceptur. si

debitum urget. 7 hr̄ supflua uasa. nec
aliunde solue ualet. ne quid īmobile ali
enē. uel distrahat⁹. ea gestis habitis co
ram eo ē ordinario alijs scīsq; locis
uenerabilib2. l' 2stata utilib2 uendī
tur. Qđ aūt h̄ acceptr ē hanc obstrua
nonē hyso pēnis subiacer̄ q̄ in rebz
īmobilibz pōnr̄ fī. Si aūt debitū ex mo
bilibz solui nō ualet. pmo rel īmobil'
spāli def̄ pignor. cui fructū creditor si
bi reputet. tam in sortē q̄m i usuras
usq; ad q̄tam cognitū. Qđ si noluer.
ē ordinator dom⁹ ap̄ eū a quo ordinat⁹
habitis absq; dispendio gestis: minor
maiore parte ibid̄ seruentū 2stantē
ex debitū urgēte. nec ex mobilibz solui posse.

Quo subsecuto p. xx. dies rem ē uenalē
publice fīri nouī. ut plus offerentem def̄.
pactis modis oīb2 p debito dando. alit̄
uetres emptor2 ñ 2cedit⁹. 7 h̄ inscribat⁹.
nil ē fēm in ea re ad dampnū diuine
dom⁹. Emptore ñ inuento: rei estima
ta distracte 2dītor2 def̄ in solutū. addi
ta in pacto. x. parte. minus se estimatōis.
et acceptore 2sensu ordinatōis. 7 ma
ioris pris ibid̄ seruentū. Sit ūi ea
rei mediocris uel cētis inspecta qualī
qualitate. 7 q̄ntate. 7 honore. 7 usu ce
dentiū. hoc ē intelligatur: q̄ q. ēdīdat.
pbat imitatione religiose dom⁹ possis
se. Sic aūt alienatio rerum cētē inter
dicta. ita phibet. ne q̄ stabilis ei def̄ pos
sessio. aut alias honerosa. uelut nōe
fiscalīū. h̄ pōnū ppr̄ onus fiscalīū in
mile alienant. gestis ut sup̄ 2scriptis:
et eod̄ iuramēto pīsto. i. q. alia decā ñ
alienat⁹. ñ ut īmunitas cuiusd̄ nene
mūde domus seruet⁹. si; 7 pmutare
pnapi possūt. p re maiori. l' equali
si res. p. h̄ expostu. pgmatica forma
sī hoc precedente. Item sibi īuicē recte p
mutant. ē utriusq; indemnitate c
ord. s. 2sensu q̄ 7 sup̄ relatum ⁊ pena
q̄q ephesios ī hys rebz pmittit. si
res in cor2 gent⁹ pīsentia. quibz h̄ assig
nat⁹ lege uiuentibz hys quor2 interē
ex eo ecclīm aut ad lesionē diuine dom⁹
effici soluto reddatur plus in q̄ fuit.
cū diuino iure dedicatē. ñ in minutē
do nisi in vj. partē. aut si ob clade dimi
nutum fuit cū 2stante pensione imm
phito fuit def̄. Qđ sicca pecosa quid
ē. parū ūi aut nichil pter pensionē: rel

subtrahi estimanda ē. ut ex hac iusta pē
sio constituat. ea tñ sola detur mēphi
teosim q̄ ad hꝰ agrua uidet̄ yconomo.
et alijs gubnationib: q̄ iam hꝰmodi
ductam. l' in emphiteosim acceptā fe
cit deriorē. aut canonē p̄ bienniū nō
soluit̄ repelli pōt: ut nō soluat tot
p̄tis pensionē. et id in quo rē letio
res amet: nō repetit si quid impendit
nōie meliorationis. Si quas uero mu
nas habuit memorate dom̄ q̄s re
edificare nō ualet. in emphiteosim dent̄
ppetua. enfiteota usuo materia de
posite domus habitationis in p̄sio
minuat̄. nisi pure ab ea q̄ stantib⁹
adhuc habitationis colligebat̄. aut
pri⁹ eo edificante et addente illuc p̄ esti
matione pensionib: mediet̄as detur.
religiose domui. Q' uero res iam di
ctas nō grauio alienatōis titulo cum
formam legis acceperit. rē quid ē oī
mētito medij p̄tis reuocauit. et cui
dā q. dedit nullam adūsus uenabi
lē domū. et adūsus eum q̄ alienā
uit hāt actionē. donatarius autē.
et rem cū oī cā reuocauit. et aliud tñ
creditor quoq: retinuit pignorata
dti actionē nō hꝫ. Emphiteosis ab ea
accepta cadet. nec q. dedit repetat. im
mo stantem soluat. qđ solutū ēt. Si
uero pcessit. et melius dat̄. omnino
denegandas actiones ēt hꝰmodi accep
tōi. Item cōd. l. i. c. de sacrosc̄tis ecc̄is.
Imperat. leo. Si yconomi ecc̄e plpexerit
expedire. ut quicq̄ desiderauit cuncta
num possessionū atq: predioꝝ urba
noꝝ uel rusticoꝝ ad usus ecc̄alicos p
manentē q̄l'ūlus. f. possessio p̄ter
ei⁹ qs qđ mīt utrosq: quenit siue m
die ucte siue ab eo qui deliderat postu
letur. pacta tum eo qui hꝰ elegerit
meat yconomi atq: ascribat. p q̄ cr
pōs utē q. hoc p̄sens placuit statu
atur. et manifestū sit qđ quisq: ac
cepta adnumerē. Completo uo spa
cio qđ mīt eos fuit assumpti. seu mor
tis siue p̄: si hꝰ q̄q: quenit is q̄ pos
sessionē ecc̄alicam. et cunctoꝝ red
ditus usum. f. hꝰmodi gñ pacto. mīt
uenerit susceptur. ñ minus q. alte
rius tante q̄ntitatis. q̄nte acceptū red
dimus. ēt ipsoꝝ p̄dioꝝ dñio. et rebus
mobilibus eoꝝ q: colonus et mancipia

pisse ecc̄e delinq̄t. ñ ut hac adiect̄e pacta
inita fuint. Ea quoq: decrimus ñ ualere.
Constitutio nouellarū hꝰ ut⁹ p̄sentis
loci hꝫt in oī domo religiosa. quo sanctimo
nes mīp: pleno more pernoctant. in domi
nam deam. nec tribunis quid sit gra
ue manoribus ea res q̄ datur imputet̄. Q'
hac q̄: modis alijs p̄mittit. interdi
ctus p̄sentis rem cōmodi accipere ut yco
nomo ut⁹q: cognatus.

Quod si necessitas compulerit
ut pro ecc̄lie necessitate uel
utilitate usufructu uel in directa
uenditōe aliq̄d distrahat. ap̄ duos
l'uel q̄tuor ēpos rē
p̄ quam necesse fuit uendi p̄mittat̄ q̄ plen
ior habita discussione sacerdotali cor⁹ sb
sc̄ptōe q̄ fēa fuit uenditio l' ēmptio.
corroborēt. alit̄ fēa uenditio l' ēmptio.
nō ualebit. mīt̄ uō utiles p̄scriptiones
p̄gnus. l' actiones salue mīt ecc̄e in usu
p̄fate p̄mittat. Ite ex ētulio medio
matricis. Ecclesiar uerū precarie q̄
precarie a nemine ut fieri debeant.
De rebus ecc̄alicis si p̄sumāt. ñ tñ
q̄ñ de q̄litate quenien dat̄ ex p̄dictis
plū accipiāt. ex rebus ecc̄e in suo tñ q̄
dederūt nōe. si res p̄fatas et ecc̄alicas usu
fructuario tenē noluerūt. Si aū res p
fatas ad p̄sēs dimiserit et ex rebus ecc̄ie
stis ut plū fructuario usu suo tñ q̄s
nōie sumat. q̄ sic eas q̄: tenere ut
alienare dispensandi rerum quē
mīt ñ p̄fat̄ languore. Decrim⁹ et sc̄a s.
et ūsalis auctoritas denuntiat. ut
nulla potestate q̄ cogat̄ facē p̄fatā
de rebus deo et sc̄is ei dicatis: ē tñ et us
optineat. neminē eum ñ nulle ēt uiola
tionē et actionē cogi de p̄dictis facē bñficia
um ñ mutationes rerum l' mācipioꝝ
ecc̄alicoꝝ quelibet p̄sōa sñ licentia et
regio assensu facē p̄sumat. Ite ex ē
marcian. p̄. Res ecc̄e dispensandi pote
pē habeat potestate stare hāt epē.
In rebus ecc̄e ut dispens̄ necessitatē
hūnis ē oī reuerentia et timore dei
pcipere et cū oportet. q̄ necessaria
sīt. Si tñ epe l' qui ē eo sub⁹ frēs indi
geant aliquo ut necessitate nullo
modo patiāt. f. aplin diocesē. Victu
ūi et uestitū hꝰ assumi sint. Si aū
res ecc̄alicas epe in suas uoluntates
usurpare uoluit aut frib⁹ uel filijs

uel q̄bz̄ ꝑ̄ias suas dedit poteſtatem:
ut p eas rel latent ledant ec̄ie: hūc opor
ter obnoxiū ee culpe. Si aliq̄s epc̄ v̄ q̄
eo ō ꝓbū v̄ diaconū accusent. q̄ ea q̄ ul'
ex reddit̄u v̄ ex quolibz actu ad ec̄ie uenūt
in suos usus conuertunt. ⁊ pauperib⁹ frau
dant. ⁊ fame affligunt: hos corripi opor
tet. s. qđ ordinatū fuit a sc̄o concilio.

Si uero ꝑ hanc phibitōem aliqua
de rebz ec̄ie epūs uendē negligit. ⁊ rel ip̄s
ec̄ie relinquenda. ⁊ ip̄e a gradu suo et
honē deijcit. Vnde in eod̄ c̄ manuū
ꝑ̄ legit. De epō q̄ nulla necessitate
si quis epc̄ res ecclesie uendit. ~ ~

Nulla ad hoc rōnis necessitate opus
sus in suo clō. aut ubi forte pb̄ū ē de
rebz ad ecclesiā ꝑtinentib⁹ aliq̄d uēdē. res
ip̄as ec̄ie ꝑ epc̄m reclamante cogat. ⁊ iudicio
epōz audit̄. ⁊ quod debuit. ⁊ cāq̄ fuit
ul' laudabili rel suo priuet honore.

Quid uero nōie cathedratici epc̄ ex
gere debeat: in sc̄o ad ꝑ̄chāres legit.
Pro honore cathedratici nich epc̄ per
plateur ut null⁹ dioceses exigat. ~

Epōz p suas dioceses ambulans pro
honore cathedre sue. i. duos sol' aliud aliq̄d
p ec̄ias rollat. neq; ꝓ ea ꝑ̄ ec̄ias o
blatōe ꝑ̄ti in ec̄ijs parochialib⁹ fac̄: ⁊
usurpet. si ec̄ie reparōi fuer̄. ⁊ i singulis
annis epc̄ ro fiat. Ea si ꝓ ea ꝑ̄ ec̄ie rollat
lum ⁊ sacra ornata absolute ec̄ie. Similit̄
ea parochiales clerici singuli more alīq̄b⁹
opib⁹ epc̄ seruire ñ cogant. Ea scripta
ē. neq; ut dñamel in cō. Ide ex gal' ap
marech. Basilicaū reparōi ꝑticulat ter
ga quam epc̄ accipere consueuerat.

Visas quid canonib⁹ ecclie dearet. ut q̄
de parochianis ec̄ijs ea sequeret. eas
sua plenissime sufficē possunt. Placuit
huic sc̄o. c. ut nullus p̄uncat. ea manu
epc̄ a q̄lib⁹ parochiana ec̄ia ea auferre
ꝑsumat. Sz q̄ exui sequi poterūt. repa
ro basilicaz ꝑficāt. Ide ex. c. rollo. Nō
accipiant epi tertia ñ diuinas ec̄ias
quo nōe exigendis reparē noluerint.

Decet. atq; ītituit. ut ea q̄s antiq̄ ca
nones de parochijs suis hēe epūs consuet̄.
Si eas exigendas crediderint: ab epis ip̄is
diuine ec̄ie repet̄ur. Si uero eas malue
rint cedere: ab eisdē ec̄ijs cultoribz
sub cura ⁊ sollicitudine sint ponatis:
reparo eisdē ec̄ie adhibenda basilicas.

Nō si ec̄ie os aut columnes fuerint. aut q̄

diuine ea̅ ecclie reparē. s. annuor
annonā instituta. si eas ē debitas nō
q̄s epc̄ alleq̄ noluit. facultas illi ō
moda erit. Ita uidelicet: ut ea ip̄as ea
nullus epōz q̄ppiā p regnis inquisitōi
bz a prochianis ecclijs exigat. nichilq;
de pdijs ip̄ar ec̄iar cuiq̄. ea ip̄endij
dare ꝑsumat. Sz ⁊ h necessariū iudi
cauer diuinū. ut plures ec̄ie. una neq̄q̄
amittant. pbio. q̄ solus p totas ec̄ias nec
officiū ualet psoluere: nec rebz ea̅ ne
cessaria cura impendē. Ea. s. rōe ꝓpinq̄.
ut ea q̄ usq; ad. x. habuit mancipia.
si se habeat sacerdotē. q̄ uero min⁹ aly⁹
quingat ec̄ijs. Si q̄s sane epōz hanc
nām ministrationē parupendit. q̄.
in suū ꝓpriū se nouit ecclie tōe mule
tari. Ide pelagi ecclio illust. De eod.

Illud de modis oīb⁹ nolum⁹ custodiri. ne
quisq̄. epōz sicut de prochijs ad se pti
nentib⁹ nōie cathedratici: amplī q̄ du
os sol' ꝑsumat. Accipe. neq; appellet ꝑ
bitos l' clerū prochiax suax sup̄ uires
suas ꝑ quam ip̄ere. Ide gel' pp fabiano
epō. Baptizandis numerus ñ impo
nat. nec cathedratic ulō nōe uenit.

Nec numerus baptizandis ꝑ exigat̄.
Nuste credit ip̄onend⁹ ē q̄m̄ pueri
l' ad regenerationē festinauerint. non
sunt p alicuius uoluntate pellendi. Et
ō fiat huiusmodi superflua ꝓsumptionē
modis oīb⁹ remouendis. ut unusq̄sq;
aut in uetera sua ec̄ia aut in electa
p sue mētis arbitriū baptizet. Cathe
dratic ⁊ ñ amplī q̄. uenit̄ monet ē
ꝓsitet. ab ei⁹ loci pbīo. nouis ē exigē
dum a de hijs q̄ die dedicatōis suāt
offerenda ꝑuentōe collata. Quecūdiq̄ q̄
genialit̄ oīb⁹ ec̄ijs ē ꝓuidēda: seruabit̄.

Cathedratic q. hijs auctoritatib⁹
epis ꝓmitt⁹ exigē. p̄ mediocriter ul'
ꝑua ꝑ oblationū que p uaria ec̄iar
ꝓuidentia ex ꝓmissis auctoritatib⁹
epō debet̄ intelligendū est. Nec illa
pars oblationū omniū genialiter in
telligenda ē. si l' annisane dedicatōis.
ul' quotidiane ⁊ sollēpnij diei. ꝓui
mit epūs et sacerdotē. ip̄e dedicatōis ꝓ
uenit. De hijs uero epis q̄ ꝑ prochi
as crudelit̄ detinuit. sic statuimus ē
in hac. c. collecta. Vetera morem
antiquitus a parochianis ꝓbi
beris: nichil episcopi exigant.

Ide ex. c. ro. Si epc̄ ꝑ̄ ec̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias
ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias
ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias
ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias
ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias
ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias
ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias
ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias
ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias
ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias
ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias
ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias
ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias
ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias
ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias ꝓ̄ias

Quia cognouim̃ quos. p̃ p̃rochiales suas
ñ sacerdotales. ſz crudeliter deseruire. et
dū scripti sūt. forma eloqr ggr. ñ au
diantes in cleri: q̃ exactores diocesi sue
l' dampna infligūt. nō consentiēs excepto
q. ueterū exactiones a prochijs nunc hē
uerunt epōs: ut alia q̃ illis unicuiq;
p̃sumpta sūt. denegentur. Hoc ē ne
q; in angarijs p̃bi l' diac. neq; alijs
quibus tangentur indictōibus: ne in
deam̃ in ecclia dei exactores ponūt.
q̃. dei pontifices noīari. Hij uero
clerici tam locales q̃. diocesiani q̃
se ab epō grauari cognouūt. q̃re
las suas ad metropolitanū deferre ñ
differunt. ⁊ metropolitan̄ nō morer
bimodi p̃sūptiōes aūrē. Ire ex. c. gra
lonensi. Aprochianus stipendia ñ
dandū sane ñ ē clericor epi exigēt.
est. ne ē epi p prochias suas p̃cūr.
quādā ñ solum erga subditos sed ⁊
erga socios tyrannidē exercent. neq;
absit ñ cū caritate. ſz ē quadam ra
dantie temperare. nec cū grauū acti
one. ſz cū quadā iudiciaria mucm
one stipendia ab eis exigant. Obs
uandē modis oīb; ē. ut si q̃n eis pa
gīde p̃rochie necessitas mādbit. in
2firmandis hōibus. in requirendis
reb; emendatōe dignis. in p̃dicatōe
uerbi dei. in locis aīay potius. q̃m
in dependendis ⁊ spoliandis hōibus ⁊
scandalizandis frūb;: opam dent. ⁊
si q̃n eis ad pagendū munūsculum suū
a subditis uel a frūb; aliq̃d accipiē
dū est. h̄ summo ope obseruare de
beant. ne quem scandalizent l' gr̃auent.
Talem q̃ discretio in hac re tenenda
ē. ut uerbi dei p̃dicator sup̄ sump
tus desint: a frūb; accipiat. ⁊ id fr̃s
illius potentia ñ gr̃uent. Exemplo
apli qui neq; gr̃uauit arce ⁊ manib;
uictū q̃rebat. Ire ex. c. tollo. xm.
Vltr. q. solid. a prochianis eccl̄ie epc̄ ñ
p̃sumat accipere uel auferre.
Inter cet̄a deniq; . q̃ cōi 2sensu nos
2fre 2petere oportuit: q̃rimonialē
prochialū p̃bōr gallicane p̃uincie
sollerti sūe diligent discuti debent. q̃s et̄ pōn
tificū suor̄ nup̄ cetarios. necessitas ur
2pens mādauit 2pulso in publicū exa
mē defert. Hij. n. pontifices uel ordi
narios ip̄orum p̃fecto in discreto.

Hinc sibi cauetus recipiendus est si eccl̄a gr̃uetur ne
rem di ē. ne eccl̄es. pecia. cum ad quorumdam ē. pris

medamme prochianas eccl̄as p̃gr̃uamen.
dū in exactōib; superfluis frequēt̄ consuet.
pene usq; ad exhanimationē extreme uir
mis quasdā basilicas p̃duxisse plurim.
Ne g̃ fiat decreto. q. 2dat ordinā
re p̃sumpti: ñ ampli q̃. duos sol. annis
q̃libz epor̄ p̃sent̄ p̃uincie p singulas di
oceses l' basilicas iuxta synodū bracā
rensē annua illatōe exhibeāt. nūs
siores ñ basilicas ab hac solutōis exhi
bitione seiungūt. Cū ū q̃ diocesim unis
nar. nulli p̃ multitudine honeros⁹ ex
stare: nec unq̃. q̃q̃genarū nūm excē
dat. l' amplius q̃. una die p unā
q̃libz basilicā remorandi licentiā hāt.
Quicūq; uero pontificū eor̄d. alter q̃. dec̄
uni' agendi p̃sūpserit: correctōi pau
dubio canonū subiacebit. tāgnā cō
stitutionū synodaliū ꝛ̄ sgressor. ⁊ p̃
cor̄ patrū edictor̄ corruptor. Jam ggr.
epis scribe. Sacerdotes ultr̄ modū ab epō
Declarā ē nob̄ suis non grauentur.
Bone memorie decessoris mei temp̄ib; p
fuit dei dacone: q̃ re eccl̄astica patrimoniū
aliq̄ gessit. fuisse dispositū. ut sacerdotes
p̄ unūsquas ūtat diocesis 2stitui. q̃uis
ad 2signandos infantes egidiumus. ultr̄
modū gr̃uari minime debuissent. Sūma
ne p̃fixa fuit uob̄ ut audio 2sentētijs
q̃ ab eis sacerdotib; p labore cleric̄or dari de
buiss. atq; h̄ q. ē placuit. ⁊ sic ne dī. mi
nime credit. Vñ fraternitē uram āmo
neo: ut subiectis uris ñ gr̃uet studeatis
existe. Ire pelagi. pp̄ ē conto illustr. Sedes
loci mediocriter ēs aūia parentur.
Illd magnitudini tue minime uolu
mus ignorare. qd̄ sinceritatē tuam ex
mīt alia q̃ in cautionū tuar̄ pagina
spondit. h̄ ⁊ spūali. sb̄ mēpositōe pe
ne legitē p̄mulsse legitē. nūq̃. se a quo
libz diocesis tue p̄bōr. ultr̄ duos sol. ca
thedrancē noīe p̄mauū. nec p q̃mlibz
alia occōne quicq̃. ī ei' se dispendio ēe
gesturū. q. magnitudo tua ñ solū a p̄
dcō epō. ſz de oīum epor̄ fidelit̄ p̄sonis.
2petam sollicitudine cauēdum ē desi
nat. nec ip̄a quoq; prandia enormia
fi: ſz ⁊ mediocriter uni cuiq; loci:
epō ad 2signationē uenienti suscepti
onis pure 2uiuū. q. nec eo p̄texti
pauperib; ingerat dāpna uolumus. aut
qualibet ratione permittimus.
Explicit decima causa.

Ita ergo ad ea q̃ sibi p̄cepta sunt ex ordine ꝛ̄ ⁊ ego ad ea q̃ ei scrip

quidā adūs clicū. qđhoñe de pōjst agi
tauit. q. ad cauſē iudicē pducē noluit.
reuſ ñ nisi añ iudicē ecclīcū: stare no
lebat: actor ū potestia cauſ' iudicat. illū
a possessiōe sua remouit. Quo audito: epc
cū ab offō suspendit. Ille ꝛēpta è sui
ſnia. offām suū āmittebat. Hoc aper
to. epc sine spe restitutōis ei sniā dedit.

Hic pmū qrit. utrū clicus ante cauſē iu
dicē sit pducend'. Sēd: si pducend' non ē
an hec culpa sit digna suspensione.

Circa si digna ñ fuit. an ꝛēpto sniē
sm epm irrepabiliter oporteat deponi.

Quod clericis ap̄ seculares iudices
actulandū ñ sit: ganus pp̄ scribit dicens.

Apud sclārē iudicem nullus clicus

Nemo unq; epm̄ reliquos quemquam.
Clicos ap̄ iudicē sclārē accusare presu
mat. Item marcellus pp̄. De eodem.

Clericū cuiuslibz ordinis absq; pontifi
sm pmissu nullus pfumat ad sclārē
iudicū adhere. nec laico quemlibz clicū
licear accusare. Item ex nicena. xc. Ab eis
quisq; iudicand' ē quos sibi iudices

Iudices alij eē ñ debent' nisi quos ipē elegit.
q ipē eē eligit. r' q̄l suo sensu h̄ sēā se
tes aut' ē primarel auctoritate hi sē se
dis delegauit. Item valent. dcxd. xanthi.

Ad sclāria iudicia nullus clicē ch' pt'

Communia lege sanctum' ut null' hend'
epōz l' eoz qui eccē necessitatibz seruiunt.
ad iudicia sue ordinariōz sue ext' ordi
nariōz iudicū pōhāt'. huiusmodi illi suos iu
dices: nec q̄q; his publicis ē cōe ē legibz.
Item alarin' imp̄z pōsēs in sēā. s. q ap̄ ni
cenā aggregata ē ē q̄rela q̄zdā aspiēt co
ñ se defendi. aut' vos a nemine iudicari
poteſtis. q. soli' dei iudicio reseruamini.

Item ex capitulis ad eos gallie. sleq; p cauſas p c
milia cā. epc ap̄ cauſē iudicē pducerent.

Nullus epūs neq; p cauſas p criālibz cā. ap̄
q̄ruis iudicē sue cauſē. sine mandato
pducat'. l' exhibeat'. Magistratū n. q̄ h
ubē aus fuit. āmissione reruſ. z exi
gui ꝛēpnatōe pleter'. Item silvest' pp̄.

Quibz clicus non est in publico ex
clamonū clicī adūs laicū amnād'.
Nemo recipiat. nemo clicū q̄libz ī pu
blico exāmiare pſumat. ñ ī eccā cōd'.
l'. i. c. de epīs z clicis. Impz dixd'. Nec
lectorē ñ legibz epc ad alterius flagiet'.
Item epūs ad alterius dicendā admit
ñ debz. nā z ipsōa onerat'. z dignitas
sacerdotis exempta reputat'. c. no. epc ñ
flagiet' ad testiōñ inuitum cogendo. si cūi
glisti cū eo pōsuit. Item. Si iudex mit
tat ad eū. ex suis ministris. ut ꝛēpositis
sacrosās cūi glisti. q. dacet sacerdoti
dictā que noluerint. Item. Clericus de
ricum ad cauſē iudicē pducēs anathēs sit.

Si quis clicus accusās clicū in curiā
intulerit anathēs sit. Subaudi
endū ē. si publicoz iudicioz cognitō
nē petierit. q̄le nāq; iudicū nichil
obest ab ipatore postulare. Vñ. i. cār.
. c. vnq. legit'. Propria petunt honore
publici iudicij cognitōnē ab im
plorare ut petatore postulans.

Petēs ab ipatore cognitionē publi
coz iudiciorz petierit honore ꝛēpto
puet'. Si aū eqle iudicū ab ipatore
postulauit. nichil ei obstat. Sic z se
ntes auctoritatē intelligende sūt: quib'
clicoz cās ñ ñ clicī agnoscere iubent'.
Vñ gel' pp̄ scribit. rem comitū. A scla
ri iudice clicus non est audiend'.

Xpianus gñi ē semp debz. q. ab eoz
ꝓsecut' dignitate prandū. q. deo ser
uientibz būñ negare ñ queunt. Sil
uest' aut' faustinian'. q. se a cunabu
lis xpianū clicos. a theodosio se xpia
nū p violentiā requirit'. q. dicant
se ingenuos. aut' deo auctore pstine
xdnōis nexibz absolutos. in sortem
detrime nūm seruitutis se addicisse. ꝛēp
auctoritatē regiā et leges publicas
cū clicali cingulo olim teneremur
astricti. p archidiaconū nubis grauiſ
sime et̄ inuitos. et̄ xpter cū q. celestem
militē pulsat. ñ ñ ei foz debē sectari.
et ideo dilecte depense salutatōis affa
tu: sup̄dictos clicos t xpndo. ut si ad de
legatoz iudicū eoz aduſarij neu

Item epūs ad testiōnium. audiat' secularī exceptō
ab hac necessitate iuniū. si sint ubi. b. nec dicē. vim nam epūs inuitē
tur. minime. ut. ij. q. v. nullam. z ij. q. vi. volumus. et̄ p. cauſ. quib'. qđ
si tangit crimen. integrum interim si q̄s ei nolens teneatur tangere crimen
liuoris. ij. q. vii. quidam. q. nō tenetur. crimē suū. et̄ te
mere. c. vlt. Item si iuex mittat. ei. te testē. si qui testū. ꝛēstituere.
ap̄ personas. cui. ergo ep̄s la poterit' ulterius petere quos cum. i. sic. c. cc.
Lauit ipa. ff. de in ius. vō. si ulterius et. ff. item. ii. ha. amplius p̄ lex q.
nō iudicem. penam si resistat ab agendo sic ei. ꝛēpto interdicat. q. qui. ofici
um. ad secularem iudicem ꝓ restituenda ecclīsti. iudicia. inuoca. q. vii. fili
is sic ep̄s. remittitur ad ecclīsticum iudicem a secularī. vbi. ꝛēpt. cauſē.

re nēpserint. sublimitatis tue animo
ne nallent. ne qđ ill aut subrepto.
aut mimica legibz nolenia necessitas ipetrat. qz q iudicii refugit.
apparet eū de iustitia diffisū. Item
crispino. fabino epis. Non ñ ad epi
scoporum iudicii clericos deuocet.
Siquest. faustinian. cōe grauiter
dicit. lacrimosa nob insinuatiōe
questa. s. lubitate sibi dñi sui benigni
tate qestā hēdum ei oppressione pul
sari. sepe in clericū offō pme a cunabu
lis fuentibz. manumissore nuc
re in cod actu nichilominus consti
tuis diuinis minutijs impendē.
sernendi ñ licē. ē si pcessione uitus
subsequatur. ē pūs. auctoris sui fa
dum uenerabz. ut indignus hēdi
tas legibz auferat. ne eis liceat he
reditatem capiendi. ē auctoris sui
pfuere iudicii. Et io frēs karissimi. qm
se ab archidiacono pdē ecē grauit
oppressos. qui p eos absentia mōda
nos iudicii pmisit. eos ē securi
tos. calcatis oibz. z q ē leges diui
nas z publicas. pulsatis. foū suū
primum sufferri. in uno iudicio qđ
quis ille ē q clicū lacessit aduenire. ut
ecē una q uenerit pncipe assidua sāc
tē firmauerit. ipetrus clicus ñ negent.
Item alex oibz ordinat. p diuinas pun
cias xpo dño famulantibz. Qđ cuiuis
clerici ē ad h iudicē ñ accusentur.
Sce ecclie et aplice sedis apicem cu
lūmen dispositōes cāz. z oīū negotia
ecāz. ab ipo dño tradita sūt. qui ad cap.
ipo dicente. Tu es petrus z sup. h. p. e. e. m.
qđ quidā emuli xpi cuiusq; sēe ecē ītī
dictores. sacerdotes dei ad iudices pu
blicos accusare pūmāt. ē magē aplē
canoū cās ad ecās deferri. z ibi dāmi
nari pferat. mlt pueniunt. pua
nequeāt in deū suū. z ñ obediunt p
cepnī ei. Item pelagi bōgesto defenso.
Expiente Actoꝛ rei forum sequatur.
Nec pūam auctoritate mandam. ut ī
cās in quibz quelibz ecāstice officij p
sona loco petrōis existit. q. q. laicū pul
sarum. ap pdicē iudicē suas ppones
ñ deserat. actōes. In hijs uo negotijs ī q
bz ecāstice officij psona pulsata. tenet
sub mora pulsatōis obstaculo. ad epi uel
pbz ī loco u ītio uicē gerentē ocē
tar indifferēt exām. tē ego cācellario.
Si quisqm clicus siue inferioꝛis De eod.
siue potioris grad pretor existat. et ēt
laicā psonā suas diligat actōes. iste mo
dis oibz ñ alibi q. ap. pdicē iudicē ne
gocii sui dictionis occurrat. Si quis
aut laicus clicū aliēq; grad duxit ēt
pulsandū. ad qđ iudicii ī eod tenetur.
l. ut nemo. z. ultimoꝛ ppona cal qđ se hēt
existimat actōes. que ordine legib; pa
cta quemcunq; antiq; consuetudo mōstrī.
Illa regula manifestat. q pcepit auctoꝛē
foꝛ semp seq pulsati. Clericus ꝙ pulsa
tus. in cāli iudicio foꝛ apti. pncipa
lium q; sanctionū designat auctoritas.
Item in decretis legit. Epō ñ pmittē ap
scolarē iudicē clicus pulsari ñ debet.
Clericū nullus pūmat ap scolarē iudicē
epō ñ pmittente pulsari. Si pulsatꝰ
fuerit. ñ respondeat l. ppona. nec audeat
criminale negociū in iudicio scolāri pp
nere. Item pi. pp. Clericis suo mobedientes
Si quis epō depositus curie tradatur.
Sacerdotū ul reliquoꝛ clicoꝛ suo epō ī
obediens fuerit. aut ei insidias pmiserit. ai
quemlibet. aut calūpnie. l. quicqd mu
lierē. z quēq; pmiserit. mox depositꝰ curie
tradat. z recipiat qđ meruit gessit. Item
ex. e. cauē. vi. Principali cogamur auctoꝛi
tate q plebē nuasam deserere noluit.
Primū ut dignemini dare fiduciam.
q necessitate uā cogente. lubrum nob
sit tredere. punire. z statuta gloriosissi
mi pncipum. aduersus illū adire. qui
plebē q. nuaserat. usq; hodie amoꝛ
ē. q. statutū suū relinqre nempnit.
ut qui nun admonitoꝛ scelera sua ac
quiescere noluit. z cōdare illicita. an
ecclesiastice iudicaria pena excludatur.
Iurius ex dixit. Secuta forma dis
cipline. ñ existimabit imperiū si uia
carnalis modestie. quem recte dere
linquit. ē fuit suo nepnit. z animacta
facere iudiciaria potestate. quemus.
honorat. et urbanꝰ epi dixerit. h q. obz
placet. Item. ggg. pp. A pncipibz aut
gaut. quos ecca corrigere ñ uelit.
Illud ē q. a nobis postulam. z nē mīn po
stulam. ut paulinū aquileiensē pseu
do epīm illū mediolanensē epm. ad
clementissimū pncipē sub digna cu
stodia dirigatis. ut et ille qui qđ ē
nullatenus potest. qz ē omnē canonicā

aliquidine fres elt: alios ulq; n ꝑdat. 7 il
le qui ce more amaquiu. cu ordinare p
lup̃scriu. canonu uindicte subiaceat.
Ite ex 2c calcedonensi. Ppium gdu amu
re clerici. conuiuantes 7 2spirantes.
Conuiuantu 7 2spirantu enim q. ap
gregos diaꝰ fres. publicus 7 legibz cu
e penit' inhibi. Ih mulromagi in sca de
cm ne fiat quenit abdicari. Si qui uo
clici seu monachi muenti fuint qui
uiuantes l' 2spirantes l' fres l' factiones
2ponentes aliqs suis epis aut alijs: oo
adiuit: de ꝑpo gradu. Ite calix pp. Clici
2spirantes ꝑpo gradu stabilo uidari 7 auctori
Conspiratu cuiuis uris in crociat.
Quibz ungi audiuim. 7 plebes ce epos
suos 2spirare nob mandau e. cuius c
minis atrocia n solu mi xpianos ab
hominabilis e: sz 7 mi ethnicos 7 ab
ecis legibz phibita: et ideo hi armi
nis reos. non solu ecclie. sz 7 seculi
dapnari legis. 7 n solu 2spiratores sz
7 eis 2sentientes. Antecessores u nri
ce plima turba qoz quicqz eoz i sac
dotali honore e posita. l' existunt clici:
honore quo uiuu carere ꝓperi. Cun
ctos uo cocione ꝑuam. 7 ab ecia exorce
fi uellet. os qz sunt' uiuu sq; ordinis
uiros infames ce censuei. 7 n solu fa
cientes: sz eis 2sentientes. Item ex cõ.
calcedonensi. Clici aut monachi conui
uantes proprio priuentur honore.
Si q clici l' monachi regi fuint' quiuis
l' 2spirantes. aut insidias ponere epi.
l' clicis gradu ꝑpo penit' habeant. Ite
ex 2c collo. De eodem.
Si clici ul' monachi mucra fuint 2spi
rantes aut p quamone calupnia
machinantes epis l' clicis ꝑpi amit
tant gradu. Item ex concilio arela
tensi. De eodem.
Si qui clicoz. uel nup in mutis locis
p superbia diabolo instigante actum
fuisse perut. rebelli audoritate se in
unu quemde uenientes collegerit.
aut sacrariu uri se dirui. aut cartu
las 2scriptas fuisse perut. nullis ex
cusatoibz ꝓsupno labefiat. sz re dere
dat. cui in synodum uenire fuit. in pre
sup̃ros. uxta psonaru 7 ordinum
qualitate. a pontificib;. q re in unu
collecti fuint. iudicet. Qa sic carta
ex diuinis ꝓceptis. corde n carnale

dice sanctorum est. si recipiat. q. ꝑ. quisquis. xvi. q. i. me moueat
ne. ni q. 6. i. agit. eade. si solummodo ut q. posse mip: uideat agere. ut ipse
ecia. 6. ce epis. 7
eccliaq; rebus ni
omia uo illoru
qui repiuntur. Ni
an fact solicit
uenienu fuint
illi ni. pigno
ne obligat. q
qui bi. ca. pi
ni. n. i. si ipsu
ni eni qua ni
uerit ꝓpue
priuilegiu aliquo
rum ne dicatur
ill' laicoru. ill
laicoru u cui
pedia cade est
sent. attribuo
ri io possunt
xvi. q. i. c.
uonanu ni ue
ge. ea. pos. illici
me epo. quo
quia pecunia
libz me moni
uppone si clico
poteratibz pari
fuol. 2. 2. 2. 2.
q. ulte conuicio
Magnum ob
ecia. 6. ce epis. 7
ecia. 6. ce epis. 7
ce. ce. pmi. ce
pmu. Hom est
q ce signum sb
iecoonis. n no
plena plo. sol
uit no er re dico
si ne sacramta
ret. clicis. 6. xx
vii. q. i. nec os
subtrahi pecti
ro epi. n. ueiu
fuit obiectus
Exore sui regi
ni. ibi fuer
pcepta pin. 7 ena
ce. ce m. no. 10
le solue epi. 7
i. mi sa clerici
aperto sicue or
mdu. m. ucnu
qo mei ca fim
ad. 6. recep. p
tor. 5. i. er oi. i
epla illius au
est unssa ti
cunu o istruc
ti. re fuit. ce. cu
qui. 5. iii. quo
re. m. quicu
ce. ne fiat
Exor. dicus
regille no. dei
ti ulcie uo
et ce. qfiat qui
dicus n nos
sit tuc cuiu
erpietate cue
nu oibus nue
ally. 111. 1. 2. 2. 2.
di. n sit ꝑcepta
dia possuit fi

Si q clici l' monachi regi fuint' quiuis l' 2spirantes. aut insidias ponere epi. l' clicis gradu ꝑpo penit' habeant. Ite ex 2c collo. De eodem.
Si clici ul' monachi mucra fuint 2spirantes aut p quamone calupnia machinantes epis l' clicis ꝑpi amittant gradu. Item ex concilio arelatensi. De eodem.
Si qui clicoz. uel nup in mutis locis p superbia diabolo instigante actum fuisse perut. rebelli audoritate se in unu quemde uenientes collegerit. aut sacrariu uri se dirui. aut cartulas 2scriptas fuisse perut. nullis excusatoibz ꝓsupno labefiat. sz re dere dat. cui in synodum uenire fuit. in presup̃ros. uxta psonaru 7 ordinum qualitate. a pontificib;. q re in unu collecti fuint. iudicet. Qa sic carta ex diuinis ꝓceptis. corde n carnale

2stupõe. l' 2uersõe ce exhibenda: ua
ri sup̃ sacras admittit scripturas.
audoritate 7 districõe pontificali
s repmenda. Item in eodem. pp. Inter
clericos et laicos cause exorte ab
q cãe l' mentes mi epis audiant.
Clericos 7 laicos ta supiores ordinat.
q. 7 infiores suos exore: placuit ut
s. nucna synodu. congregatis omib;
cuiꝰ ꝓuitie epis. iudicii ꝓmuneꝰ.
Quum g hijs oibz audoritatib; cli
ci ante cuiꝰlꝯ iudicio denegeꝰ ꝓdue
di: ce n pꝰ depositi l' mudari suum
curie ni s repsentandi. Patet g. q.
ad sclãra iudicia clici n ꝓtinent
hendi. Hijs in responde. Clici ex
offo qo ꝓ suppone. ex possessionib;
ꝓdioꝝ ipatoꝝ sꝰ obnoxii. Ab eo un
dione. ordinationes. 7 pmotiones ac
cipiunt. ab ipatore uo prediox pos
sessionel nanciscũ. Nõ aug. aut si
tol'em. Quo uult nullas defendis:
dnuo: an humano: 7 c. Requiri
n ꝓcepto ubi dicta assignatur. mi
uus naturale: et ius 2stitutis. Qa
g uu ꝓdia possideant. imperiali lege
sñi e. patet qꝺ clici ex ꝓdioꝝ possessi
onib;: ipatoꝝ sꝰ obnoxii. Ite amba
ce aurelianu. Imperatoꝝ dbitu ecclesiaꝝ
tributu petut negare non debet.
Imperator. n negam. ag ecce soluant
tributu. si agros desiduꝝ imperatoꝝ ꝓ
stare hꝰ uendicandi tollat eos fis
cui est. Imperatoꝝ n dono. sz n nego.
Item. Potestatib; tributa n sꝰ dene
gnu quiꝺ 7 spuale dei gauda
menti. q. xcvi. uni sublimioꝝ
potestatib; docenꝺ debe ee subiecti.
ne quis 2stitutione dei regi putet
ee soluenda. Si recensu filꝺ dei solue
quis ui tantus es q putes ee nõ sol
uendu? Item apls. Omis aia sublimi
oꝝ potestatib; subdita sit. Item
petrus apls gnali oib; fidelib; scribit.
Ethore subdit dns uris. sue regi q
ꝓcellam. sue ducib; tanq ab eo mis
sis. Sz ad uindictã malefoꝝ 7 ad lau
dem ꝰ bonoꝝ. Ite ex epla clementis.
De secularib; negocijs ee cognos
Te quiꝺ oportet in ecia non debet.
Reprehensibile uidet. 7 sumo studio
nm. ut ob hui uite occupões abi
nas. ne fide multoꝝ cultus ne admoꝺ

Si quis ri. c. requirat de ecclia uel de ecclie rebus. uel de quibuscunq; causis. uel de
Si quis ri. c. requirat de ecclia uel de ecclie rebus. uel de quibuscunq; causis. uel de

mus ueaum fias. neue m ulla aliq̃ re
cupatõe ꝓfus mutuaris. mandatu
negotij occasione ꝓpl̃e. Nec̃ n̄ iudic̃
nec̃ cognitore seculariũ negotiorꝫ. h
die ordinarie te uult x̄. ne p̄bear hõi
nũ p̄sentib; curis. ñ possis uerbo de
natare. h̄ ñ opa q̃ t̄ mũ ẽgruere dina
mus: exhibeam⁹ ꝫ mutuũ tuã fidei
iauit: et te nemo occupet. ab hac stu
dijs: p q̃ salus hoĩb; dat̃. Ite ex cod̄.
In hijs q̃ ad animã nr̄e utilitat̃
tinent lacrias ẽ mutuũ opam dem.
Sicut n̄ impetramꝰ ẽ crim̃ t̄ o clericis:
negligetis uerbi dei studijs: sollicitu
dines seculares suscipe: ita uicissi
qz laicoꝝ peccatũ ẽ. nisi mutuũ ẽ ꝫ
in hijs q̃ ad cõis utilitat̃ spectant
opam fideliꝫ dederint. Te ñ securũ fa
cit ex hijs q̃b; ñ debes instare: cõis
cõmunit̃ delectet. Qd̄ si forte a se
metipis h̄ facta ñ intelligant: p di
cones edocendi sunt. ut ubi solus
ecclie sollicitudines relinquant.
Ex hijs oĩb; datur intelligi. q. ĩ
ciuili cã clicus añ ciuilẽ iudicẽ est ad
mitend̄. Sic̃ n̄ ecclastica⁹ legũ ñ n̄ ecca
stica⁹ iudex ẽ. ãministrator: ita et ci
uilium. ñ n̄ ciuil' debz cẽ executor.
Sic̃ n̄ ille solus hĩt⁹ uis mitigandi
canones q̃ hĩt⁹ potestatẽ ꝫdendi eos. ita
ille solus ciuiliũ legũ debz cẽ ĩtpret.
q̃ eas uis ⁊ auctoritatẽ habeat. In cri
minali ũ cã: ñ n̄ añ epm clicus ẽ ex
aminand̄ ⁊ h̄ ẽ illud q. legibz ⁊ cano
nib; sup̄ diffinitũ ẽ. ut in criminali
iudicij cã añ ciuilẽ iudicẽ nullus
pdicat̄. n̄ forte ẽ assensu epi sui ac
tor q̃n incorrigibiles inueniunt̄.
Tunc demacto eis officio curie tradẽ
di sunt. Vñ sub ꝓ añ. Quo cpõ in
diciat̄ semotus a clero curie tradat̄.
Statutũ ut si quis clicoꝝ suus epi
infestus. aut maliciosꝰ exist̄. nec
q̃n examinatũ iudicũ submotus a
clõ curie tradatur. an dieb; ante sue
deseruat. ⁊ ubicumq; absq; ulla spe
reditionis ꝓmeat. Quia g̃
alte ñ in criminali cã s; in ciuili clerꝰ
cum iam ante ciuilẽ iudicẽ ꝓduxẽ. ñ
ẽ iudicand̄ transgressor canonũ. ñ ẽ
dicend̄ ꝓtraxisse reũ ad iudicẽ ñ suũ.
Qua de ciuili cã: ñ nisi ciuil' iudex
cognoscẽ debz. Econtra in criminalibus

Alio pcilio
et penitens
emendabit ubi
ecclastica uice
exierit ubi hic
et persona

defensione dãi st: uerisimilia quidẽ
uidẽtur. s; pondẽ carent. Sacris n̄ ca
nõib; ⁊ forensibz legibz: cum in ciuili
q̃ in criminali cã clicus ad ciuilẽ
iudicẽ ꝓtrahend̄ neganꝰ. Vñ in epla
clementis legit̄. frẽs apud presbiteros
Si qui ex fratrib; negotia iudicentur.
habeant mẽ se: ap̄ cognitores scti
ñ iudicent̄. s; ap̄ pbr̄os cẽt quecũq;
illud ẽ diuinat̄. Ite silueſt' pp̄. Null'
clericꝰ pp̄ aliq̃ cãm inter christianꝫ.
Nullus clicus. l' diaconꝰ. l' pbr; ꝓtra
q̃mlibz cãm inter curiã nec añ ci
uilẽ iudicẽ suã pl̃amat̄ dicẽ cãm.
Ite leo pp̄. Ecclastici ñ forense iudi
cium quid cium penitens exꝑet.
Est debita uita reposcere. aliud ꝓ
fectois amore mutuũ petere. Si illicitoꝝ
uenia postulanꝫ oportet. ⁊ a mutuã
uitis abstinẽ. dicente apl̃o. Omnia
mihi licent. s; ñ oĩa expediunt. Vñ
si quis penitens hãt cãm. q̃m negligẽ
tore non debeat. melius expectet
ecclasticũ q̃ forense iudicium. Quo
aut ꝓpter criminalẽ cm̃. s; generaliter
ꝓpter q̃mlibz cãm. eam ciuilem q̃ cri
minalẽ intelligens. Item dicẽ ipse.
Cui liceat sacrosce sedis antistitis
Quãq; liceat his iudicium eligere:
siue petitor fuerit. uel in initio litis
uel decursis utroq; curriculis. siue ẽ
negotiũ ponatur. siue ẽ iam cepit. p
mi sua. si iudicũ elegit sacrosce se
dis antistitis iudico sine aliq̃ dubita
tõe. ⁊ si alia pars refragat. ad epõz
iudicium cũ sermone litiganꝫ diri
gatur. Ite Omnes magne cause que
ꝓtorio uel ciuili iure tractantur.
epõz finis imitare: ꝓpterea stabili
tatis nre firmand̄. nec ulli⁹ licet
ar retractari negotiũ q. epõz iudicio
decisũ. Testimoniũ ⁊ ab uno licet
epõ phibitũ. eos iudices indubitat̄
accipiant. Nec alius audiat̄ ẽ re
stimoniũ epi a qualib; ꝓlatũ fuerit re
pmissũ. Illud n̄ utilitatis auctoritã
te firmand̄. illud incorruptũ habe
atur: q. a sedis sacro hyie quo ecclã
mentis illibate fuit plenum ĥ nos
dicto salubri firmam⁹ ⁊ ꝓpria le
ge retinendũ ẽ censem. Hac si quis
audacia tentat. qz in ultimam eo
dice non inueniunt̄. ita inserta ꝓ

Quis hic
ꝓtinuat
q. aliud
ciet
ecclam ꝓ
tra ciuilem
cpm sm q
ad sniam
appellant
ꝓcessum
q. ab epo
sua ñ appel
lat. qui
q. nunq;
epi ecclam
no fiat
ad hi nunq
quam
ad epi ecclam
no fiat
ad nunq
quam
ad epi ecclam
no fiat
ad nunq
quam
ad epi ecclam
no fiat
ad

carolum renouata cognoscat. qui sinis capitularib; aut inter ceteras.

Volumus atq; pcipimꝰ ut omis nre dicioni subiecti: tã romani. q; sanctꝰ Alamanni. bauuari. saxones. turingi. frisones. galli. burgundiões. britones. longobardi. wascones. beneuentanj. gothi. hispani. cunctiq; õs subiecti nob; quocũq; uocentur: regis uinculo districti. l' 2suetudinario 2nexi more hanc sanctam q; ex xvij. theodosij imperatoris lib. cap. udeliceꝫ. xi. ad integrã ablatã dantes. q; illis z õib; pcipue mandamus. et inte nra capitula p lege tenenda. cõ salutẽ õmnium fidelium nrõz ponimus lego cunctis ꝑpetua teneãtur. q; quocũq; inte hnõs. sine periculo fuerit z. ut s. Ite. ggg. iohi defensori cuntis in hyspania ãmonẽdo dicat. plꝰ ap epm de plona pbri. h attentãt iudicandeb;.

Decidũ est. si q; cãm habuit ꝛ ab alio ten. sz epm ꝑius adiri debuit. Sic nouellas 2stantio manifestat. q; ita loquit de scissmat. z deo amabilib; atq; reuerentissimis epis. z clicis ac monachis. Imperatꝰ ultimian aug. petro gloriosissimo pp. cap. l. uj. Si quis ẽ aliq; clicꝰ l' monachꝰ. l' diaconissa. l' monasteriũ aut alistriam. hꝰ aliq; actionẽ dederit ꝑius sanctissimũ epm cui hoc unusquisq; subiacebat. Ille uero cãm uocẽ eos diuidicet. z si quidẽ uñq; pars hys q; iudicatũ sit. ꝛ aque uenit. ultimus p loci iudicẽ executõi pfecte mandari. Ne uero obiciatur q; hꝰ de clico loquimur. ñ de plbo. Sciendũ est q; supius in eod 2stantinopolitano. l. i. cap legit. appellatõe clicoꝝ cuncta plbos z diacones 2tinet. Verba aut legis ista sũt. Plbi aut z diacones z lectores. z cantores. quos õs clicos appellam. z reliq; Ite. ggg. romano defensori scribe. Clericus dicam ad publica iudicia non pertrahat.

Peruenit ad nos. q; si quis ẽ quoslibz clicos cãm hãt. despectui eoꝝ epis. eosdẽ clicos suo iudicio facias exhiberi. q; sic ita est. nalde 2stat ẽ magnum. si hac ꝛ auctoritate ꝓpinius. ut hꝰ denuo facere ñ ꝓsumas. Sed si qs ẽ q; libz clicꝰ cãm habuit. epm ꝑius adeat. ut aut ipe cognoscat. aut certe ab ipo iudices deputentur. l' si forsitan ad arbitros eundũ ẽ. pres ad eligendos iudices ab ipo exercitio deputata 2pellat. Si quis uero clicꝰ l' laicus. ẽ epm cãm habuit. tunc ꝛ ante ipm debes. ut inte eos l' ipe recognoscas. uel certe ꝛ admonente sibi iudices eligãt. Nam si sua uni cuiq; epo. uel dicto ñ sentiat. qd aliud agitur ñ ut p nos p quos ecclesiens custodiri ille ordo debuit 2fundat' z certa.

Item ianuario epo carolimanno. A laicis iudicib; clici non sũt oppugnandi.

Ire ꝛ uepi nri felicis z antiochi abbis relatõe cognouim. q; in insula sardinia sacerdotes a laicis iudicib; oppugnant. et ministerio suo despiciãt. dum q; soli simplicitatem a nob; studeant. q; nõ in eis disciplina negligit. Ite. ggg. mauricio regi. Sacerdotes a regib; sint honorandi.

Sacerdotib; aut ñ ex non iudicandi.

Terna poscitare dns nr ipius anus indignet. Sz excellentia 2sidemonet ꝓpt eum cui secum sit. una eis dicitur. ut ñ debitã mercedẽ ꝑpendat. Nam in domus eloquijs sacerdotes aliq; dij. aliq; angeli nocant. Nam ad mosen de eo qui ad iumentũ deducendũ est. dr. applica illũ ad deos. id est ad sacerdotes. z rursũ scriptũ ẽ. dijs ñ detrahes. s. sacerdotib;. et ꝓphã aut. Labia sacerdotũ custodiunt scientiã z uindictã. z legẽ requirunt ex ore eius. q; angelus dni exercituũ ẽ. Quid g; mirũ si illos pietas uera dignetur honorare. quibꝰ in suo eloquio honorem tribuens. eos aut angelos aut deos ꝓpe z appellat deus. Canonica q; retinetur hystoria. q; ꝑ pie memorie 2stantium principẽ scripto oblate accusatões ẽ epos fuisse. libellos quidẽ accusatõis accepit. z eos q; accusari uidentur epos conuocans. in eoꝝ 2spectu libellos quos acceperat incendit dicens. Ite ee inter nos cãs uias disponite. q; dignum ñ est ut nos iudicem deos. In qua sententia sibi magis ex humiliauit. quã illis aliquid ꝓfuit ex reuerentia impensa. Ante eũ q; ppe pugnam in republica ꝓcepit fuerũ qui uerum deum negantes deos ligneos z lapideos

aut certe ab ipo iudices deputentur. l' si forsitan ad arbitros eundũ ẽ. pres ad eligendos iudices ab ipo exercitio deputata 2pellat. Si quis uero clicꝰ l' laicus. ẽ epm cãm habuit. tunc ꝛ ante ipm debes. ut inte eos l' ipe recognoscas. uel certe ꝛ admonente sibi iudices eligãt. Nam si sua uni cuiq; epo. uel dicto ñ sentiat. qd aliud agitur ñ ut p nos p quos ecclesiens custodiri ille ordo debuit 2fundat' z certa.

Item ianuario epo carolimanno. A laicis iudicib; clici non sũt oppugnandi.

Ire ꝛ uepi nri felicis z antiochi abbis relatõe cognouim. q; in insula sardinia sacerdotes a laicis iudicib; oppugnant. et ministerio suo despiciãt. dum q; soli simplicitatem a nob; studeant. q; nõ in eis disciplina negligit. Ite. ggg. mauricio regi. Sacerdotes a regib; sint honorandi.

Sacerdotib; aut ñ ex non iudicandi.

Terna poscitare dns nr ipius anus indignet. Sz excellentia 2sidemonet ꝓpt eum cui secum sit. una eis dicitur. ut ñ debitã mercedẽ ꝑpendat. Nam in domus eloquijs sacerdotes aliq; dij. aliq; angeli nocant. Nam ad mosen de eo qui ad iumentũ deducendũ est. dr. applica illũ ad deos. id est ad sacerdotes. z rursũ scriptũ ẽ. dijs ñ detrahes. s. sacerdotib;. et ꝓphã aut. Labia sacerdotũ custodiunt scientiã z uindictã. z legẽ requirunt ex ore eius. q; angelus dni exercituũ ẽ. Quid g; mirũ si illos pietas uera dignetur honorare. quibꝰ in suo eloquio honorem tribuens. eos aut angelos aut deos ꝓpe z appellat deus. Canonica q; retinetur hystoria. q; ꝑ pie memorie 2stantium principẽ scripto oblate accusatões ẽ epos fuisse. libellos quidẽ accusatõis accepit. z eos q; accusari uidentur epos conuocans. in eoꝝ 2spectu libellos quos acceperat incendit dicens. Ite ee inter nos cãs uias disponite. q; dignum ñ est ut nos iudicem deos. In qua sententia sibi magis ex humiliauit. quã illis aliquid ꝓfuit ex reuerentia impensa. Ante eũ q; ppe pugnam in republica ꝓcepit fuerũ qui uerum deum negantes deos ligneos z lapideos

Hic sunt ꝓuisiones.

Sic tenuit

Ut clici

Ut clici

Ut clici

colebãt. r cũ eox sacerdotbz honorẽ
maximẽ tribuebant. Quid g̃ mi
rum si xanus impator ui dei sacer
dotes honorer. dñi pagani ut dixim⁹
pncipes honorẽ impendẽ eox sacer
dotbz nouer. q̃ deis lignis r lapi
deis seruiebant. Hec g̃ ñ nr spa
lr. q̃mũ gñaliꝫ p oĩbz sacerdotbz
asserim⁹. q̃m adhuc nescim⁹. qual in
tribunali dei iudicio qualis sit futur⁹.
Et enim eggius pdictor⁹ paul dicat.
Nolite añ tẽp⁹ iudicare. quoadus
dñs uenerit. r cetã. Nam si multa q̃
de iudicio dei hoĩes ignorant. qp fo
tasse q̃ nos laudam⁹ ille reprehendit.
et q̃ reprehendim⁹ nos. ille laudabit.
Item ex. c. millenimano. Quia pena
furtũ clerici clerici ad secularia iudici
Nolum pfumpno usq; a a prahẽs.
deo illicus aubz adtũ pferet.
ut clici clicos relicto suo pmifice
ad iudicia publica pũhant. Unde
statuim⁹. ut hĩ de cetẽ ñ psumant.
Si quis hĩ pũpserit facere. aiudicul
re cãm pdar. r a coione efficiat exẽ
neus. Item ex. c. cũr. nr. Clicus apd
cumlẽ iudicẽ iudicari non debet.
Placuit ut quisquis epor pbzor. r
diaconor. seu clicor. cũ in ecã ei
rum ñeatũ fuit. l' cumlẽ cã fuit
2mota: si delicto ecãstico iudicio.
publicis iudicijs purgari nolui.
r si pro fuit lesa sua: locũ suũ
amittat. r hĩ in criminali actione.
In cumlẽ uero pdar qd emear. si loci
suum obuiẽ maluit. Si quid ad e
ligendos iudices. mipr de ecte 2sono
iudicar. q̃ de uniusa ecã male sem
tendo de iudicio sẽlari poter auxiliũ.
Cum pnator⁹ r cas aplis ad ecam
defr. anqr ibid dñmnari pcipiat.
Item ex eod. Clicus ñ accusẽ ñ añ
e diusis or. ecclesiasticũ iudicem.
Omnibz ecte seruientbz. si quis in
cam crimina mouerit. r abnue
rit iudicũ ecãsticũ debr pclimari.
Item 2stantino. l'. xxij. cap. 1. Qd cũ
clerico laicũ hr. epm apud se deat.
Si quis cũ clico laicũ habuit. si
quid de cã pcuniaria adeat prius
epm. c̃ iudicio clicus subposit⁹ est.
Ille añ sũ dãpno r sine dilatõe. apc
rentẽ sine hr imponat. Si autem
noluit epc lucm dirimere: tũc ad ciui
les iudices discepiato cãe puenian. Ubi
añ cam dirimere qc nulr sine scripta
oĩa pdidit. r diffinitiua sña ab eo p
ferẽ. sine scripsi. ñ fere pfs uolum⁹.
ut sepus ea inferat. Qd si de amina
li cã lingũ cõtigerit. ñ 2ueniet iudi
ces impellam 2sentaneũ legibz imu
nũ cãe ponam⁹: ita cũ ut discepta
to ltis. xj. mẽsiũ spaciũ ñ excedat.
a lus arbitrãoe numerandũ. Nõ añ
alr puniat clicus. ñ obnoxius rep
tus sacerdoio nudet. fiat ab epõ suo.
l'elicatus honore. Si añ crimĩ ecãsti
cũ ẽ: ñ f canonel ab epõ suo cãe em
mutato. r pena pdat. nulla amu
nitionem alijs iudicibz in huiusmodi
cais hñtbz. Item ex. c. calcedonen si.
clericũ adtũ negotiũ hĩ sẽlaria
Si clicus adusus clicũ hr iudicia ñ ptet.
negotiũ. ñ reliquat. suũ epm ad
sẽlaria iudicia ñ 2tractet. Iz prius
negm agnitũ ap̃ pmum epm. uel cer
te si fuit negotiũ ipius epi ap̃ arbi
tros ex utrop̃ pte electos: audiat⁹ ne
gotiũ. Si quis uero cẽ hĩ fecerit. ca
nonũ subiacebit correctõibz. r si clicꝰ
adusus suũ l'alium epm hr cam. ap̃
audientiã sinodi puncte 2quirat⁹.
Si uero cẽ ipius puncte metropolita
nũ epm. epc sue clicus hãt 2trouer
siam: ptat ad ipius diocesis pmates
l'cet ad 2stantinopolitanũ regie ciui
tat⁹ sedẽ. ut eox negotiũ ibi ẽminentur.
Ex hijs oĩbz datur intelligi. q. clicꝰ
ad publica iudicia nec in cumlẽ l'cri
minali cã ẽ pdutend⁹. ñ forte cumlẽ
cam epc decidẽ noluit: l' in criminali
sui honoris angulo cã denudauerit.
Illud añ q. in epla bi clemẽtis dẽm ẽ:
ñ cognitores ẽ secularũ negotior⁹ et
multr deus ẽ. ex epãli unctione ẽ intel
ligendũ. Non enim in epm unguẽ.
ut cognitor⁹ sẽlarũ negotior⁹ reddi
at. Iz ut peruntor aiar. r distributor
spualium existat. Prohibẽ g̃ sẽlari
bz negocijs occupari. ñ ad tẽp⁹ seque
ster fieri. uel secularia iudicia: ñ de
rebz secularibz. Iz secularũ uicor⁹
intelligenda sẽ. Iudicia de rebz sẽlari
bz. secularia appellam⁹. unde illud
apti. Secularia q̃ iudicia si habue
rint: 2temptibiles q̃ sẽ in eã 2stitu
postea eam alio petit litem. & possit obii-
quis antipus hostilarum ad quas clici no-
tis epis. c. spon-
lazarum. ergo q
ad iusanum et por
cui clerus et
rius. huic uo
uicere illud i
rem dic no
lunt. n pone
ut quis
ejem eam
pot amor
scripturas sine
scriptura pu
crois ejc am
uidicat ut
gus clicis
mus. q̃ qs
pias ais uo
requirunt sep
cam uicianis
ce ru. pp. pu
s. Si. c. ñ obl
tic. Gu. g. vj
pmus u di
tua nulla ac
sine scripo pso
fectus illud u
ctu mi m cum
nalibus mus
ubi negotus
dicarum. hñs
ctui uo. q.
m. Si quam
pmittat. ne
illuo ctus ut
ct. dcms cum
no autoritate
si clicus a
q. my. si mici
si forte ut r
net. mmaioa
bi cato ut leg
rint. s. m. q
rumpora qui p simgul' casu fiebat circumuit. ut p. c. q. m. c. q. v
Ex hijs clicus intelligitur. q. q. impmis cẽ. c. nisi. mi
qualis. nec tractum pot quis cẽ alij post q̃. res est re signi
Qui. C. c. l. q. nec ullis pmissum nuptiarum. C. epi has ue
ct. c. ter. cam. vol. q. vt placuit. C. mitte. vt. autem. C. de iudis
si sabi ici. piu. l. si qua nec res ingiosa pot acquiri. C. ac ling. l.
ulé. qui autẽ rem ingiosam alienat et alienatõ nulla et pena
pmissa ne ignorat. ne tempi si scient pot ingiosam ut cẽ uolun
te ecte ecãa. C. e. l. ulé. m casibz ñ ligete alienatur. leg ingiosa
f. cr. q̃ tons ul' translatõis ul' locatõis p̃ nuptias ul' cr. q̃ legi
te ul' dotis rerum hr. ecte ecãam. ut. C. de ling. l. ulé. item hanc

ur. judicaa nō sclārū: sclāra appellā
nur: m eccl̄iā clericus. Qđ ex subsequēnb⁹
dat' intelligi: ē dī: Hoc opz q̄ d dixim⁹
minus agnue exhibeant sibi iuxtā ma
gnificl laici. Phibent⁹ g⁹ clici a cogni
cōe negotioz⁹ secularū minoz: nī sclā
rū aūt. Negocia q̄ppe clicoz sunt m
mualia sunt cuncta bona: nī n ap
cōstituā iudicē sī necessaria. Vñ ad
qnī. pp. ait. Non nisi in foro suo audi
ciat suus laicus. si ⁊ actor clericus.
Cōmune l'ur pulsat⁹ fuer: nī alibi qm
foro suo prouocatus audiat⁹. Idē. De eod.
In dicoz cā hmōdi forma seruatur: ut
ne quēq; coz sua. nī a suo iudice dā
ptigat. Res uero in litigio posi
ta. aī legitimū cognitōis euentum.
in nullā debz oīo cōtrectari psonam.
Vñ gelasi⁹ pp. quingētio epo. In nullā
manifestius psonā vel in litigio po
sita ante cognitionis euentum.
Quia dum in litigio posita in nullā mīfr
ri potest oīo psonā. dū legitīe cognī
tōis euentū. aut qđ debeatur iudica
tū discussōe possit agnosci. ex eade
re q̄stiā nī simat⁹ exigē pōt. Nec in
cōd sanū re cād posita ī q̄ iudex sic dēm
ē aī sententiā. q̄sq̄ putat⁹ q̄ppiam
posse opprē: iudico pulset examine p
iudicis omnibus⁹ inde submotis.
Quod nō culpa illa suspensione
sit digna ex cap̄ illo mulcuano ꝛcī
ly liquido ꝓbat⁹: si ur admōne p̄uā
dus est. q̄ dicū ad aurē iudicē credidē
rur pertendū: multomagis suspensi
one digni ē. q̄ sine cp̄i iudicū mōpellā
tem. ad iudicū scīare p̄sūmit dubitatū.
Sed et ponat⁹ q. hec culpa suspēsi
one digna non fuerit: quereret⁹ tamē
sit deponendus qui officium comma
prohibitionem cp̄i celebrare ausus ē.
Sed q. sūia cp̄i sine culpa sine in
culpa tenenda sit tenet⁹. ggg. dicens.
Gregi cūcta est sūia pastoris.
Sententia pastoris. siue culpa siue cū
sta fuer: timenda ē. Idē ex c. Innocen.
A suo epō excōicatus: non est ab alio
Si quis a pp̄o epō o recipiendus.
excōicatus ē. nec eū pr̄ ab alys suscī
pi debe. nī aut a suo recepto fuer epō.
aut alio fō epis oīet⁹ ⁊ respōdeat.
et si synodo cause fecer⁹ ⁊ stetur sub a
ma eū sūia recipi. Quod ⁊ circa lai

cos ⁊ pbros ⁊ diac⁹ ⁊ cās q̄ m clō st̄ aut
nec obseruari. Idē nichlans ad iom
nū regē. Excōicationis nec timur
sententia: qui excōicanti cōicat.
Precipue gualdrade pluries me ⁊ du
dū a te repudiate cōiōnē declina.
excōicata est: nec ⁊ usq; ad p̄sentiam
nām ab oī antistite ⁊anoz sequēs
ti. q. obrē cauendū ē ne cū ea par
ticipe p̄ccatis sīe. ac p unius
muliercule passione unct⁹ ⁊ obli
gat⁹ ad pheme maneat⁹ eternū. deī
quippe in plis plam delīquunt. ac
p hī ipī crudeli⁹ q̄ cuncti puniūtur.
ut ait ls. ggg. Sane plam debēt. qz sup
ulsa unq; ꝓuēit. vt moribz dignū
st. quot ad subditos suos ꝓdōis exē
pla transmittūt. Vñ: necesse ē. ut nām
se cauā a culpa custodiant: quāto p̄
na q̄ facūt n soli monstrāt. ⁊ infra.
Cum ꝓuenerit ne q̄n nob sedm dñi p̄cep
ta. j. l. vj. testes adhibeam⁹. imo ū h
sic eē dicam⁹ ⁊ qđ n optam⁹ decreto
rias cunctis sic ethnic⁹ ⁊ publican⁹.
Idē ex cap̄. xvij. c. Sardicensi. De eod.
Si epūs foret inaccusat⁹ q. n debz ē. etc.
Per atque admouet⁹ aduersū pbrum l'diac.
et eū de ecia eliminare voluer: puden
dū ē. ne innocēs dāpnet⁹. aut pdat cōio
nē. ⁊ nō hr p̄sentē is q̄ abiect⁹ ē. ut
epūs suum nos appellet. ⁊ cā ei audiat⁹.
ac diligenti p̄cūret. Ille uero epūs q̄ iuste
l'iniuste eū abiecer. p̄sentē accipiat.
ut negociū discutiat⁹. l'pbet⁹ ei sūia
a plibz l'eūdem. Tū pulsq. oīa dili
genti⁹ ac fideli⁹ examinent⁹. cū q̄ fue
rint cōione p̄uat⁹. aī cognitionem
null⁹ debz p̄sūmere. ut cōioni socier.
Item ex alio cartha. De eodem.
Si qs pbr ab epō suo correctus fuer:
debz undiq; ap̄ uicinos epos requi
ri ab ipis ei cā possit audiri. ac per
ipos suo epo reconciliari. Qđ n fecer:
si superbia q. ablat⁹ inflat⁹ secernendū
se ab epi sui cōione duxer. ac separā
te aliqbz schisma faciens sacrificiū deo
offerre. anathēa habeat⁹ ⁊ nichō
minus locū amittat. et si q̄mmonitus
nullū adhuc epm huic inquirendū est.
Idē ex c. Innocentio. De his q̄ dāp
nati a synodo sacerdotia assumūt.
Si quis epc dāpnat⁹ a synodo. t' si pbr.
aut diac⁹ a suo epo: et ausi fuerit ali

officiis pri excommunicatōi ligentur ut ex. tr. sen. et di. ad hoc per
tinet. c. m.
manifestum. v.
lata. vi. di.
unde
d. xcvij.
di. nec
licet.
tt.

Epi minimus ergo p̄mitio[n]is alis nō ē q̄us excommunicandus sit nō ē nullo q̄m est. Q; ēē nō ne p̄ova excommunicata est quis excommunicatus sit

Ergo siue cōe sit vitiū siue p̄uatū nūq̄ est excommunicandus nisi sit obstinatus ad ut dicitur quamq̄ abhominabile sit aliquis excommunicatus nihil p̄o cumulata excōmunicatione habeat nō ē vitandus q̄ nō ē excommunicatus q̄s p̄cumulata excōmunicatione nō ē excommunicatus. Si quis ē excommunicatus ē excommunicatus ut ē excommunicatus ē

Si quis p̄ ignorantiā excommunicatus sit. siue p̄ negligentiā q̄ nō curauit se absolui. siue p̄ aliquā excommunicationis sententiā sit aliquis excommunicatus ignorans nō ē excommunicatus. q̄s p̄cumulata excōmunicatione nō ē excommunicatus. Si quis ē excommunicatus

monū decerpt. sic penul in ordinatione cleric. Q̄d ꝑ ē inimicul hꝰ
Simeus est iste clemens n̄ loq̄ de
saluat ꝑ suul attibꝫ nos nolite beñ?
expectare. ut ipe uob dicat. z c. ut sup̄
in ēctatu ordinandoꝝ. ubi agitur de
obedientia minoꝝ erga maiores. Ite
fabian epc. Excōicatis ē q̄ cū excōi
Sic apli statuer dicentes cans cōmu
cū excōicatis n̄ est cōicandū nicar.
et si qui ē excōicato aliquando regulas.
sacre saltem in domo simul loquutus
fuit. l' orauerit. ille cōione ꝑcutur.
Item alia. ex. ꝑ. De eodem.
Excōicatos quoscq; a sacerdotibꝫ nullus
recipiat. ame ullusq; pul examia
tōem nullā. nec ē eis in oratorio aut abo
nel pul. aut osculo cōiet. nec aue eis
dicat. q̄ q̄q; in his l' aliis phibitis
sciēr excōicatis cōicauit ultra aplōꝝ
institutionē q̄ ipe simili excōicatōi sub
iacebit. Ite ysidorus. De eodem.
Cum excōicato neq; orare neq; loqui n̄
q̄ ad eand excōicationē ꝑtinent nec
licet. Si q̄s ē eo aut pale aut
absconse fuit loquut. stat ē eo omne
excōicatois ēt hec pena. Ite ex. c. cart.
Qui cōicauit l' orauit ē excōi De eode.
cato. si laicus ē excōicet. si clericus est
deponat. Ite ex decreto honorij. ꝑ. Ex
cōicatoꝝ noīa ueniſ cōibꝫ palā pu
blice nūtiet cōi. Cartoꝝ cōio noīa: nā ueniſ epis q̄ suul
prochianul parce indicare. ea q̄ in cele
bri loco posita p̄ fortiꝫ cēte cuncti? ue
nientib; maculare. q̄an in uīq; dilige
na excōicatis ubiq; ecclīs aditus
excludat. z excōicatōi ea oīb; auferat.
Veri ꝯ de noīatī excōicatis intelligat.
excōicatois n̄ pena duplicē subimus z
dū reatū incurrim?. z dū sua notam.
Unde iter in l' iudicū. Duobꝫ modis alī
Iudi deniq; aplm q̄l sathane tradit.
dicente: de eo q̄ peccauer. Tradidi iq̄
hmodi hoiem sathane in interitū carnis
ut saluus fiat spc. Vides ergo q̄ eo
modo n̄ solū p aplos suos ds tradidit
delinq̄ntes in manꝰ inimicoꝝ sz z ꝑ
eos q̄ eccē ꝑsidebat. z potestatem hui n̄
solum soluendi: sz et ligandi dedit.
aū peccatoꝝ in interitū carnis: ē p deli
cta sua a xpo corpe separat. z ut in inde
mutabilē duplicē z nē tradit hoies de ec
clesia in potestatē zabuli: h m supi q̄
m dixim?. ē delictū ei manifestū sit.
eccē. z p sacerdotes dei ab ecca pellat
ur nomē ab oīb; erubescat. z ad so
cietatē. et illud q̄d sequit. ut spūs sal
uus fiat in die dñi nri ihu xpi. Alio ē
modo quis ītimus ē zabulo. ē peccm
ei n̄ ē manifestū hoīb;. Ds aute q̄
uidet in abscondito. ꝑspicuus cuius
mentē et aīos uicijs et passionib;
seruientes. z in corde ei non se diligi
sz aut auaritiā aut libidinē. aut ia
ctantiā. l' alia huīmodi. illū talem
ipe dns tradidit sathane. Quom ei
tradidit sathane? Discedit a mente ei.
et aīm se et refugit a cogitatoīb; ei
mal'. et delicijs eius indignus. et
reliquit domum cordis ei uacuā.
Cum ergo p sniam quis noiat?
fuit: cū eo cōicare n̄ debem?. Cum aū
solo reatu occulte excōicatois. z ītis
pena: n̄ est ab ea cōione cessandum.
Un dns in euāglio. Cane demū pecō
re dixit hīdū sic ethnicū z publica
nū: cū eccām audire uerbi. z post ab
q̄q; n̄ arc. Si quis fr est fornicator.
sz si quis fr noiatur fornicator a
c. fuit noiatione intelligens. hinc
z urbanꝰ gulimundo epo. Sanct q̄
fr ricardo. z c. Sequit infra causa.
Quidā q̄e in helim lapsus. Hinc z
xpc in euāglio zizania dixit ee to
leranda usq; ad messem. Hinc z ie
ron. in cod. l' iudicū. Malū a bonis
Dolute recede a penit separari possūt
dño usq; in hodiernū diem. bñ
est donec scīm stat. Ostendat g̃ in q̄
modo rebulcus donec scīm stat ha
bitet: cū filijs uidz in ierlm. Quippe
cū nec ipi quidē filij uidz habitent
in ierlm. ꝺ g̃ n̄ ipsi uerū ee potuit.
q. rebulci ē uidis habitent in ierlm.
q̄n n̄ ipi nec ipsi quidem habitent
in ea. Sz nos intelligam? hec ꝑtim
assumtes euāglij ꝓbolā q̄ dicit de
zizanijs. Simul utq; crescere. ne
forte uolentes euellere zizania e
radicent cū ipis z tritū. Et infra. Au
di ergo scripturam dicentē. q. n̄ po
tuer filij uidz dispde rebulcos. sed
habitauer ē ipis in ierlm. usq; ad
hodiernū diem. Un deprecor uos qui fi
deles estis: ut ma fidem meam z causa

Admonemq; uniuersos. Nouum primatum creatum. Si quis ecclie rectoris
hic ue ecclie rectis mitti. eam uite ꝺ obligat cum uita nor uīz sic q̄n
mortua q̄ eo ordi
nis: filio epi mutilat
ue. q. 1. Si epi. ic.
placuit nec ipe ei cpe
ont qui dicit se etiā
casse aliam ue ee. z
eccē. cum tui filii qui
cum ecclia et ma
la fide ambulant:
sanctum ne. ff. re
gulis uetim. Quis
nec sacrum tale li
cet ordinē: mū hi
brat testimū. Subscp
cum ut nigaſ. rele
ct filij. q. Decimus nat
ut. 8. ꝓ. q. 1. nec
mistrium iudicū ue
et. necessi cum. Anob
ab. die q. scripse: sm
mū. sigillo epi q. op
tuit. necem publici
mistri ut ee. ecclīs om
sanctū. z ecclīe fitel?
pueri alij dicunt
q̄ eo ordinat ei non
dictum sit ꝑ publi
cam formam ut. 1. ꝓ.
ut nulli. mō. ff. si eo
et. c. ecclīs mundum
omb; ut una hāt ob
sanctam ecclīam ut
mis sit ne publica
mannā fiat. q. for
te eo sunt ibi pub
lice. ne. ic. ut. 9. q.
q̄m. ff. ꝑ ipsi. ic et
pueri. est enim ex
dimē uindicta q̄ua
n̄ ꝑsumat? punit
ce ꝰ quantū ad ꝑ
bam pōt. ut. ee. ca pro
uīō. q̄n in omnib;
aliis ꝓclamo pro
sua mōdice. s. q̄d
sit iusta examino
et ea q̄ q̄gnem
ad uos litigatoꝝ
ut in constituat ad
spāl exaīabo? ut
ut. q. ee. ea q̄e pub
lice fīa sint uerno
publice postmodū
audiendus est. ut
ynū. q. ut. 1. in. di.
nulli. ꝓ. q. oīa
ns. q. ut. q. ut. et
instantia. ff. ee. ꝓpi.
di. ꝓhibet. q. quia
di mi. Gratia
ne. Gathane dī na
di. quia duplius
co sit ꝓtestatem q̄
imperatoꝛe suo ut. ꝛ
mi. q. 1. ff. hinc
ut omni. ff. ꝑ. q.
Quem. ostendit
dolet. simple q.
ut aptam mult
mittigē te. ꝛ. mi
is. 1. ne. ecclīs pro
ritu mioꝛ. 1. malef
ee cum bonis trinc
ut. ne. q. mi. ti. unus
uitet. ecclīs est ab u

Quem ꝓt ipm absolui. ut. 1. in contrō. jnc. ee. ff. re. ap. cum spūs sc
necq; ꝛ. q. 1. omnis qui excōīt
Quem excommunicato statim ergo est
Quicq; se excōicatur ꝓximum ut. 1. q. 1. cōpt
Quō ligatus nec ꝓt absolui nisi ab excommunicante. si quis excommunicat
ei si nō in crimine tunc ꝓt absolui sacerdote absolui ee. c. nup. bic.
Iuriſit epc. bicies q̄ his epi credant. et ies exp: esse ee. ff. re. p. 10. po

Domine quis habitabit in tabernaculo tuo aut quis requiescet in monte sancto tuo. Qui ingreditur sine macula et operatur iustitiam. Qui loquitur veritatem in corde suo qui non egit dolum in lingua sua nec fecit proximo suo malum et opprobrium non accepit adversus proximos suos. Ad nichilum deductus est malignus in conspectu eius timentes autem dominum glorificat. Qui iurat proximo suo et non decipit. Qui pecuniam suam non dedit ad usuram et munera super innocentem non accepit. Qui facit hec non movebitur in eternum. Psalmus dauid.

Admonemur fratres karissimi ut si possumus communicare cum omnibus sanctis. Quod si nec vobis cum pagano communicare debemus. Ergo si nec vobis cum pagano communicare debemus ergo nec cum christiano qui cum pagano communicat. Et ideo ego dico quod si possumus omnia magis pagano et non christiano aliis enim nichil nocet nisi sibi ipsi. Propterea debemus cum omnibus communicare excepto illo qui dicit se christianum esse et vivit pessime. Quem omnes debemus devitare ne inficiat nos. Sicut scriptum est. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. Et ideo ego magis dico ut ipsum fratrem qui dicit se christianum esse et vivit pessime. Quem omnes debemus devitare ne inficiat nos. Sicut scriptum est. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. Et ideo ego magis dico ut ipsum fratrem

Ne scandalizetis neminem neque iudeum neque gentilem neque ecclesiam dei. Sicut et ego per omnia omnibus placeo non querens quod mihi utile est sed quod multis ut salvi fiant. Estote imitatores mei sicut et ego christi. Ideo autem dixit non scandalizetis neminem neque iudeum neque gentilem neque ecclesiam dei. Quia quidam sunt qui dicunt se christianos esse et vivunt pessime. Quos omnes debemus devitare ne inficiant nos. Sicut scriptum est. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. Et ideo ego magis dico ut ipsum fratrem qui dicit se christianum esse et vivit pessime. Quem omnes debemus devitare ne inficiant nos. Sicut scriptum est. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. Et ideo ego magis dico ut ipsum fratrem

Ne scandalizetis neminem neque iudeum neque gentilem neque ecclesiam dei. Sicut et ego per omnia omnibus placeo non querens quod mihi utile est sed quod multis ut salvi fiant. Estote imitatores mei sicut et ego christi. Ideo autem dixit non scandalizetis neminem neque iudeum neque gentilem neque ecclesiam dei. Quia quidam sunt qui dicunt se christianos esse et vivunt pessime. Quos omnes debemus devitare ne inficiant nos. Sicut scriptum est. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. Et ideo ego magis dico ut ipsum fratrem qui dicit se christianum esse et vivit pessime. Quem omnes debemus devitare ne inficiant nos. Sicut scriptum est. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. Et ideo ego magis dico ut ipsum fratrem

Ne scandalizetis neminem neque iudeum neque gentilem neque ecclesiam dei. Sicut et ego per omnia omnibus placeo non querens quod mihi utile est sed quod multis ut salvi fiant. Estote imitatores mei sicut et ego christi. Ideo autem dixit non scandalizetis neminem neque iudeum neque gentilem neque ecclesiam dei. Quia quidam sunt qui dicunt se christianos esse et vivunt pessime. Quos omnes debemus devitare ne inficiant nos. Sicut scriptum est. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. Et ideo ego magis dico ut ipsum fratrem qui dicit se christianum esse et vivit pessime. Quem omnes debemus devitare ne inficiant nos. Sicut scriptum est. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. Et ideo ego magis dico ut ipsum fratrem

q̄ impias man̄ in clicū iniecere aus
fuit. qui ⁊ a nullo epō absolui. desi
more pnitentiā recōciliari potuit.
n̄ p̄mum aplico 2spectu se repsen
tare curauit. Illud aū pet̄ de clemē.
Si inimicus ē iste clemens ⁊ c̄. De sen
tentia notand̄ intelligendū ē. sicut ⁊
illud urbani quib; epi n̄ cōicant. et c̄.
ut s̄ in cād cā. Ceum falsū ē illud
narensis. c. n. si nō epe alieni sceleris
se 2scij nouit. Ire ⁊ illud. Placuit ut
si epn epe. ⁊ c̄. Require sup̄ in causa.
Duo fornicatores ⁊ infamia notant.
Ire greg̃. clero et pplo salomitano.

Communicare non licet hys qui ex
communicati sunt.

Rogo ⁊ moneo ne cōicetis cōicanti.
Nauci. sacerdoti sup̄scripto maxime
excommunicatū ⁊ aiam suam quisq; ne
strum cōicare p̄sumat. Ire ex. c. vltimo. i.

Nullus dicor̄ laicorum ad domū
Si quis excommunicati accedat.

Laicus abstinet̄ ad domum eius nul
lus dicor̄ uel religiosor̄ accedat. simi
liter ⁊ cleric̄. Si abstinuerit a clericis deuitetur.
Si quis cum illo colloqui aut quilibet
fuit deprehensus. ⁊ pe abstineatur. si h̄
p̄ueniant ad os clericos qui cum sp̄i sē.
trad̄ os qui eum monitu fuint de eo
qui abstinetur. nec laico quolibz si
ne clerico. Cād h̄ spāliter in hys q̄
nominatim excōicatus cōicant. vel nisi
urb̄. Sane qui sup̄ ricardo ⁊ c̄. in cā.
Quidam epe in h̄elim lapsus. Item
nicholaus pp̄. excellentissimi rex carol?
misit circa finem hui⁹ cāe. Ire urba
nus. pp̄ Securitas pastoralis emen
da est. licet multe liget. v.

Quib; epi si cōicant. n̄ cōicetis. ⁊ quo
cicerint. n̄ recipiatis. Valde n. emē
da ē sūa epi. licet multe liget. Ire
ex. viij. sinodo. Excommunicationis
grauior penam: qui excommunicat
Si quis fr̄ aut palam aut cōmunicat.
absconse cū excōicato fuit locutus
aut iunctus 2munione stetum ē eo
excōicatōis grauior penam. Ire ex. c.
cart. ij.

De cōde.

Qui merito facinor̄ suor̄ ab ecc̄a pul
si. s. si ab aliquo pb̄o uel epo l'clico
fuint in cōione susceptī etiam ipse
pari ē eis crimine teneat̄. obnoxius
refugiens sui epi regulare iudiciū.
Item ex concilio cartaginensi. nj.

Qui sūam epe putat ē innocēs.

Clericus qui epi di recurrat ad synodū.
sanctionem cui⁹ se putat innocēs rec̄
rat ad sinodū. Ire ioh̄s crisostomus
sup̄ epl'am ad hebreos. Vincla eccl'ast
Nemo attemptet ca. n̄ sit attēpnenda.
uincula eccl'astica. Non. n. homo ē.
qui ligat. sz xp̄s qui hanc potestatē de
dit. ⁊ dns fecit hoies mun̄ honoris. Ire
aug̃. de ubi⁹ aplis in sūoe. lxxxiij.

Sathane tradit̄ qui ab eccl'a excōi
Omis xp̄ianus dilectissimi estote.
qui a sacerdotib; excōicat̄. sathane t̄
ditur. Quom. s. quia ext̄ eccl'am ē dia
bolus. sic ut eccl'a xp̄i. ac p hoc q̄ diabolo
tradit̄. qui ab eccl'astica cōione remoue
tur. Unde illos quos uic aplis sathane
ē traditos p̄dicit. excōicatos a se ēe de
monstrat. Idem Ire iolēn. De code.

Nichil sic debz formidare xp̄ian⁹. q̄ sepa
ra a corpe xp̄i. Si a sp̄u a corpe x̄. nō ē
membrum eius. si non ē membrum ei⁹
non uegetat̄ sp̄u ei⁹. Quisquis aut̄
inquit apls. sp̄m x̄ n̄ h̄z. hic n̄ est ei⁹.
Ire iero. Quor̄ dimittunt peccā ⁊ c̄.
i. quib; eccl'am interdixerūt nisi reconci
liati p satisfactionē fuint. ipis ⁊ ia
nua regni celestis clausa erit. Ire
ex. c. milevitano.

Viduar epi audiāt
eos. q̄ de iudiciis epor̄ suor̄ q̄runtur.

Presbiti diaconi l'cuiusq; inferior̄ cle
ri. si in eis quas huint de iudiciis
epor̄ suor̄ 2questi fuint. uicani epi e
os audiant. ⁊ int̄ eos quicquid ē de
finiant. adhibiti ab eis ex 2sensu e
por̄ suor̄. q̄ si ab eis p̄uocandi pu
tauint. n̄ p̄uocet̄. n̄ ad affricana cō
lia. l' ad primates suar̄ p̄uinciar.
ad ūsmarina aū q̄ putauerint ap
pellandū. a nullo int̄ affricā in cōio
ne suscipiant̄. Ire ex. c. carthag. viij.

Iniusta epor̄ damnatio irrita
Irritam ē iniusta epor̄ ē censeri.
damnationē censeo. Et ideo co. a
sinodo retractanda. Ire ex cod. 2cil'i car
thag. iij. Qui cause sue adesse et
innocentiam asserere noluit inter
annum excōicationis h̄ facia. ar.
Sursum 2stringit̄ est. ut quotiens cle
ricus 2uictus l' 2fessus in aliquo crīe.
l' pp̄ cor̄ quor̄ uerecundie parcitur. l'
pp̄ ecc̄e obprobriū. aut inolenter exul
tatione h̄ eq̄or̄ atq; gentilui si sor

te cause sue adesse noluint. & innocentiã
suã asserere. unꝰ annũ excõis hoc faci
ant. Si uero unꝰ annũ causã suã pgã
re neglexerit. nulla eoꝝ uice pena au
diatꝰ. Tre gelasi⁹ Audientiam sibi ne
gat qui excommunicationis sue
cãm unꝰ annũ agere dissimulat.

Quicunq; unꝰ anni spatiũ cuiuꝰ sue
publice cãm suã coꝝ suis excõicato
ribꝰ ũ pegerint. upi sibi admũ audien
tie clausisse uideant. Quod si obstina
to aĩo sine cõione defuncti fuerint.
Nos illoꝝ cãm uetera bi leonis prede
cessoris nr̃i sñiam. diuino iudicio re
seruamꝰ. quibꝰ unus ñ cõicauim⁹.
nec mortuos cõicare debem⁹. Tre ex. eccĕ
hilerdensi. Tardius recipiat ad uenia
q̃ sacerdote iubente de cãa exire neglexit.

Qui iubente sacerdote p q̃cũq; culpa
ab eccĕa exire neglexerit. p noxa
quamlibet tardius recipiatur ad uen
am. Qd quer̃ si aĩ dampnati
absolutione cpm mori angit nr̃i
dãpnatus postea ualeat absolui.

De hys ua statuũ ẽ in. c. hispanensi.
A successore soluatꝰ q̃ p̃ mortẽ epi re
Si epc aĩ dampnati manet ligatus.
absolutione obtinuit. recti
uit penitẽte successori licebit absol
uere. Quemlibet auctoritatibꝰ q̃bꝰ
inuste sine usq; ad examinationẽ u
trusq; pus parere uelit. ita respon
detur. q̃q; ñ dicat sñiam iuste latã
cõ seruandã. sz emendã. Sic & urban⁹.
emenda ẽ ergo. i. ñ ex superbia neglẽ
da. Reliqui uero auctoritates de ex
cõicatis loquunt̃. q̃ l' uocati ad. c. ue
nire neglexerit. l' caliditatibꝰ aduer
sarii occurrere nolentes inuste cã
sñiam a iudice reportauerũt uel qui
neglectu sue uite sinistrã de se opinu
onem nasci pmittentes sñiam in se
excepert. Sol liquid solos excõica
tos sñia ferre docet. Vnde in melden si
nodo. Quibꝰ exigentibꝰ culpis alu
cui epoꝝ q̃s sit cõione priuandus.

Quemlibꝰ sine certa & manifesta pec
cati cã. cõione priuet ecclastica. Sub
anathemate aut sine sñia archiepi. l' co
epoꝝ nullũ psumat ponere. ñ unde ca
nonica docet auctoritas. q̃ anathe
ma mortis ẽ dãpnatio. & non nisi p
mortali debꝰ ipse crimine. & illis q

alit ñ possunt corrigi. Tre ex. c. aliquãsi.
Q puis & laicis cãis. nullus cõmu
Nullus sacerdotũ q̃q̃ nione priuetur.
recte fidei hoiem. p puis & laicis cãis a
cõione suspendat. preter eas culpas pro
quibꝰ antiq̃ pres arceri ab eccĕa usse
runt cõmunem. Tre ex. 2e triburiensi.
Q2o hys tribꝰ criminibꝰ quilibet
Cerum ẽ p hys cõione priuetur.
tribꝰ criminibꝰ aliq̃ excõicari debere.
cũ ad synod canonice uocatꝰ uenire con
tempserit. l' postq̃ illic uenerit sacerdota
libꝰ respuit obedire ꝓcepta. l' sciente si
nitam sue cãe examinationẽ. a. s. abi
re ꝓsumit. De hys uq̃ & hmodi
p̃misse auctoritates loquuntur. ñ de mu
te suspensis. Qd aũ inuste sñie paren
dũ non sit. multis auctoritatibꝰ mon
stratur. Quarũ p̃ma ẽ illa. reos super
medicũ. Sententia pastoris eum l'
innocentem non constituit l' facit.
Quomodo sacerdos mundũ non facit
lepsũ. sic epc. l' pbr ñ alligat eos q̃ in
sontes sr̃. nec soluit noxios. sz p offo
sno ẽ peccoꝝ uarietates audiens. scit q̃
ligandꝰ. sit q̃ soluendꝰ. Tre gelasius epc
orientalibꝰ. de dãpnatõe diocesani. Non ẽ
pcepta solutio ẽ iniqua seruit sñia.
Qui ẽ illata sñia deponat errorem & ua
cua ẽ. Sz si inuste ẽ tanto curare cã
ñ debz. q̃uis ap̃ deũ & ei eccl̃iam nemine
possit q̃uare iniq̃ sñia. ita q̃ ea se ñ ab
solui deleget. q̃ se nullatenus ꝓspicit
obligatũ. Item aug⁹ de summo bono.
Deus non nocet nec nocere aliq̃ pa
Secundũ catholicã fidem aut iuste
nec dei nature nocẽ quisq̃ potest. nec
natura dei ĩuste nocẽ aug⁹ potest nec no
ceri iuste pretur q̃q̃. quia ut apls
ait. nocet recipiẽti hoc q̃ nocetur. Tre
de uerb dñi. Iniusta uincula dirum
Quisti hãc tang⁹ pir iustitia. & e
publicanũ frem tuũ ligas. & illũ in
terra. sz ut iuste alliges uide. nam iu
sta uincula disrumpit iustitia. Que
solutis unqm ut ita solui erit i celo.
Idem de sermone dñi in monte. Temita⁹
iudicandi. non ei qui iudicat. sz ui
temeratum iudicii ple dici nocet.
Crumq; mich nocet ei de quo temere
iudicatur. Qui aũ quis temẽ iudicat.
ut̃ temitas necesse ut noceat. Idem
ad eterum ꝙponentem.

Non obest homini mustica sententia.

Quid obest homini q. ex illa tabla
Quyle eū de lē humana ignorantia.
ti de libro uuentuū ū delear eī mq̄ 2
scīa. Idē ad secundū manichei. De
mensl de ang̃. quaſd lib. sola eodem.
me in oculis dn̄i 2scīa ñ accuser. Idē
gg̃. 2stantino epō mediolanensi. Quos
2scientia iustificat alioq̄ maledicta
Sanctis q. in hac non timeant. ~
nunta adula puenuunt. sola ē sicut no
stus oipotentis dei districtio pensanda
atq̄ ad cor ꝑpium semp reuerendū.
ut nullus ibi lingua implicet. ubi
2scīa ñ accuser. Quē n̄ 2scia defendit.
lib ē unꝰ accusatores. 7 lib sunt accusa
tōe ē non potest. si sola q̄ mutuſ abdi
cat 2scīa accuset. De utra g̃ scīare
abstr. 7 a ꝯcanoꝝ iudicio ea q̄ maledi
cor hominū rumoribus 2ficta credim̄.
in qualitatūq̄ modulo suspitōis adduci
q. 7 sacri eloquij testimoniū memuſ.
uro mala maioꝝ ē fortiꝰ dicunt. nisi
plana credi ñ debeant. si cui ꝓbata ul
scis. Hoc igit̄ dixi ut nimiē leui
tatis id ē ostendere. Si q̄s mala gra
uia credē studeat: q̄ placere ñ possit.
Vñ scīas uita debz mentē suā a ma
ledicoꝝ hoīnū rumoribus atq̄ obtrec
tatoribus diluingere. 7 sola que mente
nitet sē. atq̄ ad utilitatē subditoꝝ p
ficiunt cogitare. Idē aug̃ in lib psal
moꝝ xxxvij. fruſt dāpnat ab hoīe:
Et si ad temp̄ quem deus iustificat.
dāpnaris ab hoīe. 7 si addatis sniam
p consulū in cyprianū: aliud ē sella cur
ua. aliud tribunal celeste ab illoꝝ
accipit sniam. a supioꝝ coronā. Idē
in psalmo xxxvij. Custodi uias mas
centā tuam. ubi nemo oppugnat ca
sam tuā. ꝓualebit ut te falsū testimo
nū: si apud hoīes. nūquid ualebit
ap̄ deū. ubi ea tua dicenda ē. q̄n deus
ent iudex. aluſ telis q̄. 2scīa tua ñ
arct. inter uultū iudicē 7 2scīam tuam
noli mire ñ eam tuam. Idē ggg. pp. Sō
Hominū lingua si 2scīa caute debem?
Inter uerba laudantiū sue uituperantiū
ad mentē semp reuerendū ē. 7 si in ea
ñ inuenit. bonū qđ de nob dicitur.
magna uilitia genere debz. 7 rursū.
si in ea ñ inuenitur malū q̄ de nobis
hoīes locuntur. in magnam debem̄ leti
tiam ꝓfilire. Quid n̄ si nō hoīes lau
dent 7 2scīa liberos nos demonstret.
Habem̄ paulū dicentē. Gla nīa hec
ē testimoniū 2scīe nīe. Iob quoq̄ dicit.
Ecce in celo testis meus. Si ergo est
nob testis in celo. testis in corde. Dimit
tam̄ stultos foris loqui qđ uolunt.
Quid n̄ aliud detrahentes faciunt
nisi in puluerē sufflant. 7 in oculos
suos iam excecant. Et unde puluerē
detractois ꝓflant: inde magis nichil ui
dent uidendi tam sē 7 ipsi
et ñq̄ille emonendi. et sic satis fi
modis oīb debz. Sacutel q. de uidet
nitas dicit. ne forte scandalizemus
eos. Si aū satis fi sibi ex ūitate no
strā. habes 2solationē q̄. in cuīge
nio aspicias. Cū n̄ dño dictū fuisset:
sas q. h ubo audito scandalizati sūt
uidi. &c. Sinite illos. cecī sūt duces ce
coꝝ. Paulus quoq̄ apls amonet
dicens. Si fi potest q. ex nob ē: cum
oīb hoīb pacē habentes. Dicitur
ē oīb pacem habeam̄. hoc difficile ē
ꝓplacens: ꝓmittit si fi potest 7 subuīt
qđ potest fieri. cū dicat qđ ex nob ē. q̄
simos in mente cauere erga odien
tes seruare cupim̄? 7 si illi nobiscū
pacē hūt. nos in ē illis sī dubio ha
beū hoc. Hoc ut ea obseruan
dum ē. q̄ pati sē suspicari q. ñ uidet.
pati semp reprehendē. nūq̄ mutari
ap̄ alios aū 2scīa nobis ē necessa
ria. illis fama. Vñ aug̃. Conscīa
nob q̄ fama ꝓximis est necessaria.
Non sē audiendi sunt uani sci. sunt fe
mine qui q̄n reprehenditur. in aliq̄
negligentia ꝓ q̄. sic ut in malā ne
mine suspitōne. Vñ sua uita lāge
abē cauent. Dñe cora deo sufficere
re sibi 2scīam existimatione hoīm.
ñ solum uituperent: Veū 7 crudelit
reprehendentes cū occidunt aīas aliog.
sue blasphemantiū nia dei quib
ē. sua suspitōne qui turpis q̄ casta ē
reprehendit aīa seōz. Et 7 cū excusatōe
imitantiū. ñ q. uident si q. putant.
Proinde quisquis a criminib flagi
tioꝝ atq̄ facinoꝝ uitā suā custodit.
bñfacit sibi. quisquis aū 7 famā 7
in alijs misericors est. Nob n̄ nocet
falsa ē uita nīa alijs fama nostra.
Idē ꝛc sē epla ad philomenē.

Secūm nec ci. i. eo nec ei cui quis primat male fōr eum. ut ex
Sen. q. nu. nemo. h Quis nimicitia ut eo. q. ꝙ. aiantem.

nec i alemb; trisonis nec abitū qui ea fiscali. eroum ū probatus.
ero. q. v. nullum aūt probata. al' probata. et nos uisse. i. primū q̄
ciuis q fi' pde
ut xcm. q. mp.
anta quisq
Et si uerit
eccliam
uidetur sel
la. i. sedes ui
dicis eccliā.
si fuiam pla
cuerit frater
j. q. qui uult.
Quidam q
corporis pde
ri. nō animo
xxxij. q. v. si
v. xxij. q. v. nu
p̄m. uerbi
Iubā xpi ai
ueritatis ab eo
mbrana ui
uerno. uite. ad
mare et piscē
qui tibi pro
ant mittere
et q̄ mucbis
more piscā
tes primo et p
te. ut xxviij. q.
iam mmo
est. ar. q. aliq̄
ommun. nr
scandalu. i. di
tbus nō ut
uo. q. nō uitat
mos ñ q. pdi
ero: eo q
nat nomina
cunc oīm
discipli sus
quia primi
audiro ut nō
scandalizati
sunt plurimi
rum enim
uit religio in
alō discedun
dig scandalizā
ri sunt dig
nan sunt pie
misit ar. ex
dme uerboꝝ
argumentoi
ar. xliij. c. v. et
ter. pt. cum
dilecta amī
ill. ar. q. finio
est. ill. fuan
di qui cana ñ
mult. gnant
xxxij. q. v. q.
tco. xxij. q. iij.
macrio. ee.
ap̄ et. tm ui
pter. me mfr
et ecc. mlc ñ
mle. fi. trab.
celsus. sūt
oni sunt. j. iij.
q. v. uolo!
enim cri dant
et. ut ij. q. vij.
paribus uam.

Ignā ablatum calūs p̄ nullius ignauia ar
n ut se ab implicatum q̄rum nec actus ator. e. uitiosi
valeo. corum. ut q̄ infamia ocea ab inimicis nō iuuent
purgem et. ut purga. c. ano. cum mundante. c. ij. q. v. oīb;

v. famam religionem cum exaltatum. uo si uitent aliquos solite
uiciorum ieiuniam iusta ē causa ꝓ ut ea faciunt exemplo eius
cum ni ignoꝝ. uent cum quar. ille faciet
et sic se excusat
pri. illi
mu.
n

Sup deū maledicat qui monitis dissolutus quis dixerit iustū nam pfert sniam iniustū. iniustū iustū. abhominabilis ē utrq; ap deū. Similit qui scīm dicit nē scīm. turpiū nē scīm scīm. abhoiabilis ē ap deū. I de. Xpm uolat q̄ l' scīm nō scīm: l' nō scīm scīm esse credit. ~

Si quis hominē qui sēs nō ē scīm ē tribuerit. et dei ei scientiam uindicet. xpm uolat cui membra sumus. et infra. Os credentes sanctū et corp efficiūt. Qui ex corpe erigat. labitē. asserens membrū eius scīm ē. cū non sit. ul nō ē scīm: cū sit. Vide q̄lū cōmune obnoxius fiat. Izaias. xxxv. Ve his q̄ dicunt dulce amarū. et amarū dulce. ponentes tenebras lucē. et lucē tenebras. dulce in pcto ē scīmonia amarum. qđ scīmonie ē ḡtium. I de Izaias. Eternā dāpnationē inuenies q̄ bonos malos. l' malos bonos dixerit. ~ ~ ~

Qui dicitis bonū malū. et malum bonū. ponentes tenebras lucem. et lucem tenebras. ppter hoc est ppls mis captiuus. q̄ non habuit sciam. et nobiles ei⁹ interiit fame. et multitudo eius siti exaruit. ppter hoc dilatauit infernus aiam suam. et aperuit os suū. absq; ullo tmino. et descendent fortes ei⁹. et ppls eius. et sublimes gloriosi q̄ eius ad eū. et incuruabit̄ hō et humiliabit̄ uir. et oculi sublimiū humiliabunt̄. et exaltabit̄ dns in iudicio. et ds scs sctificabit̄ in iustitia. I de ḡg

Si omeī xxvij. Ligandi soluendiq; potestate se p̄uat. q̄ hāc iniuste exercet.

Ipse ligandi atq; soluendi potestate se p̄uat. q̄ hanc p suos nolumtatibus et non subditor moribus exercet. et c

Item. De eodem. ~ ~ ~ ~

Odiare digne de subditis nequeunt qui in subditor cāis sua uel odia l' grām sequunt. Item. Non est uera p̄ sidentis absolutio. nisi sequat̄ arbitrium iudicis.

Nunc uera est tua interim iudicis. absolutio p̄sidentis cū mēti sequatur arbitrium iudicis. Quod bene quattriduani mortui. reuocatio illa significauit. q̄ uidel' demonstrat. q̄ p̄ us deus mortuū suscitauit. et mutus autē dicens. Lazare ueni foras. et postmodū is qui uiuus fuerat ligatus a discipulis ei⁹ ē solutus sicut scriptum ē.

Item in registro. Priuilegio meretur priuilegiū oīo cum q̄ cōd abutitur. meretur amittere. qui promissa sibi abuti⁹ potestate. I de. In quē canonica nō ferat̄ sniā. penā nō debz ferre canonica. Non debz is pena sustinē canōi nisi cam. in cē dāpnatōe nī ē canonica plata sniā. Ex his datur intelligi qđ iniusta sniā nullū alligat apud deū. nec ap ecclām et aliqs grauat̄ iniqua sniā. sic ex glosis capitulo habetur. Non ergo ab eius cōmone abstinendū ē. nec ē ab officio cessandū. in q̄ agnoscit̄ iniq̄ sniā plata. Cur g̃ capitula carthaginensis et affricani. atq; aliorū cōciliorū phibent iniuste donatū. in cōmone recipi ante iudicij examinatōnē. Cum et illud magontensis concilij⁹ stat. nū ē. Qui dampnat̄ quōm in secunda synodo innocens reparetur.

Ep̄s pb̄r l' diacon̄ a gradu suo iniuste deiectus. si in sēda synodo innocens inueniatur. nō potest ē q̄ suum nō gl' āmissos recipiat cōm altaris de manu ep̄i. Si q̄dē ē oratū et baculū et anulū. si pb̄r oratorium et planetā. si subdiaconus oratorium et albam. si subdiaconus patenā et calicē. sic et reliquos gradus in reparatōe sua. recipiant ea que ē ordinarēt reperiant. Si ergo iniuste deiecti. nec ē p̄ q̄os reparari possunt. nisi de manibus eor et recipiant. qđ amiserant. quomodo sua auctoritate eis q̄ licet. iniuste ligatis. cōicare. et eis non petitis absolutōe sua celebrare officia sic gelasius uidetur sentire. Ad hoc respondendū ē. q̄ sniā aliq̄n est iniusta ex aio proferentis. Iusta uero ex ordine et cā. aliq̄n ē iusta ex aio et cā. Et nō ex ordine. aliq̄n ē iusta ex aio et ex ordine. Et nō ex cā. Cum aūt ex cā iniusta fuit aliq̄n nullū oīo in eo q̄ delectū ē. q̄ sit dāpnatōe dignū. aliq̄n non est in eo illud sup̄ q̄ ferit. Et ex alio notand ē. Ex aio ē iniusta ē aliquis seruata in regritate. iudiciarij ordinis in admittendis l' in quemlibz crimino sū nō amore iustitie. Et huiore odij l' p̄ue. aut fauore aduersarior inductus sniam pfert. Unde beda sē epla iacobi air. Iā ergo uiri iustitiam dei nō operatur. Quia q̄ iratus in aliq̄ sniam pfert. et si ille q̄nā ad se iustam reporter sniam: ille nī qui nō

Quem ppter ne quis ex ignorantia. et ex ea p̄ dat p̄sumptuose. I. item p̄ ne quis ex ignorantia dampnum sibi ingerens. et ex ea p̄ dat. Si ergo ignorans. et ex ea p̄ dat. Si ergo ignorans. et ex ea p̄ dat. Si ergo ignorans

amore iustitie sed timore odij rei cui succum
debet. Nuda rei i qua pclamo non cadit nec mu
tat. Ire ggg. Sententia iusta non est pro p
na rede iudicat. Appellatio iusta prohibenda.
Excommunicatois expiat. fraude ui dei ppetrat.
qz innocentia q. quis iuste debuit. accepione pe
cunie uendidit. Bonus male uitat. q. p rapa
li iuste iuste iudicat. Talis quippe ad uitare
ui iuste defensio. si amor primi prouocat. Ob
si spes uenie subtrahit. a fidei a fidei
fessione retrahit. necessio uenie priori
mo uitauit est. Vñ i ppo dr. Qz eccl
mam suam ab oi mundi ille i excelsis ha
bitabit. Ide mauricio imperat. In ppoli
Illa ppositos rogat apls s romi rõ rediret.
sollicitudo est utilis. illa est cautela laudabil
i qua uitat malo agit. z furor sibi nichil uendi
cat. Restringenda est sub ratione potestas.
ne quid ei agendi pulsa. z ultra ad ui
ditate mens redeat. Ita 2motois ppe
uisti pueri oes qz fecit. Ire ambr de s.
ioseph. Grauiter delinqt qui ex ira sente
Ira sepe z innocentes ad crim nam pfert.
adducit. qz dn ito apli maiam. z uolum
aliena cohee pena gnora 2muium. Ido
apls ait. Non uos uindicantes karissimi. sed
date locu ire. Hi e declinem ei. ne nos illa
corripiat. Vñ dns discipulos: misit eos sine auro z
argento. sñ pellia. sñ uirga. ut z uicen
tia leui. z instrumenta carpere uetuit. Ire
ex libris ecclastice hystorie. Rapto debz ar
Qui ap rex ngt qd furore pmulgauit e.
salonini seditõe exorta. quadã ex milita
ribz ut ipsum fugerent. z ppli exanet.
theodosius repentina nimij auctoritate suc
census. ad ludos circenses fugari ppli. eqz
ex ipsius curru fundi militez atq; ob
uiam care passim. ut q̃q; obuiam esset
gladio. ubiq; z uindicta date in omni
furore. Obhoc e a sacerdotibz ytalie re
darguerer. agnouit delictu culpaq; ei
lacrimis pfessus publica pniam in con
spectu totius ecie exegit. z hi e repulsa ad
scripta absq; regali fastigio primeret
pleuit. Quibz oibz illud q; mirabiliter ad
iecit. legem sanxit ipsorum ut sine pe
nitentia sup a iadulsione plene in die xxx.
ab executoribz differatur. q. locus mie
sentes nullis pene si deputet. Ire ggg.
Iudicandis suis rectores nullo furo
Summope prouidendu e. re ducamur.
Nec rectores ecie z q publica iudicia exer-

cent: in dicendis suis nullatenus iram
re l'furore ducti sint patres. Sz eis
pius diligenter nouerint. ei res q ignora
bat pleuit ad noticia uenit. nec dum
na z humana lex resoluat. z l. ibi
q. tolluntur e remota plona: accepte
dilectionis pfat sua. hinc e q. moy
ses q relat ppli seq ad dñm rabnaculi
ingressus referebat. z unxta q. dñs ipa
bat iudicia ponebat. Similiter nos in
stitues ut ñ ex corde uro si ex precepto di
uino. 2dempnatois l'iustificatois sue am
plectam. Ire aug ad macedonium.
Iustum iudicium uendi no potest.
Non licet iudicem iustu uendere iudica
re si uelit aduocato uendere iustu pa
trocinium. z uersa 2uerso recta 2siluit.
Ire ysodor. ~ De eodem. ~
Quisquis dñi ñ hñt q. offerat. ñ solu audiri
rempnit. si z ei uitate oppimit. uio
uolatur auu iustitia. nullaq; reus
primeret. culpa q. uidet nisi ex
stimat. Hinc magis sue q ñ amore
iustitie si ex alia q̃lib; ei ferr. in q̃q;
humilie obediendu e. Inde m. c. mice
no. Non recipiant ab alijs q suoz qd
cruet z iusta sua ni 2tate offensas.
Sunt hij q ab alijs excoicant. ab alijs
ad coione ñ recipiant. Requirat sane.
ne forte q ex alia indignatõe animi
aut 2tentõe. aut qualib; alia 2motõe
stomachi epi sui. abstinent sint. ut ma
demu hij q. ob culpas suas. epoz suoz
offensas mito 2tendit. Digne e a cete
ris excoicati similit habant. quousq;
epo suo iusti fuit humanioz. cura e
os ferre suam. Ire sua e mutata ex
ordine. q̃n ñ seruato iudiciali ordine
qualib; p culpa sua dapnat. Vñ ggg.
Adamnio mediol epo scribit.
Res dubia non diffiniatur.
Grane satis certa sententia.
Est indecens ut ubi dubia certa detur
sua. Ire aug in libro de pnia. Nõ ur
dane q certas iudicijs ñ demonstrate.
Quamuis uera sint q̃dam ni iudicij
ñ sit credenda. ni certus iudicijs demon
strat. Item damasus. pp.
Antequam examinentur alij
Nor q non iudicentur.
Accusate eas discrete ñ licet. prius q̃m
amonite uocati ad synodu uenian. z
psens p pcuratõe agnoscat uacue z uel

Pump ab
Scuent: alij
si estimat.
Simile. di. l. si
i. apls p. ubi
si sine aliqui ñ
causam uitate ex
communicam si
ep̃m. ei. go. si
ei uisa si ei a
liquem excom
municasse si no
Si ei omnino
Si ei omnino
Si ei omnino

lugat. q̄ ei obiciūt. Qđ ꝙ p sapiam salomonis dr. aī q̄. sententiā ñ reprehendat. intelligę ꝓ ꝙ nīc increpa. aīq̄. audiat ñ reprehendat. ꝙ lucet apertissima sit extraneoꝝ reprehensio. Verūmtñ opꝫ est ab hys q̄ dant se ad eoꝝ examinationē ordinē seruari. Ire ex viij. s. Q̄ falsū de aliq̄ pfert. ꝙ is q̄ crimina obiicit.

Non solum ille reus ē qui falsū reus ē. De aliquo pfert. ꝙ is ꝙ is q̄ aute alios omnibꝫ pbꝫ. Q̄ ū g̃ sua ex ordine iudicia ē. nec nunc ab ea recedendū ē qz aī q̄. sua dampnē in ei p qualitate sui reatus. lugat ap deū reuelat. Contigit aliq̄n ut adulter suam p sacrilegio reperet. cui reatū in ascīa ñ hī. Nec sua ꝙ sit nociua scit. qz ñ ē in eo crimē. q̄ plata ē sua. ñ iuste ab eo repetita est. qui ex reatu adulterij ꝛā diuino ap deū excōicatus fuat. Et in hoc satis intelligenda ē auctoritas illa ggij. Suia pastoris ē. Nulla suam nocet. q̄n crimē subest sup qđ fert. Nullatenꝰ q̄n illud ñ subē. que ñ timenda ē. l' seruanda. qz ex aliquo ꝛā dubiū dampnad erat. Q̄n ū p̄multi ggij. utrum iuste an iniuste obligęt pastor. pastoris ñ sua nocida ē. subsequit ab ecclīa. Ne if qui subē. ꝙ ū iniuste forsitan ligar. ꝓpter obligatoris sue suam excusa culpa meatur. Pastor g̃ uel absolue indiscrete timeat l' ligare. Io aī q̄ sub manu pastoris ē. ligari meat. l' iniuste l' iuste. nec pastoris sui iudicia temere reprehendat. ne ꝙ si iniuste ligatus ē. ex ipa nocida reprehensionis superbia. culpa q̄ ñ eueniat. Cui ẽ nullū subest crimē ꝙ ū ul' odio iudicis. l' factōe inimici. oppositā sibi suam donationis ī se excepit. Unde ggij. ait. Quotmodis humanū iudicium peruertitur.

Quattuor modis humanū iudiciū p uertit. primo. deū meti poscendo. Cupiditate dū ꝓmio animū alicuius corrumpit. Odio dū ex q̄libꝫ aduersarij molim. Amore dū amico uel ꝓpinquo ꝓsāre attendit? Q̄ Quamq̄ ire sit uel odio l' amicicia. l' meti. l' munere. l' quolibꝫ modo iudiciū p uerte. Augustin testatur dicens. De hys q̄ aliquo modo iudiciū peruertunt.

Quicūq; aū l' sanguinitate. l' amicicia. l' hostili. odio. l' immunditia sī iudicando ducūt̄ p̄ferē iudiciū ꝛ. q̄ ē iustitia ꝙ ipsi illud. utpote ī diuinis amaritudine. Idē ad calculandū. De hys qui metu p quoslibet metu testatis ueritatē occultat. Quicunq; potestatē ueritatē occultat. uel dei sup se uocat. qz magis timet hominē q̄. deū. Et p̄ pauca. Vērax reus ē. ꝙ q̄ ueritatē occultat. ꝙ q̄ mendaciū dicit. qz ꝙ ille possit ñ nocē. iste nocē delectat. Item. De eodem.

Nemo ꝓpter p̄ruden tiā putet qđ mal sit periculū in rebus. lingua mendo q̄. manibꝫ sanguinē fundēdo. Melī aī p uitare pcm supplicia q̄m p adulatōe būficia. Ire pelagiꝰ pp benigno archiepō. De eodem.

Vnicuiq; prudentiā ē. ne alīq̄. iuste plectāt̄ l' iudicēt l' puniat. ne ihm plectāt̄. iudicet ꝙ puniat. Hinc q̄q; q̄ uitare p̄ test a negat. l' falsū testimoniū ꝛ. aliq̄. dicat. deū negare. l' vendē. plat. Unde beda super marchū. Q̄ falsū testimoniū dicūt. ꝙ ui tare ꝓximū negāt. scdm̄ illā de pace pel fuit.

Habuit iudas ad sūmos sacerdotes. ꝙ aliquid ei pecuniā se daturos. Mallu hodie iude scel. q̄a ad dnm ac magistrum deuiq; suū pecuniā uendidit. uel ter in mane ꝙ nephariū exhortat. nec ñ cauet. Nam ē p muneribus falsū. aī q̄. libꝫ testimoniū dūt pro facto qz uitare p pecuniā negant. deū p pecunia uendunt. Ipe n' dixit. Ego sum uita. l' societatem fraternitatis aliq̄ discordie pestē amputant. qz dē caritas ē. Qz g̃ caritatis ꝙ uitatis ulla ꝓpter deū ut q; q̄ caritas ē ꝙ uitas ꝓdunt. maxime cū ñ infirmitate uel ignorātia pecāt. Sz in similitudine uide q̄ dicat. oportunitatē. Qualit arboris absentibꝫ mendacio. uitatē et utrumē crimine mutent. Ire iero. Q̄ xp̄m negat. ꝓsit sotiū se facit.

Estimant quidā in eo cū deū negari si m̄ pfectōe ql aq̄mlibꝫ ꝙphens. se abiecti tenuit ē xp̄ianū. Cece apls oībꝫ q̄ p̄fusa sit fēs dei asserit negari. xp̄e sapientia ē. iustitia. uita. salus formādo. negant̄ p stultitiā sapiā p iniquitatē. iustitia p mendaciū. uitas p turpitudinē. salus p tristitiā.

uuit eñ ac colo et communicãt cum vita mñ eñ ac of. acl' cum super
ff. q' meritis cã. l. i. negauit xp̃m. et quid si alii quis electus negau

ple reuertentur quãq; prius hic remore illorum ca. g. c. nẽ ec. c. m

xp̃m ore
&i cor ac
nõ negat
ũ mort-
ꝓcaur
nam et
aere pro
ecomit
uicia-r
vi. q. vi.
c. et eñ
cor mor
ngabrmy
q. v. Si q'
ñi dico
q' mortal
lẽ ꝓcaut
quia nul
la occõe
or ad her
aduita
vii. q. i.
primus
nam et
si non
mult ne
gaut esl
cum mult
ñi ista
p̃ qñ ne
gat. s. vi
tam. xv.
q. i. mito

Nolite
pro
dicere. p
dicat est
qui lap
sus meu
dicium
ill' nõ li
cere pro
nunciat
vindictã
q. vi. q. i.
Nolite
pro
dicere
ecclesiã
vii. q. i.
Nolite
pro
dicere
quia
ille
occõe
or ad her
aduita
vii. q. i.
primus
nam et
si non
mult ne
gaut esl
cum mult
ñi ista
p̃ qñ ne
gat. s. vi
tam. xv.
q. i. mito

anum formudo. Quotiens cũq; uita
mñ uitys aut; peccãs: tacens dñm negam
et eccio. Quotiens hoñ ꝺ agim dñm
ꝓfitem. nec arbitrandũ ẽ. in die iudicij il
los mñ a dei filio ẽ deneg̃andos: qui in
martyrio xp̃m negauerũ. s; ꝛ illos cõ:
quos oꝛe ꝑ sermone. l' aggratõe ꝛ nega
uit. negat. l' a fessu. l: ꝓfitet. De hac pu
to ꝓfessione ꝺ disciplis ꝑcepit dicens.
Cum fugiẽt uos in ciuitatem hanc. ꝛ i ꝺ iudea ꝛ
samaria. ꝛ usq; ad ultimũ ire. Ite aug.

Q. xanũ se negat. xp̃m negare putet.

Non solũ abnegat xp̃m: q̃ dicit eũ nõ ẽ
xp̃n. s; ille ꝛ qui eũ sic. negat se ẽ
xanũ. Dñs n' ñ aut ꝑ. discipulum
meũ te ẽ negabis. Negauit g̃ xp̃n:
eũ se negauit cui ẽ discipulũ. Quid
aũ aliud ista ꝺm. q̃ se negauit. ẽ xanũ:
Item Cum ꝺo morte carnis tue: morte
dabis aie tue. Quanta n' una ẽ ꝓuer
xp̃m: tanta mors ẽ negare xp̃m. An
apls petrus. Sic autem quidã fauore ꝑ
ulo excusare nituntur. xp̃m negauit:
q; mulgat' ab ancilla hoiem se nescire
respondit. Item ioh̃es crisostom. Veri
tatẽ ꝓdere ñ solũ q̃ ꝓ uitare mẽdaci
Nolite tame laqr. s; ꝛ q̃ uitare ñ bñ ꝓdest.
Nol qui arcuit corp. ne forte ꝑ timore
mortis ñ libe dicatur q. Audistis. nec si
ducialiter ꝓdicens alys cõib; qd' in auer
sis audistis. Sic g̃ et hys tibi sis osten
dit. ñ solũ ille ꝓdit; ẽ uitand. q̃ uiã
gredient uitatem: ꝑ uitate pla menda
cii laqr. s; ꝛ ille q̃ ñ libe uitare ꝓmit
tit: qñ libe ꝓnunciare oportet. aũ
ñ libe uitare defendit. q̃ libere defend
uenit: ꝓdit; ẽ uitand. Nã sic sacdos
debit; est. ut uitare q̃. audiuit a deo
libe ꝓdicet. sic laic debit; ẽ ut uitare
q̃. audiuit a sacerdotib; plana. quid
in scripꝭ defendat fiducialiter qd' si ñ
facit: ꝓdidit uitare. Corde n' credit ad
iusticiã. oꝛis aũ ꝓfessio fit ad salutem
Hec sna pena nidiet ledit. qñ eũ i
q̃ fertur. Vñ aug' aut Inuste aliq̃ a
liud plane nat̃rizans s; ñ aly nocet.
ñ temne dixim. q. si q̃sq̃ fidelã suã ana
thematizat inuste ei potius obest q. facit.
q̃ ei q̃ hac pena inuria. Sic n' scẽ ha
bitant in celis ꝑ q̃. quisq; ligat. aũ sol
uit. inimicũ nulli ingerit penã. Q ei q̃
pe diffundit caritas in cordib; suis
q̃ ñ agit. ꝑ peccatu. Pax ecce. dimittit

peccã. ꝛ ab ei ecce pace alienis tm; peccã.
n. s. arbitrium hominũ. s; s. arbitrium dei.
pena tenet. ꝛ pena dimittit: columba
tenet columba dimittit. Et. salomon.
Sic aus in inceptũ uolans ꝛ pass' q̃libz
nadens. sic maledicũ fruss' placitum. ne
mit sup eũ q̃ misit illud. Ite ggr. i
omelia xxvi. Cum mita ñ offẽ ꝺgnit
Pensq; augit. alios ligat' solui.
Iudicis locũ tenet. ad cui locũ mita m
mine accedit. ac sepe agie. nec ul' dãp
nat inuentos l' alios. ipe ligat' soluat.
Sepe i soluendis ac ligandis subditis
sue uoluntatis motus. ñ aũ cãrum
mita: sequẽ mde fit. ut ipe ligandi
ac soluendi potestate se putet. ꝛ c. ꝛ mf.
Sepe fit ut erga q̃libz primũ odio ul'
gra mouentur pastoꝛ. iudicare aute
digne de subiectis. ꝛ c. ꝛ mf. Vñ recte
ꝑ ꝓphã dicit. Mortificabãt aias q̃
ñ moriunt. ꝛ uiuificabãt aias q̃ ñ ui
uunt. Non moriunt ꝙpe mortificat.
q̃ uultũ dãnat. ꝛ ñ uitã uiuificare
nitit. q̃ reũ a supplicio soluẽ conatur.
Cause g̃ pensande sũt. ꝛ uic ligandi ac
soluendi ꝓtelas excenda ẽ. Vñ iu
dendũ ẽ. q̃ culpa ꝓsistit. ꝛ q̃ sit pna
secuta post culpã. Vt quos opẽ ds
p sacꝭ punctois gram uisitat. illos pa
storis sua absoluat. Tunc enim
uera ẽ absolutio ꝛ c. ꝛ mf. Ex q̃ cõ
sideratõe intuendũ ẽ. qd' illos debe
mus nos ꝑ pastoralẽ auctoritatẽ
soluẽ. quos auctoꝛe nr̃m cognou
m' ꝑ sublimẽ gram uiuificare.
ecc. ꝛ mf. Veniat uniq; foras mor
tuus. i. culpam confitetur peccatoꝛ.
uenienti uero foras. soluunt discipli
q; pastoꝛes ecce q̃ debent penã amo
nere q̃. meruit. q̃ ñ erubuit confiteꝛ qd'
fecit. Hec de solutõis ordine breuit'
dixim'. ut sub magno moderamine
pastoꝛes ecce uel soluere debeant uel
ligare. Ite collecte pp. Vnitz cuncto
Multum sua iuuit ꝓlata.
iudiciũ ꝛ diffinitio iuuit. ꝛ regio
metu. iussu. aut auctoritate epi. aut po
tentis. a iudicibz ordinata. uel acta.
ñ ualeat hõi religioso parti ẽ debet.
iniuriarias aliox ñ exeꝛe. nl' ñ augẽ
male loquendo. n' ꝛ eas extinguere
bñ loquendo studuit. Melioꝛ ẽ i fris
malis humilis confessio. q̃ in bonis

Illud pla
cuit al' nõ. ff. tit. vi. l. i. §. Si publicanus et. l. ii. §. fi
semper pot eum communi admittere ꝙ inter plebis excommu
nicatos et alios primatus est. ꝛ sen. ex. Gaud. ii. q. i. nemo. ꝛ Si
ꝛ iudex excommunicat primatus. s. c. ꝛ iniquitatem. i. iniustam. i.
sine ca nam sine culpa siue aliquis primatus ecclesiasticus. ꝛ
q; illud. pri. §. fi. scis ꝛ ecce. i. ꝛ ꝛ columba. i. ecclia uolans. sup

tentus usq; ciuitatis ꝑ. ꝛ excepto primo ce. i. non sufficeret ei qd' ne usic
mmicatis nl nõ
gerit alius
mmica
quis ñ
i sua
ut salus
cas exmigneret

Quomodo sibi q̄ p̄cepta ecclie statuta equiparem abbr̄ lacu ostendit q̄
Quis sit rō sua p̄cepta et decreta q̄ ecclie p̄ualeant. Et est iudicia nr̄

Si ordinis sui illa spectat ad offi cium cuius ꝓpriet ut vij. q. j. q. vltī. Si ordinis est q̄ sit liatum ꝓnō ē ei xxij. q. j. quod ē ꝓprium ecclie

plā sunt precepta inuiolata uſq; ex colo ꝙm cum dilectis sic
plēs sunt sepulcra cum pmittatur hr et illud ff. de ob. sanc
ritus ꝙ l. ꝙ
dr dic ꝙ nul
la est ex cō
municatio
p̄ sin cēne
ritum si di
ſse anit sen
tencie ex m
fiallo pie
matur quo
cū nō leiet
vel ſtrin qđ
dicēs si di
cat ex cōmu
nico vl ab
soluo tr dic
ꝙ si ante n
cat et com
municatus
mocr est ab
solutus ego
dico ꝙ ualg
prelatus p
simonia fa
mus et pro
cor m̄et-
agi nō
lisi sm̄m
ne ex-ecuſa
ab mō cum
dilectis ſcē
pone man
dnm est
duob; ut ex
cōmunicet
aliquem et
vnus dixit
ex communico
te. et. Si ille
nō ex cōmu
nicat te. dic
ꝙ si ambo il
la uerba pro
ferunt nō est
ex communica
tus. Sed
arro. b. ſcā
quid si m
retinuit re
Dico ex cō
munico alte
rum illorū
utrumq; a
lo simt. vtri
dr. ut retin. q
sic quia u
gne p̄t fieri
ex cōmunica
tio ex. tr. os
dr. si sac
tos qui cō
cant nō in
telligas q
d ex cōicato
transit m̄ter
am ſcā so
nam quia
p̄ ann fius
omnibꝫ cōi
catoribꝫ fiunt
ex communi
cati cum
quibꝫ illi
omnia gāter
intelligunt

pulāt. adiunguebat dñm cēnū a dño
tempali. I rē greg. Q obedientiā bonū
deserere malū uero ūq. facere licet.
Quid ergo mirū si pecōr homo obedie
at pl̄enal urre breuitate se subiect.
qñ hanc mediatoꝛ dei et hoīm. ꝛ tenuit
et tenendā p̄cepit. ꝛ cū ꝛ obediente re
muner ū relinquit. Secundū tū est
ū unūq. p obedientiā malū fī alicui
aū debz p obedientiā bonū qđ agatur
mānuti. Neqz ꝛ mala in paradiso ar
boꝛ extulit. q. dñs hoī ne attingeret mā
dixit. Sz ut melī p obedīe mītum ho
mo dñm condit crucifīx. digū fuāt ut
ꝙ a bono phibēt. quatinus tanto ue
rius hr q. agēr uirtus cēt. quanto ꝙ a
bono cessans auctoꝛi sito se subdit ꝛ
humilē exaberet. I rē ysodoꝛ. Ap̄ dēū
Qui cō maledicāt qui peccantibꝫ assēn
sentit peccantibꝫ ꝛ defendit deliquēte
alū. maledict cū is ap̄ dēū ꝛ hoīes ꝛ cor
ripietur intemp̄te seuissima. Hinc
ꝛ quidā sāctus p̄z ait. Si qs peccantē
defendit actiuꝰ q. ille q peccauit cōb
cat. Hinc ꝛ alius p̄z ait. Si quis al
teri erroꝛi assentit. simat se cum illo
simili m̄ culpabilē iudicandū. I rē y
sydoꝛ. Non ē obediendū qđ contra de
Si is qui preest fecerit um p̄cepit.
Paul cuq; q. a dño phibitū est face
re uiderit. uel q. scriptū ē p̄cepit. uel
p̄ire mandauit. sc̄i pauli apli sniam
ingredi ē. dicentis. etiā si nos aut ā
gelus de celo euāgelizauit uob̄ p̄ q.
uob̄ euāgelizatum anathēa sit. I de.
Si quis phibz uob̄ q. a dño De eode.
p̄cepti est. ut rursus inuitet q. dns
phibz fī execrabilis sit oīb; qui dili
gunt deū. Item. De eodem.
Is q pest si p̄ uoluntate dei uel p̄
q. ī scripturis sc̄is euidenē p̄cepit. uel
dicat aliquid. l. impar. tanq; falsus
testis dei aut sacrilegus habeatur.
Quum g̃ subditi excōicant quia
ad malum cogi ū possūt nunc sniē
ū est obediendū. q. uixta illd. gsla
sn̄. nec ap̄ dēū. nec ap̄ ecclām et. quēq;
quat unq; sniā. Quod aū sup̄ excōica
tos excōicatis de ecclā abici uebemur
ū de quolibꝫ m. cōicantibꝫ intelligēdū
ē. Inde nicholaus pp̄ scribit ignatio
veneꝛ archiepō. De hys qui cū
excommunicatis communicant.

sic possunt casum adp̄ō aut. Si qui frēs nominatim
Sunt ꝛ illa sua ad omnes execrabiles ut. g. e. aom̄ sam ut re
ris ad qđ gros ecclesia
ria q. familia ex com
municatorum ut ibi
ni. Galeni in glēnis
hunc unum ingredi
templ. hic ff. nec ei
quo ad ecclām tripha
et ligate erant cales p
ti. ex. arcōū ē sm̄ aut
tolum uoluisse uxoꝛe
separatam a uiro ex. fī
si excepta pue. i. p unum
ab ecclā in glēnis. ama
dunans. mixt potuit
s. simplicis exōis ad
gr. g. futurum trians ca
sus melioꝛ uidetur aū
qđ gros omnes qui m
ter cap̄lo cōuēnit non
uult esse excepti ab ex
communicat ꝛ cōicent
exōis si quidem cum
plices attachat se ex
communicato si communicat
ut ipse sine sius ul uno
res. in rebus nec ni ꝛ
ebant ab solom et. sic
precabant mortales p̄
osā. im cōitent ad gre
nam. vbm. q. ii. ff. cū bi
bo et in celis cū re sīmo.
p. nias qui ergo hic
gg. constrem q. tales ui
sine ex communicati bibi
ꝛ ex pte pue. p̄ osā
ignō. fri. i. ignoꝛantiā.
eos fuisse ex communicatos
ꝛ ei eis ignoꝛāt cōicauc
runt et arcebant se ni
rupannis. i. cempanum
ēe ostendimus est ergo
vēm q. mg. similia ex
plicandi est p̄ recipian
dū ñ forte ut dixi. p̄ ecc
unitatem scīs ut. xxm.
q. iii. Si hēs ii dic. aug.
ñ gentis communicēt. si
si gentilis communicēt mū
q. excommunicate filiū
p̄clarū p̄s si no ne to
ni tene filiū similia fi
it p eo ex communicato q.
obiones similie sine
si recipiebant ut. xvij.
q. iii. mitoꝛ si dic qđ
tū ut ruboꝛem dñi no
ri recipiamus obiones
famulie sicut p̄ ii rei
p unum. obiones rap
toꝛum et piscatoꝛum
i penitentiā li. no sunt ex
communicandi ut ꝛc. de ob
lones uxoꝛes. si mīqđ
p̄t. uir excommunicatus
p̄ter adulteriū ab uxoꝛe
dic. b. q. nō. si uxoꝛ
irrit q. actoꝛ si si uxor
ut mulierem i uitio
rem obic. ei ex com. ui
ri ex cētencia ex suo offo
rebelle ei mulierem
cum uiro tam possit ei
communicare. uxor actoꝛ q.
tenetur ei rebellem si uoꝛ
ri. si tu scias q. si fili
est excōmunicatus. ul
suus pōr p̄ ul dns o
municare ei. ut. xxvij. q. i. et filia si filius sit nupta restant p̄ri cētem. filius
omnicare ei si si est emancipatus nunc tenetur. filius uitur p̄cem huic
ni obstat. xxij. q. ult. et forma ii eadem fere est. Superior ait. Sciatis
quam ecclā ei tri qui hic dicuntur non tenent ut dicas qui semper retin
uitare sipm ex excōmunicatum ut. xcij. d. i. uitandis qua nō sunt. pa
stores ep̄m nullo uitare nec ecclā. i. si tales sunt qui nō timent ei in emie
ri q. nec filius nec uxoꝛ ex excōmunicatum ut est. xcij. ex communicatis mer
sine p̄gimus. et. c. si uere. dñi. omni nō sit ecclā stanum suspendium est. et dic
et. cō. mu. postulasti et est simile. xlij. di. quicecumus q. epla nulli est nec
gamus. lxxxvi. di. pasce. nisi rum forte ro requisiuit ab eo quia multi eum sic
Necesse: sacerdotes sūt retinuit ul a communicatum suspensoꝛi. i. confirmatum. i. spi
uitandi. ar. q. sufficē q. quis nō fuē ō nisi. ut. p̄ti. ut faciat. meretur ut p̄ti faciat
faciat cū meretur ut p̄ti faciat cū ubi gloꝛiosi. q. ii. nequis et. q. v. immane
ff. de iniu. nō. quibus. hic enim uiderunt fines mandatum. nemo

ubū dei gīnaniat genuly mulr ꝛ lac
nro me alīnxer. ur canonicl ꝛ tal epl
er pbūl ī ulo ꝛ fō ī 2lenlu aliplatoꝝ.
er aduūroꝝ bere. hau ni diuina gīa ī
plere ſtudu. fallos ꝛ ſacrdotel. ypocri
al er ſeductoꝝ pploꝝ l' corrigere ad
uā ſalutis. l' declinare ꝛ abſtinere
a coione ipoꝝ. q. ex pte ſeruau. ꝛ ex
pte cuſtodue ꝛ ipleꝛe ñ ꝓnu. ſz ſpūa
lr ipleu ſacraūtū. qz m 2lenlū ꝛ
ī 2ſiluū coꝝ ñ uenit aīa mea. corpl'r
aut oīno ab eis abſtinē ñ ꝓnu.
Dum n' uenille ad ꝓpaꝛ fraꝝ
egere ecīaꝝ neceſſitate. ū tales repi
ri quales uolu. ſz ū in ſcā coione
coꝝpl' ꝛ ill' ñ coicau. ¶ Zacharial
pp. bonefacio marryr.

Excoicatis
non coicet qui eis aīo non 2ſentit.

Quod p̄decſſoꝝ nr̄ bē memoꝛie gḡ. h̄
ſcē ſedis aplice p̄ſul dū ad p̄dican
dū ubū euāgly tuā mulſis ſentiat
m gīnanie pubꝝ ꝛ gentibꝝ illis pa
ganis. ꝛ ubo pollicitatoꝛis illā uolun
an eſſe muntā. tua ut oꝛthodoxos
qos pbros l' quoſcq; repire ꝓnu
ſes in uerbo exhoꝛtatois pfectos a
plurl 2firmares. ꝛ eos 2firmates
coicaret. q. ꝛ fem̄ e. ſi quos uero le
ductoꝛes eoꝝ aut pſidio pbros a
recto fidei tramite deuiare repliſſet
nulla ē ē eis ert coio q. te deo ſollici
tare uſq; ad p̄ſens ſpūalr obſeruaſſe
2fellus es. l' ſi oio ꝓpr̄ p̄cipale ē hu
manū fauoꝛ ē genus fm̄coꝝ dū
ad eos accelliſſes coꝝplr abſtinē ñ
naluiſti. Cogeuit ecīaꝝ dei neceſſita
te ꝛ ñ ī coꝝ 2ſilio ꝛ coionis 2ſentiu
aīa tua ñ ē coiḡnata. Inde ꝓpr̄ h̄
q. ē eis 2ſulare es. ñ 2ſentiel mḡta
noꝝ. nullū ē ē detrīm̄ oꝛa deo.
Excoicatois aū forma et modꝰ aīq;
recoliatois hic ē. modꝰ ꝛ forma excois
Debēt. xij. ſacerdotes epm̄ circūſtare.
ꝛ lucernas ardentes in manibꝝ tenē.
q̄m 2clusione anathēat ul' excoica
tois p̄cē debēt ī cā. ꝛ 2ſulare pedib⁹.
Deinde epiſtola p̄ prochias mittat.
q̄mdiu excoicatoꝝ noīa ē eā excoica
tois. Item ex 2ſil' anſelico. De eod.

Canonica inſtituta ꝛ ſcoꝝ patrū exē
pla ſequēt. ecīaꝝ dei uiolatoꝛes ꝛ
auctoꝛitate dei ꝛ iudicio ſcī s. a gmo
ſcē matis ecīe ꝛ a cōſoꝛtio oīs fidelium

ul. eluminam q̄ aduſq; reſipiſcāt ꝛ
eccē dei ſatisfaciāt. ¶ De excod excoicatois

Qui aliq̄s l' excoi recōciliatois excoicatoꝝ.

Qui l' anathēmatizatꝝ p̄ma duxerit uenia
poſtulata ꝛ eā dare debem̄ p̄mittit epc q̄ ei
excoicatus an̄ ianuas eccē uenire debeat.
ꝛ xij. pbr̄i eoꝝ q̄ ei hoīa de cui cōſolatione
rebēt. ꝛ ſit ille ꝛe ꝓſt uenia p̄ulan
et de futuris cautela. ſpondeat. tūc epc
apphenſa manu ei dexīa. ī eccām illū
introducat. ꝛ coicatoꝛi ꝛ ſanctē reddat. ꝛ vij.
p̄s dicāt p̄ua lect. ē ultis p̄cib⁹. kyrieleiſ.
Qui nr̄. ſaluū fac ſeruum tuum. oīō.

P̄ſ. ſ. dne huic famulo tuo dignum
p̄ne fructū. ut eccē tue ſcē a. cui unitꝰ
mre deuitauit pecīdo ad multoꝝ uenī
ā 2ſeſſu reddat. ⁊ noxi. Q. do. n. ī x.
Pbr̄il ū q̄ excoicatu ſacrū miniſtū
exīgē p̄ſumſit. q̄ p̄na ſit iponenda. Joīs
vij. cl̄ó ꝛ ordini ſalonitano. ſcīs diffi
nuit dicēs. Que ſit p̄na ſacdotū q̄ ex
coicatu ſacrū miſtū p̄ſumunt.

De ill' pbr̄il q̄ tpe ſūmi decſſoꝛis nr̄i
dñi pp nicholai excoicatu ſacrū miſtū
exīgē p̄ſumpſerit. upi ī ſe dāpnatois lic eōi
nel ſtuquerit. ſuam tuleꝛit. Qa miſaō
ñ aplica uenia ſolz pot coꝛrectꝰ ob
multitudinē mīe illuꝰ hanc indulgē
nā exhibem̄. Ut ſēa coione ſagittari
ſtudeāt. duz annus aīus p ebdomadā
oi. ij. ꝛ uj. ꝛ vij fr̄. a uino ꝛ a carne p̄
nte ieiunare. ꝛ nīē lugenda neḡq; co
mūe. ¶ Qui aū excoicatū coītant p
modo p̄ti p̄ne modū accipiēt. Vide
urban. ij. generaldo 2ſtantinenſi epō.

Q modo petā puniāt q excoicatis cōi
Sis ḡppe canonibꝝ mīm̄ 2ſtat cautē.
Aut quīq; excoicatū coītantes excoicet.
ſpūus ñ p̄ne aut̄ abſolutois modos
eo modamine decrīm̄. ut q̄q; ſeu igno
rāe ſeu timoꝛe ſuīe ſeu neceſſitate
negoꝝ cuiq̄m maximi ꝛ maxime
neceſſarij coꝝ ſe quotiēs ſaluatōe
et oratōe. oſculo. ue 2ſaminauerit
cū minoꝛis p̄ne medicina ſocietatē
nūe p̄cipatōe coꝛtiant. Eos uero
qui aut ſpontanee aut negligenter in
ciderint ſub ea uolumus diſcipline
coheꝛcione ſuſcipi. ut cunctis mer
mamentur.

EXPLICIT. xj. CAUSA

Qui ſuā ꝛ ſuoꝝ ſalutē ſpūalē ſtudet

Incipit duodecima causa.

ppria relinq̃re noluit de suis & cũ re
bz relãta 2fecit̃ de rebz eccie ñ nulla
largiunt̃. Modo p̃mũ q̃r̃. utrũ cle
ricis liceat ppria hñe. Secundo an res
eccie q̃ ab eis dant̃ sc̃. possint 2stare aliq̃
firmitate cis q̃ eas acceperint. Tertio
si ante temp⁹ hui⁹ ordinatois quidam
hñe uidebant̃. & p̃ ordinatione aliq̃ m
uenisse noscunt̃. an possint eã relin
q̃re q̃bz noluint an ñ. Quarto fide
ius & eccie rebz aliq̃ acquisisse nosc̃
tur. an utrũq; cõue. an singulariter.
ecclie uel sacdotali iure p̃ueniant.
Quinto si relãtiõi ei locat̃ conficere.
Clericos nich̃ possidẽ multis auct
tatibz plenũ. Aut⁹ uolentiõi 2ci
uũ Impuberes et adolescentes in u
no 2clau manentes p baptismo de
Omnis etas ab adolescẽtiã seniũ.
etatia in malũ p̃na est. nich̃ meriti
q̃. utra adolescentiã. ob hoc 2stituere
oportuit. ut si qui ipuberes l' adoles
centes in clo existũt. os in uno 2clau
stri 2manent. ut lubrice etatis an
nos non in luxuria: sz in disciplinis et
ecclasticis agant. deputati p̃o bap
tismo seniori q̃. & magistrum doctri
ne & reste uite habeant. Qd si aliq̃
ex hijs pupilli existunt. sacerdotali
tuela foueant̃. ut & utra eoz a cẽti
bz intacta sit & res ab iniuria im
pioz. Q' aũ hijs p̃ceptis resiliunt
rint. monasterijs tẽpent̃. ut uagi
tes aũ & supbe seniori regula distri
gant̃. Item clemens in epla. uij.
Omnibz clicis 2munis ẽ uita ser
Dilectissimi filijz & 2discipulis uandi.
cerosolimitis. ẽ hmõi fre iacobo et o
ẽs habitantibz. Clemens epc̃. Com
munis uita oĩbz ẽ necessaria frẽs
et maxime hijs q̃ deo inrephensi
bilit̃ militare cupiũt. & utra aplorũ
eoz q̃ discaplorũ imitari noluint. Com
munis n' ulus oĩm q̃ sit in h' modo
oĩbz ẽ hoĩbz tebur. Sz p̃ inuidiam ẽ
alĩ h' dixit ẽ suũ. & alius istud ẽ. & sic
int̃ mortales fra ẽ diuisio. Deniq;
grecoz quidã sapientissim⁹ h' ita le
ctr ẽ. oĩa debẽt̃ esse amicoz oĩa.
In oĩbz aũ sc̃ sine dubio & 2nugel. Et
sic ñ potest inquit diuidi aer. neq;
splendor solis: ma nec reliq̃ q̃ cõmu
oĩbz data sc̃. ad habendũ diuidi debẽ
t̃ habenda ee oĩa. Vnde & dñs per p
phã laquit̃ dicens. Ecce q̃ bonũ
q̃. ioc̃. & c̃. Simul n' 2sentiendus mor
retento. & aplí eoz q̃ discipli. ut p̃di
ctũ ẽ. una nobcũ & uobcũ cõmune
una duxer̃. Vt n' bñ nostis. erat ml'
titudinis eoz. cor unũ & aĩa una. Nec
quisq̃ eoz aut nrũ de hijs q̃ pos
sidebat aliq̃d suũ ee dicebat. sz oĩa
nob & illis erat cõia. nec quisq̃ egẽs
erat int̃ nos. Os uero q̃ domos uel a
gros possidebãt. uendebant eos & p̃ia
eoz & relictas res q̃s habebãt. offere
bant. ponentes ante pedes aplorũ.
sic nobcũ quidã nrũ cognouerunt
et uidert̃. & diuidebant singulis. p
ut cuiq; opus erat. Ananias aũ ut
ausus & saphira uxor ei⁹ q̃ mutti
sc̃ aplis de p̃cio agr̃i sui⁹ q̃ sc̃uendide
rant nob̃ p̃sentibz in 2spectu omi
um circũsta tantũ a 2spectu aplorũ
p̃ peccatũ eoz & mendacũ q̃ ferẽt
mortui relati sũt ambo. Cetã que de
talibz cognouim⁹ & uidim⁹ ñ recorda
ẽ nec demonstrare digna uidem⁹.
Quapter hec nob̃ canẽda mãdam⁹.
et doctrinis & exemplis apostolorũ
obedire p̃parem⁹. q̃r hij qui eoz mã
data postponunt. ñ solũ rei sz & ex
tores dei fiunt. q̃ ñ solũ nob canen
da. sz & oĩbz p̃dicanda sc̃. Vñ 2silũ
tantes mãm prudentiã hortamur.
ut ab aplicis regulis ñ recedatis. sz
2munẽ uitã ducentes. & scripturis
sactas recte intelligentes. q̃ bene no
stris adumplẽ sanguis. Item eugr
nius p̃p. & leo. pe. Juxta eccãm clicoz
Decessaria & n' clausta 2struanẽtur.
res existit ut uxta eoz eccie clau
stra 2struãt̃ in quibz clici disciplí
nis eccãsticis uacent. Itaq; oĩbz

unū sit refectoriū ac dormitoriū seu
aree officine. ad usū clicoꝝ necessa
rie. Ministri uero pōt ep̄m sup eos
ligneꝰ. quoꝝ uita atq; doctrina illos
prouē exornet. q; deh̄oneſtet. Nec
in atrio eccl̄ie alia edificia nisi de
clericoꝝ ponant. Vñ nicholaꝰ pp̄ In atrio
eccē n clicoꝝ edificia minime ponāt.
Nulla edificia in atrio eccē ponantur
n tñ clicoꝝ. Tē iciꝰ ad nicholaū.
Clericus nichil seculare possideat.
Clericus qui ꝝ seruit eccē inp̄rietatis
p̄mū uocabulū suū. z nois diffinit
wōe plam. nuncꝰ ēe q; dicit. Sic enī
cleros grece. latine sors appellat. pp̄
ea dicti dicunt. q; de sorte dñi sunt.
l' q; ipe dns sors. i. pars clicoꝝ ē. Et
q; l' ipe pars dñi ē. uel dñm habeat
partem. tale se exhibe debz. ut ipse
possideat dñm. z ipe possideatur a
dño. Qui dñm possidet z ei ꝑphe
dicit. Pars mea dns: nichꝫ ergo dñm
hre potest. Qđ si quispiā aliud ha
buit p̄ dñm: pars ei non erit dns.
Verbi gra. Si aurū. si argentū. si pos
sessiones. si uasa sup lectile ē uestis
paruꝫ dns ñ dignat̄ fi pars ei.
Si ā ego deū sū pars. z famulus hē
ditatis ei. ñ accipio p̄ce mee tuncꝫ
uribꝫ. sz q̄n leuita z sacerdos nuo
de demis z altari fructus. altaris
oblatōe sustentoꝝ hns nuchū z nesci
um. Hys 2ceptis eo z nudi cruce
nudus sequit̄. Tē ambix de fuga
seculi. Si chil p̄ dñm hāt. q̄ eius
cu porro deus ē. nichil sorte eligit̄.
debz curare. n deū ne alterius im
pediat̄. necessitatiꝫ munē. Q; n ad
alia officia 2ferē. h religionis cul
mu atq; huic nō officio decipitur.
Hec n uera ē sacerdotis fuga ab
dignitatis tumultuoꝝ z quedā alienā
ab huiusmodi uitā. ut sui se abnegēt. qui
seruire deo elegit. Tē iciꝰ ad q̄dā
suū leuitā de duobꝫ generibꝫ hoīm.
Clicus z deo deuotus nec cās nec a
duo sē genā liquid ꝑphe hre liceat.
Canoꝝ. Et aū unū gen̄ q; mancipatū diuino offō z dedicatum 2tem
platoi z oroni ab oī strepitu tem
poraliū cessare 2uenit. ut sē dicit
et deo deuot. tu delicz 2ūsi. Clericus
a' grece sors latine. Inde hūm hoiem
uocant̄ clicū. i. sorte electū. Oīs n
hos dns in suos elegit. hui nāq; sē regē
.i. se z alios in suis uirtutibꝫ regentē.
et ita in deo regū hāt z hō designat
corona in capite. hanc coronā hāt
ab ultimū̄ remane eccē in signo
regni qđ in x̄o expectat̄. Ratō uero
capitis ē templū oīm̄ repositio.
Illi n uictu z uestitu aptū nullam
int se ꝑpetare hōres debent hre oia
cōia. Aliud uero genus ē xanoꝝ. ut
sē laici Laos. n: grece latine ꝑplis. hiꝰ
licz rēalia possidē. sz ñ n ad usum. Qui
chil n: miseri ē. q; pp̄ unū deū cō
tempne. hys 2cessum ē uxorem duce
re iam colere me uiru z uiru uidi
are. eis agē. oblōes sup altaria
ponē. decimas redde. z ita saluari po
tē. si uicia ni bñfaciendo euitaue
rint. Tē gg. augno aglor epo.
Quia uia Clici nichꝫ ꝑphe possideāt
finitas monastij regulis eruditi.
scribim no debz fi a clicis suis in ec
clesia anglor q; auctore deo nup ad
fidē ꝑducta ē. Hanc debz institutio
2uersationē q; in mundo fuit ꝑ ibus
nris. in quibꝫ nullus eoꝝ ex hys q;
possidebant ꝑphe habebat. sz erant
illis oia cōia. Si qui uero clici sē ex
sacul ordinel 2stitui. q; se ñ possunt
2tinē sortari uxores debent. z stipen
dia sua accipe extim q; z de eccl̄ia ꝑ
bz nouū scriptū. q; dimidiū. pur
chasiꝫ op̄ erat de eoꝝ q; stipendijs co
gitandū atq; pudendū ē. z sub cōi
sua regula sē tenendi ut bonis mo
ribꝫ uiuant. z canendis psalmis in
uigilē. z ab oībꝫ cor z lingua illici
tis z corp̄ deo auctore 2seruiant.
Cōe aū uiuentibꝫ iam de faciendis
portoribꝫ l' exhibenda hospitalitate.
et adimplenda mia a nob quid aut
loquendū. Cū oē q; sup ē necessitatibꝫ
in cāis pijs ac religiosis erogandū
ē. dnō magistro oībꝫ dicente. Qđ sē
ē. date elemosinā z oīa munda sūt uo
bis. Tē urban ꝑp oībꝫ catholicis.
Scim Clicis oīa 2muniā debeāt.
Suos ñ ignorare qđ hactenꝰ uita cō
munis mr̄ os xanos uigilīt. z adhuc
grā dei uiget. z maxime mr̄ eos q; in
sorte dñi sē electi. i. clericos sic̄ in actibꝫ aplor legim̄. Multitudinis aut̄

monachi cum communiter uiuêtes nõ habeãt tenuas ut p̃x
vi. q. tenuas ẽ terra. 7 infra. Sicut si uinum ne pereat
mutuare &c. ad uiri cõmodum. 7 infra. Si longius. 7 infra.
ut. ẽ. ad uiri cõmodum. 7 infra. Si ab
scol ẽ pe uino agr
tenuẽ. si
longius. 7 infra
ut. ẽ. ad uiri cõmodum. 7 infra. Si
tenuẽ ẽ
terra. 7 infra.
ut. ẽ. ad uiri cõmodum. 7 infra. Si
tenuẽ. om
nino. 7 infra. Si unusquis
tenuẽ ẽ
Sed qui am
bo. ui. numquid ui pe
simul. res temporales
nõ uiretur quo uel
ne quia semper uere
filius ei pecunio omi
ẽ. 7 infra. Si
tenuẽ. 7 infra. Si
minima. Si filius n posse
ret. ea que sunt ipsius
ho ut. 7 infra. Si quis
q̃ filius ab alio
possessum uẽ nisi per
simet. ut. 7 infra. Si
ciemet si dicas q̃ a
primitione p̃lati sui
possint possidere ut
ẽ. testa. quo. 7 mali
dy. et. no. q̃ mãbus
ne contractus nec a
ge pot. nec cõsentiri
die alle qui cessit bois
ut. 7 infra. Item si
vnus minor. p. recipit
nõm. xl. q. 1. et pe cõ
se cum monachus di
anus filius ut. inq. di.
nullers. ergo nõ pt. h
lexam. a. bicum. ut
xxxii. q. iii

tulanū q̄ dumnaz lutarū. sine am
bigultate doctissimū si sacerdos rele
ctus debe ordīari. nūq̄ eas debuerant
suscipe. q̄ oīa reliquerant. Item gg. felix
epō de atropoli. Diacon. l. q̄bz reli
giose ꝓsone regulare uitā ducē agāt.

Quoniā uelut̄ uisceruntur. et blandi
mēta ecc̄ie. in uitio sp̄ assumunt. ꝓpter
fraudē nr̄e cartē. sollēpnē opus uisi
tatoris innungim. Illud p̄ oīb; 2mo
nemus. ut ubicūq; prefatarū ecc̄arū
sine diocesēorum l. diaconi. l. religiose
ꝓsone iuuente fuerit destructe ac cano
nice uiuant. Item melchiades pp̄ q̄d
in p̄mitiua ecc̄a p̄dia uendebant.

Tenuta ecc̄am in genīb; apli p̄uide
bant. Idcirco p̄dia in iudea minime
sūt adepti. sz p̄dia ꝑ modo ad fouēdas
egenor. Ar uero cū mē turbinel. et adū
la mundi succresceret ecc̄a. ad hoc usq;
pueuit. ut n̄ solū gentes. sz et roma
ni principes q̄ rerū orbis monarchi
am tenebant. ad fidem xp̄i et ad bapt̄
mi sacramēta currerent. Et quibus
nūr religiosissimū atq; antiquū primus
fide uitaq; primus adept̄. lucrum
dedit p unūsquēm orbem. suo de gen
tib; impio. Non solū sil. xanor. sz et fab
candi ecc̄as et p̄dia rubricanda. statuit.
Denuq; idem p̄fatus princeps tonan
tē in mensa. multe et fabricā templi
p̄me sedis bī pet̄ institute ado ut se
dem ip̄ale reliquere. et bō petro suis
q; successorib; p̄sentiā 2cederet. Ide
ueto ip̄e p̄sidens sc̄e synodo q̄ ap̄ in
cena 2gregata e. cū q̄rela quorūdā
clericoz p̄spexit. coram se deferendam
esse. Vos a nemine dubitari potes
tis laico. q; solus de ecc̄lia reseuauimus. Dij et nr̄i uocati estis et ido
circo n̄ poteritis ab hūb; iudicari.
Ab illo tenī ꝑ2 demceps usq; religio
si n̄ solū possessionel. et p̄dia q̄ possi
debant. sz et semetipos dño offerūt.
edificantes basilicas in suis fundis.
in honore sanctor̄ mārū p quarum cel. ac
monasteria inuenta. in quib; cenul do
mino seruientiū 2uenirent. Item
urbanus pp̄. Quare p̄dia fidelium hodie
uidemus ab ecc̄a non alienantur.

Quū summi sacerdotes et alij ampl; leui
te. ampl; reliqui fideles. plus posse u
idemus 2ferre. si hēditates et agros
quos uendebant ecc̄ijs q̄b; p̄sidebant.
epi tradent eo. q̄d ex supīb; eor̄ tā p
sonis q̄. futuris ꝑpib;. plura et elega
nora possent ministre fidelib; eoem
uitā. ducentib; q̄. ex p̄dio ip̄or̄ operī
p̄dia et agros quos uendere solebant.
martiris ecc̄ijs tradere et ex supīb;
eor̄ uite. Ipe uero rex indicto singu
larū prouinciarū epor̄. q̄ locū tenent
aplor̄ etiam. et sē usq; adhuc et futu
sem̄ debent eē ꝑpib;. Ex quib; epi et
fideles dispensatores eor̄ oīb; eōi
uita degere uolentib; ministrare. cū
ta necessaria debent. put meli' ꝓuide
rint. ut nemo in eis egens inueniat.
Ipe n̄r rex fideliū oblationes appellant̄
que a fidelib; dño offerunt. Memora
ns ergo augustinū ib; in tanta ecc̄e
quib; epi p̄sident dño administrare
creuerunt. et in eccl̄is maxima pars
eor̄ habundat reb; ut nullus sit in
eis eōi uita degens indigens. sz oīa
necessaria ab epis et singulis ministris
percipiat. Ideo si aliquis extat moder
nis aut futuris ꝑpib; qui hec auelle
re tentat. tam dāpnatus e ferietur.

Item aug. Habebat dñs locul̄s
a fidelib; oblata seruans et suor̄
necessitatib; et alior̄ indigentib; tribue
bat. Cum p̄mū ecc̄lastice pecunie for
ma est instituta. et ut intelligem⁹
q. p̄ceptū n̄ ē cognoscendū. de eccl̄a
no n̄ ad h̄ fuisse p̄ceptū. ut nil pe
nitus seruetur. a scis. sz ne deo ꝓpter
ista seruat. et ꝓpter iopie timorem
iustitia deseratur. Hujs oīb;
claret. q̄d clericis nullo modo licz hu
bere ꝓp̄ium. q. si habuerit n̄ clici erit.
nec tam clicat eis tollendus e. Vñ
aug. aut in eod̄ sermone. Clericum
non tollit̄ eis qui uolūt hic aliquid
habere ego sum qui statueram ꝓhibere.
Nullum ordinare clicū. nisi q̄ meā
uellet manē. aut si uellet a ꝓposito
recedē. recte illi uellem clicatum. Ego
enim 2spectu dei et nīo mitto 2silū q̄ no
luit hic aliq; ꝓp̄ium. quib; n̄ sufficit
ds et ecc̄a cui⁹ maneant ubi uoluit.
et ubi possint. n̄ ei clicatū aufero.
nolo hic ꝓficias. Malū ē qui ne
sciat. Malū ē cadere a ꝓposito. sz pe
ius ē simulare ꝓpositū. et post pauca.
Si n̄ seruat sententie. diminuit ecclie.

Dis debuit indigentib; ut te clemosinis
largiendum. et q. q̄ cōmendatis. ꝑ. l. q̄. q̄ futuris in
quitatib; et futuris caib; celebrans ecc̄lie ut xxiij. di. nonne
ꝑ. cautela nō ꝓhibeat. et sollicitudo mmia. xlvij. di. omnes

simus huic simulationē vō ecclie.
Nolo ut hēāt necessitatē simulandi hoc
quomodo hoīes amant dicatū. nemini
ē nollo nolenti necū cōīe nuīe. Ecō
tra sunt alie auctoritates quibz accedit
ē hīepīa. ñ solum alijs. sz ⁊ epīs. vñ
in. 2. legit agarthensi. De rebz ppriis
l'acquisitis epī hēdibz suis relinquēdis
Epī de rebz ppriis l'acquisitis l'quocūq
de ppo hīnt. hēdibz suis dimittant. si
voluint l' relinquant. Quecquid ergo
fuit de pulsione ecce sue sue de agris.
sue de fructibz. sue de oblationibz. omia
mutare ecce reseruare consuim. Ite ex
2cilio martinū pp. De eodem.
Mansiones autē debent cē. q ad eccām p
tinēt. hys q circa epōs sūt. ut pbīs ⁊
diaconis. ut si epō aliqn mopinatus
transit res ecce nullo modo possint
minui ⁊ perire. Nec res ppie epī im
portunitatē pmanent. p rebz ecce. ne ñ
ecīa dāpnū incurrat. nec epe i suis reb
p rebz ecce pscribat. Ite de eod statutū
est. in canonibz aplōz. de quibz legimus.
Sunt manifeste res ppie epī. si ñ
habeat ppias ⁊ manifeste dñice. ut po
testate habeat de ppīis. moriens epe sic
uoluit ⁊ quibz voluit derelinqre. nec
sub occone ecclastice veritatis ea que epī
plantauīt ecce uendicauīt. forte alis eni aut
uxore hīt. aut filios. aut ppinquos.
aut seruos. ⁊ nullū ē. l'y ap deū ⁊ hoīes
ut nec ecīa patiat detrimentū. igno
rantia rerū pontificis. nec epe uel eius
ppinqui sub obtentu ecce pscribantur.
et in eās incidant. q ad deum pertinet.
mortuoq; eius inuntys ifametur. Ite
ex eisd canonibz. Ex rebz ecce si epe in
diget. s ⁊ suis necessaria sumat. ⁊
De hys aūt quibz epe indiget si ñ indi
get. in suas necessitates ⁊ peginos
fieri in usus ⁊ upe peripiat ⁊ nil ei pos
sit defesse. Lex n' dei pcipit ut q al
tario deseruiunt pascantur ex tpō. Ite
ex. c. anthiocēno cap xxxvi. Res ec
Episcopus clericalis epe dispenset.
ecclasticarum rerum habeat potesta
tem ad dispensandū erga os qui indi
gent. cum sūma reuerentia ⁊ timore
dei. Participet aūt epe quibz indiget.
si ñ indiget. tam in suis qm in rebz q
ab eo suscipiūtur. necessarijs usibz p
futuris. ita ut nulla qualibz occone

simulent uexta sēn aplm sic dicentē.
Habentes uictū ⁊ uestitū hīs contenti
hys eremus sum? Ad si aliquis istū mi
nime fuīt. aliter aūt res ecce in suos
domesticos usus ⁊ ei cōmode l'agro
rum fructus ñ cleri pbīoz diacono
rūq; ⁊ cēa pueniet. sz cōz potestate
domesticis suis aut ppinquis aut fi
bz filijs ep aliquid. aut p huiūmodi
psonas occulte res ledant ecce sino
do puniet. penas iste psoluat. Si ā
cer aliē accusēt epō aut pbīr qui ei
po sunt. q. ea q puenit ad ecīas l'
ex agris. uel ex alia qualibz ecīastica
facultate. sibimet usurpent. ita
ut h pauper affligatur. Crimina
ones uero ⁊ blasphemys. tam s mo
pdicatois q hys qui dispensant. ra
tē exponantur. ⁊ hoc oportet cōti
gere cēa sinodo. id q. concedet cōprio
bante. Ite ex canonibz aplōz.
Res ecce sunt in potestate epē.
Precipim. ut in potestate sua res ec
clie epe hāt. Si ut aīe hominū p
ciosiores illis sunt sibi credite. mul
to magis oportet curā ei de pecunijs
agere. ita ut potestate eius indigē
tibz oīa dispensent. p pbīros ⁊ dia
conos. ⁊ ē timore ⁊ oī sollicitudine
ministrent. Ex hys aūt quibz indi
get. ⁊ c ut s. Quam gē in 2cilio
agrensi ⁊ martini pp. ⁊ ī canonibz
aplōz dicat. sunt manifeste res ppe
epī. cum in eisd canonibz ⁊ in con
cilio anthiocēno pceptū. ut epe pa
ter res ecce. si ñ indiget. ñ ne pa
rentē ostendit. q epe habere hāt ppria.
Dicendo n: si indiget rebz ecce. Notan
dum hīc ppīa q forte suis necessitati
bz ñ sufficiunt. Quomodo ergo
clericus si ppīum hīe noluīt. clericē
ñ erit. ⁊ epe hīs ppīa q forte suis ne
cessitatibz ñ sufficiunt. ñ solū ñ de
sunt epe cē. Verū eccām cunctas ecca
sticas facultates in sua habetur
cē potestate. Sed nomādū est epos
orientales uxore hīe ⁊ filios. Quos
dam aūt in uris ptibz cū in laica
ti sunt in minoribz ordinibz con
sortium hānt uxores l' filios. sine
morte uxoris mutuo consentiente. sine cō
sumptia pari uoto seruata. ad sacēs
ordines accedere. Hys omīb accedit

ecclo ni cōtīt. cōcedit q dīa possunt hīe ppria quo ergo mo que
uie ⁊ ppietate ⁊ necessitate illorum. c. 8. c. nolo. et. 8. c. ecclesie. si uolue
est. male ē olumus si dicit dīa. 8.
impm. quest
tionis
n

habe ꝓ̄ad suos ⁊ suor̄ usus. Quam
autē ab infantia sacre militie tradi
ti sunt. nullo m̄ accidē eis hīc ꝓ̄a.
Qua nulla ē eis excusatio ꝓ̄tenus. n̄
forte renuendo sua a sūp̄bz ecc̄e ab
stineant. Vñ q. fī posse ꝑsper testatur
dicens De hijs q̄ tm̄ īfirmi sūt ut reb̄ suis
Illi autē qui renunciare non possūt
nam infirmi sunt ut possessionibz suis
renunciare n̄ possunt. si ea q̄ accepē
erant dispensatoꝝ relinquant. nich
hūnbz ꝑferenda. sine pecc̄o possident
sua. qz ⁊ip̄i quodām relinquunt sua.
quādo ꝓ̄res ꝓ̄ueni reb̄z nich̄ coꝝ q̄ la
boꝝ uel ordini suo debē arbitrantur
accipiunt. Hec reb̄z uero ecc̄e q̄runt
an liceat eis p̄ prebendas diuidi. ut an
nuos reddit⁹ quisq. sibi ꝓ̄cialit̄ nan
dicet. h̄ n̄ posse fī arguūt. ⁊ auctoꝝ
tate plurim. Clerici sacerdotes sī coꝝ
de quibz dicit. Multiplicibus autē ec
clesiarum. c.c.n.⁊.a.n. Necesse ē ergo
ut coꝝ ꝑsoluat unusq. quoꝝ ut cui
gradū cōuenit ministret. Non ergo aliq̄
ꝓ̄prium sibi uendicabunt; sed eruntil
lis oīa cōia. Item uelan⁹ ꝓ̄. Res ecc̄e
quasi communes episcop⁹ dispenꝫ.
Res ecc̄e n̄ q̄ ꝓ̄prie. ꝫ ut communes ⁊ dño
oblate cū sūmo timore n̄ in alios q̄.
in ꝓ̄pios usus sunt fideliē dispen
sande. Item ex ſuodo tunc habita
ab eugenio ꝓ̄. Non liceat epō rel ecc̄a
Nulli epōz li rerum ꝓ̄pos usui cōce
deat res īmobiles aut mobiles. ⁊ de
subiectis plebibz aliis ep̄ pijs locis
in ꝓ̄pio usu hē. nec maiores īnomi
ter locupletent. ⁊ minores alu fō
pauperes minuant. ꝫ. ma agens auc
toritate canonica coartauit existat.
Si ergo res ecc̄e n̄ q̄ ꝓ̄prie. ꝫ q̄ cōmu
nel habende sunt. cū de eis nullus di
cat. h̄ meū ē. nec de reb̄z ecc̄e. hec cura ē.
Dicet aliquis dic̄. ne uideatur. non
imitari cantare illoꝝ in q̄ nulli coꝝ
aliquid erat ꝓ̄prium. ꝫ erant illis oīa
cōia. Huic ita respondē. Sicut p̄fecto
ne cantatis manente. ſ. dilectionem
ecc̄arū distributio fit cōmunicatum fa
cultatū. dū alijs possessionel huiꝰ ecc̄e
ad dispensandū ⁊ minuē. ex quibz
licet res ecc̄e omnibz debeant ē cōmune.
Primū n̄ sibi ⁊ suis ecc̄e deseruientibz
necessaria subministret. reliq̄ que
sup̄ fidelū usibz ministrant. ita ꝫ p̄
bende ecc̄ar̄ ead̄ caritate manente. pie
et religiose possunt distribui. nec tunc
reb̄z ecc̄e ut ꝓ̄pis. ſ. ut coibz utilitatibz
deseruiunt. ut ex eis q̄ sibi assignata
sūt. ꝓ̄mū sibi necessaria ꝓ̄pient. Si
que uero suis necessitatibz sup̄ sint in
cōmunes usus ecc̄e expendant. Vnde
augustinus ad bonifacium. De eod̄.
Si ꝓ̄priā possidem⁹ q. nob̄ sufficat. nō
ulla nr̄a sunt. quoꝝ ꝓ̄ceptione q̄dā
modo gerim⁹. n̄ nobis utiq̄e damp
nabili uendicemus. Bonifaci⁹ ꝓ̄. De eod̄.
Ostensum ē quomodo liceat clicis hīc ꝓ
ꝓ̄priū. quomodo non. ꝫ quomodo res
ecclesie diuidi possint ꝓ prebendis.
Nunc queritur. si sacerdos aliq̄ de reb̄
ecc̄e dedisse nosc̄it. an is qui eas ac
ceperit. aliq̄ firmitate stabunt. quod
ecc̄e res. nullo distrahi possunt. ⁊ dis
cte possideri multis auctoritatibz p
batur. Aut a stephanus ꝓ̄. Ecc̄e pecu
nias auferens uelut homicida dīpnet̄.
Qui xp̄i pecunias ⁊ ecc̄e auferr fraudat
et rapit. ut homicida. in aspectu ni
dicis deputabitur. Item pelagi⁹ hostī
lio epō. Quicquid de sacratis nauis l'
ministris a quolibz clico usurpatum
Augustino nr̄e fuit ecc̄e restituimur.
Sedis nostre. suggerere didicim⁹. q̄d
ci dilecto nob. directis apicibz indicasti
quosdam de clero tuo ⁊ maxime proci
uū ad te ꝓ̄tinentiū. n̄ pauca sacrata
uasa. uel ministria distraxisse. ⁊ alie
q̄ hūmodi ꝓ̄tentasse. q̄ a religioso alie
na sunt ꝓ̄posito. caritate uero tuam
ut h̄ oportuna sollicitudine debeat in
seq̄. uel ulcisci. nr̄e ꝓ̄ceptois auctoritas
te cupit̄ existere. Quia de re ꝓ̄sentib⁹
mandam⁹ affatibz. ut oportuna tua
citatis instantia. quicquid de sacris
uasis l' ministris a quolibz clicoꝝ
usurpatū l' distractū fuisse compe
rimus. sine cuiꝰq̄ more inuentum exigē non
dimittas. ⁊ ecc̄lasticis usibz reformare.
Item bonifacius ꝓ̄. Quicquid domi
no consecratur. adhuc pertinet sa
Nulli liceat ignorare de rebus
q̄d dño ꝓsecrat̄. siue fuit homo. siue
aīal. siue ager. Quicquid semel fuit
ꝓsecratū sem̄ soli dño. ⁊ ad nos pertz
sacerdotū. Ppr̄ q. inexcusabilis erit
ois homo. q̄ dño ⁊ ecc̄e eius competit.

Illi autē qui renunciare non possūt
nam infirmi sunt ut possessionibz suis
renunciare n̄ possunt. si ea q̄ accepē
erant dispensatoꝝ relinquant. nich
hūnbz ꝑferenda. sine pecc̄o possident
sua. qz ⁊ip̄i quodām relinquunt sua.
quādo ꝓ̄res ꝓ̄ueni reb̄z nich̄ coꝝ q̄ la
boꝝ uel ordini suo debē arbitrantur
accipiunt. Hec reb̄z uero ecc̄e q̄runt
an liceat eis p̄ prebendas diuidi. ut an
nuos reddit⁹ quisq. sibi ꝓ̄cialit̄ nan
dicet. h̄ n̄ posse fī arguūt. ⁊ auctoꝝ
tate plurim. Clerici sacerdotes sī coꝝ
de quibz dicit. Multiplicibus autē ec
clesiarum. c.c.n.⁊.a.n. Necesse ē ergo
ut coꝝ ꝑsoluat unusq. quoꝝ ut cui
gradū cōuenit ministret. Non ergo aliq̄
ꝓ̄prium sibi uendicabunt; sed eruntil
lis oīa cōia. Item uelan⁹ ꝓ̄. Res ecc̄e
quasi communes episcop⁹ dispenꝫ.
Res ecc̄e n̄ q̄ ꝓ̄prie. ꝫ ut communes ⁊ dño
oblate cū sūmo timore n̄ in alios q̄.
in ꝓ̄pios usus sunt fideliē dispen
sande. Item ex ſuodo tunc habita
ab eugenio ꝓ̄. Non liceat epō rel ecc̄a
Nulli epōz li rerum ꝓ̄pos usui cōce
deat res īmobiles aut mobiles. ⁊ de
subiectis plebibz aliis ep̄ pijs locis
in ꝓ̄pio usu hē. nec maiores īnomi
ter locupletent. ⁊ minores alu fō
pauperes minuant. ꝫ. ma agens auc
toritate canonica coartauit existat.
Si ergo res ecc̄e n̄ q̄ ꝓ̄prie. ꝫ q̄ cōmu
nel habende sunt. cū de eis nullus di
cat. h̄ meū ē. nec de reb̄z ecc̄e. hec cura ē.
Dicet aliquis dic̄. ne uideatur. non
imitari cantare illoꝝ in q̄ nulli coꝝ
aliquid erat ꝓ̄prium. ꝫ erant illis oīa
cōia. Huic ita respondē. Sicut p̄fecto
ne cantatis manente. ſ. dilectionem
ecc̄arū distributio fit cōmunicatum fa
cultatū. dū alijs possessionel huiꝰ ecc̄e
ad dispensandū ⁊ minuē. ex quibz
licet res ecc̄e omnibz debeant ē cōmune.
Primū n̄ sibi ⁊ suis ecc̄e deseruientibz
necessaria subministret. reliq̄ que

Si primatum ul'rot unel

uastar. auferr. inuadit. & emptiones usq;
ad emendationē eccē q; sanctfactiones.
ut sacrileg' iudicet'. & si emendare noluit
excōicetur. Item ggy. vij pp. Excōicati
sint qui subtrahunt qui ecclesiastica p
quecumq; dia inuadunt. ~ ~ ~
Multum ul' cuicūq; ordinis l' psessio
nis plona ecclastica pdia a quocūq; rege
l' seculari pncipe. uel ab epis minus
sen ablatis. aut ab aliquib; eccārū
rectoribus suscepit. uel inuasert l' eor
assensu retinuit. si ead' pdia eccīs resti
tuit. excōicatōi subiacebit. Item pms pp.
Sacrileg' cui mouet. q; ecclastica
Predia diuinis usib; tradita pdia uexat.
Quida humanis usib; applicare & do
nō aut tradita sūt ea subtrahunt. ut si
bi inseruiant. Quappe ab oīb; illatis
usurpatōis nouitia depellenda est.
ne pdia usib; sacrorū celestium dedi
cata. a quib; dū irruentib; uexentur.
Q; si quis plumpserit. ut sacrilegus
iudicetur. Item anathemat pp. De eodem.
Qui abstulit pī ul' mutu aliquid dicit
q; hoc peccatū si cū homicidio peccat est.
Pat' ūr sine dubio ē deus: qui nos creā
uit. Mat' uero nra eccā ē. q; nos in
baptismo regenerauit. Ergo qui ē pr
ouinas & eccē. rapit. aufert. & fraudat ho
micida ē. Item iohes pp. vij. In quadru
plū restituat q; res inuadit ecclie
Si quis eccē diuinis decretis est.
ut qui aliena inuadit. non excat impu
nitus. sz ē multiplicare oīa restituat.
Nā & in euāglio scriptū ē. Qd si alicui
defraudauim reddā quadruplū. & i legib;
scli. cautum habetur. q; rem subripit
alienā. & ē. ut inf'. in auctoritate eius
dē pp. Item ggy pp. ad ethaurū regina
gallie. De tenore secularū legū pau
Cum deuotionē' inuasores rerum eccārū.
suā dnām suam. de celesti uita at
q; remedio aie sue sedulo cogitare culpā
me amittē uehemēter estimo: si ea que
minore oīporteris dei & suggerenda silue
ro & re sēssimā de eccastica pace sedulo n
amonuero nimis me uiliani fris & epis
copis nīr pclamatio nup emittauit.
Maxime cum ille sue uidelicet eccē a
nequissimis pdonib; sint depredate.
atq; nocturnis incendijs more furū
abuste. & dū idem maligni uixerā nīr
pdecessoris bonifacij decreta. p omnia

qui pacem ul' quietem ne ueri. q; qui mutat certum. & hoc ut di. no odē nul-
li. ut. ii. annq; multiplicatē. ut penam precipitationis posse ab eccā fili q. p. si
quis cuiuscūq; ordinis di. quāq;
ecclastice dignitatis fuerit
hoc constitutionis sui. ij.
firmans q; rei ut eccē ac
tus sigam. statuo. ut nesci
re & ignare canonica. h. re
gorie. que in aliter. & male
gesta. renouissimam. uacue
dō. dicit pp peccatum regi
nam sicut ab apo prica
tum ne xxvij. di. eccē pecu
niare. nolitis et dō eiusmo
di. & ymaginum quo quarte
eccā ius mutabitur. dūo nō
fiat pugna ul' mutuum ul'
ripua ne. ul. xxv. passus
ut xvij. q; ij. & antiquor.
que aut rapta p emunitate
eccē lesa sit. & obtenta pēs. r
vij. q; iij. siquis communar
legis. similiter. mutuū
similiter. xvij. q. viij. sig's
nibi. & ne pstimam qui pre
est. nam & ostiat minime qe
sunt ministrantes ne. ss. ac uti-
bi ples. et id rapta minus no
uiter aues. si uale acquil.
iam inelij. & ex ei ples com
pmas. ne. ss. ac. & omnes
h. ū. & q; nulla pena legali ū
pōt excusar quadruplum. s. o
uenōnal' pōt melius dicas
q; legal. et conuencional' iniu
riā pōt excusar pm qualita
tem negocij ul' relatū. & si
hōiem uehemēter pmoueat iu
riam tunc suffō pena qua
triplū. ar. & ecclius hug. qui
cunq; ecclē siquis suum ecclē
siē uō tenere ei eā largiū
mentum. vide. ggy. dicē. & no
uit. Si uō uicinorum
uectionalis & pō iure ecclē
municans uecturis absol
uatur qm satisfaciat eccē
se anso. & no fraudat. xxvij.
q. vj. & siquis membrorum
ecclē possimam. & si fuerit
natus anso ū pōt absolui. n'
app. ne. ex. ecclē. ecclā ius
l. cuius pmissa. ss. ac uti. ecclā
ius pmissa. ss. ac uti. ecclā
pena. & nō nunquā ū p. q. si
quis uiam optimā ul' p ini
micos ul' obpressā aliqd
exercuit. igne cremat. uel
si nullam combuste uenit
pmuta. ss. ac uti. qui eccā
ū mutuo q; in ecclā uiam sit
pō iure excommunicatus sit
uectionalis eccē. ac ecclē. ac
pp. ni. is institutam eccē. ecclē.
nisi ecclā. & uite. q. pcp
ni. ne. ggy. ecclā ius ecclē
ne possint uindicare. ut ex. ac ui.
pilem. gib. ecclā in lombar
dia. & ecclā ius ecclē ri
uuomana gallicos tunicos
ecclē. ac uti. pena. ecclā ius
uum. ne. ss. ecclē. nō. ecclē
ne. ecclē. ecclē. ecclē. ecclē
ne. ecclē. ecclē. ecclē. ecclē
ne. ecclē. ecclē. ecclē

fiunt ꝓpetrãt. Et sunt alij q̃ hac ire
ex ĩopia delinquunt. Vñ necesse ẽ ut
quidã dãpnis. quidã uero ũbibꝰ corri
gant. ⁊ cum pulo districti ãgantur. Ex
caritate agendũ est. ⁊ ñ ex furore. qꝫ
ipi hꝫ pñtur q̃ corrigãt. ne ichenne ig
nibꝰ tradãt. Addis ⁊ quo augmẽto ea
q̃ furto ab ecclĩs ablulerunt reddẽ
debeant. ſ. ablit ut ecclã cũ augmento
recipiat. qđ de ĉremis rebꝰ uidetur am
mittẽ ⁊ luẽ de dãpnis q̃rere. Ex eiũ
illud euseby de legũ seueritate. illud
gelasij de ecclastica mansuetudine dem
melligit. Ire deus dedit ep̃o mediolanẽ
Nõ licẽ alienande uel ĩ eam acquisite.
Res ñ eccie acquisitas. sacerdotibꝰ
nulla ẽ alienandi licentia. Ire ex
cõi. synodo uniuſali Vasa sacra ñ p re
demẽde captiuoꝝ ñ sunt alienanda.
Aplicos ⁊ patrios canones renouans
hꝫ scã ⁊ uniuſalis synod̃ diffinuit.
Nemĩ prius ep̃m uendẽ l'irritum ꝑ
alienare cuilia ⁊ uasa sacrata ꝓcep
ta cũ olim ab antiq̃s canonibꝰ ordina
ta. nisi forte ꝓ redẽptione captiuoꝝ. ſ. ꝫ
nec tradẽ salaria ecclaꝝ ĩ emphiteon
ca pacta. nec alias rusticas possessio
nes uenundare. ac p hꝰ ecclasticos red
ditus ledere. quos ad ꝓpm utilitatẽ
et obsequiũ pupum ⁊ pegnoꝝ iuste
tuonẽ ee decernim⁹. ⁊ paulo post.
Quisquis aũ p̃ hanc diffinitionem
nrãm ꝓtractum quid huic sce sedi
et uniuſali synodo agit ꝛemptauit.
deponatur ut ꝓuaricatoꝝ dñicũ au
reũ. ⁊ ꝓceptoꝝ cassata. ꝺico nisi forte
q̃ scã est in scriptis. l' sine scriptis.
ab ep̃o uendit̃e. l' emphiteota tra
dit̃e. l' alĩ q̃libꝰ alienatõe. dis
milioꝝ ⁊ salariorꝝ loquor. Quũ
ꝓcepit aut emere aliquid ex pdcis
similꝫ ⁊ salarijs ⁊ ñ restituerit ec
clie. uerum q̃ ecce sunt. ⁊ ñ reddidit
ad incendendum carnẽ uendẽtibꝰ uel
emphiteotas ſ. anathẽ. usq; dñ
ferit. qđ ab hac scã synodo. ⁊ uniuſa
li cfirmatũ ẽ. Si aũ epe quet̃ fuit
construxisse monasteriũ de ecclasticis
reddit̃ibꝰ. nadat eidẽ ecce ꝑm mona
sterium. Ide ggꝫ. mesano ep̃o Pro re
demẽde captiuoꝝ. sacra uasa ñ phibẽt
Ex sacroꝝ canonũ ⁊ legalia alienari.
Statuta ꝓmittunt. ministria ecce ꝑ
captiuoꝝ redẽptõe et uendendi Idem de
metreo ⁊ ualeriano dicens fumanis.
Ecclãe lucre impendentur pro capti
uoꝝ redemptione.
Sacroꝝ canonum statuta. ⁊ legalis ꝓmittit auctoritas
lucre ecclasticas in redẽptõe captiuo
rum impendi. Et nõ cũ edocti a nobis
sim⁹ ante annos. ſ. xvuj. famulũ ep̃m
ecce fumiane. xl libras argenti de cad̃
ecca p redemptõe unũ ac ꝓis nrũ pas
sum frẽs ⁊ coep̃i nri. Tunc uero dicti ñ
non ⁊ nris uir hostibꝰ impendisse.
atq; ex hꝫ q̃ndã formidine nos hec ni
hꝫ qđ damnũ est a nob̃ quolibꝰ ꝓr repe
tatur. huic ꝓcepti auctoritate suspici
one urãm ꝓuidim⁹ auferendã. Constri
nxerit nullã uos exinde hꝫdi q̃libꝰ
quolibꝰ ꝓr repetitoꝝ molestiã sustinẽ.
nec a quoq̃m nob̃ alicui obiici ꝙmonem.
Idem. Ecclãe desolate ecce non ꝓponant
Situr oio graue ẽ frustra captiuis.
ecclastica ministria uenundare. Sic re
rum culpa ẽ imminente hmãsmodi
necessitate res maxime desolare ecce
captiuis suis ꝓponere. ⁊ in redemptõe
eoꝝ cessare. Que ũ ꝓtia hmãsmodi
uasoꝝ. atq; ꝓdonũ qui uasa sa
cra ⁊ reliqua dnico cultui dedicata
pollutis manibꝰ arripiunt. ⁊ quasi
ꝓphana ꝛtractant sit uidenda. Nicho
laus ꝓp̃. diffinit scribens frũalio ar
chiep̃o. burdeganensi. Hmãsoꝝ re
rũ ecclasticarum que penitentia sit
de uiro nephando burgando ꝓponenda.
Noũ qui rabie insana ꝛmot̃ diabolice
se irretire laqueis ñ dubitauit. Atq;
gentilium more p abrupta uiuere.
cõpta insidias nobis. in urbe ecce nulla
una cũ clicis nris manentibꝰ. ⁊ ꝓphi
salubribꝰ imbuere dogmatũ monitis
deciamꝫ. pauit spũalis ubi nacta
hominum corda reficiendꝫ. atq; lau
dabile salutis ꝓfectũ desiderium hmõi
sedis apl̃oꝝ petri ⁊ pauli limina usi
tare. Collectis malicie sue sequacibꝰ
iniquitatis q; cõplicibꝰ. nepharias. ĩ
uasiones ⁊ depdatões. uiolentas inferre
demoniaco ausu ꝓsumpsit. Cui epi
ue uerbis eloquitur. Sacrum altare
sacraq; dñici corpis ⁊ sanguinis uasa
insup ⁊ sm̃ crisma pollutis arripe ma
nibꝰ qui nulla ⁊ ad usum ꝛmunem ap
ta ꝓsumpsisti. Dilectio nra nos con

fulmur. Si ipe uel qui eccl'a eo intam impio uel iniquo scelere fuerunt. ad penitentiā q̄nq; gīa annach diuina uenire noluīt. quo eos pnīe iuncta blasphemias. nīe inultarum ausuram exposcere cumulus. De quibz si mita ē nobemus ad pnīam reūm. Acc̄ teruerint uno anno exc̄ eccl'am dei cōsistere. cui sacratissima uasa exc̄ rīi fidei xp̄iane diripiendo auferre nō dubitauerē. Sēdō uero anno ante fores eccl'e sine admonitione manebant. Tercio uero anno eccl'am dei intrent. t inter audientes astent. sine oblatōe ī mandu cantel carnē neq; bibentes unū. p̄ natalis t resurrectionis dīnice dies. Quarto uero p̄ra anno. si hys p̄ obz uitā cor fructuosus fuit pnīe labor. cōionis fidelui restituant. cotactu mentis utrouō spondentes talia se ubitis numq̄ facturos. corpus t sanguinē dn̄i suscipe meant. t usq; ad vij. annū tribz in ebdomada diebz sine esu carnū t uini poterō penitentes manebant. Ite ex. c. leonis pape. nij.

Res eccl'e epc̄ alienare t usurpare nō p̄sumat

Omnemus t inrefragabiliter affirmamus. ut nullus epōz l' sacerdotum rem ecclie sue usurpare p̄sumat. Sz neq; salariū a xp̄ianis scīs locis ablatum eā amittere l' amotis aut minutis premptet auferre. Ne eccl'a dei ad nichilum redigatur. Qd' qui facere p̄sumpserit epc̄ uel sacerdos canonica sine dubio subeat ultionē. t qd' eccl'e inde ablati ē reddē appellatur. ita ut deinceps nullas uires p̄ hys ad usurpandum l' possidendum hīe possint.

Item ex hystoria eusebij cesariensis ē cap'. xij. **Epō l' abbatū res ecclesie alienare non licet.**

Quisquis epc̄ l' abbas de salarys epōz l' monachoz transferre quicq̄ in p̄priū manus l' t alij p̄sone affere uoluīt. uerū sue q. damnū ē ablatū. p. canonē scōz apl̄oz qui dicit. Omnū eccl'asticaz rerum epc̄ habeat sollicitudinē t dispensz eas cunct̄ deo acceptante. Non autem ei liceat fraudare quicq̄ ex illi' l' cognatis p̄sonis que dei sunt. Qd' si pupes fuerint ac pauperibz largiat. Sz non sub hoc occasione que sunt eccl'e defraudentur. Qd' si calliditate usus excusationem p̄tenderit epc̄ dāpnū facere et nil ad p̄fectū agrum existere. nec sic tribuatur principibz ager uel totus. sed clericis uel agricolorubz. Qd' si callidiorate ulus fuit p̄ceps et uel a colono ul'a clero agrū emerit. sic utrum uendino. t restituat epō. t monasterio. Epc̄ uel ablus hoc facient. abiudicetur. tanq̄ qui dispsit ī non collegit. Ite simachus pp̄.

Predia eccl'e si liceat pape alienare.

Non licet pape p̄dium eccl'e alienare aliquo modo p̄ aliqua necessitate nec in usum fructū rure dare. nisi modo domus que in quibzlibz urbibz ī modica impensa sustentantur. Qua lege omnes custodes astringāntur. ut donatoz. assensatoz. uendicoz honore p̄dat. Et qui subscripsit anathā sit. cū eo qui dederit ul' qui recepit nisi restituatur. licet quibzliber eccl'asticis psonis 2tradere et cum fructibz alienam repetere. qd' non modo in aplica seruandū est eccl'a. Verum etiam in uniuersis eccl'is p pronuncias quid' dictum conuenire. Idem. **Q' res eccl'astice uendit. Ad altare ī audeat accedere.**

Indigne ad altare dn̄i accedit. qui res eccl'asticas aut uendere. aut minuste possidē. aut iniqua ul' iniusta defensione ī eis p̄durare. de quibz ī tanta debz ē punitio. ut iudicta ammonitio p̄cedat. et res usurpatas iniuste qui ablatas retinet. aut qui iniuste ablatas reinet. equitate p̄uchinante legibz restituat. Qd' si neglexerit t necessitas cōpulerit. demom predonem sacerdotalis districtio maturata p̄cellat. Valde iniquum t nugens sacrilegium est. Ut quecūq; uel p̄ remedio peccatorum. l' p̄ salute aīe que aīarum suarum iniuste q; uenerabili eccl'e abstulerit. aut certe reliquerit ab hys quibz maxime seruari conuenit. a xp̄ianis t deum timentibz hominibz in alind transferri uel conuerti p̄mittit. Propica qui h̄ non p̄sumit et alie q̄. sacrilegium ē predia eccl'e t dona perierit uel accepit aut possederit. Nulli se cum excusent. q̄ inter

deus aias pauc anathme ferantur.
sit qz accipienti ꝛ donanti l'possidenti.
anathꝫ ꝛ mistice pene subeunti assi-
duꝫ. Ne aliquo scame tribunal xpi
obstaculo muniat. qz religiosis aiab
bz ad substantiã pauperum derelictã
ẽ fas sine aliq̃ pietatis 2sideratõe
dispgit. Iẽ nicholaus pp adom me
nensi archiepõ. Excõicamus q̃ pncipũ
audentes res inuadunt ecclie.

De rebz ecce q̃ semel deo 2tribute antz de
dicate sũt ꝛ pea sub occõne 2cessionis
pncipũ a quibzdã inuadũt antz di
nouim. Sanccim⁹ ut prius 2stulam⁹
pncipẽ ad relegandã ea pfuptuã
factionẽ et cognoscendã utrum illã
sit 2cessio an inuasoris psumptio.
Qd si pncipis inordinata fuit largi
tio. ipe sit princeps. p emendatõe re
darguendus. Si aũ inuasoris declara
tur psumptio. usqz ad emendationẽ
excõicatõis sit uindicta cohercendus.

Item gelasius ustino archidiacono
et faustino defensori. De rebz ecce ñ
Iobis cmi ꝛ est alienandum aliquid.
fame uece 2sulti duxim⁹ ut pontificis
uñi loco nob cũ ab eod aliquis subro
getur. q eius noie pariter munera dis
ponat. Quanuis oia pdia. ad uim re
nocetis studiũ. nec aliq̃ clico p pos
one sua aliquid solũ ecce putetis ẽ
depeandũ. ne p incuriam ꝛ negli
gentiam minuat. Ꝫ omne possessio
nis summã et oibz pdijs rusticis ur
banisq; collectã ad annistiẽ defens.
Et q̃ in collectõe habeat ratio. qd ad
eãs uel expensas accedentiũ necessi
tum opus ẽ pspiciat. ut de medio se
questret. ꝛ q̃nos pontifex l'de fidelũ
oblatione. l'de hac fiant modis oibz
pensione. uta ut unam sibi tollat
antistes. alia clicis p suo uidiao
et electione dispiat. Tertiã pauper
bz sub omnium 2scia faciat erogari. fabricis uero quartã que 2tinet
ad ordinationẽ pontificis. erogande
uñi decimi ẽ pensandi. Si quid for
te sub annua remanebit expensa.
electo idoneo ab unoq; pre custo
de condatur. cuiscis ut si maior e
insert fabrice seu subsidio q. diuersis
pis diligentia potuit custodiri. aut
certe emat possessio q̃ utilitatel respi
ciat 2munes. Idem maiorico sereno ꝛ
iohi epis. Omni munis pariter pue. qui ecclia pulegia calcat.

Qui ꝛ humanis legibz in auli tamp
natõe calcans et relicta religionis
habita nl'ecclia pulegia calcare.
2tendũt l'utilibz in pauperum pfuere dis
posuit. nec huiusmodi satre 2monitis cõ
uictiq; nequiuit sopire 2sentiunt. at
q; illata sacris rebz detrimenta resarcire
meruit omnium munis sunt pncipa
nouo puandi. ut hui⁹ peccatõe careãt
q. sacrilegis ausibz habuere despectui.
Celestin⁹ uero plbz fris ꝛ coepi nri ser
mi. q̃ 2 pontificale iudiciũ 2cepit aplice
sedis mandata prumpens sup deis com
munione sacram ministrare pspsit.
Cum non potuit ignorare sniam pp
sacerdos ab offo pm⁹ ecclia reper
latur. Ut nullus ecce ministroz 2
pontificalia misteria uenire 2tendat.

Item eisdem. De eodem.

Utrumne ecce actus uel patrimonium
qd' hacten⁹ 2pium⁹ destinatũ l'post dis
natõe eucharistie quo fiat deputãe
dispsum cure uñe decium⁹ ẽ delegan
dum. ut diligentia qua uos p multa
ubz ecce estimam⁹ ẽ uigilantes. pre
dia culture relinquatis. antiquue uo
cetis. Si q̃ sẽ uendita aut donata ma
cipia possessiones ꝛ quas ab eccia
tico ꝛ opulione epis l'cetis. quo us
que uidim⁹ teneri. Quia 2 institu
ta sinodi ab epis pdia alienari.
nullo ponerent 2tio nichominus
reuocent. Sed emptoribz ad eccia re
cursus. Q̃ pspserit aliquid de ecce
rebz illicita uendiõe distrahe. uta ut
pensiones annuas ad pontificẽ deferã
tis. cui pulegia sua integre 2uenire oi
natione seruari. ut eius dispsitione
portiones proueniant 2suete. Ita ut
portionẽ quartã que ad eos pruet sua
pontifex ordinatõe distribuat. Prout
cuiuscq; loci ntitatẽ cognouit pru
dẽa ex fidelũ oblatõe faciendũ ẽ. Ut
quartã clicus eroget. p 2sideratõe sue
electois antistes fabricarũ ꝛ portio
epis facere ꝛ disponere ura erogatione
pendatur. Quatinus nichil penitus
ñ detrimẽti aliuꝫ rei patiamur ingere
mur. Idem clero et ordini ꝛ plebi
bus diuersis.

Reddituū ⁊ oblatōnū due portiōes clero

Concello uob q. penitꝰ aiam amittamus. Stue frē iam ⁊ eccl̄e nro uiuano necessitatē. eoꝝ ab ecclām suā uoc remisso ad nos nra serpa pie destinari. Quib; ⁊ agnoscēdi eid̄ fuisse p̄cepit. ne unq̄ ordinationes p̄ sumar illicitas facē ⁊ inf. Reddituū ecclē oblatōes fideliū in q̄uis pres diuidar. q̄z una sibi p̄cipē retineat. alēm dicas p offa oz suoz sedulitate distribuat. fabricē ecclē. Quartā pauperib; ⁊ peregrinis hēat fideliter erogandā. quartā rationē diuino reddimus ē examini. Item De oblatōib; fideliū. quot portiōes fiant. ⁊ q̄ cuiq; p̄deant

Quatuor ē tam de reddituū q̄ de oblone fideliū p̄sentē facultas. admittit sicut diuīs rationabilit̄ ē decretū. q̄tuor fi portiōes. q̄rum una sit pontificis. Alia clicoz. Tertia pauperum. Quarta fabricis ē applicanda. De quib; sicut sacerdos mereat integrū numerū ecclē memoratā dependē quantitatē. Sic clicus ult̄ delegatā sibi sibi mam nil in solcat nouit expendidi. Ea ū q̄ ecclāstica edificijs reformandis attribuuntur. huic opi necessarie p̄ogatiua ē locoz docear instauratio scoz manifesta. q̄ ne fas ē ti sacris edib; destinatis. in lucrū suū p̄sul impendia hijs deputata conuert. ipsā nichilomin⁹ alterutra pauperib; portionem q̄ q̄ diuinis ratiōib; se dispensasse demonstrare ē uidear. tñ uera q̄ scripturā ē. ut uideant uīa opa bona. ⁊ glificent p̄em nrm qui in celis ē. Opter ⁊ in p̄sentiarū sibi ficatōe p̄dicari. ⁊ bone fame p̄conijs ñ maci. Quapp̄ nec clicoz quispiā ⁊c. Item simplicius pp̄ florentino ⁊ equitio epi. Oblationum ⁊ reddituū ecclāsticarum tres portiones pbro dispensande credant.

De reddituū ecclē l' oblatōe fideliū solū epō ex hijs una portio remittat. Due ecclāsticas fabricis ⁊ erogandi pauperum. pfuē a pbro sub pcepto sui ordinis ministrē tur. Vtrum clicus p singulos mēses diuidat ⁊ inf. Cui. s. gaudentio epō sp̄alit̄ b̄ p̄cepim⁹. ut tres illas portiones quas remoto sibi tm̄ dr̄ mendicasse retinuit. Item gg̃ maximiano epō syracusano.

De reddituū ecclē ⁊ nouiter q̄sitis. iij.

Quotum de reddituū pars clicis cedat. ecclē nouiter acq̄sitis canonicam dispositōnē quartarū mutuē p̄cipere. si epōs loco distribuere uīm modo quartā aut q̄z reddituū. nē ño q̄sita sint sibi retinere.

Quā rē p̄ua sub introductā q; 2 lucrandi fiducia mā minuatis emendare festinet. ut siue de p̄ediis reddituū siue de hijs q̄ ob uenerit l' ob uenientibus. quarte ⁊ distributionē canonicā dispenset. Incongruū nā q; ē una eandē q; ecclē subam duplicē dām ure tenere. Item aug⁹ anglorū epō De dispēdio ecclē. iij. debent fi dos ad aplice sedis ordinatu portiōes epō p̄pet̄ tradē. ut de oī stipendio q̄d accidit. quatuoz debeat fi portiones. Una uidelicet epō ⁊ familie et. p̄ter hospitalitatē atq; susceptionē. Alia clero. Tertia pauperib;. Quarta ecclīs reparandis. Item ex. 21lio coll'.

Sanctum oīb; epis curā laicoꝝ ei⁹ instare ut si quos in fide ⁊ mutatione uiderint numio affectu diligant. Insup 2 fumam⁹ ut si aliq̄ ex pijs accipiunt dona sua in q̄uis diuidant portiones. ita ut p̄ma pars s. apl̄oz p̄cepta tuitionē ecclīarū restauratōib; diligenter attribuant. Secūda clicis. iij. cunctis pauperib;. Quarta uero aduenis. Item ex. c. agathensi.

Omnes pbri sedm uisionē epi ecclīarum q̄d os ecclē dispensare debēt.

Iubent ut cumctenses siue dyocesani pbri uel clici saluo iure ecclīe res ecclē sicut p̄uiderint epi tenean. Verūtamē aur aut donare pecunias ñ p̄sumant. Qd̄ si fecerint ⁊ sūa uendito ñ ualebit. ⁊ de facultatib; suis q̄s hūc p̄ius in dēp̄nē ecclām reddant. ⁊ coīone p̄cellant. Item ex eod̄.

De clericis qui detinuerint ecclē stipendia.

Si quis de mīo, aut aduocatus reddituū ecclē clicus detinuerit q̄stiones quib; ecclē possessio firmetur aut suppremere aut negare aut aduocatus fortassis tradere dampnanda ⁊ puniēda obstinatione plumplerit. quicquid p absentiam detinētoz dāpni ecclē illatū ē de p̄pijs facultatib; reddat. ⁊ a coīone p̄cellat. Hoc aū qui in dampno ecclē impie sollicitum a tradentib; aliquid susceperit. superiori sūa firmitatē uel uincant. Item ex eod̄. Epi hedes hūs: non aliū q̄m ecclām ipe epi filios uel dem sibi īstituat. neq̄ nepotes si hūs aluū q̄. ecclām non relinquat hēdem. Si quid de ecclia

ñ in ecce cā aut necessitate ꝓsumpsit. qđ distraxit aut donauit. utrum hꝫ beat. Q. uero filios hꝫ de bonis que reliquit. ab hẽditꝫ ei. in dẽpt̃ande ecce consulat. ¶ dẽ ex eod. Qui in clero aliquā sit: de rebꝫ ecclesie nil ali

Diacono l' pbr̃o m enare presumant

Prochia sua aliquā de rebꝫ ecce ꝫ credit. nich audeant. mutare. uende. l' donare. q̃ res sacrate deo ẽ nosc̃ãt. Similr̃ et sacerdotes nich̃ de rebꝫ ecce sibi concesse ut supplt̃ aliquid ẽt alienare ꝓsumant. Qđ si fecerint. ꝑ uicti in synodo et ab honore depsitꝫ de suo ꝓpo. aliud m̃ restituant. q̃m̃ uis si sint ꝓsumptose. Libros ⁊ quos sacerdotes l' diacones de ecc̃a sibi amissa fe uoluerint. actus ecce ꝓsequi uehemt. Qđ si facẽ neglexerint. placuit eos ad p̃ pium reatꝫ seruitiũ. ¶ dẽ ex eod. De possõne ecc̃astica uiri. q̃ q̃đ a pa rice l' pbr̃o distrahit̃ manet. nisi aliꝫ habeatꝫ

Quicquid prochianꝰ pbr̃ de habeatꝫ ecc̃astica uiris possessione distinxerit. manet habentis. et nisi ꝑ uendi tõem ꝓpriis. et adtõe uendentis. ¶ item urbanus. ꝑ Alienatõ l' fẽ ab ignorãt. et ordinatõ l' sine assensu dicor̃ uane ẽ.

Alienationes omnium ꝑ intrusionem seu canonice electoꝝ. ab epo nõie aut abbis q̃ sedm usũ ecce siue assecurand ẽ. Alienatõs quocũq; modo fas. nec non psonaꝝ ordinatõs ab eisdẽ sine eoꝝ assensu dicor̃ ecce. siue ꝑ simoniã inde fas uerias iudicant. Illud ⁊ ꝑ oia medicam̃. ut nullus clericus pe bendã suã seu bñficiũ aliqđ ecc̃asticũ aliquo m̃ alienare ꝓsumat. Qđ si ꝑ simpsum olim fuit. l' aliqñ fuit. irri tum erit. et ulcioni canonice subiacebit. ¶ item ex. 2. hyberdensi. Epo defũcto l' adhuc ī suis ageute nich̃ de re

Hec huiusmodi placuit. ut hꝫ ecce usurpet nisi forte nr̃e nos censure placuit cultodiri. ut defuncto amplius. l' ⁊ adhuc in supinis ageute. Nullus dicor̃ cui libꝫ ordinis officij gradus. ue res quicq̃. de domo eius ꝓsumat. uel de ualeat. Que instrum̃ta domus ẽ nosc̃untur. i. mobilis l' ñmobil' rei ecc̃a stice conetur suadẽ. nich̃ furto. nich dolo suppmens auferens. aut̃ absõ dens. Sz is cui dom̃ amissa est sub

mittis sibi uno l' duobꝫ fidelissimis oĩa usq; ad temp̃ assumendi. pontificis debꝫ aseruare. Sz hijs qui in domo mutem unt̃ clicis assueta alimonia ãministr. Substituat aũ antistes suscepte sedis cõ modis ordinabit. Velut dñs impabit ur eis ut debeat cũ hijs quos cognouit discipline. ⁊ carum ꝑ decessoris sui fide let̃ parusse. Qđ si quisq; ꝑ hẽ cuiusdꝫ ordinis ut supius dcm̃ ẽt. clericus. quacũq; occõne l' de oĩ facultate quippiã plane sibi ablatulisse. l' forsitã dolo aliquo ꝓ sumptisse. reus sacrilegij plexum anathẽ te adꝑpetur. et nisi ei pgrina ammo a cedat. q̃ diutiũ ẽ. Vt hij quos assat in ser uicio dñi cũ prime sedis antistite de su dasse. ab hijs que suaꝝ rerum incubito res ul' utilitatiꝫ deseruientes atq; ua cantes fuisse nosc̃untur. despecti aliq̃n̄ cruciant̃. ¶ item ex. c. coll'. uig. Epi q̃ ecce qui conferunt famulos cuis libertan

Et si illi qui nulla non donent. ex rebꝫ suis pupilꝫ ꝙ distribuunt et ni udius uoce attẽptabunt̃ ī futuro. q̃nomagis hij q̃ auferunt pupilꝫ q̃ dederũt. Quappe epi qui nil ex suo ꝓpo ecce ꝙ apensauerunt. hanc diuinam sñiam meminerint. et libos ex familia ecce ad adẽptionẽ suam face ñ ꝓsumãt. Impium ẽ enim ut qui res suas eccl̃ie ꝙ nõ adulit dampnũ inferat. et l' ecce alienare attendat. Tales q̃ libos succes sor epc absq; ulla oppõne ad ius ecce reuocabit. q̃ eos cogs ñ equitas sz iniq̃ tas absoluerit. ¶ dẽ ex. c. aurelianẽsi.

De clicis q̃ documta ecce subp̃mũt aut negant. aut alijs dãpnabiliꝫ tradunt.

Si quis de clicis documenta quibꝫ ecce possessio firma retinetur. aut supprimere. aut negare. aut celare. aut forsan se tradere dampnabiliꝫ et punienda. ob stinatõe ꝓsumpserit quicquid ꝓ ab sentia documentoꝝ dampni ecce illa tum ẽ. de ꝓpijs facultatibꝫ reddat. ¶ dẽ ex eod. Ministri ecce de rebꝫ eiusd̃ ecce. absq; ꝓmissu epi nich̃ alienare licet.

Abbatibꝫ pbr̃is aliis ep ministris de rebꝫ ecc̃asticis l' sacro ministio dedicatis alie nare ul' obligare. absq; ꝓmissu et sui scriptõe epi nich̃ licebit. Qđ si ꝑ sumpserit degradet̃ur. et eiõne accessa et qđ re

Item ex synodo anchyrana.

De reb' ecc' q̄n absente epō distrahunt'

Si qua de rebz ecc̄e ad ꝺ̄ cathedrā reuocent'

Cum epc̄s non ē pbr̄ uendidinr: placuit reuocari. Jn iudicio aīe epi ecc̄e stimanim. si p̄cū debeat recipi. nec ne. ppter q̄ sepe euenit. distrahi rez reddit' ad plioꝛē summā p accepto p̄cio reddi.

Item ex. 2. calcedonensi. Post mortē epi: nec ad eū pertinent clerici non rapi

Non licet clicis post mortē epi sui aut. Nupe nec pertinet ad eū sicē p̄decessoꝛibz regul' stimā habet. Si uō h̄ fecint: pclicari se nouint a pꝓpio gradu. Ide ex. 2. mediolanēsis. Reuocande sunt p̄ce et cōmutatōes ab imperatoꝛibz facte.

Precarie et cōmutatōes epi nō debent ecc̄e rum fac̄e. ab hijs q̄ loca aplōꝛ occupauerant. reuocandē. et cū auctoritate ecclesiastica l'auuli si faciende sūt fiant. Ide gg. maximiano sy. nazianzeno epo. Q̄ labore inuentarij nichil accipiat ꝓnom

Quantam mā stimo de rebz ecclesie.

Quere cuiuum? nec si quispiā epoꝛ de hac luce migrauerit. l' q. absit prorsus fuit tenuis excellibz 2uenientibz ꝓnomis. cunctisq; clicis prioꝛibz atq; in sui ꝑsentia muentarij ecc̄e rerū facientibz oīa q̄ rapta fuerūt subtrahi debebant. nec sic ancta fi dicebantur. spes quedā aut aliud q̄libz de rebz ecc̄e q̄ p̄ faciendi laboꝛe muentarij tollat. Ditissimoꝛes ecc̄oꝛ clicisq; eoꝛ qui ē epis sunt ñ p sue ciuitatis prochias fatigā mur. aliquid laboris sui capiant. ce dispensante subsidij. Justū namq; ē ut illi ascisci stipendij qui p tpoꝛ sui 2mo dare reputant obsequiū. Ide ex. 2. ut bani pp abumpnie habito. Exoicent laicos qui morientiū clicoꝛ audent

De laicis q̄o fiat ē. bona diripere.

Qui morientiū epis siue alijs clicis res defunctoꝛ muasas ecc̄e pauperibz q; subripuunt. ec̄ quos coione tot' anathā plani est. apo pp huiusmi sniam pmulgamꝰ. Si quis post interdicti ꝓhibitionē epoꝛ. seu pbroꝛ aut ecc̄oꝛ clericoꝛ res muaserit. nisi ad satisfactionē exoicetur. Epoꝛ uero deficientiū res p archipbroꝛ seu archidiaconoꝝ manū. aut sedm mortuoꝛ iudicii pro tpoꝛ salute in elemosinas dispensent. aut successoꝛ q̄ simulus ē reseruentur.

rū epm de pbroꝛ. seu clicoꝛ aliox rebz p epm. l' p supradictas ꝓsonas. aut an deficientes 2uertant fiat. Si quis ā aliquis ista ꝓsumpserit. anathā sit.

Item innocentius. q. De eodem.

Illud q̄ in sacro calcedonensi 2stitutū ē alio. irrefragabiliter 2seruari pcipimꝰ. ut indelicte bona decedentiū epoꝛ a nullo oīno hominū diripiā tur. Sz ad opus ecc̄e successoꝛ q̄ sui in tra ꝓnomia et clicoꝛ ꝓmaneant potestate. Si q̄s ā h̄ amodo attēptare ꝓsumpserit exōicatōi subiacebit. Quū uero morientiū pbroꝛ l' clicoꝛ bona rapuerint: simili sūie subiacebunt.

Hoc ñ solū de laicis uerū ꝙ de mēb polimus. et quibzlibet alijs clicis ñ liget dū ē. Vñ in vij. sinodo legim'.

Res epi morientis ñ licet mercꝝ

Non liceat alicui tirano muidere. metropolitano morientē epo. qui sub eo est. aut res suas. aut res ecc̄e siue auferre. Si sunt sub custodia clicoꝝ ecc̄e defuncti epi usq; dū alius ordinet epc̄s. Si uero clici ñ fuint in ecc̄a. tūc metropolitan' illarum oia epo q̄ ibi ordinabit' reddat. Sicut aut' rez ecc̄e nulli usurpare licet. ita ecc̄e alie nas inuade ñ pmittit'. Vñ gg. pp. an.

Aliena in ecc̄a ñ licet inuadere.

Sicut ecc̄a ꝓprias res ānutē non debet. sic eam alienas inuade ñ oportet. Hijs oīb; auctoritatib; ꝑspicue monstrat'. q. nulli sacerdotū res ecc̄asticas aliqua tenere licet. et ille qui de manu sacerdotis fiscalis rates ecc̄e accepit. nullo unq̄ eas uendicare pōt. potius cogēd' reddere. q. illicite accepit. Sz notandū ē. q. quibzdā cās existentibz res ecc̄e distrahi possunt. Cause ut necessitas ecc̄e ꝙsilio clicoꝝ t' ut melioꝛa ꝑspiciat. Res ecc̄e a sacerdotibz distrahi possūt. Vñ in affricano 2cilio legit'. Nisi ea necessitas ñ ꝙo liceat rē ecc̄e sicu

Non habent necessitatē nec epo aliquē liceat matres ecc̄e res suas tenere uel usurpare. Ide ex. 2. carthag.

Nec pbr̄ epi ignorantibz ñ epi ignorā

Placuit ut res alie ecc̄e uendant. Pbr̄ ñ uendant res ecc̄e. ubi sunt ꝑsentiā nescientibz epis suis. quoꝝ nec epis licet uende ꝑdia ecc̄e. nec

Ideo mortuo epo si relinquunt ecc̄a si pbr̄ se retā sicut ei cōmisionis q̄ ñ ꝑficiꝰ rem ut ecc̄e fiat. ꝛ. Ide ex. 2. aurelio. et ꝛ. Ide ex. 2. aurelio. et ꝛ. Ide ex. 2. aurelio. et

fulro 2tulio ul' 2tuncto pbro sine ulla
necessitate. Item ex epla leonis pp. u
nius epis. p sicilia 2stitutus. Sili
ur meliora pspiciat nec rē eccē disp
Sine exceptōe here non licet epo.
dcrim. ne quis epe de rebz eccē sine
quicq; donare l' cōmutare l' uendē
audeat. n forte aliquid hoz faciat.
ut meliora ppiciat. z cū tocius cleri
tractatu atq; 2sensu id eligat. q. n
sit dubiū p finitū eccē z inf. Epc
mnq; 2tendens rebz eccē n tāq; ppi
uitatur. Irrita n epoz uenditio uel
cōmutatio rei ecclice erit absq; cō
uentione z sub scriptōe clicoz fac.
Domus urbiū l' castroz De eodem.
q eccē plus incōmodi q. utilitatis
afferunt. hiz rectoribz eccay. sicut in
supioz capitulo symachi. sō licear
pp z c. Commet uendē l' 2mutare. Ire
sē in agrthensi 2tulio legit. tulas
et uncolas exiguas. z eccē minus
utiles aut longe positas quas epc
sine 2sulio frūi si necessitas fuerit
frūdtrahendi. habeat potestatem.
Seruos quoq; fugitiuos q reuocari
retinē non possunt. Simulr epis
distrahere licet. Vñ in eod 2tulio sy
mach pp legit. Alienē fugitiuos
fugitiuos qui teneri non possunt.
domos suas aut familias deserentes.
qui z si reuocati fuerint teneri n possit.
Simili ratōe ab epis distrahere si
uoluerint. aut si ita in alio meruerint
distrahnt. Ite. Si rectores ecclesie
de rebus proprijs tantundem eccē
restituere uoluerint. eccā suas facultā
tes libe dare possunt z 2stabit. hys
quibz date fuerint ppetua firmitate.
Vñ in agrthensi 2tulio legit. aliena
no de rebz eccē quoniā rata eē potit.
Si quis qualibz 2ditōe de rebz eccē ali
quid alienare pstiterit. si de suo p
prio rn eccē 2tulit q̄nti nulus ē ab
stulisse. rē denū ille stare iubebit.
Item. Si seruos eccē libtate epc do
nauit. ea q in manumissione data
illis fuerunt. ppetua firmitate teue
bunt. si rn q̄nitatē canonibz pfixā
n excesserint. Vñ in eod. 2. legit. De
Si quos de seruis eccē bñ rnos ē co
epc libtati donauit. collatam li
bertatē a successoribz custodiri. ē hoc
manumissoz. ait in libtatē 2tulit placuit.
Odm rn iubem xx. solidoz nūm. z modm
m trula. uncola. z hospitalo unū. Qd
autem amplius datum fuerit. post
manumissionis mortem ecclie reuocēt.
Sed notand ē qd seruu eccay manu
mitti n possunt. n retento ecclastico patro
cinio. nisi forte manumissor duos eiusdem
rn. eiusd q; pculu eccē 2stitē uoluit. Vñ
in 2 tollē. nr. legit De epo q̄ n retento pa
cinio. seruos ecclie manu mittit.
Epc qui suscepti uitis eccē n retento
ecclastico patrocinio manumissi desti
tuit duo mīa eiusd z pculu eccā 2tulio
eccē ait premittet p 2mutatōe sub sc
bentibz sacerdotibz offerat. ut rata et
iusta maneat. diffinitio 2mutatis.
Cum ri libam manumissionē sine pa
cinio eccē posse 2cedē. q ei q. libtatē
dispositerat. iam uirt pio acquisiuit.
hmodi aīi libro addictus eccām aut ui
ris extitit. accusandi l' restituendi dene
getur licentia. q si plumpserit placet
ut stante 2mutatōe in seruitute pr eccē
reuocēt. q. uocē comat. Libtis ri n
uenia impetrata patronum in ius.
uocare n permittit. Vñ in. ij. digesto
rum libro. tij. t. eod de iure uocando.
Si sine uenia dicti ipetrata patronū
libtus in ius uocauit. exquerela pa
troni. uel suprādam penā. l. aurō
dat. uel a pfecto urbis. qui moliētes
castiget. si inopia diuoscit laborare.
Si uero a collegio qui manumis
fuit. n singulis. sed unūsquisq; reuocan
am debz. Vñ in eod libro. xij. tij. de eod.
Cū manumittit a corpe aliquo uel col
legio ul' cuiuscūq; singulos in ius uoca
bit. Nam n ē illoz libertus si reipubli
ce honorē hīe debz. z si adūsus rempu
blicam l' unūsquēq; uelit experiri. nem
am dicti pcē debz. q̄ius actorē coz cō
stitui in ius uocaturus. Si uo pri
ceps ingenuū facit. patrono reuerentia n
debz. In criminali ū si libtus patrū
in ius uocauit. caput eius z fortunas
periturus ante tuus exordiū capite est
puniendus. crimen maiestatis excipi
tur. uel si patronā illicito seruū 2tubi
nia deprehendit. qui casu z seruo
cū munc libertatis. dum accusare per
mittitur. sicut in xxij. li. cod. tij. de mu
lieribz q̄ seruis ppriis ipaz 2stitutis

2stituisse legit. Si q̄ cum seruo suo aliter
rem hñe deregē. capitali pene subiungeat.
tradendo in iguib; iubone. Sic q̄ oib; fa
cultas erāñ publicē arguendi fit offō q̄
pia mutilandi. Sic ꝫ seruo licentia de
tendi. cui pbro crimine libras debeat.
In patronos ꝫ ulciscari ñ possunt: n
in quibꝰdā casib; in quib; ꝫ seruꝰ ī do
minos vocē in libꝝ in patronos ulciscē.
Vñ in libro. cod. rij. de questionib; ipato
rū. Questionē de seruꝰ cū dños
habeñ ñ oportet. exceptis adulterij crimi
nib;. Item. Fraudari census accusatōi
bꝰ et crimine maiestatis qđ ad salutem
pncipis pnēt. In cēis aūt qñq; pcā
que seruus ꝰ dñm dixit. Judicaturi sen
tentiā formare ñ debēāt. tñ si alijs q̄p
plationib; fides minus mueniret. Pro
scriptōis inuidia maneret. In pecuni
arijs uero cāis. nec mopia plationū ser
uos cū dñm interrogari dñm posse mani
festum ē. Idem. Insoluēñ ē grauē cēē
plo. audiri seruos adūsū suos. nl'ma
trem dñoꝝ suoꝝ. ñ ubi tutela agatur.
Seruo sua libās auctoritate a pā
cio cēē recesserit. si admonit' redire
ntempserit. in seruitutē reuocabitur.
Vñ in rollerano 2. legit'. De libis cēē
que ab eius pariocio discedunt.
Liberi cēē. qui a patrocinio eius discedē
tes. quibzcūq; pſonis adhęserint si ad
moniti redire ntempserint manumis
sio eoꝝ irrita sit. qui p̄ iolentiam ntēp
tum nigram actōe teneāt. Ire cc. xc. hſ
palensi. Reuocent' in seruitutē cēēs ñ.
Libera qui contra eos superbiunt.
Octauꝰ discussio agitata ē de quodam
helyseph ex familia agabensis cēē q̄
ab epō suo tradit' libram de libare. cō
festim ad 2minacē morbū translatus.
Siccꝰ ñ solū p̄ superbiam eiusdē epi
malis l' insidiosis artib; salutē ledere
uoluit. Si ꝫ patronā cēēm libertus ī
memoꝝ pdāpnauit. adūsus q̄ nigram
actio canonū ꝫ legum auctoritate ñ
ste dirigitur. s. ut minute libertis dāp
no multet' ad seruitutis nexū coact'
reuocetur. Talium ꝛ statuis qui 2tra
epm suū ul' patronā cēēm suā nimi
cant. decidi potē q̄. 2seruari 2uenit. ut
quoꝝ libras pniciosa ē. sic salutifa
seruitus. ꝫ q̄ superbire nouint. adepta
libertate pdita discant obedire subiecti.

Item ex. cc. tolō. iij. A parrocinio
non discedant. cēēe liberti ad si
De liberis eos ordines promoti.
Datū h̄ p̄cepit scā synodus ut si qui
pbr l' diaconi ab epis fri sū. f. modō
quo canones antiqui dant licentiā
sint libi. ꝫ ē a pātocinio cēēe tam ipi
q̄. ab eis pgenies ñ recedant. ab alijs
quoq; libertate tradita. ꝫ cēēe 2mdam.
pātocinio cēēe cpi coligant'. ꝫ ne cuiq;
tonē cēē. h̄ a pncipe ēē postulet. Ne
uero longinquitate tpis obscuretur
2dmo origines tpa fuę manumissi
onis scribant. libtā suam pfessionē
qua se pfiteant'. de familia cēēe cē
et ab eius obsequio se numq̄m re
cessuros. Vnde in eod' 2dilio legit'.
Pfessionē fue 2dmōis liberi cēēe
longinquitate tpis sepe fit. facianꝫ
ut ñ pateat 2dmo originis. unde
et decētius ē in antiquis manumissio
nalij canone. ut pfessionē suam lib
ri in cēēe debeant facē qua pfiteant'
se et de familia cēēe cē. et cuius obse
quium numq̄ relicturos. Vñ hūs
quoq; nos addicim'. ut quotiens ē
sum ut ē sacerdos impleuit de hac
re. migrauit. mox ei successor ei'
aduenit. os libi cēēe uel ab eis pge
nib; cartulas suas in 2spectu oīū
um debent ipi qui substituuntur
pontifici publicare. ꝫ pfessionē in cō
spectu cēēe renouare. quatin' sanct'
sui rigorem ꝫ illi obtineant. ꝫ obe
dientiā eoꝝ cēēe ñ careat. Si aut
scripturas libras suę int' annū
ordinationis nouꝰ pontifex ma
nifestare ntempserint. aut pfessio
nem renouare noluerint. nāque et
manes cartule remaneant ipe. ꝫ
illi origini suę reddit' sē ꝑpetuo
seruit. Item ex eod' con' Siou libi
ñ eoꝝ posti a pātocinio discedāt cēēe.
Libi cēēe quia nec unq̄ eoꝝ mo
riente patrona ꝫ a pātocinio cēēe nul
lus discedant. nec postitas quid eoꝝ
sic pōtes canones decreuerē ante fo
re libras eoꝝ in futura ple ñ patent.
hūq; postitas sese ab cēēe patrocinio
non subtrahat. Ecclie ē ut tam lib
ri id' q̄. eis pgenies pfessionē suo ep̄o
faciant. Q quā ex familia cēēe libros
effectos cē se 2fiteant'. eisq; pātocinii

Quicūq; cuiuscūq; ōis precarie uinculo ut ecclesiastico ꝫ monachum in cenobio ꝫ
diu exegerit. ꝫ spōte et ut mihi uisum fuerit absq; ulla ingratitudine dimittat.

Ego pena so
lui ꝛ cui am
cūs i sua ꝛ
firmitate re
v. q. ꝛ que ea
uenium qđ
al'ūd ē im
pro. q. d. q̄s
ñ ter sit qui
ut. ff. tenūs. q
ferm nam un
quam ut qđ
sunt ñmur
pena et. ccc. ff.
accep. d. ap
f. Labo et
xpus sinam.
Si libertus
sine uenia
l. ingēdi
l. autem ñ pm
cor in hō
ut. ff. ro qui am
ues ḡmus
omnium et
ff. ter ei. ut
illud si m op
a quinq; ann
semper pmu
nia. ut. ꝛ. ꝛ
bꝰ. s. e. firm
gis m officio
fils. i. impe
Si d quam
uiuentis m
gellasi ois
libertis pfo
rum ut cui
pōt. m uis d
care. ff. ꝛ i
rē. cōmunis
libertis qua
res ōmunis
omium est. ff.
tentu. uiuit. il
lud autē glo
sanct. nisi hic
quam ipa
gl. nō mīa. d
uisitans i
glo. fla. ē q̄. le
ne pōt cōtem
n patronū. ii
ingionis ut
ff. de obsequi
li. h. ff. ꝛ ē iuꝛ
uē. si eo. ff. i
ulē. si uē patro
nus sine no
mine sue
alieno agat.
ñ pōt cōtem
n alterno. ut
ff. ꝛ carnium. l.
probatur. si eo
ed. m. libero q
libertes sio no
mine ñ pōt cō
uenire pōtum
ei nomine ater
nis pōt ut. ff.
e. q̄rum nige
mum. mum
nige ut hui
cino cum

Quicūq; cuiuscūq; ōis precarie uinculo ut ecclesiastico ꝫ monachum in cenobio ꝫ diu exegerit. ꝫ spōte et ut mihi uisum fuerit absq; ulla ingratitudine dimittat. Ego pena solui ꝛ cui am cūs i sua firmitate re v. q. ꝛ que ea uenium qđ al'ūd ē im pro. q. d. q̄s ñ ter sit qui ut. ff. tenūs. q ferm nam un quam ut qđ sunt ñmur pena et. ccc. ff. accep. d. ap f. Labo et xpus sinam. Si libertus sine uenia l. ingēdi l. autem ñ pm cor in hō ut. ff. ro qui am ues ḡmus omnium et ff. ter ei. ut illud si m op a quinq; ann semper pmu nia. ut. ꝛ. ꝛ bꝰ. s. e. firm gis m officio fils. i. impe Si d quam uiuentis m gellasi ois libertis pfo rum ut cui pōt. m uis d care. ff. ꝛ i rē. cōmunis libertis qua res ōmunis omium est. ff. tentu. uiuit. il lud autē glo sanct. nisi hic quam ipa gl. nō mīa. d uisitans i glo. fla. ē q̄. le ne pōt cōtem n patronū. ii ingionis ut ff. de obsequi li. h. ff. ꝛ ē iuꝛ uē. si eo. ff. i ulē. si uē patro nus sine no mine sue alieno agat. ñ pōt cōtem n alterno. ut ff. ꝛ carnium. l. probatur. si eo ed. m. libero q libertes sio no mine ñ pōt cō uenire pōtum ei nomine ater nis pōt ut. ff. e. q̄rum nige mum. mum nige ut hui cino cum

Quicūq; cuiuscūq; ōis precarie uinculo ut ecclesiastico ꝫ monachum in cenobio ꝫ diu exegerit. ꝫ spōte et ut mihi uisum fuerit absq; ulla ingratitudine dimittat. Ego pena solui ꝛ cui am cūs i sua firmitate re v. q. ꝛ que ea uenium qđ al'ūd ē im pro. q. d. q̄s ñ ter sit qui ut. ff. tenūs. q ferm nam un quam ut qđ sunt ñmur pena et. ccc. ff. accep. d. ap f. Labo et xpus sinam. Si libertus sine uenia l. ingēdi l. autem ñ pm cor in hō ut. ff. ro qui am ues ḡmus omnium et ff. ter ei. ut illud si m op a quinq; ann semper pmu nia. ut. ꝛ. ꝛ bꝰ. s. e. firm gis m officio fils. i. impe Si d quam uiuentis m gellasi ois libertis pfo rum ut cui pōt. m uis d care. ff. ꝛ i rē. cōmunis libertis qua res ōmunis omium est. ff. tentu. uiuit. il lud autē glo sanct. nisi hic quam ipa gl. nō mīa. d uisitans i glo. fla. ē q̄. le ne pōt cōtem n patronū. ii ingionis ut ff. de obsequi li. h. ff. ꝛ ē iuꝛ uē. si eo. ff. i ulē. si uē patro nus sine no mine sue alieno agat. ñ pōt cōtem n alterno. ut ff. ꝛ carnium. l. probatur. si eo ed. m. libero q libertes sio no mine ñ pōt cō uenire pōtum ei nomine ater nis pōt ut. ff. e. q̄rum nige mum. mum nige ut hui cino cum

Quicūq; cuiuscūq; ōis precarie uinculo ut ecclesiastico ꝫ monachum in cenobio ꝫ diu exegerit. ꝫ spōte et ut mihi uisum fuerit absq; ulla ingratitudine dimittat. Ego pena solui ꝛ cui am cūs i sua firmitate re v. q. ꝛ que ea uenium qđ al'ūd ē im pro. q. d. q̄s ñ ter sit qui ut. ff. tenūs. q ferm nam un quam ut qđ sunt ñmur pena et. ccc. ff. accep. d. ap f. Labo et xpus sinam. Si libertus sine uenia l. ingēdi l. autem ñ pm cor in hō ut. ff. ro qui am ues ḡmus omnium et ff. ter ei. ut illud si m op a quinq; ann semper pmu nia. ut. ꝛ. ꝛ bꝰ. s. e. firm gis m officio fils. i. impe Si d quam uiuentis m gellasi ois libertis pfo rum ut cui pōt. m uis d care. ff. ꝛ i rē. cōmunis libertis qua res ōmunis omium est. ff. tentu. uiuit. il lud autē glo sanct. nisi hic quam ipa gl. nō mīa. d uisitans i glo. fla. ē q̄. le ne pōt cōtem n patronū. ii ingionis ut ff. de obsequi li. h. ff. ꝛ ē iuꝛ uē. si eo. ff. i ulē. si uē patro nus sine no mine sue alieno agat. ñ pōt cōtem n alterno. ut ff. ꝛ carnium. l. probatur. si eo ed. m. libero q libertes sio no mine ñ pōt cō uenire pōtum ei nomine ater nis pōt ut. ff. e. q̄rum nige mum. mum nige ut hui cino cum

ñ relinq̃nt. s; uxta uirtutẽ suã obse
quium eius uel obediẽtiã p̃beant.

Pro remuneratõe ⁊ impensi obse
quij ecclastice res possunt donari. Vñ
ex. 2 xoll. nj. Q̃ de rebz ecce ⁊remu
neratõe p̃stant. obsequij tarã pma
Quamq; suffragio cassabz nebit.
aliquid ecclastice ualuerunt pudent.
et p eo q. cep 2modũ in remuneratõe
promiserint. promissi solutionẽ eos ab
solue oportebit. ma ut ad 2altũ cõp
unciale deferat. ut eoz 2uenni 2firm
et. qz sic̃ paulus aut. digñ est oper
cennatus mercede sua. Item. ggs. Ser
ui ecclay ⁊ eoz dominoꝝ ñisi re p̃
sumt. que ecclastica sunt uiuentibz defer
Ecclesiasticis uiuentibz defer uiunt.
uientes uel deffuadentes. ecclastica dig
num ⁊ remuneratõe gaudẽt. ut qui se
uoluntarijs obsequijs. necessitati
bz sponte subiecerunt. digne ñris p
fusionibz 2solent. Quia q̃ theodo
rum uirum eloq̃entissimũ 2stuari
um nrm̃ mancipioz cognouimus
ministrio destitutum. ro puerũ noie
aquosimũ nemone siculum uiri
dñoq; suo dari tradiq; p̃cepim̃ quẽq̃
traditi ex nra uoluntate iam possi
det. huj necesse fuit scripta p̃cepti
monio ac roboze largiamur ⁊ au
ctoritate fulciri. q̃nus dño pregẽ
te secure cum semp sine ullius rema
culo sit suspitõe ut dñi ualeat possidẽ.
Miserationis quoq; munus: ser
ui ecclarum libras donari. possunt.
Vñ ggs. pp. monchane ⁊ thome. Mise
ricordis ⁊ pietatis munus fuit ecclay p̃
Cum redemptoz nr̃ totius humani
generis creatur. ad hoc p̃cipuus hu
manã uoluit carnem assume. ut
dominatus sue grã diuino quo ten
eban̄ uinculo captiua seruitus p
stine nos restituit libras salubr
agimur. si hoies. quos ab initio natã
liberos genuit seruitutis m ea q̃ nat
fuerant manumittentis beneficio
libertate reddant. atq; ro piacul m
nutu ⁊ hoc 2sidemone p̃monis
uos monchanos atq; thomẽ famu
los sce romane cui deo auctore de
seruum ecce libros. ex hac die tales
q; romanos efficimus. omnesq; nrm

relaxam̃ seruitutis peculiũ. Hanc aut̃
manumissionis paginã p̃tio notario
scribendã dictauim̃. ⁊ p̃a manu una t
pbr̃is tribz. pozbz. ⁊ diaconibz tribz. p
plenissima firmitate subscripsim̃. nob
q; tradidim̃ actũ in urbe romana. Ite.
Seruu ecclay in publicis angariis fatiga
ri ñ debent. Vñ in. 2. xoll. nj. legit. seruu
ecclay publicas ãgarijs ñ fatigentur.
Ecclesiarum seruos ⁊ ecclay l'omniũ cle
coz. a iudicibz l'exactoribz publicis
in diuisis angariis fatigari uolumus.
Ppt̃ q. oẽ 2altũ a precatõe gl̃osissimi do
mini nr̃i poscitur. ut tales usus deicep
mihi ceat. Si seruu sup̃dictay offic̃ in coz
usibz l'ecce laborent. Si quis uero in
dicũ uel exactor clicũ aut seruũ clici
l'ecce in publicis l'p̃uatis negocijs occu
pare uoluit a cõione ecclastica. qui impe
dimenti facit extẽus efficiatur. Ite.
Pro alimonia pauperum p̃dep̃tõe capti
uoz res sacras distrahi licet. Vñ ambr̃
in libro de officijs. Res ecce sacre qui
bus ex causis alienare debeant.
Aurum ecclay hãt: ñ ut seruet: s; ut erogẽt
et subueniat in necessitatibz. Quid e
opus custodire. q. nil aduersus aurũ igno
raꝝ q̃rũ aurũ. q̃rtũ argentũ. de templo
dñi allyen sustulerunt. Nonne melius
2flat sacerdos. ppt̃ alimoniã pauperum
si q̃ subsidia desunt. q. si sacrilegus 2tra
huer et asportet hostis. Nonne dicitur
ẽ dñs. cur passus es tot inopes fame
mori. ⁊ certe habebas aurũ unde tibi
ses alimoniã. Cur tot captiuos in 2tr
uũ ducti. nec redempti ab hoste occisi sũt.
Melius fiat ut uasa uiuentiũ q̃. me
tallor hys ñ possz responsũ referri. Q̃d
eũ dicere. ut ne templo dei ornat
desset. Respondet. Aurũ sacramẽta non
querũt. neq; auro placent. q̃ auro none
mur. Quanto sacroz redẽpto captiuoz ẽ. ⁊ uere illa sũt uasa p̃ciosa. q̃ re
dimunt aiãs a morte. Ille uerus est
thesaurus dominj qui optatur. q. sã
guis eius optimus ẽ. ⁊ post pauca. Ne
mo potest dicẽ cur pauper uiuat. Nemo
potest queri. q. captiui redempti sunt.
Nemo potest accusare q. templũ dei ẽ
edificatũ. Nemo potest indignari q. hu
mãdis fidelium reliquijs spolia lata
ta sũt. Nemo potest dolere. q. in sepulchris
xanoz reliquie defunctoz ẽ. In hys. nj.

Ecclesiam. ut q. corum priuilio gaudeant sui dicorum quo ecce. s.
Hanc. s. ecclam. ut q. eorum priuilio gaudeant sui dicorum quo ecce. s.

gnib; uasa ecce ena mutata 2frigere co
flare uende licet. Opus e ut de ecca multi
ci poci forma n occeat. nec ad usus nefa
rios sacri calicis ministeriu 2fetant.
Ideo pmu int ecciam qsima fe uasa q mu
tata n cent. Deinqp 2munita postre
mo 2flata p minutas erogacões dispen
sata egenis; capitoz quo quotidie precijs
pferebant q. si desunt noua a q neqqua
mutata uideant in hmodi quos sup
dixi usus oia arbitroz pie posse 2uti. Ie
ronim. Non patieres templu ornari.
si pauperi; pudet. Gloria episcopi est.
Gloria epi e pauperu opib; pudet ignomi
nia sacerdos est pris studere diuicijs.
Sanus in pace domo 7 fiducia rustica
no q uix multo 7 abauo pane fugientem
uentre sanare poterat. nuc similag 7 mel
la fastidio. Item cusd. Quin edificat
parietes 7 columpnas ecce subtrahunt. Mar
mora nitent. Auro splendent lacunaria. Ge
mmis altare distinguit. 7 ministroz xpi
nulla e electio. Neq; uero m aliquis op
ponat. diues in iudea templum. mensam.
lucernas. thuribula. patellas. scyphos.
mortariola. 7 cuncta ex auro fabre fa.
Tunc h; pbabunt a dno qn sacerdotes hy
stias immolabant. 7 sanguis pecudum e
rat remissio peccatoz. Quag; hec oia pe
cessernt ut figura. Scripta sunt aut ppter
nos in quos fines seculoz deuenerit. Nunc
uero. cu pauperie dni sue. pauper dns de
dicatur. Portem aute 7 delicias luxu
priem. Ire cusd. Amico nupe quippia
furti e. ecciam fraudare. sacrilegium e
accepisse pauperib; erogandu. 7 eluricum
b; primis illud referuare. l' cauti l' in
mdu e. aut qd apnissimu scelus est.
Exinde aliq subtrahe. omnium pdonum
crudelitate superat. Item cusd. Ceruesi
le rubanus homo quodda diuissim' cu ad
philosophandu athenas pgeret magnu
auri pondus abiecit. nec putauit se pos
se 7 turbines simul. 7 diuitias possidere.
Nos sufflaminati auro xpm paupere
sequimur. 7 sb pretxtu elemosine pauri
mis opib; incubantes. quomodo possu
mus alienis fidelib; distribuere. qui nra
inde referamus? Plenius uero facile
de iudeis. disputat. si iherosolimis fu
isse. si iherosolimis bn uixisse laudandu
e. Ire largitate 7 epi stipendiu de rebus
ecce clicis dare licet. cui' pfessio sb preca

rie noie fi' debz. Vnde in xvij. 2. toll'
legit. Qui bnficiu ab ecclesia ac
cepit ei' pfessione noie precarie faciat.
Sepe fit ut pcum origims obstet.
longinquitas tpis. Quappe pui
dentes decreuim. ut si quis elicoru
stipendiu de rebz ecce cuicuq; epi p
cepit largitate subpcarie noie debeat
pfessione scribe. nec; recessione du
ratia pudicia afferat ecce. Et qcqp
m usu peccpit debz; utiliter laborare.
ut nec res diuina inde uideantur
aliq occone negligi 7 subsidiu ab
ecca cu detenitur. pape possit elicu.
Quod si quis cor; exemplo facere
pe se stipendio suo uidetur pare.
Item Religionis quoq; inuen
ta. in quib; ecca determinum n pant.
monastijs tradi possunt. Vnde i toll'
2. i. legitur. Nec religionis ornamu ref
ugit ecclesie alienare.
Si qc unam ecclesie alienare.
de prochialis eccijs suis monastiu
dedicare noluit. ut in ea monacoz
regularis 2gregatio maneat. hoc de
2sensu 2cilij sui hanc licentia fecisse
di. qui 7 si de rebz ecce p cor; fidu a
liqd qd detrimentu ecce n cribeat. cui
loco donauit sic stabile rei 7 bne sta
mende. sem 2cilii dat 2sensu. Ire in
eod toll' 2cilio. c. Non ultra quam
quinquagesima pte rei ecce uno
quoq; q 2stituit epo licet 2ferre.
Bone rei date 2sultu 7 pcipue hab; in
hoc subsidiu. 7 cui remuneratois emin
exptare pmiu. Quisquis maq; epoz
in prochia sua monastiu 2stituere
forte uoluit. 7 h ex rebz ecce cui' psider
dinare decuit. n amplius inde qm quin
quagesima pte dare debebit. Vt hac re
pmia equitate seruata. 7 cui tribuat
2petuu subsidiu 2ferre. 7 cui tollat
dampna gnia. n infligat. ad ecciam u
q monasticos non infirmabit regulis
aut q. p suos magnificare noluit se
pulturis. n amplius q. centesimam
pte reditus ecce. cui pcipit ibidem
2ferre licebit. Ea m cautela seruata.
ut una mmodo q placuit ex hys du
abz remuneratione allegauit. Ire
gqz. Sunt pterea res ecce mobiliores
Religiosam uita dificilius trade licet.
Religiosis; agris nos oportet 2sidu
one plpre ne cuida necessitas occasio

Si epi. uel archidiaconi ecciam pot fi' ab epo mobilium ut est te e
piscopi. uel archidiaconi ecciam si epus non pot ut xix. q. iij. que sit ecclesia
me dicta ul' mobilium. ul relatum ul nisi al' no possit laicis reformari
nisi pri canonicis secularib; ut est in cartha rei me. iij. ecclesiam
grauie si emu leret grauiter ecciam possit retractari. ut. 8. e. apliqz. i
fi. 9. pri. consensum. quicq re quoruu dictoruu consensu. vitel

Religiosam ecco qui tit animu ul' aliam re no
ei mi cessa finire sic hen. vi. ego lutonicus ar. j. ff. de fundo ve n. ues
tutili. ff. re aut. cup. si arbitror ultime. mmmmmmmmmmmmmmmmm

Vam delides faciat. aut vbur quod absit conuersationis infringat. Idcirco tibi presenti auctoritate p̄cipimus. quatinus domum posiam in hac urbe regione quarta iuxta locum qui appellatur gallinas. abbas uel omnium uicis sancte Romane. cui deo adiuante presidemus ecclesie. in qua campana q̄n dam parrici manssisse dinoscitur simul & omnia atq; hospicia que nunc eadem domum ianua concluse eidem tradere debeas. proprietatis iure proculdubio possidendam. in qua domo monasterium ubi congregatione sua habitare possit. xp̄o adiuante construere. et tam ipsa quamq; in eius honore. loco q; successerit predictam domum & omnia cum omnibus ad se pertinentibus sicut dixim⁹ quieto & inconcusso iure a nob pretactis abbate & congregatione ualeat possidere.

Ecce ostensum est. quomodo res ecclesie sine culpa dari possit. et constare hys quib; date fuerint.

Q Quæritur si aute tempus sue ordinationis nichil habere uidebantur. quid de hys fieri debeat. que post ordinationem suam inuenisse noscuntur. De hys nra statutum est in concilio carthaginensi quarto. De hys qui primum nichil habentes p̄ sue ministrationis aliqua adquirunt.

Placuit ut episcopi. uel presbiteri. uel diaconi. uel quicumq; clerici qui nichil habentes ordinantur. et tempore episcopatus uel clericatus sui agros uel quecumq; predia nomine suo comparauerint. eaq; rerum dominicarum iure sibi uendicare tentauerint. nisi ammonitis ecclesie eadem contulerint. Si autem ipsis propria aliquid liberalitate alicuius uel successione cognationis euenerit. faciant inde quod eorum proposito congruit. Quod si a suo proposito retrorsum exorbitauerint. honore ecclesiastico indigni tamquam reprobi iudicentur. Item ex concilio wllm.

De ministris qui nulla ecclesie occasione sed sui utilitate aliqua adquirunt.

Quicumq; de sacerdotibus uel ministris pro sui utilitate atq; amicitia quocumq; modo. aut per scripture seriem aliquid meruerint ab aliquo percipere in rebus ecclesie non poterit numerari. Et quod exinde uoluerint facere ipsorum uoluntatis arbitrio subiacebit. Quod si hoc post eorum mortem ordinatum forte remanserit ecclesia cui prefuit uel ministrauit hoc sibi in perpetuum uendicabit. Decet apparet quod ulla que non ex officio ecclesiastico. sed ex aliqua prestatione sue utilitatis lucratus est. possit dare cuibus uoluerit. Et quæritur de hys que sunt communiter cum ecclesia uel sequestratum. pro remedio anime offeruntur. uel de tertia parte quam de rebus parrochialium ecclesiarum sibi debitam accepit. si eam poterit diuidere cuibus uoluerit. De hys ita diffinitum in concilio agathensi. De pontificib⁹ quibus uel cum ecclesia uel sequestratum aliquid ab extraneis dimittitur.

Pontifices quibus in [illegible] summo sacerdotio constitutis. ab extraneis aliquid aut cum ecclesia aut sequestratum dimittitur. uel donatur. quia hoc ille qui donat pro redemptione animæ sue. non pro commodo sacerdotis probatur offerre non quasi suum proprium. sed quasi dimissum ecclesie inter facultates ecclesie computabuntur. Quia iustum est. ut sicut sacerdos habet quod ecclesie dimissum est. ita et ecclesia habeat quod relinquitur sacerdoti.

Sane quicquid per fidei commissum aut sacerdoti. aut ecclesie fortasse dimittitur. cuicumq; alii post modum profuturum id inter facultates suas ecclesia computare non poterit. Item ex concilio wllmo. Episcopus terciam partem sibi debitam ecclesie relinquere poterit.

Episcopus si terciam partem quam de rebus parrochialium ecclesiar

sibi debitam nouit ecclesie suus res esse patebit. aut alteri ecclesie conferre decreuit aliqua manent. firmo cabile robur eius sua habeat.

QUOD autem queritur si de suis et ecclesie rebus aliqua acquisisse noscuntur. an prouentiant. an diminuant in eodem concilio.

De hys qui de suis et ecclesie rebus aliqua adquisisse noscuntur.

Sacerdotes uel quilibet alij quibus ecclesiasticarum rerum cura commissa est. quecumq; administrationis sue tempore emerint. siue de rebus propriis uel iure uel earum habuerint ad ecclesie nomen an presumant cartarum conficere instrumenta possint. Quod enim iustum est. ut ecclesia que suscepit extraneum efficiat. in alieno diuitem et in suo reuincat fraudatorem. Quid uero quia suarum rerum noscuntur habere compendium ex omni re quam post ordinationis sue diem iuste adquisisse sue nulla. sine aliqua sint instrumenta confecta compensatione tam suis iuris quam ecclesiarum rerum habita. si se utriusq; rei quantitas equauerit inter ecclesiam et decedentis heredes equaliter conquisito pertinebit. Si quis uero pro compendio suarum rerum ecclesie rebus detrimentum intulerit. uel si occasione rerum ecclesiarum in rebus proprijs detrimentum passus fuerit uicissim que lucrum sentiunt detrimenta patientibus refarcient. Unde in bracharensi concilio legitur.

Refarciant detrimenta sacerdos uel ecclesie q̄ alterius occasione alter seu quicumq; sub hac neglectu seruitores diuinas laborare dissuleuit. specialiq; placito distringendus est. ut si de rebus seu augmentis ecclie questum laboribus suis proprie auxit. et ex hoc ecclesiasticis rebus aut neglectum labors exhibuit. aut minorationem uel perditionem intulit. Quicquid in rebus ecclesie minuit illi restituat ex cuius rebus atq; suffragijs suos conuictus fuerit ampliasse labores. quod si aliquid negligenter

quod pro utilitatibus ecclesie aut substantie expendit. aut dispendij uel perditionis quippiam perpetrare. si hec comprobare potuit. eorum illi a rebus ecclesie eius dem reformabitur. Pro cuius utilitate id expendisse probatur.

Si uero de rebus ecclesie tam quam modo aliqua acquisisse noscuntur. et ad nomen ecclesie instrumenta debent componere ne aliquibus potuerint illa donare. Unde in agathensi concilio legitur. De hys que sacerdotes emunt ad eccē nomen scripturā faciant.

Prebuerit tum dyocesim tenet. de hys que emerit ad ecclesie nomen scripturam faciat. aut ab eius q̄ tenet eccē ordinatōe discedat.

Testamenta uero non liceat eis conficere. nisi de propriis rebus. Unde gregorius iuuenio episcopo scribit. Quomodo de rebus eccē iuuare sacerdotes testari.

Nulli dubium est quod sicut sacerdotibus res in episcopatu acquisitas nulla est alienandi licentia. ita de eis quas ante habuerint quicquid iudicare uoluerint non uetamur. Ipsi; fraternitati tuam tempore quo ad nos fuit conquestam et rescribimus quod quedam mobilia que constat eos decessor noster luminose ancille dei et fratribus suis testamento seruo legata nullo dereliquerit iam episcopus acquisisset. decernerentq; nos ut si hoc constaret nullum ex hys ecclesia uestra preiudicium pateretur. quod et nos oportet recolere. et molestiam aliquam predicte ancille dei non facere. nec ei sine cognitione de hys que possidet quicquam auferre.

Idem. De eodem.

Obitum theodori episcopi dilectionem tuam tam credimus cognouisse sed quia testamenti dictatur edidisse subaliter tenemur quid de rebus ecclesie sue consuesse. oportet inquirere. si quidem eum exinde aliquid meo grue minuisse dicitur. tua age

Gestum nec aliquo quic recipiat eccē fratribus ecclie si nil contulerit ut res mobilia. nisi dum ut ecclesia adhuc quia quibus

Quia si hoc eo mutabilia plōrūq; illa cautio persone ut eius. ecclesie fiant manifeste

Obitus testium ab uniuersis uocatis. et si cum

Quia nostrates

Quia

Quod si magnus fuerit: ultimus; uoluntatis si posit sequitur

ur res ab eo tuus meret esse mo
dis omnibus repairentur. Ite
gregorius mariano episcopo ra
uennati. Que monasteriis ab
epō conferuntur reuocari non
Quia iohannes quondam debe-
decessor tuus sepius expetijt a
nobis ut ea que in monasterio il
lo contulerat. quod uicina eccles
iam sancti apolinaris ipse constru
xerat. nostra debuissemus auctori
tate firmare. et hi facturos esse nos
promisimus. fraternitatem tuā
necessarium putauimus adhor
tandam: ut nichil de his que il
le contulit atq; constituit. aliquo
modo patiatur imminui. sz om
nia firma studeat stabilitate ser
uari. Tuus igit monasteriū
et collectarium illic rerum. qua
m testamento quod condidit fe
cisse noscatur mentionem. Sci
endum est uobis non nos ideo ea
confirmasse: quoniam suprema
eius sequimur uoluntatem. sed
quia hi et sicut diximus uiuenti
promulsimus. hi itaq; omnia sic
sollicite fraternitas tua impleri
festinet. quatinus et que in supra
scripto monasterio constituit. et a
nobis sunt confirmata seruentur.
et illa que in dampno dari uel fieri
per testamentum sue decreuerit ec
clesie: nullam prohibente lege op
tineant firmitatem. Item ex con
cilio spalensi. Que aut suam
ordinationem uel post hereditā
riam successionem acquisiuit e
piscopus cui uult derelinquat.
Fixum ab hinc et perpetuo man
surum esse decreuimus. ut epis
copus res suas uicis quas antec
piscopatum aut cle in episcopatu
hereditaria successione acquisiuit.
secundum auctoritatem canonicā
cui uult conferat. et quicquid
de eis uult faciat. Postquam
autem episcopus factus est: qs
cumq; res de facultatibus eccle
sie: aut suo aut alterius no
mine comparauit decreuimus
ut non in propinquorum suo
rum sed ecclesie cui preest iura

deueniant. De rebus uero ec
clesiasticis testari licet episcopo si
tantumdem de propriis restitu
at. Vnde: in agathensi concilio
statutum est. Quomodo possit
esse tam que de ecclesie proprietā
re testamento legantur.
Si episcopus condito testamento
de ecclesiastici uiris propriete
re aliquid legauerit. aliter non ua
lebit. nisi tantum de propriis re
bus facultate suppleuerit. Sed si
episcopus uel quilibet ex gradu ec
clesiastico. intestatus defunctus fue
rit. nec aliqui inuenti fuerint: qui
qui iure cognationis ei succedant:
ecclesia ei succedat. in integrum.
nec licebit alicui aliqua ex rebus
eius presumere. Vnde: in ter
raconensi concilio sic statutum est.
Episcopo intestato ecclesia succe
dat ubi defunctus dat exintegro.
Si fuerit episcopus intestatus. post
hanc diffinitionem a presbiteris
eius et diaconibus de rebus ipsius
breuis conscriptio fiat. a minimo
usq; ad maximum. id est de uten
silibus et omni superlectili. ita ta
men ut si quis exinde uel presump
sisse aliquid uel occulte tulisse fu
erit convictus. secundum furti te
norem: restituat. uniuersa. Item
ex concilio triburiensi. De eodem.
Quicumq; ex gradu ecclesiastico
sine testamento et sine cognatio
ne decesserit. hereditas eius ad eccle
siam ubi defunctus est: reuoluatur.
Similiter de sanctimonialibus.

Causa

Hic agitur de his que ecclesie relinquuntur. Si quis hic uenit
ut res ecclesie sibi uindicet. aut ecclesiam sibi uindicet. aut
ecclesiam uel monasterium uel xenodochium uel hospitale
uel orphanotrophium uel brefotrophium uel gerontocomium
uel ptochium uel aliquid huiusmodi. aut ecclesiam uel
monasterium uel xenodochium uel hospitale uel orphanotro
phium uel brefotrophium uel gerontocomium uel ptochium
uel aliquid huiusmodi. aut ecclesiam uel monasterium uel
xenodochium uel hospitale uel orphanotrophium uel bre
fotrophium uel gerontocomium uel ptochium uel aliquid
huiusmodi. aut ecclesiam uel monasterium uel xenodochium
uel hospitale uel orphanotrophium uel brefotrophium uel
gerontocomium uel ptochium uel aliquid huiusmodi. aut
ecclesiam uel monasterium uel xenodochium uel hospitale
uel orphanotrophium uel brefotrophium uel gerontocomium
uel ptochium uel aliquid huiusmodi. aut ecclesiam uel
monasterium uel xenodochium uel hospitale uel orphanotro
phium uel brefotrophium uel gerontocomium uel ptochium
uel aliquid huiusmodi. aut ecclesiam uel monasterium uel
xenodochium uel hospitale uel orphanotrophium uel bre
fotrophium uel gerontocomium uel ptochium uel aliquid
huiusmodi. aut ecclesiam uel monasterium uel xenodochium
uel hospitale uel orphanotrophium uel brefotrophium uel
gerontocomium uel ptochium uel aliquid huiusmodi. aut
ecclesiam uel monasterium uel xenodochium uel hospitale
uel orphanotrophium uel brefotrophium uel gerontocomium
uel ptochium uel aliquid huiusmodi. aut ecclesiam uel
monasterium uel xenodochium uel hospitale uel orphanotro
phium uel brefotrophium uel gerontocomium uel ptochium
uel aliquid huiusmodi. aut ecclesiam uel monasterium uel
xenodochium uel hospitale uel orphanotrophium uel bre
fotrophium uel gerontocomium uel ptochium uel aliquid
huiusmodi. aut ecclesiam uel monasterium uel xenodochium
uel hospitale uel orphanotrophium uel brefotrophium uel
gerontocomium uel ptochium uel aliquid huiusmodi. aut
ecclesiam uel monasterium uel xenodochium uel hospitale
uel orphanotrophium uel brefotrophium uel gerontocomium
uel ptochium uel aliquid huiusmodi. aut ecclesiam uel
monasterium uel xenodochium uel hospitale uel orphanotro
phium uel brefotrophium uel gerontocomium uel ptochium
uel aliquid huiusmodi. aut ecclesiam uel monasterium uel
xenodochium uel hospitale uel orphanotrophium uel bre
fotrophium uel gerontocomium uel ptochium uel aliquid
huiusmodi. aut ecclesiam uel monasterium uel xenodochium
uel hospitale uel orphanotrophium uel brefotrophium uel
gerontocomium uel ptochium uel aliquid huiusmodi. aut
ecclesiam uel monasterium uel xenodochium uel hospitale
uel orphanotrophium uel brefotrophium uel gerontocomium
uel ptochium uel aliquid huiusmodi. aut ecclesiam uel
monasterium uel xenodochium uel hospitale uel orphanotro
phium uel brefotrophium uel gerontocomium uel ptochium
uel aliquid huiusmodi. aut ecclesiam uel monasterium uel
xenodochium uel hospitale uel orphanotrophium uel bre
fotrophium uel gerontocomium uel ptochium uel aliquid
huiusmodi.

De decimadecima causa hic agitur

cuiuscdam baptismalis ecce clades bello
ꝓssi hostiu metu ꝑpulsi domicilia sua mi
serunt in alia dyocesim. ꝓdia in antiq
deserta colé. cepuntq ꝓsolue decimas illi ecce
in cui dyocesim transierant. a qb ea ꝺ
egerẽ sepulturas. Transactis annis cli
q quibꝫ quondã ꝓsoluerant decimas. re
petunt moue qonẽ in eos. q ab illis acce
punt ꝓmissas. decimas. uenitur ad cam.
Modo ꝓmũ q̃rit. si illi quoꝝ domici
lia sũt in dyocesi hui baptismalis ecce ande
beant ꝓsolue decimas illi ecce. celebrare
suas exequias ap eam ecclam in q quondã
hꝫ fiebant. a parentibꝫ eoꝝ. Secundo an
prescriptione temporis ius percipien
di decimas et funerandi uallatur.
Quod ꝓ illi ecce hec ꝺa iure ꝓsoluenda
sunt actores hijs arguimur pbare ꝛen
dunt. Constat una q̃q baptismalem
ecclam hãe dyocesim sibi legitime assigna
tã. sic. prochialeq ecce hñt prochias distri
buas. Vñ. dionisi epe seuero epo. Singli
sacerdotes propias debent habere ec
clias singulas singulis ꝑbꝫ debitas.
decim. prochias. a canonis: ecis duabus.
et unicuiq; ius ꝑtim hãe statuim. ma
nifeste ut nullus alterius prochie finibus
l'ius inuadat. sꝫ unusquisq; finibꝰ sui
sue ꝛen. a talis ecclam. a plebem ꝑ ꝛmis
sa custodiat. ut añ tribunal etiã iudicis
ex oibꝫ ꝑ illis ratione reddat. a ñ iudi
cium sꝫ glam ꝑ suis actibus pcipiat.
In dyocesi aut designata quecũq; ꝓdia
coluntur. pertinus decimationũ baptisma
li ecce designat debꝫ ꝓsolui. Q̃a ergo pre
dia hec mt̃ annos nre dyocesis ꝛtinentur.
et iõ pertinẽ decimationũ nob legitime assig
natis. nostre ecclesie persoluendus est.
hijs ma respondet. Decime a deo ꝓcepte
sũt ꝑ moysen. ut ꝓsoluent aplo fi

lijs leui ꝑ ministeriu in quo deserui
bant ei in tabernaculo. ñ accipiebãt
filij leui decimas. nisi ab eis ꝑ quꝫ
bꝫ offerebant ꝓces. et sacrificia. Q̃a g
nos seruim deo in tabernaculo. offeri
to ꝑ illis ꝓces et sacrificia. et ipi debent
nobis ꝓsolue decimas et ꝓmicias. Ite.
cum decime darent filijs leui ñ electio
ne offerũs ꝓsoluebant. ut contempto
leuita qui secum erat. ipe eligeret cui
uellet dare decimas. nã deñ est. leuita
q̃ retrõ moratur et intra muros urbis
nre habitat. comedet eas. deo et ex si
gulis tribubꝫ ciuitates ad habitan
dũ reperet. ut una quecq; tribꝫ illis ꝑ
solueret decimas. qui secũ erant. Ad
moyses ꝓcepit filijs israel. sic legitur
in deuteronomio. In loco q̃ elegit dñs
deꝰ nr. ut fiat nomen ei in eo. illuc ꝺia
q̃ ꝓcipio offeres holocausta et hostias.
ac decimas et ꝓmicias manuũ uarũ
et quicqd ꝓpositũ e in muneribꝫ uestris
q̃ uouistis dño. Ibi epulabimini coram
dño deo uro. uos et filij ac filie ure at
q; seruetes. q in uris urbibꝫ morãtur.
Lege nr hñt aliã ꝓte. atq; possessionẽ
nisi uos et nos. Decimas fructuũ nou
et olei ꝓmogenita armentoꝝ et pecorũ et
ꝺia q̃ uouis et ꝓprie offerre uoluis.
et ꝓmicias manuũ uarũ coram
dño deo uro comedes ea in loco quẽ
elegit dñs deus tuus. tu et filius tuus
et filia tua seruus et ancilla. atq; le
uites. q manet in urbibꝫ tuis. Quia
q̃ nos nisi nre urbis istoꝝ sedẽ
mus et eis colonis habitatõe uncti sum.
nre ab eis decimas accepim. Ite au
ꝓba. Producens fenũ iumentis et herbã
seruituti hominũ. fenũ et herba ex
ira ꝓducit. sꝫ ꝺbꝫ nimis rigantibꝫ
eam. hõibꝫ colentibꝫ eã. et in hoc seru
entibꝫ ipi. Ite apls. Cõmunicet au
tẽ is q̃ catechizatur. uerbo ei qui se ca
thezizat. Hoc galatis. Corinthijs ã
plato speciali debere sibi sumptus.
Quia eis spualia ministrauit dicẽs.
Si seminauim nob spualia magnũ
e si ura carnalia metam. Item. Si a
lij principes ure potestatis facti sunt.
cur ñ magis et nos. Ite. Quis plan
tat uineã et de fructu ei ñ edit. Nos
plantauim uineã et nos uultis e
dere fructus ei. Ite. Precepit dominꝰ

q. n. sunt qui dicant nec ꝫ dispensatiõ ꝺ ꝓcepti dñi. ut apl. ut
xxvj. q. i. sunt quoꝝ tu refert dicentis. xvj q. i. tradas. suprã. ut.
q. vlt. l. ven. p. o cum dicas retinetur uti decimis et. sic est cõ. xvj.

moysi. ut nemo murmuret falcē in alie
nā messē. Nec messis nīa ē. uos uul
ni falcē in ea mittē. Iterē. nō alligabis
os bouī trituranti. Nos sum̄ boues ut
nuranteſ. uos q̄rit̄ alligare os nīm.
et de nīa tritura uictū uobis q̄rit̄. Iterē
apls. Q̄ altario deseruiunt: de altā
rio uiuunt. Sz nūq̄d de eo qui n̄ fru
unt. Iterē. q̄ in sacrario operā. ē sacrio
putpent. Sz nūq̄d ē illo in quo n̄ opat̄.
Nos seruimus altario. Vos ei prepa
re uultis? Nos uero uacuos manes
dimittē q̄rit̄. Iterē apls. Laborantē ag
colā pus oportet suscipe de fructib; sui.
uos aut̄ ecē q̄rit̄. Nos sum̄ agricole
laborantes. uos pmū nullus pepe de
fructib; nīis. Immo n̄ pmū: q̄ n̄ ulla
mū nob relinquere uultis. A pmū n
incipientes. paulatī serpins. a totum
usurpare uidemus. ut p nob uideatur
dictū. frustrati lup̄ comedit agnum.
Item. Quis unq̄. militat suis stipen
dijs? Q̄s pascit gregē. et de lacte ei n̄ edit?
Nos militam̄. et uos stipendia milite
nīe uob q̄rit̄. Nos ḡgem pascimus.
et uos lac ei et lanā accipe uob nul
lus? Rapē. de alieno labore uictū s
q̄rere. Si rapē uelle qđ n̄ possis. Item
dñs dixit discipulis suis. In q̄-cūq; do
mū intuerit̄: in eā manete. edentes
et bibentes q̄ ap̄ illos sūt. Cū ā intrau
ritis pmū dicite pax huic domui. Ibi
domū hanc ingressi sum̄. et pax̄ obtu
lim̄. Vos ā qui otiosi: alieno cibo pasci
gaudetis. Videte ne in uob utatur illd.
Videte qđ faciat ocul̄. et alieni cibi. Iterē
apls. Sumite psalmū et date tympanū.
Ista a nob sumunt psalmū. et uos ab eis
q̄rit̄ tympanū. Item leo. mi. de decimis.
Non tm̄ nob: sz ā maioribus nīis. in
sto ordine usū est plebib; tm̄ ut sac
sancta baptismata dāre debere dam.
Quib; aut̄ plebib; debem̄. illa q̄b
baptā accipiunt an alijs? Nos eos bap
tizam̄. et uos ab eis decimas sumitis?
Honesta ē ista imputatio. minam i
uenientis: q̄ sic p nob imputent. Q̄a
q̄ nos rigam̄ pplm hunc imbre do
drine et ministramus: qui olim̄ eum
uomie pdicationis corda ei ad fidē ap
euerī. si n̄ multū sine. ut paumini e
um nob fructificare. et qualia nob
fi n̄ uultis? nob infre cauete. Sic sip

gitis dicē q̄ multis audiatis q̄ n̄ multis ad
sit. Callida quidē et multiplica argumenta
cōe nīa iura auferre tendimus. ma ut si
fides ūbis adhibēnt n̄ uerba pro uerbis
h̄ res pro uerbis reportaretis. Sed deo ppi
tio si uerba dedistē uerba recipietis. Argumē
nosq. ea que nob debentē subtrupe q̄rit̄ q̄
nīa plequūt. Sapientes quidē et philosophi
eo ore plama suīa suū plequi. n̄ est aliena
rapē. Unde ad uos h̄ suīa manauit. nisi
q̄ tanto ardore nīa cupiscatis ut uestra
putetis uob auf̄t. cū nos nīa plequimur.
Vñ cū oī nīa debitū finē sortita fuit ex
clamabitis. hy. hy. Miser crucior cūctis bo
lum ē ereptū ex faucib; meis. Sz uidete
ne dapnū effusi unguenti uob recōpen
sare queratis. Constituistē uos plantato
res uineaꝝ. fossores agroꝝ. tritutato
res areaꝝ. rigatores camporꝝ. et multa
alia officia huīmodi nob assūpsistē. et
debita uob obsequia a nob subtrahi aq̄
stis estis. Si n̄ negetis q. utīq̄ est bou tri
turanti pascē et unguenta seruāt̄.
sunt h̄ uob et grana relinquere nob. Pa
stinatores uineaꝝ. fossores agroꝝ. riga
tores camporꝝ. diuina mercede accepta
pueniētes fructus dñis relinquim̄.
Vos ergo recepta mercede nīa opis u
cordianis oblatōib; et alijs obsequijs
q̄ pro spūalib; q̄ a nob accepistē. con
die deferim̄. pueniētes fructus decima
tionū. et pmiciarū nob relinquite. Ite
Precepit dñs discipulis suis. ut comedent
et bibent ea q̄ ap̄ audito:es suos ea
sz n̄ misit eos. ut dños de domib; suis e
icerent. et rebz suis expoliarent. n̄ facile i
uenies. q̄ tales hospites libenē suscipiāt
Mus in pera. ignis in sinu. serpens in
gremio. male suos tractabant hospites.
Unde in pūerbijs dr. Qui serpentē in si
nu suo nutrit: paueūt ab eo. Tales i
ueniatis uob hospites. quales nob ē
multis. Non sufficiat uob edere et bibere
q̄ in domo nīa sunt. dū cordianos fru
ctus p̄ usus oblōnū papinis: ex quib;
uictū et uestitū habeatis. q̄b ē aplō de
bitus ē pcepti. Sz n̄ multis. q. eius imita
tores n̄ estis. ponitis de domo nīa expelle
re rebz nīis. nos penit̄ expoliare arendi
tis. Dū n̄ ī hoc decimatōes nob relinq̄
re multis. Vt aut̄ unusquisq; oīa colligā
tur cuncta q̄ pro uob inducta sūt. sine de
laborante agricola. sine de eo qui suis

stipendijs ñ mulmur. Ad hūc articulū de
ferm. ut fructū uēr opi. q̄ a deo ꝓpe
ndijs t oblatōibz t cōdianis obsequ
ijs recipiatis. Decimatōes ū eoz q̄ no
bis debāt nob intactas relinq̄re. ne dū
q̄ntus usurpare q. nūm ñ ē. uxta aūadū
sionē t illud augustini āmittē q. uobis
aliquo modo subtrahitur ꝓpcē. Quod aūt
hec decimationes nullo iure nob debeāt
facile ꝓbabim. Dicit n. in quodā cētilo.
Si quis laicus l'clericus. seu utriusq; sexus
ꝑsona ꝓpetatis sue loca t c. Sic in eod ca
pitulo in cā monachoz notata inuenim
mus. Si q̄ laicus l'clericus. l'quelibz ꝑsona.
loca sue ꝓpetatis uendens l'donans quen
cūs decimationū ab eccīa cui legitime as
signate ē. nullo modo potest abstinere
nec ista de diocesi ad diocesim tū seruntes.
decimas suoz ꝓdioz q̄ inter fines nre
prochie inuenīt. nob auferre possunt.
Quamū n ad uſ ꝓpiēdaz decimaz am
net. de ēt possessore de diocesi ad diocesi trāsire.
q. ꝑsonē a diocesiano ad diocesianū trāsferre.
Ad hec decimatōes iste t si nob iure
debent. ut asseritis tū trecenalis obiectio
nob silentiū ꝑpetuū. Omnis enī possessi
o trecenaria ꝓscriptōe tollit. l'quadra
genaria sicut possōes religiosaz domo
rum uel centenaria sic ꝓdicta sce romane
ecce. Vnde gelasius pp air. Q. xxx. ānis
ab epīs possidēt. iure ab eis nendi
facultates eccē nec non t dioceſim
eccles q̄ ab aliquibz possidentē epis iure
sibi uendicent. q. trecenalis lex exclusit. qz
et filioz nroz ꝓcipū emanauit ita au
doritas. ut ultr. xxx. annos nulli liceat
p eo appellare. q. legū temp exclusit.
Et illi eccē cuius auctoritate nob silen
tium ꝓponitis cuius auctoritate uīa. o
m claudim. Aut n idem gelasius. Nulla
ꝓscriptōe stabit ꝓchiaz. t c. Si q̄ epīalis
obiectio dioceſim semel 2stricta duelle
ñ potest. patet q. nec nob patrochinabi
tur. ut stabit nre prochie mutantes de
cimatōes quondam nob legitime assig
natas iudicabili usurpatōe nob uendicent.
Quomodo aūt distinguende sūt hec
auctoritates in eī monachoz inuenīt.
Nunc q̄rit de iure funerandi q̄ haū cū
rum hēt uis tumulandi. illos sic ita
scribit. Coniugati i uno sepulc iudēt ee po
nendi. Aut n. In sepulchro paterni
filij sunt collocandi.

Arnoldus ep̄s trenorensis q. q. qua trecennali ex. cāduxit. i. a quo sibi et
las possones eis. ul' pone casum quia ille ex̄t qui p̄scripsit. ues alius
uadit a possone il
lay. p̄. emen. hanc
pte eas tempora ante a
possore. ut. xvi. q. ii
vj. §. pot. xxx. cum ec
clia p̄tensa bn̄. p̄ pri
uilegia. si ecca vic
scribit cē. eccam. il'
p̄uilegia. p eccam ut
quadragenaria. xl. an. ut
xvi. q. iij. §. pot. ij. ap
pellat. i alia. §. xvi. q.
vj. si in regulis. ubi ca
noni. i. iusta. jo. quae
hic explanatur ait ar
gumentum p̄me q̄onis
§. ū ista sint secreta co
rā deo. ñ acquirunt. ut
ne unus. b. dicit q̄d q
li pot septem milia ec
clia ñ adjuit dimi
dium ut epī sepeli
am. in eccīa. mihi
si velit transire ad pri
lem eccam ut. i. e. p
ul'si elegit sepultu
ram in loco magis reli
gioso ut cē. et sepul
tura maneat ubi si
sepelit primum
suorum ut. i. e. pleba
ri ego arco q̄ ille pot
quis eligit sepultura
pot voluit ut cē. q. ca
sic ibi semper prima mi li
am pregem reliq̄t
p̄uilegia eccē. ut. ex. e. q
uoz. nisi. i. apō leni
mius religiosum
ut ex. e. in ista. jo. ita
intelligas q̄ e
illecitus ut q̄ ex eo
tempore ul' ex̄t
quam ecclam ul'
q̄ limitam potestatem ñ
unde ecclie eccē po
n primus mi ii possunt
filius. i. annos visare
q̄s eligit sepulturam
ñ. ibi nec consuetudo
ut ex. de sepul. cuno
te hoc ñ. acquirunt. ut
ne unus. b. dicit q̄d q
li pot septem milia ec
clia ñ adjuit dimi
dium ut epī sepeli
am. in eccīa. mihi
si velit transire ad pri
lem eccam ut. i. e. p
ul'si elegit sepultu
ram in loco magis reli
gioso ut cē. et sepul
tura maneat ubi si
sepelit primum
suorum ut. i. e. pleba
ri ego arco q̄ ille pot
quis eligit sepultura
pot voluit ut cē. q. ca
sic ibi semper prima mi li
am pregem reliq̄t
p̄uilegia eccē. ut. ex. e. q
uoz. nisi. i. apō leni
mius religiosum
ut ex. e. in ista. jo. ita
intelligas q̄ e
illecitus ut q̄ ex eo
tempore ul' ex̄t
quam ecclam ul'
q̄ limitam potestatem ñ
unde ecclie eccē po
n primus mi ii possunt
filius. i. annos visare
q̄s eligit sepulturam
ñ. ibi nec consuetudo
ut ex. de sepul. cuno
te

Ebron dicit cē antiqus tum nroz. q
m ea sepulti sūt nres ꝓiarche t spe
lunca duplici. cū tribz uxoribz suis
. i. abrahā t sarra. ysaac t rebecca
iacob t lia. ꝑ ipm adam t euā uxorē
suā. Tobias dicit ad filiū suū. Cū
accepit dns aiam meā. Corp meū
sepelies. t honorē habebis matri mee
oībz diebz. Et cū ipa ꝑplenit temp
suū. sepelies eam uxta me in uno
sepulchro. Idem. Quos 2iunxit u
nū 2iugū 2iungat unū sepulchrū.
q. una caro sūt. t quos deus 2iunxit
homo ñ separet. Ite aug. De eode
Una quep mulier sequat̄ uirū suū.
siue in uita siue in morte. Ite gre.
Soror sā bndi sepulta ē in De eod.
sepulchro. qđ ipe sibi ꝓuidit. ut
quoz mens una fuit semp in dño.
eoz quoq; corpa sepulta ñ sepe. Item.
Ioseph moriens in egypto rogauit
frēs suos. ut ꝑ suc ultionis ossa
sua secū deferrent. t in sepulchro pa
trū suoz ea collocarent. Ite. dicit cē
ꝓphete q̄ cū ꝓcepū dñi phibit̄ come
dent in bethel ñ inferentur ossibus
suis in sepulchro patrū suoz. Item.
De nonnull' legit in libro regum.
Obijt t appositus ē ad pres suos. i. in
sepulchro patrū suoz. Ite in nono. re.
Beatus philipp legit̄ edificasse s se
pulchrū in quo ipe t filie ei q̄uert.
Item. bs seuerus rauennatū archiepe
tumulū fi ussit. in quo se t uxorē t
filiā collocauit. Hijs oībz exēpli
colligit̄. q. in sepulchris patrū corpa
filioz collocanda sūt. Q̄a g̃ gentes t
stoz ap̄ poterāt eccās sepulti sunt. et
hij apud eosdem debent tumulari.
Ec contra adam t euā ut asseritis t
animae ebron tumulatus ē. t ñquid
os filij eius sepulti sūt ibi. Tanta mi
nuido humani generis tam breui tu
mulo non tam facile posset includi.
Item abrahām ibi sepult̄ ē. t ñquid
hysmahel t madai. t alij quosq; de
cethura genuit ibi sepulti sūt. Item.
Isaac ibi posit̄ ē. t ñquid esau ē eo
tumulatus ē. Ite iacob ibi collocat̄ ē.
t ñquid aliquis filioz eius ꝓ io
seph cū eo sepultus est. Rachel q̄q;
ñ in ebron. t uxta bethleem tumula
ta legit̄. Exemplo g̃ istoz liquet

Ebron duplex duo
rum ecclesia in
uno recipiebantur
mausolei in uno fronte
preceps uie portam ydu
mee. t. ere. q. m. pre
to. g. et pie. ante. i. ibi.
quez. munierat. iacobus
uia mesopotamie. ger. i
asserem eum qm̄ i emī
gello meretigamur q
est. sumus exemplum. q.
peregrinata ma quecq;
sequatur. nam quid
ergo retinetur sequi vi
rum ne gaturem mur
mur q. nō. ize. ecclam. q.
n. si quis sic nec libe
retinere sequi priorum
ne gaturem ut. t. ppis ub. q. ū ar. t. repetu. t. ex. e. t. nō solum. t. ar. i. i. me
ma. t. i. t. quia. i tenem sequi leptōs ma ut ex. e. g. lep. c. ii. et ii. arco q. si se
ret cum ee instrumentum tenetur eum sequi al' nō. b. ai. dic. q. sey. ꝑ ipm sequi. t
dic. q. illud. c. si quis est. ar. gatum. simili. dic. q. ꝑ ipm sequi. q. si mittatur. ut
ante. m. ul' si ar. gatur ut ne ex̄tum si ea rem ut ꝑ ipm sequi. s. qñ vlis petit. quia
qui ē. iuris ut ꝑ mat. dixi. lex mi. dicat. q. ꝑ. q. ipm ubi lex ita nupsit nolim. ite. pcm
q. amo. nō. di. fuit. pcm. ꝑ. suspicatem. si. pcm. sue. ꝑ. honeste. sunt. ut. t. ꝑ. ipm
ubi. sicut. in. mortuo. ñ. est. consilium. ut. ex. e. t. te. uxore. quere. b. pone. q. mulier

quod liberū ē filijs sepeliri in sepulchris patrū suoꝝ z liberū est eis. alibi p loco rū z tēpoꝝ oportunitate corpi suo hoc placū fuerit. Non ꝙ ḧ exemplo ulti o gunt sepeliri in sepulchris patrū suo rū. hꝛē. Que legibꝫ diffinita sūt. mutare nō licet. Que aut̄ legibꝫ expressa nō sūt. arbitrū secundū humane uoluntatis. Ubi legibꝫ diffinitū ē. quibꝫ decime sūt ꝓsoluende. z ō dantū mutare nō licet. Ubi aut̄ quelꝫ tumulandi sit legibꝫ expressū nō est. z ō in uoluntate tumulandi ꝙlibet. Vñ bñ ggr aiꝰ

Vltima uoluntas defuncti seruari debet.

Ultima uoluntas defuncti modis oībꝫ ꝙseruet. Quod de libō z nō de seruo uelligendū ē. Seruus n̄ testāmū pagnā ꝙdere nō potest. Vñ gelasius ꝑp seruis honorē epō. Seruus testamentū

Illud z sinceritatē facere non potest.

uā uolumꝰ nō latet. ad nos fuisse plenū. q. ampliatis ꝙductor quē nō solum seruū ꝙstat ē ecc̄e. ꝙ nō rōnibꝫ a multis retinebꝫ ipleti nō. ut z si eēt ingenuꝰ tonet rōnia cuncta dēducēt modis oībꝫ obnoxius hꝫetur. aliū temerario motu fuit ꝙdē pagnā testamenta. nuꝰ ō ꝓsulū ecc̄lastico iure. legibꝫ nō dubitatur obstrictū. Quappꝛ hijs ꝓsumptionibꝫ uice nīa nra firmitas ēdicat. nec ꝙ prius aliq̄ subreptōe ꝓmittat. Ne si eēt forte quicq̄. humanitꝰ erigit. ꝙ grandeuus ē memorat. aꝛor cuiusdē sine dilatōe subrām ꝓpiat. uiaanimitas tua filijs eius dū ꝓsit. quibꝫ ꝓt monitū ꝓsitur ē ꝙmissū. sub fidei dei cruptōe mūdi. donec ꝓbꝫ unusquisq̄ bꝫ ḧ ꝓmonitū gubnalle cognoscatur. pres dñicas ubeatur redde indēpnes.

Qua ergo ſ. gigꝫ. ultima uoluntas defuncti ꝙseruanda est. p ultoꝝ uoluntate corpi eoꝝ sb tumulandi. nō pro arbitrio uē dispositionis. Ite tributicis .2. legit. Vbi q̄lꝫ decimas ꝓsoluit

Ubicunq; ibi sepulturā eligē debet.

Ubicunq; tempoꝝ l' loco facultas fuit. apud maiores ecc̄lam ubi sedes est epi sepulture celebrent. Si aū ꝓpꝛ q̄rīs l' loci aspꝛitatē ḧ difficile usū fuit ap ecc̄lam quo religiosoꝝ canonicoꝝ l' monachorū l' seīmonialiū religiosa ꝙgregatio cōit degentē sepeliāt. Si aū z hoc in ꝙpī nulū fuit. ut n̄ q̄s decimas ꝓsoluebat unus. ibi sepeliat defunct. Quia ergo decimā nob ꝓsoluebat unus. z ap nos sepelīdē ē mortuus. Item. Si q̄l de puncia ad punctā trāsiret. z ibi domicilū sibi ꝯstituere. liber fēs a dīcē ꝓne iudicis iurisdōnī illī iudicialiū bīcnīū in cui puncta sedem sibi ꝯstituere. Quia ergo isti a tuā dyocesi nō sunt trāsierūt. ubi a tuā dīcē nō sunt subiecti nē. Nostrū ē ḡ iuſ fundi eos. Si obiciē illud meliade ꝑp. Non licet ꝓpria tenutate sepulturam parentum

Statuit ꝓcia magno 2cilio. ut reliq̄e.

nullus ꝑbr arbitrij tenutate aliam ecclesiam nisi cui ius antiq̄e parentū canonica institutiōe subiacere ꝓhibet. sepulture cā adherere audeat. nisi infirmitatis cā impedit. in aliā fugit ꝛgionē. quocūq; uegō ꝓgressus. Ad ḧ. Si q̄s ꝓlatus ēt ḧ agere sataget ecc̄lastico uinculo se subdi cognoscat. Sed aliud ē ex tenutate superbia. usum antiquorū penū. nō sequi aliq̄ aliud rationabile occasione nouā sibi sepulturā eligere. ēt melciadis ꝑp auctoritate nitit. q̄ superbia l' odio ductus. sine uanis ꝓsumptionibꝫ. aut uanis munusculis illectus sepulturā suoꝝ penū seq̄ neglexit. Sit n̄ leo epc̄ seruus seruorum dei oībꝫ fidelibus in xp̄o per totam ytaliam. Relatū est auribꝫ nris quosdā ꝓsumptiosos agentes. qui subdite nitū. atq; diuinis conantur. ecc̄e nutare. uidelicet abbates et monachi q̄ n̄ studio caritatis. sz zelo rapiuntur. inuigilare. z docere. atq; seducē nō cessant sclāres hoīes quos illaqueare possunt. ut res suas atq; possessiones siue in morte. siue in uita. monasterijs illoꝝ tradant. z ecclesijs q̄bꝫ subiecti ēe uidebantur. z a quibꝫ baptismū et eucharistiā necnon pabulum uite ē lacte carnis accepunt. l' accipiūt nich' de bonis relinquunt. Quanē dem q; famam discordie nos aiadūtendo. oībꝫ modis inhibē uolumꝰ. ne ap̄ fiat oīo ꝓhibem. Considerantes non ēe bonū. ut illi qui olim fuerē socij passionū. s. aplōr sint īmunes. a societate ꝓsolationū. et q̄ dignus ē operarius mercede sua. ideoq; precipim atq; iubem. ut q̄ cumq; a modo in monasterio ꝙuersi uoluerit siue in uita siue in morte. ut oīū terrā z possessionū. q̄s ꝑ salute aiē sue

nō ꝑfigitur nulli ꝑsone cuiuslibet. nam ubi cligit sepulturam ꝙuersionis [illegible] sicut huic ordinem qui hic statuitur eligendo

dispon᷑ derenu᷑. mediet᷑ ecc̃e. cui ipse
dunoscit᷑ punit relinq̃o. ⁊ sic demu᷑ si mo
nasteriū eundi ꝯtendit hereditatem hāc.
Quicūq; aūt huiꝰ decreti tenorem violā
tor aut temerator extitit anathema sit
sulpicius. ¶ Secundū ā ḡḡ. nolūta
tē libam hꝰ ultimā qui certe rōnis
cā suo corpi nouū hospitiū quesiuit. ꝑ
ut quidē distinguam. liba est ultima uo
luntas. cui q̃ non in sepultura sibi eli
genda. sz in testamento ꝯficiendo. Vñ
et testamentum appellatur. q̃ eo quisq;
libere testatur. quid post suū decessum
de ꝓpriis rebꝫ fi uelit. Sz nō uidetur liba
tor⁹ uoluntas. cū ꝑ augḡ ꝑ nullo
filiorꝫ debeat fi testamentaria distribu
tio facultatū. Veluti si quis hꝰ unum
filiū xp̃m primet altum. Si uero duos
xp̃m faciat tertium et sic ꝑ ordinem.
Vrban⁹ .ij. gotefredo magolanensi epō
monachoꝝ qui in monasteriis sepeliri
deliberant. aut oīno. uxta ꝓcessorū
nr̄oꝝ leonis decretū. pce elemosinarū me
diam aut uxta dispensationē no
stram. in lateranensi ꝯcilio promulga
tā ꝓtem tertiā prochialibꝫ ecclīs sta
tuim⁹. relinquendam. Idem eid̃. Capel
lanos quoq; monachoꝝ. sic reliquos
prochie tue clicos debitā t obediam ꝑ
soluere uolumꝰ. Et ꝑ leonē mediet᷑
quilq; eoꝝ q̃ xp̃o restituit. ecc̃e iubet᷑
relinquere ap̃ q̃. fidei sacramēta suscē
pit. ¶ Sed illud augḡ. nō ē iubemus. sz
cohortam⁹. Ne quis unus filiū suū
exhēdinare aut totū deo ꝙliquere.
Aut ut idem augḡ in sermone ij. de uirgi
nibꝫ. Deo nūo filiorꝫ portiōnē
Si quis uacuū deo offerat. .
filio suo. ⁊ moriens exhēdet eum si
nuiret nūc eum placare. nonne et
filiū reconciliare deberē. Quomodo
ḡ cū filio suo uolo uti hīt patē. cui ap
pero hēditatē. sz plane sic faciat. q̃d se
pe optat sū. unū hīt filiū. puta xp̃m
alterū. duos hīt. puta xp̃m tertiū. .x. hīt
⁊ undecimū. xp̃m faciat et suscipiat.
et suscipio. ¶ Hac nimirū auctorita
te mentium rebellionꝫ plagnr. nūq; aggr̃
eccl̃ie sz qua phibentur ascendere.
Oblatōes uero defunctoꝝ q̃ reddē nolue
runt excōicent. Vñ in carthag. 2nū.
Excōicent᷑ qui oblatōes fidelium
defunctorum ecclesijs negunt.

Qui oblationes defunctoꝝ. aut negant
ecclīs aut difficulē reddunt. tamq̃
egentiū rapaces existunt excōicent᷑. Ite ex
alio uarensi. Vt infideles eiciant᷑
ab ecclesijs qui oblōnes
Qui oblōnes defunctoꝝ seu defūctoꝝ.
nent. ⁊ ecclīs male demorant᷑. ut in
fideles sē ab eccl̃a existendi. q̃ usq; ad
examinationē fidei puenire creduntur. Hanc pietatis diuine exacerbationē.
q̃ ⁊ fideles de corpore recedentes nouo
rum plenitudinē ⁊ paupes aliquā
tas alimonie necessaria sustentatiōe
fraudant. Hij ḡ tales qui egentium
rapaces. nec credentes iudiciū dei
habendi sunt. Vñ ⁊ quidā patrū hꝰ
scripturis suis inserunt. Congruenter
sūa quis aūt amico quippiā rapere
furtiū est. ecc̃e uero fraudare sacrile
gium est. Item ex. q. agatḥ. Qui o
blatas ecclīs testamento relicta reuocāt
Clerici ꝑ sclares plusquā decreuit᷑.
qui oblōnes penitū aut donatas. aut
testamento relictas. aut reuocāt ꝑsump
serint. aut id q̃ ipi donauerūt ecclīs.
aut monasteriis crediderint auferen
dum. sicut sinod᷑ scā altissiod᷑. uelut
rapaces pauperum. quousq; reddāt
ab ecclīs paupum excludant᷑. Si
quis aūt clicus furtiū ecc̃e fecerit
peregrina et coīa tribuat᷑. Item.
Quereb᷑ an ꝑ sepulturā mortuoꝝ
aliquid sit exigendum. De hijs ma
scribit᷑ gḡ. in registro. ꝙd sardinie
iānuario. ꝑ sepultura nichil munis
Questa est nob exigendum. .
Onereida clarissima femina. q̃ ab ea
solidos ꝑ filie sue sepultura. finiuit
uā uelut exigere. Hoc aūt uitium
nos posteq̃ deo auctore ad epat̃ ho
norem accessimus de ecc̃a nr̄a oīo
uetum? ⁊ ꝑ prauā denuo consuetu
dinem. nequaq̃ usurpari ꝑmisim⁹.
Memores q̃dam abrahā a filijs
effron. hij est a filijs heth. sepulchrum
pretio ad humandū uxorē suā corp⁹
postulauerit. ꝑmiū accepe uenit. nec
aliquā uideret᷑ de cella uacuit.
Si ergo tante uideratōis uir pagan⁹
fuit. q̃uomagis nos qui sacerdotes
sumus. hij facere nō debem⁹? Vnde hac
auaritie uitium ne in aliquibus de
nuo temptari ꝓsumat᷑ admoneo.

Presbiter missam celebraturus qui ecclīam sm̃ consuetudinem ouer
sus ad ꝑ. ex. e. b. certificatus
Si quis missarum sollemnia
dū scribi mereb᷑ in. c. termo. f. b. ait. si uoluntati ꝑ

Abrahā legit̄ emisse apud ephron filium seor in regione pecuniā quātā voluit eis sepelire mortuā suā. Et cū implerentur dies luctus eius sepelierunt eum duo filii eius ysaac et ismahel in spelunca duplici q̄ erat ante mambre in agro ephron filii seor hetthei. Ibi sepulti sunt abraham et sarra uxor eius. Ibi habitauit ysaac iuxta puteum cui nomen est vidēs me. Ibi mortuus est et sepultus cum patribus suis. Ibi sepulta est rebecca uxor eius. Ibi sepelierunt iacob et esau filii eius patrem suum israel. Ibi sepulta est lya uxor iacob. Ibi sepelierunt filii iacob ioseph in sepulchro patrum suorum. Ibi sepulti sunt iosue filius nun et eleazar filius aaron. Ibi sepelierunt filii israel ossa ioseph quę asportauerant de egypto. Ibi sepulta est mulier quę fuerat uxor phinees. Ibi sepulti sunt filii israel in collibus galaad. Ibi sepulti sunt filii ephraim. Ibi sepulti sunt filii manasse. Ibi sepulti sunt filii dan. Ibi sepulti sunt filii nephthali. Ibi sepulti sunt filii aser. Ibi sepulti sunt filii gad. Ibi sepulti sunt filii ruben. Ibi sepulti sunt filii simeon. Ibi sepulti sunt filii leui. Ibi sepulti sunt filii iuda. Ibi sepulti sunt filii issachar. Ibi sepulti sunt filii zabulon. Ibi sepulti sunt filii benyamin. Ibi sepulti sunt filii ioseph

salutis. sz humanitatis offm. s affectum quo nemo umq̃ carnẽ suam. odio hꝫ. Nñ op nr q̃. p̃ de carne pxmi aiã gestat. ẽ ille ñ meliorat qui gestabat. Hꝫ facuñ q̃ carnis resurrectõnẽ ñ credidit. q̃ tomas debuit facẽ q̃ credunt. ut corpi sz ñi ut resurrectio z in eminare mansuro ipensum hmõi officiũ fuit. et quodãm euisd̃ fidei testimonium.

Quod ũ quisq; ap̃ memoriã mi'm. sepelic̃ hꝫ nñ ñ uideat posse defuncto. ut mãdans eĩ z patrocinio affect̃ p illo supplicatõis augeat. Inc̃ z rez.

Post mortem oationes ñ prosunt iniquis.

In psenti seculo sanct̃ fuit oõm uerũ. hz fuit uigilys. inuocem posse nos adiuuari. Cũ ante tribunal x̃i nemem. non iob. ñ daniel. ñ noe rogare posse p quãq. sz unusquisq; portare onus suum.

Verũ hꝫ de ipenitentibz accipiendũ ẽ. De quibz ppha. ñ dabit dñs placationẽ suã. nec pium redemptõis aĩe sue. z iõ ff ñ redimet eũ. sz lababit in eternũ z uiuet adhuc in finẽ. De alijs aũ melius ẽ ñ possit. Vñ. ggr. longfacio archiepo

In pnã defuncti bona prosunt uiuentibz.

Prosse cognosce scis si iuuent p eis oblatões offerri. Sĩ sic emer erga. ut hsqs p mortuis die xanis offerat oblatões. atq; plũ eox faciat memoriã. z q̃ut pcis os subiaceam. 2gruit ut sacerdos p mortuis catholicis faciat memoriã. z intercedat. ñ tñ p impijs q̃. cui xani fuerit tale quid age licebit. Idẽ.

Quatuor modis soluuntur animę defunctorum.

Animę defunctoz q̃uoz defunctorum modis soluunt̃. aut oblatõibz sacerdotum. aut pcibz sctoz. aut eleemosinis. aut deuotõe cognatoz. cuiusq; ẽ fidelis 2dmo sepultẽ. pompa exequiarũ. magis ẽ uiuoz solatia q̃. subsidia mortuoz. Si aliquid pdest impio sepultura pinosa. obest pio. nulla aut nulla. nec iõ tñ tẽpnd̃a. z abiciẽda ẽ corpa defunctoz maxẽ q; uisoz ñ z illud salubrit̃ dr. q̃nta possit cẽ munimẽto pro eleemosinis q̃s uiuentibz z sentientibz erogem. Si utiq; apd dñm hꝫ pt. cpd examinis hmãi membꝝ officij diligentia pfoluit. Idẽ aug. in enchiridion. Aute diem iudicij sacrificijs eccl̃e eleemosinisq; mortui releuantur.

Tempus q. int̃ hois mortẽ. z ultimã resurrectionẽ mpositũ ẽ aĩas abditis receptaculis obtinet. sic quaq; digna ẽ ut requie l'erupna. p eo qd gessit in carne. dñi uidet. Seqũ ne gandũ ẽ defunctoz aĩas pietate suoz uiuentiũ releuari. ẽ p illis sacrificij mediatoꝛ offert̃. ul' elemosine fiat in ecc̃a. sz eis hꝫ pstat. q̃ cum uiuent hꝫ sibiut postea possint pdesse meruerũt. Est enĩ quidã uiuendi modus. nec tam bonus ut ñ requirat ista post mortẽ. nec tam malus ut post mortem ñ prosint. Est uero talis i bono. ut hꝫ ñ requirat. z ẽ ruetus i malo ut nec ualeat is cũ hanc uitã trãsierit. adiuuari. Quo cura ẽ hic minimum 2pt̃. quo possit pt̃ uita reluari. quelpiã uel gñari. z post pauca. Cum sacrificia altaris siu quarũcũq; elemosinaꝛ p baptizatis oĩbz offeruntur. p ualde bonis actõibz gratiaꝝ s. p ñ ualde malis ppitiatões sũt. p ualde malis. z si nulla sint adiumenta mortuoꝛ. tñ uiuoꝛ 2solatões sũt. Oĩbz aũ pstat aut ad hꝫ pstat. ut plena remissio fiat. aut certe ut tolerabilior sit tpa dãpnatio. De obseruatõe aũ. tẽ. ij. vij. xxx. z xl. dieꝝ. q̃ ñ exordiũ sũpserit. ambꝛe i libro de obitu theodosij imperatoris. Quare certi dies in memoratõe defunctoꝛ

Quia alij trĩũ diem. alij xxx. seruant. alij. vij. alij xl. obseruare 2suetuerũ in officijs mortuoꝛ. id docebat lectio 2sidem. Defuncto quid̃ iacob precepit ioseph pueꝛ suis sepultoribz ut sepelirent eũ. z sepelierũ eũ sepultores ifir. z expletis sũt. xl. dies. sic n. di numerabant dies sepulture. z luxerũt eũ. vij. diebz. Hec ẽ gñ secunda sollempnitas. q̃. pstitit lectio. Sz etiã in deuteronomio scriptũ est. Quia planxerũ filij isr̃. moysen. xxx. diebz. et 2sumati sũt dies luctꝰ. unusq; gñ obseruando habet auctoritatem qua necdũ pietatis impletur officium.

Fugere aute. z tristari tã. p nia q̃. pro aliaꝝ morte etiã phibz dicẽs. Sic. p nñ ñ. p aliox morte tristari

Quam ꝓpositum est q̃q; pusilli. debem̃. Nec cũ deꝰ uoluntatẽ suã postulem̃ q̃n uoq; euocat nos. z accersit de hoc mũdo.

Quia ergo nemini ualet bonus et ualet malus nec mediator bonus et mediator malus pualet bonus nõ est ordinatum qz iniquitatem facẽ martiri qui orat pro malos pualet bonus nõ est ordinatum qz iniquitatem facẽ martiri qui orat pro malis et ẽ hic ordo q̃ magis mirentur. Ideo mediator dei et hoĩm homo xps ihs. Inter deum enim et homines mediator est homo christus ihs. Et ẽ

ñ stamm uolumꝰ ci' mpio pare
mus obtinuiſſe. r relinq̃m pticatū
more ſenioꝝ ad 2ſpectū dñi cū tri
ſticia r merore pduturi. ꝯcurrꝫ
iſtinc neceſſitatis uinculo. ñ uolun
tatis obſequio. r uolum' ab eo pre
mia celeſtiꝫ honorari. ad quē ne
mo uenit inuitꝰ. Idem Qobis quoq;
ipis minimis r exīmis quotidie
reuelatū eſt quā frequēr antiq; mani
feſte de dei dignatōe pceptū eſt. ut
aſſiſtarꝫ aſſidue ut publice pdica
rem frēs ñ cē lugendos. accelionedo
minica de ſeculo ſublatos. cū ſciam'
ñ ām̃ſ ꝫ pmiſi recedentes pceden
tes recedē. ut pficiſcentes aut ut na
uigantes ſolem'. Item ihōnes crīſo
ſtomus in epla ad hebreos. Ex pu
ſillanimitate mortuos lugēre ſuglr.

Ubicūq; ſepeliamur dñi eſt ira r ple
nitudo eius. ſed in q; oportet ſi ef
ficiar. Lugē aut̃ r deplorare r lam
tari eos qui de hac uita recedūt. ex
puſillanimitate ſuglr. Hoc au
tem ex deſpōe future reſurrectois
intelligitur. Vñ r apls. ñ ſimplic'
air. Nolum' uos ignorare de dor
mientibꝫ. ut ñ 2triſtemini ſic' et
cet̃i qui ſpē ñ hūt. pietas namq;
affectu. r humanitas ſimiū
mortuos lugē ñ phibem'. ſic ñ nul
los ſcoꝝ alioꝝ exequijs pias lacri
mas impendiſſe legimus. Hinc r
anaſtaſius epc̃. Qui ſpē future reſurre
ctois hūt. de mortuis flari ñ debēt.

Habent fortiſſim' illi uulta longi dolo
ris excuſatione. q; uim̃ alterā nēmo
qui deū ſcīt ad meliꝰ cē trāſitū ñ 2
fidūt. Nos aut̃ qui hūc credim' r doc
m' 2triſtari nimiū de obeuntibus
non debem' nec qđ apd alios pieta
tis tenet ſpem. h magis in nob̃ cul
pa ſit. nam diffidentie quoddam̃ genꝰ
eſt. 2 h q. quiſq; pdicat. querere ſi
ciā amans. dicente apło. Nolum'
aut̃ uos ignorare de dormientibꝫ. ut
ñ 2triſtemini. ſic r cet̃i q; ſpem ñ hūt

Item ex concilio toleto quarto.

Qui diuina uocatōe penitentes ab
hac uita diſcedūt cum pſalmis tūi
modo r pſalleriū nocibꝫ debent ad
ſepulchrū deferri. ſufficiat aūt q. in
ſpe reſurrectois xpiano corpꝰ ſimu
latū. diuinoꝝ ipendiū carnicoꝝ. pro
hibꝫ nos apls ſcē noſtros lugē defun
ctos dicens. De dormientibꝫ aūt nolo
uos contriſtari. ſic r cet̃i q; ſpem ñ hūt.
et dns ñ fleuit lazarū mortuū. ſed
ad hui' unc erumpnas ploraūt re
ſuſcitand̃. Si aūt poteſt hoc epc̃ facere.
oībꝫ ianis phibē non mortem age.
Religioſis aūt oīo aliꝰ ſi' ñ debē cenſe
remus. Si n' xanoꝝ p omnē modum
humari optauit corpa defunctoꝝ. de
mortuis aūt ſpūt' uim̃ ſciant ea que
hic a uiuis geruntꝰ. ysaias. ex pſona
ppli afflicti afflicti air. abrahām pa
trē neſciuit. Idem aug'. in libro de age
da cā p mortuis illō idem teſtat' dicēs.

Mortui ex ſe neſciūt qui hic ge
rendū eſt. neſciūt quidē mortui. ui
uos quid hic agatur. dum hic agit̃.
p̃ea uero audire ab eis qui huc ad
eos moriendo ꝑgunt. ñ quidē oīa ſi; q̃
ſimiū' r iſti meminiſſe r q̃ illos q̃
hꝫ h iudicent. oportꝫ audire poſſūt
et ab anglis q; rebꝫ que hic agunt̃.
preſto ſ audire aliquid mortui. ſ. qđ
uiuiq; audire debere iudicat. cui
cuncta ſubiecta ſ. Multa quoq; ad
uiuos aliquos ex mortuis uenire cre
dunt. ſic econtrario paulū ex uiuis in
paradiſū raptū ee diuina ſcīa teſtat̃.

Hoc hys aūt qui i parabulis ſuſpen
duntꝰ. q̃r. an uxm̃ eccām ſint ſepe
liendi. De quibꝫ m magnum enſi cō
cil'm habitū ē. Non ē negligenda cō
munio hys q; i parabulis ſuſpenditꝰ.

Queſitū ē ab aliquibꝫ frībꝫ de hys q;
in parabulis ſuſpenduntꝰ p ſceleribꝫ
ſuis. p̃ 2feſſionē coꝝ deo pcdā. mūi
cadauera coꝝ ad eccās deferenda ſint.
et oblatōes p eis deo 2ferende. r miſſe
celebrande. an ñ quibꝫ reſpondemus.
ſi de oībꝫ pctis ſuis pnam 2feſſionē
agentibꝫ r digne penitentibꝫ cōio i
fine ſēm p̃cepta canonū danda eſt.
cur canones coīonem l' ſepulturam
eis interdicant qui pro pctis ſuis
penam extremam ꝑſoluunt. et con
fitentur uel confiteri deſiderant. Sēp
tum eſt. Non iudicabit deus bis
in idipſum.

Explicit tertiadecima cauſa.

Incipit quartadecima causa

Quidam ecce quemdam monent de prodigio. vtrum ex filiis suis prodiuum negotiatoribus pecuniam credi derunt. ut ex eorum mercibus emolumenta acciperent. Primo: queritur an liceat eis sua repetere. Secundo: an illi veltes sint audiendi. Tertio: an illud sit usuras exigere. Quarto: an liceat clicis v laicis a quolibet usuras expetere. Quinto: an elemosine de usuris fi possint. Sexto: an luxurij penitentiam agere valeant. nisi quod male acceperant restituant.

Quod sua repetere non possunt facile videtur posse probari. aut n. dns in euāglio. Si vis pfectus ē. vade et vende oīa q̄ habes: et da pauperibus. Quia ergo isti iter pfectionis arripuerunt: ñ licet eis habere sua. Quarto ergo minus licet eis repetere. quia non licet repetere quod possideri non licet. Ite. Si quis voluerit tecum litem habere. et tu iudicio contendere vis tecum: dimitte ei et pallium. Item apostolus. in epistola ad corinthios. Secularia igitur iudicia si habueritis omnino peccatum est in vob. Ite gregorius. exponens omnia michi licent. sed ego sub nullius redigar potestate inquit cū mens concepta desideria sequatur. rebus seruire renuntiatur. quarum amore superat. Vnde in concilio carthaginensi. nuj. Quib; ñ licuit nec episcopis nec prouocare licuit. Quo ergo generaliter perfectis prohibemur in iudicio contendere. patet qd istis non licet stare coram iudice.

Dys ita respondet. Prohibetur pfecto in iudicio stare. captando lucrum. sz ñ tuitando dampnū. Aliud est sua possidere. aliud est cōmune possidere ecc. canonici non possident sua. q̄ res deo oblate non sūt. alicui. Vnum ē. ut rebz ecc ñ ut suis sz cam q̄. ad dispensandū sibi ditis. Vñ pap in libro de templariis ait. Sacerdos cui dispensationis cura commissa ē. etc. Require in oīb; a quo pro ingressu monasterij pecuniam exigebatur. sicut ergo illi non sua possidentia nec sua repetunt. sz res ecc quarum pceptionem gerunt. similit qd in iudicio prohibent. intendere. sic intelligendū est. videl ut ñ sibi stent coram iudice. sz alijs. Alijs autem coram iudice astare. et pces iudicē impellasse. nō nullos scīpture legimus. hij aūt ñ ē stant: sed pauperibz quoz necessitatibus pro futura: repetūt. et ma ñ prohibentur stare cor iudice. Illud vero cuīgelij. Si quis abstulerit tibi tunicā. et c. non precipientis ē sz exhortantis. Vñ aug. ait. Peccat qui ubi modū debitū exigit: ñ q̄ sibi debitum.

Quod debetur et si digne petitur. vel benigne remittitur ñ tñ improbe repetitur. peccat autē qui exigit ultra debitū. Ideo q̄ lex modū figit penam talionis instituit. Sz tu eo longe es a peccato iniusti exactoris quo oīo non exigis debitū. ideoq; bonus magister ait. Qui te percutit in maxillam: p̄be ei et alteram. p̄terea ne cogaris et tibi reddere debitum ab eo qui nullum h̄z debitum. Sic et c. Accipies. Item. de sermone dñi in monte. Q̄ sua ecc̄a testimonia dici ferre possūt.

Quisquis p̄cepta ñ obtemperat. reus est. et debitor pene. et paulo post precepto dñi non obedire. peccati est. et si aliud ut nolens. minus bonum adipiscetur. Item ḡg. in epīa ad iouinianum. Quod precipitur. et imperatur. Quod imperatur. necesse est fieri. si non fiat. pena h̄z. ubi aliud datur: offerentis arbitrium ē ubi p̄cepti: necessitas seruientis. De eo autem qd dicit. an de suis

Quilibet religiosus. etc. Intelligere et quod ita dicit. utrum ergo q̄ non possit licere peregrinare. et c. Quia omnia. Quia ergo. etc. Quia ergo. etc. Quia ergo. etc

fibz testes possint pduce. multis au
doritatibz uidetur ee phibitu. leges
q; tam sacroz canonu q; sclarii
pcipium: phibent aduersus aluum
testem de sua domo pduci. ee se q;
quisq; testari potest p se ipm minime.
Q;a ergo ista pducantur: ut p scripta
testimoniu ferant. si n' ualuerint
sue ee sepenu immunes actricu
tur fuisse. patet q; eoz uox i ma
libz n' est audienda. sz distincto.
h; er testiu examinatio in crimi
nalibz causis seruanda e. In cau
libz aut n' usq; qq;. In criminali n'
ee. n' licet testes de ppa domo pduci.
in causa aiar plius ee licet. Vn
paschalis. q; gundom archiepo me
nensi. aplice sedis legato. scribit
dicens. P sua ecia testimoniu ferre
Sup prudentia tua plenius poss elicere.
Sammuramur: qd in negotio hui stre
phi clicoz upz acceptare uoluerit
testimoniu. Duersa namq; spes
e causarum. nec in oibz eisdem crimi
na agunt. In criminalibz quide
accusatoru & testium illa distinc
tio obseruanda e. que in canonibz
panditur. ne qui ad pbandu dome
stici assumant. ceteri in possessio
nem uel huiusmodi negocys hui
modi assumendi sint. q; eos ad
negotia tractanda. de quoz audi
tu & usu helenus ee n' debeat. si
g; idem clicus ydoneus sit ad assertione
eius alius. nullatenus remouendus.
Sed sicut alys literis deliberatu e.
inter sancti iohannis & sancti stephi
canonicos lis illa plenius decidat.
Potest & intelligi aliter. Domesti
ci aut ad phandum non admitti
mur. ut p his subtilez. quoz fuit do
mesticu testimoniu ferunt. hui aut
sicut sup de actoribz dictu est. n' p do
mesticis sz p eos q; maxie est oiu
populum: testimoniu dicunt. In
referendis aut instrumtis sclarium
negociorum plus n' nocentur ad testimo
nium. sz si casu aliquo eos infirmitas
accedit uolente epo testimoniu dicere.
Quod potest intelligi ex synodo ro
me habita ab eugenio. In conficie
dis instrumentis sacerdotes ad te
stimonium non nocentur.

Quamq; sacerdotu testimoniu credi
bile habeatur: tm in ipis negotiis
secularibz p referendis instrumtis
ad testimoniu n' rogentur. q; eos ma
libz uoz mouere non conuenit. si aut
euentu aliquo causa intulerint. &
aliquid uiderint uel audierint. & nulle
ydonee plene sclarium inueniant.
ne uias occultetur. & malus ut bo
nus eligatur in prouidentia epi
sui epi. ut aut coram se et
competentibus iudicibus aut a
liter ueritatem honorifice reuelicet.
Quod autem per summa emo
lumentu sectari. siue usuras exige:
auctoritate aug. pbat. qui in psal
mo. xxxvi. scribit dicens. Qui plus
q; dedit expetit: usuram accipit.
Si fenerauis hoi. i. si mutuu
dedis pecunia tua. a quo plusq;
dedisti expectes. n' solum pecunia.
sz aliquid plusq; dedisti: siue illo &
uestimu. siue uinu. siue oleu. siue
qdlibz aliud plusq; dedisti expec
tes. accipe. fenator es. & in hoc unp
bandus. non laudandus. Item
ieron' sup ezechielem libro vi. Q;c
qd sup datu exigitur usura est.
Putant quida usuras tm ee in pe
cunia. qd prudens diuina scrip
tura omnis rei aufert sup habun
dantiam. ut plus n' recipiatis q;
dedistis. Item. Hui p pecunia se
nerata solent munuscula duisi
generis accipe. & n' intelligunt sep
tuam usuram appellare. et sup
habundantiam quecquid illud e
si ab eo qd dedit plus acceperit.
Item ambz de nabuth. Quicquid
clericz re sorte accedit usura est.
Fugientes precepta legis cui dede
runt pecunia negotiatoribz. non
in pecunia usuras exigunt. sz de
mercibz eoz tanq; usurarum emo
lumenta percipiunt. Ideo audiant
quid lex dicat. neq; inquit usu
ras exactum accipies. neq; oium
rerum. Item esca usura est. & ue
stis usura est. & qdcuq; sorte accide
rit usura e. & q; uelis et nom im
ponas: usura est. Item. Si quis
mutuandu quidq; pecuie. ad nego
ciandu mutuu. ut abundantiam cu

pellam sibi grauis deferat. aut can
ponem dirigat. aut piscem unū.
aut cyriacū requirat. ad aliū: ut
illa sibi petere. ad aliū: ut sibi po
ma adhibeat. Item ex .2. agathensi.
Qū āpli exigit̄ q. debit̄ usura est.

Tsura est qñ amplius requiritur.
qm qđ debit̄. uerbi gr̄a. si solidos
.x. dederis. t āpli q̄ accepisti q. dedisti. si fru
mēti modiū unū. t si aliqđ exigeris.
Īre gelasius pp̄. Quidem obtulit.

Quod uero nec clicis nec laicis
licear usuras exigere: probat̄ auc
toritate gelasij pp̄. t alioꝝ. Aut ut ge
lasius pp̄ scribens clericis suis per
mittam t licitam. A quelibz ne
gotiatiōis clerici abstineant.

Clerici ab indignis quelibz nouiū
abstinend̄. t ab oī cauillo: negoti
atiōis ingenio. l' cupiditate cessandū.
In quocūq; g̃ gradu sint. si cessare
noluerint: mox ab ecc̄lasticis officijs
abstinere cogantur. Item ex .2. cal'
arelatensi. i. qđ affirmauit pp̄ silueſ.
Excōicent̄ ministri q̄ fenerantur.

Ministri qui fenerantur: placuit ut
ra formam diuinitus datā eos a
tione penitus abstinere. Item ex
.2. tarraconensi. Qui uolunt ee in clero.
a studio negotiatiōis se abstineant.

Canonum statuta firmarī cēt. ut
quicumq; in clero ee noluit. emē
di melius t uendendi. cari studio
non utatur. Qđ si exercere uoluit:
cohibeat̄ a clero. Ite ex .2. martini
pp̄. Alienet̄ a clero usuras aut fēn
Si quis oblatus u bñdictas exigens.

Amorem dñi. t sacratū scripturaꝝ
que dñe pecuniā suā non dedit ad
usuram: post hanc cognitionē mag
nū affectū fenerauit. t centesimā exe
gerit. aut ex quolibz negocio nu
pcias lucri quesierit. aut p diuisas
spes unius uel frugis uel cauillo:
rei emendo uel uendendo aliqua in
cremēta susceperit. de gradu suo deiect̄
alien̄ habeatur a clero. Ite ex eode.
Q pecunia q̄. dedit mutuo clic tm p
Si quis clic ad spē recipere potest.

Im necessitate soldum presbiteri.
h de uino t de frumēto accipiat qđ mā
dari cū tpe statuto decimum fuerit
uenundare. Certū si spem ñ habuit
necessariam: ipm q. dedit sine ullo
augmēto accipiat. Item ex concil'
carthaginensi. uij. Nullus clicus
Nullus plus accipiat q̄ acōmodauit.
Nelicet amplius accipiat q̄. 2mo
dauit. Si pecuniam: pecuniam ac
cipiat. si spem: tandē spem accipiat:
quam dedit. t quicquid aliud tamē
quantum dedit accipiat. Item ex
nicено cal'. De eodem.

Quoniam multi clerici auaricie cā
turpia lucra sectantes oblii sūt
diuini precepti quo dictum ē. Qui
pecuniam suā non dedit ad usurā.
statuit h̄ scr̄a aliū. ut si quis in
uentus fuit post hanc diffinitionē
usuras accipe. uel ex quolibz tali ne
gotio turpia lucra sectari. l' t spes
frumentoꝝ ad sextuplum dare.
Omnis qui tale aliquid conat̄ fuit
ad quelibz: deiciatur a clero. t alien̄
habeatur ab ecc̄lastico gradu. Item
leo. pp̄. Etiam laicis usura damp
Ter h̄ quoq; preterundū nabuit ē.
duximꝰ ee. quosdam turpis lucri
cupiditate captos. qui usurariam
exercere pecuniā. t fenore uoluit di
scere. qđ nos ut ñ dicamus in
eos qui sunt in clicali ordine sta
tuim. sz t in laicos cāt̄. t qui xp̄ia
nos seduci cupiunt. Nolem̄. q. nin
dicari acuis in eos qui fierē affirma
ri deciuit. ut eis petendi opportuni
tas adimatur. Ite iulian pp̄ de eod.
Turpe lucrū sequit̄. q̄ mutuā mittit
Quicumq; rp̄z messis. plus uendit.
uel undemē. ñ necessitatē. sz ppt̄
cupiditatē rp̄z annonā l' tempus.
Verbi gr̄a: de duobz denarijs cōparat
modiū unū. t seruat usq; dū ven
datur denarijs. qñoꝝ aut. vij. aut
amplius. hoc turpe lucrū duximꝰ.
Item ambx in libro de bono mortis.
Rapinā facit qui usuram accipit.

Si quis usurā accepit: rapinā facit.
Iuria non nutrit. Ite aug. ad ma
cedonium. Nec minus crudelis ē qui
pauperem uiciat fenore. q̄. q̄ qui
Quid dicam de ea aliquid capit.
usuris: quas t ipe leges t iudices
reddi iubent. an crudelioꝝ ē qui sub
trahit aliquid. l' rapit diuitī. q̄. q̄.

Quia ni sacre leges ut reprimant: nuntiā sacra canones
quia impi mitter suam ci quietatem iuuent nr̄o consilio ut m
re si mercē. animum prohibet usuras ut .xlvi. di. qui enim ergo impi: constituē sua con
stitutam rectitudinem. ut .xlvi. di. legis scriptum est. mp̄ lego bibliotecas. i. quātumlibz pia p̄ mundi
nec odius. Supplet omnis numerus alienum. cano fragilem illam. alienam qua quē ma
le uiuat. ut .xlvi. di. sicubi.
et cē. ac ceteroꝝ
sig. c.

Ab illo exige usuram: cui nocere nitro deideras. Cui iure inferuntur arma. Hunc legitime inferuntur usure. q. bello uincere ñ potes. ab ḥ usuram exige. q. non sit crimen occidere. sine ferro dimicat: qui usuras flagitat sine gladio. se de hoste ultiscitur. Qui fuit usurarius exactor inuenit. Ergo ú uel belli: ibi uis: usure:

QUOD uero elemosine non sint faciende ex fenore. uel usuris. l' ex quolibz male acquisito: aug. testat in libro de uerbis dñi. tractatu. xxxv. De usuris elemosine fieri ñ possunt.

Dolite uelle elemosinā facere de fenore? usuris. Idem aug. Oblatio de rapina immolans ex re reprobatur a domino. unquo oblationem maculat. dona unquoz. non probat altissimus. ñ respicit in oblationibz unquoz. nec in multitudine sacrificioz. eoz. ppciatur peccās. Qui offert sacrificiū ex substantia pauperum. quasi qui uictimat filiū. in aspectu patris sui. panis egentium: uita pauperis est. qui defraudat illum: homo sanguinis est. Qui effudit sanguinē: et qui fraudem facit. necio fratres sint. Item aug. in omelia. Nō ē aliqd rapiendū diuitibz ut demur egenis. Forte aliquis cogitat et dicat. Multa solet habere diuites. auari. cupidi. nō ḥ deo peccīa si illis suum abstulero. et pauperibz dedero? Nō illi ñ nil boni agunt. mercedē habere poterit. cum ex rapina sint. malū tamen opus est. Si hmōdi cogitatio ei diaboli calliditate suggeritur. Nam si totum tribuat q. abstinere debet. addit peccatis peccatum: qñ minuat. Idem de eodem. furtum committit: q. Si quid inuenisti. retia non reddit. Et non reddidisti: rapuisti. fecisti: qñ tam potuisti. et plus ñ uenisti. Qui alienum negat. si posset et uellet. Deus ei interrogat non manum. Item ggz. Que elemosina deo placeat. Cetus ñr illa non placet. que ex rapinis et iniquitate congeritur. ḥ que de rebz pauperis. et bene acquisitis impenditur. Item ieron. in libro de nutrici. Peccat qui rem inuentā. uel sine peccō putant eē. ñ reddit. Si alienum q. inuenerint retinent. et dicunt. deus michi dedit eis habere reddere uel respondere. Discant hoc prem simile eē rapine. si quis inuenta non reddat. Item aug. Qui us ñ Neq; enim iustificat iniuste q̄sita. Si agis mecū ac petam ut nauis. ita quisq; putat. ut eoz fructibz largas elemosinas faciat. ideo rapinam iustificat. Neq; si alius turi pānio p̄ iuste questo auarus incumbat. Ideo culpanda ē iuris ciuilis regula. qua possessor legitimus fēs est. Neq; inde facto nis pānis laudabilis erit. si regia clementia tiranos subditos ēdet. ne inuaderent ordo regie potestatis. si rex crudelitate tyrannica seuat. aliud est namq; iusta potestate. iuste uelle uel aliud est iusta potestate. iniuste uelle uel non. Item ambr. in lib de officijs. Cū alii deērto alteri subuenire Denicq; si non potest alteri ñ licet. subuenire. nisi alii lēdatur. Imo deus ē neutrum uiuari q. grauari alium. Ideoq; in causis pecuniarijs inuenire non est sacerdotale. in quibz non potest fieri. quin frequēter lēdatur alter qui uincitur. qñ in sessoris būbitio se uictum arbitrē. Sacerdotis igitur est nulli nocere. posse uelle omnibz posse ai solui dei est. Item ggz. i regist. Elemosine sacrificia ñ placēt dō: q̄ offeruntur ex sceleribz.

ubi rationi ad nō cōmittis furtum si in publico bello aliquos perfugas hostes eorum. si et filios eius. et qui alienum frem et hostes quos inuenient deseruerunt in loco pro statim inuenerunt est. si nō in loco alieno casu fortuito cum inuenerit omnibus sit inuentus et eorum omnis loci. si nō scrupulose requirit et inuenit enim in loco alieno casu fortuito

Scriptum est nichime impiorum: ab hominabiles deo. non nisi oni placabilia. neq; enim omnipotentis dei iudicio quid sit a quo detur inspicit. Nunc est enim qđ scriptum est. Respexit deus ad abel. et ad munera eius. ad cayn autem et ad munera eius nō respexit. Dicturus quippe quia dñs respexit ad munera premisit sollicite. quia respexit ad abel. ex qua re patenter ostenditur. quia non offerentis a muneribus sed munera ab offerente placuerunt. Dona quippe iniquoꝝ non probat altissimus. nec respicit oblationibus eorum nec in multitudine sacrificiorum propitiatur peccatis eoꝝ. Idem. Longe est dominus ab impijs. et oōnes iustoꝝ exaudiet. Econtra in exodo legitur qđ filij isrl de egypto extraxerit a vicinis suis acceperint mimio vasa aurea et argentea ex quibus postea edificauerunt tabernaculum domino. Hys respondet aug. in libro questionum exodi. Non iuste rapere exemplo israhelitarum expoliandi dixit dominus ad moysen. egyptios. Proximus a proximo. et mulier a proxima sua vasa aurea et argentea et vestem. Non hinc quisq; sumendi ex emptum putare debet ad expoliandum isto modo proximum. hi enim deus iussit. qui nouerat quid cuiq; pateretur oportebat. Nec iste furtum fecerunt. qui deo iubente ministerium prebuerunt. Item obiciatur. aliena rapere non est contra preceptum. Nullo siquidem dei precepto rapina videtur prohibita. sed nomine furti omnis illicita usurpatio rei alterius intelligit. Vnde idem in eodem. Maioris pene est malum aliquid qm furari. Occulte auferre multo maioris pene est iudicio. auferre ergo manifeste siue occulte siue palam. hoc preceptum iussum. furti enim nomine bene intelligitur omnis illicita usurpatio rei alterius. Non enim rapina prohibuit qui furtum prohibuit. Sed utiq; furti nomine in lege veteris. v. rapinam intelligi voluit. a parte totum significauit. quicquid illicite rerum proximi auferetur. Hys auctoritatibus probatur qđ neq; ex male acquisitis. neq; ex rebus inuentis qđ q; elemosinam possit facere. Vnde idem augustinus scribit contra. De male acqsitis bonum fi potest.

Qui habetis aliquid de malo: facite inde bonum. qui non habetis de malo: nolite acquirere de malo. Esto tu bonus qui facis de malo bonum. et cum cepis aliquid boni facere de malo: noli remanere tu malus. nimirum conuertantur in bonum. et tu remanes malus. Sed hoc multipliciter intelligitur. hoc enim de malo bonum: qui reddit q. illicite abstulit. Nonne et mali cum et sollicitudo mortalium exprimuntur. De malo ergo bonum facit: quum pauperibus dispensat. q. cū labore et sollicitudine acquisiuit. Juxta aliud ewangelij. facite nobis amicos de mammona iniquitatis. vel ex malo acquiritur. q. ex utpi causa possidet. Velut cum mathematicus ex arte quam docet. vel ex fenore quod pecuniam lucratur. Que nec si de malo acquiruntur: in bonum possunt conuerti. De peccato etiam aliqua non numq. acquiruntur. que pauperibus iuste erogantur. Vnde augustinus ad macedonium. Que male acquirūtur aliqn possunt. Non sane quicquid ab hoc expenditur. minime sumitur iniuriose auferetur. Nam plerisq; nec medico volunt reddere honorem suum. nec ornatrici mercedem. nec tibi h q ab iniusto accipiunt: per iniuriam acquirunt. q ponius per iniuriam non dantur. si non ideo debet inde exigere. nisi iudicium. aut testis verum testimonium. quia vendit aduocatus. iustum patrocinium. et iurisperitus verum consilium. illi enim inter utrumq; partem ad examen exhibentur. isti ex una parte consilium. Cum autem iudicia et testimonia que nec iusta nec vera vendenda sunt. iniqua et falsa vendunt. multo sceleratius utiq; pecunia sumitur. quia sceleratae et quamuis a volentibus datur. Ille tamen solet male sibi ablatam pecuniam repetere. q iuste iudicium emit. qm venale est

Non sane auferentis peiorem nō medico. pnunt cum bis. medicis. qui dignoꝝ cum ui medicina tribuit iniuriosus maiorus quam ostetrices. qm omnia rei. si vnoꝝ. nō primo. et precipuum. si ē. cō grauē. qui dicit. q medi possit reparari priuato periculo. ut nō. ix. ille. aliꝰ. q. qui dicunt. si deo ubi precimur aut cum precamur impiis. qđ non possimus petere precamur autem ut ē. deo. obtineo. si. p. ii. si. q. cal. iuste

Scriptum est. Non concupisces uxorem proximi tui. Non concupisces domum proximi tui. non agrum. non seruum. non ancillam. non bouem. non asinum. non omne pecus eius. Et quicquid illius est. Et apostolus. Qui furabatur iam non furetur. Et ut ostenderet quomodo furetur. addidit. Magis autem laboret operando manibus suis quod bonum est. ut habeat unde tribuat necessitatem patienti. Et ut ostenderet quare furetur. addidit. Ut habeat unde tribuat necessitatem patienti. Et ut ostenderet quare furetur. addidit. Ut habeat unde tribuat necessitatem patienti. Et ut ostenderet quare furetur. addidit. Ut habeat unde tribuat necessitatem patienti.

non debuit. Cui uero pro iniquo
iudicio debit. nolle quidem repetere
nisi timeret. uel puderet emisse.
Sunt alie persone inferioris lau
que ab utraq; parte non insolenter
accipiunt. sicut officiales. q; ad
monent. q; cui admoueant officiū
ab his. extorta p moderatam impro
bitatem repeti solent. magisq; rep
hendimus qui talia in usitate repe
tuerunt. quam qui ea de more sup
seruut. qm multe necessarie psone
rebus humanis uel immutantur
huiusmodi commodis. uel reuere
tur si tuam uite mutauerint. aut
excellentioris conscenderint sancti
tatis gradum. facilius ea que hoc
modo acquisierunt tanq; sua pau
peribus largiuntur. quam eis a
quibus accepta sunt tamq; aliena
restituant. Qui uero contra uis so
cietatis humane furtis. rapinis. ca
lumpnijs oppressionib; inuasioni
b; aliq; abstulerit reddenda pro q; donan
da censemus. exemplo publicani exēplo.

Quod uero penitentia agi ñ pos
sit nisi res aliena reddatur. augūs
ostendit in epla ad macedoniū. puta
ñ agitur siues aliena non restituat.

Si res aliena pp q; peccatū est. ē reddi
possit. et non reddatur. penitentia ñ
agitur. sed simulatur. si autem uere
uere agitur. non remittitur peccā
nisi restituatur oblatum. sicut dño
si restitui pot. plerumq; enim qui au
ferr amittit. siue parcendo malos.
siue ipse male uiuendo. nec aliud hr.
unde restituat. huic rei non possu
mus dicere. Redde qd ablatulisti nisi
eum habere credimus et negare. ubi
quidem si aliquos sustinet cruciat
repente dum examinatur. hñc q; reddat.
non est iniquitas. Quia si non ē ñ
reddat ablatam pecuniam ñ du ea
p molestias corpales reddere apellat
pecū q; male ablata est penas luat.
Sz ñ inhumanū est interedere p qñ
ab; non ad h; ut minime restituant
aliena. sz ne frustra ho in homine seuiat.
et paulo p. Illud uero fidentissime di
xerim eū qui p hoc ad h; inuenit. ne
male ablata restituat. et quod se fu
giente q̄nū honeste p ad reddendū nō

apellit. foetum de fraudis et criminis.
Nam misedius ope nra malis subtrhi
mus: q; ipendim. Non n; opem ferr. q
ad petendū adiuuat. ac ñ potius ad
uuat: sz obuiat subtrendo. atq; op
pmendo. Sz q̄nquid nos ō aut exige.
aut exigendū rade l' possum. l' debem:
agum' q̄nū eqlis facultas dat. et hūa
nū quid ñ nūq; sz maxe ac sep dim
nū iudicū ominantes. Nolentes a
redde qd nouim'. et male abstulisse
et unde reddat hñc arguim'. ne repa
ni' obtestam'. quos da clam. quos da
palam. sic diuitias plonarū diuisa
uidē posse l' uelle accipere medicinā.
Si gr rem alienā quis asseruat.
ñ cand' sz estimatione ei tribuere
debz. Vñ gr. pp. Qui rem alienā occu
pat ei estimationem restituat.
Quum' nulle exuisse cum. p q; res
eor pruisset rōnabil' occupan.
atq; eas inconsulte ac temē asseran.
Idcirco expientie tue papim'. ut q; qd
semel asseruit ei eis ñ naley ulr resti
tui. studij tu sic ut ipe epc debeat p
cū dare. Pro malis aū ap precipes
ecca deb; mitedē non eos tenuario auxi
defendē. Vñ id gr. romano defensori.
Eccā p malis uitedat. ñ eos temere de
fendi qui in furtis publicis i fraudat.
plicem s a nob; nō uideant' inuste
defendi. ne opinione male agentiū
et indiscrete defensionis auxiū i nos
ullo modo transferam'. sz quantum
deest eccām amonendo uerbū mitti
onis adhibendo. qb; ualeam' succurrere.
ut alios opem ferat. et opinione sce ecce
ñ inqueris Vtrū a ñ ca in q̄ntum
re rei q; in affectu humanus desiderat.
Vñ ieiu. i epla ad rōmū. Non solū i malo
rib; sz ei in minoribus furtis arguendi.
Fur aū ñ solū maioribus sz i minoribus
iudicat'. Non n; q; furto ablatū ē. sz
animus humanus emendatur. Quom' n;
in fornicatore ñ debemus diuisa sit for
nicatio. si mulier pulc' aut deformis.
ancilla. aut ingenua. puppata aut
opulenta. sz qualiscūq; fuerit illa.
una est fornicatio. ita in furto. qua
uiuacunq; quis ablulerit. furti
crimen incurrit.

Explicit quartadecima causa.

Incipit quinquadecima causa.

Crimine carnis lapsus ē phibet. anq; sacerdotalē bñdictionē ꝓsequent. Pō qm̄ ꝑ sacerdotū adeptē. m furorē ꝯuersus quenda mīsecit. Recupata ꝑ sanitate: ap epm accusat: ab ea ē q̄ lapsꝰ ē dr. Epc aūt die dnico eam communicat. Sacdos ā mīstrare sibi cum illam. q̄dā dicor ꝺ pōnia q̄rit. Mulꝰ ñ sñ petꝰ pñmanē. quādo epc q̄nib; ꝓfessionē exorquet. Denq; absq; synodali audientia solus illum sūa sent. Quer. an ea q̄ mīte alienata fuit: sint ī putandi. Secō: an p̄pensis pōnijs liceat clicis munā exigere. Tertio: an ex mulieris ꝓfessione liu ubē. adpnā dus. Quarto: an die dnico ei eā sit uiolanda. Quinto an ꝺ negata pñia no sit defenda. Sexto: an cuꝰ ꝓfessio cruciatꝰ sit exorcīanda. Septimo: an absq; synodali audientia: epc ualeat sacerdotē dispnare. Octauo. si spōse ꝓfessꝰ aut ab alijs uinctꝰ fuit. q. an ordinatione pecauit. an suscepti ordinis officiū sibi exequi liceat: ?

Quod ā ea q̄ alienata mīte fuit. ñ sint reputanda facta uidē posse p̄ari. pcā naq; alia penes uoluntatē animi. alia circa natē infirmitatē: uidentur ꝓfluere. ē aūt uoluntas ut aug⁹ ait in li. ꝓmo retractationū ai mot⁹ ad aliq̄d imitandū: l ñ imitandū. l adipiscendū. qđ ꝓpria dēm ē. uel hac diffinitē uolens a nolente discernēt. ex uoluntate naq; pcā pdeunt. q̄ libertus arbitrio ꝑ delinq̄ndi ꝓposito animꝰ mouet. Porro infirmitas alia ē ai: alia carnis. Infirmitas ai: ē ignorantia. ex uñ; aū infirmitate q̄ pdeūt ip̄ut̄ ad penā. Vñ de ꝯbus ignorātib; dr ē.

Qui quis ignorat. ignorabit. Tales n. erant illi de quib; xp̄c aut aplis. ce synagogam facere uos: q̄ arbitrabūt obsequiū se p̄stare deo. De eis ꝺ aplꝰ scribit. in epla ad romanos. testimoniū illis phibeo: q̄ zelū dei habent. sz ñ secm̄ scīam. Nullū nī eoꝝ ignōdia sua pfectē ignorantia excusat. ex carnis infirmitate pcedunt: q̄ natē lāguore fluūt. q̄ ñ ꝯputarent ad penā. nec ꝺ. aplꝰ grauat lege carnis dicēs. Infelix ego ho q̄s me liberet de corpe mortis hui⁹? t ē. Siue ꝑ penes uoluntatē. siue penes infirmitatē pcēa sint. semp ꝯputant ad penā. Cum enī illd augt. de uera religione ait. nī ea uidet. usq; adeo pcm̄ uoluntariū ē malū. ut nullo mō sit pccm̄ si ñ sit uoluntarium. t h̄ quidē adeo manifestū est. ut nulla doctoꝝ huic pueritas nulla mdoctoꝝ cura dissimulet. Qua re aut negand ē pcm̄ animi. aut faciēdū ē uolūtate animi. sz h̄ ñ gēnaliter intelligend ē de oīb; pcīs. Idem aug⁹. in libro ꝓmo retractationū. o scribēs dicens. Vsq; adeo pccm̄ uoluntariū malū ē. ut nullo mō sit pccm̄ si ñ sit uoluntarium. potest uidi falsa h̄ diffinitio. sz si diligenter exeuntes inuenīē ūllima. pccm̄ illud q̄ppe cogitandū ē q̄ unū pccm̄ ē ñ q. t pena pcī. q̄ uel a illa q̄ ñ ī mō uoluntaria pcēa dr. q̄ uel a nescientib; l coactis ꝓpriē. ñ oīno modo possūt uoluntaria dici. Idem eod. diffinitio pccī q̄. dixim. peccatū ē: uoluntas retinendi l assequendi: q. iustitia uetat. Vñ habitum ē ab ista. ꝓpria uera ē. q. ro diffinitū ē q. uno modo pccm̄ ē. ñ q. t pena pcī. Vñ aug⁹ in libro qōnum. Que sint pcēa nolentiū nescientium.

Querit q̄nitur q̄ sint pcēa nolentiū. Quorū q̄ a nescientib; committūt. an t possit rectū dici pccm̄ ea uolentes: q. facē ꝓhibet. Nam t h̄ ea uolūtate dici solet. sz utiq; multo ꝓ qđ facit tamē. si potuerat nolu. t facit ē multo iustiꝰ. si quisq. ú fecit morte mulctat. Vbi q̄ facē q. multo iust⁹. t ro ñ p se ipm̄ appetit. ut falsū iudicet. sz ut falsū uirando uitet. Qđ si ita ē nescientes ergo possunt dici ista pcēa nolentiū.

Mouebimur ꝺ discipuli communi exitē uoluntate ꝓhibeat. Quare ait mauer aut ꝺ dñe ꝺ regis qua nescium quid faciant ꝺ ꝺ. Et ro ꝺ. Quia nescium ꝺ. Et ro ꝺ. Quia nescium ꝺ. Et ro ꝺ. Quia nescium

qualia hic dñr pcā expianda. Hā si
diligent inspicat. forte ipm peccare
nemo uelit. sz pp aliq̄d uult peccat.
Oē q̄ppe hoies qui sciunt facūr q̄
nō licet. nellent licē. usq; adeo ipm
fugiat. Nemo appetit pp h ipm sz pp illd
q̄ ex eo sequat. h si uaq; se hūr nō sē
pcā nolentū n nescientū. q̄ discēnū
tur a pcīs uolentū. Dicit. n. de
mutuis. illd relatū p equū dr. eos. q̄
fenerā pnā possunt. z facere post se sane
sē quidē q̄ facē nō possunt. ut puta furio
sus. z īpubes. q̄ dolū capax nō ē. nāq; hi
fenerā pnā solent. nō facē. cū n. fenerā
ex affectu faciendi assistat. sequens
ēr dicē. hos fenē pulsent. fenē quidā
dicant mutuā fecisse nō uidī. Itaq; pa
tuā mutuā q̄s ē si nō sentiat p. facē uen
nemo n q̄ sciat se mutuā facē. z si nesci
at an faciat. Quare si q̄s p ioci pnā
at. aut dū dat. mutuū nō uelit. Si quis
libūm hoiem ceciderit. dū putat suum
suū. in ea cā ē ne mutuū teneat.
Ex pmissis itaq; apparet. fene ex
uoluntate. fene ex infirmitate pcā
p cedūt. pāla ē illa īpugnā. si carnis in
firmitas duplicat intelligit. Est. n.
langor nāture q̄ carnis cupiscentia
appellat. q̄ uitus aīe infirmitas dī
potest. sz nō carnis infirmitas dr. qr ac
cidit aīe ex uinculo carnis corruptōe.
Porro alia ē infirmitas. q̄ ppe carnis
dr. q̄ elemētor seu humor. cordia ē
bna. caro ipa afficit. z tandē dissoluit.
Simili aī infirmitas duplex ē. una
q̄ uitui appellat. q̄ aīa a deo sepatur.
ut ē ira. odiū. z alia bīnū. Alia īfirmi
tas ē aie. q̄ ē ipa nō sine pecīm. ē nī pena
pecī. z cā pecī. ut ē obliuio. z ignoīa
tia. fuit nī cū nō sit pecīm ē nī pena
pecī. ut febres z cete passiones. q̄ ppe
carnis dicūr ee. q̄z motus. i. ea q̄ illis
pturbantib; fiunt. nulli īputant. ad
penā. sz obicit illd de lamech q̄ nī ee
cē cāpm incurrit. nec ei excusant
ceteras infirmitas. unde dictum ē.
Septuplū ultio dabit de dnm. De la
mec uero septuagies septies sz cetas
ignorantie similis ē. ex nūp emī q̄
dam fuit. q̄ impunitū. quedam nī.
q̄ minime. Ceteras itaq; si debitū uxo
ris fuit se credens. reddē. aliena polluit
nō ē. tenus adultij. Si aūt ludo l'exercita
tōe uirū uel uenatōe talem mittens
aliū putat. q̄z ab eo petit h debz alie
nū ē. homicidij reus hr. Meus ē alie
nam fuisse ē sua cōpos nō sit cogz q̄ ad
mittat: reuī nō aliter. q̄z facultate
deliberandi nō habet. Nō pupillo z furio
so īn maleficijs subuenit. ut eis nō īi
putet ad penā. q̄ ex mīe deliberatōe
non possent. Qđ non solū humanis
sz z diuinis legibz noscit. approbat.
Aug. de pulis ad petrū diaco
nū. simillime tenet z nullateni dubi
tes excepto illis q̄ p ē noīe sāguis
suo baptizant. nullū hoiem accep
turū uitā etnā. q̄ nō hic a malis suis
fuerit p pīam fidē. z p sac
mentū fidei z pīe. i. p bapm fidei li
batus z maioribz quid necessariū
ē. z pīam de malis suis agē. z fidē
catholicā. s. regulā uitaris tenē. z sac
mentum baptismatis accipe. pueli
q̄z q̄ nec dū ppa uoluntate credere.
nec pīam p pcō qđ originaliter trhūr.
agē possūt. sacīmū fidei q. ē s. baptisma
q̄. diu rōnis eras eoz capax ee nō possit
sufficere ad salutē. Ex eo aūt q. i fi
ne b' auctoritatis dr. q̄. diu. s. rōnis eoz
eras capax ee nō possit. sufficē ad salutē.
euidēt dat' intelligi. nulli p' bapm p
cātū īputari. sine sit adulta. sine īpubes.
si rōnis sit capax. Nō z de brutis aīalī
bz eadē tō ab aug'. in eod' libro redditū.
q̄re sua fā eis nō īputent. Inq̄d n. aīa
lia p̄sentis seli curtū. aīe omanū. s. ā
mōtis īcōp̄hensibilē pagūr uoluntatē.
que de suis fīs nullam rationē reddi
tura sit. q̄z rōnabilia nō sit. nīq̄d n. de bobz
cum ē deo. Hoies uero q̄z rōnabiles
sit fīs z de se z de oībz rebz q̄s ī usu u
e presentis accepūt. rōnē reddituri sit
deo. z p suoz actuū qualitate recipi
ent aut penā aut glām. Sacre n legis
auctoritate aīalia uidem' interfici. nō
pp sciam pcī. sz q̄z refrenāt fīs memo
riā. Nō aug'. sī leuitici. Non ppter cul
pam sz ppter memoriam facti occi
dunt pecus ad quod mulier accessit.

Mulier q̄ accessit ad oē pecus ascendi ab eo
mathaeus muliere. z pecus. morte mo
riat. re n. sb. Queri quom. terī sit pe
cus. ē sic irrōnabile. z nullo m capax
legis ē. Item. Pecora unde cōdendū ē
nulla mīa. q̄ talī flagitio q̄mīam

ndignā refricāt fcī memoriā. In libro
q̄sto uenⁿs. v. t. n. de furiosis aug⁹. id̄ eu
demtissime scribit. Culpa ñ necessitate
Hugⁿs sanⁿ ꝫ uolūtate reū astringit.
subito demeentes frēs. lapidibꝫ ferro,
fuste mortibꝫ multos nocuisse. quos dā
z occidisse. captos aut mdustā z mdiasso
blatos: minime reos frēs eo qđ ñ uolū
tate ꝫ ipellēte ut: nefario q̄ hec gesserūt.
nescientes. quoīm. n: ne astituī q̄ nesciē
q. fecīt. Ite ambꝫ i cānon i ītrāu pe
nu dien. Reus uolūtate ñ necessitate ō
lla cauenda s̄ q̄ ex mā uolūtate stringit
peccīt delecta iuuentutis. z irrōnabi
les aīāe passiones. quoꝝ q̄ nos sumꝰ
dñi ex pncipia. ecclesie ñ requiuim ñ di
uinem ut alios. ꝫ agnoscam ea q̄ ꝑ me mā
ste. q. possū ñ facē si uolum⁹. huius electi
onē mali nob̄ poti debem⁹ ascribē quā
alijs. Ideo z in iudicijs. hmodi uolūta
tes reos. ñ ex necessitate ꝓpulsos: cul
pa astringit. pena adepnat. Neq; n: sup fu
ture alīq̄s innocente punat. obnoxi mo
rti ē. q̄n z ipī diuine legis oraculo. Si
q̄s p ignorātiā unutiv necē. accepit i
punitam spem. z refugij facultate. ut
possit euadē. hꝫ g̃ de eo q. ꝑ me malū iudī
dem ē. Mala n: ñ sī q̄ nec crimine mīe
ipliciter. ñ aliena ligat. Vñ pauperate
et ignobilitate egritudine. morte. nemo
sapiens maledixit. ñ i malox sorte mi
nauit. Ide in li. de pīarchis. Venia
hūt q̄n ignorantes ebrij committit.
Sane dixim⁹ uacādi ebrietate p q̄. crimina a
lie ñ possum⁹. Nā q̄ sobrij cauem⁹ p ebrie
tate ignorāt. z mentem. Secutū q̄d lo
q̄ur. q̄ nimio uino indulget. iacet se
pulto. Ō q̄ si q̄ p una debriet. ap sapientē iudi
cē uenia q̄de donat. ꝫ leuissimus dap
nant auctores. Ite aug⁹ in li. i. de ci
dei. In obedientia l' concupiscentia ñ hō cul
pa i corpe ñ ō
Si concupiscentia l' ino pena i corpe ñ ō
bedientia q̄ adhuc i membris sanctis
moribundis habitat. ꝑ mīe nolumꝰ
tas legē q̄ sua lege mouet. Si absq; cul
pa in corpe ē dominent. q̄n magis
absq; culpa ē in corpe ñ aliena uita.
Ide z fausti in libro. ij. Iosh ñ debuer
Nebuauer sin. ꝫ de diuersis culpatur.
Iosh filie ei. z se nesciens miscuer. Qua
ꝑ culpand ē quid ñ tñ q̄ntū ille in
celx. ꝫ q̄ntū diuersas illa mereatur.
Ite ambrosius de beata uita.

Nemo malus ad culpam nisi propria
Non est q. cuiq; nām affert uoluntate.
Cum crimina. ni mīe uolūtas. Nemo no
strū tenet ad culpā. ni uolūtate ꝓpa de
fluxit. ñ hūt cām q̄ inferūtur. nisi cam
mb⁹ uolūtatis ma amissa sequē
delictoꝝ iudia. q̄m z alios deiudicam⁹.
Voluntatē s̄ milius elegit xp̄c. uolū
tatē s̄ seruū diabol⁹ actionat. Nemi
nē ligo seruitutis astrictū possidet.
ñ se ei pri peccoꝝ ere uendidit. Ide in
libro de pdito Homicidā dei ē. q̄ mittit
Nec is qui homicidū ali homicidū
qđ mittit fecit exē mittit facit.
strū ē. Siquid lex aut de eo. q. dē dedit
eum in manus ei. Man⁹ g̃ est ei mīstra
tiū. ñ dnūe ultōi ministriꝫ pre
buerit. Lauta g̃ munit remissionis ē
pastoꝝ ā q̄ non ex dispositōe ꝫ pter
uoluntatē fecit homicidā dnūe mi
nist ē ulcis. Illō q̄q; spectat. q. ē mē
ficit impi. xp̄e infundit. z ñ abhoiatō
abolet. scīficatio astruit. Ois deus di
xit. In ea die q̄ mīserō oē pmogenitū
egy. pa sanctificabo mihi oē pmogenitū isral.
Qđ ñ ad unū tēpus diem afflictois egy
pti refert. sed ad oē tps. Cū itaq;
q̄ mittit hoīem nutrit minister dei
sit tū innocentē furore punit mors
tis neq̄q. obnoxi sit. cū subito dem
tes eoꝝ q̄ facūt reatū minime gesser.
patet huic sacerdoti minime reū ho
micidij ee. Vñ ñ sacerdotū ꝑuari debz.
Obiicit aūt illō qđ iuenit in pīali
theodori. In se reuisus pñiam agit.
q̄ insaniendo aliquem occidit.
Si quis insaniens alīq. occidit. si ad
sanā mentē pīuit leuior ei pñia ip
nenda ē. Ego ad h̄ forte de eo melli⁹
q̄ ꝑ culpa ad furoꝝ pduxit. Item.
obiicit. Si unus q̄d q̄ si ñ ipuerit.
ad penā tū impediuit. sacramēti sig
naculū. Ambrosius q̄q; patrū filio.
ñ ipunit ad penā. cui tū obest ad ec
clesie munia accipiend. sic q̄ mente alie
nata fuit. z si ñ impunit ad penā
tū sacri muneris exercitiū ipediunt.
Vnde iteruim. Innocens ē q̄ ñ unit sed
mō discipluiam. casu aliqñ occidit.
Si quis ñ unus ꝫ ꝓ disciplinā ali
quē iubauit. ul' alicui palmā dedit.
et casu occidit. sic solet fi: q̄ntū ad le
gem re ē. q̄ntū ad gram: innocens ē. ep

nolūtatē ñ opⁿ rēpⁱo. Quamū ā ad le
gem: rē est qz opⁿ q̄nt. Ite fm pfectu
one uirgo fuit oppressa: repellitur lege.
qz opⁿ inspicit ñ uoluntatē. In grā ā:
q̄ uirgo suscepit qz ñ opⁿ q̄rit: & uolūtatē.
Sic g̃ q̄ pp disciplinā casu homicidū
facit. q̄mū ad legē: rē ē. q̄ntū ad grām i
nocens. ē. Sic iste sacerdos q̄ furore hom
aduⁿ fecit. q̄mū ad culpā innocens est.
q̄ntū ad suscepti muneris executionem:
reus replet. Huic magr respondet.
Non omnia q̄ ad ordinand' impediūt.
ordinanti debent. ñ n: p ad sacerdo
tum puchi: q̄ aliq̄n insanuit. Verū
ñ si pr̄ suscepū ordinē l' sacerdotii
furē cepit ñ tō sacerdotio carebit. ñ ñq̄
forte ad sanē mētis offm illū reduc' ō
uenit. Sic de quodā epō ḡḡ. scribit
i registro ad clerum epm. Omnes sic
ūdem nob. ut sup̄ in cā. 7 c. Longa i
ualitudine gr̄auatus episcopus. et c.
Pro ūpensis ū p̄cuniis mūcō
pensi actio clicī munā exigē phibet.
i q̄ sic statuī legit. Pro procuratis ī
pensis clicī munā exigere non debet.
Obseruandū q̄ dēmⁱ ne q̄s sacerdoti
uel clicoz more stabilī iudicī p ūpen
sis procuratis munā audeat accipe.
ñ i cēa gr̄uito oblata. q̄ ñ fauore mu
nis accepta uident. sz collatōe deuotⁱ
illata. q. si plus q̄ sua accipiat: actum ex
actoz functis. ruinarū possessoz. b.
statum pmū se nouit degradandū.
Hoc ā de illⁱ intelligēd est: q̄ canoni
cā uitā p̄fessi regulariē se uictoz pp
fuerit. Gen̄alī nāq: cēe cōsuetudine re
ceptū ē. 7 moribz approbatū. ut clia
more adiuuatoz proclama ipēdat. 7 p̄pē
dis munā exigāt. 7 p̄ro ūpensis suscipiāt.
Certo loco q̄r. an ex multis cōfessōe
iste sit deprēhendus. in quo p̄mū uiden
dū ē. an mulier sacerdotē accusare ua
leat. q. sacris canonibz oīo uideat phibi
ta ee. Gen̄alit' n' statutū ē ex decretis fabi
ani pp. ut sacerdotes dñi ñ accusent.
ñ i eos testificent. q̄ sint ordinati ñ s. ñ
cē possūt. Mulieres ā ñ solū ad sacerdoti
um nec i diaconatū puchi possunt.
Vñ si sacerdotes accusare ñ i eos testificari
possūt. Legibz q̄ cautū ē. ut ob metū
diū siū seruī. mulier ap̄ protē p alios ñ
accedat. ñ forte suas l' suoz iniurias ps
equē. ad hanc accusatiōnē admitti ñ debz.

Certa q̄ iudicis psonā gr̄aliter ab
accusatōis offō ñ remouent. Mulieres ā
in uer. rē. pplin iudicasse. Quicq; libri
iudicū legere ignorare ñ potūt. sīlō ma
q: ab accusatōe remoti possūt. q̄s i iu
dicis psonā frequēt gessisse actat. nec
ulla fere diuinar scripturar ab accu
satōe phibent. Huic magr respondet.
In ueī lege multa pmittebant. q̄ ho
die pfectōe gr̄e abolita s. Cū n' mulib;
pmittāt pplin iudicare. hodie: p peccato.
Od mulier introduc' ab apl̄o eis iudicī.
accūdam. uno subditas cē. ut signū sub
iectois relaxī cap̄ hīc. Que g̃ huic oīb;
uiro subiecta cē ostendit. cui p alio po
stulare ñ accedit. ad accusatiōnē admit
tenda ñ uidet. Hec q̄q; pallī 7 indifferēt
mulier ad accusatiōnē ñ admittat. Et
ñ quedā crimina q̄z accusatōe mulier
subire ñ phibet. Vñ in libro cod. ūpn
in diocletian' scribit. De crimine q. pu
blicoz fuit iudicī: mulī accusare ñ
permittit. ñ eas ex cās. 1. si suā suoz q; i
uria pleḡt. s. statum aīq; uiri sui
de q̄b; spūalit eis actū ē. nec exacta
subscriptōe. Vñ adit' pl̄es pudicie in pmis
examinabit an male sit crim: ē accusa
tionē mulier subire ñ phibeat. Ite
in libro dig. Paulus li. v. de adulteris ex
eo q. phibz lex ulla de adulteris testimo
nū dicē. adeptam mulierē collē i mu
lis testimonii in iudicio dicendi uide
tē. In dig. De accusatōibz 7 inscriptōi
bz li. i. Non ē permissū mulieri publico
iudicio q̄nq; reū facē. n. s. parentū li
boz q: 7 patroni 7 patrone: 7 eoz filij filie
ue neptis nepotisq; morte exceptē. paulus
li. i. de adulteris. Cetus decuriis accessa ē
mulib; publica accusatio uelut si mortē
exceptē eoz cauz q: i quos ex lege testimo
nū dicere publicoz iudiciorū ñ dicant. Item
i lege cornelia testamentaria senat' statuit.
Sz 7 de testamēto patris l' matris libri
mulieribz publico iudicio dicē permis
sum ē. Pupill' ex filio uitroz patris
morte. ꝑ pupille aut siu morte exceptē
accessū est. lege testamentaria. Item de pro
quodā testamēto pupillis agē. l' mul agen
di diuus uespasian' permisit. Sz 7 si nō
exhibeant' tabule p uitricū possūt expi
ri iudicia. qui accusare possunt l' non.
Ite aug. dionisio. Vxor uia si adulterū
siū uerum uindicare existimat. adeat

plidem puncie. Indigetis ad legem
uā maiestatis ꝓpunian lib xij. nspō
sor. In q̄stionib; lege maiestatis. ⁊ mu
lieres audiunt. Quarationē sexꝰ exhe
bne nulla mulier deceat. ⁊ marū nullu
mū 2sulem in udicium eius mstituat.
Quecūq; ū ꝑsona ad accusationē pu
blicoꝝ udiciorꝝ. l'lese maiestatis admit
tē. cād accusatōe symonie subire ū phi
bet. Vñ i lib eōd. Leo a ꝑfecto armalio
ꝓtum. Lese maiestatis ⁊ publicorum u
diciorꝝ ⁊ symonie accusatio equaliter
Sanc quicq̄s hanc scām ⁊ uene punia.
randā annstrui sedē petrinē inuenit su
bsse. aut si q̄s ut alūm ordinare. l'eli
gē aliquid accepisse detegit. admistrar.
publica crimina ⁊ lese maiestatis ac
cusatōe ꝓsima. A gradu sacerdotis re
hat. Nec solū h; dentiqꝫ honore ꝓuan. ⁊
ꝓpetue q̄ infamie dāpnari decrim. utq̄s
facan par omquinar ⁊ equar. utrosq; si
mili pena contenet. Quum a sacris
canonib; accusatōes omodo submoueāt.
Quas leges seli ū asciscāt: edisso udīr ad
mittende. q̄ legib; seli ū. phibent. uerū h;
ū mfert. Quecūq; n' clicoꝝ sacros canoib
nuptias ꝛtrahe phibent. ⁊ legib; ipato
rū. Non a 2secūtur omm copula legel
admittit q̄z mundocel sacri canonel si p
hibent. legib; n' solu cantores ⁊ lectore
canōib; a ⁊ adhuc uxorel ducē possūt.
Qmul q̄ sacs canōib; submouent ac
cusatōel q̄s legel seli ū asciscāt. Nō ō
2sequent recipiunt quasq; ꝑncipū ad
mittit legel. h; sic cura hī opis uacū ē
ꝑmissū tenent legib; ipatoꝝ i ecclastical
negocijs uendū ē. quoquel sacs canoi
b; obuiare ū uenit. Vñ aut spūa
lis sacris canōib; mulier ab accusatōe
lese maiestatis ⁊ symonie ostendat. phi
bita. aut ꝑmissis tanōib; ad huiusce
modi accusatōnē admittenda probat.
nec quisq̄ distinguere q̄at ad alioꝝ ñ
ad sacerdotum accusatōnē m h; symo
nie casu mulieres ee admittendas. cū
n' qualr legib; h; eas ꝑmissū inueniat. ñ
q̄s spāliꝝ aliq̄ lege ñ phibitū ostendat. ꝫ
distinctio locū ñ habebit. Verū ē 2 gena
les regulas q̄dā crimina spāliꝝ exceptā
ſe. in quib; mulī accusare ꝑmittūr. me
que fornicatio ñ numiat. pterea q̄ dī
accusatio duplicr mfirmat. ⁊ q̄z fo
nicatōis crimen unendit. ⁊ q̄z de se 2fite

Qur. sup alienū crim ei ēdi ñ oportet.
Vnde ulius ꝑ scribit dicens. Reꝰ
professio aduersꝰ q̄libet admitti
Femini ꝑsōe de crimine non debet.
maiestatis de se 2fesso sr alienū crim ei
ēdi oportz. qm ei acqz oī rei 2fessio ē
pciosa. ⁊ admitti adhis q̄ libz ñ debz.
Quia q̄ de se 2fitet ilta. sup alie
num crimen ei credi non potest.
Sed ꝛtra eā sua 2fessio mꝑetranda ē.
Quod ū die dnico. ñ epō nec pbro
scām aliq̄. uenilare liceat ex tracto
nensi 2silio phibet. in quo sic statutū
est. Milit ecce die dnico uēilare
ullus epōz aut causas non debent.
pbroꝝ. l'clicoꝝ die dnico ꝓpositum
quicūq; eē negotiū audeat uenilare.
ū h; cū ur deo dilecta sollēnia celebrēt.
Ceteꝛ ū diebz 2uenientib; psonis. illa
q̄ iusta ē hāc licentiā udicandi. ex
cepto criminali. Item ex 2sil' ap her
pilī habito ꝑsente rege hinrico. sollēp
nibz diebz ⁊ legitimoꝝ tantuoꝝ scā
Placita scā dnicus cū placuit ñ
diebz l'alijs ꝓpriis festis agant.
seu ⁊ in hijs diebz in quib; legitima
uenientia celebrāt. s. canonicā institu
tionē minime fieri decrim. Insup cui
scā synod decret. ut nulla udiciaria
potestas licentiā hāt sua audoritate
ꝛtractos ad placitū bannire in sup
dictis diebz. i. vij. diebz aū natale dni.
usq; ad ephie octauas. ⁊ a q̄q̄gesia.
usq; ad octauas pasche. ⁊ vij. diebz ā
natiuitate scī iohis bapt. quatinus
ad cuidi creām oronibz q̄z uacandi
libuit habeat facultas. Item adria
nus papa. De eodem.
Nullus epc uel mfra positus die
dominico causas udicare ꝑsumat.
Pargamonē ū negatu ꝑstitit dā
stephs ꝑ scribit leoni archiep rauenēsi.
Diaconus si de crimine quāci ñ pōt
ap epm. secuto se ipm purget.
De crimine sibi illato diaconꝰ nus
quissime facte se immunē. nemutñ
si suspicio habeat. ⁊ accusatores idoneꝰ
repuit. ⁊ reles quales sac canonel
sancuit. accito rectum cto epō. nūo
ueniant accusatores uocet. et ipe al
dicus diaconꝰ. ⁊ si negauit uenire
dā canonice. ⁊ si l' spōte 2fessus l' le
gitimis rebz fuit approbat. canonica

Quia sicut ecclie ꝛtra ꝓpria ꝓcedere
nō debent. ita nec ꝓpria ꝓcedere
ꝛtra ecclias. Vñ i lib eōd. Leo a ꝑfecto
armalio ꝓtum. Lese maiestatis ⁊ publicorum
udiciorꝝ ⁊ symonie accusatio equaliter
Sanc quicq̄s hanc scām ⁊ uene punia.
randā annstrui sedē petrinē inuenit su
bsse. aut si q̄s ut alūm ordinare. l'eli
gē aliquid accepisse detegit. admistrar.
publica crimina ⁊ lese maiestatis ac
cusatōe ꝓsima. A gradu sacerdotis re
hat. Nec solū h; dentiqꝫ honore ꝓuan. ⁊
ꝓpetue q̄ infamie dāpnari decrim. utq̄s
facan par omquinar ⁊ equar. utrosq; si
mili pena contenet. Quum a sacris
canonib; accusatōes omodo submoueāt.
Quas leges seli ū asciscāt: edisso udīr ad
mittende. q̄ legib; seli ū. phibent. uerū h;
ū mfert. Quecūq; n' clicoꝝ sacros canoib
nuptias ꝛtrahe phibent. ⁊ legib; ipato
rū. Non a 2secūtur omm copula legel
admittit q̄z mundocel sacri canonel si p
hibent. legib; n' solu cantores ⁊ lectore
canōib; a ⁊ adhuc uxorel ducē possūt.
Qmul q̄ sacs canōib; submouent ac
cusatōel q̄s legel seli ū asciscāt. Nō ō
2sequent recipiunt quasq; ꝑncipū ad
mittit legel. h; sic cura hī opis uacū ē
ꝑmissū tenent legib; ipatoꝝ i ecclastical
negocijs uendū ē. quoquel sacs canoi
b; obuiare ū uenit. Vñ aut spūa
lis sacris canōib; mulier ab accusatōe
lese maiestatis ⁊ symonie ostendat. phi
bita. aut ꝑmissis tanōib; ad huiusce
modi accusatōnē admittenda probat.
nec quisq̄ distinguere q̄at ad alioꝝ ñ
ad sacerdotum accusatōnē m h; symo
nie casu mulieres ee admittendas. cū
n' qualr legib; h; eas ꝑmissū inueniat. ñ
q̄s spāliꝝ aliq̄ lege ñ phibitū ostendat. ꝫ
distinctio locū ñ habebit. Verū ē 2 gena
les regulas q̄dā crimina spāliꝝ exceptā
ſe. in quib; mulī accusare ꝑmittūr. me
que fornicatio ñ numiat. pterea q̄ dī
accusatio duplicr mfirmat. ⁊ q̄z fo
nicatōis crimen unendit. ⁊ q̄z de se 2fite

Quia sicut ecclie ꝛtra ꝓpria ꝓcedere
nō debent. ita nec ꝓpria ꝓcedere
ꝛtra ecclias. Vñ i lib eōd. Leo a ꝑfecto
armalio ꝓtum. Lese maiestatis ⁊ publicorum
udiciorꝝ ⁊ symonie accusatio equaliter
Sanc quicq̄s hanc scām ⁊ uene punia.
randā annstrui sedē petrinē inuenit su
bsse. aut si q̄s ut alūm ordinare. l'eli
gē aliquid accepisse detegit. admistrar.
publica crimina ⁊ lese maiestatis ac
cusatōe ꝓsima. A gradu sacerdotis re
hat. Nec solū h; dentiqꝫ honore ꝓuan. ⁊
ꝓpetue q̄ infamie dāpnari decrim. utq̄s
facan par omquinar ⁊ equar. utrosq; si
mili pena contenet. Quum a sacris
canonib; accusatōes omodo submoueāt.
Quas leges seli ū asciscāt: edisso udīr ad
mittende. q̄ legib; seli ū. phibent. uerū h;
ū mfert. Quecūq; n' clicoꝝ sacros canoib
nuptias ꝛtrahe phibent. ⁊ legib; ipato
rū. Non a 2secūtur omm copula legel
admittit q̄z mundocel sacri canonel si p
hibent. legib; n' solu cantores ⁊ lectore
canōib; a ⁊ adhuc uxorel ducē possūt.
Qmul q̄ sacs canōib; submouent ac
cusatōel q̄s legel seli ū asciscāt. Nō ō
2sequent recipiunt quasq; ꝑncipū ad
mittit legel. h; sic cura hī opis uacū ē
ꝑmissū tenent legib; ipatoꝝ i ecclastical
negocijs uendū ē. quoquel sacs canoi
b; obuiare ū uenit. Vñ aut spūa
lis sacris canōib; mulier ab accusatōe
lese maiestatis ⁊ symonie ostendat. phi
bita. aut ꝑmissis tanōib; ad huiusce
modi accusatōnē admittenda probat.
nec quisq̄ distinguere q̄at ad alioꝝ ñ
ad sacerdotum accusatōnē m h; symo
nie casu mulieres ee admittendas. cū
n' qualr legib; h; eas ꝑmissū inueniat. ñ
q̄s spāliꝝ aliq̄ lege ñ phibitū ostendat. ꝫ
distinctio locū ñ habebit. Verū ē 2 gena
les regulas q̄dā crimina spāliꝝ exceptā
ſe. in quib; mulī accusare ꝑmittūr. me
que fornicatio ñ numiat. pterea q̄ dī
accusatio duplicr mfirmat. ⁊ q̄z fo
nicatōis crimen unendit. ⁊ q̄z de se 2fite

fiatur sñia. Qui si ñ sponte 2fiter. nec accusatores ⁊ testes legitimi reperiuntur. ⁊ mala fama crebrescit. ñ ī publico examine. sz coram re. ⁊ aliq̄m reticentissimis pb̄ris ⁊ diaconib⁹ nre ecc̄e secreto nunñto se p̄sentet. ⁊ deiecto bonū testimoniū cum annūtia ⁊ compescē ecc̄e nre filios ne sacerdotem dei infamare ulterius p̄sumāt. nūcq̄ cham maledict⁹ est. q̄ patris uenda derisit. Item nicholaus pp̄ salomoni 2stantiensi epō. Non ē spoliā dus pb̄r l' diacon⁹ ñ sponte 2fess⁹ aū lebrit aut diacon⁹ grue 2uct⁹ fuit. Quīm asseris emmina nolle publice 2fiteri. sz cū uelle sacramēto defendē se. Et si cū notū sit epō scelus ipsius cē p̄tum. ñ p̄ p aliq̄ p̄niam sacerdotali l' diaconali offō ponit. Sz mirand⁹ si p̄ ñ fuit 2fess⁹ quom notū possit cē epō scelus. ab epō p̄tū. ñ accusatore fore ydoneo p testes ydoneos approbūc. Unde si examinate epō eām pb̄r l' diacon⁹ ñ fuit p testū approbatō nē. pb̄r aut diacon⁹ forte 2uct⁹ ñ ē scelus epō legitime manifestū. ñ sua sponte ipm 2fiteat. qđ ñ fecit unūm ñ uidem⁹ suo debē pb̄rm l' diaconū offō p̄uari. sola g̃ spontanea 2fessio. et canonicus nus. l' qualitas testiū dēnatib⁹ epis accusatore q. obiectat sp̄bre. clericū p̄uat p̄tio gradu

Quod si 2fessio cruciatib⁹ extorqn da ñ fuit. alexand⁹ pp̄ testat⁹ scribens oīb⁹ ortodoxis. Minus uā 2fessio ñ fuit sacerdotib⁹ l' extorta sz spontanea. auctoritate cāe quedā scripte quoq̄m p mentē. aut fraude. aut p uim extorte fuerē uelut se lubare possint quocūq̄ ab eis 2scripte aut roborate fuint igenio. ad nullū eis p̄iudiciū ul' no cumū ualē censem⁹. neq̄ ulla eos infamia l' calūpnia. aut a suis seq̄stratōe bis ñq̄ deo auctore ⁊ sēis aplis eorq̄ successorib⁹ sustinē p̄mittim⁹ 2fessio n: in talibz ñ 2pulsa: sz spontanea fi teb⁹. Omis n: 2fessio q̄ fuit ex necessitate fides ñ ē. 2fessio g̃ m talibz ñ de b⁹ extorq̄ri. sz sponte 2fiā. p̄sumū ē cū de suspitōne aut extorta 2fessione q̄. q̄. udicare. ē magis ordis ī spector sue dñs: q̄. opis. Non aū p̄ hūa no 2dēnari examine q̄. dñs suo re

seruauit iudicio. si oīa nāq̄ in hoc scło iudicata ēent. locū diuina iudicia ñ obtinēent. Item. Est ⁊ h̄ planū ad scām sedē qđ pudeo dicē. ⁊ ñ tm̄ sacerdotib⁹ sz ī oī xp̄ians noīe ē inimicū. 1. q. ñ nulli epōs l' sacerdotes aut me u 2pellire aū ui extorq̄nt. aut fraude decipiūt. aliq̄s 2fessionis sue u alterā parte q̄. debeāt scribē lītas aut p suas ñ requisitōe cāe aut q. dēnus est alieni erroris sede sēpās facere: et p̄pis manib⁹ roborare. ⁊ coā pplis recitare aut̄q 2fā alios dicunt arceribz ⁊ ergastulis retrudi. uo salem hys trib⁹ insidys. dñi sacerdotes sunt fauendi uoluptatib⁹. Item. Confessio uera in talibz ñ 2pulsa: sz spontanea fi debz. ipo auxiliante qui aut. ex orde p̄cedunt homicidia. adulteria et c̄. q̄ ad hec sñt penitentia. Nec tñ aut dubia sñt. q̄ fiant ut q̄dā. sz q̄ aio fi aut. amplī n: respicit ds ad cogitationes ⁊ spontaneas uoluntates q̄. ad actū qui p simplicitatē aut necessitatē fiunt. Item nicholaus pp̄ epūs gallie. Audoenus aplica penit illata in auctoritatē ecc̄ie dedicat animā. Auctoritate p̄decessor nr̄or secuti. et notoriam bullam pp̄ ⁊ nr̄is alexandri. a bō pape quinti. ab oīb⁹ uitandis. et cūq̄ nr̄is obligatōib⁹ quib⁹ ille se coacta uolentia ipsor obligauerāt. absolumus ac nulla suēt uenum. tā p fatū archiepm̄ treuirēse q̄. ei p̄stitū. et oīs qui cū ipso capta se illis quoq̄m obligauerāt. Nec n: ulla eor eos pinde infamia l' calūpnia. aut a suis bonis seq̄stratōe unq̄. deo auctore. ⁊ sēis aplis. ⁊ nr̄is decessorib⁹ sustinē p̄mittim⁹. sic p ipm dñs aut. Dissolue colligatōes impietatis ⁊ c̄. Quum ⁊ p̄sens nr̄o fr̄i filius q̄ treuirensis ecc̄ie. alicq̄ defensorib⁹ h⁹ m mandatis dam⁹. ut spūali simil' ⁊ matiali gladio cū diu malignos illos eorq̄ factores insequatur. quousq̄ cū integritate possessiōes ul' q̄cūq̄ res ecc̄ie h⁹ fō l' q̄cūq̄ pacto distracte seu diuise sunt reuocentur. Fideliatis ⁊ unanimo romani pontifex ñ nullos absoluit. ē aliq̄s a suis dignitatib⁹ deponit. Dñi gelasii pp̄ anastasio ipatori. Pontificalis auctoritas a unanimo fidelitatis ñ nullo absoluit.

Huius item romani pontificis zacharie
f. regē francoꝝ ñ tam p suas miām
bz. q̄. p eo q. tante erat potestatis mu
tl'a regno deposuit. z pipinū carolū ī
perpetuū principē in eī loco substituit. oēsq;
francigenas a iuramēto fidelitatis ab
soluit. Qđ z ex frequenti auctoritate a
tq; scā ecclia ē multū absoluit: a nī
culo tenebrāꝝ qđ ē tam hijs epis qui
aplica auctoritate a pontificali gdu
deponūt. Item ggg. pp. vij. romane sy
nodo plidente dicit. Excōicati uinculo
fidelitatis non tenentur obnoxij.

Nos siq; predecessoꝝ nroꝝ statuta teneā
tes. eos qui excōicati fidelitatē aut
sacrāmēto astricti sē. aplica auctoritate
a sacrāmēto absolumꝰ? z ne ꝑ fidelita
tem obseruent. oībz modis phibemꝰ.
q̄ntq; ipi ad satisfactionē uenīant.
Item urbanꝰ pp. ij. epō antiocen si. Ante
q̄m reconcilientur fidelitatē excōica
ti non debent ab aliquo recipi.

Vtrum videndum sit nullī fuerit cogitatū.
militēs comitū ne ipi qui ab eis excōicati
ē seruare phibeto. Qui si sacrāmēti pēn
detur: moneant oporteꝫ deo seruire
magis q̄. hōibz. fidelitatē ꝛ. q̄. xano
principi iuratā. deo et eiq; scīs aduersan
ti. et eorum preceptis calcatis nulla
cohibentur auctoritate persoluere.

QVIS. Absq; synodali ꝰ audientia lacer
dotem damnari in patenti pal'. cui ꝑti
cipat iubet sic phibet. Sine accusatore
ammē pbr uel diacon ñ debet damnari.

Sexta actōe aquinꝰ flagitatū corduben
sis ecē pbrū munus olim a pontifi
ce suo electū. z innocentē exilio adempna
tū. q. cursꝰ ordinis sui retinuit ecē.
id denuo adiuꝰ ꝓsumptionē uanā dei
uium? ut arcta sedē patrū suam synoda
le nullī nisi sū accusatore examine q̄libz
pbrū l'diaconū deijciendī prebet. Nam
multi sē q̄ indiscussos potestate tyranni
ca ñ auctoritate canonica dāpnant. z
sic ñ nullos gra fauoris sublimant:
ura quosdā odio inuidiaq; humiliāt.
et ieu opinionis aura adempnant.
quos cum ñ approbāt. epi ꝛ sacerdo
tes ac ministros. sol' honorē dare p. sol'
auferre ñ p. Si ꝛ. hij q̄ ī ꝰ scto a dnīs
suis honorē libratis adepti sē. ī seruitu
tis nexū ñ reuoluunt. ñ publice ap̄ pto
res ac ꝓsides tribunali fori fuerint accu
sati. q̄. romagis hij q̄ dominis altaribz z

seruari honore ecclastico decorauit. pro
pter. ñ ab uno dāpnari. ñ ab uno iu
dicari. potuit honoris sui ꝓuilegio
cessit. Et ꝓsentī synodali iudicio q. oīo
de illis canon ꝓcepit oportꝫ diffinit.
Item ggg. pp. iohī epō panormitano.

Causas dicoꝝ epōrū ñ ī cōspectibz
Si quid de quoq; dici ad eccē andiat.
Sanctus nias puenit qđ ne ulle possit
offendē facile ñ credas. si ne ad iudicē
tam res accedat. magna. Et ꝓsenti
bz eccē nre sentoribz diligenter ē ꝓsen
tanda uidet. z ne si qualitas rei poposcit:
canonica districtio culpā ferat delin
quentis. Item ex. 2. carthag. i. A quor epis
l'pbrī l'diacon fuer audiendi.

Si quis inuidē l'inimicus exti'terit.
Sin maiorē natu l'aliq; cām huius a
tribz uicinis epīs si diacon ē qui ar
guit. si pbr ē. a vi. si epūs ē. a xij. ē sac
dotibz audiat. Vnusq; epi dicenti. cō
tundi debz zumenia. z superbia ī oībz
fungi. Cause uo ꝓ ꝓsonis ab hijs sta
tuto uno audiantur. Item ex concī
lio carthagin'. ij. De eodem.

Felix epūs tuenitanꝰ dixit. z ñ adiuo. f.
statuta uetustiora. ut si quis epūs
qđ ñ optauit fieri. et tamē aliq; ī ecclīa
si fuit ei nimia necessitas ī posse pli
mos epōs aggregare. ne in crimine
remanear. a xij. epīs audiat. z a vi.
pbrīs. z a tribz diaconis ē. ꝓpo epō
suo: audiat. Item ex. 2. carthag. iij.
Si aū pbrī l'diaconi fuerint De eod.
accusati. adhuncto sibi ex uicinis lo
cis ꝓpīs epō legitimo nūo collegaꝝ
quos ab eod' accusati petierunt. z
una secū in pbrī noīe. vnū diaconum
noīe. ij. q̄ ꝓpter cās discernant. ead'
dierum z dilatōe. z a cōione. z amo
tōe remotionū. z discussione cāe. uter
accusatoꝝ sit. z eos q̄ accusant. forma
seruata. Reliquoꝝ uero dicoꝝ cās
eā solus epūs loci agnoscat. et finiat.
Solus aū ad exclusionē aliorū
epōrū ñ suoꝝ dicoꝝ dicitur sī quoꝝ
lucerna cuius sīa urbis erat. Vñ in
carthag. 2. iij. legit. Absq; dicoꝝ ꝓ
pē nullī cām audiat. sedis nullī cām
absq; ꝓsentia suoꝝ dicoꝝ qui audiat.
alioquin irrita erit sīa. ñ sīa dicoꝝ fir
met. Item ex. 2. spāleti. q. Sicut ī synodo ca
nonice iudex sacerdotē dāpnari ñ possit.

illud fm̄ fuit ꝛ ecclīastico. b
Absit. si agatur. z dicam ꝛ
mittit iterum. c. fehr. q. 6. si q̄s. Si a. agatur. ad trinom. bullar. nic solus epūs pot cognoscere cī
dicas. si ius ut rem. q. q. Si quis. alibi. ut. c. xxj. q. 1. Si quis. ut. c. xxij. q. 4. Si quis cū excommunicatus. et cē. ꝛ. ꝛ. mūeri. et. cē. ꝛ. ꝛ. ꝛ. dic. et. xj. q.
vj. Si quis cū excommunicatus. et cē. ꝛ. ꝛ. ꝛ

Q. VIII

Q. V

pē sacerdotiz ac ministris solui honorem dare potest. sed solus episcopus auferre non potest. si enim hūj qui in hō sclō. ē ut s. De ultima uero questione sic statuū ē in cil' neocesariensi. ꝓbz q̄ affect' se an ordinatiōnē ꝛ postea lapsū: postea nomina dū admisterit corpale offerat. peccatū. ꝛ postea pbr ordinat' est. si affectus fuit q̄ an ordinatiōnē suā peccauit: non quid offerat. manebat aū in alys officijs ꝓpt' ei studij: utilitatē. Cetꝛa uō peccā censuerē plimū ꝛ ordinatōē puari. Od' si de hijs affectus non fuit. nec aliquibz p̄ manifesta ꝛ uici. huic ūpi de se potestas est ꝛ mutanda. Similit' ꝛ diaconus si in eodē genē culpe fuit uno luctus: sese a ministerio ꝑhibebit.

Ite ex alio hilerdensi. Deseruientes altario si carnis fragilitate deliquerint: ꝑpi arbitrio subiacebit.

Hij qui altario dei deseruiunt: si fuerint infirmitate carnis fragilitate corruerint. ꝛ digne respicuerint ꝺo penituerint. nā ut mundificato corpe cordis etiā: sacrificiū deo offerant. manducent in potestate pontificis. l' uacāt' afflictos. ñ debent suspendē. uel desidiosos. plixiori tp̄e. ab altē corpe segregare. nā ñ. ut sic offēdz sinoz loca recipiāt. ne possint ad altiora officia ulterius p̄moueri. Od' si nāq̄ uelut canes ad uomitū suū reuisit. ñ solū dignitate officij careant. sz ꝛ sācta communione ū in extu ñ ꝓpinq̄t. Ite ex. 2. tolet. pc. Ex ministris altē genuū. in seruitute eiusdem denocentur.

Q̄ mutare sup innocentia facti ē manauerit. ordinis dignitz sue pnā: ꝛ nullatenꝰ ꝑpz formari queat correcto mozē. usq̄ adeo sumam uindictā ꝓtate ꝑmissa culpaz. ut si ūm iuuenē ultio ī actores sceleris. uerū ꝛ in ꝓgenie dāpnatiōz. deo q̄ quilibz ab epō usq̄ ad subdiaconū. ꝛ diaconissā l' ex ancillē l' ex ingenue detestando connubio. in honorē altaris filios ꝓcreauerit. illi q̄dē ex q̄b genus ꝓbabunt canonica auctoritate

nel censura damnent. ꝓles aliena polluōe nata. ñ solū ꝑhibitā ñ q̄m accipere. sz ꝛ in seruitutē ei esse de cui' sacerdotij. l' ministē ignominia nata sit. nuꝛ phenni manebunt. Ite ex. 2. marini pp̄. Qui affirmat se ante ordinationem peccasse ñ sacrificet conuictus

Si q̄s pbr ante ordinationē deponatur. peccauit. si offerat. sz ūm ꝓ religionē nom pbr̄i potest. si ā ñ ille affectus fuit. sz ab alio publice ducat. nec ꝑhibeat ut nom pbr̄i ꝓmat. Similit' ꝛ de diaconibz obseruandū ē. ut si ipi affectus fuerint ordinē subdiaconi accipiant.

Ite nicholai ad consultā bulgarorum. De manu sacerdotis q̄ ab ecclā tolerantur. haue sacramenta sumunt.

Sciscitantibz nob̄ si a sacerdote q̄ fuit ꝑhenꝰ in adultio. sumere ꝑhibeā q̄ sola fama respōdē. de hac communione suscipe. nec ne. Respondem⁹ non ꝓ aliq̄s q̄nquā inquinatis polluā sit. sacrāta diuina polluere. q̄ purgatoria cunctā cōgregationi existit. Qualiscūq̄z n: sacerdos sit. q̄ sēa se cōmaculari ñ possit. Idcirco ab eo quousq̄ epōz iudicio reprobet'. animo ꝑpendā est. Quoniā mali bona ministrando se tantūmodo ledunt. et cetera sacra accēsa: sibi quidem detrimentum ꝑstant. alijs uero lumen in tenebris administrant. et unde alijs commodum exhibet. inde sibi dispendiū ꝑbet. Sumite ergo ab omni sacerdote intrepide ē munditia. quoniam omnia in fide xp̄i purgantur: fides enī ē que uincit hunc mundum. ꝛ qz ñ damnis si accipietis sit dicente beato ieronimo. ad credendum omni anime baptismus est: perfectus ꝛ in omni sacerdote corpus xp̄i est perfectum. quod rursus sacre scripture concordant aut. priusquam audias: ne iudicaueris quemquam. atq̄ ante probationem accusationis illatē. neminem a tua communione suspendas. quia non status qui accusat' reus est. sed qui conuincit' criminosus.

Explicit xv. liber.

Si quis to

XVI CAUSA

Incipit sextadecima causa.

prochianam habebat ecclām. Illuc ubi monachū ut offīa ꝑpl̄a celebraret. possedit eccl̄a p̄ lx. ānos. sine aliq̄ mpella cōe. unde q̄rela adūs abbem mouet a clicis bapulmal' ecce. in anus dioces: parrochiana illa ecclia consistebat.

Hic ꝑmū q̄rit̄ utrū monachis liceat offīa celebrare ꝑpl̄. p̄mam dare & baptizare. Secūdo. si negat̄ eos capellas hēre ꝙsu bñficio: an ab epis. Tertio. an una eccl̄a ꝑ sēpe tollatur. Quarto. si ecc̄a adūs ecclām ꝑsentabat: an & mōasteriū adūsus ecclām ꝑsentare possit. Quinto: si capellā in suo curtilo edificata. uxor tuitoris sui uendicare ualeat. Sexto: si archipb'r epe sua auctoritate. ñ uidicata sua capellā illā mepserit. an cadat a eā. ut ecclā aut ꝑdidet ñ ulr hāt uel respondi. quod suus pastor illicite usurpauit. Septimo: q̄rit̄ si laica capellā illā tenet. ut quib; dā mortis cās & in manibus abbatis eam refutauerunt. & ordinandam tradiderunt. a consensu epi & clicor abbas non possit eam tenere.

Q̄ monachi offīa ꝑpl̄ celebre ñ possint multis auctoritatib; pbatur: q̄z ꝑma ē illa. sēc nicene synodi. q̄ dr.

Monachor uisatō oīb; debz ee discreta.

Placuit oīb; residentib; in sēa nicena synodo. ut monachor uisatio. & uita sēm ecclīasticā noīal ab oīb; discrepet. Monachus n. grece: latine singularis. Vñ monachū ꝑ oīa singlārit agere opz ut. Quā ob rem firmit & diffinimus ut aliq̄s monachi' ꝑbr ne num tribuat. ñ tuitē ut uisitū ē. sepeliat. ñ monachū i mōasterio secū cohabitantē. l' si fortuitu q̄. q̄. ad uenientū fr̄a: ubi mori contigerit.

Nec q̄ ecclīa ꝑ monachū ꝑsentata. ꝑ mortē ei' ad ecclām reuertat̄. sed ad mōasteriū. Nec ꝑ mortē monachi ecclīa ꝑsentata. ad ecclām reuertat̄. sed ad mōasteriū. Nec ꝑ mortē monachi ecclīa ꝑsentata. ad ecclām reuertat̄. sed ad mōasteriū.

nachis agere liceat. Roboã filius salo
monis tõ ꝓdidit regnũ: q̃ audire no
luit plũs suos. Senatũ quoq; roma
ni habebant quoy ꝯsilio cuncta age
bãt. & nos hũs senatũ nõm cetũ plũ
rum. Idẽ eugeni⁹ pp. Secũ ethimolo
giam nõis solimariã unã monachꝰ
placuit cõi nõ ꝯsilio ut agat.
Pnullus monachoy p lucro ũrreno
de monastio exire nephandissimo
usu ꝓsumat. neq; pñiam dare. ne
q; filiũ de baptismo accipe. neq; bap
tizare neq; infirmũ uisitare. neq;
mortuũ sepelire. neq; ad eccam se
culare mandare. neq; quibuscunq;
negocijs sese implicare. sit claustro
suo contẽt⁹. q̃ sic̃ pisces sine aqua
cadere uita: ita sine monastio mõa
chus. sedeat q; solitarius & tacet
at q; mundo mortuus ẽ. deo ã uiuat.
agnoscat nõm suũ. Monos. n: grece. la
tine dicit⁹ unꝰ. achos n: gre. latine
dr̃ tristis. Vñ monachꝰ. i. unꝰ tristis. Se
deat q̃ tristis & officio suo uacet. Idẽ
pstat⁹ pp. ij. nicolao. Ego bononiẽsi.
Absq; eoy assensu epi sua nihil mõ
nachus agere liceat. Roboã filius salo
monis tõ ꝓdidit regnũ: q̃ audire no
luit plũs suos. Senatũ quoq; roma
ni habebant quoy ꝯsilio cuncta age
bãt. & nos hũs senatũ nõm cetũ plũ
rum. Idẽ eugeni⁹ pp. Secũ ethimolo
giam nõis solimariã unã monachꝰ
placuit cõi nõ ꝯsilio ut agat.
Pnullus monachoy p lucro ũrreno
de monastio exire nephandissimo
usu ꝓsumat. neq; pñiam dare. ne
q; filiũ de baptismo accipe. neq; bap
tizare neq; infirmũ uisitare. neq;
mortuũ sepelire. neq; ad eccam se
culare mandare. neq; quibuscunq;
negocijs sese implicare. sit claustro
suo contẽt⁹. q̃ sic̃ pisces sine aqua
cadere uita: ita sine monastio mõa
chus. sedeat q; solitarius & tacet
at q; mundo mortuus ẽ. deo ã uiuat.
agnoscat nõm suũ. Monos. n: grece. la
tine dicit⁹ unꝰ. achos n: gre. latine
dr̃ tristis. Vñ monachꝰ. i. unꝰ tristis. Se
deat q̃ tristis & officio suo uacet. Idẽ
pstat⁹ pp. ij. nicolao. Ego bononiẽsi.
Absq; eoy assensu epi sua nihil mõ
nachus agere liceat. Quicunq; mo
nachꝰ ꝓprium uel alienum sine epi
sui assensu uel abbatis sui ꝓhibitione
uel ꝯtradictione uendere uel donare
uel ꝯmutare uel ꝓmittere uel ꝓmu
tuare uel ꝓpter quamlibet occasionem
ꝓsumpserit. & ꝓpter hoc ꝓsumptum
ꝓmissum fuerit. ꝓmissum ꝓmutuatum
uel ꝯmutatum fuerit. ꝓmissum ꝓmu
tuatum uel ꝯmutatum ꝓsumptum
fuerit. ꝓsumptum ꝓmissum ꝓmu
tuatum uel ꝯmutatum fuerit. ꝓmu
tuatum ꝓmissum ꝓsumptum uel
ꝯmutatum fuerit. ꝯmutatum ꝓmu
tuatum ꝓmissum uel ꝓsumptum
fuerit. ꝓmissum ꝓsumpt

monachis; patet. qđ si quis ap̄ monachi
um sepulturā sibi elegē uoluit libē.
a monachis p̄ sepelir. Vñ liquido col
ligit̄ phibitionē illā mchyene smodi
p̄ mpbitare ciuitagantū foim ēc.
Vñ in calcedonensi. 2. legit̄. Monachi
q̄ sū licentia epi nagantē. ad p̄pa loca re
Quidam monachi nichil due agantē
nisi ē inīcti a p̄po ep̄o. nīdū uo ī illi
q̄ ab eo fuant excōicati nemini: ad
ciuitatē. 2 Constantinopolitanā. ī ad
puinciōes ūquillitan ecclīce ire
nunt. 2 dūsoz domos corūpunt.
Statuit g̃ h̄ scā synod̄ hos primū 2
moni ut exeant de urbe ciuitate de
mū illos muros deuti. ac p defensore
2pelli. ut ad loca sua pueniant. Ite
pelagi. p̄p. paulino salaurio. mōachi
2 ciuitagantes per defensorē s̄ 2pel
Prohibuī sabare. 2 nuliarū. iardi.
Item plenū. l' alios pseudos mona
chos iohi defensoz papā. ut eos de
beat dānare. q̄m si q̄. desidant sue
2entiōis rōnem cognosce. ad nos ut
informātur debeant. phibi. certe si so
la obstinatōe ab ecclīco corpe sūt
sessi. in reatu sue pene sti insula ut
eculent. p̄dō defensoz duxim̄ inui
gendū. Ite leo. p̄p. Sicut monach̄ p̄t
dñi sacerdotes audent predicare:
Addim̄ ē illud q̄ nobis p̄t ip̄obi
tatē quoꝛdā monachoꝛ religio
nis uīe uerbis mandatis p̄ uni
uos urbs h̄ spāliē statuentes. ut p̄
ter dñi sacerdotes nullus audeat
p̄dicare. siue mōachus siue laic̄ sit
ille q̄ cuiuslibz sce nomine gloriet̄.
Cui ce in h̄ capitulo 2 uicū ē expl
sum 2 gñāli altitudē euacuari. Od
ū p̄nām dare phibent̄. in est q. nul
li sacerdoū licet̄ p̄rochianū alīus
l' solue l' ligare. Monachi ā 2 li
in dedicatiōnē sui pb̄i. sic 2 ceteri
dei sacerdotes p̄dicandi. baptizandi.
p̄nām dandi. pecā remittendi. bñfi
cijs ecclīcis pfruendi. nec potestatē
accipiant. ut amplius 2 pfectui a
gant. ea q̄ sacerdotalis officij ē. sōz
patri. 2 diuisionibz applicant. in ex
ecutiōnē sue potestatis ñ hūr. nisi a
pp̄ō fuint electi. 2 ab ep̄o 2 cleiū ab
bis ordinati. ecclīcas ū aliq̄s scla
res actiōes attractare phibemur. ut

q̄ zelo eam mouent ut ēē no. o. uic̄ cum ei inuito
clasīs defensores. si. dr. ut ceteri. e. ule. f. ule. ē illud ūtum
ñ sumāt 2 p̄ocinia cāri ū ab eo cō
ti fuerint. ne sclārib; cāis occupent̄.
ut residant ad ministeriū diuinū. dū
Vñ pelagi admonitione p̄dce. dē.
Monachus defensor fieri non debz.
De p̄sentī pontifice q. defensor fēs ñ
Dē nulla uob̄ ai molestia fit. q̄ sanc
ualde amarissimū habeo de isto p̄po
situ ad illū. l' aliud hoīes reduci officiū
i quo nullo m̄ q̄ a monachis deo pro
missa sē ualeant adimpli. Omīmo
da ut ē illi habit̄ 2 cli dūsitas offi
cij. Illud ut ēes. 020. labor manuū. aut
hic cāt aduiro. quattuōes. actus. pu
blica. iudicia. 2 q̄cūq; l' ecclīca statu
ta. l' supplicantū necessitas poscit.
Sacerdū de uno mles sint. illi qui ul'
a nob̄ in isto habitu nutriūt. l' mōa
stijs erescūt. ut puerta crate. 2 plan
uria ū ad iudicioz officia. is ad sacdo
tū ualeant promoui. Clasī
ni sic in tractatu de promotiōibz clico
rum iuenit̄ in cap̄ illo. Monachus
nouū 2 c. p̄mittit illos a dispensa
tōe defensores fi. Od uero sacdotalū
officioz poscstatē habit̄. audiat̄ relati
ē dicens. clicos offā celebrare mōachi
Dictos ac pbr̄ pbr̄ phibeamur.
monachos pbr̄ honore dedicatos.
p̄dicare. baptizare. p̄nām dare. de
bita miseris relaxare. decimarū pu
mitiarū oblōnū uiuoz 2 mortuo
oz portōe ulla p̄tia debē. modica
dispensatōe 2mendam̄. ne uxta apo
stolū de altario cui seruiunt uiuen
tes p obsequiū diuīce plebis panem
et uinū īmaculata bñdōe manūoz
mentē in corp̄ 2 sanguinē dñi nr̄i ih̄u
xp̄i. Vñ innocentī p̄p. bñficij mōach̄
ecclīcis pbr̄ libere perfruantur.
Si monach̄ ad clicatū p̄mouent̄. 2 be
neficiū ei pleuī 2 annone 2 decime
debent̄. absq; ulla innouatōe et di
latōe. ut in quiēo melī possit uxta
passibilitatē q̄n necessitas exigit. ad
opa ecclīca 2 tp̄am restaurandā ec
clīe aduitoꝛū faciat. Ite ggg. De
Odetermine aplice auctoritatis cōd.
Decimā ut monachi si pbr̄ū honore
dedicati sūt. ē ligandi soluendiq; potes
tate. decimas p̄mittas. oblōnū. do
nationū q̄ fiunt p uiuis ac defun
ctis portionē iusto canone ad suam

ecclīe cōmodum tunc nō sit cōmune si uendicare uōt uīi sicōm p̄tem ut. ff. re
uen. uen. si frumentum et misce. et unum diuisione. ff. si duorum. ff. nec illō
uitetur posse stare quia cum semen non fuit cōmune. ergo nec fructus. l'
dicatur q̄ tecame petamus p actēm 9 fessoriam quia uis
p̄scindi. certum am est. ff. si uinus. quecum
ul' uinus dicas qđ petimus con
tra ecclīe canone ul' uiui
as offō.

primoz q; ultimate mino pfectoris i
nae ñ mñ q. sacerdotes laudabilit
fi sibi uendicent. Idem. Cliox offa
mãchi pbñ libe administrent.

Qe auctoritate hr decreti q. aplico mo
dámine 7 pretatis offo a nob ẽ sñ
mñ sacerdotib; monachis aplox
figutã teneamb; lucar pdicare. bp
uzare. 2munionẽ dare. p peccatoz
orare. pñam ẽponẽ. anq; pecta solue.
Item ex decretis wnifacy. pp. Monachi
pbñ in honore decozan potestatem
sunt ñ habent ligandi 7 soluendi.
Nulli nullo dogmate fulti audaci
sime qd zelo magis amarituding
q. dilectois inflãmati assentes mo
nachos q; mundo mortuos ẽ. 7 deo
uiuere sacerdotalis officij potentia
dignos. neq; pñam. neq; xmunicate
langui. neq; absolucre posse p sacer
dotalis officij dignitate sibi unimedam
potestate. Iz oio labuntur. Neq; scis bñdes
monachoz pceptoz almifice. huiusmo
di re aliq; in suis mediocz. Iz eos sciãn
tes negociozi ordinẽ expresse fore mñm. q.
quid aplicis decernis. 7 omniũ seõ
num patrum institutis ñ solũ mona
chis sz 7 canonicis magope ignarus:
Nemo militans deo ẽplicat se nego
cijs sclãrib;. Tamoz ugtẽ patrũ istru
ctis exemplis quib; pitulosũ ẽ refra
gare ordinẽ a sacerdotib; monachis.
ligandi soluendiq; offin. deo optime
digne ãministrari. si eos digne angc
rit hmõi ministio sublimari. Decretal
g. monachis pfessionis ministros
sacerdotalis poteste aueze offo oio
pcipiũt. ut ab hmõdi ausib; repu
mant in postũ. Et qñq; quisq; ẽ
celsioz. tanto illis erit ponderoz.
Hijs oib; auctoz mulb; pspicue
monstratur monachos posse pñam
dare. baptizare. 7 ẽ sacerdotalia offi
a iure ãministre. Od ñ ẽplicti electoẽ
qoz institutoẽ. 7 abbis 2sensu pot
state sua exq; ualeant. retẽ. 7 gelasij.
et ggr. auctoritate plant. Te ieiz. ad
rusticũ monachũ. Digne uiuens in
monastio ad clicatũ ẽplicti electoẽ pot
sit ne uiuens in monastio ut promoueri.
clicoz ẽ meãs. Multo ẽpñ discretio qd p
modũ docens. 7 mr bonos semp facti
re meliores. q. si ẽplis l'epc te in cleri
mochi intelligunt q' nõ retinent pfectu pbrialib; eccĩe nisi subsit
necessitas ul' utilitas. b. gr. etc. 1. requoz alio dico uiciosa non
cum elegerit: age ea que decent sunt.
Item ad eund. In ordine clicat' ẽmoni
ti clicat' monachi possunt.
Nullat desiderũ discas. q. possis docere.
et rõnabile hostiã offas deo. ne sis mu
les añq; uiu. ne pus magist' sis: quã
discipl's. Non ẽ humilitatis mee neq;
mensure iudicare. de cetis 7 de minist'
eccĩe. Sinistrũ quippiã dicẽ. hãnt illi
ordinẽ suũ 7 gradum. q. si remotis. q.
modo t'm eo uiuendi sit. edocus ad ne
quitiã hb' docẽ re potr. Nñe monachi
cunabula mozes q; disciplinã. 7 ci mo
nachi qui libalib; studijs eruditi in
adolescentia nugũ z collo suo posuit.
Primũq; tractandũ est. utrũ solus
an ẽ alio in monastio uiuere debeas.
m placet ut habeas scoz 2sortiũ.
ñ ipe te doceas. 7 absq; doctoze ẽgredi
aris uiã q. ñq. ingressus es. Te ge
lasius. In loco quo abbas iudicauit
mãdo dirigat. 7 ab ẽ sacdos ordinetur.
Si quis monach' fuit qui uenabil'
uite sacerdotio dign' putetur. 7 ab
bas ei' impio xpo regi militare illũ
si' pbñm peterit ab epo suo debz di
gi. 7 in loco quo iudicauit ordinari.
oia q; ad sacerdotis officia pertinent'
ppli l'epi docẽ pude ac iuste actueris.
Te siricius pp. Tempe manifestat eã
sacras promoueamur ordinibus
Monachos quoq; quos monach'.
moz gñitas 7 mite ac fidei institutio
sã 2mendat dicoz officijs aggregari
et optam 7 nolum. ma ut qui unum
.xx. annos etatis sue digni 7 minori
bz p grad' singulos ecclesiastice p
mouean' ordinibz 7 sit ad diaconat'
l'pbñ insignia matie etatis 2secra
re pueniant. nec satis ad epatus cul
men ascendant. ñ in hys ead' que in
singulis dignitatib; supius ppetim'
fuisse ppia custodia. Vnde aug. ad
eudoxiũ. Ecclesiasticã offã ñ aliunde ele
ctoẽ. ñ monachi suscipiat. ñ blandie
Vos aũ fres hominũ re desidia respu
in dño. ut possitis utrũq; custo ante.
diatis. 7 usq; ad finem psecuerans. ac
si q; opa uite male ecclie uite delinquit.
nec clarde aliunde suscipiatis. ñ blan
dientes desidie respuatis. Iz mitis cor
de obtemperes dño ei manuetudie
pmantes ei q; alios regit. q; dirigit

mtes m mdnio. q̃ decernimus uias suas.
ñ utñ otiũ necessitatibꝫ cõe ꝓponatis.
au parũm si nulli boni ministrare
uellẽt. quom̃ nascerem̃ ñ inuenires.
Pelagi ꝑp bonosio epõ. Gelasi⁹ quẽdaz
monachũ rufinũ sacerdote⁹ uber
si⁹ m quadaz basilica ordinari.

Q Parochia mea basilica sci laurẽty q̃ m
possessione filij 2siliany nñ uiri magnifici theodori fundata ẽ officiũ pbẽ
terẽ cognouim⁹ & qz ꝑfat⁹ filiꝰ nr⁹ nob
reuelauit inuenisse se rufinũ q̃dam mõa
chũ olim sibi nota & moribꝫ 2pbatũ
et hẽ postulat ibi pbẽm consecrari.
Od subito si nos progata obseruantia
ñ adqueuim⁹. ꝓpterq; dilecto nia hys
acceptis sabbõ uenerie faciat eũ dia
conũ. & si dẽ⁹ uoluit & utrum⁹ media
na ebdomada pbẽm faciem⁹ q̃nus
supueniente paschali festiuitate sac
ministia in memorata basilica a plo
na 2petendi ualeant adimplere. Ire q̃q̃.
m registro. Q⁹ de clico mõach⁹ efficere
ꝓ epõ ordinãre ꝓhibet elegi & 2secrari.

Si quos a clicatu i monachatũ 2suetudo
nẽ uenire 2migit. si cui⁹ uite monachus
fuit ut epõ aut ame multiplicatur dignũ
sacerdotio ꝓuideat in loco quo iudicauerit eligi ꝓhibet & ordinari. Ire ex 2cil.
agatensi. Sine cõsensu abbis ad
clicatũ officiũ monachi ñ eligantur.

Monachi uagantes ad officiũ clicatꝰ
ñ ei⁹ cõmonitu abbis sui⁹ dedicate
in ecclesiis ꝓhibent ordinari.
Siue necesse fuit clicũ de monachis
ordinari ẽ 2sensu & uoluntate abbis
ꝓsumat epõ. Ire ex conc. hiberdensi.
Cũ abbis uolũtate mõachi ordinẽtur.
q̃s ꝓuidere ecclie ordinare uoluerit.

Cum ꝓuidere ecclie aliquos mona
choz in clicatꝰ officio 2plurib⁹ ꝓ
monendos cũ abbis uolũtate debeat ordinari. ea ũ q̃ m uite monachi de facultatibꝫ offeruntur in nullo diocesana le
ge ab epis 2ungant. Ire ex. 2. tirac
nensi. Cũ abbis ipio ecclesiastica mini
stria non presumant celebre mõa
Monachi a monasterio foras egredi dis
cedẽtes nec aliq̃d munusculũ ecclesiasticũ ꝓsumant age ꝓhibem⁹. ñ forte cũ abbis ipio.
Similit⁹ ut null⁹ eoz. i. monachoz fo
rensis negotij susceptor l' executor exis
tat ñ id q̃d mõasterij deposcat utilitas.

abbẽ s nichilomin⁹ impetrare. Item
aug⁹. ad aurelianũ. Ad clicatꝰ militiã
non eligantur deserto⁹es monasti
Legi epl̃am benignitatis me omni.
de donato & fratrẽ ei⁹ & quid respondere
dñi fluctuau. sz ut & atq; & cognouim⁹
q̃d sit utile salutẽ eoz quibꝫ nutriendis
in x̃o fuim⁹ nichil ni aliud occurrere p
uidi. ñ ñ ee mã dandã suis deꝰ ut se fa
ciunt pretio eligi ad aliq̃d melioris
fratres fuisse deteriores. & n. ipi facilior lapsus & ordinis clicoz sue indignissima
inuidia. si deteriores monasteroz ad
militiã clicatꝰ eligant. ẽ ex hys qui in
monasterio pmanent. ñ ut ñ plures ac
q; meliores in cleri assumi soleant.
nisi forte sicut uulgares dicũt malus
coraula⁹ non symphoniacꝰ ẽ. ita ipi se
culares de nob⁹ iocandabunt⁹ dicentes.
malus mõach⁹: non clic⁹ ẽ. Omnis de
lendꝰ ẽ si ea ad ruinosã superbiã mona
chos erigim⁹. & tam grãi 2tumelia cli
cos dignos putam⁹ in q̃z nullo sum⁹.
ẽ aliq̃n & bonus monachus nec bonũ
clicũ faciat. si alius ea sufficiens 2ue
nia. & nõ debet institutio nocia. Aut pso
ne regulares regulas. sz de illis edo ar
bitrandũ sit bñdo nia. q. nñ nolũ
uere ut sui⁹ pua 2regionalibꝫ uitiis
ẽnt de mõasterio recessisse. sz falsũ ẽ.
sponte abierẽ. sponte deseruerẽ nobis
q̃nũ ponim⁹ pro eoz salute retinẽdis.
Hijs omnibꝫ auctoritatibꝫ monstrat⁹.
q. monachi q̃ a ꝓlo sũ electi & ab epo
cũ 2sensu sui abbis sũ ordinati regimine portionis suã excedere uidentur. Illud
g̃g̃. Nemo ꝑ ecclesiastica obsequia dese
ere ẽ. de illis intelligendũ ẽ. qui in nõ
cardinalatũ l' epoz ordinati mõasterij
sui dispensatione ẽ desiderare contendũt.
Ire g̃g̃. martino epõ turonensi. Q abbis
l' monachi pmotõe nullo m̃ gaudẽt
Nec p quoslibꝫ monachi aut mõasterii.
abbis promotõe. aliq; bon⁹ forte esse mo
nasterio sustinẽat. studendũ ẽ nob⁹. ut si
quispiã mõachoz ex quocũq; mona
sterio ad clicatꝰ officiũ. l' sacrũ ordinẽ
accesserit. ñ ibi aliq̃. utilius hãre pos
sint. Item maximiano epõ siracusano.
Q⁹ ecclis q̃q̃m militant abbates ee
Presbꝫ diaconos ordinãq; nequeunt.
quoslibꝫ ordinis q̃ ecclie quoquom
militant abbes ꝓ monasteria ee ñ

Hinc est nunquid si nō ne[cessa]rius ē ob p[ro]bitatem q[uam] pauli[per]um q[uam] alius me
ꝓpa eligi p[ossi]t. nūq ē pauliū q[uam] eccl[esi]a nō ex necessitate aliquem
ex cleri celsi si nouas exactiones ꝛ̄ possimus habere abeas ꝓtē ꝑ aliquas
ygilantes ut vide. et ex. cum. et ce. nō tamen h[oc] ex[pe]r[ie]ntia

[illegible] ciginus ep[iscop]ū ꝛ
[illegible]ēm enim solent
[illegible] enim abbates e
[illegible]ctū ep[iscop]s dis
[illegible] p[re]g[ra]tos eccl[esi]
[illegible]unt se reclusos
[illegible]scetare huic ex
[illegible]unt quia n ꝑ ea
[illegible]plis regnū bre
[illegible]ue. gl. gre exte.
[illegible]i. eccl. pm. ex pe
[illegible]ui. nuci. li hyz
[illegible]cum. p[re]sen a[n]e
[illegible]m te. s. p[ro]bus
Salluros. i. sac
dotes nō ꝑmitt
fl' alliatos nisi
[illegible]lectu[m]. ut
[illegible]tu. di. pe. lectis
[illegible]lectem. si me
[illegible]ut intelligime illi
qm nouerunt ꝛ
gulam tenere fi
ompie abbates
[illegible]restituat. e. ex. i
monach. et eo. g
[illegible] si quid fac. quis
in eo q[uo]d. et aliud
in eo q[uo]d p[re]cipim
[illegible]ut. q[uo]d. duo
ista monachos
[illegible]al. go. [illegible]mōi

Hinc dicēs ep[iscop]
[illegible]et monachis
[illegible]interdicta. sa
[illegible]tal. et. ꝛ[e]cuu
[illegible]ui. et. g. et p
[illegible]sentum. ed. mō
[illegible]em. a monasterio
[illegible]nsi forte in sibi
[illegible]lium p sonatum
[illegible]ue. h[oc]. y. di. e.
[illegible]ult. alij nō dica
[illegible]ponte possimt s
[illegible]cap. ut. ꝑcui. di
[illegible]ptum. ē ergo p
[illegible]milium dica qd
nō teneatur tempe
[illegible]timalata ali em
[illegible]cum nō si nolit
[illegible]possit sufficere
[illegible]antistita alicuius
[illegible]cum nō si nolit pe
[illegible]sos si extra abm
[illegible]actato q ē. j. hil
[illegible]lam. nisi. ecl. pa
[illegible]ad. ai. et. g. h[oc]
[illegible]vi. pueniū nē
[illegible]ecclie. materia ii
[illegible]cinagunes. ar. q
[illegible]sciatis in seculi
[illegible]nō teneat ꝑpetre
[illegible]stipendia. ut. arg
[illegible]q. ij. cessio nō ꝛ
[illegible]pagenses. ar. ca
[illegible]cessimte cessim ꝑ
[illegible]milium. i. tertiū. di
[illegible]e. q[uo]d sq[uo]d is est. te
[illegible]ebeis nō ꝛsi. qm
[illegible]ñ nulli. ē. te. tra
[illegible]mis sup[er]stitum
[illegible]. et. h[oc]. ꝛsp[ond]et. mutatis
[illegible]e. nil. nisi. te. et. ca
[illegible]ni. stetim qui ꝛ. pu
[illegible]emm. ca. absens e
[illegible]ctualiter. a iure. li. si. qui fuit iuxta. gmm. ē. ꝛsuetū. ꝛomis. ut. pe. l. ē.
[illegible]ctendi. h. q. ē. a quo. nisi. et. si. ꝑ. scō. decē. q. ē. tem. mte. si. aliq. pmlium
[illegible]ariam est religiosis cessante religione cessat. pmilium. ii. xxv. q. y.
[illegible]. nil. et. ē. b. ꝛō. sig. ad. mte. nisi. gordiū. ut. calcis. eqnente. mene
[illegible]facere. fodiente. manapia. ē. iuxta. ut. ē. te. epis. et. c. i. q. et. comm
[illegible]etum. ut. xxxi. vi. navigatium. i. comm. familia. ut. xii. q. y. ecclam
[illegible]nonus. x. q. iij. uno. et. o. quia. eg. nonnulli. ē. tecti. cum. apis. coll'o
[illegible]mbi. et. ce. ord. nil. inli. mtis. ut. s. i. ꝑ. tenuit. ni. ꝛ. ut. mi. et. ē. te. epis

ꝑmittim. ꝫ aut annulla dicat multa
mōastica pmoueant ordinib; aut si
t abbis loco pmanē decim clericus
nullatenꝰ pmittant hec multa. Sa
ne n' magnū ē sic unū ex hijs p su
magnitudine diligant qs nō possit ex
plere ad utrūq; nō sint ydonei.

Hoc l'gnaliꝛ l' spāli dem ꝑuilegio
p multi. sic q de quodā monastio i regi
stro. ggg. y. legit' h' nī. De quodā eno
bio cui abbas ꝙ epm eligi phibetur.

Hinc ē q. scīm odochū seu monastiū
qd in eod' finibꝰ regno sitū ē.
q. p ambitiōes ꝛ mentiōes quozdā nō
canonice tractabat. ac pūtate ma
loꝝ libare cupiens ꝑcepit ut sine re
gulari ꝓuidentia ꝛ monachoꝝ electi
one. nullus g' abbas unq' aliq' sur
repide introducerent. ꝑcepit ꝫ ut ei
dem mōastiꝫ abbas nō' in epm eligā
tur. ne forte occone eius abbatis ali
qd' detrimū paret. Qd ꝑuilegium
ma ē illi' ecie ut eidem legē regibꝰ ut
abbib; oib; dare ꝙ possit. Non n' qd
mi' sigillatū credit' stare oib; mentr.

Supiori auctoritate nō phibentur
monachi abbes sacerdotes fi. ē. lis bñ
dicōem dare. q. nō ē n' sacerdotū. lectio
nē q; euāgliꝫ simli abbi tribuit. q.
subsequūt ozone lege. simli sacerdo
tis officiū ē. Sz tales sacerdotes l' dia
conos fieri phibeo. q' in ecclastica mi
licia cogantur uigꝝ ꝑmanē. Hec illud
uerum ad animū ꝛ desiderū. Mona
chi nō doctores sz plangentes offm hī.
Et ad eliodoꝝ. Alia ē cā monachi.
alia clici ꝛ ad rusticā. sine consilio
ꝓbꝝ monachis nichil agere licet.

Non ita generaliꝛ intelligēd ē. ut nul
li monachoꝝ liceat docendi officiū as
sume. ne beatus gregoꝛ aut bñ augꝰ an
gloꝝ epm. binos marinos mimos
quosq; quos de monachica cōuersōe
ad summū sacerdotij gradū sacra
scripta testat. ee ꝓmotos cogam nega
re officiū docendi. nō habuisse. aut i dio
cesēos sue assemā eos a ꝑte ꝓsbi
to recessisse. Qd ut ino cenci nichil refert.
nulli face lez. Volunt g' ieiꝛ distingue
re inter ꝑsonā monachi ꝛ clici. ostēn
dens q. cuiq; ex ꝓpio officio ꝙueniꝛ.
Illud ꝛ ꝙueniꝛ cuiq; ex eo qd mo
nachꝰ ē. aliud ex eo q. clicus. Ex eo qd
clicꝰ ē. docendi ꝛ ꝓsidendi ꝑtim. Mo
nachꝰ ū usq; ad qd eusebij ꝙzimi.
et sym. monachos simplir. ꝛ nō cle
cos fuisse ecclastica refertur hystoria.
Idem ieiꝛ refert. monachos sibi ne
quisse in unū ut sacerdotē sibi ꝙuenire.
q nullaꝝ sollēpnia eis celebraret.
Vñ leo ꝑp. augo. Oēs clici ꝛ monachi
regule immutate habere debent.

Generaliꝛ sanctum' ut oēs uxores clien
tulinos qōs. nī pbīos seu diaconos
et subdiaconos. ꝛ ꝑcipue monachos.
licet nō sint clici immutate ipō uxo
ꝛes hēe regule. sine rebaptizare. sine
legitime sine datue. ꝛ nō solū ꝓpul
loꝝ tutele ē eos exprel. sz ē tutoꝝ. ꝛ cura nō solū
pupillox ꝛ adultox. sz ē furioꝝ ꝛ mu
ꝛ surdi ꝛ aliox ꝑsonaꝝ. q; cātoꝝ. l'
tutoꝝ. ꝛ aucīb; legib; dat. Cōs nī clicos
ꝛ monachos tēpꝰ hec bñficiū. sātum' qu
ad sacōs ecclas l' monastia ꝑmanet. nī
denagāt. nī circa ministia diuina defi
dat ē. ꝑ h' epm bñficiū est indulgēd.
ut alijs oib; delictis dei ꝛpotens i
heant ministijs. ꝛ h' nō solum in ne
ri roma l' in hac regia ciuitate. sz i oi
bꝰ ubiq; ꝑnoꝝ nōn obstāte sacōm.

Quauꝝ ꝛ collationū ꝛ sordidoꝝ
munium imunitate acceperunt. Vñ
statuit' cunctis scribit clericis.

Iuxta sanctionē q. dudū meruisse ꝑ
hibemini fundos ꝛ mancipia nīa.
nullis nouis collationib; obligabim'.
sz uacuatōe gaudebimus. Item ipiox
honoꝝ ꝛ theodosij. Placet rōnabilis
ordo ꝛtento ꝑpenso districta modū
one ꝓscribe. a quib; simili necessita
tib; eccie urbū singularit' hēnur i
munes. Prima q̄ppe illi' usurpatōis
querimonia depellenda ē. ne ꝓdia usib'
celestiū sacerdotū dedicata sordidoꝝ
munerū fece uexent. nichil ex' ordi
nariū ab hinc sup inductū ue flagi
cet. nulla sollicitudo translatōis sig
net. postremo nil ꝑter canonicā illa
tione ꝑ q. aduentīe necessitatis sa
cra repentina poposcit ei' functōib;
assumi. Si qs ē uenit ꝓ debite nil
tois admoniā q' erga sacrilegos uin
dicta ē exilio ꝛpetue deportatōis uiat.

Hoc idem datur intelligi ex uerbis
siluestri q obedientiā minoꝝ erga

Hinc ē. ꝙ ꝙo bīatis uirginē ioseph ꝙuebat infirmum uniuersa
ꝙsanguinis sanctificatione uacabat. Nam bīatis uirginitas
limum subiuit. animum. Hinc q. sacerdotes. et. m. nō templo. apostoli
o. Paulum. si. ioannes. constituit. ad communionem. ecclie. q. q.
multitudinem. p. ꝓficiscī. communia. ap. sitem. uenirent. equicas
e quotam equitū. ē. imperialegio. ꝙ. qō. fuit. ut. scō. nomine
nynbr. nullic qui minus nōsti. nō. solum. nūchorum. et. i
puellarum. p. erunt. quia. nō. fere. nomine. un. uocat. ni. enucl

maiores assignant. Abbas hoshamo. monach abbi sue subdit. sup in ē dam ordinandor. Ostendit g̃ iere q̃ simplic monachis nich liceat agere sine sacro plbr̃ officiū docendi & assumere sit auctoritate dicor. ut forte diuina gr̃a inter 2monitu sic bs gr̃ refert in dialogo de sc̃o bīdo q̃ hoiem monasterii ad fidem adduxit. Fatam apparuit ei q̃ ibi erat erecta subito. & de qua equino cu anglis in compitu apparuit. et ei ad p̃dicand mittit. q̃ ē de nacõe hūc q̃ reuerē. anglis sacerdotiū longū ē negoc. & rotū unū cumulū. Q d̃ ut iere sepiꝰ talibꝰ 2numerat tale est quale ē illd apli ad philippensel. Q cūq; ipse sum̃ h̃ sermonē semetipz in pfectu 2numans. Vnde id iere alibi ait. Nauis in puppe domo & rustico rustic. & infra. Nos sum̃ farinam ut auro se famelicū fastidientibꝰ mella puppem diuitibꝰ 2numans. sup̃ ut agitur de clicis q̃ pp̃ relinq̃re nolūt.

Cap. 61a epi. Ecce sufficienꝰ monstrū ē q̃ monachis plbr̃ honore decorans a pplo electis ab eo mīstrant. ead lucram q̃ & alijs sacerdotib̃. Obstat & hoc simulatum 2fectois. Non n̄ in 2fectione eor aliud dr̃ & aliud in 2fectõe alior. Nam sic in 2munia a dño bñdictionē infundi obnixe epi deposcit. & dñi 2fectum cunctis sacerdotibꝰ epis singlis dicit. Consecratiõ & sanctificatiõ dñe manus ille. ut quicquid 2fectum fuit 2fectū sit. & quos bñdixerunt benedicta sint. Ecce quis ē bñdictio. Vñ g̃ duorum fit. Sic g̃ in bñdcõe mutuā eorum nanciscit̃ potestatē ut i mutua eor allectiõe potestatis executionē. Cetꝝ absq epi licentia in solū monachis & oibꝰ generaliter clicis potestatis executio indicit. Vñ dicit pp̃. Sacerdotalia offa sū primitias q̃ nō quibꝰ plbr̃ & diaconibꝰ & reliq̃s clicis attendendū ē. ut nil absq; licentia epi agant. Non missas sine ei missa quisq̃ plbr̃ in sua prochia agat. nō baptizet nō q̃q̃. sū ei p̃missu faciat.

De hys ū q̃ nup̃ monasteriū clausū subsistit. q̃bꝰ pls ad regendū in 2mune. q̃nā unū debeāt decimas dare. l' ac ape: in quibꝰ hec discretio seruanda ē.

ut de agris & uineis q̃ ad p̃sum supendiū uolunt decimas sibi reuocent. Sin: decimea pplo filijs leui reddebāt̃ p ministriū q̃ dño seruebāt. in tabernaculo offendo sacrificia & holocausta p pplo. Patet q̃d monachi de p̃dijs p̃dys non magis q̃. alij sacerdotes decimas dare & solue cogunt̃. Sz dicūt̃ p̃dia monachor. sue p̃cio sunt empta. sue p salute aie oblata. aūq̃. in usus eor ue nissent baptismalibꝰ eccl̃ijs siue cum libꝰ alijs p̃micias & decimas psolue bāt. Ille aut̃ sue uite tēe p̃uari non possunt. Vñ in magna cnsi. 2 sic statuū inuenit. Q̃ res suas alicui delegauit. decimationū p̃cium p̃ quibus laicus tēe autē non potest.

Siquis laicus & dic. seu utrumlꝫ sex⁹ psona p̃ue rans sue loca uel res alicubi dare delegauit. decimationū p̃cium p̃dictꝰ tēe legitime assignatū in abstinere nullam potestatē hāt. q. si facere rep̃uit talis 2dmo utra p̃s dicat. q̃ ad eccl̃iam tēe cōstat̃ tēa.

Item ex 2 babilonensi. Antiquores tēe nec decimas nec ulla possessiõe p̃cipiunt. Ecclie aūq̃ 2suare nec decimis nec ulla possessione p̃cipiunt̃. ita ut nouus ordinꝰ subnanitur.

Item ex 2 guarmacensi. Antiq̃ores tēe p̃pter nouas inuasiones. Quicq; uoluit in sua p̃uincia p̃ma ecclam edificare. & assensū & uoluntatē p̃ epi habuerit. in cui prochia est. licentiā sit. Verum hoc ē p̃uidendū epo ut alie tēe antiq̃ores p nouas suas usurpatiões aut decimā p̃dam. & sic ad antiquiores ecclias psoluantur.

Decimas baptismalibꝰ eccl̃ijs p̃ soluandas leo pp̃. iij. ostendit. Baptismalibꝰ eccl̃ijs decime dari debent.

De decimis nullo ordine i uīa nob & maioribꝰ usitatū ē plebibꝰ uīis ut sacerdotū baptismata dantur debēt dari. Si g̃ nulli hūc decimationū p̃cium a priori tēa cui assignatū fuit abstrahē si uis antiq̃oris tēe nouus tribuend ū ē. si decime uīis baptismalibꝰ eccl̃ijs dande sunt. patet q. monachi exp̃is p̃dys decimas dare cogunt̃. & auctoritas illa magnum ensis 2tra de uendituris l' donatis loq̃t̃ diffinies q. ille q̃ uendit aut

quis sacrum oronie ñ tēe p̃sumpsit et singula loca discernat ap̃ca sedis p̃sidio fretus quadam die familiarius illi negauit ei diacõ

qui sacrum oronie ñ tēe abstinere & quo agris p̃dia emptis uineam q̃ ad tēam & quo ecclam edificare & ei ecclam dotare & ei ecclam

maiores assignant. Abbas hoshamo. monach abbi sue subdit. sup̃ in ē dam ordinandor. Ostendit g̃ iere q̃ simplic monachis nich liceat agere sine 2silio plbr̃ officiū docendi & assumere sit auctoritate dicor. ut forte diuina gr̃a inter 2monitu sic bs gr̃ refert in dialogo de sc̃o bīdo q̃ hoiem monasterii ad fidem adduxit. Fatam apparuit ei q̃ ibi erat erecta subito. & de qua equino cu anglis in compitu apparuit. et ei ad p̃dicand mittit. q̃ ē de nacõe hūc q̃ reuerē. anglis sacerdotiū longū ē negoc. & rotū unū cumulū. Q d̃ ut iere sepiꝰ talibꝰ 2numerat tale est quale ē illd apli ad philippensel. Q cūq; ipse sum̃ h̃ sermonē semetipz in pfectu 2numans. Vnde id iere alibi ait. Nauis in puppe domo & rustico rustic. & infra. Nos sum̃ farinam ut auro se famelicū fastidientibꝰ mella puppem diuitibꝰ 2numans. sup̃ ut agitur de clicis q̃ pp̃ relinq̃re nolūt.

Cap. 61a epi. Ecce sufficienꝰ monstrū ē q̃ monachis plbr̃ honore decorans a pplo electis ab eo mīstrant. ead lucram q̃ & alijs sacerdotib̃. Obstat & hoc simulatum 2fectois. Non n̄ in 2fectione eor aliud dr̃ & aliud in 2fectõe alior. Nam sic in 2munia a dño bñdictionē infundi obnixe epi deposcit. & dñi 2fectum cunctis sacerdotibꝰ epis singlis dicit. Consecratiõ & sanctificatiõ dñe manus ille. ut quicquid 2fectum fuit 2fectū sit. & quos bñdixerunt benedicta sint. Ecce quis ē bñdictio. Vñ g̃ duorum fit. Sic g̃ in bñdcõe mutuā eorum nanciscit̃ potestatē ut i mutua eor allectiõe potestatis executionē. Cetꝝ absq epi licentia in solū monachis & oibꝰ generaliter clicis potestatis executio indicit. Vñ dicit pp̃. Sacerdotalia offa sū primitias q̃ nō quibꝰ plbr̃ & diaconibꝰ & reliq̃s clicis attendendū ē. ut nil absq; licentia epi agant. Non missas sine ei missa quisq̃ plbr̃ in sua prochia agat. nō baptizet nō q̃q̃. sū ei p̃missu faciat.

De hys ū q̃ nup̃ monasteriū clausū subsistit. q̃bꝰ pls ad regendū in 2mune. q̃nā unū debeāt decimas dare. l' ac ape: in quibꝰ hec discretio seruanda ē.

ut de agris & uineis q̃ ad p̃sum supendiū uolunt decimas sibi reuocent. Sin: decimea pplo filijs leui reddebāt̃ p ministriū q̃ dño seruebāt. in tabernaculo offendo sacrificia & holocausta p pplo. Patet q̃d monachi de p̃dijs p̃dys non magis q̃. alij sacerdotes decimas dare & solue cogunt̃. Sz dicūt̃ p̃dia monachor. sue p̃cio sunt empta. sue p salute aie oblata. aūq̃. in usus eor ue nissent baptismalibꝰ eccl̃ijs siue cum libꝰ alijs p̃micias & decimas psolue bāt. Ille aut̃ sue uite tēe p̃uari non possunt. Vñ in magna cnsi. 2 sic statuū inuenit. Q̃ res suas alicui delegauit. decimationū p̃cium p̃ quibus laicus tēe autē non potest.

Siquis laicus & dic. seu utrumlꝫ sex⁹ psona p̃ue rans sue loca uel res alicubi dare delegauit. decimationū p̃cium p̃dictꝰ tēe legitime assignatū in abstinere nullam potestatē hāt. q. si facere rep̃uit talis 2dmo utra p̃s dicat. q̃ ad eccl̃iam tēe cōstat̃ tēa.

Item ex 2 babilonensi. Antiquores tēe nec decimas nec ulla possessiõe p̃cipiunt. Ecclie aūq̃ 2suare nec decimis nec ulla possessione p̃cipiunt̃. ita ut nouus ordinꝰ subnanitur.

Item ex 2 guarmacensi. Antiq̃ores tēe p̃pter nouas inuasiones. Quicq; uoluit in sua p̃uincia p̃ma ecclam edificare. & assensū & uoluntatē p̃ epi habuerit. in cui prochia est. licentiā sit. Verum hoc ē p̃uidendū epo ut alie tēe antiq̃ores p nouas suas usurpatiões aut decimā p̃dam. & sic ad antiquiores ecclias psoluantur.

Decimas baptismalibꝰ eccl̃ijs p̃ soluandas leo pp̃. iij. ostendit. Baptismalibꝰ eccl̃ijs decime dari debent.

De decimis nullo ordine i uīa nob & maioribꝰ usitatū ē plebibꝰ uīis ut sacerdotū baptismata dantur debēt dari. Si g̃ nulli hūc decimationū p̃cium a priori tēa cui assignatū fuit abstrahē si uis antiq̃oris tēe nouus tribuend ū ē. si decime uīis baptismalibꝰ eccl̃ijs dande sunt. patet q. monachi exp̃is p̃dys decimas dare cogunt̃. & auctoritas illa magnum ensis 2tra de uendituris l' donatis loq̃t̃ diffinies q. ille q̃ uendit aut

Quidam et antiquo tempore ordinem [illegible]

qm donat ñ p̄ p̄ncm̄ decimatione nū
illi ecc̄e assignare cui p̄us legitime fu
erit assignat. Monachi uero decimas
et p̄mitias ñ auctoritate uendentes r
donantes. sz auctoritate cuiꝰ̄ cuiꝰ q
pastalis p̄p̄ deuenerit. a qb; diffinitū ē
ut monachi de p̄p̄ris p̄dijs decimas ñ
soluant. Vñ in magunentino cōcilio.

De p̄dijs p̄p̄ris abbes r epi decimas ñ
psoluant. sic enī in magunentino c̄
cilio statutum ē.

Quidā epi q̄dā abbes q̄ decimas
ñ susceperāt dixerūt: ad ecc̄am ú q̄z colo
nu missas audiūt. Vnde decēnit sac
iste q̄uenī. ut epi r abbes de agris et
uineis q̄ ad suū r ad fm̄ stipendiū
hñt ad ecc̄as defr̄i faciant. famulis
ú ibi deūt decimas suas ubi eoz infā
tes baptizant. r ú p mū anni curā
lī missas audiunt. Ire paschalis. ij.

De p̄p̄ris laboribz monachi r canō
ci decimas minime soluere cogāt.

Decimas a p̄bo sacerdotib; ac leuitis
ē reddendas diuine legis sanc̄a docu
erunt. Cerū a monachis l' clericis com
muniter uiuentib; nulla rō exigit ut
milites aut epi. aut p̄sone quelibz
decimas seu de laboribz seu nutrimē
suis p̄p̄ris exigere debeāt. Vñ bñ gr̄.
sic ait. Cōmuni uita uiuentib; ī
de faciendis p̄uisionib; l' exhibendi hos
pitalitate. r adimplenda mia nobis
quid erit loquendū? Cum oē qd̄ sup
ē in cāis pijs r religiosis erogandi
sit dicente dño. Qd̄ sup est date ele
mosinam. et ecce oīa munda sūt uob;.
Quod ā dr̄ ut antiq̄ores ecc̄e p̄p̄
nouas nec decimas ñ ulla possessiōe
p̄uenīt. ñ ita intelligendū ē ut nullo
m̄ credāt uitio epō aliq̄ p̄ possessio
nū l' decimationū ecc̄e uni ablā p
p̄s tribuere. Sic enī p̄p̄ epatus duo
in unū p̄ redigēte ma r unus ascen
ente epō p̄ in duos diuidi uel cuā
metropolitano multo q̄libet ecc̄a
ab eius iurisdictōe aplica examī au
doritate. Vñ gr̄. pp. bñdicto epō scri
bit dicens. ca. xxv. Duo epatus in unū re
digi possunt aplica auctoritate.

Et p̄is nos qualitas r uicinitas
locoꝝ mutare ut humanam aut;
mansuetā unire debeas ecc̄as q̄n
nec longo ritus uitiallo a sedisū

de st. ñ petūl sacerdib; tanta uilitudo
ē p̄bi sic olim fuit ut duos hīc debe
ant sacerdotes. Qa g̃ animal castri sa
cerdos curium unc̄ huius expleuit. uīs
q; nos ecc̄as p̄sentis auctoritate pagi
na nouisse ut; 2nouisse cognoscas. uī
uūq; ē ecc̄ar̄ sarū te pontifice ē p̄p̄ri.
et ō q̄cūq; l' de earū p̄monio uel di
ci ordinatōe p̄motōe uel uxta cano
nū institutiones usa fuerūt ordinare.
aut; dispone. habebit ut p̄i reuera
sacerdos libeā ex uīe auctoritate cō
sensu aut; p̄missione licentiā. Vbi 2
modi aut; uali ē p̄spexas habuimꝰ
ma sane ut animā ecc̄am cui corpaliū
p̄sens ñ es sollicita prudēq; cā dispo
nas q̄m illic diuina ministeria dño
p̄ante pagant. Idem iohi epo. Duos
q̄r̄ in unū redigē aplica p̄uisa aut
postq̄ hostilis ip̄etas duas ecc̄as.
cuiuslibet ma petūs facientib; deso
lauit ecc̄as ut recipiendi eas spes nullo
modo p̄bo deficiente remanserit ma
iori ualde cum 2stringūt. ne defūctis
eor̄ sacerdotib; religē plebis nullo
pastoris modāmine gubnante p in
ma hostis callidi rapiant. q; absit ī
fidis. Qui g̃ in sollicitudine sepe
2monitū h̄ nō sedule cordi 2silui ut
uicinī eas mandatem̄ pontificib; gu
bnandas. nō q; finitan nec cum gu
bnatore ēq; inanentsui ecc̄e p̄uidim̄
2mittenda q̄. nec ecc̄e aggregari uni
q; nec̄e est. q̄m̄ mīrūq; ecc̄ar̄ sacer
dos xp̄o adiuuante: possis existē. Nec
cūq; ubi de ei p̄monio l' clerici ordi
nōe seu p̄motōe ingulam canonica
usa fuerint. cuia disponē. quippe
ut pontifex p̄i libam hās ex p̄sentia
nīa p̄missione licentiā. Ire ex. 2 car
thaginensi. ut p̄bo epm dyocesel hūm
libet epc̄e felensiam q̄ ñq̄. habuerint.
diocesē. r si h̄ placet sanctam uīe ītimo
rum dyocesel q̄ ñq̄. epos hūnt ñ hāmꝰ r
illa diocesis q̄ aliq̄n hūerit p̄p̄rū hīt.
f hanc p̄sentionē sanctus uīe ē exa
minare quid fi debeat. Ab omnibus dcm
ē. Placet. Ire ex. 2. affricano. ij. Si
ē uoluntate epi diocesis q̄ ab eo remē
nit non accipiant proprios epos.

Omnis aliqs h̄ statutū est a ceu sacer
dotali ut plebes q̄ in dyocesib; ab
epis remenūt q̄ epos ñq̄ hūnt ñ n ē

uoluntate ei epi a q tenent pres accipiant rectores. Ire. ggr. tohi epo lauseo.

Aplica auctoritate a iurisdcõe archiepi nr epi. epos nalet examinare.

Hadrian thelane cuntis epis ad romanã urbem uenies lacrimabili querimonia de quibusdã sacerdotibus accepimus de quibus se capitul' a finitate nra necñ a tohe pme iustiniane urbis amistice inuste detinentur. De nequissimo ei detinendoq; uidelicet alias sum dño adhuc uiuente tractatu. Adriani ut cpm reperim a uobis et mores sacerdotales odio habeasse. et nullo unq; pecuniarys in cãs eis finitatis nre detinendis fuisse sita. Quia gr ab anfato tohe pme iustiniane epo et uris canonicis deposit honoris sui gradu carere n potuit in sua ei reformari eccliam. aut i pte dignitatis ordine denuo uocari. Atq; ei potuisse re ex eo dñica corpis communione priuari q. p amonitionẽ sce memorie decessoris nri detinendi p q. eius eccliaq; ei de re iurisdcõe poterant ex emit. Quis in eis e aliqd iurisdcõis suare plãpsis. ei nos humi detinendi cõionis q; sacñmti unitatem seruantes decimas. ut finitas tua ab eo eccliaq; ei omne ad habitu pte se iurisdcõis abstineat. a sanctis decessoris nri si q cã l' fidei l' communis l' pecuniaria aduis pfatu aduanu e sacerdotem nrm ponit euenire. p eos q nri sb l' fuert in urbe regia responsales si mediocres e ego cognoscantur l' huc ad aplica sede si e ardua deducat. quã nre audientie sententia definiatur.

Od si ei hec q statuim quolibz tpe q libz occasione l' surreptõe uenire detinendis sacte cõione priu nec ei excepto ultimo ante ac tpe n e dessa romani pontifices decimis nullide pape. Res a suc sacis. suc alias mobiles imobilesq; ei ecce qs habeñ dicis retinẽ q; nouiã nob oblatam psentibz annectim luis si aliq ei finitas tua dilatõe restituat. De quibz si q; inter uos ego inter uolum ap responsale nrm in urbe regia ueniet.

Plures a baptismales ecce in una ãmiatõe ee n possunt. Si aũ nec i dyocesi alie epi loca illa assignata fuerint ex uigore aplice sedis piũ epm acpiant. Inde ggr unitor bonifacio.

Vbi multitudo exigit fideliũ epi

Precipimus ut iuxta ordinandi s. canonũ statuta i multitudo exigit fideliũ. ex uigore aplice sedis debeas ordinare epos pia in ecclesiarũ plantatõe. ut n ulcisci dignitas episcopalis. Quia duo eiusdẽ supdicti m in unũ possunt redigi. aut in duobz nulleri diuidi. sic ex de baptismalibus eccliis a prochialis facte liez. cum assensu suor clicor. q. e frm fuit illa pars ppli q nouis eccliis supponit. a uice prioris ecce absoluunt. h si possit multitudo eccliar ad paucitatẽ redigi. Plures a baptismales eccias in una terminatõe facte n p. Vnde in tollentano aut legit. In una diuinatõe plures baptismales ecce ee si possunt. Plures aũ baptismales ecce sunt. In una diuinatõe ee n possunt. h una tñm cũ capellis suis. a si contingo fuit de diuinatõe duar matrum plebes mutuq; discernat. a si quenint lis dirimi iudicio dirimatur.

Quis g eccias ma impetrand est ut nisi epo disponente alijs eccliis fuit assignatu in nullo pox redditu diminutionẽ patiatur. Vt ei ad hoc sit pp. Cõione puer q decimas l' oblones ecce assignam epi tenere noluerit.

Statutum ut si quis oblatões ecce. l' decimas qs ppls dare debz retinere. l' ecce baptismale eccias dare noluit pr assignam epi l' ei cui hoc modi officia iniuncta s n e eoz uoluit agere filio bonu nrm aprobat. a cõione puer. Quum addit ecce assignam epi intelligendu relinqr q. epo assentiente alijs clicis dari possunt. Item. Iuxta dispõne epi decime distribuantur.

Iuxta sacris canonibz pscriptum e. ut decime ecce epi dispositõe distribuant. Quidam a laici qui uel in pris uel in bonis suis hñr basilicas aliq epi dispositõe n ad eccias u baptismales predicationẽ. a manus impositionẽ et alia q sacramta papiu decimas suas dant. sz pris basilicas l' alijs eccliis p suo libitu tribuunt. q. oi modo diuine legi a sacris canonibz assentiẽ. Vñ uiam potestate ut eos corrigatis experimini. Qui autẽ

Pres i mala uite consuetudine lapsos ut emendent. q. p. nimis enim mihi de peccatis aliorum uidetur. ut qui male uiuendo seipsos ordinat

rphendū qz 2ceptā epī dispositōeh
facuīt melli q. si epō disponentē h
fecerint inreprehensibiles inuenā
tur. Vnde simachus epī ecē catho
lice urbis rome dixit. Anathā sit q
pter 2scientiā epī decimas l' oblōes
dispensare uoluerit.

In canonib; in gangrensi ecā aplica
auctoritate 2duas de fructū oblō
nib; qs minuī ecē accipe debent.
et de hys q̄ m usu pauperū 2seruā
scripū hr. Si qs oblones ecē acci
pe nl' dare uoluit pr epī licentiā l'
eius au hūicemodi offā s amissa.
n ē ei uoluit 2silio agē anathā sit.
et ita in eod' 2silio gangrensi. Si
quis oblata deo dederit aut accepit
pter epī licentiā l' ei' 2sensū q̄ ab eo
2stitutus ē. ad dispensandū miam
pauprib; z qui dat z accipit. ana
thā sit. Valde g̃ iniquū z ingens
sacrilegiū ē. ut quecūq; l'p remedi
o peccoz ul'p salute aut requie a
nimaz suaz unusquisq; uenabi
li ecē 2tulit. aut certe reliquerit
ab hys quib; maxime seruari ō
uenit. i xpianis. z dñi nīnib; hoī
bz z sup oīa a pncipib; z pmis re
gionū in aliō tūsferri l' 2uerti pf.
Genaliter uero quecūq; res ecē 2tinere
aut 2pere aut quāde pcaliosa suaī
felicitatē pūpsere. similiter z hy q̄ res
ecē ullis l' largitōe pncipū l' quoz
dā potentū. aut quadam mutatione.
aut tirannica potestate retinūt. z
filijs l' hēdibz suis ut a quibzdā ne
fāriis audiuim. q̄ hēditarias relinq̄
runt ñ aliq̄ res dei ammoniti a ponti
ce agnita uitare reddidit pmio a
nathate teneant. Iniquū ē ut censem.
ut pōt custodes cartaz q̄. defensores
rerum creditarum ut certi ē. l' pcep
tum ē iudicem. Et pf. seruo ei ab
sidendo s. militā. q̄ fomenta ñ sem
per. Similiter z illi exactores debent si
ab ecā q̄ sacerdotali ammonitōe ñ cō
tigerit dīo dicente. Auferte malū ex
nob. Vnūsq; synod' assurgens eccla
mauit. ut ita fiat rogam. dictum ē
octies. Exaudi xpe simacho pp fir
mum dictum est duodecies. Idem.
Eadem plectitur pena qui res ecē
et bona episcoporum inuadit.

Similiter hoc ad omnium ecā rum
noticiam uīa auctoritate exhor
tatiue et iudicio censeī puenire. z
ab oīb; firmit' teneri. q̄ res ecē
epoz ēe non dubitand'. si in eoz fa
cultatib; simili furie crudelitate trā
sanum. Psuasores uero retū meno
ratū pdicta canonū districtōne
feriant'. ut q̄ moribz pris ac nulla
2scie castigatōe corrigunt'. saltem
ecāstice z canonice uindicte pfodia
tur aculeis. Item ex libro capitulo
rum karoli et lodoici ipatoz. Res ecāstice
pncipū auctoritate distribui non
una nixa soz patrū possunt.
Innouatione nouim' res ecē esse nota
fidelū. ecē pīa petitoz. z patrimonia
pauperum. cuiq; n solū habita cōser
uare uerū z deo opitulante 2fire op
tam'. ut ea ab ecāsticis de diuinis
rebz ecē suspitione dubū 2cepta pe
nitus ammoueam'. statuim' ut neq;
nīis neq; filioz z deo dispensante
successoz nīoz tpib; ullam penit'
diuisionem aut raturam patiant'.
Cum pter 2scientiam epī l'eius aut
huiuscemodi officia 2missa sit' quib;
libet phibet' oblones ecē distribuē.
Inquibus apparet qd' ex 2sensu epī q̄
bzlibet ecāsticis possunt distribui. z
Huic aut imperatoi uidet' tuitate
auctoritas illa tollenda concilij
sicil' de nine suc diocesis epī pīsumant
Constitutū est in pīsenti auferre. z
Ualio epōs diocesis suas ita regere.
ut nichil ex earum iure pīsumant au
ferre. Sz iuxta pōz auctoritatē 2tiu
oz. tam de oblōnib; q̄. de tributis at
frugib; etiam 2sequitur. Qd si am
plius quippiā ab eis pīsumptum
extitit. p ualuī restaurē appellāti
bz ipis 2uentoribz. Aut certe ipinqs
eoz si iam illi a sclō discesserit. Ite
simach' pp. possōes ecē relictas nulli sit
possessiones alienandi licentia. z
Quas unusquisq; ecē pro dedit aut
reliquit arbitrio: alienare quibzlibet
nullis aut; distractōib; l' sub quocūq;
argumento ñ patiūt. a forte aut cleri
cis bonoz mitis. aut monasticis in
natu religionis aut certe pegnis si
necessitas largiri suaserit. sic tñ ut
nichil ipa non perpetuo sit penitus pfriatū.

Quia ut ita recuperetur. i separatum ab ecā consuetum tñ i. c. indicia. ad pfectū
Quum q̄ res ecāsticas non possint aliquo pretio filiorum aut alicui eno successori posse. legē indicio xij. q. ij. nō hic
Quod autem dicitur. ē. q. v. manifestis ii deli. ij. bone. ut. et p. q. ij. hius ē
Concatenatum est auferre. ñ in cāsticis. ut. xij. q. tre. ee. cōsilio aud. etiam. si
Alii ē qd quadragesimo. xij. q. ij. accesso alibi. q. me. et. x. q. i. am. tiquos fi
lat. Siquando ut dicō. Insequentia. h. c. u. x. q. ij. ē. ca. ... hēd.

Sed illd' collectam aliq̃ ma intelligẽ
dum ẽ. ut epi pr̃iam l'quartã que f
locoꝝ dñatores eis debeãt nichi amit
gare. Vñ in alio loco ꝓ statutũ est.
A clericis l'pisc̃is uel̃ statuta pmiꝫ
Nulli ep̃o ep̃e aliquid non exigat.
Nullus a subiecto ꝑ sacerdote l'alio q̃lib
z clico ꝛ pis locis decimas uel̃ statuta
primi exigẽ. aut ipsius ãgaria mfre.
Sz ẽ sit optim' inspector ma inspiciat.
ut minus ꝑ oues amisse à se maxie
alent̃. ꝛ in necessitatibz adiuuentur. ñ
illicitis exactionibz oppmant̃. q̃ decs pa
scere ꝛ doctre nos debent. ꝛ oibz mnistr̃e.
re. ñ timus lucꝝ. ꝛ auaricys delectari.
Item ggr. leoni ep̃o carthaginensi De reddi
tibz eccie quarta pars ẽ distribuenda
Ad hoc locꝝ gradus ordo mõis clicis.
distinxit. ꝛ iudicii ẽ assumit. ut nec
ꝓsbr in oppmendo se frustr̃ ualeant
occupare subiectos. ñ subiectis iñ ad̃
sinos ꝓpositos efficiata sit resistendi li
centia. Volum' g̃ ut q̃cq̃d ecc̃ie nie uel ex
reddit. l'ex quolibz alio casu forsitsi
accesserit. q̃ntam exinde ꝑsonę sine
diminutione aliq̃ debeas segregare ar
q; cand̃ s'monẽ dñi pbr̃is diaconib'
ac clero ut ubi usũ fuit discrete di
uidẽ. Ite ex. vii. synodo. Epc̃e turpi lucꝝ
gñ nichi a mãcipibus l'clicis exigẽ
Predicator ecc̃e paulus dicit' debet.
Apls. ac si canonice pones ephesioꝝ pb
buerit̃ imo ũ ꝛ oĩ sacre multitudinis
ac plenitudinis ma fiducialit̃ phibuit.
argentũ ꝛ aurũ ac uestẽ nulli cupiui.
Omia ostendi uob̃ q̃m sic laborantes
oportet suscipe infirmos. l'mus ex
stimans dare q̃. accipe. Opt̃ q. ꝛ nos
docti ab eo diffinim' nullatenꝰ ep̃m
ep̃is lucꝝ gñ excogitare. Ad excusan
das excusatões in pcis. Expetere
aurũ l'argentũ l'aliã spẽm a pbr̃ib
l'clicis l'monachis q̃ sub ipõ sunt.
Aut ut apls. Non debent filij thesau
rizare parentib': sz parentes filijs.
Aut ut petrus apls. Pascite q̃ in uob
ẽ gregem dei. ñ coacte sz spontanee.
sz deum. ñ turpis lucri gña. neq; ut
dñantes in clero. sz forma frũ gregis.
et ẽ apparuit̃ princeps pastor̃ percipi
etis immarcessibilem gl̃e coronam.
Illud q̃m fuit capitulũ symachi
pape. Ut ꝑa ñ ꝓmio sz ꝓpalit̃ per
fruant̃. ꝛ ad ꝑsonales tñm̃ possessi
ones clicoꝝ uidl'ꝛ pupum. ñ ad
monasteria referendi ẽ. Quã uero
sit gñe: ap̃ deũ decimas ꝛ oblões
ac primicias sacerdotib; ñ soluere.
auctoritate ueꝝ ꝛ augi apparet. aut
namq; ueꝝ sup malachiã. Reus ap̃
deũ habebit̃ q̃ sacerdotib; decimas nõ
Reuertimini ad me. ꝛ ego reu̇ soluetr.
Dicat ad nos dicat dñs ecc̃iaꝝ ꝛ di
cistis. In quo reuertem̃. Si affliget hõ
deũ. q̃ nos me affligistis. ꝛ dixistis.
In quo cõfligim' te. In decimis ꝛ pri
mitijs uos maledicti estis. ꝛ i penu
ria ꝛ nos ꝛ me affligitis tota gens.
Nunc sequam' ordinẽ ꝓphe. Quia
uos ñ reddidistis decimas ꝛ primitias.
ideo uos fame ꝛ penuria maledicti
estis ꝛ uos me defraudastis sine sup
plantastis. Cece anno expletus ẽ. et
nichi in meos thesauros sz in uãa
horrea apportastis. ꝛ p decimas ꝛ pri
mitijs q̃ parua erant ut a uobis de
rantur ubertate possessionũ uãarũ
et omnẽ frugũ habitudinẽ ꝓdidistis.
Ora ẽ sciatis me uaticinare h̃ ẽ ꝓfectũ.
q̃ fraudastis me patre mea. horto
uos atq; amoneo ut inferatis dcis
mas in horrea h̃ ẽ in thesauros ecc̃ie
pli et hãt sacerdotes atq; leuite q̃
iñ ministrãt cibos. ꝛ plane me si nõ
tantas pluuias dedo ut cadant de
celi aperte ẽ credam̃. ꝛ effundã uobis
bñdictionẽ usq; ad habundantiã.
Verbũ effusionis nom̃ largitatis o
stendit. Sz si ꝑ ut agros irrigantib;
pluuijs sit quid̃ fertilitas. Verum
aut locusta uenerit. aut bruchus. aut
erugo. aut eruca. aut tinea. ꝛ labo
res hoĩum nastabunt. ꝓpter subuĩ
gat ꝛ dicit. Et increpabo ꝓ uob̃ deuo
rantes locustã uidl'ꝛ reliq̃ q̃ dixim?
et ñ corrũpent fructũ ãre uĩe. Si q̃n
fames ꝛ penuria ꝛ terrã omnium ege
stas opimat mundũ. sciam' h̃ ex ua
dei descendẽ. q̃ se in pauperib; si nõ ac
cipiam' elemosinã fraudari loqr.
et suas possões possum' decimas ꝛ
primas impẽrari. Si quis doctus ꝛ
erudit' lege dñi ꝑ alios erudire. ñ
debz sue assignare prudentie mge
riocꝝ q̃d possideꝛ. sz gñas agat pri
mum deo q̃ cuncta largitur. Dñs

Beate pontifex ecclesie
nos ubiq; ꝓtege
ad illud ubiq; ꝑfectionis usq;
sionis in supplicat
ꝓmittit ea ad hãc
illis. ad illud. ubiq;
terris. ubiq; nichi
et sine mozarabicis
cemur quasi qui nõ
pretissimis sine m
bac. ecclesiis quia
confligistis me luc
ri cõtine si nõ affli
gi. ꝛ nõ. affligit̃ te
mum et iõ die. q. ꝛ
natione ut nichi no
cere pot̃. ꝛ. q. iii. sm
catholicam que in
possibil' ẽ. xxiv. q. iii
ãmentibus ecc̃ie
tiam. no. ecclam dei
affligentem eius sp
sum affligimus. si
mile ꝓ. q. v. si. p
num et. iii. q. i. mihi
mihi. eoni gentis. i. et
toto gñali. ecc̃ie
ni. q. iii. ꝛ ꝓ. o. sup
m. ñ. ꝓ. ro. sm. intelligẽ
quam. ecc̃iam nobis
et. xv. q. vi. nichi
illicita. ecc̃iam. ꝛ
ecc̃ie. ꝛ. q. iii. ecc̃ie
ecc̃ie. ꝛ. q. iii. nichi
ecc̃ie. ꝛ. q. iii. nichi
ecc̃ie. ꝛ. q. iii. nichi

sacerdotib⁹ cĩ ac ministris a quibus doctus ẽ. Si eni non egerit gñs. ꝛ si ea tam sibi uendicauerit in penuria maledicet. Qđ si intelligens largi orẽ dñi. ꝛ his agens gñs p quos a deo ẽ eruditus humiliauerit se ꝛ in honorẽ dñi minuerit abos. h ẽ semp nutr alimta in ecĩa pfis ministrãtiu. stanum apiem ſr eũ catharacte celi ꝛ effunder pluuia spũal. ꝛ mandabit nubib⁹ suis. ut pluant sup eũ imbrẽ. et habundantia rerũ omniũ pfruct. Ite aug. Sacerdotib⁹ decime soluende

Decime tributa ſt egenis uiaz. sunt. Qđ si dedis decimã ñ solũ habundãtiam fructuũ recipies ꝛ ꝛ salutem corpis ꝛ aie ꝛsequens. Non q̃ dñs de p̃mis pstulat. ꝛ honorẽ. Dẽ eni nrq̃ digtat ẽ nobis dare decimã a nob⁹ recipe. dignatus ẽ. ñ sibi ꝛ nob⁹ sine dubio pfuturã. Ez si tardius dare pcepi ẽ. q̃ nunq̃ magis pcus petim ẽ. ñ dedisse. De milicia. de negotio ꝛ de artificio redde decimas. Cum eni decimas dando. ꝛ tirna ꝛ celestia possis p̃mia p̃meri. q̃re p anaricia duplicẽ bñdictionẽ fraudis. hoc ẽ. n. dñi iustissima ꝛ sucudo. ut si tu illi decimã ñ dedis. tu ad decimã tenoceris. Dabis spũo multo qđ ñ uis dare sacerdoti. Unfacit dñs semp pmus ẽ. ꝛ hominũ malicia phibẽt. Decime ꝛ eni ex debito requirunt. ꝛ q̃ eas dare nolunt: res alienas inuadũt. et q̃m pauper in locis ubi q̃ habitat. illo decimas ñ dante fame morit⁹ fuerit: tantor⁹ homicidior⁹ reus ante eũ iudicis tribunal apparebit. q̃ re a dño pauperib⁹ erogatã. ꝛ delegatam sibi⁹ reseruauit. Cui q̃ sibi aut pmiũ ꝛparit. aut peccor⁹ delidat idulgentiã pmeri reddat decimam. ꝛ de nouem pub⁹ studeat elemosinã facere pauperib⁹ Ite ieiu. Septim ꝛdẽpnat q̃ cũ anglizatis necessaria subtrahit

Aplicus uiris ꝛ cũ angelizatorib⁹ ꝛ in necis ubib⁹ nolle tribuere. ꝛ septim ꝛdempnare ẽ. Quod aũ decime epoz ꝛsensu uere monachis tribuant̃ hẽ ex⁹ damaso pp̃ scribit dicens Liberũ ẽ clicis decimas mãchis quoniam et religiosis concedere. quicquid hñt clici pupum ẽ. tot⁹ mus eoz omnib⁹ debent ẽ communes. suscepiõi pgnoz ꝛ hospitũ iungitare debent. Maxime eiusdẽ ẽ illis. ut de decimis ꝛ oblatis ꝛ sepulturis ꝛ de nobis quale uolunt ꝛ ponerint sustentatiõnẽ. ꝛpendant. Liberũ ẽ enim monachis ꝛ spũalib⁹ uiris dñi colentib⁹ ꝛ uiuentib⁹ decimas ꝛ oblõnes earũ q̃ remedia accẽdẽ. ꝛ de uiuo suo in dñium illoz ꝛ usum uelle nec iam in pauperib⁹ pauperẽ q̃. religionẽ amẽdare. Qđ a bñdo uiro q̃sum utrum usui decimarũ ꝛ oblonũ secularib⁹ pmitti possint. nouit scias uñ oib⁹ ñ licere psumptib⁹ h oib⁹ dnus. autoritatib⁹ pmoz canonũ. Quodsi aliq̃n fuerint ab his male decreta. q̃ dnus uiros ee noscant. ꝛ usum transierint. monachoz ꝛ seruoz dei epõ. uñ loca illis pbente ꝛsensu constabuerint eis oia pcepta firmitate. actibꝰ uitare subnixa. Clericos aũ illos oẽ uenire ecĩe stipendijs sustentari. q̃bꝰ penuñ ꝛ ppinquoz nullis suffragãtur. q̃ an bonis penuñ ꝛ opib⁹ sustentari possunt. si q̃ pauperes ẽ. Accipũt sacrilegium profecto meritum et communionẽ. et per abusionem ului iudicii sibi manducãt ꝛ bibunt.

De predijs aũ que a colonis eoz colunt sic statuit ẽ. ut magoci ensi concilio. Questi ſr̃ pterea. ꝛ ẽ.

De capellis uero q̃ ab eis possidẽtur qđ p eoz institutionẽ a sacerdotib⁹ sunt gubnande. Johes plat carbens. ysaac siracusano epõ. Pbũi mõasteria ex ecĩis per abbates mittantur.

Istis ltis cartanus uñe quib⁹ sanctis pendit. q̃nto studio huic scẽ sedi reuerentiã exhibeas. ñ modice gaudi⁹ sumus. Nunc itaq; sup ea q̃ 2sulendus ut fiat. ꝛ nõ benigne discretiõi 2sibuidam? Delegauit eni nob⁹ pia mẽs tua uidelicet uñ utrum ecĩe q̃ pro quiete monachoz a sẽis canonicis q̃ epis ecĩis tradite ſr̃ p sacerdotes. ab eis ordinatos ꝛ nutritos debeant̃ ministrari. Addit quoq; sanctas tua lice ꝛ sedis nẽ inde dicos monachos q̃. ex hac ei ñ modicã ẽ oram. q. mitigare usu hostis nemo fi ambigat. hñt ꝛ mille nocendi modos. nec ignoramꝰ astutiã ei. Conat̃ namq; a principio ruine sue. unitate ecĩe relendẽ. certate uñe

QUicunq; eccl̃iam fundauerit uel dotauerit. uel ad eccl̃iam fundatam uel dotatam aliquid contulerit. uel ab aliquo fuerit collatum. uel ex quacunq; iusta causa ad eccl̃iam pertinere cognouerit. ut ei nullus audeat iniuriam facere. uel ea que ad eccl̃iam pertinent auferre. uel ea quibuslibet usibus applicare. uel ea quibuscunq; uexationibus fatigare. sed ea omnia integre. et quiete. et absolute. ad usum eorum pro quorum gubernatione uel sustentatione collata sunt. uel a fidelibus possidentur. omni modo uolumus. et precipimus. ut libera permaneant. et ab omni exactione secularium hominum penitus absoluta. Si quis autem contra hanc nostre constitutionis paginam uenire temptauerit. uel eam infringere. uel aliquid de rebus ecĩe sibi commissis auferre. uel minuere. uel alienare. uel ea que ad ecĩam pertinent. uel ad usum pauperum fidelium deputata. uel ea que ad sustentationem clericorum et monachorum sunt collata. uel ea que a fidelibus possidentur. uel ea que ad ecĩam pertinere cognoscuntur. uel ea que ad ecĩam pertinere debent. uel ea que ad ecĩam pertinere debuerunt. uel ea que ad ecĩam pertinere debuerunt. uel ea que ad ecĩam pertinere debuerunt

tare. soz opum dulcedine mundie
celle infice. z oibz modis humanū
genus pine ac pturbare. Doler enī
sanc z erubescat. cantare qm in celo
nequiuit. hec hoies 2stantes i hac
macia in ista rene. Vñ oportet ḡm
fragilitati nre 2cedi. ut ois admis
nocendi ei⁹ usurpet. munianī. ne mors
desit peccm ingrediat portas nras.
Consilio itaq; multoz frm diligenc
exquisito decrum⁹ ut a mō eccē mona
chis tradne p suos sacerdotes mīs
trantur. Diuine z legis hōr z se
cularis. ut cui ē possessio ei⁹ sit mīs
nio. Et si m dando qd manus ē fa
cilis fuit caritas. sit facilior i 2cedēdo
qd mīs ē scā largitas. Manus enī
fuit possessionē dare. ḡ. ministrā
2cedē. Quom possessoris nra agno
scenc z suaz terrī tributa sibi redē
dir. ū q. suū ē p alīm dic. z cū no
luit auferr hūanī moris ē illū
uereri. ē iudicio z uoluntate nūc etī
guur. nūc dep̄mic. Vñ fit ut in pre
ēpi ad seruiendū sacerdos p̄dm oz
fiat. z sic epc qd scē z religiose dederat.
quada simulata auctoritate ad se ī
hat. Sic itaq; p̄uat⁹ in cede. q. 2secu
tus fuat. cum q̄ficta cantare auct
q dedit. ni q. p̄uoz sacerdoti discor
dias z scissuras amantū uerbis m
mis fes credulus. q. p̄us fuerat mol
chabat lucrari. Postea detecta fraude
conat quada usurpatōe ex toto aufre.
Quoz admonitos callidissimos. z hostis
astu suasiones. Deinceps oīo licenti
am dam suaz eccīaz muestroz fi.
ma trī ut iudicio sinodi si ē sacerdo
tū agē p̄sumpsit. multetur. et fel
ci mucrone epi sacerdoti practica rese
cent. Hac auctoritate monachis
2cedim⁹ muestruria suaz eccīarum.
sz uidr 2tra urban⁹ pp. vj. dicens.

**Abbates in parrochialibz eccīis
absq; 2silio epi pbros ñ ordinent.**

Sane q. monachoz quida epis nus
sui auferre meditur. statuimus
ne prochialibz eccīis q̄s tenent absq;
2silio epi⁹ pbros collocent. si epi
prochie cum abbatū 2sensu sa
cerdotes 2muter. ut eīmodi sacerdotes
de pli quide cura epis rationem red
dant. Abbi uero p reb⁹ temporalib⁹
ad monasterium pnentib⁹ debitaz
subiectionem exhibeant. z sic sua cu
q; ura seruentur. Idem. In parro
chialib⁹ eccīis pbr p epos 2stituam. Q. eis respondeam de aīab⁹ cura z hūj
ñ ad qm pnent. Ire ex. 2. apud fla
mentā habit. **Quotiēq; mādator
epc epor subdat regimini.**

Statuendū ē quatn⁹ eccē quor cuiq;
monachor in singulis prochijs sue
epi⁹ ut decet diuine subdat regi
mini. eiq; debita obsequia exhibeant.
Decet urbanus pp phibet mestru
as prochialiū eciam p monachos fi
q̄s iobes pp eas 2cedit. Sz illud iobis
pape intelligend ē de illis capellis
que ē oī ure suo ab epis monachis
2ceduntur. Istud aū urbani intelligē
dum ē. de illis q̄s abbes in p̄prijs p
dijs edificaur. in uillis. l in castellis
suis. tales z si uis trīoz. hanc.
ñ potestatē gubnandi p̄dm z spūa
lia ministrandi ñ hūt. qd z de epo
intelligend ē. Vñ nicholaus pp an.
**Epc q m alīs dyocesi eciam edificat.
et cui⁹ 2sensionem á uendicare**

Si quis epor in alterius trīorio p q̄cūq; suoz opor
tunitate eciam edificare dispone
ñ p̄sumat dedicatione fac. q illud
ē in cui⁹ trīorio ecīa assurgit. edifi
catori uero epo z gīa reseruet. ut q̄s
delict clicos in re sua ordinari ipōs
ordinet. is cui⁹ trīorii ē. l si ordina
ti iam sunt. ipōs hec acquiescat. et
oīs eor ipius gubnatio ad eū in cui⁹
auditus trīorio ecīa surrexerit p
uenerit. Ire ex collatano. 2. nuj.
**Basilice nouit 2dite ad epm p̄tinet ē
possessio trīorij quiet ē asserere.**

Nouerit ñ adimit. Jo none basilice
q̄ 2dite fuit ad eum p̄culdubio p
tinuit epm. cui⁹ quiet ē asserere.
Item ggr. pp. **Edificatori epo in dyo
cesi alteri eccīam asserare ñ licet.**

Latori p̄sentiū uobis fr z ocpē nr mdi
catum nob. q. quida extraneus epc
ausu temerario in dyocesi ipius ora
torium 2struxit. illud q. sine precpto
auctoritate 2 moz p̄sumpserit e
dificare. missas q. illic celebrare nō
metuit. Quā rem ei⁹ sūma celitate
te ac districtōe quenit emendare.

Sane abbates uenerit religiosi
q̄rumuis ecclesiarum. seculi
cleros. ut ad ecclesias suas
ordinandos. et ad populum
predicandum. et penitentes
audiendos. et reconciliandos
accedant. nullo modo epi⁹
prohibere presumat. Quia si
quis hoc facere presumpserit.
excommunicationis sententiam
se nouerit incursurum.

Quia nonnulli clerici. et
laici. quibus ecclesiastica
beneficia. uel ecclesie ipse
commissa sunt. ad ecclesias
suas. uel ad ecclesias. in
quibus habitant. uel ad
alias. quas uolunt. sine
licentia diocesani epi⁹ sui
accedere. et ibi diuina
officia celebrare. uel
celebrari facere. uel
penitentes audire. et
reconciliare. uel populum
predicare. uel alia
ecclesiastica sacramenta
ministrare. uel ecclesias
consecrare. uel altaria
consecrata. uel crismare.
uel ordines celebrare. uel
clericos ordinare. uel
ecclesiastica officia
exercere. uel ecclesiastica
sacramenta ministrare
presumunt. Nos hoc
corrigere cupientes. et
ecclesiarum nostrarum
iura illesa conseruare
uolentes. ne quis
archiepiscopus. uel
episcopus. uel alius
quicumque. in diocesi
nostra. uel in locis
nullius diocesis. sine
licentia nostra. uel
successorum nostrorum.
uel uicariorum nostrorum.
uel officialium nostrorum.
uel alterius nostrum

ñ ulti⁹ tale aliquid auctōrare ꝑmitt̄e.

Quod de nūc ordinandi ñ possit dē intelligendū ē. Hijs auctoritatibz facile ꝓpendi potest. q. siue abbes siue epi in suis castellis ꝑ nullis ecclesias edificauerūt ñ ō ꝓ hoc in suis dyocesi fuerint aucti⁹ admittur & ō sacerdotes uxorati illō⁹ urbani & rucholani in eis ñ nisi ꝑ epos cleri & ꝑsonaꝝ ī ecclesiis edificandaꝝ ordinari possūt.

Quod ā ꝓscriptōe ꝓpter ois ā nūa uolūtē. plur̄ auctoritate calcedonēsis zuly. & gelasij pp̄. & tollenda zuli.

Prima ḡ ē calcedōn zuly. ꝙ ecclie prochie q̄ ꝑ q̄s q̄ cā ꝑsidēt. p r ānos fū molestia ꝑ sigillū ecclē rūanal manēt ōnobles.

Prochiales primaꝝ īmobiles. ap̄ eos q̄ eas tenēt epos decūm. & maxīe si cā sine molestia ꝑ xxx. ānos gubnauerūt. Sū ma. xxx. annos tēa fuit de eis dubitatio lītar eis qui se dicūt lesos ꝓpter moꝝ. ap̄ sinodū primā cer tā. Ite gelasij pp̄. Diocesel. xxx. ānis possesse ab epis nūr primaꝝ īmobiles.

Pr̄elatum nūq̄ auctoritas emanauit. Pur facultates ecclē epi ad regendū hāt pr̄estare. ita ut inde iudicaria et pupillorū aut pauperum. ñ & clerico⁹ stipendia distribuere debeant. h eis statuim⁹ dari. q. hactenꝰ decimē. Reliquū ē epi uendicent. ut sic ā dixim⁹ ꝓgenitor atq; ꝓdecessores lōgi temporis ē possint. Ite gelasij ꝑpa. q. Illud ē amplius placuit ut si ep̄s ab sit facultates ecclē ñ dyoceses ab aliquib⁹ possidentē epis aut ē uendicent. q. ītegral' lex eclusit. q. & filioꝝ nūq̄ ꝓcapiū ita emanauit auctoritas. & c. Ite ex coll' zuli. nq. Territ⁹ possessio ecclesiarū nō adimit.

Sicut dioceſim alienā tricenal' possō nō tollit. ita tritoꝝ possō ecclesiarū ñ adimit. Item ex cōd. Tricenal' possō nūq̄ pūnctam seruari non debet.

Quicūq; epc alt̄ius epi dioceſim per xxx. annos sine alīq̄ ītpellatione possederit. q. aut. ḃ. uis legis eius ñ uideatur & dyoceſis admittenda. nī ñ ē ē ei actio res petendi. Sed ḥ intelligit̄ unam pūnctā ecclē uero nullo modo ne dū dyoceſis defendit. pūnctarū ōmniū ecclīarū fundamēt. Ecce hijs auctoritatib⁹ plat. q. possōnis & gubna

tionis ius ꝑsumꝑe uolumꝰ. Sed ō gelasij ꝑ relatū. sentens maximano & eusebio epis. Sūt prochianum non ꝓsumptione nec ēmptis ꝓscriptione mutari potest.

Licet regulis sanctōꝝ antiquis prochias unicuiq; ecclē ꝑsona dispositōe deputatas. nulla posse rōne dubitamus. ne ꝑ sacrilegā ꝑsone ꝑnitiosā exemplū malū rēmutare ecclesie ministris salubris confusio nascat. nī & decretis nr̄is ante ñ multū ꝓfuis destinatis. ita ut nullus ꝙ ecclie fuerit ꝓmotus relictus. Sed qua temptas ꝓsumptiōe legē sibi putat posse genāri. si sceleri suo ꝑ tēpa tēporibz adiungat. ea que ante fidē & ordinē nr̄m sanctorum canonū sane ecclē sacerdotē. & directos ab antiquissimo ꝓnifice decimas. ꝑ uos impleri cupim⁹ nūc formam in ētis cognoscāt q. sit sequenda posteritas. Nulla igitur ꝓscriptōe statuum prochiarū qua ꝓtenue tempis firmitate duraūt. patim̄ īmutari. q. nec negligentia pontificū. nec rēporalis obiectio q. ꝑ multa fortē gradū. neq; ignorantia faciente. assensus adhibet. ne surrepente supplicōe precepto ꝑ diuelle semel dyoceſim statuta ex q. semp ad ingenerationē atq; ꝓfectionē ꝑplexa deuota queunt. nouum & non facē dyoceſim. olī nosci ordinari. Hoc multiplicit̄ distinguitur. Sunt quedam dyoceles que certis limitib⁹ distincte sunt. hec nullo modo ꝓscribi possunt. Alie uero q. ñ sunt certis limitib⁹ distincte. & de quib⁹ certa diffinitio ñ olim ꝓfecta ꝓscriptōe tollunt. Vnde innocent⁹ pp̄ ad.

Limitib⁹ possessio ꝓscribi ñ potest.

Inter memoratos fr̄es nr̄os fulgentium. astigitanū. & honoratū. cōtrouersia ē ꝓpter prochiam basilice cuiusdā quam hoc ait̄ celliacense ait̄ uzetense asserunt. Et q. nr̄ā utraq; ꝓtes hactenus limitis actio uetulata est. cuius q̄nus sit recensio uetustatis. nī nullum uris ꝓiudiciū afferret. ideo q. ne ambiguū ult̄ nr̄o eosdem nr̄a denotaretur sinia. Q latis canonib⁹ synodalia decre

Quod tempore ꝓscriptōis ꝓmittitur ut quo ad omnia nra ꝓscriptio ualitura ad eternitatem ergo dicat. possō. scripture uoluntatem ꝓ ꝓscriptōis ꝓmissione cessante ꝓscriptio manet ꝓ ꝓmissione ꝓscriptōis ꝓscriptio cessat. Quod autē ꝓscriptio ꝓmissionis cessante ꝓscriptio manet ꝓ ꝓmissione ꝓscriptōis ꝓscriptio cessat. ego quid sit ususcapio quo in eā exigūntur ut que res possint usucapi ē acquisitio dñi per continuatam possōnem ꝓscriptis legibus diffinit. ut ꝓscriptio ē acquisitio dñi ꝑ possōnem ꝓscriptis legibus ꝓscriptis ꝓscriptis ꝓscriptis

ta plecta sē. quoꝝ auctoritas p̄monet
ta oportē mihi aplicare. ut ne ꝗs
alienos ⁊mmos vsurpet. Ob h̄ pla
cuit mē altās pres ⁊spectores uīo
mutendos. ita ut dyocesis possidentis
ñ tñ basilicā uis signis limes pus
monstrauit eccē cui ē ius retentōis
siv cēnū dn̄ium. Qđ si lumē legitimū
tand basilicā ñ ꝛcludit. ⁊ tota longi
p̄ris plur obiecta p̄scripto appella
no p̄sentis epi ñ ualebit. qz illi ce
nalis obiectio ꝑponit silentiū h̄ ⁊
sc̄lārū p̄ncipū edicta ꝓpunt. ⁊
p̄sulū romanoꝝ decreuit auctoritas.
Si uero mē metas ꝛenal' p̄ris extra
alienos ⁊mmos basilice uīusta repe
rit retentō repetentis epi uim sine mo
m refutet. Ite gelasius pp̄ uulto epo.
Spatia q̄ diffinita ē tempore p̄scribi ñ pt

Dilecto nia studeat q̄ sua oīum sunt
fideliū rerū ⁊ūtate. ut si de spatijs de
quib; memorat' ora ꝛtenno diffini
uo dubiū ⁊ta possit. intemata fuerit.
Alioquin si nullo unq̄ ⁊stāt termi
natum. tē de p̄scriptōe tempoꝝ si q̄
pars ⁊sidit p̄beat sacramēti. ita ut mē bue
q̄ hactenꝰ possedisse probet' usurand
sinat' offerre. Porro ⁊ alie distin
gue. q̄ quisq; sua auctoritate usur
pat. qz nullo titulo possidē incipit p̄
scribē ñ potest. ⁊ h̄ in casu intelligēda
ē illa auctoritas gelasij. Tempal' obie
cto q̄ p mauriā fore genātur ñ p di
uelle diocesim semel ⁊stituā. intelli
gendū ē. si nullo titulo. sz sola usur
patōe ea possidē cepit. Si uo iudicis
auctoritate et p̄uilegioꝝ longa ⁊sue
tudine possidē cepit. tē tempal' obiectō
auctoꝝ silentiū ꝑponit. Vñ gelasius
pp̄ aut. Pruilegia p xxx. annos pos
sessa immobilia sua dari debent.

Placuit huic sē ⁊ magne synodo. ut
Pres ⁊ p̄uilegia q̄ dei ecc̄ijs ex longa
⁊suetudine pueniūt. ⁊ siue ab duc
ꝛcordatis imperatoꝝ; siue ab alijs
dei fidelib; ministrijs donata. et ab
eis p annos xxx. possessa sē. neq̄q̄ a
possidente p̄sulū eoꝝ q̄libet p̄sona secu
laris p̄ possidē subtrahat. aut per
argumenta quelib; auferē. sz sit oīa
in possidente ac nullu p̄sulis eccē que ē
mun. xxx. annoꝝ ⁊ncia ab eccīs possi
sa fuisse noscunt. Quisq; q̄ clicoꝝ

l' sc̄lārū ⁊ p̄sentē diffinitionē egit.
manifestꝰ sacrilegus iudicet'. ⁊ donec se co
rrexerit. ⁊ eccē ꝓpa p̄uilegia seruēs re
stituere auctōza fuit. Item epis dan
dum. Repeti ñ possē q̄ p xxx annos q̄
fuit eccīa inquit post te possidentur.
quingentos annos ⁊stitum ꝛ quos
dam audio uelle subuertē. ē xxx. ānō
rum lex hominū ñ possit abrumpi.
Item. Si de rebz eccē ⁊tuūsue mota
ē et diffinito subsecuta. ⁊ si mutata
sit. tñ qz ñ sua fz diffinientis auctori
tate possidē cepit. ꝛtenal' p̄scripto
petitoꝝ silentiū ꝑponit. ita tñ ut sub
putatio p̄scriptōis ñ a tpe diffini
tōis fz ab excessu diffinientis exor
diū sumat. Vñ in tollen. 2. sanctiū ē.
Vna ut ecc̄ie disponēdi ñ ꝑbeat ꝓtinē ad

Si sacerdotes l' mini ꝛtenui temporis.
siti dū gubernacula eccīe uident' am
ministrare. ⁊ patrū sollēnissimas sanctiō
nes de rebz eccē diffinisse aliq̄ di
noscunt'. ñ ex die quo talia scribē
do decreuerint. sz ex quo talia moucn
do diffinita reliquerint. subputatōis
ordo subsistat. Nunq̄. ⁊ cui potāt ad
ꝛtenuū tpis ꝓtinē ut ecc̄ie indi
camus. qz sanctis ⁊tuū ñ sūplus in
tuum. ab origine eq̄rans. Item.
Ea q̄ in bonis ecc̄ijs possidentē. siue q̄ me
tu hostilitatis inuenerant diuinis
possessa fuisse ꝓscribi ñ possit. Vnde
in agatensi. 2. legit'. Que ē beneficijs
possidentē prescribi non possunt.
Clerici quilib; q̄ꝛtacūq̄ diuitiarū
tpis de eccē remuneratōe aliq̄ posse
dere. in usus ꝓpios ꝓscriptōe tpis
ñ uocent'. Dum in patrū eccē rem fu
isse. ne uideant' ⁊ ipi ⁊mministratio
nis p luxe aut p̄darias ē ordinati s
facere non debuisse. aut dū rerū ⁊s
facultates in usus suos ꝓpetuas pos
se ⁊tribē. Ite ex. 2. aurelianensi.
Q̄ humanas ⁊tuūtes aliquā ꝓhibent. p

Si epē humani scribi ñ possunt.
manus uinum manciplā. uincula
t'rulas clicis aut monachis t' q̄b;
libet p̄sunt excolendas t' tpē tenen
das ⁊ si longa tūisse ānoꝝ ⁊ncia cō
pbent'. nullū eccīa p̄iudiciū patiat'.
nec seculāris legis ꝓscriptio ñ eccīe
aliq̄ ipediat opponat'. Item ex 2.
hispalensi cui interfuit ysidorus.

XVI

Temporis ꝓscripō ñ obiect᷒ ubi hosti
Prima actōe theodulfi malua[n]t me
diolanane cīe amissus ad mētē
nos oblata ꝑcauo ē asserenda mr.
amiq᷒ eiusd᷒ urbis prochia multar᷒
q̄ndam hostilitatis discrimine fun
se dcisa. r ex pte aliq᷒ ab eccīis asti
gane. dubrinane. atq; egaunensis ur
biū cē retenta. p q̄ re placuit ut oīa
prochia q̄. amiq᷒ traditōe ante mi
litare hostilitatez remisse eccīaz
sua quisq; cōprobaret ei priuilegio
restitueretur. Sic enī p legē mōdia
lem ts quos barbarica seueritas ap
pua necessitate cōsuexit. p̄ limina
rei mentib; reddit amiq᷒ possessio. nō
aliō r eccīa recepīt ē prochia q̄. ante
tenuit ē reb; suis. siue ab alijs eccīis
possideat᷒. siue in cuiusq; possessione
cōsulta sit. Non enī ē obtenda ꝓscr
ptio tp̄is ū necessitas intulit hostilita
tis. Ite iohēs pp̄. paulo epō frigeni
legatōe in gmania et pannonia.
Tempus ñ accurrit ꝓscriptō: ñ furor lo
ngo si de annor᷒ sumatur numero.
Priuo forte cānor scīat q̄ inter canoi
cas res q̄ uni fidei sūt. nūs cuiq; affixus
ē. Ceterū ubi paganor᷒ r uerborū
fuor᷒ ī eā ē. q̄ualibet precent tp̄a.
uari ñ p̄iudicat eccīarū q̄ cr̄a alia nec
centes arma. solū dnīm r ꝑpugnatorē
suū. q̄n ei placuit misēr: patient᷒ ex
pectant. Verum si āuor᷒ plexitas ī
talib; ꝑpediat. deū tpe reprehendend᷒
ē. qui post q̄dringentos r xxx. annos
filios isrl de durissima seruitute pha
raonis r fornace ferrea liberauit. Sz
et tpe p se redemptor humanū genus
p̄ annor᷒ milia de infu clausiu ex
puit. Colluit r ꝓscripōe ille dy
oceles quas p̄ius cpis negligentib;
aly ab hēsi ad fidei integritatem re
uocauerūt. Vñ in.. ix. c. affrano legī.
Si q̄ epūs dyoceses suas lucri negle
xerit p̄ius. ñ sibi s̄ulabit ēt q̄z studio facti
Placuit ut q̄z negligit tam ꝓscribatur
ad sua ordīa ꝑtinentia ī catholica uni
tate lucrari conuentiantur. a di
ligentib; uicinis epis ut id agere ñ
morent᷒. Od si intra tres mēses a die
conuentis ñ effecerit q̄ petit eis hui
us ad tp̄m ꝓcurent. ita sane ut si
ille ad ēm pertinuisse uidebit᷒ plene

ponit magis illi᷒ electā negligētia
ab hēsis ut in pace ibi sunt. r suā
diligentiā fuisse ꝑtentā ut eo m
agis cum sollicitor᷒ utrarent᷒. Si
h̄ iudices epi uoluerint siue ordīe
loca retinuerint. Potest aū r alt
er melligi. ꝓscripto illa longi tē
poris q̄ gelasi negat stāi prochia
rum posse mutari. longū enī tēpus
sic ex legib; h̄r. decennū l' uicennū
intellr. Quibus ergo longi tp̄is p
scripto auctoritate gelasij r scīar
um legū eccīis obici non potest.
Prescriptionū alie sunt introduc
te odio petentis r fauore possiden
tis. alie nō odio petentis. Qui n'
bona fide r iusto titulo rem ꝑcepit
p decennū. absentis uero p uicennū
obtinuit. ꝓpria exceptōe tuet᷒ eam.
ñ solū aduersus alios. sz r aduersus
creditores. quib; res ipa obligata
fuit. r adūs uerū dnīm. Si ū aliq᷒ ea
su a possessione decidit. rem suā adūs
uerū dnīm utilit᷒ rem uendicare po
tēt. Si aū nullo titulo. bona tñ fide
p triennū rem alienā possedit. simi
li gaudebit ꝓsidio. bona uero fides
ñ admodū medij tp̄is. sz ad modū
possessionis referē. Sufficit᷒ in modo
autē bona fide possidē cepisse. eam
si medio tp̄is tempore aliene rei ha
buit. Hec ꝓscriptōes sūt introducte
fauore possidentis r odio petentis. q
lex fauet his qui bona fide r iusto
titulo l' bona fide tm possident. Odit
et punit circa rem suā negligentes
et desides. Qđ si mala fide rem alie
nam quis possidē cepit. p̄ xxx. ānos
adūs omnem petentē exceptōe tuet᷒
eam. Si uero aliquo casu a possessiōe
ceciderit. repetendi actionē ñ habebit.
q̄ ꝓscriptio h̄ ñ fauore male fidei
possessoris. sz odio tm rem suam p
sequi negligentis: introducta ē. Si
aū ad creditorē res l' ad dnīm pueniat
eorundē modo habebit. Si uero ad
aliū creditor᷒ l' uerus dns adūs eum
exputi potēt. nec ꝓscripto me
dij possessoris. quia ñ habuit ab eo
cum possidendi. Qđ si uolenti possi
ti ad eos pueniat. male fidei possessor
indistincte possessionis modū recipi
et. Hec de ꝓscriptōibus decem l' uiginti.

nel tenny intelligenda sit. si sine me
ruptõe possessa phibeñ. Qđ si p naturā
lẽ detentionẽ possessio minrupta fuit:
a die recuperate possessionis nouẽ. xxx.
anni in oñibz pscriptõibz nũabũ.
si p lras cessationẽ ab ultimo die li
tigij. xl. anni cpurabũt. Qđ si ab eo
q in cā sanctoꝝ erat possessionem
aliqs nanctus erit. temp pcedens ẽ
cpõe fuit possessionis acquirere potuit.
Is ā cui res pscribunt fidem
cessari ñ potuit. l' ppt aduſarij ab
sentiā. l' infirmitatē. l' furoris labo
rem. ẽ nemine auctore. l' curatore ha
beat. l' q ī magna potestate aliqui
us ẽ. nẽ aliena cpa pfidẽ adeat
libellū ei porrigat. z hȳ in qmonitā
deducat. z sic cpis interruptionẽ fac
at. Si ā pfidẽ adire ñ potuit salte ad
eñ locoꝝ l' defensoꝝ ecclie. z suam
manifestare voluntatẽ in septis de
ppetuꝰ. Qđ si pses l' eps l' defensor ab
fuit: licebit et publice ꝓponẽ. ut dom
aliū hãt possoꝝ. seu cum tabulario
rum subscriptõe. l' si tunc tabella
rios ñ hãt. cū tribꝰ vicinis subscripti
one. z hȳ sufficiat. ad omnẽ qualem
cunq interruptionẽ. siue tenny siue longi
cpis. siue. xxx. annoꝝ. l' xl. sit hȳ de pscri
ptõibz inter pentes. certū aduersꝰ
loca religiosa. ñ ut xl. annoꝝ pcepto
curritꝰ. Vñ in authenticis qs actiones
tenal' pscripto secludit. si loca reli
giosa cpetant. xl. annis claudunt.
et ī nouell'. Neq tenny ut nec tenny
et c'. In canonibz uero ecclā adus ecclam
ñ ut. xxx. annis. Monasteriū aduersus
eccliam ñ ut xl. annis pscribe pmittit.
Qđ si pentis laicis pmissas z de
missas sine titulo siue sine titulo pos
sedit. nulla cpis pscriptõe titulꝰ ẽ
potuit. Quę n ab initio de iure effec
tum sortiri ñ potuit. tractu cpis ñ
qualescunq. Vñ si libꝰ homo longo
cpe p seruo detentꝰ. z si xl. annoꝝ
curricula excesserint: sola cpis lõgi
temporis libertatis ei minime nocebit
dum. In authenticis titulo de eccliis
Ad hec ecclā tis. p temporalibz titulis.
Reipublice functões pmisse decima
tões titulꝝ functionū instar optinent. porro publice functiones pscribi
ñ possunt. Vñ xvj. libro eod' titul. de

xxx. l' xl. annoꝝ pscriptõe cpiuꝝ annoꝝ.
Iubemꝰ eos qui rem aliq p annos
annoꝝ xl. curriculū sine quada legiti
ma mpellatõe possederunt. de possessi
one quid rei seu dño nequaquam
remouẽ. functões aũ seu tunicẽ cano
nem seu aliam qñdã publicã colla
tionẽ impositas ei dependere com
pelli. nec huic parti cuiꝰq temporis
prescriptionem opponi admitti.
Licet pdia siue sint pria siue
ecclie prescribi possint pcem decima
tionũ z primarū pscriptõe tolli ñ p.
mã si a romano pontifice. quilibꝰ lai
cus sup his rescriptũ impetrauit.
Rescripta enī q ī aliis sanctum cpetra
ta fuint ñ talia sint. q illis qbz data
sunt plus z nulla obsint nullisq nocẽ
ri ẽ censẽt. Item Decime deo man
date sacerdotibz z leuitis separate sũt
ut de sorte dñi uiuent. q in ea sorte
numerant. Non g tuitiõ. priuilegio
laicis accedi possunt. ne diuinis
mandatis auctoritas humana pre
udicii inferat. Vñ imperatores valen
tianus z theodosius inuisas eas q
a colonis siue emphiteotarijs do
minicis utilibz reipublice. l' emptoꝝ ī
qualibz pactis uendite. l' alio alio
pacto alienare si ab his q p pactā aliq
ma legem eas detinent. nulla longi
cpis pscriptõe obstante uolenti
restitui. ita ut nec pcui quid inuidẽ
comparatoribus reposcere liceat.
De pscriptõibz uero longi cpis in
authenticis inuenit collatio. vij. ti
tulo. vi. qs actiones alias tenal' de
cennalis tricenal' pscripto secludit.
si loco religioso cpetit xl. annis clau
dunt. usu capione quadrigenū
prescriptione sui loci habentibz.
Non ergo longi cpis auctoritate gela
sij et celarū legum eius obicit ñ p.
cis sola pscripto. xxx. annoꝝ a q tñ p
scriptõe priuilegia romane ecclie sunt
exclusa. q ñ nisi centū annoꝝ spatio
prescribi possunt. Vñ iohes. vij. scri
bit regi lodoico. priuilegia mane ecclie ñ
ut centū annoꝝ prescriptione tollun
tur. Nemo de annoꝝ mio resultādi tur
sumat fomentū cpe sce romane ec
clesie cui deo auctore e seruim? pri
uilegia q in forma pris stabiliuimus

per⁹ suscepit nullis tp̃ib⁹ angustiat⁹.
nullis ignor⁹ paruitatib⁹ p̃iudicant⁹.
Sz uenerande romane leges diuinum
p ora principū promulgate rerum
et p̃scripta nō in p̃t. c. annos admittit.
Si enim est qn̄ ecc̃a adus⁹ ecc̃am p̃
scribere ualeat. Quę uidendū ē si mo
nasteriū adus⁹ ecc̃am p̃scribere possit.
Od urban⁹ pp̃ sedis phibuit dicens. Tre
uno tp̃is monachi aliqd p̃scribe nō
Possessiones ecc̃arū z quor⁹ ut ualeant.
Pennales abbes l' monachos hec oib⁹
modis prohibemus. Sed si uolu⁹
eis trenal' possō. a bō gg. accedit eis q̃
quagenal'. p̃scripto. Aut n' gg. pp.
petro subdiacono. xl. annor⁹ p̃scrip
tionem religiosis domib⁹ accedim⁹.
Polum⁹ accedente te ad pauorem mea
mentē qone iam tali uice discute
dnō. ut ap̃ possessor⁹ sic actenꝰ pos
sessū ē. indelicz p̃manere ut si mō
nasteriū p̃fatū scī theodori. fines de quib⁹
causatio mota ē inconcussos xl. an
nis possedisse reperierit. nullam dein
ceps z si quid scō romane ecc̃e apparere
poterit: patiaris substinē calumpniam.
z quicq̃ tor⁹ inconcussā oib⁹ modis
pmanere. Si uero auctores ecc̃e nō eos
possedisse. xl. annis inconcusso iure mo
nasteriū seruauerint. z aliq̃. mr̃ tp̃a z̄ mota
fuisse aliqn̄ qonem eor⁹d̄ finiū electꝰ
arbitris tranquille z legaliꝰ sopiat⁹.
Hec ex nouellis institutionib⁹. De cod⁹.
Decē decennij nec⁹ inconcussi l' xxx. an
nor⁹ p̃scripto. z sola xl. annor⁹ cautela
religiosis domib⁹ opponant⁹. nō solū in
eis rebus z z legatis et hereditatibus.
Sicut g̃ religiosis domib⁹ ex lege
nō n̄ q̃dragenaria ē obtinenda p̃scrip
tio. nec auctoritate gg. adus⁹ z alia
ecc̃al' plebe posse eodem spacio tp̃is.
Quod antea q̃ ecc̃e debent⁹ auctō
res cuiusd' sue auctoritate indicijs
p̃missis repte n̄ ualeant. hō gg. re
scripsit⁹ dicens. Judicio n̄ manibus res
Consuendo ecclesie defendantur.
Nouū n ecc̃a hec. z ualde reprehen si
bil' erupit: ut cū rectores ei⁹ p̃monij
urbana l' rustica p̃dia uni illi z
pecē posse suspicāt⁹. fiscali more tributa
ip̃i mant⁹. atq̃ q⁹ z pecē pauperib⁹ pos
se estimant⁹. n̄ iudicio z manib⁹ defē
dāt⁹. z ē p̃dictores suos uitas nich

p actionē agē. papiat⁹. z ip̃m lon
gioſe actionis malū transcendit⁹
et res quelibz ē eximat⁹ ecc̃e posse
apere p uim retinē. Unde p̃senti de
creto statuo. ut si quis ecc̃asticor⁹
uim̃q̃ titulos ponit in rustico siue
in urbano p̃dio sua sponte p̃sumpse
rit. anathā sit. z respondeat⁹ oēs.
anathā sit. Si aut̄ qui ecc̃e p̃sit.
sib⁹ uel ipe fieri p̃cepit uel sī sua
p̃cepione factum digna punit⁹
animaduersione neglexit⁹. anathā
sit. z respondeat⁹ oīs anathā sit.
Quod aut̄ quisq̃ sua auctō
ritate q̃ sibi deberi putat. usurpat.
n̄ p iudicē repoſcit⁹. cadit a causa
ex auctoritate milenarū. actiū hū.
in quo sic statuim⁹ legi. Cause sic
decernūt⁹ putē. ecc̃e. qui ecc̃as suas
abillo recuperat⁹ p̃dia auctoritate q̃
Statuim⁹ ut quicunq̃ epi aut⁹
Pecēas l' plebes q⁹ ad suam cathe
dr̄a eximant ponere. n̄ ma repe
nerint⁹ ut eās suas epis iudican
tib⁹ agant⁹. z alio retinente inuc
rint⁹ siue nolentib⁹ siue nolentib⁹
plebib⁹ eā⁹ sue decimā p̃tendant⁹.
et quicq̃ h̄ iam fecerint. si mun
dum inter epos est diffinita actā
no. z adhuc n̄ audiant⁹: ille inde
discedat. q⁹ statut⁹ p̃missis iudicib⁹
ecc̃asticis remisse. nec quisq̃ sibi
blandiatur si a p̃mate ut retineat
latas impetrauerit siue hēat siue nō
hēat. audiat⁹ eum qui tenet. z cui
tas accipiat⁹ ut ei appareat pa
cifice tenuisse. etiam ad se p̃tendē.
Si aut̄ ille aliq̃ qonē tenuit p epos
iudices eā finiat⁹. siue p eos quos
eis p̃mas dedit. siue quos ip̃i nici
nos ē statutu p̃matis delegerint.
Comit⁹ gg. iohi defensori in hyspa
niam eum: scribit dicens. Delicti
psone in dāpnū ecc̃e conuerti non
Si epin q̃d absit tale aliq̃ debet.
p̃misisse statut⁹ ut stet eū n̄ irro
nabiliter de depositi. cad⁹ cui⁹ depositi
no affirmet. z os res q̃ sue ecc̃e abla
te fuisse retinuerit. q⁹ delicti psone
in dampnū ecc̃e n̄ ē p̃tendē. Si aut̄
dr̄ q⁹ a minor⁹ defunctus ē ab hede
et que ab illo minus⁹ ablata sunt
sine excusatōe reddant⁹. De petro

subdiacono. In psonam delinquentium ñ in facultatē ei⁹ ulcio procedat.

Cognouim⁹ qđ si quis ex familia cui quam fecit. ñ in ip̄m sz in ei⁹ subd̄ ui dicet⁹. De q̄ re p̄cipim⁹ ut quisquis culpā fecit in ip̄m. quid ut dignū ē uindicet⁹. A cōione aūt ei⁹ oīo abstineat⁹. Item. Res eccl̄ę q̄ ex dō dabūtur simul cum pplis in mōasterio ē.

De lapsis sacerdotib⁹ l' quolibz diuin⁹ ex clo obseruare uoluim⁹. ut in rebz eccl̄ę nulla re tractandē misceant⁹. Sz pruriens regularis monasticus requirit. ut in eisd̄ monasteriis lapsos ad pñiam mittat⁹. et res lapsor⁹ in eo loco pficiat⁹. in quo agē pñiam iniungitur. q̄m ex rebz eccl̄ę subsidium hāb⁹. qui de correctōe eor⁹ sollicitudinem gerunt⁹. Si uero pentes hūt res eccl̄ę. legimus pentib⁹ denegatas. ut eor⁹ stipendiis q̄ in pñiam dant. fruant. sustinere debeant⁹ penam. Si qu⁹ uero ex familia eccl̄astica sacerdotes l' leuitę l' monachi l' clerici l' quilibz alij lapsi fuerint⁹. dari eis in pñiam nolum⁹. Sz res eor⁹ eccl̄astico more ñ subtrahi. ad usum tñ suum accipiant⁹. ut ad pñiam subsistant⁹. ne si ñ dent⁹. locis in quibz dati sunt⁹. sint onerosi. Item leo. mag⁹. karolo regi. Inuitus sacerdos eccl̄am suam

Si forsitan q̄ dignitate nō p̄mitat⁹. ñ credim⁹ ap̄ nos inuitus iudicam⁹ eccl̄am. in cui⁹ dō⁹ p̄mitat⁹ p̄mimus ñ inuitet. Sz caput p̄incipiū q̄ oīum mitra simul ad oēs uocat⁹. Ite ex. 2. magnimenti. Possessiones monasterij p̄o peccatis tollere

Cp̄o ñ licet possessionē mo nasterij tollē q̄libet⁹ abbas peccatis sz subiacet⁹ ei⁹ potestati abbatis alterius mōasterij. Item gelas⁹. Decime a laicis ñ possideantur.

Illud etiam⁹ statuend⁹ ut quascūq; munificentias clerici aut sibi seruientib⁹. de rebz eccl̄ę in usum aut de p̄pris ip̄ius ecclē p̄centes sacerdotes dederunt. subsequēs uel pontifices nullatenus⁹ auferre p̄sumant⁹. Si quid uero culpe exigit⁹ p̄ qua

dignū eccl̄ę uitā ñ p̄ debeat⁹ emendāre. si fortassis ei⁹ p̄ces ad correctionē ei⁹ utilis fuerint⁹. Si uero ex familia eccl̄astica sacerdotes l' leuitę l' monachi l' clerici l' quilibz alij lapsi fuerint⁹. dari eis in pñiam nolum⁹. Sz res eor⁹ eccl̄astico more ñ subtrahi. ad usum tñ suum accipiant⁹. ut ad pñiam subsistant⁹. ne si ñ dent⁹. locis in quibz dati sunt⁹. sint onerosi. Item leo. mag⁹. karolo regi. Inuitus sacerdos eccl̄am suam

Si forsitan q̄ dignitate nō p̄mitat⁹. ñ credim⁹ ap̄ nos inuitus iudicam⁹ eccl̄am. in cui⁹ dō⁹ p̄mitat⁹ p̄mimus ñ inuitet. Sz caput p̄incipiū q̄ oīum mitra simul ad oēs uocat⁹. Ite ex. 2. magnimenti. Possessiones monasterij p̄o peccatis tollere

Cp̄o ñ licet possessionē mo nasterij tollē q̄libet⁹ abbas peccatis sz subiacet⁹ ei⁹ potestati abbatis alterius mōasterij. Item gelas⁹. Decime a laicis ñ possideantur.

Illud etiam⁹ statuend⁹ ut quascūq; munificentias clerici aut sibi seruientib⁹. de rebz eccl̄ę in usum aut de p̄pris ip̄ius ecclē p̄centes sacerdotes dederunt. subsequēs uel pontifices nullatenus⁹ auferre p̄sumant⁹. Si quid uero culpe exigit⁹ p̄ qua

dignū eccl̄ę uitā ñ p̄ debeat⁹ emendāre. si fortassis ei⁹ p̄ces ad correctionē ei⁹ utilis fuerint⁹. Si uero ex familia eccl̄astica sacerdotes l' leuitę l' monachi l' clerici l' quilibz alij lapsi fuerint⁹. dari eis in pñiam nolum⁹. Sz res eor⁹ eccl̄astico more ñ subtrahi. ad usum tñ suum accipiant⁹. ut ad pñiam subsistant⁹. ne si ñ dent⁹. locis in quibz dati sunt⁹. sint onerosi. Item leo. mag⁹. karolo regi. Inuitus sacerdos eccl̄am suam

Si forsitan q̄ dignitate nō p̄mitat⁹. ñ credim⁹ ap̄ nos inuitus iudicam⁹ eccl̄am. in cui⁹ dō⁹ p̄mitat⁹ p̄mimus ñ inuitet. Sz caput p̄incipiū q̄ oīum mitra simul ad oēs uocat⁹. Ite ex. 2. magnimenti. Possessiones monasterij p̄o peccatis tollere

Cp̄o ñ licet possessionē mo nasterij tollē q̄libet⁹ abbas peccatis sz subiacet⁹ ei⁹ potestati abbatis alterius mōasterij. Item gelas⁹. Decime a laicis ñ possideantur.

Illud etiam⁹ statuend⁹ ut quascūq; munificentias clerici aut sibi seruientib⁹. de rebz eccl̄ę in usum aut de p̄pris ip̄ius ecclē p̄centes sacerdotes dederunt. subsequēs uel pontifices nullatenus⁹ auferre p̄sumant⁹. Si quid uero culpe exigit⁹ p̄ qua

dignū eccl̄ę uitā ñ p̄ debeat⁹ emendāre. si fortassis ei⁹ p̄ces ad correctionē ei⁹ utilis fuerint⁹. Si uero ex familia eccl̄astica sacerdotes l' leuitę l' monachi l' clerici l' quilibz alij lapsi fuerint⁹. dari eis in pñiam nolum⁹. Sz res eor⁹ eccl̄astico more ñ subtrahi. ad usum tñ suum accipiant⁹. ut ad pñiam subsistant⁹. ne si ñ dent⁹. locis in quibz dati sunt⁹. sint onerosi. Item leo. mag⁹. karolo regi. Inuitus sacerdos eccl̄am suam

Si forsitan q̄ dignitate nō p̄mitat⁹. ñ credim⁹ ap̄ nos inuitus iudicam⁹ eccl̄am. in cui⁹ dō⁹ p̄mitat⁹ p̄mimus ñ inuitet. Sz caput p̄incipiū q̄ oīum mitra simul ad oēs uocat⁹. Ite ex. 2. magnimenti. Possessiones monasterij p̄o peccatis tollere

Cp̄o ñ licet possessionē mo nasterij tollē q̄libet⁹ abbas peccatis sz subiacet⁹ ei⁹ potestati abbatis alterius mōasterij. Item gelas⁹. Decime a laicis ñ possideantur.

Illud etiam⁹ statuend⁹ ut quascūq; munificentias clerici aut sibi seruientib⁹. de rebz eccl̄ę in usum aut de p̄pris ip̄ius ecclē p̄centes sacerdotes dederunt. subsequēs uel pontifices nullatenus⁹ auferre p̄sumant⁹. Si quid uero culpe exigit⁹ p̄ qua

gñi ẽ sanguis eius. Vnde si quis a modo epc̃ mutatus fuit h̃ p̃cepta domini trãsgressor. nec maximos heresiarchas aut xp̃os ñ minus habeat. & sic mãdata synodi de simoniacis seruentur. & q̃ dat epc̃. & q̃ recipiunt ab eo laicus siue p̃cio siue beneficio: cum mendicis ignibus deputentur. Ite ambrosius in sermõe quadragesime. Decimas dant fideliter qui omnium suorum decimas solui

Quicũq; recognouit in se q̃ minus fideliter ñ dedit: decimas modo emendet q. min⁹ fecit. Quid ẽ fideliter dare decimas. ñ ut ñ min⁹ nec per aliqñ offerat de grãno aut de uino aut de fructibus arborum aut de pecoribus aut de ortis. aut de negociis. aut de p̃pa uenatione sua. Ite ex. 2 rothomagensi. Excommunicentur qui sacerdotibus decimas

Omnes decime fructus date nolentes. siue de frugibus. siue de pomis arborum dñi sint. & illi sacrilegium faciant. Et q. m multa inuenitur decimas dare nolentes. statuimus ut s. dñi p̃cepta. ãmoneant semel. & secundo & tertio. q̃ ñ emendauerint anathemate uinculo teneantur. usq; ad satisfactionem & emendationem congruã. Ite ex. 2. magnutiensi. Vertutibus ecclesiis decime soluantur.

Decimas deo & sacerdotibus dei dandas. habraham fris. & iacob promissis instituit. & nos sci sacerdotes 2memorauit. Non aũ redimende sũt a populo. si aliter eas dare noluerint. Vnde in eod. 2. legit. Decime a pplo non

Decimas quas ppls fuit redimende. dare ñ uult. nisi quolibet mutẽ ab eo redimant. ab epis phibendũ est ne fiat. Item aug. Quia decime nõ redimũtur iõ indicto fisci accessit.

Quidam nri tp̃is copiis oĩbus habũdabãt q̃ decimas deo dabant. & censũ cesarem reddebant. Modo aũt q. accessit de nouo dei accessit indicto fisci. Solumus cũ deo partiri decimas. modo a nouo tollit. h̃ tollit fiscus q. nõ accipit xp̃c. Item augustinus. Columbus quendam q. indisciplinatus ecclesiam

Et hec dicimus s. simplicẽ 2 minus. melliflua mixta morali aũt aliq; dicam. & primo qdẽ de templo de q. pphãm dicit dñs. Domꝰ mea domꝰ orationis uocabit. q. s. corpalẽ mollem & carnẽ

actionem carnis & secundum corpales legis festiuitates. & sacrificia 2sequentur. et templũ dei estimabit. q. in lapidibus insensatis erat 2structũ primum. q. a salomone. deinde reparatum ẽ ab hesdra. Postea ũ p̃ p̃ aduentum a romanis destructũ. & illa domꝰ dicat esse oronis. Qua destructa necesse ẽ. ut uideri q̃ ia ñ hñeat domũ orõis. ñ hãt priuilegiũ speculatoris dei. nec possint s. legem deo seruire. Hoc q. fecit ota xp̃c electa in ministrio spiritualiũ actuũ suorum. & q. nunc sedet nubibus eternis & emẽs de templo & mensas nummulariorum eiectis. & cathedras uendentiũ columbas dissipauit. Ad correctionẽ ipsius ut ñ p̃ mundanis festiuitatibus i noie dei celebrarent. nec emptoribus & uendentibus uacent in loco ñ apto rem in quo ñ debent emere & uendere. sz orõnibus tm uacare. atq; congregari q̃ in domo orõnis. Nunc aũ arbitrio templũ dei ex lapidibus uiuis constructũ eccãm dei. Sz multi in ea nõ sic 2decet spiritualiter inuentes. sz s. carnem militantes. qui & domum orõnis de lapidibus uiuis 2structã faciunt speluncã ẽ latronũ. actibus suis non ecclia dei dignis. sz speluncã latronũ. Q. r. 2sidat in multis ecclis ualuũ pauor peccata q. arbitrantur. quibus ẽ piacare. & cũ de euangelio deberent uiuere. s. q. nunc dei seruos dei h̃ ñ faciunt. sz diuitias et multas possessiones. adquirit. Nonne dicens speluncam latronum fecistis ẽ sub illius ecclam. ut recte dicat xp̃c ad eos p̃ subsionẽ ecclie sue. Que multas in sanguine meo dñi descendo in corruptionẽ. Item. ipse p. osee pphãm tali modo. Vade in q. fes sum sicut q. colligit stipulã in messe. & sicut racemi in uindemia cũ non sint boni ad manducandũ p̃ mogunt. Ve aie mee q. p̃ timoratus a vin. & q. corrigat in oĩbus hominibus ñ est. Et cum intellexerit ihm dicentẽ talia. & lugentem p. ecclia nra aspice simul & illud q. in euangelio scribit. Cum uidisset iherlim fleuit sup illã & dixit. q. si cognouisses & tu. & si rationabiliter

Mouemur primo rationem primam ante et ita. et alio primam ante. si enim sit. q. primus ex tribus. significationis. q. primus ex tribus. significationis. q. primus ex tribus. significationis

fleuit sup illā terrā. sicut sē ecclām
rationabilē edificatā. q. ut ēē domus
orōnis. frām aū ppē turpia lucē spelū
cam latronū. ⁊ arborē querue ū
bum de nendiroribz columbarū ēē
qui tradunt ecclām auaris ⁊ rapa
cibus ⁊ irreligiosis
qbus aut pbris ppē q̄ ⁊ cathedras
nām modo appellant ēēglisia cuer
sas ēē ab ihesu. Et ut nam audisse
h. ē dicentis scripture āmonitione
qui glām de cathedra moysi in q̄
bus sedent et uendunt omnes ca
thedras columbarum ⁊ tradunt
eas talibz ppositis. ad quos recte
dicatur a domino per ieremiam p
phetam. Principes ppli mei ñ cog
nouerunt me. filij enim sunt insipi
entes ⁊ non intelligentes. Sapien
tes sunt ad male faciendū. bene aū
facere nescierunt. Cum ergo ēēe
et oblationes earum non consistant
nisi in potestate epi. patet pfecto
q. ñ sē ab alio recipiende q̄ de ma
nu eor. Vnde in concilio aurelian
stantiū ē. Omō basilice ad eum pti
nent epm. i cui territorio posite sunt.
Omnes basilice que p diuisa loca sta
tute sē. l'constituntur condicī epi
potestate consistant. in cui territorio p
site sē. Vnde calixtus papa Archidia
coni. archipbz. ppositi. Vt eccīe. ñ officia.
ñ būficia ecclastica sine consensu epi
Nullus oīo archidiaconꝰ. uel epi.
aut archipbz siue ppositus ul' de
can' aiārum curam. l' prebendas
ecclē sine iudicio l' consensu epi alicui
tribuat. imo sicut scis canonibz
constitutū est aiārum cura ⁊ pecu
niā ecclasticarū dispensatio in epi
iudicio ⁊ potestate pmaneat. Si
quis uero contra h facere aut pote
statem que ad epm pinet. sibi
uendicare presumpserit. ab ecclie
limitibz arceatur. Ite gge. vii. in
gniali sinodo residens aiu. De ma
nu laici epatū ul' abbatia suscipi
Si quis deuotus epatū non debet.
l' abbatiā de manu alicuius lai
ce psone susceperit. nullatenus int
epos l' abbates habeatur. ñ nulla
ei epo l' abbi audientia accedatur.
nisi p ⁊ gram bi pē et introitū

ēēe meredūs. quousq; locū que sub
tanime tam inobedientie q̄m ambi
tois ex qua scel' ydolatrie cepit reliquit
to ñ deserit. Similr ⁊ de inferiori
bz ēēe dignitatibz constituimus. Ite
Si quis imperatorū regum. ducū. mar
chionum. comitum. uel quilibet
secularium. potestatum. aut per
sonarum inuestituram epatum.
uel alicuius ecclastice dignitatis
dare presumpserit. eiusdem sentē
tie uinculo se obstrictum ēē sciat.
Idem. Excōicatōi subiacerat ñ inuestitu
re sēnat fructū q̄ de manu laici eccle
Quoniam inuestituram suscepit.
Quas scōz patrum auctoritate a
laicis in multis partibz fieri cognos
cimus. ⁊ ex eo plurimas pturbationes in ecclā. immo etiam ru
nas sancte religionis oriri. ex qui
bz xpiane constituē religio contur
batur decernimus. ut nullus cleri
cor inuestituras epatus uel abba
tie. uel ēēe de manu imperatoris
uel regis. uel alicuius laice perso
ne. uiri uel femine suscipiat. Qd
si presumpserit ⁊ recognoscat. in
uestituram aliquam auctoritate
aplica irritam ēē. ⁊ se usq; ad
dignam satisfactionem excommu
nicationi subiacere. Item ex ca
none aplorum. De eodem.
Si quis epc secularibz potestatibz
ritus ecclesiā per ipsos optineat.
deponatur. ⁊ segregetur. omnesq;
qui illi communicant. Item ex
aconcis anastasij. De eodem.
Sane thessalonicenses epi ob me
dium imperatoris anastasij. thimo
theo constantinopolitano episcopo
consenserunt. qui concilium calcedo
nense anathematizauit. xl. duo
epi conuenientes in unum librum
et gestis. p professionem in scriptis
factam. ut a proprio metropolita
no discederē. ab eo ⁊ romana mit
tentes romano epo communica
re in scriptis professi sunt. et pau
lo post cum dioscorus minoz ma
nu' impositionem accepisset recef
serunt multitudines populorum
dicentes. quia uel quod attinet
canones aplorum sanctorum ñ est

Si quis epc secularibz potestatibz
ritus ecclesiā per ipsos optineat.
deponatur. ⁊ segregetur. omnesq;
qui illi communicant. Item ex
aconcis anastasij. De eodem.
Sane thessalonicenses epi ob me
dium imperatoris anastasij. thimo
theo constantinopolitano episcopo
consenserunt. qui concilium calcedo
nense anathematizauit. xl. duo
epi conuenientes in unum librum
et gestis. p professionem in scriptis
factam. ut a proprio metropolita
no discederē. ab eo ⁊ romana mit
tentes romano epo communica
re in scriptis professi sunt. et pau
lo post cum dioscorus minoz ma
nu' impositionem accepisset recef
serunt multitudines populorum
dicentes. quia uel quod attinet
canones aplorum sanctorum ñ est

Si quis epc secularibz potestatibz
ritus ecclesiā per ipsos optineat.
deponatur. ⁊ segregetur. omnesq;
qui illi communicant. Item ex
aconcis anastasij. De eodem.
Sane thessalonicenses epi ob me
dium imperatoris anastasij. thimo
theo constantinopolitano episcopo
consenserunt. qui concilium calcedo
nense anathematizauit. xl. duo
epi conuenientes in unum librum
et gestis. p professionem in scriptis
factam. ut a proprio metropolita
no discederē. ab eo ⁊ romana mit
tentes romano epo communica
re in scriptis professi sunt. et pau
lo post cum dioscorus minoz ma
nu' impositionem accepisset recef
serunt multitudines populorum
dicentes. quia uel quod attinet
canones aplorum sanctorum ñ est

Si quis epc secularibz potestatibz
ritus ecclesiā per ipsos optineat.
deponatur. ⁊ segregetur. omnesq;
qui illi communicant. Item ex
aconcis anastasij. De eodem.
Sane thessalonicenses epi ob me
dium imperatoris anastasij. thimo
theo constantinopolitano episcopo
consenserunt. qui concilium calcedo
nense anathematizauit. xl. duo
epi conuenientes in unum librum
et gestis. p professionem in scriptis
factam. ut a proprio metropolita
no discederē. ab eo ⁊ romana mit
tentes romano epo communica
re in scriptis professi sunt. et pau
lo post cum dioscorus minoz ma
nu' impositionem accepisset recef
serunt multitudines populorum
dicentes. quia uel quod attinet
canones aplorum sanctorum ñ est

factus episcopus a tō non recipi
atur. Principes enim intronizant
eum. Item paschalis papa. Excō
uūc qui per laicos ecclias obtinē
Si quis clericus uel abbas uel mo
nachus. p laicos ecās obtinuit
secundum apostolorum canones.
et anthiocen concilij capitulum
excommunicationi subiacear. Dē
Q̄ p laicos ecās obtinent q̄ ti man
Constituēs quoniā eōione puniēt.
sanctorū canonum sequentes sta
tuimus. ut quicumq; clicus ab
hac hora inantea ecām uel
ecāstice dignitatis de manu laici
acceperit. et qui manum imposue
rit ei. gradus sui periculo subiace
bit. a communione priuetur. Dē.
Nullus laicorum ecās De eodem.
uel ecārum bona occupet. uel' dis
ponet. Qui uero secus egerit. uide
ra beati alexandri capitulum ab
ecē limitibus arceatur. Idem.
Sicut dominū uestimentū De eodē.
fixum non est. sed de eo sortā sē.
ta nec ecā sancti debet. quia in u
nitate consistit tota. In potestate
g̃ epi epi ecclie reducantur.
et ab ipō sicut in sacris canoni
bus sancti ē ordinatū. aliqn epē ecē
et earundem clerici diuinis de
seruiantur officijs. Item alexā
der papa secundus. Nullus per
laicos ecclesiam obtineat.
Per laicos nullo modo quilibz cl
icus aut plēs obtineat ecclesiam.
nec gratis nec precio. nullus ha
bitum monachi suscipiat. spem
aliq; promissionem habens. ut
abbas fiat. Nullus plēs duas ha
beat ecās. Item ex concilio cal
cedonensi. Singuli epi singulos yco
Quoniam in quibusdam ecēsijs. ut rumoribz com
plures preter yconomos. epi fa
cultates ecē tractant. placuit om
nem ecām habentem epm habere
yconomum de pprio clero. qui dis
penset res ecāsticas secundum
sententiam pprij epi. Sin ut ecclie
dispensatio preter oēm rumorum
non sit. a ex hō dispergantur eccle
facultates. a sacerdotio maledictis

derogatio procuretur. Quod si hoc
minime fecerit. diuinis consti
tutionibz subiacebit. Item ex
concilio spalensi cui interfuit y
sidorus. laici non sunt assumendi
Nouo actione didicim' yconomi.
Quosdam ex nō collegio cum
moros ecāsticos laicos habere in
rebz diuinis yconomos constitu
tos. proinde pariter tractantes e
ligimus ut unusquisq; in
secundum calcedonensium pīm
dicta. ex pprio clero yconomum
sibi constituat. Indecorum enim
est laicum uicarium epi ēe. a u
tos ecāsticos diuidicare. In uno
eodemq; officio non debz esse dis
par professio. Quod etiam in lege
diuina prohibet dicente moyse.
Non arabis in bone simul a asi
no. idest homines diuerse profes
sionis in uno simul officio non
sonabis. Unde oportet nos a di
uinis libris et sanctorum patrū
obedire preceptis constituentes.
ut qui in administrationibus.
pontificibus sociantur. nec pro
fessione discrepent. nec habitu.
Nam coherere a coniungi non
possunt quibus et studia et no
ta sunt diuersa. Si quis aū epc
p̄h ecclesiasticam rem. aut lai
calem procurationem admisīt
dam elegerit. aut si cōmonachus y
conomi gubernandam non ce
dederit uere ut contemptor cano
num. et fraudator ecclesiasticarū
rerum. non solum ā a xp̄o de rebz
pauperum iudicabitur reus. sed
etiam consilio manebit obnoxi.
Item ex sinodo simachi pape lau
rentius mediolanensium epc dix.
Sō hic laicū in ecā Aliqd ordinandi
Non placuit laicā facultatem.
ordinandi in ecām habere aliq;
potestatem. cui subsequendi ma
net necessitas. non auctoritas im
pandi. Item in concilio eodem.
eulalius epc ecē siracusane dix.
Ecāsticas dignitates laice disp
natas quamuis neve ñ debeant.
religiosis nulla de ecāstico dig
nitatibz aliquid disponendi legē

Si quis nullus sanctorum patrum potestatem habeat ordinandi. Si uero non habuerit. et ordinauerit. ordinatio eius irrita habeatur. Si quis uero habuerit. et ordinauerit. ordinatio eius firma habeatur. Si quis uero habuerit. et ordinauerit. ordinatio eius irrita habeatur. Si quis uero habuerit. et ordinauerit. ordinatio eius firma habeatur.

Si quis uero habuerit. et ordinauerit. ordinatio eius irrita habeatur. Si quis uero habuerit. et ordinauerit. ordinatio eius firma habeatur. Si quis uero habuerit. et ordinauerit. ordinatio eius irrita habeatur. Si quis uero habuerit. et ordinauerit. ordinatio eius firma habeatur.

amtributa facultas. Item calixt⁹ pp.
laicus sacrileg⁹ hr̄ q̄ dispōnē sandā
onē rerum ecclesiasticar⁹ usurpat.

Si quis principum uel aliorum la
icorum dispositionem seu donati
onem rerum siue possessione ecclā
sticar⁹ rerū sibi uendicauerit: ut sa
crilegus iudicetur. Item gelasius
papa senatori episcopo. In ecclā qm
quasq; edificari: nichil sibi p̄ceps xp̄e
ne mentis amplectenda ē dicet.

Peruenit. qua se ulius nobis mer
iuliana sua uiris fundasse per hi
bet ecclesiam quam in honore san
cti uincentii confessoris. cuius nomine
cupit consecrari. Hanc igitur
frater karissime: si ad uiam di
cecsim non ambigis pertinere.
ex more conuenit dedicari. colla
ta primitus donatione sollemp
ni quam ministris ecclesie dest
nasse p̄fatu⁹ muncris testatur
oblator. Scituris sine dubio p̄
ter processionis aditum qui om
ni xp̄iano debetur nichil ibidem
se proprij uiris habituru⁹. Id.
Frigentius uero nobis De eodem.
penetrata insinuatione suggessit.
in re sua qd̄ sexentianum uocatur
basilicam se sanctorum michae
lis archangeli ⁊ martiani con
fessoris p̄o sua defensione fun
dasse. et ideo frater karissime: si
ad uiam pertinet prochiam be
nedictionem supra memorate
basilice sollempni deuotione et
ueneratione depende. Nichil tam
sibi fundator ex hac basilica nouc
uiri uendicandum nisi processionū
aditum. qui xp̄ianis omnibus
in commune debetur. Item cle
mens papa. De eodem.
Ecclesias per congrua et nulla fa
ciat loca que diuinis precibus
facian⁹ oportet. et non a quoq;
grauari. Item leo quartus
papa. karolo regi Laici p̄bros de
ecclesia non eiciant.
Contra sanctorum patrum cen
suras uidetur existere. si secu
laris uel laicus presbiteris ab
ecclesijs in quibus tempore or
dinationis eorundem notam

uel introducti fuerint. uideatur ex
pellere. Si uero fundatores ecclesi
arum ad inopiam uenire ceperint.
ab eadem ecclesia temporalis ute
suffragia percipiant. Unde in con
cilio tolletano legitur. fundatores
ecclā si inopes ē ceperit ab eccl̄a sua
uictumq; fidelium alimenta percipiant.
Proprias deuotione de facultatib⁹
suis aliquid ecclesie contulerint.
si forte ipsi aut filij eorum ad in
piam redacti sunt. ab eadem eccle
sia suffragium uite p̄o temporis
usu percipiant. Si ergo ecclesi
asticas facultates potestatem dispē
sandi non habent multominus
ipsas ecclesias ad regendum. quib⁹
liber committere uel aliq⁹ auferre
ualent. Hic autem distinguen
dum est. quod uiris fundatoribus et
defensoribus in eis habeatur uel quid
non habeatur uis consulendi et p̄o
uidendi et sacerdotem inueniendi.
sed non habeatur uis uendendi uel
donandi uel uertendi tamquam p
prijs. Unde in canonibus inueni
mur. Hereditatē ecclā aliquā. ut sol
licitudinem p̄o ea gerere debeant.
Filius l'neporibus ac honestioribus
propinquis eius qui construxit
uel dimisit ecclesiam sollicitum
sit hanc habere sollertiam. ut si
sacerdotem aliquid excellatis re
bus defraudare. p̄ceperint. aut
honesta conuentione compescant.
aut episcopo uel iudici coarguen
da denuntient. Qd̄ si episcopus
talia agere tempta[uerit] metropolita
no suo h̄ insinuare procurent.
Si uero metropolitanus talia ge
rat regis h̄ auribus intimare ne
differant. Ipsis tamen heredibus
in eisdem rebus non licear quasi
proprij uiris potestatem proferre
non rapinam et fraudem inge
rere. non uiolentiam quamcūq;
presumere. sed h̄ solum in salu
tarem sollicitudinem adhibere.
Quod aut nullam optatam no
xam. aut multam uel aliquam
partem salutaris mercedis assu
mat. nocens attingat. Si quis ñ
deinceps h̄ monita uenire uoluit.

cum officijs et melius presbiter qui quibusdam diues quam
presbiter ut. vi. uis exigentibus ministro aūt. intelligis qui promis

ecclesie. ut. p.
ēt nomini to
nacū. ut. ēt. e.
ermissionē
ne. ostiatim
p̄mittat. ut
neuū tūsit
q̄ am minue:
sitate. ut. ēt. e.
am sim⁹
a p̄onatus ñ
recedit. ap
istes p̄ porto
mis. mōtanus
si quis com
est p̄onus in
solutum. ut.
ēt. e. c. sicut
ualium que
incorporalia
sunt m solu
ēt nomit ao
qisen. ut. cem
ne. ēt. p. c. qm
cum ecclā
pgnia. ut. ñ
sinistrum
laicis nec sint
p̄ presones ñ
pp̄ has. cōs. et
lerent ecclē nic
ramsmittat
malmum la
ru. p. c. quis.

cia communitati p̄onis nō p̄sentat nec elig. ut. ēt. ecclē. ut. p̄onat.
nob̄ li. ut. ecclē. xvm. q. ij. alterum h̄ ubi clam rossonis. ut. quisito
qua fēn clam requiritur consciis ēt rectē. cum terra regis ut eā
corrigat cum peccātrem uidicē agi nō pot. ut. vi. q. j. terminis. xxij.
di. nec heredit. inter ecclesiasticos et sec. ut. ēt. ecclē. et so. comp. ecclesiast
missa alt. aūt non pot adiri. inter secularis. ut. xi. q. j. placuit. ē.
ut quisquis qd̄ dat. ē. ēt. ecclē. ut aut minuito aut aliquo ysit ecclē
ait galtm minuito uertat. animo. ut. ut. animu
albsmebit. ut. sacramento ecclē. Si laicus
ēt repetentes. xij. q. ij.
aplēs. aplēs albin
b. ut. gratien
cus.

et male rapta cum confusione resti
uet. et excoicatis ānue sñiam su
stinebit. Item ex actio tollerano. my.
fundatores ecclesiarū ordinandos l
Decretum. ut q̄ndiu ep̄os offerant.
fundatores eccīarū in hac una
sup̄stites fuerint p eisd' locis. curam
habeāt sollicitam atq; rectores idone
os. in eis basilicis. idem ep̄i ip̄o offe
rant ordinandos. Qd̄ si spretis eisd'
fundatoribz rectores ibid' alios ep̄os
p̄sumpserit ordinare. et ordinatio
nem suam irritam nouerit. et ad re
cognitionem suam alios in eod'loco
quos ip̄i fundatores elegerint or
dinari. Item ex romana sy̆nodo A
dñio edificandis oratoriis ñ est au
Monasterium uel oratoriū ferendū.
canonice edificatum a dñio constru
ctoris eo inuito ñ auferatur. licerat
q; illi cui uoluit presbitō p sacro
officio illius dyocesis cum consen
su ep̄i ne malis existat commen
dare. Item gregorius pp̄. De cod.
Canonis ordo non patitur. ut mo
nasterium contra uoluntatem
fundatorum ab eorum dispositi
one ad arbitrium suū quis debeat
mendicare. Quoniam et a tame
et admonitione ep̄i a fundatoribz
eccē honorari debent. Unde gg̃. idē.
Ep̄os prudentia a fundatoribz eccē
Considerandum est honorentur.
quatenus si secundum prudentiā
et admonitionem ep̄i cohēdere ip̄i
eam noluerint tenere et honorare
faciant. Si aū̄ h̄ contradixerint in ep̄i
potestate manēant. utrum eas co
sistere permittat. aut reliquias in
de auferre uelit. Item ex concilio
triburiensi. Reliquie auferant̄ de
eccīa p̄ mentē heredum ecclesiarum.
Si plures heredes contendunt de
eor eccīa auferri eē iubeat reliquias
sactas et eccīam claudi donec eor assen
su et ep̄i sui statuant ubi p̄bēm et un
uiat. Ut g̃ ex hispanorum ab oli
garc̄ de manu laicor ñ sit recipiendo
eccē nisi ē assensu ep̄or unius illi ma
gocensis actus. Non liceat laicis de
laica de eccīa ñ eicere eccīa p̄bis eicere.
aut p̄bos. nec in eis statuant sñ
assensu suor ep̄or. Item ex. o. cabilon.

qui inquietarum ut ei qui in quietum. et si pars sua gra
uare p̄t cum multe ut dicunt. et si forte ecclesie ei ma
ius esse contrarie
re uide pote
ccē instituat
aliquem in
eccīa et ille
postea ei
presentetur
ab eo qui e
iniuriat mul
p̄ longa ms
nt. ex. o. c. si
uo eccīa fuerit
si accessus ñ
sint usq; ad
vi. miles a
tempore. ui
catorū uel
ybi ad. vi. l
ip̄i mortem
ciuitate. ut
ecclesie et
ecclesiastice
rum p̄ci. ei
p̄. si quis cle
ricus ecclesiam
ei ecclesie
ut eccīa

Absq; episcopor̄ consensu pos
sessorū est q; bona de eccīa ñ eiciant.
multi arbitrij sui reminiscentes et q; gra
uius ē duci cupiditate p̄bis quib;
libet absq; assensu ep̄or suor eccīar
dant l' auferant. Un̄ oportet ut ca
nonica regula seruata. nullus abs
q; assensu ep̄i sui cuiusq; p̄bri eccīas
det. q̄m si aliter adeptus fuerit hanc
ñ n̄ gratia culpa cor̄ ep̄o canonica se
ueritate ammittat. Sicut g̃ au
dentius ieronimi decimas male pos
sessas. a laicis licet ep̄o assentiente
monachis de manibz laicor recipe
re eas ppetua stabilitate retinere.
sic et eccīas a laicis male detentas ē
consensu ep̄orum licet monachis
ad ordinandum accipere et eas in p
petuum prouidere. Unde urban⁹
secundus Sine uoluntate ep̄or decī
mas uel eccīas a laicis monachi nō
Decimas et eccīas possessas suscipiāt.
a laicis monachi ñ suscipiant abs
q; assensu et uoluntate episcopor.
Qd̄ si aliter p̄ceptum fuit. canoni
ce ultioni subiaceat. Item ex. o. ca.
Nulli liceat monasterium suū uis
itare. aliq; ñ ad orandū illō tradere
Nemini regum aut cuiq; alteri. ne
hominum in p̄pm̄ uis liceat mo
nasterium tradere ñ ad aliud mo
nasterium emutare. nisi cum alio
monasterio l' quocumq; commertio
uendere. Qd̄ si factum fuerit non
ualebit. Sed ip̄m monasterium
in pristinū reformetur statum. Item
ex decretis bonefacij. Ep̄i et fratrum
a filio monasterii ad meliorandū
alias suppone quisq; non prohibetur.
Si quis unū monasteriū suū ad me
liorandū in alium locū ponē. fiat ei
a filio ep̄i et fratrū suor et dimittat
p̄bēm in p̄ri loco ad ministria eccē.
Item ex actio tollerano. Sine uo
luntate fratrū aliq; de ll' pp̄is ualeat s
Aggrauō debet substituere nō ualet.
digē ē abbem p' morte su abbis l' eo
uiuente si ip̄e discesserit l' penitus. Epc
r' ñ debz abbem uolentē in loco suo re
unē. Ipē ē ñ p' aliq; ordinare de suis
ppinquis l' amicis sñ uoluntate fratrū.

Explicit sexta decima causa.

Quia in distinctione equi
tum quam in pedestribus
militibus p̄ponit. et ecclesiarum
fabricis ministeria. et ecclesiasticis
ordinibus. et ecclesiarum
dotibus. et ecclesiarum
ornamentis. et ecclesiarum
uasis. et ecclesiarum
uestibus. et ecclesiarum
libris. et ecclesiarum
cimiteriis. et ecclesiarum
sepulturis. et ecclesiarum
cruciferis. et ecclesiarum
thuribulis. et ecclesiarum
candelabris. et ecclesiarum
lampadibus. et ecclesiarum
cereis. et ecclesiarum
oleo. et ecclesiarum
chrismate. et ecclesiarum
baptismo. et ecclesiarum
confirmatione. et ecclesiarum
penitentia. et ecclesiarum
extrema unctione. et ecclesiarum
ordine. et ecclesiarum
matrimonio. et ecclesiarum
consecratione. et ecclesiarum
dedicatione. et ecclesiarum
benedictione. et ecclesiarum
maledictione. et ecclesiarum
excommunicatione. et ecclesiarum
absolutione. et ecclesiarum
reconciliatione. et ecclesiarum
pace. et ecclesiarum
discordia. et ecclesiarum
schismate. et ecclesiarum
heresi. et ecclesiarum
paganismo. et ecclesiarum
iudaismo. et ecclesiarum
gentilitate. et ecclesiarum
infidelitate. et ecclesiarum
fide. et ecclesiarum
spe. et ecclesiarum
caritate. et ecclesiarum
humilitate. et ecclesiarum
superbia. et ecclesiarum
auaritia. et ecclesiarum
luxuria. et ecclesiarum
ira. et ecclesiarum
tristitia. et ecclesiarum
accidia. et ecclesiarum
gula. et ecclesiarum
inuidia. et ecclesiarum
uana gloria. et ecclesiarum
prudentia. et ecclesiarum
iustitia. et ecclesiarum
fortitudine. et ecclesiarum
temperantia. et ecclesiarum
misericordia. et ecclesiarum
pietate. et ecclesiarum
timore. et ecclesiarum
sapientia. et ecclesiarum
intellectu. et ecclesiarum
consilio. et ecclesiarum
scientia. et ecclesiarum
fortitudine

Hic incipit secunda prima causa

presbiter in firmitate grauatus se fi
uelle monachū dixit. Cece. bñficio ima
nu aduocati renuntiauit. Postq. cōua
luit mox se fuisse monachū negauit.
Cecām. bñficiū repetit. Hic p̄mū q̄rit
utrū reus uoto teneat. an liceat ei a p̄po
sito suo recedere. Et dō. an cece bñfi
a ei reddēda sit. q̄ p̄sul ulla uoluntate re
tinuit. Cetero. si aliquis eccīe se sua mo
nasterio dedisset. an liceret abbis licē
tia ad p̄positum redire. Quarto. si sine licē
tia abbatis retro abierit. an sua si
bi ab abbate restituenda sint.

Quod aūt a uoto discedē nō liceat multis
auctoritatibus p̄bat. Aut ut p̄dicta. Vouete
et reddite dño deo uro. Ite aug. Que dō
uouent. necesse redduntur.

Sunt q̄dā q̄ nec uouent debent. q̄dā et q̄
uouent. nō debent. si p̄ceptis ea dō p̄mitti
nt. necesse dō reddē. Astruūt. Ite ieron. Vo
uentibus nō solū nubere. sz et uelle dāpnabi
le est. Ite ggē. in regula. Ad digni supplicio q̄
semel dō subtrahit a uoto resilierit.

Anania et dō p̄uari uouit. q̄s p̄ diabli
uicē psuasione subtraxit. Sz q̄ morte
multatē est. satis. Si g̃ ille mortis p̄cio
dignꝰ fuit. q̄ eos q̄s debuit nūmos dō ab
stulit. Cōsidā q̄to p̄cio in diuino iudi
cio dignꝰ eris. si nō nūmos sz semetipm
oīporteat dō cui se sub monachi habitu
deuotiꝰ subtraxit. Ite sup ezechielē.

Ame dei oculos auditꝰ q̄ bona q̄ nō p̄cepit
Que bona agunt. si agere recusant.
Melioza agere deliberant. et p̄ deliberata nō fa
ciunt. licet in bonis p̄positis plerumq. i
aspectu dñi nō occidere. ex deliberatione. Ite
Sunt q̄ cuncta relinq̄re et dei seruitio
se subdere et freno castitatis se astrigere de
liberant. sz cū p̄ castitate aliqd occidisse
aspiciūt. se retrahendo mittū p̄dunt.

Si g̃ p̄ uotū nec dō q̄lq. exigit̃ solue
q̄ uouit. si uouentibz nō solū nulle. sz
nelle dāpnabile ē. patet q. sacdos ultrad
exactionē sui uoti agendē. et si solū
nō fīz. et nelle monachū nō fī. s dampna
bile ē. q. me uouente. iste depositandus
sit patet ex ubis aug. dicti. Dixi. et
reboz. et. Magna dei pietas ut ad solā
p̄missionē pcē diminuat. Iuxta illud
n̄. p̄uārat ore. et nō de iam audiri ī oze
de. Voui. n. p opē repetat. Sicut g̃
p̄ph̄a uite uouentes repetat. Qa dixit.
Ego uiuebo. sic et iste uite cōsō. q̄uando
ē. q. dixit fīa monachꝰ. Hyl ma respōdē.
Aliud ē p̄positū corde arripe. aliud ē sub
secutū obligatōe se rei facē uoti. Qa
g̃ iste sui p̄positi simplē ore emēdauit.
nō aūt monasterio aut abbi se tradidit. nō
p̄missionē scripsit. neq; q. reus uoti tenet̃
Vñ alexandꝰ p̄p. i. Non oportet aliquē
monasterio manē ī p̄fessionem fecerit
Consaldus p̄bꝰ q̄dā in manu abbis.
Infirmitate feruore passionis p̄cis ē
se monachū fī p̄misit. nō tñ ī monasterio
aut abbi se trādidit. nō p̄missionē scripsit.
Sed bñficē ecē ī manu aduersi refutā
uit. Ar p̄p. malā mox se mōachū fī negauit.
Quapp̄ q. et ubi bñdicti regula. et p̄positi
p̄sul uri. et p̄decessoꝝ sui gḡ p̄ canonica
institutio inducit monachū aīe unusq̄
aīe p̄fessionē efficiat. iudicauit. et auctoꝝ
aplica tenet. et p̄positum ut p̄fatꝰ p̄bꝰ
altaria et bñficia recipiat. et q̄ecunq̄
neat. Ite aug. ad uoneratū comitē
Uno p̄ posita ī aliena ducta domu
Nos nouim nos estes sum. et nō debet.
Q. cū actus publicos q̄lz occupatꝰ ea
relinq̄re cupiebat. et se mocū sēm affe
ctu in ea una uide. ī q̄ serui dei mōa
chi uiuūt. Cū g̃ se ēē in h̄ p̄posito gau
dēm nauigatu. uxoꝝ duxit. Si au
gen nō h̄es dicere. et q. et tubanus dyā
mꝰ. ut ī castitate aliena uiuet. Sz ut se
ad ista una nō exhortet. aliqx ē ī impdi
mto sue cui assensu aliena ubi uide
nō hez. q. et si ea p̄ illa uerba nubenda
sua duce nō debuit. illa tñ nuptiꝰ sci
ens innocenter et simpliciter nupsit. Qui
se iste corde accepit se monachū fī se nel
le inocuit sēm affe nō tñ pena coactꝰ ē sui
cupiꝰ corde accepit. et ore p̄fitet. au
dorat illa alexandri sententia ē mihi
mutone bī ggē. et bī bñdicti abbis p̄hibē

mō nō agatur. ad te p̄tōm. et omnis ut nō
rmonear. aliquis ab admissis. n. p̄ gen culpi ni ēē p̄la
plen culpi ni
regulaiers p
lan plen an
p̄monēt
ut ēē. ad sm̄ō.
p̄mas in fi
et. g. e. q. i. e.
initio. et ego
Sic. Sommꝰ
ipꝰ. e. q. i.
tulē quat.
Nō dicit̃ p̄it
Casum nul
li hoīm̄ nis
nomen. pri
mum p̄sonal
ī omnibz ē
q̄multi pōt p̄to
istorum alii
q̄ē. et. q̄ legim
ēē. et. q̄ī. ē.
ois obstan. q
lēē. et. ecm
sumatē ip
gitōr dici. q
ī omnibz
Qi
q̄mlti pōt
ano ecām pa
nato ut
nec tñ
ut hoīem
p̄ma
ri. et
plāt ecām
p̄mat
ī. et. q. n
gen
ut
p̄mat
plāt ecām
ut
ē. et. q. n
ē. et. q. n
ē. et. q. n

annū indulger. ſz mī nonſ. Inagnuſſ: tennū accēdr. Vñ .12. tollenano ſtudᵒ q̄ cognuᵒ ē mādacū hūj ſumat anr

Siquis magnus monaſtū aremanum. ingredi voluit. aū tennū monachi vic̄ñ preſtēt. ſi mſ. .vj. āos aut ſuul aut lib aut colonꝰ q̄m a dño ſuo: redda ē ei. cū oīb⁹ q̄ attulit fide cū acceptā de ipunitate. Si aū infm tennū ñ fuit re qulit. p̄da q̄ri ñ p̄. ñ sic nam longe q̄ uenit ñ pōſſit Publice pūé ſubtrahat. q̄ autuendo aliquos vndē repetit.

Constituit sac̄ ille quenᵒ ut epi sue ab bat̄. q̄ ñ in fructu aīay ſz i auaritiā et ꝑe lucrū inhiaret. quosdā hoiēſ ē cōuentiendo vexauerit. et res eoz sb̄ la ꝑsuasione surripuerit pūe canonice utpote utpſ luc̄ ſectatorē ſubtrahat. Hꝫ ū q̄ illecti coīa depoſuerē: in eo q̄ ꝑseuerare cogamur.

Res uero eorum heredib⁹ reddant̄.

Quod ū q̄r an p̄ rōnē ſuā ei fas ē lucrā abbas ad ꝙd redire facile monſtrat̄ ſi ñ poſſe. ꝙm ut redire ex munoſtū ē. Q̄ aū manifeſto factoꝝ delinq̄t obuiare ē p̄ ꝑsentē. Hic aū ñ ſolū ñ obuiat. ſz ꝑ ꝑmittendo fōr existit. Nō licet g̃ abbi dare lucrā alien retro abeundi. Nec mag̃ ille lucr̄ retroꝝ sum habet. q̄ ex q̄ semel ē abbi ſubtr̄ctū. absq; tē ꝑmiſſione illi agē poſſit.

Si aū ſine lucrā abbis de mona ſtio recesſerit. q̄ſ mū ſua ſint et red denda an ñ. Sz poſſeſſiones ꝛ res ad̄ ē dicas q̄ abbs ñ alienare. ñ abbi ū alien licz. Vñ ſimach⁹ ꝑ. poſſeſſionel q̄s ut q̄ſq; ꝛc. Honore pue q̄ de iure ecc̄e alienari q̄ eoꝝ q̄d alienare ꝓſumit.

Quēdā diaconꝝ oblꝰ dei ꝛ decani hꝰ memoꝝ ñ conſtituā ꝓmittens ꝑdiuꝝ ecc̄e exiguū l magnū l q̄ſq; de iure ecc̄e alienare ꝛepraūt. ꝛ donatoꝝ ꝛ alienatoꝝ ꝛ uendītoꝝ honoris ſui amiſſione multet̄. Ire amb⁹ in libro de pn̄a.

Q̄ maiorē pnam q̄ ecc̄e aufert ſacrilegꝰ incurrit.

Qui multario mas ꝑpulſu ñ iudicio ꝑ pero ubi ecc̄e auferūt. ꝑ quos reuocan dꝰ ꝓuenerit. q̄bꝫ ñ ꝓma nocet ſ̄ta ē ñ ſcā. q̄ſ ꝓma iudicū huiꝰ ꝛ ſcā huiꝰ ſacrilegū. Sunt quoſ pmuet opes ſuas dediſſe ꝓpuiꝫ. ſic eos qui pn̄am agūt. hꝫ ſolū oportet nūc ne

ipi pn̄e agant pn̄iam. Ire. ggg. ſabi no ſubdiacono. Q̄ ſacl̄ oꝝ delicta re uocē ꝓuenit. ſacrilegium incurrit.

Sacrilegū ꝛ ē ſacrā legem c. Si q̄s q̄ uenerabilib⁹ locis relinq̄t ꝓpe uoluntatē ſuā ꝓpriis ꝛ ꝓuenit ſuis ꝛpendijs ꝛtinē. Ire luc̄ epc̄ omnib⁹ epis. Sacrilegi iudicāt. q̄ ecc̄e facul

Omnes ecc̄e raptores rerū alienant. quāq; ſuarū facultatū alienatores a limnibꝰ ēdē maiꝰ ecc̄e. anathema ñ aplica auctoritate pellim⁹. dāpna ñ. atq; ſacrilegos ē iudicam⁹. ꝛñ ſolū eos ſz ē os et ſ̄ſentientes. q̄ ñ ſolū q̄ fa cūt et iudicaūt. hꝫ ē q̄ conſentiūt facētib⁹. par eñ pena facētes. ꝛ conſentēt ꝛpre henditᵒ. Ire nichola ōib⁹ ēs. Excōicēt qui aīma ecc̄e fugē ꝛpetierint.

Sic antiquꝰ a ſcis pūb⁹ aſtimū eſt. ſtatuim⁹ ut maior ecc̄a p̄ curtumꝫ .lx. paſſus hāt. capelle ū l minore ecc̄e .xxx. Q̄ aū cōſtitui eam ꝛfrigē ꝛpetra uit. aut ꝑſonā hōīſ. l bona ei inde ſubtrāxit. ñ publicē lat̄ fuit. quouſq; emēdet. ꝛ q̄ rapuit reddat excōicet̄.

Ire ex .2. tributiet̄. Soluant̄ altario que pro oportunitate indēnitē

Si q̄s in alio ecc̄e pugnā amic̄ eccl̄ie. nr. aut homicidiū fecit. q̄d ꝑ emu nitate ecc̄e uiolare emendandū ē. al tario ſoluat̄. ecc̄ique ſuā illa ecc̄a Ire aug̃ ad bon ep̄. Nō licz alienū hoīē l a nor q. mī ſubito fidē liq̄d de ecc̄a rapue.

Mutuū aliq̄ rapuit inimicū. ſuum eñ q̄ religione ſēp tis uenāt. q̄ in ſtigā te facere hominē de ecc̄a rapuiſſe. Cuius ſi de mo amico forte ꝑſumeret fugiendū poſſe ꝑcludubio intellexis ea uenia ꝑmitt̄. Ergo ſi amic̄ intendit. ē. ds offendit̄. Sz de prestare ſi ꝑſumit̄. nabugodonoſor rege intende q̄ ea ſup bie eſt ex hoīe ī bue ꝛmutau. Nō ut ꝛſtandā te. h̄ ſcribo. ſz ut filiū krīm mo neo. Ecce g̃ illeſū reuoca. q̄ irreligio ſillie rapuiſti. Oblatꝰ uero dom̄ me a diei ne ſuſcipiat̄ medicā. cōſo nēq; medico ꝛ donec ꝑ aulib⁹ l ecc̄e ro pacta a me diſſimta ꝛmet pnā q̄m ordinato. ꝑ hꝫ ſō oꝝ de uicto. et humiliato dignū offat̄ ds ſ̄ſectz.

Ire ex libro capitulor. fugiēte ad ecc̄am nemo audeat abſtinere.

Cum ad ecc̄as fugiente nemo abſt̄

here audeat. nec p̄ munde donaręad mor
tē m̄z ad penā. ut honor ecc̄e 2 seruet.
Sz pace rectores et tutā 7 memō ob
tinere studeāt. tū legitē 2 ponat q. in
q; fert. Ite gelasi uictor 2 Anastasio
marino felicissimo. sereno 7 thimo
theo epis. ab ecc̄e arcear̄ ign̄ q; aliq;
Frat nr̄ 7 coep̄e de ecc̄a uiolēt rapuit.
epiphani sua nob relatōe suggessit
beuenetum. 7 maurū. beneuentane
municeps ciuitatis. in quamelia tēl
gionis accēsa nimis 7 plectibili zu
melia p̄sumpsisse q; ē fugientē ad eccl̄ie
septa curiale sinū. ñ illic quid ultī aut
de munita sua securū ee dimiserint. an
si fuerit ureptōe tenēare meruis ad
mittē. q. ñ potestatib; quid l' p̄cipi
bz unic; liceat p̄tēre. ut hoiem i secu
ryl 2 strictū. captata sacerdotis abse
ntia reluctātē. reclamātēq; uiolenē ab
straherēt. Quos cū tū sua nob suggel
sione p̄fecerit nimio indignos ee sac
cōione iudicauit. 7 si re uera tanti fac
noris 2 stat admissū nīa 7 auctoritas
in hac p̄te seruat. Nec p̄ uite ad supli
candū delere admitti. q; admittē sacrile
gū ñ dubitamus. sullatiue inf limina
tante uenīa dēputata. uitiq; ē hec
cessimz p sue uoluntatis arbitriū in
humilitatē ē uendicet. 7 furore. Z io
fres kmi sup̄ dēos si manifesta reos fa
cit 2 questio. ab oīb; prochiarii nīnz
eccl̄is nīa p̄cepte auctoritate phibete.
ut ñ solū hij q; muria sēpz locoz p
silusse probant. nīco 2 seq̄nte. p fri
sū q̄ituare nūdictā. uerū 7 ceteri a ma
li p̄sūptōe ultōis ubi timore remotenē.
Ide epl̄ani epō. Eccl̄az non ē dignus
Ad epōs cunctos dirigit. q; eas uiolare
rexim. sullonē. q; eccl̄as uiolasse phibē
mur. actellu eaz iudicē indignos cē. Ite
pius p̄. Q. eccl̄am deuastauit. ei sacdōe i
Sic q; eccl̄am sequēs sacrilegus iudicatur.
nasdar. 7 ei p̄dia spoliat 7 nuadu fir
sacrileg. sic ille q; sacerdotes dei ī sequit.
sacrilegus iudicat. Non g̃ gū pec
catū ē fornicari. q. sacrilegiū. 7 sic g̃
nī ē peccm q. ī deo 2 mittē. q. q. ī hoie
sic gū ē sacrilegiū 2 mittē. cū fornī
cari. Ite nicolaū p̄. Qua pena ferūt.
q; celestū dedicata ulis p̄dia uexare
Attendendū ē oīb; ne p̄dia rep̄mant.
Aulis sectoz celestū dicata. a quib;

dā irruentes nequeāt. Q. d si q̄s fecit.
p̄ debite ultōis actū monia q̄ ei ega
sacrilegos iure p̄menda ē p̄petua dēp
nēe infamia. 7 carceri tradat. aut ex
lio p̄tenue deportatōis seruet. Ite
clemens pp. Iude simul' placē q; omnā
Si forte quispiā plb̄ra sumpsit ecc̄e.
sue diacon sacrū sindonem ū uelū
subtecta uendidit. unde scarioni ſ
milis estimabit. q; pp cupiditatē fecit
b̄ op. nouit 7 se supradcī. unde penā
susceptuū. Ite anacleti. sacrilegū
facē q; ecc̄e ornamenta surripit.
Qui rapit pecuniā p̄xim sui minq
tanē opt. q; ā pecuniā l' res ecc̄e ab
stulit. sacrilegū facit. Ite ex. 2. Hier
densi. Segregē ab ecc̄a dic q; seruū
disciplin ad ecc̄am fugientē ūberan.
Null' clicoz suū aut disciplin 2 fugiē
tē ad eccl̄az extrahē audeat l' flagel
lare p̄sumat. Qd si fecit dom̄ digne
penitear. a loco tu honorē ñ dedit.
segget. Si q; ñ clicus īmunitē ecc̄e p
ruptū. uel dignitat officioz ī alu
excessu 2 mel̄a p̄sumpsit a p̄ntifice
districti iudicēt. Ite ex. 2. turiē.
Qui de aruo ecc̄e l' p̄ximis fugiēte
Si quis cōmax abstraxerit. excōi
l' supbz timorē dei l' reuerē ecc̄ie.
nā scāz eccl̄az ñ habuit 7 fugientē
seruū suū l' q. ipe p̄cepit fuit. de a
rato ecc̄e l' de p̄ximis quom̄lib
ecc̄e adhērentib̄ p̄ unū absq; dubio
mitare nūgentos solidos 2 ponat.
et ipe publica p̄na ultra iudicū
plectet. Sacrilegū ē quotiens
q̄s sacrū uiolat. l' auferendo sacrū
re sacro. l' sacrū de ñsacro. l' ñ sacrū
de sacro. Dr̄ 7 sacrilegū 2 mittē q̄
uiolentas 7 ipias manū ī clicū iecit.
Doctō ipm sacrilegū duplicē 2 mit
penā pecuniariā. s. 7 excois. pecuniā re
p̄soluendā ē. ad q̄s q̄rimonia sacrileg
p̄tinz. Nī tolet̄ pp. xvij. oīb epis. De
multiplici genē sacrileg 7 pena eius.
Quisq; mouent̄ furē rem sacrileg q̄
l' abbīb; l' p̄sōis sacrileg q̄rimonia
iuste p̄mouere. xxx. libs examinatā
argenti purissimi 2 ponat. Sacrile
gū 2 mittit. et q̄s infregit ecc̄am ul'
xxx. ecc̄a stucco pallus qui ī circuitu
ecc̄e sit. l' domos q̄ inf' fuit. aliquid
ñ diripiendo seu q̄ tantā l' abolitio

Sq̄s mgro
[illegible]
[illegible]
[illegible]

nē rerū ūtulit. dicas arma ñ fēminis
seu monachis seu deo deuotis oīb; q; ecc̄a
lica psonā. capelle q̄ sē mk̄ ambitū mu
ro; castelloꝝ ñ ponūt in hac xxx. pallū
obſuare. Silr sacrilegū amittūt audendo
sacrū de sacro. sine sacrū ñ de sacro. sine ñ
sacrū de sacro. Idē. Si q̄s domum dei in
diauit r aliq̄ sine licentia illi⁹ cui amis
sa ē dimoliat̄ ñ abstulit. l' ecc̄a sua p
sonis ūuria ūtulit. dō in quorū ām̄o
nit̄ legitime satisfaciat. scīat se oīo
ne fore p̄uatū. Si ū p̄ sōdam r rēā cō
uentione cor̄ ap̄o sacrilegē decreuit
sacrilegij p̄iculo ab oīb; obnoxi teneat̄.
ma ut sē aplīs nemini fidelī misceat̄.
Idē. Hij q̄ mōasteria r loca dō dicata r ecc̄ās
ifrigūt r depoſita l' alia q̄libz ñ subtra
hūt. dāpnū nouies exponāt. r emunitatē
p̄dictā r uelut sacrilegi sūe cā nouāe
subiūgāt. Idē alexand pp iij. Sūt quidā
de iudicatū epm̄ qui exhēdūt laicos
Si q̄s de cetero p̄or aut excōmunicatū:
cuicūq; dignitatis l' cuiuscūq; ordinis fu
or epm̄ exhendit p̄sumpserit aut aliq̄ mi
sit p̄a sede expulit. ñ forte iudicanti cano
nice anteced̄ r cōpatet tanti sceleris a
nathematē. r bona ecc̄ē ipsius uiri ecc̄ē
ꝑpetuo tradāt. Si ū i pbām l' i q̄cūq; ali
or mīoꝝ gradū eterūt h̄ ead̄ p̄sūpse
rit canonice p̄ce aut̄ depositꝰ subiace
at si ꝛumax fuit excōicet. Idē nichol⁹
pp. diacono archiepō. mediolani. flagel
latores q̄or p̄ admonitionē si ñ resipu
erint excōicent̄.
De pbroꝝ flagellato
ribz ecc̄esiāb⁹ pōnibz. s. q̄ sibi uiri brachio
minime cohibent. nixta p̄cepti dñi plato.
ut ferro amore ꝙuentiāt. sēdo ac ꝛuo. q̄s
re ñ audierit ꝙuentē ecc̄ē cōia. sac̄ eos cōione
p̄uare. aut̄ i sua obstinatiē p̄manerit. sac
tonsura monita forte ꝛcepſerit ab ecc̄e
ꝙsage sub anathemate immōdicē resecare
licentia tribuim. Quos ī resipiscentes
rand̄ digna satisfactiē p̄missa. i gremio
sē matris ecc̄ē reuocari nouis ꝑsse. Idē
ex libro v. capitulorꝝ. p̄ gradū uarie
mutādo. qui clericos occiderint.
Qui subdiaconū occidit. ccc. sol' exhonat. q̄
diaconū. cccc. q̄ pbām. dc. q̄ epm̄. dccc. q̄ a
mōachū. cccc. q̄ ā clicā arma relinq̄t. Idē
ex ad̄ libro v. De eodem.
Qui occidit monachū aut clicū arma relin
q̄t r dō i mōasterio seruat. cūctis diebꝰ u
ite sue ñq̄. ad sēm reūrr̄ā r vij. ānis pu

blicā p̄nas agat. Idē innocent⁹ pp. ij.
Qui suadente diabolo in dictū l' mona
chū uiolentas manꝰ iniecit. anathēs
subiaceat uinculo don̄ aplico se rep̄sēte.
De Q; percusserit clericum excōicet̄.
et ñ ꝑ a romano pontifice absoluet̄.
Si q̄s suadente diabolo hui⁹ sacrilegij ueniā
ꝙsumserit q. ī dictū l' mōachū uiolentas
manꝰ iniecit anathēs uinculo subiace
at. r nullꝰ epōz illū p̄sumat absoluere ñ
mortis ingruente p̄iculo don̄ aplico ꝛsper
tu rep̄sēte. r ei⁹ mādatū scīat. Qui
de ecc̄ā aliq̄ exemit l' cultui r sacerdotib; i
pā ecc̄ā r ministris aliq̄d iniuste ꝛportare
re ad usus publicos cōmunis r lese mate
statis actualitē. r quicq̄ sine ꝛsensu capi
tuli sūi fuerit. Sic in libro cod. i. legit̄ r
de epis r clicis lege. Si q̄s ī hui⁹ gen̄is sacri
legij p̄ruptus ī dignesus ad legē ulla pe
cuniaꝝ repetēdaꝝ lege ultra. Cōmittit
r sacrilegū q̄ in diuine legis scīatem
aut neglendo ꝙmittit. aut negligēdo
uiolāt. r offendit. aut q̄ de p̄cipali iu
dicio disputāt dubitātes. an is dign⁹
sit q̄. p̄ceps elegit. l' q̄ inf̄ p̄uicia in q̄
p̄uicialis r cunctis hui⁹ officiū gende ac
suscipiende ām̄inistrois desiderāt. ut ī
libro xvij. cod̄ ty. de cōmune sacrilegio.
Simili de iudicio sūmi pontificis ali
cui disputare ñ licet. Vñ nichol⁹ pp. oīb⁹
epis simili licere romanā ecc̄am iudica
re. nemini de sedis l' q̄ sūam remedare.
Aplice iudicio iudicare. aut illi⁹ sen
tentia recedere p̄missū ē. s. pp. ecc̄ē rōā
ne p̄matū p̄ q̄ ē ī bō pet̄ aplō collatū
dubitet̄. Sacrilegij q; reatū incurrit.
q̄ iudicis publica iudicia ꝙmittit. vñ ī
collectano. xxij. Sacrilegū facit̄ qui
iudicis publica cōmunitur officia.
Constituit sēm̄ celsi ut iudices aut hy
q̄ ee iudices sē officia publica nullatenꝰ ap
petāt. q̄ sub hac occōne ꝙmissa iniuria fa
ciūt. decoꝝ iudicis p̄iudicari. ē sacerdo
tib; eoꝝ surrepticēs fraudulenē relic
tas suspendāt. r officia publica cōsagē
ñ ꝙmittāt. Si q̄s aut̄ h̄ ꝑmiserit uelut
i sacrilegū excōicatus ꝑcat. r is q̄ sur
repserit publicis cōdib; deputet̄. Ve
rū ne reuerentia religionis dños suos
iure fraudarent. si familia ad ecc̄ās sep
ta ꝛfugientes ui nec̄ q̄. abstrāhāt. Sacris
canonibus ītentū ē ut ꝑ stuto a dño sac
rato ipunitatē cedant̄ iniurie.

Quicunque sacrilegium commiserit. Capitulum LXII

Quicunque sacrilegium commiserit, id est qui sanctum aliquid violenter auferre temptauerit, aut qui hominem in ecclesia occiderit, aut qui mulierem ibi violauerit, anathema sit. Si quis autem ecclesiam fregerit, et aliquid inde furatus fuerit, aut si quis ibi hominem occiderit, excommunicetur, et in extremo examine districte iudicetur. Si quis autem ecclesiam incendio tradiderit, et ipsa cum hominibus ibi latentibus combusta fuerit, ipse quoque cum eis in gehennam ignis mittatur. Si quis autem ecclesiam destruxerit, et ipsa destructa fuerit, ipse quoque destruatur. Si quis autem ecclesiam violauerit, et ipsa violata fuerit, ipse quoque violetur. Si quis autem ecclesiam polluerit, et ipsa polluta fuerit, ipse quoque polluatur. Si quis autem ecclesiam profanauerit, et ipsa profanata fuerit, ipse quoque profanetur. Si quis autem ecclesiam spoliauerit, et ipsa spoliata fuerit, ipse quoque spoliatus fuerit. Si quis autem ecclesiam vastauerit, et ipsa vastata fuerit, ipse quoque vastetur. Si quis autem ecclesiam destruxerit, et ipsa destructa fuerit, ipse quoque destruatur. Si quis autem ecclesiam violauerit, et ipsa violata fuerit, ipse quoque violetur. Si quis autem ecclesiam polluerit, et ipsa polluta fuerit, ipse quoque polluatur. Si quis autem ecclesiam profanauerit, et ipsa profanata fuerit, ipse quoque profanetur. Si quis autem ecclesiam spoliauerit, et ipsa spoliata fuerit, ipse quoque spoliatus fuerit. Si quis autem ecclesiam vastauerit, et ipsa vastata fuerit, ipse quoque vastetur.

Vñ gelasi⁹ pp⁹. bonifacio epō. Præcep
tū fecerat fm rōmanū dnūs q̄ ad eccl̄as
Quicunq; dnōs famulū si 2fugiunt
ad eccl̄e septa 2fugerit intellionē de
beat q̄rere. ñ labēs. sed h̄ plūpto tar
dius remunerē augeat remuendi. fili
orem nr̄m spectabilis pena q̄ suū
suū i eccl̄a scī clemētis dnūi⁹ amorari.
Cui ē deputatū sacramēta p̄bari alterū
illū nulla rōne egredi uoluisse. r nō di
recte sup̄ dēi homo de plenū seruo ē eo q̄
elegis ē mittendū. ē de ipunitate ei sa
cramēta p̄buit. ei stare facies ad dnm oī
bus modis remeare. qđ si in hac pugna
forte euenit p̄ sacramēta ē plūs redda
t̄ mūt. Idē iohēs epō vienēsi. Sectare ac
cepta ad rōnē reddēdā fugitiuā ab eccl̄a
Quor⁹ felicis r filie ei⁹ romani q̄re agāt.
Sic oportuit puenire. Si q̄dē hunc ipm
pm̄ū se ad basilicā 2ferentē. sc
q; bonas eās habē tactantē egredi sub
hac 2dītōe p̄cepim⁹. ut si act⁹ suos fideli
ter rōnabilē allegarer. nichil eum ei⁹ p̄s
alpum si ducūq; p̄cem⁹. aliocin si erga
fidē r ecclesiā dnicā uenisse p̄bet. ipe
sibimet ipsi⁹ arcp ordinatōi dnī 2
grue subiaceret. q̄ supueniente filio no
stro nullo spectabili cetalio sic ē ad sin
gula q̄q; q̄uis⁹. ut os aperire ñ possit. r
uetā ee q̄ huic obiceret. nocē ppa fuit.
deoq; ut⁹ sub custodia manupatus.
Ire siracusano r 2stantio. r laurētio epīs.
Cupiat⁹ in lib⁹ cōmē seruū cui⁹ano u
tatis signaculū circūcisionis ip̄ius aliq̄n
Quas q̄ iudice dño suo ab eccl̄a reddat⁹ fuit.
pfessionis exuit⁹ mancipiū uitā sua q̄.
añ paucos annos se asserē 2passe. nūc
ad eccl̄am uenetianam 2fugisse subiec
sit. sic pretiosū remoz ānex⁹ ostendit. co
q; dicat⁹ ab infantia cano nutu a p̄
fato dño signaculū circūcisionis ihesu.
Quappr̄ ura diligent⁹ inq̄r. utrūq; sollici
ta cura retū fidelit⁹ examinet uitatez.
q̄m⁹ nec religio remissa uideat⁹ ñ ser
uus hīt obiectōe mūtet. r pretensū uin
dū declinare 2tendat. Ire ex. 2. tol. xij.
De ao eccl̄e q̄ xxx. pass⁹ ducat⁹ ñ p̄ dam
Diffinim⁹ secūdā fugientes ñ abstrahi.
Scim 2alui⁹ ut nullus ad eccl̄am 2fugi
entes residentes ne audeat⁹ ñ abstrahe
atq; q̄scūq; nocabilitates l' dāpna sen
tpoz residem⁹ ī loco scō 2ferre. h̄ esse
pon⁹ hyspl⁹ q̄ eccl̄a p̄mit⁹ p oīa tuenda.

m. xxx. passus ab eccl̄e limine egredi. q̄ h̄
xxx. passib⁹ unicuiq; eccl̄e ut ao ei⁹ cetera
ui reuerentia defendat⁹. sic ñ ut hij q̄ ad
eā 2fugerint. in exitū⁹ r longe ab eccl̄a
sepīs domus⁹ nullo modo ascendāt. h̄
ī h̄ xxx. passuū nūo absq; domoz ext̄
neoz⁹ receptaculo p̄gredientes. admī ob
mebūt. q̄ut⁹ ad requisite nauē usū debi
tus exist⁹ locus. r nullo teneāt⁹ euentu.
necessitudinis q̄ dnūs se defendendos
miserē dauus. Si q̄s aut h̄ decreti uiolare
p̄sumpserit. r eccl̄astice excoicatōi subia
cere. r seuitatis regie feriat⁹ sniā. ipōs a
q̄ ad eccl̄am 2fugū fecerit si uxta p̄scoz
canoū instituta. hij q̄ eos repetūt. sacra
menta reddidint. r sacerdos eccl̄e ab ep̄us
eccl̄e suis ñ subtrāhit. aut fuga ualui⁹ se
uenit sacerdos q̄rendū ē. aut dāpnoz
sniā s. electionē p̄cipis hūmodi sacer
dotib⁹ irrogāda ē. Ire ex. 2. aurelianensi.
Añ dam̄ secūdā de ao eccl̄e fugitiuos ñ
d ablatum⁹ obstruāt⁹ cogatur exire.
q̄ eccl̄astica canones decreuer⁹. r lex rōana 2
statuit⁹ ut ab eccl̄e ao l' domo ep̄i eo⁹ ab
strahe oīo ñ liceat. h̄ ñ alū 2signare. ñ
ad emēdā dans sacramēta de morte r
debilitate. r oīus penar⁹ genē sunt securi
ta ut ei cui reus fuit. timinos⁹. de sanc
tōe 2cedam. Qđ si sacramēta sua
2cedē⁹ fuit mutasse. reus p̄cuniā ñ solū
a cōione eccl̄e r oīus clerico⁹ uerū etiā ca
tholico⁹ 2cuncto separet⁹. Qđ si cui reus
ē uolūt⁹ a mutatōe facienti apponi. r p̄
reus actu amoz⁹ de eccl̄a recesserit ab
eccl̄e clericis ñ q̄rat⁹. seruus ā q̄ ad eccl̄am
2fugit p̄ q̄libz culpa si a dño p̄ admis
sa culpa sacramēta suscepit. stetū ad
seruitiū dñi sui redire cogat⁹. r p̄ q̄.
dam sacramēta dño suo fuit 2signatus.
Si aliq̄d pene p eā culpa q̄ excusat⁹ plu
sq̄ fuit p̄uisse. p ārepti eccl̄e r p̄uaricā
tōe fidei a cōione r 2cuncto catholicoz
exim̄e habeat⁹. Sui⁹ sunt⁹ p clipa sua
ab ecclesia defensat⁹. sacramēta dñi clicis
exigendū⁹ de ipugnare p̄cepit exire
uolentes a dño liceat occupari. Oc
casione nāq; religionis suus dñm suū
ārepte r ei ministriū destruere ñ debet.
Vñ in gangrensi 2cil' legr. Religionis
occōne dñm suū non audeat cōtēp
ni q̄sq̄ suū alicui occōne religio nere.
Si q̄s dñm suū ārepte. r ei ministri
um destruere. ac ñ potuit ei dedit⁹. dño

XVII.

suo lyna fide. ꝛ ē oī determine honorifice a nat̄ fr̄. Ite ex ꝛc. marum ꝑp. cap. xxci Communiav̄ dnullic̄ q̄ aī religiōis doaūt fm̄ suū

Statꝰ suū alien ñ cā rōnī dnīm Nempe cū gionis dcar nēpnē dnīm suū ꝛ recedē a ſeruicio ei. dnullime ī oīb; arguat. Ite ꝛ carthaginēſi. Primam ministrē eccl̄ſias q̄ rel̄ cēe distrahere compellit.

Nullus rel cēe distrahat q̄ si reddē ñ hāt. ꝛ aliq̄ necessitat cogat. hāc ministrandi ee ꝓmam. q̄ ꝓuīcie cēſem. ut ē statuto nūo eꝑ utrū facēd sit. arbitr. ꝛ si tām urget necessitat eccē. ut ñ possit aī ꝓmare Sulē uetnos quaꝝ q̄s ēres ad Sculū omnē rel̄ re necessitare. Qđ si ñ fecit. re dō ꝛ sō Sculo uēdito; amisso honore teneat. Ite ex ꝛ. agath. Sm̄ hēnia q̄ ꝙd abbas rēdidit

Si uēdito;bꝫ q̄s abbēt murū dedi caruꝫ facē ꝓsumit. h̄ forma fuit. ut q̄cd sm̄ hēnia eꝑ uenditi fuit. ad ꝓstand eꝑ reuert. mācipia mōachi donata ab abbe manu mitti ñ liceꝫ. Inuisti n. ꝓuam. ī mōachi condiani rurale op̄ facient; sm̄ eoꝝ lib arbit uno parā. Quā si qđ Sfuerit mōachio posso ab abbe data fuit. nulli monachi ee donata. Sisi forte ī eccē fabrice erigenda donarē ꝓsserit. Qꝰ casu ñ ei dare licet. q̄ nī eccē ꝓsit. Sciendū. Vñ. ggr. scribit. Sullo nullo rel mōachi ualēt ab

Quelli sē nob ꝓdi eius uite segregare. mōachi mōachi abbem sui ñ mr̄ scil laicū claustrū. q̄ i. de. ꝓdel extendit sb ꝓtextu fabricande eccē sinistra ne dona ri nullo accessisse. uolum. tō q̄ñ pare rel possit edificare eccē circūdare. uti eccē uendicare. ꝙd ñ exē pietas et. eccē cō ponit. ī uite mōachi sn̄ difficultate aliq̄ reūtat. q̄ ñ mōdana; legi. n. sacroꝝ canonū statuta ꝓmittit. rel mōachi ab ei uite q̄libꝫ nullo segregari. ea ꝓ dōa none et. ut q̄ 2 rōne fm̄ ē. sn̄ aliq̄ dila cōe relinue. Hac g̃ septē uitia q̄ pagina oī fugā ī ꝓpā ab oīb; ep̄is firmam statuim. illibatq; seruari. ut ī suc ecclie uitate duo tm̄ sic uite. scīa. ꝛ mōachia eccā habeāt. ꝙdcūq; seu angarie l. q̄b libet obsequis sclaribꝫ nullo mō subiacea ant. nullis canonicis uitib; deseruiat. ꝛ remoti uexatoriꝫ diuinū op̄ cū fiducia celebrare ꝓsequant. Sed notandū ē qđ aliud ē in suos l. ꝓpriaꝝ uis res eccē uite. q̄. ꝓuinciā capiditate sac̄ canones ubiq; phibēt. ꝛ dāpnabile ostenditur.

Aliud ē q̄ dispensatiue carnalis huma ne infirmitati. ꝙdā sua illi red dant. q̄ i sac̄ ꝓpositū manē nēpnit. q̄ ñ tā ture fou q̄ ture poli. ñ nullos sc̄oꝝ fr̄ alle legim. Ite n. iohis euāgelista duob; iuuenib; q̄s penitiat oīa sua ꝓ x̄o reli quisse. ꝛ pauperib; erogasse. aurū ꝛ gē mas rēddidit. ut cuncta q̄ uendiderunt rēdimerent. Sz obiciꝫ. hꝰ iohis ñ oblata red didit. ñ q̄ pauperib; tā erogata fuiant. sed alia rōpensauit. q̄ i pauperū l. eccā rū facultatib; ñ q̄. ꝛ pauata fuiant. Simil̄ si abbas l. epc̄ aliquid huiꝰ q̄ in eccāsti cis facultatib; rūdū sunt adnumerata. excē pto hꝰ iohis dcr̄ rēdenti. oblata ū eccē reuocari. Sequit̄ g̃ aliud exemplum quo cad̄ que oblata sunt laudabiliter red dita monstrent. Augustin̄ in sermone de uita clicoꝝ. Non debet eccā suscipe q̄ filio exheredato sibi offerunt.

Quicunq; uult ex heredato filio hēdē facē eccām: queat̄ dm̄ qui suscipiat. non aug. immo deo ꝓpitio neminem inuenies. q̄ laudabile fm̄ sc̄ aurelij car thaginēſis epi. Quidā ꝛ cū filios non hēret. ñ ꝑare res suas os ecclie sibi usufructu dōauit eccē. Sed cū sunt illi filij reddidit epc̄. nec opinanti ea que ille donauerat. Ju potestate habebat epc̄ non reddere. hꝫ iure fori non iure poli. Ecce q; aliq̄n oblata iuste laudabiliter reddunt̄. Verū ñ hoc exemplo re cedenti sua reddenda demonstrant. Aliud ē ꝛ in ꝓfessione sue uite ꝓfitē. Aliud a ꝓposito sui ordinis discedē. Si sēs aurelij de genti in laicali habitu oblata reddi dit. q̄ ꝑ oblationē filios accepit. ñ ꝛ apostasia cū illoꝝ sua reddenda sit. q̄ hoc utilius necessitas subtraheret. ut coacti redirent ad ordinē a quo recesserāt. Sz sic minutis ꝛ pscientiosis ubiq; ne cessaria subministrare. sic ab apl̄o mo nem̄ tempus redimē. ut expedimus o mnī nascenti. sic ne eccā scandalū pa tiant. discedens in deteriora precipi tetur. ne in pniciem monachoꝝ aut mendum monasterij occasio ne suorum exardescat. laudabiliuꝫ sua sibi non dico. reddunt̄ sed au ferri sinuntur. quā ab illo ista refe rant̄.

Explicit septimadecima causa.

Quoniam ꝛ

Hic incipit octaua decima causa

consecratus in qm̄ prius multa mo
nasterio contulit. postea in q̄m̄ plā
acquisiuit. Cui dum frēs successorē
quererent. epc̄ loci semet electioni
nolebat interesse. ut p̄ qm̄ abbas i
monasterio ordinaretur. frēs remitti
unt. Quer̄tur an monasterium possit
per. que ab epo̅ acquisita sunt. an
epal'. ecīa possit sibi uendicare. que
monasterio contradicta fuerant.
Secundo. an per episcopum abbas
sit eligendus et ordinandus. an mo
do a prius frib̄ sit instituendus.
Prima questio terminatur in c̄
alio habito apud altheum in q̄ sit
statutum legitur. Q. de monacho
epc̄ ordinat̄ que ante consecrationē
huius mōasterii q. ū p̄ assectionē acq̄si
stauerit ēt nr. p̄te ecīe deliquerit.
Rationabilit̄ sēm scōs pres a sy
nodo affirmatum est. ut monachus
quem canonica electio a iugo re
gule monastice professionis ab
solut. et sacra ordinatio de mona
cho epm̄ facit. nelim legamus le
ges paternam sibi hereditatē post
ea nec uendicandi potestatem hāt.
Sz quicquid acquisierat ul habere
tulis fuerat: monasterio relinquat.
et abbīs sui q̄ fiat p̄ regulā scī bñdī
arbitrio p̄ q̄m̄ cui epc̄ ordinatur ad
altare ad eō scīficat̄ et tradat. p scos
canones q̄ acquirē potuit restituat.
Secundam uero questionem ē
minare auctoritas tollentem actib̄
dicens. Abbates et alia officia p
epōs debent instrui et ordinari.
Hoc tantum sibi in monasteriis
uendicent sacerdotes q̄d̄ p̄cepuū
canones idest monachos. ad cō

Hactenus quo pōt clericus ab ecclīa uel quā q̄ercumq; causa
[illegible] ordinationis existere

XVIII. Q. I.

Hactenus de monachis. nunc de abbatibus. Et primo de electione eorum. Deinde de ordinatione. Postea de officio. Ultimo de correctione. Abbatem autem monasterii non aliunde nisi de eodem monasterio non alium sed quem dignum moribus atque actionibus monastice discipline communis consensus congregatio proposuerit ordinari. uolumus. Missas autem publicas per episcopos uel clericos in monasteriis omnino celebrari prohibemus. Item pelagius pp. melleo subdiacono. Ille debet abbas institui q. sua cōgregatio et possessionis dns ordinari

Abbatem in monasterio proposuit. Illum uolumus ordinari quem sibi de sua congregatione et monachorum electio et possessionis dominus. et quod magis observandum est ordo aute ac uirtutum proposuerit ordinari. Item gregorius. omnibus episcopis. De libertate mōachor.

Quam sit necessarium monasteriorum quem prospicere. et c. et infra. Interdicimus igitur in nomine domini nostri. et ex auctoritate beati petri apostolorum principis cuius nec huic romane ecclesie presidemus. ut nullus episcoporum aut secularium ullum presumat. de reddibus l' cartis monasteriorum. uel de cellis ul' uillis que ad ea pertinent. quocūq; modo seu qualibet occasione minuere. uel dolos uel immissionem aliquam facere. et infra. Defuncto ū abbate cuiuscunq; congregationis non extraneus eligatur. nisi de eadem congregatione quem sibi pp uolumitate omnes fratrum sanctus elegit. Quod si aptam inter se personam minime inuenerint. sol

Quā ēt ita sit per electionem de monachis minus monasteria cēsent ex emp

lere sibi de alijs monasterijs eligant ordinandi. Item infra. Pariter autem est cuiusdam abbatem ad ordinandum alia monasteria aut ordines sacros. vel deseruiendi officium velle exercere monachi in debeant. Item infra. Nullus monachus sine testimonio proprii abbatis in ecclesia teneat aliquem vel ad aliquem honorem promoueat. Nam gregorius papa in omni fugiuo tempore ab omnibus episcopis firmam statuimus. illibatamque seruari. ut sue ecclesie vniuerse domino tantummodo sint subiecte. monasteria ecclesiastica rectoribus seu agentibus vel quibuslibet obsequijs secularibus nullo modo subiaceant. nullis canonicis iuribus deseruiant. Et remotis negotiorum curis a sanctis gratiarum bonum opus cum summa animi deuotione placeant. Item gelasius pp. Baptismum in monasterio non recipimus ut de filio in primitiuis. In monasterio sancti andree quem filius masalas baptizatum pp monachorum molestias debuisse auferri. atque in eodem loco quo fontes sunt super altare fundari. Cuius rei profecto hec

tenus est practica. Admonemus ne fraternitatem tuam nullam tibi moram post suscepti huius nostre inferre. Sed repleto loco ubi fontem altare illic sine aliqua dilatione fundetur. quatinus a predictis monachis opus dei secure liceat celebrare. tuam de negligentia tua contra fraternitatem animus exterretur. Item de exemplo. magnimodo. Cum permissione episcopi abbas locum suum potest deserere. Abbas potest pro humiliatione et cum permissione episcopi locum suum relinquere. tamen eligant a fratribus alium de ipsis sibi nutu. sine ad de excessibus. Decretum in collectaneo alio legitur. quod sacerdotes. abbates. et alia officia instituere debeant. Beatus gregorius. et pelagius prohibent dicentes. abbatem a fratribus sue congregationis eligendi et ordinandi. Quomodo gregorius tanta diuersitas ad concordiam reuocabit. Sed sciendum est quosdam monachos de monasterio cenobitis et effrenate superbie. quos de abbates ad religionem cogere voluerint. in eorum detestatione conspuere. et alium moribus suis conuenientem sibi placere requirunt. Quales illi erant qui in beati benedicti necem conspirasse leguntur. et post huiusmodi constitutum est. ut abbates et alia officia per sacerdotes ministrantur. Unde pelagius pp. scribit oportuni defensori dicens. Non liceat monachis abbes per suum arbitrium expellere aut alios ordinare. Nullam potestatem decreto nullam licentiam monachis relinquimus. pro arbitrio suo aut abbes expellere. aut sibimet alios ordinare. Quia nulla auctoritas remanebit abbati. si monachorum potestati cepit subiacere. ut de cetero fideliter et studiose unusquisque vel ad diuinum cultum reuerentiam. vel ad utilitatem eiusdem monasterij pertinent abbatis sollicitudo ad que potestas tota pertinere conuenit. debeat adimplere. Et iam ergo statuimus. ut electa singulorum monasteriorum sint in potestate episcopi. nec alicui liceat extorquere monachos

nullus si quis ex monachis suis sit qui minus aliter se ordinet sic et ipsum omnibus qui me ita agere noluisti. minime non dubito

Quo. l. contra
natum ut vel. q. i.
enim pertinentes
ne no. et. q. i. si
ma. nimoso. h
Ut e. lacunam
te monachis qui
cumpras vel pub
atis publicas. i
quibus e. iustus
plorum q. fuit
mbra. cria. et
q. di. i. et. h. si pb
licas. et. sollemp
nes bi animae
te et cessit. po
ergo clam mon
teria in sollicon
dine qui minus
ne. et. q. si ca
pis et licentia et
et cessit mona
ordinacionem. e.
cognouimus ce
si hic. lacunam te
no et exemplis nic
q. cet. si fuit ni
nisi abbas negli
gens sit monachi
uacuis. i. uisio
mbi ut et q. m
mri cetera ut
primi. ac.

Primo statuo. c
it. i. frem baptis
mum al fratribus
chum alterius
ho quia iesus fon
eum vocabit sor
atulam. me. ec
o. di. i. alumnus et
h cognouimus no
pot si quis si ubi
alium ecclesiam
post susceptas.
sicet trap. sup
co mu. potum

Abbas punitio
ne. no. n pot
sine mea plata si
am ecclesie eccam
ut et tertiam ad
monet. xvi. q. vi
cuit. lxx. di. et. i
ij et xv di. duo
ab. ac mollica
ti mo. q. ecc.

Quamvis gregorius
Ballum. Et sci
endum magistri
mecum q. capla
supra. et si
sunt. jo. exat
ecclesiam legi
ma monasterium
girgium cum qui
dam monachis te
nentibus albium
sibi eligi sicut
mecum cum regu
laris iuxta existe
rem et sibi
illicita no licere re
cus morte cuntare
nullo modo licencio
misericordiam et cum
pie monasterij et morte
oblatum
un signum alias
et uas q. longe. tenebantur
signo tu
pit ac si p signo
mecum nisi
nullam communicando
alterum
ecco dicens

Admonemus ne fraternitatem tuam nullam tibi moram post susceptas huius nostre inferre. Sed repleto loco ubi fontem altare illic sine aliqua dilatione fundetur. quatinus a predictis monachis opus dei secure liceat celebrare. tuam de negligentia tua contra fraternitatem animus exterretur. Item de exemplo. magnimodo. Cum permissione episcopi abbas locum suum potest deserere. Abbas potest pro humiliatione et cum permissione episcopi locum suum relinquere. tamen eligant a fratribus alium de ipsis sibi nutu. sine ad de excessibus. Decretum in collectaneo alio legitur. quod sacerdotes. abbates. et alia officia instituere debeant. Beatus gregorius. et pelagius prohibent dicentes. abbatem a fratribus sue congregationis eligendi et ordinandi. Quomodo gregorius tanta diuersitas ad concordiam reuocabit. Sed sciendum est quosdam monachos de monasterio cenobitis et effrenate superbie. quos de abbates ad religionem cogere voluerint. in eorum detestatione conspuere. et alium moribus suis conuenientem sibi placere requirunt. Quales illi erant qui in beati benedicti necem conspirasse leguntur. et post huiusmodi constitutum est. ut abbates et alia officia per sacerdotes ministrantur. Unde pelagius pp. scribit opportuni defensori dicens. Non liceat monachis abbes per suum arbitrium expellere aut alios ordinare. Nullam potestatem decreto nullam licentiam monachis relinquimus. pro arbitrio suo aut abbes expellere. aut sibimet alios ordinare. Quia nulla auctoritas remanebit abbati. si monachorum potestati cepit subiacere. ut de cetero fideliter et studiose unusquisque vel ad diuinum cultum reuerentiam. vel ad utilitatem eiusdem monasterij pertinent abbatis sollicitudo ad que potestas tota pertinere conuenit. debeat adimplere. Et iam ergo statuimus. ut electa singulorum monasteriorum sint in potestate episcopi. nec alicui liceat extorquere monachos

Quod. l. contra
natum ut vel. q. i.
enim pertinentes
ne no. et. q. i. si
ma. nimoso. h
Ut e. lacunam
te monachis qui
cumpras vel pub
atis publicas. i
quibus e. iustus
plorum q. fuit
mbra. cria. et
q. di. i. et. h. si pb
licas. et. sollemp
nes bi animae
te et cessit. po
ergo clam mon
teria in sollicon
dine qui minus
ne. et. q. si ca
pis et licentia et
et cessit mona
ordinacionem. e.
cognouimus ce
si hic. lacunam te
no et exemplis nic
q. cet. si fuit ni
nisi abbas negli
gens sit monachi
uacuis. i. uisio
mbi ut et q. m
mri cetera ut
primi. ac.

Primo statuo. c
it. i. frem baptis
mum al fratribus
chum alterius
ho quia iesus fon
eum vocabit sor
atulam. me. ec
o. di. i. alumnus et
h cognouimus no
pot si quis si ubi
alium ecclesiam
post susceptas.
sicet trap. sup
co mu. potum

Abbas punitio
ne. no. n pot
sine mea plata si
am ecclesie eccam
ut et tertiam ad
monet. xvi. q. vi
cuit. lxx. di. et. i
ij et xv di. duo
ab. ac mollica
ti mo. q. ecc.

Quamvis gregorius
Ballum. Et sci
endum magistri
mecum q. capla
supra. et si
sunt. jo. exat
ecclesiam legi
ma monasterium
girgium cum qui
dam monachis te
nentibus albium
sibi eligi sicut
mecum cum regu
laris iuxta existe
rem et sibi
illicita no licere re
cus morte cuntare
nullo modo licencio
misericordiam et cum
pie monasterij et morte
oblatum
un signum alias
et uas q. longe. tenebantur
signo tu
pit ac si p signo
mecum nisi
nullam communicando
alterum
ecco dicens

Quamvis hec. et. q. di. i. si quis. et non solum oratorium. Si nec si
hospitale pot fine mea epi constitui sine construi ut ecclesie et religio
ad hec. Si oratorium no e fine mea epi constituendo tunc simpli
hospitale pot constitui sine mea epi ut ecclesie et ecclesi. si hospita
le iam est oratorius licitum e postea caute mag ut ecclesie pub
ecclesi. pl. presentibus al. presentibus ul. mo nachis aquam. sim al rem
po. a cum monachis fuerunt laica. xvi. q. i. gratis clerici. i. plati. num

Qui religiosis compungitur ne sit minus iuuenis ut xxxm. di. Quorundam &c. Similis

De monachis nouis nouis &c. Cuius

steria edificare. Unde in calcedone si concilio legitur. Sui consensu episcopi monasteria nullus edificet.

Quidam monachorum habitu nec ordine differentes per ciuitates in cellulas, necnon monasteriorum et ecclesiarum presumptione propria commendant principibus. Placuit ergo nemini aut edificare aut constituere monasteria aut oratoriam domum sine conscientia ipsius ciuitatis episcopi. Item clerici in parochiis monasteriis aut martyrum constitutis sub potestate sint eius qui in ea ciuitate est episcopus. secundum traditionem sanctorum patrum. neque per presumptionem recedant a suo episcopo. Eos uero qui ausi fuerint resistere huiusmodi institutioni quocumque modo. uel si noluerint subiacere proprio episcopo. siquidem fuerint clerici. personarum ordinationes subiacent. condemnationibus canonum. Si uero laici uel monachi fuerint. communione priuentur. Item. clerici qui pauperum dispositioni uel monasteriorum uel martyrum presunt sub potestate singulorum ciuitatum episcoporum. sedem canonum traditionem perdiderint. neque per suam temeritatem episcopi sui moderationem declinerint. Qui autem huiusmodi dispositionem quolibet modo subuertere ausi fuerint. et episcopo suo non obedierint. si quidem clerici fuerint. canonice damnationi subiaceant. Si autem monachi uel laici sunt. a communione suspendantur. Item ex concilio carthaginensi. cuj.

Examinet ab quo religiosa femina proponenda.

Quia religiosa femina proponenda est. ab episcopo comprobetur. Monasterium quoque absque episcopi permissione nullus incipere aut fundare licet. Unde in agathensi concilio legitur. Sine permissione episcopi nullus monasterium presumat incipere aut fundare.

De monachis monasterium nouum nulli episcopo aut permittente aut probante nullus incipere aut fundare presumat. Item ex eodem.

De eodem.

Cellulas nouas aut congregationes monachorum absque episcopi notitia prohibemus institui. Item ex concilio aurelianensi. Absque episcopi uel abbatis uoluntate nullus monachorum cellulam constituere presumat.

Nullus monachus congregatione monasterii derelicta ambitionis aut uanitatis impulsu cellulam construere sine episcopi permissione uel abbatis sui uoluntate presumat. Item sicut alii qui pro executione diuersarum causarum quoslibet admittit. ad districtionem eorum soluantur. et qui eorum religionis perturbent. De hoc in concilio arausicensi legitur. Abbas qui canonis in suo regimine non fuerit a proprio episcopo a uicinis abbatibus a suo arceatur honore.

Si quis abbas canonis in regimine. humilis. castus. misericors. discretus sobriusque non fuerit. ac diuina precepta uerbis et exemplis non ostenderit. ab episcopo in cuius territorio consistit. et a uicinis abbatibus et ceteris dominicis a suo archeatus honore. etenim si omnis congregatio uitam suis consentiens abbatem sibi habere uoluerit. Item ex concilio aurelianensi. In quibus potestate. abbates pro

Abbates pro humilitate religionis in episcoporum potestate consistant. et si quid extra regulam fecerint ab episcopo corrigantur. qui semel in anno in loco ubi episcopus elegerit. accepta uocatione conueniant. Monachi enim abbatibus omni obedientia et deuotione subiaceant. Quod si quis per contumaciam exierit in deuotionis. ac per loca aliqua uagari. aut peculiare aliquid hic presumpserit. omnia que acquisierint ab abbatibus auferantur. secundum regulam monasterio profutura. ipsi autem qui fuerant peruagati. ubi inuenti fuerint cum auxilio episcopi quam fugatos sub custodia reuocentur. et reum se ille abbas sibi esse cognoscat. qui in huiusmodi personis non regulariter animaduertit. et qui monachum alienum susceperit.

Item ex concilio aurelianensi.

XVIIII

Monasteria uel monachorum disciplina ad eum pertineant episcopum in cuius sunt territorio constituta. Item paschalis pp. Epistola nullus amministret abbatibus qui aliquo epo noluit subesse.

Abbatibus qui neq; sub episcopo neq; sub metropolitano. neq; sb primate. neq; sub pmacha sunt. nullus prorsus episcoporum epalia quelibz amministret. Cum enim se nulli episcopo omnino subesse pfitentur: sequens ē ut nullo epo q̄ sua sūt eis tanquā extranei largiat. Pro huiusmodi ergo statutum est ut cause et utilitates monasteriorum per episcopos disponantur. Unde gregorius scribit uitali defensori sardinie. Utilitates monastiū a proprio epo debent disponi.

Cognouimus q. monasteria feminarum dei uel femminarum pro suo quisq; libitu et diuersarum causarum occasione pmittas. ascendere. neq; monachos suos sibi commatres facere. Nam si hō de suo ad aures nostras quocumq; modo pueneret: sic te seuerissime noueris ultioni subdendum. ut emendationis tue qualitate ceteri sine dubio corrigantur. Nō solum autem meam familiarium aliarum mulierum interdictū eis: uerum etiam a sanctimonialium habitatione prohibentur. Unde in vij. sinodo legitur. Cū sēmonialibz monachis habitare nō licet.

Definimus minime dupler monasterium fieri. quia scandalum id et offendiculum multis efficit. Si uero aliqui cum cognatis mundo abrenuntiare et monasticam uitam sectari noluerit. debent nunquidem uirorum aduc cenobiū. femine uero: mulier ingredi monasterium. In hoc enim placatur deus. que autem hactenus sunt dupla secundum regulam sancti patris basilij. et secundum pceptionem eius ne fomentur. Non habitent in uno monasterio monachi et monache. Adulterium enim utcunq; cohabitationem si habeat. adium monachus ad monacham. uel monacha ad monachum secreto: ad collocutionem. non cubet monachus in mulieri monasterio. neq; cum monacha singulariter conuiuetur. et quādo necessaria uite a uirorum parte ad regulares deferuntur extra portam. hō suscipiat. abbatissa monasterij feminarum. cū quadam utili monacha. porro si contigerit. et aliquam propriam suam uidere uoluerit monachus in presentia abbatisse hui confabuletur. per modica et compendiosa uerba. et in bu abeat discedat. Item ex registro gregorij.

Mōachi et mōache in nullo simul co
Nullo loco monachos et monachas permittimus habitare loco.
in uno monasterio cohabitare. hi nec ea que duplicia uocantur. et si qd est tale: religiosus epiſcop?

Prohibet beatus gregorius. mulieres passim ad monasterium accedere. et monachos commatres fieri. scribens ualentino abbati. Neq; commatres sibi facere neq; ad femminas accedere monachis licet.

Cum monasterio uiro passim mulieres ascendant. et q. ē grauius monachos uios sibi commatres facere. et ex hoc incautam cum eis communionem habere. Ne ergo hac occasione humani generis inimicus suas cos q. absit calliditate decipiat. ō hoc precepti serie commonemus. ut neq; mulieres in monasterio uio de

mulieres quidem in suo loco ma
nere studeat. monachos autem a
liud monasterium edificare co
gat. Si autem plurima sint
talia monasteria: separentur.
et in alijs monasterijs monachi
et in alijs monache. Res autē
quas habent communes secun
dum uires eis competentia distri
buantur. Item ex concilio agа
thensi. A monastio mōachor longe
ssimāntur monastia puellarum.

Monasteria puellarum longius
a monasterio monachorum,
aut propter insidias diaboli aut
propter oblocutionem hominum
collocentur. Item ex concilio ẏspa
lensi. Puellarū mōastia monachor
p̄sidio et ministerio gubnentur.

In decima actione consensu com
mūi decreuimus ut monasterium
virginum in prouincia bethica
monachorum amministratione
ac presidio gubernentur. Tunc
enim salubria x̄ dicatis virginib⁹
probamus quando eis patres spi
rituales eligimus. quorum non so
lum gubernaculis tueri sed etiam
doctrinis edificari possint. ea tamē
cura monachos caueda seruata
ut remoti ab earum familiaritа
te. nec usq; ad uestibulum habeāt
accedendi. familiare permissum.
Sed neq; abbatem uel eum qui p̄
fuerit extra eam que preest loqui
virginibus x̄pi aliquid q. admini
strationem earum pertinet debet.
nec cum ea sola que preest frequē
ter eos loqui oportet. sed sub te
stimonio duarum uel trium so
rorum. ita ut tota sit accessio. et bre
uis omnino locutio. Prohi
bemus etiam moniales p̄pria re
ceptacula habere. Vnde innocentius secundus. Sanctimonialibus
receptacula seu domicilia priua
ta permittimus eam habere n̄ licet.
Detestabilem consuetudinem qua
rundam mulierum que licet neq;
secundum regulas beati benedicti
neq; basilij aut augustini minime
sanctimoniales tamen nulgo ten
sen detestande aboleri decernimus.

Cum enim iuxta regulam degen
tes in cenobijs tam in ecclesia qua
in refectorio. atq; dormitorio com
muniter esse debeant. propria sibi
edificant receptacula. et priuata
domicilia in quibus sb hospitalita
tis uelamine passim hospites mi
nus religiosos contra sacros et bo
nos mores suscipere nullatenus e
rubescunt. Quia ergo omnis q̄
male agit odit lucem. neq; hoc
ꝑ̄ abscondite in ministrorum taber
naculo opinantur se posse latere
oculos iudicis cuncta respicientis.
Hoc tam inhonestum detestandū
q; flagitium ne ulterius fiat mo
dis omnibus prohibemus. et sub pe
na anathematis interdicimus.
Simili modo prohibemus ne san
dimoniales simul cum canonicis
et monachis in eccā in uno loco quemā.
ad psallend. Item ex aliquos
ipi pregrauantes salutem ipsarū
animarum neglgunt. quibuslibet
occasionibus bona monasteriorū di
strahe cupiunt. tales cum essent q̄
dam clerici rauennates eccē qui si
mulata religione monasterijs cupi
ebant preesse. ñ transeuntes ad mo
nachicum habitum. neq; remouti
antes ecclesiastice militie de quib⁹
gg̃ scribit iohanni rauennati archi
episcopo. Monasteria clericor̄ l̄ lai
corū habitacula fieri non debent.

Peruenit ad me qd̄ in ecclijs sint
priuatis me aliq̄ loca dudum mo
nasticis sectata nunc habitacula de
ricorum aut etiam laicorum fēa
sunt. Dumq; hij qui sunt in eccl̄s
fingunt se religiose uiuere mōa
sterijs ꝑponi appetunt. et ꝑ eorum
uitam monasteria destruuntur.
Nemo enim potest eccl̄asticis offic⁹.
et c̄. et infra. Proinde si anima tua
sit hj quolibet in loco factū est emen
dare festinet. qua ego nullo modo
patiar ut loca sac̄ ꝑ dicor̄ ambitū
destruantur. Idem marmano epō
rauenne. Quia sacrū sit ordinē esti
mari monastic̄ nulla potestate habēt.

Audum ad nos multorū relatione
peruenit monastia in rauennatib⁹
ꝑtib⁹ exhiuita. ita dicitur unorum

dñio pregnare. ma ut occasione egri
mus ea quod q. dicta grauc ē uelut
impetrare possideant. quibz non mo
dicum adolentes predecessor nr̄o lit
teras misimus. ut h̄ emendare de
buisset. Sz qm̄ unc est terminus
cui occupatus ne h̄ hon̄ monaste
rijs remaneat fraternam unc eade
nos scripsisse recolimus. Sz q̄ ut
primus ut h̄ nr̄i hactenus cōre
ctione cessatum est. h̄ audiens ad
uos iterum presentim̄ scripta di
rigere. Hortamur ergo ut omn̄i
mora. omni excusatōe submota
ma monasteria ip̄a ab huiscemodi
studeas grauamine relevare. q̄
minus nullam deinceps in eis clia
uel in sacro ordine fiunt. aliqua ob
aliud hēnt̄ n̄ hortandi tm̄modo
cā accedendi licentiam. aut si for
te ad pagenda sacra missarū fue
runt munera misteria. Sz neqū p
annuslibz monachi aut abbas
promotione ꝛ c. ꝛ infra. Non illicul
reri hāt potestate aliq̄ ne mōstia
h̄ occasione reclamine ea q̄ phibe
mus simil canonicis ꝛ monachis ī
eccīa sustinere bona appellantur. Hr
uaq; oīa uigilanti cura ēidare.
iam sēdo admonui scimus ut̄a non
differat. ne si post hec negligentes
nos ēe q. non credim̄ senserimus.
aliē monasterior quiet plenius appella
nō. Nam noīi sit nobis q̄ tante ne
gligentie seniorum dei aggregationē
subiacere n̄ patiemur. Item Gra n
sirandi ꝛ exortandi mōstiū epc̄ a
Ultrandi exhortandiq; dare potest.
Gra ad monasterium quotiens pla
cuerit ab archiepō cuiuscūq; accede
re. Sz sic curiosus officium illic
impleat epc̄ ut gr̄amen aliq. mo
nasterū n̄ incurrat. Item ex actis
aurelianen si frequēter epi monasteria
visitēt. ꝛ q̄ corrigenda sūt corrigant.
Non semel ꝛ sepi in ano epi uisitent
monasteria mōachor̄. ꝛ si quod corri
gendū fuit corrigat. Quo malubi q̄
aīaz cur̄ n̄ habentes. bona tamē
monasterior in suos usus conuertere
cupiebant. Statutum ē ut mona
steria cum suis rebz penit̄ sint libā
a potestate ꝛ dōio epor̄. qđ autem

nullis canonicis uerbz dīn̄ mōstia ēe sb
tecta n̄ ita intelligendū ē q̄n ipi q̄o aliq̄d
noīe eulogie l'in die dedicatōis l'i nata
le sōr̄ q̄z noīe ipm̄ monastiū dedica
ti ē debēt offerre. Vn̄ gelasi pp̄ ait.
Nō debz epc̄ aliq̄d a mōstio exigē p̄
ocōes q̄ dedicatōis tp̄ celebrantur.
Claudiā si ꝛ cepc̄ ur̄ q̄ntē q. mat̄ ei in
cata q̄ castellū dr̄ oratoz̄ ī structit ac
dedicauit. ꝛ ī eod̄ loco monachos consti
uit ex q̄bz un̄ ē pbr̄. Hoc ā tp̄ dedica
tōis int̄ q̄n cardelum cui tp̄ diocesis
ē: ecclīam suā asserit pertinēte. nec q̄
q̄d dedicatōis l'natal' martyr̄ die q̄z
ī eod̄ mōstio celebrē ē p fidelū oblōes
ministr̄. medietate q̄d hāt ip̄m mona
sterū. medietas epō defert. Cui q̄ q
mentōnē marti pbr̄m siue sciente siue
nescīente epō monachis ip̄is l'pbro q̄
ex eis ē ium dr̄ inuitasse. ꝛ frequēt mo
lestias gerāt. ita ut memorati pbr̄
bitrū ppe credit. ꝛ missas ei fiē nul
lo modo ptmittat. dicens ut q̄ ī pensio
nis noīe aliq̄d stanuere debeat. h̄ ḡ oīa
diligent̄ re examinare uolem̄. ꝛ si ap̄ re
cuderi tōne astrinx. qr ip̄e q̄ dedicatū ē
ip̄m monasterū. ꝛ dotēs supius posi
te acquirit. seruari eas ex nīa auctō
ritate p̄cipim̄ nec aliquid amplius
exin̄ ab aliquo exigatur. Sin aūt nil
tale astrictū inter eos mediante re
quid ip̄i epō noīe eulogie offerri debe
at uir̄ ipos monachos ꝛ pbr̄m nolu
mus diffinim̄. Saluo ei eo ut pbr̄
gandeamus qui ꝛ monachus ē mis
sas in monasterio suo sicut assueuit
facere a nullo ultr̄o debeat phibi.
Item urban. ij. Consuetudines epōr
ecclīarū q. mōasteria exhibeant.
monasteria aut cor̄ ecclie a tempore
gregorij vij. ad hoc tempus fecerūt.
et nos credim̄? Canonica ergo
uina quibz monasteria subiecta n̄
sunt synodales exactōes intelligim̄.
Non enim exigendus est abbas sicut
in nr̄inico actu statuit ad. sy. nod̄
ue n̄ aliq̄ rōnabilis cā existat. Sūt
ecīa quedā seruanda officia uel aga
rie operum crebre receptōes. annue ex
actiones. muldationes peccamus.
a quibus omnibus monasteria libe
ra sunt.

Explicit octauadecima causa.

Quia cum multis
ubi necessitas exigeret
ad memoriam reuocet et
ut ne quis pretextu
ignorantie se excusare
ualeat. Statuimus
ut quicunque
ecclesiam
ecclesiis notumbi scribitur semper ecclesiarum mortem uide ecclesiae
qui alterius alienum
aliud in precepto q̄ tu
mandato uel statuto pac
tum
ecclesiae
Clerici
ecclesiae
ecclesiae
ecclesiae

XIX

Qui suscepit nonagesimum a causa.

Ille monachus qui ad monasterium transire voluerit. nisi forte ab epo suo pcepit. Nullus relicta pria ecia: eo inuito. aut. dimissa regulari canonica: eorum bno se studeat. Quod si epus debuerit pmittere. ut relicta pria ecclia: clericalis monasterium ingrediatur. Sed epus si eum licentiam dare noluerit. ad eo inuito monasterium possit aduc. Item si ingressus regulari canonico fuisse: tunc recedendo ei est monasterium ingressus. Quod epi licentia clerici adeundi monasteria dare debeat. in concilio. xc. papie. in quo sta tuta legit. Non debet negari egressus clericis q monachorum propositum appetunt.

Clerici q monachor propositum appetunt. quo melio rem intrandi sed cupiunt. libros est ab episcopo in monasterio legendi oportet ingressus. Inuito uo epo clerici ei a nullo debet suscipiendi. leo epus refert scribes rustico narbonensi epo Inuito epo. nemo de cleri ricum eius suscipiat. ~

Clerici inuito epo ipi nemo susceperat. Sed subaudiendi est. ni ad propositum meliorem uite transire voluit. Tunc enim ibum ei illi et epo tradicente monasteria ingredi. Vn urbani pp i epla ad rufi. Qui monachorum propositi appetunt. et in quo sunt inuito epo dt recipiendi.

Duo sunt genera legum. una publica: alia priuata. Publica lex est. que a deo populis scripta et confirmata. ut est lex canonum. que quidem pter transgressores et tradita. Verbi gratia. Decretum est in canonibus clerici ni debere de suo episcopatu ad alium migrare. sine commendatitiis literis sui epi. Qui pter eius iussionem. ausi sunt. ne videl' infames ab aliquo epo suscipiantur. Priuata est. que instituta

ut sua spe in orde sanctitatis. nec de quibus dicat apls. Qui enim lege dei scripta. in cordibus suis et alibi. Cum gentes que legem non habent. naturaliter ea que legis sunt faciunt ipi sibi sunt lex. Si quis horum in ecia sua sub quo proposito permanere et celestem militare. si affectus spiritus sancti in aliquo monasterio vel regulari canonica saluari noluerit. quia lege priuata ducatur. nulla ratione exigitur. ut publica lege astringatur. Dignum ergo est. ut lex priuata: que publica spe quadam dei lex est. et que spiritu dei agitur. lege dei ducatur. et quis est qui possit spiritui sancto digne resistere. Quisquis igitur hoc spiritu ducitur. et quo sua ordinatione certum non habet auctoritatem. Iusto ergo lex non est posita. sed iniusta. Ubi autem spiritus dei ductum non est. ibi lex.

Canonicos regulares ad monasteria migrare multis auctoritatibus prohibetur.

Unde in actibus apostolorum congregatio fidelium. vnius. cor. legitur. Regulares canonici

Nullus a monachi fieri in debent.

Abbas monachi canonicos regulares a proprio professionis canonice revocare. atque monastica habitum retinendo suscipere audeat. ut monachi fiant quos ordinis sui ecclam inuenire quiuerint. in qua canonice uiuendo deo seruire. et animam suam saluare possint. quod si aliquo aliud agere repetauerint. anathematis uinculo obligentur. Item urbanus pp sedis. De eodem. ~

Quidam cum infirmitate medicina. ne quis canonicus regularis professus in quo. abbatis publice lapsus fuerit. monachus efficiatur. quod si decreto nro contra presumpserit agere repetauerit. ad ordinem canonice pristinum ut redeat. et deinceps memoratum gradum defera ultimum in choro teneat.

Subaudiendum est uno in cetus sui habitum religionis proprium induit. Vn urbani pp. ii. scribit abbati sancti rufini. Quis sine professione regulares canonicos monachos fieri possunt:

Quidam ne professionis canonice quisquam postea dei uice sit aptus in ipsum aliquo tenetur in districtione religionis obtentum: ex eodem claustro audeat sine pcis et uoto congregationis permissione recedere. Discedere uero nullus abbatis epoi. et nullis modis sine literis cautis suscipiatur.

Quaeritur si monasteria que semel dedicata sunt possunt ultra in clicoy

Quicumque religionem uenerit. uel in quocumque loco. uel ordine. uel habitu. uel in quocumque tempore. uel quacumque infirmitate. uel quocumque genere mortis. uel quocumque tempore. uel quocumque loco. uel quocumque habitu. uel quocumque ordine

Quisemel maiicauit sinistr⁹ ne cow symonie vic̄ commi aduersum vsum. ⁊ ꝯ

XIX Q

monū siue que territorium ni mōstrum si hoc ꝯ ⁊ qua illa minuta fiunt monachi si quod si primo fec̄ retinū tuer

Quicūq; ecclesiis siue cymiteriis siue ecclesiasticis siue cymiteriis nō licet aliquo vsus ⁊ exp̄ssi. ⁊ ꝯ

p̄mittere. Nunc de pia diu nō possite parum ut ex. q. ecclesiis siue cymiteriis nō licet aliquo vsus ⁊ exp̄ssi. ⁊ ꝯ

l'sclārū habitacula. Qđ in calcedonensi cōcilio oībz modis phibet. xxiij. cap.

Que semel dedicata sūt monasteria dedicari nō debent.

Que semel dedicata sūt monasteria ꝑ sacerdotē. manent ꝑpetuo monasteria. ⁊ res q̄ ad ea ꝑtinent. monasterijs reseruari oportet. n posse ea ultra fieri sclārā habitacula. Qui ꝑ ignorantiā vbi fuerint subiacent hijs adēpnandis q̄ ꝑ canones statuunt. ⁊ c̄ synodo. viij. cap. xij.

Qui loca sac̄ cōia diuisorum fecit dic̄ oīm a q̄bz dā repetari. laic̄ excludentur.

Quicūq; quēdā uel abulet dom̄ suum ꝑpetuam. s. ecclīa q̄. monasteria. ⁊ fm̄ ē cōia diuersa. siqđ noluerint hijs q̄ remanēt hec ea reddē. uel ⁊ annuatim restaurent. bñ ⁊ optime ē. Quocunq; ergo sacro cathalogo fuerint. hos deponi ꝑcipimꝰ. Si uero laici l'monachi excōicati. quos nimirū ad hoc adēpnatos ē a ꝑre ⁊ filio ⁊ spū. s. ex deputabūt. ut unus eoz ñ moueat. ⁊ ignis ñ exstinguat. qz dō adiuuant q̄ dic. Soluere facē domū ꝑil. me. domū negotiari.

Queri de hijs q̄ ad diuisionē uenerunt q̄ ꝑ debeant consolari. De hijs ita scribit ggr. ꝑ. formatū ep̄o neapolitano. Anteqū biennū expleuerit aliquos consolari nō debet in conuersi.

Monasterijs oībz fructus tuā onerum. districtus iudicat. ut eos q̄s ad diuisionē suscepit. p̄q̄ biennū in diuisionē impleuerint nullo modo audeat consolare. Sz hoc spacio uita moresq; eoz sollicite exp̄bent. ne quis eorum aut non sit exemptus eo qđ uoluit aut tamē ñ hab. quod elegit. Sā duz gñe sit in exemptos obsequijs hominū sociari quis possit dicē. q̄nto sit grauius ad dei seruitū impios applicare. Illud uero si diuisi uoluit primusq; nob̄ reuūtiet. nullū eum sine nīo cōsensu qualibz ꝑsumat rōe suscipere.

Queritur si ingressis monasterijs nō relinquatur licentia testandi. h ggr. ꝑhibet ita scribens ianuario catalimano epō. Post monasterij ingressū nulli relinquitur licentia testandi.

Quia ingredientibz monasteriū ꝑtinendi gñā uberi nulla sit testandi licentia. Sz ut res eoz eund̄ monasterij sine aperta legis diffinitōe dom̄ ē. ⁊ ꝑ ggr. apō no diacono. Post ingressū monasterij ad monasterio sua cōia conseruanda.

Perlatū ē ad nos pecuniā noīe de ꝑpetua lucana ꝑgenita. ꝑ exhortationē agnelli epi ausam fuisse. reliq̄s suas oīs quas hāc potuit. lucem uite sibi ꝑmutauit. ꝑ petere. cui ea ꝯ monasterio in qđ ingressa ē. ⁊ spūaliter donatis nullo modo licuisse. Contra paul ꝑmus hēremita in relatione colobionū suū athanasio alexandrino epō refuit. uenia uero ei ꝯ antonino.

Sed aliud ē de hijs q̄ monasterium ingressi: se ⁊ sua tradiderē. aliud de hijs q̄ solitariā uitā ducentes se. nulli eccē tradiderē. Illi semel tradita. nulli tradē possūt usui. nulli oblata libē restituta lex.

Constitutio noua.

Si qua mulier aut uir monasticam uitā elegit. ⁊ uitare monasteriū ubis ñ exstantibz: monasterio qđ ingrediūtur res eius ꝑpetere iubem. Sz si ꝑsona ubos hīs antec̄ de rebz suis uel eos disponat. monasteriū intret. habeat et postea uel eos diuidē legitima portiōe nulli diminuta. ⁊ qđ eis ñ dedit monasterio ꝑpetet. Sz si oēm substantiam uel filios diuidē uoluerit. sua ꝑsona filijs ꝑmutata: pare ē remaneat que monasterio ꝑpete debeat. Sz si post ingressum moriatur antec̄. inter eos diuidat. filij legitimā portiōnē ꝑcipiant. reliq̄ substantia monasterio ꝑpetet. Constitutio v. in collatione ꝑma

Nunc aūt ei monachus fēcerit. an h ꝑ res suas oīs obtulisse uideat. si prius testat non sit. Exinde iudicio eius cessante lege disponitur. ut si ubos habet in quos aut nichil aut minus. legitima portione q̄q̄ dñandi titulo ꝑcipere cernit subē monasterio destinare debeatur. ne quid contingat circa ubos iniquū.

Item ex nouella. Non licet parentibz liberos uel liberis ꝑentes ab hereditate sua repellere. monachos factos q̄nimus dum laica fuerint in causam ingratitudinis inciderunt.

Item. Non licet parentibus liberos suos ad solitariam uitam tā feminas. abstrahere de monasterio.

Explicit nonadecima causa.

quod monasterium ꝑt uel fructib; illo mouente ut q̄ nō cum ipo ꝑ mortē extinguitur usufructuarius tñ quia usus ab alio nō ꝑt exerci ius uti nisi pecus q̄ eius utendi remanet apud istum et ualeat apud monasterium si ē. Si aliquis ē ei⁹ pecus cum mō egisset fac cum ē monasterij. dico ergo usum fructum ei remanere apud illum. alij ꝯdit cum. ⁊ ut usufructuarius uti debeat. si qualiter testatus ut disponat ꝑ testamentum uel alterius ꝑsone. ⁊ ut usufructuarius uti debeat. si qualiter testatus ut disponat ꝑ testamentum uel alterius ꝑsone. ⁊ ut usufructuarius uti debeat. si qualiter testatus ut disponat ꝑ testamentum uel alterius ꝑsone.

annos agentes a parentibz monaste
rio tradit. Vñ mutat? alr sponte?
ancillã indut?. Ad annos pubertatis
venientes: mutat? ad seculare milicia re
dit. sponte? mõachũz districtum peruc.
Nunc pmũ qrit. in puericie anno
rũ: cogãtur religionis ppositũ tenere:
Secundo. si pr̃ voluntate parentũ tonsu
tam l'religionis habitũ quis in puericia
acceperit. an possit ꝺ seculum redire an non.
Tertio. q̃ pter voluntatẽ ppriã ancillã
induit. an cogat? eam mutare an non.
Quarto. si ab uno monasterio in alt
ud distractus fuerat aliquo transierit.
Quod unus annos puericie mo
nasterio tradit. ẽ adultus fuitq; liberum
habuit arbitriũ manendi l'discedendi:
plenius auctoritate nouę synodi t̃ q̃
sic statuit. ꝟ. Vuginitatis pfessio q̃
tempore firma esse incipiat. ~~

Firma a tẽ erit pfessio uginitatis ex q̃
adulta iam etas ẽ cepit. t que solet
apta nupt̃ deputari. ac perfecta.
Vuginitatis pfessio tũc ẽ firma
incipit. ẽ etas cepit ẽ adulta. t religio
nis pfessio tũ demũ debz eõ firma ẽ ad
adulta etatẽ puerilẽ fuit. Sz hic de il
la pfessione agit̃ q̃ in annis puericie
ꝑ arbitriũ ꝺ offertur. q̃. n̄ firmari
ꝑ ualeat. Ceteri q̃ a parentib? ꝺ
offert̃ pfessio inuolabilẽ seruari oportet.
Vñ scribit̃ greg. ad egiñ aglox epm.
Sõ licet de mõastio egredi q̃m ꝑ l'ma
ter infra annos infantie ibi fecerit or
Additis adhuc q. si diuort
ꝑ l'mat̃ filiũ filiã ue unũ septẽ mo
nastq; in infantie annis sub regulari. t̃
didit disciplina. utrũ liceat eis ꝑ q̃
ad pubertatis uoluerint annos: egredi.
et matrimonio copulari. h̃ oio deuta

mus. q. neqꝫ ẽ. ut oblatus a pen
tib? ꝺ filijs: nolũtas frena relaxent̃.
Item ex. 2. toll'. uq. Aut ꝑpua pfessio
aut paterna deuotio monachum
Monachũ aut patina deuotio. facit.
Aut ꝑpua pfessio facit. Quicqꝺ horũ
fuit alligatũ tenebit: pũ: hijs ad mũ
dũ reditũ meditudinẽ adimit? t omnes ad
scẽm medicinã regressus. Ite ꝑsidor?.
In mõasterio perpetuo manendum
qui a parentibus traditus fuit. ~~
Quicũq; a parentibz ꝑpuis in monaste
rio fuit delegat?: nouit se ibi ꝑpetuo
mansurũ. Sicut anna samuel puerũ
suũ nauit? t ablactauit deo promittit obtu
lit. q̃ t̃ munitio templi quo a matre
fuerat deputat̃ ꝑmansit. t ut samuel
ẽ deseruiret. Ite marcellus ꝑp.
Illud autẽ statuendũ ẽ censet? l'decr
uim? ut si in minori etate filij in mo
nastio oblati fuisse. t sacrã tonsurã
l'uelamina susceperint. dignũ q̃ ꝺ duo
m? ut quinodecimo ãno a ꝑtis mo
nitis arbitrio inquirat̃. utrũ in ipo ha
bitu ꝑmanẽ cupiant. an n̄. Si uero
ꝑmanẽ ꝑfessi fuisse: ultrũq; penitendi
locũ minime amplecti possint. Si
aũ: ad seculum habitũ redire voluerit
redeundi licentia nullo mõ denegẽt.
q. sanct̃ mutatẽ ut coacta seruitia
dño prestent. Ite ex. 2. arburensi.
Q. a ꝑgenitorib? monastio traditus
est: de eo egredi non ualet. ~~
Quem ꝑgenitores ad monastium tra
diderunt. et in etate cepit sane. t legẽ.
nec uxorẽ ducere. nec monasteriũ dese
rere potest. Sz si discesserit: reducatur.
Si tonsurã dimiserit: rursus tondeat̃.
Si uxorẽ usurpauit: diuortio ꝑpellat̃.
Ex hijs auctoritatibz colligitur. q̃ ꝺ
ꝑna pfessio pueros teneat obligatos.
nec liceat eis a ꝑposito discedẽ. q. ꝑna
deuotẽ in puerilibz annis susceptas.
Sz obiicit̃ illud leonis. ꝑp. Sõ liceat puel
lis nupsisse. dicẽ q̃ spontaneã uolun
tate uirginitatis susceperẽ ꝑpositũ.
Puelle q̃ n̄ penitũ coacte impio. Sz spon
tanee iudicio uirginitatis ꝑpositũ
atq; habitũ susceperint. si postea nupti
as elegerint: puniant̃. t si nondum
eas adierint accesserit. ẽ utiq; mutẽ n̄
fraudarent̃. si ꝓposito ꝑmanent. Am
bigit̃ ũ n̄ ꝑ eam magnũ admittit̃ t

mul. q. neqꝫ ẽ. ut oblatus a pen
tib? ꝺ filijs: nolũtas frena relaxent̃.
Item ex. 2. toll'. uq. Aut ꝑpua pfessio
aut paterna deuotio monachum
Monachũ aut patina deuotio. facit.
Aut ꝑpua pfessio facit. Quicqꝺ horũ
fuit alligatũ tenebit: pũ: hijs ad mũ
dũ reditũ meditudinẽ adimit? t omnes ad
scẽm medicinã regressus. Ite ꝑsidor?.
In mõasterio perpetuo manendum
qui a parentibus traditus fuit. ~~
Quicũq; a parentibz ꝑpuis in monaste
rio fuit delegat?: nouit se ibi ꝑpetuo
mansurũ. Sicut anna samuel puerũ
suũ nauit? t ablactauit deo promittit obtu
lit. q̃ t̃ munitio templi quo a matre
fuerat deputat̃ ꝑmansit. t ut samuel
ẽ deseruiret. Ite marcellus ꝑp.
Illud autẽ statuendũ ẽ censet? l'decr
uim? ut si in minori etate filij in mo
nastio oblati fuisse. t sacrã tonsurã
l'uelamina susceperint. dignũ q̃ ꝺ duo
m? ut quinodecimo ãno a ꝑtis mo
nitis arbitrio inquirat̃. utrũ in ipo ha
bitu ꝑmanẽ cupiant. an n̄. Si uero
ꝑmanẽ ꝑfessi fuisse: ultrũq; penitendi
locũ minime amplecti possint. Si
aũ: ad seculum habitũ redire voluerit
redeundi licentia nullo mõ denegẽt.
q. sanct̃ mutatẽ ut coacta seruitia
dño prestent. Ite ex. 2. arburensi.
Q. a ꝑgenitorib? monastio traditus
est: de eo egredi non ualet. ~~
Quem ꝑgenitores ad monastium tra
diderunt. et in etate cepit sane. t legẽ.
nec uxorẽ ducere. nec monasteriũ dese
rere potest. Sz si discesserit: reducatur.
Si tonsurã dimiserit: rursus tondeat̃.
Si uxorẽ usurpauit: diuortio ꝑpellat̃.
Ex hijs auctoritatibz colligitur. q̃ ꝺ
ꝑna pfessio pueros teneat obligatos.
nec liceat eis a ꝑposito discedẽ. q. ꝑna
deuotẽ in puerilibz annis susceperint.
Sz obiicit̃ illud leonis. ꝑp. Sõ liceat puel
lis nupsisse. dicẽ q̃ spontaneã uolun
tate uirginitatis susceperẽ ꝑpositũ.
Puelle q̃ n̄ penitũ coacte impio. Sz spon
tanee iudicio uirginitatis ꝑpositũ
atq; habitũ susceperint. si postea nupti
as elegerint: puniant̃. t si nondum
eas adierint accesserit. ẽ utiq; mutẽ n̄
fraudarent̃. si ꝓposito ꝑmanent. Am
bigit̃ ũ n̄ ꝑ eam magnũ admittit̃ t

fessio nouitio mutet aut ab alio ponatur in monasterio aut professum
mutet si ab alio ponatur in monasterio aut professum mutat si ab alio po
natur in monasterio et ipse non consentit uel egredi qui uoluit ut .l. c.
q. puelle. et. q. mi. presens sine consentit cum ab alio ponatur in mõ
terio tenet̃ n consensus illi qui fuit ante annos discretionis remanet in
ri et ipse nõ uel ꝑ unus quam ueniat ad limen etatem ad nuptias: ea
nal' fuit ut. et. ecclesiam. unus. et illi. et .l. e. q. illud si quidam nisi p
ueniat ad ꝑfectam etatem uel egredi ut .l. e. q. ut ꝑsens ut et̃ et re
gulariter cum summis si quidam dicerent qd impune sufficiat co
la tenus obligatio ad hoc matrimonio sit ar. cuius q. est et̃. et regr. e. nulle
et .l. e. c. et. ij. h. et̃. ecclesiast et ꝑsse et̃. et regulariter cum summis. si vo

sicut ꝑtinet et q nõ refert an ante. an antis. et relaxet quis nolentem. sicut
ante. ante. et. xxij. q. v. quicunque. simile est. et. xxij. q. v. ante. ante. sicut
sine barbis. et est. et regul. e. iudicia. et. xxvij. di. q. mirandum

Puelle adultis. Sz sm. h. e. et adultis est̃
et regul. cum nullo. et. alexand.
Simile. xxvij.
q. i. c.
ij.

Siene offensionis ꝓ eum ꝛc tractum cogitur quis intrare monasterium. vt
ꝓ. q. vi. ex lapsis. Loci si ille. et ibi. xxi. dr. et. c. Si quis dicens ꝛc xxvi. q.

Ante q di. m eatem. ꝛc q nihil ꝓsilia cum eis ꝓ isto ne
ligamur quis ꝓfitea ami sicut clim intelligitur quis ꝓfitetur ai

sit ne clim
ꝓfessionis

Ilius ut xv. go q hui. xv.
mali ꝓ relictis cē in vel
mancie an recte. nam ai
nō potuit relinqe cui
nec ni vsit. distinctim ui
ctur cum. cēa arrumme
nite romanes si al quis a
gentib⁹ tractete cum eis q
tuq; relinquerā cū ali
bi ibi ⁊ alicui relicto
in cetis ut. q. i. sicut. ꝓ
nit cū uxore eis dare dou
um cū. c. 20 nūm ul gal
tem omnes in dubio ꝛc
ut ibi ⁊ ex quib⁹
cās. ma. i. er ab vsib⁹ ꝛ
ꝓhib cē. nuptias q mēi ꝛc
ꝓbis rēbit nam canon
cōp. re etiam quo qmo
obligat. ne nim obli
gōi dubio. ut. xxvi. q.
i. et si in cēa humano
nō ⁊ etiam in cōmuni
lissime. ut. c. cū sit. q
ins ergo nec vis agi si
cut quidam q si ani
mes fec. ꝓfessione sancti
cum p vnum diem fuit p
cum. angles i monastis est
ei frā ꝓ uicium sensis
si ñ fec. ꝓ vo. c. ē. ergo
lan. ad vnum melius ēdo
cē virorum q si ani mes
puerorum vnio vsi ad nō
ue annum ut ꝛxo. ꝛc
ꝓhibeam. ut. ꝛxo. q
i. et si cēa humano
nō ⁊ etiam in cōmuni
lissime. ut. c. cū sit. q
ins ergo nec vis agi si
cut quidam q si ani
mes fec. ꝓfessione sancti
cum p vnum diem fuit p
cum. angles i monastis est
ei frā ꝓ uicium sensis
si ñ fec. ꝓ vo. c. ē. ergo
lan. ad vnum melius ēdo
cē virorum q si ani mes
puerorum vnio vsi ad nō
ue annum ut ꝛxo. ꝛc
ꝓhibeam. ut. ꝛxo. q

ꝓpositū deserē. ⁊ velatio violar. Hec
si humana pacta ñ possūt ī pune cal
cari q̄d de hijs manebit: q̄ corrūpunt fe
da diuini sacīm. Cum q̄ in pri
apio hui⁹ capituli dicatur: puelle que
ñ vacāt ī pio pectō. dē intelligi q. si
vacāt ūginitatis habitū sūpserint
sine p̄uaricatōe ipm deserere possunt:
Sz puella hic nubil' intelligit. ē aut ī
subsequ⁹ monstrabit. post xij. ānū
bilem ē arbitrium. nec in electione ꝓ
sūt cogunt sequi parentū impium.
Hoc q illd intelligendū ē. q. ē sta
tutū in synodo habitā ab eugenio ꝓ
Cē nolumus ꝓ̄ā vetusti ī monasti
Sicē qui monasteria ꝛc ñ vetuerant.
egerē. a monasteriis egdi ñ ꝓmittunt.
ma q. multa sñ viste offensionis tā si
nuo milli. ñ ñ voluerit renuāt. q. q.
ñ petunt ñ obseruant. ideoq; tales ꝛ
dandi sē. magis peccata dimittere. q̄m
plangere. sicut in decreto sanctissimi
leonis pape. manifestissime ꝛtinet.
Velamen aut virginibus ī poni ñ lice.
ñ eius diebus. Vñ gelasi' ꝓp' obus epūs.
Non ñ certis diebus velam imponat
Decuoul virginibus nisi virginibus.
aut in epyphanioꝝ die. aut ī albis
paschalibus. aut in aplōꝝ natalibus sa
cū velam minime imponat. nisi for
sitan sic de baptismo dām ē. gnū lan
guore correptis. Ne ā sñ h munere de
seculo exeant: implorantibus ñ neget.
Vidnas aut velare pontificū nullat⁹
tempus. Cetera q̄ ꝛsecrationis
carum similit obseruentur. Vñ. ggs. ī
registro. Ante xl. etatis sue annum
virgines non consecrentur.
Iuuenculas si' abbatissas uchemētissime
phibem. Nulla magis ētimas vita ñ se
xagenaria ūginē c̄ vita aut⁹ mores h
exigit velare ꝓmittat. Item ex ꝛcil'
carthag. vj. Sanctimoniales aī ānū
quadragesimum ñ velent. Item ex ꝛc.
affricano. vij. Ante xxv. annos virgi
Placuit ut aī xxv. nec ñ ꝛsecrentur
Pānos. ñ diacones ordinent. ñ ūgines ꝛse
crentur. ⁊ nec lectores ꝓlīm ñ saluerent.
Item pius papa. De eodem.
Virginel ñ velent aī. xxv. ānos ñ forte
Quidam⁹ prudentie virginal' necessi
tate. ⁊ ñ sē ꝛsecrande ñ in epyphania ⁊
sabbo pasche et in aplōꝝ natalitijs. ñ

cā mortis urgēte. Quamuis aīt ui
due velari phibeam. uiduam⁹ tñ
ꝓfessio in scripīs ab eis est facienda.
Velas q; ꝓfessionē aliquem ē eis tradē
da. qua abiq; utant. Vñ ī ꝛcil'. xxi. x.
Ꝓfessionē uiduarum facīā. ⁊ habi
tū religionis sumāt. cathari ⁊ suar
Uidue q̄ sē religioni optulē ꝓponāt.
ꝓpositū voluim⁹. sacerdos l' minister
ad q̄. aut ipa uenit. aut q̄. ad se uen
re ūgit. scriptus ꝓfessionē. faciat a se.
aut signo. aut subscriptiōe. ꝛtinentē.
notatā se ⁊ religionis ꝓpositū velle. ⁊ h
phemur inuolate seruari. Cuius accep
ta a sacerdote l' ministro apta religioni
ꝓfessionis uelte. seu lectulo quiescens.
suue in quocūq; loco ꝛsidēs ꝛstanter. ut.
ñ diuisi coloris aut diuise ꝓsus. q̄d' nota
bil' sit uestis. ⁊ religiosa ⁊ ñ suspta.
De hijs ū que p̄ uolūtatē pēnā
tonsura ⁊ religiosā uelē susceperūt. hic
diffinitur in. x. ꝛcil' tol'. Tonsura l' ue
stis in minori etate suscepta. a pen
Sin qualibz⁹ ꝛbz irrita fi' potest.
minori etate. l' religionis tonsura l'
religioni debita uelē in utroq; sexu.
filius aut⁹ aut amb⁹ ꝓtes dēbīt.
forte aut nolentib⁹. aut nescientib⁹ se.
suscepta ñ abdicauerint. mox ut sam ī
filijs. ⁊ l' cōrā se. l' cōrā epō ꝓclamaq; in
uenit. cōlā filios talia hīe ꝓmisisse.
ad secularē ritū habitū ipis filijs
q̄nq; penā ñ licebit. Sz quicūq; q. tō
suram aut religiosam uestē alīq̄n
habuerit. mox ad religionis cultū
habitūq; reuocet. ⁊ substrenua di
strictōe huiusmodi obseruantie mise
rere cogant. Parentib⁹ sane filios
suos religioni ꝛtrade. nō amplius
q̄. usq; ad xxiij. etatis ānū eoꝝ licen
tia potis sit. Postea uo an cū volun
tate penā an sine deuotōis fit solu
tarium notum erit filijs licitū reli
gionis assumē habitū cultū. Quis
quis ā l' abolitionē tonsure l' sce'aris ue
stis assūpīe deceā⁹ fuit: arguisse nil
gressione. ⁊ exactōis censum accepisse.
ex religioni semp inhereat. Item ex
.2. ꝛburiensi. Usq; ad ānos. xij. p̄ne
uolūtatis puella sb'iaceat arbitrio.
Puella si aī xij. ānos etatis spōte sua
sacrum velam. ⁊ assūpserit possimo
statum petere. et l' tutores id fac⁹ nō

Ante q di. m eatem. ꝛc q nihil ꝓsilia cum eis ꝓ isto ne
ligamur quis ꝓfitea ami sicut clim intelligitur quis ꝓfitetur ai

sit ne clim
ꝓfessionis

Ilius ut xv. go q hui. xv.
mali ꝓ relictis cē in vel
mancie an recte. nam ai
nō potuit relinqe cui
nec ni vsit. distinctim ui
ctur cum. cēa arrumme
nite romanes si al quis a
gentib⁹ tractete cum eis q
tuq; relinquerā cū ali
bi ibi ⁊ alicui relicto
in cetis ut. q. i. sicut. ꝓ
nit cū uxore eis dare dou
um cū. c. 20 nūm ul gal
tem omnes in dubio ꝛc
ut ibi ⁊ ex quib⁹
cās. ma. i. er ab vsib⁹ ꝛ
ꝓhib cē. nuptias q mēi ꝛc
ꝓbis rēbit nam canon
cōp. re etiam quo qmo
obligat. ne nim obli
gōi dubio. ut. xxvi. q.
i. et si in cēa humano
nō ⁊ etiam in cōmuni
lissime. ut. c. cū sit. q
ins ergo nec vis agi si
cut quidam q si ani
mes fec. ꝓfessione sancti
cum p vnum diem fuit p
cum. angles i monastis est
ei frā ꝓ uicium sensis
si ñ fec. ꝓ vo. c. ē. ergo
lan. ad vnum melius ēdo
cē virorum q si ani mes
puerorum vnio vsi ad nō
ue annum ut ꝛxo. ꝛc
ꝓhibeam. ut. ꝛxo. q

Quod si ante xij. ānos etatis spōte sua
velam. ⁊ assūpserit possimo statum
petere. et l' tutores id fac⁹ nō

Iſtis ꝛc
ſcrip
ſcrip
nuo
eligatur
uxor
xxvi. q.
pōt
tri
ſit
ꝓfessionis
Iſtis ꝛc
ſcrip
ſcrip
nuo
eligatur
uxor
xxvi. q.
pōt
tri
ſit
ꝓfessionis
Quod si ante xij. ānos etatis spōte sua
velam. ⁊ assūpserit possimo statum
petere. et l' tutores id fac⁹ nō

ut pcipiant ordinat ministri ite. ꝑ. c. q. i. c. i. fo. ii. Supple et filij offerr
uel ad uitā eternā aut nolentes Supple aut si nolentes. Supple

CEt q. ꝑ. c. q. i. c. i. fo. ii. Supple et filij offerr
uel ad uitā eternā aut nolentes Supple aut si nolentes. Supple

nitū facē si uolūt. ar si annū ⁊ diē dis
simulando ꝓsenserit: ut ꝑus ñ ꝓ
ñ ꝓa mutare ꝓt. Si uo i fortiori
etate adolescentula ꝙ adolescens fuit
ꝺ eligit: ñ ē ꝓcedat ꝓ remedijs phibendi.

Vidam ā nullū sāmonialū alī
ꝙne ducat. Vñ cuidam ꝓpa aut.
Sanctimoniales si abbatissa aut quelibz
sāmonialē ꝓ hanc diffinitionē in ma
trimoniū audaces ꝓsumpserit ut aut uiduā
aut puellā uirginē uelare ꝓhibeat
iudicio canonico usq; ad satisfactionē
subdat. Hac ꝓdā auctoritate ⁊ pa
na ꝓfessione docet astringi quibusdā
in pueritijs annis ⁊ ꝓ uoluntate eo
rum ꝓpositi suscepto phibet. teneri. ñ
tollitur ā religiosa uelē ꝓcessi mox
usū abdicauerint. Panuli ñ dū of
ferunt. ñ ñ sub multoꝝ testimonio
suscipiendi sūt. Vñ in nona sinodo legit:
Infantes oblati a parentibz ꝺ primo
Oportet cū testimonio suscipiantur
infantes ē uoluntate ⁊ assensu par
entum imo ab ꝑsis parentibus obla
tos sub testimonio primoꝝ suscipi.
ur omnis occasio maledicti grauis
excludatur hominum pessimoꝝ.

Quod autem quis mutet ꝓpositū
religionis suscepte ñ sit cogendus ad
mutatū ꝓpositi obseruationē. testatur
leo ꝓp dicens. Non potest deseri ꝓpo
situm monachi sponte susceptum.
Proposuit monachus ꝓ arbitrio ⁊ uolū
tate susceptū deseruare ꝓ absq; peccō.
Odd aū. nisi quod uouet deo debz ⁊ reddē.
Vñ q relicta singularitate ꝓfessionis
ad militiā ꝙ ad nuptias deuolutus ab
publice ꝓnē satisfactōe ꝓgrandis est.
qui si innocens militia. ⁊ honestū ꝓ esse
augusti. electione ñ melioꝝ deseruisse
ñ ingressio ē. Item ex aliꝙ coll. vij.
Qui religiosū habitū spōnee susce
pit ñ deserere uoluit ad ꝙs redire cogat.
Peccatum aut ē aurū ad uoluptatē.
et ñ mutatꝝ natā unoꝝ. Quam ob
rē ꝙ siquis uxoꝝ ꝙ multerē habuerit
semel induit spontanee religio
sum. aut si uir dedit ecclē. ꝙ femina fu
erit delegata: puellā monasterio. m
uteꝝ sexu preuaricatoꝝ iuuet ꝓximū
cogatur. ut uir detondeat. ⁊ puella
ad monasteriū regrediat. Si ā alterꝝ
parochiano deseruerit ꝓpriū uolue

ritū sacerdotalis sūa a xanoꝝ etiā ha
beant errores. ut nec locus eis ullus
sit ordinis. Vidue quoq; sic ñ duobꝰ
unusalus statuit synod. ꝓfessionē
ꝙ habuit sue deserētes sup̄ioꝝ sūa
ꝺēpnient. Ite ex ac. calcedonensi de
eadē re. Semel in clero mixtus ꝙ in mōa
sterijs deputatus. ad militiā ñ redeat.
Eos qui semel in clero mixti sūt. si
ue in monasterijs deputati: decreui
mus nec ad militiā nec ad honores
secularis uenire. Eos ū q ꝙ aliꝙ fuerint
facē: et ñ eos ꝺ ꝓpriē malūt ut ad
ꝙ ꝺ reuocāt. q. aī ñ obtemperāt ꝺi ꝓ
sūnt quem anathemizari. Quum
ꝺ ꝓpriū monachi ꝓ arbitrio ⁊ uolū
tate susceptū intelligit q. si ꝓpria uolun
tate ñ fuit susceptū: obseruari ñ ogit.
Vñ nicholaus ꝓp scribit oībz epis i reg
no lotharii. Monasterijs disciplinis
Presens clic nullū subiugare inuitus.
Monie lambius una ē ꝓpe suo noie ano
quondā uidel comite. nē aū clico ad li
mina apl̄oꝝ ꝓperās: adiit ꝓsentiam
nām asserens ꝙd ꝑ ei in laicali
habitu adhuc ordine ꝓpriis ī pdys edificasset
duo monasteria. uolūtate gētis. ut ꝓ
suū decessū ꝓsens filius ei lambertus in lo
cū suū ei succederet. q. nec ueneris erat ñ
ostenditur. aīm instruxi. memorat ꝑ
ꝓ arbitrio absq; regulari institutōe ex
ua omnē illi uoluntatē. auctoritā in
dulsit. Igit ꝑ q. ꝑ ꝓpis ꝓpriis spatiis ut ꝑ
dicit salomon epc cū q̄bꝺā alijs absq;
ꝓpriis oblōne. ꝙ abbis receptā benedictōe.
cumꝺ lambertus monachico induit habitu
habitu. ut fertur uiuum. ⁊ sub ocōne
pēna seu matia hēditate a fribz pa
tuatū ē. atq; ꝙ omnē suā uoluntatē
ut dein ē. qui regulare illū monachū ꝓ
manere uolūt. sup q̄ re diligenter ca ine
stigarēt ⁊ sub admonitionē prēm ipius
fuerit dicēt minganum? Sz idem pa
ter respondit. se male habuisse. ⁊ hr
uoluntatē. ut ⁊ filius suus nec monac
fieret. ⁊ in locū ei succederet. sub retractā
tōe aū uiuentis fuisset. q. qn ꝓ
mittē ei cucullā induit: id lambertus se
ꝓ ecclā. ⁊ nūq; se fr̄ monachū ꝙsensit.
Sz demū ab infantibz monachico ha
bitu uolentē ē indutus. asserens q. ñ
qn regulā aliq; ꝓmisit. neq; ego ꝑ ei
palla alterius induā illū obtulit. neq;

Presens ꝺ ꝓpriis ꝓpriis ꝓpriis

a qq. sacerdote l'abbe ut mos prisce
nedōe prepa regule unq; se moachū
subiectū fuisse pmisit. Sr hys oīb;
pstat' ē pfectus dic' ano. qz si eo tpe
tam dure obseruate monachi cam i
tellexiss regulā. ūcq; end filiū suū lam
bertū negiss ptare curasset. Quapp
asultre psalmogphi ūba recolentes qb;
nolumare se deo sacrificare pmisit.
et uolumana ons sua būplacita fieri
m aspectu dei obsecr. pfecte ut deūm ē.
dicāt noie lambtū: minime debe exi
mauim sub tali uolumia monachi
fi. Qđ n: quis ñ eligenter ñ operat p
fecto ñ diligit. Qđ aūt ñ diligit. facile ōtempnit. Nullū g̃ lonū nisi uolū
tatis. Idcirco: et dns ñ ferendā m una
ūgā p qq. uolumis ulli inferri pcepit.
Quapp asultus agit si pris fraticu
bz mptū mūdi z amore dei pdicādo
q. uolumā inferendo ad celebē amo
re illū accendit. Vñ ōium ūm carma
n: hanc nr̄ aplūs mandare decrim
ēplām: monentes atq; ppientes: q
cui si ma uerum ē ut ita dicit. nullus
epc l'abbas seu monachor relig; cō
nem monasticas illi regulis muni
subiace apellat. neq; ullo ui fres ei per
hāc occone licentiā hāt pna seu ma
ma illi hēditate puare. Sz usq; dum
diuina inspiratōe pueniāt ppa uolūtate
regule se subdat. liceat ei a mūdanis
et laicalibz tenoīb; uagatoribz l' negoc
nis inē religiosos et ecclīcos uiros
in canonica degere uita. Non n: puta
q. absit religiosos canonicos a sōrz
monachor asortio. seiunctos. qz unus
quisq; sl aptius ppa merede acquirat. sl.
suū laborē. Cū epi l'abbis pmis
sionibz illecti aliq; monasta l' religio
nis uelle susceperint. ipi quid in eo q
ceperunt pmaneant. res uero eor hēdi
bz suis restituant. Vñ in magoncensi
concilio. Restituāt hēdib; res eor q ab
epis l'abbib; dccpa domas depositi
Constituit sanc sac ille synod. cruin.
Nec epi siue abbes q ñ in fructū aiaz:
sz in auaricia. z turpe lucrū mhiantes
quoslibz hoies circūeundo uenundet.
et res eor ad pprias sōes suscipiet. pūc
quoīce. ut pro turpis lucri sectatores
subtracta ant. hij uero qui illecti coīa
deposuerūt. in eo qđ ceperūt pseuare cogā

Finit. Res uero eor hēdib; reddāt.

Quod ū ab uno monasterio in alu
d districtū ūsue monachus sit libe
rū. ex conal' turonensi hī. i q sic statuit ē.
Sion sī phibende uirgines sacre q ad
religionis aliud monasteriū adue
Ingnel sacre si p lucro aie desiderauer
sue ppr districtionē uite ad aliud mo
nasteriū pge dispositū. ibid q; mane
deuiūt synod' accedet. si ū fuga disci
pline aliud locū qsierit: redire cogat'.

Quod ad de ūgnubz sacis hī capitulū
statuit. de monachis et fugitiuis uille de
qbz ē dico. Sz obiect illd basilij. Non
monachi sū absq; abbis sui uenia sunt.

Monachū nō licet uoīe sine con
sensu abbis sui. Si aūt uoīe fuge
d' erit. Ite illd agentes dal'. Mona
chum nullus suscipiat aut ordinet
absq; abbatis sui permissu.

Monachū ū abbis sui aut pmissu. aut
uoluntate ad alterū moasteriū ōmi
gnē nullus abbas suscipe aut tenere
psumat. sz utriq; suus abbas suo sb
auctoritate canonū reuocet. Item.

Qual sit ordinatio uite. epis epi sui
licentia ñ pretet euagandi in moachis
q. pcepit sue forma seruetur. Qs si ū
lor sacerdo ñ emendauit epi: ubi; sit
num' coh'cet. Seruand q; ē de moachis
ne cis ad solitaria cellulas ducat. a ci
gnatōe discedē. n forte pigritia p' eius
labore. aut ppr infirmitatis necessitate.
aliter abbis licentia regulā transgrat.
Qđ ita demū fiet. ut unū cuiq; moasterij
septa maneāt: ñ sub abbis potestate
septa. hīe cellulas pmittāt. Abbi
q; singulas diuisas cellulas aut plā moasterio
hīe: ñ liceat. n ūn ppr mansū hospitali
tatis. nec noua monasteria cōstituat.
Verū hoc intelligendū ē de moachis.
religiose uiuentib; qbz uota spālis absti
nētie. l' alic' districtois q; generalē alme
tudinē suor finē excedat. cū abbis cō
sensu uoīe ū liceat. ne sup eū fres scan
dalizent. Causa ē illoz stamū ē.
hoc q regularem disciplinā subire
fugiunt: pegrinatois uota sibi assu
munt. Qđ nec monacho ñ aliter de
reo liceat. ne hac occasione ad secularē
redeat conuersationem.

Explicit. vigesima causa.

Quinta questio.

Quicūq; uolunt
illum fl' moachi
esse nolunt
ñ sufficē ad pfe
ctionē negatio
nis ut eē tem
pus q. pauis ñ. s. xxx. q.
v. et qui cō reli
giosos. regulā
ipos canonicos
et. sm. h. est cōsi
lium ul' sic est
quo scuel ap
paruit in est
religiosus uir. sp
religiose uite
et nō sequis se
cularē. sm qđ
uel' ut cōsilium
ñ. precipiat
ant. nō p. sima
tio nōis. ut ct
est nō. uerūm
sz. h. est ar
cēa ñ celebrat
et. sm. ut. et
pri. nō. uerūm
et. sm. h. est
cōsilium ut
uel' sic est
quo scuel ap
paruit in est
religiosus uir

Incipit vigesima. I. causa.

Quidam clericus ab episcopo suo accusatus est apud sedem apostolicam. Quidam clericus ab episcopo suo accusatus est apud sedem apostolicam. Quidam clericus ab episcopo suo accusatus est apud sedem apostolicam.

Quidam clericus ab episcopo suo accusatus est apud sedem apostolicam. Quidam clericus ab episcopo suo accusatus est apud sedem apostolicam. Quidam clericus ab episcopo suo accusatus est apud sedem apostolicam.

Quidam clericus ab episcopo suo accusatus est apud sedem apostolicam. Quidam clericus ab episcopo suo accusatus est apud sedem apostolicam. Quidam clericus ab episcopo suo accusatus est apud sedem apostolicam.

net aliam gubernationem quę eius
preterea quia sinceritatem uite sepe
dicte transmensis ecclesię curam in
unximus. ut fundensis ecclesię t
una potestate ne nullo m̃ subtrahamur.
Non n̄ poterit unusq; presidere n̄
quam uitulano. sed uni tamquam 2
mendero. alii u m̄g. uitulano pelle nalz.
Qui uero relicta sua ecca ad aliam
transire noluerint. nequaquam sine
dimissoriis litis sui epi suscipiant.
Unde in septima synodo legitur.
Sine dimissoriis litis sui alienā ecclām.
Quoniam diuersorum clericos suos in
quibus ordinati sunt ecclas relinquere
res. ad alios concurrunt episcopos.
et ignorante proprio episcopo: in
alienis constituunt ecclesijs. ubi 2
uigit eos sine sui examinatione
permanere. precipimus ammonē
do ut nullus omnino clericorum i
quocunq; gradu sit licentiam ha
beat sine dimissoriis literis sui epi
in alteria constitui ecca. Qui uero a
modo h̄ non obseruauerit ad oppro
brium eius qui ordinauerit eum:
deponatur. tam ipse quam qui eum
sine ratione susceperit. Item ex eō
alio yspalensi. Ad aliam ecclām tā
sire clico n̄ licet sine ministrijs
Placuit ut si quis sua destituta fuit.
clericus ministrijs ecce prius destitu
tus ad aliam transitum fecerit: com
pellatur ad quem confugerit sacer
dotem ad ecclesiam quam prius colue
rat reuertatur. Qui uero eum sus
ceperit nec statim sine ullo tuli ex
ceptis ad propriam ecclesiam remit
tendum elegerit: quamdiu eum re
tinuerit: communione se priuatum
cognoscat. Deserentem autem cleri
cum angulo honoris aut ordinis
sui exutum. aliquo tempore in mo
nasterio religari conuenit. sicut pa
tet in ministerio ecclesiastico ordinis
uocari. Nam non poterit in talibus
propagationis abolere licentia.
nisi fuerit in eis per correctionē dis
cipline subsecuta correctio. Obti
nuit autē illud calcedonensis concilij.
Sicut hāc tamen ē pena q̄ ab una
ecca ad aliam transferatur.

Si quis autem iam translatus est
ab una ecclesia in aliam: nichil ha
beat commune. cum priori sine sub
ecclesia constituta. matriculis siue i
tropheis. uel synodochijs aut eorum
negocijs. Eos uero qui anni fuerint
post ordinationē huius magne 7
uniuersalis synodi agere que pro
hibita sunt. statuit sancta synodus
cadere a suo proprio gradu. Aliud
aliud est transferri. atq; aliud pro
temeritate transire. Illud apostolica
auctoritate fieri licet. h̄ uero omni
bus modis prohibetur. Sicut autē
duabus ecclesijs unus preponi n̄
debet: ita nec una ecca inter plures
diuidi valet. Unde in tertiensi cō.
legitur. Una ecca duobz sacerdotib
Sicut in unaquaq; dundi n̄ potest.
ecclesia unus presbiter debet esse:
ita ipsa que sponsa uel uxor eius di
citur. non potest diuidi inter plu
res presbiteros. sed unum tantū
modo habebit sacerdotem. qui ea
caste et sincerius regat. Unde iter
diximus: ut nullus presumat ec
clesiam inter duos presbiteros uel
plures diuidere. quia ecclesia xpi
uxor debet esse. non scortum. sicut
papa calixtus testatur. Conduc
ticijs quoq; plūs ecclesia commit
non debet. Unde innocentius sedē.
Conductitijs plūs ecce non com
Precipimus etiam ne mittantur.
conductitijs presbiteris ecclesie cō
mittantur. ut et una quaq; ecclesia
sui sacerdotis sapiat ꝓpriū hāc sacerdotē.
Quod autem clerici secularium
negotiorum procuratores esse non
valeāt: auctoritate carthaginensis
concilij primi ostenditur. uel pro
batur. in quo nicholaus papa hā
listalis epis direxisse legitur. De eō
anexi sūt. sclārū possōnū pauram
Peruenit in sanctam res nō fiant.
synodum quia de eis qui in clero
connumerantur quidam propter
turpis lucri gratiam maiorum pri
uilegionum adiectā. sclārē eā susci
auerā sepe qđ a minusts seis p̄ delicta
sepe. ad domos sclārū rapuerāt sub
stantiam. gubernationes auaricie eā
susceperāt. Decreuit g̃ scā synodus

...uis quia q̄ ire debuerat omnes ab uno et ab alio istare mandato unus valentius cum rē uiandum illorum posset ee una ille

neminē decepsse eor̄ h̄ ē ñ epm̄ sine clicō aut mōachō adducē possonel aut miscī sēlārib; parochianis nisi forte qui legib; ad minor̄ etatē uitelas sine procuratōes ī excusabilel aut ī hanur. aut cui ip̄ius cuitatis epc ecclesticarū rerū ad mīstr gubnacula. l'orphanor̄. aut uiduar̄ q̄ indefense ē. aut earū psōar̄ q̄ maxīe ecclastico ī digent adminiculo. ppter timorē dei si qs ei ēsgressus fuit hec statuta. eor̄ rectōi ecclastice subiaceat. Ite ex cc. carthagīn̄ pmo nicholaus epc eccl stianus dixit. De eodem.

Credo placē suggestionē meā scīrau uestre. et displicē uob. ut qui seruire d̄o et ānexi s clo. ad actiones seu ad ministrationes l'ad grādes domor̄ accedūt. Gratian epc dixit. Aplor̄ statuta ē q̄ dicit. Nemo militans d̄o ipliceť se negocijs sēlārib;. Unde aut clici sint sū auctorib; domor̄. aut actores sū offr eto clicor̄. Nunc si dixerit. h̄ obstuem?

Ite ex. 2. carthagin̄. ij. De eodem.

Placuit ut epi. pbī. diaconi. l'q̄ cēp clici ñ sint. 2ductores aut p̄curatores. neq; ullo ep̄i l'honesto negotio uocēt̄ gerant. q̄ reliqē debent. scriptum ē. Nemo militans d̄o ipliceť se negocijs sēlārib;. Ite ex epla cpi ad pbros et diaconos et plebē furnensē. Seculariū negotior̄ p̄curatione clericī nō suscipiant.

Quia plebi furnensi 2sistentib; saluū. ī pē in 2cil' epor̄ statutū ē. ne quis de clicis et dei ministris tutorē et curatorē testamento suo noīauit. qn̄ singuli diuino sacerdotio honorati et in clicor̄ ministio 2stituti ñ ī altaria et sacrificia deseruire. et pēdis atq; obolis uacare debent. Sēquī ē n̄. Nemo militans deo obligat se secularib; molestijs. ut possit placē ei cui se plauit. Quod epi et ānecessores nri religiose 2sidues et salubriť pruidentes constituer̄. ne quis decedens ad uitā cl'icū noīaret. ac si quis h̄ fecisse ñ offerret p eo. ñ sacrificiū p dormitōe ei celebraret. Sed ut ad altare dei noīati meritū sacerdotij p̄cē. q̄ ab altari sacerdotes ministros uolūt auocare. Ite ex cōd. Sō lucz clicis molliciés et sēlārib; rebz obligari.

Molliciés et secularib; rebz laqueis se obligari ñ debent. q̄ diuinis rebz et spūalib; ordinati sunt. nec ad terrenos et secl'ares actus uocare. Item ex cōd. Secl'arib; negocijs clerici non alli

gent. q̄ in ecā dei ad ordinatōe gerunt. Nec clicos promouent. in nullo ab ā ministratōe diuina auocent. ñ molestijs et negocijs secl'arib; alligent. ñ ab altarijs et sacrificijs recedant. sed die ac nocte celestib; rebz et spūalib; seruiant. Ite sup̄. De eodem.

Sacerdotū religiose sacratū et necessa rie frīm fuer̄. a nob̄ simil' et cēis frib; dē exemplū. ne qs sacerdotes et ministros dei altari eī et ecclē uacā rel ad secl'ares molestias deuocet. Ob quam de cētō p̄hib. ne quis ultra fa ciat h̄: circa personam clericor̄. si quod factum ē fuit undiq; retractum.

Quod uo fulgidis et claris uestib; eis ornari ñ liceat. in septima sy nodo habet̄. in q̄ sic statutū ē.

Corripiantur clici q̄ ī ūgiētis et claris uestib; et fulgidis lasciuiunt.

Omnis iactantia et ornatū corpl'is alie na ē a sacro ordine. Eos q̄ cētō uel clicos q̄ se fulgidis et claris uestib; ornāt. ēndari oportet. q. si in h̄ pe manserint. epi huius 2demnari. Simul et eos q̄ in ungenis unguib; qm̄ uo tradice amarissimis ex cor ia 2aminatio fēa ē in ecā carbo lica. anos calūpniantiū h̄ et eor̄. hij q̄ hāc receperūt ñ solū ymagi narias scripturas abhominan sī. sed et omnē reuerentiā repulerūt. eos q̄ religiose ac pie uiuūt offendētes. ac p hoc 2plex in eis q. scriptum est. Abhominatio ē pectoris dei tuus. Igitur si uenerit furiuus derisores eos q̄ uulgi et religiosis uestimētis amicti sī. p ep̄hibitū corrigantur. Quia si in tēpib; ois sacratus uti ei medioc ac uili uestē uerecūdabit. Omne q̄pe q. ñ. p̄p̄ necessitatē su am sed p uenustatē accipit. elatōis hoc calūpniā. q. admod magū aut histrionū. Sed neq; ex seriis rerum uestē q̄ uanitatē induebat. neq; apponebat uarior̄ colo. ornamēta ī sūmitate uestimēt̄. Audiendū n̄. q. q̄ mollib; uestib; ī domib; regū s. Ite ex. vi. sinodo.

Quo: iiii

Si excommunicatus si. ñ sit qui inuentus receptor. aut quamuis ti bi certū ne tenere uelit. et ei tamen ut ex̄cet. si eo ex̄cere negauerit. molli gio. et ultra tñ nō p̄ter eo quidē tempe. antequā ei

Si quis excommunicatos. excommunicatis appellatōe quib; pcto pōt̄ ei nulla communio. et pcto pōt̄ nūm aliq̄ excōicatus. nō alicuius ecclā liber esse. Sin cētō. subaudiō cētū nō ē inquiunt ei p̄ter. nisi cētō

Clena sue in mne ambulantes. sue
alibi degentes. 2gruis sibi uestibz

Nullus eor q̄ munianf ī clo uranē
nesciunt. ideoq̄ hāt. sue ī aiam ire
tegens sue ī mne ābulās. sz stolus ua
nit. q̄ uelle s̄ cleric. Si ū q̄s tale q̄d
fecit. p una ebdomadā suspendatur.
Ire zacharias pp. slō sclaribz uestib⁹
sz ordini suo 2uenientibz dica uatur.

Epi. pbī. diacon. sclaribz indumēt
nō uranē. ñ ut deceat uunica sac
cordali. sz neq; dū ambulauerint ī a
uiare aut in ua. aut ī platea. sine
opto pluniant ambulare. pt̄ q̄.
si m uiere longo ambulauerit.

Quia sic mulier orans in eccīa nō
uelato capite deprat caput suū uir
tu aplica. ideo. ma sacerdos sine opi
nto deuotur sacerdotii sui. Od
si temie psumpserit 2 statuta agē
cōione puetur. donec q̄ statuta sua
adimplere maueret. Ire leo pp. Exē
plor sī pp quam sacerdotes ñ ap

Sine ornatu sacerdotali exē pmēt.
Domos sacerdotes apparere nullo
modo uenit. ne ut aliquis sclarī
uuurias putant. Contrarius deni
q; inuentus aut delinat aut canonice
subiacet disapline. Ire innocenti
papa scds. De eodem.

Precipim⁹ ut cā epi q̄. dici. in stam aīe
in habitu corpis. deo z hoīb⁹ placere
studeant. z ñ in superfluitate sisuue aut
colore uestiū. ñ in consuetudine uanitatū
quor forma z exemplū ee debēt offē
dant aspectū. sz potī q̄ eor decear sī
tatē. qd si monitu ab epis emēdare no
uuerit. ecclesiasticis careant bñficijs.

Si uū ñ epm relinqre. l' ab officio
suo discede. aut ad sclarē iudicē 2fuge.
nullu luc. Vñ iagathensi 2cil' legit.
Clic ob districtionē officiū suū de
serens. z ad sclarē iudicē pgens in defen
sione sua cōione puet. Item. De eod.

Placuit ut clicus si relicto officio suo
pp districtionē ad sclarē iudicē for
tasse 2fugit. z is ad q̄. reuertit. sola
uū defensionis ei impedit. cū eod
de ecte cōione pellat. Ire ex. 2. aurelio.

Presbiter uel diaconus ab epo de
positus. imperatorem nō adeat.

Si quis a pp epo depositus pbr. l' diac
nus. aut z si a synodo quilibet

epe fuit exauctorat. molestia impiali
bz auribz inferre ñ psumat. sz ad ma
iorē epom synodū sede uacante q̄ se putat
hāre iusta in eor 2uilio alleget. atq; ab
hijs de se expectet q̄ fuit de prima sua.
Od si deficiens pusillanimitate hoc
noluit facē. sz ipm⁹ fuit ipatus.
huiusmodi nullā uenia hīe nec locū
ullus assertionis sue. nec spem reci
piendi gradus habeat in futū. Ire
ex 2cil' carthag'. iij. Non defenseur
ab aliq̄ q̄ epor iudicio dampna

Si quis cuilibz honoris clicus mu.
iudicio epor p quocūq; crimine fu
erit dāpnatus. ñ liceat eū sue ab e
clijs quibz pfuit. sue a quolibz
hoīe defensari. impona pena damp
ni pecunie. atq; honoris. quo nec ea
rem nec sexū excusandū ee pcipimus.
Ire ex 2cil' arelatensi. Cōione puet
qui ecclastice disapline regulā fugie
rem defensare psumit.

Si quis clicor forte regulā disapli
ne ecclastice subterfugiens fuit cui
gamus. quicūq; eū suscepit. z illū
pontifex suo non reconciliauit. sz
magis defensare pluserit. ecclie
cōione puet. Ire ex. 2. martini papē.
Ne peculiaria uel causa q̄ ab epis dāpnād

Si quis epe. pbr. aut q̄lemor adierit.
diacon. exclicar. in alio uuuste se
q̄rit dāpnatū. ad maiorē epor cōci
lium reuocat. ut eor iq̄sitionem. z iudi
cū expectās. si q̄s se ullas cās hr
putat. illis exponat. Si aū 2tepse
rit. z imponens se palmo aures pī
cipum mitigare uoluit. hic ad nul
lam uenia potit puenire. neq; spm
future reconciliatōis habebit. Ire gra.
2stantine aug'e. Epor cause cā pī
cipibz examinari non debent.

Si epor cause in 2silor apud pfi
simos duos alior patrochinio dis
ponuntur. infelix ego in eccīa ista
quid facio. Sed ut epi mei me des
piciant. z cē me refugium hāne.
ad seculares iudices omīpotenti deo
gīa. ago. peccatis meis deputo. si rē
breuit suggero. q̄ aliq̄ nulli expo
si ad me rome uenire distulerit.
exercere in eos districtionem canoni
cam nullo modo cessabo.

Explicit vigesima pma causa.

ni actus erratis est ni conscia ver- uiam tro ue-j-e si precatu-
uoce uinam ve pe rectum et sic nec erit ad uincen ve-

ttrv·q·vi·
a principia
rem pe
nam est
sicut ea
bis uno:
tamen ve
j·e·q·e·vlo
t sic mel
mbil·ve·
j·e·q·v·
punit·i
hmoi ait
qm tpo
sitc bmoi
amar·ea·
q·unqm
nam n est
pstandu
mli modu
bus et ue
ssarius
am pig
non sint
rommes
ad actu
ue-j-ora
et·e·si pc
gnam ce
ri no· ico
fit genia
no uerit
tamen eo
et ad eo·
ue et ce
gnam
qm·tpo
amar·ea·
q·unqm
nam n est
pstandu
mli modu
bus et ue
ssarius
am pig
non sint
rommes
ad actu
ue-j-ora
et·e·si pc
gnam ce
ri no· ico
fit genia
no uerit
tamen eo
et ad eo·
ue et ce
gnam
Qui·
ri·ce·
ri·ce·
ri·ce

dend. q. ens unle ẽ credẽ. ñ uiuarõe fu-
mentr. Ad hꝰ unqꝫ punct qđ sic dictũ.
Sit aũ sermo uꝝ ẽ ẽ. ũ ñ. hoc bonũ ꝫ
appetendũ ẽ. Qđ ā ampliꝰ ẽ a malo
ẽ. idest. si uiuare cogis. suas de necessi-
tate uenire infirmitatis eorũ quibꝫ
aliquid suades quẽ infirmitas unqꝫ
malũ ẽ. Vnde nos oꝝdie lubam dep
cam tũ dms lib̃a nos a malo. ſ aqꝫ
ñ dixit. qđ aũ amplius ẽ malũ est.
Tu ꝝ ñ male facis. q̃ bñ uteris ui
uarõe. Ite aug⁹ de sermone dñi ī mõ
te libro ꝓmo. Iurare ñ est peccatũ.
Tu ñ malũ facis q̃ bñ uteris uiuarõe
q̃ ꝫ si ñ bona ꝫ necessaria ẽ. ut alꝫ
ꝑsuadeas. q. uultꝰ ꝑsuades. ſꝫ a malo
est illiꝰ cuius infirmitate uiuare cogi
ris. Ite ieronim⁹ sꝑ matheũ. l. i. uel
ī ieremiã. Ꝑ dñm uiuare ꝑmittẽ. ne p
uiuabunt. uiuut ydola uereant.
Dms in uiuare. ꝫ in iudicio. ꝫ benedicti
et bñdicent eĩ oĩs gentes. ꝓphꝫ lau
dabunt. Quom ergo euãgelĩ phi
bꝫ. iurare nos. Sꝫ hic uiuarĩ ꝑ cõ
fessione dicit. ꝫ ad ꝛdẽptionẽ ydo
lex ꝑ q̃ uiuabat isrl. Denqꝫ offẽ
dicula auferunt. ꝫ uiuat ꝑ dñm. q
qꝫ dr uiuit dms. In testamẽto ueteri
iusiurand ẽ ad ꝛdẽptionẽ mor
tuor. ꝑ quos uiuunt oĩs idolatria.
Ite ieron sꝑ matheũ. l. i. Iusiurãi ſ uiua
Considera q. saluator ñ ꝑ se ꝓcedit
deũ iurare phibuit. sꝫ ꝑ celũ ꝫ terrã
et ꝑ ierusolimã. ꝫ ꝑ caput tuũ. ꝫ hꝰ qĩ
ꝑuul. lege suã. ꝛcessũ. ut quomodo
uictimas ĩmolabãt deo. ne eas ĩmo
larent idol. sic ꝫ iurare ꝓmittẽtur
in deum. ñ qđ recte hꝰ facerent. sꝫ qđ
melius ẽet id dõ exhib. q. demonys.
Ite ex. 4. carthaginensi. uij. Excõicetur
dicens ꝑ cãas periurauit uiuans.
Clericũ ꝑ creaturas iurante acrime
coburgand. si ꝑsistat in uicio exco
cand. Iur epl̃as ũ cantante supdcẽ
sntie seruare cohẽnd decum? Item
pi. ꝓp. Clericus deponat. laicus ana
thematizet ꝑ capillũ l ꝑ cap di iurans.
Si quis ꝑ capillũ dei l caput iurauit l
alio mõ ꝛ deũ blasphemia usus fuit.
si ex hꝰ ecclastico ordine ẽ deponat. si
laicus anathematizet. Et si quis ꝑ cre
aturas iurauit. acrime castigetur.
et uxta hꝰ q. sinodꝰ diuidicauit pe

iurat. Si q̃s ā talẽ hoĩem ñ mani
festauit. ñ ẽ dubitandũ. q̃n dumna
ꝛdemptionẽ cohibeatur. ſ si epẽ illa
emẽdare neglexit. acrime corripiatur.
Quaritur quis magis ceneatur
an ille qui ꝑ deũ an ille qui sup
sac euãgelia iurat. huic qõni ioh
crisostom⁹ ꝫ dicens. Non ẽ malus
per euangelĩ q. ꝑ dñm iurare.
Si aliq̃ eĩ fuit modicũ iudr face q
iurat ꝑ deũ. Qui ā ꝑ euãglĩ mag
aliquid fecisse iudr. quibꝫ dicend ẽ.
Scitis scripũe pp deũ sce sꝰ. ñ ds pp
scripturas. Ite ieron. Sõ solũ in al
tari. ꝫ reliquis sꝫ ẽ in cõi loq̃la pu
tabẽ⁹ in lege dei scriptũ ruĩ caueat.
Non pũrabꝫ in noĩe meo. ñ polluet no
mẽ dei tui. Ideoq; admonen
di sũ oĩs. ut diligent caueãt pũrũ
ñ solũ in altari. seu sãctis reliquis
sꝫ ẽ in cõi loquela. Ite ysidor. Iniu
riũ. l. ij. Non prohibꝫ ds iurare.
Non est ꝛ deo ꝓpriũ iurare. sꝫ dũ iu
randi usũ facim⁹ ꝑiury crimẽ ic
rim⁹. Ite aug⁹ de ũbis apli sermone
xxxvij. Iurare non est peccatũ.
Si peccatũ est iurare ñ ī uetri lege
diceret. ũ ꝑiurabis. reddes dño iu
ramenta tua. sed n̄ ꝓcũm ꝓpter nob.
Ite. Non uob dms ut nos ñ iurare.
Si cui hꝰ dms mãdat. Quanto ꝙ me
pnev. ñ uiro. sꝫ qnto mꝰ audr. mag
na necessitate apulsus. ẽ uideo. ut
facia mꝰ ñ credi. ꝫ ei q̃ mꝰ ñ credit. nõ
expedire q. ñ credit. Hac ꝑpensa rõne
et ꝛsideratõe librata ẽ magno umore
dico. uerã deo. aut testis mꝰ est deus.
aut sal xp̃c. qđ sic ẽ in meo aĩo. ꝫ mꝰ
deo q. plus ẽ. i. q. ampliꝰ est. q. ẽ. ẽ.
ñ ñ. Sꝫ hꝰ q. ampliꝰ est. a malo est.
non iuramus. sed non credentes.
Ex ꝑmissis colligit q. iurare ñ
ẽ peccatum. ñ mꝰ aliq̃ bonũ ẽ appe
tendũ. ne ꝛcuridine iuranti. la
benꝰ in ꝑiurũ. Sꝫ aĩ dicat. ꝓcedẽa
malo ñ credentes. uidet. q. ꝫ si iurare
peccatũ ñ sit. iuramẽtũ mꝰ recipere
malũ sit. Sꝫ noĩe mali ñ malicia.
sꝫ pecũ pena intelligit. Ex penali in
firmitate incredulitas illa ꝓcluit.
q̃ ad iuranꝫ ꝛpellim. ꝓpter ã iurare si
cut peccatũ ñ ẽ. ita iuramẽtũ ab aliq̃
recipe malũ ñ ẽ. ꝙ aug⁹ scribit ad publi
colã.

filius miscaius ẽ labam scẽ sum ꝛ ꝙ hoc ꝛmouerunt gratia. dint
q. ei nisi omnes ethne neq; cõi malo lapis ẽ iacob. misereatur ei fo
labam et iacob et cõgregationes ydolatres fecerunt tumultũ. q. eo nõ
ẽ ecclia quem uocauit labam tumultus testis. et iacob ãchus testio
mũ. et omnis labam tumultus iste sit testimoniũ. si ait nisi eo si
lium ꝓpter aduersarium meum ꝓficiens malum tũ agnans si q. labam iura
uit agr suos sic. hic. ꝙ legimus. uerg enim cum cum mentitur. si
bi malo. eo. q. ab malo ꝛ. ne terra sua sit plena peccati. quo

Iuramentū accepe non prohibemur.

Quamuis dñs in euāngelio nusq̄m in scripturis sās me meminerit legisse. ne ab aliquo iurationē recipiam. Sed queritur an sit intendū fidei ei⁹ q̄ promittit. De hijs ita scribit aug⁹ ad publicolā. Licet un fides ei⁹ qui iurat cum seruet. per demonia iurauit. non

Quoniā ergo iurū eius fides intendū sit. quia cū seruet p demonia iurauit. ubi ego uolo ꝓuideri. iurū si quispiā p deos falsos iurauit se fidē seruaturū. et eā nō seruauit. nō ē iudex bis peccasse. Si n' tali iuratōe promissa seruare fidē. io nō peccasse iudicarē. q2 p deos falsos iurauit. Illud aūt nemo reprehendet. q2 fidē seruauit. Nunc aūt q2 iurauit. p quos nō debuit. et cē pollicitā seruat fidem q2 nō debuit bis utiq; peccauit. Ac p hoc q2 iurē fide illi. q2 stat iurasse p deos falsos. et iurē nō ad malū. sz ad bonū et licitū. nō pecco illi se sociat. q2 p demōia iurauit. sz bono pacto ei⁹ quo fidē seruauit. Neq; hic eā fidē dico seruari. q2 fideles uocant. q2 baptizant in xp̄m. Illa n' longe ē alia lege q2 diserta. a fide humanor placitorum aug⁹ pactorū. Verūptamen sine ulla dubitatiōe minus malū ē p deos falsos iurare nefariū q2 p dei nomē fallaciter. Quanto n' p qđ iurat magis sēm ē. tanto magis ē penale periurium. Illa qđ ē iurare nō peccare. q2 p falsos deos ē iurare facere. q2 ille qui ea iurat iurat p falsos deos. q2 colit. Cui qōni possūt illa testimonia suffragari. q2 ipe memorasti de laban. et abimelech. si nō abimelech p deos suos iurauit. sicut laban p deū sochor. Sicut et nō in libro machabeor romani legant pce firmasse cū iudeis. intelligendū ē iurasse per falsos deos. sic et iudei iurauerūt per deū uerū. Sic et de animo q2 fit p creaturas intelligendū ē. q2 ipm quidē iurare p creaturas malū ē. q2 a deo phibitū ē. sz seruare qđ iurat bonū ē. ut uitet peccū mendacij et dolositatis. Sz obiicit q2 ioseph fēs iurauit p creaturas iurauit dū dixit fribz suis. Per salutē pharaonis nō exibitis hinc. Sz sacrid ē q2 sē non nisi p creaturas q2 per auctorem creaturarū iurabāt. net in creaturis aliq̄d q2 creatore ipm creaturarū uenerabant. sic ioseph q2 p pharaonē iurando hō in eo uenerat ē. qđ di iudico posse erat in ītimis. Vnde apls aut. Omnis potestas a dño deo ē. sic xp̄e pilato. Non hōes in me potestatē ullam in cēt deret desup. Deus ā p creaturas iurare phibuit. ne l' more gentiū aliq̄d iurans deum sās nesse arbitretur. ne l' sās inp rabiles iudicando p eas promissa p nichilo ducerēt. Sed qđ quid g nō sic an p sās an p creatorē iurare fallatur. Duplicat' n' reus ē qui p creaturas iurat mendaciter. q2 et phibitionē iurat. p q2 s iurare nō licet. a quo peccō immunis ē. q2 nō p creatorē iurat. et proximū dolo capit. q2 facit et p creatorē mendaciū iuras. Sz si proximū iurando magis penale est. quo sanctius illd p qđ iurat appareat q2 et si p creaturas mendaciū iurans deum plurimū peccet. grauiori tñ pene se subicit. q2 p creatorem iurat mendaciū.

Periurij aūt pena grauissima est. q2 et si quis amens ad p̄fessionē uenire noluit. a fidelium p̄sortio ē abstinendū. Vñ euangelium p̄. fidelium p̄sortio carere q2 periurij piaculum agere non predicandū ē et ut periurū fideles caueant. et ab hij summopere abstineant. facientes hij grāde scelus cōtra ē. et in lege. et in ꝓphetis. et in euāgelio phibitū. Audiuimus aūt quosdam propter hij scelus et leue quoddam periurij pene modū impendē qui et nosse debent. tale de periurio piaculum ipsum debē. quale et de adulterio de fornicatōe et de homicidio sponte cōmisso. et de ceteris criminalibz actis.

Si quis uero ꝓpter periurio a quolibet criminali peccō. amens piaculum longū ad p̄fessionē uenire noluit. ab ecclia repellendus ē. sine a cōfessione et p̄sortio fideliū. nullū cōmodū recipiat. neq; bibat. nec in domo sua cū inuitet.

Quod aūt periurū sit falsū iurare. facile probat. Aug⁹ in libro. psalmor sup dñs ē ita. Periurat qui aliter factur' ē q̄ promittit. Dolo iurat q2 aliter factur' ē q̄ promittit. Periurū sit nequit' decipere credentem. Item iex sup ieremiam. libro. ij.

omnem proximum uno modo ut si aliquis simpliciter nos amet. nunc et illo amplo modo est peccatum ut si christus sic modo diligimus proximum. sanctū est illud semper est peccatum mortale. Si omnes homines eo modo diligamus proximum et illud quia ē mortale peccatum. Si omnes qui sancto quia iurauerunt. dicit aliquo a quo tacto diligimus proximum. sic simpliciter ut nullū quia nullum ē peccatum utrum illicitus ut si omnes qui iurant male est quia ē mortale ut si omnes qui si aliquando facere nequeunt aut si hoc amen capiendo. Non volo fratres esse qui aliquando non peccatum sancto est ut si omnes neque

Quos debeat hō comitel iuramentū.

Hinc admonendū est qđ iurare nō hāt comites. iurare. n. iudicū. atq; in iudicio. Si ista desūt. nec q̄. iuramētū erit s; peiurū. Qui falsū iurat mentitur. Q̄ intendo a iurare. nichil ē aliud q̄. peierare. Cum g̃ hoīes q̄ locūt̄ mendacia p̄dicti sint. nisi illud plamisse. p̄des hoīes qui locunt̄ mendacia. Multomagis dāpnabiles sūt q̄ mendacio deierare pmittūt. q; nomen dei sanctuarii assumūt. Qđ aliud ē falsū iurare. aliud iurare in dolo nō. hoīes q̄ aliter fūrus ē q̄. promittit in dolo iurat. Licet n. aplūs aliter fūrus eēt q̄. promittēs in p̄ma epla ē aīt. uenia ad uos nō mi in dolo iurauit aut promisit. mendacit. Ille enim in dolo iurat aut fallaciā promittit. in aiō mente ē. nō sic se ē facturū ut promittit. Ille aū q̄ promittit falsum q. putat uerū. nec in dolo iurat. nō mendacit promittit. Vñ aug̃. de ūbi apli sermone. xcvij. De eo q̄ iurat falsū qđ putat.

Homines falsū iurant. uel putant. aī fallunt. l' aī fallunt. Putat hō uerū ee. q. falsū ē. et tenē iurat aut scit aut putat falsū ee. et tñ pro uero iurat. et nichomin aī sceleste iurat. Dicunt aū ista puncta. q̄ duo 2mendo iurat facit iurare illū qui uerū putat ee p quo iurat. Verū putat ee q. tñ falsū ē. Non ex aīo iste punit. fallit. h' p uero hr qđ falsum ē. nō pro uero falsa sciens iuratione imponit. Dicunt. Scit falsū ee. et dicit uerū ee. et iurat tanq; uerū scit q. scit falsū ee. Videris q̄. detestanda sit ista bestialitas. et rebz humanis exterminanda. Quis n. fieri uelit. Omnis hoīes detestant alia. facta aliū. Putat ee falsum. et iurat tanq; uerū sit. forte uerū est. Verbi gratia. ut intelligant. Pluit in illo loco. introgat hoīem et dicit pluit. et ad negociū suū cōpetit ut dicat pluit. et putat nō pluisse punctus ē. Int est q̄. admodū uerbū predat ex aīo. et non linguam nō facit. nisi rea mens. Quia g̃ mens h' nouit rea. nesciebat n. falsum q. iurauit ee uerū. nec tenet l' negligent. et aī magna diligentia sibi uidebat̄ deliberasse. iurauit falsum p iurū reus nec q̄. ē iudicand. Item qđ dicitur. qui falsū iurat mentitur. Sō minus salit h' intelligi debz. Non enī oīs q̄ falsū dicit mentitur. sic nec oīs q̄ mentitur falsū dicit. Vñ aug̃ in enchi nd. Non ē mentiri dicere falsū q. putes.

Omnis aut̄ q̄ mentit. et id q. aīo gerit. Sentit. loquit̄ uolūtate fallendi. Et utrq; ista pter sūt instituta. non ut p ea se hoīes fallant mutuo. sed ut eis quisq; in alterius notitiā cogitationes suas proferat. Verbis g̃ uti ad fallaciā. nō ad q. instituta sūt. peccatū ē. nō tñ illū mendaciū putandū ē nō ee peccm. q. possum aliq̄n aliqua pdesse. mentiendo. Possum n. et furando si prop eu pla detur sentit commodū. et dures eu dam tollit. nō sentit incōmodū. nec tñ tale furtū quisq̄m dixit nō ee peccm. et infra. Deinde mens nens iudicand ē. qui dicit falsū q. putat ee uerū. q. q̄nq; in ipo est. nō fallit ipe. sz fallitur. Non itaq; mendacij sz aliq̄n temeritatis arguend ē. q̄ falsa inconsulte credit. ac p ueris hr. Potuisq; econtrario q̄nq; in ipo ē ille mentit. qui dicit uerū. qđ putat esse falsū. Quinq; enī ad animū ei⁹ attinet. q. nō qđ sentit h' dicit. nō mentitur dicit q̄nquis uim inuenerit esse q. dicit. Sic ullo mō liber est a mendacio quo ore nesciens uim loquit̄. scients aū uolūtate mentit̄. Non 2sidens ma q. rebz ipis de quibz aliquid dicit̄. sz sola intentiō dicentis. Melior ē qui nesciens falsū dicit. q̄m sd uim putat. q̄. qui mentiendi animū sciēs gerit nesciens uim ē. q. dicit. Unde gelasius pp. Non mentit qui animū fallendi non habet.

Beatus paul apls non iō q. absit fefellisse credendus ē. aut s excusse querit. q̄n ē ad hispanias se promisisse. mutū dispensatione diuina maioribz occupat̄ ne causis q. promisit impletē non potuit. Quantum n. ipius uoluntatis interfuit. h' promittendo. q. reuera uoluisse effice. Quantū ad diuinā secretā cōsiliū. q̄ ut hō nō potuit oīa. licet spū dei plenus agnoscere. supna p̄mittit dispōne preueniē. Nec q. bē petrus apls p affectu diuine reuerētie. ipi dño respondit. nō lauabis tu

pedes meos num. fefelliſſe qđ abſtinu
in ſua putabit minume admiſſe ſnia.
qz mox qđ diuine uoluntati ceſſerit
et qđ dixerat ſe non ee facturū cāis aſtrc
nis humane ſalutis paſſus ē prona
uoluntate faciendū. Alle g fal
ſum unando nūciat. qui ſcit falſū
ee q. iurat. Eſt enī mēdacū ut aug⁹
inus ait. falſa uocū ſignificatio ē
uoluntate fallendi. ſz cū falle ſemp
ſit uoluntas. falli ā l' infirmitate
l' ignorātia. g̃uul ſā ſit q. ex uolun
tate q̃. q. ex ignorātia l' infirmitate
pedit. Aliqn ꝓuigit falli l' nulli l'
minimū pec ee. Aliqn ex ipa rerum
cōſideratōe uaria. min ee falle q̃. falli.
Vñ id aug⁹ in euch. fallem hūs q̃ ad
fidē n̄ pueniat aut pūi aut nullum
In quibz rebz nichil nocē. ee peccatū
ad capeſcend regnū dei. utrū credat
an non. utrū uera putet an fal
ſa. In hijs errare. aliud p alio pu
tare. n ē arbitrandū ee pec. aut ſi
ē. minimū ee atqz leuiſſimū. In
eodem. In hijs q̃ ad fidē pueniūt gra
Impiam falli q̃n alios decipere.
cōſideratōe rerū que dicunt. in mō ē.
qz ſiue quiſq; fallat ſiue ignorāt.
ut aliq; falli nun q̃. mentiri mali
ē. q̃nū pinet ad hūs uoluntatē.
tam longe tolerabiliꝰ ē. in hijs que
a religione ſe uncta ſunt ignorāt. q̃
in hijs ſine quoz fide l' notitia deus
colit non p falli. rē. Quod dicit. p
des oēs q̃ locutiꝰ mendaciū. n de omi
mēdacio intelligendū ē. Sunt enim
quedā mendacia in quibz ſi ſit alī
qua culpa. n ī dampnabilia ſunt.
imo tanq; n mendacia hūda ſunt.
Sunt et alia mendacia q̃ ſn̄ g̃uiter
culpe de quibz intelligit. pdes oēs
qui.lo. ni. Vt appareat q̃ mendacia
ſunt uenialia. et q̃ dampnabilia di
ſtinguend eſt q. ſn̄ genꝰ mendacij.
De quibz aug⁹ ſcrib. in libro de men
dacio. Quot ſunt genera mendacij.
Primum ē capitale mēdaciū. et longe
fugiendū. q. ſit in doctrina religi
onis. ad q. mendaciū nulla con
ditiōe quis uis debz adduci. Sedm ī
aliq; ledat inuste q. tale ē ut nulli
pſit. et obſit alicui. Tertiū qđ pdeſt
alicui. ita ut obſit alicui. q̃nuis nō ad
ſi mundicia obſit corpi. Quartum
ſola mentiendi fallendiq; libidine qđ
nullī mēdaciū ē. Quintū. q. ſit placē
di cupiditate. de ſuauī eloquio. Hijs
oibz penit̄ euitans atqz reiectis. Sept̄
mū genus q. ex nulli obē. et pdeſt alicui.
Velut ſi quis pia pecuniam alicui in
iuſte collatā. ſciens ubi ſit. neſcire ſe
mentiat. Septimū q. et nulli obē. et
pdeſt alicui. Velut ſi nolens homi
cid mortē q̃ſiti pcure. mentiat. Octa
uum genꝰ mendacij ē qđ et nulli obē.
et ad hoc pdeſt ut ab īmundicia corpis
ſi aliq; tueat. Non ē g̃ mentiendū
in doctrina pietatis. qz magnū ſcelus
ē. et primū genꝰ mēdacij detestabile ē.
Non ē g̃ mentiendū ſedo genere. qz nulli
ē faciēda iniuria. Non ē mentiendū
tertio genere. qz nulli ē alīus iniuria
ē ſuadenda. Non ē mentiendū quarto
genere ꝓpter mentiendi libidinē. q̃ ꝓpter
noxia ē. Non ē mentiendū quinto
genere. qz nec ꝓpter ulias placendi cā ho
minibz enumerāda ē. quantumlibꝫ
mendacium. q. ꝓpter. qz mēdaciū ē
unq; turpe ē. Non ē mentiendū. vi. genere.
nec ꝓpter testimoniū ulīus ꝓ
cuiuscūq; temporis modo ac la
tere corrupti. ad sempiternā salutē
nullus dicendꝰ ē. opitulante mēdā
cio. Nec vij. genere mentiendū ē. nec ꝓ
cuiuscq; modicis. aut salus ꝓpria l'
ꝓpinque fidei ꝓferenda ē. nec ſe quiſq̃
in recte fīs nēis tam male moueri sī
uat. ut fiat ī alio deiectior. longeq;
a pietate remotior. Nec viij. genere
mentiendū ē. qz in bonis castitas ani
pudicitie corpis ꝓferenda ē. in malī q̃ ꝓ
facinꝰ eo q. ſi ſimul nob dāpnabilis ē.
In hijs ā octo generibz tanto quiſq; mi
nus peccat. qñto magis a
primo recedit. Quisqs ā ee aliqđ genꝰ
mendacij qđ peccm ñ ſit putauit. de
cipiet ſe ipm turpiter. cū honestū ſe de
cepisse arbitret alios. Item aug⁹. de
uerbis apli. Non licet alicui humi
lium ſanctā mentiri. Cū mentiris. ſin̄ eius peccō augeri
mentiens. mendo efficeris q. ceteri ſis.
Veritas in te n ē. ñ te ipa dixis pecto
rem. ut ī ee cognoſcas. Veritas autē
ipa ē ut qđ ē dicas. Nam quomodo
ē humilis. q̃ regnat falſitas. Item gre.

ut ē tres ei ecclē. et ecclē tres ap̄lorum plenitudo. ſi ergo ſimile ex
ti. q. my obiciuntur. ueri di. canentes. ad ſempiternam ſi quiſq; ꝓ ad
ueniam ſalutem
dine pretreatum. q.
monere. ut ſi mor
talis ꝓximū ſuū
dam ee ouerim. p male
ndum lugeam. ſi
quem et ē ſimilis
q. ip. qñ pio. xlv. di.
ter nutris. ſic pi qđ
nullius ut nimi. ut
alius pretium ar
poris ut rerum eſt
ter ritus. ſi. q. ſi dic
ſic. ſimiliter ꝓ frueris
ſalutem alīus ne
mo ut ꝓferri pōſit
ſimilis. q. o. ſi nec
onis q. nemo ut ni
mi p mutabilitatis
nō id. Aliqñ autē
mentiri ſit q. nō reprehensibile
lem ſit. ſi ut ſalu
poſſit referri ꝓxi
mi. ſi homo. i. mi mal
preferri ne. rectu. q.
ut ſolleuabilius ani
mabilius. ſi ertue
poſſit ee ſanius
mentiri. ſi mendacium nob
eſt ut. ſi. q. ut dixit ei
mo. ſi quis ſit homi
dentia nob ē aip
mabilius recte ſi
mentiri. ſi mendacium q̃
vñ. ſi quis mentiri. q̃
vñ. quā mentis
mentiri ꝓ
vñ infirmum qui
p vñ. ad ſi dicis q.
irreſſus iſte non
ſtruitur ſui ordi
nem mentiamur q̃
hic enim ſit ſi pro
ſtituitur. ee. q. ſi
tem primi ſi mendacij
nam primi mēdacij
cum ſi ſit mirabi
gione q. mentiri ē
mittē. mendacium
ꝓximum ſi hoc ſi
an quanto ergo ma
gis ſi recte mentiri
one cum ſit mendacium
mentiri ſi dicas q.
ſi ſi ſi differ
mē ſe mi ſi mendacium
hoc tem fi ee mendacium
reprehendi. ſi mendacium
dacia ꝓuiſq. hui
Cum bonum ſit
ſi ne bonum
mentiri ſi. ſi recte dicis
autem ſi ſi ſi ſi
eſt ut. ſi. q. ſi dicis
tingue ꝓt dicis
ee ſe ee ꝓpter q.
nemo ſine ee dicis
mentiri. ſi. q. ſi
ei ſi et recognoſcere
q. ſe mentiri ſi
no poſſit omnino
ſi ee tem ee ut di
ter. ſi. q. ſi ſi
q. ſi. q. ſi ſi

peccatum eſſe cuius ſanum eſt animum mortaliter peccare. et obiectum reſecare
qm omnia eiusmodi eſſe ſentiat. et dicat. q. illud ſine mō ee mendacium ei
vicii ē. q. nō reprehendat. ſi aliquo libro ecclē. l' dicat. ut dicat. q. ſi mo ꝓ
multa peccata poſſint morari cum eius quod peccat mortaliter ſimilitudo
mendacium ecclēſie admittat ſi ſua ſanctitate. q. ſe ſubtrahit cū adulteri
qui recedit ad ecclēſiam cum dicet primum. qui ſecum ꝓſtituit ibi ſe
no ſuat et qđ dicē ſi omibz mendacijs in quibz mihi ꝓ peccatis ꝓ recē. i. ꝓ ſi
dimittat. quia ſingulorum mendacijs ſingulis ſingulos tres. ii. ſunt. in omni peccato

XXI°

Beatus ſt̄ humiles q̄ mendā. De eodē.
no ſe illaqueāt. Iē aug̃ ſup iohannē.
Non licet mentiri ut arrogantia
Non ma cauearur arrogan uitetur.
Dna: ut ueritas relinquat̄. Idem m
auchitrid. Non omne mendacium c
Ochi aīā n̄ abſurdū que peccatū ſt.
Quidē. De quid̄ mendaciū ē peccm.
ſz mutaī poſſe. quo aīo ⁊ de quib⁹
rebz quisq; mētiat̄. Non ut̄ ma pōt
q̄ alsiendi. quomodo ille q̄ nocendi
uoluntate mentit̄. nec tm̄ nocet. q̄
uiatorē mentiendo in adiutum uer
mittit. q̄uis ts qui nūq̄ ulte mēdacio
fallente deputat. Iē aug̃. in l. de vsu
ctri uitior accp̄ iūnti. Non ē aliquo
Nec artificioso modo quilib⁹ decipiēd.
mendacio nec simplici uerbo oportet
quemq̄ decipe. q̄ ꝑniciosū mīt̄ quis.
occidit aīam. Item aug̃. in v̄ psalmo.
Deo rēpli uita alic̄ ꝓfectus mentis
Ne quis arbitret̄ ꝓfectū q̄ non debet.
Spūalē hoīem ꝓ ista templi ruina i
cui mortē n̄ occidit̄ aīa. siue sua si
ue alt̄ius debe mentiri. Sz q̄m aliud
ē mēti aliud ūm occultare. siquid̄
aliud ē falsū dīe. aliud uerum
tacere. Vt si quis n̄ uelit
forte ad ista nubilē mortē hoīem
pēe. put̄ ēe debz: ūm occultare. non
falsum dicē. ut neq; pdat. neq; mēti
at̄. neq; occidat aīam suā ꝓ corpore
alt̄ius. Quo uo ſt̄ q̄uis mēdacio
rum. in quib⁹ n̄ ē magna culpa. sed
mī n̄ ſt̄ sine culpa. ē aut̄ iocamur.
aut ꝓximo 2sulendo mēdm. Illud ā
ꝓmū. in iocando iō n̄ ē ꝓnciosū q̄
n̄ fallat. Nouit ut̄ ille cui dīt̄ iocandi
ea fuisse dcta. Cū dm̄ ā iō mēdx
ē. q̄ tenet̄ n̄ nulla benuolentia.
Illud ā q. n̄ hīt duplex cor n̄ mēdacii
quid̄ dicendi ē. Verbi gīa. Tanq; si
cui gladiū 2mendem. q̄ mittat se
reddituri. cū ille q̄ 2mendauerit pos
scerit. Si forte gladiū suū repetat fu
rens manifestū ē uic n̄ ēe reddendū.
ne uel se occidat̄ l' alios donec ei sani
tas restituat̄. Hic iō n̄ hīt duplex
cor quia ille cui 2mīdm̄ ē gladius.
ē ꝓmittebat se reddituri poscenti. n̄
aguitatē furenē posse repetē. Ma
nifestū ē n̄ ēe culpandū aliq̄n ūm ta
cē. falsū ā dīe n̄ iuenit̄ sēs accessum.

Idem. in l. de mēdacio. Nō peccō aīmul
Facias homo salutē n̄ debem⁹ 2sulere.
cuiā ꝓ q̄libz nūa. l' salute hominuz
q̄d̄ potest. Cū ā ad hoc nemī fuit. ut
tali salutē n̄ peccando 2sulē n̄ possit.
iam se examer n̄ hīe quid faciat.
q̄n id reliquum ēe ꝓspexēt q̄d recte
facer. Iē ysidorus in sȳnonimis.
Omne gen⁹ mendacij suōpte De eodē.
fuge. nec salutē n̄ studio loq̄tis falsū
nec ut ꝑsones mīt̄ studeas. ne q̄libz
fallacia uitā alicui⁹ defendas. Ca
ue mendaciū in oīb⁹. Iē aug̃. in
libro q̄onum geneſis. cap. xlv°. Nō
deputant̄ mendacia ē ea que non ꝑ
Quod aut fīlb⁹ suis loco dicunt̄.
Ioseph nesciebans q̄ n̄ est in angu
ro hō qual' ego. De h̄ augio ⁊ man
dauit eis dicendū ꝓ hoīem quid ē ue
lit. Queri solet. an q̄ n̄ fecit: sz loco
dm̄ ē. ut ext̄ docuit n̄ est habendū
mīdaciū. Mendacia n: a mendacib⁹
seno agunt̄. n̄ loco. Cui ā q̄ n̄ ſt̄ tāq̄
loco dīt̄. n̄ deputant̄ mendacia.
Sed in ueteri testamto multa ꝓ
mittebant̄. quor exemplis hodie ui
n̄ licet. Vnde. ggg. Veterum exemplo
Si quis ꝓ testam mentiri nō licet.
Unum uel̄ multi suū uteri mīdaciū.
q̄ min̄ illic quibzdā fortasse nocue
rit: dicat necesse ē. rerum alienar
rapti. dicat retributionē mūnere.
q̄ infirmis illic ꝓdesse ē. s nocē non
posse. Que oīa cunctis hīs q̄ntū a
nima dilone ultas insequit̄. que
nob⁹ iam significatōis suc umbra
ꝓposita. in uera carne declarat̄. Idē.
Obstetrices de pietate remunerate.
Si quelibz de mendacio s punite.
Culpa sequenti solet pia oratōe pur
gari. quanto magis h̄ facile absigit̄.
q̄n mal̄ boni opis pietas ut̄ com
mat̄. Non nulli uero obstetricū fal
lacia conant̄ asserere: h̄ mendacij
genꝰ n̄ ēe ꝓcin. maxime q̄ illis m
mentib⁹ scripti ē. q̄ edificauit eis
dīs domos. in q̄ magis remunerati
one agnoscat̄. quid mīdacij culpe
nicatur. Nam benignitatis eaꝝ
mercedes que eis in eterna potiti
nita retribuit̄ ꝓmissa culpa mīdacij
in eterna est remunerationē declinata.
Habraha q̄ loq̄ns ad pueros

nem est q̄ dīe sim sciuit ūm est mentit̄ q̄ asserunt sit offm religiō
bi. item nec obstat xxv. q. ij. ꝓclamare quia oportz ō mentiri ni
mis. q̄ sic. xxxvi. q. ij. Ecce mitto.

Qui non recte mentitur. Qui
dē ut ꝓmissa seruet. Qui
dē ut ꝓximo ꝓsit. Qui
dē sine alterius corporis
uel pecunie detrimento.
Qui mentitur ut ꝓximo
ꝓsit. Qui mentitur ut
ꝓximo sine alterius cor
poris uel pecunie detri
mento ꝓsit. Qui mentitur
ut ꝓximo ꝓsit. Qui men
titur ut ꝓximo sine alte
rius corporis uel pecunie
detrimento ꝓsit. Qui men
titur ut ꝓximo ꝓsit. Qui
mentitur ut ꝓximo sine
alterius corporis uel pe
cunie detrimento ꝓsit

suos. sedere hic ē asino. ego ⁊ puer illuc usq; pūlsibim⁹. ⁊ ē adorantes reuertem ad nos. Nec aliud se facturū deliberare. nī excusatē a mādato. Vñ ambro in l. de patriarchis. Prophanus q. ignorabat. ipē sol disponebat mōre immolato filio. Sz dns loquit ē p os ei⁹ quod parabat. Cauiose ā laqueū ē fidelis. ne nego no cognito aut ipeditus ei aliquis. aut gentis obstreperet aut fleret. Qñ uoq; aliquid ubiuis significans fieri uelle. qđ nī fī nolum⁹. sz exprimī obediente q̄rim⁹. sic abrahā a deo rōnabil legit⁹. ē uisus ē immolare filiū. q. dns uolebat ab eo occidi. Vñ i cōd. l. d' ambro. Deus nō uolebat dē immolari filiū a pīe. nī ēpli hūm uolebat. q̄ offerē p filio immolandū obtulit. sz rēprobat affectū pīs. si dei p̄cepta p̄ferret filio. et infra. Non minas manū mquid in puerū. neq; facias illi quicq̄. Affectū nū inquisitū. nī frēn exegi. rapinam mentē tuā. si ⁊ filio dilectissimo nī pcēs ip me. Nō aut̄ q. ipē donauit. nī hēdē mundo q̄. largit⁹ sit. nī hūm. Ire ter. Simulatio utilis ē et in tempore assumenda.

Utile simulationē in ip̄o assumendam docet regis isti⁹ nos doctor exemplū. qui cū nō possit mōrē sacerdotes baal. nī finxisset se uelle ydolū colere dicēs. Congregate mi hos sacerdotes baal. et ego achab seruiā illi i multis. Et dauid cū mutaret faciem suā coram abimelech. ⁊ dimisit eū et abijt. Nec mirū q̄ nos uultos homines mēdaci simulare p ip̄m ob suā et aliorū salutē. cū ⁊ dns nr̄ nō his peccatū nec carnē peccī simulatione pcepta carnis carnis assumpsit. ⁊ dēpnans in carne peccm. nos in se facet iustitia di. Licet q̄ mēdacia sint uenialia. et q̄ dispnabilia. Sz qr̄ q̄re dicat aug⁹. nī ē mentiendū p ip̄ali uita alicui⁹. ē abraham descendens in egyptū rogauit sarram ut sororē eius se ē mentiret⁹ dicēs. Nouit q. pulcra sis mulier. ⁊ q. ē uisura te egyptus dicturi sūt uxor illi⁹ ē. ⁊ interficient me et te reseruabūt. Dic q̄so obsecro te q. soror mea sis: ut bñ sit michi p te. ⁊ uiuet aīa mea ob grām tuā. Sz abrahā nī mēdacij dicā sz ueritatē uoluit. Vñ ō aug⁹ ait in questionibus geneseos.

Quomodo excusetur habrahā de mendacio: qui sarrā uxorē suā ē dixit.

Queritur aut̄ p̄triarcha utrum uoluntate dicēdi sarā sororē suā ⁊ nī potius deo permittente. q. si uellet ei⁹ pudicitiā aliter ꝓ ratione seruare posset. sz utrumq; uoluit et iurare. nī mēdacij dici. Sororē n. dz. q. filia fratris erat. ⁊ in h ostenditur q. nemo debz rēpetere dānī sui dī hūi q. rōnabiliter filio facere. frater. qđ potuit. q. nō potuit. dō permisit. in q. ꝓfuit. nec eū fides aut spes fefellit. Si ā mercatore alia uxorē suā mdicaret. duas restituēret. ⁊ uitā suā. ⁊ uxoris pudicitiā. Item opponit qđ iacob mentiendo ⁊ ꝓfuit. ⁊ alijs nocuit. nec ni reprehendit. sz pmaldat. Sz iacob dicendo se ē esau ꝓmogenitū nī ē mentit. Non enī dixit se ē ꝓmogenitū nascendo sz uis ꝓmo genitura illo accidente rite adeundo. Sic et xp̄m iohem dixit ē helyam. nī ꝓsōa. sz mutatōe habitus. Erat ergo iacob esau nī nascendo ut dixim⁹ sz emptōe ꝓmogenitor. de nī ꝓmogenito in primogenitū nī secundo. licet ⁊ ip̄e esau ꝓmogenitū uendendo. de ꝓmogenito nī ꝓmogenitū si mentitur. Sic ⁊ uidet ē centū filij abrahe carne. q. nī fuerūt filij ei⁹ imitatōe. nī deputando⁹ ut filios abrahe. sz dicunt⁹ filij diaboli. cui⁹ filij sūt. nī nascendo sz imitando. Vñ a dño mentiēt audiūt. Si filij abrahe estis. opa abrahe facite. Sic aū q̄rens me mittē hoiem q̄ uitaret locū sibi uob. h abrahā nī fecit. Vos ex pte diabolo estis. ⁊ desidia pīs uri multa facē. Econtra gentiles cum sint originem carnis ab abraham centū alienū. nī imitatōe fidei ⁊ uite successerūt. in filios abrahe. Vñ ab aplō dr̄ eisdem. Si ā x̄ꝝ g̃ abrahe semen estis. Hinc ad aplōs scribens romanis aut. O uir uere si circūcisio tua ꝓpriū sēa ē. Quomō ergo ꝓpriū si iustitias legis custodiat in circūcisione reputamur. Preferuntur ergo ut ex p̄missis colligitur. imitatio operis origini carnis. Venerē g̃ iacob nī mēdacter se dixit ē esau. nī mentiendo sz uim dicendo. sibi ꝓfuit. Aut̄ ut nī noceret. q. benedictōnē sibi debitā accepit. ⁊ nī alienū subripuit. Ire uo iste ne q̄ hic agit⁹. ⁊ si falsum uidet. nī

Quomodo excusetur habrahā de mendacio: qui sarrā uxorē suā ē dixit.

Queritur aut̄ p̄triarcha utrum uoluntate dicēdi sarā sororē suā ⁊ nī potius deo permittente. q. si uellet ei⁹ pudicitiā aliter ꝓ ratione seruare posset. sz utrumq; uoluit et iurare. nī mēdacij dici. Sororē n. dz. q. filia fratris erat. ⁊ in h ostenditur q. nemo debz rēpetere dānī sui dī hūi q. rōnabiliter filio facere. frater. qđ potuit. q. nō potuit. dō permisit. in q. ꝓfuit. nec eū fides aut spes fefellit. Si ā mercatore alia uxorē suā mdicaret. duas restituēret. ⁊ uitā suā. ⁊ uxoris pudicitiā. Item opponit qđ iacob mentiendo ⁊ ꝓfuit. ⁊ alijs nocuit. nec ni reprehendit. sz pmaldat. Sz iacob dicendo se ē esau ꝓmogenitū nī ē mentit. Non enī dixit se ē ꝓmogenitū nascendo sz uis ꝓmo genitura illo accidente rite adeundo. Sic et xp̄m iohem dixit ē helyam. nī ꝓsōa. sz mutatōe habitus. Erat ergo iacob esau nī nascendo ut dixim⁹ sz emptōe ꝓmogenitor. de nī ꝓmogenito in primogenitū nī secundo. licet ⁊ ip̄e esau ꝓmogenitū uendendo. de ꝓmogenito nī ꝓmogenitū si mentitur. Sic ⁊ uidet ē centū filij abrahe carne. q. nī fuerūt filij ei⁹ imitatōe. nī deputando⁹ ut filios abrahe. sz dicunt⁹ filij diaboli. cui⁹ filij sūt. nī nascendo sz imitando. Vñ a dño mentiēt audiūt. Si filij abrahe estis. opa abrahe facite. Sic aū q̄rens me mittē hoiem q̄ uitaret locū sibi uob. h abrahā nī fecit. Vos ex pte diabolo estis. ⁊ desidia pīs uri multa facē. Econtra gentiles cum sint originem carnis ab abraham centū alienū. nī imitatōe fidei ⁊ uite successerūt. in filios abrahe. Vñ ab aplō dr̄ eisdem. Si ā x̄ꝝ g̃ abrahe semen estis. Hinc ad aplōs scribens romanis aut. O uir uere si circūcisio tua ꝓpriū sēa ē. Quomō ergo ꝓpriū si iustitias legis custodiat in circūcisione reputamur. Preferuntur ergo ut ex p̄missis colligitur. imitatio operis origini carnis. Venerē g̃ iacob nī mēdacter se dixit ē esau. nī mentiendo sz uim dicendo. sibi ꝓfuit. Aut̄ ut nī noceret. q. benedictōnē sibi debitā accepit. ⁊ nī alienū subripuit. Ire uo iste ne q̄ hic agit⁹. ⁊ si falsum uidet. nī

Quis publicis nō tollendis nō recipit tūs gōiento ⁊ c. q. m. mal. et
c. mō. Si nunc precamur et qui nitamur c. ī cō ossim. ⁊ peccatis que

qha ut supdēm ē: mā lingām ñ facit: ñ
ra mens. nc̄q̄. reul ꝓuiy habet. Quo
bat̄ h ī exemplo saul qui cū cēt in ca
stris pugnātis ā philistheos uincitur se
metetpsum. qcūqp añ sol occasū comede
ret. Jonathas ā filio ei ñ audito regis
uinamīo. ē pugnando magna hostiū
strage cedidit ⁊ salute fecit in isrl.
fame laborans. uidit fauū mellis q̄
regia iuga q̄ gelabat ī manib; accepit.
et comedit. illūqp oculi ei quos ferē fa
mes clauserat: apti sūt. ⁊ facies ei ex
hylarata. Quo ꝙto saul uoluit
eū nec dare. ⁊ ꝓbis ⁊ pia supplicatōe
ꝓli placat. mortis inuocatur sñiam.
ne inficeret. ille p q̄. salus data erat.
ī isrl. ⁊ quo pugnante de manib; ho
stiū ꝓtis ille liberat̄ fuerat. Ecce saul
falsum uinum. qp qp uinendo se fac
turū detinet. ꝓbis ꝓli inuocat̄ ñ fert.
ñ tū puniy reus arguit. qp q̄ntū in
ꝙ fuit q. uinum ēplent. dñi sñiam
mortis in filiū dedit. qm̄ ñ carnali af
fectu ⁊ ꝓli supplicatione reuocatur.

Quam g̃ uim rōne ⁊ exemplo monstra
tum ē qē re puniy ñ cēt. ꝙcirca obedi
entia ab archidiacono ē denegari ñ
debuit. ē ⁊ si ēmunosū illū ē ꝙstaret.
añ diffinitiua ñ sñiam ut sup̄ mōst̄
ñ ē. nulli suoy clicoy ab eo lucēt dis
cēdē. Constat ergo illicitū ē q. archi
diacon̄ uinamento firmauit. Vīr īm
to queritē an debeat seruari an nō.

Quod añ illicita uinamēta seuari
ñ debeant in cōlō. 2c. vij. legit̄. in quo
sic statutū ē. Mendosē nonā stulte p
missionis ñ ꝓplē q. cuiq̄ admittit.

Si publicis sacrāmētoy gestis q. dē añ
tea a quibzlibz illicita l ī. iona ex
cussis ꝙdicto. allegata: q̄ aut iugulare
aiam ꝓtis aut geit ꝙpellēt stupruz
sacramētiē iuginū. ꝙquid ñ cōlabili
cēt stulte promissionis uota reicere.
q̄. p mutuū ꝓmissoy custodiā ex
horrenda crimiū implere mensura.

Item ambz de offic. l. i. Aliqn ñ expe
dit ꝙ officiū dic̄ ꝓmissū solue sacrāmēt.
ñ nūq̄. promissū solue sacramētū. ut hō
dē qui uinuit q. quicqd petīt̄ esse
dare filie hōdiadis. nec̄ iohis presby
ter. ne ꝓmissū negaret.

Item in ser
mone sēi augustini. ē. de decollatōne
sēi iohannis baptiste qui sic incipit.

Cū sēm euāglīm legēret. Pietas fuit q.
dauid nabal sic cuiuāt ñ occidit.

Quod dauid uinamīū p sanguinis ef
fusionē ñ ipleuit. maioꝝ pietas fuit.
Video dauid pū ⁊ scūm hoīem in uiu
none ꝓuinciarū madisse. ⁊ maluisse
ñ facē qd uinuiat. q̄. uinonē suaz
hōis fuso sanguīe implere. Item de eod.
Vinauit dauid uinē. ⁊ ñ ipleuit uino
nē maioꝝ pietate. Ecce dauid sēs u
inamīo quid astrictus ñ fidit hōis
sanguinē. ⁊ eū falsū uinisse negare.
quis ꝓtat. De duobz pecīs minimū
elegit. ⁊ mult fuit illud in 2patione
peiorus. Nā p seipm appetitū. mag
nū malū ē falsum uinere. Item. ꝓli
torius in simonium. l. ij. Turpia uota
si malis seruanda non sunt.

Ipmissis retunde fidē. In turpi uoto
mutare decētū q. incaute uouisti ne fa
cias. Impia est ⁊ ꝓmissio q̄ scelere
adimplet̄. Item beda omel. l. ij. Non
est obseruandū uinamētū q. malū in
aliquid forte nos cause ꝓmutet.
Incauti uinisse ingiu. qd obserua
tum peiorē ingat in exitū. Libe illud
salubriou 2silio mutare nouerim.
ac magis instante necessitate peierāre
nob. q. p uinendo puniy in aliud ē
ñ ḡuis ē dimittendū. Denqꝫ uina
uit dauid p dei occidē nabal. uiruz
stultū. ⁊ impium. atqꝫ oia q̄ ad eiz
punebit demoliri. ⁊ ad ꝓmā uxo
cellionē abigail femine prudentis.
mox remisit minas. reuocauit ensē
in uaginā. neqꝫ aliquid culpe se p
tali puniy ꝓtexisse doluit. Item.

De duobz malis minꝰ eligi oportet.

Non solū in uinendo ⁊ in oē q. agim⁹
hec moderno sollicitus ē obseruāda.
ri si in tale forte lapsū usum hostis
meditemur insidijs. ex quo sine alq̄
pecū ꝙdicio fugere ñ possumꝰ. illū
pot̄ euadendi aditū petam. in q̄ min⁹
pcli nos pressuros ē cum. Item am
bros. de officijs. Tolerabili ē uinam
tum ñ implere quam qd̄ turpe est
Quilibet quisq̄ simplicem se facere
mone ꝓfert. uas suū ut sāctificandē
possideat. nec frūm aurū ceruicē mdu
cat ulnaz. nichj ꝓmittat inhonestū.
aut si ꝓmiserit. tolerabilē ē ꝓmis
sum ñ adimplē. q̄. facē q. turpe ē.

Sepe pliq; astringunt se uirtutū
di sacrāmēto. ꝛ ē ipi cognoūnt ꝓmit
tendū ñ fuisse. sacramentū cū aēpla
cē facūt q; spoponderūt. sic de herode
sup̄scripsim⁹. q; sacrāmēt ꝓmiū turpit
ꝓmisit. crudeliꝫ soluit. Turpe est qđ
regnū p̄ salūe ꝓmittō. crudele q;
mox ꝓhibe p uirtutū dicta possit. q; ebrius uīt̄ una uirtute
rat. q; ꝛ uiratus uīt̄ sacrāmētū cho
ros ꝓmiserat. Inter⁹ disco ꝓhibere ea
put. ꝛ h̄ estimatū ē fidei ē q; amici
ne fuit. Et p̄ pauca de iqte differens.
Miserabilis utiq; necessitas q; sol
uit̄ parricidio. Melius ē ñ uouere id
qđ sibi ris cui ꝓmittit̄ nolit exsolui.
et p̄ paululū. sion semp q; ꝓmissa
soluenda sūt oīa. Deniq; qđ dñs uī
scripsit̄ indicat. fieqnt̄ suā mutat
sūtiam. Iē ex 2 uolūt. Incōmutabil' ide
q; semp existēs dic quicq; sua mutat se
Incōmutabilis idemq; semp tenuim.
exilens dic. deq; sūma natura: sepe fu
a in sacris scripturis legit̄ mutasse
ꝓmissa. ꝛ p mia tempasse sententiam.
Vñ luce sic ꝙpassibil'. atq; icōmutabil'.
crebro tñ eius ꝛ uiratia legim⁹. ꝛ pe
nitentia. q; sacris extēō inmutabis adopta.
Quare nāq; deū ē. a se ipō ordina
ta nullatenꝰ quelibet. penitē tñ cedē
ordinata sū uoluit̄ imutare. Sicut
p̄ ieremiā dicit. Repente loquar aduersus
gentē. ꝛ aduersus regnū. ut eradicē eā
destruā ꝛ dispdā illud. Si pnīam egerit
gens illa. a malo suo. agam ego
pnīam a malo q; cogitaui. ut faceret
eis. Iē aūc. Sapienter ēq; male
Quague sapiēs ē loquentē reuocare.
reuocare hoiem q; male locutus est.
Item ex gal' ylerensi. Qua pena fer
iatur qui illicitum iuramentū fecit.
Qui sacrāmēto se obligauit ut huiusmōi
cū quolibz ad pacē nullo mō redeat
p̄ p̄nīo uno anno a cōione corpis
et sanguinis xp̄i dñi segregat. ꝛ tā
tum suum elemosinis. fletibz ꝛ q̄ntū
potēt ieiunijs absoluat. ad carnāle
uero q; opus multitudinē peccatōr: celeb
rē uenire debeat. Iē. Non omnia
Non semp promissa soluenda sunt.
Ppmissa oīa soluenda s. Denq; ipe

dñs frequēt mutat suā. sic scripta
indicat. Item ysidor⁹ sniaz. l. ij. De eo
Non ē obseruandū iuramētū quo dem.
malū meliꝰ mutat̄ ꝓmittit̄. Velut si quis
piam adulter ꝓmissā fidē ē ea ꝓmanē
di polliceat̄. Tolerabiliꝰ ē n. ñ iplere
sacrāmētū q; ꝓmissū ē stupr̄ flagitio.
Iē ex 2. xxii. cap. viij. Male uirum
Deest ē ut male penitentiam agat.
nisi uirtus dignā pnīam agat. eo q; no
ñ dñi ē p̄ceptum illud sup̄scripsisse mu
lieri. Qa in exodo scripsit̄ est. Neq; n. ī
sonē habebit. dñs eū q; assumpserit
nomē dei sui frustr̄. Iē in leuitico. De
Non pollues nomē dei tui. ego dñs. ꝛ malū
ū q; facturū se sacrāmēto denouit.
oīo ñ faciat. q; stulta nota fingenda
st. Iē ex decto sotis pp. cap. vj. Iuramē
ti q; malū iuuat ꝓmittē ñ ē seruandū.
Si aliquid forte meliꝰ nos uidisse
sagit. q; obseruatū priore uetet
ne erui illud salubriꝰ mutando
alio nouim⁹. ꝛ magꝰ instante nec
sitate ꝓmittendo nob̄ q; ꝓ hō uidet
ro in aliud crimē manus ē distendū.
Iē ex 2. dbitatio. Teneritas emendat
quam tenacia diffidit solui.
Diffidit uicium laudabiliꝰ soluē
da ē. nec ē ꝓuidentis. sed ꝓuidā
tis ꝓmissa p̄meditatis emendare. Illicitū
sacramentum non est seruandum.
Hoc quarta septime synodi. iobes
apocrisarius orientalium sedis dixē.
Significat sermo p̄is nr̄i sophronij
qđ melius sit uirtute ꝓmissa ꝓuidere, q̄m ser
uare sacrāmētū in fractōe scārum
ymaginū. Hoc eā dñs q; sacrāmēto
quida se excusant. Thara⁹ patri
archa dixit. q; p̄ sophronē notuit
bonitatē dei. ꝓpter hoc nō egredi uoluit
ipius uoluntatem. Item thara⁹ patri
archa dixit. Herodes obseruauit
uoluntatem ꝛ ꝓphe. Petrus uō nega
uit ē uoluntatē. ꝛ uersus fleuit. ꝛ
saluat⁹ ē. Omne n. peccm bonus dñs
indulget. si quis ex uoto corde penite
at. Sca synod⁹ dixit. sic docet sca sp
tus. Item leontij epc. socie dixit.
scriptū ē. Iuramēta uidaxe ñ diliga
tis qua de ea uoluntatē nim uidaxe
dissoluat⁹. qui nulla his utunt̄.
Item iter in libro de natura rerū.

Quia ob reuerentiam obtimatū ꝓximi ꝛ
rum quia ob reuerentiam obtimatū ꝓximi
reuerentiam alicui ꝓ
meritum. non licet
ut ꝑ. quum reuerentia
aut non ꝓximi. l. v. ꝑ.
que uolūtate sic ꝛ
go meritum. nubis q;
fit ob reuerentiam a
liquorum. uel ꝓximi
ad ut ff. de furtis. l. ut
ter pre. l. p̄. ꝑ. q. v. si
si uō h mſ. g. ui. dr. q;
uolūtatē illud fiunt a
spū scō. si dicas qua
uotum illud fiunt ggr
ius si mal'. go. fuit meliꝰ
si mal'. go. fuit meliꝰ
rebꝰ. ei sine equitatem
ꝛ p̄ceptū ꝓximi. ꝛ
mutū dñt quare qđ si
equius ut alterius ei
obuiasset. ꝛ mo. n

Immutabilis sententia. q. quinq; ꝛ
ōmonie
ter. ut ꝓximi. mutat̄ uolū
tatem si ei q; assentio
dicat. ñ uenisti. mutat
mutatōnis die. qui ē
p̄ceptū. uel quia uel ꝛ
gratiam. ꝛ mutari agri
tasse. ne uirtutes. ꝛ
ag uō ad impleē
si ad
ici ꝓximi reuertat. ut
xxxvi. q. v. apud. no
Quia uoluntas. ꝛ. q. quidam. ꝛ mutat
septem. ꝓximi ꝓpter
uirtus si. ꝛ. aquā cum
quis. nam. iudicet. ꝛ
uoluntatem. ꝛ
sequitur. animi ꝓpter
uirtute. si non. ꝛ
qui tutus. mat. ꝛ
uoluntatem. ꝛ mortali
tatem. ꝛ go septem
ꝓximi. ut. ꝛ. ꝛ ꝓximi. ut
xxv. q. vi. ꝑ. ꝓximi
uirtute. ꝓximi. ut. ꝛ
gratiam. ꝛ. q. ꝑ. si
uirtutes. ꝛ. q. ꝑ. si quis tol
uirtutis. ꝛ. ꝛ. q. ꝑ. si quis tol
uirtutis. ꝛ. ꝛ. q. ꝑ. si quis tol
uirtutis. ꝛ. ꝛ. q. ꝑ. si quis tol

Dicit in fine collemp
nitet. uirtute. ꝛ. ꝛ. ꝛ
ꝓximi. uirtute. ꝛ. ꝛ. ꝛ
uirtutes. ꝛ. ꝛ. ꝛ. ꝛ
ꝛ. ꝛ

Tribꝫ liquid modis uita ānā
ēmacta soluenda sit. Primo ē q̄ ma
le uiuat. Secō cū quis incaute uiuat.
et nō putat ꝫ ē peccatū. Tercio si pue
ra l' puella in domo penā se uiuēn
te astringerent. pribꝫ ꝑ q̄ audie
rint ādicendꝫ. Ite ꝫ libꝫ. Sō obs
uenē uitā q̄ fuit ē dānā mā

Si quis ꝓuent⁹ fuit ut diffim data.
Sat aliquid eoꝝ agē q̄ nō placeret dō
pniam agat. et ꝙ ꝛ mandatū dei sta
tuū est. in utrūq; reuocet. Ecce
q. uitanda illicita et laudabiliꝫ sol
uūt. dāpnabiliꝫ obseruant. Qd nō
intelligendū ē. qn uitandū illicitꝫ
deseratur ut ad bonū rediat. Cū si
ꝓpter deser⁹ ut in aliud malū ruat
scat. illicitū facinꝰ dāpnabiliꝫ ser
uat. et dāpnabiliꝫ ꝛepuit. Unde
aug⁹ de bono ꝛuptiali. Non est appel
landa fides que ad peccatū facit ād

Si ad peccā admittendū fides mutē
dabit. nutū ē si fides appelletur.
Verumtā q̄libꝫ sit. si et ꝙ ipam sit pec
cē. nō cū ꝓpter deser⁹ ut ad fidē uera
regrediat. i. ut peccatū
emendet. uoluntarie ꝑuicare correcta
tanq̄. si quisq̄ cū hoiem soluē expol
iare nō possit. inueniat locū inq̄
nus. et cū eo prasceat. ut simul id fa
ciant. spoliumq; partiant. q̄ facino
re ꝛuisso. totū solus auferat. Dolet
quidē ille. et seruatā sibi nō ē fidē ꝛqrit.
Deū in ipa sua q̄rela cogitare debet
potⁿ in bona uita ipi humane sotie
tati fidē fuisse seruandā. ne ꝑdita in
q̄ ex hoie fieret. si seruat q. inuit⁹ sibi in
peccā sociare ꝑuasa nō fuit. Ille ꝙp
pe utrobiq; pfidus ac pfecto scelera
or iudicandus ē. Item. Quippea fides nō
seruat⁹ ut ad bonū rediatur. nō ō uio

Mulier si fide ꝛuptali uiō tota diu
tata fidē seruet adultēro. inq; mala
est. si nec adultēro. peior. Porro si eam
flagitij penitet ad cōiugē redies
ꝛuptalem. pacta ac placita adulte
ria relinquat. mitiorꝫ si eam fidei uio
latricē uel ipse adultēr punabit. Ex
hijs itaq; apparet. qd si quisq̄. ut di
xim illicitū uitandū nō seruauit ut
nō aliud malū ꝓnus sibi declinet. tan
to grauiꝰ delinquit. q̄nto dāpnabiliꝰ
accumulauit. petita peccīs. Si ā ꝓpter

deser⁹ ut ad bonū rediat. nichil culpe
p alti putro ꝛuabit. potⁿ defendū ē.
si in aliquo illius uitandū occōne nol
deliquisse ꝛuptū. Vñ aug⁹ scribit seue
ro mileuitano. epō. Quidam de quodaꝫ
ualdo q̄ a sanguineis cuidam pel
lis coacti fuisset uitare se illā ductuꝝ
in ꝛuptū. nec mar sue l' fribꝫ ulterius
necessaria subministraturū. Rescribit
g⁹ hō aug⁹ ut dixim⁹. Scio mileuitano
epō ita dicens. De quodam Ualdo
qui uitauit se nō ministraturū ne
cessaria matri fribus.

Rogantias a pte uro ambrosio q̄sum q̄d
t kmē agendū sit de ualdo prochia
no uio qui capt⁹ et uinctꝰ necessi im
pulsus sue ꝛsubsine uitandū firma
uit. ipam in ꝛuptū ꝑsuape. ꝓuocꝫ
de domo matrē cū fribꝫ depellere. nich
q; eis alimonie unicq. impendē. q. uio
q̄m ꝓnus habuerat nō ē peccatū in cō
iugē ꝑsuape. matrimoniū sit in deo fir
mū et stabile. ꝓro uita mentū nō
ob hꝰ inuenit⁹ fuisse ministrandū. ut
eēt unicuiq; inquirendū ꝛ matridu.
l' fratidu seu cēterꝝ cōsanguineoꝝ. Nec credo sa
tisfactū ad hꝰ delē fieri. ut iniusta inimicoꝝ
suoꝝ bonoꝝ sit inuasio uitandoꝝ et
spoliatio. et accipienti tēna dāpnatio.
ꝓuisq; nāq; pena ꝓsumit⁹. et nichil ho
micida in extremo examine a iusto
iudice dedignabit⁹ ille. p q̄. sacrosan
ctum euāgeliū ad inuisā et illicitā
et dō minime amabile q̄ testimoni
um uite et humane petitois adduxit⁹.
Foueat itaq; ualdus matrē et frēs.
et lugeat si coactōe et nimore uita
menti aliquid defuit mat⁹. Q̄ uero
eū uitare coegerit. quod nō debuit. rea
tu ꝓuisq; implicitū teneat⁹. Iniuria
quippe inuite ꝛrogata eius ē inimi
cis qui fecit. Nec n. ullo mō ad op
pbriū coacte uoluntatis trahitur.
q. illicita ꝛdicto necessitatis extorsit.

Sed cū oībꝫ hijs illicita uita nō
nō seruanda ꝓbent⁹. Opponit⁹ qd Io
sue gabaonitas ēt ꝓcepti dñi nō de
leuit. qz seniores isrl'. cū eis uitandoꝝ
pace fumauerant. Sz notandū ē quod
seniores isrl'. et si fuerint a dño ēt impe
tratū ut delerent gēs ārē ꝓmissionis.
decepti tñ a gabaonitis nescientes
os ēt nicolas ārē sibi ꝓmisse. uenerūt

Tribꝫ liquid modis solueda sit. i. mitatꝛ uiuat ut ficut uiuat
gnorante ēt decipiēte ꝛiuimi ut. xx. q. ii. puella.

ligine qui fruit malis psone q̄ ne exemeret ꝓsumebat q̄ retin
sequi romanoꝝ ritus obuiat et ꝛtrō. xemens ꝓbabil

XXII

i. gnoꝛē ēt ne flagellabi. foueat. et q̄ uitandū ꝓpter pa
ce nō uitet. q. ius. uitesso. et ꝛtr. q. ii. Si quis ꝛtrus. xvii. q. iii
qui sti uitem. ad sī enim reuertit ut xxv. di. c. i. ad ophnum. i
ad ipsum tamē nō dic. ad ipsum qui ne ita ꝛtra ꝛcepta fecerit qui uitandoꝝ q
ꝛtus tenuit omnia mala pti qui malo cōsentit. ꝛtra. q. v
tit ne et sic nō obstant cētra. et ꝛtra. di. xi. cet quos. et. i. q. v. ci. c
et. xi. cētra. Si enim uis q. iosue. huic ꝛtra. iam hō ui. s. ꝓcepit

Iam ꝓcepit enim dns isrl ut omis uitatoꝝ ēt ꝓmissionis e
tatis suis uiuendum est. ni nollent ei ꝛdinē. et si ipi sal
uare filios isrl' ad ꝛfessione suscepti quam gabaonitas ꝓtexit

aū ut hystoria refert. Amal calcamus ꝛ ē
audis pnibz dicentes. Vn̄ pphetā ueni
mꝰ de terra longīqua. Calcamus ſ. am
ta pedibz nr̄is. pines defecerūt ī labora
tis nr̄is. Audauim dñi ē nobīcū. ꝛ ueni
mꝰ. 2pone pace. q. ubi placuit seniorib⁹
ist'. ꝛ fecit pace ē eis. Post die ā uenit
ē filius ist' appropiquare gabaoni
tis. occurrerūt eis quib⁹ uiuere iussit
ist'. Nō aū uidentes se ee deceptos. no
uerūt dele eos. sz pepercit eis iosue ppt̄ iura
mēta seniorū ist'. Vn̄ ambz in libro de
officijs. Quedā licz a dño phibeantur.
tñ uiuāmō firmata nō sūt euitanda.
Innocens credit oī uerbo. nō uniuersa facta
tua. sz laudanda bonitas. hoc ē nō
cenuit ee. ignorare qđ nocuerat. ꝛ si cūi scribi
ab aliq̄. de oībz tñ iudicat. q̄ fide ee arbi
nec oībz. Hac q̄ mens sue dote inclinat
ihc ut credet gabaonitis. restamēta dis
posuit. pace dedit. 2firmauit societatē.
Sz ū mi tras eoꝝ uenti ē. deprehensa fraꝰ
de. qđ ē eēt finitimi aduenas se ee simu
lauerūt. earum sq̄ se ppl' patrī dedig
nari cepit. Hec pace nō q̄. debet reuocari
nō ee iuste. q̄ firmata dat sacrōm religio
ne. nec dū aliena pfidia rēdargueret. saā fi
de solūt. Multauit eos melioꝝ nō obse
q̄o munitij dānoꝝ sua sz dauerunt.
Illicati q̄ uiuāmō q. fuam phibē
intelligendē ē. q. stat ee illicati dū uiuāt.
Si ā nesciēs illicati ee. ipa ignorātia te
ausat. si putet illicati ee nō ex ignorā
a uiuit sz fē. Aliud ē n. si aliē copula
credat ee licita. q̄ neleq̄ esse 2sāguinea.
l' q̄ credat ee uidua. Aliud si dō putet
licita q̄ 2sāguinea ex nuncio l' relata
nō copla nullo uiue credat' phibita. Hic
ē ix. ignorātia uincit q̄ nemine excusat.
nō aū putat' nūl ignorare. ū il ignora
tia fē q̄ q̄lq; fere excusat. Seniores aū
ist' nō ignorabāt gl̄ie promissionis ex pce
pto dñi ee delendas. sz ignorabāt ga
baonitas ee incolas ex promissionis. Igno
rabāt siquidē fēm. sz nō ignorabāt uiuere fē.
Iuq; nō ꝛ si illicati ee q. uiuāmō firmauit.
tñ uiuere seruari debuit q. uiuāmō firmauit.
Ob ā illicitum uiuāmō suam phibē.
nō ē q̄ualit' intelligendē. Iuramēta namq;
ut ieie refert' si reuerentia debz hec. ui. co
mitās. uitare iudicū ꝛ iustitiā. Vbi ā
illa refuerint. nō ē iuramēta sz puerilia.
Vn̄ dē intelligi. illicati ee uiuāmēta

Amen dico uobis. si quis dixerit monti huic tolle te et mittere in mare. non dubitauerit in corde suo. sed credit quia quodcumque dixerit fiat. fiet ei. Ideo dico uobis omnia quecumque orantes petitis credite quia accipietis et fient uobis. Et cum stetissent orantes dimitte si quid habetis aduersus aliquem. ut et pater uester qui in celis est dimittat uobis peccata uestra. Si autem uos non dimiseritis nec pater uester qui in celis est dimittet peccata uestra. Et uenerunt iterum hierosolymam. Et cum ambularet in templo uenerunt ad eum principes sacerdotum et scribe et seniores. Et dicebant ei. In qua potestate hec facis. aut quis dedit tibi hanc potestatem ut hec facias. Respondens autem ihesus dixit ad illos. Interrogabo et ego uos unum uerbum. et respondete mihi. et dicam uobis in qua potestate hec facio. Baptismus iohannis de celo erat an ex hominibus. Respondete mihi. Et cogitabant apud se dicentes. Si dixerimus de celo erat. dicet. Quare ergo non credidistis ei. Si autem dixerimus ex hominibus. timebamus turbam. Omnes enim habebant iohannem quia uere propheta erat. Et respondentes dicunt ihesu. Nescimus. Et ihesus ait illis. Neque ego dico uobis in qua potestate hec facio. Cepit autem illis in parabolis loqui. Homo quidam plantauit uineam et circumdedit sepem et fodit lacum et edificauit turrem et locauit eam agricolis et peregre profectus est. Et misit ad agricolas in tempore seruum ut a agricolis acciperet de fructu uinee. Qui apprehensum eum eum uulneribus dimiserunt uacuum. Et iterum misit ad illos alium seruum. et illum in capite uulnerauerunt et contumelias affecerunt. Et alium misit. et illum occiderunt. et alios multos. quosdam uulnerantes et quosdam occidentes. Adhuc unum habebat filium carissimum. et misit illum ultimum ad illos dicens. Quia uerebor filium meum. Coloni autem dixerunt ad inuicem. Hic est heres. uenite occidamus eum. et nostra erit hereditas. Et apprehendentes occiderunt eum. et eiecerunt extra uineam. Quid ergo faciet dominus uineae. ueniet et perdet colonos et dabit uineam aliis. Nec scripturam hanc legistis. Lapidem quem reprobauerunt edificantes hic factus est in caput anguli. A domino factum est istud. et est mirabile in oculis nostris. Et quesierunt eum tenere. et timuerunt turbam. Cognouerunt enim quia ad ipsos dixerat parabolam. Et relicto eo abierunt. Et mittunt quosdam ex pharisaeis et herodianis ut eum captione uerbo. Qui cum uenissent dixerunt ei. Magister scimus quia uerax es et non curas quemquam. Non enim respicis personam hominis. sed in ueritate uiam dei doces. Licet censum dare cesari an non. Dabimus. an non dabimus. Qui sciens hypocrisim eorum dixit ad illos. Quid me temptatis. Afferte mihi denarium ut uideam. Illi autem tulerunt. Et ait illis. Cuius habet imaginem hanc et superscriptionem. Dicunt ei. Cesaris. Respondens autem ihesus dixit illis. Reddite que sunt cesaris cesari. et que sunt dei deo. Et mirabantur super eo. Et uenerunt sadducei qui dicunt resurrectionem non esse. et interrogabant eum dicentes. Magister moyses scripsit nobis. Si cuius frater mortuus fuerit et dimiserit uxorem et filios non reliquerit. ut accipiat frater eius uxorem eius et suscitet semen fratri suo. Septem fratres erant. Et primus accepit uxorem et mortuus est non relicto semine. Et secundus accepit eam et mortuus est. nec ipse reliquit semen. Et tertius similiter. Et septem eam non reliquerunt semen. Nouissima omnium defuncta est et mulier. In resurrectione cum resurrexerint cuius de his erit uxor. Omnes enim habuerunt eam. Dicit illis ihesus. Nonne propterea errabitis. quia nescitis scripturas neque uirtutem dei. Cum enim a mortuis resurrexerint neque nubent neque uxores ducent. sed sunt sicut angeli in celis. De mortuis autem quod resurgant non legistis in libro moysi. super rubum quomodo dixerit illi deus dicens. Ego sum deus abraham et deus isaac et deus iacob. Non est deus mortuorum sed uiuorum. Multum ergo errabitis. Et accedens unus de scribis audiuit illos conquirentes simul. et uidens quoniam bene illis respondisset interrogauit eum quod esset primum omnium mandatum. Ihesus autem respondit ei quia primum omnium mandatum est. Audi israel dominus deus noster deus unus est. Et diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota mente tua et ex tota fortitudine tua. Hoc est primum mandatum. Secundum autem simile illi est hoc. Diliges proximum tuum sicut te ipsum. Maius horum aliud mandatum non est. Et ait illi scribe. Bene magister in ueritate dixisti quia unus est deus et non est alius preter eum. Et ut diligatur ex toto corde et ex tota anima et ex tota mente et ex tota fortitudine et diligere proximum tamquam seipsum maius est omnibus holocaustomatibus et uictimis. Et ihesus uidens quia sapienter respondisset dixit illi. Non es longe a regno dei. Et nemo iam audebat eum interrogare. Et respondens ihesus dicebat docens in templo. Quomodo dicunt scribe christum filium esse dauid. Ipse enim dauid dicit in spiritu sancto. Dixit dominus domino meo sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Ipse ergo dauid dicit eum dominum. et unde filius eius est. Et libenter eum audiebat multitudo. Et dicebat in doctrina sua. Cauete a scribis qui uolunt in stolis ambulare et salutari in foro. et in primis cathedris sedere in conuiuiis. et primos discubitus. Qui deuorant domos uiduarum. simulantes longam orationem. Hi accipient prolixius iudicium. Et sedens ihesus contra gazophylacium aspiciebat quomodo turba iactaret aes in gazophylacium. Et multi diuites iactabant multa. Et cum uenisset una uidua pauper misit duo minuta. Et conuocans discipulos suos dixit illis. Amen dico uobis quoniam uidua hec pauper plus quam omnes qui miserunt in gazophylacium. Omnes enim ex eo quod abundabat illis miserunt. Hec autem de penuria sua omnia quecumque habuit misit. totum uictum suum. Et cum quidam de discipulis dixisset illi. Magister aspice qualibus lapidibus et qualibus edificiis constructum est templum. Et ihesus dixit illi. Videsne hec omnia. Amen dico tibi non relinquetur hic lapis super lapidem qui non destruatur. Et cum sederet in monte oliuarum contra templum interrogabant eum seorsum petrus et iacobus et iohannes et andreas. Dic nobis quando hec erunt. et quod signum cum incipient omnia hec consummari. Ihesus autem coepit dicere illis. Videte ne quis uos seducat. Multi enim uenient in nomine meo dicentes quia ego sum. et multos seducent. Cum audieritis autem bella et opiniones bellorum. ne turbemini. Oportet enim hec fieri. sed nondum finis. Surget enim gens contra gentem et regnum aduersus regnum. Et terre motus per loca. Et fames erunt. Hec autem initia sunt dolorum. Uos autem uidete uosmetipsos. Tradent enim uos in consiliis. et in synagogis uapulabitis. et in conspectu regum et presidum stabitis propter me in testimonium illis. Et in omnes gentes primum oportet predicari euangelium. Et cum duxerint uos tradentes uos. nolite premeditari quid loquamini. neque meditemini. sed quodcumque datum fuerit uobis in illa hora hoc loquimini. non enim estis uos qui loquimini. sed spiritus sanctus. Tradet autem frater fratrem in mortem. et pater filium. et insurgent filii in parentes. et morte afficient eos. Et eritis odio omnibus propter nomen meum. Qui autem perseuerauerit usque in finem hic saluus erit. Cum autem uideritis abominationem desolationis stantem ubi non debet. qui legit intelligat. tunc qui in iudea sunt fugiant ad montes. Et qui in tecto non descendat in domum neque introeat ut tollat aliquid de domo sua. Et qui in agro est non reuertatur retro tollere uestimentum suum. Ue autem pregnantibus et nutrientibus in illis diebus. Orate autem ut non fiat hieme. Erunt enim dies illi tribulationes tales quales non fuerunt ab initio creature quam condidit deus usque nunc. et non fient. Et nisi breuiasset dominus dies non fuisset salua omnis caro. sed propter electos quos elegit breuiauit dies. Et tunc si quis uobis dixerit. ecce hic est christus. ecce illic. nolite credere. Surgent enim pseudochristi et pseudoprophete. et dabunt signa et prodigia ad seducendos si fieri potest etiam electos. Uos autem uidete. ecce predixi uobis omnia. Sed in illis diebus post tribulationem illam sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum. et stelle erunt de celo excidentes. et uirtutes que in celis sunt mouebuntur. Et tunc uidebunt filium hominis uenientem in nubibus cum uirtute multa et gloria. Et tunc mittet angelos suos et congregabit electos suos a quatuor uentis. a summo terre usque ad summum celi. A ficu autem discite parabolam. Cum iam ramus eius tener fuerit et folia nata fuerint scitis quia prope est estas. Ita et uos cum uideritis hec fieri scitote quia prope est in ianuis. Amen dico uobis quia non transibit generatio hec donec omnia hec fiant. Celum et terra transibunt. uerba autem mea non transibunt. De die autem illa uel hora nemo scit neque angeli in celo neque filius. nisi pater. Uidete uigilate et orate. Nescitis enim quando tempus sit. Sicut homo qui peregre profectus reliquit domum suam et dedit seruis suis potestatem cuique operis sui. et ianitori precepit ut uigilaret. Uigilate ergo. nescitis enim quando dominus domus ueniat. sero an media nocte an galli cantu an mane. ne cum uenerit subito inueniat uos dormientes. Quod autem uobis dico omnibus dico. uigilate. Et post biduum pasca fiebat et azima. Et querebant principes sacerdotum et scribe quomodo eum dolo tenentes occiderent. Dicebant autem. Non in die festo ne forte tumultus fieret in populo. Et cum esset ihesus bethanie in domo simonis leprosi et discumberet uenit mulier habens alabastrum unguenti nardi spicati pretiosi. Et fracto alabastro effudit super caput eius. Erant autem quidam indignantes apud semetipsos et dicentes. Ut quid perditio ista unguenti facta est. Potuit enim istud unguentum uenire plus quam trecentis denariis et dari pauperibus. Et fremebant in illam. Ihesus autem dixit. Sinite illam. quid illi molesti estis. Bonum opus operata est in me. Nam semper pauperes habetis uobiscum. et cum uolueritis benefacere illis. me autem non semper habetis. Quod habuit hec fecit. Prouenit ungere corpus meum in sepulturam. Amen dico uobis. ubicumque predicatum fuerit euangelium istud in uniuerso mundo. et quod fecit hec narrabitur in memoriam eius. Et iudas iscariotes unus de duodecim abiit ad principes sacerdotum ut proderet eum illis. Qui audientes gauisi sunt et promiserunt pecuniam se daturos. Et quomodo illum oportune traderet querebat. Et prima azimorum accedebant discipuli ad ihesum dicentes. Ubi uis eamus et parabimus tibi ut manducare pascha. Et mittit duos ex discipulis suis et dicit eis. Ite in ciuitatem et occurret uobis homo lagenam aquae bajulans. sequimini eum. et quocumque introierit dicite patri familias quia magister dicit. Ubi est refectio mea ubi pascha cum discipulis meis manducem. Et ipse uobis demonstrabit cenaculum grande stratum et paratum. et illic parate nobis. Et exierunt discipuli eius et uenerunt in ciuitatem et inuenerunt sicut dixerat illis. et parauerunt pascha. Et cum uespere fieret uenit cum duodecim. Et discumbentibus eis et manducantibus ait ihesus. Amen dico uobis quia unus ex uobis tradet me qui manducat mecum. Ipse coepit contristari et dicere illi singulus. Numquid ego. Et alius dixit. Numquid ego sum. At ille respondens dixit illis. Unus ex duodecim qui intingit mecum manum in catino. Et filius quidem hominis uadit sicut scriptum est de illo. Ue autem homini illi per quem filius hominis tradetur. Bonum erat ei si natus homo ille non fuisset. Et manducantibus illis accepit ihesus panem et benedixit ac fregit et dedit discipulis suis et ait. Sumite. hoc est corpus meum. Et accepto calice gratias egit et dedit illis. Et biberunt ex illo omnes. Et ait illis. Hic est sanguis meus noui testamenti qui pro multis effundetur. Amen dico uobis quia iam non bibam de hoc genimine uitis usque in diem illum cum illud bibam nouum in regno dei. Et hymno dicto exierunt in montem oliuarum. Et ait illis ihesus. Omnes uos scandalum patiemini in me in nocte hac. Quia scriptum est. Percutiam pastorem et dispergentur oues. Postquam autem resurrexero precedam uos in galileam. Ait illi petrus. Et si omnes scandalizati fuerint sed non ego. Et ait illi ihesus. Amen dico tibi quia tu hodie in nocte hac antequam gallus bis uocem dicat ter me negabis. At ille amplius loquebatur. Et si oportuerit me simul commori tibi non te negabo. Similiter autem et omnes dicebant. Et ueniunt in predium cui nomen gethsemani. Et dicit discipulis suis. Sedete hic donec orem. Et assumpto petro et iacobo et iohanne secum pauere cepit et tedere. Et ait illis. Tristis est anima mea usque ad mortem. Sustinete hic et uigilate. Et cum processisset paululum procidit super terram et orabat ut si fieri posset transiret ab eo hora. Et dixit. Abba pater omnia tibi possibilia sunt. transfer calicem istum a me. sed non quod ego uolo sed quod tu. Et uenit et inuenit eos dormientes. Et dicit petro. Simon dormis. non potuisti una hora uigilare. Uigilate et orate ut non intretis in temptationem. Spiritus quidem promptus est caro autem infirma. Et iterum abiit et orauit eundem sermonem dicens. Et reuersus iterum inuenit eos dormientes. erant enim oculi eorum grauati. et ignorabant quid responderent ei. Et uenit tertio et ait illis. Dormite iam et requiescite. Sufficit. uenit hora. ecce tradetur filius hominis in manus peccatorum. Surgite eamus. ecce qui me tradet prope est. Et adhuc eo loquente uenit iudas iscariotes unus de duodecim et cum eo turba cum gladiis et lignis a principibus sacerdotum et scribis et senioribus. Dederat autem traditor illius signum eis dicens. Quem osculatus fuero ipse est. tenete eum et ducite caute. Et cum uenisset statim accedens ad eum ait. Aue rabbi. Et osculatus est eum. Illi autem manus iniecerunt in eum et tenuerunt eum. Unus autem quidam de astantibus eduxit gladium et percussit seruum principis sacerdotum et abstulit auriculam eius. Et respondens ihesus ait illis. Tamquam ad latronem existis cum gladiis et lignis comprehendere me. Cotidie apud uos eram docens in templo et non me tenuistis. Sed ut impleantur scripture. Tunc discipuli eius relinquentes eum omnes fugerunt. Et adolescens quidam sequebatur illum amictus sindone super nudo. et tenuerunt eum. At ille relicta sindone nudus profugit ab eis. Et adduxerunt ihesum ad principem sacerdotum et conuenerunt omnes principes sacerdotum et seniores et scribe. Petrus autem a longe secutus est eum usque intro in atrium principis sacerdotum et sedebat cum ministris et calefaciebat ad lumen. Principes autem sacerdotum et omne consilium querebant aduersus ihesum testimonium ut eum morti traderent. Et non inuenerunt. Multi enim falsum testimonium dicebant aduersus eum. et conueniebant testimonia eorum. Et quidam surgentes falsum testimonium dicebant aduersus eum dicentes. Quoniam nos audiuimus eum dicentem. Quia ego destruam templum hoc manufactum et per triduum aliud non manufactum edificabo. Et nec sic inueniebatur testimonium eorum. Et exurgens summus sacerdos in medium interrogauit ihesum dicens. Non respondes quid isti aduersum te testificantur. Ihesus autem tacebat et nichil respondit. Iterum summus sacerdos interrogabat eum et dicit ei. Tu es christus filius dei benedicti. Ihesus autem dixit illi. Ego sum. et uidebitis filium hominis sedentem a dextris uirtutis dei et uenientem cum nubibus celi. Summus autem sacerdos scindens tunicas suas ait. Quid adhuc desideramus testes. Audistis blasphemiam. quid uobis uidetur. Qui omnes condemnauerunt eum esse reum mortis. Et ceperunt quidam conspuere eum et uelare faciem eius et colaphis eum cedere et dicere ei. Prophetiza. Et seruuli alapis eum cedebant. Et cum petrus esset deorsum in atrio uenit una ancillarum principis sacerdotum et cum uidisset petrum calefacientem sibi intuita eum dixit. Et tu cum nazareno eras ihesu. Ille autem negauit dicens. Neque scio neque noui. Neque quid dicis intelligo. Et exiit foras ante atrium et gallus cantauit. Et rursus ancilla cum uidisset eum cepit dicere astantibus. Quia hic ex illis est. Ille autem iterum negauit. Et post pusillum rursus qui astabant dicebant petro. Uere ex illis es. Nam et galileus es. Et loquela tua similis est. Ille autem cepit anathematizare et iurare. Quia nescio hominem istum quem dicitis. Et statim gallus iterum cantauit. Et recordatus est petrus uerbi quod dixerat ihesus. Priusquam gallus bis uocem dicat ter me negabis. Et flebat. Et mane facto consilium facientes principes sacerdotum cum senioribus et scribis et uniuerso concilio. Et uinctum adducentes tradiderunt ihesum pilato. Et interrogauit eum pilatus. Tu es rex iudeorum. At ille respondens ait illi. Tu dicis. Et accusabant eum principes sacerdotum in multis. Pilatus autem interrogabat eum dicens. Non respondes quicquam. ecce in quantis te accusant. Ihesus autem amplius nichil respondit. ita ut mirari pilatum. Per diem autem festum dimittebat eis unum ex uinctis quem petissent. Erat autem qui dicebatur barrabas cum seditionis uinctis qui in seditione fecerant homicidium. Et cum ascendisset turba cepit rogare sicut semper faciebat illis. Pilatus autem respondit eis dicens. Uultis dimittam uobis regem iudeorum. Sciebat enim quod per inuidiam tradidissent eum principes sacerdotum. Sed principes sacerdotum concitauerunt turbam ut magis barrabam dimitteret eis. Pilatus autem rursum respondens ait illis. Quid ergo uultis faciam regi iudeorum. Illi autem iterum clamauerunt. Crucifige eum. Pilatus autem dicebat illis. Quid enim mali fecit. At illi magis clamabant. Crucifige eum. Pilatus autem uolens populo satisfacere dimisit illis barrabam. et tradidit ihesum flagellis cesum ut crucifigeretur. Milites autem duxerunt eum in atrium praetorii. et conuocant totam cohortem. Et induunt eum purpura. et imponunt ei plectentes coronam spineam. et cepit eum salutare. Aue rex iudeorum. Et percutiebant capud eius harundine. et conspuebant eum. et ponentes genua adorabant eum. Et postquam illuserunt ei exuerunt eum purpura. et induerunt eum uestimentis suis. et educunt eum ut crucifigerent eum. Et angariauerunt simonem cyrenensem patrem alexandri et rufi ut tolleret crucem eius. Et bajulauit crucem eius. Et perducunt eum in golgotha locum. qui dicitur caluarie locus. Et dabant ei uinum myrratum. Et non accepit. Et crucifigunt eum. Et diuidunt uestimenta eius. mittentes sortem super eis quis quid tolleret. Erat autem hora tertia. Et crucifixerunt eum. Et erat titulus causae eius inscriptus. Rex iudeorum. Et cum eo crucifigunt duos latrones. unum a dextris et unum a sinistris eius. Et impleta est scriptura que dicit. Et cum iniquis reputatus est. Et transeuntes blasphemabant eum mouentes capita sua et dicentes. Uah qui destruis templum et in triduo reedificas. Saluum fac temetipsum descendens de cruce. Similiter et principes sacerdotum inludentes ad inuicem cum scribis dicebant. Alios saluos fecit. Seipsum non potest saluum facere. Christus rex israel descendat nunc de cruce ut uideamus et credamus. Et qui cum eo crucifixi erant conuitiabantur ei. Et cum hora sexta tenebre facte sunt per uniuersam terram usque in horam nonam. Et hora nona clamauit ihesus uoce magna dicens. Eloi eloi lama sabacthani. Et quidam astantium audientes dicebant. Ecce heliam uocat. Et cucurrit unus et implens spongiam aceto circumponensque calamo potum dabat ei dicens. Sinite. uideamus an ueniat helias deponere eum. Ihesus autem emisso uoce magna expirauit. Et uelum templi scissum est in duas partes a summo usque deorsum. Uidens autem centurio qui ex aduerso illius erat quia sic clamans expirasset dixit. Uere hic homo filius dei erat. Erant autem et mulieres de longe aspicientes inter quas erat maria magdalene et maria iacobi minoris et ioseph mater et salome. Et cum esset in galilea secutae eum et ministrabant ei. Et alie multe que simul cum eo ascenderant hierusalem. Et cum iam sero esset factum quia erat parasceue quod est ante sabbatum. Uenit ioseph ab arimathia nobilis decurio qui et ipse erat expectans regnum dei. Et audacter introiit ad pilatum et petiit corpus ihesu. Pilatus autem mirabatur si iam obisset. Et accersito centurione interrogauit eum si iam mortuus esset. Et cum centurione cognouisset donauit ioseph corpus ihesu. Ioseph autem mercatus sindonem et deposito eum inuolutum sindone posuit eum in monumento quod erat excisum de petra. Et accessit ad ostium monumenti. Maria autem magdalene et maria iacobi minoris et ioseph mater et salome aromata emerunt. Et ualde mane una sabbatorum ueniunt ad monumentum orto iam sole. Et dicebant ad inuicem. Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti. Et respicientes uidebant reuolutum lapidem. Erat enim magnus ualde. Et introeuntes in monumentum uiderunt iuuenem sedentem in dextris coopertum stola candida. Et obstupuerunt. Qui dicit illis. Nolite expauescere. Ihesum quaeritis nazarenum crucifixum. surrexit. non est hic. ecce locus ubi posuerunt eum. Sed ite dicite discipulis eius et petro quia precedet uos in galileam. ibi eum uidebitis sicut dixit uobis. Et exeuntes fugerunt de monumento. Tenebat enim eas tremor et pauor. et nemini dixerunt. timebant enim. Surgens autem mane prima sabbati apparuit primo mariae magdalene de qua eiecerat septem demonia. Illa abiit nuntiauit his qui cum eo fuerant lugentibus et flentibus. Et illi cum audissent quia uiuit et uisus est ab ea non credidere. Post hec autem duobus ex illis ambulantibus ambulabat in illa hora in agrum. Et euntes nuntiauerunt ceteris. nec illis quidem credidere. Nouissime recumbentibus undecim discipulis apparuit ihesus. et exprobrauit incredulitatem eorum et duritiam cordis. quia his qui uiderant eum resurrexisse non credidissent. Et dixit eis. Euntes in mundum uniuersum predicate euangelium omni creature. Qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit. qui uero non credit condemnabitur. Signa autem eos qui credunt hec sequentur. In nomine meo demonia eicient. linguis loquentur nouis. serpentes tollent. et si mortiferum quid biberint non eis nocebit. super egros manus imponent et bene habebunt. Et dominus quidem ihesus postquam locutus est eis assumptus est in celum et sedet a dextris dei. Illi autem profecti predicauerunt ubique. domino cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis. Amen.

Incipit prologus sancti hieronymi presbiteri in libro beati iob. Liber iste apud hebreos et apud omnes orientales ita inscribitur. Sepher iob. Et ipse iob tertius dicitur fuisse post moysen et balaam. Et primum omnium scripsisse quod hebraice conscriptum habetur. Et quidam putant ipsum esse moysi qui ante scripserit historiam suam quam ea que ad populum dei pertinent. Alii autem iudeorum fabulas sequentes asserunt eum ante moysen fuisse. Et quia in diebus patriarcharum multa connubia fuerunt. Et ipse iob duxit uxorem de arabia. Et genuit ex ea filium nomine abiud. Qui abiud genuit tharan. Qui tharan genuit naason. Qui naason genuit salmon. Qui salmon genuit booz. Qui booz genuit obed. Qui obed genuit iesse. Qui iesse genuit dauid. Qui dauid genuit salomonem. Qui salomon genuit roboam. Qui roboam genuit abiam. Qui abiam genuit asa. Qui asa genuit iosaphat. Qui iosaphat genuit ioram. Qui ioram genuit ochoziam. Qui ochozias genuit ioas. Qui ioas genuit amasiam. Qui amasias genuit azariam. Qui azarias genuit ioathan. Qui ioathan genuit achaz. Qui achaz genuit ezechiam. Qui ezechias genuit manasse. Qui manasses genuit amon. Qui amon genuit iosiam. Qui iosias genuit iechoniam. Qui iechonias genuit salathiel. Qui salathiel genuit zorobabel. Qui zorobabel genuit abiud. Qui abiud genuit eliacim. Qui eliacim genuit azor. Qui azor genuit sadoc. Qui sadoc genuit achim. Qui achim genuit eliud. Qui eliud genuit eleazar. Qui eleazar genuit matthan. Qui matthan genuit iacob. Qui iacob genuit ioseph. Qui ioseph

nalet. Vtrū dū aliq̄s a pmitt: coactus
ut dicat cōfessa. l' religiōis uelē fusa
piat. se neutrū facturū uouēdo firma
uit. Ḥ q̄nis aliquid uideat̄ reprehensibile
q̄ op̄ caritat̄ uouendo se nō facturū p
misit. nulla ei auctoritate suar phi
bet. q̄ si uiq̄ dicat cōfessa l' reli
giōis uelē sapiat. nō ei ideo mia salue
p̄ieri ualet. & nō nulli in laicali habi
tu sāctissimi & deo dilecti inuenant̄. Q̄
exēplo audēt dare intelligi. q̄es aliq̄s
se uouat nō facturū aliq̄d ex q̄ expediet
or. s̄ uia ꝓfect̄ ad bitudinē. dū modo
sine eo saluē ualeat uouere. q. uota
uiri nō phibet. Suare. Vñ ei nos uou
mꝰ nō facturos aliq̄d aliud sine q̄ uiq̄
salual ei poss̄t cē ꝛ̄ solumis. & si aliq̄ ex eo
é amodus ꝓstare. nulla ei auctori
tate uota uiri soluere phibem. dū in hꝰ
nob alia uia necessitatib ei subueniēdi.

Quod ā q̄uo loco q̄ris si ueri ēt q.
archidiacon uouēat. an ep̄c ēt ueus p
uru q̄ ad petendū archidiaconū co
gebat facile p dilēm. Sic. ꝛ sentēt̄ pa
ri pena ē facere punīend̄ ē mitro
nag̃ ille q̄ cogit reus admitti ēminis p
batur. Vñ puis ꝓp art. Qui peccat
2pellit. & q̄ 2pellit̄ puras uerq; ha
uit 2pulsa a dño scies punit. beat.
uiq; sp̄ puur & dis & milel. dūs q̄ p
cepit. milel: q̄ plus dam̄ q̄ aiam suā
dilexit. Si lib ē. xl. dies i pane &
aq̄ penitentia sepē sequel annos. si s̄
uul cuscd. uj. q̄dragesimas & legumia
fenas penitent. Ide. Pūa cuis q̄ in
manu cp̄i aut cruce 2fecta peruenit.

Qui puuit se in manu cp̄i. aut i cruce
2fecta. uj. annos penitet. Si uō i
cruce nō 2fecta. i. ānū penitet. Q̄
ā cath̄ fuit. & ignoās se puuasse. &
p̄ cognoscit. uj. q̄dragesimas penitet.
Ide ex pūal decretō. Qua pūa sit
ferend̄. q̄ necessitate coact̄ peruenit.

Si quis coact̄ p uia rediuida l' p quali
bz cā l' necessitate puuit. q̄ plus
cogit̄ q̄ aiam dilexit. uj. xl. penitet. aly
uidit ant. uj. ānos. & unū exhyl in pa
ne & aq̄. Item gelasi ꝓp. Q̄ decimā &
hos decimā facere q̄ pena sit ferend̄.

Si quis puuasse se ad hos sciens in pu
uū dixit. xl. penitet. dies in pane &
aq̄. & vij. sequel ānos. & nūq̄ hoc sine pe
nitentia. & alij si alq̄ fuisse similit pe

nitent. Ite aug̃ i sermōe de decollatōe sc̄i
ioh̄is. Homicidā unusq̄sq; ad puuit̄ ōs
ille q̄ hoiem puocat ad uituperiū. pellit.
& sic eū falsū uituperū ēe. uituperat hom
cidā. q̄ homicida corp̄ occisur ē. ille ani
mā imo duas aias. & ei q̄. uituperat puo
cauit. & sua scis uerū esse q. dicis & fal
sum q̄d illedicit & uituperat 2pellis. Ecce
uituperat. ecce puuit. Tu q̄d inuenisti. imo
& tu pisti. qui de illi morte lacrimari uo
luisti. Idem in sermone de puuit. Sō
petrat qui uituperiū exigit ab eo q̄
uituperat uituperat falsum uituperiū.

Quis ratione mutuū uituperat si uituperat illū u
tilitatem falsū. an fert. Si uituperat & iō di
tur. uitia m. uir fides ei fit. ñ ē peccm. & ūi
humana cōpatio est. Si ā fert eū secul
se. & cogit eum uituperare. homicida ē. Ille
uituperat suo puuo uituperium. & iste manū
uituperationis & uituperiū pressit. Ite ex
cal' mauensi. Vsq; ad exitū uite ñ cō
cet. q̄ alios ad peruitium trahit.

Si quis quibus fuit alios ad falsa testi
monia l' ad puuia attraxisse. l' q̄
cūq; corruptōe sollicitasse. ip̄e quidē
usq; ad exitū uite ñ cōcet. Hij uero q̄
ei i puuio assensisse pbant̄. postea ab
oī cessatione & remouendi. & si legē. infa
mia notabunt̄. Item. Qui audit ali
q̄ falsū uituperare & tacet. delinquit. Vnde
aug̃ ait. in q̄stionibz leuitic. capit. i.
Ria q̄ audierit uocē uituperat falsū. & ē.

Cui sit iudicād falsū q̄ ab aliquo uituperat.

Sit uidet dice petare hoiem. quo audīte
uituperat aliquis falsū. & sciat eū falsū uitu
perare & tacet. Tunc ā fert si ei res de q̄ uituper
tebat fuit. aut uidit aut 2sciuit. aut
aliquo modo cognouit. aut oculis suis
2spexit. aut ille ipe q̄ uituperat illi indica
uit. uituperat & uituperat ēe 2sciuit. Sz uitet u
more h̄ peccā & timore h̄ pdītōis homi
nū ñ parua existit plinctz tenptō. Dol
sum n' pximi ad puuiū admonendo l'
phibendo a ui gīu peccō reuocare. Sz si
ñ audierit. & cora nob de re q̄. notum
falsū uituperauit utrū pdend̄ sit. uita ut
pdit̄ & periculū mortis incurrat difficil
lima qō ē. Sz q̄ hic ñ expssit aut hic
iudicandū sit utrū illi cui uituperat
an sacerdoti cuipiā q̄ ñ solū eū p se. q̄
ñ p̄ irrogando supplicū. Sz & ozare p illo
p̄. uideat̄ in q. se ab hꝰ soluat peccatō
uituperatio. sūdicet̄ talibz q̄ magis possit

a uituperare uolūt mortis & fōs quia & uituperat̄ pximus ami nō possit uitia
ri. & est similis ei qui oīb; placere uult. & ideo ad ea q̄ ueritati & q. ecclie
qui ei ego dic̄ talibz qui possunt pace ēe nō dī. peccat. & q. si peccant
q̄ maiorem potest̄ euitare ignoīam q̄ ei uituperat̄ sunt intelligēdi. & distingu
tur aut ñ ex certa ignoīa. aut ex uolūtate. aut ex uolūtate. aut ex uolūtate
tem si ab illo uituperari nō possunt. timet ēe intellectū. sm̄ gregē. ut
tem significatōem. ut ēe ecclesie. ecclīs sua ecclesia uituperat. uituperat. ecclīs
tate uituperationis est q̄ sm̄ intellectū uituperi. si ita possunt. ēt intellec
tui adaptari ēt ecclesie. sm̄ q. si ab alio uituperat̄ uituperat. ēt sm̄ eam
qui ecclie intelligit. & uituperat̄ dissimiliū. ut. j. c. Cerbus mālis ecclīs

pdelle q. obēe puuo. siue cū corrigendo. siue dīm p eo placando. si ꝛ ipe 2fessiōis ō adhibēat medicinā. Si g̃ ut sup dīm ē ille q̄ andit falsū iurare ꝛ nocet de iurāto. multomag̃ ille reus ē q̄ ad deierandū alīq̄ 2pellit. Queritur de eo q̄ ūlor callidiate se cāuerit ne puret il lū cui uiminū defert. an sit reus periurij ꝑ fraudē q̄ iurasse credit. De hoc ita scribit ysidor sūarū libro .v. De eo qui iuramēto callidiate uerboꝝ iurat. Iure ūlor q̄l iurat dō nī q̄ 2sāe uelit ē ita h̄ accipit sicut ille ē iurat intelligit. Duplicat aūt reus fit. q̄ ꝛ deū nom̃ fraudī assumit ꝛ primū dolo capit. Ita ē ex sermone sc̄i augustini. Periurus est qui sup ce dicit caelum uidꝫ ꝛ qui lapidem p lapidē iurat falsū: periurat. Unde h̄ dicit q̄ multa ꝛ in h̄ fallāt. ꝛ putant q̄ nichil ē p q. iurāt nī cōmune se mi periurij. plus periurus est q̄ p id q. scīm nō putat. fallit iurās. Si ut ille scīm nō putat scīm putat ille cui iurat. Non ergo iurat ē aut lapidi ꝫ proximo iurat. hoī iurat aīa lapidē ꝫ nīquid ī aīa dīm. Nō ne audit lapis loquentē. ꝫ putat dō ne fallē tem. Sed obiat illd ggr̃ in .xxv. Ꝉ. mo talui. Apud deū ūba mā ī exitio. ꝫ humane aures talia ex corde p̄cedunt. ūba mīa uidentur. q̄lia foris sonant. Di uina g̃ uidēt talia foris audiūt qualia ex animis pferūt. Certe nouit ille q̄ uoluntatē ꝛ intentionē alīus uarijs ūbis explicat. q̄ nī debz aliq̄s ūba ꝓsidere ꝫ uoluntatē ꝛ intentionē. q̄ nī debet in tento ūbis defraudet. sed ūba intentioni. Si g̃ diuina uidēt ūba mā talia foris audiūt. q̄lia ex animis pferūt. si mē to nī debz seruire ūbis. ꝫ uerba intētioi. parer q. dō nī sic accipit animū sic ille cui iurat. ꝫ pot sic q̄ iurat intelligit. ē recipiēti nī ex animis. ꝫ ex hijs que pferūt foris ūba mā sonēt. Ita ē obiectū. Qui iurat sup lapidē putans se iura re sup sanctoꝝ cuīglīa pinde tenetur ac si sup scīm cuīglīa iurauit. Luce ille cui iurat ido sup lapidē illū iurare fe cit ne nī fraudo q. putat iurat iurāti pcui tenetur. Item obiat de aubz q̄ credit se iurare obedturos 2ulubz suis in oībz q̄ ꝑ iuramēta fiunt ꝓ honore sue autoritat. De uo obedientiā recusante ꝛ treuā pu ty illaqent. subponit breue iuramēti

ī quo aliud intelligit. q. se iurātes arbi trent. nichil ne pdū in mīum 2iurant. l aliquid hīmodi faciāt. Si g̃ 2 h̄ q. se iu rasse credidert 2 iuribz suis obedientiā denegatūt. nīqd ꝑ intentionē recipiēt is an ī potiꝰ ꝑ intentionē iurāti dō illd iuramēti accipet. Item. Si innocens de adulterio l furto ipetit. innocentiā suā nequit asserere iurando se ab obiectis sic ee immūe sicut in breui illo 2nēt. q. manibz suis se sarpsisse arbitrat. Cō mittat aūt in illo huic ee rei obiectoꝝ nīqd pui a dīo reputabit. Quis nō quid potit aliqu se iurasse adulteriū aut furtū meminisse l meminisse: non hic ꝛ iohes chrisostom aut. Iuramēti ꝛ locōne fidei: nulla debet ee dif mīa. cā hui ē. q. ois q̄ ferentia. iurat ad h̄ iurat ut q. uerū ē loquat. et ideo dīs iuramēti ꝛ loq̄lē mām nullā iuste et distāa. Qa sic in iuri mīo nulla 2uenit ee pfidia. ita q̄ in ūbis nīl nullū debz ee mēdacū. q. u nīqz ꝛ paui ꝛ mīdacū duum iudicij pena dāpnat. dicente scripā. Os q. mīat occidit aīam. Qualeq̄ g̃ uerū loquat. iurat q. scripā est. Telus fi delis ī mīat. Item. Aīq̄ aliquis iu rat pensare debet si ee 2sciam parat iurare. Qui putare parat ee amicū. pauet iām pturū iudē. Qa dō ī ex opibz iudicat ꝫ ex cogitatiōibz ꝛ corde. Ex hijs oībz colligit q. iuramēta ꝑ intentionē ꝓstantis ī recipientis a deo iudicant. Quoīm g̃ ī ꝑsidoꝝ. Quacūq̄ arte ūboꝝ quisquis dō sic accipit. sic ille cui iu rat intelligit. Si sic aliud ē callida arte ūboꝝ iurare aliud simplr intē tionē sua iurando denūtare. sic aliud ē simplici intentōe iuramēti fīm ppe aliud in recipiendo callidiate iurāti. q. sic quisq̄ ap deū ī ualet. aliq̄ lēde. sic nec pt ī intentionē ualet quis alicui sub uenire. dō ē duplicatis aspnatoꝛ si plicē intentōem intēdi 2sidat. ꝛ tam ex pte recipientis q̄m ex parte ꝓstantis ū ūboꝝ arte aspnat. ꝛ odit. De arte q̄sq̄ ad iuramēti q̄rit. Qua arte q̄sq̄ ad iuramēti debeat cogi. De quo in ꝓmo libro capitlōꝝ sic inuenit diffinitum.

Iure ānos rationabiles: aliquis nō Parūli qui sine cogantur iurare. Iuste rōnabiles ē. nī cogant iurare aq

eqm semel peccauit p̄sumit q̄ semper peccat. peccare ut h. q. vij. nō pt mitte animo non est sacramento suo aterno mi ut ē. re. p. c simp. ī. 15. 9. ni si sacramēta que ipōnis sunt prius qui ipōnis ꝛ ne ꝓstabit iuramentum calumpnie simulter contra suus iurabit in alīs seu vi.

semel puer ē l' fuer. n̄ uelus sue p̄hec. ad sacr̄m̄ accedat. n̄ in sua ē. l' alteri⁹ uxorē existat. Item ex 2ē. libr̄ano.

Añ. xuj. annos uxorē nullus cogat⁹.

Puer añ. xuj. annos. n̄ cogant⁹ uxorē. Puella q̄ si in pueritia etate sua ī domo p̄is illo nesciente se uirginē con stīxerit. et p̄ē⁹ ei⁹ audierit statum ei⁹ dixer. uota ei⁹ et uirginitatē irrita etiā. et sa tali eā dabit⁹. Ite cōcil⁹ tol. De eod̄.

Honestū ē uidet⁹ ut qui in scīs audet nubere. h̄ ieunū faciat. ē oī honestate et dei timore. ut et puer ante annos xuj. n̄ coganf⁹ uxorē. Preterea sc̄ quedā tp̄a quib⁹ uxorē phibent⁹. Vñ in 2ē. ap̄l scām medardū habito.

Quib⁹ tp̄ib⁹ uxorē prohibemur.

Decreuit sca synod⁹ ut a lxx. usq; ad octauā pasche. et ab aduentu dñi usq; in octauā epyphie. necnō et in ieiunijs. uj. tpīn et letanijs maioribus et ī diebus dnicis. et in diebus rogationū. nisi de 2cordia et pacificatione nullus sup̄ sac̄ euāgelia uxorē p̄sumat.

Hec forma ad fidelitatis et quid quisq; dñō debeat. l' econtra. sic inuenitur in epla phillipi epi. Que infidelitate sunt obseruanda.

Hec forma fidelitatis aliquid sarbere monitus. hec uob̄ que consequunt breuit ex libror auctoritate nota ui. Qui domino suo fidelitatē iurat. ista vi. in memoria semp hē debz. incolume eorum honestū. facile. possibile. incolume uidl' ne sit in dāpnum dñō suo de corpore suo. Tutum. ne sit et in dampnū de secreto suo. l' de munitionib⁹ p quas urbs ē potest. honestum. ne sit et in dampnum de sua iusticia uel de aliis causis que ad honestatem eius p̄tinere uident. Vale. ne sit et in dampnum de suis possessionib⁹. facile l' possibile ne id bonum q̄ dominus suus faceret uel potāt. faciat et difficile. ne id q̄d possibile erat reddat et impossibile. ut fidelis hec documēta caueat iustum est. Sz quia non sufficit ab illicitis a malo n̄ fiat q̄ bonum est. restat ut in ēsd'. vi. supradictis 2silū et auxiliū dñō suo fidel' p̄stet. si be neficio dignus uideri uult a salute ē de fidelitate q̄m uiuit. Dñs q̄p fidelē suo in oīb⁹ his uicem reddere debz. q̄ si n̄ fec⁹ merito accusetur male fidē. Sic ille q̄ in eoz p̄uaricatōe uel faciendo uel 2sentiendo deprehens⁹ fuit. pfidus et puerus. Vt itaq; ex p̄missis appareat. mendaciū. nec simplici sermone debz pferri. nec uirami to firmari. Mendaciū autem n̄ solum in uerbis sz ē in simulatis operib⁹ ē pbanda. Vnde ambrosius ait in sermone habito in dnica de abraham. Memor̄ q̄ p̄fessione tuam caueto fides operibus non ostendat. mendacium. q̄ oē qui amant mē dacium filij sunt diaboli. n̄ solum in uerbis falsis: sz ē in simulatis operib⁹ mendaciū ē. Mendaciū nāq; est xp̄ianū se dicē. et opa xp̄i n̄ facere. Mendaciū est enim sacerdotē ul' clericum se dicē. et ārā huic ordini oppositā. Ite iex. Quotiens femo malus de ore nouerit uō loquim̄ nō procedit. aut n̄ in opportuno tp̄e. aut n̄ ī opportuno loco. Aut n̄ ut audiens audientib⁹ noceat sermo malus. pcedit de ore nō ad destructionē eoz qui audiunt. Constet⁹ itaq; q̄d loquam̄. q̄. p oī uerbo ocioso reddituri sum⁹ rationē in die iudicij. Quomodo uō dicē laico p̄stare non debz. Vide n̄ tm̄ si ul' legit. Cui. laico dictus nullus de nichil nitere p̄sumat.

Nec clerico ordine cuiq; laico quicq; sup̄ sacra euāglia uitare p̄sumat. sz simpliciter ex uitare et purgare debz. ē. aut n̄ n̄. Sz si ē aliud aliq̄d q̄ sibi obiciat⁹. pur iudicatiue qui cuiusl' ordinis aut ordinat⁹ aut egat⁹ aut exp̄get⁹. Ite iex in libro de natūa rerum. plurib⁹ liquid modis unumquodq; uitia dicit⁹. primo cum q̄s male uitat. Secundo. cum quis meliue uitat. non putans ē peccatum. Tercio. si pueri uel puelle in domo pentiz se uirginitatis uoto constrinxerint. penitentia p̄ius audierint 2 audientibus. Episcopo similiter clericus uitam uitium p̄stare non debet nisi forte is qui ēē p̄mutatione amittit.

Explicit xxij. causa.

Hec testimonium uōcē ip̄m scripturē nec uitiali ei nec ī p̄ce ip̄ius ēē. a prof. ar. cum rescripto. Ille qui potest sententia alicui

capitur pmu tuz ut. ſ. ar ir. multi om ne. ſ. u. ē q; ut q; et qui nici. i. ſ. ſic por quis u tuz ne p̄o oit ſcripta ri ē. ar. ē ni ē. rm. or. rectum tum tatōibus qui mum ctēs ecoit lostibus ul' lias ul' nu mmum nel ali q; signū ei⁹ mittat inuenit ia mmo ei⁹e mas ut. ſ. ad. h. uſ. m. h. ei⁹. et. ſ. ſ. ſ

XXIII Q

Hereticam vindicatam causa.

Cum plebe sibi amissa in heresim lapsi sē. arma diaconi catholicos minis et cruciatibz ad hēsim appellē cepunt. Quo appositus catholicus epūs aīē sadiacentiū regionū q ab ipsorē cum lē iurisdictionē acceperat. ipsum ut catholicos ab hēticis defenderent epī. et quibz modis possent eos ad fidei unitatē reduce appellent. Epī mandata aplica accipientes. duo cantus milites bz apte ap misdiasl ē hēticos pugnare cepunt. Candē ñ nullis eoz nec dandis. alqs rebz suis l' ecclasticis expoliatis. alqs carcē cingastulo reclusis. ad unitatē catholice fidei coacti redierūt.

Hic pmū quatur an militare sit peccm.

Secundo: q. bellum sit iustum. et quo modo a filijs dei nulla bella gerebant.

Tercio an iniuria sociox arma sint ppulsāda.

Quarto: an vindicta sit ifenda. Quinto: an sit peccm iudicii l' ministro reos ad cādē. Sexto: an mali sint cogendi ad bonū. Septimo: an hēticis sua et ecē rebz sint expoliandi. et q possident ab hēticis ablata: an dicat possidē aliena. Octauo: an epūs l' q̄bzlibz clicis liceat sua auctoritate l' aplica l' ipsorū populo arma mouere.

Quod militare alienū videat ab euāgelica disciplina: hinc videt posse probari. qz oīs milicia l' ob iniuriā ppulsā dā l' pp vindictā iferendā est iniusta. Iniuria ā l' a pīa plona. l' a loco repellit. Qd vtriq; euāgelica lege phibet. Cui n: dicit. Si q̄s te percusserit in unā maxillā: pbe et ei alteram. et iterū. Quicunq; angariauit te mille passus: uade cum eo duo milia. Ite ā aplis dicit. ad romanos. ñ nos defendentes inimi: et date locū ire. Quid aliud phibem q. pp pīe iniuriā repelle. Ite. Cū petro gladio magistrū defendēt xpē dixit. Conuerte gladium tuū in vaginā. An putas qz ñ possim rogare patrē meū et exhibebit mi plus q. xij. milia legiones angelox. Dem qz sicut de bō andrea legit. cū fide ad fus pīlox ut de manibz miq; iudicis cū eruerent. et ab iniuria mortis illū defensarent. Ipe eī ubo et explo patientie docens rogabat eos ne maturū suū impedirent. Quid aliud monem. qm sic ppatus ira et locox iniurias pacienter tolerare. ñ ad arma accurrere. sic ex explo ad similia fenda animū p parent. Ite. cū in pubys dicat. ut iudicet dñs ego retribuā dicit dñs. Ite cū in euāglio dicat. Nolite iudicare et ñ iudicabimini. Item ē paterfamilias dicat. seruis volentibz colligē zizanias. Si nec ipīs eligere. usq; ad messē. et ē dicā messorib; colligite zizania et alligate fasciculos ad buriendū. Ite. ē rex ille q nupcias fecit filio suo misis ejectis suis angelox iudicijs pditis homicidis ppharū et aplox q vocati ad nupcias venire neglexerūt credendo. Item ē paul in epla ad romanos dicat. nolite iudicare ante ce. Item in quo est q alienū seruū iudicas. dño suo stat aut cadit. Siue ergo viuim siue morim dñi sumus. In hoc n xpe mortuus ē et resurrexit. ut et mortuox et viuox dñetur. In hijs oībz q̄d aliud precipit q. ut ñ dicta delinquentū domino relinquam. examinī. Cū ergo ut supdēm ē milicia videat instituta l' ob iniuriā ppulsā dā l' ad vindictā inferendā instituta aut lege euāglica phibeat. apparet q. militare peccm ē. Hinc et gg.

Bella carnalia bellox spūalī figurat.

Si bella ista carnalia tam gerunt. alia figuram bellox spūalī gerunt. nā. ut opinox iudicarū historiarū libz discaplis x. q uenit pacē docē legē diu ecīys fuisset ab aplis tradita. Quē ñ eni est bellox placet ista descriptio. q̄bz dr ab ihu. Pacē meā do vob pacē relinquo vobis. et q̄bz p aplm dicit. et iubet. ñ vosmetipos vindicantes et magis iniuriā patimini. Vñ denuo scribens aplis nob iam ulc bella ñ ee carnalia pagenda. et aie certamina et spūales admisari oz defendenda. docuit magist militie

Paulus apls ēgo nō mi exp̄ceptō illi⁹ institē esse legitimus vbiq; uitio
trim ſ. ſcriptō apli ſi quezo vi⁹ p̄ceptū apli⁹ dic q̄ aquinū p̄ceſſiſſe q̄ u-
vmūſal' eccīa teneat credō.
eſt vīs ab apli⁹ ē uſitu
tum. ri. vi. eccīa teneamur
ipo⁹ ſalues. ſō enim u
rōnum uigor in eo ſo
poſſimus nequis sibi
ullōm ſimile p̄ſumat ve
ē. ē. inuris nullus ē
ſalutis. uia apls. ḡt
Paulus reatib⁹ apli⁹
tum q̄ enim paulus cēt
ſō ſolempnis poſtomis re
bmm. ē. nibilominus ſig
geſtione in eorum ai
piens enim flagellis
cōi fecit poſtea ait
die uolens scire q̄ cā
crucifixerunt ait eis
p̄cepta paulī ſcīm
nunt mīſſer qui omn
ieſum p̄dicē ſcm
tōrum nōmine ana
ās p̄cepta sibi aſſtā
tib⁹ p̄dicens eius
paulus ad eum dicit
p̄dicta de eis p̄dicē
tralibre ſecūs me in
ori⁹ ſm legem q̄
legē. mes me p̄dicā
qui aſſabant diuinit
ſimū ſa ēccīam ei ma
leoicās. quia q̄ paulus
nesciam fides immo
ē p̄ma pena ſcripturā
est enim p̄cipi⁹ pau
tin nō maledicēs ui
tem. ſi vbi mitiorem
ſola neſciamus fide
ytis q̄ nō ē p̄ma pe
tribuentium q̄ facti
actum in eo omnī p̄
uenīente reſtituendum
ſcīa. patris ſui apo
ſtoli. q. nō ſcp
p̄cepta ſimplē
dimittā nō ad utru
q. v. ñ omnis ex nō q
ailatam p̄cē. ſic ergo
p̄cē dicemus illi qui
vitiū ut. lv. di. q qui
cuſatā vita. ut q nō
celemus uiderit ab
ſi pauls nāt ut dī
ut. q. v. bmōi. ſic
ut. q. v. nūmus ſilia
n. ut. p̄ns uoluntate
ut. q. vi. nō ſolū
ſm legem uiuere
ſm legem uocabit
ut ſi ſm motum animi

p̄cepti mulierib⁹ ꝑ dicens. induite uos ar
maturā dei. ut possitis stare aduſus a
ſtucias diaboli. Huic ita respōdet.
Precepta paulina nō ostentatōē cor
pis q̄. ꝑtinēt ordis ſ. retinenda. Vñ
aug⁹ ait in ſmone de pueris centuri
onis. Precepta uiuendi animi non o
ſtentatione corporis seruanda ſūt.
Paratus ē debz hō uitā ꝑ pi ꝑacere
ꝑ malicia ſustinē. quos ſi bonos
ꝑficit. ut numer⁹ ꝑ⁹ crescat bonoꝝ. ñ
ut pars malicia se quis nūo addat.
malor. Denicq; ita p̄cepta magis
ſ. ad ꝑtionē cordis q̄m ad op⁹ q̄d
in apto ſit. ut teneat⁹ in secreto aī
placentia: ē benuolentia. In mani
feſto aut⁹ id fiat. q. ēſ uidetur pdeſſe.
q̄bz bñuelle debem⁹. hinc liquido ostē
dit. q. ipe dns ihc exemplū singulare
pacientie cū pauēt⁹ in facie respōdit.
Si male locutus ſū exp̄bra de malo.
ſi ā bñ quid me cedis. Necq; q. ꝑcep
ñi fuit. ſi ita faceam: ipleuit. Necq; n'
penitentia ꝑbuit aliam p̄. ſz potius
phibuit ne faceo. et inuria ageret.
et ñ paul⁹ aduenā. ñ ſolū i faciem
pcussum. uenī ē ꝑ hijs q̄z a q̄bz pene
bat crucifixus occidi. p quib⁹ ait in
cruce pendens. Pater ignosce illis:
q̄z nesciūt quid faciūt. Necq; paul⁹
aplūs ꝑcepti dñi et magistri sui u
det⁹ implesse. Vbi ē paulus i facie
dixit p̄cipi sacerdoti. Patiatur re
ds partes dealbare. Sedes me iudicare
ſ. legem et ē legē iubes me pcuti. Et
ē ea circumstantib⁹ dicētur. inuriā
facis p̄cipi sacerdoti. irridens eos
ām⁹nē uoluit q̄d dixit. ut q̄ sapiēt
intelligent. ia destruendi ē in adue
ñi ⁊ parcē dealbari. h̄ ē ypocrisi
sacerdotij uidez. Aut quippe nesciui
ſis q̄z ꝑceps ē. Scriptū ē n' p̄cipi
pli tui ñ maledices. Cū pauidubio
qui in eod ꝑtō creiat atq; in lege
fuat eruditus. illi ꝑcipē sacerdoti
nescire ñ possz. nec eos quibz ita no
uis erat ullo modo fallere q̄ nesci
ret. Sunt q̄ illa ꝑcepta pacientie ſē
p in cordis ꝑtione teneanda. ꝑtā q̄z be
nuolentia ne reddatur. malū p ma
lo semp in uoluntate ꝓplendi. Age
da ſ. aū multa ⁊ cū muris quedā
benigna aſpirare plectendis. quoz

potū utilitati ꝓfuturū ē q̄. uoluntatē.
Nam in corripiendo filium quelibet
aſpe ñq; pfecto pius amor amittit. fiat ñ q. nolit ⁊ doleat. q̄ ⁊ ñ uit
uolare uidetur ee sanando. acp h̄ si
terena rei ulta publica ꝓana ꝑcepta
custodiat. ⁊ ipa bella sine benuo
lentia ñ gerentur. ſz ut ad pacatas
uisticeq; societate uictu facili⁹ cō
ſolarent. Nam cui licentia miq̄tatis
empti⁹: minus uincat. q̄m nichil ē infelici
felicitate peccandi. q̄ penal⁹ nutritur i
pūitas. ⁊ mala uoluntas uelut in
ior hostis roboratur ⁊ multop⁹. De eode.
Nam si ꝓana disciplina oīa bella culpa
ret. h̄ ꝓ⁹ ꝓfuit⁹ salutis petendis in
euāgelio dicētur. ut abiceret arma
seq; militie oīo subtrahent. Dictū ē
aū eis nemine ꝓuulserūt. Ethore ⁊
eum stipendijs uīs: quibz ꝓprium
stipendiū sufficē debe ꝑcepit. milita
re tñ ei⁹ ñ phibuit. Item cuſd' ad
bonifacū. In bellicis armis multa
Nolo existimare placere possunt:
nemine deo placē posse qui armis
bellicis ministrat. In hijs erat ſcs
dauid. cui dns tam magnū tēplum
uiū phibuit. in hijs ⁊ plim illi tem
pis uiri. In hijs erat centurio ille q̄
dño dixē. Non sum dign⁹ ut intres ſb
tectū meū. hoc g̃ p̄mū cogita qm ar
maris ad pugnādū q̄ uinc⁹ tua ⁊ ip
sa corpal' domū dei ē. Si ut cogitabis
de domo dei: ñ facies ⁊ dñm. fides ut
qm p̄mittē ⁊ hostis fugada ē. ē quē
bellū gitur. q̄uis mag⁹ amico p quo
pugnat⁹. Pacem hīc uolumus. bellū
ut debz ē necessitas. ut liber⁹ de a ne
cessitate ⁊ seruet⁹ in pace. Non enī
pax q̄rit⁹ ut bellū excreat⁹. ſz bel
lum geritur ut pax acquirat⁹. Esto g̃
bellando pacificus ut eos quos ex
pugnas. ad pacis utilitatē uicendo
pducas. Bī ut pacifici aut dns: q̄m fi
lij dei uocabimur. Si ā pax humana
tam dulcis ē ꝓ tēporali salute mor
talū: q̄nto dulcior ē pax diuina ꝓ et
na salute angelor: Itaq; hostē pugnā
tē necessitas deprimit. ñ uolūtas.
sic bellum ⁊ resistentia uiolenta red
dit. ita uidetur capto mīa tam de
bet⁹ max. in q̄ pacis pturbatio non ti
metur. Item. cuſd' ad manicheos.

Nisi aliquis gerens rem pub. io
annis. ciuitē est aliquo pacto re
tribuimus ut ꝓ
quid aliqua
mus. aut
ciuitē qui u
o ꝑsiones
et minas ex
ros quiet pa
animam. ue
ſ. ⁊ animi. i
ct. ii. ꝓ. nā
plig. ⁊
dos ſ. alios
ciuitens ſc
uit ita ani
mitto q̄z
ymitan
mēbra ut
animis in re
rū. q. i. am
mo ne ꝓ.
ō q. pīm
tes ſummo
ſubiugā
ciuitatē ut
ri. q. i. aliud
ill' ō q. ar
ma possint
omi. dare
ti. nosti. ergo
est. ſices ſer
uitutē q. ti
v. q. quo ſi
uitutē nō
tuiganur pi
a ihm in

Quicunq; erit ex ſ. q. nō. est manichēus
fiacus. nam si quis nom
quid culpam: qui ſcierit ſe nō ē suf
nem ⁊ mo: referr inuitē
quicōmunis tenetur. ut ff. ad l. aquil. ita multiplicis ꝓpter ꝛ
ſimul ō. ſ. rerum. q. ij. si nō. ff. ad l. ro. qui seruare. ⁊ si nauis et ff.
qui aut damn. sibi. ſ. cel. et al' commētr. victores sine ceo. ſ. e
q. ij. omnis o: omi. potate post tributa. ut. ſ. e. q. v. tribuit
primates. in. ſ. e. q. ij. ministrum militis ego bullare pōt sine aūm
principis ut hic et. ff. ut armorum usus. l. i. ff. ſ. priceps
ecclīastes pōt mo. ce bellum. ut. ſ. e. q. vii. ꝛ. ō. et. ſ. seqūm

Quis in bello iure reprehendenda.

Quod culpari in bello an quis moriatur aut quisquis occidatur in pace uictum? Hoc reprehendisse tumidos et religiosos, et nocendi cupiditas, et ulciscendi crudelitas, implacatus animus et implacabile animi ferus rebellandi libido dicantur. Et si quis similia hec sit, qui in bellis iure culpantur, qui plerique ut et iure puniantur, adulescentulos seuolentissimos rebus omnibus ne deo quidem uolente aliquo legitimo imperio subiecere gerenda, ipsa bella suscepisse. Quis ab omnibus eis in eo humanam rerum ordinem inuenisse. Ut eos uincere, ut subiugare, ut subiecere aliquid tale, ut talibus obedire, ut sic ipse astringi. Nam neque iohis ab armis uelut discedere milites, et expleta cuique stipendia reddi, quapropter bella necessario militum stipendia prebeantur. Ordo autem ille naturalis mortalium pacis accommodatus ad placatum, ut suscipiendi belli auctoritas atque consilium penes principes sit, et si humana cupiditate bellum geratur, ut nocere scelestis ut quibus non liceat quiescere, nisi detrimento aliquo. Non ne prestat aut iubente iure impune facere. Ergo ut militi si forte a sub rege hostie sacrilego militet, recte potest illo iubente militare, bellare. Si ut cum pacis ordine seruando quod a quoquam iuberetur, aut non esse ad deum propterea quod est, aut non ipsum esse, non aut formalle non faciat, regem inquinas quandoquidem innocentie militie ostendat ordo seruendi.

Item eiusdem in libro de ubis dominicis sermonum. xviij.

Militare non est peccatum.

Militare non est delictum, et propterea militare peccatum est, nec rem publicam gerere criminosum est, et eo agere rem publicam ut diuitias augeas, uidere esse damnabile, propterea ne quisquam militibus stipendia assignet, ne dominus ipse dixerit. Reddite quod dei deo, et quod est cesaris cesari. Igitur quod cesar precipit reddendum est, quod uetat uitandum est, et sic in tolerabile dum pudam exactores accusamus. Item interrogauerunt iohannem multitudines dicentes. Quid faciemus et nos. Ait illis neminem concutiatis, neque calumpniam faciatis, et estote contenti stipendiis uestris. Sic a se debet omnis homo quod militaris agnoscat. Non ne de hiis tam militaribus

Deuersio est a scripturis ablatus uirtutis et fugiamus miliciam ne cessemus uirtutem et uitam perdamus. Et uictoria est uincere uitia et uincere peccata et uincere seculum et uincere diabolum. Et uictoria est uincere uitia et uincere peccata et uincere seculum et uincere diabolum.

bus scripta loquitur, quod armata militia deuincenda est, et quisquis militie sue cingulo uinctus dignatus miles ascribitur, atque ob hec non sunt peccata predicta. Verbi gratia militibus prectoribus quibusque rectoribus. Quibus quoque stipendia a publice decreta assequuntur, si amplius quam rationabiliter aut aliquis sortis iohis sua adeptus. Item eiusdem de duabus eccle obseruationibus. Pecca si bella quod geruntur ut mali coheceantur, et boni sublenentur.

Apud ueros dei cultores et ipsa bella pacata sunt, quod non cupiditate aut crudelitate et quasi studio geruntur, ut mali coheceantur, et boni sublenentur.

Item eiusdem. Militibus militibus neapolim.

Summa laus militie est reipublice utilitatibus obedientiam exhibere.

Summa militie laus inter alia bona mitia hec est, obedientia reipublice utilitatibus exhibere, quicquid a uobis ipsa mihi fuerit obedire, sic et non deuotionem meam fecisse dicam, quia et plus nunquam quod magnificat nunc aliquantum thumi custodie ciuitatis deputatum posse: patuit et aliquid militaris deuotionis obedientiam demonstrauit. Vnde scripsi uos plenitudinem animi ad monendos, ut per hoc magnifico uiro tribuno sic et fecistis omnem debeatis per serenissimos dominos utilitatem et seruanda ciuitate obedientiam exhibe. quam quicquid a uobis hactenus benigne gestum est cognoscat per presentem quibus ut gilantia ac sollicitudine augmentet.

Ex hys omnibus colligunt quod militare non est peccatum, et quod propria patrie et principe ordinis non ostentione corpus obseruanda sit.

Quod autem quisque sit iustum bellum: ysidorus ethymologiarum. l. xx. inquit. Odium iustum est bellum quod ex iusta causa bellum indicto geritur. de rebus repetendis aut propulsandorum hominum causa. Iudex dictus quasi iuris dictator, quia ius dicat, et iure discernere et iuste iudicare. Non enim uidetur si non est in eo iusta. Item augustinus in libro quinto. Iusti ad iustitiam interest, siue aperte siue ex insidiis aliquis pugnet.

Dominus dicit ad iohannem nauem ut assumat sibi remotiores insidias, et insidiantes bellatores ad insidiandum hostibus hunc admonendo. Et non iuste fit ab hiis quod iustum bellum geritur. ut nichil eius pue

Omnibus ut crimen .lxxo.
le. malorum uel quod iohannes
fuit exercitus ut pro
fuit uel iohannes post ap
antiquitatem ut ipse
dicit et ideo nullum quod
eam eo erat ascensionem et
adiutorium ut ipse
eum uidisset ut. ut fuit
ennauit eum omnium exer
citu ciuitatis dei ut
nouimus quod ipse
mus latine uel iohannes
sue dicit omnibus ut est
uolens similiter
uetum et fugientes re
uiam solitudinis. non
ut uerentes presentia
ecclesiam ut
ecclesiam uocauit
tere nec unus quis
militem ut quisquis
qui ut sequentur ut
sicut quia latinitatem
sed dicunt quod iohannes
tes pertinet ad omnia
tum et ipse iohannes
ut ecclesiam
ut ecclesiam
ut ecclesiam

papue cogitet ut hys rebꝫ n̄ ut bel
lū suscapiat. an bellare fas ē. nō en̄
fas ē oībꝫ. Cū ā iustū bellū suscepu
turi apte puguet. an ex insidijs nich
ad rē ā̄ necess. Justa ā bella solent
diffinir q̄ ulcisc̄ iniurias. Sic
gens l'ciuitas petenda ē. q̄ l'undica
re neglexit q. a suis unpbe rām ē. uel
reddē q. p̄ iuriaꝫ ablatā est. Sꝫ z hꝰ
gen̄ belli sine dubio iustū ē q. dō im
pat. q̄ nouit q̄d auctꝫ fi debeat. In q̄
bello ductor exēat. l' ipē ppls n̄ tam
auctor belli q̄. minist̄ iudicandus.

Cum g̃ iustū bellū sit q. ex edicto
gen̄. l' quo iniuria ulciscat̄: quer̄
quom̄ a filys isrl' iusta bella gebāt̄.
De hys ita scribit aug̃ in q̄nib̄ nūi.
innoxius nō erat filys isrl' negabam⁹.
amp; iō iusta bella gerebant.

Domndū sane ē q. admodū iusta bel
la gebant̄ a filys isrl'. z amorreos.
innoxi n' iust̄ negabat̄. qui iure hu
mane societat̄ ei illō patē debebat.

Quod uero iniuria socior armꝰ
ppulsanda n̄ sit: ex exēplis z auctor
tatibꝫ pbat̄. Dns n' ē ab hode q̄re
ret̄ ad inficiand̄ n̄ pximū. ē q̄
suor armor. ē occulto instructu ps
set m eū iuisse man̄ uideor. Sꝫ fu
gies in egyptū iauit. ubi p septen
niū. Sic ē cū a iudeis lapidibꝫ pe
ret̄. abscondit se z exiuit de templo.
Sic ē ē ducēt̄ ad cruc̄. nolui⁹ 2mo
uē. adultus senior uideor aurū.
q̄ nup ei obuiā poss̄ erat. z ē pulsus
et laudibꝫ eū recep̄. Sic z mirga
nus a pylato an rex eēt ait. Regnū
meū n̄ est de hoc mundo. si n' eēt de hoc
mundo ministri mei utiq; deferen
rent ut ego non traderer iudeis.
insinuant illos ad regnū hui⁹ mūdi
pinē. q̄ auxilio humanarū uirtū
n̄ diuino p̄sidio ab imminen iniuria
se uiri arbitrant̄. Ite discipli sui
ait. Si uos p̄sequūt̄ fugite in aliā. n̄ arma armis.
sꝫ fuga p̄sequi docuit opponi. Ite
sic legī in ysaia. Egyptus a nabu
godonosor deuastata ē. q̄ filyꝰ isrl' z
assirios z caldeos pectoris z defensio
nis auxiliū petiuit. Vñ dein ē. Bacu
lus harundineus rex egypti si quē
si aliq̄s innixus fuit afringet̄. z p

fossabit manū innitent̄ ei. p̄ z uidet
capitū ducis. q̄ spem suā in solo deo. sꝫ z in hoīe posuert. sic z
te p̄ns tredentibꝫ legim⁹. q̄ rapina
bonor suor ē gaudio suscepert. n̄ q̄
rentes é alior patrimonia sꝫ gaudentes
q̄n digni inuenebant̄ p noīe ihu 2
uindicta petr. Sic z apls in p̄ma epla
ptuadet corinthys. ne iniuriā z fraū
dem patient̄ ferant. potiꝰ q̄m tpeten
do: fres scandalizent. Sic ab idolatris
et a qualibꝫ ecta censet abstinend̄. po
tiusq̄ cū scandalo frām edam. Sic ea
supnis abstinet. ne aliq̄d offendicu
li euāglio x̄ pstaret. Cū g̃ ille qui
ab iniuria armis arcet̄. non minus
scandalizet̄. q̄. ille a quo ablata co
ram iudice reposcunt̄. patet q̄d ad
ppulsandā iniuriā n̄ sit petenda ar
mor auxilia. Od ā petendū n̄ ē illd
iure pstari n̄ debꝫ. sꝫ multa iure pe
nit̄. q̄ cū iure n̄ petunt̄. Bonus n'
n̄ ne iniuriā iudicē petit. quia
malum pro malo reddere. quā
tamen iudex recte mfligeret. ne
nisi bonum pro malo reddere.
Vnde augustinus in expōne
psalmi centesimi octaui ait. Que sit
Sex differentie differentie rebutionis.
sit. reddē bona p malis. n̄ reddē ma
la pro malis. h̄ bona s. z pius medi
n̄ reddē bona p bonis. z reddē mala p
bonis. hec duo malor s. z posterius
deterius. reddē bona p bonis. z mala
p malis. h̄ duo mediocria s. Prius
ppinquū bonis qd̄ xp̄c n̄ arguit. sꝫ
plus oportē dic. q̄ z ethnici h̄ fa
ciunt. posterius ppinquū malis quā
nit cū bonis. Vnde z lex modū ultio
nis statuit. oculū p oculo q̄ si dicat p.
mutilor ē ultiscat. Non q̄ inique ē
ultio q̄. lex statuit. sꝫ q̄ uitiosa ē li
bido ulciscendi. magis ad iudicē pti
net h̄ uir hoīes decernē. q̄. bonū ho
mine sibi experiē. hic n' malū p ma
lo reddēt. iudex ut n̄. sꝫ delectabē ui
sticie ultiōi mutuo q. ē bonum pro
malo q. z deus iudex facit. Item ab
aliquo capto munus sua exigunt̄.
p uita tamen redēpta muse offerūt̄.
Item sacra uasa ab aliq̄ barbaro i
uste exiguntur. p redēptōe tn capti
uor uste pstant̄. Sic z iniuriā pro

quis teneatur reddere ius suum ut. 1. q. 1. Si quis
nō. Illud consilium nec mō precepit quia
ecclis ut. 1. q. 1. Si quis. Si quis si clericus excommunicatus. et Mi
quo. Laico et inter mulieres cetera cum ammittere. clericis et monac

pulsatio licet minuste postulet̄ iuste
ni ꝓstet. Quicqd ipa postulauo ñ iusq
qq; iniusta ꝓbet. Aliud ē ir muniā
ꝓpellē ut sibi liceat uoluptuose uiue.
aliud ut alioz utilitati libe ꝓsit uacare. Sicq; aliud est suffragū ab hoīe
tāqm a ministro iuste postulare. ut
mala uoluntas aduersantiū ei ministe
o careat effectu. & bonoz uoluntas ei
suffragio soret̄ effectū. Aliud spem
suā a deo in hoīem dirigere. ut ad diuīa
q̄ ferunt̄ a deo ad ultrā correptionem.
humano pellaī auxilio. nulla ꝓcedente
correptōe. Sic iustitie q̄ capitulare ī
minent̄ ecclesiis suffragio se putabant posse tuarī. sine pnā ꝑte ultra
ñ reuocantes ad memoriā. Da nob̄ au
xiliū de tribulatōe. q2 uana salus hoīs
est. Hy in curribz & in eq̄s. nos aī in
noīe. dñi. n. m. Pcē g̃ l'ꝑare in tribulatōe subsidiū. ut uoluptuose qui in
cumbat uitare dispnabile. Pcē ā l'ꝑ
stare solariū. ut mala facultas delinqndi admat̄. ut ecclā pacē adipiscat̄.
ut aliq̄s melioz utilitatibz seruiat̄. Vtile ē & honestū dissimulare uo gīullimū. hinc de paulo legit̄. q. ē quidā ut
deoz uitaret̄. se ñ cōsecutus panē
ñ eū inficerent. Petit militet quoz
ꝓsidio illesus seruaret̄ ab iniuria inimicoz. ñ sue uoluntati. Sz omīū utilitati iniuste? Hic in euāgelio nicenna
ñ uocat̄. q̄uidl' lupū uenientē uidet.
et dimittit oues & fugit. hīc & ecclām
auxiliū ab imperatore ad sui defensiōez
pcē monet̄. Vñ augustin ad bonifacium. Ab ip̄eratore ecclesia auxilium
Quam epc uagiensis postulare debet.
auxiliū petit ab imperatore. canos ē
hostes ecclē ñ tam sui ulciscendi cā. q̄
uicide & ecclē credite. Quod si ꝑm
sisset. ñ eius fuisset laudanda pacīē
tia. Sz negligentia nimio culpanda.
Nec ir apls paulus utre sue ēnsio
rie Sz ecclē dei 2sulit. cū ē illos q̄ eī
occidē 2spirauerant. 2silit̄ cor ut ē
bruno ꝓderet̄ effectu. Vñ fām ē ut ei
ad locum quo fiat ꝓducēd' milet
armat̄ deducer. ne illoz patro ꝑsidijs.
Ire aug' ad dem̄etium. Catholici adu
sus hereticos apostatibz ordinari de
bent̄ ꝑsecutores. Adduas illicitas & ꝑuersas uoz uiole

nas. q̄ & uos tbi q̄ talia facientes dole
tis. & genitus a potestatibz ordinatis
ultionē petitis. ñ ut uos ꝓsequamur
Sz q̄ de se defendāt. Ire eiusd' ad pe
lianū. Quantū mōest mē ꝓ ꝑpria
ne membris xp̄i aduās nē emulicoz
uos seruant & uob̄ resistūt. & hinc ꝓ
quicq; in ecclā eo aīo sit. quo tūc pe
nus fuit cum fīū ꝓ xp̄o noīe aflixit.
Sz multū mōest mē unām ꝑsecutionē tristoz. Vos simules ei⁹ sno sac
dotis fuisse ꝓncipibz uris aduās
catholicā ecclām. & adiusse xp̄o corpus
armatum. Iste ā tales ꝑ quales pe
nus fuit ut q̄ pro corpe xp̄i. & ꝑ ecclām
corpalit̄ pugnauit. Ire ambr̄
in libro de officijs. Justicia plenus ē.
q̄ murū bello uictur a barbaris?
Iocunde q̄ bello uicē a barbaris
patriam l' domi defendit ifirmos l'
a latronibz socios plena iustitia ē.
Ire ibi sup sophoniā. Prodest latro
ni l' punire. q̄ membꝝ ei debilitat.
Si quis formidinē latronis l' pi
rate eneruat & infirmos reddit pro
dest illis sua infirmitas debilitata
ne membra q̄bz ꝑius ñ bñ utebant̄.
a malo ope cessabunt. Ire ambr̄ de
offic̄js. l. i. Q̄ a socio ñ repellit iu
Non inferenda mal simile ei q̄ facit.
Sz impellenda iniuria lex iustitie ē.
Quis n. non repellit a socio iniuriā
si possit. tam ei in iniuriā. q̄. ille q̄ facit.
Vñ sēs moyses. hinc ꝑius ordinē ꝛep
tantis imbecille formidinis. Nam
ē iudeū ebreū ab egyptio iniuriaz
accipientē defendit. tm ut egyptiū
ꝑimeret. atq; in harena absconderet.
Salomon q̄s aut. cupe eū q̄ ducit̄ ad
mortē. Ire anastasius & damasi. ꝑp.
Malor ipiendi fuit q̄ eis obuia
Quis ꝑ obuiare & ꝑuis re cessat.
Obuiare ꝑuos & ñ facit mich' ē aliud
q̄. fauce impietati cor. nec carere scru
pulo societatis cor occulte. q̄ manifesto facinori desinit obuiare. Ire
calixt̄. ꝑp. Quū diuina mandata &
rēpnūt seuis obtemperantur uindictē.
Iustum ē ut qui diuina ꝛempnūt
mandata. & inobedientes ꝑuis exi
stunt iussionibz seuioribz corrigā
tur uindictis. Quanto? ceteri talia cō
mittere timeāt. & os gaudeāt fīna

Quis ꝑt. q. q. uis negligē. ire. cri. mecqmmqmmqmmm.
ultimi abrumpentibz ab
ppie. i. est ni
ir. ii.

XXIII

Ecclīs pos
sint ex cō
municati
abepiscopo ut
j · c · q · v · ad
ministra
tores sit

Ostrum p
plin · dē
tum orre
re inopē egenū
z pauperū
vicem ge
rens ar-
nite qui di
cunt qđ so
lus nō de
beat mise
ri nisi ꝙ
ne sequa
tur qđ ꝑ
hec inco
veniens
qđ ꝑhibe
re videt
qđ ꝓhibet
ꝙcipit
qđ remittit
ius suum
inimico
rem non
si quis
pp̄. qui nō
licet iniqe
crēm q̄ pu
nitur. p
ꝙfectum

QUESTIO III

Q

ecordia z aīch sumant seuiendi aucto
ritatis exēplū. Nā si qđ absq; ecclīa
stica sollicitudine negligenti. pdit delicta disciplinā z aīabz
fideliū pfecto nocebit. Ite ex 2° car
thaginensi. Ab impatientibz postulare
debz eccīa auxiliū: contra violentum

Ab impatientibz as poenitentem. ~

Innocentius vltū ē auxiliū postulandū.
pp afflictionē pauperum quoz mole
stijs sine ꝓtermissione fatigat eccīa.
ut defensores eis adūs̄ potentias
diuitū cū ep̄oz pulsione delegentur.

Decet q. ñ nunq̄ ē obuiandū pūli.
et minis sociorū animis ꝓpulsanda
eb. ut z mal' adepta facultas del in
qūdi pstet z bonis optata facultas li
bere 2sulendi eccīe ministret. Ꝟ q̄ nō
facit 2sentit. Vñ aug' ait ī psalmo lxx.
Non st̄ immunes a scelere: q̄ ñ libant cō

Ostendit pha qs possūt a cō libenare.

Nec illos immunes a scelere ē: q̄ pmi
serunt pncipibz xp̄m crucifigē z ir
ricē. Cum p multitudinē timeret z
posset illos a facto: z se a 2sensu li
berare q̄ desinit obuiare ē p̄: 2sentit.

Quod aut̄ vindicta inferenda nō
sit: multis modis pbatur. Malū n:
tolerandi s. ñ abiciendi. increpandē
ferendi: ñ corrigē expellendi. Vnde
aug' ait in libro de vbis dñi. Quom
magi tolerandi s. z qm̄ ab ē recedendū.

Tolerandi quid st̄ malū p pace. ñ cor
rigit ab eis recedit. z spualit. Exire
ē facē q. pinet ad correctionē malo
rum. qntū licet p gradu ē q; pace sal
ua displicē ē: ñ tangere. ñ n; pbie q̄ h
dicebāt pplm suū dimisert. z inter eos
habitabant qs increpabant. Ꝟ g' exi
re ē ore ñ pcē. Ꝟ ē immundū non
tangē. voluntate ñ 2sentire. Idem.

Qđ mali tolendi sunt a bonis.

Tu bon' tolera malū. nam z ex vita ē
scire furē ee tolerandū. z ad predi
candū milit. eq; ē alijs eucharistiā
tradere. Item sup ioh. P pace eccīe ma
gnū g' volunt li tolerandi sunt.

Quis ille xp̄e fres mei ammonebā
tua. qn̄ vnum pditū inter xij. hic volu
it. ñ ut malos tolerem' ne corp' x' dim
nem? Ecce inter sōs ē vidal. ecce fur ē in
dal. z ne 2tendas: fur z sacrileg'. z nō
quālibz fur. z ꝺnicoz loculoz z

sacroz. si omnia discutiē. in fure qual'
cūq; furti z peculat'. Peculat' n' dr
furti de re publica. z ñ sic vindicantur.
furti rei pūatē quom̄ publice. qn̄ ne
mīnem s. vindicand' ē sacrilegus ē.
Non undeq; tollē ꝺ ē sacrilegū. z de
eccīa q̄ aliq̄d furat'. vnde maiorem 2
pat'. Idem. De eodem. ~ ~ ~

Decet inquiunt dicit pha. Recedite
exite inde. z immundum ne tetigitis.
Quom̄ malos p pace tolerabim'. a
quibz exire. z recedē vident'. ne tāgam'
immundū. Nos ista recessione spūali'
intelligim'. illi corpali'. Nam z ego
damo ē pha. equalia sum' vasa. in
magna aut̄ dō nob' in dispensatōe vna cla
mam' nos z dicim' vob'. Recedite et
exite inde. z immundū ne tetigeritis.
z tactu nobis cordis ñ corpis. Quod
si ñ tangē immundū: n' ē 2sentire pec
catū? Qđ ā ē exire: ñ n' facē q. pinet
ad correctionē malor. qntū p qui
cūq; gradu aut̄ psona salua fi p'. z
paulo p'. Ergo fres mei quotquot ha
betis inter vos q̄ adhuc amore seli pe
cūniar. auaros. ꝓnos. adulteros. spec
tatores nugarum. 2sultores. mathe
maticoz augurū. auruspicū. ebrio
sos. luxuriosos. quicqđ inter vos malo
rū ee nouistis: qntum potestis inpp
bate. ut corde recedatis. z redarguite
ut exeatis ñ. z nolite 2sentire: ut ī
mundū ne tangatis. Idem in li. y. de
parmenidem. Pacifice ē q̄ corrigit qđ
p̄. et excludit a se qđ' non potest.

Quisq; l' q. p̄ arguendo corrigit. l' q.
corrigē ñ potest salua pacis unitate
excludit. l' q. salua pacis unitate ex
cludē ñ p̄. a 2sortio equanimit' impbat.
firmitate supportat. hic ē pacificus.
et ab isto maledicto ꝺmunis q. scp
tura dicit. Ve his q̄ dicūt q. necess
ē: bonū. z q. bonū ē: necess. oīo lib' pe
nis secur' penit' ē alien'. Quom̄ mag'
pmenian' incorrupt' pacis pmanere.
qui corrupti sociatis. Idem. Qđ scri
ta plane sociat'. i. si malus mal' sociam.
aliquid ē eis 2mittit. aut 2mittēdū
fauet. Si ē neutr' fac. nullo m̄ sociat'.
Porro si addat tacit' aut ñ scr vindicād'
piget. z l' corripiat ust' in mia z ar
guat. l' ē si ea psona gerit. z nō 2ser
uande pacis admittit. z ꝯa ōib;

Quilibz ergo ꝓpinquoz suoz si ꝓpter
pulsus fuerit exilio: si ꝓpter ꝺbita ꝺbitat: si ꝓpter
alia quelibz ꝓcella

peccauerit arguat. ut ecia ammeant re
mouear eam l' ab alio gradu honor.
l' ab ipa 2munione sacramentor. z hec
oia e dilectõe exigendi. ñ e odio plc
ndi faciat pleniss. offin ñ solũ
castissime innocentie. sz z diligentis
sime seruantis ipleant. Vbi a z ecia
ipeduntẽ illa duo semp retenta iur
rupti castiq; custodiunt. ut ñ faci
at malũ nec approbz fcm. Idem i
epla cc donatistas. Aliena ecia ñ pu
Si quis a catholica dicet aliam ecc.
ecia fuit septus. cũ mulib; laudabli
ter mire se exhibet. h solo scelere q. a
xpiane dissidet. ñ habebit uitã
et ma dei manet. sr eũ. Quisqs ã in
hac scã ecia vñ nxerit. nichĩ ei pdi
cant peccta aliena. qz unicuiq; ip
sum hoiẽ portabit. sic aut apls. g
2munio malos ñ maculat. aliquẽ
ppriare sacrũm. sz 2sentio fcm.
Sã si in mat fidis q̃sq; est ñ 2sentiat
prat malũ i eam suã. ñ pdicat al
ri qm in 2fessione mali opis socius ñ
hr comunis. Idem in s. mõe de ubis
euangelij. Illo te maculat mal' si ea nõ
2sentis. sed ipsum redarguis.
Hmalis semp corde disungimur. ad
temp? carne corpe copulamur. Du
obz modis ñ te maculat malus si ñ
2sentias. z si redarguas. h e ñ 2sentire
ñ cõicare. Cõicamus qpe qñ sõ ei cõ
sortiũ uoluntas. l' approbationis
adiungit. Neq; g 2sentientes mis
mal' ut approbetis. neq; negligẽtes
ut ñ arguatis neq; supbientes. ut i
saluatores arguatis. Item ex eodem.
Immundum tangere est peccatis
Recedite z exite inde pllmũ consentire.
re imundũ ne tetigitis. sz exactu cor
dis nõ corpis. Qd n. e tangẽ imũd'
ñ 2sentire pccm? Qd e exite inde. ñ
face q. punct ad correctionẽ illor qñ
ti p uniuscuiq; gradu atq; psona sal
ua pace fi p. Displicent e q. quisq;
peccauit ñ erigit imũdus redar
guit corripuit. monuit. adhi
buit. z si res exigit 2gnã. z q̃ nim
mare ñ uolat disciplinã. Exhi inde.
Clamant moyses ista. clamant ysa
ias. clamant ieremias. clamant eze
chiel. Videam? si dimiserit pplm dei. z
se ad alias gentes mutauerit. Quã
Aliquãdo uero nam ut ecia consentiam ul' cauere si pñt fi
cãa pter
gnum e ecclesiam. i. pacem non possimus. i. non re
pam nã
linq; nam tenere ecclesiam atq; ita ut
q. my. pmittes. n. q. m. ut amicus ecclesiã e. vic. ar. q. si ca

multa z q̃. uehemẽr ieremias mere
batur in peccatis z sceleratis pplis
nr eos m erat unũ e qd explui. nr
hac. cad sacramẽta celebrabat. i cad
sceratoz hoium 2gregatõe uniebat.
sz clamando exhibat. ñ h e exire. ñ h
e imũdũ ñ tangẽ. z uoluntate ñ 2se
rire. z ore ñ parẽ. Idem in epla ad ue
ranũ. Non maculãt innocentes ecia no
ram que ab eis credi non possunt.
Quam magnũ crimẽ est ab istoz nro
rum cõione separari. sia z ecia nocẽ
tium q̃ innocentiũ demonstrari. l' ab i
nocentiũ cõi ñ posse. ñ inquinant.
q. q. si ppr innocentes z cognita sustinẽt.
Non ut pp malos boni deserendi. sz pp
bonos mali tolerandi. sic uidelicet
uerbis eos ppbe. z quos tanta dicebat.
si cõionem sacramentoz illi ppli reli
quebant. sic ipe dns nocentes undi
usq; ad 2digni ei exitii tolerauit z cũ
sacram cenã cũ innocentiũ cõicare p
misit. sic tolerauerũt apli eos. q p i
udiã q ipi diaboli e. uicerũ xpm ã
nunciabant. Item li. i. de unico bp
tismo. Mali quos ecia rupit ñ expellit
Pone i ppls a bonis tunc tolerandi.
Fidei stat uixta te anarus. raptor z
rapinam uelut alienus q. nostri tale z
fidel' e. l' pti fidel' uocat'. ñ cui po
tes de ecia pelle. ñ hes aliq. admit
tis castigando z corripiendo illũ cor
ge accessur e recti ad altare. noli ti
me. unusq;sq; on' suũ portabit. Item.
Quomodo inquis ferre q. non
malũ. Nonne melius ipin ferret q. re
foras efferret. Ecce qm ferret. antedes
aplin dicente. Vnusquisq; ppriũ on'
suũ portabit. Non ut cõicares e illo
auaricia. sz si cõicaret x mensã z qd
t obellz si cõicaret cũ illo x mensaz.
apls dic. Qui n. manducat z bibit
indigne. iudiciũ sibi manducat z bi
bit. s ñ e. Sane si uidex es. si potesta
te iudicandi accepisti ecclastica regla.
si apd te accusatur. si uerbis conuictus
uerbisq; cumulat' coerce. corripe. ex
cõica. degrada. Est z alia disci
plina tolerandoz z cauendoz q. ex ubi
tate. licet colligẽ dicens. Pastor e di
ligendꝰ nr cenari e uolandꝰ. lauro est
tres psonas dnice dns. z de cauendꝰ
Item illas fugiendas z euangelio pa

Hoc ita ut nominato solũ
nõ sufficiat. si. q. i. mi
ti e. ecclesiã nõ
eccliis ar. cc. xxxvi.
q. iii. dicat. usq;
fine sanctorũ ad
tum. i. potestatez
nõ e. ar. q. ar. no
ter de alio negatiũ
ne xiv. di. discipli
na. xxv. di. quales
accusatiõ. i. cum
cognitam si ac
tus cert. sanctã et
sed opponendus.
ut ex. de accusatiõ sup
bis cõtra. imo
uenio comperis
pmittendo ex fici
pñ. q. nam accusa
tum ecclesiã
ligẽdi pñ. q. nam
mali malum tol
lendum ei uide co
uenit bonũ ut ini
ri. di. cum omnibus
ex. si. q. iij. nolite
simus uigi ecclesiã. ar.
capita ammone
cum dicitur est.
mens hic pna
fligẽ pñ. q. nam
ciam. psona
ter. mitte. fm
Canones i. pñ
est aliquis fur
q. nõ intrat p fe
nestrã ut bibat pe
di. si pñ. qui ecclesiã
quenti. fm. l. nõ
est scandalũ fm. l.
clandestinũ furtum
cunctis mittit. ut
ff. de fur. uulgaris
q. qui furtiue pecu
niam. i. pri. q. ma
gnam electam
lationem. i. cra
nam pterm. i. pe
sonam. i. pri
sonam. i. pri
sonam. i. pri

storus r mennarij r furis. Pastorem
dixẽ aiam suã ponẽ p ouibz suis r mẽ
re p ianuã. furẽ dixer latronẽ ascen
dẽ p aliã pte. Mercennarium dixẽ
lupũ l'ẽ furẽ si uideat fugẽ. qz illi n
cura de ouibz. mcennarij est. ã r ñ pa
stor. Ille intrat p ianuã q pastor ẽ.
Ille ascendit p aliã ptẽ qui fur est.
Ille uidens eos qui uolunt eas tollere
oues: rumpet r fugit. qz mcennarius est.
ñ ẽ illi cura de ouibz. mcennarius est r.
Si multum tres istas psonas. inuenit
scitas ura: quos diligant. quos uelẽ
tes. quos cauentes. diligendo ẽ pastor.
uolando ẽ mcennarius. cauendo est latro.
Nec q. mali uolendi s. nec corpa
li sz spuali undicta s punienda. Vñ
ẽ discipuli ñ recepti a samaritanis ig
nẽ sup eos celẽ duce uoluerẽ dicẽtes
magistro. Vis dicam ut descendat ignis
de celo. r consumat eos audierẽ. Nescitis
cui spũ estis. Ire. Oĩs q gladiũ acceperit
gladio pibit. Hinc ẽ ieremias ait.

Spualis carnalẽ ñ psequit. sz econ

Qui s carnẽ natus ẽ. psequẽtẽ uerso.
spualẽ. ñ q. uo spual' carnalẽ psequ
tur. sz ignoscat ei. qũ tribulatione fri. sor
eũ posse pficere p tẽpus. r si qñ egrine fi
lũ audit uaiscere. recordabit annis
prĩs q bouem creauit r aiicẽ. r ĩ mag
na domo ñ solũ ẽ uasa aurea r ar
gentea. sz r lignea r fictilia uoluit.
Ire aug. in. v. de baptismo. **Mali a bo**
nis ñ q. in hac uita separari possũt.
Quanta arrogãtie tumor ẽ q̃nta humili
tatis r lenitatis obliuio. r arrogantie
q̃nta iactatio ut q̃s se posse facere ere
dat q. nec apls fecerit dns ut zizania
uidl' a frumẽto puter se posse discernere.
Item ggr. **Presens etã similr recipit bo**
nos ã uita q̃ imẽ celũ r **nos et malos.**
Piam l'infernũ sicut ẽ sic in medio sub
sistit uita uniuerqz prũ cuiusq; cõuer
sio. Quos tñ sẽa etã discernere susci
pit. r p'modũ ingressione discernet. Si q̃
boni estis q. diu in hac uita subsistit eq
nimitẽ uexare malos. Nam quisquis
malos ñ tolerat ipe sibi p intolerãtiã
reatus ẽ qz bonũ ẽ. abel p cẽ tenuit quez
cayn malicia ñ exercet. Ex hys
oĩbz colligit q. malorũ iudicia re
fruanda ẽ deo. ñ corripiẽdi s puniendi h
abẽa ãmonitõe. r auxilius bñficio.

ad correctionẽ inuitandi. Vñ xpe aut
in euãglio. Audistis qz dtũ ẽ i lege
q̃admodũ ultiõis lex statuit oculũ p
oculo: dentẽ p dente. Ego ã hãc ultiõ
nidinẽ tollens. r ad mansuetudinẽ
et clemẽtiã pfectionẽ uos inuitas:
dico uob. Nolite resistere malo sz dili
gite inimicos uros. bñfacite his
qui oderũt uos. ut sitis filij patris uri
qui solẽ suũ facit oriri sup bonos r
malos. r pluit sup iustos r iniustos. hit
paulus act. Si eueniat inimicũ mul
ctã illũ. si sitit potũ da illi. Omnis ã
iniquus: bonor ẽ inimicꝰ. Omnis
u amicꝰ h' scil: inimicꝰ dei ẽ. Inimicꝰ
ã dei ẽ: bonitatis r iuste inimicat.
ac p h amatorẽ iuste r bonitatis di
ligere ñ p. Cũ g̃ inimicos diligere.
illis bñfacere. cibũ r potũ subminis
re inbeat. inimicos psequi. r punire phi
beat. In lege u: u. ẽ. corporalis pena statu
ta ẽ. In lege ũ euãglij oĩ peccatũ p
priam uenia punit. Vñ illa a ĩ
tio inquit dicens. Ego sũ dns dꝰ
zelotes. uisitans ã pecta patrũ i filiis
os usqz in tria r quarta generationẽ.
Vñ ũ a teipsis mansuetudinis et
mie ria inquiens. Bi pauperes spũ:
bi mites. bi misericordes: q̃m ipsi miam
psequent. In illa dicebat q̃ fecit bi l'
illo morte moriat. In ista dr. Quidq
sit uno peccatore priam agente: q̃. sit. ñ.
.xc. i. qui ñ indigent pnia. Ire. Non ue
ni uocare iustos sz peccatores. Ire. Esto
te misericordes sicut r pr ur misericors est.
Inuitũ qz predicatois saluatoris nri r p
onis eiusdẽ peccatores ad priam inui
tauit. Sic n' interiit ecclesius ẽ. priam
agite. approquabit n' renũ celoꝝ.
Sic r in actibz aplorũ. ẽ uidi apũdi
de scelere mortis x dicentẽ petro. Quid
facient uiri fres. legẽ petrus hys resi
pondisse. Pniam agite. r baptizet
unusquisq; uestrũ. r ut remissa sibi dica
tur. in lege pls ille rudis seruus uno
re penaꝝ cogebatur. Vñ r legẽ in peda
gogũ acceptꝰ. In euãgelio aũ pls gre
liber r adultus filiali amore. r hedi
tatis cupidine ad altũ dnũ ne fu
nus iuuat. Vñ ẽ quida legẽ qui whe
rentẽ pditarẽ ẽ emendã simil ẽ grã:
aut apls. Non n' accepistis spm seruitutis iterũ in timore. sz accepistis spm

adoptōis filios ī q̄ damam abba pat. Nome q̄ aut in expōne euāgly. Simile scīm ē ingnū celox lpi. ingi. q̄ fear nuptas filio suo. In lege auct̄ pmne hat̄ dilige amicū. ⁊ odire inimicū. Cum in lege scriptū sit. diliges amicū tuū. ⁊ odio habebis inimicū tuū. accepta ē licentia ulti sūi. ut sibi suosq; adulantes q̄si posset ur mire ꝓficerent. eosq; mire gladij ferirēt. Quod in nouo pauldubio testamēto ꝑpetrat. ē p scīm̄ptam uitā predicat dicens. Diligite inimicos uros. bñfacite his q̄ odert uos. Quid ergo peccatos ñ patrel. uc. ē. signant. sīa dū ex pmissione legis acceptant. quam adulantes suos odij uerbum ē pauerent. ut ita dicā. q̄d aliud q̄. tauri e tauc. q̄ inimicos suos corpe ictuū cornu ferebāt. Q̄d uo p abrha ñ pces nou testamēti figant. qui dū grām mīne pinguedinis ꝓpuit. a ūtis deserti imitatores q̄i ꝓplano nis penna se ad sublimia sublenāt.

Hys ita respondet. Sunt q̄dā q̄ salubri ām̄onōe s̄ corripienda. ñ corpalib; flagellis aīadūtendi. sz eox iudicta dnīno examini rñ est reseruanda. q̄n in delinq̄ntes. s. disciplinā exēce ñ possum. l. q. ñ sī nīi uris. l. q. illox ēmina ⁊ si nob nota sunt. nī manifestis indicijs ꝓbari ñ possīt. de his q̄ ñ s nīi uris. aut apls ī epla ī. ad corinthios. Q̄d ꝑ in aduer de his q̄ foris s iudicare. De his n: dns iudicabit. q̄ aug exponēs. ait. Infide lium colligēda ⁊ punita ñ sī euitanda. Infideles ñ possum? xp̄o lucri. si colloq̄ um eox uitam. ⁊ saluti. Vñ dns ē publicanis ⁊ peccoribz manducauit et bibit. In his ū q̄ uit? s. ī. ifidelibz putredo relecanda ē. Hinc ⁊ cū ꝓphā dicit. facit dns iudicū ōibz iniqtā peccātibz. exponendo addidit aug. ab his q̄ ñ s sui uris in q̄s negr disciplina exceri. Ite q̄n multitudo ē in scelē ñ salua pace ecce mala punire possūt. tolanda s potī q̄. uiolata pace ecce: punienda. Vñ aug: ait. Quādo mala sī punienda. et quando sunt tolerāda. ē bonox malox q̄s uel erranda. Exemplone in ecīa demonstrauit. l. p dicta ce pspexit. ⁊ patienie precepta dedisse. q̄ nos firmissimos reddunt. ut ī fidei zizania in ecīa ñ rīn ī pdiacē aut fides aut caritas nīa. ⁊ q̄n zizania in ecīa ē enim ñ ō ipi de ecīa retedam? destruendā putat ecē disciplinā. q̄ndā pusillima sectarē ꝑ posse tribuētes. ut ad eos ñ pueniat ñ dicē q̄d caueūd sit. q̄d ue faciendū. Od ā quisq; faciat ñ curare. nos uo ad sana doctrīa ꝓmptē arbitramur utq; testimonijs utiq; sriamq; moderne. ut ⁊ cānes in ecīa ꝓ pacē ecce uelim. ⁊ cū canib; scīm ubi ē pax ecce uita: ñ dem? Cū uo ꝑ negligentia ꝓpositox. siue ꝑ aliq̄ excusabilē necessitatē. siue ꝑ occultas surreptiones siue nim? in ecīa malos q̄s ecīastica disciplina corrigē aut ofjcē ñ possum. ut ne ascendat in cor nrm ipia ⁊ pnicio sa ꝑsūptio. q̄ existimam? nos ab his ecē separandos. ut pcis cox ñ inq̄nem. atq; ita p nos malje comem. neluti mundos scosq; discipulos. ab immundo 2tge. q̄ a malox 2iunctōe separes. Veniam ī mīe ille de scripturis similitudines ⁊ diuina oracula l. cissima exempla. quib; demonstrauī ⁊ pnī uatū ē. malos in ecīa bois pmixtos. usq; ī finē seli temp? q; iudicij furn tolerandos. nich q; bois ī unitate ac pticipatōe sacramentox q. eox frīs ñ 2senserunt offensos. Cū uo est ꝑ quos ecīa regnū dē pace salua potestas dī ciplīne. adūs impios aut nephan dos excendū. ne ruīs? neq; socordia. neq; segnicia cormiamur. sz a culis ꝓceptox q̄ ad seruitutē cocreptōis pu nent exercendi sum? ut gressus nros ī uia dñi exutos testimonijs illo du ce. aut? doctore. aduersore dirigentes. ñ patienie noīe corpescam?. Nec obtenu diligentie. seruam?. Ite ē epla pmeniam. Ieni occīm. seui ā punitē Cum quisq; dā s delicta manifesta. Crim ⁊ xanox inc? in ecīe societate stantox in aliquo tali peccō fuit de phenā. ut anathemate digni habeat. fiat q̄ ꝺ ubi pauli scismata nullaz ē in fin. q̄n cautela crim nouī ē ⁊ ōi bz execrabile apparet. aut l. nullos pas. l. ñ males hāt defensores ꝑ q̄s possit sas ma extīgi. ñ dominat seueritas disciplīe. Est ī alia cā q̄ correctio ūborū l. qui autem cum odio nō peccauit qui aut ei odio n cō tra legem ut frē. ei peccauit sicut ipse unicum reputat peccāt. ⁊ a lege ueis punitur cū. rōnē ō gaudemus p. alia. ⁊ quibi m

In cōmunem s. ⁊ ut ap mensam ar. co xxvnt. q. i. omis. ac uitalis. so. h lequitur. ⁊ pign nis ī. lequitur. ac uitalis qui m nis sunt qui ei dim illeos puit

Q̄ plures uisi q̄ nullo quo sit fi ac nouum n pu mat nō fidacter ut ī. c. q. v. ñ est innocens. et. ī. vn. dr q̄ dq nec sic nec sibi duo

pbiteri ne cum? sno ōnit qn rone ac ipe accusatio ut sī. ⁊ si q̄s sui. ⁊ sī. ⁊ ī. si q̄s sui. ⁊ sī. ⁊ ī. o. sui. ⁊ sī. ⁊ ī. ti

ubenī uidet' mutil' ē: l' supflua ꝑdesti
nau ad unā sñ correctōe multetamur.
sic̄ petrus q̄ dñs respiciens nemine
corripiente 2mouet ad lacrimas ꝑcau
ad mortē: nr̄ flagella deūotel fiunt.
sic̄ pharao. Bonis g̃ sñlua dāpnādis
inuenit'. h̄ ē mutlia. Hys ma
respondet' auctor reat' gīg. t aug'. Sic ab
ōzone cessand' ñ est: sic nec a correcti
Sicut ñ ē cessand' ab ōzone ꝑ quē
quos corrigi uolum'. t si nullo hom
nū ozante p̄ nr̄o dñs respexit eū t fe
cit suū flere pecc̄m. ita ñ ē negligenda
correctio q̄ uis ds̄ q̄s uoluit icorrectos.
facere ē correctos. Tūc ā ex correctōe
ꝑficit ho ē miserē'. atq; adiuuat: qui
facit quos uoluit t sine correctōe ꝑfic.
Ire in dialogo. Boli ꝑdestinati saluant'.
q. tñ postulando suo labore merentur.
Quanq; nēq; ꝑsuit q̄ ꝑdestinata nō
fiunt. sz ea q̄ sā nr̄a ozando efficiunt:
ita ꝑdestinata sē. ut ꝑabz obtineāt'. Sa
pia q̄ ꝑhēns ꝑdestinatio ita ē ab oīp
tente dō dispsita: ut ad hoc electi ex
labore puenīāt. q̄tenꝰ postulando me
ant' accipe: q. ds oīpēs dō añ stīa dispo
suit donare. Ire aug'. Libero arbitrio
trahim' ad malū grā reuocam' ad bonū
Nabugodonosor pīam meruit
fructuosā. nonne p̄ mutilas ip
emel flagellat' penituit. t nequā q̄
ꝑdidit multis accepit. Ire pharao
in ip̄is flagellis ē asp̄ior t durior effect'
et pijt. hic n̄ tōnē reddat. q̄ diuinuz
aliquid nimū altē sapienti corde di
udicat. cur medicamēta imī medici a
fectū. aliq; ad mārū. aliq; ualuit ad sa
nitē. n̄ q̄ x̄ bon' odor aliis ē odor uite ī
uitā. aliis ē odor mortis in mortē. Q̄n
ū ad natās ambo hoīes erāt. q̄uum
ad dignitatē: ambo regēs. q̄uum ad
cām: ambo captiui ꝑ lim dei possidē
bant. q̄uū ad penā: ambo flagellis
clemēt' amonit. Quid g̃ fines eoz fe
cit ē dnīs. n̄ q. un' dei manū leuiēs
m recordande ꝑpue miquitatis inge
muit. altē libero ē dei misericordissimaz
uitatē pugnauit arbitrio. Ire. Vasis
ure ñq; ds̄ tribuit matūi si ñ spontaneū
munerē' ho hñē pecūm. q. nec ds̄ pe
cunia hoī mulcte mīcordiā. si ho ex pre
destinatōe dei ceciduss in culpā. Idē.
Predestinatione dei fiue ad bonū siue
ad malū in oīb; operi sepissime dicit'.
ut ad utrūq; hoīes quedā necessitas nide
atur ꝑpellere. cū in bonis uoluntas sit
intelligenda ñ sñ grā. t mal' ā uolun
tas intelligenda sine grā. Cū ñ aliqs a
deo uadimus aut desideriis sum aut ob
durator ē legim'? aut relictos magis
peccatis suis. h̄ ipos meruisse pfitemur.
q. talia eoz crimina ꝑpellerēt. ut ip̄i
sibi penā debuīnt q̄ eis t supplicū
uenīr'. in reatū. atq; ut nec de uidi
cio dei q̄rim'. quo deserti nr̄o deser.
et mīe ei' grās agim'? qua libet non
nr̄os liberari. Duces q. obedientie
ñ ō cuiq; subtrait q. eū ñ ꝑdestinauit.
sz ō eū non ꝑdestinauit q. recessurū
ab ipa obedientia ē ꝑuidit. Pre
destinatio q. dei semp in bono ē. que pe
ratū solū hoīs uolūtate 2missū. aut
remutendū nouit ē laude mīe: aut
plectendū ē laude iustitie. In mal' ā
opib; nr̄is sola ꝑscia dei intelligēda
ē. q̄ sic ꝑscuit t ꝑdestinauit q̄ ipe fe
cit. t ut faciem' ādit. ita ꝑscuit tñ
et ñ ꝑdestinauit. q̄ nec ipe fecit. ñ ut
faciem' exegit. Hy ā de quib; dī. ex
nob' exierē. sz ñ fuerē ex nob'. Si enim
fuissent ex nobis mānsissent utiq;
nob'cū. uoluntate exierē. uoluntate
recedere q. ꝑscit ō dubitat: ñ sē ꝑdesti
nau. Essent ā ꝑdestinati: si ēē t re
manere ac uitare manserunt.
ac p hoc ꝑdestinatio dei: nr̄a est cā
standi. nemini est cā labendi. Quō
g̃ necessitatē facit correctoīs l' obdu
ratoīs diuina ꝑdestinatio seu ꝑscia.
cū hoīes p grām corrigant'. libo arbi
trio t mali peant. Neq; ut q. ꝑdestina
tio siue ꝑscientia dei falli ñ ꝑ neces
sario euenīt q̄ ꝑdestinant'. l' ꝑscie
unt'. sic nec necessario euenīt ꝑde
stinant'. l' ꝑscīt' q̄ fiūt. s. sz q. hōa
absq; ei grā. mala: ꝑ ei' sētām: eue
nire ñ possunt. Quamuis g̃ euenīe
re dicat'. si hoc ꝑdestinata sē l' ꝑscia:
necio euenient. ñ tñ ō: absolute tm
ē: necio euenīunt q̄ ꝑdestinata sē l'
ꝑscia. q. hoc necessitas referē' ad re
rum euentū. ut ibi ad uentū dnī
ne ꝑsciat. Vñ aug'. Duo ē inquid
necessitates. simplex una. uelut ne
cesse ē oēs hoīes ēē mortales. Altera
2ditōis: ut si aliq̄ ambulare q̄s scio

ūnō ſcimꝰ erit p̄ſumptuꝫ fallꝫ ſi arguimꝰ ūnō ꝟ ꝟus p̄ſ
ūnō p̄ arguendo ſalē p̄t ꝑ venire ei p̄uidentia dei eſt fallibil' q̄ꝫ.

Quomodo ambulare neceſſe ē. Qđ ni q̄ſq; ē nouit id ee alit ac nonī ē. nequit. Sz h minime ſec illā ſimplicē malit. hāc n: neceſſitatē ī p̄ia fecit natā ſz diuinus adiecto. Nulla n: neceſſitas cogit mēdē uoluntate gradientē q̄ ni ſi eī ē ai gradiat' mendē nem ē. Eod g' m ſi q̄d p̄uidentia uidet id neceſſe eſt ē pm ſi nullā natē hāt neceſſitatē. Sic quid ea fuīa q̄ ex arbitrij libitate p̄ueniunt p̄ſcia dicet. Hec g' ad immutī relata diuinī necia fiunt. p diſpoſitionē diuine nouitatis. p ſe uero ali ā abſolutā natē ſue libertatem ī deſert. Sicut g' pauidubio cuncta que fuīa ds p̄noſcit. Sz eoz q̄dam de libo pleſcunt arbitrio. q̄ q̄ ni euenianꝫ. exiſtendo tī naīam p̄pam ī amittit. q̄ p̄ſq; fieret. ī ī creature potuiſſent.

Hys oīb; mala nīa libo aſcribūt arbitrio. ē alibi diuine aſcribūt indignatoi. Nī g̃g. Cū ſupna indignatio ſeſe ut ma dixim medullit̄ mouet. hāc opinio. huīa ī remouet. ī ſe ēlibz unlit' dep̄cato obiect. ē ſemel ds aliq̄d ab īmis naſcendo diſponit. hinc ē n: q̄ moyſes q̄ uenī ton' ꝑſli l' plebis ap̄ deū ſuſp ab' elit. dūq; ſe obiect obtulit. diuine ira cūdie una placauit. ad p̄ces oīb; uenies. ī p aq̄ exhibitē diffidens ꝛpmiſſioīs ter nī mgdi dño naſcēte ī p̄uit. Ide augꝰ.

Deꝰ ſyrgſ ū ī ſydonij q̄d aliud poſſumus dicere quam non eſſe datum eis ut crederent. Quos credimꝰ fuiſſe ipſa ueritas docet. Si talia ſi lia ap̄ ī crederet ſeā ſ̄ uirtutī ſigna ndiſſent. Quare ā h̄ eſt negatū fuit dicēt. Si poſſūt q̄ calūpniant. ī oſtēdāt ē ap̄ eos dīſ mirabilia quib; pſuā ī fecit. Nos ī eni ſi rōne fī p̄ſum dimē nidicij eſt penetre ī poſſumus manifeſtiſſime tī ſam ī uer ē q̄d dix. ī nullī ē q̄ fecit. ī ſolī ſyrus et ſydonios. ſz ī eoz am ī beſſaida potuiſſe ait. ī fideles ex infidelib; fi fi h̄ m eſt uoluiſſe dīs opari. Nec n: nulli falſū iudi p̄. q̄ ultimo aut. Nemo p̄ uenire ad me: niſi fuerit datum a pre meo. Item. Q̄ p ꝑphām plebi ni dauit p̄miſit. Ecce ego ſepiā uias tuas ſpinis. ī muniā eā lapidib; quadꝰ. ī adimā ei facultatē peccandi. Idem ſup pſalmiſtā. de damnandis dic.

Piam me illoꝝ tenebre ī lubricū ī angelus dñi p̄ſequens eos. Sz in his oīb; uicia nīa humane aſcribūtur miſ iudicio. q̄ diuina clemtia ī electos miſeret ut ad bonū ī dāpnādis iuſte relinquit ad malū. Sic ergo q̄ uis ēuiſſime ſcām nemmē nīt ūmnū ſibi a deo p̄ſcū ee uidetur oīb; tī languentib; ī incongrue medeī. ſic q̄nus nemo ſaluetur ī p̄delinat' ad uitā oī tī delinq̄nti ē adhibenda correctio. ī malox ē negligenda medicina. l' diſciplina. Vñ ꝺ aug'. bonifacio. Non ſemp ī eos uīdi pſa pietas cta ē exercenda qui peccant. uiuas. carnal ī p nos pmittit ee ceti hanū. ī eoz hominū accipe teſtio nuī. quos ī ecclia ī uidem'. au dīſ p hibet teſtimoniū. Quos n' diuina ſtionia ī ſecutē. pond' humani ſtionū p̄derēt. ſce. moleſt' ē medi' furenti frenetico. ī pt in diſciplina ro filio. ille ligando. ille cedendo. ſed ambo diligendo. Si aū illos negligant. et pire pmittat. iſta potuiſ falſa manſuetudo. ē crudelitas. ſce. q̄p ſi poteſtate q̄. pp religionē ac fidem p̄ quo debuit diuino munere accepit ecclā. Hy qui inueniūt' in uijs ī ſepib; ī bēdis ī ſalmati bz cogunt' intre. ne ꝙ cogunt' reprehendant. ſz qđ cogunture amendant. Communiō dñi ē unitas corpis xpi ī ſolū ī ſacīno altaris. ſz ī in uīculo pacis. In edē Theodoſi' imperator legē gnalē in oēs hereticos promulgauit. ut quiſ eoz epe l' clic' ī libz ecc inuent'. x. libras auri mulctaret'. ſce. Si duo aliqui in una domo ſimul habitaret q̄. er uiſſime ſcarem' rationī nobq; id pre nūtiantib; nollent credē. atq; in ea mane pſiſtent. ſi eos inde poſſem' eruere. l' muros quib; ſtinent illam ruinam p̄monſtrum'. ut ni uiſ redire ſub ei piculī ī auderent. puto ī facem'. ī mirito crudeles iudicarēt. Porro ſi un' illoꝝ nob dicēt q̄ mīuerit ſ eruere nos meneripm ruuo trucidabo. Atē quid ī exire qđ nde ī eru uellet. ſz nec' necare ſe andet. quid eligem' utrū ambos nunc oppriīdos relinq̄re. aut uno ſalte p nīa opa liberato. alīm ī nīa

Omnibus ait̄ere plin et ſume eruin ceſemonijs iſti. et ne quā quē penſilis fluuium tolle eccm in manu tua et inte ce ego ſtabo eo mīn ee ſup̄ petram oreb. et bibent q̄d feciſſet moyſes et egrſſe ſunt a que la grſſime ini uit. ut ꝙs bibat et iniqtā is

Decanu ē cent ne p ſente commo ſz poſtea acci ce mut ad pce o nacō m dīt tolerum ſi rō ne. eſt mo-oō. q̄ſi p aliquo fiē q̄ nuerim mmſqm u nes rom non poſſimus ſ aſſignant q̄ nicommus illno inſtum ſit. ꝙ q̄ſ. qui aūt oſec uias ꝑtūm oſcelmals ꝙ ac tiones ſpūſ. ꝙ compmitto mbi quadrig ꝙ uirtutibz q̄ mor ni' ārtū mi. cuiꝰ grā

Ipi pceptis! pceptis ſcrit ne. ē. q. vir nō ꝑt. ſo. teſti monium. mi ronnicui qui ebmonuis ut mittere ec dio ſequam hāri noluer cem poſt mor tem ſeculare ecclī. uotum q̄ſ. ſame pfec tus. ē. ſi. ſi ut nis ſmit ſi no cmitte ꝙ ap̄ē di ī nicmmic hēbis cumule tone opinio nis habuit. ꝙ q̄. m pmis. ītecis ni bi ꝙ ap̄etum ec. tā cam ue. ꝙ. vir ſi hinc potenſtat. q̄ñ non ī ebat ecca cum ad hic no nchil ſcet ad ſi ctm. et ecce cō ſuaſiam ſp ꝙ qui cepit to mmuni p̄m ap̄ibz ne. ſ. e diſpnctt. et. c nō mutemur mtrat. ī. redi ir. ad eccam. ſz quo. q. d. ī nō eſt ecclīe

Quomodo ſit ſi ſi ſi

culpa ſꝫ ſua poñ mſure. Nemo enī
ē mſeꝛ q̄ ñquid ſi in ualidꝫ rebꝫ opꝛ
mat facillime iudicet. Ire. poſt pauca.
Odī ſuꝑlimi cēnt in domo ruīa. ꝛ nī
ſalē uī libaꝛi poſſ; atq; ē id facē q
naꝛet. aliꝫ ſenectꝰ ꝓpinq̄ necaꝛē.
tolēt de cētis. uerū de unuſ ſaltem
ſalute ꝛſolaꝛem. ñ cū ne ſe qdē aliꝫ
ꝑdēt. pue unuſos lūando nullo
pmutem? Quid g̃ de ope mie. q. p
una cēna adipiſcenda. ꝛ pena eteꝛ
na uitanda hominibꝫ debem? ipen
dere iudicand ē. ſi p ſalute iſta ñ ſo
lū ꝛꝑali ſꝫ ꝛ bꝛeui ꝛ ad tēp? exigu
um lūanda. ſic nos ſubuenit oībꝫ
rō uera ꝛ benigna ꝓpellit. Irem.
Simquiunt donatiſte. optet ut ꝛ
nos ecc̄ cēam ꝛ adiuſus cēam fuiſſe
penitet. ut ſalui ē poſſim. quom
p̄ iſtā pūiam ap uos clica l' epi ꝛ per
manem? hoc ñ fiēt qđ recta facienđ
ſi ñ debꝫ. pauci ipi ꝓpenſaꝛē ſanaꝛ
mr. Sꝫ ſibi ꝫ dicant. ꝛ mlto maxie
humilī doleant. q̄ in tanta mozte
p̄ciꝓꝫ tacent. ut iſto quodā mlnē
mato ecc̄e catholice reuiuiſcāt. Cū
n' ꝓfuſ raui inſeꝛit. fit aliud mlti
in aꝛbore quo poſſit ꝛecipi: ut uiuat.
qui ſine uita radicī ꝑbat. Sꝫ ē ꝛecep
tus ſi ꝛecipiēta ualuit ꝛ uigoꝛ ꝓgeñ
et fructū. Si ā ñ ualuit: ille quidē a
rſcet. ſꝫ uita aꝛboꝛis ꝑmanebit. Et
n' male miſeꝛendi gen̄. ut nullo ꝓfuo
mmo qui mꝛ ē: ille q̄ fozis ē miſeꝛa
tur. ñ m̄ nullo ſꝫ teſtimo nullo ear
boꝛis. Ira g̃ ꝛ iſti ē ad radicē catholi
cam uenirent. nec eis poſtq̄. nul ero
rꝛ ſui penitet. honoꝛ dicat aut q̄ꝛ
auferē? Si quid ſit aliq̄d tāq̄ i comæ
aꝛboꝛis malū ꝓ integꝛare ſenitat.
Verum q̄ neq; q̄ plantat ē aliq̄d.
neq; q̄ rigat. ad dñ mīam ꝓbꝫ filiſ
coaleſcere ſuoꝛ pectoꝛum caritaſ
coopit multitudinē peccatoꝛ ꝛ pulop.
Verum in huiuſmodi cāis ꝛ ꝑ graues
diſſenſionū ſcelluras. ñ ꝫ aut illi hoſt
ē pacis. ſꝫ pplōꝛ ſtrages ꝛacent. dam
nend ē aliquid ſentiam. ut maioꝛibꝫ
malis ſanandis ſincera caritaſ ſubue
niat. hūt g̃ de ꝓximo detestabili eꝛꝛoꝛ.
ſic̄ petꝛus huic de amoꝛe ñdacij ama
ri dolorē. ꝛ uenianꝫ ad eccl̄am x̄ ueꝛā
.i. catholicā matꝛē. Siue in illa dica. ſi

epi uelut q̄ ꝛ eā fuerē ꝛſtitut. ñ iudem.
ſimo amplectim. ſyram. optam. ꝛ quos
m uiꝝ aut ſepibꝫ muenim mare aggꝛ
m. ꝛ ſic ñdū qualibꝫ ꝓſuadem q̄ ꝛ ñ ꝛef
coꝛ ſꝫ ipōs q̄rim. Idem ſaulo. Medici
nali ſeueritate mali cogūt. redire ad
quid facer ecc̄e mediana. ſaluē bonū.
Bonum mala cauare q̄rens. nāq; inꝛ
frenetico ꝛ lethargico eſtuans. ñquid
nēpe ñq̄d deſidē l' debꝫ ē p̄. Vrſq; ſi
neceſſe ē moleſta ē. q̄ nr̄ūs ē inimica.
Nam ꝛ frenetici nolunt ligari. ꝛ lethaꝛ
gici nolunt excitari. ſꝫ pſentiꝫ diligēta
carnifex frenetic̄ ligare. lethargicum
ſtimulare. ambos amare. ambo offen
dunt. ſꝫ ambo diligunt. ambo moleſta
ri q̄. dū eg̃ ſt̄ indignant. ſꝫ ambo ſa
nari gꝛauant. In eccl̄e catholica ec̄e nō
inuenit ubi hēretici ec̄e deſtruāt. Ne
q; ſacīa eoꝝ inimica ſt̄ nob. q̄ in
illis nob ſt̄ inimica. q̄ ñ humana ſt̄.
ſꝫ diuina. pi eroꝝ. eoꝝ ē auferendū.
q̄. male mierē. Non ſacramēta q̄ ſimi
lit accepunt q̄ ad penā ſuā poſſūt
et hūt q̄ñto digniꝰ hūt. ſꝫ nī hūt.
Cecidit q. tumina ſt̄ puniēda q̄n ſalua pace ecc̄e poſſunt. In quo nī diſce
re eſt adhibenda. Aliq̄n ut deliq̄ntiū
multitudo diu p patientiā. ad pūiaꝫ
ē expectanda. Aliq̄n ut paucis ē puni
enda ut eoꝝ exemplo ceꝛi ꝛeuocent.
et ad pūiam puocent. Hinc ē dictū
pulſi celeſti igne ſamaritanos l' uelle
ſumē phibuiſſ̄. ꝛ ſamaritanā ad pe
nitentiā ſt̄ expectam. ut xp̄o p̄dicante ꝛ
ꝛedeūtes ad fidē. Vñ ambꝝ act. Non ſēp
in eos q̄ peccant. uindicta eſt exer
cenda. Quod xp̄ diſcipulos ꝛeꝓbauit.
q̄ igne deſcendē ſup eos gestiebant.
qui ꝑm ñ ꝛecepunt. oſtendēt nob non
ſemp in eos q̄ peccāt uindicand. q̄ nō
umq̄ amplius ꝓdeſt clemētia ꝛ ad
penitentiā: q̄ lapſo ad correctionē.
Denīq; ſamaritanā ciuitatē ꝛeꝓbauit.
a quibꝫ ꝫ loco ignis arcet. ñ diſcipli
peccāt q̄ legē ſecutē. Scieba nr. er ſi
nec repugnū ad ultiōem q̄ ſacīa egerēmēſant. ꝛ ad ꝓces helie ignē deſce
dille de celo. Prorſ m hāc phibu
one aplōꝝ aliud intelli. Apli nō zelo
iuſtitie ſꝫ amaritudinis odio obūn
bꝛant ſue expulſionis uindicandā
ſamaritanos igne uoluerūt ſumē.

nit enim et l. qui cum eo erant miſſum miſe ad eum p. meipſū q̄ egge
natum alium et l. cum eo cui ſimilē contigit rem miſe peniteſ
quinq̄genarium p̄mum ipſi et l. cum eo qui cum ne iſſent cau
ſantur gemina ſua eoꝝ dolꝝ. et ꝛ precans enim ait to ti noli mi
pici ſed iam meam mam ꝛ alias ſocium ſuoꝝ tuoꝝ qui mecum ſ
cerūt ſigna ꝛ ecclo ones p̄nciꝑes quinq̄genarios ꝑuiſſe. al ſcip
ſit et qui cum ipſis erant rame obſecro ut miſeꝛis animę mee ſuꝛ

Dñs ā uolens eos muriā ꝑpe ꝓlōe ē pacientia ⁊ gaudio uincere. muriā uero diuine seruituris ñ multā relinq̄re. ait. nescitis cuius spē estis. hinc ⁊ petrus q̄ ē alys audierat. bñ erit cū maledixerint uob̄ hoies. ⁊ dixerint oē malū aduſ uos. Gaudete in illa die ⁊ exultate. ecce enim merces uestra copiosa est in celis. Cū ergo ihesus gaudio susciperet. peccata uo q̄ in deū cōmittant acerrime puniebat. Vñ ananiā ⁊ saphiram spūi scō mentiendo mortē sibi ꝑcurauerūt. Sic ⁊ puerū dñi a suo ꝓpheta pia āmonitōe ⁊ multimoda cōmdatōe sue cōuersionis reuocare. magnū illū elymā. q̄ cōuertere a fide conabatur. cecitate ꝑcussit. ut ceci ad tēm. p̄dicationē eius ñ ꝑcederet. ⁊ in xp̄m credendo ad cecitatē effugere. ⁊ cōuersionē q̄ in dñi p̄cauerat saluande ad uexandū cōtulit.

Hinc ⁊ ḡḡ scribit iouiano q̄ reprehendens eū quod ob iniuriā ꝑpe ꝓlōe q̄dā excōicauerat dicens. Q̄ iniuria ꝑpria? cpō alioq̄ excōicare non licet. q̄rclas multiplices ꝑsidet. uidet. ne clarissimā a tuitate tua frustra se excōicatū anathematizauerit q̄ aquest ē q̄. quā ob rem sūe dñi a clico suo qui ꝑsens erat noluisse admitti. ꝑ nulla alia cā ñ ꝑ eo q̄ re uera manentem sēm inoueniret. Quē res nos nehemiē afflixerat. q̄ si una ē. nil re o gnare de celestibus ostendis. ⁊ frenam lingue adulatione ligauit dñi ꝑ uindicta ꝑpe iniurie. q̄. sacris regulis phibeat. maledictionē anathema inuecisti. Vñ de cetero oīo esto circūspect atq; solicit. ⁊ talia cauq̄. ꝑ defensione mee ī iure ifre denuo ñ ꝑsumas. Nam si tale aliq̄d feceris. in te causas ꝑcedentes iudicand. Hinc id in omelyā ostendi q. q̄ in dñi l in ꝓximū iniuriā. ꝑ nob̄ puniendā ē. ea q̄ quibz ī nos delinquūt ꝑcepit tolerandi l ꝑ n dissimulanda sit. ait. Valde offendit. q̄ dñica debita in pace dimittit.

Si reus qui ꝑsentē dñico debitū cui ꝑpe ī pune dimittit. ñ mediocrit offendit. ꝑfecto q̄ debitū celestis regis ⁊ dñi sui ꝑ ꝑpe ꝓpe resoluit. Ea nāq; que in hys oīb̄z iniurie facile possumus dimittere. ea q̄ uo in deū ⁊ iniusta. tū maiori discretōe. ñ tñ in pria possu ni relinq̄re. Semel ū culpa remissa. recidiuo dolore iām ad animū reuocari ñ debz. Vñ galathi gentes ap̄o. ihū. gnano. ⁊ petro. epo. Inimica ē semel remittē. nemī reuocari ñ

Si illic ū hec acta sūt ꝑsentib̄z debent. mirisq; zelare. ⁊ sanctū fecisse stephanū ⁊ suppliciū susceptū eis q̄ maledicant ē. ignouisse semel ī abolitione missa punitō. recidiuo dolore non debz. iterū. ⁊ diuine intentionē elemētue. q̄ dimissa peccata in ultionē redire ñ ꝑmittit. sui uero nichil l de sancta cōe plebis. l de remissione ūfactū dilectionis ūre sermone monstret. q̄n sine ne salte ꝓuīt ꝓpens sanctū facto. pcurare. Illū ꝓni ēxcerat. ī animū sanare possit afflicti. sine mre missibilit ꝑsistat. accusat ibid nichomū undicte. ī plectibil orta ē ꝑ sūpno. Sed obicit illū ābrosius. ad ꝑces helye ignis descendit de celo. ut ꝑ eū undicaret murmura. Ad q̄ melle sēm q̄n acab rex isrl ꝑ stilla rem illā trui ānoz ⁊ sex mīsū q̄ frā ē q̄n ꝑabz helye clausū ē celi. ānis tribz ⁊ mīsibz sex misit duos q̄nq̄genarios ad helyam q̄ dicerent ei. homo dei rex isrl uocat te. qui ait. Si ō dei sū. descendat ignis de celo ⁊ ꝓsumat uos. ⁊ statim descendit ignis de celo et ꝓsūpsit eos. Quo fō ñ ē mīti ap dñm essz. uolunt ostendē. ⁊ q̄. ille ēt uerus ds q̄. colebat. ī ille ad cuius cultum ꝑpo ꝑpi corpis rezabel ñ milios ꝓuocabat. cudemissimis mdicis monstrare curauit. Iniuria g̃ ꝓpe ñ alia. q̄. iniuria dñi ipm̄ meliḡ. q̄ ī ꝓuat uindicata ē. ut ce ī ūranit. Item obicit illō silvest. Silvest ꝑ eo anathematizauit. q̄ Gulisari ī eum male meruerūt.

Ꝓmanet ūr. mandauit me ad se uenire ꝓpter. ꝑ quibzdā ecclesiast dispositōibz in palatiū ꝓtraxit. ⁊ ad ꝓmū ⁊ ad sedē uelū remouit cōm dem ꝓpīn q̄ mecū uenerat et nullum permisit introire ī me solū. et ingressus diacone nūm. Ne uo uerear ⁊ an te ꝓdcām ꝓtia deducto misereī mei ī cibo in quo sustentor ī pane tribulatiōis. ⁊ aq̄ angustie. ⁊ ī ī dimisi nec dimitto ꝓpter officiū meū. sz ē

Sicut enim qui mecum relignit et ē omnib̄ exēplū exēplū omnigenū offendit et. l. e. Si enim alius est qui irritauerit mei. ut s. xxvij. di. quia sunt multi pastores. nunq̄ minuam nob̄ fāmā re nemo dimittē. Excepis et. e. Si quis in terris suis fratrem. i. unicum fratrem suum ex pia matre. s. corpis non ait meū. q̄ multi anni veniā uoverant. q̄ legimus. xl. e. ē minuta et. l. di. Si quis omnium vita. ergo corpis dicatur ꝓtēs. Sic erit ꝓtem ul rotum remittē. sm quosdā rem ꝓpone lo

Sicut ego qui ꝑ mīam ꝑpetrauī ꝑ ꝓpetrauī ꝑ ꝓpetrauī ꝑ ꝓ

epis quos 2gregare potui eos q̄ maliae
ga me egerunt anathematizau. ⁊ una ē
illis aplica auctoritate statu nullū
unq̄. ualē decipiēd. sic decepē sūt. ⁊ si
aliquis deinceps ullū unq̄. eoꝝ mali
er deceptū anathēa maranata fiēt ī
2spectu dñi ⁊ seōꝝ angelōꝝ. ¶ Don
nigilio. Habeto magis cū hys q̄ t 2stā
unt plene dāpnatōis sniam sublatā
q̄ t nōn ⁊ mun⁹ ministēy sacdotal' ag
nosce sā spe udicio. ⁊ aplica a nobis
auctoritate dampnatis. ¶ Sed
et hic non suam sed mundā ulnis ē.

¶ Quod ā pecām ppli in pauci pu
niēd sic moyses exemplo docuit. q̄
pecām idolatē ī paucos cultores simuli
undicauit. monte paucoꝝ expiāt pec
cata multoꝝ. in presens. ⁊ futi. ī poste
rum disciplinā sanciens. Sic ⁊ ipe
xpe pecā totī ppli monte paucoꝝ pu
nuit. dū p fornicatōe totī ppli una
die xx.tā milia pcut. Sic ē p pecām m
niatōis l' dāpnatōis ñ nulli punit ē.
ut eoꝝ exemplo cēti ad pniam cogē
rent. Sic ⁊ cordic ñ nullos punit de
ut diuina pudenda ⁊ arta humana
uigilare cognoscat. ⁊ ñ nullos ī p lō
ga tpa ad pniam expectat. ut pauē
nā sue benignitatis nob ostendat.
Sic ⁊ helyas cultum baal undica
uit sacdotes ⁊ pphas eius mactando.
morte auctoꝝ expiauit pecā immūn
um pploꝝ. Qđ uero pecā publica
udicijs defenit punienda. ñ sit illo ex
plo plane q. x̄ ꝑ uidā sol' fuit nouat
ñ abiecisset sed punit' tolerasse al
sent. Vñ ambros' au sup. epla; ad
corinthios. Judicat ñ est: sine accusa
tore dampnare:
Si quis poculatē tore dampnare:
ñ hꝫ q. fac rei abiit l' plane ñ ualet.
innocens ē. ⁊ udicat ñ ē. sine accusato
re dāpnare. sic nec udam xp̄e abiecit.
¶ Simult' ñ ē ferenda sntia. qñ mul
titudo ē in cā l' qñ ille q̄ peccat socia
hꝫ multitudinē. Vñ aug' in libro. ij.
ad epla pmeniam. Qđ a multitu
dine peccat' l' ab eo q̄ multitudinē
hꝫ socia ab eēa ñ punit' sed defle
Non p ee salubrius a multis quae nec
cetio ñ ē ille corrupt' q̄ ñ hꝫ socia mi'
titudinē. Cū uo morbi plimos occu
pant. nichi aliud tōi relinq̄t q̄. dolor ge
mitū ut p illud signū q. ezechieli scō
nuciat. ille si quādo ab illoꝝ uastati
one meant. ⁊ ifra. Regia cū 2gio per
cundi mūdinē ītalear disciplinē
diuine mia necessaria ē. nā 2silia se
ꝑuis ⁊ mania sē ⁊ pnicosa amp⁹ fa
cilega. q̄ ipia sē ⁊ sacrilega sē. ⁊ plus p
turbant. ifirmos bonos q̄. corrigant
aciosos malos. ⁊ infra. Turba n' mq̄
ñ ē facultas est ī ppli' pcipiendi sno
nē genali obuiganē ferenda ē. ⁊ ma
xime si occonē amp⁹ opportunitatē p
buit aliq. flagellū delup dñi q̄ eos ap
parat p suos meritos uapulare. Pe
cepta uero cūglica de dilectōe inimi
coꝝ ⁊ mia ipendenda pximi. Cohor
tatōes q̄s apli de cabandis l' pcipiendis
inimicis ñ carnī' intelligenda s. ut
peccandi relaxet' ipunitas. sz ut deli
qūtū correctio. ⁊ nanq̄ ministrent
subsidiū. donec ꝑfectā udicis adep
ta spe correctōis malor tollat' cēti
cū. In hoc g' ubeñ diligē inimicos.
et misēri coꝝ ut de coꝝ pditōe dole
am⁹. ⁊ coꝝ salutē desidēmus. ⁊ p illoꝝ
correctōe cordie laborem⁹. ⁊ oremus
penitentib; solatia ipendam⁹. alt' al
teri' bona portabit. ñ ut punat deꝰ
in malo ꝑsistentes ipunitam donem.
Si erga n' peccantes ñ seu sz misēri
cordes ee monemur ex ea illd. Nolite
timere eos qui occidunt corpus. animam
autem non possunt. Nolite timere
eos. q̄ occidūt q̄ corpus ī mia
sua. ⁊ ifra. Judicabit fili mia ea q̄ ñ fecit
miam. ⁊ ifra. illd apli in. ij. epla ad co
rinthios. Cui aliquid donastis. ⁊ ego.
Nam ⁊ ego si quid donaui: pp uos dona
ui. Ac si ipe xp̄e donaret. ut ñ crudelē
miam a sathana. Non n' ignorām⁹ co
gitatōes eius q̄ quos neḡt 2sentiendo de
ape. facit nimis aspos. sic mq̄ peni
tentib; ut dim ē. misēdes ee iubemur.
sic in penitentib; ⁊ obstinatis ī malo
miam ipendē: phibem⁹. Vñ ambr in
libro de officijs. De iusta ⁊ iniusta
misericordia.
Est iniusta mia. denegare misericordia.
in lege scriptū ē de quoda ñ misere
bens illius. ⁊ in libris regū legit'. q̄
saul 2traxit offensam. q̄ misericors
ē agab hostiū regē q̄. phibuit dum
na sua seruari. ⁊ infra. Si quis latro
nē filijs deprecantib; mortē lacrimis
2uulsis ei' inflexē ad soluendū pretiū
aut adhuc lamentandi asperet affec
tus sine innocentis crudelitate exercio q̄ libet

multoꝝ exitia cogitamꝰ. Certe si gla
dū reprimere uincula dissoluit la
xat exilū. aut latrocinandi qua p
clemmoꝝ uia ñ eripit. facultatē qu
uoluntatē exercere ñ potuit: tende
mꝰ duos hoc ē accusatoꝝ. ꝛ reū pu
piculo de capite dēmnes. Itaq; si
ñ placz. Aterū si ēt ab accusatore cō
uict? sñ id q. facie ē uidet exequit. sz
mulcetur altꝛ? aut dāpnabit plane.
aut dū accusatoꝝ fauet q. plane nō
possit addicere innoxiū. Non puto g' hꝛ
dici ulla mā in ipa cā. ú maxīe ḡs
mulcen debz reꝰ. q. maxīe debz forma
uistutis nequis a2lomo ēminatōis
abstract' breui latrocinia aggꝛ ad
temp' pua l' ꝛ ablatoꝝ fletibz 2mū
onem q. plimis debz postulare ipū
bz a facultate sacerdotis exercequeat.
Nonne cū uni indulget indigno ad p
lationis 2tagū puocet unitos. fa
cultates ꝛ uenie incentiua dbuꝰ
delinqndi. Ite aug'. m. i. pl̄o. Non de
beñ in mala causa pupi misereꝰ.
De amisso iudicio sis pupi in mala
cā misericors. aut si pus sacello pcu
ras cor. ꝛ tanto nequioꝝ reddis quā
tum uisui ē facie uidet. Idem. Hoī ē
miserand. peccatoꝝ est: unascen
Duo sūt noīa cū dīs homo dum.
peccor. ñ unqꝝ frustꝝ dicunt'. q. pec
catoꝝ ē corripe. ꝛ qz hō miser nec oīo
illabis hoīem n cū pset' huis pec
catoꝝ ē huic officio. omis mugilat'
disciplina. sicut cuiqꝝ regenti apta ꝛ
accomodata ē ñ solū epō regenti plēe
sua sz ē pupi regenti domū sua. dom
ui regenti familiā sua. marito regēti
uxorē sua. patri regenti plem sua. m
dui regenti puncta suam. regi regēti
gentem suam. Et paulo p'. Ita nulli
hominū claudenda ē mia. nulli pe
catoꝝ ipunitas relaxanda. hic unqꝝ
intelligend est. q. ñ sit arripienda e
lemosina q. quibzlibet pauperibz in
re humanitatis ipendit'. quiqꝝ dñi
sublenauit indigentia pauperum ē
hys locuꝝ quos ex opibz implebat
aliozꝝ. ꝛ paulo p'. Non g' sufficiam
peccoꝝ es pp hoc q. st' peccoꝝ es. sz ñ eis
ipsos qꝝ hoīes st' humana affectu
one ītem? pset' in eis ppua mq
tate. miseream? ꝛ munē naturam.

Item illd ei ūnglī q. obiect'. q. gladio
usus fuit: gladio cadet. Aug'. in li. ij.
cō manicheos respondit. ita dicens.
Quid dicatur accipere gladium.
Ille gladū accipit: qui nulla supiori
ac legitia potestate l' subeuntis l' ac
cedentis in sanguinē alicui' armatur.
Porro illd' retonum. quo cēa ne
gant: aliq. pfecti ñ ita intelligendū ē.
ut generaliter cēa nullū psequant. sz q.
nullū inuste psequat'. Non n' oīs
pfectus culpabil' ē. sz rōnabilit' hē
tes psequūt. sic ꝛ xp̄s coptus ē p
fectus: eos quos de templo expulit.
Vñ aug'. aut uincentio donatiste.
Spectant officio: uultꝰ inquientis
Si uirū inquies quos p ngunt.
ordinatas a deo potestates scīares
cohibere atq; corrigere ñ udet' iuste.
Nam de multoꝝ ia corruptōe gaude
mꝰ. ꝛ p pauca. Si enī quisq; inimicū
suū pcul dubio febribz frenetici fem
curere uideret: inpeps ñne rē pot'
malū p malo reddere. si sic ut ei per
mitter q. sic corrigendū cum rōnabiliq;
ligare. ꝛ ñ ea re molestissim? ꝛ ad
uersissim? uideret. qñ utilissim? exti
sset. Sz plane salute reparata tanto ubi
us et gras ageret. q'uomiñ ē pepatsse sē
sitz. Et p pauca. Ar qbzdā ista ñ pro
sunt. nō quid ēo negligenda ē medi
cina. qz nullor ē insanabil' pestilen
tia. ite. p pauca. Non oīs q. parum
malis ē. nec oīs qui ubiq; inimicus ē.
Melior st' multa amici: q. blanda
osculā inimici. Melī ē ei sentiente di
ligere. q. ei lenitate decipe. Valnus ch
rienti panis tollit' si de alto securus
iustitiā negligebat. q. ebriem pa
nis fraudare ut iniustice seductus
acquiesceꝰ. ite p pauca. Quasi nemiñ
debeat cogi ad iustitiā. Cū legas patrē
familias dixisse seruis quoscūq; inue
neritis cogite intꝛe ē legas ꝛ ipm pu
mo saulum p'ea paulū ad unitatem
cognoscendā ꝛ tenendā magna uolē
tia x cogentis ee 2pulsū. ite p pauca
Et nonnus fuit aliqn autoritas pa
storibz pabulū spargere. ꝛ aliqn pasto
rem flagello erraticas pecoꝝ truncā
re. item. Si semp ēt culpabile pfectu
onē facē ñ scriptū eet in scīs libris.
Dauid hēm secreto pximo suo occultē

Quid dicatur accipere gladium.

Dno illd' reronum. quo cēa ne
gant: aliq. pfecti ñ ita intelligendū ē.
ut generaliter cēa nullū psequant. sz q.
nullū inuste psequat'. Non n' oīs
pfectus culpabil' ē. sz rōnabilit' hē
tes psequūt. sic ꝛ xp̄s coptus ē p
fectus: eos quos de templo expulit.
Vñ aug'. aut uincentio donatiste.
Spectant officio: uultꝰ inquientis
Si uirū inquies quos p ngunt.
ordinatas a deo potestates scīares
cohibere atq; corrigere ñ udet' iuste.
Nam de multoꝝ ia corruptōe gaude
mꝰ. ꝛ p pauca. Si enī quisq; inimicū
suū pcul dubio febribz frenetici fem
curere uideret: inpeps ñne rē pot'
malū p malo reddere. si sic ut ei per
mitter q. sic corrigendū cum rōnabiliq;
ligare. ꝛ ñ ea re molestissim? ꝛ ad
uersissim? uideret. qñ utilissim? exti
sset. Sz plane salute reparata tanto ubi
us et gras ageret. q'uomiñ ē pepatsse sē
sitz. Et p pauca. Ar qbzdā ista ñ pro
sunt. nō quid ēo negligenda ē medi
cina. qz nullor ē insanabil' pestilen
tia. ite. p pauca. Non oīs q. parum
malis ē. nec oīs qui ubiq; inimicus ē.
Melior st' multa amici: q. blanda
osculā inimici. Melī ē ei sentiente di
ligere. q. ei lenitate decipe. Valnus ch
rienti panis tollit' si de alto securus
iustitiā negligebat. q. ebriem pa
nis fraudare ut iniustice seductus
acquiesceꝰ. ite p pauca. Quasi nemiñ
debeat cogi ad iustitiā. Cū legas patrē
familias dixisse seruis quoscūq; inue
neritis cogite intꝛe ē legas ꝛ ipm pu
mo saulum p'ea paulū ad unitatem
cognoscendā ꝛ tenendā magna uolē
tia x cogentis ee 2pulsū. ite p pauca
Et nonnus fuit aliqn autoritas pa
storibz pabulū spargere. ꝛ aliqn pasto
rem flagello erraticas pecoꝝ truncā
re. item. Si semp ēt culpabile pfectu
onē facē ñ scriptū eet in scīs libris.
Dauid hēm secreto pximo suo occultē

hunc pſeqbar. Aliqn g̃ q̃ ea pat̃ mult̃ ẽ. q̃ ea facit: ultus ẽ. Sed plane sepe q̃ mali pſecutt̃ sũt bonos. et boni malos. illi nocendo p̃ ſſtia am. illi 2fulendo p disciplina. illi ĩ manit̃. illi tẽptãt̃. illi seruientes cupiditat̃. illi aũtat̃. Sã qui tuetur ñ 2fidat q̃ admodũ faciat. ille aũ pſeqt̃ sanitatẽ. iſte putredinẽ. Oc cidat̃ impij ꝓpt̃as impios. q̃ ꝓphe flagellauerũ uidet xp̃m uideos fla gellaut̃ q̃. Quidam sũ apli ab hu manis potestatẽ tradidert̃ apli hu manes potestatẽ sathane. In his oĩ bz quid attendit̃ ñ quis eoz p̃ tua te qualp̃ iniquitate qſ nocendi cã qual emendandi. q̃ paulo p̃. Con stantin̄ imperat̃ 2stituit ut res cõ uictos q̃ minutatã pnicatẽ resisten tũ filio uendicarent̃. q̃ post pauca. Certe nulli crim̃ maculat̃ nescientẽ. Ite Acta nocentiũ q̃ ĩnocentiũ demõ strari l'ab ĩnocentiũ credi ñ possũt. ñ omnq̃ q̃mq̃. sz ꝓp ĩnocentiũ cõ sortiũ q̃ cognita sustinent̃. Non n' ꝓpt̃ malos bonj sũt tolerandi. sz pp bo nos mali sũt tolerandi. sic olim quos mitia dicebãt̃. h cõio nẽ sacẽtoz illi ꝓpli relinquebant̃. Iean donato pbro. Hęc ad salutem dispucer t q̃ ee mutũ sũt habendi.

Dilectis ad salutẽ dei cũ tũ multos uos ad pmittẽ tẽpis. Qd n' uolum̃ ñ te 2phendi. q̃ plentari. q̃ seruari ne q̃ as. Qd ã in corpe ihesu es. ipe t̃ fecisti q̃ mox uulnus t̃ admoto ut uolusti re gũuit ad tuã collusti. Nam unq̃ a tual q̃ adduct̃ ẽ tuã collega tuus ille sus uenit. q̃ talia ipe non fecit. sibi. Sz neq; h̃ putasti t̃ fi debuisse. q̃ nemi nem extimas cogend̃ ad bonũ. quin de q̃d dicat apls. Q̃ cpãtũ desiderat. bo nũ op̃ delidit. q̃ tũ multa ut cpãtũ s̃ apiant. teneri mutũ. pducit̃ inclu dunt̃. Patiunt̃ mala q̃ nolũt. donec ad assit uolunt̃ suscipiendi opis bonũ. Quantomag̃ uos ab errore p̃ nicioso in quo nobis inimica cłis x̃ hendi cłis q̃ pducendi. ad uitatẽ l' agnoscendã l' eligendã ñ solũ ut bo norẽ salubriũ habeatis. sz q̃ ne necꝭ sume pcatis. dicat dñs. dedisse libum arbitriũ ideo ñ debui cogi hoiem ad bo nũ. Quare illi de q̃bz suꝑdiximus cogunt̃. ad bonũ. Attende g̃ q̃ 2fida q̃ ñ ideo uoluntas bona misericordie ipen dit̃. ut mala uoluntas hois diligat̃. Nam q̃s ñ dãpnari hoiem ñ mito ma le uolentem ñ libẽter bonã habere uo luntatẽ. ñ ut ideo q̃ diligũt̃. male sue uoluntati ipune q̃ crudeliter pmitten dus ẽ. sz ubi potestas datur q̃ a malo phibendi. q̃ ad bonũ ẽ cogendi. Sã si uoluntas mala semp̃ sue pmittẽ da ẽ libẽter q̃r iſirme reuolantes q̃ nimantes. cum duris flagellis a malo phibent̃. q̃ ad ãm repmis sionis 2pellebant̃. si uoluntas ma la sue pmittenda ẽ libẽter. Quare paulus nõ ẽ pmissus ut pessima uo luntate q̃ pſeqt̃ur eccłam. sz pſtri mus ẽ ut cohercetur q̃ cedat̃ ẽ ut mu tet̃. q̃ mutat̃ ẽ. ut mittat̃. q̃ mis sus ẽ ut q̃lia fecerat in errore talia p uitare. pdicet̃. Si uoluntas mala semp̃ sue pmittenda ẽ libẽter. q̃re mouem̃ pt̃r in sẽpũs scis filiũ cor ripe ñ solũ uerbis sz q̃ uirga ei tonde ut ad bonã disciplinã coactus ac domit̃ dirigat̃. Vñ dic salomon. Cui pcul dubio uirga: animam ã ei li beras a morte. Si mala uoluntas semp̃ sue pmittenda ẽ libẽter. q̃re corripiũt̃ negligentes pastores. q̃ dr̃ eis errantes ñ reuocastis. pdimi ñ mi sistis. q̃ uos oues x̃ eius. Carectere dñi ẽ notatus in sacrãmto q̃ acce pistis. sz errans q̃ pius ñ ideo uobis displiceam̃. q̃ reuocam̃ errantes. q̃ q̃m̃ errantes pdimus. Melius enĩ facim̃ uoluntatẽ dñi monentes. ut uos ad eius ouile redire cogam̃. qua 2sentiam̃ uoluntati errantiũ ut q̃ cite uos pmittam̃. Solet q̃ iam dice q̃ te assidue audeo dixisse. sic uolo et rare. sic uolo pire. Velit h̃ deus pire ñ pmittam̃ q̃ntũ possum̃ ñ q̃ te in pu teũ quo morereris misisti unq̃ libẽ uoluntate fecisti. sz q̃. crudeles ẽnt serui dei si hinc male uoluntati nie te pmittent. q̃ ñ te deuia morte libẽ rent. Quis eos unq̃ ñ culparet. q̃s ñ impios recte iudicaret. Ec cũ tute uolens in aq̃ misisti ut moreteris s illi te nolentẽ leuauerũ. De aqua ne moreris tu fecisti p uoluntatẽ tuã.

hec uirtus q̃ si aliquis semp̃ eẽt nolens ñ retinet ergi ab ne. ym. q̃. misericordis si etiam hilarem. deum. q̃ saluatis

sic et ipse qui abstinere et ceteros prohibere magis gloriabatur quod hoc
a sanctis doctoribus primo cui sunt admonendi ut ne nomen christianum

Quamvis ... pleq[ue]nti no[n] iacteret si

Dixit ad illum angelus quia ecclesia eos persequeretur. Ce. Preceptum est quicumque
iniuste malo aut illicito potest et omni amore maiore mereri quia angelos qui
ipsum venerabantur
recipit
offensione. ut
precepta
sanctorum
oblatione. angelo
plenius
ut
ac suis eorum

Si angelis q
vult agere
pari ratione
qui eo
magis prestant
hominibus

Quamvis ... iniq. q. v. dicit
ap. Ce. quicumque
q. v. nolunt
ut christum
q. v. malefactores possimus
persequi no
iacteret si

sit mortem tuam. Si quis salus ista corporis
sue custodienda est ut a nolentibus ab
eis qui eos diligunt seruet. quanto magis il
la spualis in ce deseratione mors etiam
metuenda. quanq; ut ista morte qui ut ipse
noluisti inferre non solum ad tempus sed ime
tuam mortem. quia si non ad salutem nec ad
ecclie pacem non ad ipsius corporis unitatem. non ad
sanam a indumdua carnalem. sed ad ma
la aliqua cogeres. non sic et ipse mortem inferre
debuisti. Considera diuinas scripturas a
discute quam potes. a inde unum habebis a
liquod aliquando utilitatem atq; fidelium ab
eis tanta mala pelli. quos ad unitatem non ad unitatem quo compellit ambige
bant. a paucis. Repetis quod
audio quod in euangelio scriptum est. recessisse
a deo. ipse discipulos a arbitraro male
sue atq; impie discessionis fuisse per
missos cetisq; xii. quos remansuros fu
isse respondit. Quod a nos quoties abi
re. a non attendis quam ecclesia nouelle
gentis pullulabat. undiq; repleta fuit
illa prophetia a adorabunt eum omnes reges terre.
omnes gentes seruient ei. Ad unius quam
magis implet tanto maiore unitate ecclesia
potestate. Ut non solum minuere. sed augere
ad bonum hominis deus significare uolebat quod
quamuis haberet magnam potestatem.
Quod ut elegit quidam humilitatem
in illa quinq; similitudine sanc
tum ostendit ut minister ad minutos.
et uenire noluerit. a ait seruo. Exi a
to in plateas a uicos ciuitatis a pau
pes ac deb. ce. a claud. introduc huc. et
ait domino seruus. fiat ut iussisti a adhuc
loc est. Et dns suo ait. Exi in uias a se
pes a compelle intrare ut impleat domus
mea. Vide ne quadmodum de his quos pri
mi uenerunt dum introduc eos. ne
dum compelle. ma significata sancte ecclie
primordia adhuc crescentis ut essent
mures a compellendi. Idem sanctus iohannes
unitatem patrum quam catholica infe
Quando uult deus aliquem punire. nunc.
stantem aduersus hereticos aduersus seminatores.
eos. aduersus discissores ecclie aduersus ex
sufflatores christi. aduersus blasphematores
blasphemum non mirentur. quos deus uocatur
ut sacrilegos. agar cognoscat se agar
suam penitus esse quam humiliatam dis
cedere a domina sua occurrit ei angelus
et dixit. Quid times agar ancilla sare.

Consulta ecclesia de domina quod audiuit ab
angelo. Reuertere ad dominam tuam. ad hoc
quod affligitur ut reuertatur. atque uterum reu
eatur. quia proles eius sicut aleph iacob ad
filios hebdomadem numerum. Quare ad quam
mouentes potestates iterum et dissipa
tores destructores ecclie. Si non moriemur
quomodo. reddemur rationem de imperio
suo domino. Intendat carnalis una quid
dicam quia hoc puniet ad reges scilicet iterum
nos ut populus suos peccatis uellet
matrem suam ecclesiam hoc. Non spualiter
nam sanctum et paulo. Nabugodonosor
rex dicitur dicens. Quicquid dixerint
blasphemiam in deum sidrac. misac. et
abdenago. in medium ignem. et dominum eorum
in dispersione. Ecce quomodo alienigena
rex seruit. ne blasphemet deus israel. quod
potuit tres pueros de camino ignis
liberare. et nolunt ut seruiant re
ges iesu. quia exsufflatur christus a quo non
ures pueri sed potius animam cum ipsis regibus
a gehennarum igne liberantur. et infra.
Quomodo quod et isti regem non monentur.
qui non nisi pueros attendit liberos
de flamma. sed populos de flamma ge
henne quos uidit christum. a quo liberari
sit exsufflari in iesum. quos audiuit di
ci christiano. dic te non esse iesum. Talia fa
cere uolunt. sed non talia pati uolunt. Mala
uide qualia faciunt. et qualia pa
tiuntur. Occidunt alios. affligunatur in
corpore. Semper mortes faciunt
et templa sepulcra conquerunt. De
pelagianis. Ecclesia ratione hereticos
non patetur non patetur persequitur.
legis auctoritate. sed legis auctori
tate. Quia ut magis quis uir bonus
dicitur. nullum te magis audiuit uox in
psalmo dicentis. Detrahentem proximo
suo secreto. hunc persequebar. Quare ma
gis eum modum persecutionis et noluntatem
impiam malos quam male reprehendisse.
persecutionem. Non non persequimur nos. non
quadmodum uanas persequitur falsitatem.
item pelagianum dixit. Si apostolus
sanctus aliquis aut aliquis tradidit satanae. aug. ex.
Possem quod dicere ipsum satanam omi
bus hominibus esse peiorem. cum non tradidit
hominem in manum carnis. ut spes saluus
sit in die domini iesu. item alios de his
dicat. Quos tradidi satanae ut discant
non blasphemare. Et dns flagellatos

Quomodo ... ut dicat
non blasphemare. Et dns flagellatos

si autem scriptum est in libro sapientie secundum veritatem absentia operis et
non ... quicumque ... omnes ... omnes ... omnes

expulit de templo. impios mercatores.
ut ⁊ mercū ē testimonii. scripture di
centis. Zelus domꝰ tue comedit me.
Ecce inuenim⁹ aplm maledictore se per
secutorē. Quare p violentissimas ur
bas ⁊ ipbi ecclie ubiq; ecclī catholi
cas ubi potuit⁹ autē q. innumerabili
bꝫ exemplis res ipa indicat. Sz dicat
⁹ vos loca una defende. ⁊ resistere fuis
tis ⁊ cedibꝫ quibꝫcūq; potuistis. Qua
re n audistis ibi uocem dñi dicentis.
Ego ā uob dico. n resistē malo. aut
si fi p ut aliqn p uim corpale resi
stat⁹ uolem. nec ro. p̄cepti uolet⁹
q. audiuim⁹ a dño. Ego ā dico uob
non resistē malo. aut n ⁊ fi possit
nt p ordinatas ⁊ legitimas potesta
tes de sedibꝫ q illicite usurpantur. ⁊
ad muros dei retinent⁹ puis expel
lat ipsum. ⁊ iuste minuit⁹. Nec p
eod modo psecutione passi s psecu
do pphē ab helia quom ipe helyas
a rege nequissimo. aut qz flagella
tus ē dns a psecutoribꝫ passionibꝫ
ei⁹ q̄ndi s quos ipe flagellatos e
rant de templo. Restat g⁹ ut nichila
luid relinq̄ndum ee fateamini. nisi
ut⁹ iuste an pie fecius n uiremini.
si n deliit ministri dō p quos flagelle
mini. qz si psecutione punimini. nō
a nob sz sicut scriptū ē ab ipis fris
uris ⁊ infra. De psecutōe una q̄rela
sedabit⁹. si equitas pi⁹ ⁊ intelligatis
n omnē psecutionē ee culpabilē. Ali
quin⁹ n laudabiliter dicerē⁹. dextahen
rem secreto primo suo hunc psequē
bar. Nam eodie uidem⁹ ⁊ filium de
patre ⁊ de psecutore suo sequen.
er iuge de manu. ⁊ fili de dño. ⁊ vo
luntē de possessore. ⁊ reū de iudice. ⁊
milite ⁊ punctale de duce uel rege.
Cum illi plinqz ordinatissima po
testate homines sibi subditos p iu
ste leuiū penaꝝ a grauibꝫ malisp
hibeant. atqz 2pellant. plenisqz ā
a bona una ⁊ a bonis fris seuerido.
minando. deterreant. sz ea malo ⁊ illi
cito phibeant correctores ⁊ 2sultō
res sunt. Cū ā a bono ⁊ licito. psecu
tores ⁊ oppressores. sint. Culpentur ⁊
q̄ phibent a malo si modꝰ p̄cti modū
correctois excedat. De i epla ad nicenū.

Regibꝫ ter ē inimicos suos auxiliū pe
tere cū.

Cum inuenit⁹ exemplū i euāgliis ⁊
apl̄ica⁹ luis aliquid petiit a regib⁹
ut p ecclīa q̄ inimicos eēt. Qs negare
n inuenit⁹. Sz ndū implebat⁹ illa p
phīa. ⁊ nc reges melliꝰ erudi q̄ nidū
sdhuc n⁹ implebat⁹ illud q. i eod psal
mo multo supi⁹ legit⁹. Quare fremue
re gtes. ⁊ p. m. in a. Astiterē reges. ⁊ p.
a. i. unū. ⁊ c. Verumtñ si fōi pīa i
pphetis libris figē fuerē sinēs i rege
illo q̄ appellabatur nabugodonosor.
utriusq; reip̄ figuratū ē. ⁊ qđ sub
aplis huius. ⁊ q. nūc hr ecclīa. Temp⁹
maqz aplōz ⁊ mrm illd implebat⁹
q. figuratū ē. qñ rex memorat⁹ pios
et iustos cogebat adorare simulacrū.
et recusantes miitebat in ignē. Nunc
illd implet⁹. q. multo p⁹ in eode rege
figuratum ē. cū qs adorandū deum
uerum decuit⁹ in regno suo ut qui
cūq; blasphemaret deū sidrac. mi
sac. ⁊ abdenago. penis subiaceret.
Omnis g⁹ temp⁹ illi regis significa
bat pena ipa regū infideliū. quos pu
niebant p impios xpianos. Postmis ā
temp⁹ euisd regis ipa fideliū quo pa
tiunt⁹ impij p xpianis. Sz planē ei⁹
q̄ sub x noīe erant seducti a puersis
ne forte oues x sint erraturę: ro ad
ḡgem reuocande sunt. ⁊ ipa salubri.
et magis manuendo seruat⁹. ut coher
cōe exilior atqz dāpnor amoneamur.
2sidere q. ⁊ q̄r patiant⁹. ⁊ discāt ꝑpe
numoribꝫ ⁊ calūpnijs hoim scripturas
q̄s legunt. Quis n⁹ nom uim quis n
laudat leges ab ipatoribꝫ datas adu
sus sacrificia paganoz. ⁊ certe ibi lō
ge pena seuior 2sumā. Illi quippe ipe
rans capitale supplicū 2stituī ē. De
nob ā corripiendis atqz cohercendis ha
bita roe q̄ potiꝰ amonemini ab errore
recedē. q. po sceler punieminī. Idem
euisd ad bonifacū comitē. Malos ecīa
Si ā ecīa ipa q̄ psecutiuiste persequimur.
nonē patiē non q̄ fecit q̄mē ab aplo
q. ecīam significabat sara q̄ psecu
tionē faciebat ancille. libera quippe
matē nra celestis ierlm. i. nra dei ec
clia. multa multiplicē dicē figurata
q̄ afflictiua ancilla. Si ā melius discu
nam⁹ mag illa psequebat⁹ sara supbien
do q. sara cohercēdo. Illa n dñe faciebat
iniuria. ista ipuebat supbiendo disci

plina. Deñ qro si vou & cū uim nem
ni facūr plecuonē sz ūniu pmuner
e puenire in plo uoce ee. ut legr. Qseq
bar mi. m. & ep. il. & ñ co. do def. Ergo si
uerū dice l'agnosce uolum e plecuo
multa q. facūr unpy ecce xpi. Ista
namq; bā e q plecuonē pmr propr
ulcia. Pmr: ista plegr diligendo. illa
seuiendo. ista ur corrigar. illa ur cas
tar. ista ur innocer ab errore: illa ur
papiter in errore. Od a dicr q e suas
impietates legel iustas iustan uolr.
ñ pesse a regib; tre aplos. mlta non
ndaur aliud fuisse temp. & oia sus
uenire ppib;. Quis n' te in xpm i
pauor credeter. Quis n' p pietate e
ipietate legel defendo seuiret. Tane
n' adhuc illud pphīa impleret.
Quare fic. g. & p. m. l. iania. Assurer
reg. e. & p. e. i. u. adus dñm & ad. x. ei
Nond n' agebat q. paulop in eo ps
dr. Et nc reges intelligite erudimini
q uidicatis tram. Seruite do. i. x. & exc
ea e ur. Quom g regel dño seruir
i timore. ñ ea q e uissa dñi fuit reli
giosa seuitate phibendo atq; plecten
do. Alr: n; fuit q; hō e. alr q; t rex e. q;
hō e. fuit uiuendo fidelr. Quia rex e.
seruat legel uptia ppientes. & ea
phibentes meniendi uigore sacriendo.

Exemplo x̄ mali s ad bonum cogendi.

Quis nos p ampli amare q. x q aiam
sua pdiur p. o. l. & cū petro & alios
aplos solo uerbo reuocassz. paulū ece
suse p ea magnū edificatorem. sz hor
rend' aurea naufragore ñ solū uoce cō
pescuit. uer & potestate pstringit. atq;
infidelitatis tenebras semenre ad deli
berandū lumē cordis ut surgēr prius
ecclare corpis peussit. Si pena illa ñ
eet ñ ab ea p ea sanaret. Et qñ apls o
culis nich uidebat si eos saluos uel
ñ ad ipositionē manū ananie ut cor
apuet mutr. cang squamas quib;
claus fuat inde ecclie scripta nar
rauer. Ubi ē q. ish clamare assueuer. li
berū ē credē l' ñ credē. cu uix unulr
q. uegit. Ecce hñr aplm multū. agnos
cant in eo pius cogente xpm. & p ea doc
tum. puf ferente. & p ea solante. Ma
rum ē quom ille q pena corpis ad e
uangliu coacr inuitr. pl illis omib;
q solo tūo uocati & i euangliō labora

uit. & q. maior timor aplr ad cari
tatē cuius pfecta caritas foras mittr
timorē. Cur g ñ egēt ecia pdilos fili
os ut redirent. Item 2 faustū. Sō cru
delitate sz dilectōe moyses pplm flagel
lauit crudele moyses mandauit. Iauit.
aut feit. ei missū ó pplm sce zelās
uno & uni uo do subditū cupiens p
ea q. cognouit. ad fabricand & colen
dū ydolū defluxisse. uitemq; iudicā
plm nisse demonib; ut paucos cor ui
dicans gladio. qs upe ds q. offendant
alios & secos iudicio ferendos uoluisse
mox ferri & in pstem salubr' truc
et disaplinā in posterū sanxit. Nā en
nulla crudelitate sz magna dilectōe
fecisse q. feeit. quis ñ in uerbis eius
agnoscat orantis p peccis eor & dic
tis: Si dimittis illis peccm: dimitte.
sin aut. tle me de libro tue. Sic pla
ne & apls ñ crudelr sz amabilr ea
didit huiusmi hoies sathane in mtm
ut carnis. ut spūs salvus sit in die do
mini ihu. tradidit & alios ut discer
ent non blasphemare. Ire innocent. pp.
Sō ipunit fidelib; q ex offō aut omnē
m exerent aut capitale ferunt sen
tentiam.

Quisini est & sup hijs q sentiam.
p baptm amministrauer. & aut omn
a sola eximer aut capitalē pulerr
sniam. Unde hijs legimus a maio
ribz diffinitū. Meminerāt n'. a deo
potestas has fuisse datas. & pp mundi
dam noxior gladū fuisse pmissz.
et dei ministrū ee datū. in huiusmodi
uindict. Quom g reprehendent fem
q. auctore dño uidere ee occisi. De
hijs g ut habeam seruatū ē sic habea
mus. ne aut disaplinā cine. aut a
auctoritate dñi uenire audeam. Ipse
ā in rone reddenda gesta oia sua p
uabunt. Item ad tollerandū epm.
Immunis ē dictator a culpa ē legū an
illud & salsuarii donum ipsos exerent.
uoluisti an pcel dictannab; libm ac
dantur unq; p baptismi regenatione
a pcipib; posse morte alic. l' sagu
nem de tremu. Quā ē pncipes nonq.
sine cognitōe occidūr. sz ad iudices &
missa ipa l' omnia semp remittūr.
ut ea cognita iudicent. Qd cū qsta
fuerr delegata aut absolutio aut
dāpnatio p negoci qualitate pfer.

Quia q. d. non
ac opus fuisset exercitum. illud q. a paulo dr sola diuina uolū
tate fm fuit nam nullus exercitus. regis fidem si recepissem exem
plum fuit nam nullus exercitus. q. i. integritatis. b. [illegible]

Quod autem e. p. dicitur exemplo mortis ecclām non [illegible]

et dñi legñ auctoritas in inpbos exercēt. erit dictator īmunis. Item.ggg. brunichelde regina francor. In correctione malor deus omnipotens placari. Si quos ergo uolentes. si quos caute. adultos. si quas fures. l'alios p̄uis actibz studē cognoscens dñi de cor correctōe placare festinare. ut p uos flagellū pfidar gentiū q. q̄nq; uidemus ad multar nationū utilitatē exercitū ē. ñ uiuocet. ne si qđ ñ credim' dum ne ultōis uacandia sceleror fuerit actōe amota belli pestis ītimat. qs delinquentes ad rectitudinis uiā ei p̄ces non reuocāt. Idem gen'adio pontifico et exarcho affrice. Ecclesiastice religionis inimica et bello obercendi

Sicut excellentia uram hostilibz fuat. bellis in hac una dñs uictoriax fecit fulgē luce. una oportet et minutas cōtra ei oī auaritie mentis et corpis obuiare. q̄m ei ex uno multiplex magnitudo crescat oppinio. ē et forensibz bellis, aduersarijs catholice ecclie p xano pplo uehemēt obsistim. et ea prelia sic bellatores dñi fortiter dimicamus. Nouū ē n: hēresis religionis unus si ecclie q. abstulit supest nocendi licentia. et catholicā fidem uehemēt insurgit. q̄m hereses sue uenena ostendabe facienda si ualeruit xāi corpis membra uastabit. Cognouim' nr eos et catholicā ecclām dño ei aduersante colla subrigere. et fidē nelle xāi nobis molestare. Sz omnem tua uim conat' eor opprimat. et superbas eor cuiusq; nitentes rectitudinis premat. Concilū ū catholicor epor admoneat papie ut pmatē. ñ ex ordine locor pprior nre mitis: faciat. q̄m ap dñm ñ grad' elegantior. sz nre melioris actio pbat. Spē ū pmas ñ passim sic moueat: p ullas sz in una uoxem eor electionē conuenire credat. q̄m adepte dignitatis meliori ingenio resistendi donantibz disponatur possibilitas. Ex alio ū numidie si qui desiderant ad aplicam sedē uenire. pmittite. et si quibz eor maledictē parauerint. obuiate. Mag' g' pfecto excellentia uia ap creatorem glā pfecit. si p eam dispensatiue ecclie pacem potuit societas restaurari. Cū n' largitas mia ad nōis sui despiat gloriā reuocari. tanto largiora tribuit. q̄nto p eā religionis sue dignitatē uident ampliari. pfoluentes pretia patie carnalis affectu dñm petim' quo brachiū uim ad cōpmendos hostes forte efficiat. et mētē fidei zelo uelut mucrone gladij manus exacuat. Ite ad eund. Mercuriū ex uoto fidei bellor pstat victoria. Fidei uoto et zelo religionis gra tam excellentie uē bellicor actuū euenire pspicimus. ñ mirandū fuat ē seram' h' annis gl bellor ducibz suis cessa Sz ē fuas deo largiente uictorias nō carnali potentia. sz magis oīonibz pueniss fit ut h' in stupore ueniat. qđ gla uā ñ animo stilo sz dō largiente tribi descendat. ubi n: minor uox lo quax ñ discurrit oppinio q̄ bella nos frequēt appetē. nō delitio fundendi sanguinis. sz dilatande cā ei publice. qua dñi cōfitem' laudam' et nom p subditas gentes fidei pdicatōe circūq; discurrere. Sic n: exercitora nob' unitas opa emmentel in hac una astruit. ita et unius mor ornamēta ex orde mundo pdentia i futuram uitam celestiū gaudior principē glificant. Oim n' p pascendis oues bi pet aplor pncipis utilitatib' excellentā uram pstasse didicim'. ut ut ñ parua loca patrimonij ei pprijs uidet cultoribz largitas antiquor uel alior habitatoribz restauratis. Que cū q; illi xanissima mēte referus horum retributionē p spem in futuro iudicio sustinemus. Breuit' monstrari ē q. boni laudabiliter pficiuntur malos. mali dāpnabiliter pficiūt bonos. Illud ā apli. Tu ā quis es qui iudicas alienū seruū. de occultis alienis cordis intelligendū ē. Qđ in dicta infra possit monstrari ē. nūc restat ostendē q. debz inferri. et q. magis illi diligunatur qui punimur. q̄m q̄ ipuniri refugiant. q. utriq; multor auctoritate pbat. Aur n: aug. Ad ea dē pertinere. cū pecca puniri differimus.

Si ea de quibz uehemēt dē offendit' in se q. l' ulcisci differim'. ad uastandū uniq; diuinitus p̄mia p̄parata. Nonne achor filius zare p̄ter mandatum dñi. et sup oēm ppl'm isrl'. in ei incubuit. et ille cum uni ho amq;

uena solus pulz in seculo suo. Ire aug de sermone dni in monte. li. i. Vindicta q̄ ad correctionē n̄ valet: prohibenda ē.

Ea vindicta n̄ prohibetur q̄ valet ad correctionē. q̄ 7 ad mīam pueri. n̄ impedit illd ꝓpositū. quo quisq; promptus est ab eo quē corrigit ē multa plā pferre. 7z huic vindicte inferende n̄ ē ꝓdonē n̄ q̄ odiū q̄ plagīe hoīes solent. qui se vindicare desiderant: dilectois māli tudine supant. n̄ p̄ meruendi ē ne odisse puulū filiū parentes videant. ē ab eis vapulet peccans ne peccet ulterius. Et certe ꝓfectio dilectionis ipi⁹ de prīs mutanda nob ꝓponitur ē in seqūntibz dicatur. Diligite inimicos vr̄os. bñ facite hīs q̄ oderūt vos. 7 orate p hīs q̄ vos psecuntur. 7 n̄ de ipo dr̄ p ꝓphetam. Que n̄ diligit dns corripit. flagellat om nē filiū q̄. recipit. 7 dicat dns. Servus ā q̄ nescit voluntatē dn̄i sui 7 facit n̄ digna plagis vapulabit pauc̄. Servus aut̄ qui scit voluntatē dn̄i sui 7 facit n̄ digna: plagis vapulabit multis. Ergo n̄ nisi ipe vindicet aut certū ordine pene sibi ē data 7 ea voluntate vindicet q̄ pr̄ filiū puulū flagellat. q̄. n̄ p odiū ē n̄ p odisse. hinc n̄ apostolicū exemplū datur quo sanctus apparet posse peccatū amore potius vindicari: q̄m impunitate vlq; ut illū que vendicat n̄ pena mi serum 7z correctoe bñ ē nesciat. pmū n̄ sit si op̄ est. equo ao pium videatur ab eo illicita q̄. multe ē correcti sine 7 eo hoīe pretendam cohercendi sine n̄ hāt. Magni n̄: 7 sc̄i viri q̄ ia optime scierūt mortē vitam q̄ aīam dissoluit a corpe formidandā n̄ ē. sed eor n̄ animū qui illa timent n̄ vlā pecūa morte punitam. quo 7 innocentibz nichil mer̄ meditur. 7 illis q̄ morte puniebant n̄ ipa mors nocet. 7z pecūa q. augeri possūt si vita eor diminuerēt. n̄ penitus illi un dicabāt. q̄bz tale iudiciū de donauerat. Inde ē q. helyas multos morte affecit. ꝓ manu 7 igne diuinū impetrauit. Od 7 alij multi magni 7 diuini viri spūs eor zelando vbz diuinis 7 humanis n̄ venie fecerūt. De q̄ helyas ē exemplū dedisse discipli zmemorantes quid ab eo fuerit ut 7 ipis daret pretiande pendi de celo ignē ad zumendū eos q̄ ē hospicio n̄ ꝓbuerant. reprehendit dns

in eis n̄ exemplū ꝓphete sui. 7z ignoīa nā vindicandi q̄ adhuc erat in rudibz aīadūtens eos n̄ amare correctionē. 7z odio desiderare vindictā. Itaq; ptea q̄ eos decet quid ēt diligē pximū tang̃ semp̄m. mitto 7 spūs scō. que. x. dicbz ō plens. ꝓh assentione sua delup ut p misereat misit. n̄ deberēt tales vindicte. q̄nus multo rarī q̄m in ueris. v. Ille n̄ ex maiori pte seruientes timore puniebant. hic ā maxe dilectōe libi mitebant. Nam 7 ubis apli pr̄ ana nias 7 ei⁹ uxor sic in actibz aplor̄ legit examinnes cecidert. n̄ resistentia sc̄e. 7z sepultu sūt. Ire aug ad catechumenū. l. i. Que vindicta sanctis sanctum ꝓsequi vindictam debeat.

Quisquis sanctum imitari ꝓsequit debet. Ce mimice. Verū dicas. si n̄ hoc in illo ꝓsequit q. x̄c ē imitatū. neq; n̄ dns suo. pr̄ in filio. manet in zuge. cum sint utiq; sancti n̄ debent ꝓsequi nisi uita sancte vindicta. An n̄ si n̄ ꝓsequent n̄ ex negligentia mitto venient.

Ire aug ad macedonium. Quēadmodū vindicta diligē pximū sicut seipsum.

Debet ho diligē pximū tang̃ seipm. Aut q̄. potiūs hoīem benificentia solatione. doctrine informatoe. discipline correctoe addicat ad colendū dn̄m. Item gg ad donatum presbitrum. Mali sūt phibendi a malo 7 agendi ad bonū. Ex his oibz colligit q. n̄ dicta ē inferenda n̄ amore ipius vindicte. 7z zelo inimicie. n̄ ut odiū exerceatur. 7z ut prauitas corrigatur. Et cū vindicta aliq̄n inferatur dampnis rerū. aliquando flagellis aliq̄n 7 morte.

Quoniam an sit peccatum iudicē. l. mundo regis mortem videre.

Quod ē nulli licear aliq̄. occidere illo ꝓcepto pbet. quo dns in lege homicidium phibuit dicens. Non occides. 7 in euāglio. Omnis q̄ gladiū acceperit: gladio pibit. Ire aug ad marcellinū comitē de donatistis captis.

Mali non sunt interficiendi. sed flagellandi.

Circumcelliones 7 clicos partis donati quos deprehensi cuniare ad iudiciū pr̄is eor publice discipline cā dedimus. a tua nobilitate cōpti audiros. 7 plenos eor de homicidio. qd̄ in veritatē ea dolicū pbr̄m amiserūt. 7 de crede mundo

Quod

centur aliꝰ catholicꝰ pbr̄. atq; de oculo suis effosso. & digito palo suꝰ se affectos. uñ ñ sollicitudo maxia in cussa ne forte sublimitas tua censeat eos tam legū seueritate ꝯ plectendos. ut qualia fecerūt talia patiant. ꝑ deo q; hys lr̄is obtestor fidē tuā qñ habes in xp̄o p ipi dñi nr̄i miam ut hꝰ ñ facias. nec ō hꝰ pmittas. Q̄nuꝰ n ab illoꝝ mētis dissimulare posse mus. q; ñ accusantibꝫ nr̄is hꝫ illoꝝ notarijs ad quos tuende publice pacis ugilantia pertinet. presentari uideantur examini. nolumꝰ ñ passiones seruoꝝ dei q̄ in alienis pro suppliciis uindictam. ñ q; scelestis hoībz lucrosa facinoꝝ phibeam⁹ auctor. hꝫ hꝰ magꝝ sufficiē nolumꝰ ut uulnera ulla pro suis corporis truncent. l'ab integre uidine ꝙsana ad sanitatis ocium legum cohercōe dirigant. l'a malignis opibz aliquā uelit opē depmere. Vocat⁹ quidē & ista dāpnato. Sz q̄s ñ intelligat magꝝ bñficiū q̄. supplicij ñ timendi. Vbi ñ seuiendi relaxatur audacia. nec penitendi salutaris medicina subtrahit. Simplex tamē ordo pij patris officiū. sic succensere mihi tam meminis. ut ñ in peccatoꝝ animabz excessus ulciscendi libidinē. sz peccatoꝝ medicinis curandi adhibere uoluntatē. nolo pdē pīnā dilectionē l'diligentiā q̄. in ipa inquisitōe seruari. qñ tantoꝝ scelerū confessionē nō extendendo carceꝝ ñ sulcantibz unguis. ñ urentibz flāmis. sz uirgarū ꝙ uerbis crucis. Q̄ modō cohactionis. & magistris artiū liberaliū. & ab ipis parentibz adhibeat⁹. q. & sepi iudicijs solet ab ipis hīi. Nolo ergo astrictus uindicare q. lenius inquirendi q̄. puniendi maioꝝ necessitas ē. Adh̄ ut ex multissimis hoīes facinoꝝ admissi diligenter atq; instanter examinare debeāt. ut quibz parcant inueniāt. Idem marcellino. Pce suppliciū mortis

Pena illoꝝ q̄ nec rei puniendi sunt.

Pde tamen reis sceleribz confessos ego. non re put p̄ suppliciū mortis sit. & pp confessionē nr̄am. & pp catholicā mansuetudinē cōmendandam. ipe ꝓfuit⁹ ad nos peruenit confessionis illoꝝ. q̄ inuenit catholicā eccl̄iam. & ergā aduersissimos inimicos seruet atq; exhibeat lenitatē. In tanta q̄ppe crudelitate que cūq; pt sanguine undicta pellent. magna lenitas apparebit. Quod & si modo q̄dā nr̄is illa atrocitate cōmotus uidear⁹ dignū. & q̄ dissolutionis & negligētie simile. cū sacerdos cū moribz aīaꝝ. qui ꝛ ceremonijs fr̄is solent turbulentē exercari. egregie luculenta animas apparebit. Idē donato. Malū ꝑ prohibēdi a malo. et cogendi ad bonum.

Dnū solū ē q. m ira iustitia premeret. ne forte q̄n quicq̄d mali ē. ꝛ a nam societatem ab oībz ipijs īgnaꝝ q; amittēr. p fectō gnū ē. & atrocitā q̄. si in alios admittatur. Tu quoq; pro ī manitate facinoꝝ ac ñ pti⁹ p tenuitas fame q̄dāmodō censeas cohercendū. q̄ re p ihm ne fatal obstēm⁹. & multoꝝ. Ex occasione tribuli uidicti & legū ne cui⁹ uidicij pnal luant corrigi eos cupim⁹. nec netam⁹ ñ disciplinaꝝ circa eos negligi uolum⁹. ñ supplicij quibz digni sūt cohercē. Sic q̄ peccare ox ꝙsere. ut sint quos peniteat pec casse. & paulo p. Proinde si occidēdos in hac uita putamus detrudimus nos ne p opam nr̄am iudicij tale quid⁹ pueniat. Quo ꝙto in nr̄a pniciē licentia audacia crassabuntur. necessitate nob̄ impacta ut & occidi ab eis eligam⁹. q̄. eos occidendos uris uindictis inferam⁹. Idem. Quod quies ecclē pti

Prodē seuitat aptum seueritate ut

Puna cui⁹ ministrio quies adu natur. tuat. & tua. Non nob displicebat q. magnanimi ab oībz q̄ nec nob̄ q. timemini a malis. Nam hominū multarū ēmā apls paulus ñ tm in iudicio futuro ūm ē de psentibz nr̄is sclārib⁹ protestatibz fuit. asserens & ipās ad dispositionem diuine pudentie pinē. Omnis uiq; aīa potestatibz sublimioribꝫ subdita sit. ꝛc. Hec ūba apli nulla ē nīe seuitatis ostendunt. Vnde sic dilectionē nulli sē debem⁹ quibz tamen ira dilectionē nulli sē debem⁹. qui tenet. ꝙ nocendi cupiditate fiat. sz oīa ꝙsulendi caritate. & fiat nob̄ in magnitudine nob̄ humanitate. ira formidet⁹ ullo cogitatu. ut nec mitissimi religio ꝙtēnatur.

Oma ꝓ plectendo & ignoscendo hoc

Signa colligatile. m eorem libro q̄ eum filij hominis legitimi ligna colligentem uidere sibi obtulerunt et moysi. Ratione uinculi ph̄i multarum in qui reducunt eum ianuam uela eorum quod si eum sic exierit et dixit ois ad moysen mortem moriatur. ro iste obuiare istorum timebit ex-eisha lapidibz eum cum ipsi eum exercitus fons obruerunt eum lapidibz et mortuus ē. Et pre cepit dns ois qui aplis. ē. macabeis aplorum q̄ eum paulus ecclām ꝙ ianuam ꝙ uinculis ecclām qui eum uinculis ē ad moysen. qui eum ianuam

solū bñ agrē ut uera hominū corrigat. Od si nam ē pūlitas ⁊ ūpietas nr rei cor rigende ñ discipline nec ueme remedi a suffragent. ab hīs nī mittōe atq; scia q̄. dē cessat fuge seuitare fuge lenima re ñ ñ officiū dilectionis impleatur.

Hoc nō. intelligendū est de illis quos pīcula supplicia in melī mutant. ñ de illis q̄ obstinati malo q̄ si semp uiuent semp peccarent. quor pena hic mitigat. et nūcnū duraret. Ire tuc ī nau ppha. In psentiarū nullū punimur ne me quid gr aut tenuum flagellamur.

Quia deū cognim. Ire pt ē qui creatur mundū ⁊ hūanōe ei facer. Od si nob uidet crudelis ⁊ rigid. ⁊ grem qd ī diluuio gen deleuit humanū ⁊ sr sodo mā ⁊ gomorrā igne ⁊ sulphur pluit. ē gyptios submisit ī fluctib; rubri ta dūa pstitit ī hemo. Scorie cū ō ad p sens reddidisse supplicia ne memū pu nuer. Cere aut uera sr q̄ pphe locūtur aut falsa. Si uia sr qd de seuitate eius uident dicē. Ipi dixūt. ñ iudicabit deus bis in idipm in tribulatōe. Sm aut falsa sr. et falsū ē qd dr. Non con surget duplex tribulatio. falsa ē g. et crudelitas q̄ in lege scripta ē. Od si ne rū ē ⁊ negare ñ possūt l' potūt dicere pphā. Non iudicabit deus bis in idipm. ī tribulatōe g. q̄ punim sr pena ñ punier. Si ā pena punieū. scripta mīnatur. q. di ce nefas est. Receptum g. ⁊ q̄m in diluuio pierant. ⁊ sodomite. ⁊ egyptij ⁊ israhē in solimdine mala sua in suos suos. Quetat hic aliquis si fidelis deprehens in adultio deprecet. qd de eo pena fiat. Aut nō punier. ⁊ falsū ē hō q. dr. Non iudicabit deus bis in idipm in tribulatione. aut impunier. ⁊ obtinēd ē adultis ut ī psentiarū breui ⁊ cita pena cruciar frustrāe crinos. Ad q. respondebimus. dīm ut ōium rerū ita supplicior q̄s sint mensuras. ⁊ ñ puenit sua iudicis. ñ illi ī peiōr extende debitū pene auferri potestate. ⁊ magnū pccm magnis di minuiq; cruciatib; lui. Si q̄s ā punit sit ut ille ī lege q̄ israhel maledixat. et q. in sabbo ligna collegat. tale pc ea ñ punit. q. culpa temp psenti sup plicio compensanda sit. Item gre gorius. Qui res sunt sanguinis. ab ecclesia debent defendi.

Deos sanguinis defendat ecca. ne effu sione sanguinis particeps fiat. Hoc apparet qd malū flagellis sr co hendi. ñ membroz truncatōe. l' pna li morte plectendi. Sz obiciat aliq; dns dixe ad moysen. maledicos ñ punirī debe. Ire. Qui cursit ē dignō morte mo riat. Adultij ⁊ blasphemie crimine notat in lapidari iubentis. Item Moyses q̄ legē accepat. cultorē ydoli punitur morte. Samuel ⁊ aga pinguissimū regē in frusta cedit. ñ nec q̄s uideū ē madianita communi gladio affixit. q. ē ei repetenū iniusticia. Simul ñ nulli m uetā. r. maledicimur malos minatasse. nec ministros legis. Sz defensores legis appellam. phibet g. illo pcto pcepto quisq; sua auctori tate m nece alī aimari. ñ legis im pio nos mortē trade. Q. n. publica potestate functi. ipius legis impio eo malos punim. ñ illi pcepit. trāsgressor. nec a celestia patia alienī hr. Vnde au g. ad publicola. Ex officio non est peruersum hominem interficere.

Occidendi hoīes ne ab eis quisq; occidat ñ m placet aliqui. ñ forte sic miles. aut publica functōe teneat ut ñ p se h facia. Sz p alios. l' peni mte. ui ⁊ ipe ē accepta legitima pote state si ei ag̃ur psone. Q. ū repellī mur alioq; ītre ne mala faciāt ⁊ ipis forsan aliqd pstat. hunc ā dēm est. ne resistam malo ne forte nos mu dicta delectet. q̄ alieno malo aīm pstat. Non ut correctione ipōm ne gligam. Non ñ est reus mortis alie ne. q̄ ē sue possōi mutor ambitū ar cūduxit. aliqs ex ipōr usu ptulsus ī ruit. Neq; n. re xāri ē. si bos ei aliq; ferendo. l' equus calcem iactando a liq; occidat. aut ō ñ debet canonī bouel hec omnia. aut equus ungu las. aut canes dentes. aut ū qm pu blus apls sanct egit. ut ī rbum nouā am pferret. misdias é a qbsdā pdm pstat. ⁊ ob hoc deductores accepto armatos si m illos scelam hoīes mi dissent. pulsus ī effusione sanguis eoz sui cinen agnoscēt. ablit ut ea q̄ pp bonū actuū factum aut hem. si quid pp h pce nrām uoluntatē aut cāz malū accidit. nobis imputetur.

Reos sanguinis defendat ecca. ne effu sione sanguinis particeps fiat. Hoc apparet qd malū flagellis sr co hendi. ñ membroz truncatōe. l' pna li morte plectendi. Sz obiciat aliq; dns dixe ad moysen. maledicos ñ punirī debe. Ire. Qui cursit ē dignō morte mo riat. Adultij ⁊ blasphemie crimine notat in lapidari iubentis. Item Moyses q̄ legē accepat. cultorē ydoli punitur morte. Samuel ⁊ aga pinguissimū regē in frusta cedit. ñ nec q̄s uideū ē madianita communi gladio affixit. q. ē ei repetenū iniusticia. Simul ñ nulli m uetā. r. maledicimur malos minatasse. nec ministros legis. Sz defensores legis appellam. phibet g. illo pcto pcepto quisq; sua auctori tate m nece alī aimari. ñ legis im pio nos mortē trade. Q. n. publica potestate functi. ipius legis impio eo malos punim. ñ illi pcepit. trāsgressor. nec a celestia patia alienī hr. Vnde au g. ad publicola. Ex officio non est peruersum hominem interficere.

Occidendi hoīes ne ab eis quisq; occidat ñ m placet aliqui. ñ forte sic miles. aut publica functōe teneat ut ñ p se h facia. Sz p alios. l' peni mte. ui ⁊ ipe ē accepta legitima pote state si ei ag̃ur psone. Q. ū repellī mur aliq; ītre ne mala faciāt ⁊ ipis forsan aliqd pstat. hunc ā dēm est. ne resistam malo ne forte nos mu dicta delectet. q̄ alieno malo aīm pstat. Non ut correctione ipōm ne gligam. Non ñ est reus mortis alie ne. q̄ ē sue possōi mutor ambitū ar cūduxit. aliqs ex ipōr usu ptulsus ī ruit. Neq; n. re xāri ē. si bos ei aliq; ferendo. l' equus calcem iactando a liq; occidat. aut ō ñ debet canonī bouel hec omnia. aut equus ungu las. aut canes dentes. aut ū qm pu blus apls sanct egit. ut ī rbum nouā am pferret. misdias é a qbsdā pdm pstat. ⁊ ob hoc deductores accepto armatos si m illos scelam hoīes mi dissent. pulsus ī effusione sanguis eoz sui cinen agnoscēt. ablit ut ea q̄ pp bonū actuū factum aut hem. si quid pp h pce nrām uoluntatē aut cāz malū accidit. nobis imputetur.

Si nó hi et tunw. l. mag. preat tonus aliquis se etaccito quam ma
lus quia malus erat meruit pi cauendi. l. quia cauere

XXIII

cum cum ti ang. dicit aquicunq malo aliquis exp se posse
agere ut b. q. nu. displicet melius vñ legi hi dicõ absq
melius nec
a. d. mihi
q. quib; ma
gis utrum
habeau se
atte sic pñ.
i pulcre sit
grue mesk
q. eo ad m
tralis
hec sic pñ
mtur hi dic
tio usi de
sine. xxv.
q. nu. pgem
cu et. ff. re
pig. nec. l.
vim. q. p. e
ebrion. pers
mittere. ir
sisse. num

Aliquin ñ saranima tomestica 7 agsua
st hñda. ne qs ex eis l'sel'alem utilem
nar. ñ arbor ē plantanda. ne qs se ñ
suspendat. nec fenestr facienda. ne per
hanc se qlq; pcipitet. 7 qo pla 2memo
ran. q; 2memorando finire ñ suenul
possem. Qd ē in alia hominū vno actu
uno ñ possit pernicies irrogari?

Ceptm ā prime nulla legis auctor
itate alicui pmittit. Vñ aug. in l. i.
de cuitate dei. Quis deo auctore bella
gessit pceptū ñ occidēdi neq; transl
Non licet puata potestate gessu sunt.
Aliquā hoi occidē innocentē. cui occidē
di licentiā lex nulla 2cedit. pfecto 7 q.
scipm occidit. homicida ē. 7 tanto fit
nocentior. ē occidit. qnto innocentiori
eo cā fuit. q; se occidendū putauit. Nā
si aūde scīm nitro detestam. cuiq; inuā
dicat. cōp se laqo suspendit. scelate
illi tradnōis auxisse potī q; expiasse.
2missū. qm de di mia dispandū exitia
bilit penetrans nullū s salubr pēnt
locū reperiat. qntomag a sua cede se
abstinē debz. q; talis supplicio q. in se
puniat ñ hr. Judas, 7 ē se occidit.
scelerati hoiem occidit. 7 tñ ñ solū x.
uerū 7 sue mortis reus finiuit hanc
uitā. qz licet pr scelus de alio m suo
scīe oris ē. Cur ā hō cū nulli malū fe
cit. sibi male faciat. 7 scipm inficiē
do hoiem mficiat innocentē ne alū
pcuat. nocentē. atq; in se ppetuo pec
catū ppium ne in eo ppetuet alienū. Ite.
Si scās canonicas qz libris nobis nul
qm diuinit pceptū pmissū ue repti
potest ut l' ipius adipiscende imor
talitatis. l' ipius cauendi caūdi ue cā
nob mer ipis nec ē inferam. Nam 7 p
hibitos nos ē intelligendo ē. in lex ait.
Non occides. pfectū qz ñ addidit proxi
mū tuū. sic falsū testimoniū tu nem
ner falsū inquit testimoniū ñ dices
adūs proximū tuū. Non ō tñ si ad
ūlus scipm quisq; falsū testimoniū
dixit ab h se putauit ēnne alienū.
qm regula diligendi proximū a sene
ipo incepit. Qm quid sepi ē. diliges
proximū tuū sic seipm. Porro si falsi
testimoniū ñ minus reus ē. qui de
scipo falsum fatetur qm aduersus
proximū h facit. ē in eo pcepto quo fal
sum testimoniū phibet adūlus pxi
mum phibeat. possimp recte intelligē
nbz uidi ñ ee phibitū uc adūlus se
ipm quisq; falsus reus allegat. qnto
magis intelligendū ē ñ licē hoi seipm oc
cidē. ē in eo q. scriptū ē. non occides. ni
chil deinde addito. ñ ipe utiq; aut pcipi
untur intelligēd. exceptis. Item Non oc
cides ñ te nec alterū. necp; ut q; se occidit
aliud q; hoiem occidit: qualibā tñ ex
ceptōes fec tibi ipa auctoritas diuina.
siz hijs exceptis quice ds occidi uult sine
data lege. ad plenā p tempe expressa
nullione. sine ipe q occidit. multum de
bz ubiq; sicut a minutulū gladio u
rentē: ec ō neq; 2 h pceptū fecerit. Qd
dēm est ñ occides q; ds auctore bella gesse
rit. aut plenā q; reges publice potestate
seruis legis h nullissime rōnis imperiū
scelatos morte punierit. 7 abrahā nō
solū ñ ē culpē crudelitatis immne ne
rī 7 laudatus ē. noīe pietatis q; uolunt
filiū nec scīm scelare siz obediens occidē
re uitio qrit. unū p nutū dei sui hñdū
q; repte filiā q; pri occurrit occidit. ē id
uoluisse se imolatiuū. q; ei uictori rede
untī de plio pmitt occurrisse. nec san
son alit exculpatur. q; seipm ē hostibz
suis a dom oppressu. ñ qz scīe latere h
sulleuat. q; p illū mirabilia faciebat.
Hyis g; exceptis quas l'lex iusta genā
lit uel' ipe fons iustitie ds spūalit iubet
accidi. quisquis hoiem l'seipm l'q; libz
occidit homicidij crimine innocētē. Ite.
Hoc dicam. h asserim. h modis oibz ap
plam? nemine spontanea e morte inf
re debe. uelut fugiendo molestias tem
pales ne meream in ppetuas. neminē
pp aliena pcā. ne h ēpiat hec gra
uissimū pp suā pcā
pria. q; mag in hac uita op ē ut possit
penitendo sanari. nemine uelut defidi
o melioris uite q; p mortē spūt. qz rei
sine mortis melior p mortem uita nō
suscepit. Ite 2 peliani. Nemini licet
occidere. laqo sibi manum inicere.
Quidnā pfit. laqm talibz deliquit.
h ad nos oīo ñ pinet. neq; ut uena
m noīe martyrū eos q; sibi collū liga
uerūt. Ite ieiu ionā pphā. De eodem.
Non ē nim mortē arripe. siz illatā ab
alijs libenter excipe. Vñ 7 i pseutoribz
ñ licet pp pie manu. absq; eo ubi ca
stitas periclitat. h pruiēn colla sūmitte.

Placuit
nolimi
mire. seruis
si pr fini
rum tunc q
nuptiam
tur ue. v. q.
i. Si quis
uissim os
ro illa cō
me
mozito. Si
non ceam
ith omnia

ceptā in gra
h simone. ut ff.
re pig. si pu
lus. ff. nlc. ar.
co ipō q; quis
cruciatur. intel
ligim nudu
oi. ut. s. li. o. si
cum gelasio. i. ce.
et. ut. pntiu. et
hi. s. item é. me
ar. q; et mio oi
te ontibz alius

Ite. Non occides ñ te nec alterū. necp; ut q; se occidit
aliud q; hoiem occidit: qualibā tñ ex
ceptōes fec tibi ipa auctoritas diuina.
siz hijs exceptis quice ds occidi uult sine
data lege. ad plenā p tempe expressa
nullione. sine ipe q occidit. multum de
bz ubiq; sicut a minutulū gladio u
rentē: ec ō neq; 2 h pceptū fecerit. Qd
dēm est ñ occides q; ds auctore bella gesse
rit. aut plenā q; reges publice potestate
seruis legis h nullissime rōnis imperiū
scelatos morte punierit. 7 abrahā nō
solū ñ ē culpē crudelitatis immne ne
rī 7 laudatus ē. noīe pietatis q; uolunt
filiū nec scīm scelare siz obediens occidē
re uitio qrit. unū p nutū dei sui hñdū
q; repte filiā q; pri occurrit occidit. ē id
uoluisse se imolatiuū. q; ei uictori rede
untī de plio pmitt occurrisse. nec san
son alit exculpatur. q; seipm ē hostibz
suis a dom oppressu. ñ qz scīe latere h
sulleuat. q; p illū mirabilia faciebat.
Hyis g; exceptis quas l'lex iusta genā
lit uel' ipe fons iustitie ds spūalit iubet
accidi. quisquis hoiem l'seipm l'q; libz
occidit homicidij crimine innocētē. Ite.
Hoc dicam. h asserim. h modis oibz ap
plam? nemine spontanea e morte inf
re debe. uelut fugiendo molestias tem
pales ne meream in ppetuas. neminē
pp aliena pcā. ne h ēpiat hec gra
uissimū pp suā pcā
pria. q; mag in hac uita op ē ut possit
penitendo sanari. nemine uelut defidi
o melioris uite q; p mortē spūt. qz rei
sine mortis melior p mortem uita nō
suscepit. Ite 2 peliani. Nemini licet
occidere. laqo sibi manum inicere.
Quidnā pfit. laqm talibz deliquit.
h ad nos oīo ñ pinet. neq; ut uena
m noīe martyrū eos q; sibi collū liga
uerūt. Ite ieiu ionā pphā. De eodem.
Non ē nim mortē arripe. siz illatā ab
alijs libenter excipe. Vñ 7 i pseutoribz
ñ licet pp pie manu. absq; eo ubi ca
stitas periclitat. h pruiēn colla sūmitte.

Quidnā pfit. laqm talibz deliquit.
h ad nos oīo ñ pinet. neq; ut uena
m noīe martyrū eos q; sibi collū liga
uerūt. Ite ieiu ionā pphā. De eodem.
Non ē nim mortē arripe. siz illatā ab
alijs libenter excipe. Vñ 7 i pseutoribz
ñ licet pp pie manu. absq; eo ubi ca
stitas periclitat. h pruiēn colla sūmitte.

intelligendū
est. ut q; v.
multi. et. s. di.
my. tenuq; et
di. v. ad eius
ferm ar. q; ūb
monstrum pio
latis grauis. est

Qui dirigit iste diuturnam martyrem ē ei
let. in. s. repo di. my. pnia intellectum eidem p peccatis suis se e
arr cultib. si similitudinē augus. de cultib. i. mal' martyrum. Si. q. v
pne. s. rerum. q. in. q. quit quoniam q; fideo ecē a cibis corporis nn
Non est abst eo dicimr pugnam ñ alicui se mficō ut hic summi

cōmunione sanctorum quantū nos. h. siz h solis nō est sufficies na
sequimō mortuis ē sine sacrīs illis et sine pnā si ni fuit tenebat ei
mortis tene. admittam ad oīones cēm. sic. cē. et sepulturis exper
ad sepulturam. uicem ei. go q; alios sepulturā ut hic. et. s. e. q
vm. quiam si h nō ē. vñ intelligis illud et omoica sepultura
nam ortho qm et negatum ecclesiā sepulturā. ut. cē. et sepul. ex

Jte ex cal' bracarensi. Nulla p illius
ōne fiat qui seipsos interficiunt.

Placuit ut hy q̄ sibi pīs voluntarie
aut p uenenū. aut p ferrū. aut p p̄
cipitium. aut p suspendiū. l' quolibz
morbo inferunt mortem. nulla p eis
plus in oblatōe memoria fiat.
nec; cū psalmis ad sepulturā cor ca
dauera deducant. Quilibz n; s̄ p igno
rantiā h; usurpauit. Similit̄ de hijs
placuit si q̄ p suis sceleribz moriunt.
Impenitentes l' subitanee. Idē in
eodem lib. i. Nō ē reus homicidij mile.
q̄ potestati obedies hoiem interficit.

Miles aī obediens potestati. sub q̄ legitē
militauit ē hoiem occidit. nulla aut
reus sue lege reus ē. homicidij. imo n
fecit. reus impij celeris atq; nefarij ē.
q. si sua sponte atq; auctoritate ferrū
cruōi effusi humani sanguinis fecisset.
Itaq; uir punit̄ si fecit nullus. n̄ pu
nit̄. si n̄ fecit nullus. Idē i q̄onibz ca
pi. Homicida ē q̄ spōte accidit. q̄ iudex n̄

Cum miles iudicis occidit hz occidi.
Cum quem iudex iussit occidi. p̄fecto
si id spōte fecit: homicida ē. etiā si ei
occidat. q̄. fecit a iudice debuisse occidi.
Item. Sic nec laudāt obediētia: nec
reprehendit̄ q̄ s̄ non sella usurpat.

Ex etna ma medio quodā loco posuit a
liq̄. ut in eis usurpatis nec repre
hendat̄ audacia. i exequēdis nec laudat̄
obedientia. alizabe si spontanea in oc
cidendo filio mor̄ fuisset execrabilis ha
bet̄. Ar uilēn dō obsecūdans famulat̄.
Idē in q̄onibz sē matheū. Bono aīo of
ficia undicte possunt implerī.

Officia undicte posse implī bono aīo. q̄
n̄ iudex. quoīn lex. Nec ad macedonū.
Nō ē iniquus hz humanū q̄ crīm psequit̄

Non est iniquitatis hz ut hoiem liberet
humanitatis potius societate deiect̄:
q̄ppe cē ēmunis pfectoz: ut sic hijs li
beratoz. Item. Qualit̄ sunt instituta
regia potestas et legalia tormenta.

Non frustra sē instituta potestas regis.
unus cognitoz. ungule carnifices. arma
milites. disciplina dñantis. scelerū et
bonū pena. hinc ista oīa modos suos.
aīs. tōnes. ultiones. hz ē unicuiq; ama
re coh̄ere. et bonū q̄n̄ malos punire.
Item. Nō nīi ponus pcat. qui cōm
mouit plz. q̄m ille qui occidit.

Cum hō ab hoīe crīdie multū distet. nec
fiat nocendi cupidine. l' inuste alt
q̄d auferendi. sic fit ab inimico sic a lat
ne. aut ulciscendi. l' obediendi ordine.
sic a iudice. sic a carnifice. l' euadendi. l'
subueniendi: necessitate. sic q̄n interfi
nit̄ latro a uiatore. hostis a milite.
et alien q̄ cū mors reus ē uelut si stru
pū quisq̄. petat. seleq; sin ipe cūrit i
mat. Qd si fili uincul pīs pia alba
pepino pat. q. si ali hoīem liberat.
l' ne ali liberet sibi p̄ mortē iferat.
Non p illas alienarū mortiū cās. aut
scelī ulciscendi ē. aut undicta pecū. q̄
n̄ fit nocendi l' coercendi studio. n̄ pri
na uba colligenda. aut opi mīe cohibē
da sunt. h̄ ē accidit. debem̄ hijs hūa
ni dolorē n̄ ip illa ne accidat recte
fōz repmamus. uoluntarie. Item
ysidor. Qd sacerdotes efficē docendo n̄
nales discipline uiros potestas exercēat.

Principes scī n̄ nūq̄ uir eccām potesta
tis adepte culmina uenerat. nec per
mandē potestate disciplinā ecclīastica
muniant. Cum uir eccām potestatē
nec̄ie n̄ ecc̄t. n̄ ut qd n̄ pualeat fac
tores efficē p doctrīe sīmonē potestas
h; ipetet p disciplīe uiroē. Sepe p ē
renū regnū: celeste regnū pfecit. ut q̄
uir eccām posit. q̄ fide et disciplīa q̄
ecc̄e ualuas ecc̄e n̄ pualeāt. cunctis
supbis potestas principal' ipōnat. et ut
uenatōnē nicat. uirtute potestatis
ipetat. Cognoscant principes scī deo
se debe rationē ee reddituros pro eccām.
q̄. xpo tuendā suscepturi. Nam sicut
augeat̄ pax et disciplina ecc̄e p fidelē
principes. sic uolentib. illa ab eis tō
nē exigit. q̄ eoz potestatē suā eccām
edidit. Item leo pp. Ut regia et sacer
dotalis defendat auctoritas q̄ ad diuinā

Bes oēs uice alit n̄ possē. reflionē punit.
n̄ q̄ ad diuinā reflionē pinent. et
regia et sacerdotalis defendat auctoritas.

Ite ex cal' nouiensi. iij. Sacerdotalis
admonitio q̄s corrigē n̄ ualet. sciat se
sacrilegii crimē. incidere. Qui
multa ap nos reperiunt. Sz alia ex illis
sacerdū uolunt. admonitōibz aurem

Quicunq; ecclīam sanctuarium fugerit. et
ibi aliquid mali fecerit. et inde exierit.
et ad ecclīam reuersus fuerit. ut ibi
maneat. et ibi moriatur. nisi forte
ecclīa ipsa tam magna sit. ut ibi
multi habitare possint. et ille
inter eos habitet. et se ab eis
non separet. Si uero ecclīa
parua fuerit. et ille se ab eis
separauerit. et ad ecclīam
reuersus fuerit. ut ibi

accomodare. uolentes impetrauit pduran
te cunctis quos oportet p̄ secularis
preme disciplinā a tam prana atq; ue
hemente cohercen. q̄ p̄ salomonem sacerdo
tū monita noluerūt retinere. Item sup
eremiā. Malos opprimere z bonos
sublenare: regum officium est.

Regum ē ꝓpriū facē iudiciū z iustitiā.
Et liberare de manu calūpniantiū
uiū oppressos. z pegrino. pupillo q; et
uidue q̄ facilli⁹ opprimūt̄ a potenti
bz p̄bere auxiliū. z ne cuiq; eis p̄cep
tor dei maiorē inūcere timeat. nullus nolue
rit̄ stare. ut ē solū erripiatis. sz ne pacia
mini qđ ut uerū sanctorū tuentur.
eos ab alijs arripiant z sanguinē innocē
tē ñ effundant: i loco illo. homicidij
q; z sacrilegos z c. z p̄ pauca. Si inq̄d
h̄ fecerit⁹ o rex: uidz tenebris pristinā
potestatē. Item ꝑlis ā p̄ncipibz z potesta
tibz fidē z reuerentiā seruari oportet. q̄
q̄ ñ exhibuit aplō dñi p̄mia suscepturē nō
potuit. Vñ ad ezech. Gemina incede fran
dentur q̄ fidem z reuerentiā potestā
tiap carnalibz seruare contempnit.
Sles dños i minimis fideles fuim. mai
oris est ap̄ dei maiora cōmittere. ornat
ē ecclesiam dñi q̄ ea q̄ adiciōi sue aptā
sē facit. ut edūso effundit ea q̄ ñ est
subiect⁹ in oīb⁹. z cui adicio sua dis
plicet. q̄ contradictor atq; fraudator i
nullo fidem bonā ostendit. Quomō u⁹
fidelis potest ē in subō di. qui carnali
dño fidē exhibē ñ potuit? Item ambr⁹
in lib⁹. i de patriarchis. Militaris dis
ciplina regi omnia seruat.

Dicat aliquis ē ipe uidet. quomodo di
cat abraham ad regē sodomox. Suscip
iuma. Absit. ē pdā inq; in potestate u
ctoris fuit. docet militarē disciplinā.
ut regi seruiēt oīa. Sane hijs q̄ secuz
fuisset⁹ in aduūtū fortasse sociatū.
p̄ emolumēto tribuendi. asserit. tāq̄
mercedē laboris. Ideoq; q̄n iuste sibi
ab hoste ñ queunt. a dō accepit sic le
gimus sēpiū. q̄z p̄ hec uerba tm ē ubi
dñi ad abraham inuisi dicens. Noli
timere abram. ego protegā te. z merces tua
erit magna ualde. Quare sic p̄ncipi
bz z potestatibz fidē z reuerentiā exhibe
amus. ut sēlārū dignitatū admini
stratorib⁹ defendendaz ecclāz necessitas
mandat. Od si facē nēpsit: a cōi
one sē repellendi. Vñ iohēs octauus.
Querimonias ecclārū q̄ u digna
tibz audire attentius debēt audire.

Administrores plane secularū digni
tatū q̄ ad ecclārū nutrionē. pupillor
ac uiduarū protectionē. raptarūq; rete
nationē aptiores ē debent. pculdubio
q̄ens ab epis z ecclasticis uiris que
rimonias attentī audi
ant. z si q̄ necessitas expetenti absq;
negligentia examinent. z diligenti
studio corrigant. Qz si dei timorem p̄
oculis ñ hītes. neglexē. p̄ sēdam. uj.
admonitionē minuere fuerint. nouit
se oī cōione usq; ad dignā satisfac
tionē punitos. Item ieiu sup iohel.
Non solū uidet si tre formidinē. s
non solū hoīes mi ultores ire dei.
nistri sē. z ultores ire dei in hijs qui
malū operant. Vñ ñ sine cā gladiū por
tat. sz tre formidinē q̄ appellāt
furoz z ira dei. Item sē ysaiā. Cru
delis singularis ñ ē malis qui pmanebit
Non ē crudelis qui crudeles iudicat.
singulariter. sz crudel⁹ patientibz ē iude
rit. Nam suspens⁹ latro pambulo cru
delem iudicē putat. Idem sup ezechi
elem lib⁹. ij. Ministē dñi. q̄ malos
aut malos perimit in eo q̄ mali sūt.
peimit in eo q̄ mali sūt. z hīc nasa in
fectois. i. potestate ut occidat pessimos.
ministē dñi. Item sup epl̄am ad
galathas. i. ij. Non secluse admittit in
ydee non auctoritate q̄ hoīem uincit.
ē sceleris homines uincendo. Idem
sup ieremiam ñ sāguinē fudit q̄ homi
cidas. cedas z sacrilegos punit.
Per sacrilegos z sentinarios pmittit nō
ē effusio sanguinis. sz legū ministri
um. Item aprianus. p̄cipe sēi pes
Si audieris finis parēs ñ debebit.
Simma ex auctoritatibz q̄. dñs nus da
bit ē inhabitare illic dicentes. Cam⁹
et semina⁹ dñs alienus qđ ñ nouistis.
mētiens necabis oēs q̄ sē in cuitate
nece gladij. z mendes cuitatē igni. z
erit sine habitatore metuū. nō re
dificabit⁹ z nē. ut aiūt⁹ dñs ab in
dignatōe ire sue. z dabit miām t. et
miserebit⁹ nri. z multiplicabit te si
audieris uocem dñi dei tui. z obser
ueris p̄cepta ei⁹. Cui⁹ p̄cepti z rigoris
memor mathathias interfecit eū. q̄

Omnis gracia q̄ cum fris
tribuatur. loci. sitū sin
gulorū. ministrorū. expe
rientia. q̄ aliquis ecclā
regit. nec ecclā regno. Sic
et ro pōt esse. si sacerdotes
ministri. similes
bonum q̄ ad monēs sunt. ut. p. e. q̄. ulē. sic bonū
ē q̄ ecclā sunt. ne p̄ p̄ē q̄. ulē. e. ulē
esse. nē mistri. q̄les
qui mittuntur. ad pu
ni malos. ulā ultores. z p
cipium malo dicuntur. ab ē. ci. ici. publicē. et
ē. erquibz. cais. ma. unquā mittūtur. s. qui nūc
ter. nec ecclā capite puniuntur
ter. nec ecclā. ē. ulē. ulē. ul

ad aram sacrificatū accellent. Qdh
añ aduenīt ẋ cura dñi colend ⁊ idola
spnenda hec pcepta seruata sūt. quito
magis pt aduenīt ẋ seuanda fuīt. qñ
ille uenīens ñ ubis nos adhortet sic.
sz ⁊ fris. Tre aug' ẽ penulianū. Tribu
lationū flagellis aliqñ pfidia castigat.

Hd fidem nullus ē agend. ut dicens. sz p
sentiat ē imo ⁊ p miam dei tribulatio
nū flagellis soler pfidia castigari. sūm
quid qz mores optimi libēter uolūtas
ut diguē. ō mores pessimi ñ legis ī
tegrate punitur. sz mi male uiuendi
ultrix disciplina ppostera ē. ñ cura p
cedens bñ uiuendi doctrina pbendat.
Sic g̃ q̃ adūs nos leges sūt ñ ut
bñ facē cogimur. sz male facē phibemur. Nam bñ facē nemo p ñ elegerit. nisi
amauit. q. ē in ipā uoluntate ē aliqd
adūs nos leges sūt. admonent
nos credere. ut cogitemus q̃e ista pena
mur. Si pp ultionē tua illa sūt pse
cutores. nos ā deo. q̃ pcessionē passi
pp ultionē possidebimus regnum celoꝝ.
Si ā pp iniq̃tē salmatus uīr illi q̃d
correctores uīr sūt. Vos ā sic cēt dimer
sor sceleꝝ rei. q̃ penas legibꝫ pendunt.
pfecto infelices. ⁊ in h̄ ⁊ in futuro scl̄o.

Idem. Iniuria sacerdotū ẋ a regibꝫ
Si ppea pcessor ñ fuit. est ulciscenda.
Nabugodonosor. qz sceleꝝ in scīm da
niel ꝑmissū uindicauit ultissime q̃
m uindicandū ē a regibꝫ q. ẋ sacerdo
tū exufflauē. si pphe membra qz ī pri
uilū missa ē sic uindicari in eos mem
orē. Item. Diligentissimi rectores sūt. q̃
malos ut a malo fugiāt pcessimur.

Si uos q̃ ecclām ẋ altaria eruisse ⁊ ca
sa uniuerse ñ toto orbe diffundīt sac
lego saluare septos ē. ⁊ corpi ẋ qd ē
ecclā toto orbe diffusa. reluptcando.
et blasphemando. ⁊ q̃ūi potestis adū
sarios oppugnando scīa ⁊ canonica sēp
tura euncet. uos ipi atq; sacrilegi.
Illi ā q̃ uos p tanto scelē tam leuiter
dāpnor ām̄onitoribꝫ l' locoꝝ l' hyno
l' pecunie puatōe detrudos cohercendos
qz discernunt. ut cogitantes q̃ illa pti
amini sacrificiū uīm cognitū fugiatis.
et ab ecclīa dēpnatōe libēr mi. diligentis
simi rectores. ⁊ pyssimi q̃ultores deputā
ē. Item sic epla iohis. Non amatur
frat l' filius cum non corripitur.

Non pt̃ re nunc amare suum nūi qñ
cum ñ cedit. aut tē amare filiū nūi
qñ ei ñ das disciplinā. aut tē amare u
xorē nūi qñ eā non corrigis. ñ est ista ca
ritas sz languor. fouear caritas ad emē
dandū. ad corrigendū. si sūt boni mores. de
lectent. si sūt mali. emendent. Item ad
Romanos. Non ē misericors. q̃ uicē mi
ni uicē nutendis uiendis parcit.

Peccat ⁊ fauet. ne arguat peccantē no
minare. tam ñ ē misericors q̃. q̃ ñ unde
cultrū rapere pōt. ne audiat plorantē.
et ñ ūmet ne uulnerāt dolear. exercēt.

Idem in li. de cuitate dei. Innocentes of
fici ut: nulli nocē. ⁊ peccātē punire.

Non ē innocentie pondo sinere ut ī ma
lū gūul meditatur. Ponere g̃ ad īno
centes officiū ñ solū nemini malū uī
re uerū ⁊ cohibē a pecō. l' punire peccā.
ut aut ipe odio pī habeat. corrigat
expūcio. aut alij timor exemplo. Item
Ambo sic epla ad romanos. Omnia
flagitia pcli iudices corripiuntur.

Sunt quedā enormia flagitia que pot
p mundi iudices q̃. p amistres ⁊ re
ctores ecclīa iudicantur. Sic ē cū ep̃s ī
ferior pontifice aplicū epm. pbrm. siue
diaconē. huiusmodi uos reges ⁊ pncipes
mundi dēpnant. Ergo ñ sine cā gladi
um portāt. qz talia sceleꝝ ultricia sūt.
sūt. n. max̃e ad ultionē pt̃ homicidas. rap
tores. ut ⁊ illos dampnent ⁊ alios suo
timore a pessimis. Item ad Ephesios. in nouo gr
ne abusionis. Furta ⁊ cet̃a crimina a re
ge debz furta ge sunt cohibenda.
Cohibē. adultra punire. impios de ter
rā dē. punidas. ⁊ puros si fuīe uiuere.
filios suos ñ sinere impie agē. Item
aug'. de libo arbitrio. li. i. Non peccat q̃
ex officio nocentem interficit.

Si homicidū ē hoiem occidē. p occidē a
liq̃. sine pecō. Sūa ⁊ miles hostem. et
uidet l' minus ei nocentē. ⁊ eu forte in
uito atq; inprudentē telū a manu fu
git. ñ in uidēnt peccare. ē hoiem occi
dunt. Sz ū ⁊ homicide ibi appellari
solent. Item in q̃onibꝫ leuiter. Cum
ho uult occidi. lex ei occidi nō iu.
Item pelagi. pp. Non q̃ ad bonū. sed q̃
Non uos ad malū cogit. pcequitur.
hominū uanissimas retardēt dicentiū.
q̃ pcessionē ecclīa faciat. dū l' ea q̃ com
mittit reprimit. l' alias salute requirit.

Non est quisquam qui non peccet. Si
quis dixerit se non habere peccatum seipsum seducit. Et
veritas in eo non est. Si confiteamur peccata nostra fidelis est
et iustus ut remittat nobis peccata nostra. Si dixerimus
quoniam non peccauimus mendacem facimus eum. Et
sermo eius non est in nobis. Hec scribo uobis ut non
peccetis. Et si quis peccauerit. Aduocatum habemus apud
patrem. Ihesum christum iustum. Et ipse est propitiatio
pro peccatis nostris. Non pro nostris autem tantum sed
etiam pro totius mundi. Et in hoc scimus quoniam cognouimus
eum. Si mandata eius seruemus. Qui dicit se nosse eum
et mandata eius non custodit mendax est. Et in hoc ueritas
non est. Qui autem seruat uerbum eius. Uere in hoc
caritas dei perfecta est. In hoc scimus quoniam in ipso
sumus. Qui dicit se in ipso manere debet sicut ille ambulauit
et ipse ambulare. Karissimi non scribo uobis mandatum
nouum. Sed mandatum uetus quod habuistis ab initio.
Mandatum uetus est sermo quem audistis. Iterum mandatum
nouum scribo uobis. Quod uerum est in eo et in uobis.
Quia tenebre transierunt. Et uera lux iam lucet. Qui dicit
se in lumine esse et fratrem suum odit. In tenebris est usque
modo. Qui diligit fratrem suum in lumine manet. Et scandalum
in eo non est. Qui autem odit fratrem suum in tenebris est
et in tenebris ambulat. Et nescit quo eat. Quia tenebre
obcecauerunt oculos eius. Scribo uobis filioli quoniam remittuntur
uobis peccata propter nomen eius. Scribo uobis patres
quoniam cognouistis eum qui est ab initio. Scribo uobis
adolescentes quoniam uicistis malignum. Scribo uobis pueri
quoniam cognouistis patrem. Scribo uobis patres quoniam
cognouistis eum qui est ab initio. Scribo uobis adolescentes
quoniam fortes estis et uerbum dei manet in uobis. Et
uicistis malignum. Nolite diligere mundum neque ea que
in mundo sunt. Si quis diligit mundum non est caritas patris
in eo. Quoniam omne quod est in mundo. Concupiscentia
carnis et concupiscentia oculorum et superbia uite. Que non
est ex patre sed ex mundo est. Et mundus transibit et
concupiscentia eius. Qui autem facit uoluntatem dei manet
in eternum sicut et ipse manet in eternum. Filioli nouissima
hora est. Et sicut audistis quia antichristus uenit nunc
antichristi multi facti sunt. Unde scimus quia nouissima
hora est. Ex nobis prodierunt sed non erant ex nobis.
Nam si fuissent ex nobis permansissent utique nobiscum.
Sed ut manifesti fierent quia non sunt omnes ex nobis.
Et uos unctionem habetis a sancto. Et nostis omnia. Non
scribo uobis quasi ignorantibus eam. Sed quasi scientibus
eam. Et quia omne mendacium ex ueritate non est. Quis
est mendax nisi is qui negat quoniam ihesus non est christus.
Hic est antichristus qui negat patrem et filium. Omnis
qui negat filium nec patrem habet. Qui confitetur filium
et patrem habet. Et uos quod audistis ab initio in uobis
permaneat. Si in uobis permanserit quod audistis ab initio
et uos in filio et in patre manebitis. Et hec est promissio
quam ipse promisit nobis uitam eternam. Hec scribo uobis
de his qui seducunt uos. Et uos unctionem quam accepistis
ab eo apud uos manet. Et non necesse habetis ut aliquis
doceat uos. Sed sicut unctio eius docet uos de omnibus
et ueritas est et non est mendacium. Et sicut docuit uos
manete in eo. Et nunc filioli manete in eo. Ut cum apparuerit
habeamus fiduciam et non confundamur ab eo in aduentu
eius. Si scitis quoniam iustus est scitote quoniam omnis
qui facit iustitiam ex ipso natus est. Uidete qualem caritatem
dedit nobis pater ut filii dei nominemur et simus. Propterea
mundus non nouit nos quia non nouit eum. Karissimi nunc
filii dei sumus et nondum apparuit quid erimus. Scimus
quoniam cum apparuerit similes ei erimus quoniam uidebimus
eum sicuti est. Et omnis qui habet hanc spem in eo sanctificat
se sicut et ille sanctus est. Omnis qui facit peccatum et
iniquitatem facit et peccatum est iniquitas. Et scitis quoniam
ille apparuit ut peccata nostra tolleret et peccatum in eo non
est. Omnis qui in eo manet non peccat. Et omnes uidit
non cognouit eum. Filioli nemo uos seducat. Qui iustitiam
facit iustus est sicut et ille iustus est. Qui facit peccatum
ex diabolo est quia ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit
filius dei ut dissoluat opera diaboli. Omnis qui natus est
ex deo peccatum non facit quoniam semen ipsius in eo manet
et non potest peccare quoniam ex deo natus est. In hoc
manifesti sunt filii dei et filii diaboli. Omnis qui non est
iustus non est ex deo et qui non diligit fratrem suum.
Quoniam hec est annuntiatio quam audistis ab initio ut
diligamus alterutrum. Non sicut cain ex maligno erat et
occidit fratrem suum. Et propter quam causam occidit eum
quoniam opera eius mala erant fratris autem iusta. Nolite
mirari fratres si odit uos mundus. Nos scimus quoniam
translati sumus de morte ad uitam quoniam diligimus fratres.
Qui non diligit manet in morte. Omnis qui odit fratrem
suum homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida non
habet uitam eternam in semetipso manentem. In hoc cognouimus
caritatem dei quoniam ille animam suam pro nobis posuit
et nos debemus pro fratribus animas ponere. Qui habuerit
substantiam huius mundi et uiderit fratrem suum necessitatem
habere et clauserit uiscera sua ab eo quomodo caritas dei
manet in eo. Filioli non diligamus uerbo neque lingua sed
opere et ueritate. In hoc cognoscemus quoniam ex ueritate
sumus et in conspectu eius suadebimus corda nostra in quo
reprehendit nos cor nostrum quoniam maior est deus corde
nostro et nouit omnia. Karissimi si cor nostrum non reprehendit
nos fiducia habemus ad deum et quamcumque petierimus
accipiemus ab eo quoniam mandata eius custodimus et ea
que placita sunt coram eo facimus. Et hoc est mandatum
eius ut credamus nomini filii eius ihesu christi et diligamus
alterutrum sicut dedit mandatum nobis. Et qui custodit
mandata eius manet in eo et ipse in eo. Et in hoc scimus
quoniam manet in nobis de spiritu quem dedit nobis.

De ligurib; atq; uenetcis. r istriis epis
quid dicã quos idonea excellentia nãm.
et rõne. r potestate rẽpmẽ nouit. et di
uinitus eos in ẽpẽnim aplicarũ sedi
um. de sua restitutare gl̃ari. Cũ si quid
eos de iudicio unũsalis sỹnodi q. cõ
stantinopoli p pmã nup elapsã in
dictionẽ actũ est forte mouebit. ad se
dem aplicã quom̃ semp fẽm ẽ electis
a quib; liber de suis qui dare r acci
pe rõnem possunt durgẽ debuerũt. r nõ
clausis oculis oraꝑ x̃ dñi nr̃i. hoc ẽ
scãm eccãm lacãre. Nolite g̃ dubita
re hitemodi hoies pmitiuali l'iudici
ali auctoritate aprime. qi regule pa
trum h̃ spũaliter astruere. ut si q̃ eccã
stici officij psona. cui subiectus ẽ reli
querit. l' seorsum collegit. aut aliud al
tare erexit. seu scisma fecit. iste excõi
cetur. atq; depnet̃. Qd̃ si forte r h̃ 2
rẽpsere. r pmanserit diuisionel r scis
mata faciendo. p potestates publicas
oppmant̃. Cece de quo animꝰ nr̃
forte umendus ẽ. ne plequi uideant
de patrũ nob̃ auctoritate hec breuit̃
durgenda curaui. ẽ mille alia exẽpla
et auctoritates sint. quib; euidenter ag
noscit̃. ut facientes sallutas in scã
eccã nõ solũ exhis. sz r ꝑscriptõe temꝑ.
et dura custodia p publicas potesta
tes teneant cohiberi. Item. Ab eccẽ u
nitate diuisi a scãrũ potestatũ
quali nos de gl̃e uãe studijs cohibeam̃.
Indicio granulen. nõ solũ uãm sz mul
torũ ac pene oĩum credim̃ hãe noti
ciam. r ideirco nẽ de hijs q̃ nob̃ pstitũ
ibi fi stupeni fiducialiter ap̃ gl̃am uãz
duxim̃ aq̃rendã. Terri siquid̃ antq;
maximiliañ noĩa rõ ep̃oꝝ hũres. r
eccãstica ibi unitatẽ prurbare duxit.
et eos eccãsticas res suis usib; appli
care. i. nõ ut 2 unũ eoꝝ. i. maximi
nũ uscq; ad nos p tam longum tẽ
necessitare. 2pellere quidam infa
tigabiliter nitentes pces offerrent.
Ob q̃m eam petrũ pbãm sedis nr̃e.
sz r petrũ nouarũ ad eadem loca du
ximus destinandos. ut ea q̃ canonicis
statutis a pdecis pdicto epis 2petur
amissa. l' digna debeant ibi ultione
2pelle l' eos̃ ad nos usq; pduce. nõ
salutantes primo affectu gl̃am ue
strã petim̃ ut pfatus q̃ a sede nr̃a di

qui qui sanxit cum ti admodicam q̃ntitatem retin̄ retin̄ ut
ut q. vn. qui si et ss. tex. sig. h. adeoq; nomina. s. xp. q. ille sig
pfat̃ gentes. tonia. nõ. q'et nullo pacto tonum ut ut di.
cle nem mi. sic et eo nro; mu qui cum hac ut cum se

rectī sunt. ī oīb⁹ ꝑbeatus auxiliū. ne
putet⁹ aliq̄ cē ꝓtēr fr̄m̄ lr̄as 2p
mittunt. hoc n⁹ 7 diuine 7 humane legeſ
ſtatuer̄. ut ab ecc̄e unitate diuiſi. et
ei⁹ pce magſtro⁹ ꝓturbatores a ſcl̄aribꝫ
ī poſſeſſionibꝫ 2pmanc̄. nec quicq̄. mai⁹
cē nī dō ſacrificiū pōs offerre. q̄. ſi
ſd ordinet⁹ ut hȳ q̄ in ſuā 7 aliox
ꝓnicē debacanc̄. 2petenda debeant ni
gore 2pfecti. Ire pelagī. pp. Iniquas p
nox q̄. nus dōs ꝓficiat nī ꝓnuēda

Relegentes lr̄as uē excellentie eſt.
de mauria q̄d q̄. nob⁹ multū hoīm p
ſūpno ingeſſit. ualde doluim⁹. ſz quia
ſem⁹ occulto dei iudicio aīam unūm.
et ſp alioꝝ unquitate ac ſuꝑbia. a
2tamin atōe ſcl̄marū 2cuſtodim⁹ egi
mus oīpotenti deo gr̄as. q̄ 7 de malis
hoīm ad bȳ uſq; ad bȳ ꝓſiluerit. ut ſuā diu
ſionē catholicam ecc̄am cē credentes.
a ſua nos pollutione prohibeant.
Sic n⁹ p mīam dei 7 nefandis illis
fr̄m cē. ut a ſcl̄marcoꝝ cōione cru
catholice q̄. diligim⁹ ſeruari uos cōi
gaſſz ecc̄e. Quōm⁹ q̄ una p illoꝝ ſcel
ſa ſit ultiuas. nolite ī ipunitā pce
ſūpnonē nuq̄ hominū craſſari p
mittē. Si enī hȳ quā in turā glām
ꝓſūpſer̄ ū fuit uindicta 2peſſum.
q. in maioribꝫ ualeat⁹ puniri. ambi
gi nō ū debꝫ. Exercere g⁹ in talibꝫ de
bm̄ auctoritatē. 7 ne ampl⁹ talia
2mittendi ſpes creſcat. util⁹ cohīb⁹ re
ꝑmat⁹. Ad bȳ ſiquid dei nimi 7 cōr
uos talia ꝓſūpſer̄. ut talia nob⁹ co
rrigendꝫ ab eoꝝ ſcelē alios poſſens
deo ꝓpiante munire. Quale ergo ſ⁹
q̄ ecc̄am fugiunt eu[illegible] uos ſcelem
q̄ d⁹ occulta cē uoluit. euidenē infor
mant. qui in homicidio quid⁹ ī hīs
necessitudinē. nec fr̄is carnē. nec ſacēdo
ti reuerentiā cognoſcunt. Incluſo ā in
adulterio 7 ipe uindicte abſtīr modū.
q⁹ ſi adulterū puniens ī remanet⁹ ī q̄
uindict⁹. nec⁹. ſi incluſo ignem ſ
pena. multū cū adulter⁹ remanebit.
Ecce de q̄ collegio ſ qui q̄nq; ad ſup
biam ſuā munerā nob⁹ inferre moli
ri ſt⁹ 7 q̄nq; ad prudentiā dei ī pollu
tos nos ecc̄e fruaner⁹. Auferre mles

ab illa puncta. unanimi oblatā nob⁹
a deo oppīmendo ꝓfidos occōne. Od ī
pleni fieri pōt⁹. ſi actores ſceleꝝ ad
clemētiſſimum ꝓncipē dirigant⁹. 7 ma
xime ecc̄e aq̄genſis ſuaſor⁹ q̄ 7 in ſcl̄
mate. 7 ī eo maledict⁹ ñ honorē epi po
nit⁹ remitt⁹ ñ nimi. Ire nicholaus ep⁹
turon⁹ francoꝝ. In commune q⁹. 2 infide
les gr̄ē. quisq̄s mortē celeſte regnum

Omnīū ut̄m nosse uolumꝰ meremur
aiarum. q̄m q̄ſq; q. ū opantes dicun
m hȳ belli cramine fideli⁹ mortuus
fuit⁹. regna illi celeſtia minime nega
buntꝰ. Ire urbanī. ij. godefrido lucano
epo. Non ſt⁹ homicide q̄ adūs excōmu
zelo matris ecc̄lesie armatum⁹.

Excōicatoꝝ infectoribꝫ pnt⁹ in ordi
one ecc̄e dixiſti ſ⁹ mentionē mod⁹
agnē ſatiſfactōis inunge. Non enī e
os homicidas arbitramur. q̄s adūſus
excōicatos catholice zelo matis arde
tes aliq̄s coꝝ truciaſſe 2fingit. nec
nī ēd⁹ ecc̄e matis diſciplina deſerat. ſ⁹
remoꝝ q̄. dixim⁹. pīam eſt indicio
2gruentē. q̄ dūmne ſimplicitatis o
culos adūſus ſe 2placare ualeant.
ſi forte q̄d duplicitatis p humana
fragilitate in eod⁹ flagitio ſ⁹ incurrerit.
Item aug⁹ ad bonifacū. Pax eccl̄ie
quis⁹ meſticiam conſolat⁹ ꝓdiuoꝝ.
quā ñ uelit aliq̄. mimicoꝝ ñ ſoluꝫ
pie. util⁹ 7 aliq̄d pd̄e. Sz ſi aliē ñ me
mint hȳ pce dom⁹ dd̄. n̄ abſalon fili⁹ ei⁹
in bello q. gēbat 2 prem fuiſſz extinc
tus. q̄uis magna cura mandauerat
ſuis ut ei q̄nti⁹ poſſent⁹ uiuū ſalui⁹
q⁹ ſuaderet⁹. 7 cēt⁹ cū penitentiā p̄nul
affectus ignoſceret⁹ q̄d ei n̄ ꝓdiū fleret⁹
et ſm regni ꝓpe acquiſitū ſuā meſti
ciā 2ſolar⁹. Si g⁹ uiri ſcī 7 publi
ce ꝓtellantes bella gentiū fuer⁹ mīſ
greſſores illi⁹ mandat⁹. Non occides
q̄uis quoſcq; flagitioſos digna mor
te puniens ſimiles ſue ꝓtellan⁹ obedi
ens ñ ē reus homicidij. ſi ei⁹ impio q̄.
libꝫ flagitioſū inferat⁹. Si homicidas
et uenatores puniret⁹ ū ē effuſio ſāgu
nis. ſz legū miniſtriū ſi pax ecc̄e meſtiti
am 2ſolar⁹ ꝓdiuoꝝ. Si illi q̄ zelo catho
lice matis accenſi excōicatos inferiū
homicide ñ iudicant⁹. patet⁹ q⁹ malos
ñ ſolū flagellari ſz 7 interfici licet⁹. Sz
q⁹ ſi q̄gat aliquos malos puniri ab

qui excōicat⁹ excommunicatum non
meruit in amo
nem quia nō
est pena vanis
alicui⁹ inger
ſi ecc̄e p̄mi
qui est ex eccl̄ia
q⁹ nō admitto
et excommu
cato qui p̄mis meo ingi vil⁹ est⁹ q⁹ p̄mi
p̄mis

Hys q̄ ñ hñt legitimā pcessuꝝ an sine rei effusi sanguinis hy p ꝗs pununtꝰ. De hys ita scribit ambrosi. Aliqñ punit̄ peccā p pplos dñō inssi exercitus. Remittit̄ peccā p dei uerbū ꝛ le ratos. Primus mīpl̄ et quid exercitus ē. remittunt̄ p officiū sacerdotal. sacrificiū ministeriū. pununtꝰ quoq; peccā ꝛ p hoīes sic̄ p iudicel. q̄ pcedant ad rep̄ mutandū. pununtur ꝛ peccā p pplos sic̄ legim. qz sepe ab alienigenis dei inssu exercitus ppt̄ diuine maiestat̄ offensam subactus est pplis iudeoꝝ. Hinc notand ē q. aliqñ punit̄ dñs peccā p nescientes. aliqñ p scientes. p nescientes peccā punit. sicut p sennacherib. p nabugodonosor. ꝛ p amphioram. ꝛ p principes romanoꝝ. ꝛ p non nullos reges gentiū pplm israhelitarū. Plerūq; aliqñ afflixit. aliqñ captiuauit. Vñ ait dñs aut p ysaiam. Virga furoris mei assur. Ipse ā ñ cognouit. assur erat uirga furoris dñi. qz p eum inimicas gentes domina mea flagellare disposuit. ipe uero ñ cogn̄ouit. qz in superbia elatꝰ uictoria q̄ assecutus erat. ñ diuine potentie sed suis uiribꝫ attribuit. Vñ ait ei superbia dñs loquit̄ dicens. Numq̄d gladius serra cet̄ ei qui secat in ea. Aut numq̄d exaltabit̄ securis ꝑ ei q̄ ducit in ea. Quibꝫ similitudinibꝫ sanis ꝓspicue ostendit̄. q. sic serra ꝛ securis. nec secare ñ ced̄e ligna possunt. ñ ab alio regunt̄. ac ita ꝺ̄a regentē se superbire ñ debent. sic illi p quos dñs punit absq; nutu diuine dispositionis. nichil agere ualent. ac ita ꝑ angelū se superbire eis ñ licet. Talem in eo qđ punuit dñs fuisse dñr. i eo ā q. ignorant se ēe ministros ire dei. impia tamen ira se superbiunt. nec ced̄e seruientes sue a dño ñ ñ templa mutuunt. Penam uero superbie sue ñ effugiunt. Vñ ē dicere dñs ad ꝓphām de nabugodonosor. Ecce dabo ei ꝑ laborē quo seruiuit mihi apd̄ tyrū. dicit dñs subiunxit. Da dño h ei dabo tam ei punctā egyptū. ethiopiam. Cum ait in corde suo superbiens. putabo dicēt. Nōne h ē babilon quā ego edificaui in robore regni mei. ꝛ c. stans dñs rōnabiliter ait. ut ab hoīb; fugiens. ē bestijs mitet. Per anthiocū qz ē ydolatriā iudaice plebis dñs punuit. et pcē q̄. ex lege dei abiectā. ꝛ ex sacris nationū assūptā q̄rebat illis impunitē. inde ꝙ dei dispensationē ignorans sue facultatis deum stationē illi plebis attribuit. impeditur in eum ꝓphā dicens. Effunde iram tuā in gentes q̄ te ñ cognouerunt. ꝛ regnis q̄ te ñ inuocauerunt. Similiter ē ꝓ romanos peccm mortis ꝙ dñs punire decreuit. ꝛ urbis excidiū indignatione uidelicet plebis. miseram captiuitatē suis uiribꝫ asscribē ceperē. Vñ ait eos ꝓphā impetrauit dicēs. Leua manus tuas in superbias eoꝝ q̄ te oderūt. et q̄ multa opus maligne monumenta maligne siue uictorie posuerūt in templo dei tui. ꝛ peccā punuit. sicut ꝓ filios israhel uoluit peccā punire amorreoꝝ. ꝛ cananeoꝝ. ꝛ alienarū gentiū q̄e tēpe israhelitas possidendā dedit. Quibꝫ ꝑcepit ut nemini eoꝝ pcem. sed omnes mortis tradent. q. ꝓ peccā illis augisse: ex ꝓphis dñi apparet. Quem ē dicere ad abrahā. semini tuo dabo terrā hanc uelut ꝑ greue ꝙr nō mandas eam in audiuit. Nondū ei sunt peccā amorreoꝝ cōsummata. ē pplis ille de egyptiaca seruitute liberatis ꝛ tam eoꝝ sic̄ abrahe promissū fuit in hereditatē accepit. Cū g̃ sic dominus inssu ad puniendū peccā pplī exercitus uit. sic pplis ille iudaice ē exercitus ad occupandā tram promissionis. et ad delendas gentes peccatrices. sine culpa noxius sanguis effundit̄. et que ab eis male possidentē ī uis et dñium iure transeunt bonorum. Cum uero occulto in sanctis aliqua mouent̄ ad psequēdū malos: sic̄ sennacherib. ꝛ ceteri qui pplm delinquentem psecuti s. Licet occulto instinctu oppressi illoꝝ animis mouent̄ ad psequendū. nichil q̄ pia intentione ñ peccā delinquentiū punire. ꝛ illoꝝ bona rapere. l' sue dictioni subiicere queāt ñ sint immunes a crimine. De quibꝫ ꝛ notandū ē. q. aliqñ exercitꝰ ad puniendū peccā bonoꝝ. ut ꝺ̄s p bonos correctores. ipi quoq; puniant̄ sic in libro iudicū legitur. de iabin rege cananeoꝝ. ꝛ de madianitis q. ꝓ ydolatriam pplī afflictantur eos deus ut ierlin affligeret. ꝛ tam eoꝝ occupent.

Quis fraterne agrum negotiū. ut. ff. et negō. si quis negauit rem alienā. q̄ ignorans non implenit nolens rursum alienus. si obtempasse sic uolumus. ar. ff. eo. l. ꝛ. et. c. l. ij. d. ꝛ. nos enim uidemus obtempasse qui fidei sue obtemperat si illud opinetur cum non appareat que ē impietas alienus sceleris si nō est impietas. uide. ff. eo. l. item ē. vi. et. c. et eo. l. fi. ꝛ sequamur is primum et primam et ꝛ. q. ij. si quis. d. vide. i. canum. p. nomina. Simil et ꝛ. ē. ff. ad. l. cornelia. de sicariis. l. si quis. d. adulteriis. q. nē machinatorum nrō et ꝛ. et reuelatum potuit possunt. q. ne illa. i. scilicet

Quis sit ꝛ. ꝛ. ꝛ.

Cum ā ꝑplis dei sub manibz eoꝝ diuti
pecām suā afflict recognosceret. ꝙ pe
nitā ś plataret ex dei ꝓcepto. ꝙ barach
comitatus delboram ꝓphetissam uxorez
lapidor iabin regē chanaancoꝝ ꝙ sisarā
ducē exercitus sui uīcit. ꝙ gedeon. ꝙ je
bte. ꝙ salmana. ꝙ reges madian trucī
dit. Appet ḡ ꝙ. aliqñ ꝓ legitimā po
testatē gentes. aliqñ ꝓ ꝑplos dnīno
iussu exercitus mali ꝓ pcīs suis nō
solū flagellant. sz rue ꝙ pdunt. Sic
ē ⁊ hūi illd augi. q. ad marcellinū p
cruciatibz supplicans rogabat
ut uerberibz eos coherceret. ñ morte ꝑcer.
Quamuis ꝛ supplicando spatiū uite
sui seruare ꝓposset. ñ tñ legi seruire
ñ tale monstrū placuit ñ obstinādi doctus.
Quod ā ḡnīt an mali sūt cogendi ad bonū
malū facile appet. Antiquit namq;
ꝑplis metu penaꝝ ad legis obsequiū
nē cogebat. In euāglio ꝙq; dñs ait. dis
cipulis suis. Solute ait eos ꝙ occidūt
corp aiam ā non possunt occidere.
Sz potiꝰ eū timete. i. ea in timore sue
ꝙ ꝑ aiaz ⁊ corp mittē i gehēnā. Paulus
quoq; ē etiam dei ꝓfectꝰ. ñ uult
cedere. ad dñm ait coactꝰ ē. Vnde se
aborsuo similē testatus ē. dicēs. Si
uissime ā omnī tanq; aborsuo uis
ē ⁊ m. Hinc aug scribit ad bonifac.
Ecca malos debz cogē ad bonū fidē xp̄i
Salmanei dñt paulum coegit.
Sau xp̄c ait mulier quē coegit. Ecce
hñt ꝓplin paulū. agnoscant in eo ꝙ
ul cogente xp̄o. postea docente. ꝙ ul
ferente. postea ꝓlante. Murū est ā
quoꝝ ille ꝙ pena corpis ad euāglīū
coactꝰ uīcit. plus oīb illis labora
uit. ꝙ solo uerbo uocatꝰ ī euāglio.
et q. maiorum ꝓfectꝰ ad caritatē ei.
et ꝑfecta caritas foras mittit timorē.
Cur ḡ ñ cogēt ecclīa ꝓditos filios ut re
deant. si ꝓdm filij cogēt alios ut ꝓ
deant. Quamuis ⁊ illos ñ cogent. sed
ūm sedaxerit. si ꝓ tribulos ⁊ salubrē
ingesserit gremio reuocent. blandi
pia mat amplectat. ⁊ de illis multo
amplius q. de hys quos ñq; ꝓdidit ḡ
mlamur. An ñ ꝓnet ad diligentiaz
pastoralē ⁊ illas ouel q ñ uolentē erp
ere. si blande leniterq; seducte a grege ab
errauerant. ⁊ ab alienis possideri cpāt.

Quod ā ḡnīt an mali sūt cogendi ad bonū
malū facile appet. Antiquit namq;
ꝑplis metu penaꝝ ad legis obsequiū
nē cogebat. In euāglio ꝙq; dñs ait. dis
cipulis suis. Solute ait eos ꝙ occidūt
corp aiam ā non possunt occidere.
Sz potiꝰ eū timete. i. ea in timore sue
ꝙ ꝑ aiaz ⁊ corp mittē i gehēnā. Paulus
quoq; ē etiam dei ꝓfectꝰ. ñ uult
cedere. ad dñm ait coactꝰ ē. Vnde se
aborsuo similē testatus ē. dicēs. Si
uissime ā omnī tanq; aborsuo uis
ē ⁊ m. Hinc aug scribit ad bonifac.
Ecca malos debz cogē ad bonū fidē xp̄i
Salmanei dñt paulum coegit.
Sau xp̄c ait mulier quē coegit. Ecce
hñt ꝓplin paulū. agnoscant in eo ꝙ
ul cogente xp̄o. postea docente. ꝙ ul
ferente. postea ꝓlante. Murū est ā
quoꝝ ille ꝙ pena corpis ad euāglīū
coactꝰ uīcit. plus oīb illis labora
uit. ꝙ solo uerbo uocatꝰ ī euāglio.
et q. maiorum ꝓfectꝰ ad caritatē ei.
et ꝑfecta caritas foras mittit timorē.
Cur ḡ ñ cogēt ecclīa ꝓditos filios ut re
deant. si ꝓdm filij cogēt alios ut ꝓ
deant. Quamuis ⁊ illos ñ cogent. sed
ūm sedaxerit. si ꝓ tribulos ⁊ salubrē
ingesserit gremio reuocent. blandi
pia mat amplectat. ⁊ de illis multo
amplius q. de hys quos ñq; ꝓdidit ḡ
mlamur. An ñ ꝓnet ad diligentiaz
pastoralē ⁊ illas ouel q ñ uolentē erp
ere. si blande leniterq; seducte a grege ab
errauerant. ⁊ ab alienis possideri cpāt.

Qui

Quod ā ḡnīt an mali sūt cogendi ad bonū
malū facile appet. Antiquit namq;
ꝑplis metu penaꝝ ad legis obsequiū
nē cogebat. In euāglio ꝙq; dñs ait. dis
cipulis suis. Solute ait eos ꝙ occidūt
corp aiam ā non possunt occidere.
Sz potiꝰ eū timete. i. ea in timore sue
ꝙ ꝑ aiaz ⁊ corp mittē i gehēnā. Paulus
quoq; ē etiam dei ꝓfectꝰ. ñ uult
cedere. ad dñm ait coactꝰ ē. Vnde se
aborsuo similē testatus ē. dicēs. Si
uissime ā omnī tanq; aborsuo uis
ē ⁊ m. Hinc aug scribit ad bonifac.
Ecca malos debz cogē ad bonū fidē xp̄i
Salmanei dñt paulum coegit.
Sau xp̄c ait mulier quē coegit. Ecce
hñt ꝓplin paulū. agnoscant in eo ꝙ
ul cogente xp̄o. postea docente. ꝙ ul
ferente. postea ꝓlante. Murū est ā
quoꝝ ille ꝙ pena corpis ad euāglīū
coactꝰ uīcit. plus oīb illis labora
uit. ꝙ solo uerbo uocatꝰ ī euāglio.
et q. maiorum ꝓfectꝰ ad caritatē ei.
et ꝑfecta caritas foras mittit timorē.
Cur ḡ ñ cogēt ecclīa ꝓditos filios ut re
deant. si ꝓdm filij cogēt alios ut ꝓ
deant. Quamuis ⁊ illos ñ cogent. sed
ūm sedaxerit. si ꝓ tribulos ⁊ salubrē
ingesserit gremio reuocent. blandi
pia mat amplectat. ⁊ de illis multo
amplius q. de hys quos ñq; ꝓdidit ḡ
mlamur. An ñ ꝓnet ad diligentiaz
pastoralē ⁊ illas ouel q ñ uolentē erp
ere. si blande leniterq; seducte a grege ab
errauerant. ⁊ ab alienis possideri cpāt.

Qui

Quod ā ḡnīt an mali sūt cogendi ad bonū
malū facile appet. Antiquit namq;
ꝑplis metu penaꝝ ad legis obsequiū
nē cogebat. In euāglio ꝙq; dñs ait. dis
cipulis suis. Solute ait eos ꝙ occidūt
corp aiam ā non possunt occidere.
Sz potiꝰ eū timete. i. ea in timore sue
ꝙ ꝑ aiaz ⁊ corp mittē i gehēnā. Paulus
quoq; ē etiam dei ꝓfectꝰ. ñ uult
cedere. ad dñm ait coactꝰ ē. Vnde se
aborsuo similē testatus ē. dicēs. Si
uissime ā omnī tanq; aborsuo uis
ē ⁊ m. Hinc aug scribit ad bonifac.
Ecca malos debz cogē ad bonū fidē xp̄i
Salmanei dñt paulum coegit.
Sau xp̄c ait mulier quē coegit. Ecce
hñt ꝓplin paulū. agnoscant in eo ꝙ
ul cogente xp̄o. postea docente. ꝙ ul
ferente. postea ꝓlante. Murū est ā
quoꝝ ille ꝙ pena corpis ad euāglīū
coactꝰ uīcit. plus oīb illis labora
uit. ꝙ solo uerbo uocatꝰ ī euāglio.
et q. maiorum ꝓfectꝰ ad caritatē ei.
et ꝑfecta caritas foras mittit timorē.
Cur ḡ ñ cogēt ecclīa ꝓditos filios ut re
deant. si ꝓdm filij cogēt alios ut ꝓ
deant. Quamuis ⁊ illos ñ cogent. sed
ūm sedaxerit. si ꝓ tribulos ⁊ salubrē
ingesserit gremio reuocent. blandi
pia mat amplectat. ⁊ de illis multo
amplius q. de hys quos ñq; ꝓdidit ḡ
mlamur. An ñ ꝓnet ad diligentiaz
pastoralē ⁊ illas ouel q ñ uolentē erp
ere. si blande leniterq; seducte a grege ab
errauerant. ⁊ ab alienis possideri cpāt.

Qui

Quod ā ḡnīt an mali sūt cogendi ad bonū
malū facile appet. Antiquit namq;
ꝑplis metu penaꝝ ad legis obsequiū
nē cogebat. In euāglio ꝙq; dñs ait. dis
cipulis suis. Solute ait eos ꝙ occidūt
corp aiam ā non possunt occidere.
Sz potiꝰ eū timete. i. ea in timore sue
ꝙ ꝑ aiaz ⁊ corp mittē i gehēnā. Paulus
quoq; ē etiam dei ꝓfectꝰ. ñ uult
cedere. ad dñm ait coactꝰ ē. Vnde se
aborsuo similē testatus ē. dicēs. Si
uissime ā omnī tanq; aborsuo uis
ē ⁊ m. Hinc aug scribit ad bonifac.
Ecca malos debz cogē ad bonū fidē xp̄i
Salmanei dñt paulum coegit.
Sau xp̄c ait mulier quē coegit. Ecce
hñt ꝓplin paulū. agnoscant in eo ꝙ
ul cogente xp̄o. postea docente. ꝙ ul
ferente. postea ꝓlante. Murū est ā
quoꝝ ille ꝙ pena corpis ad euāglīū
coactꝰ uīcit. plus oīb illis labora
uit. ꝙ solo uerbo uocatꝰ ī euāglio.
et q. maiorum ꝓfectꝰ ad caritatē ei.
et ꝑfecta caritas foras mittit timorē.
Cur ḡ ñ cogēt ecclīa ꝓditos filios ut re
deant. si ꝓdm filij cogēt alios ut ꝓ
deant. Quamuis ⁊ illos ñ cogent. sed
ūm sedaxerit. si ꝓ tribulos ⁊ salubrē
ingesserit gremio reuocent. blandi
pia mat amplectat. ⁊ de illis multo
amplius q. de hys quos ñq; ꝓdidit ḡ
mlamur. An ñ ꝓnet ad diligentiaz
pastoralē ⁊ illas ouel q ñ uolentē erp
ere. si blande leniterq; seducte a grege ab
errauerant. ⁊ ab alienis possideri cpāt.

Qui

hñi animosinatis uīe pnīē detestari.
ur m ea nūq̄ fuisse credatur. Ja ⁊ alie
multe q̄ m notatum 2memorabuntur.
ur ipis rebz agnoscēm ⁊ in hac eē recte
intelligi posse: q. scriptū ē. De sapiam
occōnem. ⁊ sapiemor erit. Ire ggr ma
ximiano epō. Honore possessionis
rusticus ad dñiū comitū cogatur

Nam uero si rusticē tante fuit pfidie. ⁊
obstinatois mentē: ut ad dñm mini
me uenire 2sentiat. tanto oñe pensio
nis grauand̄ ē: ut ipā exactois sue pe
na 2pellat̄ ad rectitudinē festinare.

Ex hijs oībz colligit̄ qđ malis ē co
gendi ad bonū. ⁊ obiect̄ q. nemo ē cogē
dus. ad id qđ mutilē cogit̄. ad bonū a
quisq; mutilē cogit̄. cui ds aspnet̄ co
acta seruicia. Vñ apls ē ad elemosinas
ōnēthios ortat̄: aīt. Vnusquisq; p
ut pur destinauit in corde suo. nō ex
tristicia aut ex necessitate. hilarem n
datorē diligit ds. Vñ dat̄ intelligi. q.
qui mutē dat pp pīsentē pdorē. et rē ⁊
minuit pdit. Item. Cum reddet cām
qr a sumptibz abstinet. aīt. Si ex necē
sitate cūngelizatō: nō ē m glā. Item.
Si uīctus cūnglizatō dispensatio nē
dicta ē. Si ā uolens h̄ ago: nō erdem ha
beo ap̄ deū. Item. Cum scribet galā
this legalia nō ee tenenda: aīt. Si spū
dei ducimini: nō eīs sub lege. ex quo
apparet eū q̄ sub lege ē. i. q̄ timore pe
ne nō amore iustīe seruit. nō duci spū
scō. Si ā a spū nō ducit̄: dō placē nūm
me ualet. Ire. Non accepistis spīm
seruitutis tām in timore. ⁊ accepistis
spīm adoptionis filij in quo clamam⁹
abbapē. Ex quibz uerbis dat̄ intelli
gi. q. ⁊ si in uetī. t. timore pene hoīes
cogebant̄ ad bonū. tū in nouo. t. sola
librare ⁊ dilectōe iustīe sūt īuitādi
ad fidem. Vñ illi dñr serui ⁊ filij ancil
le putent̄ ad ysmael. illi dñr libi ⁊
filij libē putent̄ ad ysaac. Item.
Johēs in epla sua. Timor nō ē in cari
tate. ⁊ pfecta caritas foras mittit ti
morē. qui añ cogit̄. illo timore duci
tur. q. nō ē in caritate. q. manus cōpiun
tur animū mutat. quo pena timetur nō
bonū diligitur. Porro sine dilectione
boni nullī deo placē ⁊ in numio bonoꝝ
2numiari pōt. Vñ ei ppha dicēt. Ala
ha ma habitabūt in ea. Hedificate ostē
dens quom ad ipm pnemat̄. habita
none subdit. In dulcedine tua q̄m ni
parasti paupi. Dulcedinē uocans sua
inare boni opis q̄ bonū fit nō timore
pene. ⁊ dilectione iustīe. Cū g̃ sine
hac dulcedine aīalia in hēditate nō
habitēt. patet q. nemo mutilē ad
bonū cogit̄ solo timore. Quicq; ex
eni ad bonū cogit̄ solo timore nō a
more ducit̄. Non ergo st̄ mali cogen
di ad bonū. hijs ita respondet̄. Si bo
nū ad q. mali cogunt̄. semp̄ fuerī
tollerarent. ⁊ nūq̄. uoluntarij seru
irent mutilē cogēmur ad illud. Sed
qr humane nature ē. ⁊ ea q̄ in dissue
tudinē ducunt̄ ab errore ⁊ 2suetu
magis diligere. flagellis tribulatio
nū mali cohibendi st̄ a malo ⁊ pro
candi ad bonū. ut dñ timore pene
malū in dissuetudinē ducat̄ abhor
reatur. bonū nō ex 2suetudine dulcat̄
cat. Vñ aug̃. in psalmo. c. xxxvij.
Cum p timorē gehenne 2uertet se hō
a peccō. fit 2suetudo iustīe. ⁊ incipit
q. dulcis esse amari. ⁊ incipit excludi
timor a caritate. ⁊ succedit timor cast⁹
de quo hic dicit̄. quo timem⁹ ne tardet.
ne discedat. ne eo caream⁹? ille timo
ris. ⁊ nō permanet in eternum ubi ue
re. Nunc ā q̄r an hēditas suis ⁊ eccē
tibz sunt expoliandi. ⁊ qui possidem
hēditas ablata. an dicant̄ possidē ali
ena. De hijs ita scribit aug̃ ad mar
cellū. Sō odio ⁊ dilectione iustis.

Quicq; nos ex oībz malos psequit̄.
ne hui⁹ legis impial'. nō dilectōe cor
rigendi. ⁊ odio minuendi psequit̄.
displicet nob. ⁊ q̄m uis res q̄q; terena
nō recte a quoq; possidi possit. n̄ l'm
re diuino quo cuncta iustor. s. uel
quo humano q. in potestate ē regū
re. Jccoq; falso res appellatis uras
q̄s nec iuste possidetis. et. s. leges terre
nor regū amittē nulli eīs fructq;
dictis nos in eas 2gregandis labo
ram⁹. Cū scriptū legatis: labores im
piorū uisti edunt. Sz cū quesqui ex
occone legis hui⁹ q. reges tre x fu
entes ad emendandā impietatē. ne
fram pmulgauerē res pprias uas
cipide appetit̄. displicet nob. Quisq;
denīq; pias res pauprum ⁊ basilicas
2gregationū. q̄s sub noīe eccē tene

Quo ⁊ ro
mō go
uum hēna
sz omnes
vestes na
tr possunt
spoliari re
bz suis o
nūmoꝝ
tell mm

Quamuis ⁊ hec mutilē ac iniqua cēnum omnib⁹ ac sibi sint ut p̄mit
tur ne aliquis eo tenore uterus suus ut meomo ut quam ea

Quum ⁊ hec mutilē ac iniqua cēnum omnib⁹ ac sibi sint ut p̄mit
tur ne aliquis eo tenore uterus suus ut meomo ut quam ea

XXVIII

Quum p timorē gehenne 2uertet se hō
a peccō. fit 2suetudo iustīe. ⁊ incipit
q. dulcis esse amari. ⁊ incipit excludi
timor a caritate. ⁊ succedit timor cast⁹
de quo hic dicit̄. quo timem⁹ ne tardet.
ne discedat. ne eo caream⁹? ille timo
ris. ⁊ nō permanet in eternum ubi ue
re. Nunc ā q̄r an hēditas suis ⁊ eccē
tibz sunt expoliandi. ⁊ qui possidem
hēditas ablata. an dicant̄ possidē ali
ena. De hijs ita scribit aug̃ ad mar
cellū. Sō odio ⁊ dilectione iustis.

Quicq; nos ex oībz malos psequit̄.
ne hui⁹ legis impial'. nō dilectōe cor
rigendi. ⁊ odio minuendi psequit̄.
displicet nob. ⁊ q̄m uis res q̄q; terena
nō recte a quoq; possidi possit. n̄ l'm
re diuino quo cuncta iustor. s. uel
quo humano q. in potestate ē regū
re. Jccoq; falso res appellatis uras
q̄s nec iuste possidetis. et. s. leges terre
nor regū amittē nulli eīs fructq;
dictis nos in eas 2gregandis labo
ram⁹. Cū scriptū legatis: labores im
piorū uisti edunt. Sz cū quesqui ex
occone legis hui⁹ q. reges tre x fu
entes ad emendandā impietatē. ne
fram pmulgauerē res pprias uas
cipide appetit̄. displicet nob. Quisq;
denīq; pias res pauprum ⁊ basilicas
2gregationū. q̄s sub noīe eccē tene

Quo ⁊ ro
mō go
uum hēna
sz omnes
vestes na
tr possunt
spoliari re
bz suis o
nūmoꝝ
tell mm

Quamuis ⁊ hec mutilē ac iniqua cēnum omnib⁹ ac sibi sint ut p̄mit
tur ne aliquis eo tenore uterus suus ut meomo ut quam ea

XXVIII

batal. q̄ oīno ñ debent̄ n̄ ei ecc̄e q̄ uem
x̄e ecc̄a ē. ñ p̄ iustic̄a s̄z p̄ auaric̄a rem
displicet nob̄. Quisquis p̄ aliquo fla
gitio l̄ facinore dignū a nob̄ ne fuit
pt̄r sic̄ fuscepunt̄. q̄ excepto erroꝛe q̄
a nob̄ separauit sine crimine ap̄ nos
uixer̄ displicet nob̄. s̄z nec facile ista
monstrauit. ñ nullos uoleam̄ quos
corrigē l̄ punire ñ possum̄. neq; pp̄ pi
scem relinq̄m̄ aream dñi. neq; n̄ pp̄
pisces malos rūpim̄ retia dñi. neq; n̄
pp̄ edos in finem segregandos deserim̄
gregē dñi. neq; pp̄ uasa fict̄a aureliū
migrē de domo dñi. Idē ē penitus
iuste a catholicis pm̄ dicit̄ q̄ ab hereti
Si de reb̄ l̄ locis ecc̄a auferuntur.
stici q̄ ñ teneat̄ q̄ tenuit: possit̄ t̄ mi
det se iustos dicē. t̄ mīgrarem nob̄ obi
cere. q̄ loc̄i in quo regnauer̄ ñ x̄ianꝰ
possideat̄. Quid ḡ indignū si ea q̄ tene
bant hereti. s̄ patrem dñi uolūtat̄e ca
tholica teneāt. ad os muguos t̄ ipsos
illa dñi uox ualet. Auferet̄ a uobis
regnū dei t̄ dabit̄ genti facienti fruc
tum. sine iustic̄a eius an fruct̄ sempi
tum ē. laboꝛes ipsoꝝ iusti edent. Q̄
pp̄ magis mirari debetis q. adhuc tene
at aliquid q̄. q. aliquid amisistis. cē.
Si q̄ iam 2cili possidē cepistis q̄ a nob̄
ablata nob̄ ds dedit. n̄ ideo 2cupiscam̄
aliena. q̄ illi impio ē s̄ oīa fēa s̄ nīa.
et iuste nīa s̄t. Vos ā uehemēter ad p̄
uisionē nos ad mīrare. alioq̄n et p̄mo
pl̄o dei possent obicē. aliene rei 2cupi
centiā. qui diuina possidere ab eoꝝ
facie q̄ ea tm̄ male uidentes expulsi s̄.
et ip̄i uidet a quib̄ ablatū ē regnū s̄
uerbū dñi. t̄ datū est genti facienti
fructā. Possunt obicē aliene rei 2cu
piscentiam. q̄ x̄e ecc̄a ibi p̄sider. ú p
secutoꝛes x̄e regnabant. Idem. Res
ecc̄e ab hereticis iuste possidentur.
Quod aut̄ nob̄ obicium̄ q. res eoꝝ 2
cupiscamus t̄ auferam̄ immīcā catho
lici fiant. t̄ ñ solū q̄ dicit̄ sua. s̄z t̄ nīa
in pace et caritate nob̄cū possideant.
Vsq; adeo ā alīpniandi cupiditate t̄
ardent ut ñ attendant q̄n sint mē se
cūa q̄ loquunt̄ ip̄i ecc̄e dicant. t̄ mundi
ostissime s̄ aḡr uident̄. q. eos ī nīa cōio
ne uolentes legū ip̄o coartam̄. h̄ ma
q; nullo modo facem̄ si res eoꝝ possi
dere uellem̄. Quis auar̄ q̄nt̄ ē posses

sor ē. Quis dominandi cupiditate
inflammat̄. l̄ fastu dignitat̄is elat̄ desi
derat hīc 2sortē. ipōs certe attendant.
quonda sues m̄ t̄ nros sectos t̄ fratres
nob̄ dilectōe 2iunctos. ut q. admodū
sua teneant ñ solū q̄ habeb̄ut. ut et
nīa q̄ ñ hīt q̄ tū si paupum 2pes su
mīt. t̄ nīa ē t̄ illoꝝ si ā p̄uati q̄ nob̄
sufficiūt possidem̄. ñ s̄t illa nīa sed
paupum quoꝝ p̄tionē quodām
gimus ñ p̄ietatē. nob̄ usurpatione
dampnabili rundicam̄. Quicūq̄ ḡ
noīe ecc̄aꝝ partes donari possidebant
x̄iani ip̄atores legib̄ religiosis ei
ip̄is ecc̄lijs ad catholicā transferre
iusserē. Cū ḡ nobēcū s̄t plebes earuꝫ
de ecc̄aꝝ nobiscū sint pauper. qui de
eis̄d̄ possessionib̄ alebant̄ ip̄i pon
sores posita delinant 2cupisce. alie
nare. s̄z uideant unitatis societatē. ut
pacē gubnem̄ ñ illa nīa q̄ dīt sua.
ueri ecc̄a q̄ dīt et nīa. Scriptū ē enī.
oīa nīa. uos ā x̄i. x̄e aī dei. Idē ī epla
ad uincentiū. Q̄ a cōione x̄e p̄cidi
tur spiritū iusticie teneāt nō po
nemadmod̄ membrū si p̄cidat̄ rest.
ab his uitis corpe ñ p̄ t̄ne spīm uite.
sic hō qui p̄cidit de x̄e corpe nullo m̄
p̄ tenē spīm. Facite t̄ si figuraꝝ mēbri
teneat qm̄ supstet in corpe. in his uero
2pagē corpis ueniat. t̄ labores suos
ñ dnāndi cupiditate. s̄z bñ uiendi pa
cate. possideat. Nos ā uoluntatem
uram ut tam dem̄ ē ab hi 2cupidita
te sordib̄ quolib̄ inimico iudicare
purgam̄. q̄n eos ipōs quoꝝ labores
diuinam̄ t̄ nobēcū t̄ illis t̄ nīs in
societate catholica unitat̄ q̄nim
nalem̄ inquirim̄. s̄z h̄ ē inquiunt
q. nos mouet si iniusti sum̄ quare
nos q̄rim̄ quib̄ respondem̄. Quer
imus uos iniustos. ne p̄maneatis in
iusti. Querim̄ p̄dones ut de inimicis
gaude possim̄ dicentes. Mortuus
erat frater t̄ reuixit. p̄ierat t̄ inuent̄
ē. Quare ḡ me inquid baptizas ut
abluas me a pctis. Respondē t̄ ñ fa
cio iniuriā camctere ip̄oris ē erro
re corrigo desertoꝛis. Quare inquid
ap̄ te l̄ p̄iam ñ ago. imo s̄z ñ egerit
saluū cē ñ potes. Quom̄ ḡ gaude
bit te cē correctū i doleas te fuisse
p̄ius. Q̄d ḡ inq̄d ap̄ nos ē ap̄ nos ñ

Dicit ergo epūs nl̄ quibus licias rebus vacuacia nauis tuta unum est uasa qui
dem dicunt q̄ clia possint in armis defensionis nri christo ipsa sint
armis impugnatoris
alii dicunt q̄ omnia
arma possint accipe
re defendendum se i
omnibus nisi in cōtinenti
illato sit et ps ecclīe
pacis. i. ne ecclīa
tr̄ menibilis ut ē
tr̄ homicidio. vii. q.
c. omnes. et dixi
s. e. q. v. nisi forte
possint enasci nō ba
ment arma ut ē tr̄
homicidio suscepim
dicunt q̄ nūqm̄ tr̄
possint alii nō h. die
q̄ possint ñ in ps
sonas sed pacis o. ram
to impugnātes. j. e.
ut primum vi possint
milites aliquos ui
re primi ps sentio. i.
ut. e. g. cū quis aū
ni sit si clicus defendē
te se occidat alīq̄s
nōtum. l. oi. re
bus clicis licet
ex iniuria q̄ nunc
cessauit obstināa le
gis qua primo licuit
tr̄ille immunes non
solum ps. sed ps. vt
g. c. q. iij. nō inferēdi
vobis. aūt mi licqui
est defendēdi se spi
ritum ut ē de homi.
c. ij. et ē
defendendo primo. c. ple. nō
arto precari vtrum a
liquem parētē sum
sum defendere etiam
si homo omnium fidelis
simus. q. iij. nō inferē
di. Vi fortē intelligas
efficiatur quia ñ sunt
fidelitatibus necessa
rie. ij. q. i. te obtesto
mus. l. q. i. te obtesto
mus. ex his vtrum
quis q̄ nō liceat alii
quem defendere omni
no. Quia defendere omnem
sanum licet. c. ij. q. vi
Q. VIII illos mi
qui mortem inferunt
aliquem sceleris est re
cipiendos. c. ple. in vis se
nō malis illatis vi
est defendendo. c. ple. est
de homi. Latro sepeliendus
si petierit. Si ne
cessitas. c. ple. nō
necessitate obligatos eius

Quia referē omnem
sanum. l. sanū. si tū se
ipsum ne cū tr̄ homici
dio. c. ij. suscepimus est.
de homi. c. ple. nō
ut primum vi possint
milites aliquos ui
re primi ps sentio. i.
ut. e. g. cū quis aū
ni sit si clicus defendē
te se occidat alīq̄s
nōtum. l. oi. re
bus clicis licet
ex iniuria q̄ nunc
cessauit obstināa le
gis qua primo licuit
tr̄ille immunes non
solum ps. sed ps. vt
g. c. q. iij. nō inferēdi
vobis. aūt mi licqui
est defendēdi se spi
ritum ut ē de homi.
c. ij. et ē
defendendo primo. c. ple. nō
arto precari vtrum a
liquem parētē sum
sum defendere etiam
si homo omnium fidelis
simus. q. iij. nō inferē
di. Vi fortē intelligas
efficiatur quia ñ sunt
fidelitatibus necessa
rie. ij. q. i. te obtesto
mus. l. q. i. te obtesto
mus. ex his vtrum
quis q̄ nō liceat alii
quem defendere omni
no. Quia defendere omnem
sanum licet. c. ij. q. vi

Q. VIII illos mi
qui mortem inferunt
aliquem sceleris est re
cipiendos. c. ple. in vis se
nō malis illatis vi
est defendendo. c. ple. est
de homi. Latro sepeliendus
si petierit. Si ne
cessitas. c. ple. nō
necessitate obligatos eius

Quia arma animo vel sig. armorum apparatione nolentes. Secus si cū animo
ris fiat. tunc enim nec nulle. ut ne vi ut ē de reg. iur. qui ex animo
re in aliam credere. h. sunt immutabiles ordinibus cōstituti ut. xxxvi. di.
Quicquid qui ad ti cē ē. de voto. et. v. iv. c. ij. nullam. si quid. ssi

Pax fuit immutabilis ordinibus dicunt q̄ possint arma defensionis accipe. fieri
ant ergo clia sicut morses. xxxvi. di. c. ille. vel. ut. ij. ff.
mis. ecclā.
Sed nūp
gnauit
ni pertī.
ues. s. e. q. in.
fortitudo. ff. de rei. vin.
l. ij. §. ij.

Igitur
nostri
ergo cum
romana ē
applicet ū
imperatoris
nam imp
tor. accessit
ei cum ordi
ni sui ut
leui. vi. ego
xcv. vi. con
stantinus
st̄ imperator
ad ecclīam
est. ē. ut ex
ecle. vna
bilem. et
ē. ff. si epi
c. ego possit
mece brūn
nam. ipm
ius mer
fuit. ut. g.
e. q. in. mar
manus. i
mortes.
ut. xxxvi.
di. c. ille.

Sane ple
nam. i. i
sine mora
necessitate
epi ē cū
tores ante
rimi si. ē
fessores
ecclīarum
ut vos. q. i.
in canon
bus. i. sic ps
vic q̄ epi
vitalibus
suos tene
tur refec
re. ii. ulas
cruce in
rids ut
vi. or. seo
contines.

Omnia
omne. s.
e. q. omi
p. ie. s. e. q.
in. formi
to. ii. tūc
for
Omnia
ad nam. s.
di. lxxx. a
di. nam. s
di. lxxx. a
di. nam. s
disp. seq.
nitate. et

Sicut ergo ciuis romanus ē. Ille ciuis romanus dicit. qui in ciuitate
romana habitat. Ciuitas autem roma dicta ē a quodam rege romulo
qui ipam edificauit. Et ideo

tione xpianorum mortuus est. et ideo
ab eo celeste premium consequetur.
Item alcuinus. Contra longobardos
pro precibus adriani pp carol bellum
romam et pro adriani suscepit.
romane urbis epi exoratus carol
rex bellum contra longobardos
suscepit. q. prius q. a pre eius pre
decessore pp supplicante cum magna
difficultate e susceptum. Item
alexand pp omnib epis yspanie.
Judeos non debem psequi sed sarracenos
Verum nimirum e indeos nos
et sarracenos causa. In illos enim
qui xpianos psequuntur ex urbib
et propriis sedib pellunt. iuste pug
nantur. hij ubiq seruire pnt sunt.
iohannes octauus de mago duca glo
so. Quemcunq; p emendare non cor
reuerea deuotois gr ipe amittit.
Prime studium exhortamur. ut con
tra marinos latrunculos qui sub
rectu tui nominis in xpicolas de
bacant tanto uehementius accen
daris: quanto illos prauitate fa
mam tui nominis in xpicola ob
fuscatam fuisse cognoscis. Quos li
cet credi possit q. te nolente illi na
uigantib infidiemur. quia a te
compesci posse dicuntur nisi e
os quiescueris innoxius non ha
bebit. Scriptum quippe est. Qui
crimina que potest emendare non
corrigit ipe committit. Item iero
nimus ad rusticum. Crimina puni
re non e crudelitas sed pietas.
Legi siromasten. i. maledictam finees.
auctoritate helie et zelu symonis
chananei petri seuerissimam anani
am. et saphiram trucidantem. pau
li constantiam. q. elimam magi
nys domini resistentem eterna se
ueritate dampnauit. Non est cru
delitas crimina pro deo punire sz
pietas. Vnde et in lege dicitur.
Si frater tuus et amicus tuus. et
uxor que in sinu tuo dormit dep
nare uoluerit ueritatem sit manus
tua super eos. et effundens sangui
nem ipsorum. Item iohannes cri
sostomus super matheum omelia
xvij. Quedam in uetere licebat q
modo non licent uel prohibentur.

Occidit phinees hominem et repuatum
est illi ad iustitiam. Habraam nero
uero non solum homicida uerum
etiam filicida q. certe est grauius et
fectus. magis deo placuit. Demus
geminum fecit homicidium. sum
mum opus spirituale q. factum e.
Non solum igitur respiramus
ad opera. sz etiam ad tempus et
ad causam et ad uoluntatem per
sonarum quoq; differentiam et
quantacunq; alia ipis operib
accidentia diligentissime requiram
mus. Non enim possumus ad ueri
tatem aliter peruenire. Item nicho
laus papa. ad consulta bulgarorum.
Secessitate instante et quadragesimali
bz diebz bellum iure licet.
Si nulla uiget necessitas non solum
quadragesimali tempore sed etiam
omni tempore est amplius abstinendum. Si autem inenitabilis
uiget importunitas nec in qua
dragesimali tempore pro defen
sione tam sua quam patrie seu
legum patrinarum est bellorum
procul dubio preparationi parcen
dum ne indelicet deum indecenter
homo temptare. si habet qd faciat
et sue ac illorum salui consulere non
prouerit. et sancte religionis non
detrimentum precauet. Item gre
gorius. in dialogo. Petrus ananiam et
saphiram mendacio mortem tradidit.
Petrus qui habitum orando fusca
uit ananiam et saphiram mentiendo
mendacio tradidit. Neque enim oran
te in eorum extinctione legitur.
sed solummodo culpam quam pa
tuerunt increpasse. Constat ergo
quia aliquando talia ex potestate
exhibentur. aliquando ex postula
tione. dum et ipis utilitatem increpa
do abstulit. et illi reddidit orando.
Idem nicolao magistro. Bs qz qsdam
hortat ut milites congregent et contra
hostes militer arma parent.
Et pridem glorie uestre notificamus
quia milites illuc tanto parati ne
uice. Sed quoniam inimicos congre
gatos adhuc discurrere epistola tua
significauerat bz eos hic causa reti
nuit. Nunc uero utile est ut illum

ut aliquanti illic milites transmit
tantur quos gloria tua et am
monere et hortari. ut parati sint
ad laborem studeat et occasione
mutetur cum gloriosis filijs no
stris mauricio et uitaliano lo̅ue
et quecūq; deo nobis adiuuante
pro utilitate reipublice persua
serint facere. Et si huc uel ad ma
uenue partes nec dicendū armul
phum agnoueritis excurrere uel
a dorso eius ita sicut uos forte
cognouerit laborare quatenus op
pressio uestra et laboris uestri q̄
leuiare amplius in republica deo
auxiliante proficiat. Illud tam̄
pre omnibus admonemus. ut
familiam aloin et adopin atq;
lugidifusum qui cum glorioso
mauricio magistro militum esse
noscuntur. sine aliqua mora ul'
excusatione relaxes quatenus
uenientes illuc homines predi
ctarum sine aliquo impedimen
to cum eis debeant ambulare.
Item dd̄ mauricio et uitaliano.
Supplicter glorie uestre per fili
um uestrum uitalianum cum
quo et tractaueritis et uerbo et
scripto mandauimus. Vndecimo
autem die mensis iunij armul
phus hanc epistolam quam uo
bis direximus transmisit. ideo
relegentes eam uidere si in fide
sua mensis quam reipublice p
miserunt perstarent obsidesq;
dignos de quibus possitis confide
re ab eis accipite. et insuper denuo
eos sacramentis abstringite red
dentes eis quos loco pignoris su
stulistis sermonibus uestris eos sa
nantes. Si autem manifestissime
cognoueritis eos cum armulpho
de sua subiectione locutos fuisse.
uel certe obsides eis dedisse sicut
nos armulphi epistola quam uo
bis direximus dubios reddidit
salubri consilio pertractantes ne
in aliquo anima uestra ul' nostra
de sacramentis grauetur. quicquid
utile reipublice iudicaueritis pugi
te. sed ita faciat gloria uestra. ut
nec̄ sit aliquid unde possimus
ab aduersarijs reprehendi. nec̄ utili
tas. re. pu. q. dominus auertat ne
gligatur. Preterea gloriosi filij e
store solliciti quia quantum com
pi hostis multitudinem habet
collectam et in ardius diuitur
residere. ut si huc cursum deo si
bi uarto mittere noluerit. uel lo
ca ipsius quantum uos dominus
adiuuit. depopulari. aut certe
culpas quos mutos sollicite rep
tauit. ne dolens factum ad uos
discurrat. In registro ī legē q.
beatus gregorius ciuibus ciui
tatis ut contra longobardos arma
patarent mandauit. et militan
tibus stipendia detexit. Hoc
igitur exemplo et premissis au
doritatibz claret q. sacerdotes et
si propria manu arripere non
debeant. tamen uel his quibus
huiusmodi officia commissa
sunt persuadere uel quibuslibz
ut ea arripiant sua auctorita
te ualeant imperare. Sed obi
citur illud nicholai ad karolū
imperatorem. Episcopi non de
bent militaribz occupari negocijs.
Reprehensibile ualde ee̅ constat.
q. sub multitudi dicendo maiorē
partem omnium episcoporum de
uocatq; cum omnibus fidelibus
nris contra paganos marcomanos
mungilare. et ob id episcopi impe
diuntur uenire cum militum xpi
sit x̄ seruire milites uero seculi
seruiant seculo. sicut scriptum ē.
Nemo militans deo implicat se
cularibus negocijs. Quod si secu
li milites militare studeant. quid ad
episcopos et milites xpi̅ nisi ut ua
cent orationibus. Item gregorij
papa. In morte cuiuslibz hois se mi
Si in morte sua formident epi̅.
longobardorum me miserere no
luissem hodie longobardorum gēs
nec regem nec ducem haberet. Sed
quia deum timeo in mortem cuī
libet hominis me misceo formido.
Ecce quod nicholaus papa pro
hibet episcopos seculari militia oc
cupari. nec etiam cōr̄ marcomanos pi
ratas promunt eos ad pugnā accedē.

Quomodo ergo leo papa aduersus sarracenos urbem egreditur. et ut eos procul a more arceat populum undiq; conuocat. et suorum murias presentialiter undicat. atq; cum gregorio milites ad arma mutat. Sed notandum est quosdam episcopos lenuca tandem portatione esse contentos qui sicut in dei sorte tamen numerantur sic ipsum deum solum modo in hereditatem acceperunt. dicentes. Dominus pars hereditatis mee. hijs uidelicet nichil est commune cum principibus seculi. quia temporalia penitus abiciunt. ne eorum occasionibus legibus imperatori obnoxij teneantur. Talibus nulla occasio relinquitur occupationis secularis militie. quia cum de decimis seu primitijs uiuunt tanquam filij summi regis in omni regno a terrenis exactionibus libert sunt. ita ut dicere ualeant. Venit princeps huius mundi et in nobis non habet quicquam. Porro alij sunt qui non contenti decimis et primitijs prediis quibusdam et castella et ciuitates possidentes ex quibus cesari debent tributa nisi imperiali benignitate immunitatem ab huiusmodi prohibentur. Quibus a domino dicitur. Reddite que sunt cesaris cesari et que sunt dei deo. Quibus idem apostolus. Reddite omnibus tributa cui tributum. telonium. et cui uectigal uectigal. Unde ambrosius.

Ecce imperatores non sunt obnoxie:

Quotiens ipse a comitibus meis per me basilice fierent. manum tradidi dicentibus imperatorem iure suo ulli esse tradi debere ut pote in cuius potestate cuncta omnia. Respondi. Si a me peteret quicquid meum est. i. fundi mei. argentum meum huiusmodi meum me non refragaturum quinquin ecclesia mea sunt pauperum. Verum cetera que diuina sunt imperatorie potestati non esse subiecta. Si patrimonium petit inuadere si corpus occupare. Ulius in unctionem

ita dicit thomas uuecus ad cōstantinū. ut ait li. i. et ff. de reg. iur. li. vi. dicas quid enim si imperator sit filius excommunicati. respondeo. si imperator auferat mihi quicquid habeo. et ecclesie. et ipse mihi postea reddat. amittit meritum. cum tibi restituat amittit premium

la tapete. nullus in mortem uolentis est michi. Non ego me uallabo circumfusione populorum. nec altaria tenebo uictam obsecrans. sed pro altaribus gratis immolabor horrebam quippe animo cum armatos ad basilicam ecclesie occupandam missos cognoscerem ne dum populus basilicam uendicat aliqua strages fieret. que in perniciem totius ueniret ciuitatis. Orabam ne tante urbis uel populi totius tante busto superuenirem. et infra. Cum) andamur inde basilicam. nec est dic aliquid uerbum in deum et morere. Nec solum dic aduersus deum. sed etiam fac aduersus deum. mandatur inde altaria dei. Veremur igitur preceptis regalibus sed confirmamur scripture sermonibus que respondit. tanquam una ex insipientibus locuta es. et infra. Quid igitur turbamini. Volens nunquam uos deserui coactus repugnare non ueni. Dolere potero. flere potero. gemere potero aduersus arma milites gothos quoq; lacrimis nec arma sunt. Talia enim munimenta sunt sacerdotis. aliter non debeo nec possum resistere. Vtinam essem securus q. ecclia minime hereticis traderetur ad palacium imperatoris uenirem libenter. si congruere sacerdotis officio. ut in palatio magis certarem quam in ecclesia. Sed in consistorio non solet xpistus rex esse. sed iudex causam fidei in ecclesia agendam quis abnuat. Si quis confidit huic ueniat. et infra. Allegatur imperatori licere omnia ipsius esse uniuersa. Respondeo. Noli grauare te imperatori ut pietate in ea que diuina sunt. imperiale aliquid uis hic. Noli te extollere si uis diutius regnare. esto deo subiectus. Scriptum est. que dei deo. et que cesaris cesari. Ad imperatores palatia pertinent. Ad sacerdotes ecclesie. Publicorum ubi meorum uis commissum

Tributum legitur in euāgelio q̄ quesierunt a petrum qui dicebāt ma

XXII

est. non sacrorum. Item dicitur michi mandasse imperatorem de beo. et ego unam basilicam habe re. Non licet tibi illam habere. Quid tibi cum adultera. Adul tera est enim que non est legiti mo coniugio xp̄i copulata. et infra. Habuit sanctum utrum possessorem uinee sue scimus ī repellatum regia petitione ut uineam suam daret. ú rex fuci sis uinibus olus uile seueret. ei q̄ respondisse. absit ut ego patrū meorum tradam hereditatem. Re gem contristatum esse q. sibi est alienum uis relatione uisa ne ganum. Sed michebn consilio receptum morte in agrum uenisse. Sanctus autem nabuth uites suas uel proprio cruore defendit. Si ille uineam non tradidit suā: nos trademus ecclesiam xpisti. Quid ergo a me responsum est. continuatur dixi enim conuen tus absit a me ut tradam xpisti hereditatem. non tradidit nabu the suam. Ego tradam xp̄i here ditatem. Sed ¶ addidi absit ut tradam hereditatem dionisij qui in exilio causa fidei defunctus ē. hereditatem eusebij confessoris hereditatem nitrocletis atq; om nium retro fidelium episcoporū. Redi ego. qđ sacerdotis est. qđ im peratoris ē faciat imperator. Pa ulus est ut animam michi quam fidem auferat. et infra. Tributū cesaris est non negatur. ecclia dei est. cesari utiq; non debetur. Quia uis cesaris esse non potest templum dei. Qđ cum honorifi centia imperatoris dēm nemo potest negare. Quid enim hono rificentius quam ut imperator ecclesie filius esse dicatur. Quod autem dicitur sine peccato dicit enim gratia. Imperator enim nō ecclesiam est. Bonus enim impe rator queritur auxilium ecclesie nō refutat. et infra. Si de me aliquid appellent et poscerentur. aut fun dus aut domus. aut ager. aut aurum. aut argentum. id q̄ mea

nus esset libenter offerre. Templo domini nichil possum nec decepe. nec tradere illud custodiendū. nec tradendū acceperim. Deinde con suluere michi etiam imperatoris salutē. qua nec michi expediret tradere nec illi accipe. accipiāt nocem liberi sacerdotis. Si uult sibi esse consultum recedat a xp̄i muneribus. ¶ plena humilitatis sē. et arbitror plena affectus eius quem imperator debet sacerdos.

Item urbanus papa. De suis ex tritoribz ecclē soluitur tributū.

Tributum in ore pisces piscante petro inuentum est. quia de ex tritoribus suis que palam cun dis apparent tributum ecclesia reddit. Non autem totum piscem dare uisus est. sed tantum state rem qui in ore eius inuentus ē. quia nec ecclesia dare imperato ri. nec pontifical' apex qui in ore capitis ideo xp̄i ecclesie preminet subici regibus potest. Sed sane ut diximus qđ in ore pisces in uenitur pro petro a domino da ri iubetur. quia de extritoribz ecclesie q. constitutum antiqui nus est pro pace et quiete qua nos uiuere et defensare debent imperatoribus persoluendū ē.

Quamuis et huiusmodi nō uideantur imperialibus exactio nibus subiciendi. Nam cum tē pore famis eundorum egipto rum terram pharao sibi emeret atq; sub eadem fame sue serui tutī cunctos subiceret sacerdo tibus ita necessaria subministrā. ut nec possessionibus nec liber tate nudarentur domino. ex q̄ pręnuntiante sacerdotes in omī gente liberos esse oportere. Vñ constantinus et constans hanc ūmunitatem dederunt ecclesie dicentes in qualibet ciuitate. in quolibet opido uel uico. uil' castel lo. et municipio quecumq; uero xp̄iane religionis meritum exi mie singularisq; uirtutis omī bz unumquīr securitate ppetua ponatur. Gaudē cū ⁊ glā ex

fide uolumus semp sentes magis
religionibz quam offtijs 7 labon
bz corpis l' sudore unam rem pu
blicam suñ. Valerianus quoq;
et ualens decreuer dicentes. Om
nes quos 2stitr custodes eccā
rum ee. et scōz locoz ac religiosis
obsequijs deseruire. ad tempran
onis molestiam non sustinere de
uimus. ¶ Imperator iustinian
sanctimus res ad uenerabiles et
clesias uel senones monastia uel
pothotchia uel orphanotrophia
uel gerontchotomia. uel si quid m
le aliud 2sortium descendentes. ex
qualicūq; carnali lībare siue mē
uiuos siue mortis causa siue in
ultimis uoluntatibz habita luc
uioz inscriptionibz posita est n
alijs quid pfonis suum robur
optinere in preautem eccastica l'
aliaz domuñ q hijs pijs 2sortijs
deputare s suñ uigore pietatis in
tuum mutare hanc 7 in parisi
ensi 2stio legre. De eccastico agro
pbr non cogatur census pstare.

Secundū canonicā auctoritatē 7 2
stitutionē dñi imperatoris Iodoici de
agro eccastico 7 manso de mātipij
q ipe suis capitulis 2stitr uel si
qualibz p loco sepulture aliqd eccie
largit fuit. de cetetis 7 oblatio
nibz q. fidelū nullus quēq; pbrom
aliq; census pstare cogit. nec q̄sq;
cuiuslibz ordinis aut dignitatis
exinde quicq; subtrahat. aut rem
burationem quamcūq; exigat tempta
lem. Qd si fecer cōtione usq; ad sacri
factionē puniet. 7 inga poenitie dare
cogat. ¶ Hinc datur intelligi qd de
his que de impiali beneficio ul a
quibzlibz pro bñficio sepultē eccie
possidet nullus iure ī epi uincat.
astricta. De hijs uo q a quibzlibz e
merit l' nuoz donatōibz acquir pn
cipibz 2stricta debz obsequia ut et
annua eis pstituat tributa 7 cōtra
to exactu ē ei pfitendi ad castra.
Qd ūo h̄ quīn ī sine 2sensu romani
pontifics fi debz. Unde gelasius pp
elpidio epo. Absq; auctoritate ro
mani pontifics ad comitatum
episcopi profisci non audent.

Quo ausu q̄ temptare relatibz ad tanc
nā te pie pfatū ē canones euidēr
pcipiant nullū oīo pontificū nisi
nobis aīn uris atq; 2sultis ad co
mitatū debe 2tendē. q. admodū ubi
putas licē q. nī liez ī q. h̄ officio ca
rere festinas quo hijs excessibz re
offendis indignū. Ire ex aul' authō
teno. Absq; mēq̄ uram 2silio l' pūci
alū cōz ad imperatoz ē epi ī pgam.
Siquis epe l' pbr. Pontifis oīo q. sub et
clesiastica regula 2stitut. pē 2silū
tuas cor epoz qui sē mē pmittaz
et maxime 2silio metropolitani ad
imperatoz pxit hunc abdicare 7 ei
ñ solū de cōtione debe sz ē ipsa dig
nitate puari. tanq; molestū 7 ipso
mūi spialibz aurbz 2 eccastica insti
tuta. ¶ Reprehendit g. gallicani epi
a nicholao. qm aplica auctoritate 2
tra pū arma secī elegant q. apli
co 2spectu sese repsentaret. q. q.
pfitentes ad comitatū posuit in
illi ī secta ipatoz ut armis ē au
xiliarent. sz ipm tū exitu suo con
dianis orationibz deo 2mendauit.
In quo casu auctoritas illa sardicē
sis 2cilij loq̄ uidet. In ē octauo cap
olus epe dixisse legitur. Epi nisi
a religiosis imperatoribz fuerit uoca
ti ad comitatū ī profisci audeant.

Si uobis frēs knī placet decerne
ne epi ad comitatū accedant. nisi
forte hij q̄ a religiosis ipatoribz ul'
iussu ul' uocati fuint. Sz qm sepe
2tingit ad miam eē 2fugiant qn
murias pūt. 7 q̄ peccantes in
exilium uel in insulas dampnan
tur. aut certe quacunq; sniam
susceperint. Ideoq; subueniendū
hijs 7 sine dubitatōe eis petenda
p eccam indulgentia. ¶ Licet er
go pretatis eccle exemplo beati
gregorij ab imperatoribz uel quib;
libet diuinis defensionem fidelibz po
stulare licet 7 cum beato leone qs
libet ad sui defensionem contra ad
uersarios sce fidei uirtutē adhortari.
acq; ad uim infidelium paulare
end' quos cuare. Effusionem uo
sanguinis nulli epoz sua uel im
perij auctoritate imperare licet.
Unde in collectano 2. uij. legitur.

omnib; suis officijs ministrantib; ne. ¶ Qui impi; me populum 7 indu. l. v
na uanitate. nam tunc erraret ecclesia xpi impi; manet quo. o. e. f. illud aue
collecte exilium ad tempus ul i insulam. ministrium. ti. te intendic. et
ve. l. relegationem. ¶ Unde qui ñ auxilium indifferenter sumunt. ac pe
ti. uult fieri beati gregorij. s. e.
q. v. e. i. et ij. et ires
Jo.

Sacerdotes ubi ascendant si iudices
ubi mutuando indulgentia pmu

Sepe principes contra quoslibz nr.
maiestatis obnoxios sacerdotibz
negocia sua committunt. Quia si
sacerdotes qui ad ministeriū salu
tis electi sūt ubi ascendant regibus
si iudices. ubi mutuando supplu
at indulgentia pmutt. si iudicari
minus sntia preponat. Si quis ergo
sacerdotum aūt h cōe assistū dissol
vm alienis peculiis extitit reu
effusi sanguinis ap xpm et ap eām
pdat pprium gradū. Ne ex. 2. nolle. xi.

Non debent agitare iudicii sangui
nis qui sacramēta domini trac

Hos a quibz dñi sacramēta mut.
tranda sūt iudicii sanguinis agi
tare si liz. et iō magnopere talibus
excessibz phibendū ē ne indicēt p
supīos mobz agitari. Aut q. mor
te plectendū est sntia pferri iudicare p
sumant. aut mutilationes quibzlibet
psonis. aut p se inferant. aut infe
rendas pcipiant. Qđ si aliqm hoz i
memor pcepтоz aut i ecclē sue fa
mulis. aut in quibzlibet psonis ma
le aliquid fecit. accessu ordinis hono
re puet. et loco sub pena qq damp
natois teneatur. et gaudio relegat.
Cui tñ cōo exemplo de hac una ñ ē
neganda pp dñi miam q ñ multe pe
nosi morē. sz ut 2uocatur et mutet.

Quod sine absq; iudiciali auctorita
te membroz truncationes et domo
rum incendia facere prohibentur.

Unde in decretis eiusdem pp. Membra
truncans domos incendens abs
q; iudiciali auctoritate excōicet.

Si quis membroz truncationes do
mos incendia fecit siue facē mit
tere. aut facienti consentire quousq;
de hys mutuatis legalit l'amicabilit
cora epo emendet aut aliysq; emendz ñ e
meruit manū ethnicus et publicanꝰ
ab omni xpianoz collegio sepretur.
Quod incendarios quoq; innocen
tius secundus mutuali actio generaliꝰ
constituit dicens. Quia pena mul
tissima demus incendarij. ~
Siquid et depopulatiōe et hoīcidā et
incendiaroz malicia auctoritate di
et beatoz aplōz petri et pauli. cōo

detestamur et interdicimus. Si quis
igitur post huius nre phibitionis
promulgationem malo studio siue p
odio siue pro uindicta ignem appo
suit uel apponi fecit. aut apposito
ribz 2silium uel auxilium fecit
tribuit excōicetur. et si mortuus fu
erit incendarius xpiano more careat
sepultura. nec absoluatur nisi pri
us dampno cui intulit secundum
facultatem suam resarcito et ui
det se alienus ignem apponere.

Quomodo autem ei detur. ut re
solutus aut in hispania in ser
uicio dei p annum integrum per
maneat. Si qui autem archiepe
uel epe hoc relaxauit dampnum
restituat. et per annum ab officio
epali abstineat. Sane regibz et pri
cipibz facende iustitie facultatē i
2silius archiepis et epis ñ negam.

Item augustin in li de ciuitate dei.

Homicida ē q publicā fictionē n
habens aliq occidit uel debilitat.

Quicq; patet malos in eo q. mali sūt
hoc enim infectois uitiū est dei ē. Qui
uero sine aliq publica āministratōe
maleficū. furē. sacrilegū. adultū. et
parricidā. l' quemlibz criminosū in
fecit aut trucidauit. l' membris de
bilitauit. uelut homicida iudica
bitur. et tanto acrius q̄nto ñ sibi
a deo 2cessā potestatē abusiue usur
pare ñ timuit. Unde hysā q similē
hoīem uiuere q̄rent si ille mortuꝰ
fuit qui eos homicidij reū ineur
rit. De hys ma statuimus ē in 2cilio
ap uernerias. Si plures 2 uni ri
uere q̄ pena uniquiq; eoz fiat.

Si quatuor hoīes aut q̄q; seu ctā
plures 2 hoīem unū rixam fiūt.
et ab hys uulnat mortuus fuit.
quicūq; eoz plagā et impositū fe.
statuta canonū ut homicida iudi
cetur. Reliqui ā qui eum impugna
bant uolentes eum infecere simili
ter peniteant. Qui nec eū impug
nabant. nec uulnerabant. nec
consilio nec auxilio cooperatores
fuerunt. sed tantum affuerunt
extra noxam sint. ~ ~ ~

Explicit vigesimatertia causa.

Sacerdotes ubi ascendant si iudices ubi mutuando indulgentia pmutt.

Sepe principes contra quoslibz nr. maiestatis obnoxios sacerdotibz negocia sua committunt. Quia si sacerdotes qui ad ministeriū salutis electi sūt ubi ascendant regibus si iudices. ubi mutuando supplicat indulgentia pmutt. si iudicari minus sntia preponat. Si quis ergo sacerdotum aūt h cōe assistū dissolvm alienis peculiis extitit reu effusi sanguinis ap xpm et ap eām pdat pprium gradū. Ne ex. 2. nolle. xi.

Non debent agitare iudicii sanguinis qui sacramēta domini trac

Hos a quibz dñi sacramēta mutranda sūt iudicii sanguinis agitare si liz. et iō magnopere talibus excessibz phibendū ē ne indicēt p supīos mobz agitari. Aut q. more plectendū est sntia pferri iudicare p sumant. aut mutilationes quibzlibet psonis. aut p se inferant. aut inferendas pcipiant. Qđ si aliqm hoz i memor pcepтоz aut i ecclē sue famulis. aut in quibzlibet psonis male aliquid fecit accessu ordinis honore puet. et loco sub pena qq dampnatois teneatur. et gaudio relegat. Cui tñ cōo exemplo de hac una ñ ē neganda pp dñi miam q ñ multe penosi morē. sz ut 2uocatur et mutet.

Quod sine absq; iudiciali auctoritate membroz truncationes et domorum incendia facere prohibentur.

Unde in decretis eiusdem pp. Membra truncans domos incendens abs q; iudiciali auctoritate excōicet.

Si quis membroz truncationes domoz incendia fecit siue facē mittere. aut facienti consentire quousq; de hys mutuatis legalit l'amicabilit cora epo emendet aut aliysq; emendz ñ emendauit manū ethnicus et publicanꝰ ab omni xpianoz collegio sepretur. Quod incendarios quoq; innocentius secundus mutuali actio generaliter constituit dicens. Quia pena multissima demus incendarij. ~

Pessima demus incendarij. ~

Siquid et depopulatiōe et hoīcidā et incendiaroz malicia auctoritate di et beatoz aplōz petri et pauli. cōo

Sacerdotes ubi ascendant si iudices ubi mutuando indulgentia pmutt.

Sepe principes contra quoslibz nr. maiestatis obnoxios sacerdotibz negocia sua committunt. Quia si sacerdotes qui ad ministeriū salutis electi sūt ubi ascendant regibus si iudices. ubi mutuando supplicat indulgentia pmutt. si iudicari minus sntia preponat. Si quis ergo sacerdotum aūt h cōe assistū dissolvm alienis peculiis extitit reu effusi sanguinis ap xpm et ap eām pdat pprium gradū. Ne ex. 2. nolle. xi.

Non debent agitare iudicii sanguinis qui sacramēta domini trac

Hos a quibz dñi sacramēta mutranda sūt iudicii sanguinis agitare si liz. et iō magnopere talibus excessibz phibendū ē ne indicēt p supīos mobz agitari. Aut q. more plectendū est sntia pferri iudicare p sumant. aut mutilationes quibzlibet psonis. aut p se inferant. aut inferendas pcipiant. Qđ si aliqm hoz i memor pcepтоz aut i ecclē sue famulis. aut in quibzlibet psonis male aliquid fecit accessu ordinis honore puet. et loco sub pena qq dampnatois teneatur. et gaudio relegat. Cui tñ cōo exemplo de hac una ñ ē neganda pp dñi miam q ñ multe penosi morē. sz ut 2uocatur et mutet.

Quod sine absq; iudiciali auctoritate membroz truncationes et domorum incendia facere prohibentur.

Unde in decretis eiusdem pp. Membra truncans domos incendens abs q; iudiciali auctoritate excōicet.

Si quis membroz truncationes domoz incendia fecit siue facē mittere. aut facienti consentire quousq; de hys mutuatis legalit l'amicabilit cora epo emendet aut aliysq; emendz ñ emendauit manū ethnicus et publicanꝰ ab omni xpianoz collegio sepretur. Quod incendarios quoq; innocentius secundus mutuali actio generaliter constituit dicens. Quia pena multissima demus incendarij. ~

Pessima demus incendarij. ~

Siquid et depopulatiōe et hoīcidā et incendiaroz malicia auctoritate di et beatoz aplōz petri et pauli. cōo

Hic incipit. xxiiii. causa.

quidam in hæresim lapsus aliquē de sacerdotib⁹ suis officio p̄nauit⁹ sūa excōicatōis notauit. p̄ monē actusatus de hæsi dāpnat⁹. r sc̄tēs ei ē oī familia sua. Hic p̄mum q̄rit⁹. an lapsus in hæsim possit aliquos offō p̄uare. l' sūa notare. Sēdo an p̄ monē aliq⁹ possit excōicari. Tertio. an p̄ alū⁹ tota familia sit excōicāda.

Quod ā ab hæretico aliquis deponi. aut excōicari ñ possit: facile p̄batur. Omis n⁹ hæret⁹ aut iam dāpnatā hæsim sequit⁹: aut nouā fingit. Q⁹ ū hæsim iā dāpnatā sequit⁹ eius dampnatōis se p̄cipē facit. Vñ ē achart⁹ absq; sinodali auctoritate ab aplico se dampnatū q̄reret. 2 gelasi⁹ scribit dicens. Q⁹ iā dāpnatā labit⁹ hæsim. ē dāpnatōis se p̄cipem facit.

Achaci ñ est fēs inuentor nouū erroris. sz ueris imitator. atq; ō ñ erat necessariū ut ad⁹s eū noua sēpa p̄dicent. sz antiq; tm̄ nō renouarent. fēs sum ma excitator ueris 2stium ñ p̄ mulgator nouū. Q⁹ cūq; n⁹ in hæresim semel dampnatā labit⁹ eius dampnatione scipsū inuolui. Vñ. sō ē cētādū q. semel synod⁹ statuit ē unā

Maiores nīi diuina quamq; hæsim. inspiratē cernentes necessarie p̄auerunt. ut q; unā q̄mq; hæsim coacta semel sinodus p̄fidei cōione r ueritate catholica atq; aplica p̄mulgassz. ñ sinerent nouis p̄ h̄ rebus dandis mutilari. r ne p̄auis occasio p̄beret⁹ q̄ medicinalē fuerant tarda pulsandi. sz audore ē libz usante ac p̄ē errore dampnato sufficē iudicauerūt. ut q̄s aliq̄n hi⁹ errōis adiutor exist⁹

p̄cipale sententia dāpnatōis cur ēet obstructus. Sic sabellū dāmp nauit sinodus. nec fuit necesse. ut eius sectatores postea dāpnarent. sz p̄ tenore 2stitutōis antiq; qui uel p̄uitatis illius l' cōis existē p̄ti pes inuisalis ecclā duxit ē refutādos. Sic arriū. sic eunomiū. macedoniū. me 2stutā sinodus semel gesta 2stuit. dēpnans illius ad noua alia ne nire ñ sinit. Item felix sfortunatā ī ei⁹ p̄de ñ oportet q̄ in hæresim dāp

Achaci ñ fuit nouū nātam reddit. l' p̄ inuentor erroris ut in eum noua sem p̄dicent. sz alieno facino ri sua cōione ministret. Itaq; necesse est. ut nulla ratiōe iusta tanē sūaz q̄. ē sus successorib⁹ p̄ueniendā si nodale sustinet⁹ auctor erroris. Si q⁹ ille epc̄ in hæsim iam dāpnatā lapsus est antiq; excōicatōe dāpnat⁹ alios dampnare ñ potuit. Excōicat⁹ enī ex cōicare alios ñ ualet. Vñ alexand⁹ .ij. scribit ualeriano epo mūri. Excōi catus alios excōmūicare ñ ualet.

Iudiuini q; hæretus rauennas dict⁹ archiepē nullus fuit ex excōicare. Verū q; excōicat⁹ ex excōicare ñ potuit aplica auctoritate ex uinculo absq; absolutionis mandati. exinde nūq; curauit. Si ā ex corde suo nouam hæsim 2finxit. ex quo talia p̄dicare cepit. neminem dampnare potuit. ñ potest dicere q. qm̄ iam plurimus ligandi. nāq; l' soluendi potestas ueris ñ falsis sacerdotib⁹ a dño tradita ē. aplis n⁹ dicentibus. quoz remiseritis peccā ta eōz. p̄missa. Accipite spm̄. s. ut cuidem cuncta ostendēt eū. q; spm̄ scm̄ nō hæt peccā ñ posse tenere l' remittere. Deinde spm̄. s. nemo n⁹ nīi ecclām ac ceptit. q; a spū unitate p̄ grām fu erat. Vnde non nisi 2gregans in unum dīn ē. accipit spm̄. s. nec ñ sup 2gregatos in unū die pentecostes descendit spc̄. s. Sic aut excōicatus ecclām ñ accipiunt. nra exē cam nihil operatur. Cum q⁹ sic apl⁹ aut spc̄ scō postulet. spc̄ scs impetret. extra ecclām nec postulare facit nec im petrare. Vñ dns dicturus. Quodcūq; petieritis. a c̄. p̄misit. Si duo ex uobis 2senserit sup tra a c̄. a uīm.

Vbicūq; duo l'tres. aggregati fuerint in noīe meo: ibi ego sum in medio eor. Nimiū enchs ostendens se ñ habitare in cordibz eor q̄ superbie spūs inanitate secum. a corpis xp̄i quasi semet ipōs arripuerūt. In quibz ā x̄ ñ habitat in eis spē. s. mentiū salutis refugiens locū ñ h̄z. Cū g̃ dimittē peccā ul'tenē exorcizare uel reconciliare opus fuit spūi. s. r quomō x̄ appareret. q. hz q̄ exorcizam s. nec ligare possunt nec soluere. nec reconciliando ecclīe cōioni reddē. nec exorcizando ei' societate p̄uare. q̄ spūs hereti l' scismatic pollutu fuit ecclīa notatu permittere plurib. Vñ cū dns daret oībz pariter ligandi atq; soluendi potestatē. petro p oībz z p̄ oībz claues regni celor se daturū p̄misit dicens. Tibi dabo claues regni celor. Quicūq; ergo ab unitate ecclīe q̄ p petrū unitatis fuit alienus exectare potest. z secū ñ valet. exorcizatus. l'reconciliatus potestatem ñ h̄z. Vñ apls. cū formā grauē cōtinentiū exorcizandi scribit. Auē. ego quidē absens corpe. p̄sens ā spū. iam iudicauī ut p̄sens cum qui sic operatus ē in noīe dñi nr̄i x̄ tradē huiusmodi tradē. huiusmodi sathane in interitū carnis. In quo formā exorcizatoris ostendens docuit. ñ nisi fidelem. z a fideli notandum. In noīe namq; dñi atq; ei' unitate cooperare. ñ n̄ fidelis aliquis operari valet. cū nemo possit dīc dñs ihc nisi in spū scō. Item. Cum dns prohibeat agnū comedi. exē catholicam ecclīam. qui p rebellionē fidei ab ea s alienū. ab eius p̄cipuē quā suo arbitrio reliquer. non repellitur. z abire p̄mittit. sic illi qui audierūt. n̄ manducaueritis carnē filij hoīs z biberitis eius sanguinē. etc. Dixerūt. Durus hic sermo z quis potest eū audire. atq; ita abierūt retrorsū ñ repulsi. z abire p̄missi. Hinc ē apls. cū de excōicandis ageret p̄misit. Si quis fr̄ etc. De infidelibz aū supposuit dicens eos q̄ foris sūt dns iudicabit. De hys ā qui intus sūt nob iudicū p̄misit. Sic ā ex eo q. apls ait. frāt ex hys q̄ de infidelibz z fidelibz supposuit. apparet ñ n fidelem excōicandō ita ex eo q̄ fideli b̄z tm̄ h̄ scribit. l' potē q. sic ille q̄ bñdicit maior ē eo cui maledicit. ligādo ergo ita ē q̄ ab unitate catholice fidei recedit maledicendi l' bñdicendi potestatē minime habet. Catholicē nāq; ut potest superiorē se maledicē ñ valet. In alienū a fide tanq̄ sibi in equalē sniam dare ñ p̄. Hec ā q̄ de hereticis atq; scismaticis l' excōicatis dcā s fideliter qd̄ legendi l' soluendi potestatē ñ hāt. ml' eor auctoritatibz p̄bāt. Aut n̄ leo p̄. Ligō soluē l' ligauer ú q. auctoritas

Manet g̃ hi pē soluere aut ligare pē p̄uilegiū ubiūq; ex ip̄ius ecclīe fide iudiciū. ú numia l' sniam l' remissio ubi nichil erit ligatū l' solutū. ú q̄ dns petrus aut ligauerit aut soluerit.

Item aug̃ sr̄ iohannē. In p̄sona hi pē ecclīa ligandi atq; soluendi potestatē

Quodcūq; ligaueris sr̄ rem. Accepit. Cui aut ligatū z u el'. Si h̄ pē tm̄ dem ē. ñ h̄ fatur ecclīa. Si ā in ecclīa sit. unusq.q̄ in ea ligatus z in celo. z q̄ solutus in ea: solutus s z in celo. Qui ā ei excōicat ecclīa. in celo ligat excōicat. ē reconciliat ecclīa: in celo solutē reō aliter. Si h̄ g̃ i ecclīa sit petrus. q̄n ela uel accepit: ecclīam sanctam significauit. Si in p̄sona petri significat s. in ecclīa boni. In iude p̄sona significat s in ecclīa mali. Item amb⁹ sr̄ marcū. Saul non turbatus nisi q̄n. turbat alienus.

Nauis q̄ petrū h̄z. turbatur illa q̄ iudā h̄z. Et si multa illic discipulor mirā naufragabit. cū adhuc ea pdonis p̄sidia agitabat. In utrāq; petrus. z suus minus ē firm⁹. turbatur alienus. Cauta m⁹ g̃ p̄sidū. cautam⁹ pdonē. nec p unū cū multis fluctuem⁹. Ergo ñ turbatur nauis. in q̄ paucissima navigabat. absit. p̄sidia fides supat. Quēadmodū cū turbari potuit. cui petr⁹ in quo ecclē firmatū ē. Nec g̃ turbatio ubi ē modica fides. ubi securitas. ubi p̄fecta dilectio. deniq; z si alijs ip̄at. uel laxent retia sua. soli tñ petro dr̄. duc in altū. h̄ ē in p̄fundū disputationū. Quid n̄ iam alteri q̄. altitudinē quantitatū uidē. desit. nisi filiū dei ap fessionē damne gnationis assumic. Quē licet negat mens humana plene rōis intuitu gentē ap̄hendē fidei tm̄ plenitudo

aplectit. Idem Iol̃ petrus mandatu accepit ut hamo piscem caperet.

Est aliud aplic̃i piscandi geñ quo genẽ solũ petrũ piscari dñs ubi dicens. Duc in altum rete tuum ad capiendum piscem qui primus ascendit

Ille lucet pp̃ oib; epis. Nulla p̃ba no a tẽpe aplice sedis remota que os hereses semper destruxit.

Recta g̃ fide. a aplico tẽpe pp̃e ulla p̃e monitione nolue recedere. sciues qm̃ in ea salua rone salua fides. Vi s. q̃ p̃ceptione pmutus pp̃e fidei. h̃ e aplor uera traditio. h̃ ẽ ia cathol. q̃ p̃dicanda ẽ. a pfitenda. ac defenda. atq; fiducialit ab oĩb; tenenda. hec sc̃a. a aplica mr ecc̃a. oĩũ x ecc̃a. q̃ p dei ordinem gr̃am a tẽpe aplice traditor̃ nũq; errasse plane. nec hr̃ ros nouitatib; depranda succumbit.

Sz ut in exordio normã fidei x̃ne p̃cepit ab auctoritatib; sue aplor x̃ principi b; illibata fide teñ manet. Ille sxc. pp. fides romane ecc̃e ois hereses destruit.

Nemo summe sub nullam fouet. Nulli noie placẽ ecc̃e cui? p̃fessio a dño ihu x̃o glificata ẽ. a cui fides nulla inq̃. hereticam fouet. Sz os quid heses destruit. Meliga ei in alio ñ licẽ q̃. ut os constul mos et ois ei q̃ unitatis ecc̃e salus in festate impenda. Ille celesti pp̃. Romana ecc̃a neq; sentire neq; docẽ permit. Est sede aplica cui macula sẽp remota. est catholica seruata religio. Ille innocẽ tius pp̃. Ad romanam referatur eccle siam. quotiens rõ fidei uexabatur.

Quotiens fidei rõ uexabat. aduersor oes fides. a ceps nras ñ in ad petrũ. i. sui nois. a honoris auctoritatẽ referre debe uelum nẽ retulit nra dilectio. q. p to tũ mundũ possit ecc̃ijs oĩb; p̃desse. Ille ẽ tius pp̃. Religioĩ x̃ane zelũ romana officia ei ecc̃a p̃e ceteris habuit. Considerãe ei ẽ nob dissimulare. ei ẽ nec libras. quib; maior tunc x̃ane religi onis zelus meruit. Ille ier. Aliorũ ora non tuet fides q. romana ecc̃a nec ẽ fides pp̃ billime q̃m. in 2ũdat. Catholica dicitur ecc̃a q̃ q̃ semp re tinuit. In q̃ si min? pte aut parũ cause forte aliquid posuit ẽ cũdam. cupim? a te q̃ per a sede tuel. a fide. Si a h nra 2fessio aplar? tua iudicio 2probatur. Quicq; me culpare uolũt se ipsum aut maluolũ l̃ ẽ ñ catholicũ. Sz a

Heretici pbauit. Item sc̃a romana ecc̃a q̃ semp imaculata permanuit dño pu tante. a lõ pe aplo opem ferente in fu tũ manebit sine ulla hereos insultra tõe. atq; firma. a immobil oi tp̃e pstitit.

Ille marcellus pp̃ nouatũ epũ p anthio cenã damnat. Aliud q̃. roma ecclia neq; sentire. neq; docere pmittit.

Ragam? uos fres dilectissimi ut ñ aliud doceam? neq; sentiam? q̃. q. a lõ petro aplo. a reliquis epis aplis. a p̃ib; acce pistis. Ipse ẽ in. qui tot? ecc̃e tue auctor dns. Tu es petrus. a sr̃. h. p. e. e. m. Cuius n̄ sedes p̃mutus fuit ap̃ nos q̃ p̃ eam uberiore dño romam translata ẽ. tua animi culante gr̃a diuina hodierna die p̃si dem. Si uero nra authiocena q̃ olim p̃ma erat romane cessit sedi nulla ẽ q̃ ñ sit subiecta ei? dignitati. nec ab ei? dispone uos deuiare oportet. ad q̃m cuncta maiora ecc̃astica negotia di uina disponente gr̃a nulla s̃ referri. ut ab ea regulariter disponant. a q̃ sumpsere p̃incipia. Ille leo pp̃ dioscoro epo alexandrino. Alexandrine ecclie a romana dissentire non licet.

Cum bissimi petrus aplus a dño accepit p̃incipatũ. a romana ecc̃a in eius pe maneat ultimus nefas ẽ credẽ q. ses epi discipulis ipi? marci q̃ alexandrina p̃ma ecc̃am gubnauit. alys regulis a traditib; sua decreta firmauit. Cuius sine dubio de eod fonte gr̃e uni? spi? a discipli fuit. a magr̃. nec aliud ordinari nisi potuit. q̃. q. ab ordinatore fuisse put. Ille gel. pp̃. Professione fidei ab rem erroris romana absistit ecc̃a.

Si petrus noluisset predicasset aut̃ docuisset q. aut in spe hic ñ debent. q̃. i mul tio ñ habebant. Sz uox? dns. a ipi refundit audiri sedis ppria dicta de monstrant. a ipos si quererent posse sanari. q̃ in passione x̃i ultimam fidei. eo q. oe peccatũ in ministrio fidei abnat. Tollit g̃ petrus aut̃ qui petrus qui pe ẽ q̃ claues accepit regni celor̃. ille ut cõ tẽnat q̃. a absolut q̃m ligandi aut soluendi id adept ẽ. potestate. Tollit a aut̃ male audientis. tollit a gla dio spuali aut̃ uterioꝛẽ male in telligent. Caueam? ne eu tollat? au ctoritate. Si ad dum mitate ei referim? infirmitate corpo

tre passionis eradic̃ auricula. & exti
dimit a pe. q̃ n̄ pulsul ē xp̃m. ꝓhe
tam exumat. sz dei filiū dicit. fi
dei confessione signat. Ite cyp̃ianꝰ. ꝑ.

Ecclia unitate ecce. spiritus sanc̃
loquit dns ad petrū. n̄ accipit.
Ego t̃ dico. q. tu es petrus. & sr̃. h. p. e. m.
Sup unū edificat ecc̃iam. & q̃. ms aplis
oib; p̃ resurrectione sua pare potesta
te tribuat. & dicat. Sic misit me pr̃.
et ego mitto vos. Accipite spm̃ scm̃ n̄
ut unitate manifestaret unitatē ei
dem origine ab uno incipiente. sua
auctoritate disposuit. Hoc erant utiq;
cet aplī q. petrus fuit par consortio
predit. et honoris. & potestatis. sed ab
unitate exordiū phasit ut ecc̃a x̃ una
monstret. q̃. una ecc̃iam in cantico q̃
canticoz spē scs̄ et psona x̃ dns̄ deligi
nat dicens. Una ē columba mea ꝑfec
ta mea. una ē matris sue electa ge
nitrici sue. hanc ecc̃e unitatē. & ꝺ̄
paulus aplus docet. & sacramentū uni
tatis ostendit dicens. Un̄ corp̃. & un̄
spē. una spes vocationis nre. Unus
dns̄ una fides. unū bapa un̄ deus.
Qm̄ unitatē tenere firmit̃. & undicare
debem̄. maxime nos epi q̃ in ecc̃a dei
ꝓsidem̄. ut epatum q; ipm̄ unū atq; in
diuisū ꝓbem̄. Nemo fraternitatē fallat.
nemo unitatē fidei pfida ꝓuaricatōe cor
rumpat. Epatus unus ē. cui singulis
in solid̃ pars tenet̃. & ecc̃a una ē q̃
multitudinē lati incrēto fecūdi
tatis extēdit. Quomodo mlti ra
dij sūt. sz unū lum̄. & tami arbor mlti
rami. sz robur unū manet radice firm
data. & quom̄ de fonte uno rui pluri
mi defluunt. & nūositas licz diffusa vi
deatur exundam. copie latitare
unitas n̄ recedit. sic a corpe diuisionē unitas
n̄ capit. ab arbore frange ramū fructū
gminare n̄ pōt. A fonte pcide riuum
ꝑsus aresc̃t. sic & ecc̃a dei luce ꝓfusa
p totum orbem radios suos porrigit.
unū tm̄ qd̃ ubiq; diffundit. nec unitas
corpis separat. Ramos suos. p̃ uniu
sam ītm̄ copia ubertatis extendit. p
fluentes largit. rivos latius pandit.
unū tm̄ caput. & una origo. & una
mr̃ fecunditatis copiosa eduitari
ñ p̃ x̃ sponsa incorrupta. & pudica.

nominato arbitrio. ut g. re usus. quic̃ g. tel n. cum pi. & pie
ce. & terrestis ꝓtestis. et ff. re solue. nō cum greco ordo

Nam domū nouit una habitabile sc̃a
re casto pudore custodit. Idem. Non hr
deū p̃em unusal' ecc̃e relinquens
Alien̄ & pphan̄ & hostis. hāc unitatē.
deū p̃rē. q̃ unusal' ecc̃e n̄ tenet un
tatē. Ide dns̄ cū discipulis suis ait. ut
unitatē suadet. & pace dico inquit vo
bis. q. si duo ex vob̄ cuenint in tra
te oī re. quecūq; petierint a patre
dabit vob̄ a pre meo qui ē in cel. Ubicūq; enī
duo fuint aut tres collecti in nōie
meo. ego ī eis sū ostendit n̄ multitu
dini sz unanimitati depcanti. plī
mū tribu. Si duo inquit ex vob̄ &c.
Unanimitatē pr̃ posuit accordiā pa
cis. An ꝑmisit ut cuenire vob̄ fidelit̃
et firmit̃ docuit. Quom̄ ā p̃ ei ē aliq̃
cuenire cu ī corpe ipius ecc̃e. & cū
unusa fraternitate n̄ conuenerit. Q. uo
modo ā possunt duo l' tres in nōie
x̃ colligi quos astat a xp̃o. & ab eius
evāgelio separi. Ite idē. Ligandi & sol
uendi potestatē n̄ hr. q̃ unitatē pa
Omnib; ast
eatis catholice non hab;
deratus primo me n̄ temere dice alios i
ta ee in domo dei ut ipi sint. & domus
eade dei q̃ dr̃ edificari sup petrū. q̃
unica columba appellatur. q̃ sponsa
pulchra sū tuga & macula. & omnis cō
clusus fons signatus & puteus aque
uiue. & ꝓdisus ē fructu pomoz. Que
nomus & claues accepit ac potestatem
soluendi & ligandi hanc domū si qui
corrigente corripiente q; tempserit
sit ē inquit tang̃ ethnicus & publica
nus de hac domo dr̃. dne dilexi decorē
dom̄ tue. & locū habitatōis glē tue. & q̃
habitare facit unanimes in domo. &
iocundamus sū in his q̃ dca sc̃a m̄. i do
mū dn̄i ibim̄. & bi qui habitant in do
mo tua dne in scla scloz laudabūt te.
Item ide. Varia crimina viroꝝ sūt
Non auferam̄ penis afficienda. &
statera dolosas ubi appendam̄ q. no
lum̄ p arbitrio nro dicentes. Hoc grue hoc
leue est. sz affernm̄ diuina scripturam
de scripus scis tang̃ de thesauris dn̄i
cis. & in illa q. sit grauius appendam̄.
Tepore q̃ dns̄ pena delicta venturis pe
narū exemplis cauenda monstrauit.
et idolū fabricatū atq; adoratū. & p
pheticus lib̄ ma regū reprobis item
ius. & salma vēpanū. & idolatrā gla

Osee. Jer
q quia am
dicunt pa
ce in ecc̃a q
i sunt ipsa
ecc̃a quem
ci cōmu
ni que sine
macula et
rugā aptā
latine te q̃
cant inteli
commune di
lem te ame
rominis me
ce. qui eccli
am si quis
contempt
ut pce se ex
ierit sit. e
unquam
cōmunio
publicano
ue si ipi. g.
di. xxi. qui
ius idem di
h. de pe. di. iii.
meomo. g.
pectum. pē
aute et ante
te. g. di. ii. re
uera. unde
hi. mozalis
precati rogā
ut plicatis
signus. de
legitur ubi
virgine. q.
spūal' sens
mo ignis
ubi cōmune
et scripta
fiteri. et de
ri. di. i manu
uins et ideo
dicat signa
tus quia hr
neus unte
nō bibit. q
est ppe nus
sors cui nō
communicare
lienus. actu
di. i. g. cum
ergo pretus
de. pt actu
ta unitia q
sol' sās pri
re ecclām si
sci sunt apti
ti ecclesias
ar. q. equeu
mar̃ uētas
uoi canon
est. per. d
c. cum. in
Non sua. h
manū pro
plicus. hb.
legitur in se
mia q. cum
pt̃ sententia ei
tenetur dau
sus ascendia
rego manus
baruch sanp
de baruch.
ex ore sene
omnes sc̃
mones co

quos legimus est tm̄ uolumine libri uenit q; baruch. ex precepto Jeme
mi recuplo tonum et coram omni ppło legit. ex uolumine mīsit
q; principes ad baruch. et tulerunt ad regem. erat autē positi manu la
coram rege pleno mensis anno. legisti quitem coram rege nro pi
los. li. my. sed ibi tm̄ quippiam scriptū expicit mīgne qm̄ erat. sup
annulatū. sed annis pone castra per illud. xxvij. di. relatum. nam si
nouau quitem qui ex veritate sc̄ritate sua dicunt et uolunt
dāle. me pcam. diuisos scripturis quam tenuerant et ita erunt. in
salma magnum. et prim̄ q̃ grue sit ostendit. ergo pene q̃ grue
sint pauum quam libri. ex ruscio ul' ex volatilia. ex uiuis. ma

dio punita ē. exulto libr. bellica ecclē
et pegina capuanae sasima hauu tre
sepultus auctorib⁹ un⁹ ⁊ tertis celestin⁹
ne assūptus. Quis nā dubitauit hāc ē sce
leratā amissū q ē gēus mundicatā. Ite
gge in moralib⁹ Ge sola ecca sacrificiu
ma ex sola unum dominus accepit.
Catholica ecca uitas aspicit ap se ē
loca dns phib⁹ de quo uideatur. In qu
ma moyses ponit ut dī faciē mēplar.
qp ni ḡs fidei soliditate tenūr dnu
nā psentia ñ agnoscat. de q soliditate do
min dicat. Si hanc petā edificabo eccle
siā meā. Sola quippe ē p q. dns sacri
ficiū accipiat libent. sola q p etnam
bz mitedat fiducialit. Vñ ⁊ de agni
hostia dns pcepit dicens. In una domo
comedetis nec deferetis de carnib⁹ ei⁹ ext
foras. In una namq; domo comedetur.
qz in una catholica ecca uera hostia re
demptois immolat. deuit carnib⁹ dnu
na lex efferri foras phib⁹. qz dari sēm
carnib⁹ uetat. Sola ē q mīc se posuit
nalida cartians 2page custodit. Vñ
et aq dilunij archym quid ad sublu
mora sustulit. Os ā quos exara ar
chan inuenit. extinxit. Ite ambz
sco ecclz fidē xpō qui corpus eius
adnocauit ad se cyprianū discerpit.
Cepim sacrē. nec ullam putauit ueram
nisi uere fidei gram. paucitat⁹ ex eo
ē. intrā nam de catholicis epis erat hē
sic romana ecca 2uenerer. ⁊ forte ad
id locoz in salmate religionis illius
ecca erat. Lucif. enī se a mīa comone di
uiserat. ⁊ qīnq. p fide exulasset ⁊ fidei
sue reliquisset heredes. ñ tm putauit
fidem ee in salmate. nā ⁊ si fidem 2ra
deum tenerent. tm ē dei eccām nō tene
bant. Cui pacebant uidit quosdā
artus duudi. membr qz lacerari. Et
n. ē pp eccām x passus sit. ⁊ x corpis
sit ecca ñ uidetur. ab hys exhibi x fi
des a quib⁹ passio eius euacuatur.
aqz distrahit. Itaqz qīnuis grē fidus
teneret. ⁊ meteret tanti nōis debito
naufgare. tm eo tūsire maluit. ubi
uiro posset excolē. Indicabat, n. dnu
ne solutōis gram in affectu ac fide ee
qm quide habitum ut pmū copia ecc
lib⁹ suis iplere. ñ distulit dei gram
et accepit desidāta ⁊ reseruauit acce
tā. Item beda sup epla iohannis.

Quam uere ab eo est recedendū q
omnis q recedit fide xpi non habz.
Et si pmanet in doctrina ihu x deū ñ
hz. Q pmanet in doctrina ihu x hic ⁊
filiū ⁊ piem hz. Si quis uenit ad uos
et hanc doctrinā ñ affert. nolite eū recipe
i domū. ñ aue ei dixeritis. Qui enim
dicit illi aue. cōicat operib⁹ eius malis.
Uer uobis de salmanti. Hec breuis
uitandis q uerbis datur ⁊ fīs exhi
bitur. Narrat ur de illo auditor ti⁹ sāl
sim⁹ ⁊ martir fortissim⁹ policarpus
smirneor antistes. qz quodā tpr cū ap
epheso balneas lauandi gia fuiss⁹ in
gressus. ⁊ audiss⁹ ibi cherintū exire com
nuo discessit ñ lotus ⁊ dicens. fugiam
hinc ne balneū ipe corruant. in quib⁹
cherint. lauat⁹ tm mittas nūtias. Id
circa policarp⁹ marcioni cū aliqn occur
riss⁹ dicenti ē cognosce nos. Se. Agno
sco pmogenitum sathane. Ite ieron.
Ephan ē q extra ecclam bi petri
agnum comederit. reprobat.
Omn uetus orien mīc se pplox furore
collisus indefessā dni uineā ⁊ desi
derā. minuarū pfrus decerpit et x
uineā exāminās. uulpes mīc lacus cō
troſ. qui ñ hñt aq. difficile ē ubi fōs
signatus. ⁊ ort⁹ ille 2clus sit. possit in
telligi. tō in cathedrā petri ⁊ fidē aplico
ore laudatā centū 2salendā. Inde mīc
mee aīe postulans cibū. Vñ olim xpi
uestimēta suscepi. neqz uero nastrias
tanta cleūa uigilis urtacens lan
tudo trax mea pcaose margarite po
nit inquisitōe phibē ubicūqz fuit
corp⁹ illic 2gregabunt. ⁊ aquile pfli
gam a solole mala patrimonio. apud
uos solos incorrupta patrū seruantur
autoritas. Ibi respice tra secundo dñi
cis seminis pūare centeno fructu re
fert. hic obtrita fulcis frumēta ī lolijs
auenasqz degenerant. Nunc occidente
sol iustitie oritur. in oriente ē lucif. il
le q occidat sup sidā posuit throno
suū. Vos estis lux mundi. sal tre. nos
nasa aurea ⁊ argentea. hic retia nasa
uitrea ferrea. ⁊ cēnum opinūt inee
duū. qīnq. g. cui me tā magnitudo
tī muniat. humanitas a sacerdote
uictima saluē a pastore pūdui ouis
flagitio ferisset india romanū culmi
nis recedat ambitio. Cū successore pis

Omnis ecclesia nec q. ri. q. [illegible]
communia cetera optineat. G.
dei uerb. uem. cum ramis jo
hannes cuiusdam exhibuit.
nā cap̄ sle fuerit et cetera. Si
mul dei. G. ecce. ff. ac ir. pmi
positū igressus ita. Scripsi
si possitis nihil aliud q. inel
ligo. ut uecitate. ar. s. ecce di
mp̄ pueniat. ut ecclm. exemplū
ait cui. ex. q. nī. qui multos
et ita nō ecclesiis imāz ut
communib⁹ aliene sectē sic. adic
ationē ut mulieres ordinari. ñ
os. G. ac ep̄ni. ubi. ff. nō
ostat p eis. si minus quis ī ecclā
intrare possimus. ostio. Dic
tante mi. ri. q. m. c. Si quis ep̄
m actibus anyz. Constantinū
imperatoris qui erat fautor
hereticorum misit catholicis e
pl missit ut ecclesiis quo
rum minus sunt inferi. si ipo
rū ostentatione reuocati sunt
et cum hinc fugati ut
ppter alexandriam ut ibi
restaret. cū uenisset ut sic
omnium sui plequi cpm
quedam ī ordinationib⁹ mo
rum hominū pr hoīm ī pha
nat q fm eusebium ut
ipsum quem nominibus
phetarum ostendant in
toleus. cpi. ordinatum. et
alio uocabulo nō et recepti
uerisse cum quibusdā epis
illius musiut ariozum sta
tum fuisse. Ceterum q persuasus
a quo dicatur ut iacob con
fitaretur intellexit q per ini
quitatem sensus ee semmistum
mihi. ut aut eo cum quem
ipm illius loci nec nomine susp
tum uiquerens ab eo. in
cet ne catholicus epis cum a
arriano uisset cum. nō ee arrio
licuit nec alios ī catholica
suscipere. ut si ecclesiis qui alter nolunt ee. et minē. uno. G. pō q. ut. cum legat pñs gesto. i dic

cator⁹ et discipulo ꝛ loq⁹: Ego nullū
p̄mū ú xp̄m seq⁹ būndum mc. 1. ca
thedre pet̄ cōione ⁊ sorto⁹ sup illā pe
tr̄ā fundatā ecc̄am sc̄o. Q⁹ cūq; exē hāc
tomū agnū comedit⁹ ꝑphanus ē. Si
quis in hoc archam n̄ Noe ꝑibit neg
nante diluuio. ⁊ qz p̄ sacmoribz meis
ad dñi solitudinē amigū. q̄ siriā nūc
to barbare fine deminet. Non possū
sem dñi tot mēia centūz spacia a
sc̄monia tua semp expectare. Itaq;
collegas tuos egpcios ꝓfessor⁹ sec⁹.
et sub honorarijs patria nauicula del
tesco. Non nou uitalē miletū respuo.
ignoro paulinū. Quēcq; mei n̄ colligit
spargit. Hoc ē q̄ ꝛ n̄ ē cū me ē. Vnde
ggē. in moralibz li. vi. Hēticor⁹ ꝓsona
sunt catholicis fugienda. ~ ~

Que dignior dom⁹ aplice p̄dicatōis in
gressu q̄. sc̄a ecc̄a. aut qui ꝓferend⁹
magis oīb⁹ iudex. q̄. xp̄c q̄ pedes suos
lauare ⁊ sicut hospitibz. ⁊ quoscūq;
sua receptr domo pollui n̄ timet. In
bitare uestigijs. ꝛ maculosos licz u
re ꝑtis in reliquū m̄ dignet̄ munda
re pressus. Hic ē q̄ solus q̄. nemo de
scire debz. nemo mutare aut būdicer.
Dñe ad q̄. ibim⁹? Verba uite ēne ha
bes. ⁊ nos credim⁹? Vides exercitor⁹ ce
lestiū uirtutū l' ꝓpror⁹. q̄ q̄m n̄ mu
nitur. Hospitiū celestiū ⁊sortiū ha
bitator⁹ emetur. Fides q̄ m̄ primis ecc̄e
q̄renda mādat. In q̄ sic habitator⁹ aut
dubie sit legendū. Siū ꝑpls ꝑfidus
aut ꝓpcor hēticus deformet habita
tiū urnanda hēticor⁹ cōio synagoga
fugienda censetur. Etenim cū pedum
pulnis. nec fauscrunbz ꝑfidie sterilis
siccitatibz cang. humi ardo harnoso
q; mēs nec uestigū polluat. Nā sic
corpor⁹ infirmitatē ꝑpls fidelis sul
cipe n̄ se debz euāgly ꝑdicator⁹ uirtu
q; scripū ē. Quis infirmat̄ ⁊ ego n̄ in
firmor? Ita si q̄ ē ecc̄a q̄ fidē n̄ seruat n̄
aplice ꝑdicatōis fundamēta possideat.
necēm habem ꝑfidie posse a spū defe
rendā ē. qđ apls ꝙz euidēt asserit.
dicens. hereticū hoīem post unā cor
tionē deuita. Ita beda sup̄ matheuz.
Nec peccatis solutis nec celeste regnū i
gredi potest q̄ ab unitate est diuisus.
Quicūq; ab unitate fidei suis eccliē.
vel societatis ꝑ aplī. quolibz modo

scindit membra distincta sicut ouis hēticus. ꝙ q̄ quidam ꝑ anthonoma
sian et est ar. nic q̄ si dicas agit̄ n̄ de hoc uel illo hēti sed de quo
libz hēticis. ꝙ. i. illi. qui
tunc non ha
ut ut nunc et
no punio. ꝙ. t
un. q. v. scrip
tum. ⁊ alibi.
v. distt. ꝙ. c.
q. i. illicitas.
⁊ ꝙ. ꝙ. i. ut
ñ uideant
ꝙ. tunc. q. illi
ꝙ. vii. mēgubz
unter uiuat
et qui hēt
pe. di. vi. ꝙ. i.
nō dno iunc
ti. affectum
omnis ꝑdi
cēdi. animo
unter alind
pie ut certū
tamen cum
me cognitis
finso sic capie
mini dnus
amore eius.

Hēticor⁹ ꝓsona sunt catholicis fugienda. ~ ~

Que dignior dom⁹ aplice p̄dicatōis in
gressu q̄. sc̄a ecc̄a. aut qui ꝓferend⁹
magis oīb⁹ iudex. q̄. xp̄c q̄ pedes suos
lauare ⁊ sicut hospitibz. ⁊ quoscūq;
sua receptr domo pollui n̄ timet. In
bitare uestigijs. ꝛ maculosos licz u
re ꝑtis in reliquū m̄ dignet̄ munda
re pressus. Hic ē q̄ solus q̄. nemo de
scire debz. nemo mutare aut būdicer.
Dñe ad q̄. ibim⁹? Verba uite ēne ha
bes. ⁊ nos credim⁹? Vides exercitor⁹ ce
lestiū uirtutū l' ꝓpror⁹. q̄ q̄m n̄ mu
nitur. Hospitiū celestiū ⁊sortiū ha
bitator⁹ emetur. Fides q̄ m̄ primis ecc̄e
q̄renda mādat. In q̄ sic habitator⁹ aut
dubie sit legendū. Siū ꝑpls ꝑfidus
aut ꝓpcor hēticus deformet habita
tiū urnanda hēticor⁹ cōio synagoga
fugienda censetur. Etenim cū pedum
pulnis. nec fauscrunbz ꝑfidie sterilis
siccitatibz cang. humi ardo harnoso
q; mēs nec uestigū polluat. Nā sic
corpor⁹ infirmitatē ꝑpls fidelis sul
cipe n̄ se debz euāgly ꝑdicator⁹ uirtu
q; scripū ē. Quis infirmat̄ ⁊ ego n̄ in
firmor? Ita si q̄ ē ecc̄a q̄ fidē n̄ seruat n̄
aplice ꝑdicatōis fundamēta possideat.
necēm habem ꝑfidie posse a spū defe
rendā ē. qđ apls ꝙz euidēt asserit.
dicens. hereticū hoīem post unā cor
tionē deuita. Ita beda sup̄ matheuz.
Nec peccatis solutis nec celeste regnū i
gredi potest q̄ ab unitate est diuisus.
Quicūq; ab unitate fidei suis eccliē.
vel societatis ꝑ aplī. quolibz modo

semetipsos segregauit tales n̄ uinculis
peccator⁹ absolui. nec ianuā possē ingre
di regni celestis. Ite rete i aptos
ppha. Sō susceptūē sacrificia q̄z fides ⁊
odi ⁊ pieri festiuitates eius repbās.
Ouēs. ⁊ n̄ capiā odorē tēmū nouoz.
Od si obtulistis m holocaustomata ⁊
munera uā n̄ accipiā. ⁊ uota pīguiū
uitulor⁹ n̄ respiciā. Odit ā dñs. ⁊ nō solū
odit. sz pieri festiuitates eor⁹. q̄ nō ce
lebrāt festiuitates dei. sz suas. ⁊ ꝑ ꝓphām.
Odisse ā ⁊ n̄ adorari. ⁊ pcē humanitā
tē. loquit̄ similitudine. ut nos affectū
dei n̄ris sermonibz agnoscam⁹. Sz si
holocausta obtulerint ne uideamur
reuinare. dare elemosinas. pudicitiā
polliceri. q̄ holocausta s̄ uera. n̄ ea
suscepit dñs. Sā n̄ sacrificior⁹ magni
tudinē sz offerentiū animā. cās q̄ diu
dicat. Vīn ⁊ iudua q̄ in corbana duo
minuta miserat oīb⁹ a saluatore ꝓ
ferr. qz dñs n̄ ea q̄ offerunt. sz uolū
tatē respicit offerentiū. Ite aug. Vbi
anima n̄ ē. ibi fides l' facta locum non
habet.

Ubi sana fides n̄ ē. non ꝑ ē habet.
iustitia. qz uiuit ex fide uiuit. Neq;
saluari aliquis ꝑ ex ista mercede.
putauit. Qa similit̄ ubi caritas n̄ ē.
n̄ ꝑ ē iustitia. Dilectio n̄ proximi malū
n̄ operat̄. Q̄m si hētici haberent n̄ dila
niarent corpa ꝛ. qđ ē ecc̄a. Ite innocē
tius. pp. A fide recedēs ꝓfectionē spē amit
tit. Hereticū a fide catholica de ~ ~ tit.
Hereticus ꝓfectōm spē q̄m acce
pit amisit. Ite Cypr̄ in ag⁹ filio sa
luet. Sacrificij prestare pacē carent
quam⁹ os oīo hēticor⁹ hereticū. ~ ~

Ecclesiasticos nichil hēre prestans ac
tuus. ppe qđ nouatian⁹ nec debz nec ꝑ
ecepit. quominꝰ ipse q̄z ext̄ ecc̄am consi
stens ⁊ ꝙ pacē ac dilectionē ꝛ faciens
me adiuuantes ⁊ am xp̄os ꝙpetentes ⁊
paulo ꝓ. Ecc̄a una est que una ⁊ unus
ē. ⁊ soris ē n̄ ꝑ. Si n ap̄ nouatianus
ē ap̄ cornelium n̄ fuit. Si n̄ ap̄ cornelium
fuit q̄ fabiano epo legitima ordinatōe
succellit. ⁊ q̄. pot sacerdotij honorem
martyrio quoq; dns glificauit. No
uatian⁹ in ecc̄a n̄ ē. nec epc̄ apostolor⁹.
q̄ euangelica et aplica traditōe atq;
ꝛ nemini succedens a seipso ortus est
hec namq; aut tenē ecc̄am nullo m ꝑ.
q̄ ordinat̄ in ecc̄a n̄ est. ⁊ paulo post.

pio et ore dixit et ab uno q̄ nō solum ꝛpi sacramēta si ⁊ martyrium ultimo dicit ecc̄e remissionem peccatorum quam n̄ habe
bit nō posse nisi hic ar. ecc̄e scismaticas. c. i. vii. q. ij. Alienā cōtō si q̄
est catholicus oī sacrā q̄ fac. ꝙ. no. in pmō. q. omnis scismaticus et
hereticus mihi in somnio pnūciet ne i. dicit ip̄e q. ar. ab unitate scismatis ad im
plendas rēs. i. q. iii. cum scimus qui. ab initio. ⁊ q. iii. sanctor⁹
qui. ap̄m. ad ultimum. vvvvi. q. i. volatur. ⁊ qui. Amator. xxvii. q.
v. si quis qui a fratribz est excōicat. omnes oīa nō sunt si non uidea
tur ecc̄e mea per consequens in dicendo nō ē tua. ut. xxiiii. q. iii. ꝓ
ꝓnāp. ꝙ. ij. et ibi ꝓpter exceptē iuri. mō. Si inter. ꝓtem est. vi. ar. q. ono epi
nō possunt ee in uno ep̄atu in solidum. ut quem. xxi. vii. q. i. ñ ā ꝓ

Quod ñ cunctꝰ q. ⁊ nos dñi ꝓtectꝝ
tem filiꝰ xp̄i. cunctꝰ sp̄m scm̄ nosse di
cunt. nec ḧ aduocare ꝑ tales ⁊ infir
mitatem in mali facinore ñ solū ducel
et auctorel sz ⁊ ꝓcipel penis destinari ñ
a cōione malox sepauerunt ꝓpterē
p moysen dño. ⁊ dicente. Sepmim
a tabernacl' hoīm. istox durissimox.
et nolite tangē de oīb; q̄ s eox ne simul
ptes in ꝑcis eox ⁊ q. ꝯminar ꝑ mo
ysen dñs fuerat ꝓpterea ut quisq; q̄ se
a chore ⁊ dathan ⁊ abiron ñ sepasset
penas simꝰ ꝑ ipa cōione ꝓsoluerel.
quo exemplo ostendit ⁊ plac obnoxi
os os culpe ⁊ pene fuios q̄ salmaticꝰ
et ꝓpitos ⁊ sacerdotes in religiosa re
mentare miscuerit. Sic ⁊ ꝑ ozee ꝑ
phām. spūs. ait. ⁊ dicit. Sacrificia
eox tanq; panis luct. os q̄ manducāt
ea contaminabunt docens. s. ⁊ ostendens
os oīo cū auctoritatib; suis supplicio
ꝯmigi q̄ fiant eox ꝑcis ꝯminant.
que ergo ap̄ eos mira et cara deo ꝓsit.
quib; supplicia diuinit' irrogant. ⁊ inf.
Si ā fous tanctꝰ salmaticꝰ ⁊ hereticꝰ nō
hīt spm. s. ⁊ iō ap̄ nos est manifestꝰ impo
nit. ut hic accipiat' q. illic ñ ē. ñ dari
p̄. nec manifestū ē remissionē peccox
ꝓcos dari posse q̄ sine spū. s. nō hīt.
Ite libi ꝑ. Propter honore sponsi ecc̄ie
qui ora pacem ecclesie nūciant.
Qui ē ecc̄e pacē. s. si dignitatē aut ca
pitū militie hīt. nudent' eis. si ā ꝑ
nam siquid nobiles ō sublīz suaz
ꝓscriptionē patiant'. Si ā ignobiles
in solum in corpe uberent'. ⁊ exilio ꝑ
petuo castigent'. Item pelagi ꝑ. Non
ascendat nec ascendē in salmare cō
pudenda ut ora dicā sanctis.
Prapina in diuisione ē ñ ascendat. ⁊
excommuñ epc. Si n' ip̄m nosse ꝓbabil
rationabili ac unica ratione discum
mꝰ. is q̄ ē unitatis detractor ascendat
ecc̄a ascendē dicā ⁊ ē nulla rōe ꝓterit.
Consecrē ē simꝰ sacre. ⁊ ab ecc̄e di
uisus miscetib; ⁊ aplicis sedib; separ
ꝯmat ipe ponus ⁊ ñ ascendat. Iure g̃ ex
ꝯmunicatꝰ ñ ascendat ꝑdit dicā q̄. simul
sacre in unitate ꝯiunctis membris nō
agnoscat ecc̄a. Videam' ñ utrū l'ip̄z
ascendit ecc̄e pacē in sua ordinatōe
ꝑseuerit. Nempe hic nos ānquimꝰ
fuit ut q̄z ꝑ longinquare l'difficultate
unitis ab aplico onerosum illis fuerat
ordinari. ip̄i se inuicē mediolanensis ⁊
aquilegensis ordinare. ep̄i debuissent.
ma ñ ut in ea ciuitate in q̄ erat epc̄s or
dinand' alius catholicus pontifex occur
rere debuisset. ut ordinandi electio a pre
senti ordinatōe ex assensu unius sal'
cui ꝑficiend' erat ecc̄e melius ac facili'
ꝓuisset agnosci. ⁊ sua q̄ ad ep̄am ꝑ
uehend' erat. nec cū ordinatori suo sub
tend' fuisset ordinare ecc̄a. ⁊ cui cū sic
dixim' ecc̄a mua sit cui in canticis cā
ticox dr. Una ē columba mea. nulla
alia ē assert. ñ q̄ in aplica radice est
fundata. a quib; ip̄am fidē ⁊ unitatis
ordē ꝓgata ñ ꝑ dubitari. q. nob; lez
nonissimū oīo sit. Vi cū augustissimo
mo ꝓbam'. audire quidā quoda ope
sio ꝓclarissim' doctox dicat ecc̄e. Aut
ant. Qd̄ si nullo m̄ recte ꝑ dict ecc̄a in
q̄ salma ē relict ut qm ecc̄a nulla ē
ñ possit ea sic q̄. in sedib aplice ꝑ suc
cessiones epox radice ascriptā homi
nū nullox malox malicia. ⁊ si nona
excludi ñ possit ꝓ remissione oīm
da iudicē nullo modo. ualeat exāgue
re. Idem. Vnitatē ñ cōicat. salma
Salma siqd̄ actis consentiens.
ip̄m q. greci nom ē salmā sonat. sz
in unitate salmꝰ ē ñ ꝑ. Non g̃ cōi
cat unitatē q̄ salmaticis cōicat. Par
tes sibi ip̄i fecerē. ⁊ ab eo q. unū ē ut
aplī uideam ubi sequit semetip̄os se
ggantes spm ñ hīt. Quib; oīb; illud
efficit. ut qz in unitate unū ñ sit. ut
qz in pce ē uoluerē. ut qz spm ñ hīt.
corpis ⁊ sacrificiū hre ñ possunt. Sō
ā nob; nē illa qō ē. unū tollere malū.
sz unū debeam' salmaticis sociari.
Si ⁊ illi hez in suo sensu habūdant.
nr' manna qn̄ in ecc̄a posita q̄erent
unitatē. a nob; repellendi ñ erant. donec
ap̄ eos rationē duce res ueras clarius.
sz qz se ab unitate ecc̄e diuiserē sic
bs aug̃ ait. Ois catholic' securus ea
pce desistat. cui ecc̄am unitate aplī
cis sedib; roborata ñ cōicare cognoscat.
Nec n' longat etiā eox magis uero
anger. q. eos diu restituisse dixistis. ñ
aplicis sedib; cōicantes in sua cōione
recipere. Ih̄ n' dñi ⁊ illi culpandi sī
q̄ cōicare talib; noluim': multoma
gis illi ñ ex̄cndi sī. q̄ ñ solū in sacerdo

ab; cōione ēplicarū sēnm uerum
eam m ūpis laicis spreuer. Sed nec
illud eis pdest q. eos in eccl'ā l'is l'ig
norantia rōnis l' simplicitate intellec
tus sui a nīa se cōione suspendisse p
hibeat. Id ipm enī magē ē ppē qđ sal
mantes s. q2 ñ eos duisa sentiendi in
dictū. sz quedā apd se delata sibi cū ī
cognita menentes. & ap̄lica sēde re
mere credentes. pessima duxit opti
mo. Qđ salsma specialiu ēe denun
ac. lē aug. dicens. de talibz adūs aucto
ritatē eāmī illarū q ab aplica sede
eplās accipe meruer. tenne credendo ī
manifestissimum salsmatis crīm a se pro
pulsare ñ potr. ad sūmā aīe illos
eccām ēe credim. & cū due eccē ēe ū pos
sint. nos q. absit salsmaticos udica
bim. aut sanctā in aplicis sedibz ēe
2stare eām. & illos ab unitate diuisos
cognoscere. & cōmodis qđnē ēe sublatā.
q. uerā nisi ī unitate 2stare ēe ñ posse.
Non g2 qī nulla salsmaticoz aīe ecce
differentia sit uelle indifferenter utro
biqz sacrificij sociari. Non ē ī corpe
q. salsmatici 2stare sentiant duce di
uisionis. Nec u' diuisū ēe xp̄i corp̄s potest.
quisq; sine ap̄li replicē 2fingē. Vna
ut sepe dictū est. q xp̄i corp̄s ē. 2stare ēe
eccām. q in duo uel in plura diuidi
ñ potest. Simil' u' ē ab ea quisqz dis
cesserit eccām ēe desinit. Ire nichola
pp̄ scribit michaeli augusto. Ex q epc
fidei summa docet. alium explicare:
Hic celestin' pp̄ orientalibz qđl ñ pot.
scribens. Si quis ab epō nestorio. aut
ab alijs q eū 2secut. ex quo talia p
dicare cepit. l' excōicat. l' exutus ē. seu
amissus seu dignitate. in nra
hunc cōione duxisse. & durare mani
festū ē. nec iudicam eū ēe remotum. q
ñ potuit q. q. ei remouit sua q se pbue
rat ipe remouendū. Ire ad clium cō
stantinopolitanū. Non habeant excō
icati qui ab hereticis excommuni
cantur.
Hinc constat sedis nre sapientia
auctoritas nullū sine epīm seu clicū
seu pfessione aliq; sanū qui a nestorio
l' eius similibz ex quo talia p̄dicare ce
pit l' cōione l' loco suo detecti sūt l' ec
clie l' excōicati uideri. sz hij oēs in nra
cōione hucusq; pduxim. Qua nemi
nē decere l' remouere potuit q̄ p̄dicās

talia audiebat. Intellexisti mpator ex
sup memoratis non potuisse ut ñ dica
mr̄ plati sui sanctē q. ubz remouit. qui
fuerant olim remoti nec decuit quēq;
iam añ pstrati. Ire nicholaus pp̄. Ad
udicandum excommunicati ñ sūt ut
Quam quom excōicati ad iu cipiendi.
dicandū recepti ē. cū s. aplicos canone
sine 2sideratis sint in cōione sola rece
pi phibeam. absurdū u' ē ut cui ñ li
cet ī ēcclīs sacē regulas cōi
care liceat ī ei de suis pene maioribz
iudicare. Hys auctoritatibz pspi
cue monstrat. qđ ex quo aliq; 2 fidem
cepit aliq. docē nec decuit q. q. ualet ñ
damnare obiect. mī illud aug. nec
remouet a fide nec bapta nec baptizandi
potestatē auferunt. Cū g2 sacerdotale
unctione unīq; potestas baptizandi un
decuit & excōicandi scīt a fide recede
re aut unīq; retinebit aut unīq; ca
rebunt. Sz aliud ē potestas officij ali
ud executio plenīq; officij potestas l'
accipit uelut a monachis in sacer
dotali unctōe l' accepta sine sui exer
cōe retinent uelut a suspensis quibz
administratō medicī. potestas ñ auferu
tur a fide g2 recedentibz potestas ñ adi
mitt. sic redeuntibz ñ redditt. ne non
hōi sz sacramēto iniuria fi uideatur.
Vñ ab hereticis baptizati l' ordinati cū
ad unitatē catholice fidei redierint. si
forte inuitu catholice pacis in suis
recipient ordinibz nō merabit sacra
mentum q. in forma ecce plurimū mini
strū. sz p ipsius cōem manū pstabit inuī
sacrū q exē eccām nulli docet ēe col
lecta. Cū g2 unīq; potestas in hereticis re
maneat. Si hereticus catholicū l' aliū
hereticū excōicauit ut in cōione sue hē
sis illum deducat. qz nichil ē sua pon
dē caret. Qđ si in catholicum pīne u
nemē l' in hereticū flagicijs l' factionibz
decuit ut alias ad recte uiuendi normā
unīq; redeat sūam dedit an utraq; an
hereticus ūm ei' tenuerit sūa uito que
rend' uidet. p̄ā dicti catholici sūa he
retici minime teneri. Non u' p oēs gla
dio ferire nqđ accusare l' inq. restrin
gi non ualet. Si u' quos diuina re
strictionis ñ 2secut ex exē eccām sē
pond' humanam uehemoniā pdiderunt
adūs eos l' eccām hic auctoritatis pond'

ctū ouferatur cōmen nimiorum excepto ms obviam ei cū reuerē̄tia sup-
bus testimonia ē ap cē. Et Ieron. qui si illud nō valt cum hoc

sicut omīa
creatura
cū ceteris
uere creati
am cū arbi-
trium ha
mus potiti
ti. q. vni. si
lentes m
ritas. q. di
xerūt. si qo
rem. q. vi.
ci. cū si mq
ad o fuerit
nem nam
quo ad eo
nem quis
mis. q. pi
q. vij. c. i.
cauis. hi est
pra nob. q. re
pe. di. i. uer
bum. ō. si q
lō. g. nec is
solūatur. i
sequen. q.
mutemur
ta fuscipe
ipi fuscipi
tūr. c. ij.
tūr fieri
facē. cere. et
unus uno
as fuisam si
rmi facē am
no. ō. q. v
mili et ff-
remie cepil
uers hi di
mas ar op
ferunt pa
ri no pio
mi si tri qu
liquamo b
ā. nō inti
tere. ar. in
mus. c. qui
ori ic q er
ommunicare
abhēticis i
neq per eoi
cles hūm
qpi nem
nem possit
creatūram
tur ch tri
ci vīgenus
si q nō ren
punis eo
ram moro
male vīn
ar. sicut to
nes hēticas
qua ni ad
dignitates
ni ordines
foīt et di
scaris fiat
qui sit ppe
scandalūp
ui di. i. c.
quisqs. so-
liuoca
tionis
trapi. mur
ad priam
nō cam
viat si ubet

Phūe ponūt. q. ab ei fide discessisse p
hanū ō. aūp nō ab ecīa ō condempnāt.
In hēticū aū ponēstate hūe uidī hēticus
sic ⁊ diabolus ponēs in mal' ⁊ mq in
suo pēiore. Unde scribit aug. Vicentio
donatiste ⁊ rogatiste. ℣ facinore ab
hēticis excōicatus a catholicis nī est
quisquis p aliquo flagitio l' reprehēdē.

Quia facinore pietū a nob ita suscipit sic
suscipiunt. q. excepto errore q. a nob
separamini sine crimine ap nos uixert
displicet nob. Sz nō facile ista monstrā
et si monstretis nō multos tolleram. qs
corrigere l' punire nō possum. neq ppr
paleam relinquam aream dñi. neq propter
pisces malos rumpam rete dñi. neq
pp edos in fine segandos deseram gregē
dñi. neq pp uasa fcā in contumeliam
migīm de domo dñi. ℣ dē ad eusebiū.

Quisqs p disciplinā ab hēticis excōi
catē nō ē a catholicis recipiendus.

Subdiacon quida hispaniensis ecce
noīe pmo cū ab accessu in disciplina
o sācmonialiū phibet. aūp ordinata
et sana ptepta nēpnēt a dicendi re
monuit ē. Ego si placet dño istū modi
seruo. ut si quis ap eos pp disciplinā de
gradat ē. ⁊ ad catholicā nīre noluit
in humiliatōe penitentie recipiatur.
quo ⁊ ipi eum forsitan coegerint si ap
eos manē noluisset. ℣ sed istud
augūi mlti dēm nō pp suam cui pe
rentia nulla ē exē ecīam sz in detestati
one erroris q. in hēticis sic in catho
licis eq ō puniēda. p quē illō augi de
prestare baptizandi intelligi nō ligādi
aut soluendi. l' ecīa sacīa ministādi.
Bapa nāq; siue ab hēreco siue ⁊ a laī
co ministratū fuit dū ō in unitate ca
tholice fidei accipiat nō carebit effectu.
Illa ū sacramēta ut sacrificiū corpis ⁊
sanguinis dñi excōicatōis l' reconcilia
tōis si ab hēreco l' catholico nī sacerdo
te ministrent. l' nullū l' male habebūt
effectū. Nō ⁊ ab oīb; fidelib; nullate
nus ō recipiendi. ℣ unde aug' in ser
bit ū pmo l' de unico bapō. In extre
mo posit ⁊ ab heretico penitentiam

Si quē forte accipere nalet.

Sed cōrigit extrema necessitas ⁊ ubi ca
tholicum p q. accipiat nō inuenit. ⁊
in aīo pacē catholicā custodiens p a
liq. exē unitatē catholicā posse ac

cepit. q. in ipa erat catholica unita
te peptē. si statim ecīa de hac una
migrauit nō eū in catholicā deputauit.
Si ā fuit a corpali morte liberatus cū
se catholice gregatōi ⁊ corpali pcē
tia reddidit unde nunq; corde discef
serat. Non solū nō impbauit q. fecit
sz ⁊ securissime ultimeq; laudauit.
qm pcepte dñi credidit cordi suo ū u
nitatē seruabat. ⁊ sine sā baptismā
sacramēto q. ūcūq; uenit nō hoīum sz
dei cē agnouit. nolite ergo hac una mag
re. Si quis ā cū posset in ipa accipere a
liq; manus pūcare elegit ī salmare
baptizan ⁊ si p ea uenit ad catholicā
ecīam cum ē illi pdesse sacīmentū q.
alibi accepit p. pdesse nō p. plus ⁊ minq ē.
et tanto pnciosi q̄nto sacīm. ℣ rē
inci. pp. Annū penitent q de manu
hēretici nesciens phibitam oīonem

Si quis dedit aut accepit accepit.

oīonē de manu hēretici ⁊ nesciat q. ca
tholica ecīa 2tradiat. pēa intelligens
-i. annū penitat. Si ā sciat ⁊ neglexit.
et p ea priam egit. x. annos penitat.
Alij iudicant. vij. ⁊ quida hūani. ut
v. annos penitat. Si quis pmiserit
hēticū missam suā celebrare in ecīa
catholica et nesciat. xl. dies penitat.
Si pro reuerentia eius ānum. i. pe
nitat. Si p dāpnatōe ecīe catholice
et 2suetudinis romanoz piciat ab
ecīa sic hētic. n hāt priam. Si hūc
penit. x. annos penitat. aut si recef
serit ab ecīa catholica in 2gregatione hē
ticoz ⁊ alios p suaserit. ⁊ postea penit
egit. xij. ānos penitat. tres exē ecīam
vij. ut audierunt ⁊ duos adhuc exē
oīonē. De hijs ita in canone dī. ut
xij. anno oīonē oblone pcipiat. ℣ rē
gg. pp. Donus ē morte arripe. q. de
manu hēretici oīonem accipere.

Cepit ermigild rex uuiens arrianū reg
nū despiciens si forte desiderio celestis q̄
rens aliquis iacē unctulat. ⁊ nō oīpotēti
deo ad confirmandū se pces effudit. tandq
sublimi glām transeuntis mundi des
piciē q̄nto ⁊ religat agnouit nil fuisse
q. potuit auferri. Supueniente ā festi
uitatis paschalis die in tempestate noctis
silentio ad eū phīd par arrianū epm
misit ut de ei manu sacrilegā 2fecta
tōis 2munionē perciperet. atq p hāc ad

Si quis rectē
ab hēretico
baptizatus
fuerit si nō er
rore teneat qui
dam penam si nō
absoluet culpam
Simile inuenit
in ccī. di. plīmas
et di. ecōmq. plu
rimis. di. unq
sūt eccīa. ij. ad fi
nem. ui. ubi q
quicunq. accepit
baptā atq. corpus
pi sine dō. q. di
uq nulla est ui
quatenus nulla
rentis. ℣. c. i. ult.

Si quem erro
neū aut hēre
quē. q. nō est
mirū eum in
fidē. di. iiii. q. vi. con
stat p sententiā. i. si
rem dei presentem
cordi suo adhibu
it. baptā. q. di. uq
sūm quō. ℣. di. xc
uq. cōm si tri. est
℣. i. q. i. comunis
reddunt priusq
℣. i. q. vij. comu
cauit p eē. i. q. di
uq. atq; inde
nullis c. alq; eo
no errorē hō. ut
Si quis rectē ba
ptizatus fuerit
cū quia al' est in
trinitatis sacra
mēto aliud in
baptō ut. xxvi. di.
cum q̄ nō rem
est et. Jam. omī
sacēdotum ul' sue
fie. sic emptum ē
ul' quia mendā
mine sacēdio solet
hāc formā eccī
pūt. ut. ℣. c. i. sac
mal in baptō uō nō
tq. di. uq. sine in
cauis. ui. ubi q
quicunq. accepit
baptā atq. corpus
pi sine dō. q. di
uq nulla est ui
quatenus nulla
rentis. ℣. c. i. ult.

Si quem erro
neū aut hēre
quē. q. nō est
mirū eum in
fidē. di. iiii. q. vi. con
stat p sententiā. i. si
rem dei presentem
cordi suo adhibu
it. baptā. q. di. uq
sūm quō. ℣. di. xc
uq. cōm si tri. est
℣. i. q. i. comunis
reddunt priusq
℣. i. q. vij. comu
cauit p eē. i. q. di
uq. atq; inde
nullis c. alq; eo
no errorē hō. ut
Si quis rectē ba
ptizatus fuerit
cū quia al' est in
trinitatis sacra
mēto aliud in
baptō ut. xxvi. di.
cum q̄ nō rem
est et. Jam. omī
sacēdotum ul' sue
fie. sic emptum ē
ul' quia mendā
mine sacēdio solet
hāc formā eccī
pūt. ut. ℣. c. i. sac
mal in baptō uō nō
tq. di. uq. sine in
cauis. ui. ubi q
quicunq. accepit
baptā atq. corpus
pi sine dō. q. di
uq nulla est ui
quatenus nulla
rentis. ℣. c. i. ult.

Si quem erro
neū aut hēre
quē. q. nō est
mirū eum in
fidē. di. iiii. q. vi. con
stat p sententiā. i. si
rem dei presentem
cordi suo adhibu
it. baptā. q. di. uq
sūm quō. ℣. di. xc
uq. cōm si tri. est
℣. i. q. i. comunis
reddunt priusq
℣. i. q. vij. comu
cauit p eē. i. q. di
uq. atq; inde
nullis c. alq; eo
no errorē hō. ut

municare. ut ecōne quo. i. ad quem si illud nō pp sniam emig.
s. sen. eccōi. nam in cauis cauhi et ammaubi finā et eccam. be
fium matem ar. vi. q. uj. uli. mi. fi. augustum. s. c. q. pē. ei. his auctō,
ntoliā in illo ulo recreantes. s. i. q. i. q. quidam alio nō. largē h
simatur. sacīm. ut. i. q. uj. c. ulē sacīmoīe mīs ty. uēnare quic
lauais recūlatur pē. re. di. uj. sacīm hēbunt. cum eccīa nēmē
egere sacīmum baptīsmi. aqueum; tradit. sicut a hēreco quare
qui ecclīa eucharistie sacīmum nō sit ab hēreco accipiendum. cum
alīē fides et conuersiō simplicitatem sacerdotis ul sacīm. re.
di. uj. ut quo primus et. di. uj. bapi. uicem. ij. plemoi remissio fit.

Quisqs disciplinā ab hēretici excōi
catē nō ē a catholicis recipiendus.

Subdiacon quida hispaniensis ecce
noīe pmo cū ab accessu in disciplina
o sācmonialiū phibet. aūp ordinata
et sana ptepta nēpnēt a dicendi re
monuit ē. Ego si placet dño istū modi
seruo. ut si quis ap eos pp disciplinā de
gradat ē. ⁊ ad catholicā nīre noluit
in humiliatōe penitentie recipiatur.
quo ⁊ ipi eum forsitan coegerint si ap
eos manē noluisset. ℣ sed istud
augūi mlti dēm nō pp suam cui pe
rentia nulla ē exē ecīam sz in detestati
one erroris q. in hēticis sic in catho
licis eq ō puniēda. p quē illō augi de
prestare baptizandi intelligi nō ligādi
aut soluendi. l' ecīa sacīa ministādi.
Bapa nāq; siue ab hēreco siue ⁊ a laī
co ministratū fuit dū ō in unitate ca
tholice fidei accipiat nō carebit effectu.
Illa ū sacramēta ut sacrificiū corpis ⁊
sanguinis dñi excōicatōis l' reconcilia
tōis si ab hēreco l' catholico nī sacerdo
te ministrent. l' nullū l' male habebūt
effectū. Nō ⁊ ab oīb; fidelib; nullate
nus ō recipiendi. ℣ unde aug' in ser
bit ū pmo l' de unico bapō. In extre
mo posit ⁊ ab heretico penitentiam

Si quē forte accipere nalet.

Sed cōrigit extrema necessitas ⁊ ubi ca
tholicum p q. accipiat nō inuenit. ⁊
in aīo pacē catholicā custodiens p a
liq. exē unitatē catholicā posse ac

cepit. q. in ipa erat catholica unita
te peptē. si statim ecīa de hac una
migrauit nō eū in catholicā deputauit.
Si ā fuit a corpali morte liberatus cū
se catholice gregatōi ⁊ corpali pcē
tia reddidit unde nunq; corde discef
serat. Non solū nō impbauit q. fecit
sz ⁊ securissime ultimeq; laudauit.
qm pcepte dñi credidit cordi suo ū u
nitatē seruabat. ⁊ sine sā baptismā
sacramēto q. ūcūq; uenit nō hoīum sz
dei cē agnouit. nolite ergo hac una mag
re. Si quis ā cū posset in ipa accipere a
liq; manus pūcare elegit ī salmare
baptizan ⁊ si p ea uenit ad catholicā
ecīam cum ē illi pdesse sacīmentū q.
alibi accepit p. pdesse nō p. plus ⁊ minq ē.
et tanto pnciosi q̄nto sacīm. ℣ rē
inci. pp. Annū penitent q de manu
hēretici nesciens phibitam oīonem

Si quis dedit aut accepit accepit.

oīonē de manu hēretici ⁊ nesciat q. ca
tholica ecīa 2tradiat. pēa intelligens
-i. annū penitat. Si ā sciat ⁊ neglexit.
et p ea priam egit. x. annos penitat.
Alij iudicant. vij. ⁊ quida hūani. ut
v. annos penitat. Si quis pmiserit
hēticū missam suā celebrare in ecīa
catholica et nesciat. xl. dies penitat.
Si pro reuerentia eius ānum. i. pe
nitat. Si p dāpnatōe ecīe catholice
et 2suetudinis romanoz piciat ab
ecīa sic hētic. n hāt priam. Si hūc
penit. x. annos penitat. aut si recef
serit ab ecīa catholica in 2gregatione hē
ticoz ⁊ alios p suaserit. ⁊ postea penit
egit. xij. ānos penitat. tres exē ecīam
vij. ut audierunt ⁊ duos adhuc exē
oīonē. De hijs ita in canone dī. ut
xij. anno oīonē oblone pcipiat. ℣ rē
gg. pp. Donus ē morte arripe. q. de
manu hēretici oīonem accipere.

Cepit ermigild rex uuiens arrianū reg
nū despiciens si forte desiderio celestis q̄
rens aliquis iacē unctulat. ⁊ nō oīpotēti
deo ad confirmandū se pces effudit. tandq
sublimi glām transeuntis mundi des
piciē q̄nto ⁊ religat agnouit nil fuisse
q. potuit auferri. Supueniente ā festi
uitatis paschalis die in tempestate noctis
silentio ad eū phīd par arrianū epm
misit ut de ei manu sacrilegā 2fecta
tōis 2munionē perciperet. atq p hāc ad

Si quis rectē
ab hēretico
baptizatus
fuerit si nō er
rore teneat qui
dam penam si nō
absoluet culpam
Simile inuenit
in ccī. di. plīmas
et di. ecōmq. plu
rimis. di. unq
sūt eccīa. ij. ad fi
nem. ui. ubi q
quicunq. accepit
baptā atq. corpus
pi sine dō. q. di
uq nulla est ui
quatenus nulla
rentis. ℣. c. i. ult.

Si quem erro
neū aut hēre
quē. q. nō est
mirū eum in
fidē. di. iiii. q. vi. con
stat p sententiā. i. si
rem dei presentem
cordi suo adhibu
it. baptā. q. di. uq
sūm quō. ℣. di. xc
uq. cōm si tri. est
℣. i. q. i. comunis
reddunt priusq
℣. i. q. vij. comu
cauit p eē. i. q. di
uq. atq; inde
nullis c. alq; eo
no errorē hō. ut
Si quis rectē ba
ptizatus fuerit
cū quia al' est in
trinitatis sacra
mēto aliud in
baptō ut. xxvi. di.
cum q̄ nō rem
est et. Jam. omī
sacēdotum ul' sue
fie. sic emptum ē
ul' quia mendā
mine sacēdio solet
hāc formā eccī
pūt. ut. ℣. c. i. sac
mal in baptō uō nō
tq. di. uq. sine in
cauis. ui. ubi q
quicunq. accepit
baptā atq. corpus
pi sine dō. q. di
uq nulla est ui
quatenus nulla
rentis. ℣. c. i. ult.

Si quem erro
neū aut hēre
quē. q. nō est
mirū eum in
fidē. di. iiii. q. vi. con
stat p sententiā. i. si
rem dei presentem
cordi suo adhibu
it. baptā. q. di. uq
sūm quō. ℣. di. xc
uq. cōm si tri. est
℣. i. q. i. comunis
reddunt priusq
℣. i. q. vij. comu
cauit p eē. i. q. di
uq. atq; inde
nullis c. alq; eo
no errorē hō. ut

pitre. uōm qī uicerit in ecīa ab hēretico in re baptī eq uō corpus xpi rēs. s.
s. sino. cum extrema ieiunio. cum extrema ieiunio uō. qō in uicerit posse
sacō confiteri. re. pe. di. quem primet ieiunio reconciliacōm pēē. re. q. di. uq. sic
cum uicem possit. dia. re. unacē. oleo. si. re. omnibus que sentiunt
ad officium sacerdotis illud solum licere lay
cis a re. et in necessitate
re requiri
expressū
unc
mo.

Quod ait sinum ihus se q̃dus cõiugẽ ꝯ. c. uls cẽ tẽsen. et anob si nõ. qõ

Quot mortuorum nõ uõt quis accusari nisi uiuus iudicari? ꝯ. c.

XXIIII Omnium ecclesiarum. Et uinum ecclesie: et unum mi

Quo ad ecclesiam ab solucõnem g. di. iv. cum sicut ab ff. ecclesiarum qui q. xi. q. ii. ff. ecclesiarum

Quod ā p̃ morte nullꝰ excõicari uel absolui: ex ubi euangly mõst. et q̃b; dr. Quicq; ligauit. s. t. ꝯ. Sup. t

Quis hic dicit peccata remittere blasphemias dicit. Et ideo

Quis ait sinum ihus se q̃dus cõiugẽ ꝯ. c. uls cẽ tẽsen. et anob si nõ. qõ

Quot mortuorum nõ uõt quis accusari nisi uiuus iudicari? ꝯ. c.

Quis nisi sacerdos ministrat hostiam deo et animas eligit quis ergo nisi ipse

Quis nisi uerus israelita ad ihm ueniet. Et ideo

Quis nisi uerus israelita ad ihm ueniet. Et ideo

Quis nisi uerus israelita ad ihm ueniet. Et ideo

Sane pfert a quibꝫdā q̄ dicūr oportē
p̄ morē hēticos anathēmatizari 7 2sēq̄
m hꝫ doctrīā scōz patrū q̄ ñ solū unūq̄
rest hēticos 2dēpnauerīt. sz 7 mozmos
sic eos q̄ mutasse 2dempnari ē reuoca
uerīt p̄ morē. 7 in sacris ds̄ scripserīt.
q. fem ē. Ī iohē: 7 Ī flauiano religiose
memorie epīs 2stantinopolitanus:

Item in actione .v. aug. air. Si forte
sūt libri ma deligniant tradiozē suū
sic dns deligniatur unda. legant Ī eis
noiam 7 expresse. l' cecilianū l' eī ordi
natozes eozdē librozꝫ fuisse traditoz
res 7 ñ eos anathēmatizauio ipē ē eis
iudicet tradidisse. Quem rectata ē
aug. scē memorie 2sulit 7 statuit re
ni ab initio in eccīa. Impūi. 2 dogma
tā inculpatū 7 dampnatū ē. 7 eos q̄
tali doctrīa obnoxij ē anathēmati
zari uoluit. eccē tradimo. licet 7 moz
tui ēēnt. Sō scē memorie aug. dicit.
Si mō 2tunc ēēt cecilian de hijs que im
ferunt ei etiam p̄ morē ei illi ana
thēmatizo. Item. Quis cū 2gregau
et quēdā de diuisis eis ad eccām statū
punctis disponentes. de ipis
statuerē defunctis. qui suas facultā
tes hēticis relinquunt ut 7 p̄ morē
anathēma subiaceāt. Sunt ā 7 aug.
scē memorie eplē dicentes. Quod si
qui Ī uita sua ñ recte sapuerē licz ñ
2dēpnati fuissent. adhuc inuenies tm
demonstrato peccō. 7 ulc p̄ morē ana
thēma subiaceāt. Item. Quero ā q̄ ce
liano obiecta ā 7 nob aliq̄ possit
monstrari ipm mortuū anathēmatizem?

Item Quas m licē 7 de mortuis iudi
care. q̄ iudiciū ñ cm de uiuis sz 7 de
mortuis solet fi. Item. Rabulā sācte
memorie epm fes edissene cunctis q̄ Ī
sacerdotib; resplendunt. theodoz mo
sthenē p̄ morē Ī eccīa anathēmatizauit.

Ite. Romanoz 7 eccīa ante pauios
diocloz q̄ fuit pp eiusd ecce p̄ morē 7
ei anathēmatizauit. Cū ñ in fide peccasse
et hꝫ os scimus qui degunt hic rome
et maxē qui in dignitatibꝫ exaltant.
q̄ 7 eid' diocloz cōicatoz ē p̄manserīt.
usq; ad morē. Item. Si ad tp̄a dr
ophii scē memorie l' supi' aliquis re
currerit 7 origenē inuenierit p̄ morē
anathēmatizauī. q. 7 in isto fecit. 7 uīa
scīas 7 uigilius religiosissim' pp an

nāozū rome. Item sancta synodus dixit.
Sufficiunt que dēa ā 7 plata ecclīastica
tradimonē demonstre q. oportet hēticos
7 p̄ morē anathēmatizari. Ite in actōe
.iij. scā synod' dixit. agi scē memorie.
q̄ inter epos affricanos splendide dñi
se eplē ā recitare. significāt q. oport
ret hēticos 7 p̄ morē anathēmatizari.
Tale ā ecclīastica tradimonē 7 alij af
fricani epi reuerentissimi seruauerīt.
Sed 7 romana scā eccīa q̄ sēpe epos 7 pr̄
morē anathēmatizauit. licz Ī uita sua
p fide ñ cēnt accusari. 7 utiq; apud
nos habita gesta significāt.

Quod ā p peccō alicuius tota fa
milia exterminanda sit. multoz exempla ptm.
Duo peccō nāq; sodomitaz puuli eoz
qui b̄ficio eterne pēne flagrāa nesciē
bant. celesti igne ā 2sūpti. Ite. Duo
peccō amalechitaz ñ solū puuli eoz.
sz 7 bruta aīalia usq; ad mīgenē
ad pertinē uissa ā a dño delerī. Ite.
dathan 7 abiron auctores scismatis
fuerūt. q̄ moysen 7 aaron nō cū ipis
solū. sz omnis sulā eoz cū ipis descen
dit ad inferos. In nouo 7 testamento
ñ nisi p̄ peccīs exigentibꝫ gēus pestilen
tia desteuisse legit. q̄ 7 illos inuolue.
q. peccī 2scīam ñ habebāt. Si g̃ tam se
ueriss̄e p peccīs pentī inuenīmur
paulī puniri nulli dubiū ē quin p
peccīs eoz̄d sīīa excōis pr̄ fi ualeam.

Hijs ma respondē p peccīs pentiz
paulos corpalit flagellari: ex ubi
cuīglij apparet ubi apl̄s de eoz nam
mirrogasse dicīt. Rabbi quis peccā
uit hic aut parentes ei ut cecus nasce
rē. In quib; 7 illō apl̄s q. dns ait.
ad moysen. Ego sū dns zelotes ulsi
ans peccā patrū in filios usq; in 3
cīa 7 q̄rtam gnationē. Spūalit ā
peccīs pentī paulī ñ tenēē ex quo p
sacramentū regenatōis ab origina
li peccō fuerīt emundati. Vñ p ezechie
lē dns ait. Alia ā q̄ peccauit ipa morie
tur. filius ñ portabit miq̄tē p̄ris.
et p̄ ñ portabit miq. f. Justicia iri si
ui. 7 e. Quecūq; 7 peccā parentes 2mi
serīt. filius ex quo psonaliē ab eis se
pr̄ fuit et ñ ipūtabīt ad penā. Vñ peccō
ade nō os possū tenī dīr. q̄ ñ aliq̄s ex
illo mālī fiat plemnat. Q'a ñ ap
tenī ñ sīīa sacerdotū sz tota eoz q̄titē.

Quis ecclīastica sanctio ab ecclīastica communione
separatum absolvere possit.

Quicūq; ecclīastica sanctione
ab ecclīastica communione
separatus fuerit. ut ei ab
aliquo absolutio impendatur
nisi ei cui excōicatus est satisfecerit
ut ipse ei absolutionem tribuat
nullatenus potest. Nisi forte
ille qui excōicauit. aut ei cui
excōicauit successor. aut aliquis
de loco ubi excōicatus est. aut
de quo excōicatus est. aut de
loco ad quem excōicatus uenit.
aut de loco ubi excōicatus est
uel de quo excōicatus est. aut
de

patet q. ñ ē notād' sua q. pecti macla
ñ mficat. Hinc ē paul' corinthys scri
bens ait. Si qs fr noiat' fornicator aut
auarus. aut ydolis seruies. cū huiūmi
nec cibū sumere debetis. Ex quibz ñbis
dat' intelligi q. ñ pmū aliqs noiat'
fuit de ecclia. i. p' cora iudice accu
sat'. r quat' p' in ure ipe de se cfes'
fuit. q. ñ sua ē ferend'. nec ab ei' cōio
ne abstinend'. Non g' p aliui' pecto
ra familia excōicanda ē. Vnde aug'
scribit ad auxiliū cpm. P̄o peccato
patris ñ ē filj anathema sanduf.

Si habes de hac re suam cas rōnibz
p' scripturaꝝ testimonijs explorata am
nos doce dignetur. qui recte anatha
tet'. p pecto pris filius. aut p mari
ti uxor. aut p dñi suus. aut qui q̄
in domo. r ñdū nat'. si eo ipo q̄ unuer
sa dom' ē anathē obligata nosat'.
nec ipi possit p lauachrū regenatōis
in mortis periculo subuenire. H. n' fuit
coplis pena. q̄ legim' q̄sdā ex ep̄o
res dei. ē suis oīb; q̄ ei' ip̄ecutis pri
ncipes fuer. pri' mfectos. Tūc quip
pe ad rōnē muentuī mortalia cor
pora punebant'. q̄q; r mortua. Spū
alis ā pena q̄ sit q. sempiū ē. Quis h
gauis sit. ē. cū li. r in ce. In celo aias
obligar. de quib; dōn ē. Vt aīa patris
mea. r aīa filj mei ē. Aīa q̄ peccauit
ipa morietur. Audistis forsasse ali
quos magni nois sacerdotes ē domo
sua quempiā anathamatizasse pena
mū. Sz forsasse si ēent introgati rep
rent'. donec. unde redde rōnē. Ego ā si
quis a me ēsilerit uām id recte fiat.
Quid ei respondeā. ñ inuenio. miq̄m
h' facē ausus sū. de quoꝝdā sacerdo
tib; unanimit' adūs' eccām p̄ceptis.
n' grauissime 2mouerer. Sz si ubi q̄m
iuste id fiat. dns reuelauit neq̄q̄m
iuuenilē etatē mea. r honorē eccāsti
ci ridimita 2ep̄no. Senex n' a iuue
ne. r epc̄ ut ānos. r collega necdum
amicalosus p̄ncipi sū doc̄ quomo
do possim. l' deo l' hoīb; iusta reddere
rōnem. Si aīas ūnocentes p sceles alie
no q. ñ trahunt ex adam in quo oēs
peccauer' spūali supplicio puniam'.
Et n' clamantem filium. r fugientem expeme
noxa' pmi hoīs facto fonte baptisma
ti expiandā ut quād p̄ q̄. gemuit
eū petā p̄ ei' admisit p̄ceptis ei' ñ fuit.
ad eū ñ pinde q̄s ambigimus. Quid di
cam de 2iuge. Quid de tot aīabz uni
us familie. Vñ si una aīa p̄ua sen
tētie discipline q̄ tota dom' ista ana
thematizata ē sū bape de corpe exeūdo
pierit inumabilis corpi mos si de
ecclia hoīes innocentes uolent' abstra
hant'. r nefiant'. huic dāpno ñ p̄
2ueri. Si g' de hac re potes redde rō
nem: fac et nob' referendo p̄estes
ut possim' r nos. Si ā ñ potes q̄d' ē
meconsulta 2monē ai facē. unde si
mitigat' suis responsionē rectam
ñ uales inuenire. hec ā dixi. r si filj
mi clamant' aliq̄d admisi. q. t' ana
thēa plectend' nimissime uidetur.

Ut ergo ex hac auctoritate euidē
tissime monstrat'. illicite excōicat'
quis p pecto alterius. nec p aliq̄ rōne
minuit'. q̄ p̄o pecto unius in tota
familia sua fert excōicatōis. Illi
cita ā excōicatio notanda ñ ledit. sed
excōicante. Vñ gg' scribit magno ē
mediolanensi. Illicite aliq̄. excōicant
sententiam condempnat non illiz.

Compm' q. laurentū quondā fr. r co
epc̄ nr. nullis re culpis exigentibz
cōione p̄uatur. sed ex huius p̄cepti nri
auctoritate munit'. offm tuū secur'
page. r cōione sū aliq̄ sume formidic.

Ire ecce in leuitico. Qui maledixerit patri suo aut matri morte moriatur.

Qui negligit oris maledicti. 2suetu
dine researe. r si ñ ex ide maledicēti.
tū immundicie labioꝝ. i. p̄sare ubi.
inquinamenta oris meauit'. Item.

Nemo ñ sua q̄libet soluat uel ligat.

Si quis ñ recto iudicio r cor
q̄ p̄sunt ecc̄e depellat'. r foras mitta
tur si ipe aīa ñ exit. h' ē si ñ ita egit
ut mereat' exire nichil ledit. in eo q. ñ
recto iudicio ab hoīb; inde' expulsus.
et ita fit ut inerdū ille q̄ foras mit
tit' utilis sit. r ille foris qui mitt' u
det' reatū. Item Rabā de eccāsticis
pressuris libro. i. De eodem.

Non iterū dāpnam' eū iuste iudi
cā'. dicente psalmista. Nec dāpna
bis illū. ē iudicabit' illū. Quātū sacerdo
tū culpa zelo dei se plectj p̄tinet'. Sz dū
in discrete h' agit' sacrilegij facin' iam
nit'. r dū p̄cipites q̄ ad emēdā' tuit'.

precatum infelicitatis sit quam si inuisibilium uulnerum cor
ua pro eo mitigentur. et ñ interim lāgore. Si fungatur
tur et si maturum corpus sanet. nō ē animum. i. dē sui mulgat
tomum. i. meo olaū. ep̄o. i. te illa ciuitate nato. nō fingime
meo olaū. accepi. laurē. q. accepit sinit. meo olaū. s. di. xxxvi. q̄
bme. ē. l. q. di. quanto sunt ministeria magna sint uasa. laurē.
accepit optimus
primus pīa
ter contempto in causa precum. ut
tempus nō ligat cōmuniōe. ar. q. dicat. solo tibi et

ipi q; mlīomag' dertī cadit. Sce ex.2 pi
sienti ipz lādica. Qua pena ferat. qui
illicite aliquem excōmunicat.

De illata excōicatōe lex īmiam im
pmoris catholici q. pbat 7 seruat
catholica ecca 2stitutōe. cxxvm. cap
cc. h. decim. ut nemo pb; excōicet alīq.
añ q. ca pbet pp q. ecclastici canones h
fi' iubent. Si quis a adus ca alīq. ex
cōicauit ille qd q excōicat e maiorus
sacerdos auctoritate ad grām scē
cōionis redeat. Is a q legitime n ex
cōicauit in tn abstineat a sac cōio
ne nisi forte q'dam maiorū sacerdotū iniq
fuit. ut q. iniuste ferat. upe iuste pena
t'hme 7 scōs ggr. ad iohm epm inuste ex
cōicante. inf ecca scribit dicens. Cessans
pius amp; ad nichilū redactis pdē sūe
nie decretis ex bi pr pncipis aplox au
ctoritate decim. xxx. dieī spacio a
sac cōione pstarī ab oipotente deo mā
n excelsus uenia e summa pena ac
lacrimis exorare. Od si hanc sniam
nrām re cognouim nō implesse. re
missus ñ iam ūn in ecclā sz animam
am finitamus nie cognoscat uiuante dō
scīi puniendam. q; nemo ppe ul' ipo
sce si cōmōic neq; quic e iudicand.
De quentōe a hīm ipatoz manifes
wz emīnī dicat lex. Quicq; tbz au
ctoritatib; iudicis quem l'tribz edi
ctis ipatoz fuit ad iudicē puocatus
aut uno p oīb; pemptorio. i. q. cām
extinguit finit uocat. 7 pena sua;
ap eum iudicē a quo ei denūiatū e
exhibe nolūit aduerse eū qī incom
mace iudicari p. q'nimo retractari. n
p appllōne negocia posst quotiens i
mace fuit iudicatū. 7 hāc sniam
de tbz auctoritatib; quem ex euan
gelica auctoritate celestin ad nesto
riū dicens. 7 ephesina smōd de eod
demens. 7 bs ggr. ad iohm scribens p
bauit de pptorio semp affricanā 2
ciliū demonstrās decessorio ut si quem
reliquie detractauit suo attempti. 7
sua quacia facientē auctoritate
iudiciaria ia pnā excludat. 7 ic bs
ggr de sniā in quace scribens ad
maximū pfūptorem solonitanū
epm dixat. Hortam ut ad nos ue
nire excusatōe festines. q'm sua
m iusticia h' q; accusaris 7 cogno

scere 7 finire s canonica institutia x
reuelante possim. Ina a fac ur ad ue
mendū ampli' ia moras ñ ingeras.
nec magis ipa re absentia obnoxiū
hijs q dnr assignet. 7 nos i re h' rel ñ
solū pp pdca crimina q pgare subt
fugat. sz 7 pp inobedientie culpa du
rius. s. ur in quinace cogar ex ca
lio ferre iudicū. Ite ong' sr lenitē.

Quia ñ sūa ab ecca alīq. secer uel
cum aliquis ad eam reducit.

Cquit a ueritate. a timore dei. a fide.
a caritate exit de castris cē. 7 si per
epi noce minime abuiat. sic econ
trio alīs ñ recto iudicio foras mit
tet. sz si añ ñ exierit. i. si ñ egit ut
merentur exire. nich ledit. Interdū n
q foras mittit. mus est qui foras
est mittit iudex rectū. Ite aug. Et qui
apto sacrilegio. 7 q pūsa ecca fidelib
ñ sociat ad eam ñ pōt iuste probantur.

De illis qui ab ecca sr segregan ñ di
cat ea q sr spe ñ pacientes. ne ad
sacrile pretione referret. sz dem e
spm ñ hūes. h utiq; ñ hēt. nisi de
segregat ab ecca qui dei s spm ñ ha
bentes. Sz nec ille dicend e ee in ecca.
et ad ista societate spe pnt. q; omb;
x ficto corde miscetur. Scs n spe di
scipline effugiet ficta. neq; eni ad
eam pueniet q separtis apto sac
legio manifesti s. sed eam illi qui ei
unitate corpis mixti p pessima mā
sepnt. Item ex v. smodo. Ad sepam
quos impios demonstramus.

Certū e q. qui impi demonstrati e.
cōio sepat e a deo sic 7 ille q anathe
mizat est. tanq; impi sepat est. Qa
ch' eni aliud significat anathā. n
a dō separatione. Illicita q excōi
cato ut ex pmissis appet. ñ ledit
eū qui notat sz illū a quo notatur.
ac pb' q innocentes s. ex alti' crimine
redempnari ñ possit. sic ab iprudentib;
familie potenti p pcis dnoz 2suete
tur notari. Sz adhuc obiect illd q.
ñ solū innocentes. sz ñ 7 criminosi se
tentia maledcois sunt ferendi. Aut
n x in euāglio. Orate p psequentib; 7
calūpniantib; nos. bñfacite hijs qui
nos odert. Ite apls. Bndicite perse
quentib; nos. bndicite 7 nolite maledi
cere. Ite maledicti regnū dei ñ possidebūt.

aut quis ita solo illo absoluit pōt ar. v. q. 1. quorum ab. J. c. f. no
tandum est. et sen. et cum clericis. xi. q. iij. cum aliquis arro q

De illicita. et quia hoc nō distinguimus dic inte. p. c. ponitur aute. et istam. et
sacis epis. c. omnibz. u. cui. q. i. nemo epis maioris qē. omnibz posse ligā
tum absolue absq;

oie nō. xi. q. iij. si epc. q
c. q. pena iuste excōicatis
lēs. ek. c. sacer. Quia li
me. si nisi non fiat cā et
glatōms ut ek. et sen.
ex facto ubiq; copie re
liquum nō. nubito ecia
am epi si cui nisis absi
mfligitur ut ek. et sen.
ex. sacer. illi dic q dic. si
arbitrum sui oris curbit
cōione communū si uirō
unit est primatus mgr
sui eccē ek. et sen. ex. sacer
manifestoz. ar. q. i mai
festis cūibi. preter domo
mtd. ar. iij. q. v. q. sufficit
ti. ar. ē. ek. et uirū. qd
mām. ier. hi. ex. nō me
mur. nisi mter ligatum
tectoie. i. q. ē. c. qio et
qi. iij. consentiemum
auctiby. i. et. cōmbi. ex
emptoz. dico q quia
uiter pōt pemptoz. um
mitt. ut plurim. ē. et se
ce. uic. cum breuiois
ipsuic. et. et ek. mtd. cle
ericis. si omis differt
assicuit q mi ordina
rius ul' ap. mai. ix. tri
posst illud mitt. ut i
me. et. iiij. q. i. omes mfi
c. q. iij. q. v. sanus mfi. ek.
et ek. sicut ordinaria je
pemptoz. um nō ē sufficiēs
mpetrotum ū eggre.
nēcias et ē. ut. ek. et se
lo. et contu. c. ii. ferendo.
nō uiqm item sciās qd
hi ley dicat q uiter. ferre
mitt. adh unum cami
post pemptoz. um ut ek.
et. q. iij. c. vm. si fuic quoz
ci. et post illud ei nō
ē. vm mfi uelit uiter q
ni. am fuit ei ut ek. et se
et. soluit. je dist qui
q pemptoz. ili ferat ori
ne eni qñm. si q. si cum
pōt. pse ppositum ē. q. o
nō. q. i. uiter. i. ait qui
semel. q. vino ē. o. q. illo
c. i. arbitro uoigo ut ek.
et. ap. cum sit cōi. ia. ecclam
ē uiter ferēdis. ecclis. si. vno
pemptoz. o. ligat. agai
si ti. pō. ni. uent. ad pma
ad. ia. pnicm. i. ti. pribz
lius ut. c. et. nō. scimus
qli ē. ferēdi. ordinaria
ptem. si uiter ei. ad. nō
ligat. ni. ad. ibum. pz.
emptoz. je. ei. mtelli. ad. ie
pemptoz. ut. c. qio et qi
uiter. v. m. i. ad. ecclis. ad
nes. ferēdi. si. uiter. ad. pma
ad. ia. oie. se. nolle. uiter
ti ē. ad. no. ad. pōs. q. i. o
ter. ad. ligat. ut. pmā. ad
cuis. excōmūga. ut. ek. et se
uno. excōmūga. ei. ego. ad
ti. sit. ei. nolle. ferēdi. si ē
ad. no. ad. ia. qi. i. mēs
ti. mter. is. cuis. est. qui. ee

Non pcnum. Ulum si iustum illi. i. admalum illius ministra
Nalegij. sem. tenetur. ad. nūm. xi. q. iij. c. tenia. sum. et. tenet. ad
omne. mtē. et. ad. uidiciem. penam. si. ullum. sint. exponit. et
tē. sen. ex. sacro. item. annen. sacrilegij. signum. ē. ad. pone. ut. lxxi.
di. apostolus. nec. pōt. promoui. talī. ut. uiteur. q. ei. ego. mi. pena. sus
pensionis. uel. diei. um. mfligitur. et. ut. i. c. pē. si. forte. i. iequum
ad. agitur. ad. ad. pōm. illi. die. q. nō. li. sacrilegium. in. die. ad. pōm. ad
pices. in. dies. dices. erunt. precipites. ad. ex. cōmunicationem. ut
Precipites. ut. et. ad. ap. ad. pōm. sibi. illi. quibus. enim. omnia. pic
apitat. uirtus. omnia. ia. lenta. ē. et. omnium. pe. amittentium. ad. pē.
ni. uiter. her. uiter. um. mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm

Quia aliquis uidicium. pōt. uiter. ligi. ecclam. ad. ia. ad. pōm. ad
Cuiter. pi. b. erat. ecpectandus. ut. ex. o. i. c. ulti. mfi. ul' uiter. ligis. illud. ad. ad. ad. ad
ter. dissimilia. qui. illa. ni. fertur. ni. hō. je. qi. ē. a. mādāb. fenan. ut. nō. ni. q. ip. ifirma
Ite. ill. ni. oie. judis. juris. apls. ay. sq. ē. bimit. die. q. hēna. ipotet. ab. ecca. sr. segtm
gn. sp̄m. sām. hit. hi. hāt. tāl. spō. i. sr. ā. i. fectum. diem. ecca. 7 re. odi. ig. e. unus
h. sz. in. ecē. nonī. largus. fuit. ur. opīrat. wnes. et. male. cadi. fnē. ei. q. ip. am

Tre ierz i epla ad tyt. Ab oi maledic
o: fideles imunes esse oportet.

Si g michael ñ fuit ausus diabolo z cere
maledictois dignissimo iudicii ifre
blasphemie quomag nos ab oi maledi
cto puri ee debem. Cerebat diabol ma
ledictu. z p os archangli blasphia ex
re ñ debuit. Relege ueres libros z inde
q nrb in mone garisim adduce s. ut
bñdicent ppl. z q in monte altо ut
maledicent. Ruben q maculauit tho
ri parentis z Zabulon nouissim lie
filius z ancillar ubi. in monte hebel
ponit ut maledicat hys q maledcoe
s digni. Jd in libro iudicii. Hoc signi
ficat q ad bñdcoem. q ne ad maledicti
onem de filys israel electi sunt.

Cum g in singulis quibzq fidelib sit
talis ppositi uarietas h ñ designare
uidet in h loco q dimidy illi q in mon
te garizim ascendunt illi. q ad be
nedcoem elect e istos. figlant maledicer.
Qui ñ meri pene z bñdictionu z re
missionu desiderio uenit ad salu
te. Illi ñ dimidy q in mte gebal
ascendunt. in quo maledictões plate
st. istos alios indicant q malox me
ri z supplicior timore 2plentes q
i lege scripta s. puenit ad salute.

Sed qm p plerozq ualet orare
primos penes p mlgssione mdan:
mors maledicto peussit. Cum q
q pme puaricatoi sentcie adiun
xer: sniam maledcois a dño reporta
unt. Abrahe q dixit dns. Maledicam
maledicentib t. z bñdicā bñdicentib
t. In euglio z. Cū clamens uenit
ad fcm ñ inuenies fructum in ea.
sua maledcoe ppria ilimare ipz
dapnauit. Ire. Noe ei ucnda sua a
cah inuersa cognoscerer filiu e chā
naam maledixit dicens. Maledc
chanaam. sit seruus frm suoz. Item.
ysaac. e bñdicerer iacob filio suo ait.
Cum maledixit t. sit ille maledictus.
z q bñdixerit t bñdcoe repleantur.
Item. Sicut in libro nioz legitur.
Moyses ex ppcpto dei. xij. tbz filiou
israel in duas pres diuisit. z sex tri
bz uisis ut ex mte gebal ul
legar. l. gazarin ascendentes male
dictione ml̃gdientiu lege noscarer.
Illys ñ ppcpit ex mte aliu montem

Precedentes bñdcoi obstinatiu exclamarer.
In nouo t. r. petrus apls symoni legit.
maledixisse e ait. Pecnia tua tecu sit
in pditoe. Paul qz q dixit. bñdicite z
nolite maledicere. fornicatore e com
muniu ullu excoicari. Ire i alia epla
ait. Si qs ñ fuit secuo doctrina dñi
nri ihu x sit anathma maranatha.
Item galathis. Si angls de celo ue
niens aliud uob euanglizauit ana
thema sit. Distinguend e g ut ma
ledicti q phibet z maledicti q a
dño z sctissimis uiris rnabilit pro
ferr. Maledicti q phibet e illud q
procedit ex uoto ultois z odio plequē
tis ñ ex amore ptis: Maledicti ñ q
sit maledicitue e illd q procedit ex amore
ptis. ñ ex amore uindicte. Vñ gg ait i
moralibz li. xij. Sit aut ex uoto ultois
nullz ex amore ptis aliquo maledicat.

Cū sit aut maledictois sniam pferr. nō
nisi ex uoto ultois. z ex ptis exami
ne ppendit. Iste subtile iudicii respicit.
z mala exitus sequela q maledcoe sit
re debet cognoscit. z eo maledcō ñ pre
mit. q ab ipso iudice ñ discordat. Ire
sepe fac duobz mis maledicti memo
ret alid uidl q approbet alid q dap
nat. Aliter enim maledictum pro
ferens iudico ultricis: ut in
ipso primo peccante pro
lati e. cū audiut. Maledc tra i
ope: tuo. z c. Et sic abrahe dr. Male
dicti maledicentibz t. Aliter ñ pfert
maledictu q ñ iudico ultricis. sed
solo ore uindicte ppellit. a quo nece
ssit pdicantis cessare monemur.
Qui ait. bñdicite z nolite maledicere.
Ire pelagi pp agello epo. Errantes
et in errore mittentes excommunica
plice auctoritatis exemplo cen
sura.
Judicium? examinū. z in errore mit
tentiu spē tradendos ee sathane. ut
blasphemare discant. Ire anacleti
pp. Deliquos corrigant a sacerdotib
incorrigibiles ñ eum excoicentur.

Tam sacerdotes q reliqui fideles ob
summā debent hic curā. de hys q
peccant. quin cor redarguendo a corri
gantur. a precis. aut si incorrigibi
les appareuerit ab eccia sepeliat. Ire
gg. pp. Sedā l'ctia amonitõe nō posi
m excoicatois sniā procedat.

Apostolice ecclesie
quam exercet
comitibi sa

De excōis arrtulo q̄ tñ urbē dñe g̃ duo. l. ij. .V. nj. tam ut ma dicā ex necessitate subuncta ē: bīnubo uīa tñ uiro q̄r ē paulus apl̄s dicat ī ympu hūes uxores omnē nobedientia. Ire rem. Malu ab ecclesiande sī ecclesia sunt eliminandi. Putride carnes ꝛ scabiosa ouis a cunctis repellenda. ne tota dom̄ massa ꝛ corpus pecora ardeant. corrumpant. putrefiant. intereant. sīc in alexandria una sola nulla fuit. si q̄n tñ sancti oppressus ē. tñ ci orbē flamma populata ē. Ire aug. Dedissentire culpam̄ subditi a ppositis corripiantur. Clerus suus subdit correctōib; de cetera nō nocentib; p culpas dissentire dubiis l' minoribus l' amplioribus. q̄ ꝛ ipā que dāpnatio nōiatur. q̄. facit epīla iudicium q̄ pena in ecīa nulla maior ē. p hoc nolūt incurr. ecclām salubrima cōis auctoritas phīcē. Sequitur sanū q̄d contingat secūm dicē. aut aū finē hūi uite de aliq̄ tali despondū ē. aut q̄dicā dō p̄ ne respiciat. ꝛ dei pīam. ꝛ accepto sacrificio spē retributōis cordisq; uicti a reatu q̄nus ut dapnatōis absoluat dampnatū. q̄m ipē nō dempnet pastoris. nī necessitas hūt. ut plures seruare diuina q̄ tuta sequare ab ouib; sanis morbidi. ab illo qui nichil ē impossibile. ipsa forsitā separatōis sanandam. Nec uereare ne quis putet ad p̄destinatoꝝ nūm quos ī p̄mat. sic affici debem̄ carnalis affectu. ut oēs uelim̄ saluos fī. Ire p̄sper. Q' corrigi nolūt excōis ferro de cetera ā crimina q̄rnb; uenit abscīdi. Si pīs criminosis aliqui nolentib; unū ēq; claruīt. quecūq; ī suis pariete leui medicamīo sanata. uehm ignē q̄ dā pie increpationis urenda sī. ꝛ curanda. q. si nec sic quid ēq̄uimur fruticentis ac pie increpatus medela proficerit. in eis q̄ dū prauā ꝛ salubrē obtinuerā corrigi nolūt. ruīq̄ putride corpis pres debent ferro excōis abscīdi. Ne sic eaū morbo crescat si abscīsā ī suis. salute reliq carnis putredinis sue contagione corrumpat. ꝛa isti q̄ emendare despiciunt. ꝛ in suo morbo pīstant. si morib; depauans ī sōr societate pmanserint. eos exemplo sue pditōis mēciant. Ire nicholaus papa lotharo Regi.

Excōicand̄ est qui duas uxores hīe n̄ districta ultōe ferend̄ et pūnier. Q̄m duab; uxorib; adulterium lamec et flagiciū immanis cē dinoscit. Cd dūs ī n̄ p. lxxxvj generatōes suo salutifero aduentui deleuit. ē cāyn feriendus septima gnātē aquis abolūi sit cataclismi. ꝛ diluuij. Item ex. ꝛ agathensi. Falsi reles ꝛ homicide communione priuentur. Cuq; certum sit homicidas ꝛ falsos reles a cōione ecclesiastica submouendos nisi pnie satisfactōe crimina admissa diluerint. Item ex cal' noll'. ī. Excōicentur pontifex q̄ clericū pauperem uel religiosum de suis expoliare presumit. Si quis de clericis aū quemlib; pauperē aut religiosū expoliauit. ꝛ tñ mandatis eius ad se uenire epc̄ne nec audiat. et ut tempestiue. nunc̄ mox scripta pauerit. p̄ os epc̄pi nuncie. ꝛ quos cumq; adire potuit. ut excōicatus habeat. q̄e donec obediat ꝛ rediget a liena. Ire nicolaū pp. Cōione priuet q̄ rapinas ꝛ pegrinos l' oratores Si quis rom̄ molestare p̄sumpserit. Spelunc̄as ꝛ pegrinos ꝛ apl̄oꝝ limina ꝛ alior sōr oratoria ultimates capere seu rebus q̄s ferūt spoliare. ꝛ mercatores nouis theloneor ꝛ pedagior exactionib; molestare tempauit. donec satisfecit. cōione careat ītana. Ire urban. pp. Excōicetur qui oratores l' ecīas earūq; bona ꝛ psonas ibid̄ sine Paterna uel infestare presumit. Traditionū exemplis cōm pastoral' officij debitū psoluentes. ecīas ē bonis suis tam psonis q̄. possessionib; clicis uid' ac monachos cuiq; datos l' amissos oratores q̄s ē suis uicinor rebus q̄s ferunt auctos ꝛ sine molestia ē seruatum. Si quis a q̄ h facere p̄sumpserit. ꝛ p̄ quas facū fuī recognouit. ꝛ infra dictum spatiū xxx. cōpescuit ñ emendauit. a limīnib; ecīe arceat. ꝛ anathema gladio ferat. Ire nicholaus pp. oīb; epīs. Q' oratoribus mutilb; ñ arma ferentib; in ma aū obuiauerint excommunicentur. Ille qui pegrinos l' oratores ecīe. siue clericos. siue monachos ul' ecclesias aut inermes. pauperes depredatus fuīt. l' bona eor rapuīt. ul' in

Si quis uxorē sua. ecclesiam ut dictum est. uel monasterium ingressam. uel ingredi uolentem. uel ad ecclesiam in ea uestimenta ad celebrandum missarum sollemnia portantem. uel infantem ad baptismum portantem. uel quemlibet ad ecclesiam orationis causa tendentem. uel de ecclesia uel monasterio regressam. uel de baptismo infantem leuantem. uel de ecclesia uel monasterio uenientem. uel de ecclesia uel monasterio egredientem. uel ad ecclesiam uel monasterium egredientem. uel ad ecclesiam uel monasterium uenient

malū eis obuiauerint anathema sit nullo ferant. ñ digne emendent. pax uero illa q̄ intrigam dei dicūt sic obseruetur. sicut ab archiepis epi unusq̄ue punctis constituta est. Quā cum fregerit excōicationi subdatur.

Qua uero sermo de hæresibus hr̄ intendā ē quid sit hr̄ sa̅lma & hæresim & qui sint hæretici & quot sint hæreticor secte differā ā hr̄ salma & hæsim ieron̄i epla ad galathas assignat dicens. Salmatici & hermogeniani differunt hæresim & salma hoc ē arriani & macedoniani q̄ hæresis p̄ua dogmata habent. salma post epalem defensionē ab ea p̄ modicū paulē discessionē parit̄ separat. Quod equidē in principio aliq̄ ex parte mitti potest. p̄ post epalē discessionem diuisū. Cum nullū salma ñ s aliq̄ hæresim assumpserit. ut recte ab ecclā recessisse uideatur. Vnde ā hæresis dicatur in tribus epl̄is ieron̄i diffinunt dicēs.

Hæresis græce. Vnde dicantur hæreses. ab electiōe dr̄. q. d. ē unusquisq̄ eligit disciplinā q̄m putat ee meliorem. quicq̄ igitur alr̄ scripturā intelligit. q̄m sensus spūs sc̄i flagitat. a quo sepa ratus est licet ab ecclā ñ recesserit. in hæresē appellari p̄. Et de carnis opibus ē eligens. q̄ peiora s. Quidā ñ hæretici p̄ce dicantur. Augustinus ostendit dicens. Quis proprie hæreticus ē qui aliquē hæresim dicāt. Simpliciter quidē modi. & maxime gr̄ce principaliter q̄ gñā. falsas ac nouas opiniones gignit & sequit. Sicut ā qui huiusmodi hōibus credit. imaginatiōe quadā ueritatis illusus ē. Idem. Non sit hæreticus qui non sua audacia & aliena seductus dixit apl̄s hæreticū hoiem p̄ intercessionē. Primā & sedā correctionē deum. q̄ subuersus ē huiusmodi & peccat in semetipo damnatus. Et q̄ sniam suā q̄ualemcūq̄ falsam atq̄ p̄ualam nulla pinacitate defendunt. p̄sertim q̄m nō audacia sua p̄sumptionis peperit. sz a seductis atq̄ in errorē lapsis parentib̄ acceptum. q̄untū ā causa solliciti de uitāde correcti p̄uenerint: neq̄ q̄m ā hr̄ haereticos depurandi. Idē leo pp. Magistri erroris existūt q̄ uitandā unusquisq̄ disciplinā excipiunt. Et q̄. impia sapere & sapientioribus docto ribus ñ credē. sz in hanc insipientiā adue

qui ē ad cognoscendā uitandē aliquo impediūtur obscuro. ñ ad p̄hibendā noces. ñ ad aplicas lr̄as. nec ad euāgelicas auctoritates sz ad semetipsos recurrūt. et ideo magni erroris existunt. q̄ uitandos discipli ñ fuerē. Ideo aug̃ de manicheis. Hæretici ē q̄ p̄ue sapiūt contra ecclām & morbidū cor resistunt. aliquid p̄uumq̄ sapiunt si corrigantur sanū rectūq̄ aliquid sapiant resistunt tamen. suadq̄ pestifera mortifera dogmata emendare nolunt. sz defensare p̄sistunt. hæretici s. Ide urbanus pp. Errantē dāpnabiliorē ē q̄ eos defendit quā alios defendit errorem. Qui errorē multo amplius ē dāpnabilior illis q̄ errant. q̄ ñ solū ille errat. sed & alios offendiculo erroris inuitat. & confirmat. Vbi q̄ magni errores ē. ñ tm hæc sz & hæsiarcha dicend̄ ē. Idē ier. Quicūq̄ uitandā uitandē immutat patrū limites transferunt nos ministerio probantur. Principes uidā timuisse quos posuerunt pr̄es eor q̄ immutari mandata uitandē. & aliud p̄dicant q̄. ab aplis accepimus. Idem de hæresis manifestē ē sensus q̄ sophismatibus suis & arte dialectica sepe opinantes ecclāsticos. Idē. Vereor ne forte sicut historias suetonii ñ possim fadisse etiam. & de domo dei p̄los sedu xisse p̄ eos q̄ sacerdotes a deo positi fuerant & pplē. speculatores. sicut q̄ nemini ñ laqueum tortuosū. in obiectos ponentes scandalū. Item leo papa. Abiciant̄ qui adulatiorē cōcepti p̄ Illud sane plimū in disciplē uitandē significo. q̄ maledictionis nie dicos q̄dē ee dr̄. q̄ adulatiorē quemlibet p̄uum & uetustate uastis. mīe uasa misceantur. quibus inuestigandis & seruande ag̃ie cognoscendis debēt diligentia tua euigilare insiste ut hr̄ quibus p̄desse ñ potuit correctio ñ pariat abstinentio. Oportet & eni uos euāgelij memmisse mandati q̄. ab ip̄o uitande p̄cepit. Vt si nos oculus aut pes aut dexter scandalizauit man̄. & p̄iacere corpis amittē. Quia melius sit hys in seculo carere membris: q̄. cū ipis eternis mancipiis supplicia. Nā superfluo exē actiam potius resistim̄ si ab hys q̄ nr̄ sē in eis quos decipiūt nullam ñ. abscienda p̄ius pestifera hec a sacerdotali uigore patientia ē.

Illud autus ꝙ familiaris meus abstendi ꝙ malignis ꝛc
primus mo: rigibilis: ne sic cū. S. pē. q. v. arguunt ꝛc

Quia
dicis
est
ꝛc. q. 1.
ex. ꝓ.
illi. cum
ꝙ dic
illi. cum
nunq. est
pri. li. 1.
et ꝓ: ꝙ
sicut
dicit
nem ꝓ:

Si fuit opus nouo cōsilio ꝛc. Amen ergo cum hēncs nō est disputandū
nec cum aliquo ꝛc sic est disputandum ut. g. ꝛc sūma. Extra. de

ne. ng. si
ꝙ
ter pot disp
ta. cum e
lō int com
muniarū
nō int mon
buum uno
cent fidem
nostram. Jo.
et ꝛc hēc.
ca. omnū
o. iii

Q

Si libimet peccis. Hoc ꝓtendo nō putat.
hē. ex. 2. carth. iij. Et sodalitates ꝛc
Omnia hēreor clerici amare debent.

Q

Licus hēreos aut schismaticos tam ꝙ
omnia ꝙmunia. q. sodalitates cuiuscq
qualit cor: quemcunq. nō ecīa si: ꝙlibet
abusa appellanda sūt. cū eis neq: orandū
nec psallendū. Hē gelas⁹ pp. Canonū
obseruatores nullū ē hereticū debent
Cum quib: erat synodū me mice ctam.
Omnia: catholici pontifices fieri curarunt un
diq: iam depulsi. soli remanserant so
ci ꝓfidor: ē quib: nec iam hebat hūc
quenti. dicente psalmista. Non sedi ē
cilio uanitatis. ꝛ ē iniq. g. nō introibo.
nec cōmistiti mors ē. ē hys q pollutam
hūt ꝙmunionē ꝓmixtiq: eis ꝓfidis
misere ꝙtibus. Recte g. p calcedonensē
synodi formā hui⁹ ꝓuaricatio repul
sa ē. pōt q. ad ꝙtibus uocata. q. nō opus
erat ꝓ ꝓmā synodū nec cū talib: hūr hec
bat. Idem canonū magistris atq: ea
stodib: nob nullū fas ē mice ctam.
ē hōib: ꝙmunionis alienc. Hē i epla
urbani pp. Sō audiant sz pōt obedic
euangelio: qui malos excōicat.

Q

Orand ē q. quidā dicunt ꝛ euāglica
pabolam nos facē ubi de zizanys nō
radicandis dns ꝓcepit ē aliqs ex cōio
ne dignos excōicatōi subiaceāt. ꝛ aiunt
ꝛ scīs aug⁹ cē dicē hoc eo in loco ú aut.
q: nō ē ꝓdenda unitas ferendi ꝑ ma
li ú abscindi. Quib: h ꝓmū respon
dendū ē. Si hēretici ꝛ mali hoies excōica
ti nō ꝑ. Queritē qr ipe pr: ses ang⁹. cū
legatis sēe romane ecce. ꝛ ē seis qūs sui⁹
pelagū ꝛ celestinū nonā hēlim in san
ctam dei eccām introducentes excōi
cant. ꝛ ab eccā dei sepant. Quare
ipōs donatistas ꝛ quos ista ꝛ multa
hys similia loquit⁹. tam ipe q. omis
eccā dei excōicatos hūt. ꝛ n ꝓ pēnia
issent. ꝛ ꝓ manus ipōsitōne reconcili
ati ēnt eis nequaq. cōicabat. Idem
ipe dns qui h pabolice hic narrat.
Apte alibi excōicationē fi: nūb: dicens.
Frat qui corrept⁹ ab eccā ꝛ nō obe
dit sit t sīc ethnic⁹ ꝛ publ⁹. Vñ apparet
liquido aliud ē excōicationē. ꝛ aliud ē
radicationē. Qui n excōicatur ut Ar
apls. ad h excōicatur ut spe eius salu⁹
fiat in die dñi. Disciplina ē n excōicare.
et nō radicare. n forte ex ꝛceptu ꝛ sēbia

excōicari puniat. Hē ang⁹ i. h. numi.
Omnia maledicta meritum male
Deus qui maledicat dicti designat.
meritum eius designat cui maledicit.
et sniam ꝓmit. ut pote q. nō fallit. neq:
qualitas pecti neq: peccantis affect⁹.
hō qui h nō ꝑ scire neq: ꝓpositū mē
tis neq: alterius alius nūc aut cognos
cere ꝑ. idcirco ꝛ si nudicantis sniam
p meritū meritū ꝓferat maledictū. nō ꝑ
ē maledicendi cā. ubi ignorat⁹ pcca
tis affect⁹. maxime ē humanū uicii
tunc facat maledcā ꝓferre. ē forte cū
uiris aut mulieris ꝓuocat⁹. Od meri
tolens resecare apls. ne maledicta
maledictis. ꝛ mucia mucijs ꝓuocem⁹.
mandatū necem ponit. ut benedicam⁹.
quo mucrandi uicii resecet⁹. nō q mu
dicandi uitas q hoies latet ꝛ mitiga
di auctoritas ꝓmat⁹. Recte nō
hēticos qr sunt. ꝛ uū nomā accepit
ysidor⁹ uii. l. ethimologiaꝝ cap⁹. v.
terminat dicens. Quot sūt secte hē

Quida ē hēretici q de eccā recesserūt
sert⁹ ex noīe suoꝝ auctoꝝ nūcupāt⁹
Quida uo ex cās qs eligēt sibi instituerunt.

Simoniaci a symone dicti magice dis
cipline ꝓto cui petrus ꝛ actib⁹ apl⁹
rum maledixit. ꝓ eo q. ab aplis spe
ciē grām petiuit emere uoluisse hij
dicunt creaturā nō a deo cē sz a uir
tute quada suprna creatā. Menādri
ani a menandro mago discipulo sy
monis nūcupati q mundū nō a deo sz
ab anglis fēri asserunt. Basilidia
ni a basilide appellati qui int reliqs
blasphemias passim ihm abnegā
unt. Nicholaite dei ā nicholao dia
cono eccē ierosolimoꝝ q ē stephō ꝛ
cās assumit⁹ ē a petro. qui ꝓpter
nidinē relinquens uxorem dixit.
ut qui uelit eā uxorē habere. uersa est in
superbiā. talis ꝛsuetudo ut immundam
coniugia ꝙmittamus. Od iohānes
in apocalipsi impugnat dicens. Sed h
hōes q. odisti fēa nicholaitaꝝ. Gno
stici ꝓpter excellentiam sciē se ita appel
lari uoluerunt. animam naturam
dei ē dīr bonum ꝛ malum dīm suis
togmatib: fingunt. Carpocrani a
carpocrate quoda uocatur. qui dixit
xpm hominē fuisse cūꝛde intoꝛ se
xu ꝓgenitū. Cherinthiani a cherinto

m. q. mi. ir
crone. et. c
cant disapli
na. in eccl
na est enim
ecclesiarum
cito. uii. n.
q. i. multi.

Q

Quis ꝓmat
ter. sicut
utile est de
monies esse
ꝓ malos ut
virtu. q. v. q'
malos sic. i.
q. m. sanna
coꝝ. q. mi. sa
ter. q. v.
hiimanio. Jo.

constan
tinopol.
p. sancta
ecclesia
mucant
nunciche
mm ecra
leuando
nium qr
nō recipi
cunt sa

nata que nē fecāt ꝛ ꝓ ecclesiā communicant eum et ceteri. aquisms et
achaicus q sine sinodo excōmunicauit eum ꝛ nec dié q sinodo
uno agregari nō ꝑbuit ni gnia ni ecant. i catholica ecclesia eum qui
bz possit hāi sinodus ni q: ipe uidet. inhūsim ꝓm aīpiatum uii

agnosca. lxxv. di. adoꝝ. commu malcoicatos. q. xxvi. q. i. nec aliqua
mmm
mm
n

quodam ñcupati. hij mr erā circūci
sionem obseruant. Mille annos p̄
resurrectionē in uoluptate carnis fi
turos predicant. Vñ t gēe altaste la
nne micliasti s̄ appellati Nazarei
dicti. qz dum xp̄m qui a nico naza
reus est appellatus. filiū dei 2fitēr.
oīa m̄ ueteris legis custodiūt. Ophi
te a colubro noīati sunt. Coluber
enim grece ophi dicitur colunt p̄
serpentē dicentes ip̄m in paradiso
indixisse nrīs cognitionē. Va
lentiniani a ualentiniano quodā
platonico sectatore uocati. qui co
nas. i. secula quedam in origines
dei creatoris indixit xp̄m q̄ nō
de uirgine nichil corporis assump
sisse. sz p eam quasi p fistulā tran
sisse asserut. Apellite quoz auc
tor appelles princeps fuit. qui cer
tum angelum uerū quem glori
osum supioris dei faciēs deum
legis i sel' illum in eum affirmās
qui dixit xp̄m non in ueritate de
um sed hominem in fantasiam ap
paruisse. Arconiachi a principi
bz appellantur. qua uniuersitate
quam deus 2didit opera esse ar
changelorū defendunt. Adamiani
uocati quia ade imitentur nudita
tem. Unde t nudi erant. Et nudi in
ter se mares femineq; 2uenīūt. Ca
yani pronde sunt appellati. quoni
am eam adorant. Cchiani nom̄
acceperunt a filio ade qui uocatus
est sech. dicentes eundem esse xp̄m.
Melchisedictani uocati p eo q̄d mel
chisedech sacerdote dñi non hoiem
fuisse. sz uirtute dei ee arbitrantur.
Angelici uocati qz angelos colunt.
Aplici sibi nom̄ assumpserunt. qz
nichil possidentes p̄ter nequaq̄m
recipiant illos. qui aliquo in hoc
mundo utuntur. Cerdoniani a cer
done quodam nominati. qui duo cō
traria principia asserut. Marcia
nite a marcione stoico philosopho
appellati. qui credonis dogma secu
tus alterum bonum. alterum iustū
deum asserut. tamq; duo p̄cipia
creationis t bonitatis. Fracterite
ad oblationē uocati. panem enim
et calicem offerunt dicentes. a p̄mis
hominibz obrationē a fructibz ter
et a fructibz omnium fuisse celebratā.
Hquary appellati eo q̄d aq̄. solam of
ferunt in calice sacramēti. Severi
am a severo exorta. unū ñ bibunt
uetus testamentum t resurrectio
nem non recipiunt. Casiani a
cassiano notati qui t eucaristiee
dēi. qz carnem abhominant. Io
gij uocantur tanq̄m sine uerbo lo
gōs enim grece uerbum dicitur.
dñm enim uerbum non credunt. re
cipientes iohannis euangeliste apo
calipsim. Camfrigijs nomen pro
uincie dedit. quia ibi exstiterūt auc
tores eoz montanus prisca t ma
ximilla fuerunt. hij aduentum sp̄ī
sc̄i ñ in aplōs. sz in se traditū asserūt.
Parhorete pp mundiciam trā se no
minauerūt. glāmes enī de suis meri
tis negant penitentibz ueniā peccō
rum. Viduas si nupserint tamq̄
adultas dāpnāt. mundiores se cete
ris predicant. qui nomen suum si
agnoscere uellent mundanos por
se q̄m mundos uocarent. Paulum
a pausamo mosareno exortum sunt.
qui dixē non semp fuisse xp̄m. sed
a maria sumpsisse initium. Her
mogeniani ab hermogene quodā
uocati. qui materiam introducēs
non naturam deo non nato eam
comparauit. quatuorq; elementō
rum ideam asserut. quos aplōs
improbat elementis seruientes.
Manichei a quodam pso exortum
qui uocatus ē manes. hic duas na
turas t subas introduxit. i. bonā
et malam. t aiam ex deo. quasi ex
aliquo fonte manare asserut. Te
stamentum ueteris respuunt. nouū
ex parte recipiunt. Antropomorphi
te dicti p eo q. simplicitate rusti
ci dñm hīe hūa membra que in di
uinis libris scripta sunt arbitrā
tur. Antropos enim grece latine.
hō int̄pretat' ignorantes uocē dñi.
qui ait. Spūs ē deus. Incorporeus ē.
enī. nec enim membris distinguit'
nec corporis mole censet'. Arrachi
te ab errādio auctore exorti mona
chos tm recipiunt. Conugia respu
unt. uigna celos pullos hīe non

credunt. Nouatiani a nouato come
urbis pbi ordi. q̃ aduersus cornelii
cathedram sacerdotalem conatus in
uadere hẽsim mstruxit noluit apo
statas suscipe. z rebaptizans bap
tizatos. Montani hẽtici dñi q̃. ꝓce p
secutiõis in montibꝫ latuer. q̃ ob hõe
se catholice ẽe corpe dauserunt.
Ebionite ab ebione dñi tpe a pup
uate xp̃m. nr̃p pductũ solũ uerũ ms̃ũ
putant effectũ. Vñ ꝑ apostõ ebionite
p paupate intelligente appellati s̃.
hꝫ nr̃. uidi s̃. z ita tenent. euãgliũ
nr̃ lege carnalr̃ seruent aduers̃ qs
apl̃s ad galatas scribens multum.
Fontiani a fontiano gallo graue
simũe epõ nuncupati. qui ebionitꝫ
hẽsim suscitans asserut xp̃m a ma
ria p ioseph nupciali comi fuisse ge
nitũ. Eriani ab erio quodã hẽtico
ti s̃ hꝫ offerte sacrificiũ p defunctis
spnuũt. Et etiani ab etio ẽ uocati.
Jacq; eunomiani ab eunomio q̃
dam dialetico actꝫ discipl̃o ex cui
ꝰ noĩe magis innotuer̃ dissimilẽ pr̃i
asserentes filiũ. z filio spm̃ scm̃. di
cunt. z nullũ ipsarũ peccm̃ in fide
manentiũ. Origeniani ab origine
auctore exoꝛm ẽ. dicentes q. ñ possit
uidere filiũ pr̃em. nec spũs scs filiũ aiã
q; in mundi ꝓcipio dñm peccasse
et p diuturnare peccoꝛ e celis usq; ad
ctam diuisa corpa q̃ uincula merui
sse. eaq; eã scm̃ ee mundũ. Noetia
ni a quodã noeto uocati. qui dice
bant xp̃m eundẽ ee z patrẽ z spm̃ scm̃.
ipãmq; mutare in officioꝝ nomina
bꝫ non personis acceptum. Vñ z
patripassiani uocant. q̃ patrẽ passũ
dicunt. Sabelliani ab eod̃ noeto pul
sulasse dicunt. ꝰ discipulũ phibent
fuisse sabellũ ex ꝰ noĩe maxime mo
uerẽ. Vñ sabelliani uocati ẽ hꝫ
unã psonã pris. z filij. z spũs. affirmu
unt. Arriani ab arrio alexandri
no epõ exoꝛm ẽ. q̃ coetũ pr̃i filiũ ñ
agnoscens diuisas in substãtia subsi
stentes asserut. Cui illud q̃d ait dñs ego
et pr̃ unũ sumꝰ. Macedoniani a
macedonio epõ dñi s̃. negantes dñi
ee spm̃ scm̃. Apollinariste ab apol
linare uocati s̃. dicentes. xp̃m corp̃
sine aĩa assũpsisse. Hundicomarite
appellati s̃. eo q. marie ingressum ẽ
dicũt. asserentes eã ꝑ xp̃m nanim
uero suo fuisse ꝑmixtã. Hetangis
noiani ĩo tale nom̃ acceperunt q. ẽ
gyos gre uas dicit̃ asserunt cui sic
ẽ in patre filiũ tamq̃. uas minus
uel uas mai. Patriciani a quodã
patricio nuncupati s̃ q̃ subiam hũa
ne carnis a diabolo ꝑdita dicunt.
Collicani a quodã collicio noiati
qui dicunt deũ ñ fac̃e mala. contra
illd̃ q. scriptũ ẽ. Ego dñs creãs mala.
Floriani a floriano. q̃ ccrio ait dñm
creasse mala cc̃ hꝫ q. scriptũ ẽ fecit
ds bona. Donatiste a donato quodã
afro ñcupati s̃. qui de numidia ue
niens totam pene affricam sua ꝑsu
asione decepit. asserens minorẽ patre
filiũ. z minorẽ filio spm̃ s̃. z rebapti
zans catholicos. Bonosiani a bono
sio quodã epõ exoꝛm ꝑdunt̃. q̃ xp̃m
dei filiũ adoptiuũ ñ ꝓpium asserunt.
Circocelliones dicti eo q. agistes sũt
quos scotopicos uocant supradicte
hẽses habentes doctrinam hꝫ amo
re martyꝝ semetipos ꝑimũt ut uo
lent. de hac una discedentes mart
res noiant̃. Priscilliane. a priscil
iano uocati. qui in hispania ĩ ecclia
re gnosticoꝝ z manicheoꝝ ꝑmixtũ
dogma composuit. Luciferiani a
lucifero smurne epõ orti qui epos
catholicos qui ursitanã ꝓsecutione
pfidie arrianoꝝ ꝓsentientes erant.
et postea correcti reduceret monhe
dza delegerunt dampnantes q̃d ce
dider̃ fuisse q. credidisse dissimula
uerunt. Quos ecclesia catholica
materno recepit sinu tamq̃. petrũ
ꝑ fletũ negatoꝛis hanc illi mactis
caritatẽ sup accipientes eos recipe
nolentes ab ecc̃e coĩone recesserunt.
et ꝰ ipso lucifero auctore suo q̃ ma
ne oriebatur cadere meruerunt.
Iouiniste a iouiniano quodã ma
nicheo dicti asserentes nullas nup
tias z uirginũ ee distantias nul
lumq; mt̃ abstinentes z simplicit̃
ꝓfitentes ee discrimẽ. Claudiani
ab claudio ñcupati l' nominati q̃
dicunt post xp̃m natũ alios mari
am filios de uiro ioseph peperisse.
Patriani inqt̃ a patricio quodã

exorti. q̄ inferiores xp̄is p̄fessa dialo
lo fēas opmant. Arabici ñcupant eo
qđ in arabia exorti sūt dicentes ani
mam cum corpe mori. alijs ni nom̄
simo ūrēqs resurgē. Arriani iste
dicti a ārriano pbīo affirmc̄ p̄unc̄
cuiusdam carthaginensis. qui dicunt
animā immortalē ēē sz corpoream
p̄dicantes. et alias peccoz hominuz
p̄ morte in demones cum putamel.
Celebrel celebratione dēi. q. xiiij. luna
pascha cū iudeis obseruare mendūt.
Nam tessara. iij. dec. x. sīgnificat. Pe
tagos a compto ñcupant. q. vigiliaz
nocts respuant. Superstitionē ēē di
centes una temerari diuina qui no
ctem ad requiem tribuūt. Pelagia
ni a pelagio monacho exorti. hij li
berum arbitriū diuine grē aūt pōt
dicentes sufficere voluntatem ad
mplenda mdā diuina. Nestoriani
a nestorio cōstantinopolitano episco
po nuncupati. qui beatam virgi
nem mariam non dei sed hominis
tm̄modo matrem asserūt ut aliā
personam carnis aliam facere dei
tatis. nec unum xp̄m in uerbo dei
et carne credendum. sz septimum aīq
seunctim alīm filium dei alterum
filium hominis predicauit. Ne
ciani dicti ab autore cōstantinop
litano abbate qui xp̄m post humā
nam assumptionem negauit exi
stere de duabz naturis. sed solām
in eo diuinam ēē naturā. Acepha
lite dicti. i. sine capite. nullus enī
reperitur eorum auctor ex quo ori
sunt hy trium calcedōnensium
capitulorum impugnantes dua
rum in xp̄o substantiarum pro
prietatem negant. et unam mēa
persona naturam predicant. Ne
odosiani et gaianite appellati a
theodosio et gaiano qui tempori
bus iustiniani principis in ale
xandria ppli peruersi electionem
una die ordinati sunt episcopi
hij errores eutichis et dioscori se
quentes calcedonense concilium
respuunt ex duabus unam in
xp̄o naturam asserunt quam the
odosiani corruptam gaianite in
corruptā credūt orte. a nouo a deo

dosianis exorti sūt. ex quibz ignoie
ab ignorantia dicti. quia ad perū
sionem a qua orti sunt id adiecūt
q. xp̄i diuinitas ignoret. que sunt
futura scripta de die et hora nouis
sima non recordantes xp̄i psonā.
nescium loqui diem iudicij i corde
meo. Arriane uero uolūt q. sicut
tres psonas ui mutare. ita quoqz
tres asserunt deos ēē contra illud
q. scriptum est. Audi isrl. dominus
deus tuus unus est. Sunt et alie
heses sine auctore et sine nominibz
ex quibz alie putant esse trinum
deum. alie xp̄i diuinitatem passi
bilem. dūt alie xp̄i de p̄ce naturā
rem in tempore initium sp̄us dūt.
Alie liberatione hominū apud infe
ros fēam xp̄i descensionem non cre
dunt. alie imaginem dei negant.
Alie animas uerti in demones et
in quacumqz aīalia extimant.
Alie de mundi statu dissentiunt.
alie innumerabiles mundo oppri
mūtur. alie aquam deo coeternā
faciunt. Alie nudis pedibz ambu
lant. Alie cū hominibz ñ māducāt.
Hec sūt heses adūsus catholicaz
fidē. exorte ab aplis et scīs pūbz. l'
concilijs dampnate. q̄ dū in se mul
tis erroribz diuise inuicē sibi dis
sentiunt. omnibz tū noie aduersus
ecclām dei aspirant. Sz quicumqz
alīd scripturā scām intelligit q̄m
sensus sp̄s scī flagitat. a quo con
scripta est. licet de ecclesia non recef
serit. tamen hereticus appellari
potest aug⁹. Quare diuina prouidē
cia multos errare permittit.

Ideo diuina prouidentia multos
diuersi erroris hereticos esse per
mittit. ut cum interrogant nos
ea que nescimus sic discutiamus
pigriciam. et diuinas scripturas
capiamus. Propterea apostolus
ait. ut probati et manifesti fiāt.
Hij autez a deo probati sunt.
qui bene possunt docere.

Explicit Vigesimus tertius Capitulum.

Quoniam omnis creatura bona est et nichil reprobandum quod cum gratiarum actione percipitur. Ostendit quibus cibis abstinere debeamus. Et quod nubere non sit malum. Et quod non omnes omnia possunt.

Ideo autem dixit spiritus manifeste quia in nouissimis temporibus discedent quidam a fide attendentes spiritibus erroris et doctrinis demoniorum in hypocrisi loquentium mendacium et cauteriatam habentium suam conscientiam prohibentium nubere abstinere a cibis quos deus creauit ad percipiendum cum actione gratiarum fidelibus et his qui cognouerunt veritatem quia omnis creatura dei bona et nichil reprobandum quod cum gratiarum actione percipitur sanctificatur enim per verbum dei et orationem.

Hec admonens fidelem dei ministrum et bonum xp̄i nutritorem ab omni se separare impietate et ab his qui ea docent. Et quod exercitatio corporalis ad modicum utilis est. pietas autem ad omnia utilis est. Et quod non omnes omnia possunt.

Hec admonens fidelem dei ministrum et bonum xp̄i nutritorem ab omni se separare impietate et ab his qui ea docent. Et quod exercitatio corporalis ad modicum utilis est. pietas autem ad omnia utilis est. Et quod non omnes omnia possunt.

assentiant et ipō mālt statutum q; omnes hēnt cēt ut vi-
ri sicut i sic pot intelligi .l. c. f. sunt quidam ne sequam
si cō statu
tum eat
q; nō est
tui gnāl'
sicut tro

XXV. De

axhetum .f. lo blasphemie. eo ipō incurrit excōmunicatus
olatores et heresis ut xxv. di. nulli. et .l. c. aliter

Die mercur. vigilia quinq; pē

Romana ecca quandam baptismales
eccās suis munuit priuilegijs. dec
mandel sue diocesis ex integro sibi ar
buens. Item Quoddam monasteriū
simulē munuit priuilegijs. pris. de
cernens ut ex pris pdijs nulli dec
mas psolueret. Accidit magn ut mr
diocesim pmunite baptismalis eccē
alia emptione. alia donatōe pdia
sibi inuenirent. Orrur magn ānio
mr monachos et clicos de decimis.
Nunc pmū qr an clici baptismalis
eccē auctoritate priuilegij decimas
sue diocesi ex integ sibi ualeāt uēdicare.
Secundo: an subsequens priuilegio
monachorum derogetur antiquo
ribz priuilegijs baptismalū eccārz.
Quod uero auctoritate illi pri
uilegij decimas ē ex integro clici
uendicare nō ualeant hic pbatur.
qr decime iuxta decreta scōz patrū
quadripertito diuidunt. quarz una
pars epi. sedā clicis. tria fabrice
stauandis. Quarta uo pauplbz ē
assignata decreta uo scōz canonum
nemine mag qm aplicā seruare o
portet. Vñ gelasi pp ait. Constitutio
nē synodi qm uniuersalis eccē pba
uit assensus romanā sedē seruare o
portē. Q. ignorāt unūsquisq; synodi ausi
tum q; unūsalis eccē pbauit assens
nullam magis exequi sedē p ceteris o
portē. q. pma q; et una qmq; synodū
sua auctoritate affirmauit et firmā
ta moderatōe custodit. Item leo papa.
Q; negligenter pascit dnicū gregē s
quidā punit summum non a
mare pastorem.
Dominus precepit et mare pastorem.
Caplicis monitis materiam ut p omi

um eccām statu. in pigro uigilem? af
fectu. ac si quid umq; reprehensioni
mucnit obnoxiū. aut ab ignorantie
ipcia. aut a pūptōis usurpatione
reuocem? Amoneme n: diuine nobis
unpio quo būllim? aplis una repeti
tōe. missis sanctōibz imbuit ut x
oues q; xpm diligit pascat ipi? sedis
cui p habundantiā diuine grē pfu
mus reuerentia: coarthan ut pcu
lum delicie qnū possum? declinem?.
ne pfessio summi apli qua se ama
rem dñi testat? est ī muenat?. in
nob. Quia qui negligenter pascit
rouens dnicum gregem emendatū ō
nuncat?. sūmum non amare pastorē.
Ite anatholio epo. Nō debent ullo m
odo dari q; ad pretia grialr ordinan
tur ad pretia grialr nr quetem.
ordinata s ualitate nulla emun
tōe uarient?. nec ad puatū usum uen
nt modū. q; ad bonū s cōe prefixa.
Sz manentibz tm̄modo quos statue
runt patres. ne munus usurpet alie
num. Sz mr fines pnos atq; legiti
mos put quisq; ualuit in largitu
dine se exercuit caritatis. Ite hyla
rius pp. Diuinas constitutōes et aplice
sedis decreta: nulli temerare licet.
Nulli fas sit sine status sui periculo l'
diuinas constitutōes l'aplice sedis
decreta temnere. qr nos qui potemur
simi sacerdotis āministram? offi
cia rōgationū culpa despicimus. si in
cais dei desides fuim? inuenti qr ne
minem? q; nūc debem?. Qualit? cō
mittent? ds negligentie sacerdotis
siquid maiori tamen delinquit: q; po
tiori honore fruit? et gūiora facit
uicia peccatorū sublimitas peccā
tū. Item damasus pp. In spm scm
blasphemāt qui sacros canones
violatores canonū nolunt uocant.
Grauiter gūit a scis patriarchis udi
catur. et a scō spū iudicio cui ac
dono dicta s damnant?. Qm blas
phemare spm scm non incongrue ui
det? qui ea q; scō spū inspirante cui
necessitate cōpulsi s; libent? ut pmis
sum ē aliquid aut pūe agunt. aut
loqui plumunt aut face uolentib;
spōte aserunt. Tales n' plump
no manifeste unū genus ē blasphe

manuum spurcum scīm. qm ut iam
predibatum est contra eum agē. qui
nisu ꝙ grā scī canones edm sunt. Ire
urbanus. ꝓp. In quib; liceat romano
pontifici nouas condere leges?

Sunt quidam dicentes romano pon
tifici semp licuis se nouas conde
leges q. ꝙ nos non solum non negā
mus. sz ꝙ valde affirmamus. Sīē
dum uero sūmopē est qua inde
nouas leges condere potest unde
euāngliste aliquid nequaq. dixerīt.
Vbi uero aperte dominus l' eius
apli et eos sequentes scī patres sen
tentialiter aliquid diffinierunt.
ibi non nouam legem romanus
pontifex dare. sed ponus q. predi
catum est. usq; ad animam ꝙ san
guinem confirmare debz. Si enim
q. docuerunt apli ꝙ pphete destrue
re q. absit uiderent non sūam
dare sed magis errare quincere
tur. Sz h' paul sit ab eis qui sēp
domini ecclās contra lupoz insi
dias optime custodierunt. Ire
zosimus. ꝓp. Aplice sedis auctoritas
ma sanctoz statuta aliqd condere

Contra statuta patrū non valet.

aliquid condere uel mutare. nec
huiusl quid sedis potest auctori
tas apud nos enim inconuulsis
mdictis uiuit antiquitas ei sacre
ta patrum sanxere reuerentiam.
Item marcellus. ꝓp. Stare ī ualet q.
ꝙ euāngliā. l' ꝓphicā. l' aplicā doctrīā
seu statutionem factum fuit.

Omne q. reprehensibile est catholi
ca defendit ecclā. ꝙ infra. Inultum
iudicū l' diffinitio multa regio
mem uel nullu a iudicib; ordina
ta ī ualet. Nequaq. q. extra euan
gelicam uel ꝓphecam uel aplicā
doctrinam statutionem eoz fuerit sā
ctorum patrum actum fuerit sta
bit. ꝙ. ab infidelib; uel hereticis fām
fuerit oīo callabimur. Ire ormisda
ꝓp. A statutis patrum non deuiare
et fidei regulam custodire prima salus est.

Prima salus est recte fidei regulaz
custodire. ꝙ a statutis patrū nulla
penus deuiare. Ire pelagi ꝓp christo
regi. Profiter pelagius ꝓp dñi
sui decessoris se p omnia seruare.

Exigendū est ut pro auferendo
sulpitois scandalo obsequium cō
fessionis nre legib; ministremus.
quib; nos etiam subditos ee sacre
scripture precipiunt. Veniens et
enim rufinus uir magnificus le
gatus excellentie ure confidenter
a nobis ut decuit postulauit. qua
mus uobis aut thomum scrip
tum beate recordationis leonis ꝓp
a nobis per omnia conseruari signi
ficare debuissemus. aut propriis
uerbis nre confessionem fidei de
signare et primam quidem petiti
onis eius partem qua facilion
fuit mox ut dixit impleuimus.
merq; in omnibus presulis tho
mum pro catholice fidei assertio
ne conscriptum deo propitio cu
stodire manus nre ad uos profes
sione significauimus. Vt autem
nullius deinceps q. absit suspicio
nis resideret occasio etiam illam
aliam partem quam memoratus
uir illustris amouit facere ma
nuam. sed propriis uerbis confes
sionem fidei quam tenemus expo
suimus. Ire adrian ꝓp. Anathēa fiat ap
postolis qui contra romanoz pontificū

Generali decreto constitutū aliqm uiolat.

mus ut execrandus anathēa sit.
et uelut preuaricator fidei catho
lice semp apud deum reus existat.
quicumq; regum seu epoz uel po
tentum deinceps romanorum pō
tificum decretoz censuram in quoq;
crediderit uel promiserit uiolandā.
Item damasus papa stephano ar
chiepo. Non licet alicui epo a roma
noz pontifice statuta aliquid agere.

Omnia decretalia constitutorum prede
cessoz nroz statuta. que de ecclā
sticis ordinibz et canonū sunt pro
mulgata disciplinis. ita in omni
bz ab epis et sacerdotibz generali
custodiri debere mandamus. ut
si quid in illa commiserint. ne
quam sibi honoris deinceps nouc
runt denegari. Item gg. Sō coīcet
sacris altaribz q sacris nescit obedire
nec consona sanctis pīs canonibus.

Ibus diffinitionem sancimus ut
qui sacris obedire canonib; nescit.

Quis possit

nec sacris ministrare. uel commu
nionem capere sit dignus altari
bus. Item ex concilio calcedonensi.
Seruande sunt regule a scis patribz
Hsanctis patribz in synodo statute.
In una quaq; synodo usq; nunc p
latas regulas tenere statuimus.
Item greg. ad montanū et thomaz.
Voluntate et statuta sanctorum decef
sor' eor' diligat qui sua seruari desiderat.
Iuste ac rationis ordo suader ut q
a successoribz sua mandata seruari
desiderat decessoris sui proculdubio
uoluntatem et statuta custodiat.
Item leo papa. Contra statuta scōz pa
trū agit qui ea non seruat infracta.
Deo p̄mittente domino pastorel
hominum sumus effecti. ut quod
patres nri sue in canonibus san
ctis sunt in mundanis affixere le
gibus excedere minime debeam⁹
contra eorum quippe saluberri
ma agimus statuta. si quod ipi
diuino statuerunt consulto inuio
lata non conseruamus. Sin g̃
primam sedem statuta conciliorz
pre omnibus obseruare oportet.
et si pro statu omnium ecclesia
rum necesse est illam impigro
uigilare affectu. si ea que a ro
manis pontificibus decreta sūt.
ab omnibus conseruare conue
nit. si illi qui nescium sacris obe
dire canonibus altaribz ministr̄e
non debent. patet quod contra
statuta sanctorum canonum quibz
status ecclesiarum uel confundant⁹
uel perturbentur. priuilegia ab
apostolico concessi non debent.
His ita respondetur. Sacrosanc
ta romana ecclesia nis et auctori
tatem sacris canonibus imprim
sed non eis alligatur. habet enim
mos condendi canones ut pote q̃ ca
put est et cardo omnium ecclesia
rum a cuius regula nemini disse
rire licet. Ita ergo canonibus au
ctoritatem prestat ut seipsam non
subiciat eis. Sed sicut xp̃c q̃ legē
dedit ipam legem carnaliter imple
uit. Octaua die circumcisus quad
gesimo die in templo cum hostijs
esse presentatus ut in seipo eam
sanctificaret. postea uero ut se
dominum legis ostenderet con
legis litteram leprosum tangendo
mundauit. apostolos quoq; cum
litteram sabbati per sata preter
gredientes spicas uellentes et con
fricantes manibus suis probabi
li exemplo dauid. et circumcisio
nis et templi excusatur dicens. Sic
legistis quid fecit abimelech. quan
do uenit ad eum dauid. et dedit
ei panes propositionis. de quibus
non licebat edere nisi solis sacerdo
tibus et comedit ipe et pueri eius.
Item octaua die per legem puer cir
cumcidit. et nos in sabbato circū
cidimus hoiem. Item cum uge holo
caustum ex lege offeratur. ei mas
culus quadragesimo femina uero
lxxx. die ab ortu sue nativitatis
secundum legis imperium. cum hu
ius in templum presentaretur.
Unde sacerdotes offerentes hostias
in templo litteram sabbati soluūt.
et sine crimine sunt. nunc filius ho
minis multomagis ualet soluere
litteram legis que etiam est domin⁹
sabbati. hinc etiam dicitur de eo.
Erat ihesus docens in templo tanq̃
potestatem habens. idest tanq̃m
dominus legis addens moralibz
ea que deerant ad perfectionem
umbrā figuralium. idest lucem spi
alis intelligentie communicans. nō
tamquam scribe eorum qui litteram
legis abstricti non audebant. ali
quid addere uel communicare sic et
summe sedis pontifices canonibz
a se siue ab aliis sua auctoritate
condita reuerentiam exibent. et cū
se humiliando ipos custodiendos.
ut alios obseruandos exhibeant.
Non nunquam uero seu uidendo.
seu dissimulando. seu decernendo seu
aliter agendo. se dominos
et conditores esse ostendunt. In pre
missis ergo capitulis alijs impo
nitur necessitas. obsequendi. summis
ergo pontificibus ostenditur mēs
auctoritas obseruandi. ut a se ra
dita obseruando alijs non contemp
nenda demonstrent. exemplo xp̃i qui
sacramenta que ecclē seruanda nō

dauit primū in sepō suscepit: ut ea
in sepō sācificaret. Oportet g̃ primā
sedem ut diximus obseruare ea q̃
tecteuendo mandauit ñ necessitate
obseruandi: sz auctoritate imperiē
di. licet tñ sibi contra generalia
decreta spūalia priuilegia indulgeat.
et spūali bñficio 2cedat. q. gñali p
hibetur. Decreto. q̃m q̃. si decreto: uten
nonem diligent' aiam. neq; 2t̃
scō: canonum auctoritatē aliq̃d
2cedere inueniant. Sacri siquidē
canones tñ aliquid 2stituunt ut
sue imperationis auctoritatem sē
romane ecclie reseruent. Ipi namq;
soli canones ualent interpretari. q̃
uis 2cedi eos hñt. Vnde in nōnul
lis capitulis 2cilio: cum aliquid
obseruand' decernit. statum subiū
nit. nisi auctoritas romane ecclie
aliter imperauit. uel saluo tamen
in omnib; iure sancte romane ecc̃e.
uel saluo tamen in omnib; aplica
auctoritate. Quecumq; ergo de de
cimis uel quibuslibet ecc̃asticis nego
cijs sacris canonib; diffinuimus.
intelligenda sunt necessaria seruari.
nisi auctoritas romane ecclesie aliter
fieri mandauit et permisit. Cum
ergo aliqua priuilegia ab aplico
aliquib; 2cedunt. et si contra ge
neralem legem aliquid sonare u
deantur. ne tamen contra ipsam
aliquid concedere intelliguntur.
cum ipsius legis auctoritate. et pri
uilegia singulorum penes matrē
omnium ecc̃arum reseruentur.
Neq; enim priuilegia aliquibus
2cederentur. si preter generalem le
gem nulli aliquid spetiale indul
geret. Priuilegia namq; dicūtur
quasi priuata legia eo q̃ priuatam
legem singulis generent. Quam de
stinctionem ggr̃ minuens aut. Sic
neq; 2suetudine generali neq; pri
uilegio uendicas retinet te usurpa
se q. fecisti. Item ieiu in expositione
one priuilegia singulor non pos
sunt facere legem communem.
Valet ergo ut ex premissis colligi
tur sancta romana ecc̃a quoslibet
suis priuilegijs munire. et extra ge
neralia decreta quedam spūali bñ
ficio indulgere. Consideranda tamen
rationis equitate: ut que mater ec
clesie est in nullo ab ea dissentire ī
ueniatur. ut priuilegia indulgeat q̃
ob religionis uel necessitatis. l'erī
bin obsequij grā 2cedantur. nemi
nem teneando tā diuturem fraudent.
ut multor detrimenta ñ arcanis spi
ciendo in paupertatis miseriam non
nullos deiciant. Ille' apli ad memo
riam reuocantes q. ad quosdam
scribens ait. non enim uolumus
ut alijs sit remissio uobis autem
tribulatio cui sacra lex principū
2cordans ait. Res scripta cuiq; ius
tificat ab omnibus iudicibus pari
mus refutari. nisi forte aliquid ē
q. non ledat alium. et prosit petenti
uel crimen supplicantibus indulgeat.
Item 2stituit imperatoris ad po
pulum ne dampnosa fisco ñ iuri
uaria postulari oportet. Cuncti g̃
huius baptismalis ecc̃e priuilegij
auctoritate muniri sue diocesis de
cimas ex integro sibi uendicare. ma
neant. nisi forte summa necessitate
epī cogantur. ad q̃rtam sibi accipi
endā. et illi rependere monstrentur.

Quod autem antiquorib; priui
legijs subsequentib; derogari nō pos
sit auctoritate anacleti probatur.
qui scribens omnib; episcopis et
reliquis xpī sacerdotib; ait. Ecc̃ar
priuilegia cunctis temporib; inuiola
ta. Priuilegia ecc̃arum seruentur.
et sacerdotum inmemorata et mu
lata cunctis decernimus manere
temporib; et leges ecc̃e aplica auc
toritate firmamus. et peregrina
submouemus iudicia. Item leo
pp̃. marciano augusto. Ne nouita
te mutari ñ oportuit 2cilii ecc̃ar̃ pri
uilegia ecc̃arū. uilegia debent.
et monasteriorum sanctor patrum
auctoritate inconcussa nulla possit
improbitate conuelli. nulla nou
itate mutari. In quo opere auxili
ante xpō fideliter exequendo neces
se est huius sancte sedis pontifici
perseuerantem exibere famulatū.
dispensatio enim nobis credita ē.
et ad nostrum rationem tendit si pa
ternarum regule sanctionū nob

Hælementib; l'negligentib; nolentē.
Item ḡḡ. anglo; augustino epīscopo.
Privilegio sue dignitatis aliquis eccle
In galliarum liam exuere ñ debet.
epīscopis millam tibi auctoritatem
tribuimus. quia ab antiquis prede
cessorum nostrorum temporibus pallium
arelatensis epūs accepit. q̄. nos p̄ua
te auctoritate p̄cepta minime debe
mus. Si ergo contingat ut fraternitas tua ad galliarum provincias transeat aliquid ex auctoritate agendi fuerit cum predicto arelatensium epō agatur. ne pretermitti possit h; q. antiqua patrum institutio meminerit. Britannio; vero omnes episcopos tue fraternitati p̄mittimus ut indocti doceantur infirmi p̄suasione roborentur. Idem felici epō. Statuta eccl
sio; aplicus destruere non debet.
Si ea destruerem que antecessores
nostri statuerunt. non cōstructor
sed eversor eē iuste comprobarer. et
sancte veritatis voce quereret. Omne
regnum in seipsum divisum desolabitur et omnis scientia et lex adversū se divisa destruetur. Item leo. pp.
Metropolitanus tis dignitatis t̄
dire sibi antiquitus inveniat ob
Gitur secundum sanctor̄ ineat.
patrum canones spiritu dei condi
tos et totius mundi reverentia con
secratos metropolitanos singula
rum provinciarum episcopos q̄
bus ex delegatione nostra fraterni
tatis tue cura p̄tenditur. tis tra
dimus sibi antiquitus dignitatis
honorem habere decernimus. l'
decernimus. ita ut regulis p̄scri
tis nulla aut negligentia aut p̄
sumptione discedant. Item ormis
da papa. Metropolitanor̄ privile
gia inconvulsa servari oportet.
Servatis privilegiis metropolitano
rum vices nobis aplice sedis dele
gamus. ut inspectis istis sive ea q̄
a nobis sunt nuper mandata ser
ventur. sive que de ecclesiis causis
ne turbationi contingerunt sub
tus nobis insinuatione pandant.
Erit h; studij ac sollicitudinis tue ut
talem te in his que mandantur
exibeas ut fidem integritatemq; e
us cuius curam suscepis imitaris.
Item ḡḡ. bonefacio p̄mo defensori.
Decā aplica nulla p̄sumptōe
Institutionis nre violentur. ~
decreta que sunt privilegijs t ordi
natione disposita perpetua stabili
tate et sine aliqua constitutionis
refragatione servari. sine q̄ scrip
to decernimus seu que in nostra p̄
sentia videntur eē disposita. nec a
quoq; pontificum in totum vel in
partem ea qualibet occasione con
velli decernimus vel mutari. Nam
nimis est asperum et precipue
bonis sacerdotum moribus inimicum nra q̄piam quantumcūq;
rationis excusatione que bene sūt
ordinata rescindere et exemplo de
cere. ceteros sua quandoq; posse cō
stituta dissolui. Idem dominico
cartaginensi epō. Privilegia eccl
aplicus debet observare illesa.
De ecclesiis privilegijs q. nostra
fraternitas scribit h; postposita
obligatione teneat. quia sicut nra
defendimus ita singulis quibusq;
ecclijs sua iura servamus. nec enī
cuiuslibet gratia faveat ultra q̄
meretur imperitor nec ulli hoc q̄d
sui iuris ē ambitu stimulante
derogabo. sed fratres meos p̄ oīa
honorare cupio sicq; honore in
glōr subiecti dīi m̄ ñ sit q. alt̄ iure
ab alio p̄sit opponi. Item vigilio arela
tensi epō. Qd̄ rōnabiliter diffinitū ē.
Cum pie desideria nullo modo mola
rum voluntatis t laudi debet.
dande diffinitionis intentio sacer
dotalibus sit semp studijs adnumē
da cura ē sollicitudinis adhibenda.
ut ea que p̄ quiete religiose cōsti
tutionis sunt disposita vel ordina
ta. nec dissimulatio negligere nec
quedam valeat p̄sumptio p̄turbare. sed sicut h; q. ratio exigebat
utiliter obtinuit diffinitū q. q.
diffinitum ē non debet violari. Idē.
Sibi matrimoniū facere aplicusq; fratrū
Modo vetus suor̄ iura perturbat.
Diuinis nostris temporibus debere
servari. que a meis qq; predecessor
ibus tradita vel custodita sunt. absit h;

Ac ecclesiarum ordinem et summum honorem dignitatis p̄ ut meruit
Decclesiarum sua status ecclie ut rem di ecclie
p̄ilio confirmatum. qui enim dignitatem alicui p̄ aliqua sum ut ēt
Ser. ut nec c. nunc. est si ē vera status.

a me ut stanica maior cū sacerdotibz meis in qualibz ecclā infringam quā michi uiuenti ā facto si frīm meor uiua perturbo. Iē nullus ꝓp. Nulla presumptione uiolentur que ab apostolis eor successoribus Impuno uulg sunt instituta. Usurpationis excessu nullus presumat que sibi non uidentur ee concessa ea que sunt ab aplis eorumq successoribz instituta. nulla desidia negligantur. nulla discessione uiolentur. nulla concertatōe turbentur. Item ggg. aur. Que canonabiliter ordinata sunt nulla debent refragatione ecclesiastice moderatōi none turbari. Ideo est conuenies ut que ordinata fuerint uel recisa nulla impositorum debeant refragatione turbari. Idē in regisbro. Que cē leges sunt pro Impiali constitutione infecte habeant. Sanctum est aperte ut ea que omnia leges sunt. non solum nichil a se etiam pro infectis habeantur. Item cod. li. ty. De pēnis imperatorū Imperator constantinus. offerendis. Nec damnosa fisco nec uri arraria postulari oportet. Imperator. Rescripta contra ius etiam ab omnibus iudicibus precipimus seruari. nisi forte sit aliqd q̄ lēdat alium. aut prosit petenti uel crimen supplicanti indulgeat. Item pelagius ꝓp. iohanni comiti ty. Rescriptum meretur effectū. q. cū iuris et legum ratione concordat. Nec sacras iussiones se habere precamur ignorandum esse. ut quicquid contra diuinas constitutiones uel ueterum principum sanctiones. uel contra ius commune. uel contra rationem manifestam. uel contra bonos mores. uel contra utilitatem publicam. uel contra leges. uel contra senatusconsulta. uel contra edicta principalia. uel contra pragmaticas sanctiones. uel contra ius gentium. uel contra ius ciuile. uel contra iuris regulas. uel contra disciplinam ecclesiasticam. uel contra ius naturale

Privilegia eccāx nulla debent im

Privilegia eccārum probitate quelli. Sanctor canonib; instituta t nicene fidei decus nulla possit improbitate convelli. nel nouitate mutari. Item nicholaus pp unusquisq; synodo presidens dixit. Anathema sit q mandatis l'decta romanor pontificū fuare attemptet. Si quis pontifex statuta dogmata mandata rēdicta sanctiones uel decreta pro catholica fide. uel ecclastica disciplina pro correctione imminentium. uel futurorum malor a sedis aplice presule salubriter promulgata attemptare anathema sit. Item gelasius ortesmo iohanni episcopo ait. Statuta suor pdecessorū servare oportet.

Decessorum statuta sicut legitima t iusta successorem custodire conuenit. ita debet etiam malefacta corrigere. hinc etiam archidiaconus t honorius. De eodem.

Quecumq; indulta a parentib; nostris diuersis sunt statuta temporibus manere inuiolata atq; incorrupta curam sacrosanctas eccās principis. Nichil igitur a privilegiis limitetur. omnib; qui ecclesijs deseruiūt. nisi defendatur. quia temporibus etiam nostris addi potius meminimus quam ex hijs que olim prestita sunt immutari. Idē Non tam nouum aliquid presenti sanctione precipimus q̄m illa que olim videntur indulta firmamus. Privilegia igitur que olim venerande religionis optinuit. mutare sub pene etiam interminatione p hibemus. Ita ut hij quoq; qui eccās obtemperare ipius beneficijs perfruant. Idem. Si eccās venerabil' privilegia cuiuscūq; fuit uel temeritate uiolata. uel dissimulatione neglecta commissum. xij. librarū auri fiscī t prius statutum est adimplere debeat. ipaq; privilegia nichilominus plenissimū per omnia obtineant vigorem. Item pelagi' armario ar gustro milanī inc' eccā. Non licere pōtifici a iure eccās discedē q. decretor Postea q. auctoritate firmatum. Eccās iura decretor quoq; inuerte

dentium fuit auctoritate firmiam nl' lateā ab hijs discedēdi. hinc pontifex l' si nulli permittitur licentiam habere. Si q̄ privilegia monasteriorum l'quarumlibet eccārum auctoritate leonis. ggg. gelasij. t ñ nullor aliorū pontificum sce romane eccīe inuiolata seruanda. si ea q̄ a legis fuit p me factis habenda. si pontifices non hāt liberam licentiam discedendi a dominis. quib; iura eccās firmāmur. patet q. posteriora privilegia antiquioribus derogare non possunt. nec eor auctoritate eis aliqua obtineri accepto cum eam si ea illa specialiter fierent pro infectis eēnt habenda. Hijs ita respondet. Sancta romana eccā sua auctoritate aggregata valet distinguere. t distincta aggregare rōnis ri equitate cōsidera. Unde uel precaris uel necessitatis imminuī semel a se cessa valet in totū uel in partem imminuare p necessitate namq; corrigendorum uitiorum p uilegia eccārum mutarum ul' imminuī uel penitus immutarī sine psonaliū sine generaliū. Psonaliū iuxta illd. privilegium eis meminerit amittere. qui permissa sibi abuserit ponestate. Item silueri' pp nicolaū. Qui habet amittat q̄ q. ñ hīt accipit Sic decet fidem scōz patrum in ecclesia seruari catholica. ut q. huic amittat. qui in probabili temeritate q. non accepit assumpsit. Item supplicans iohi epo rauennati. post pauca quib; ab illicita cum ordinatōe prohibuit. Privilegiū amittat q̄ sua ponestatē Denuntiamus autem legitime inuc. q. si post aliquid tale p̄sumpseris. t aliquem seu epm uel pbm seu diaconum minutum facere forte credideris: ordinationes tibi rauennatis. uel emilienſis eccīe nouis auferendis. Item leo pp. Jus ordinandi amittat. Si quis epi tale q̄ meminit assecuti. assecuerint sacerdotem qualem ee non licet etiam si aliquo modo dāpnum pp̄ij honoris euaserint. ordinationes nos ultra ñ habebunt. t unusq; eor sacramento interierit. q. neglecto diuino iudicio inuito p̄sumpserit. Generaliter

Postea acuminum sumpsimus maxime qui si mistū nulla eēnt sinere. tam contrarius cum sit mistrum. nō q. contrarius p̄fectum p̄ mistrum. si ut facilius possit ... illud probum ut ... cum res item ... ut xiiij. di. quanto et. Sicee ... iij. q. v. ... Sibi nil alius meliorem ... ut ... Sic decet amittat. q. qui usurpat ... Si q. pena exigitur. qui ... Nemigamus ... Si quis epi ...

Quia contra sit hostis qui precepta eccā ... non tenet ut ... Privilegia ... eccārum ... Si quis ... Duo ...

uelum dum cuncta epālis dignitas
ppenso subtrahitur que suos epōs
merentes uel sceleratos. Vnde gelasius pp
scribit. Epālis dignitas cuncta subtrahit q̄ suos pfules meretur. ~

Tu nos sillanorum edes geminata
pontifici honorandi animis amplectare fundit ut duo sumo nē deliberatis hesitares dū t ingere quē pia
patricadalibz exemplis detestaremur
austerem t etiam ne aliq̄ desinum
ñ usq; adeo uidiarem relinquenda.
Quapp tam uelut usū sacrilegā declinantes nos eatenus
religioni duxim⁹ salubē. ut parto
chie uice ab extrinsecus positis sacerdotib⁹ gubneatur. que ibid⁹ manendo
ecclīo dicitur necare pastores i an
dito q; sacmore q. ī illis puncta
nusq̄ prius legit. accidisse. q̄ bello
rum annis duobusq; mortibus
affliguntur. ne aliq̄ sic repta cu
ras que pfules ministrantes ē fideliter sine pcursore pstinat. Cumq̄
ē q̄ ut funesta pnicies cessatione
ppulsa sancte ambitui. atq; ut
saltem furoris tam mala subtra
hatur. sumq̄m hec possit ārbitras p
petrari. ubidens ibid⁹ pson⁹ desinat
coq; m nel illa cuncta dū in quos
desinat ñ habebit ab huiusmodi re
trare desistat. l' alys inuandi ma
gna dura non prebeat. Egeat ergo
epālib⁹ subsidijs sibimet alunde
pensatis que sacram in suo gremio
collocatam fuso crudeliter macla
sanguine dignitate. que in nouaq;
est hac ultione plectenda. siue in
sanctu domestico seu furijs ira
ta. h̄ cōmittit exitus. Prebeat g⁹
dilecto ura in h̄ statu posite mi
sterium. ultionis ecclesie. et
aut conuenendo patiet aut u
ltim prout quelibz rerum cau
saq; poposcerit. diuina minist⁹
representet ingratus. ne tum dem
ramus Tizania dominica uide
mur preterire frumenta. Hostilitatis quoq; uel paupertatis ne
cessitate epālis sedes uel mu
tatur. uel due in unum redigun
tur. Sicut supra in titulo de mu
tationibus episcoporum beatus
gregorius scribit legitur. Non ergo
priuilegia ecclesiarum sic inuiola
ta permanere censentur ut quib⁹dā
de causis interuenientibus apostoli
ca auctoritate eis derogari ñ possit.
Alioquin multitudo ecclesiarum ad
paucitatem redigeretur. cum in
nimie ecclesie in diocesibus ecclesia
rum frequenter adhe inueniantur.
Seruentur ergo priuilegia ecclesiarum
cunctis inconcussa temporibus ne
udelicet preter eius auctoritatē a
quo data sunt ea liceat alicui ue.
Sed obiicitur illd̄ simachi pp. Possessiones quas unusquisq; ecclie fue
rit relinquit arbitrio t c. que supra in ti
tulo de alienatione rerum ecclesiasti
carum legunt⁹ ascripta. Vnde dar̄
intelligi q. ea que de iure unicuiq;
ecclie uel necessitatis uel pietatis intuitu sicut pegrinis
uel pietatis intuitu sicut religiosis
domibus conferuntur ñ ppetuo sed
tempora sunt ab hijs quib⁹ aferūtur. possidenda. q̄. qm illd̄ simachi ad
necessitatis intuitū ñ ad pietatis pfectū possit referri. nidl' ut ea q̄ pegrinis
l' capitul necessitas largitur sualiter ñ
ea q̄ religiosis domib⁹ ob quietē reli
giose conuersationis ascella ē. phibe
at̄. ppetuo possidi. l' poti⁹ de meliq; in
telligendū ē. nidelicet ut sic necessitate
parentes cessante necessitate bñficijs
renunciare cogant̄. que eis miseram
ouis indulsit munus. sic religiose
nuentes cum a religione cessauerint priuilegijs exuunt̄. q̄ religiosa
usus meruit. Priuilegia g̃ q̄ religi
osis domib⁹ acquirunt̄. l' in eo casu ac
cipienda ē in quo eis ea usus̄ q̄
nulli aliquid derogat̄. nidl' ut ex no
nalib⁹ quor decimationes nulli assig
nate fuerint. priuilegior auctoritate
decimas aliquib⁹ pfone ñ cogant̄.
l' supplistantem necessitatē temporis
eis usui ñ ponit nisi alijs derogēt.
ea priuilegior auctoritas uidetur
ē obseruanda ut eor subueniat̄
inopie. non ut suarum diuitiar
augmento. t possessionum non mo
dica extensione pozrecta baptismales seu parrochiales ecclesie pen
itus destruantur. ~ ~ ~ ~

Explicit vigesima quinta causa. ~

Hic incipit vigesima sexta causa.

Sacerdos fornicatus est et denuo uxorem accipit. Apud papam conqueritur. Ab eo vero obtinere non potuit ut separaretur. Mandat igitur ei papa ut a quodam sacerdote qui canonibus praefixa.

Primum quaeritur quid sint fornicationes. Secundo: an fornicationis crimen sit. Tertio: a quibus gentibus fornicationis sumpserit exordium. Quarto: quot sint fornicationis species. Quinto: an fornicationis vitium sine exercitandi desiderio cessare voluerit. Sexto: an excommunicatus ab episcopo possit reconciliari a presbytero illo nescio. Septimo: si morientibus est indicenda penitentia sub quantitate temporis.

Quum sint fornicationes plures, dicit Isidorus in Ethymologiarum libro VIII, dicens: Qui sunt fornicationes? Fornicationes sunt quae non recte eligi videntur. Omnes per quas deus fornicationes scilicet aut apostolorum vocabula fornicationis sciant praecavere, ut quae cavenda sunt, sedulo inspectione futura praemuniant.

Quod si fornicationes exercere peccatum non sit exemplis et auctoritate probatur. Cum enim adhuc de anarchia populum subripuisset, et ob ea peccata populus eos ab hostibus saepe caedi permisisset, praecepit dominus Iosue ut fornicationes exerceret, quia peccante populo in manibus hostium cadere meruerat. Iosue praecepta accipiens misit fortes primum in finitimos, deinde super famulas, demum super plenas, et sors in decimam cecidit super Achor. Saul quoque cum pugnaret adversus Philistaeos, quia se interficere quaecumque aut solis occasu de populo comederit, sorte deprehendit, Ionatham filium suum mel comedisse, quod sacrilegium acceperat. Quae cum mortua nullatenus vellet, populo supplicante revocatur in vitam. Ionas quoque cum a facie domini fugeret a nautis sorte deprehensus in mari electus, et a cete est absorptus. De Zacharia vero legitur quod sorte exstitit ut in templo poneret. Mathias quoque similiter a beato petro sorte in apostolatum, et inde successore eligitur.

Quod igitur tantorum exemplis probatur, peccatum non est. Unde augustinus ait in libro psalmorum. Sors non est aliquid mali. Quid sit sors. Sors est rei humanae dubietate divina indicans voluntate. Hysma respondet. Hinc quanquam clarescere multa primitivae ecclesiae quae reperit perfectionis disciplinae penitus esse diminuta. Copula namque sacerdotalis vel consanguineorum nec legalis nec evangelica auctoritate prohibet ecclesia. Nam lege primum inhibet. Sic et sortibus nullum malum in esse monstrat. Prohibent tamen fideles ne sub hac specie divinationis ad antiquos idolatriae cultus reducerentur. Unde quibusdam astrologis et eorum signa custodientibus apostolus ait. Dies observatis et menses et tempora et annos. Timeo ne forte sine causa laborarim in vobis. Sic et astronomia seu astrologia apud catholicos in dissentiendi abiit, quae divinationem sibi vindicare his nimis erant inventa, nunquam vocabitur. Hinc quae salutem animarum tantum moderata. Quae a sortibus cedi non oportebat, ita restat scribens sedulo Ionas. Exemplo igitur Mathiae non oportet sortibus credi.

Non tamen debent sub exemplo istorum sortibus credi, vel divinationibus adhiberi, quae de actibus apostolorum huic testimonio copulatur ubi sorte Mathias in apostolatum eligitur. Ieronimus ad Algasiam quaestione januarii. Ad saecularia negotia divina oracula non requirenda. Ingeniosa sortilegium, et si aperiendi est ut id potius faciant quae ad domum aedificandam pertinent, non ista disputent aedificandi ad negotia saecularia, et ad nuptias huiusmodi divina oracula velle quaerere. Ieronimus sedulius ad apostolum. Exemplo Mathiae igitur non est sortibus indifferenter credendum.

Non exemplo Mathiae igitur quoniam apud sortem deprehensus sit ut indifferenter sortibus est credendum, et per sortilegia singulorum ut iterum aut contra legem dei facere non possint. Si quid necessitate aliquando apostoli dominum putarunt sortibus exemplo apostolorum et eorum studendum. Videantur hypostasis non in collecto eorum firmum et populo ad dominum fusis egisse. De omnibus autem scribit augustinus dicens. Non sunt observanda quae a divinis praecipiuntur aliqua ea quae intelligitur gratia quae ab eis praenuntiantur. Nolunt deus et illa quae a divinantibus non sit dei dicitur. Si accidunt quae dicit non sit accipienda ut fiant quae praecipiunt ab eis aut colatur quae colitur ab eis. Unde libro I. de doctrina christiana. Signorum vero hominum quae sunt superstitiosa vel non

Quidam enim pusillanimes et qui vix de gentilium superstitione exierunt, cum audierint quod Saul et filii eius a mortuis est, Ionathas pede vulneratus a Saul, multiplicatus a sagittariis et praecipitatus a suo iuvene ne perforaretur cum nollet, arripuit gladium et irruit super eum et mortuus est. Ionathas pede vulneratus a Saul, multiplicatus a sagittariis et praecipitatus a suo iuvene ne perforaretur cum nollet, arripuit gladium et irruit super eum et mortuus est. Hemma quam-

Quidam enim pusillanimes et qui vix de gentilium superstitione exierunt, cum audierint quod Saul et filii eius a mortuis est, Ionathas pede vulneratus a Saul, multiplicatus a sagittariis et praecipitatus a suo iuvene ne perforaretur cum nollet, arripuit gladium et irruit super eum et mortuus est. Ionathas pede vulneratus a Saul, multiplicatus a sagittariis et praecipitatus a suo iuvene ne perforaretur cum nollet, arripuit gladium et irruit super eum et mortuus est. Hemma quam-

Quia sine salvatore angelorum aliquē esse adyabolum [illegible]

Sol y

Ilud q. ē f. īstitutōes hoīm pm supsti
ciosum ē: pē supsticiosū n̄ est. Supsti
ciosū ē: qđ nimiū ē. ab hoīb; ad facē
da ydola z colenda pnens. l' ad colendā sic
dīm cām. Pacē ne ullā cām l' ad cō
sultatōes l' pacta quedā significationū
ē demonib; placita aīq; fiēam qualia s
molumina magicarū artiū q quidē me
morare pōt q. doce solent poete. Ex q
gne s sz qđ lucernor uanitate auruspi
ce anguriū lib ad h z gen pnēc ēs ligatē
aīq; remedia q medicor q; disciplina
adepiar siue in pcordiis siue ql;dā no
ūs qs caracteres uocant. siue ī quib; cēp
reb; suspendendis. aīq; ligandis. l' ī sal
tandis. quodā m̄ n ad cēpiam ē corpor
sz ad q̄dā sigōes aut occultas aut ma
nifestas. q emunctor noīe uocant physi
cam. ut q̄ n̄ supstitionē ipiciat. sz nat
pdesse uideāt. sic s in aures ī sūmo sīgu
lari⁹ aurū. aut destructionē ossiū an
sule m digit⁹. aut ē ī dr singulaēm
ut dext manu pollicē tenens. hys admin
guntē multa in anssimar obsuatio
nū. si membrū aliq. saluet. si uinctū
ambulantib; amicus lapis ā puer me
di inueniē. huic ī illa s tm calcare
ē an domū sua cūsit redire ad lectū. si
quis se dū calcar; sentiat redire
ad domū. si pedes offendit. l' si uestis
a sozicib; rodat. sequ ab hac genē supstici
onis pnunciose suggrendi s. qui olim gene
achitaci pp naturalē qualitatē dicti.
nē ā malexematici uocāt. Sā ī ipi q̄n
us uera stellarū positionē ē quisq;
nascē sequunt. ī aliq̄n pueligant.
uī q. conant uī l'actōes nās l'actionū
euentā pduce. nimis erāt. Hoc ā genū
fornicatōis aie salubrit duuna aucto
ritas n̄ retinet. neq; ab eo si deiiat ani
mā. ut ppea talia negaret ē sectanda.
q; falsa dicant ī a pfessoribz eor. sed ī
si dixint uob inquit ī ma uenit ne ce
dentis est. Sō enī q; magos samuel mor
tuū sauli ria pnuntiasse. ppea talia sa
crilegia q̄b; illa imago p̄sentata ē mu
nus excūda s. aut q; ī actib; apl'or fa
ctū uemuloq; ūm relationū phibuit a
plis dn̄i. ō qui pepeit spūi illi an n̄ po
tuit femina illi demoniū correctōe aīq;
exclusione mūdauit. Os g̀ artes hūmi
l' nugatorie l' noxie supsticionis ex q̄
dā pestifera societate hoīm ī demoniū q̄

nuntiorum ut cum malis omnibus uite uouimus ab iosue lo
die abstulit anob ob phanum epi egypti a matrem ē nomen

pacta infidelis ī dolose aīe sanctā pmit ō
repudiende ī fugiende canō. I d' in li de cui
mate dei. Non ē uana sed mors magistro
uel cuiuno qui a dnīs uel magis
Qui sine salvatore expectant. ~ ~
salute multe hē ī sine uera sapia exti
mat se prudenter si posse n̄ sanz. sz eger. n̄
prudēs sz stulte. in egritudine assidua la
borabit. in certame noxia stulte ī demēs
permanebit. ac pinde oīs mālino ī oīs in
uano q a dnīs l' magis l' ab ipis de
monijs ī idolor cultā expectāt. mors pēi
dicenda ē q. uana ī q ea sectant. si se n̄ ad
retrorsum ad cām pdonē rendūt. psalmi
sta dicente. Os dij gentū demonia s q p
ceptores hoīes aliof deuse condie gen
nuit. ut pdonis sue faciant eos ē pnaē
mag; hec uanitas magicar artiū ex tradi
tōe malor āgelor ut uolo ārtū oībz pli
mus scīs ualuit p q̄dā scām fuīor ex
stinctor p inuentōes eor uentra s. arspicia.
augurōes ī ipā q dīr oracula. ī ingro
mancia. I d' affectionū li. iij. Xpiana
ē ia pietas plantarios expellit. ex
illos plantarios quos matrē dāpnat.
manicos uocāt plane absolē n̄ resistebāt.
q. q̄ nullū est sacrificiū ī nulle pēs
ad aliq. spm ob diuinationē dirigant.
q. uī xpiana ī uera pietas asequent ex
pellit. ī dāpnat. I ē uere. Cultura sē ỹ
dolatrē angīa seruare ē stellarum
Sed ē illd addē qm q requirere. ~
fornicat uī corp suū peccat. Non solū
illud corp q. ēplū dei effectū ē. sz ī illd
q. dr. q; ois cēa corp x ē. Ex in omnē
eccām uidet delinquere. q corp suū ī
maculatur. q; p unū membrū macla
ī oē corp pfunditr. Est ī illd opprobriū
egypti q. si neglexit ī p iordanis ūsi
tum ī pr baptī sedam circūcisionē neu
ste aduentuius multione suggerit ob
seruare angīa requirere stellarū cursū. ī euē
tus ex hys futor; nimati. cetiq; hūmi
supstitionib; ipicari ydolatre naniq; ma
ter ē egypt. ex q certū ē hūmi opprobriū
pullulare. Que si ūsitato iordine suscē
pis. ī hys re lacis nus illigatis mēi
sine dubio opprobria egypti trahis.
Hec ā sacrilegia n̄ usq; a dō s detesta
da. ut si aliquid de aīa l' oraculari de
monijs siue īmolatis q. reliquum ē ō
credat eō īmundū. aut si ipm q. oblatū
fiat a nob ignorātibz sūmi angīr ō

precepit
tomm
iosue ut
omnes
ecclie
ātem
multus
emm il

m quib; ut ex eo fiant ecclesiis ē ecclesiastes ē illa ecclesiastes
sa nō q aliquis sit ecclesiastes so si quia habitat in aliquo loco
ecclesiastes usq ad extremum tempus ecclesiastes ut ecclesiastes
nit intimus est ecclesiastes ubi primi venerunt ecclesiam pro

si vestal nō fuerant ecclesiastes xl annis quibus fuerant magistri
ramsierant iordanem eodem tempore septimus fuit ut unusquisq;
ut q sum ē et ois communis iosue vocabatur me obprobrium egypti
[illegible]

ereda nos deliqsse. Vnde aug ad publi
cola. Non ideo reliqua sē immunda: q
de area uel uirculari aliquid ad de
monum sacrificia tollitur.

Si de area aut uirculari tollit aliquid
ad sacrificia demonioz faciet xano
ro peccat q punitat si ubi potestas ē
phibendi. Ad si fuit apud. r phibēdi
potestate ñ huic uite mūdi reliqui
fructibz uñ illa oblata s. Ire ambr
un. ī. epla. Immunis ē a reatu q emit
q. uelut ydolis immolatum.

Licet aliquid pollui sit p accidentia
desit oblationem ydoli ē tñ uelut q e
mit nullū patit scrupulū ap dñi imuni ē.

Hquibz r gen diuinatois exordiuz
sumsit. r quot sint gnā ei aug exponit
in libro de natā demonū dicens. De mul
tis gen diuinatois aplius gnē diuinatois.
natōis a plis ē inuentū fert. l' oblatū
Varro ā dix diuinationū .uij. ē gnis
unum. aqm. aere. r ignē. Hinc geoma
tiā. ydromantiā. eromantiā. piroma
tiā dictā autumāt. diuini dicti s qi
deo plen. diuinitate r se ē plenos
simulant. r alium quadā fraudulē
na hoīb; sua promittant. Duo ā s gnā
diuinatois ars r furor. Incantatores ā
dēi s: q arte uerbis pagūt. Aruspi ces
arti s ppres q circa aras ydolor ne
pharias pces emmuniunt r funesta sac
rificia offerunt. hisq; celebratis de
monum accipiūt responsa. Aruspi
ces nūcupant qi horaz inspectores. di
es eni r horas uiagendi negotijs opi
bz; uisu docuit. r qd p singula tpa debeāt
obseruare. hoīes intendūt. hij r extā pe
cudū inspiciūt. r ex eis futa predicunt.
Augures s q uolat auiū r uocē intēdūt.
aliaq; signa rerū l' obseruatões ipsa
hoīb; ostendūt fert. Dēs s r auspices.
Nam auspicia s q ut facientes obseruāt.
Dēa s ā auspicia r augria qi a nigeria
q. auert gert. Duo ā s genia auspicioz
unū ad oculos alium ad aures perti
nens. ad oculos. s. uolat. ad aures uox
auiū. Phitonisse a phitio apolline
dicte q. hys auctor fuit diuinandi. a
strologi dā s eo q. in astris augurant.
Genethliaci appellant s pp natalicioz.
sidērões dierū. Geneses r hoīnū p xij.
celi signa describūt. sideriq; eius na
scentiū mores act r euent predicē

conant. i. qs qi signo fuit natus aut q.
effectū hāt uite q nascēt intpretant.
Hij s qui uulgo mathematici uocant.
cui superstitionis gis stellatões anne
uocāt. i. notatões sideriū quom se hāt
ad qui sq; nascēt. Primū aūt genus. i. stel
larū intpretes magi nūcupant sic de
hijs legit. q. m cuiuslio nati xpm an
nūciauerit. Preterea hoc nōie soli mathema
tici dñi s. qui anus scia usq; ad xpm fuit
acquisita. ut x edito nemo exinde natiui
tatē alicui de celo intpretet. horoscopi
dñi q. horas natiuitatis hoīm speculēt.
dissimili et diuiso fato. Sortilegi s q sub
nōie r. ut s. Salisatores notati s q dū e
is mbroz q̄cūq; pte saliendo aliquid s
exui pspum seu iuste significare pdicūt.
Qui aūt de natā demonū e natura
sint an sua pstare ualeant. l' qr modis
sua pnoscāt. De hijs ita scribit aug ī
eod. li. Quot modis demones sua pnos
cendū e. Iunt e natura demo cunt.
nū. ut aeriq; corpis sensu eteroz corpo
rū sensu facile pcedāt existimant. r pp ae
ria corpis superioē mobilitatē non so
lū aurā quoz libz hominū l' ferax ne
cessā uolatē animū incōprehensibiliter uincant.
qbz duabz rebz qnti ad actiū corp pti
net predim b ē acumine sensus. r celeritā
te motus multo aīa cognoscēta pcūctant.
q hoiem p sensus eteru tardiore mouēt.
Secretiue r demonibz p tam longū tēp
quo eoz uita pteditur rerū longe ma
ior experimēta q. p hoīb; pp breuitatē
uite pcurrit. p has efficacias qs aeriq;
corpis nata sortita ē. n solū multa fu
tura pdicūt. hoīb; demones. uerū r multa
facūt. Que qm hoīes dicere n possūt
aut facūt eos dignos quidā quib; ser
uiant. r quib; honores diuinos defe
rant arbitrant. illecebrae maxime
uitio curiositatis pp amoze felicitatis
falso atq; ueneno. r excellentie temptatis.
Nunc q. qm de diuinatōe demonū qō ē.
primū faciendū ē illos ea plerūq; pdi
cere que ipi facturi sūt. Accipiūt n. sepe
posse hoīes mozbos immittere. r ipm aerem
uitiando mozbid reddere. r pestis atq;
amatoribz ereor; quodā; maleficā
suade. de quoz mozbis certu s. q. fuit
est calida suadentibz asensuri. Suadēt
muris r uentilibz mis. p illā subtili
tatē corpa hominū ī sentientiū pene

Bibl. 248
248

mando ꝛ se cogitatōibꝫ eoꝝ p̄ quedā ymaginaria uisa miserendo suue uigilātiū. siue dormientiū. Aligñ ā ñ q̄ ipi faciūt. sz q̄ naturalibꝫ signis fieri possūt. q̄ signa in hominū sensꝫ uenire ñ possunt. añ p̄dicāt. Neq; n̄ q̄ puder medicus q̄ p̄uidē nesciat huiꝰ artis ignarꝰ. iō tm hūdī ē diuin? Quod ā muti si quēad modū ille corpis humani l' p̄turbata l' mortificata tempie seu bonas seu malas futuras p̄uidet. ualitudines. sic demones mentis affectiōes ꝛ notas nob̄ ignotas p̄uident. futuas tempestates. Imo quin hoīnū ꝛ dispositiōes ñ solū uoces plantas uerū ꝛ cogitationū ceptas ē signa quedā ex aīo exp̄munt in corpora facilitate p̄discant. Atq; ꝛ multa futa p̄nuntiant. aliꝫ uidelicꝫ muta. q̄ ista disposita ñ nouerūt. fallūt etiā studio fallendi. ꝛ muda uoluntate q̄ hoīum eroze letant. Sz ne ap̄ cultoꝛes suos pond̄ auctoritatis admittant id agūt. ut mētibus suis signoꝝ q̄ suoꝝ auctoꝝ culpa tribuat. cū ipi decepti fuūt l' mentiū. Non nūq̄ uero ipi maligni spūs illusiones hominū ac q̄ imaginatores saluti eoꝝ solent p̄dicē defectū cultē sue ydoloꝝ ruinā q̄nus p̄sci uideant. quid in singulis regnis aut locis uentū ꝛ quid aduersi fuerit factū p̄nūciē possit. Qd ā illi qui gentiliū historias legunt ñ ignorant. Quid q̄ muti si iam imminentē temploꝝ ꝛ symulachroꝝ euersione cū ppe dei fūmi tamo añ p̄dixāt. Serapis demon alicui cultoꝝ suoꝝ hoc de pxīo p̄dixit. ut sua q̄ diuinationem p̄cedens uel fugiens commendaret.

Quod ā hoīum dispōnes cogitationes ceptas p̄ exteꝝa signa diabolus deprehendat ñ formidolosa rōne uidet approbari. Vñ id' aug' in libro ij. re tractationū ait. Qd ex corporis motibꝫ uenas aliquas cogitationes diabolus comprehendat res occultissima est.

Quod ā loco dixi de demonibus aliqñ hoīum dispōnes nō solū uoces plantas uerū ꝛ cogitatiōes ceptas ē signa quedā ex aīo exp̄munt in corpora facilitate p̄discere non dixi. tunc occultissimā audaciā asserēs q̄ debui. Nā p̄uenire ista ad notitiā demonū p̄ nulla ē experimenta

q̄ hūi ē. Sed utrū quedā signa demut. ex corpe cogitantiū illis sensibilia nos ā latentia an alia ni spūs ista cognoscant aut difficillime possit ab hominibꝫ aut oīno non possit ñ uideri.

Quod ā sortilegi ꝛ diuini si cessare noluūt excōicādi s rōne ꝛ auctoritate p̄cepti. Est n̄ q̄dā gen̄ auiū ydoloꝝ ex demoniū consultatoribꝫ futa p̄dicere. Sic n̄ auarus q̄ auiū deo debitū nummo ipendit ydoloꝝ cultoꝝ ab aplō nominat. sic illi q̄ futa q̄ ex diuinatiōe ñ nūq̄ reuelata inueniūt. l' demoniū consultatōe. l' quibꝫliber p̄stigijs imunte laborant diuinitatis uim ascribunt. futa n̄ p̄scire solus deus ē. qui in sui templatōe ē angelos illa p̄scire facit. Vñ ysaias aīe p̄ra et nullam ānuntiare m. ꝛ dicam q. dij estis. Cultoꝛes ñ ydoloꝝ a fidelium cōtinentia p̄dicat s. Vñ aplūs ait in epla ad corinthios. Si quis noīat' fr̄ fornicator aut auar'. aut ydol' seruiens. ē cuiusmodi. ñ cibū sumere hunc ꝛ in decreto gl̄ianoꝝ legit'. Auaritia sit q̄ ariolos l' incantatores obseruat.

Si quis ariolos aruspices. l' incantatores obseruauit. aut phylactijs usus fuit. anathēa sit. Ire ex ancyrano. 2. cap. xxxiij. Quicunq; p̄mittāt. q̄ diuinationes expectent.

Qui diuinatiōes expectant. ꝛ morē gentiliū subsecuti'. l' in domos suas huiusmodi uias introducūt exquirendi aliquid arte magica. aut expiandi ea. ꝛ q̄ nō nisi gentiles facere debent. s gradū p̄ie diffinitos Ire ex 2 martini. p̄b. Celestia colere lunā stellarū cursū in suis operibus obseruare non licet xp̄ianis.

Non licet xp̄ianis rem̄ mundi gentiliū. ꝛ obseruare l' colere celestia. aut lunā. aut stellarū cursus. aut ignem sagittarū. falla ea q̄ p̄ domo facienda. l' p̄ter se gerēs l' arbores plantandas. l' augria solēnia. scriptū ē. Ex. Oīa q̄ facitis aut in uerbo. aut in op̄e. oīa in noīe dñi n. i. x̄i facite. gr̄as agentes d̄o. nec in collectaneis herbarū q̄ medicinales sūt aliq̄s obseruatōe l' incantatōes licet attendē. n̄ tm ē symbolo diuino. aut oratione dñica. aut tm de creatura oīum ꝛ dñs honoret. Si q̄s ā paganoꝝ superstitione seruos dominos ꝛ sortilegos

m domū suā introduxerit. qui ut malum foras mittant. aut maleficia inuocent. l' lustrōes paganoꝝ faciāt. v. annis pniam agant. Mulieribꝫ q; xanis ñ liceat in suis lanificijs uacare obseruare. sꝫ deū innocent adorē. q; cl sapiam texendi donauit. Trē ex. 2. laodicensi cap. xxxv. Sacrificia dem magi l' incantatores non fi

Non oportet sacris officijs dedmoꝫ aut. l' clicos magos. l' incantatores exsistē. aut facē filacteria. q; aīāꝫ suaꝝ nocula ꝓbāt. Hos ā q; alijs rebus uitare pcipit ab ecclā tollim. Trē ex. 2. toletano. xij. cap. xxx. Honore pueꝝ epē aut pbr q; magos l' aruspices consulit.

Si quis epē aut pbr aut diaconus. l' quilibꝫ de ordinibꝫ clicoꝝ aut aruspex. aut incantatores. aut arriolos. aut certe augures l' sortilegos. l' qui pfitent artē magicā. aut aliqd eoꝝ simulia exercere. uel saltusse fuit deprehens. ab honore dignitatis sue sit pens. monachꝫ aut suscipiat. uel q; pniā petere dedit. seculū admittat. sacrilegij soluat. Trē ex agatensi. 2. xxx. viij. cap. De hys q; augurys l' diuinationibus sectantur. ~

Aliquam clici siue laici studeat. augurijs. l' deinceps. ~ sub noīe fidei religionis p cas quas sceꝝ patrū sortes uocant. diuinationes scīam pfitere. Aut q; cuicūq; sēp tāꝫ inspectione sua pmittit. h; q; clicus aut laicus deinceps fuit. l' consulere. l' docē ab ecclā habeat extraneus. Trē leo. xij. epis britannie. Sors nichil aliud q; diuinatio l' maleficium ē

Sortes quibꝫ cunctꝫ nos nūc decernimus. discernamus pruncijs q; pēs dāpnauerē nichil aliud q; diuinatores l' maleficia ee decernim. Quē obrem uolumus eos dampnari illos l' ulē nec ꝯcedes uolum' notari. l' ne exceam' anathemis inuolui phibem. Trē gg. adriano notario. Incantatores sortilegos uelut xpi inimicos: insequi oportet. ~

Peruenit ad nos q; quosdā incantatores aut sortilegos suis insecur. l' eos nob' sollicitudinē zelumq; nrū ferre fuisse cognoscat. Studij q; nr fuit sollicite querere. l' quoscūq; hūi' xpi inimicos inuenerim: districta ultione corrigere. Trem ex concilio aurelianensi.

Excōicentur clerici monachi laici diuinationes l' augurias l' sortes facientes. ~

Si quis clicus l' monachus l' sēlaris diuinationē l' augurias credidit obseruanda. l' sortes qs minuit ee sciāꝫ q; bonāꝫ pretaxit immanitatis. ē hys q; mulieres credidint ab ecclē cōione pellant. Trem. gg. Cont' sortilegos. l' idoloꝝ cultores: custodia pastoralis inungit.

Cont' idoloꝝ cultores. l' a lect. ~ aruspices. atq; sortilegos finitarē nichilū pastorali hortam' singulare custodia. Qd si emendare se a malis noluerit reperis. li serui sit. ubi uolum' ea stigari. Si uo libi' inclusione dignū districtaq; sit in penā dirigendi. Trē ex. 2. carthag. cap. xxxvij. Ab ecclia separet' augurij. l' incantationibꝫ deseruientes. ~

Augurijs l' incantatoribꝫ de mensa seruientē similit. l' medicis supstitionibꝫ l' ferijs uacare. a quorum ecclē separandū perpim'. Trē ex. 2. aquarensi. cap. primo. Sortilegam. l' magicam in arte epi modis omnibꝫ eliminare.

Epi coꝝq; minist' oibꝫ uiribꝫ studeat. elaborare studeant. ut primosa. l' a diabolo inuenta sortilegia. l' magicas arteꝫ ex prochis suis penit' eradicent. l' si alīq; uirū aut mulierē hui' mi sceleris sectatorē inuenerit. aut pr' de honestatē de prochis suis ei constet. aut a pbis. hereticū hominē p' .i. l' ij. correctionē deuita sacerdos q; subiacet' est. qui tantū ē. Subiisse et a diabolo capitū teneat. q; relicto creatore suo diaboli suffragia querit. et ideo a tali peste debz mundari scā et ecclia. Illud nr̄ē obmittendū. q; quedā sceleste mulieres retro p' sathanam uise demonū illusionibꝫ l' fantasmatibꝫ seducte credunt se l' ꝓfitent cū diana nocturnis horis dea paganoꝝ. l' ē herodiade l' innūa multitudine mulierum equitare sup quasdā bestias. et multa trāꝫ spacia. in tempestate noctis silentio pfūdere ei' iussionibus obedire uelut dñe. l' eius nocturnis ad ei' seruitū euocari. Sz nr̄. hec sole impudicia sua pertransisse. l' nō multos sec' ad infidelitatis meritū pduxisse. Nam l' innūa multitudo hac falsa opinione decepta: hec uera ee credunt. l' credendo a recta fide deuiant. l' errore paganoꝝ mutant.

Pruncijs. l' sortes sortilegis. l' maleficis. mutatis. l' mutandis. ~

Contra idolorum cultores. l' ritus sacrilegos. ~

pruncijs. l' libris aut si l' aliquam rebus qui discripti. q; uetant. l' qui dicunt. iam certum est. rerum. l' quia ex merito. si illi discre

bunt. non uetant. si. l' aliqua pr' si ut alius pr' si pro scire obtinuit. l' rerum. l' legum.

fectionis. l' Augustinus. iam non plures similis erro est. q; diuersis episcopi uerbum. l' uer | sed in corpore. l' in corporeum sensum pr' si

cñ aliq̃d dñinitat aut numinis exc̃
unũ deum arbitrant. Quapp sacerdo
tes p ecc̃as ꝺ missas ꝑpl̃o dei oĩ mstau
na p̃dicare debent ut nouint hec oĩa
falsa cẽ. ⁊ nõ a dnino ꝯ a maligno spũ
talia fantasmata mentib; infideliũ
irrogari arbitrũr. Siquid ipe sacha
nas qui trãsfiguratꝰ se in anglm luc.
c̃ mentẽ cuiꝯ mulieris cepit. ⁊ hanc
p infidelitatẽ ꝺ subiugauit. illico
trãsformat se. in duisas ꝑsonarum
spẽs. atq; similitudines. ⁊ mentem q̃,
captiuam tenet. in somptus delitꝺ
modo lecta. in tristia. in cognitas. in ĩ
cognitas ꝑsonas ostendens: p quecp
deuia deduc̃. ⁊ cũ solus spẽ h̃ patitur.
infidel' h̃ nõ ĩaĩo ꝯ ĩ. corpe cuenire op
pinat̃. Quis n in somptis ⁊ noc
turnis visionib; nõ exc̃ sepiũ cõn
cutit. ⁊ multa uidet dormiendo que
mĩq̃ vigilando nõdũ. Quis nõ tam
stultus ⁊ hebes sit qui h̃ oĩa q̃ ĩ solo
spũ fiunt ⁊ in corpe accꝺ arbitret̃.
Cũ ezechiel ꝑphẽ visionel q̃ dñi sc̃i
spũ nõ in corpe uidit. ⁊ audiuit sicut
ipe dicit. Stranin mquit fui in spũ.
et ecce nus nõ audet dicẽ se trapnũ ĩ cor
pore. Omib; itaq; publice admonẽdi
sũ c̃. qꝺ qui talia credit. ⁊ his similia
fidẽ ꝑbet. ⁊ q̃ recta fidẽ nõ hr. hic nõ alt̃.
sꝯ illius mq̃ credit. i. diaboli. Nam de
dño nro scriptũ c̃. Omĩa p ipm fca
sũ. Quis ꝯ credit posse fi' alĩq̃ ĩmu
tari aut in melius aut in deterius
immutari. aut trãsformari in aliã spẽm
r̃ ĩ aliã similitudinẽ. nisi ab ipo creatore.
q̃ oĩa fecit. ⁊ p q̃ oĩa fcta sũ. ꝑdubio
infidelis est et pagano deterior.

Nonnulli inuenimur q̃ uino
luore ꝓmoti. ĩ puncte suoꝝ inimicoꝝ
altare sacꝝ uestib; cruũ. aut lugub
uestẽ accingũt. r̃ accensa luminoꝝ ob
sequia subtrahunt. dei eccl̃ie r̃ missã
p defunctoꝝ ꝓmulgatã. p nullis
celebrãt hoĩb;. quoꝝ oĩum maleficia
nequissima uolentes nõ ualũt ꝺempt
nare dicens. Abstinat̃ sacerdos qui hi
modi maleficijs operam dederit.

Quẽq; sacerdotũ r̃ ministroꝝ deceps
tũ cum stib; doloris ꝓmot̃. aut altar
uestib; sacris exuere ꝓlũpserit. aut q̃
lubz alia lugubri uestẽ accinxerit. seu ĩ
si accensa luminaroꝝ obsequia de

templo dei subtrahit. r̃ extingui ꝓcurat
si cũ alia ꝺe plenitudine cordis mentis
plenaq; satisfactio nõ ꝓmanat. loci sui
dignitate ⁊ honore se nouit priuari.
Nisi ꝓcul dubio ꝓnus ab hac ultõnũ
sniã sepiꝰ. q̃ aut ordinatẽ sacer
dotũ ordinũ. r̃ subditionẽ sc̃e fidei men
tes aut violatẽ. r̃ obsidionẽ ꝑce
rentes. seu r̃ dnoꝝ iudicioꝝ sen
tentiã mentientes fecisse arguit. In
quoꝝ fcõ plus humilitas quã ꝺe
placat̃. quã mẽs tuoꝝ doloꝝ
declarat̃. Plerique r̃ sacerdotũ sen
tiam nũnciate dolo. missã p reqe
defunctoꝝ ꝓmulgatã. fallaci nouo
p uinus student celebrare hoĩb;. ut
hys p quo ipm offert̃ sacrificium
mortis meritur ꝓcul. Proinde nre
legis unanimitatis quemuis. ut si
quis deinceps talia ꝑmisse fuit de
rectus. q ꝑtim deponat̃ ordinis gñ.
et tam ipse sacerdos q̃. r̃ ille q̃ cũ ad
talia pagenda inierasse ꝑpendit̃. exi
lij ꝑpetuo ergastulo relegent̃.

Ex
ꝓmissis auctoritatib; colligitur. qꝺ
aruoli aruspices. incantatores. somn
legi. atq; eoꝝ hoĩm sectatores ab eccl̃ia
s̃ eliminandi. r̃ nõ recipiunt ꝑpetuo
exoꝝandi. Sꝫ q̃ in aqrensi capitulo
ultimo. ex q̃ fiunt ꝑ incantatores nõ
in corpe sꝫ in spũ fieri dicunt̃. Aug'
in li. de ciuitate dei. ꝺ uidẽ asserere
ne dicens. Q magoꝝ ꝓstigijs fiunt.
nõ uera sꝫ fantastica cẽ ꝓbantur.

Nec mirũ de magoꝝ ꝓstigijs. quoꝝ
nõ nõ ꝑdicit maleficioꝝ artes nr. r̃
moysi in illis signis resistentes. imo
resurgat in draconeclaq̃. in sangui
nẽ dicant̃ in genesi. r̃ libris legit̃.
q̃ quedã magi arte socios illexisse mu
tauit in bestias. Legit̃ r̃ de sacrificio
q̃ archades deo suo hoc ĩmolabãt. Ex
quo quicq; sumeret in bestiarũ for
mas uertit̃. Sꝫ hec oĩa magicis ne
stigijs potius fingebant̃. q̃ uerũ uer
tant ꝓprie. ut ergo ꝓ errores ignoꝝ
rantib; manifesti fiant de eoꝝ ꝓpar
tate atq; meritoꝝ; nexa tradi
nẽ maloꝝ ꝓmũ dicẽ agrũ arbitrũ.

Magi sũ q̃ uulgo maleficia ob fac
noꝝ magnitudinẽ nũcupant̃. hij sũ
q̃ ꝑmissu dei elemẽta cauuũt. turbãt
mentes hominũ mutabilitatem in deo

ac sine ullo uenenu hausu. uoluma tñ
carminis uirtutis hoiem. Vñ & lucanus
Nemo hausit nulla sine pollutu uenenu
incantata pte demonibz n' accidit audi
uerbalare. ut ꝙsqꝫ fugas ꝑmat malis ar
tibz mutuos. hij & sanguine mutuo. &
uictimis sepe uigilie corpora mortuoꝝ.
Nigromantici ā ꝙz ꝑmatoibz uidentur mor
tui reluctantes diuinare. & ad uirgam
respondere. Nigro n' grece latine mortuus.
mantica diuinatio nūcupat. ad ꝙs fusti
tandos cadauꝝ sanguis addicit. Nam a
mare sanguine demones dicūt. Hoc
ꝙqꝫ necis nigromantica fit cruoꝝ aq mis
cent. & colore sanguinis facili uocant.
Hydromantici ab aq dr. Sic n' hydromantia
in aq̄z inspectoe umbras demonū inuo
care. & imagineas ludificatiões coꝝ uidē.
ibiq; ab eis aliq audire. ū adhibito
sanguine & inferos phitonē suscitare.
& inferi. Ad hec oia supdicta punit lex
ie execrabiliū remediꝝ. ꝙ ars ñ amen
dat medicoꝝ seu uirgarioꝝ seu in
cantatoꝝ. seu in
carnatibz suspendendis. atq; ligādis.
in quibz oibz ars demonū ex quadam
pestifera societate hominū & angelꝝ
malorꝝ exorta ē. Vñ & omnia eiusmodi
s̄ xpiano. & oio penit execrāde repudiāda
atq; dāpnanda. Augurium n' s̄ auium
hec & fingel ꝑmittuntur. pstigiū uero
meum dicitur iuenisse: primus. Dem ē &
pstigiū q; pstiguat aciem oculoꝝ. an
nuspicium arte primus etruscis tradidit
se dr. ꝺdā regis. hic exanimis auspicii
nā dictauit. & pea ñ apparuit. Nam dr
fabulose arante quodā rustico subito
ex glebis exiluisse. & auspicia dictasse
qua die mortuus ē. quas libros ro
mani exercita lingua in ꝑpetuam mem
oriam uertūt. hijs g̃ primum ꝑ demonū falla
cia illudit curiositas humana qñ id
ꝑ ipsum appetūt scire. qđ nulla rōne et
is expetit mysteriū scire. hec pestifera ꝺ
dat immundis spiritib; ut ꝑfectos ꝺ aptēt.
h ē ꝑuos uoies seducant. illos qui spe
nunt uitare. & euitare uident. & uincta
pauli sniam sana doctrina ñ ferūt. sed
ad sua desideria coadunabūt ꝺ magistro.
prurientes auribz. & a ueritate quidē audi
tu auertent. ad fabulas aūtem conuerten
tur pectis ducti uarijs desideriis sēp
discentes. & nūq; ad scīe ueritatē puenientes.
Quēadmodū & iāpridem & mābres restiterūt

moysi: ita & isti resistūt ueritati. homīes corrupti
mente. reprobi circa fidē. sz ultra ñ proficient. insi
pientia eoꝝ manifesta erit omnibz sicut & illoꝝ
fuit. Sic ido ꝺsq; credē debz quoslibet
magicis artibz aliquid facē posse sine p
missu dei. ꝙ oīa ꝙ fiūt. aut iusto iudicio
fiunt. aut permissu suo ma ti' sinit. q; ꝑdēi
magi legunt similia fecisse moysi. qui ū
gā suā proiecta uisa ē in draconē. putent
q; singuli ūgas suas ꝙ uerse s̄ in dracō
nes. Sz deuorauit ūga aaron ūgas eoꝝ.
ñ n' fuerit ea ꝑ demonū. ñ magi. ñ angli
mali. ꝙbz mutis illa operabant. Insuꝑ n'
rebz corporeis p oīa elementa quedā occulte
nocēs seminare. ꝙbz ē data fuit opor
tunitas repl' arcē cēlis priuipunt in
spēs debitas suis nūs & finibz & sic nō
dicūt angli ꝙ ista faciūt aialiū ē ꝑ
sic ū agricole segetū ꝑ quoꝝdā in terra
gignentiū creatoꝝ dicendi s. ꝙ aut no
cere ꝑ ualent quasdā ut sibiles oportu
nitates & cās ut illa nascant. Qđ ā
ista faciūt insibiliter. h illi insibiliter.
Dē ū sol aut ē ē. ꝙ cās utās & semi
nas nocēs rebz inserunt. Precēa ꝺdā
pauā ꝙndā quom scriptura narrat.
Phitonissā samuelē ꝑ ipsum fuscitasse
ad colloquiū saulis impiissimi regis
siphitonica diuinatio erroꝝ magice
artis deputāda sit. Quibz ita respondi
potest. Indignū oīo facū ee ut s̄ uerba
historie ꝑmodū assens. Quom n' ꝑ ñ
ut arte magica animabē ut. & a natiuo
rare sēs. & ut re opibz uisū. Ut si ñ aūt
ē assensu. qđ utiq; de iusto ēt adiuti ē.
Nullū n' suffragiū hr mala. si aūtus
aut uolūtarie amisit uitū spāle. ꝙ pōt
uis in carne ꝙsequi. ꝙ ualde absurdū ē.
ꝺa qui hinc uisū recedit: ꝑmanz ibi?
Porro h est pstigiū sathane. quo ut pli
mos fallat. & unos hīe in potestate
fingit. ꝙ apls ostendit ut ē in an
gelum lucis. Ut eū erroꝝ facēt. i quo
glificarē in habitu uiri uisu & noie
subornauit se. ut mich ꝑfecte spē ꝙ ꝑ
dicabāt dei cultoribz nocēt. qñ hic ex
eunt uisos finxit i sua ee potestate.
Sz h quoslibē fallit ꝙ de morte saulis. &
filij eius ū sic mentit. qñ magnū sit diu
tulo aūtū ocasū morte corpis ꝑdere. cuz
signa ꝺdā soleant apparere mouentis.
ꝙpea ꝙbz dei precio amota ee uidēt.

Quo ad ab epo actum est q legitur Amalarius unxit nos pro absolucione ut ... ut ... ut ...

Item ex alio agathensi. Nec diaconis ministrare nec penitentes in ecclia bñdi
Ministrare diaconi aut cere pbro lic.
Celebrare altare pbr non presumat.
Bñdictionē q̄s sup plebē in ecclia fundē.
aū penitē in ecclia bñdicē pbro penit̄ nō licebit.
Nec cp̄d excōicat ab q̄o p sacerdotē reconciliari nō pot. Sz notand̄ ē q̄ reconciliatio alia ē publica. alia p̄uata. publica reconciliatio ē. q̄ penitentes ante ingressū ecclie publice rep̄sentant. a p̄ī potestate manū ep̄al' ecclie publice reconciliant. Ḥ sacerdotib; inde ē prohibitū. Vñ circa finē illi capituli nō simpliciter phibēt penitentes reconciliare. sz in publica missa. Quia tūc nō reconciliatio ē. q̄ de occultis peccis penitentes l'in ecclie nis agentes ad grām reconciliatōis accedunt. Ḥ reconciliatio p̄ fit p sacerdotem.
Vñ quarto p̄ aut. Jussione ep̄i pbr̄i de occultis peccis penitentes reconciliēt.
Pbr̄ de occultis peccis nullatenus ep̄i p̄mittet reconciliēt. et sic sup̄ p̄mittūt in firmantes absoluāt. et communicent.
Item ex. 2. carē. ij. Si ep̄s absens ē. p plūm reconcilientur in publico constituit.
Hiis verbis ep̄e dixit. Si quis q̄. in periculo fuit. aliquē. et se reconciliari dominus altaribus petierit. si ep̄s absens fuit. debz unusq; pbr aliū ep̄m. et sic proclamare ei p̄pō reconciliare. quam rem debem⁹ salubri consilio volozare. ab oib; ep̄is dēm ē. Placet q̄ scitas ne sua necessitas nos instruere digneta est.
Item ex. 2. marani pp. Q. mens moris reconciliat̄ anhelescens sine communione penitentie impleat tempus.
Si quis de corpe exiens nouissimū et necessariū cōionis viaticū expetit. nō ei deneget. Qđ si desperōe posit p̄ acceptā cōionē iām sanus fuit. nō oōne precepit. Sacmentū uero nō accipiat. donec instituti p̄nie impleat tempus. Quia ergo in exitu mortis. sē. et deliberant accipe sacramentū. eū absolūc̄ et pbatōe ep̄i accipe debēt.
Item ex aliis auricho. Si manus impō ne penitentes recedentes de corpore nō
Quia recedunt de corpe p̄nia aliquis. accepta placuit sine reconciliatōe manus impōne eis cōicare. qđ moriens sufficit reconciliationi. et diffinitōes patrū. q̄ ei modi cōmunionē viaticū debite nō noīauerit. Qđ si supuixit. sicut in ordine penitentium. et ostensis necis p̄nie fructibus legitimā cōionē et reconciliatōis manū ip̄ōne recipiant. Clicis q̄s desiderantibus p̄nia nō ē deneganda. Similit̄ subito obmutescenti. p̄ius statuti ē baptizari. aut p̄niam accipe p̄. Si voluntatis p̄nie testimoniū alioz ubis hīt aut p̄sentis in suo nūi. a membris q̄ que aliq; pietatis ē. exhibenda s. Item ex aliis antiq. uis. Alioz testimonio moriens reconciliet̄ si obmutuerit. uel in
Si qui in frenesim uersus fuerit. infirmitate p̄nie p̄mit. si casu dū ad eū mutatus sacerdos uenit. oppressus infirmitate obmutuit. l'in frenesim alias fuit. dent testimoniū q̄ eum audierit. et accipiat p̄niam. et si continuo credit moriens reconciliet per manū impōnē. et infundat̄ on eius in aurib⁹. Si supuixit admoneat̄ a sacerdōe q̄ p̄niam dedit. p̄bauerit. Item penitentes q̄ in infirmitate viaticū eucaristie acceperūt. nō se credāt absolutos sine manu ip̄ōne si supuixerint. Item ex nicena aliis. Cum et p̄bitōe ep̄i morientes reconcilientur.
De hijs uō q̄ recedunt ex corpe antiq̄ legis regula obseruabit̄. et nunc ita ut si forte quis recedat de corpe necessitate siue nō defraudet̄ viatico. Qđ si desperatus aliq̄s recepta cōione supuixit. si unde eos qui sola oōne cōicant. de hijs oīb; nichil q̄ a corpe recedunt in tradendo eis cōionē. cū et pbō sit ep̄i.
Item leo pp. Non est deneganda reconciliatio hijs q̄ in tempore necessitatis
Hijs qui in tp̄e necessitatis cū implorant. et in periculi urgentis instantia. p̄sidiū p̄nie et manus reconciliationē implorāt. nō satisfactō nichilominus ē. nō reconciliatio deneganda. q̄ nec deum nō possumus ponere. nō tp̄a diffinire ap̄ō q̄ nullas p̄ces recipiat. nec uere mortis auxilio. dicente dño p̄ p̄pheam. Cum uis ingemueris. saluus eris. Qđ si ma aliq̄ egritudine agitati ē. ut q̄ paulo ante poterant. sub p̄sentia significare nō ualeant testimonia eis fidelium circūstantiū p̄bere debebunt.

Hijs qui dicunt se penitentiam agere. et non satisfaciunt. Si aliquis penitentiam agere dicit. et non satisfacit. si infirmatus petit absolui. et a quoq; sacerdote nō ei moriturus ut ex testimonio ipsius. nō ingredit in mansionem lucis huius. Jo.
xxv. q. iij.
Quis.
n.

sinul cū p̄ñe ⁊ reconciliacōis bñficū
2fessnur. seruata in regula scōz: cano
nū p̄scoz. cura coz ꝑsonal q̄m dñica
fide discedendo pcauerē. Item ex 2al'
hiſpmenſi. Non reputatur eius obla
no qui festinans ad penitentiam sa
cerdotem inuenire non potuit.

Si aliq̄s fuit mortuus qui nā sit 2tus.
et testimoniū hꝫ bonū. ⁊ n̄ pōt uen
re ad sacerdotē. hz occupauit eū mors
in domo aut in uia: faciant p eo pmel
eē oblōnē ad altare ⁊ dent redēpcionē
p captiuū. Certe q̄ ep̄o ꝑpiente
penitentiel de occultis pcīis suis i pcu
lo 2stituū. p ꝓbrm possunt reconciliari.
hz si necessitate mortis pcōz urgentur.
et ep̄e ta remotis ē q̄. ꝓbr eū 2sulere n̄
possit. negabitur pnīa morienti ⁊ bñ
ficū reconciliacōis n̄ ꝓstabit̄ penitēti.
q̄. 2sulū de recipit ad ueniā unctā illō.
In quacūq; hora 2sulus peccatoꝛ fuerit ⁊ c.
et mīn. Cōuertimini ad me. ⁊ ego 2uertar
ad uos. cui sibi reconciliare negligeꝛ:
q̄. de uitis saluabunt. cui forte absol
uere 2tēpnet: dū pnabit absentia ep̄i.
q̄. gīa diuine ꝑsentie illustrat: p la
uacrū regeneracōis mortis succurrit.
cui a laicis si ꝓbū defuerit. Cui g̃ bñ
ficio reconciliacōis p ꝓbrm cui subueni
re n̄ pōt. si 2tigit ep̄m deesse. Si sed̄m
aug̃. Quis agens in extremis 2fugiet̄ sacro
numpmodū emunis. sic dign̄ uenia ex
desiderio sacerdotis. ⁊ similit̄ n̄ sit dign̄
reconciliacōe ex desiderio ep̄i qui sacer
dos n̄ negat macula sua tract̄. Item
morientibꝫ pnīe negare ꝓbr n̄ debent.
Vñ nulli ꝑp aut. Reus ē animarum ꝓbr qui
morientibꝫ penitentiam negat.

Si ꝓbr penit̄ abnegauit morientibꝫ:
Reus erit animaꝝ. q̄ dñs dic̄. Vera ut cō
fessio in ultimo ꝓdest. q̄ dñs n̄ solum
ꝑcis hz ⁊ cordis inspector ē. Sic tamo
uni mōm penit̄. meruit eē in pdiso
in hora ultime 2fessionis. Item celestin⁹
ꝑp aut. Pnīa morientibꝫ non est de
cognouim pnīam morienti ganda.
Qui denegant. nec illoꝝ desiderijs. anni q̄
obiit sui ꝑp hꝫ aīe sue cupiunt remedi
o subuenire hore. ⁊ fateor tame ipietas
nis aliq̄s reputat. ut de dei pietate despe
ret. q̄ n̄ possit ad se quo uis ꝑp 2currentē
succurrere. ⁊ pietatē sub hoīe peccoꝛ
hoīem redimere. quo se uelle expedire de

sidat. ⁊ libare. Quid hoc ergo aliud ē q̄.
morienti morte addere. cuiq; aiam sua
crudelitate occidere. nec absoluta potuit
eē ē dñs ad subueniendū pti simus i
uitar. ad penit̄. sic pmittit peccōz.
In quacūq; hora. ⁊ c. ⁊ ir. Solo morē
peccoꝛ. hz uc. ⁊ c. Saluet̄ g̃ hoī adi
mit quisq; mortis ep̄e pnīa ⁊ denega
uit. ⁊ delquit de mia dei. q̄ eū ad sb
ueniēdū morientē sufficē l'm mōm
to posse n̄ credidit. ꝓdidit̄ utiq; lat̄
in cruce ꝓmiū ad dextrā ꝑ pendens. si
illū unuꝫ hore penit̄ n̄ uidit̄. Cum
eēt in pena penitet. ⁊ p uni 2fessiōe
sermonis habitacūlū ꝓdisi eo ꝓmitt̄
te ꝓmeruit. Vera g̃ ad deū 2uersio
multimis ꝓsitoꝛ in mente ꝓti ē ex
tunanda q̄. ꝑ ꝑphā hꝫ ualet asserere.
Cū uis ingemuis tē saluus eris. Cū
g̃ dñs sit cordis inspector. quonā ep̄e
nō ē denegāda pnīa postulanti. cū
illi se obliget iudici. cui occulta oīa
nouit reuelari. Cui ā pnīa n̄ de
negat̄. nec reconciliatio ꝺ denegāda
ē. In 2sulto ū ep̄o penitentē ꝓbr recō
ciliare n̄ debet. n̄ ultima necessitas co
gat. Vñ in carthag̃ 2cilio. my. legitur.
Inconsulto ep̄o penitentē ꝓbr non re
conciliet nisi ultima cogat necessitas.

Probr in consulto ep̄o n̄ reconciliet penī
tentē n̄ absente ep̄o ultima necessi
tas cogat. cuiuscūq; penitentis pu
blicū. ⁊ uulgatissimū crimē ē. q̄ uni
us 2mouit urbem. ante abſidem.
i. atrium eccē manus ei imponatur.
De ep̄i satisfactōis an sit ꝑponend̄
mortis theodoꝛ cantuariensis archi
ep̄s in penitentiali suo ita diffinit dicēs.
In periculo 2stitutus penitēt quamuis
non ē imponenda sed ꝑmittenda.

Infirmus in periculo mortis positus.
pnīa ē inquirenda 2fessio peccoꝛ. n̄
tam illis imponenda ē q̄mutat pnīe.
hz ꝑmittenda. ⁊ ē amicoꝛ oꝛonibꝫ ⁊
elemosinarū studijs pond̄ pnīe sub
leuand̄. si forte migrauiunt. ne obli
gati ⁊ coīone ⁊ consortio uenie fiāt
alieni. a quo periculo si euasit. erect̄ l'
erept̄ ualuit. pnīe mod̄ a sacerdote
sibi impositi diligent̄ obseruet. ⁊ tō
sed̄m auctoritatē canonicā ne illis
anna pietatis clausa uideat̄: oīo
nibꝫ ⁊ 2solationibꝫ ecclesiasticis sac̄ un

Qui ꝓpter ꝺ. ꝓ. ꝺ. ꝓ. ꝺ. ꝓ.

dione olei munch sdm canonica stami
ta scōr patrū cōione uiatici reficiāt.

Alys uo p qualitate pēi. t pdē
tium arbitrio tpa pnie determenda sūt.

Discretionū arbitrio prefigantur
tempora penitentie.

Tempa pen tempora penitentie
Uitentie habita moderatōe attribuenda
sūt. uo iudicio. pur uisor aios pspe
xis ēt deuotos. pter t habentes ea
tis senilis infirmū. t pclor quoz̄cūq;
aiar egritudinū respicientes necessita
tes. In q̄bz ita si quis gr̄ urgeatur.
ut dū adhuc penitet de salute ppria
desperet. oportet eū p sacdotale sollici
tudinē cōionis gr̄a subuenire. Ite
nicholaus. pp. Et qualitatē criminū et
arbitrio penitentū in satisfactōe im
ponenda a sacerdote consideretur.

De hys uo qui p omnib; pnām gerūt
ad singulū minime reuocāt. aliar eo
rū sacras regulas agit. Uerū q̄ omi
na ñ equalia s phibet q; alios hoīes
ppr̄ nimiā habitudinē in despectōe
cecidisse. alios ab hȳ ad paganos fu
gisse. t hȳ amatum decidisse. nimirū
qui loca t tpa regionis illi. modumq;
culpe nec ñ t pnām. t gemit hōmo
ad afflictionē uenientū ppens posit in
spicere uales. Ite ex. 2. laudicēsi. De eod.

Hys q̄ diuisor peccatoz lapsus icurrunt
ex ocione t affectione. ac pnia malor
suoz p tēm cōsolatione demonstrāte
p qualitate pecti pnie temp̄ attribu
end ēt ppr̄ miam t bonitatē dei. Qui g̃
hmodi sūt reuocandi t ad cōionē sūt
applicandi. Ite ex. 2. carthagin'. inj.
Epi arbitrio p qualitate pēi pnie pe
nitentib; sedm tp̄a distribuantur.

In differētia peccatoz epi arbitrio pnie tem
pora decernant. Ite ex 2cal' laudicensi.
t carthag'. inj. Sine psonar̄ acceptio
ne implorantī penitentia detur.

Sacerdos pnām implorantī. absq;
psone acceptōe penit. sūt leges in
iungat. negligentiores ut penitentes
tardius reconciliet. Omi aūt repore
sentiuj mam penitentib; a sacerdote
b; imponantur. dieb; t remissionis
penitentes genua flectant. mortuos
in ecclām offerant. t sepeliant. die aūt
dñico ut ieiunent. Nam qui dominico
co die studiose ieiunat. nō creditur
ee catholic. Penitentes ueto q̄ legef

[illegible] ne nō erit nimis ut si [illegible]
tem uiesit quanto si [illegible] nō ut xxxij. q. iij. sic qui plantat et cetera

pnie attente exeruntur. si casu in infirmi
tate uel in mari mortui fuerint. ubi eis
subueniri non possit memoria eoz̄
et oīonib; t oblationib; commendet.
Unū in xviij. synodo legit. Tempus pnie
qualitatem sequatur delicti.

Pro qualitate delicti. pnie tempus
impendatur. Item. Tempus t mo
dus pnie delinquenti prefiniri i
hoc sit positum ponatur iudicio.

In iudicio eoz̄ qui pfiunt uel q̄uis
tp̄r. uel quali modo pnie debeant q̄
delinqt. q̄ eius ad eruditionē multa
hȳi facit differentia pene. Quo
affectu penitentie suscipe. t ipenitētie
adhibere debeāt. et eād synodo euidēter
ostenditur. dum dicit. Immo ea tanta
affectu penitentem debemus ad
penitentem ex corde ita opor perf.
ter suscipi sicut dominus ostendit
cum dic̄. q̄ uocauit amicos meos.
et uicinos dicens. Congratulamini
mihi. q̄ inuenta est oues mea quam
pdideram. Item. Peccatū legē dei dili
gat. iniquitatem odio habeat.

Affectū illū in se suscipiat penitens
quem gerebat ille qui dicebat. Iniq̄
tatem odio habui t abhominatus sū.
sedm ea q̄ scripta sūt in vi psalmo.
atq; in alijs q̄mplimis. Et ea q̄ apls
dixit ad eos. q̄ s deū contristati sunt.
q̄nta operat est. unde in nob sollicitu
dine. s; excusatione. s; indignatione.
s; emulatione. s; uindictam in oīb;
exhibuistis. uos incōtaminatos ee
negō. s; t ipsi in quib; deliquit agens
multa q̄ria. sic t zacheus fecit. Item.
Ipenitentes tāquam echnici ha
beāt. q̄ peccata sua beantur.

Ñ puniri tales et debem? sic ip̄e dñs
dicens. Sic t sic gentiles t publicanus
et sic apls docuit dicens. Subtrahite
uos ab oī fre ambulāte inordinate. t
ñ s traditionē q̄. tradidim? uob. Ite ioh's
crisostom? Sicut ee curare i mia penit
di: q̄m in seuitate ulciscendi.

Aliquant onera grauia t impor
tabilia. t c. Tales sūt sacerdotes t nē.
qui omne ppli iustitiā mandāt. t ip̄i
nec modicam seruant. uidl' ñ ut face
do sunt s; ut dicendo appareant iusti.
Tales s qui gr̄e pondus uenientib;
ad pnām ip̄onūt. q̄ dicēt t ñ faciūt.

Aliquando uelox est ad q̄uocē ppius suadē q̄ñ ingrate pnā ip̄ [illegible]
[illegible] q̄ ppius seruatur ingr̄ quam uulnerator dñi. s. v. nō est iust̄ contra
[illegible]

er sic dum pena penitentie presentis fugit. et penam pene future. Sic enī si falcem sup humerol adolescentul qm̄ n̄ p̄ lasulare: posuis necē hr ut aut facē negat. aut sub pondē recusat cō fringat. Sic et hō au gūe pond' pnie imponis. aut pniam recusat aut s' capiens dū ferre non p̄. scandalizat' amplius peccat. deinde et si etiamsul modicam pniam imponentes nōne melius ē ppt' miam rationē dare q̄ pp crudelitatē. Vt enī patfamilias largus est dispensator: non debet ē tenax famulus. Si deus benignus: ut quid sacerdos eius austerus uult apparere. Item martinus papa.

Kalendar. observatiōes agere non licet.

Non licet iniquas observationes agere Kalendarū et ocijs uacare. neq; lauo. aut unctionē arbor cingē domos. Omis enī h̄ observatio paganor est. Ite zacharias pp. Anathā sit q̄ rem p

Si quis kalendas ianuarij etiā paganor kalendas observat.

lendas ianuarij etiā paganor colē uel aliquid plus quā facē pp nouū annū aut mensas cū lampadibz ul' epulis in domibz ppare. p uicos et plateas cantatores et choros duce p̄hibuerit anathā sit. Ite aug'.

Infirmitatibz hoīum iāmatē sine ulla medicina p̄stant.

Admonemur fideles sacerdotes pphās. aut nouūt magicas artes incantationes q; quibzliber infirmitatibz hominum nisi posse remedia referre. Non aīalibz languentibz claudentibz ne nl' et morbundis q̄q; medentes h̄ re laqueos et insidias animā hosti. quibz ille p̄fidus gen̄ humanū decipere nitit. hoc si quis exercuit clericus degradet. laicus anathematizetur. aug'.

Dies egyptiaci et ianuarij et kalende nō sūt observande.

Non observemus dies q̄ dic egyptiacos. Nam kalendas ianuarij. in q̄bz cantilene quedā et cōsultationes et admodū dona donant. q̄ in p̄ncipio anni lucerna futuri augurio. aut aliquot menses. aut ipsa. aut dies. et annos aut hunc et mēses solēq; cō. q; q et has et quascūq; diuinationes aut fā aut auguria. observet. aut attendit. aut aspicit obseruatibz inimicē et sine cā. et magis ad sui dampnationē q̄ ad salutem tendit. Siue p quosdā annos luctarū

et lunē et p̄ phitagoricam nigromā ciam. egyptiacū numē. l' mortem. uel plus. l' adūsa futura inquirit. Sue q̄ attendunt supernalia sorte et falso in danielis nomine nūmulata. et sortes que dicuntur sanctor. aplor et angelica auxilia. aut aliqua pro domus facienda. aut nuptias copulanda. aut in collectōibz herbarū carmina dic. aut petiolas pro q̄uis infirmitate scriptas sup hoies aut aīalia ponunt. p̄ simbolū et occasionē diuinā. aut falsitatibz magicis ingenijs et tempestatibz credunt.

Qui ā talibz credunt. aut ad eor domū eunt. aut suis domibz introducunt ut introgeni sciant ne fidem xpiānā et baptismū p̄uaricasse. et paganum et apostatā. et retro abeunte. et dei inimicū et mām dei gūe metuū meruisse. nisi ecclastica p̄nia emendatus do reconciliet. dicit enī apls. Siue manducatis. siue bibitis. siue aliquid aliud facitis. in nōie dñi n. i. x̄i facite. i quo unum? monem. et sum. Quo et rēpon q̄s obseruatorib; scribit aug' in ecberidion. i. manuali libro. Graue pecm̄ ē diē ob aut epiphā seruare. et menses et annos.

Quare q̄. magnū pecm̄ sit. dies observare et mēses et annos. et ipsa sic observare. q̄ certis diebz siue mēsibz siue annis uolē l' nolē aliq̄d inchoare. eo q̄ sacras doctrinas hominū fausta uel infausta existimare ipsa. n̄ ex mali magnitudine ex rumore apli pensaremus. q̄ talibz aut. Timeo ne forte sine cā laborauim in uob. sic' scribam ad galathas. intelligat lector. ad tantū periculū aīe pue. supstitiosas rēpor observationes ne dicat apls. timeo ne forte sine cā laborauim in nob. Qui q̄uis celebrare aut; auctoritate p orbē terr ī ecclīs legat. plena ē th quotidiā uita hoībz q̄ ipsa rerū agendar a materiatis accipiūt. Jam n̄ ne aliq̄d inchoentur. aut edificor aut hoīm q̄libz operū diebz q̄s egyptiacos uocāt. sepē et nos monē n̄ dubitamus. Ite rex.

Sine incantatōe herbas uel petras luter habere: dum sustinent luter herbas uel petras habere sūt incantatione.

Explicit Vigesima sexta causa.

Hic dicendū ē quia quidā sunt qui dicūtur. i. gloriosi. unus sunt ex quibz dicuntur. i. gloriosi. hec sunt genus que impedimenti sunt rectum ordinem vite cultus eccl'e. psone. et ideo ordinatio agnatō ligatō publice honestus iustitia emendatio mens celeste nutrimentū hilaritatē recreatio di tempus festiuitatē cui cā que non erubescit. et bus impedimentū. et quia ex quibz fit. et ex quibz vitatur. et quo fit. et quo vitatur. et ex quibz vitatur. et quo fit. et quo vitatur. et ex quibz vitatur. et quo fit. et quo vitatur

Hic incipit Quarta pars. Et
tionū cathenatus habens desponsatā
uxorem. illa priori adhuc uiuente
manifeste se ad aliam. & nupsit illi. Ille
cui prius desponsata fuerat: repetit eā.
Hic primū q̄rit. an aliquā possit cē inc
nientes. Secundo: an liceat sponse a
sponso recedere et alij nubere. &
Quod uenientes matrimonij aliqs
non possint multis auctoritatibus pbat.
In alio namq; cathag. cap. c. nj. sta
tutum fuit. de uiduis que profes
sam penitentie gerunt. Excōicentur uidue que religioso ha
bitu abiecto nuptias adierunt. &
Sicut bonū est castitatis p̄mium: ma
iorem obseruantiā custodiendū esse
si q̄ uidue q̄nq; ad hunc i minori
bus posite annis. in matū etate aliud
relicto seculo uouerint. & uelut laicali ab
necta sub testimonio epi. & cōe religioso
habitu appariunt. Postea ū ad secla
res transierūt nuptias. & aplm dāp
nationē habebunt. q̄ fidem castita
tis q̄. to uouerāt. irritam facē usq; ste.
Tales g̃ plene a canone cōione seque
stremur. neq; in articulo ē examis cō
cedimus. Nam si adultij reges ste. si
suis obnoxie ñ fuerunt uiris q̄nomag
gis uidue. q̄ dei religiositatē mutauc
rūt. crimine adulterij non habuerūt. si de
notionem quā sponte ñ coacte deo ob
tulerāt libidinosa uoluptate corrum
pant. & ad secās nuptias cōuersi fue
rint. Que & si uiolenta irruente ab
aliquo oppresse fuerint. ac p̄ea delectame
libidinis p̄manēte in augio captiui.
l'uolentes uiro assenserint. dāpnatōe
supi dicta teneant obnoxie. De ca
lib; aut aplś. Cū ne luxuriare fuerint
nubē ne uolūt. habites dāpnationez.

q̄ p̄mā fidē uirū fecerāt. ste. et epla gḡ.
missa ad Innocatiū. Deinde si uirgi
bus q̄ a religioso p̄posito recedunt.
Viduas a p̄posito discedentes uiduitat
sup quib; nos aliq̄d uoluit discretio
nis fr̄a me. credo te nosse a sē paulo.
et a multis scis p̄bus nisi aliter mur
olim cē dāpnatas. Quas nos aplica
auctoritate dāpnandas. antq; a cōione
fideliū. & a limitib; ecce arcendas fore
censē. usq; obediant epis suis ad ho
nū q̄ expunt iuuc. aut uolumate mi
tant. Virginib; ā ñ uelatis si deuiane
rint. a sē memorie p̄decessore nō p̄
innocentio ualuerit detrim habemus.
Hec uero q̄ necdum sacro uelamine mite
ti in p̄posito uirginali se semp simula
uerint p̄manē. licet uelate ñ fuerint.
tñ si nupserint alicui q̄ hys agen
da ē p̄dicta. q̄ sponsio earū a dño tene
batur. Si uir mē hoies soleat bone fidei
arrabo nulla rōne dissoluit. q̄nomag
si ista pollicitatio q̄. cū dño pepegit sol
ui sine uindicta non potest. et cetera.
Si uirgines ñ uelate aliter p̄dicta pu
nuntur. & a cetu fideliū usq; ad satis
factionē excludunt. q̄nomag uidue
q̄ p̄fectionis status. & maioris sapie. ar
q; a seculi existunt. uiroq; a somno ml'
tociens use sūt. & habitū religionis as
sūpserāt. & demū apostatauerāt. atq;
ad p̄cem uomitū s̄ reuise. a nob atq;
a fidelib; a limitib; ecce & a cetu fideli
um usq; ad satisfactionē s̄ eliminade.
et earūb; tradende. Qualit̄ uxta aplm
paulū tradende hmodi ip̄m sathane.
ut spūs ei sit saluus in die dñi.
De talib; enī dns p̄ moysen loq̄t dicens.
Auferte malū de medio uri de quib; &
ppha ait. Lecabit aust cū uidit uidue
nā ip̄ius. ma. s. la. n. p. De talibus
nāq; & hys similib; atq; eisd̄ asentie
ubi dr. q̄ ñ solū q̄ faciūt. sz & q̄ asen
tiunt facientib; rei s̄. Ite ex decto ge
lasy pp. ad siculenses epos misso. cap
ve. Si uidue & uirgines p̄ religio
nis p̄posito ad nuptias transire.
Denq; uiduas transire ad nuptias pan
imur. q̄ religioso p̄posito diutina obser
uatōe p̄manserāt. Simili ūgines nube
phibem q̄s annis multis i monasterijs em
te pegisse contingat. Item cipriani
ad pompeium de uirginitate.

Si ecce p̄ma uirgo q̄ ei cū p̄ fr̄ uestimenta puella & p̄ uirginitatis
fr̄ ratione sē ei sanctē uouerat. q̄ ipsa nubere uolebat. q̄ ei mulier q̄nō melior esset uiro
illum fuit adhortata cui angelus ait
mus. Si. & uirgo est. & uirginitatis
uiolatio ñ reputatur. ñ enim sacrum
ne. & sacrificium
nā ita colligi potest. ymo. & sacrificiū
sobrietatis nā. i. solliciti. ante uinum
ne ebrietatis quia. i. cum ante uinum
ne ebrietatis. ante uinum
ne ebrietatis. ante uinum
ne ebrietatis.

Ex quolibz sensu corpis. mulier
Nec aliqua primo corrumpi potest.
se posse excusatõe defendi. q. inspici
et probari possit. an ugo fuerit cum ꝛ
manus obstetricum. ꝛ oculus sepe fal
latur. ꝛ si incorrupta fuit inuenta ugo.
ex parte qua mulier potuit ee corrupta.
potuit in ex alia parte corpis peccasse.
qm corrupi potest. ꝛ in inspici n̄ pot.
Certe ipe adulter ipe aplexꝰ ipa con
fabulatio. ꝛ oscula matrimõ duoz
rupis ꝛ fedat dominatio qm̄ dedecoris et criminis aferetur. Si supue
niens maritꝰ sponsam suã tacentẽ
cum adultro uiderit. nõne indignatur
et fremit. ꝛ p zelũ dolorẽ portat gladi
um in manu sua. Et ẽ xpc dns uidex
nr uirginẽ suam sibi dedicatam ꝛ sci
tam sue destinatã ẽ adultro iacẽ. nõne
q. indignat. ꝛ irascit. ꝛ qs penas i
celestibz hmodi quinctõibz comminat.
Cuius ut gladiũ spualem. ꝛ ueniã
udicij diem unusquisq; frm possit e
uadẽ. omni zelo prouidẽ. ꝛ elaboza
re debem. q. si pñam hꝰ illatã acu
bitus suu egerunt. ꝛ a se mucem re
cesserunt inspiciant. ñ cum uirgines
obstetribz diligenter. ꝛ si uirgines in
ueure fuisse accepta comunione ad
eccliã admittantur. hac ñ mõmi
nauõe ut si ad coscd' masculos post
modum redisse fuisse aut sicut est
dem in una domo. ꝛ sub uno tecto si
mul habitauerint. q̄uoꝛ consum a
bicantur. nec in ecclesia postmodũ
facile recipiantur. Si aũ de hjs aliqua
corrupta fuit. ꝛ deprehensa agat pe
nitentiã plenã. que hꝰ cum admisit
q̄ uꝰ in marit sꝛe adultrũ ẽ. ꝛ nõ ex
stimato uisto tpe pceat ad eccliã re
deat. Odõ si obstinate psciant. nec
ab mutuo se separare. sciant se cũ
hac impudica obstinatõe sua nõq.
a nobis admitti in eccliam: posse. ne
exemplũ ceteris ad ruinas delicti su
is faciat incipiant. nec putent sibi
ulle aut salutis stare rationem. si
epis ꝛ sacerdotibz obtemperare nolu
erint. Item ex vii. sinodo. Clerici de
ponantur. laici excõicẽt. q̄ cũ sanctimo
Si quis epc. mali mentis fuerit. ~
pbr. aut diaconus. aut subdiacon'.
aut lector. aut psalmista. aut hostia

arius. cum muliere sñificata deo me
chatus fuit. deponatur. qz sponsam ꝛ
corrupit. Si uero laicus. excõicetur.
Ja ex actl' tolletano. iii. cap. ix. Uidue
et puelle q̄ post religionis habitũ
Ne uidue nubãt. a cõione suspendãt.
Uel puellis q̄ habitũ religionis in do
mibz pprijs tam a parentibz q̄ p se
mutauerunt. si postea uxu instinctu
patrũ. l' pcepta canonũ nuptias con
didint copulande: nam diu utrisq; ha
beant. a cõione suspensi. quousq; q.
illicite pcesserẽ. emendent. q. si emẽ
dare neglexerint. a cõione l' oĩum ꝛa
noz anno sint sequestrati pemo.
Item ex decto innocenti pp. cap. xx.
De hjs que uotum nuptiarum ha
bentes nubũt ñ de facto reclamante recte.
Nec uero q̄ nũdum facto uelamine s
recte. ñ in pposito uirginali semp
se simulauerint pmanẽ. ꝛ ẽ. ꝛ infra.
Nam si apls illas q̄ a pposito uidua
tus discesserit. dixerit hẽc dẽpnatio
nẽ. qz pmã fidem irritã fecerit. q̃m
magis uirgines que fidem passio
nis sue frangẽ conant. Item. ex de
creto eiusd'. cap. c. ix. Non sit admit
tende ad penit. sacr ũgines si publice
Que x spũalẽ l' spãlẽ nubũt nupserit.
Si postea publice nupserint. ñ eas
admittendas ee ad pniam. nisi hjs
quibz se uinxerant. de mundo recesse
rint. Si u. de hjbz hꝰ rõ custodiẽ.
ne quecumq; uite nuptie alteri
nupserit. adultra habeantur. nec ei
agende pñie licentia tribuẽ. nisi u
nus defunctus fuit ex hjs. q̃uoma
gis de illa tenenda ẽ. que aute se in
monali sponso uouerat. ꝛ postea
ad humanas nuptias cõismigrauit.
Item ex actl' niburiensi. cap. vij. Ab
ecclis eliminande ꝛ expellãd' uidende sũt
monachoꝝ ꝛ monacharum impudi
Impudicas detestabiles ꝛ persone.
q. psonas monachoꝝ. s. aut mona
charum q̄ abiecto pposito seculus.
illicita ac sacrilega uagione se mi
scuerint. ꝛ arbitrium afectate delec
tationis pducte de illicitis amplexib'
libere filios pepererit. a monaste
riorũ cetu ecclesiarũq; omnibus
eliminandas ee mandam'. quatinꝰ
in suis cryptulis retrusa nõ facin

Quicquid enim boni quicquid mali egerit homo. hoc in semetipso reperiet. Nec enim ulla nobis cum alienis communio est. nisi quam aut culpa facit aut uirtus. Unusquisque enim quod seminauerit hoc et metet. Si bona seminauerit bona. si mala mala. Et ideo unusquisque fructum operum suorum accipiet. Non enim alius pro alio iudicabitur. nec alius pro alio coronabitur. Unusquisque pro se rationem reddet deo. et unusquisque pro se coronabitur aut damnabitur. Ideo unusquisque nostrum debet esse sollicitus. et cauere ne quid faciat quod damnationis sibi causam generet. Et ideo unusquisque nostrum debet esse sollicitus. et cauere ne quid faciat quod damnationis sibi causam generet. Et ideo unusquisque nostrum debet esse sollicitus. et cauere ne quid faciat quod damnationis sibi causam generet.

annua lamentatõe deflentes ꝑgatorio
poſſint penitudinis igne decoqui.
cis l'ad mortẽ. ſoluſ mie miſerie ꝑ
cionis gram poſſit ſubuenire. Ite
ex cod. Annadꝰ ⁊ Hugo dño conſentiam.

Virginem que ſi nupſerit excõicetur.
Se deo aſſerantẽ. ſimilit monachũ
dentẽ non licẽ nupcialia attrahe
re. Od ſi hꝰ mutem fuerint ꝓhi
bes. excõicetur. Conſitemur: aiẽ
demus. ut hãc auctoritatem ei
dem loci epc miam humanitatẽq;
largiri. Item ex cod. Dum uiuunt
lamenta ſpentie affligãt ſe: qui ſã
ctimonialꝫ ſacrã copulauerit.
Sanctimonialꝫ ſecum in mat
monio iunx. ad miſeriam xpi co
pulati. mixta cenſuram zeli. ſam
ſepenꝰ ⁊ nonꝫ. accedatur eis omni
gali uinculo uiligari. l'copulari. ſz
in pnie ſe lamentis dñ uiuunt ne
hemẽ afficiant. Ite ex cod. Inmona
ſtio reuocẽt ac recludant. q a fornicatõe
Virginibꝫ ſacrꝫ recedere noluerit.
Se quoſdam remie ſociare cognomi
et poſt dictum deo ꝓpoſitũ meſtã fe
da ſacrilegaq; miſcere. quos prom
equũ ẽ a ſacra cõione detrudi ⁊ niſi
p publicam plarameq; pniam oiõ
non reapi. cũ hijs uarietis de ſcło
cõſentirꝫ. ſi digne penitẽtiã n
negetur. Ite ggg. jjp. A ſacra cõione
ꝓuenit. qui ſacris ꝛginibꝫ ſe ſociant.
Peruenit ad nos q. quidam ut nõſt
ſimus diabolico inſtinctu de mo
naſtio ſuaſerit exire ſpudam deo ſa
cratã. atq; a quoda uiro unde exi
erat. ſit reuocata rurſus q; eam mi
lle nequiſſimꝰ iniqua ſuaſione
de monaſterio ecies apud ſe ret
neat impudice. Volumus auẽ ut
epatus tu auctoritate ad monaſte
rium reuocetur. atq; recludatur.
Ite ex ꝛcilio aurelianenſi cap. iij.
Sõ ẽ clas uidui ꝓ ſuſceptã uelam a ſac
Viduas que ſponte ea ꝓpoſito diſcede.
uoluntate ab altari ꝛſecrationis
ſacre uelam acceperint decine ſino
dus in cod ꝓpoſito ꝑmanẽ. ñ enim
fas ẽ deũ. ꝓ. ſe dño ſemel ſub
uelamine ꝛſecrierit. iterũ ꝛcedi eis ſpi
ritu ſcõ uiuere. Ite ex cod. Q; ſacro ue
lamine recta ꝛ augũ duxerunt anathema ſit.

Si quis ſacro uelamine ꝛſecratã m cõ
iugium duxerit. ⁊ p dicatiõ dõ ꝓpoſiti
meſta fẽda ſacrilega q; miſcuerit ut
in ꝛſtimus gelaſij. cap. xx. legit ꝑmi
ciuum ẽ eo a ſacra cõione detrudi. et
ñ p publicã plarã q; pniam oiõ mapi.
Si penituerint tñ ſecumb; de hꝰ ſcło
uiatici non negetur. In ꝛcil' calcedo
nenſi. cap xvi. hoc ꝓcantes excõicẽ
tur confitentib; auctoritate ei mia
largiat. In epiſtola ſimichij pp. cap xij.
Velate et deo ꝛſecrate. ſi abiecto ꝓ
poſito ſẽtatus ſacrilegia ꝛagione ſe miſ
cuerint. ⁊ illicitis ꝛplexib; publice et
libere filios pareuerint has nupcias
deteſtabiles q; ꝑſonas a moaſtiorũ ceu
et ecclarum eliminandas ꝓuenib; ẽ
nidicatum ẽ. quatinus detruſe ergaſtu
lis tñ factinus iniqua lamentatõe
deflean. Vñ et ꝛbo dñi. ⁊ canonica
auctoritate in hac ſcã ſinodo ꝓpoſi
mus omnino ſepemur. ⁊ unanimo colli
gamur. ut ulterꝰ ſub uno ñ cohabi
tent. tecto. Item ggg. uimianeñ cpõ ſi
pontano. Ad habitũ redire ogantꝰ ⁊
in monaſtio retrudant. que religi
oſam ueſtem abiecerunt.
Si cuſtos religioſi habuiſ. aut eſſe
noſſes epc. filiã religioſe memorie
nullam magiſtri milicie. re illic poſi
to. pietis religioſi ueſtib; nec ad ſcłare
rem habuiſ. nec ad nos ueniſſ; pri
ſam epłam deſtinare. Gz q; nimia de
ſidia ac ꝓ; tepiditatis in mo dedecore
rel ad plens illicita ipune amiſſa eſt.
Nam ſic ꝓfecti ſum? ſi ſolliciꝰ exquiſiſſet.
pi ad nos ulla mulieris ꝑſtitisſe. q.
culpa debuit peuenire. Qz ergo nñ ebes
nũq; es negligatis. ut ñ canonicã hiis
coheſionẽ expuſ in re: in alijs diſtincti
onem ⁊ diſciplinã neglexas cuſtodiat. q; li
tebeas ee ſolliciꝰ. ꝛgruo tibi ſi dño pla
cuiꝰ ꝓ; demonſtrabimꝰ. plenus g; ſcp
ta ſuſcipiens cingula ⁊ ecclamꝰ ſalutẽ
exquirere q. plens nuncupatꝰ igniauia
diſtituiſti. Inſtante g; me ſuꝰ ꝓdicã mu
lierẽ una ẽ ſeruio defenſore nñ ꝛpiens
de ⁊ ſtatim ñ ſolũ ad male ꝛceptũ ha
bitũ ſine excuſatõe aliq; reuocare. ſz
in monaſtio ubi diſtricte oiõ ualeat
cuſtodiri. detrudẽ. ⁊ ma omnẽ aiam illã
ſolliciatudinẽ exibẽ. ut q. nephariũ ſit
q. amiſit. ex ma poſſit diſtictẽ agnoſcẽ.

Si quis ſuꝰ religioſi habuiſ. aut eſſe
noſſes epc. filiã religioſe memorie
nullam magiſtri milicie. re illic poſi
to. pietis religioſi ueſtib; nec ad ſcłare
rem habuiſ. nec ad nos ueniſſ; pri
ſam epłam deſtinare. Gz q; nimia de
ſidia ac ꝓ; tepiditatis in mo dedecore
rel ad plens illicita ipune amiſſa eſt.
Nam ſic ꝓfecti ſum? ſi ſolliciꝰ exquiſiſſet.
pi ad nos ulla mulieris ꝑſtitisſe. q.
culpa debuit peuenire. Qz ergo nñ ebes
nũq; es negligatis. ut ñ canonicã hiis
coheſionẽ expuſ in re: in alijs diſtincti
onem ⁊ diſciplinã neglexas cuſtodiat. q; li
tebeas ee ſolliciꝰ. ꝛgruo tibi ſi dño pla
cuiꝰ ꝓ; demonſtrabimꝰ. plenus g; ſcp
ta ſuſcipiens cingula ⁊ ecclamꝰ ſalutẽ
exquirere q. plens nuncupatꝰ igniauia
diſtituiſti. Inſtante g; me ſuꝰ ꝓdicã mu
lierẽ una ẽ ſeruio defenſore nñ ꝛpiens
de ⁊ ſtatim ñ ſolũ ad male ꝛceptũ ha
bitũ ſine excuſatõe aliq; reuocare. ſz
in monaſtio ubi diſtricte oiõ ualeat
cuſtodiri. detrudẽ. ⁊ ma omnẽ aiam illã
ſolliciatudinẽ exibẽ. ut q. nephariũ ſit
q. amiſit. ex ma poſſit diſtictẽ agnoſcẽ.

Si quis ſacro uelamine ꝛſecratã m cõ
iugium duxerit. ⁊ p dicatiõ dõ ꝓpoſiti
meſta fẽda ſacrilega q; miſcuerit ut
in ꝛſtimus gelaſij. cap xx. legit ꝑmi
ciuum ẽ eo a ſacra cõione detrudi. et
ñ p publicã plarã q; pniam oiõ mapi.
Si penituerint tñ ſecumb; de hꝰ ſcło
uiatici non negetur. In ꝛcil' calcedo
nenſi. cap xvi. hoc ꝓcantes excõicẽ
tur confitentib; auctoritate ei mia
largiat. In epiſtola ſimichij pp. cap xij.
Velate et deo ꝛſecrate. ſi abiecto ꝓ
poſito ſẽtatus ſacrilegia ꝛagione ſe miſ
cuerint. ⁊ illicitis ꝛplexib; publice et
libere filios pareuerint has nupcias
deteſtabiles q; ꝑſonas a moaſtiorũ ceu
et ecclarum eliminandas ꝓuenib; ẽ
nidicatum ẽ. quatinus detruſe ergaſtu
lis tñ factinus iniqua lamentatõe
deflean. Vñ et ꝛbo dñi. ⁊ canonica
auctoritate in hac ſcã ſinodo ꝓpoſi
mus omnino ſepemur. ⁊ unanimo colli
gamur. ut ulterꝰ ſub uno ñ cohabi
tent. tecto. Item ggg. uimianeñ cpõ ſi
pontano. Ad habitũ redire ogantꝰ ⁊
in monaſtio retrudant. que religi
oſam ueſtem abiecerunt.
Si cuſtos religioſi habuiſ. aut eſſe
noſſes epc. filiã religioſe memorie
nullam magiſtri milicie. re illic poſi
to. pietis religioſi ueſtib; nec ad ſcłare
rem habuiſ. nec ad nos ueniſſ; pri
ſam epłam deſtinare. Gz q; nimia de
ſidia ac ꝓ; tepiditatis in mo dedecore
rel ad plens illicita ipune amiſſa eſt.
Nam ſic ꝓfecti ſum? ſi ſolliciꝰ exquiſiſſet.
pi ad nos ulla mulieris ꝑſtitisſe. q.
culpa debuit peuenire. Qz ergo nñ ebes
nũq; es negligatis. ut ñ canonicã hiis
coheſionẽ expuſ in re: in alijs diſtincti
onem ⁊ diſciplinã neglexas cuſtodiat. q; li
tebeas ee ſolliciꝰ. ꝛgruo tibi ſi dño pla
cuiꝰ ꝓ; demonſtrabimꝰ. plenus g; ſcp
ta ſuſcipiens cingula ⁊ ecclamꝰ ſalutẽ
exquirere q. plens nuncupatꝰ igniauia
diſtituiſti. Inſtante g; me ſuꝰ ꝓdicã mu
lierẽ una ẽ ſeruio defenſore nñ ꝛpiens
de ⁊ ſtatim ñ ſolũ ad male ꝛceptũ ha
bitũ ſine excuſatõe aliq; reuocare. ſz
in monaſtio ubi diſtricte oiõ ualeat
cuſtodiri. detrudẽ. ⁊ ma omnẽ aiam illã
ſolliciatudinẽ exibẽ. ut q. nephariũ ſit
q. amiſit. ex ma poſſit diſtictẽ agnoſcẽ.

Sua in re siquis qđ ñ credim̃ lau
cor aliquo ẏ ingenio temptauit ob
sidend̃. a sẽissime cõcatõis precipitẽ
suspende. nobiq; tenũtate fetina. ut
qũtũ execrabile sit q; ꝑsũplsit. ꝑqm cõ
sideratõe ꝓa ñ admittat. emendatõis q̃ltate
cognoscat. In hijs ã oĩbz ma cautꝰ sñ
de. uigilantiq; te ostendẽ: ut culpã tuã
ñ gemmare neglectu. sz aliqñ sper
nalcas sollicitudine minuere. Icem
sergio defensori. Distincte custodie tra
datur qui a religionis ꝓposito ad se
cularem habitum redyit. ~ ~ ~

Si homo cẽs. aut discretionẽ aliq̃ ha
buisses. ma regularis discipline de
buisti cultos existẽ. ut ea q̃ illicite cõ
mittuntur. ante undicta corrigeret.
q̃. ad nos cor nunq̃ ꝓcuisset. Sz dñ
nimia te facit slulticia negligentẽ:
ñ solũ de illis offendim̃. sz ẽ ad ulcis
cend̃ delicta tua nichonim̃ ꝓuocam̃.
Omni g̃ dilatõe oĩq; excusatõe ꝓpo
sita. filiã glose memorie milliant
magistri milite. q̃ proiectis q̃s spon
te assũpsit religiosis uestibz. indum̃
tis se laicis deturpauit. una eĩ frẽ ꝙ
accepto nõ minoriano festina aꝑhendẽ.
atq; ad religiosũ habitũ reuocauit. ac
in monastio mittẽ. ubi dilucide oĩa na
leat custodiri. ñ ei custodias aliq̃tenus
relaxari ꝓmittas: quousq; denuo sẽp
tm̃ sua suscepis. Nam si quolibz modo
in hac re negligens ẽ leuiꝰ exstis. ma
in re districtissime nouis iudicand̃.
ut q̃ ex re nelas. pena ꝓssis relegare
cognoscẽ. q̃z sic dixim̃ si intellectũ hõis
habuisses: q̃ facẽ ñ ꝓcepis añ debuisti
ẽ ultione a re frã cognoscẽ. Ire aug̃
re. 2flictu uicior atq; uitiorũ. Nõ mihi
re licentia nubendi qui ꝓnẽã seruã
nubendi licentia quibzdã re decreuerit.
Nubuit ille uidl' qui ũginitate ꝑ castita
tẽ uidualẽ neq̃q̃. ꝓfessi s. Quibzdã
ã ñ accedit ille uidl' qui uirginẽ uel
uirgines ẽ decuerẽ. fornicario añ nulli
ipsum accedit. Ire ex libro de uno cõiu
gio. Peiores s adulteris: q̃ uirginẽ ꝓ
ꝓposito meliore lapsas sibi uiolauit.
Si nupserint feminas a castitate sanc
tion q̃ uouer̃ dr: adulteris ẽ peiores
manifestũ ẽ. Ire ex concilio calcedo
nensi. Monach̃ ẽ ligo q̃ sedeo dedicare
nec nuptijs iungi non possunt. ~

Si qua uirgo se dedicauit deo. similiꝰ
monachus: ñ licet eas nuptijs iungi.
Si ũ nupserint fuerit ꝑ factentes: mane
ant exercitu. Statutum ũ ꝓ se fi ees
humanitatẽ: si ma placuit epi loci.
Ire ex cod. Diaconissa q̃ ꝓ ordinatõnẽ nu
Diaconissa añ anos bit anathẽa sit.
xl. ñ debẽ ordinari statutum. ẽ hoc
cũ diligenti placitõe. Si uo susceperit
ordinationẽ. ẽ cũ hoc̃ ꝓcepta ꝓa obserua
uerit ministriũ. ẽ ꝓea se nuptijs tra
didit: mutuã faciens grẽ dei. hoc ana
thẽa sit: cũ eo q̃ nuptijs illi numerit.
Ire ex sinodo anchiritano. Iuuen' biga
mos reputantẽ q̃ ũginitatẽ pollicitas
Quemcunq; ũginitatẽ prenaricatũr.
rẽ pollicitã ꝑuaricare ꝑfessione cõ
tepta uir̃ bigamos. i. q̃ ad sẽdas nup
sierint nuptias habi debebũt. Ire
ex ancl' elibertano. Virginibz cõ dedi
catis nec in fine danda ẽ cõio: si ubi
Virgines que se deo dicauerunt.
dedicauerint si pactũ ꝓdiderint uirgini
tatis. atq; eid̃ libidini seruierint ñ
intelligentes quid admiserint: pla
cuit nec in fine danda ẽ eis cõionẽ.
Qd̃ si forte ꝓuasserint q̃ in infirmi
tate corꝓis lapse fuerint. ẽ ꝓẽ unte
sue ꝓniam egerint. ẽ a comi se ab
stinuerint. placuit eas in fine cõio
nẽ accipe debẽ. Ire ex ancl' martini
ꝓp. Cognitur ad priam filia clerici:
si deuota maritum duxerit. ~ ~

De filia eꝓi l'ꝓbr̃i suie diaconi. si de
uota fuit. ẽ maritũ duxit. si eã ꝓ
l'mat̃ in affectũ receptu a cõione in
beatũ alienu. Pat̃ ũ in alio se eas
nouerit ꝓstaturũ. mulier uero nõ
admittatur ad cõionẽ ñ marito de
functo egerit ꝑnit̃. Si ã nuerit eo
secessum. ẽ priam egit. l'peruerit cõio
nẽ in ultimo fine unte sue. deficiens.
eam accipiat. Item ex ancl' coll. Deuo
ta: ñ peccãm delictũ non est in ecclesia
Deuotam peccante ñ recipienda. ~
recipiendã ee in eccam: nisi peccare de
sierit. ẽ si desinens egit priam aptaz
x. annis: recipiat cõionẽ. Quus ã q̃.
in eccã admittat̃ ad cõionẽ: ad nullã
2iugũ ẽ ne mulieris accedat. Qd̃ si
admissa fuit. ẽ h q̃ eam recepit hab̃
in absentia. corrumpẽ. ẽ par pena 2
stringat. q̃ ã accepit maritũ: nõ ad

Ipsum. ẽ uoto. et uoti. n. transitum formam. o. di. xxvi. formam. ar. cõ. ff. regulis
q. uiolẽ. sicut. ẽ intelligunt quicunque uoto solempni sit uir intelligas de simpli
Propo q̃ pit̃ parebit. se. nuptiarum ũ pontum. si quis h ergo ita sunt peiores
quales cum ichis minor. prudentia temperata. ut. xxvi. di. si uir. uiro quia ca
dunt auctori pio. nl' quia spiritalis. nr. omnia. q̃. uiri. sicut pe
iores nõ uirtutem unius q̃ hic dr̃ stringitem simpler uotum priore cẽ. ad illo cum
admisit septimum remittit tenetur si fuges simpler uotum nr. remittit pmu
ratum. ut. dr. xxvi. si uir quis. iam diuisit. ẽ. uim. cũ. ẽ. gruis. q. est
uir. ergo. uim. ut. ẽ. rem. q. ẽ. nõ affectamus. sed. uim. est. gratia. id. cẽ. magis. precauz

Si quis uirgo se deo dicauit. similiꝰ
monachus: ñ licet eas nuptijs iungi.
Si ũ nupserint fuerit ꝑfectentes: mane
ant exercitu. Statutum ũ ꝓ se fi ees
humanitatẽ: si ma placuit epi loci.
Ire ex cod. Diaconissa q̃ ꝓ ordinatõnẽ nu
Diaconissa añ anos bit anathẽa sit.
xl. ñ debẽ ordinari statutum. ẽ hoc
cũ diligenti placitõe. Si uo susceperit
ordinationẽ. ẽ cũ hoc̃ ꝓcepta ꝓa obserua
uerit ministriũ. ẽ ꝓea se nuptijs tra
didit: mutuã faciens grẽ dei. hoc ana
thẽa sit: cũ eo q̃ nuptijs illi numerit.
Ire ex sinodo anchiritano. Iuuen' biga
mos reputantẽ q̃ ũginitatẽ pollicitas
Quemcunq; ũginitatẽ prenaricatũr.
rẽ pollicitã ꝑuaricare ꝑfessione cõ
tepta uir̃ bigamos. i. q̃ ad sẽdas nup
sierint nuptias habi debebũt. Ire
ex ancl' elibertano. Virginibz cõ dedi
catis nec in fine danda ẽ cõio: si ubi
Virgines que se deo dicauerunt.
dedicauerint si pactũ ꝓdiderint uirgini
tatis. atq; eid̃ libidini seruierint ñ
intelligentes quid admiserint: pla
cuit nec in fine danda ẽ eis cõionẽ.
Qd̃ si forte ꝓuasserint q̃ in infirmi
tate corꝓis lapse fuerint. ẽ ꝓẽ unte
sue ꝓniam egerint. ẽ a comi se ab
stinuerint. placuit eas in fine cõio
nẽ accipe debẽ. Ire ex ancl' martini
ꝓp. Cognitur ad priam filia clerici:
si deuota maritum duxerit. ~ ~

De filia eꝓi l'ꝓbr̃i suie diaconi. si de
uota fuit. ẽ maritũ duxit. si eã ꝓ
l'mat̃ in affectũ receptu a cõione in
beatũ alienu. Pat̃ ũ in alio se eas
nouerit ꝓstaturũ. mulier uero nõ
admittatur ad cõionẽ ñ marito de
functo egerit ꝑnit̃. Si ã nuerit eo
secessum. ẽ priam egit. l'peruerit cõio
nẽ in ultimo fine unte sue. deficiens.
eam accipiat. Item ex ancl' coll. Deuo
ta: ñ peccãm delictũ non est in ecclesia
Deuotam peccante ñ recipienda. ~
recipiendã ee in eccam: nisi peccare de
sierit. ẽ si desinens egit priam aptaz
x. annis: recipiat cõionẽ. Quus ã q̃.
in eccã admittat̃ ad cõionẽ: ad nullã
2iugũ ẽ ne mulieris accedat. Qd̃ si
admissa fuit. ẽ h q̃ eam recepit hab̃
in absentia. corrumpẽ. ẽ par pena 2
stringat. q̃ ã accepit maritũ: nõ ad

Ipsum. ẽ uoto. et uoti. n. transitum formam. o. di. xxvi. formam. ar. cõ. ff. regulis
q. uiolẽ. sicut. ẽ intelligunt quicunque uoto solempni sit uir intelligas de simpli
Propo q̃ pit̃ parebit. se. nuptiarum ũ pontum. si quis h ergo ita sunt peiores
quales cum ichis minor. prudentia temperata. ut. xxvi. di. si uir. uiro quia ca
dunt auctori pio. nl' quia spiritalis. nr. omnia. q̃. uiri. sicut pe
iores nõ uirtutem unius q̃ hic dr̃ stringitem simpler uotum priore cẽ. ad illo cum
admisit septimum remittit tenetur si fuges simpler uotum nr. remittit pmu
ratum. ut. dr. xxvi. si uir quis. iam diuisit. ẽ. uim. cũ. ẽ. gruis. q. est
uir. ergo. uim. ut. ẽ. rem. q. ẽ. nõ affectamus. sed. uim. est. gratia. id. cẽ. magis. precauz

mutat ad priam. i aut marito uiuente caste uiuere cepit: aut postq̃m ipse decessit. I tē gḡs epe uolūt carolomo

De monacha q̃ ad lapsum adulte

Si qua monacha uīl p ry deducatur. Iamquiorē lucernā l'p ipsius priam reuertendinē ad lapsū adulty reducta fuit. aut in habitu fuit pdicta uoragnē. hanc p̃ penitus seruare uindicte. in aliud distrahat monasterium ūginū in priam redigi uolum? uel illic oīonibz aqe seruiat. sic penitendo placeat. a meritendū cetis artibus discipline placeat exemplū. Is ā qui cū feminis hīmi in aliqua fuit mulctare debet? oi cōi one priuet. si cē laicus. Si uero clericus a suo q̃ gradu motus officio: p suis retrudat. I tē ianuario epo. Post cō

digniam priam recipiant cōione

qui in religiosas mulieres exce

Si quos ā qui in religiosas mulieres dirut. Ceteros q̃ egresse sē de monasterijs excellerunt. a nīe dicat cōione suspensi. si finitas tua de tali facinore digne penituisse pūdit: ad satisfactionem uolum? reuocare. I tem ex nouellis ultimam. de legibz imperatorum. Si quis rapuit l' sollicitauit l' corrupit reclusā abbatissā. l' diaconissā. l' monachā. a aliā mulierē religiosā uestē l' habitū habentē. bona pprietatis eor. qui ei in sceleris communione consentiunt. religioso uendicentur monasterio. in q̃ talis mulier habitabat. p religiosos epos. a yconomos. a presbiteros: primicerios. a officiales eor. pene aut capitali iudicio l' periculo subiacebit. Mulierē ingredientur. a ē suis rebz in monasterio cautiori tradat. Si aut diaconissa fuit: legitimos hīt filios. pars legitima filijs ei' libris prestet. I tem ex decreto eugenij pp. Caste obseruent religionis habitū q̃ religiosi uel

Si mulieres obtentu religionis laue ob seruande. aut in monasterio regulariter uiuant. aut in domibz suis susceptū habitū caste obseruent. I tē ex cōcilio aurelianensi. Monachi uel extra diocesim nīq̃. sacri gradus sortiant. Monacho orandi in monasterio l' officium. Monachas hre nō licebit. a si p̃a fuerit uxorem sortiat. tante priam cathedris tuis. nīq̃. ecclesiis gradū sortiat officium.

Item aug. de bono uiduitatis. Ante p

fessā annēna nubēt uidue q̃bz uo

Uidue q̃ se castas seruare uouerunt. q̃ post professe uotum uouerant. q̃n redire uire dampnant. I tem nicolaus archiepo carolo. a ei' suffraganeis. Sō

primitus uidua p̃ professionē pūre uo

Uidua quis q̃ capitis sacrū nō deserere. uelam̄ ipsius. si nō certis uelatas feminas. in ecclia orauit. a oblatores ei' illius obtulit. si professa ē se in eodem habitu p̃manē. spondens. nīq̃. religionis uelam̄ deponere. a religionis obseruantia discedē nō p̃sumat. I tē ex

Multo aurelian. Professionē uiduarum coram epo fiam. p̃ habitum suscepturum nulli uiolare permittimus.

Viduas seruande professionē coram epo. cum secretario habitū sponsa coram epo uestē uidualē diam̄ nō ē uiolandam. ipsam talis professionis deserere. nīue dāpnandā ē: decium? I tē ex. concilio tolletano. Modus & sollempnitas

faciende professionis: hic ordine fuer.

Omnes femine uenientes ad sacrū religionē pallio capita negant. a sacram professionē plurimaq: faciant. postq̃m scripsim̄ nō sinant se labi ad priora uoluptatis audacia. Que uo ex hijs omibz fuerint repte. animū aut uestē in mutatione dedisse: exuuiarijs suis priam formam. et rursus mutato habitu. in monasterijs donec ultimū diem claudat. sub crūpus aridne priē p̃manēant religare. I tē ex. 2. arelatensi. Filij p̃dōi

ne. qui uiolāt corpa feminarum deo

Secundo ē aut oībz qui sacratarum. deo sacratarū feminarū corpa p uoluptatem p̃pe sponsionis. a ubi sacerdos dō consecrata templa ē scripturarū testimonijs aplam̄. a nō uiolatores earū sacrilegi. ac uxora aplm filij p dictis ē noscunt. De eodem.

Uidue si p̃qm̄ annēna nō plurem̄ nubē

legerint ill' nubat̄ q̃s p̃a uoluntate uolū tate l' sui cogat̄ accipe maritū. I tē gel. archidiacono subdiacono in epla. xl i. In

monasterio recludat̄ monachi uxor

Et q̃ aliquos monachos uxores sortiantur. Quisq̃ ad nīm nefas plumbe cognouim? ut uxores publice sortiant̄. Primū

Mulieres obtentu uel

gerunt ad eius obseruationem habitum. uocat. di. q. nullus. Aut ecclesiasticis. aut ecclesie p̃ualibz. aut q̃mpiam tonso p̃ quouis uestibz uariabilibz et uilibz nō sollempnizat uotū. uel ter. te. q. uis. q. ro. p̃ q. i. q. uidua et. s. e. q. e. te uidue nī p̃ uestē nō sollempnizat uotū

ut sub oī nolenna reḡns.⁊ nemo habita cohōe in monastḡijs quibus monachi fuant facias remuti. Ire pp̄ innocen. De pfessa nnenna qsqz uxoē dixerit ab ea separetur.

Ut lex nnemne et deo placens mundi tua in ecclīs psonis.⁊ sacris ordinibz dilatet sanctum. quatnus epi pbī. diaconi. subdiaconi. reglares. canonici. monachi. ac nsu. pfessi. q̄ sacrā transgredientes pmissi. uxores sibi copulare psumpserint. separent. hmodi ā copulatione q̄. et ecce regulam statr et nnacta matrimonium censem nō ee. Q⁹ ⁊ abnuice sepan p nnis excellis. dignā pniam agāt. d tpm quoq; de sanctimonialibz fēis. si q. habit nube tempauerit obseruan decnum. Hijs oīb; auctoritate uouentes phibent nnahe mari monia.⁊ quida eoz si exerint sepa ri nubent. Aug⁹ eodē. talia separatones precm asserit ee dicens. Cōugia uouentū non sunt absoluenda.

Dapnanī bonū semp quid bonū est. q. bonū in pmissione dei fuit. sz aliq̄ndo fuit legis obsequiū. Nupe est infirmitatis remediū. in quibz dā uo humanitatis solatiū. filioz quippe procreatōi optam datre. nō camino more p ubī p multeuī femineax. sz honesto ordine nnugali nē ē in hoīe pbantissim affectus. ⁊ tpm nō laudabili nūscendit. et unitr celestia. cogitans animꝰ xanus. Sz qm sic dns ait. nō oēs capiūt uerbū hoc qui p̄ cape capiat. quē se nō nnet nubat. quē nō cepit deliber q̄ egressa ē pfectr. nullo adūsario detur. nulla subtrahat xpō oblatio.

In nnugali quippe nnculo. si pudicia obseruatur. dapnatio nō timet. Sz in ugnali ⁊ in uiduali nnctia excellentia mulieris amplioris expetit. q̄ ⁊ pcō ⁊ electa ⁊ uocati de hoc electa. tam nō solū ea capesce nuptias sz ⁊ si nō nubantur nube uelle dapnabile ē. Nā ut h demonstraret apls nō ait. ē in delicijs egerunt. nubt in xpō. sz nube uolunt. hōres inquit dapnationē qm p̄mā fidē irritam fecerūt. ⁊ si nō nubendo nī uolendo. nō q̄ nupse. l' ⁊ talū dapnabiles uidicent. sz dapnat̄ pposit fidēs. dapnat̄ nō fructū bonōr fides. dapnat̄ non solum suscepte a bō inferiore. sed nūa ex bono superiore. Postremo dapnant̄ tales. non q̄ nugalem fidem posthus uiolarunt. sz q̄ nnē ne p̄mā fidem irritā fecerē. Qđ ut breuiē insinuaret apls. uoluit eā dicē hāc dampnationem. q̄ pr̄ am plioris ppositū seruans nubūt. nō q̄ non dampnāt. sz ne illis q̄ nupse ne dapnari putarent. Sz ē dixit nube uolunt. nnuo addidit dapnationē. hōres. ⁊ dix. q̄. qm priorē nnā irritā fecerūt. ut uoluntate q̄ a pposito ceciderunt. appareat ee dampnatas. siue subsequante siue delicto. pñ qui dicunt ualū nuptias nō ee nuptias. sz pn̄ adultia. nō m uidēt sane attendere. ac diligenē quid dicāt fallit quippe eos similitudo ueritatis. Quia nr. x nugū dnr eligē. q̄ sana tenere nō nubunt. hinc argumentant quida dicentes. Si uiro suo uiuo q̄ alī nubit adultā ē. sic dns ipe in euāglio diffinuit. Finit ā xpē tm mors ulti nā nō diuabit. Que g⁹ nugū ē elegere. si hoī nubit adultā est. q̄ hoc dicē ausus nouerit. sz parū attendūt hāc argumentationē. qm̄ uerū sequatur absurdum. Cū n. laudabilit ⁊ nouerit uiro ex eius nsensu nnētā femine xpo uouear. tam sēm illoz tōnē nulla hoc facē debet. ne ipe x q. nsentire nefas ē. adultam faciat. cū nouente marito nubit. Deinde cū pme nuptie meliores sint nūa quā sede absit. ut scārū uiduarū iste sit sens⁹. ut x eis uideat̄ qui sedis maritus. pñm nr habebant ⁊ a nata q̄. uiri sui fidelit subdite seruebant nō carnali sz spūali uinculo. q̄ cui ecclīa uti tanus membrū sit nouit est. q̄ fidei spei et caritatis integritate. nō solū in uirgi nib; sacris sz ⁊ in nnugalis fidelib; et uiduis tota uirgo ē. Nouisse q̄p pe ecclīe cui illa oīa membra sint. apls dicit. Optauī uos uni uiro uirginē castā exhibē x. Nouit ā ille ugine cō nugē sine corruptione seruare. q̄. in ipa ⁊ carne potuit mane sine corruptōe pdere. sit ā p hanc mui adiutā opinionē q̄ putant lapsas a scō p posito feminatū si nupserint nō a

dapnat̄ fructū fides. dapnat̄ non solum suscepte a bō inferiore. sed nūa ex bono superiore. Postremo dapnant̄ tales. non q̄ nugalem fidem posthus uiolarunt. sz q̄ nnē ne p̄mā fidem irritā fecerē. Qđ ut breuiē insinuaret apls. uoluit eā dicē hāc dampnationem. q̄ pr̄ am plioris ppositū seruans nubūt. nō q̄ non dampnāt. sz ne illis q̄ nupse ne dapnari putarent. Sz ē dixit nube uolunt. nnuo addidit dapnationē. hōres. ⁊ dix. q̄. qm̄ priorē nnā irritā fecerē. ut uoluntate q̄ a pposito ceciderunt. appareat ee dampnatas. siue subsequante siue delicto. pñ qui dicunt ualū nuptias nō ee nuptias. sz pn̄ adultia. nō m uidēt sane attendere. ac diligenē quid dicāt fallit quippe eos similitudo ueritatis. Quia nr. x nugū dnr eligē. q̄ sana tenere nō nubunt. hinc argumentant quida dicentes. Si uiro suo uiuo q̄ alī nubit adultā ē. sic dns ipe in euāglio diffinuit. Finit ā xpē tm mors ulti nā nō diuabit. Que g⁹ nugū ē elegere. si hoī nubit adultā est. q̄ hoc dicē ausus nouerit. sz parū attendūt hāc argumentationē. qm̄ uerū sequatur absurdum. Cū n. laudabilit ⁊ nouerit uiro ex eius nsensu nnētā femine xpo uouear. tam sēm illoz tōnē nulla hoc facē debet. ne ipe x q. nsentire nefas ē. adultam faciat. cū nouente marito nubit. Deinde cū pme nuptie meliores sint nūa quā sede absit. ut scārū uiduarū iste sit sens⁹. ut x eis uideat̄ qui sedis maritus. pñm nr habebant ⁊ a nata q̄. uiri sui fidelit subdite seruebant nō carnali sz spūali uinculo. q̄ cui ecclīa uti tanus membrū sit nouit est. q̄ fidei spei et caritatis integritate. nō solū in uirgi nib; sacris sz ⁊ in nnugalis fidelib; et uiduis tota uirgo ē. Nouisse q̄p pe ecclīe cui illa oīa membra sint. apls dicit. Optauī uos uni uiro uirginē castā exhibē x. Nouit ā ille ugine cō nugē sine corruptione seruare. q̄. in ipa ⁊ carne potuit mane sine corruptōe pdere. sit ā p hanc mui adiutā opinionē q̄ putant lapsas a scō p posito feminatū si nupserint nō a

nigio. ñ p uirū malū. aut amantis se
patiat uxorel. qñ adulter sint ñ uxorel.
et ē uolunt eas septies in die mittere. et
faciunt maritos eaz adulteros uiros
ē suis uxoribz nullis adulteris ducūt.
Quappē ñ possum quid dicā a ppositio
mediocre lapsas si nupserint famina.
adultia ee ñ dnigia. Sz plane ñ diu
turnum diem lapsē crimina a castis
mare sanctione q uouerūt dō adulterij ee
penitez. Si uz q nullo ñ dubitandū
ē ad x offensionē ponere. cū membrū
ei fidē ñ seruat manu. q uno q nouit of
fendit. ē illi ipi ñ seruat fidē i eo q.
exigit oblatū. q ñ exequat offendit.
Cum uz quisq; ñ reddit q. ñ impio
apulsus. Sz alitio amor uouet tāo
magis frangendi non auget meritū.
q uouimus habuit uouendi necessi
tatē. Item gelasi. pp. De uiduis que
pmaz fidem uirilem fecerunt.
De uiduis sub nulla bñdcōe uelatis
supuls late sufficienter pdiximus.
Que si ppa uoluntate pfessā pstitu
dnigi castitatē mutabili mente ma
luerē carnāl' pculū mitē. q̄ lu dñm
deberant satisfactōe placare. q uxta
aplm pmam fidē uirilē fecerē. Sic
ut si se forsitan nupē ñ potuer. sed im
aplm nubē nullatenus uetabantur.
sic habita secū deliberatōe. pmissam
dō pudicitie fidē debz custodire. sed
ā nullū talibz laqueū debemus i
mittē. Sz solū ad ozones pmz sepiē
nt. quales q ppone diuini iudicij. ut
et nrā solua sit ecclia. nullaz pro se
mmonē dō reddat inuentio. Cauendū
ē quippe q. de ea moribz actibz q re
stringit. bē apls paulus. q. plenius
exponē potuit. ne sexus fragilis aut
instabilis ñ tam dcōrem q. āmoni
uideat. Item theodor. Si qui uouū
uginitatis hūs. et c. Quod ā no
uentes ppulsis auctoritatibz nubē
abnuunt discedē. quoz uo dnigia au
ctoritate augustini et theodori ñ st sol
uenda. in capitulo de ordine clicoz e
uidenter ostendit. Illud ā innocentij q̄
uirgines sacre publice nubentes illo
nuente cui se iunxerant. prohibentur
admitti ad penit. ñ ita intelligendū
ut aliquo tpe excludant a pnīa q̄
digne pniam agē uoluerit. Sz prohibē
ntur admitti ad pniam. q̄ ab incesti co
pula discedē nolunt. p̄ ppositū nāq;
sacre religionis ñ p deo p pniam red
ditam. q̄ ad habitū siue pfessionis re
diue neglexit. Tunc ille nr. cui se nup
xat defunct. erit. ē ab ei illecebris am
plexibz h̄ penit. recesserit. Vt iste sic
sensus capituli. Que xpō spūalit nu
bunt. si p̄ea publice nupserint ñ
eas admittendas ē ad pniam ē cen
sem. n hij quibz se iunxerant de mun
do recesserint. eas subtrahendum est.
Nubentibz nr. nunc uiri de mundo re
cedunt. rē defunguntur. rē ab earū affe
ctione ipē se penit. alienauerint.
Sic mundi ei dicit. moriuus q. illecē
bris ñ allungit. et ille phibetur mo
riuus mundo. qui nichil mundi affe
ctat. hic ñ intelligendū ē. ex subse
quenti exemplo. et motiui ostendit
dicens. Quicūq; uiro alii nuerit
nupserit. adultia habetur. nec ei a
gende pnīe locus cedit. n uir ex il
lius fuit defunct. h̄ de delicto intelli
gendū ē. q̄ si uiuente uiro suo alii
nupserit. adultia ē. nec ad pniam ad
mittē. n l' pm' reuocat. in pulueré de
quo sumptus ē. l' sedo ab eius copla
cessando moriat. ut supdm ē. Qua
g̃ xpc cui spūalit nubit. iam ñ mo
ritur. mors illi ulc ñ dnabitur. et
licet uir ille cui sedo nubunt. ei mo
riatur. In utroq; ā n sic intelligere
ecc. Utrum dño dicente p prophetaz.
In quacūq; hora peccāz uersus fuero.
et c. et cunctis meis peccatis dimittē le
gis inueniet adūs? phet illud id auctō
ritate illi? cap. Qd uidua q̄ marito
accepit: phibet ad pniam admitti. n
utiq; animam ā pfectus fuit. ut ille
cui se iunxerat de h̄ mundo discesserit.
Sequit sedā qō. q̄ queritur an puel
le alii desponsate possint renuntiare
pri sponsalia sua uota in alium uiri
ferre. Hic pmū uidendū ē. an dnigi
um sit mit eos. Sedo an possint ab
nuendo discedē. Eos ā dnigies esse
ex diffinitōe dnigij et auctoritate
multoz facile probatur. Sunt n
nuptie siue matrimonium. unius
mulieris q; iuncto mdiuidua ui
te sotietate retinens. Inter hos
ā fuit iunctio q̄ mdiuidua unitas

[illegible] ad hoc solempnitas fuit quo sacra sit ueritas eque totum
[illegible] ad hoc pertinet solempnitas fuit quo sacra. igitur quinq; q. xxij. q. iij. Et q'
De uiduis. uidetur si. e. intelligendum ne uero sollempnitas. q. xxij. q. iij. Et q'
ex illo testimonio ecclesiastico bz gelasij siue pelagij et h̄ ē gelasij. j. nil h̄ fac. ad p
positum. Si uero intelligas ei? uerbo simplici et ihilare uidetur
uidentibz gelasij nō assistit. Si nulla quā uidua nō consecrat. nec benedictio ui
duis gelasij nō assistit. Si nulla quā uidua nō consecrat. nec benedictio ui
sua relatōe testatur uirgines ne ex q. q. tuonē si. accipiant uelum et alias. iij. q. c.
uirginem uidualem. sed potius primum dnigium. Illum potest. sed ni ge
nerali est pro dnigio. xxxiij. di. firmatus. e. ex his uirgo. l. iij. pleni. q. pri

sequendum̄ remens. Nec hos ā fuit
nuncio q̄ mundum̄ nec sequendi
nem exigebat. Fuit qui nec eos sens
qui ē efficax cō matrimoniū uxem il
lud ysidor. Consens facit matrimōiū.
Nec iohes crisostom̄ nec matheū
Volūtas ñ coit facit matrimonium.
Matrimoniū quid ñ facit coit si no
mistral. nō ñ soluit illd corpis sepa
no si voluntatis. Ideo qui dimittit
uxorē suā et aliā non accipit ad hoc ē
marit. Nā et si corpe sequnis ē. cū adhuc
nolumate nunctus. Cū g̃ aliā acce
pit. tē plene dimittit. Non g̃ qui di
mittit mechat. Si qui aliam ducit.
Item nicholaus. pp. Sufficiat solus
sēdm leges sens cor. de quor q̄nq;
nunctoib; agit. qui solus si defuer.
cēt ē cōpō coīa nec celebīa frustrā.
Cū g̃ nec ulos sens intellexer.
q̄ solus matrimoniū facit. nec hos
nuptos fuisse. Si q̄nc quis sensus
facit matrimoniū. an sens cohabita
tōis. an carnal' copule. an utq;. Si co
habitatōis sens facit matrimonium.
nec sic cū sorore. Hec p matrimonium.
Si carnalis copule. in maria et ioseph
ñ fuit nuptiū. Vnde ait angelo.
Quomodo fiet istud q̄m. ñ cog. me
ñ cognituā ppono. Sequit. nec nec nisi
ñ cognoscam. necesse erat inquiri q̄
modo posset hec filiū. Si q̄ nūq; se
cognituā ppossent. si g̃ ē suū ppo
sūi postea sens. carnalē copulā
nec fā ē uxor nuptial'. l' nec. si nō
corpe uiolan. q. de ea sentire nefas ē.
Si sic aug' ait. bā maria ppositū se sī
natura nostī nuptiarū in corde. Si
ipm nostī nuptiarū ñ expressit ore.
subiecit se diuine dispositōi. dū ppo
suit se pscisturā nuptiē. ñ de alte
ra reuelaret. Cōmutem̄ g̃ nuptiarū
suā diuine dispositōi sens in car
nalē copulam. ñ illā appetendo. prea
uio filiū genuit. q. corde concepit. si
mul ē nato labijs expssit. et nupt in
nuptiarū permansit. Consens g̃ cōiu
gij nouit. nouendi nouiens eos nuptos fuis
se. Nouendū nō sequendo ē male sē ī oī
bus exhibe marito. qual' ipa sibi ēt cōt.
Sed nouendus nupt sequendo ē pfec

absq; legitimi uiri sensu oratoni
alīq̄n ñ posse uacare. ñ nūcupatā pfi.
Quia g̃ iste sens fuit inter ulos patr
hos nuptos fuisse. Ex auctoritate p
batur nuptos. Aut n. ambrosij. libro
de nuptijs. Conjugalis pactio non
nuptialis defloratio nuptiū facit.
Cum inquit nuptū nuptij: non
adstruxer. ñ defloratio nuptiarum
facit nuptū. Sz pactio nuptialis. De
nupt ē nuptiē uiro nuptū ē. ñ cum
uiri admixtione cognoscit. Ex ysi
dor. ethymologiarū. libro. ix. cap. vij.
A prima fide desponsatōis coniuges
Coniuges nunc appellantur.
Appellant a prima desponsatōis fide.
quamuis adhuc ignorent inter eos
nuptal' ueritat. Item aug. de bono
nuptali. De eodem.
Coniunx appellatur a prima despō
satōis fide. q̄. cū nuptum si agno
uerit. nec fiat cognitus. ñ peccat.
nec mendax manserat nuptis ap
pellatio. ubi nec fuit. ñ futura e
rat carnal' nulla admixtio. Qui qd
fidele nuptū ambo pentes xpi me
mert nouart. si solū illa mat. utrū
etiā ille pat eius. sic et nunc mat ec
clie nūc ñ carne. Ex ī eod. Triplex
bonū nuptij fuit in parentib; xpi.
Omne nāq; nuptiarū bonū impleri
ē in illis pentib; x̄. ples. fides. sac
mentū. plen cognoscim̄ ipm dem.
fidem. q̄ nullā adultium. Sacrām
ñ q̄ nullū diuorciū. Sol' ubi nup
talis pcaussa ñ fuit. q̄ in carne
pecci fi ñ potuit sine pudenda pu
scentia carnis. q̄ accidit ex pecco.
sine q̄ uere nupti uoluer. qui fuisse
hō erat sine pecco. Item. In le
uitico pcepit dns moysi. Si quis
sponsam alteri oppressert ī agro.
morte moriat. q̄ uxorē alti uiolauit.
Item. In legib; principū sponsa ui
betur lugere mortē sponsi tanquā
uiri sui. Item in canonib; inuenit.
frat sponsā fris. post cuius mortē du
Si quis desponsauit uere nō potest.
xit alīq̄. Et puenient articulo mor
tis eam cognoscē ñ potuit si eius nō
potest ea ducē uxorē. Ex q̄ patuit
impatorē. ob q̄dā comitē q̄ nepotis
sui mortui desponsatā duxit uxorē.

q. de eodē consensus est aī effectus. nup. et nō sunt. Nec legis. q.
matrē nec filiū. Et enī nup. aut pte quidem dicit q̄ nup. nō mo
quuntur ō sensus primū si dic q̄ requiritur cū ipse sit. ñ potuit cum ea
go q̄d. Ih. interrogauit nō obliuiscitur. et vb aug. si obliuiscit quid
uolūtē sit sint due pres quo ita q̄d. et nō obliuiscit uō et nō virginal' sic
ergo ps q̄ mala nō nolūt cōmutam si possūt uolūt. et nupiarum
uō uare ñ tūs alīs. ut relaxet cum uel. pbitert. ul primo agit et mor
est q̄ haec pōt ēt exponi. eo ipso relaxante. et si uolūtas ul collectiue quā
num sunt sub eōdē numero quemos absolutum sit uolūtas seu ipse intel
ligitur ex pcepto auctoritatis maioris ut ex. ad nunciū. uenientes. similiter
uio subintelligitur. si res mi eo ex causa ipsius nup. q. ij. nequis eo. ex. absol
uam quis ex uo ex hoc ex causa. fites eō de nuptiis. pecunie. ex uo. si nullam
pecuniam. et ñ nu. pec. obligatū. et uoluerit. et passibiles. ut ex. de nup
nū. quemadmodum. et alias ex possūt. certe q. nullē. c. mo. imo nec uo
cum ō. admittile ū. contō. si. ex. ī. et. et. et. ex. ex. ex. ex. ex. ex. ex. ex. ex. ex.
pcm̄ quam consensus. s. matrimonialis affectus. ex. ois enim expressio uo
to multum opatur. ut ex. et uo. ut. ex. ex. ex. ex. ex. ex. ex. ex. ex. ex.

Qui sponsatā puellā pxmi sui
2iugiū accipit: anathēa sit ipe. 7 os
2semencs ei. q2 sēm lege dei mozi de
nr̄. ſlā dnūe legis ē nos sponsas
appellare 2uges. ut in euāglio. Acci
pe maritā 2iugem tuā. 7 illō in deu
nomio. Si qs cuiusz hois desponsa
tam puellā in agro. l' in quolibz loco
oppressent l'adduxit in domū suam:
moriet. q2 uxorē pximi sui violauit.
ñ q tam uxoz esset. sz q2 a parentibz
uxoz fi debebat. 7 infra. Sic nul
li 4ano liez de sua sanguinitate. l'
q. cū natus habuit. in matrimoniū
assumē. ma 7 de sanguinitate u
xoris sue. Item iez. Vxore mozua liez
uiro alia accipe: sz ñ repudiata uel
Addit aliud. nu. legitimū desponsatā
coniugū dū mozitur fuit uxoz cui
libz licet illi accipe aliā. sz ñ repudi
atam. ñ desponsatā uiro sz liberam.
similr 7 mulier debz. Vñ 7 paulus
ait. Mulier q sub uno uiro est. li
gata est sub lege uiri. q. dū uiuit
uir eius. Ergo uiuente uiro uoca
bitur adultera. si 2iuncta fuit alti
uiro. Si ā mortuus fuit uir ei⁹ libe
ra est a lege uiri. ut ut ñ sit adul
tā si 2iuncta fuit alti uiro. Item gg.
y mortē alic̄ nullus de ei⁹ sanguinitate
Si quis uxorē sponsam ei⁹ accipiat:
desponsauit l' subarrauit. q̄nq̄m
pr̄modū p̄uenience die mortis eius:
uxorē ducē nequiuerit: ñ nulli de
sanguinitate ei⁹ liez accipe eam u
xorem. Od si inuentū fuit fm̄: se
parē oīo. Item ulti. pp̄. De eodem.
Si quis desponsauit uxorē l' subarra
uit. 7 sine p̄uenience die mortis.
sine inuentibz quibzdā alijs cāis mi
nime cognouit. nec3 suspectus ei fuit.
nec3 ullus de 2sanguinitate eius
eand' sibi tollat in uxorē ullo unq̄
pāe. Hijs oīb3 auctoritatib3 p
bant̄ isti 2uges ee. Sz aug' ita re
spōdet dicens. Non ē unc ee matrimoniū:
Non est quod ñ copulat 2mixtio sexuū.
Dubiū mulierē ñ prius ad matrimo
niū ē qua totē non fuisse 2mixtio
sexus. Item leo pp̄. Ma mulier prius
ad matrimoniū ē q̄ ñ celebr̄ nuptia
Cum societas nuptiarū ie mistionē
ita a p̄ncipio fit mistura ut p̄

ñ ee uir. et ex multigui mixtis ref̄ri é multiplex mi
fiat p̄turbatō ragmis sp̄ mchanicē q ne semen cū

Qui sponsatā puellā pximi sui
2iugiū accipit: anathēa sit ipe. 7 os
2semencs ei. q2 sēm lege dei mozi de
nr̄. ſlā dnūe legis ē nos sponsas
appellare 2uges. ut in euāglio. Acci
pe maritā 2iugem tuā. 7 illō in deu
nomio. Si qs cuiusz hois desponsa
tam puellā in agro. l' in quolibz loco
oppressent l'adduxit in domū suam:
moriet. q2 uxorē pximi sui violauit.
ñ q tam uxoz esset. sz q2 a parentibz
uxoz fi debebat. 7 infra. Sic nul
li 4ano liez de sua sanguinitate. l'
q. cū natus habuit. in matrimoniū
assumē. ma 7 de sanguinitate u
xoris sue. Item iez. Vxore mozua liez
uiro alia accipe: sz ñ repudiata uel
Addit aliud. nu. legitimū desponsatā
coniugū dū mozitur fuit uxoz cui
libz licet illi accipe aliā. sz ñ repudi
atam. ñ desponsatā uiro sz liberam.
similr 7 mulier debz. Vñ 7 paulus
ait. Mulier q sub uno uiro est. li
gata est sub lege uiri. q. dū uiuit
uir eius. Ergo uiuente uiro uoca
bitur adultera. si 2iuncta fuit alti
uiro. Si ā mortuus fuit uir ei⁹ libe
ra est a lege uiri. ut ut ñ sit adul
tā si 2iuncta fuit alti uiro. Item gg.
y mortē alic̄ nullus de ei⁹ sanguinitate
Si quis uxorē sponsam ei⁹ accipiat:
desponsauit l' subarrauit. q̄nq̄m
pr̄modū p̄uenience die mortis eius:
uxorē ducē nequiuerit: ñ nulli de
sanguinitate ei⁹ liez accipe eam u
xorem. Od si inuentū fuit fm̄: se
parē oīo. Item ulti. pp̄. De eodem.
Si quis desponsauit uxorē l' subarra
uit. 7 sine p̄uenience die mortis.
sine inuentibz quibzdā alijs cāis mi
nime cognouit. nec3 suspectus ei fuit.
nec3 ullus de 2sanguinitate eius
eand' sibi tollat in uxorē ullo unq̄
pāe. Hijs oīb3 auctoritatib3 p
bant̄ isti 2uges ee. Sz aug' ita re
spōdet dicens. Non ē unc ee matrimoniū:
Non est quod ñ copulat 2mixtio sexuū.
Dubiū mulierē ñ prius ad matrimo
niū ē qua totē non fuisse 2mixtio
sexus. Item leo pp̄. Ma mulier prius
ad matrimoniū ē q̄ ñ celebr̄ nuptia
Cum societas nuptiarū ie mistionē
ita a p̄ncipio fit mistura ut p̄

2mixtionē sexuū ñ habuit se nupse
x 7 dcē sacrāmm: ñ dubiū est illā
mulierē ñ prius ad matrimoniū in
q̄ dcē nupiale ministrium ñ fuisse.
Item apostolus precipit. ut uxor red
dat debitū uiro 7 uir uxori. ñ forte ex
2sensu ad tēp⁹ ut expediti uacent
oratōi. Vnde dē intelligi q2 sine cō
sensu alt̄ius ñ licet alt̄i nocere oīno.
Item Propositū meliorū uxe uir
sume non potest sine 2sensu uxoris.
et econtrō. Vñ gg. scribit tribunicie
potestatē. Causa 7 religionis 2uges
Sunt qui dicūt solū non debent.
religionis cā 2uges debe solui. Verū
secundū ē. q2 7 si h̄ lex humana 2cessit.
lex tñ diuina phibuit. p se emī uinas
diuit. Quos deus 2iunxit hō non se
paret. qui 7 ait. Non licet dimittere
uxorē excepta ob fornicatōis. Quis
g̃ hunc legislatorē maledicat. Sciendus
q2 scriptū est. Erunt duo in carne u
na. Sagitur uir 7 uxor una caro sē.
et religionis cā uir dimittē uxorez.
l' mulier uirū in hoc mundo manen
tem. l' forsitan ad illicita migrantē. q̄
est ista 2silio. in qua una 7 eād caro
ex pte manet ad 2iugentiā. 7 ex pte
manet in corruptōe. Si uero uirū sq̄
2cubitū 2iugentē uitā ducē h̄ quis
audeat accusare. Cū enim sit ḡa
omīpotēs qui minora 2cessit. mala
non phibuit. duobz enī modis
fēa uirū 7 a lectis abstinē solent.
Aliqn uir uitia sibi ap̄ dñi oīpoten
tem augeant. aliqn uir antecede
ntes culpas deleant. Unde ē bonū
2iuges aut nimium aug̃e desiderare
aut añ acto uitio culpas delere ut a
strigant se 7 meliorē uitā appetāt.
licet. Sic enī multos scōz legimus
l' nouim cū suis 2iugib3 pul cōmi
nentē uitā duxisse. 7 postmodū ad
scē eccē regimina migrasse. Si uero
2tinentiā q̄m uir appetit: mulier
ñ sequit. aut q̄. uxor appetit uir re
cusat. dnudi 2iugii ñ potest: qua
scriptū ē. mulier potestatē sui cor
poris ñ h̄t. sz uir similr. 7 uir. p. s.
c. ñ h̄t. sz mulier. Item leon ep̄. car
thaginēsi. Absq; uiri 2sensu mona
sterio deputata mulier ad eius con
sortiū non prohibeatur redire:

Sequis uxorē ducit. et postea
Sequis uxorē ducit. et postea
Non est sollicitudinem qui ordi
Si quis alius puelle frigidi ma
Si quis uxorē sponsam ei⁹ accipiat:
desponsauit l' subarrauit. q̄nq̄m
pr̄modū p̄uenience die mortis eius:
uxorē ducē nequiuerit: ñ nulli de
sanguinitate ei⁹ liez accipe eam u
xorem. Od si inuentū fuit fm̄: se
parē oīo. Item ulti. pp̄. De eodem.
Si quis desponsauit uxorē l' subarra
uit. 7 sine p̄uenience die mortis.
sine inuentibz quibzdā alijs cāis mi
nime cognouit. nec3 suspectus ei fuit.
nec3 ullus de 2sanguinitate eius
eand' sibi tollat in uxorē ullo unq̄
pāe. Hijs oīb3 auctoritatib3 p
bant̄ isti 2uges ee. Sz aug' ita re
spōdet dicens. Non ē unc ee matrimoniū:
Non est quod ñ copulat 2mixtio sexuū.
Dubiū mulierē ñ prius ad matrimo
niū ē qua totē non fuisse 2mixtio
sexus. Item leo pp̄. Ma mulier prius
ad matrimoniū ē q̄ ñ celebr̄ nuptia
Cum societas nuptiarū ie mistionē
ita a p̄ncipio fit mistura ut p̄

Multor relatõe qpinꝰ hanc apud nos olim 2suetudinẽ fuisse. ut subdiaconꝰ suus ducere mulierẽ 2iugiꝫ. qđ ne denuo quisq; ꝓsumeret a seruo dei sedis ap̃ce diacone et auctoritate ei decessoris sui modo phibitum est. eo qꝛ hij qui tam uxoribꝫ fuerant copulati unũ e duobꝫ eligant. i. aut ẽre ministrare nulla rõne ꝓsumerent. aut a suis uxoribꝫ abstinerent. et qñam dicit speciosus ẽ subdiaconus ꝓ hac re ab aĩministratõis se suspendat officio. et usq; in obitũ suũ ꝓpria notarij quđ gessit officiũ. et a ministrio q. subdiaconũ oppugnarat exhibẽ cessauit. ꝓ cui obitu qꝛ relicta ei honesta matrõa ẽ sociata a sua fi nitate in monasterio cognouim⁹ deputatã. Decoq; sunt ferẽ qui se matrimonijs ab aĩministratõe suspendit. aĩ dicte mulieri ñ debꝫ officere. q ad sedã conuigij nota nugnauerit. ꝓsertim si ñ tali mente subdiacono nupta ẽ. ut a carnis uoluptatibꝫ abstineret.

Si gẽ ita se habet ut q. admodũ edocti sumus hãc cognoscis ꝓdictam re mulierem de monasterio ꝓ qua 2suetus relaxare. ut ad suũ maritũ sine aliqua possit formidine remeare. Idem adria no panormitano notario. Ad uxorẽ redire cogat̃ qui sine eius 2sensu religiosam uestem susceperit.

Agatosa latrix ꝓsentiũ questa ẽ uirum suũ ꝛ uoluntatẽ sua in monasterio urbis abbis ẽ 2sum. Quia ꝓpter experientie tue ꝓpinquitatem dilectionẽ inquisitõe dignas. ne forte eius uoluntate 2sus sum. l. ipã se mutare ꝓmiserit. et sibi repetita illũ in monasterio ꝓmanere ꝓpulerat. et hanc sicꝫ ꝓmisit mutare 2pellat. Si uo mihi hoc ꝛ fraternitas quondã fornicatoꝛis cum ꝓpria q. uxoꝛ eius uxorẽ dimittẽ ꝓdictã mulierẽ 2mulsisse cognouis. ne illius 2sensu uxoris relicte in sedo fieri possit ꝓdictionis occasio. Volumꝰ ut maritum illi ꝛ consorti ad ꝓpriam redire uxorẽ. oi ꝓtꝫ occasione cessante. Quia ꝛ si mundana lex ꝓpter quorumlibꝫ nuptias solum posse 2iugiũ. diuina ñ lex si ñ ꝓmittat. Nã nisi fornicatoꝛis eã uirũ uxorẽ dimittẽ nulla rõne 2cedit. Quia ꝓpter copulatõe 2iugij uiri cum muliere unũ corꝓ efficitur. ñ ꝓ ex pte 2sensu. ꝛ ex pte manẽte sedo. Ite ex viij. synodo. Sñ uxoris 2sensu religionis ꝓpositũ

Si quis 2iugat̃ uir sumere nõ licet. Nullus 2iugi ad monasteriũ ñ ẽ recipiendꝰ. nisi ꝓius a 2iuge castimonia ꝓfitente fuit absolutꝰ. Nam si illa inuente illo ꝓ incontinentia alteri nupserit. ꝓ dubio adultꝛa erit. ñ recipiẽdꝰ ap̃ dei 2sulo. cui sequẽ 2iugal̃ federis ꝓstratio. ~ Tales q̃ sine culpa sequunt̃ xp̃m de lucto seculo. si habeant ex pari uolũtate castitatis 2sensũ. Item ex synodo eugenij pp. Sñ 2sensu ep̃i uiro et uxoris causa religionis dimittẽ ñ licet.

Si uir ꝛ uxor diuerte ꝓ sola religiosa uite se 2sentiunt uita? nullatenꝰ sñ 2sensu ep̃i fiat. ut ab eo singlariter ꝓ uso 2stituant̃ loco. nã uxore uolente. aĩ alio cor ꝛ ꝓ tali re matrimonium ñ soluit. Ite aug. de adulteris. 2iugis. Sñ uxoris uoluntate.

Si uir abstinet uiro 2iungere nõ licet. Sine uxoris uoluntate. tribus ei fornicandi licentiã. ꝛ precin illius uel ꝓpinabit̃ abstinentie. Ite urbico abbi

Vir ñ ẽ suscipiendꝰ in monasteriũ ꝛ uxor

Quia agatho lator ꝓsentiũ 2uenit. In monasterio dilatoꝛis tue 2sum desiderat. hortam⁹ ne ẽ oi ei dilectionẽ de uotoꝛ eq; suscipias. Quem tu ma suscipiendꝰ ee cognosce. si ꝛ uxor illi ẽ eo 2iuncta uoluit. Nã dũ una utroq; corꝓ 2iugij copulatõe sit ꝛ ñ ẽ congruũ ẽ prem 2uerti. ꝛ prem in sedo remanere. Ite nicholaus pp. ~

Continentie uota ñ licet uxori suscipere ñ eandẽ uiro ei⁹ eligente.

Scripsit nob̃ rebiga regina. se uelle dignitate. seu copula exui. ꝛ sola uita ꝓsata ee 2emptã delectare. cui rescripsim⁹. hoc ñ aliter fieri posse. nisi eandẽ uiro 2iunxe ei lotharius elegit. nam licet sit scriptum q̃ deus 2iunxit homo non separet. Deus ñ et ñ homo separat. q̃n diuini amoris intuitu. ex 2sensu utriq; 2iugi matrimonia dissoluunt̃. aliter autẽ si mutua separatione uiam phibem⁹.

Dece q. 2iugem sine 2sensu alterius ꝓfitẽ ñ possunt. sponsi

placet. Si certum vivat et vivit. quod certa sit quod est. et quamvis si
ni aliquis sine licentia maioris sue intrauerit religionem. sed postea dicta quod mortua

Cum ita sit nullum tenetur cum expectare sine peccato. quod si nullus sciat quod est notus. nullus ignotus et ipsa nullo modo tenetur. quia dicit quod si sua maioris consilium ad religionem intrauerit. postea dicit quod mortua sit. et ipsa nullo modo tenetur. quia dicit quod si sua maioris consilium ad religionem intrauerit. postea dicit quod mortua sit. et ipsa nullo modo tenetur.

nuce que cum repe
rit. cognitum regi. ad
mostrum. ibi. et
uiuet. ut. est. e. a
pre. jo. ptere.
Si quis. v. cuiusq;
sexus ad religionem
si est nuptus. il
le. ne. uir. pietatis
ca. regi. qm. qm
lis sponsus. mu. ex
regi. qm. sane. le
gitimus. scia
Si mr. con. b. ge
nalis. optinet.
ut semper. aliter. ec
clie. fiat. scripto. ut
nra. qui. mulcr
s. ne. qui. uoluerit. il
la. si. ecclis. iudico
si. mi. sine. cautele. epi
scopo. fiat. certus. ut
gnalis. nuptie. pro
uentus. ei. eo
qui. eam. ut. in. ea
Quia. si. quis. ut
epis. et. dic. co. no
bis. et. ag. recu
cum. sanctis. u.

nem dicens. Si mulier pluries q. nq.
nouo eam alio suo fuit cognita. semper.
Interrogasti me de hys qui in matrimo
nio iuncti sunt. a nube non possunt.
si ille alia. vel illa aliu possit accipere
de quibus scriptum est. Vir et mulier si
se iunxerint. et postea dicat mulier
de uiro q. ni possit cu ea coire. si po
test plene per uerum iudicium q. im
sit. accipiat aliu. Cece impossibi
litas coeundi. si post carnalem copu
lam inuenta fuerit in aliquo non
solum iuuenis. Si uo an carnalem co
pulam deprehensa fuit. liberu facit
mulieri alii iuncti accipe. un apa
ter illos ni fuisse iuuges. alio quin
ni licet eis abinuicem discede. excepta
ca fornicationis. a sic discedentes
oportet manere inuptas aut sibi i
uicem reconciliari. Item si sponsa con
iunx cet. moriatur sponso manere
uidua. si a uidua cet. uir eius ad
sacros ordines consendere ni posset.
Marcus eni iudue eque sic. et biga
mus sacerdos fi. phibet. Et huius a
copula nullus phibet a sacris or
dinibus. Vt eni gelasius pp. ait. nich
est quod ad hunc articulu attiner.
q. ei obuiet de canonis institutione.
Apparet q. hos non fuisse coniuges.
Item. Si iuuges cepit discessio ab
inuicem esse duorum. sz hoc se
pmonem negat ambroz. et duorum
dicens. de ba maria q. ioseph
si deponsauit. et in suam duxerat.
Ioseph nuq. cognouit eam. nam si
uir et uxor eam cognouisset nunq.
a se discede passus cet. nec dns qui
uxorem pcepit a uiro non discede
ni ai fornicatois. amendans eam
discipulo auctor dimittj fuisset.
Cece amendato marie iohis.
et detractio ioseph negatur fuisse
duorum. q. ioseph non cognouit
eam. Vn apparet eos ni fuisse iuuges.
Si a ba maria quam ioseph sibi de
ponsauit. et in uxore duxerat. con
iunx negatur fuisse. multominus
illa que simpliciter sponsa erat. co
iunx est appellanda. Item ex. 2. aure
lianensi. Qui uxoris sororem epollinens.
Quidam tormentis negatum habeant.
Cum duabz sororibz. una ex illis

Deponsatam puella ni phibetur monastium ei
Desponsatam puellam ni gere.
Duci potuit alij uiro unde. Inter
in monastium sibi elige. Item gig. i
registro. Desponsata mastiu ipadice
Decta legalia desponsata p eligere.
Si uiu noluit nullo omino cessa
runt dampno. multari. Cum g.
iuuenu. mutua ni ex ambor co
sensu do offerri ni ualet. ci uir sin or
dis prestare ni hat. si mulier. Spon
se aut monastiu possunt eligere. et
sponsi ni exquisito assensu sponsay
ppositu meliores uxo assume uale
ant. Patet q. uir sponsi. et sponsa
iuuenu non e. Item. Cum sedm au
gust. illa mulier ni puteat ad ma
trimoniu. ci qua docet non fuisse
uitio sexus. Item. ci sedm leone.
illa ni puteat ad matrimoniu. in
qua docetur nuptiale non fuisse
ministeriu. apparet q. uir sponsi
et sponsam iuuenu non e. Ire. ni
cholaus pp. papie de hys qui ab
adulteris excecant. aut membri
dimincantur. ut ob hanc infirmi
tate ualui iuuenu ni soluant. De
hys autem qui causa frigiditatis
uxoribz debitu redde non possunt.
statuit gg. ut uiq; eox xij. manu
ppinquox tactis sacrosctis reliquis
uicissim iuendo dicat. q. numq. pmitti
one carnis iuuenilis una caro effecti
fuissent. tunc mulier sedas nupti
as poti ihere. Vir aut qui frigide
nature et. maneat sine spe coniugij.
Vn ide uenio scribit carolomano epo

Si impotentia coniugis
te. ar. qui pro
qo quis efficitur
monachus ut sint
ce. ut ul' impe. ul'
pp. ul' exercitu. q.
ui ne qua quam
et e. ar. q. uis regni ui ei sit ad monastium si ad succoz eo sit gnis mi. u
p successionem uenit. si et. et coniugatu et quantu. ar. qui simulat. uiro so
pitiose ni ista. si et ac regnat ui qua uxoz regis fuit sic. mo. possit. consi
lians. ff. ar. ci mo. semp eo. ergo pp. q. nolebat eum. copula matrimoniali
et dignaret regia posse si no uenire eius publicis et ad uiri. cum gal
bardi. ad gallardi ut. ij. q. ij. sicut. q. ergo no possunt ab eo recte. ut. g. e.
Si uero ita. ut. ro. ci. et. ei. et pius
magis ita. coll. uiij.
q. ij. uero. et. ad
ulos significasti. ii
cum. tert. ecclem. il
le ci qui ut fuerit
gnaliter instructus
ar. g. e. ignotio ita
terti. q. v. q. uo. u'
cum mortua sit qui ad
ulam ni. et. uo
qui cognouit ob. g.
ut. discretio. si. co
ma. cum mulier
dicit. ego uir tue alq
quidem. ita. abstinen
te. impetrabitur pe
ticio. q. cognita
ei ab iam uenerit
ci ab iam uenerit
et. u. ignotio co
iuuenu. si. ei eo
qui eam di cum uo
limus. ei stricte ma
dicit. si quis se coniu
gauit sine consensu epi
scopi. ar. eo. di. ueo
ni solumus. si. co
ab alle uenit uxoz
ut. xxxvij. q. v. mulier
ei ab iam uenerit
et. u. ignotio co
iuuenu. si. ei eo
qui eam di cum uo
limus. ei stricte ma
dicit. si quis se coniu
gauit sine consensu epi
scopi. ar. eo. di. ueo
ni solumus. si. co
ab alle uenit uxoz
ut. xxxvij. q. v. mulier

Si uero ita. ut. ro. ci. et. ei. et pius
magis ita. coll. uiij.
q. ij. uero. et. ad
ulos significasti. ii
cum. tert. ecclem. il
le ci qui ut fuerit
gnaliter instructus
ar. g. e. ignotio ita
terti. q. v. q. uo. u'
cum mortua sit qui ad
ulam ni. et. uo
qui cognouit ob. g.
ut. discretio. si. co
ma. cum mulier
dicit. ego uir tue alq
quidem. ita. abstinen
te. impetrabitur pe
ticio. q. cognita
ei ab iam uenerit
ci ab iam uenerit
et. u. ignotio co
iuuenu. si. ei eo
qui eam di cum uo
limus. ei stricte ma
dicit. si quis se coniu
gauit sine consensu epi
scopi. ar. eo. di. ueo
ni solumus. si. co
ab alle uenit uxoz
ut. xxxvij. q. v. mulier

Religiosum ei dicimus qui quamvis q. uis tetrum
Si religiosi ni specialit. se excusent aliqui religiosi sine ora
tione. ut. xix. q. iij. c. ecce. unde si hinc. mihi. cum
nam hereticis. ut. xxiv. q. iij. c. ecce. unde si hinc. mihi. cum
alij dicunt q. religiosi psona. et ciuil. religio. ut. xxiv. q. iij. c. ecce. unde si hinc. mihi. cum
netum si ei qui s ipsa. como uelit religiosa uniuersum uinci. col. re
ligio ni soluit sponsalia. ut. ei. et. ecclesiastici. q. iij. et pre
cepit. suis uti ut religio
Desponsatam monasterium si ei obiatur. iuuenu. ni. ei uolue

Quidam uolentes ire ad religionem. ut. xix. q. iij. c. ecce. unde si hinc. mihi. cum
q. legeo mona possunt in aliis ni in alibi. nam. et. ni. ei. ut. ei. et. ei. et. ei. et

ana uxor fiat. nec una ex ipis hãt.
nec ipi adulti umq̃. in augio co
pulentur. ſꝺ nec ꝑpte uxoꝛ ſibi li
cet reddꝫ debitũ q̃m ſibi reddidit il
liatam ſoꝛoꝛẽ. cuis cognoſcendo. nec
etã poſt mortem uxoꝛis licꝫ ei ad
ulteꝛ aliam copulare ĩ cõiugiũ.

Deſponſa uero contra legitur in ge
lio tribuenſi. De eo qui dormierit
Quidã deſponſa cum ſpõſa ſiꝝ ſua.
uir uxoꝛẽ ꝛ dormiuit cum. cum ea
cõire ñ potuit. quam clamoꝛ fr̃i ei
corrupit. ꝛ grauidã reddidit. decreui
ẽ. ut q̃nus nupta ẽ ĩ ꝑtes le
gitimo uiro deſponſatã ñ ſi fr̃ fra
tꝛi ĩ ꝑtes. Sꝫ mechus ꝛ mecha fo
nicatoꝛis quid̃ undicta ſuſtineant.
Iuxta uero eis augia ñ negemus.

Item ex eod̃. Qui ſponſã filij ſui op
pmit. ſimlr̃ ẽ ea ſine ſpe augij ma
Si quis ſponſam filij ſui oppꝛehendat.
ſcerit. ꝛ poſtea filius ſuus eam du
xerit. patꝛ poſtmodum ñ habeat
uxoꝛẽ. nec mulier uiꝝ. filiuꝫ qui
paſſim ignoꝛabat. aliam accipiat.

Si ulla q̃m uir ſoꝛoꝛis ſue cogno
uit ꝑtes copulari prohibetur. hic
uero qui ſponſam fratꝛis ſui co
rupuit. peracta penitentia matri
monium mãḋe ꝑmittꝫ. apparet
hanc ñ fuiſſe augẽ fratꝛis ei. Ite.
Mulier causa fornicationis a uiro
ſuo dimiſſo. aut ei reconciliabit̃.
aut illo uiuente innupta ꝑmane
bit. Deſponſa uero contra inue
nitur in libro capitulary in quo
ita legitur. Si ſponſus rapti̇ recipe
noluit. liceat ſibi nubere alij.

Rapꝛi publica penitentia mulctet̃.
Raptam uero ſi ſponſus recipe no
luit. ꝛ ipſa eid̃ crimini aſſentiens
non fuerit nubendi licentia alij
non negetur. Ite ex. 2. tollitano. de
Sanctum eſt a ſacro auctoꝛitate eod̃.
ut ſi quis ſponſam alterius rapue
rit. publica penitentia mulctetur.
et ſine ſpe augij maneat. ꝛ ſi ipſa
eid̃ crimini aſſentiens non fuerit.
licentia nubendi alij non negetur.
Od̃ ſi ꝑ hec ꝑſumpſerit. augẽ uꝛq;
uſq; ad ſatiſfactionẽ anathema ꝛec̃.

Apparet q̃ hanc non fuiſſe con
iugem. cui uiuente ſponſo alteri
nubendi licentia ñ negat̃. Quom q̃
ſedm ambꝛ̃ ꝛ reliquos ꝓtes ſponſe
auges appellantur. ꝛ his ꝰibꝫ argu
mentis ñ ẽ ꝑtractat̃. Sꝫ ſciendũ eſt q̃
augiũ deſponſatõe inciat̃. cõmixti
one ꝑficit̃. Vñ inter ſponſũ ꝛ ſponſã:
augiũ eſt. ſꝫ inciatũ inter copulatos
ẽ augiũ ratũ. Vñ ambꝛ. In deſpõ
ſatione coniugij nomen aſſeritur.
Cum inciat̃ augiũ: augij nomen
aſſeritur. ñ cum puella uiri cõmixti
one cognoſcat̃. Cece q. in deſpon
ſatõe augiũ inciat̃. ñ ꝑficit̃. Ite
ambꝛ. in libꝛo ꝓmo de ꝓphetis.

Coniunctoꝛ ꝓmixtio: matrimonium
ſ ꝰ matrimonio. cõiunctio perficit.
intelligit̃ ſpũal. q̃m affirmat: ꝑficit
cõiunctoꝛ mixtio corꝑal. Ite ieꝛe fr̃
abdiam ꝓphã. Matrimonũ ſpon
ſali cõiunctõe inciat̃. cõiunctõe ꝑficit̃.

Quapꝛ in filiabꝫ uiꝝ fornicabuntꝝ.
et ſponſe uꝛe adultẽ ꝛec̃. Notandũ
ẽ q. in filiabꝫ dicat futuꝝ fornica
tionẽ. ꝛ in augijs adultꝝ. q̃ ſpon
ſali cõiunctione inciant̃. ꝛ cõmixtio
ne coꝛpoꝛ ꝑficiunt̃. Ite ambꝛ ad
patꝛiarcham. Cũ deſponſata fuiſſet mate
ma: et in uſum deducta recte cõiunx
Si quis deſponſatã ſibi appellauit.
Et rata mane. augiũ uocatuꝝ.
Quare ãt ꝓ nuptialia pacta ñ ſta
tim tradant̃. Aug. libꝛo. iij. cõfeſſio
nũ oſtendit dicens. Quare ſponſe
non ſtatim poſt pactũ tradantur.
Statutũ eſt ut tam pacte ſponſe: ꝙ
ſtatim tradant̃. ne uidem hãt mari
tũ: datam q̃m ſuſpiꝛauit dilectã.
Iuxta hanc diſtinctionẽ intelli
genda ẽ auctoꝛitas illa aug̃. Non
dubiũ ẽ illã mulieꝛẽ ñ ꝓfeciſſe ad
matrimoniũ. ẽ q̃ docetur non fuiſſe
cõmixtio ſexus. Ad matrimonium
ꝑfectũ: intelligendũ ẽ. tale uidl̃ q.
hãt in ſe ẽ ꝛ eꝛe ſacramẽtũ. Ita et
illud leonis ꝓp intelligendũ ẽ. Sed
obiciꝫ illd̃ aug̃. Ine matia ꝛ ioſeph
fuiſſe ꝑfectũ augiũ. ſꝫ ꝑfectũ intelli
gẽ non ex officio. ſꝫ ex his q̃ cõmit
tant̃. augiũ. ex fide q̃ ple. ꝛ ſactam
te. q̃ oia inter ẽ parentes fuiſſe aut
tollatur augij plãe. Quicta q̃
q̃ ñ de ſequendo augio inducta ſũt
de ꝑfecto intelligunt̃. q. ſponſali

2mixtione ē mediaū: ⁊ officio corpis 2mixtionis ē 2ūmaū. Ita ueꝝ quibꝫ sepabile 2nguū ostenditur. determinato intelligitur. q. nondū officio suu pfēm ē. Potest ⁊ illō distingu. Sponse appellaū 2nuges 2ñ ecclie scripture. spe futoꝝ: non effectu pfēm tū. Vñ ambꝝ. ē dixitꝫ. ē mediaū 2nguū. ñ addit. ē res l' effectus. sz nōn nom 2nugij asciscū. ostendens tales 2nugij nom hēe. ñ rem l' effectum. Item aug. Cū de pentibꝫ dñi loqrent. ait. Conuiges fuerī mēre. ñ carne. sicut ⁊ pentes. ex quo dat intelligi. q. sicut ioseph pater dñi dēs est. ñ effectu genitare. sz officio et cura pudendi: sic ⁊ 2nunx maris eius appellatus ē. ñ 2nugij affectu: sz subministratōe necessario rū. ⁊ indumde meritus effectu. sic aug' ait. Soluitur ergo hec 2mixtione 2nugū aia. Nolite ergo accipe mariaz 2nugē mā. Coniugē noiaūt. q. sua erat 2nunx. Sic ⁊ beda sēl ait. Si ꝗs sponsā alterius uiolauerit. ⁊ c. sponsam uxorē dixit. nō q. nūc eēt. sz q. fuerā tē erat uxor. Dicit ergo sē matheū in euāglio. Cū esset desponsata. ⁊ c. Consuetudine scripte sponse 2nuges ⁊ sponsi uiri appellaū. Genuit ioseph uirū marie. Cū uirū audieris: suspicio ē non subeat nuptiaz sz recordare 2suetudinis scripturaz. q. sponsi uiri sponse nominantur uxores. ⁊ infra. Non ab alio inuenta ē nisi a ioseph. q. pene ut crimina maritali fuerī uxoris: oīa nouerat. ⁊ infra. Ioseph filj dauid. et c. Nam ut sup dixim sponsas uxores appellari. q. plenī libꝝ adūs eum dū docet. Item sī genesim. De eodē. Egressus lot loquit est ad generos suos. q. acceptū erant filias suas. In sequentibꝫ filie loth urgunet sue dicunt. ⁊ ipe ad sodomitas dixit. Ecce due filie mee q. ñ cognouerī uirū ⁊ c. Nunc ā dñr habuisse ge neros. sz quidē arbitrant eas que uiros habuerī. ⁊ in sodomis fuisse. et q. 2gines erant ē partē existe. Sz hebraica ueritas hr. Egressus loth loquit ē ad gnos suos. qđ magis uerū ē uidetur. ex hoc q. sequit. qui acceperāt filias suas. Nō dat intel

Ligi q. sepulta gnos sponsos nocat. Item iohs os aureū in eod euangelio. Maria 2uinx dr mortē sepē. cum sit manifestū 2ne fuerit sponsa esse. nuerit. ñ dixit. priusq. in sponsi adducerent domum. hē enī morem seruabat antiquitas in sponsis sponsoꝝ domibꝫ habitarent. Vt ā gnū loth ap socerū legunt habitare cū sponsis ñdū copulatis lege 2nugij. sic ⁊ maria habitabat cum sponso. ⁊ mox. sleq; cū expellē ea de domo uoluit. sz demutē ⁊ infra. Nolite ergo accipe mariā 2nugē mā. quo sermone sponsā similit indicat. sic ⁊ eos qui adhuc sponsi sūt. gnos scripturā appellare 2suerit. Quid ā accipe ñ pfecto domi remāe. Iam enī illā mente dimiserat. ⁊ mox. Sic enī illā postea 2mendat xpe ipe discipulo. sic ⁊ nē angls copulat sponso. non infecūs sollempne 2nugij. sz in 2sortiū cōmunis habitaculi. Item in eod omelia. v. Dūs ñ 2ñdalsz maria discipulo li Si enī cognouisset. cognouisset. ⁊ eā loco habuisset uxoris. quoꝝ illam dñs q̄ absq; solatio. et nuptijs habentē discipulo 2mendaret. mittens illi ut eā acciperet in suā. Item ierx in eod Maria uxor ioseph appellatur quia futura. Inuenta ē in utero hīs a bō spūsancto. ioseph qui licet eam ñ 2ungeret. fuerī tñ ut putabat uxoris oīa nouerat. ⁊ infra. Si nūq uxor noīat. et indesponsatōe ⁊ cē dr. ñ tñ ⁊ uxor ē. sz dei unigenitū mat ē. et. ⁊ infr. Coniuge dicit. ppea ut diabolo ut ginitatē ei occultē. ut legū: insti tuta ñ destruem. ⁊ sequentibꝫ demōstrabo. Qđ nec ista mea 2nunx fecit dū 2suetudinē 2nugij habeamus. nec ille qui genat ames filiū et creda tur. Item gḡ in expositōe euāglij. Cum esset desponsata. Cum esset in die illa. Ad nuptias marie ioseph ñ pertinent. Sic quippe discipl̄m pr̄ resurrectionē suam dubitare pmisit. ñ tñ in dubitatōe deseruit. Sic ān natiuitatē suā hāc mariā sponsū uoluit. q. tñ ad ei nuptias ñ puenit. Sīlr in frē ē discipulus dubitans ⁊ palpās resus

Iuenta ē in utero hīs a bō spūsancto. ioseph qui licet eam ñ 2ungeret. fuerī tñ ut putabat uxoris oīa nouerat. ⁊ infra. Si nūq uxor noīat. et indesponsatōe ⁊ cē dr. ñ tñ ⁊ uxor ē. sz dei unigenitū mat ē. et. ⁊ infr. Coniuge dicit. ppea ut diabolo ut ginitatē ei occultē. ut legū: institu ta ñ destruem. ⁊ sequentibꝫ demōstrabo. Qđ nec ista mea 2nunx fecit dū 2suetudinē 2nugij habeamus. nec ille qui genat ames filiū et creda tur. Item gḡ in expositōe euāglij. Cum esset desponsata. Cum esset in die illa. Ad nuptias marie ioseph ñ pertinent. Sic quippe discipl̄m pr̄ resurrectionē suam dubitare pmisit. ñ tñ in dubitatōe deseruit. Sic ān natiuitatē suā hāc mariā sponsū uoluit. q. tñ ad ei nuptias ñ puenit. Sīlr in frē ē discipulus dubitans ⁊ palpās resus

Ioseph ꝗ. ⁊ ioseph ꝗ. ⁊ ioseph ꝗ. ⁊

ue resurrectois. sic sponsꝰ fiat mat̃
custos integerrime uirginitatis.

Ex hys oĩbꝫ apparet. sponsas cõ
uiges appellari. sic fuisse. nõ ut ꝓsen
tũ. Quomodo g̃ uiges a prima
fide desponsatois appellant̃. si ulla q̃
sponsa asseritꝰ. Quinx ẽ negatur.
Sed a ꝓma fide desponsatois quinx
dr appellari. nõ q. in ea desponsate
fiat quinx. sꝫ q2 ex fide. q̃m ex des
ponsatõe sibi mutuẽ debent: post
ea efficiunt̃ uiges. sic ꝑ fidem dñi
remitti pecca. nõ q. aĩ baptã ꝑ fidem
remittant̃. sꝫ q2 fides ẽ cõi quare m
baptismate a peccatis mundamur.
Ille ꝛ nobil̃ chrisostomi. matrimoniũ nõ
facit cop̃. sꝫ uoluntas. ꝓ illud ambꝝ.
Non defloratio ꝛginitatis sꝫ pactio 2
nugalis matrimoniũ facit. ita mulier
lugend̃ ẽ. Coitus fuit uoluntarie cũ
hendi matrimoniũ ꝛ defloratio ꝛgi
nitatis sine pactõe nugali nõ fa
cit matrimoniũ. sꝫ ꝑdens uoluntat̃
2hendi matrimoniũ ꝛ nugal' pac
to facto. ut mulier in defloratione
sue ꝛginitatis l'm comu: dicatur
nubere uiro. l' nuptias celebrare.

Item iurisꝑ. Discretionẽ sponse a
sponso: no cat sepationẽ nugalẽ. sꝫ
talis discretio dr uiolatio nugij. nõ
iam existentis sꝫ futuri. ut ex ꝛia desponsatõe sparabat. sꝫ ꝛ diabolus dr ceci
disse a bigamione nõ solũ q̃. cũ habebat:
sꝫ ꝛ ad q̃. habendã cauis erat. Sic qui
uxo suã ut scie l' sacerdoẽ l' ut epm̃ e
ligit̃. si electionẽ suã cassari uiuit: dr
amittẽ sacerdotalẽ. l' epalẽ unctionẽ.
nõ quã accepat. sꝫ ad q̃m accipiendã e
lectus erat. Non g̃ illa auctoritate spõ
sa uxor pot̃ plani. sꝫ 2cedat q. spõsa
nõ sit uxor. nõ q̃ritur. ut liceat ei re
mittere ꝓtia 2dictõi. h' a phibẽ auctori
tate ancillam 2iuj. in q̃ statutum sic
legit̃. Desponsate puelle ꝓtib' reddẽde s

Desponsata puel si ea rapte fuerit:

Dias. ꝛ ꝓca ab alijs rapta: placuit cum
ei reddi ea. quibꝫ ante fuerant desponsate.
Ite iohs. viii. rotomago archiepo. Vide p
uere sponsa ꝛ nupturũ deserere ꝛ ad sponsũ redire no
Omo plenitudo latoꝝ dñi in uno suo uitat.
fideliꝫ exturbare quendã iuuenũ femina
sibi desponsatã 2ftr rapuisse. ꝛ tõ finitas nia nõ auctoritate suffulta. fut

fganeos suos epos ꝓsentialiꝫ 2uocet. sic ꝙ
unanimis sua. si spõsam huic raptoꝝ nõ
reddidit. nã dñs q̃m rapta ad ꝓsentũ
sponsũ remeare noluit. ꝛ 2munione
ꝓuẽt. Sed aliud ẽ ꝓtia 2dictõi remitti
tare. ꝛ de nuptijs cũ alio agẽ. aliud ẽ
nupsiſſe ꝛ illicite 2stupri. Vñ ysidoꝝ ethy
mologiaꝝ. li. v. cap. xxvij. ait. Qđ sit
Rapte ẽ illicite cõtrectatio. rapinis.
dcis. Vñ q̃ rapto potit̃. stupro fruitur.
Hec a nõ ab alio rapta. sꝫ alij desponsata monstrat̃. rapta ut tale dicit ꝓ
hibꝫ. gelasius ꝓp ea dicẽs. Ibi rapte ad
matr̃. ubi puella adducit̃ur. decus
Ante nuptias nil actum probatur.
Lex illa ꝓtoꝝ ꝓncipũ. ubi raptũ ee
dixit 2mussũ. ubi puella de cui ante
nuptias nil actũ fuerat uideat̃ abducta.
Quod a nõ fine capituli subiungit̃.
Si uis a raptoribꝫ ut illata 2stat̃. tõ
addubi ẽ. qz rapta: alue se rapiendã ex
pedit̃: alue uolentẽ abducat̃. Quoꝝ
bꝫ g̃ nõ rapiat̃: ꝓtibꝫ reddende sũt. h'
a ut supdem ẽ. nõ ut rapte. sꝫ ut desponsate 2uuiant̃. ꝛ tõ nõ ẽ hanc au
ferenda: ꝛ ꝓtia reddenda. Sũt ũ alie auctoritates q̃bꝫ ista phibẽt̃ uidẽ. h'. ꝛ uidẽ re
dire ad ꝓpria uota. Vñ ait iurisꝑ. bñi
o epõ ꝛtonensi. Puellam alteri desponsatam: alteri non licet accipere.
De 2iugali uiolatõe requisisti. si puella
alti desponsata: alt' i matrimoniũ ꝓsiliuit. Tale g̃ 2nubiũ anathematizam. ꝛ
mãs ꝓibꝫ ne fiat ut dicitur. q. ulla bñdicto q̃. nupte sacerdos ꝓnunciat: ap fideles ẽ
dñi sacrilegij ream ẽ. si ulla mãgressione uiolet̃.
Sed ad auctoritatem hanc iurisꝑ ulla phibẽt̃
ad hãc nram ñlitatẽ. q̃ i ꝓpria domũ ẽ deducta ꝛ ẽ sponso suo ẽ uelata. ꝛ bñdicta ualuũ
discretione: uiolet̃ bñdictio. q̃. nupte sacerdos ꝓnunciat. Verũ hñt necdũ sponsa in sua
domo. nõ ẽ ea bñdictõe accepta. Sic ergo hec
auctoritate h' copula phibẽt̃. Ire illo cu
sponsꝰ ꝓp Desponsatã puellã nõ licz ꝓtibꝫ
alij uiro tradẽ. Simili de hmodi desponsatis intelligit̃. q̃ uidl' cũ sponso ẽ uelata.
ꝛ bñdicta. Ire obiect̃ illd. gg̃. q̃ ꝓp frigiditatẽ a uiro suo sepata ẽ. ꝛ alij nupta:
si uir ea alia cognouit: illa est deserta
henda sed: et reddenda ꝓmo. Sꝫ eodẽ
modo soluitur. quia uidelicet cum
illo benedictionem acceperat.
Explicit uigesima sepima causa.

blasphemia ꝺ̄ ill'ir cum pretulerit ad mꝰcmie pcessum fidel[i]

pōr cum alio cthec ꝑ·q·n· infidel· ex hōs ux nos cathis ux

XXVIII.

Hic incipit. vigesima octaua causa.

quidam ux 2uigio potuit ad fidē 2ns ē.

Vxor uīo odio x̄ane fidei ab eo discessit. ille q̄dā fidelē uxorē accepit. q̄ mox ad clicus efficit. rand' uxe ꝛ sue uno i epm eligit. Hic ꝓmū q̄r an 2uigū sit mē fidelis. Sed' an liceat huc dnē aliā ꝓpe ux nare. Tertio an sit reputand' bigam. q an bapm huius una ꝛ ꝑ bapm alia.

Quod mē fideles n̄ sit 2uigū. ml' ns auctoritatib; ꝓbat. Aug in paulus. Omīe q. n̄ ē ex fide pccm ē. Cōtractio ā infidelū n̄ ē ex fide. et ideo pccatū est. Non ē 2uigū q2 nullū 2uigū pēn ē. Item aug. Non ē ūa pudicitia huius fidel' cū 2uige sua. Vbi ē ūa pudicitia ē n̄ p'ibi n̄ ūm 2uigū. Item ambrosius. Illud helcanas p q̄s ibāt ad deos alienos. Non ē cui imputand' matrimoniū q. exē dn dctum ē fēm. Sz ē cognoscēs ē eīdē. Item aug n̄ ē matrim 2uigū q. sine deo est. Hijs ōib; auctoritatib; ꝓbat' 2uigū n̄ ē mē infideles q̄e prima illō ē cūngly q. x̄ ait. Erunt .v. in una domo. et duo in tres. ꝛ tres duobus in duo. Deū cū psonas illas emularet uxorē illā ē dnidendā in unū dixit. ꝛ eōūso. Qui n̄ odit patrē ꝑ matrē. aut sororē. aut uxorē ꝓp me. nō ē me dign'. Vxorē infidelē n̄ fidelē dix odio habendam. Item ois qui reliq'it domū. aut patrē. aut matrē. aut sororē. aut uxorē. ꝛc cuplū accipiet. ꝛ ē. Vxorē in h̄ loco infidelem lege q̄ ꝓp xp̄m dimittit. dū pot ꝓp q̄s fides xp̄i deseruit. Item apls. Si quis fr̄ h̄t uxorē infidelē. ꝛ h̄ 2sentit habitare ē illo. n̄ dimittat illā. Et si q̄ mulier h̄t uirū infidelē. ꝛ hic 2sentit habitare ē illa n̄ dimittat uirū. Sāctat' ē enī uir infidel' ꝓp mulierē fidelē. et sāctificata ē mulier infidel' ꝓp uirū fidelē.

Idem ad uīū. Horrare adolescentulas. ut diligant uiros suos. hoc ū de fidelibus ḡ. de infidelibus intelligendū est. Infidelibus nāq; uiris fideles mulieres ꝓpensius debēt obsequi ppt̄ dn̄. ut uiros suos x̄ lucrari ualeant. sic ē ī passione bī clemētis de theodora ꝛ hi signo legit' mirabiliter angisse. Ite innocentius ꝓp. rufo ꝛ eusebio epis macedonibus. Bigami plane q̄m ante bapm unam habuerit. ꝛ post bapm nequid n̄ erunt nisi unam alteram. Nadmittendi in hēditatis 2sortiū. q ex ea suscepti s. q̄ ante bapm fuit uxor. eritq; appellandi natales. q2 n̄ ē matrimonium legitimū. ut nobis uidet' n illō q. p̄ bapm assumit'. ꝑ dns cū uirginē gareret a iudeis. si liceret dimittere uxorē antq; exponeret si non debet. addidit. Qđ deus 2iunxit. ho n̄ separet. Scne de hijs puto ee locut'. q ꝓ bapm uxores sortiunt'. h̄ ꝛ q iudeis interdictum. ꝛ iudeis ē responsū meminerit. Quero ꝛ sollicite quero. si una ꝛ eadē sit uxor ei' q̄ ante catechumin' suscepit. ꝛ ꝓ ea alios filios ē fidelis. Nec sunt hēs appellandi. an n̄. p̄ea defuncto patre ē eius hēditatis hereditande 2sortium quibus filios nom̄ regenerationis ꝓpriat' dr̄ abstulisse. Qđ cū mihi iudicare aut q; sentire absurdū ē. q. nō ē h̄ malū defendi. ꝛ uacua magis opinione q̄ ratiōe. q. aliq̄ auctoritate roborari. ē n̄ possint nec pecca depurari. qđ lex ꝓpria ꝛ dēs 2iunxit. Item ex decreto eiusdem ꝓp. Infideles potestate sit post bapm uxorē recipere. q. ante dimiserat.

Si quis gentil' gentilē uxorē dimiserit an bapm. p̄ bapm in potestate eius erit hāc cam l' n̄ hāc. Idem. Fidelis ī fidelē discedentē sequi non cogitur.

Simili modo si un' ex 2uigatis bapizatus ē. ꝛ alt' gentilis. ꝛ sequi nolit. sic dix apls. Infidel' si discedit discedat. Item aug de fide ꝛ op; Sine culpa relinquit uxor q. ē fideli habita uxor legitima societate. ꝛ ꝛc noluit. uncta. sine ulla culpa relinq'it. sicut uxor x̄ano ꝓmanē noluit. Nonne ar rendit' eo modo cū rectissime dimitti. si uxor suo dicat. n̄ ero uxor mea. n̄ mi nūl' de lauacro dnūs 2greges.

Quesitum fuit si gentiles ḃ nō huc. ar. xi. q. m. 2uigium. uocē ei' iuretur meum ac uēs. ē. ꝛc uxorē. quamq; cū fidē frequentius sa fidem ꝓpriam. ꝛc. q fidē accommodat uita ꝓpriam ꝓ. q. ꝛc. ꝛc. ꝛc

aut n̄ soluo lenocinia quibꝫ dom̄m mām cōsiebat. ⁊ xam̄ ęcclās aut si qđ aliud flagitiosū l' factuosū i nro notāt. quo delectata l' libidinē explebat l' fragilē uchū haberet uel cām ordinatiōr mederet. Tunc enī ille eum uxor nec dixit. si nō ante egit pīam ab opibꝫ mortuꝰ qn̄ ad bapt̄m accessit. hīc q⁹ in fundam̄to fidem q̄ p dilōnē operū paul dubio plus tenebitur amore diuine gr̄ie q̄. carnis luxuria ⁊ membrū q cū scandalizat fortē amputabit. I dē de sermone dn̄i in monte. l. i. Quicūq dimiserit uxorē suā nisi ob causā fornicationis facit eā moechari. et q̄ dimissā duxerit adulterat. Item ap̄s. Mulier uiro suo reddat debitū. similit̄ autē et uir uxori. Mulier sui corporis potestatē nō habet sed uir. similit̄ autē et uir sui corporis potestatē nō habet sed mulier. Nolite fraudare inuicē nisi forte ex cōsensu ad tempus ut uacetis orationi. Et rursum idē ap̄s. Mulier alligata est quanto tempore uir eius uiuit. Quod si dormierit uir eius liberata est. cui uult nubat tm̄ in dn̄o. Ecce ap̄s. ut uidetis. nō solum nō p̄cipit. sed nec cōsulit. ut uir uxorē dimittat. Sed si dimittat. aut innuptam manere aut uiro suo reconciliari. Et hoc nō p̄cipit. sed cōsulit. Ecce ergo ut

ñ hmõs uxores mandducandi ⁊ bibendi:
Sm ego solus ⁊ humanus ñ hmõs potestatem ꝫ oppandi. Qui mutat sua stipendijs unq̃. Qui plantat uineã. et de fructu eius ñ edit. Qs pascit gregẽ ⁊ de lacte ḡgis ñ comedit. ⁊ paulo p̃. Si alij hui⁹ potestatis nõe uere participant. ñ ne magis nos: Sz ñ sum⁹ uñ hac potestate sz oĩa uillam⁹. ne q̃ impedimẽtũ demꝰ euãgelio xp̃i. Item. Ab infidelibz licet cõ iugibz aliqñ recedẽ sed non expedit.
Sicut neq; recedẽ ab uxoribz infidelibz p̃ maritus fidelis uxorẽ uel femine ñ phibẽt a dño. neq; iubent. Nam si dimittẽ tales uxores iubent. nullus locus eet a filio monentis apli ne ꝫ faceret. Nullo mõ ergo q̃ dñs iubz seruꝰ uoꝝ phibz. Item. Cum ḡ capitis ⁊ gentibz euãgelium p̃dicari a uinctos gentiles gẽtibz exceptis iugibz ex quibz si ñ ambo eẽnt. sz unꝰ aut una infidelis ẽ infideli assentiat habitare. ñ phibẽt a dño debitũ fidel⁹ infidelẽ dimittẽ ñ uelit. Jõ. l. ñ phibẽt. q̃ iustitia pmittit. a fornicante discedẽ. ⁊ infidelis omnis fornicõ ẽ maioꝝ in corde. nec uera ei pudicitia ẽ iugẽ quidẽ cui dicit p̃. q̃ oẽ q̃ ñ ẽ ex fide peccũ ẽ. q̃nus ne nam fidelis hãt pudicitiã. ⁊ ẽ infideli iuge q̃ ñ hñt ueram. Jdeo ñ nec ubi de bueñ fideles ab infidelibz separi. q̃ ñ una uisione dñi fiunt ambo cõmuncti. Cũ gꝰ ab infideli fidelẽ discedẽ. ñ phibz. nec ubz dñs: iõ. ut ñ discedat apls dicat ñ dñs. hñs uniq; spiritũ scũm in quo dare possit uniq; fidele filiũ. Vñ ẽ dixisz de muliere ẽ ut moꝝtuus fuãt beatioꝝ ã erit si ꝰ manserit sedm meũ filiũ. Ne qui b filiũ tanq̃ humanũ ñ diuinũ cõ reprehendẽ putaret. adiecit primo ã q̃ e consilio habeã dei spm. unde intelligẽ ẽ ⁊ ipa q̃ a dño ñ iubeñ. sz a sõ eius famulo utiliꝫ suadẽt. eod mõ dño in spiritu suadi. Abstr enĩ. ut quisq; catholicꝰ dixit. q̃ spõe sõs suader. ñ dñm suadẽ. ẽ ⁊ ipe dñs sic. ⁊ inseparabilia sua opa tractat: dicẽ ñ apls. de uirgiñ bz ñ p̃ceptũ dñi ñ habeo. filiũ ã do. ñ ut filiũ b alienũ existimem⁹ a domino. ẽ annuo sequ⁹ ⁊ dicat. tanq̃ miam fecuꝝ a dño ut fidelis essem. Sedm gꝰ dñm dat filiũ utile. ⁊ eod spũ de quo aut. quid ã q̃. ⁊ spm dominj habeã. Veniñ aliud ẽ dñi iubere ut impium. aliud seruũ sedm miam caritatis. q̃ illi a dño ẽ inspiratum. ut q̃ donam fidele filiũ. Aliud enĩ ibi facẽ ñ licz: hic ã licz ma sane. ut spm licẽ paruũ quid expediat. paruũ uero ñ expediat. expedit tñ q̃n ñ soluã ipeꝫ uitã ã cõã dõ ẽ promittẽ. sz ⁊ hõibz nullũ ex hĩ impedimẽtũ salutis infert. uelut ẽ dare filiũ ñ nubendi aplis ingẽtibz. Vñ p̃cptũ dñi se ñ hñe testat. licz aliud facẽ. i. nubẽ. ⁊ mĩ⁹ bene ẽ uñ nubere in nupcijs. spm q̃ licẽ ⁊ expedit. q̃n mutuã ⁊ illicitã ruinam carnis infirmitatẽ. sic excipit honestate nubendi. ut nemine expediat ad salutẽ. q̃ nisi magis expediret. magꝝ honestũ ẽt. si ugo filiũ quo p̃cptũ eã ñ impellit arripet. Cũ ã ñ expedit id q̃ illicitũ ẽ. q̃n p̃mittit quid. sz usus uñ ꝓficiens aliqs afferẽ impedimẽtũ salutis. sic est uñ iugium dñi. discessio fidelis ab infideli. q̃. ñ phibz dñs p̃cepto legis. q̃ q̃ ra illo iustitia ñ est. sz phibet apls filiũ carnalis q̃ infidelibz afferẽ impedimẽtũ salutis. ñ soluũ q̃ pnitiosissime scandalizarent offensi. uim ⁊ q̃ cũ alia iugia eedẽt uicentibz eis a quibz dimittitur adulterius nexibz obligan. difficile resoluim⁹. Jdeo hic ubiq; q̃ licet ñ expedit. ñ p̃ dñi si dimittit infidelẽ. bñ facẽ. si ñ dimittat melius facẽ. sic deũ ẽ. q̃ dat nupcijs bñ facẽ. ⁊ q̃ ñ dat nupcias melius facẽ. q̃n illo non solũ. sz uniq; prius licet. Vñ ad mich hoc p̃cepto dñi quisq; apellet. sz utiliq; expedit. aliud minus. aliud ampli⁹. Vñ ad id q̃ apli expedit filio apli q̃q; p̃ capt̃ pugnare. hic ã ubi de diminuendo l. ñ diminuto infidelis. cũ fideli iugio q̃nt uniq; quid pariꝫ licitũ ẽ. p iustitiã coram domino ẽ. ⁊ io mich hoc phibz dñs. sz ñ uniq; expedit pp infirmitatem hominũ. ⁊ io id q̃ non expedit apls phibz. dante ꝺ dño: libertũ phibẽdi locũ. q̃ neq; id q̃ moneat apls: phibz dñs. neq; id q̃ phibz apls uidet do minus. Qđ ñ ita ẽt. neq; ẽt phibitionem dñi apli quisq; moneat. neq; ẽt iussionẽ ẽt aliqđ phiberet.

Secundi pre pum iusq; ad ſ quũ ſ intellige tur an ego si illa aliter apls ego dico q̃ omnibus nõ licet libros ꝓfanos legere. nõ pmittit ecclesia. idem q̃ omnibus nõ phibetur nec missionem sp̃ps ad ſ nullum po nunquam res solones aug. no rontem. obiectum possent ecclesia per usq; ad ſ. intelligis ponam ergo et meliores possẽt aliquã scripturã qua aug. exponat ſ. sic mferius uicissimam constringẽs. et consimiles fideles mun nõ ꝓhibẽtur accedere ab infidelibz mori bz ut fideles femine sic nõ phibẽtur accedere alium fidelibz ma rius ut sic ut uideatur ꝓ bitum ut si quis q̃ habuerit ut si uis q̃ nõ cupiat habuerit. uicissim accedere et sicut fideles uiri et femine si phibẽtur ñ accedere q̃ nec illud sit nec illud si con tinuatur ad ꝓnissam p rem. c. non phibentur

nõ ꝓbitum ut finem matrimonii affirmatio cũ si ꝓ mfidem suppositi ꝓbetur utrum et cetera sensus nam si omnino prima nõ q̃ reus nõ p̃cepit omnibus tales. s. ut apls eccl̃ie moneãt. ut nõ faciãt. si nõ dico ẽ. cẽ uim imo io omnes apls dico ego nõ dis nam si et ẽ uerũ ostenderet q̃ omnibus nõ ut ita recedat finis nam apli nullo nõ faciẽt ñ dñm sicut dicẽ p̃ceto: nõ recedatur. misi

Dnde in hys duabz cāis. una de nulle
do l' ñ nubendo. alia de infideli 2uge
dimittenda l' non dimittenda. aliq̄d simi
le iuenīe in ūbis aplī. aliquid dissimile.
Simile quidē illd qd ibi dr. p̄ceptū dñi ñ
habeo. sicut ā do. 7 hmt dic. ego dico ñ
dñs. quale ē eni p̄ceptū dñi ñ habeo.
male ē cū diar dñs. 7 quale ē. sh. aīi do.
tale ē ego dico. Qđ ā dissimile ē. q̄ de
nubendo l' ñ nubendo dicit p̄. h bñ fit p̄.
illud q̄m utq; expedit. unū minus.
aliud mai. Ar uo de 2uge infideli dimit
tenda l' ñ dimittenda. q̄n uñ hoz expe
dit. aliud ñ expedit. dia ñ oportz. nō di
mittat. q. l ñ expedit. Sic q̄ possumꝰ
dīe melius ē infidelē 2ugē ñ dimit
tē q̄ uxl licet dimittē. q̄ admodū dicto
dictuꝰ. melius ē. q. licz 7 ñ expedit q̄ id
q̄ non licet 7 non expedit. Hys dē cāis
tm est. ubi exponit dñi sermonem qui
plurī in monte habuit ubi uerū est.
ad q̄onē de 2ugibz dimittendis. adhi
buit ē ab aplō ñ p̄cepto dñi ubi ait. Se
cūs ā ego dico ñ dñs. monens eos q̄ hñt
2uges infideles. ubi 2sentiunt habi
tare secū ñ dimittat. q. nō utiq; mo
nendū ñ subtrahendū fuit. q. ñ tanto pō
dere philxit hoīes facē uicia. q̄mul
ñ expediat. q̄nto pondē phibenda sūt illa
ria. Si ā alicubi aplūs 7 illa q̄ ubēdā
sit. monē designat. hoc fec̄ pendo infir
mitati. ñ p̄iudicando missioni. Nō sic
dicat. Non ut 2fundā uos h̄ scribo. sed
ut filios karos moneo. Quid hīt q̄m
ubi ait. Ego dico ñ dñs. Item ubi ait
Ecce ego paulus dico uobis. q. qm si cir
cūdemini xp̄s uobis nichil proderit. Nō
quid 7 hic dixit. Ego dico ñ dñs. Non sī
mata; similia. q. 7 illa q̄ subdit dñs. ñ
ē indignū l' 2mariū. si cēd monz aplūs.
Monem̄ quos catos hmīs ut faciant
dñi p̄cpm l' nulla. Cū ā dicat. ego dico
ñ dñs. satis ostendit dñm ñ phibē. qđ
ipē phibuīt. phibuisse ā dñs si cēt il
licitū. Ergo sdm ea q̄ sup̄dixim̄. mul
tū q; ūsauim̄. licitū erat p̄ ultiā. sz
illicitū nō erat faciendū. pp libertā be
nuolentiā. Tu ā cui placz ista ñ licē
q. ñ ueret dñs. sz aplūs q. admodū ñ licet
q. uerat dñs. cui exponē noluisse. quis
libet uelit q. air. Ego dico ñ dñs. Callo
queret̄ fideles quibz cēt 2uges infi
deles. dixisse q. dñs uellit ne 2ugia
sibi met dñice religionis copulatione. 7
ipm adhibuisse testimoniū dñi dicen
tis. Non accipies uxorē filio uio de fili
abz alienigenarū. ne traducant ei p̄
deos suos. ut pereat anima ei. Addi
disse 7 uerba aplī ubi air. Mulier al
ligata ē uiro q̄diu uir ei uiuit. Qđ si
mortuus fuīt uir eius. liberata ē. an
nulle nubat tm in dño. q. ita exposi
sse. ut adiungeret. t. xano. deinde secun
dm 7 addidisse. Hoc q̄ dñi ē p̄ceptū tam
in ueteri. q̄m in nouo 7 h̄ utiq; dñs. Ite do
cet aplūs. ut ñ eiusdē religionis 7 fidei ma
neant copulata. 2ugia. q̄ne 2 dñi nul
lum. ut doctrinā seruem. 2 p̄ceptū ueteris 7
noui testamti. utiq; aplūs. ut diuise fidei
maneant 2ugia copulata. q. p̄ter
inde p̄dictaꝝ gentiū 7 aplūs. tam i 2u
gio positos ñ solū monet fugā 7 utiq; ut si
alē ex 2ugibz credidisset. altm ñ audeant
sec̄m habitare 2semanē ñ dimittere.
Hys ubis tuis. aliud h̄ ē. aliud illd ē.
Sane tuende quid ostendis. Illd 7 de hys
2ugiis agit̄ q̄ ñ sūt p̄mixte copulate. ne mu
lier femina ñ sue religionis uiro. uel ne
mo talē ducat uxorē. Id eni ut dicē utiq;
dñs. docz aplūs. utriq; p̄cpt testamti.
h̄ ā dubiū ē q̄ sit abutar. Ubi ñ agit̄ de
2iungendis. sz de iunctis. Ambo quip
pe uni cuiq; infidelium fuer̄ q̄n
iuncti ē. Sz euāglium ē uenisse ait̄
sine ait̄. l' alia sine alio credidit. Si q̄
aliud ē h̄ q. sine scrupulo illi dubita
tis apparet. ut fidelē cū infideli 2uge
mānē. ñ dñs sz aplūs utiq; in forte lo
co isto uacat illd qđ tam fidelit aplūs
air. an uultis expīmā accipe cui q̄
in me loq̄t xp̄s 7 utiq; dñs ē xp̄s. Item
ligit ne quid dicam. an in h̄ explanan
do aliq̄nto diligentī imorabor. Antea
de ut rem ipam explanandā mnq; in
2spectu declamandā planiori sermone
ponam. Ecce q. 2uges duo uni infide
luntl iuncti fuer̄. q̄n iuncti ē. nulla de
hys q̄o ē q̄ puneat ad illa dñi missio
nem. doctrinaq; aplica. 7 p̄cpti testa
mti. ue. 7 no. quo phibet̄ fidelis cū infi
deli copulare 2ugiū. Jam sūt 2ugi iam
bo adhuc sūt infideles. adhuc mules sūt q̄
les fuer̄ añq; 2iungent. 7 q̄les iuncti
sūt. neutiq; euāglij p̄dicatoꝝ. cēdit cor
aut uni aut una. Sz ma ut infidelis cū
fideli 2sentiat habitare. Jubz fideli dñs:

ut publicē si sponsus. si sponsa nō renuntiauerit filio q. apīc genuit. q. eccl̄a nō in
que apīc. cui ego nō q̄mo p̄hibuerales. domus. nec michi phibit q. iustitia eius
ñ iustum ē uxorem dimitti ob
formidinem p̄sentis ꝑsecutionis
ut recte q. dicit apīs. p̄ce. q. nupserunt
si p̄dicationem ꝓhibentem
ut ait. hic nō uidetur esse
cē q. si mē nupserit mecha ñ
mittat

ur infidelē dimittatan ñ uiz: Si dixis uiz: clamat apls. ego dico ñ dñs. Si dixi ñ uiz: tam q̄d. sequit illā in responsiu el q̄. aut uirū mdidisti. q̄ dñs uidl'ibz fidēle infidelibz iungi. hic u: nullo m ē ista ca. de tam 2iuncta loqm. ñ de 2iungēdis. Si g̃ tam ruā iuenista. cur ñ uetet dñs q. ibz apls. Cerusl tam ur exhimo ñ ē uām q. ē puanal. Cōtr. iuenit in 2cil' coll'. uij. Sisi ad fidē accesse ur uideal: sequentur ab uxore fideli.

Vdeo q̄ xanal mulierel i 2iugio hñr. āmoneār ab epo illi' cuidanal ur sic cal pmane aiputr xanā efficiār. q. si amonitu noluim. sequel. q: ñ p infidel' in caul p manē 2iunctiout. q̄ tā in xanā ñ ilata ē fidē. filij ā q̄ ex alibz nam sl. fidē aiq; 2 dimonē mais sequit̄ur. Similr illi qui p ream s de infidelibz mulieribz q fidelibz uiral: xanā sequant religionē. ñ ui dicā supstitionē. Verū h ō stanmi ē. ne dū fidelis saluē q̄nr. infidelis ponal ipe. ē eo infideliual pdimonē iuenia. Vñ in eod 2cilio ma de filijs uideoz q̄m de ceis ad fidē uenientibz stanmi ē. ut i fideliū 2sortiū cuent. A pmā sepem 2sorio fidelel: ne in eoz uoluāt̄ er

Videoz filios l filias ne pmā ulē roibz. uoluant̄ erroibz ab eoz 2sortio dēnm sequan. deputatos moasbis aut xanis mu lieribz ac uiral deū uñribz ut sub eoz 2sortio cultū fidei discā. ac melī instituā. ma mmoibz q̄. i fide pficiāt. Ire. Judeal ad fidē uenientibz ē infidelibz nulla fit

Sepe malor 2sortia ī uoluol cōmunio. Corrūpunt q̄nromagi cos q̄ ad uera pnl sl. Nulla g̃ ulē coio fit hebreal ad fidē xanā ñllata ē hyl q̄ adhuc in uetu rum 2sistūr. ne forte eoz pactis sub trauā. Quicq; g̃ a ñ ex hyl q̄ baptiza n sl infideliū 2sortia ñ uniuntur. hij xa nis donēt. ī illis publicis edibz deputent.

Item ex synodo Nī. De eodem.

Nullus eoz q̄ in sacro sl ordine aut lauat. Cazima eoz mandueg. aut ē eis habitet. aut aliq; eoz ifirmantibz suis uocē. aut medicinā ab eis peqnat. aut ē eis in bal neo lauet. Si ñ q̄lq; h fecir. si clic est depo nat. laic ñ excōicet. Ire ex ac agath) en si. xpiani deuitent uideoz omnia.

Omīs denq; clia sue lauā uideoz 2iu gia uitent. ñ eos ad 2iugiū q̄lq; excī piat. q: ē ap xanos cōibz cibis ñ utant ī

dignū aiq; sacrilegū ē eoz alios a xanis sum. ē ea q̄ aplo pmittente nos sum mis ab illis uidem imūda. ac sic infi ores ē incipiāt xanis. q. uideā si nos q̄ ab illis 2pmūt. utiq; illi uero a nob oblata nēpnant. Ex hys i aq; euident colligit. 2iugiū ē mīs infidelibz. illd ñ apli. Q̄cq̄d ñ ē ex fide peccām ē. ñ ma intelligend ē. ut quicq̄d ab infidelibz ē. peccm ē credat. sz ōe q. 2 2scīam fit. edificat ad gehennā.

Vñ ambz. peccē ē q. alit fit q̄. pbatū ē. Ire aug. sr cand' locū. Ome q. alit fit q̄. plat. peccē ē. ñ tm oē q. fit ē fide bonum ē. Ignorantia nr. q̄ ē ex culpa noz. hinc ē apls ait. Oē q̄ ñ iudicat semetipm ī eo q. plat. i. q̄ ñ facit dāpnabilē semetipm. alit faciendo q̄m phibz facend. Vel oē q. ñ ē ex fide pec catū dr ē. ex quicquid ea fide ñ fit ur ad ēnā ualeat salutē. in unle re putat ap deū. Vñ aug. ait. Omīs uita infideliū peccē ē. nec ualz bonū q. hr ablq; dō. Vbi ur deest agnitio ē ne ī cōmutabilis ueritas falsa ē. in ī optimis moribz. Ire ē dr. ñ uera ē pudicitia hōis infidelis ī ē 2iuge sua negat̄ ee ūa pudicitia. q̄ntū ad effec tū. ī ad pmū uidl' ēne saluti. Sic ur ap l'ent eos sacmenta negāt̄ ee ūa. et ñ q̄ntū ad formā. sz q̄ntū ad ūitatē sic ī uerit̄ negāt̄ ee ne ap infide les. ñ q: ūe ī eis sint unxta illd ezech. Vir uiribz romani pmiserē ipm. sz q: esse ctu carē ēne saluti. Ire illd ambr.

Non ē ipmandū matrimoniū. q. extra dñi dēcū tm ē. sz ē agnoscēd est emen dand. ñ ostendit 2iugiū ee. ut infideles. Sullo ur dñi pcepto gentiles phibem 2iungi gentilibz. Nec g̃ eoz 2iugiū extra dēcū dei dēcū fit. Illa itaq; auctoritate inbēt sequi abūnce q̄ 2 dei ul' ecie dēcū copulari sl. ut porte infidele ī infidelibz 2sanguinei. ē 2sanguinei. l'affines ē affinibz. hij os sis mutuē co pulari fuint separandi ē. Hinc ī id ālz. ii. de patriarchis. fideles ē infidelib ñ fiāt

Cauc xane coniugio sociandi.

Gentili aut uideo filiā ruā trade. Cauc iquid gētile aut uideā. aut alienigenā. h ē hereticā. 2cām alienā. a fide ruā ñ ac cersas uxoze ē. Prima 2iugij fidel ca stitatis grā ē. Si xana fuit ñ ē satis ñ

uitū. tal' pena posse pmuti ut ei ce usui p unsibilem si q̄ ni ad spiale pena ecīa ñ mor ait. et ill' gr ñ pōt ecs exoīare q: q̄ ecīa ñ ē ab ecīa segnis ñ pōt ut. xj. q. iij. omis timis ? nūs eoz ñ sit mutilus ad pōiam ois ut ē. et ueteris q̄ sit. aut bile cripiat eme ñ pōt aiq; ab eis alienā. ī posse ipm. ar. ō. et uetes ueō oic. jā ab hystrionat. h. ñ. ī mic omnes uitoz. simile. q. gentiliū cum. ipi ī o amare ūb ea ut. xj. q. iij. ad ūiū. ñ ornet̄ur. ñ ut suā ut ē. et. ē. ūb. ñ. ī. ē.

amlv mutari sint sacmto baptismat
sum l' ad oronē nocte uob surgendū est.
quinctis fribz obsceñ' dē. Ire ex 2 aga
thensi. Cum hereticis nō miscēat catho
Non oportet ē oībz hereticis mulier augia.
scere cōnubia. 7 l' filios l' filias dare.
lz poti accipe. Sz nō pfectō se xanos ēe
simulos 7 catholicos. Ire ex 2 tolletanensi.
xpiana cōione careat. q̄ iudaice p̄ma
Si quis iudaice 7 augali se nīdō iocet.
pñtiam augali iocetare uxorē. siue
xana iudea. siue iudea xano. Mulier
carnali desiderio misceat. Quicq; eoz
nō nefas admisisse agnoscat. a xano ce
ssu augo quouis 7 a cōione eccē penitus
segregēt. Ire illd augustini. Sō ē inter
augū q. sine dō ē. Nō negat augū ēe
ñ fidelē. Conjugū n' aliud ē legitimū
7 nō tamē. aliud tamē 7 nō legitimū. alid
legitimū 7 tamē. legitimū augū ē
q. legali ītimōe l' pudice moribz ma
net. Ñ uc fidelē mali ē. q; nō ē formū 7 ī
uiolabile augū eoz. Dicto n' libello
repudij licz eā discedē admittē. 7 aliā
copulari lege fori. Sō lege pli. qm nō se
quit. Inc fidelē ū mali augū ē. q; augo
a seml' unita nō est ulterius solui nō possit.
Hoc q̄dā sē legitima uelut ē uxor a pa
rentibz traditur. a sponso ducit. 7 a sacer
dote bñdicit. Hec talia augia legitima 7
uera appellāt. Hoc ū augia q̄ 2cēpsi oī
b' ill' sollēpnitatib' solo affectu aliq; 2 au
gē copulant. huiscemodi augium nō
legitimum. Sz uerum tamē esse credūt.
Quod ū uxore uiuente aliā du
cere nō possit: relatū scripta dicēs. Alio
qn si discedat abmittē. 7 uolentes co
habitare dimittat. 7 aliā uot copu
lentur. 7 adulterā erit. 7 filij uri q; pt
ea nascent' immundi erūt. 1. spurij. Ire
ex 2. meldensi. cap. 1. Non pōt aliquis
pt baptm alterā ducē uiuente ea q̄
ad baptm sibi fuit uirgo copulari.
Si quis huius uxore uirginē ad baptis
mū. uiuente illa p' baptismū alterā
hic nō licet. Crimina n' in baptismo sol
uunt' nō augia. Greg' ad eoncē relatū di
cens. Licz fideli uxorē aliā ducē. q; xa
Si infidelis ne fideli odio infidel dimittat.
discesserit. odio xane fidei discedat. Sō ē
n: fr' aut sororē subiectā seruitutī ihūm
Sō ē n: ppēm dimisso pp dm si aliq se
copulauit. Contumeliā ppe creatoris

solui ut matrimony ama eū q; relinq̄t.
infidelis ad discedēs: nō dm petat. 7 in
matrimonū. nō ē fidel ei seruanda quāgt
q; pp ea discedat. nec audiret xpm ee deū
xanor augior. Hic distinguendū
ē. aliud ē dimittē. uolentē cohabitare.
aliq; aliū discedentē nō seq;. Volentē n:
cohabitare licz 7 dimittere. lz nō ea tu
uente aliā sup ducē. discedentē ū seq; nō
oporteat. 7 ea uolente aliā ducē licet.
Uerū hūmōi de hijs intelligendū ē. qui in
infidelitate 7 copulati sūt. Cum si ad
fidem utrq; uirus ē. l' si utrq; fidelis
matrimonio quondā ē. 7 procedēte tpe
alter eoz a fide discesserit. 7 odio fidei 7
ane uxore delictur. delictus discedente
non impetrabitur. non ñ illo uiuente
alterā ducē potūt. qz tamē augium
fuerat ñ eos. q; nullo mō solui potest.
Uxorē uero bigamā sic reputandus.
qui ante baptm huic unā. 7 p' baptm
alterā. auctoritate legis patet. Aut n'
sup epłam pauli ad thimoteū. Sō ē bi
gamā q; añ baptm huic unā 7 post
oportet ē eū unū baptm huic alterā.
uxoris uirū. Uerū h' p' bapta. Cum si añ
baptm huic unā. 7 post baptm alteram
huic. nō ē reputand' bigam'. cui prōs
ipsorū p baptm oīa uetera sūt dimissa.
Augustin. uio 2 relatus. 7 innocentius
sic eni aug' sup epłam pauli ad timō.
Sō debz fieri q; añ baptm huic unā.
Hactenus intelligit. p' baptm huic alterā.
q; nec eis ordinandis ee consuerit. q; añ
baptm huic unā. 7 p' baptm huic alte
ram. In bapte eni crimina abolent'. nec
sedacio augij dissoluit'. sic illa q; ea
precessima uocata est. interdum uir
gines 2fectari non potest. sic 7 qui añ
baptm huic unam 7 post baptm huic
alterā. non nisi bigamus reputand'
est. Admisit n: quidā ñ ad uite mitti.
lz ad signaculū sacramenti. Item ino
centius papa macedonie.
Multos arguimus plurā talem bigamū
reputari. Quia ergo iste cui causa in
plenum agitur. uel ante baptismū huic
unam 7 post baptismum alteram. bi
gamus reputabitur. et licet uite mun
da industria sāe polleat: in episcopū
tamen ordinari non potest. ~ ~

Explicat uigesima octaua causa.

XXIX

Hic incipit vigesima nona causa.

nobili nuptui ē mulier q̄ a filio cōi nobil' petit. ī 2ugē. ꝓbatur illā assensū. Ait ꝺ q̄dā ignobil' atq; fuit' adiūxit: nōie q̄ frequēt obtinet atq; eā in 2ugē accepit. Ille q̄ prī ꝑ placuerat. tandē uenit. eāq; ē 2ugē petit. Illa se delusā q̄rit. a ad ꝓxī copulā aspirat. hic primū q̄rit. an 2ugū sit mē eos. Scd̄o. si prī putabat hūc libertū cē. a ꝑa deprehendit illū cē seruū. an liceat ei illō ꝺisceꝺere.

Quod ā 2ugū sit mē ꝯsēsus. Hic ī. Conugū sine matrimoniū ē unā mulieris 2iunctio īdiuiduā uitē 2suetudinē retinens. Ire. Consēs utriq; matrimoniū facit. q2 ista 2iunctio ē. ut īdiuiduā uitē 2suetudinē 2seruāret. q2 utiq; 2sēsit ī alīm 2ugēs appellādi.

Hyst̄a rēspōdet. Consensus ē duoꝝ l' plīū sensū mīd. Q' ē erat nō sensus. si q̄ 2sensus. a simil' ē alys sensus. h' ā erauit. nō q̄ 2sensus. Non utiq; 2iux ē appellāda q2 nō fuit ibi cōsensus. utiq; sīc q̄ nullū matrimoniū ē pōt. Sic ē: q̄ ordinat' ab eo q̄. putat ē epūs. a adhuc ē laic' erat. Sō nōdū ordinat'. imo ab eo q̄ ē ordinād'. sic ista erās. nulli ē copland' 2iugio. imo adhuc ē copland'. Ad h. Sō ois error 2sensū excusat. Q' ī. accepit uxorē q̄. putat 2iugē. l' q̄ accepit nieteē q̄. putat ē ei sibi: utiq; erat. q2 ille corrupta ē 2iugē. a ille nieteē. corrupta castā. Sūq̄d q̄ dicendi ē nō 2sēsisse ī casū: aut dabit utiq; facultat' diuinē diuidendi aliā. Verū ē q. nō ois error 2sensū excludit. Sō error alī ē psone. alī fortune. alī 2ditōis. alī q̄litat'. Error psōe ē. q̄n hic putat' ē 2iugis. ipe plato cū. Error fortune ē: q̄n putat' ē diues. q̄ ē pau. l' cōsul. Error 2ditōis q̄n putat' ē lib' q̄ seruus ē. Error q̄litat': q̄n putat' ē bon' q̄ mal' ē. Error fortune: et q̄litat' 2iugij 2sensū nō admittunt. Error psōe 2ditōis 2iugij 2sensū nō admittit. Si q̄s: putasset' se uendidisse agrū marcello. et ꝑa uenisset paul' diocēsis se ē marcellū. a ē alter agrū ab illo. Sūq̄d ē paulo 2uenit iste de ꝓpō. aut diceñ ē agrū s uendidisse. Ire. Si q̄s promittēs se uendidisse ī aurū. a ꝑ aurū offerret ī auricalcū. a ma me deceptū. nūq̄d dicetur 2sensisse ī auricalcū: Sūq̄d nolui e me auricalē. Sic g̃ aliqn ī eū 2sensi. q2 alēs nō ī uolūtate sē. Sic g̃ hic error marie excludit 2sensū: sic. a in 2ugio error psone. Sō n: 2sentit in hūc ꝗ ī eū q̄. hūc ē putabat. Sz obicit. Iacob nō 2sensisse ī liam. ꝗ ī rachel. Sqre q̄dē ām̄s seruiebat ꝑ rachel. Cū g̃ eo ig nozāte lia cēret. s̄ supposita nō fuit. 2iugū uic' eos. Sic error plone 2sensū excludit. q2 uic' dēm ē nō in eā 2sensisset ꝗ in rachel. Hys ita rēspondet. Consēs alī pcedēs. alī ē subsequēs. pcedēs 2sēs: qn carnalē copulā īduiduā uitē 2suetudinē interp 2sensit. Seqū. Quōd ꝑ aurū alē fuit formi carbūculi coīti 2sēsit mīd. Iacob g̃ a liā nō fuit 2iugē pcedēs 2sens. ꝗ subsequēs. nō ex primo 2cubitu formicarij uidicauit. ē ille mentali affectu eā cognouit. a illa uxorio affectu s debitū ꝓsoluit. putās se ge primogenitā. a patrē ipsi se s uxorio pulā. Quod ā error psōe nō nullos excuset auctoritate illa ꝓbat'. q2 soror uxo hūs utiq; in sacro sorore uidl' a mariti ī lectū ei' ille. a uiro sue sororis cognita phibet. Que ē sūa spe 2iugij ꝓpter primo ꝓmanē consēsus. ille nō q̄ cognouit eā ꝓ ignorātiā excusat. alit' ī hoc ꝓbat'. Diabol' nō utiq; se ī āgelū lucis trāsformauit. nō ē pictos' error. si tē ēdit' ē bon' ē se bonū simulat'. Si g̃ ū ab aliq̄ si placi q̄reret. an sue bīuidinis uellet ē pticeps. a ille rēspōdēt se in ei' 2sonū uelle. nō sine. nōq̄ dicend' ē 2sensisse ī 2sonū diabolice dāpnatōis. an nō ꝓt ī pncipatiōne ēē clarificat'. Ire. Si q̄s hereticor noīe augi l' ambrosij l' uerō. alicui catholicor se ꝑsōn offerret. utiq; eū ad suā fidē uniuersaliē nō pduceret. si ille ꝑ error assensū in sui fidei sniam 2sensisse dicet'. Sō in hereticor secta sz negatur fidei catholice q̄. ille hereticus se nūciat' hīe. Qa g̃ h' ꝓpria deceptus error. nō ī hūc sz ī eū q̄. ille nūciat' se ē 2sēsisse. putet q. ei 2uiux nō fuit. Error fortune et q̄litatis nō excludit 2sensū. Velut si q̄s 2sentiret ī platās aliq̄ ēēre. q̄. putabat ē diuite. a illa ēet mūi copiosa. q̄. nus hic deceptus error fortune. nō ut̄ possit retinēdi placite accepte. Similit̄ q̄ nubit pauperi putās illū ē diuite. nō ꝑ retinere ꝓt 2ditōi q̄uis erauit. Error q̄litat' similit̄ nō excludit 2sensū. utpote si q̄s emerit agrū l' uineā. Sed ea. ꝺ. hic quer̄t an sufficiat cōsensus ubi error ē. qui cōsensus ē. Et ꝓ. Si ꝓmissa uel ꝑba ꝺe futuro ꝯsensū ut̄ ē. ut ē

q. putauit eē ubi mā. q. uul ille erat. q. uxor
mā. eē mā. fidē eīdo. ñ tñ potuit uēdictā
ecclē. l'eccl'ā. Similr. q. duar uxorē nie
tē. l'corrupā. q. putat eē caltam. ul' aliqa
nem. non potest eam dimittē. ualū duē.

C Sēd qō q. q. dicitōr ppositū ē. an liceat
mulieri dimittē uī. q. putabat libū. si pa
ille iuēt fuit suū. Dd ñ mulieri ñ liceat
a suo discedē nīsi cām̄ nōīb' iudex posse plām. In
x. ihū. ñ iudex. ñ gen. ñ sūl. ñ lib. Ergo nec
i augio xanox. Sēd ñ. lege i fide x aliq. tr
gñ. indifferēt. ab apō dr. q. oīs q. uult mu
tē nubat i dño. ꝛc. Mulier nubat cui uult.
tm i dño. ñ papie ut ingenua nubat ingenuo.
ācilla suo. ꝛ q. libet cui uult nubat i
dño. Tē uli pp. cap. xij. Hēz sūl mātmoīū

O mīb' nob' nē ē pīs i ecc'a. i uniq; dnicā.
ē. pnp. sūl. i lib: eīdē p se. ꝛ p aīab; eox uē
nē reddā ē. Quatp oēs eaīq; dicōīs sint u
nā legē qīnā punet ad dnīm hīē ñ dubi
mus. Si ā oēs una legē hūt q. sic ingenuū di
mittī ñ p. sic semel sūl augio copīat' ul
terī dimittī ñ potuit. Tē zacharias pp anci
llā i mātmoīū suscepta. ñ licet uxo di

Siqs lib' ācillā i mātmoīū accepit: mittē.
ñ hēt licētā dimittē eā. si ꝛsensu amboz uē
uncli s. excepta cā fornicōīs. ꝛ una lex dei
ceps erat p oīa uxo ꝛ mulier. Tē uli pp.
Inter patronū ⁊ libās legitimū ꝛstare ē

Siqs ācillā suā i lib matrimonium.
Mane duxerit. ꝛ i mātmoīū s̄ seruauit. du
bitabat' ap qsdā utr hūit nuptie legitīe
uideāt' eē. an ñ. Hoc maxīe uenisse ābiguam
deadēres. multa ꝛiudicia legūa ē ēlem. Si
n: ex affectu fuit eīs nuptie. mēt' qñ ālegi
bz ꝛiudē i talu coplārē si p. qñ ꝓdās nupta
al' ihūēdā ēlmanūm. Hyll magr rel
pōdēt. Ilō negat' ingenuā posse nubē suo. ꝛ
dē. q. si nesciēt eē seruā ꝛdūcōīs. libē p dimit
ti. ē. seruā eī fuit depheēla. Illd ā aplīa uidī
pp intellegēdū ē. de hīs qui ꝛdūcō utrq; nouā ē.
h' ā ꝛdūcō. nullū ingenuū cauit. Ilō g. pre
missis auctoritatib; cogit' manē ē ei. ꝛ libū
ē illi offendit. l' manē l' discedē. Vñ i ē. ap
ūmiam. cui ītfuit rex pipin. statuit ē. qđ vj.
deo q. duxit ācillā i uxorē q. putabat libe

Siqs ingenuus hō ācillā alī uxorē ram ēe.
accepit. ⁊ clamat q. ingenua sit. si ipa fem
na fuit p. ōn i seruitute detecta. si eī a seruitute
redimē p. ſtabat. si ñ p. si uoluit aliā accepi
at. Si ā ācillā eī scierat. ⁊ collaudauerat. pue
legitimā eī habeat. Simlr ⁊ mulier ingenua
de suo alī facē debz. Tē ex eod. cap. viij.

ñ hēz mulier dimittē q. scit suū ēe si ac

Si femina ingenua accepit suū eqīt uirū.
scās q. seruus ēt. habebat tñ. q. ōs unū pa
rē hūs in celis. una lex erit uiro ⁊ femine.
Tē. gg. Seruatis ottone dimitti ñ nalet. q. pī
uoluīa sunt se in libertatem asserue

Qui rē eā ē mīe sua huc mouerit.
Expulsa anno pīo: plenū uenat lar
ginal' ma causā nouit. q. s. maritū suū.
clicē tūr. ob hoc q. de suis uiat 2dūcōe pul
sata. a suo noscat eē remouisse. 2 forno.
Dos q. hic plurof asserē punisse. ut si pla
ce libere dño admittere ualuissē suo ma
nos augio reformarent. Frustas g. uīa
cognoscat q. reuelante dō libratus auctore ep
plana sit. libi nulla q. in ea macla sui. i
uenta ē. Dysf g. cognit. ñ moza aliq. suo e
am uolum maritō retinu. ñ ulti idē i ei
argumēta ē occōnis eqīrat. q. hoz eē possit abi
ē. sēd si a nob q. ñ credim' minime fuit adi
plenū. eāq; uīre forte distulit: uos illō cog
nouistis. ē dilecta uidicta corrigē. Q ñ dr.
scienti illū suū dar' intelligi. q. si nesciret illū
suū ēe. ñ cogit' ēe eo manē. Qđ h' g. ꝛ plone.
et 2dūcōis dolū passa ē. ñ cogit' adhēre ei. ē frau
de deceptā ē. Si uo libā acceptī. ⁊ ille ut eam
plus diligat. se aliē suū fecit. ñ uxorē dimit
tē. ñ illa ob uinclū augij i suturē redigi p
ūt. Vñ i ambrosi. 2. Ottone 2dūcōis dolose

Immutare ut ñ discedat ab ea: q. p. liber
tatē ē ad seām synodū q. uxor acceptī.

Pqđa ingenuus ingenuā accepit uxorē ⁊ pī filī
os pactōne ottone duoz. ccās se suū fecit.
utrū necio mulierē uēdē debeat. ⁊ si uenue
rit utrū illa q. sciāt legē seruum sub
di debeat: q̄stio ē. Iudicatū ē minime u
xorē debē dimittī. ñ tñ ob xpi legē mulie
rē in seruitutē redigi. dū ille ñ ex ꝛsensu
augis se suū fecit. ñ. libertū tpe matrīī
accepit. Quert g. si seruus unā alī
ancillā accepit: an sit augūi mī eos.
de hīs ma statutū ē. in ecc'a gabilonensi.

Legitima dnoz augia sua auctoritate dñi

Dictū est nob' qđ' quidā non dirimant.
legitima seruoz augia quadā pcessa
nua pscriptōe durmāt. ñ attendentes illd
euāgly. quos deus unxit hō ñ sepet. Vñ
nobis nisū est. ut augia suoz nō dis
mant. ⁊ si duplos duos habeant. si in u
no augio pmanentes dñis suis. ⁊
hoc in illis obseruandū ē. ubi legalis cō
iunctio fuit. ⁊p uoluntatē dominoz.
Explicit xxix. causa.

Hic incipit .xxx. causa.

Quidam frequentia impedit filiū suum de baptismate suscepit. dū credēt se alienū suscepe. Uxor ei dū calide uellet suscipe. ꝑpm. suscepit alienū. q. mr adoptauit. sibi i filiū. ex uxore sua filia ē nasciture. q. filio suo adoptiuo spūali uxorē dum uiu erat in cunabul. maduit p femiā uxor ei mortua. cōparat. ei uicta. cōparis uxoris sue uir clam ē desponsauit. ali quāiu tpūs. defluxē. alii publice duxit ei in uxorē. Hic primo q̄rit. an uxori sue debitū reddē ualeat. q. ꝑpm filiū de sacro fonte suscepit. Secō. an sponsa alterius mereat infantes. Tertio. an spūales. l' adoptiui filij. naturalib copulari ualeant. Quarto. an uxorē comparis sue uxoris alicui in uxorem ducere liceat. Quinto an clam facta desponsatio manifestis pudicet. Quod ā ꝑpm filiū spūalē ē uiri sue uxori debitū reddē n ualeat. uōl et audoriare placet. Nulla n audoritate premittē. utrū is carnalē alterā sue copulet. hic ā uxorē sibi alterā effecat. Non g illa ulti carnalē copulari potē. hinc dē dicit sē romane ecce epc scribit. cardiano hispanensi epō. a fū knō. Sepeq̄ uir ab uxoribus q. aliq̄ casu natos suos ex ꝑpis receperit ad nos diacon scām retulit.

Peruenit ad nos epla̅m dilcōis q. q̄dā uir a multis ꝑuo sabbato paschali die ꝑpo magno ꝑpter uicinū. nescientes. ꝑpos filios suscepisse. ex lauacro scō. Cupis g scire p ratiōnē accidentia uirū debeant uiri ac mulieres ad ꝑpm uisū redire. an non. Nos ū in hac re mediū quisuim? ꝑpositā dā. Inuenim? in archiuis aplice sedis iam alia quos fuisse in ecclīs ysauric. ephesior. simul q; ierosolimor aliaq; ecclīar. epīs earum ꝑ

cuiuscūq; ab hac aplica sede nolentibus separari uirū uir ac mulieres redirent ad ꝑpm thor. Bē memorie scī pōtifex. nulli. n̄ occulti. et celestini. ē epōr plimor. et sacerdotū cōsensu. in aplor principis ecclīa. phibēt talia scripserē. et affirmauerē. ut nullo modo se in quouis tempore. mulieres ac uiri quecūq; aliq̄ tōne suscepint natos suos. si sepeuir se. ne suadente diabolo. tale uinculū molescat. Sanctus q̄q̄ augustinus. vij. dona spūs scī. ita sē. vij. dona baptismi. A primo q̄ pabulo sacrum sal. et ingressu ecclē. usq; ad confirmationē ꝑ crisma. hec ē a primo usq; ad. vij. nullo ritu sua confirmare in quouis tempore debuit. et qui ꝑ sumpserit tam diu anathema sit. donec penitam digne egerit.

Item ex. ce. ap. inter. cap. nj. Ab uxore se parere. qui filiastrū suū uxorem ipsius q̄ filiastrā. l' filiastram post genuit. Sua an ꝑpm tenuit ad confirmationē. separatur ab uxore sua. et alia nunq̄m accipiat. Similiter et mulier. Econtra no scribit nicholaus. salamitano epō dicens. Si sepet a uiro q̄ filiastrū suū a fonte leuauit. Nolle deberas uirū ex uxore sua fonte leuante. mulier q̄ uiri filiū ex alia femina genitū de sacro fonte leuauit. primodum possit ē eod uiro copulari. Quos ideo cōstat posse decerni. q. sedm canonū statuta. n ambor consensu. nulli religionis obtentu debet quis dimitte quēq̄. prius adugens uxoris ecclīa. q̄ habeat odio uirū. l' infirmitate eius non erubescat. q̄ cā pietatis opatur impedimentū. Maxime cū apls ꝑcipiat. Nolite inuicē fraudare nisi ex consensu ad tempus. ut uacetis orōni. et iterū reuertimini in idipm. ne tēptet uos satanas ꝑ incontinentiā uestrā. Ergo si n ex consensu uiri q. quisq; fuerit cē placet. n fraudent uirū cū dicat apls. Uxor potestatē sui corpis n hāt. sed uir. Et uir potestatē sui corporis n hāt. sed mulier. Item ex. 2. gabilonen. cap. uij. Si separet a uiro. et poti penitere agat q̄ cora epō filiū suū tenuit fran

Dictū est nob quasdā dulcedine feminas delidiose. quasdam uo fraudulenter a uiris separare. ꝑpos filios cora epis ad confirmand̄ detinuisse. Unde uos dignū duximus. ut si q̄ mulier filiū suū delidia aut fraude aliq̄ cora epō

Quidam uir ꝑpositū habuit. Cū quo ꝑpositā habuit.

renuit ad affirmandū: pp fallaciā suā. aut pp fraudē g̃dui nuūt priam a gat. ⁊ a uiro ⁊n suo non separetur. Item ex pcil magunt̃ensi. cap̃. x. in claustro sc̃i albini habito. Separet. et gñ pena plectat̃ q filiolā suā uel spūalē matrē ducit in uxorem.

De eo q. uiūgatus. Si quis filiolam suā duxit in uxorē. ⁊ de eo qui duxit matrē spūalē. ⁊ de eo qui filium suū baptizauit. ⁊ cuius uxor eum de fonte suscepit. hac cā ut disparium quis fieret. si prea pmanere in tali copulatōe possunt de talibus sic respondendū ē. Si filiolā suā. aut matrē suā aliqs in uxorio duxerit: separandos iudicam⁹. ⁊ gnūi pria plectendos. Si ā uiuges legitimi aut ut aut ambo ex industria fecit. ut filiū suū de fonte suscepit. si innupti p manere uoluerint: bonū est. Si aut: grauis pria insidiatori iungatur. ⁊ simul maneant. ⁊ si pari cator uxorē sibi supduxit: acerrima penitentia mulctent̃. ⁊ sine spe uxorij maneat. Filia dicitur spūalis .non solum eius qui accipit. sz etiam ei qui ei missionis uocabulo: cā sacro bapte ungit. dr ⁊ spūal filia sacerdotis. que ei pcā sua confitet. harū omniū flagitiosa iniquitas est. et eadem pena plectenda ē. Item nicholaus pp. radulpho bituricensi epō. Sō separet̃ ab uxoribus q filiastros su

De his qui filiol̃ corā epīs iuuerint. astros suos ad affirmationem tenent. i. qui filios uxoris sue de uiro pōt dū confirmat̃ ab epīs. sup se tenent. si m alia sint asseris fiat. licet sic peccatum. mī usq ad sententiā contigij puniendū n est. lugeant mī. ⁊ digna pnīa ꝑ luentes: dño dicant. De licta ignorantie mee ne memineris. Item ioh. pp. anselmo lemosine ecc̃e epō. Sō separet̃ ab uxore q filiū suū

Ad limina nō̃ntes cā baptizauit. Ubi petri apl̃or principis hic presens hō noīe stephanus ozonis causa ueniens nō ꝑclulatus suggerendo ꝰnuit. q. filium suū in extremo uite posse suum. nec dū baptis unda lotū. absē na sacerdotū numia egerent. baptizauit. cūq ipe pp̃is manib⁹ retinendo

suscepit. atq p huius rei negotio non eē me patefcō rubentia mea qualiter ciuitatis zelo flagiis. pfatū hoīem a sua uxore iudicauit esse separandum. Qđ si nullatenꝰ debz dicere scripta. a dño. uinctā cē uiro uxorē. ⁊ qđ de quinquenio hō non sepet. Unde: ⁊ dñs in euāgelio. nō dimittē posse uxorē suā: n cā fornicatōis: apissime ubz. ⁊ nos tante auctoritatis ꝑpus fieri uillione dñs diuidendū dum ēē ac capabilē iudicandū. q. necessitas iubet. Nam h baptizandi opus laicis fidelibz uxta canonicā auctoritatē. si necesse fuit facē libere concedit̃. Unde: si supradēs genitor filium suū corpe morientē aspiciens. ne aiam ꝑ ꝓpria morte pereuntem dimittet: sacri unda baptismatis lauit. ut eum de potestate mortis ⁊ tenebrarum eripe ret. ⁊ in regnum x̄i iam regnaturū sine dubitatōe transmittet̃ bñfecisse laudat̃. ⁊ idcirco sue uxori s iam olī legitime sociate impune quōdu uixit iudicam⁹: manē iuncta. nec ob hoc alia ꝑfatas auctoritates diuina aliquatenus separi debē. Dñ simachus ait. Qui pnīa ei indicitur q spūalem filiam a pnīalem sua uiolare mon

Omnes quos in pnīa suscepim⁹. Sharī. Oia nri spūales sc̃i filij. ut ⁊ ipi quos uel nobis suscipientibz. l̃ sub trine mīssionis uocabulo ingrediebz unda sac̃ baptismatis regenerant̃. Siluī quoq⁹ doctor ammoneat unūquēq⁹ sacerdotē. ut nullus eā fornicatōis ad suam pnīalem accedat. q⁹ scriptum ē. Omnes quos in pnīa accepimus: in nri s filij ut baptismate suscepti. Q ꝑ si quis hoc scelus ꝑpetrare: non solum dignitatis honorem amittat. Uerū etiam usq ad extrū uite pnīe subdat. Item celestinus pp. De eo

Si quis sacerdos cum filia dem. sua spūali fornicatus fuit sciat se grauē adulterium amisisse. idcirco femina si laica ē oīa ꝺelinquat et res suas pauplz tribuat. ⁊ ad̃sa i monastrio deo usq ad mortem seruet. Sacerdos ā qui malū exemplū dedit omnibz ab omni officio deponatur. et ꝑgrando quindecim ānis peniteat: post ea in monasteriū uadat. ubiq

cunctis diebz uite sue deo seruiat.

Non debz epc aut pbr amisci ẽ mulieribz q
ei sua 2fesse fuerit peccñ. Si forte q. ablue2
rigit. sit penitent. qm̃ de filia spũali. Epc
annis. xx. pbr annis. xij. 7 deponat̃
tamen si in conscientiam pcli deuenit.

Hys magr auctoritatibz apparet.
q. sunc ppũ. sunc tantũ modo uri fili
um mulier de sacro fonte susceperit.
ñ a uiro iam septima est. q. 7 de uiro
similr oportet intelligi. Sponsa
lia ante septennium contrahi non
possunt. Solo nr̃ sensu 2prehendimur
qui intelligere non pñt. ñ ab aliquo
parte intelligamur. q. nr̃ eos agitur.
Dicimur ergo sponsalia ñ posse cõ
trahi pueros. quos etatis infirmitas
2sensum ñ admittit. Cessamus hoc idẽ
nicholaus pp̃ dicens Ante tempus 2sumẽ
di 2iugium contrahi non potest.

Ubi non est consensus utriusq non est
coniugium. Ergo qui pueris dant
puellas mancipiũ. et conuersor. ni
chil faciunt nisi utriusq puerorũ. pr
ẽ. uenit ad ãnos discretois consentiat.
Secũ si pr̃ et mr̃ hoc fecerit. et uoluerint.

Quod a spũales ul' adoptiui filij.
naturalibz copulari ñ possunt. Sicut
nicholaus pp̃ respondens ad 2sulta bulga
rox refertur ita dicens. Quẽ de sacro
fonte suscepit filius eius ẽ a quo iusti
cia diligere debz homo eum qui se prius
de sacro fonte suscepit sicut patrem.

Item ẽ mr̃ filios spũales et frẽs gñatu
et sẽa 2munio que dicenda non est cõ
sanguinitas. Et hñda spũalis pximi
tas. Vnde: mr̃ eos arbitror non posse
fi. q. libri legale 2iugiũ. qñ quidem nõ
mr̃ eos qui natura et eos qui adoptiõe
filij sit. uenerande leges matrimonia
2trahi prohibent. Item mr̃ eos ñ con
trahunt matrimoniũ: quos adop
tio coniungit. qñto potius a carnali
oportet inter se 2tubnio cessare quos
p celeste sacramentum regenerato sci
spũs unit. Longe inquit g. 2gruens
filius pris mei l' fr̃ meus appellatur.
is quem diuina gña prius qñ hũa
na uoluntas ut filius eius ul' frat
meus eũ elegit. prudenter q. ab al
tera corpis 2mixtione secernimus.

Item zacharias ep̃s suul suoꝝ dñi mirabilis
doctor ep̃o eccle tercinensis.

Filia spũal' carnali filio nubere nõ
licitum qđ nob̃ ita esse ponit.

Prouida fragilitas obtulit p q. nos sub
trahi noluit. si liceat filio cui pater
alterius filiam ex sacro baptismate
suscepit suscepta. i. spũalẽ eius pa
tris filiã. q. dici crudele ẽ in matri
monio sociare qđ apd̃ te enormiter
asseruisti 2migisse. Et bene tua sẽa
fragilitas 2pti hoc. qđ dñs moysi pce
pit dicẽs. Turpitudinẽ pris tui l' ma
tris tue. l' sororis non reuelabis.
Turpitudo nr̃a ẽ. Cum ergo a pri
ma consanguinitate nubendi
abstinere. multomagis a spũali pa
tris nri filia. omni excusatione aut
argumento seposito sub nimia dis
cretione nos cauere conuenit. ne in i
ram diuine examinatois incidat.
Si quis tali facinore permixtus mi
nime restrinxerit frena luxurie.
Vñ. et omnes cauendi sũt a tali scele
ris 2mixtione ne ipsemet perea.
Et hunc qui huic portiose reminat
anime sue salutem despiciens im
pio se misceat matrimonio p oĩa
tua fragilitas studeat semper. et pñtie dig
ne submittẽ. quatenus ab eterna
dampnatione eruatur aĩa eius
lucreris. Item zacharias pp̃ dedit.
filio suo filiã q̃. de sacro fõte susceperat. ne'

Non oportet filiã suã matrem ducere audeat.
suam qñ de sacro fonte susceperat. ali
qñ filio suo in matrimonio tradere.
q. in diuina sua gratiam inueniũ
tur. Si quis tali facinore permixtus
minime restrinxerit frena luxurie
ab ecta catholica abhominabitur.
Et si 2tigerit fuerit pr̃ separationẽ. vt an
nis pniam gerat. i. simul cum opa
tribz et 2sentientibz penitendo.

Filij uero siue aĩ 2ceptionem
siue post nati fuerint: licite coniungi
possunt. Vnde urbanus pp̃ scribit.
Vitali episcopi. Super quibz
nos 2sulere tua dilectio ñ uidetur.
nobis ex sua responsum dandum ẽ. ut
baptizatis. si in instante necessita
te femina puerum in noie trinita
tis baptizauit. et q. spũalis pater
num filij uel filie ante uel post com
pũnitate genuit. possunt legitime
2iungi. prec illam pfonam que

Quia ut intelligere
tatis huius
dominus non q
impedit dog
matis. et carnal
tem quia legis
xxxvi. dis. ca
ad. tres. et p
legalis. et
spũal. tem
batismi ge
gnatio spiual'
gnatio. sic
ait. pet. ysi. ca
ad hoc primum

Prohibetur autem filius cum matre
uel filia cum patre. uel soror cum fratre
matrimonium contrahere. Et si quis
contra hoc fecerit. et cognitus fuerit
anathema sit. Et si quis filiam suam
uel sororem. uel matrem. uel aliquam
consanguineam. uel affinem. uel
nouercam. uel socrum. uel nurum
uel cognatam. uel aliquam quam
cognatione sibi iunctam. uel
quam ipse prius habuerit. uel
frater eius. uel pater. uel filius
eius. uel aliquis de domo sua
duxerit uxorem. uel

Hilum pr̃ illum p quem ꝓpinquus eode[m] ꝓfessionis ꝓfessionalis ꝓfessionalem sic mare cõsanguinitatem licuit ei qui spiritalem sic mare cõsanguinitatem licuit ei qui spiritalē hꝫ et ē. Et obiectur
pschali. ar. q. q. ꝓ saluatore et ei. de sponsoribus. ꝓ solum q. ei. vñ de patrino. lio
si vir mea leuauit filiũ alicuius de sacro fonte nõ acquiritur acquisi-
o pñtis pñtis
ut. ꝑ. pñ. q. ñ
ee. si aliquis le
uat filium eiusd
de sacro fonte qui
ſe et illo uxori
ñ p eam nõ acq
rit nec o pñtis.
ad. xv. can.
qñ cõiuges. et
unum aute[m] a
si ñ passiones q
n. nus ꝓgni
gi. Et ri liquis
ge. intelli. eam
sint ma. ad
p. p uo assigna
ri. ꝙ uilligans q
quero qñ. aris
cõmunicare et ñ
passiones diab
ergo q. eam ego
nullo nõ sine pe
bubus pili nec
gnual. nec ungu
tuus nec spũm
nec possum dia
ꝓ. sues q. nẽm
p. spiãl. p. qñ
lia mea ligare
plãtare ſe filii
meus et ille pa
et. nõ sunt fres
spũales ergo e
go ñ bñm par
spũal. ipius ou
Q. in spũale ñ
e. in eodem
casu requiritur
si in primo ann
o. q. dig. nõ de
duc. opes quo
rum ꝑs sufficit
filiũ primi coꝑ
uxore ipso ꝓ. si
q. ꝑs nõ de duc
omnes qr̃ ꝑs sufficit
ap. filium pme
rat ano nup ne
post uxo. ar
Per aliquis q
gnatõ spũal. ꝛc
quiritur. nunqd
p uxorem sicut
ꝛgnatõ carnal. q. sicut omnes
consanguinei mo
ns ea necessitate
efficiuntur ut
affines in g. pa
ti. nõ
effic
to patru. ꝓ
et omnes ꝑ. negr
dic cognati ex
ſe. p. spũal. o. par
ti. assimulantur
nihil ꝓhibet pmore
Aequaliter ut
et permit mel
stamm in quib
et ecetera. Q. v
Q. Pim
plantur ecclie
grima utrum si
post quis aggre
gas nil nõ. pos
Quero si aliquis q
gnatõ spũal. ꝛc
quiritur. nunqd
p uxorem sicut
ꝛgnatõ carnal. q. sicut omnes
consanguinei mo
ns ea necessitate
efficiuntur ut
affines in g. pa
ti. nõ
effic
to patru. ꝓ
et omnes ꝑ. negr
dic cognati ex
ſe. p. spũal. o. par
ti. assimulantur
nihil ꝓhibet pmore
Aequaliter ut
et permit mel
stamm in quib
et ecetera. Q. v
Q. Pim
plantur ecclie
grima utrum si
post quis aggre
gas nil nõ. pos

Spũalem filiam ꝓ
mittes q. ꝑ spũalis põt copula
ri soror filie spũal. naturalis fi
lie spũal. naturalis filie põt qꝛ
mal. cognatõ non extendam. di
mittit. dico q. põt. immo filiam spi
ritualem filie carnali. si quis. q.
natõ spũal. celebrare ꝛ. ꝓ. ad fi
lium. ſo. ni ꝛ filio ad ꝓ. em fo
ntis. ꝛ. Et. ꝛ. ꝓ. ſo. ar. g. q.
q. ꝓ. Quis. quam. si. ē. quarta. ꝓ. ge
Relic quis possit accipe mu
lierem relictam compatris sue
mortui. et in subsidium forma. ꝛ. inve
nit. q. ꝺ. non. nam. si. omnia. licet nup
tias. hic. pone. nam. si. quãdo. cum. fratre
defuncte. uxoris. ꝛ. ꝺ. ꝛ. ꝺ. ꝛ. ꝺ

debeant fieri. Quarto ppo scribit epis
affines vetat. Clandestina coniugia
Hec non fuerunt fieri non debent.
Unum uirgu nisi ab hys qui super
ipam femmam: uxor regitur. dñatio
nem hre uidentur. a quibz custodit.
uxor petatur. a parentibz ppinquo
nibz sponsef. a legibz doceatur. a suo
ppo sacerdote. ut mos est cu pcibz
et orationibz uel oblationibz a sacer
dote bñdicatur. a paranimphis ut
sequendo doceat custodita. a sociata
a pximis aliquo tempore penitus legi
bz doceatur. at sollempnit' arripiatur.
a biduo l' triduo oronibz uacent. a ca
stitatem custodiant. Item ita pacta
sponsalia legitima ee uirgia. Aliter uero
presumpta: n uirgia sed adulteria. l'
rubina. l' stupra. aut fornicationes.
pcius qm legitima ee coniugia n
dubitantur. nisi uoluntas ppria suf
fragauit. a nova succurrerunt legi
tima. Item ex decto ozmisde. pp. cap'
xvj. Nuptias occultas celebrari no
Nullus fidelis cuiuscq; licet. ~ ~ ~
Benedictionis sit: occulte nuptias faci
at: si accepta bñdictione a sacerdote
publice nubat in domino. Item ni
cholaus. pp. ad consulta burgarox.
Nuptie publice celebrari debent.
Nostrates tam mares qm ~ ~ ~
femine. non ligaturam auream nl'
argenteam. aut ex quolibz metallo
apositam. quando nuptialia federa
contrahunt: in capitibz deferunt.
sed si sponsalia que futurarum sit
nuptiarum promissio. federa quoq;
consensu eorum qui hec contrahunt
et horum in quoz potestate sunt.
celebrantur. Et postquam facta sponsa
sibi sponsus p dignum fidei anulo
in signitam despondit. dotemq; utriq;
placitam sponsus et scripto hi pac
tum. tenente coram omnibus ab u
triq; parte traditur. aut mox aut ap
to utr ne videlicet aliquo tempo legem diffi
nitum tale quid facere presumant. am
bo ad nuptialia feda producunt. et p
mu in eccia dni e oblationibz eis offerre
debent. dehinc p sacerdotis manum statu
untur. sicq; demu bñdictione et ue
lamen celeste susceperunt. Item.
Hec sc̃ pr̃ alia q̃ ad memoriã nõ
occurrunt. Pacta quoq; sollempnia
Decim aũ ee si hec cuncta in nuptia
li fede non intenerint. non dmũ.
Item leo. pp. In contrahendo coniugio
Quales debeant ee ista ẽ observanda.
Quinx que habenda est. secdm legem
virgo casta et desponsata in uginita
te. et dotata legitime. et a parentibz
tradita sponso. et paranimphis ac
cipienda. et ita secdm legem et coniugii
publicis nuptijs. in quibz liqui
de sumenda. et omnibz diebz unice sue
nisi ex assensu et cam vacandi deo ñiq;
pp hoiem e separanda. et si fornicata
fuit dimittenda. si illa uiuente alia
n ducenda. q; adulteri regnu dei no
possidebunt. et penitentia illius p
scripturam recipienda. Item ex con
cilio carth. uij. Quomodo sponsus et
sponsa ad benedictionem accedant.
Sponsus et sponsa cum bñdicendi
sunt a sacerdote. a parentibz uel
a paranimphis offerantur i eccia
sacerdoti. qui eis acceperint bene
dictione eod' nocte pro reuerentia
benedictionis: in uirginitate pma
neant. Item ex. 2. arelatensi. cap. vi.
Sine publicis nuptijs nullus du
Nullum sine dote fiat cat uxores.
Quibus. uxoria possibilitatem
fiat dos: nec sine publicis nuptijs
quisq; nubere uel uxorem ducere
presumat. His omnibz auctori
tatibz occulte nuptie phibent. atq;
ideo. cui ista auctoritate fiunt nup
tie pro infectis hab debent. Si quer
atur quid sibi uelint sollempnita
tes ille uelaminis et anuli. que in
quigijs obseruant. De hys ita y
sidorus in sedo libro de officijs scri
bit. cap. xvij. Quare femine uelan
Femine dum mariun tur dum ma
tur ideo uelamur. ut se nouerint
primi semper uiris suis. subditas
tas ee. et humiles. Item. Qd nubẽ
tes post benedictionem uinea idest
unum mucem uiculo copulamus.
ideo uidl' fic. ne cõpagem mucem di
rumpant. Quigalis unitatis. Ar
uero q; add' uinea: candido purpu
reo q; colore pmisceatur. candor quip
pe ad mundicia uite purpurea.
ad sanguinis posteritate adhibet.
Quales debeant ee uirgines sponse
Virgines sponse xpi. sobrie. pudice.
Sponsus pudicicie. casti. mites. humiles.
Sponsus pudicicie. casti. mites. humiles.
Sponsus pudicicie. casti. mites. humiles

uel si aliquo alio mō se no
uerit ego nescio nō ignoro
et rogo consentiat si ui
detur si in eo qui nō
uult permanere ignoro ut
si uult habitare cū eo
cū quo erat absq; ini
uria eius cū quo erat
absq; blasphemia
si aliquis consensu suo
exposuit alicui femine
plus nō repetat ab
eo uxorem suam
si aliquis consensu suo
exposuit alicui femine
si aliquis consensu suo
exposuit alicui femine

uel si aliquo alio mō se nouerit ego nescio nō ignoro et rogo consentiat si uidetur si in eo qui nō uult permanere ignoro ut si uult habitare cū eo cū quo erat absq; iniuria eius cū quo erat absq; blasphemia

Hic incipit xxxi. causa.

causidam alius constuprauit.eo mo
mo. adulter adulteram sibi in uxo
rem accepit. filiam ex ea susceptam.
causidam in coniugem sibi desponsa
uit. Illa autem assensum non
prebuit. Deinde patet alij cam ꝛ
didit. a primo repetatur. Que
ritur an possit duci in matrimoni
um. que prius polluta erat per
adulterium. Secundo. an filia in
cuius fit uindicta aliqua. Tertio. an
p̄ priā sp̄onsionē illa possit nubere alij.
Adulterio pollutam prohibetur
duci in coniugium. auctoritate le
onis pape. qua dicitur. Adulterio
pollutam non ducatur ab eodem in
Nullus ducat in matri matrimonio.
monio. quam prius polluat adul
terio. Sed augustinus. contra rusti
cum scribens ad valerium de nuptijs. et
concupiscentia. Licet aliquem ducere
in matrimonio. quam prius pol
Denique mortuo eo cum iure adulte
quo fuit uerum cōnubium. rio.
fieri potest coniugium. cum qua pre
cessit adulterium. Item in libro
de bono coniugali. posse sane fieri
iustas nuptias ex personis. illicite
nuptis. honesto placito subsequente
manifestum est. Hec auctoritas ul
tima de concubinis loquitur. pro
hibens concubinas posse transire
ad honestum placitum nuptiarum.
Prima auctoritas augustini loqui
tur de repudiata. quam diu uiuente
uiro suo quicumque ducit in coniu
gium. committit adulterium. cui
adulterium. aliquam habet uenia.
dium eius copula creditur esse licen.
Illud uero leonis pape. De ea in

telligendum est. que a uiro suo non
erat repudiata. cui uiuebat uir
reddens ei coniugale debitum. Nā.
in concilijs apud alpheum habi
tus. presente rege conrado statutum est.
Nullus ducat in coniugium. q̄.
prius polluit per adulterium.
Illud uero communi decreto secun
dum canonum instituta diffini
mus. et prefinimus. ut si quis
cum uxore alterius uiuente eo
fornicatus fuerit. moriente ma
rito synodali iudicio admis clau
datur illicitus. nec ulterius ei cō
iungatur in matrimonio quam
polluit adulterio. Nolumus enī.
nec xpiane religioni conuenit. ut
nullus ducat in matrimonium.
quam prius polluit p adulteriū.
Hec subaudiendum est. nisi p
us peracta penitentia. et si nichil in
morte uiri machinatus fuerit. l'
si uiuente uiro fidem adultere
non dedit sumptuum eam in cō
iugem sibi. si uiro eius superuixe
rit. Unde. in tribunali concilio
legitur. Post mortem uiri in pō
adulteram in coniugiū ducē. q uiro
uiuente machinata fuerat nupturā pbuit
Relatum est auribus sanctorum
sacerdotum quendam alterius
uxorem stupro uiolasse. in super
mechē. uiuente uiro suo uiuam
tum detulisse. ut post legitimi ma
riti mortem. si superuixerit. duce
ret eam in uxorem. quod factum ē.
Tale igitur cōnubium prohibe
mus. et anathemizamus. Ite
m eodem. Post pactam penitē
tiam uidua in coniugium ducere po
test q̄. uiro uiuente adulterio pollui.
Si quis uiuente marito coniugē
illius adulterasse accusatur. et
eo in proximo defuncto eandem
sumpsisse diuulgatur. omni modis
penitentie publice subiaceant. de
quo etiam post peractam penitē
tiam si expedierit seruabitur regu
la. nisi forte eadem uir aut mulier
uerum qui mortuus fuerit. occidis
se uoluerit. aut propinquus uel
alia quelibet actio criminalis im
pediat. quod si probatum fuerit.

Si quis in xpō fidē uolens in matrimonio

sine ulla spe coniugij cum penitē
tia perpetuo maneant. Item ex
concilio eliberino. Post primam re
concilietur ad cōmūnē uidua q̄ u
rum suum mechum accepit. ~

Siqua uidua fuerit mecata. et cum
dem postea habuit maritum. p̄
quinquennij tempus: acta legiti
ma penitentia placuit eam ad
communionem reconciliari. Sed
obicitur illud. Dauid cum ber
sabee adulterium commisit. et
mortem urie machinatus est. et
tamen eandem bersabee postea
duxit in uxorem. Sed in ueteri
testamento multa permutebant
tur propter infirmitatem que in
euangelij perfectione. diminam
sunt. sicut permittebatur quib;
libet dare libellum repudij. ne
per odium funderetur sanguis
innoxius quod postea dominus
in euangelio prohibuit dicens.
Uxorem a uiro non esse dimitē
dam. nisi causa fornicationis.
Quedam permittebantur cau
sa infirmitatis et sacramenti fu
turorum. sicut dominus p̄misit
filijs israhel offerre animalia i
sacrificium. que in egipto consue
uerant immolare demonibus
malens sibi offerri quam ydolis
ut essent sacramenta futuror.
Sic et bersabee p̄missa est duci
in uxorem. non magis causa suc
infirmitatis: quam significati
one futurorum. Sed est alia rō
qua uxor defuncti huic nubere
non possit. Generaliter enim p
hibentur uiri et mulieres fresn
ter contrahere matrimonia.
Unde connubio secularium nu
ptiarum presbiteri interesse non
debent. Sicut in neocesariensi
concilio legitur. fides et querimo
nia penitentiam adhibuit eor qui
frequenter ducunt uxores.
De hys qui frequenter ducunt u
xores. et de hys qui sepius duct.
nubunt. tempus penitentie ma
nifestum est. constitutum. sed cō
uersano et fides eorum tempus
adhibuerit. Presbiterum uero in
connubio secularium nuptiarum
interesse non debere. maxime cum
precipiatur secundis nuptijs pe
nitentiam tribuere. Quis enim
presbiter qui propter conuiuium
illis consentiat nuptijs. Item io
hannes crisostomus. Secundum
uitatis rōnem fornicari conuinci
tur qui secundam ducit uxorem.
Hac ratione et apostoli preceperūt
secundas adire nuptias propt̄
incontinentiam hominum. Nā
secundam quidem accipere secun
dum preceptum apostoli licitum
est. secundum autem ueritatis ra
tionem. uere fornicatio est. Sed cū
permittente deo publice et licenter
committitur sit honesta forma
tio. propterea benedixit. quia mo
yses h̄ p̄misit: non precepit. Alia
ud est enim precipere. aliud per
mittere. Quod enim permittim?
nolentes precipimus. quia malas
hominum uoluntates ad plenū
prohibere non possumus. Ter
ronimus de uirginibus. Ve ui
tetur periculum fornicationis: se
cunda matrimonia concedantur.
Quomodo uirginibus fornicatio
nis periculo concedit nuptias?
excusabile facit: quod per se non
appetitur ne tā dem fornicationis
periculo concedit uiduis secun
da matrimonia. Quidem est
enim licet alterum et terciam u
xorem uiuente priore. quam plimos.
i. tolerabilius est. uni homini p
stituam esse quam multis. Si
quidem et illa in euangelio sa
maritana sextum maritum ha
bere se dicens: arguitur a domino
q. non sit uir eius. Ubi enim nu
merus maritorum est. ibi mi
quippe unus est. esse desistit. Una
caro a principio. in unam uxorē
uersa est. et etiam inquit duo in
carne una. non dicit tres neq; ūj.
alioquin non duo sed plures. Qui
mus lamech sanguinarius atq;
homicida: unam carnē in duas
diuisit uxores. fratricidium. et bi
gamiam. eadem cathaclismi pena
deleuit. de altero septies. et de alio

septuagies septies. iudicatū est. Quā
rum distant in numero: tantum et i
termine. Quam sancta sit digamia.
huic etiam ostenditur. quod bigamus
ad clerum eligi non potest. Et idem ap
stolus. ad timotheum. Vidua eligatur
que fuit unius uiri uxor. h̄ cōmune
preceptum de hijs uiduis que ecclesie
pascuntur elemosinis. a fideuro eas p
scribitur ut ille tantum accipiant pu
perum abos que iam laborare non
possunt. Simulq; considera q. que
habuit duos uiros. et si anus est. et
decrepita et egens stipes ecclesie non ac
cipiat. Si autem panis illi tollitur e
temosine: quanto magis qui de celo
descendit quem qui indigne comedē
tes: reus erit violati corporis et san
guinis domini. Quamqm̄ h̄ testimo
nia que supra posui in quibus ui
duis conceditur: ut si uelint denuo
nubant. Quidam interpretantur
super hijs uiduis quas amissis ma
ritis sic fides xp̄i mueneat. Verū
hoc enim ad exortationem secundarū
et deinceps nuptiarum primus di
xisse: quas multorum auctoritate cō
stat esse ueras. Vt ex uerbis eius dē
datur intelligi. Aut enim ad pama
chium. Sicut sede nec ij. nec deinceps
nuptie sunt condempnande. ~

Hpetrant quelo aures obtrectatorū
mearū. et iudicent me secundas et ter
cias nuptias in domino contexisse.
qui secundas et tercias nuptias dāp
nauit. Primum potui dampnare
matrimonium. Idem. Non damp
no bigamos. immo nec trigamos.
sed et si dici potest octogamos. Idē.
Ego nunc libera uoce proclamo non
dampnari in ecclesia bigamiam. imo
nec trigamiam. et ultra: quomodo et secundo
marito nubere. Item augustinus.
libro. j. contra aduersarium legum
et prophetarum. Secunda coniugia
sic. et prima licita esse probantur. ~

Deus maculum et feminam propa
gandi generis causa: nuptali casti
tate coniunxit. et secundas nuptias
que in uno quoq; testamento pmit
tuntur: licitas esse monstrauit. ~

Item super primam epistolam ad
corinthios. Quod si dormierit uir
eius non dicit primus. uel secūs. l'
terius. nec nobis diffinitendum est.
q. non diffinit apostolus. Vnde
nec ullas debeo dampnare nupti
as. nec eis uerecundiam numerosi
tatis auferre. Dominus autem
septem uiros non dampnauit. Nec
dixit in resurrectione non posse esse.
sed tantum neq; nubent. neq; nu
bentur. Vnde nec contra humane
uerecundie sensum audeo dicere. ut
quotiens uoluit nubat. nec ex hoc
ordo quotalibet nuptias adempt
nare. q. dicit̄ uni uice. h̄ oī uidue.
beatior autē erit si sic permanserit.
Quod autem aliqua non sit co
genda aliquo nubere. ambrosius re
statur. super epistolam primam
ad corinthios. Nubat uidua cui
uult tantum in domino. idest q.
aptum sibi putauerit illi nubat.
quia multe nuptie solent malos
proventus habere. tantum aut̄
in domino. idest ut sine sulpitione
nuptialis nubat. et uiro sue re
ligionis nubat. Item iudicium
urbani pape. Iuramento patris
non cogitur puella nubere cui
nunq̄m assensum prebuit. ~

Sanctum esse constituit qd̄ nobis
legem iordanis principis tenuit
s. q. ipse coactus et dolens. filiam su
am infamulam nolentem flentem.
et pro uiris reluctantem: non as
sentientibus sed ualde dolentibus
matre et parentela: ramaldo rodelli
filio: desponsauerit. quoniam et
canonum et legum auctoritas ma
la sponsalia. ut infra ostenditur.
non approbat. ne ignorantibus le
ges et canones minus diuum qd̄
dms iudicatur. ita sententiam tem
peramus. ut si princeps cum filie
et matris et parentele assensu. id
q. preceptum est. perficere uoluerit
concedamus. Si autem: leganis nr̄
arum̄q; partem audiat. et si michil
fuerit et parte supradicti ramaldi
amplius q. impediat: ab ipo iu
dante sacramentum q. ma̅ constet
hec ut dicta sunt. Accipiat. et nos

Quoniam solo meo iugio
mater q̄ accessimus ad pe
simum sacerdotes qui uite
bant et resurrectionem n̄ cē
et temptantes enim dixe
runt septem uiros uxorem
Quando
hui
se uxorem primo enim
mortuo sine crimine sus
preceptum uiri si eam
uoluit ut fratri suo
filii suo creans similiq;
sicut me ego cum uxore
nt mecum uiuit̄ et ego aut
ille errans neglectus sep
numis q. mi resurrexit. ni
uolent ni mulieres. sicut
sicut angeli. et celo. ni
trone. sadducei negantes
rem. cē futuram. ypo
ne. in pharisco autem qui
cam accusabant. sicomnes
futuros nō coram sanc
dicebant q. relinquit omnis
cem sicut et nuptie et quēh
ueniunt uxorem q̄
uic uiuat ut physeos
fuerunt talem qm̄ eis
ferunt esse aliq̄ uiuit. u
uus. uiros cuius ullo
cui uxor mulier qui
qm̄ soluit nō potuerit
quam postea sapuerit. p
ponit ille. et. eruns nec
cientes sapientes q. ni
resurrexit. nec nubent. nec
nubentur. sed erunt. sicut
angeli dei nō dampnant
am quia resurrexit. ab eo au
relict. coniungi. ne. ar. qd̄
matrimonio quia ponat
ut. ff. rei. o. l. j. si quis
ni. sic. s. e. quo. i. dicens
ne. si excipiens nō. ut
ff. ar. et ar. nō inuenit. ar.
ce. xcij. q. ij. qē. nec ex meo
i. pe. dimitte sapiente aut
tem quia cum dixit
q. dicat nō est sno sensu
moni. xxxvij. di. relatum
Quo nūc hic queritur. si
aliqua sine regali milite
nisi mō e. q. nō quia ima
trimonio di. animus gau
rie plena uxorem. et ref
spon. cum iacuit nunio
si in culpa alicuius peccasse negauit. nisi ille meliis excusatur. i. minus. ut. ex. et
mens si ait quis respondeant aliq̄ bñ agendus est ut ducat eam ex. et son. ex. lis
in caū ni si alienā ecclesie egritur. si ut ducat eam ui. mitte religionē ut ex. qui. q.
iu. et publico nō obstat q. ō ex. et son. requisiuit mū dicatur. presus e. mo nēga q.
egritu. et pone posse. i. pauis. et. ne plene nōn. xxvij. q. ij. o. si accusatus. Sufficiet
sum e. quatus. si ni relinquat eam cum filia consili. ne familiam. her. ut mch. ac
cum. nuptias. si illa erat minima. i. j. septennium si hac ex. ip. a. p. accepit. imo
ero q. nata. ni familia. p. puella. ppetuus. si. io. die. q. ille. raptor. erat. nō te. ne
ero q. nata. ni familia. p. puella. ppetuus. si. io. die. q. ille. raptor. erat. nō te. ne
eam uxē nō potest. et. xxxvj. di. q. ij. placuit. hūt. ni. gotem. hic. ip. no. hūt. ar. q. ne. uni
sui. si. e. p. sequeretur. colentium posse. limari. nō. limari. et. e. ar. q. nūl. hinō. retortum
uinceret consummate q. pens. illime sui. erat. ar. xxj. q. i. c. illē. q. iure. com. no. tamus

canonum et legum sanctiones sequentes.
Denique non prohibemus quin ab
uxore si voluerit predicta ei filia vñ
domino nubat. Ad hec rex ait
Quod unum fuerunt duo
corpus unus debet esse animo atq;
ideo nulla ei mulier copulanda alteri.
Deinde nepti sue quingento qñ te caute mi
hi dari necessitatis articulo in
stante sub fidei pollicitatione firma
sti. Hoc equidem distante decimus.
ut si illa uiri illum odio in dictis
renuat. et in eadem auctoritate nolli
tatis prohibet. ut nuo illi prorsus
se deneget nuptiam nequaq; eam
uiri amplectam et ventrem eisdem
uiri cogas quingento sociari. Quod
enim unum corpus efficiunt duo debz
ee et animus. ne forte ei uirgo
fuit alteri mulier copulata. et
dñi applicet precepti. aut reatum
discidij. aut crimen fornicationis
incurrat. cui uidi peccati malum
eam redundat. qui eam quingento
xit mulierem. Quod pro tenore de nu
o est sentiendo. Item nicholaus
pp. rodualdo ponteusi. et tothi sacole
ti epis. Non licet deserere uxo-
quam premissis donis et publica
attestatione duxit uxorem.
Lotharius rex in commonitorio p
fitetur galdradam se a patre ac
cepisse. et sororem postmodum amisit
se. habita prius diligenti inue
stigatione inquirite. et si eandem glo
sium regem predicta galdradam
premissis donis coram testibus se
cundum legem et ritum. quo nuptie cele
brari solent. p oia mulierem sibi ac
cepisse. et publica manifestatione
eadem galdradam in matrimonium sibi
admissa et. tellatur ut plenius inue
niatur illa repudiata fuit. filia boso
nis admissa. Ex qua de dicto glosius rex
non est diuinum precepti in mane papi
ie intergi non debuerunt. In hoc ge se ma
gis reprehensibile ostendit in quo a
more dei amore mundi prepolluit. et
fratricidas corpus simul. cum dei ac
ultricia hominem ipellentes. Nichil mag
nopere aliud precipimus manifestatione
sua eodem rege quieto. nisi ut secun ca
nonicam auctoritatem nostre uice

frem. cum illius desponsata. Si uo mi
nime plenum fuerit. galdradam
uxorem fuisse legitimam nec nuptias
more celebratas p benedictionem. sacer
dotis filio mo lothario exhibuisse con
iunctam. Suggerit illi ut ñ molestet
feratur legitime sibi. si ipsa innocens
apparuerit reconciliari uxori. Pre
terea nos scire uolo. qua prefata re
berga aplicam sedem bis ter ap
pellauit. et se a pfato glioso rege
quella est iniuste fuisse detentam et
ui coacta. falsum quia se apposuisse
piaculum. Nam eo tpe ad aplicam
sedem libellum appellationis sue
misit in quo non q. adhuc confessa
sit ut contra se falsum diceret cum
cogi sese minitur. Insup adiungens
q. si amplius apulsa fuerit. terrore
non utrere. Sed timore mortis. et
euadendi studio q. uoluerit dica.
qua aliter non possum. Unde. p
cipimus uobis ut cum eadem rebga
ad condictam synodum sicut sta
tuimus aduenerit. cum eius dili
genti examinatione tractetis. et si
obicitur ei qd illa se crimen alicui
cõmisisse confessa fuisset. et contra
illa se molestiam pulisse proclamauerit. uel si inimicos iudices il
los sibi fuisse testata fuerit. tunc il
lud tenentes iudicium. ne eam nos
mã. ut iniustice mole ñ opprimat.
His auctoritatibus euidenter o
stenditur. q. nisi illa uoluntate nul
la est copulanda alteri. Quod aut p
parentum sponsionem aliis nube
re non ualeant. auctoritate eiusdem
concilij monstratur. qua dicitur.
De parentibus q fidem frangunt
Si qui parentes fidem sponsalioꝝ.
fregerint sponsaliorum. triennij
tempore a communione abstineãt
Si uero idem sponsus et sponsa in
illo graui crimine non fuerint deprehensi. excusari erunt parentes. Si ũ
in eodem fuerint uicio. et polluerit se
a semendo. superior sententia seruetur. Ecce qd non licet parentibus
sponsalia filiorum suorum frangere.
Verum hoc de illis intelligendum est.
que illorum consensu continuerunt.
Explicit. xxxi. causa.

Hic incipit .xxxii. causa .xxxiii.

Non habens uxorem quando meretrice
& ancilla copulauit. q̃ erat filia nepotis
genui filia originarij. Quẽ ẽ pec aliquel
le tradẽ: anne eã hinc copulauit. cã solũ
incontinente. deñ hic pñia ducẽ ex an
cilla filios ꝓba & q̃rere cepit. p̃ea de a
dulio quidã & punit q̃ndam rogã
te: ut ni uxorẽ suã opprimer. ñ sit
dimittẽ eã possit. Quo tẽ. q̃ndã infi
delem & copulauit. ea ñ adhoc. ut ad
xiana religionẽ ĩsurgeret. Hic pmũ q̃r.
an mẽtr hanc ducat in ancillã. Sed:
q̃ eã incontinente ducit sit uxor
appellanda. Tertio: ẽ arbitriũ sequa
tur aliq̃: an libi aut an originarij pñs.
Quarto: si uxore incontinente. habeat aliam
ex ancilla filios q̃rere. Quinto si ea
q̃ num pmis. pudicitiã amisit ꝓbet.
Sexto: si adulter adulteram possit di
mittere. Septimo: si uxore dimis
sa aliam accipere possit. Octauo si
infidelis sub pmissa condicione luce
alicui fideliũ in ancillã ducere.

Quod ã mẽtr in ancillã ducẽ ñ de
beat multis auctoritatib; ꝓbat. & rõ
nib;. Illa n. q̃ adulterij rea ducit. ñ
ꝑ pactã pñiam ĩ ancillã alterius red
ni ñ ꝑ. Vñ ioñes crisostom. sup. ma
thei cap. viij. Pauoñ iurisprudentie ẽ.
qui uxorẽ suam adulteratã dimittere

Sanctũ crudelis & iniquus ẽ q̃ uoluerit
castã dimittẽ. sic famulus ẽ & inutilis
qui reddere nolebat. Pauoñ. n. iurisprudẽ
tis ẽ. qui celat crimẽ uxoris. Ite rursꝰ.
Causa fornicatiõis uir dimittat uxorẽ.

Dixit dñs ĩ euãgelio ñ ducat aliam ducat.
Quicũq; dimiserit uxorẽ suã ob fornicatiõẽ. & aliã duxerit. mechat. & q̃ dimissã duxerit. mechat. Sola fornicatio ẽ q̃
uxoris animũ affectũ. Immo cũ illa
una carne in alia dissentit. & se for
nicatiõe a marito separauit. ñ debet
reuisci uirũ q̃ sub maledicto fac
ta dicente scriptura. Q̃ tenet adul
teram stultus & impiꝰ ẽ. Vbicũq; ẽ q̃
fornicatio: aut fornicatiõis suspitio
libẽ uxor dimittit. & q̃ ꝓtãr accidẽ.
ut si alicui calũpniã facẽs innocenti.
et ob sedm copulã nuptialẽ ueri
copule crimen impingeret. sic ꝓtẽ
dimittẽ uideꝰ uxorẽ. ut ꝓmissa uxo
re sedam ñ habeat. Ide in epla pauli.
ad corinthios. Sola uxoris fornicatio
est coniugio q̃ uxorem maculat.
ꝓsertim pecta quidẽ fecit ñ infitiant
ꝑ eã coniugẽ. Et fornicatio & uxorẽ co
mẽnat. ut tã ñ sit uiro suo licita: & et
adultra. Item iohes crisostom. Si
quis suam adulteram dimittẽ no
luerit. duobꝫ ãnis penitcat si ei de

Si quis uxorẽ suã birum reddidit.
inuenit adultam: et ꝑea deceptꝰ
placuit eã hẽre in matrimonio. du
obꝫ annis penitcat. iõ q̃ ẽ adultra
admixta sit. q̃ adhuc crimine suo ñ ẽ
ꝑgnata. aut abstineat se a matrimõio
eius. donec expleat satisfactio crimi
nis ꝓprie huic. iõ q̃ ꝓ satisfactione
ꝓprie ñ metuit uocari adultra. Simi
liter si uxor uirũ suũ inuenit adulterũ: ñ
ad ipsum iudicat. Si uir audiat nisi
ad adultrũ mulier redire uoluit. quo ca
su ũ uxorẽ suã recipe ꝑ. nullũ periculũ
ei illatur. Vñ gelasi. pp. melleo sub
diacono. Post pñiam adultrij u
xorẽ suã uir potest recipere.

Benedictũ quoq; quẽ uxorem alie
nam fornicatiõso iudicasti spũ su
stinuisse. & in suã audeñ presumere.
demiror. Si hꝫ rerũ uirtus hꝫ.
nubem expellere nequit. ut ei ẽ ipsa q̃
adultra districte ñ differas macha
re. & saluatore abnuere separare. & il
lũ quidẽ ad lucrũ defensorẽ in apu
lie puncte pñmonũ sine dilatiõe
migrare. Illam uo si quidẽ maritꝰ suus
sine dolo aliquo recipere forte uoluit
sua ordinatione sub cautela recipiat.
nullũ ei dispendium. detrimẽtũ simile com
mittens. pidiõ illatur. Si uero eã
oiõ recipere noluit. in alũ q̃ndam lo
cũ ubi ñ licitat male uiuẽ. prouida
eã dispensatione constituat. Item

Si quis uxorem habens fornicariam. & scribat ei libellum repudii. & ducat aliam. non mechatur. Si uero dimissa fornicata fuerit. & ipse ducat uxorem. mechatur. Si uero uxor alterius dimissa fuerit. & ipse ducat uxorem. mechatur. Si uero uxor alterius dimissa fuerit. & ipse ducat uxorem. mechatur.

Si quis uxorem habens fornicariam. & scribat ei libellum repudii. & ducat aliam. non mechatur. Si uero dimissa fornicata fuerit. & ipse ducat uxorem. mechatur. Si uero uxor alterius dimissa fuerit. & ipse ducat uxorem. mechatur.

ce penitentiali theodor. Q adulter
mdldr debitum. vj. annis penitent.

Si quis uxorē suā sāt adulterā et nō
uult dimittē tam ſz in matrimonio
hēe. tribz ānis penitear. 7 q̄ndiu illa
penitet abstineat ab illa. Ire aug ad
pollentiū libro. ij. Adultio p̄gnato per
p̄niam potest fieri reconciliatio cō
Quod ā ē durū uidet ut p. nugij. ~
adultāū reconciliet quinx. si fides ad
sit ñ erit durū. Cur n: adhuc deputam
adultos. quos credim l' baptismate
abluere. l' p̄nia ē sanatos. Hec trimi
na in ueti lege. nullis sacrificijs mū
dabant. 7 ō ut oīo phibitū ē. ab alio
uxorem suam accipe uxorē. q̄nuis dd
saul filiā q̄. pū euisd mulieres ab eo
separatam dederat alteri tāq̄ nouā. r.
p̄figuratoz sine macula receptā.
Nunc ā p̄ceptū q̄. xp̄e ar adultē. nec e
go 2dēpnabo te. Vade deinceps noli pec
care. Quis ñ intelligat maritū debe
ignoscē qd uidet ignouisse dñi ābor:
nec iam se debe adultam dicē. cui pe
nitenſ cum deletū ē a deo? Idem de a
dulterinis coniugijs. De eodem.

Non est turpis. neq; difficil' 7 p̄ pau
ra atq; purgata adultia reconcili
atio 2iugij. ubi p clausos tegit celos
ñ dubitat' si remissio peccatoz' ñ ut p̄
mum duoztū adultia teneatur. sed
ut p xp̄m 2ioztū adultā ñ uocet. Ire
ambz. Cū fornicatōis uitiū excludi
cum munuat' aut. uirus alcatur.
Cūbium. stati alcatē uit. Egreſs n:
malicie ānus ostiū ingressum. eodq;
studio quo cum excludit' innocentia
copulat. Ire ggr. Non habet ap̄ deum
fallax. qui pactendo ad ueritatem re
Apud mise uertitur. ~ ~ ~ ~ ~
recordē nāq; iudicē nec ille fallax ha
bebit' q̄ ad ueritatē reuit' 7 p̄cū. uitat'
qz ompe ds dū p̄niam ruīm suscipit.
ut iudicio suo h q. erauim' abscondit.

Quod si in adultio pseuare elegit.
patron' turpitudinis 7 lenocinij reus
mariē habebit'. ñ ea tam adultij fa
cē uolunt. Vñ in vuj. h. eod' tj. de adul
tio 7 stupo. Imper seuer' 7 antonin'
crimen lenocinij arahunt. q̄ deprehen
sam in adultio uxorē in matrimoio
detinuit. ñ q̄ suscepta hūcat adultām.
Hoc in mulierib ñ obtinet. ñ ut p̄mittat

es maritos adultij uos facē. Vnde in
libro eodem. 1. tj. eod' Idem imperat.
Publico iudicio ñ hic mulieres adul
terij accusationem q̄nuis de matrimo
nio uiolato queri uelint. 7 hec lex
iulia declarat. q̄ ē masculis uiue ma
riti accusandi facultatē denulls ñ id
femine priuilegium eleculit. ~
Si ergo ut ex hijs auctoritatibus
colligim'. adulterā remanē nulli p̄mit
tit'. multo min' in quigū. duci licebit.
cui' pudicitie nulla spes habet'. Debz
n: int' 2iuges fides seruari. 7 sacramen
tū q̄ si defuim'. ñ 2iuges ſz adultū ap
pellandi'. Vñ aug' scribit' 2 iulianū.
Nemas nupiarū ñ 2sistit' i mixtione
Non enī in sola maris et femine.
sed uelut 2mixtione maris 7 femine
nuptiaz uinas ē. q̄nuis sine illa nup
tie filios pārē ñ possint. Sz alia sūt
ad nuptias p̄pe p̄ngentia q̄bz ab a
dultijs nupte discernunt'. s. fidem est
thori 2iugalis fides 7 cura ordinate fi
lios procreandi. 7 q̄ maxima differēa
ē. bonus usus mali. h ē bon' usus 2cu
piscentie carnis. Quo bono adulteri
male utunt'. h ſ bona quib 2mēdant'.
et ab illicito usu discernunt'. Contra
uo ambz nuptias implere uidentur. di
cens. Prime ac sēde nupte hic auctoritate
Nupte tam in improbari uidentur.
plent. ūginitas p̄dicta. Sz h mine
dum ē dum taxat uxta hebraicā lin
guam: qd scripta in p̄mo. 7 ij. 7 iij.
et v. 7 sexto die. expletis opib singlōz
dic. 7 uidit ds qd bonū ēet. In secundo
uo die. h oīo subtraxit. nobis intelligē
nā delinquens. ñ ē bonū. Duplicem
num qui ab unione diuidat. 7 p̄figu
ret fedā nuptiaz. Vñ 7 in archa noe
quecq; aialia bina ingdiunt' imūda
ſt. unum nus ē mundus. q̄nq;. 7 du
plici nio intelligit'. 7 aliud sacrām
tum. q. nec in bestijs quid 7 imundis
amb bigamiā 2pbam fit. Bina n'
et bina ingrediuntur imunda. 7 septe
na. 7 septima. q̄ munda ē. Vt hinc noe
p̄ diluuiū q. in ipam nuo do possz offre.
Verum h ad exhortationē ñ ad ne
cessitatē seruande ūginitatis refert. Vñ
d' ambz ait. Virginitas ex 2silio suadetur.
Nuptias non ex imperio p̄ceptur.
Nuptias a nob exp̄enda ē. q̄. ego pro

si ergo mutui me ap̄ creatorem olem solutur
pud misericordiam ut ſ̄ recreatam ſz post solutam nō creato quia

Jam adultij
ireto sic. Si ſ̄
pena pmis. a
liquid nec sol
ui pena q̄missa
est. Si cui post
soluto uiro. 2
aperta. ff. de rib.
l. ille. qui pena
commutatur
ul qui purgat.
nōtur. in omnib
causis mea. h
b. item est hic
ar. q̄ aliquis
pōt mutare ō
fessionem fi
am maxime
in comunem
ut ē. de reg. ō
p̄. ul' an q̄le
cunq; ē. de
cem. olim di
mō nō fuerat
calumpniose
ut ff. de accusat
act de crim.
nisi. ar. ō. et de
adult. p̄ter. etc
ii. vi. post elo
et ē. ut ea le
ne ut nim. ee
im. q. ny. ſtem
qui fla. mau
ſi dnio
Quo ti adulti
gitur pena
qui nim. fuit
contempto
uolentem cel
q ut punitur
cummodo
q. nō imagina
tur. ff. de adulte
l. v. ff. eodem
ēm aūt lenoni
ui tribi mo
dis plibz con
mittitur. ar
lenocinium q
questuaria
mala pia. h
q. q̄ ē mulis
qui ſ̄ pmio ac
pz̄ questum
fuit. ff. de cri
nis. pulam
ſ. lenocinium
leno. ē q̄ facē
dicat alijs
am adulte
ri' qui tradi
it. q. ti. cibi cam
ue. ē. de adulte
existim. ul q
scienē tenet
ad illud. ut
tem. hic. ul q
rapit recu
nam. padul
terio. ff. eo ad
ulē. l. v. ſ. lenoc
cum. nunc
ea. nbi ſi
nō ubi qui
negatum ma
lierem posse
uiri accusare
si ei nō equo
nō cum uno
accusatōm de
adultio. pro
uē posse uiri reae subtrahm nō idem p̄mittim ee ō uir. p uir. magis. ſ
sti misceatē sine meta calumpnie. p. iv. ol. uales mulieri de adultio ac
cusare mulierem. ut uij. q. iij. ſ. alij q. nō fiē. mulie. al' uir. ul mulie. ad
puna iudicantur. ut p. o. q. v. precep. 16 dama. et. s. e. q. e. si quis uxorem
si posse h. ol. nō pōt eam ñ uire omnia accare ñ absens sit pōt rem pub
licam q. time admittitur. ut hinc inde adillē. h. ol. ē iste casus spil
iquo maiores ire tenuntur. et nō minores. ff. ex quib caus maiores
si qua mulier. ff. de adult. mules. ſ. quidam. ff. de uxi. autem h q̄ uir
ō ū uxorem teneſm uxi mīa. uia sic. uxorius uocē. et uō mariē. uxor
acēt. ut scribit. ē cum obligabit se ad penam matrimonij. ut q̄ coram
ecclam iudice agitur si ſ agitur coram ecclastico. ut scribit. ut ē.
ex tenē. hic. et ex eadem uitetur. dic in quib. ubi agitur. ma. de iure. ſ. q.
uō. et ſ. cās coll. vnj. uxor tui q. ſ. mē. dicat q. coram ecclam iudice

consilio suadeo ñ p impio ꝓpio. Iolan' ugnital q̄ suadi p̄ ipm ñ p̄ vel mag̃ē uon q̄ ꝓpu. ē g̃ m mēte ut dixim̃ nulla spe ter fidei. ñ cuando pudicitie. preter q. ī 2ugū ñ ter ducenda. Sz obiciat. Raab ien cantina q̄ fuit mer̄ cēr. tñ ꝓncipi de tribu uda in 2ugio ē copulata. De qua ⁊ xp̃e postea nata dignatus ē. Osee xj. ꝓpha num p̄m. ex ꝓcepto dñi chore ordi mēt cem ciuit. q̄. sibi in 2ugū copulauit. S; aliud ē mēticē duce l' adultam reuie: q̄. tua sluctuidine castitate ⁊ pudicitia: croznes. atq; aliud aliq. cay hñe q̄. nul lo pacto a luxu carnis sue retocare uale as. h̄ n. phibet illud laudabile frīm legiv. Vñ ieu sup osee libro. i. ſlō ē peccā uxe Non ē ozde uxem ducere in uxorem. pphā culpand̄ si mentē dixit. q̄. ad pudi citiā 2ūxit. sz ꝓt laudand̄. q. ex mala bo nam fecit. Non n. q̄ bonus ꝓmanet pol luit̄. si societ̄ malo. sz q̄ malas ē ī bonū 2ūxit. si bonū exemplū fecit. Ex quo mulligim̃ ꝓphām ñ ꝓdidisse pudicitiam fornicarie coplāti. sz fornicaria assūpsi se pudicitiā. quam ante non habebat. Quod ā non sit uxor q̄ cā sola in con nubio ducit. hinc idē plan posse. qđ 2ugū ꝓpagatōis ñ expellende libidinis cā a deo inſtituti ē. h̄ nāq; sunt 2ugij bñdictō. Crescite. ⁊ multiplicamini. Vñ ambr sup luc. Dare femine ē eis sola causa nubē di. Pudor ē femine nuptias ꝓmia ñ hñe. di. quib; h̄ sola cā nubendi est. Id. Dñi 2ugij ꝓmiū ⁊ gra nuptiaꝝ patuit si femia ñ. non mediocris cā ē. ut ingenital ma ne fallere ꝓncipē mundi. Qui g̃ ñ cā ꝓcandē sobol. sz explende libidinis sibi ī uite copiāt. ñ tam 2ugē q̄m fornica ry uidet. hinc ⁊ ier. xxv. Non 2ugel sz adulti uocant. qui non sedm xp̃i pce Sic non ois 2ggiato ceptum iungunt. Hieron x̄ eccā dicta p̄. nec caput eor xp̃c. sic ñ oē matrimoniū qđ ñ uno suo sedm ꝓcepta x̄ 2ungunt. nec 2ugū appellan p̄. sz mag̃ adulteriū. Hys ita respon dent. Prima institutio 2ugij in ꝓdicto cā ubi cēr imaculat thor. ⁊ honorables nuptie. ex quib; sñ ardor concupiscentie ō capiunt. sñ dolore parturit. Sedā ꝓ illaꝝ motū eluminand̄ exē ꝓdictū cā dr. ut in firmitas ꝓna in cunā nupturientis hu manitate excipiat 2ugij. Vñ apls. scribens ad corinthios: aut. Ppt fornicationē un̄ quisq; uxorē suā hāc. ⁊ unaquisq; uirū suū. Ex hac mag̃ cā fit. ut 2ugum se sibi mutuo debeant. nec s̄ licite negare pos sunt. Vñ apls. Nolite fraudare inuicem. n̄ forte ex assensu. ⁊ ad tēp̄. ut expe dias uacetis orōni. Et rūrsum in idipm. ne tēptet uos satanas. h̄ ā deo ꝓ incontinentiā unam. Qui g̃ ꝓ incontinentiā in natalē usū uxorem no uant. preter qđ ꝓ filioꝝ tñ creatione misceri uidentur. Non ut nupte ō ma le uidicant. Qđ n. ē ꝓter intentionē generandi: ñ ē nuptiaꝝ malū. sed est ueniale ꝓ nuptiaꝝ bonum. sz est ueniale ꝓ nuptiaꝝ bonum. Quicquid ut̃ se 2ugum inordinatū. mul cendū sordidū ue gerit. uenū ē bonum ñ culpa nuptiaꝝ. Jam in ꝓa quoq; inordinata exactōe carnalis debi ti q̄. eas ñ s. ipsum ꝓcepit. sz sed' ue niā 2cedit apls. ut ⁊ ꝓ ꝓcandi eam sibi misceant. ⁊ si eos ꝓnus mores ad talē 2cubitum impellit. nuptie ñ ab adultio seu fornicatōe defendūt. neq; illd ꝓ nuptias admittūt. sz ꝓ nuptias ignoſat. Debent sibi 2ugan ti ñ solū ipsius sexus sui 2miscendi fidem libor ꝓcandor cā q̄ ꝓma est humani gñis ut ita mortalitate so cietas: uetū ⁊ infirmitatis munere excipiende ad illicitos 2cubit̃ cuitan dos mutuā quodammō fauore. ut ⁊ si alia cor 2uenerit ꝓtenta placeat. n si ex alterius consensu non possit. Non ā dat̃ ꝓsentia sci spūs ꝓ quo 2ugales actus geruntur. Vñ ier. xl macheti. Non dabit ꝓsentia sci spūs tempore quo 2ugales actus ge Omnia legitima ruitur. Carent quid petō. nec ī tp̄e illo cū 2ugales act̃ geruntur ꝓsentia sci spūs di bitur. ⁊ si ꝓphā ē uideat. q̄ officio gnā tōis obsequit̃. Sz talia plura sūt in quib; suffitat ē sola uis humana ⁊ neq; res idiget. neq; deter adē ꝓsentiā sci spūs. Sic ergo talis 2cubitus ñ ē fornicarius. sz ꝓ bonū 2ugij licit̃ sic ⁊ nuptio illa de q̄ queritur ñ est fornicaria. sz ꝓ bonum 2ugij licita. Ire sic aug̃ ait in libro 2ugiꝝ ad

Quod ē non sit uxor q̄ cā sola in con nubio ducit̃ hinc idē plan posse. qđ 2ugū ꝓpagatōis ñ expellende libidinis cā a deo inſtituti ē. h̄ nāq; sunt 2ugij bñdictō. Crescite. ⁊ multiplicamini. Vñ ambr sup luc. Dare femine ē eis sola causa nubē di. Pudor ē femine nuptias ꝓmia ñ hñe. di. quib; h̄ sola cā nubendi est. Id. Dñi 2ugij ꝓmiū ⁊ gra nuptiaꝝ patuit si femia ñ. non mediocris cā ē. ut ingenital ma ne fallere ꝓncipē mundi. Qui g̃ ñ cā ꝓcandē sobol. sz explende libidinis sibi ī uite copiāt. ñ tam 2ugē q̄m fornica ry uidet. hinc ⁊ ier. xxv. Non 2ugel sz adulti uocant. qui non sedm xp̃i pce Sic non ois 2ggiato ceptum iungunt. Hieron x̄ eccā dicta p̄. nec caput eor xp̃c. sic ñ oē matrimoniū qđ ñ uno suo sedm ꝓcepta x̄ 2ungunt. nec 2ugū appellan p̄. sz mag̃ adulteriū. Hys ita respon dent. Prima institutio 2ugij in ꝓdicto cā ubi cēr imaculat thor. ⁊ honorables nuptie. ex quib; sñ ardor concupiscentie ō capiunt. sñ dolore parturit. Sedā ꝓ illaꝝ motū eluminand̄ exē ꝓdictū cā dr. ut in firmitas ꝓna in cunā nupturientis hu manitate excipiat 2ugij. Vñ apls. scribens ad corinthios: aut. Ppt fornicationē un̄

Quicquid ut̃ se 2ugum inordinatū. mul cendū sordidū ue gerit. uenū ē bonum ñ culpa nuptiaꝝ. Jam in ꝓa quoq; inordinata exactōe carnalis debi ti q̄. eas ñ s. ipsum ꝓcepit. sz sed' ue niā 2cedit apls. ut ⁊ ꝓ ꝓcandi eam sibi misceant. ⁊ si eos ꝓnus mores ad talē 2cubitum impellit. nuptie ñ ab adultio seu fornicatōe defendūt. neq; illd ꝓ nuptias admittūt. sz ꝓ nuptias ignoſat. Debent sibi 2ugan ti ñ solū ipsius sexus sui 2miscendi fidem libor ꝓcandor cā q̄ ꝓma est humani gñis ut ita mortalitate so cietas: uetū ⁊ infirmitatis munere excipiende ad illicitos 2cubit̃ cuitan dos mutuā quodammō fauore. ut ⁊ si alia cor 2uenerit ꝓtenta placeat. n si ex alterius consensu non possit. Non ā dat̃ ꝓsentia sci spūs ꝓ quo 2ugales actus geruntur. Vñ ier. xl macheti. Non dabit ꝓsentia sci spūs tempore quo 2ugales actus ge Omnia legitima ruitur. Carent quid petō. nec ī tp̄e illo cū 2ugales act̃ geruntur ꝓsentia sci spūs di bitur. ⁊ si ꝓphā ē uideat. q̄ officio gnā tōis obsequit̃. Sz talia plura sūt in quib; suffitat ē sola uis humana ⁊ neq; res idiget. neq; deter adē ꝓsentiā sci spūs. Sic ergo talis 2cubitus ñ ē fornicarius. sz ꝓ bonū 2ugij licit̃ sic ⁊ nuptio illa de q̄ queritur ñ est fornicaria. sz ꝓ bonum 2ugij licita. Ire sic aug̃ ait in libro 2ugiꝝ ad

Quicquid ut̃ se 2ugum inordinatū. mul cendū sordidū ue gerit. uenū ē bonum ñ culpa nuptiaꝝ. Jam in ꝓa quoq; inordinata exactōe carnalis debi ti q̄. eas ñ s. ipsum ꝓcepit. sz sed' ue niā 2cedit apls. ut ⁊ ꝓ ꝓcandi eam sibi misceant. ⁊ si eos ꝓnus mores ad talē 2cubitum impellit. nuptie ñ ab adultio seu fornicatōe defendūt. neq; illd ꝓ nuptias admittūt. sz ꝓ nuptias ignoſat. Debent sibi 2ugan ti ñ solū ipsius sexus sui 2miscendi fidem libor ꝓcandor cā q̄ ꝓma est humani gñis ut ita mortalitate so cietas: uetū ⁊ infirmitatis munere excipiende ad illicitos 2cubit̃ cuitan dos mutuā quodammō fauore. ut ⁊ si alia cor 2uenerit ꝓtenta placeat. n si ex alterius consensu non possit. Non ā dat̃ ꝓsentia sci spūs ꝓ quo 2ugales actus geruntur. Vñ ier. xl macheti. Non dabit ꝓsentia sci spūs tempore quo 2ugales actus ge Omnia legitima ruitur. Carent quid petō. nec ī tp̄e illo cū 2ugales act̃ geruntur ꝓsentia sci spūs di bitur. ⁊ si ꝓphā ē uideat. q̄ officio gnā tōis obsequit̃. Sz talia plura sūt in quib; suffitat ē sola uis humana ⁊ neq; res idiget. neq; deter adē ꝓsentiā sci spūs. Sic ergo talis 2cubitus ñ ē fornicarius. sz ꝓ bonū 2ugij licit̃ sic ⁊ nuptio illa de q̄ queritur ñ est fornicaria. sz ꝓ bonum 2ugij licita. Ire sic aug̃ ait in libro 2ugiꝝ ad

bono. Concubine ad tempus adhibite. nec si cā ī filios habeant ullā faciāt. pathmatī suū. Sic econtrario dāt intelligi. De hys q̄ augali affectu sibi copulant. q̄ si nō ex cā p̄andos filios habeāt. explende libidinis causa habent. nō ī fornicaria habent. sed augales appellant. Probat h̄ id auctoritate augi. in libro de bono augali. Coniuges ī sunt qui cā solius procreande sibi mulierem co

Solet queri cum pulsantur. ~ ~ masculu ī femine nec illi maritus nec illa uxor alterius sibimet ī filiorū p creandoz ī cōmunionē solū sed bonus cōiugij copulāt. ea fide media ut ille cum altera. nec illa cū alio id faciat. unde nuptie sunt uocande. ī p quē si absurde forsitan h̄ appellari augiū. fuisse ad mortē alicuius eoz id unde cosplacuerit. ī plus gratione q̄ minus ī ea cā quinti sit. nō tū ut malum ut illi uolunt ī nasci filios. l' ī ope aliq̄ malo agant. ne nascant. Cum si uel utriq; l' uni boz displicet. non inuenio q̄ admodū inf nuptias appellare possimus. Cui si aliq̄ sibi ad tēp adhibuit. donec aliā digniā honoribus l' facultatibus suis mutuat q̄n in augio ducat ad uxorē ipō adulter est. nec ē illa q̄ cupiat nubere. ī cū ista ē q̄ sit cubatura ē ea ī hūc maritale 2sortiū. De nuptis ī 2cupiscentijs. fornicarij ī nō augel. q̄ stilicidium ī uenena proculiq̄n eo usq; puenit h̄ libidi mutuosa crudelitas. ut ī stilicidus uenena paret. ī si nichil ualuit 2ceptos fetus intra uiscera aliq̄ modo extinguat aut fundat. uolendo suā plenā pnā mutare. q̄ nulle. aut si in uno uterū bat occidit. aliq̄ nasci. pris si ambo tales sunt. augio ī sit. ī si ab initio tales fuerūt. nō ī p connubiū h̄ pestiferū potū 2ueneri. Si ā ambo nō ī tales audeo dicē. aut illa quo modo ē maritus mentit. aut ille adulē uxoris. De hys qui abortū faciunt pectant q̄r an homicide uideant. ul' nō. Aug. in libro q̄stiōn exodi. Non ē homicida q̄ abortū procurat. aiāq; aia in corpore sit infusa. ~ ~ ~

Qui uero nō formatū puerpiū uolunt ad homicidiū pnē. pfecto hoīem reputant q̄d tale in uno gerimus.

Que de aia q̄ solet agitari. Utrū q̄ quid formatū nō ē. nec aiatū q̄d possit intelligi. ī nō homicidiū nō sit. q̄ nec ex aiatū dia p. si aiam nō habebit. Item. Si illd informare puerpiū ia q̄d fuerit. ī adhuc quodāmō informe aiatum. q̄m magna de aia. q̄o nō ē pcipitanda. indiscussa temeritate sit. nō lex uoluit ad homicidiū pnē. q̄ nōdū dia p aiā una ī corpe quod sensu careat. d'm li. quest. uet. ī nou. ī. Ioseph ēdidit. Si quis peussit mulierē in utero ha bentē. ī abortū fecit si formatū fuit. det aiam p aiā. Si nō informatū fuit. multetur pecunia. ut pharet aiam nō ē. aut formam. Itaq; hiā formato cor pi detur. si nō in 2ceptu corpis nascet. cū femine durauerit. Sia si cū femine et aia 2sistit. ex aia? mulcte aie cō die petunt. Cū sem fluxu quodā nō pfi cit natiuitas. Sz si pz respiciam? uide bim? q̄d seq̄ debeam. Cōplem factam ade. in adam cui exemplū ē datū ut ex eo ī telligam? q̄ ia formatū corp? acquirit aiam. Nam potāt dē aiam limo uir admisce. ī sic formare corp? ī nōne infirmabit. q̄ pmū oportebat domum cōpaginari a fit habitatoē induci. aia certe q̄ spē ē in sicco habitare non p. nō in sanguine fetē habitare. Cum ḡ liniamēta 2pacta nō fuerint. nbi erit a nima. Ite ieiu ad algasiā. Sicut femina paulatī formāt in utero. ī tam diu nō reputat homicidiū. donec ele menta 2fecta suas ymagines mēbraq; suscipiant. ma sēs rōe 2ceptus in ore pruptit. adhuc in utero teneri tur. et eo ab hoste pit. Quum ḡ q̄ aliquā sibi ad tempus adhibz. cum ea adulē cē dicit. nec ab ea discedens. nec filiā suā ei tradens: peccat. Vñ leo pp. Pfect? est honestā fornicariā accipere ī uxorē

Hallam rem legitimam accipere. ab hoze abiicere. ī uxorē ēre ingenuā ī accipe. nō duplicatio 2uigij: ī p fect? ē honestatis. Culpanda sit sane ualuū negligentia. ī nō penit? despanda. ut arbus colentiū bus metatū: q̄d necessarie expetuerē. fideliē excolit. Nemo enī despand? ē dū in h corpe 2sti tuit? ē. q̄ nō nūq; q̄ diffidentia eius diffidit. ī maiore pfidit. Id legitio nūm cōplāt. que 2cubinā habent tradidit.

Quibusdā ī quod ceteris ī ī ī

Non omnis mulier uno quincta uxor
ē uir. quia nec omīs filius ē heres
pris. Supuacuū ē fēda uīr ingenuos le
gitima s. r uīr coequales. r multo pī
h ipm dño adquirere. q. mtuī uoma
ni uiris exstīr. Itaq; aliud est uxor:
aliud cubina. hīc ancilla aliud ē li
bera. pp qđ r apls ad manifestandū
harum pfonarū differentiē rationa
nū posuit. ex genesi. ubi dr abrahe.
Eice ancillā r filiū ei. Non enī hēs ere
filiū ancille ē filio meo. ysaac. g. enuil
lūz clicus si filiā suā uno habeat
concubinā in matrimonium dedit.
ñ ita accipiendū ē quasi ei nuptas
dedit. ñ forte r illa mulier. ex ingenua
fēa r dotata legitime r publicis nup
tiis honestata uideamur. pīno arb
tio femine uīr ide caret culpa. Si
mulieres q a uiris habebantur in
matrimonio ñ fuerint. q. aliud ē u
xor. aliud cubina. Quum dicē
pīno arbitrio femine nupte uiris
dantur intelligi. q. pīnus offensus
delidatur in nuptijs. ñ sī eo legitīe
nuptie habebāt. Juxta illud eua
nstīp Quicr ñ sit legitimū nuptū
ñ a parentib; tradatur. Iēē amby
m li. i. de patriarchis. Honorantur
penes rebecce nutrib; pulle
la ñ desponsatib; illa r iudicium ex
pectat pentī. Non ē r uirginalis
pudoris eligē maritū. Sz ia despon
sata uiro de pfectois solutur die. ñ i
mīro dilatēz ñ amittr. nec enī pa
re debuit ad maritū. Vñ illud euāpli
dion. Qđ miramur pli q. unde
translatū sit manifestū est. Aut aīe
in pona mulieris. q. tī maritū nole
bat relinq̄re r ad alias peccatē nupti
as. Sponsalū meoz pī mīs curam
subiibit. Sī r ñ ē meū. ego qđ ipse
philosoph mutari s. seruare uirginē
et ñ solū uirginē. Sz r si qua mulier
amisso eto marito adolescentula la
queū infirmitatis sue timet incēde
simulr nubē nubat tīm in dño. ut elec
tionē maritī. parentib; deferat. ñ app
ūnte exāmēē auctor. si ipa de nuptijs
suis electionē sibi uendicaret. expecta
mag. debz uideri a uitio. q. ipa uirum
expetisse. uerecundia pmittat. aīe qm
nubit quo tm 2ugū plus 2amen

der uerecundia. Item in li. numoz.
Mulier si quippiā uouit. et se abstinere
a uiro. nō uiro. que ē in domo pris sue.
et in etate adhuc puellari. si cognō
uerit pī uotum q. polliceat ē. r si
tamen ī q. obligatur aīam suaz
et tacuit. non rea erit. Sz quecūq
polliceat ē. r uirum. ope 2plebit.
Sm aīi statum ut audierit. contradi
xit pī. r uotū r uiraīm ei uirtus
etum. nec obnoxia tenebitur spon
sioni. eo q. 2tradixit pī. aug. mito
hic q̄ritur r de uoto uirginitatis.
mulieres enī. r uirgines in scrip
tura soleūt appellari. Et uidetur r
apls de pīe loqui cum dicit. Seruet
uirginē suam. r det nuptū uirgi
nem suam. Econtra in 2trio
toll. uū. Vidue uirgines q̄s uolūtate
hoc sēm af- mariti eligant.
firmat 2tulū. ut uidue quib; pla
cuit nūcupāt castitatē. q. si p̄ius q̄
2fiteant. 2tinentia nube elegint.
illis nubant. quos pīa uoluntate
uoluit hīē maritos. Similis con
dicio et de uirginib; habeatur. ne
exē uoluntatē; paremī l' suam co
nant maritos accipe. Si quis uero
ppositū castitatis. uidue l' uirgini
tatis inpedierit. a sancta 2munio
ne. et a limīnib; ecclē habeatur
extraneus. Eo remissis auctoritā
b; audeat asserē. q. q̄dus aliquis ñ
parandoz filioz. sz in continentie
cā 2tenēt ñ coniuges appellandē.
Ede tertia uero questione pela
gius diffinit dicens uel scribens.
potentio defensoz. Arbitriū libi am
non originarij patris puellam in
nuptijs sequi oportere.
Patrem puelle ecē uīr famulum a
pum uero et liberos omīa 2stare et
natalib; r ideo ad magis electōnē
de 2iunctione nuptis. quam patris
eius animus nullo modo liberum
esse potest arbitriū dēmīo attendi.
Quia g. electione am hunc ista nup
sisse placē. 2stare hāc legitīe ē copulatā.
Quod ā ecē ancilla pp uxoris sibi
tate. libos ēē alienā liceat exem
plo probatur abrahe. q. pp sīlitatē
uxoris sue sarre ingressō ē ad agar
egyptiā. ut ex ea filios acipet.

Omnia precuntia nigrū q. suis. habīe qui uicerit i mesopotamiam siue p. arripiendū ux
nomoriā. ē. oz. filio suo ysaac. cum uenissī ad eum. uirtutē. q. ei filie sue ei retedr. usti. byō
anima magistra. q. uestē. pīnē sibi
quos cum. r uīm. ei nec ecpit. suggēs
ali. mihi puer. dixit. uīm. r pendus
puelle. dnīe. me. r uiaī. ad eum
meū. q. r nōiē. puella manat.
sauce. r dico. apō nos. r portā. pī
calectur. nolite. q. p. me retinē. q. di
uerit. nā. mea. ō. recūt. uenīus
puella. r. q. annis. uolūtate. ei. ait
uenta. fruīsī. fecerā. sint. uīs. uir. ei
hoīe. isto. q. aue. uai. r. sequīsīt. ea
uirtutē. eius. sualq. uibre. r. abiect
ei. cum. bi. ans. q. sino. uibrate. eis
Mi. cter. pī. uiderē. q. uū. dige
uenīt. uīm. uel. nō. respōnā. pī.
uum. hūm. q. eōs. eius. puelle. ñ
est. requīdus. insponsandi. q.
q. si. eis. ē. uīr. xxx. q. q. ē. uīm. ef
te. sponsalia. imo. ee. sponsa
ubi. uū. eōs. ubi. ō. dī. uīs. me. am
uīo. o. uīe. dicerā. go. nō. ee. spōn. uū
si. r. pīnū. p. uīm. q. s. ñ. ō. dīgit
ofensio. intellīt. uic. pī. nec. pōt
ōsē. ñ. cum. pī. uoluīm. eligit
ff. q. spōn. si. q. uē. pris. p. uoris. a.
uīm. posse. ēē. uīm. mitt. ab. sentis. r
p. uum. ato. ē. ar. xxx. q. v. nec. illud
respōdeā. ar. q. p. uīm. pī. puelle. r
ou. pōt. precuntia. uī. cōsentiāt. r
uīm. o. uīem. ēē. precūa. q. pe
cuntia. r. nō. cōfertur. gūi. puerōs
aut. q. r. eūtor. ie. ē. ee. uīm.
ioūcē. uīgies. cōsilū. ē. ar. ee
ee. spōn. uīm. pīe.
Minuūt
Mulēs. nupties. ali. p. uirgine
Si. cūiq. cho. uīm. ee. filius. u
uo. ff. q. q. uīm. uīm. ep. ee. ē. p
uus. ali. p. eum. pt. uū. ee. ōlē
cunq. aliquā. si. et. no. q. v. dic
q. si. uīm. ties. ee. uīm. uel
si. ēēm. ee. ē. coli. aut. pī. uic
pōt. ee. uōe. q. cum. possīt. ee. ob
ligat. o. uolo. et. eo. ē. ee. ee. pu
pīo. pīo. ee. ti. egit. si. o. h. ē. uīr
s. uīm. ties. uō. coli. aut. pī. uo
uem. ee. ee. uū. q. ē. cum
q. si. uīm. uīm. sit. q. uīm. ob
ligat. uīm. s. alij. o. it. qđ
Quīi
Cue sit coli. a
pus. uē. uō. sit. p. uīm. uīm. ul
ri. uīm. puella. pī. semp. uerecūd. uīm
uīm. eius. ut. hic. et. s. xx. q. n. pu
ella. aliq. ee. ee. uīm. uiam. ūa
coli. aut. pīe. uīm. q. uīm. ee. ē. uīm
obligatus. i. o. uoto. uīm. uoto. uīm
ees. xx. q. v. illd. uīm. ti. ut. obligat. ur
pē. uōe. ie. ee. ee. ee. ee. ee. uī. a
uoue. s. h. uīm. uīm. ee. coli. aut. pīe. i
uē. obligo. ee. pag. matia. uō. ee. q.
uīsīma. uoe. ego. uel. ee. ti. si. ñ. q.
pīe. uī. et. uī. ee. ee. ee. uōt. uīm. ties. q.
ee. ee. uīm. uīm. s. ee. ee. ee. q. v. s. uī. s. u
uīm. s. xx. q. h. ee. q. h. s. uī. s. u. soluit. q. ai
uīm. uīm. uīm. uīm. q. pīe. uīm. uīm
uīm. a. pīs. uōt. ee. uīm. uīm. h. pīe. q.
Quīii
uīm. uīm. uīm. uīm.

Item iacob ē ex rachel filios hē ñ poss:
ex ancilla eius sibi filios suscepisse.
ñ solū pp stilitatē. uerū ē ppr fecundi
tatē testimoniū. legit̄ uenisse ad ancillā
he. ⁊ ex ea filios genuisse. ex quib⁹ col
ligit̄. ppr stilitatē uxoris fuisse ex ancil
la fuisse ex qualibz alia: licite filios
q̄rere. Alioquin: adulteri macula abra
ham et iacob nomabunt̄. Sz sicut post
morte sare habraham ceteras du
xit in uxorē. ne sēm aug̃ ꝙm puta
uit ēē peccm. p̄ morte uxoris aliam
duce. sic uidetur uiuente sua uxore fi
lios ex ancilla suscepisse. ne aliquibz
h reputaret̄ in crim. Illud ā aug̃ dr
ē adiutoriū legū. ⁊ pphārū libro. ij.

Quomodo abrahā excusat̄ a crimine
fornicationis.

Iuste abrahe ⁊ nsqz fornicatio
onis obiect̄ crim̄ pfecto q⁊ p̄ morte
sare: aliā duxit. ubi ⁊ si nullum ī
telligent̄ rei abdire sacramentum pp
hoc solū id facē debuit abrahā nepu
tent lēta adiūcta pphm dei quib⁹ ⁊ ce
tulliani stipulatoz assistit. p̄ uxo
ris morte crimen ēē ducte uxorē. Sa
cramentū ē huius rei q. p bonos mali ⁊
boni erant in fide generandi. sic ⁊ p
malos boni ⁊ mali ad fidē accessum.
Vñ aug̃ sup iohem. Sic bonoz mi
nisterio mali et bonis ministerio
malos boni ⁊ mali in fide generant̄.

Reuertar nunc animo ñr ad abrahaz.
Ysaac ⁊ iacob. in istis tribz inuenie
mus parē libas. parē ancillas. inuenie
mus parē ibi liberaz. inuenim⁹ et ibi
parē ancillaz. ancilla nichil boni sig
nificat. Vñ. et ancillā mqđ ⁊ filiū ei.
Inuenim⁹ rem mirā in illis genitoꝝ
bus libaz ⁊ ancillaz. uij. Si genera
hominū. in quibz. uij. generib⁹ xpc
dns figā totus xpi corpus. ut ñ sit
mir. q. ī tribz illis dēm ē. Ego sū dꝰ
abraham. ⁊ dꝰ ysaac. ⁊ dꝰ iacob. In
oīb⁹ enī xpianis frīb⁹ attendere. aut p
malos nascunt̄ boni. aut per bonos
mali. aut p bonos boni. aut per ma
los mali. Amplī istis. uij. generib⁹ ñ
p̄ mutatur. Iuuenis ibi bonos filios
iacob natos de ancillis. ⁊ bonos filios
natos de libis nichil obstitit natiui
tas de uilis ancillaz. qñ ut p̄e ostēdo
uerū semē suū. ⁊ assumpt̄ regnum ī
frīb⁹ retinuerit. Quoñ g̃ m filij iacob
ñ obfuit illis q̄ nati s̄ de ancill̄. quo
minus tenent regnū ⁊ tram promissio
nis. q̄. ē frīb⁹ acceptum. ñ eis obstitit
natalis ancillarū. ꝯ qualuis semē
patrū. sic quicqz p malos baptizant̄
tamq̄ de ancillis uident̄ nati. ꝯ ñ
qz ex femine uerbi dei q̄ nati s̄. q. sig
nificatur in iacob simul hēditatē pos
sidebunt cū frīb⁹. Setut g̃ scr. qui de
femine bono nascit̄ ñ ne imitetur
ancillā. si de ancilla nascis. ancillam
malā superbiendo ne imitetis. Vnde illi
filij iacob de ancill̄ nati possederūt tra
promissionis ē frīb⁹. Ismael ā de ancilla
nat⁹. expulsus ē ab hēditate. Vñ nisi
qz ille superbus erat: illi humiles.
Erat ille cupidꝰ. et uolunt seducē fratrē su
um ludens ē illo. Magnū ibi sacrām
um. ludebant simul ⁊ ismael ⁊ ysaac.
audiit illos sara ludentes. q̄ ā peperit
bel. enoc. ⁊ noe. ⁊ abraham ipā peperit ⁊
moysen ⁊ pphas. qñe posteritas añ dñi
aduentū. ⁊ q̄ illos: ipā ⁊ aplos ⁊ mar
tires ntōs. ⁊ oēs bonos xpianos. Omīs
si peperit qui diuisis tribz nati appa
ruerunt. ꝯ societate unī pli amplect̄.
et cuiusc̄ cuiuscūq; cultus labores hui⁹ pe
grinatois exptū ē. ⁊ ydam tot⁹ ñr exp
uum. ⁊ usqz in finē ten expient̄. Item
q̄ peperit cahim. ⁊ ismael. ⁊ esau. cad
ipa peperit ⁊ dathan. ⁊ alios in eodem
pli⁹ similes. ⁊ q̄ illos cad ipa. ⁊ nūd
pseudo aplos ⁊ simonē magū. ⁊ ceteꝝ
usqz ad hec tempa pseudo xpianos ī
afflictōe aīaꝝ pinaciꝰ obduratos. si
ut sunt permixti in unitate. sine apta
pōne dissentiant. Sz ē tales a spū
alib⁹ cuīglizant̄. ⁊ saluantus imbu
untur. ⁊ tanq̄ p scīpa rebecca eos pa
rit. sic esau. Cū ā p illos q̄ ñ caste an
nuntiant cuīglīm tales in eod pli⁹
genitāt̄. ñ sarra quid̄ p scīpam parit.
sz p agar. Item boni spuales qñ cuan
gelizantur l' baptizantib⁹ carnalib⁹
genitāt̄. Lia quid̄ ñ rachel uere amica
li eos. sz p ancillarū uerū parit. Cū
uero p spuales in cuīglio generantur.
boni fideles qui uel nadum in spuale
affectū pietatis. l' eo tendē ñ desistunt.
l' ideo ñ faciunt qz ñ possit sic ex uno
sare ⁊ ysaac l' rebecce iacob. in nouā
uitā. ⁊ in nouū. t. nascāt̄. Itaq; sine

fict ad unitatē pfectum tendunt si nunquid carnaliꝝ ē ecclā que fuit. i
p̄ dolo q̄ nō uult. illud uerbū plerūq; meam ñ plerumq; alii ecce
ūtumit ad agricolas. ⁊ ut si dicamus q̄ illud triticum quod q̄ ecclā
quod cepit. ē. et nunquid̄ fuit. et non dicunt eandem ēē ecclām. et
sicut. vii. q. i. terminū. ff. de nouis. promulgatis. et nō. di. nō. cum ista
ecclesia animalis. hoc est cum malis. et spūalibus. et. di. per
nos hoc uidemus. si cum catechizatum fuerit. baptizari. q. nō possint. ita
pueri. in nouitate. i. tra. di. uij. Quod autem alcūtus. i. baptizatus. et fidē
i. tra. di. uij. sicut mutus. q. d. mutti sunt. Quae in ecclā nutriūt. hoc
mutti. Quae ab ecclā colligentur. siue ab ecclā separati sunt. uiui. aut

scus ecca in q̃ malū p̃ unqua fuit vonis sicut in illa pugna. & p̃l.
est ergo sine natus sine et. q̃ pulcra é et é. sicut ysura ñ desinit cè vsu

ctime quo in carnem ista ut vera. q. quo pena. vidic pena erepcio. ñi dñi ñi legis
fuit malum. Lamech. et no. q. nec omis erat lacte sufficientes sc̃s illa é so

mr̃ usan ndeam. sine apte foris sum.
q. caro ē caro ē sine m arca in sua sli
nate pscient. sine in occone tempta
cois tanq̃ ueno ext̃ rollam. qm pulca
ē pulca est. & semp ab illi ecce que sine
macula & ruga est mutate diuisus
ē. & qui aggrauoi sõz in carnali obdu
ratõe miscet. de nullo ñi despndū est.
sine qm infm talis appareat. sine q̃
foras manifestus aduerset. Ha
ma respondet p̃ nariente ipz. uaria
muentur dispensatõ. admois. pmi
sum erat abrahe qui in semine eius
bñdicerent oẽs gentes. pmiserat quoq;
se daturū semen eius tram pegrina
cois fue. Cū g̃ eent in ydolatria relic
tis abraham & filios eius ī peculiale
pplm s̃ eligisse dñs. nec mutarū mu
lierū fecunditate. pli dei multiplicaõ
q̃rebatur. q̃ in successione sanguinis
erat successio fidei. Vñ in lege dicebat.
Maledict̃ filius q̃ ñ reliquerit se. s. l. ihū.
Hinc & sacerdotib; augia s̃ dicta. q̃ ī
successione familie. successio obtinebat
et officij. Ad uero p̃ incarnationē xpi
gnā fidei ubiq; dilatata ē. nec iam dr.
dic domui isrl. sz eunctes doce oēs gentes
et in oi gente. quicq; inter deū & oppz
ustuā. accepte ē illi nec electio mu
neris q̃ntur in successione genis. sz ī
pfectõe unte. & sinceritate sacrifi. et
uirginitas fecundinam pfert & sacer
dotib; q̃uenire ecclias imperatur.
Nec g̃ abraham aut iacob deliquit. q̃
preter uxorē filios ex ancilla q̃sierunt.
nec illoz exemplo p̃ augnē debuī
fecunditatē in aliqua. licet aliam q̃re
re. ē illoz augia nīoz elignur. ul' pcte
tanē uirginitatē & inodatus usus a
ugij nri p̃cis. turpitudinē ferre im
mutat fornicatois illi' p̃cis. Vñ ābz
scribit in libro de p̃archis. Non ē reus
adulterij abrahā. qui uxore iubente filiū
Dixit sara ex ancilla susceptū. ~ ~
ad abrahā. Eice nē ancillā istā cū filio
ut non pariter. & nē ego ad ancillā meā
ut filiū facias ex ea. & ma fem ē. Sz ad
dā pmū q̃ abraham ante legē moysi
et mutue euāgelij fuit mūdi mūdictus
adulterium uidebatur. pena crimis
ex tpe legis ē. q̃ crimen imbuit ñ ante
legem ulla ē rei donatio. sz ex lege. nō
g̃ in lege amisit abrahā sz legem p̃

nenit. dñs aūt in pdisto augnū lau
dauit. ñ adulteriū dāpnuerat. ha
bes p̃ma abrahe defensionē. secunda
illa ē q. ñ ardore aliquo nage succē
sus libidinis ñ peculiarius forme cap
tus decore ancille gaudio augnalē
post habuit thorū & studio q̃rende
posteritatis & p̃pagande sobolis adhuc
p̃ dilunū tarditas erat genis hūa
ne. & religionis. ne q̃s ñ credidisse
debuī uidet̃ nate. demq; & loth sōi
filie hanc eam q̃rende posteritatis ha
buerunt. ne genus deficet humanū.
et ō publici muris grā priuatam
culpā prexerunt. Idem in eod. Quic
quid preter legitimam uxorē admit
titur adulterij crimine tenetur.

Nemo sibi blandiatur de legib; ho
minū. omne stuprū adulterium est.
nec uiro licz. q. mulieri non licet.
cadē a uiro: q̃ ab uxore debet exhimo
nia quicquid in ea q̃ non sit legiti
ma uxor. missū fuit adulterij damp
natur crimine. in eod. nulli licet
scire mulierē p̃ter uxorē. ideo q. 2
augij ubi datū est uis. ne in laqueū
incidas. & cū aliena muliere delinq̃s
rolabilior ē si liceat culpa quam
si culpe usurpet̃ auctoritas non h̃
solum adulteriū ē aliena peccare
augē. sz oē q. ñ h̃t p̃tem augij.
nī locus ille docet grauī ē crimen.
ubi celebrant augij uota uiolant̃.
et uxoris pudor soluit̃. ō q̃ ē pren
dere abimelech q. uxorē alienam ē
ignorauit. q̃. sororem suā upē uir
ē dixit. Et ei dñs. & ego cognoui q̃m
puro corde fecisti hoc. & ō pepci tibi
ut non peccares in me ppō h̃ ñ sū
passus te tangē eā. cognoscimus ne
iuxta p̃sulem custodē q̃ ē coniugij
dei. q̃ ñ patit̃ alienū thorū pollui.
et si quis facit cū peccare. in deum
cui legē uiolet grām soluat. & q̃ ī
dei peccat sacramēta celestis admit
tit̃ offensū. Ide ierē. Studij fedus est
q̃m uxorem amare quasi adultre
Origo quidē honesta erat amo ram.
ris. sz magnitudo deformis nidj
ā meret. ex qua honesta ea quis in
famiat. Vñ et sytus pitagore aut.
in sententijs. adulter est. quid in su
am uxorē amator ardentior. ī aliena

ptionem qui uotum cōmenda cle. mutuum. ad di. xxvij. q. iij. c. ij. s. di.
lecti. cum in precio. si equum. 50. c. q. v. ut negotia. habeat
hum adhuc uidet. sequens. 16. obiciunt illorum adhuc. q.
nemo. usus. adhuc. monē. c. origo. ferre optime tempora. q. nō. mutat-
onio. q. usus. excusat. 8. q. ij. quicquid
Dixit sara legem. scriptam nō. assit. na
scripsq; ul. naturam. p. alia
q. 8. 8 spūs. latam erat. ei quoammodo. mecum. imperso. ei. dūs
ait. erunt duo. in carne una. et. in lege naturali. q. q. 3. naturaliter
ñ ni erat q. e. uo. uis. et. ō. mecum. et. ipse. 8. mater. cum. uiro. com-

quippe uxore ois amator turpis
ē. in sua: nimi. sapiens udicio de
bz amare quigē. non affectu. non
regnet in eo impetus uoluptatis.
nec preces ferantur. ad coitū. nichi
enī fedi qm uxorē amare ḡt adul
terā. Certe qui dīr se cā rei publi
ce. z genūs humani uxoribz con
nugi: et filios petere. imitent. ē.
salten pecudes. z p qm uenr uxo
ris matimuit: ne pdant filios n
amatores se mulieribz. z mato
ostendant. Virginalis castitas pr
Quis ignorer sub ferar quigio a
calā dispensatōe dr os tuus bzabe:
scos cuiscd fuisse nisi eui nec xpi
ani ē. quoñ ā abrahā placuit deo
in quigio. sic nunc uirgines placr
in castitate. seruāt legi ille. xpi
luo seruiant. z nos legi z tempon
nō. in quos fines seculor deuene
runt. Ite aug. Patriarche non
cupiscentia explende libidinis.
z cā pl' nuptie ples uxores hūerūt.
Obiciunr iacob. duj. uxores q. qm
mox erat cum ñ erat. sic pūarth
quigib; excipientibz sem suū mise
bantur. ñ cupiscentia placende
uoluptatis. z prouidentia propaga
de successionis. Sic apli auditoribz
admirantib; doctrinā suā cum de
lectabant non audirare cupiende
laudis. z cantare semmande utri
tatis. Ite aug. de bono quigali.
Sacul ē absq; libis defungi q. ex il
licito cubitu turpem querere.
Sicut sacus ē mori fame qm ydola
thytis uctā: ita sacul ē defungi si
ne libis qm ex illicito cubitu turpem querere. Vñ cūq; ā nascuntur
hoīes si penū uicia ñ sectent. z dm
recte colant. honesti z salui erunt.
Sem hōis ex qualiāq; hoīe dei crea
tura ē. z ea male utentib; male cre
ñ ipm aliqm malū erit. Item sem
scā ambrosij. de scō iohanne qui sic
incipit. Dixim supiori dominica.
filij non sunt relinquendi ex ancilla.
Si dicat aliquis uxorem ñ habeo. et
nō in ancillam associabo: audi q. d
dicat. scriptura ad abraham. Ejice
ancillā z filiū ei. ñ enī hered cum
filio ancille cū filio libe. Si g. ancille
filius hēs nō est: g. nec filius legi
timus ē. Cur g. querit tale cu
qui de quo susceptus filius nec succes
sionis possit ee heres n sanguinis:
nec enī hec p hereditatis acquisitū. q.
n hr originis pulegiū. cur in qm
qr tale cubitū. de quo natus filius n
s tales matrimonij. sz adulterij.
Cur hmodi suscipiunt adultiū
qui pr s pudor n honor dicit scp
tura adultior. filij abhominatoe
ded. z c. Mulier igitur tua si talib;
moribz pdita ē. ut mitat acquisitū
mentur z nom uxoris. p sta concu
bine tue libratē. z nom uxoris. ne
tu adulter sis post qm marit. Ite
ag. ad claudiū de uiduanum. li. v.
Adultia n s facienda: nolumtate
Sic n s facienda filios generandi.
adultia z nolumtate filios genan
di. quemadmod n furta facienda:
nolumtate pascendi pupes. scos. q.
m facienda ē furta n ptemanda: z
bn utendo māmona miquitatis.
Ecce qui nullo m lic; alicui mi
nente uxore sua. l' ex ancilla uel ex
alia qualib; filios querere. qui z
suscepti filioy noie uidicantur in
digni. Simplex enī fornicatio in
sacra scriptura prohibetur. Vnde
aug. in qonib; deuteronomij. Illicit
cubitū n legitimū usus illoz me
bzoz nomine mechie intelligimr.
Meretrices ee z ad meretrices accedere
phib; dns. qui publice uenalis ē
turpitudo. In decalogo ā mechie noie
n uetar. h apte phibuisse qm me
chia n n adulteriū intelligi solet.
Item ex eodem. Omnis mechia for
nicatio dr. z in scripturis z utrq
enā fornicatio. omis mechia dici
possit. in escd scripturis n mich
interim occurrit locutōis exemplū.
z si omnis fornicatio z mechia di
ri non p. ubi sit in decalogo phibita
illa fornicatio qm faciunt q uxo
res n habent. ē femmis que uires
n hnt. an mueniri possit. ignoro.
Qz furti noie bn intelligim omis
illicita usurpatio rei alicne. n enim
rapinam pmisit. qui furtū phibuit.
z utrq a pceptū intelligē uolunt.
quecquid illicite rerū primi auferē

pfecto nōle mechie omīs illicitus ⁊ cubitus aq; illoꝝ membroꝝ ñ legi timꝰ ulus phibitus debꝫ intelligi. Inter Extra ordinaria uoluptas ⁊ inue cunda opa nuptiaꝝ. lucia ⁊ īmūdicia

Est eo fornicatoꝝ maioris criminis appellā mꝰ ē. qz tollit membra xpi ⁊ facit ea membra nicolaitis. Erunt quippe duo in carne una. Qui ñ est fidelis: nec est dicit un xpō membra sua facit membꝝ nicolaitis. Econtrario infidelis in fornicatione sua utrū uoleat an edificet templū ydolo: nescio. p̄ticia quippe uel maxime demones colunt. Ih unū seruo. q. qui p̄ fidem fornicat: uiolat templū dei. Secūm opus carnis īmundicia nō cupit. ⁊ eam comes luxuria sequit. Quomodo enī in uetꝰ lege de nefandis criminibꝫ que in occulto fiunt. q̄ nominare ⁊ turpissimū. quibꝫ ⁊ dicitis os ⁊ aures audientiū polluerent. Generaliter scripta sp̄s ē dicens. Nequā dos l' uerentes facere filios ihl' ab oī īmundicia. Sic in h̄ cetꝰ est ordinati os uoluptates ipāz quaq; opa nuptiarū. si ñ cū uerecundia ⁊ cū honestate q̄ sub oculis dei fiant. ut tm̄ libere seruentur īmundicia ⁊ luxuria notantur. Ire greg. Immodat⁹ nō mulierum salomonē ad ydolatriam traxit.

Salomon quippe īmodato usu amp; assiduitate mulierū ad h̄ usq; pduct⁹ est. ut templū ydolis fabricaret. ⁊ qui p̄us templū structerat deo. assidua te libidinis ⁊ p̄fidie subtract⁹ ydolis structe templa ñ timuit. Ire iere. Libor p̄ceptio ī matrimonio laudat⁹. nec tamen uoluptas in uxore dampnat⁹ fuerat ergo ut dixim⁹ in matrimonio uocella ē opa uoluptates. an q̄ de meretrici amplexibꝫ capiunt⁹. in uxore ⁊ ē dāpnande. Queritur ā an tales dicant⁹ filij l' que suoꝝ parentū sequntur. q̄ ex libero ⁊ ancilla nascuntur. Ysidor⁹ ethimologiarū li. ix. determinat. Qui ē libi. rō. admonem liberi dicti ē qm̄ parentes sequantur. ex libero matrimonio ē ort⁹. Sā filij ex libero ⁊ ancilla: seruilis admonit ē. Semp enī qui nascunt⁹ deteriorē partē sortiuntur. Naturales ā filij dicuntur ingenuarum. subnatorum filij quos sola natura genuit. ñ honestas nu

gi. hij ñ q̄ ē de legitimo nuptio matre potius quam patre sequuntur.

Quod ā uolent⁹ pudicitia eripi non possit. multorum auctorum lꝫ planū. ē enī mutuus animi que uolentā ñ sentire. corpi nāq; uis inest. ñ aīe. Vñ q̄ mus corp̄ uolent⁹ ab impat⁹. si pudicitia mētis seruetur illesa. m̄ castitas duplicatur. sicut bā lucia ferē dixisse paschasio. Si tamen me fecis uiolari: castitas m̄ duplicabit⁹. ad coronā. de sensibꝫ ⁊ uoluntatibꝫ iudicabit⁹ dñs. Hinc ambr. scribit m. li. v. de uirginibꝫ. melior ē uirginitas mentis quam carnis.

Volentibile est mentē uirginalē q̄m carnalē hīc. Vtriq; boni si liceat. si non liceat: saltem nō hoī. castꝰ sed deo simus. Virgo p̄stitui p̄ adulterari ñ potuit. Vbi templū dei uirgo: dei templum ē. nec lupanaria infamant castitatem. si castitas ⁊ loci abolet infamiā. Idem. Sicut uiolata non corrumpitur caro.

Beata non potest caro ān corrumpi: nisi mens fuit ān corrupta. Iterum aug. de ciuitate dei. li. i. Aliena libido ne alicq̄ do nemīem polluit. polluat aliena libido: meruit ñ polluet. si aliena erit. Si ā polluet. nō aliena erit. Si ē pudicitia uirt⁹ animi ñ sit: comitesq; hāt fortitudinē ponut quibꝫ mala tolāre q̄ male sentire: dēcnat. Nullus ā magnanimꝰ ⁊ pudic⁹ in potestate hr quid de sua carne fiat. si tm̄ q. animat nitet: l' renuat. Quis nānd sana. ī mente putauit se p̄d pudicitiā. si forte ī apprehensa l' oppssa carne sua exercetur. ⁊ explcatur libido ñ sua. Idem. Proposito animi pmanente p̄q; ē corpis sēctas meruit. ip̄i corpis ñ auferit sēctatē uolentia libidinis aliene. q̄m seruat pseuerantia sue mentis. An uero si aliqua femina mente corrupta uoluntatq; corporis ppositi q̄d deo uouerat. pagat uicia da ad suum deceptorē adhuc eā pgentem scām l' corpe dñs. ea sēctate animi p q̄. corp̄ sēctatē āmissa amp; destructa: Absit hec error. ⁊ hec pactus ām̄onem ira ānim. corpis sēctatem. etiam in mutato corpore. Idem.

Quia ut ait ambr. in matrimonio imputant⁹ nō ei ut ad corruptionis nō ei ira esse. ita obediēs quo ad uolentatem mēt⁹ uirginis ut ei. p consensum cōmutet nā quis ut ama mutuetur ut ē. ne polluat⁹ pollicet. ut pe. v. ē. consentit. Similē xxxi. q. ii. lothar⁹. Si ne pollutā ut ei. ne pereat. ut ei. ne ē. ut ei. nisi pietate. ut ei. ne ē. ut ei. nisi pietate. ut ei. ne ē. ut ei. nisi pietate

Lucretiā matronā nobilē uerecūdā
q̄ romanā pudicie magnus eſſe
rint laudibꝫ huiꝰ corpꝰ cum uolēt
arquinij regis filij libidinoſe pu
ēt illa ſceluſ ipbiſſimi iuuenis ma
nu collatino ꝛ ꝓpinquo bruto uiri
clariſſimis ꝛ fortiſſimis indicauit.
coſq; ad uindictā ꝑſtrixit. Deinde
fedi in ſe cōmiſſi ſcelis egra aīq; im
patiens. ſe pemit. Quid dīs. adul
tā hec an caſta dicenda ē: Quis in
hac cōtrouerſia iudex laborabit. Egre
gie quidā exh ꝛ uenerāt declamans:
aīt. Mirabile dictu duo fuerūt. ꝛ adul
tū unꝰ admiſit ſplendide aīq; uerē
ſime. Inuenſ enī in duoꝝ corporꝝ cō
mixtione. unī inquinatiſſimā uo
luntatē ꝛ cupiditatē. uni ṽ caſtiſſi
mā uoluntatē ꝛ nō q. quintōe corporꝝ.
ſz q. aliorꝝ duiſitate ageretur amen
tens. duo inquit fuerunt. ꝛ unī adul
terū admiſit. Idem. Confidelib xpē
ſit tedio uita mea. ſz iudiciū ſit uolū
bꝫ caſtitas ſua. hīs uera magnāq;
conſolatione. ſi fides ꝑmētia teneat
nō ꝓſentiſſe peccīs eoꝝ. Idē in libꝝ de
duabꝫ aīabꝫ. nihil de uoluntate peccāt.
Item in li. i. de libꝝ arbitꝝ. O ꝑ
dicia quis dubitauit. quin ea ſit
in aīo cōſtituta. cū quid int ē. unde a
uolento cōſtupꝝ. nō ipe eripi poſ.
Ire. ieꝝ ſi ēpl̄am ad romanos. li. i.
Non p̄ſūit nisi qui ꝑpetrat mechetur i
corde. q. mechari poſſit in corpore.
Idem ſup lucā. li. vi. In lege ſi quis
in aliq̄ ꝓſecutꝰ aliq̄. uirginē proſti
tutā cognouit. ap euāgliū. q. uolun
tate nō peccauit. uirgo ſuſpicat. in le
ge q̄ corrupta repudiatur. Idē in
libꝝ hebraicaꝝ. cōtra corpꝰ mulie
ris nō uis maculat. ſed uoluntas.
Item. Aug̃ in libꝝ de ſca uirginitate
Sic nemo in pudice mētis corpe niſi
ſpūs ꝓpꝛ cōcepta nequitia. ita nemo
pudicitiā ſeruat in corpe niſi ſpūs
ꝓpꝛ inſita caſtitate. Id uictorianꝰ.
in corpore pudicitia uiolari nō poteſt:
ſed dm in mente ſi uiolata ſeruetur.
Ingemiſcentibꝫ oīb ſanctis adeſſe ꝓſuetum. ꝛ aut michi in earum
caſtiſſimis membris libidine hoſtili
ꝓpetre ꝑmittit. aut ſi ꝑmittit. ē earꝝ
animus nulla ꝓſentiſ ꝑpetudine
ꝗmaculat. ꝛ carnē ſuā defendit a cri
mine. ꝛ quicquid in ea nec admiſit.
nec ꝓmiſit libido patientis. ſolus
erit culpa facientis. omīs q̄ illa u
iolentia nō ꝑ corruptōnis ꝑpetudine
ſz ꝑ paſſionis nulle deputabitur.
cū ꝛ uiuere in mente integras caſti
tatis ut illa uiuiolata nec ī corpe
poſſit pudicitia uiolari. ē membra
ponere ſupari. Ire. ꝓſidoꝝ in ſino
nimis li. vi. Caro nō peccat ſi a magi
on ꝑ ī corp one aīa fuit munda.
corrumpi niſi ꝓrius corruptus ſit
animꝰ. ſſimula namq; a magione aīa.
caro nō peccat. Id aug̃ honorato epō.
Non erupit pudicitia carnis ſi mente
Magis timemus ne ſen ſeruetur.
ſu interiore corrupto pear. caſtitas ſi
det. q̄ ne femine aſtupentē uolent ī
cere. q̄ uiolentia nō pudicitia: ſz mē
te ſeruatur. Cū dō quis ī carne uio
latur. cū uoluntas patientis turpi
ter carne nō utat. ſz ſine aſſenſione tol
lerat q. alius optatur. Ire iohēs chri
ſoſtomus ſup matheum. nō peccat nō
inuita ex ope ſū uoluntate ꝓficitur.
Nec enī peccatū opus ſine uoluntate
non fatur. ita ꝛ iuſticia ex ope nō ꝛ
ſūmatē. nī ex uoluntas affuerit. Simul
ti enī corpe q̄ caſtitatē ſtudent adul
terū quidē uoluntate admittunt. ē
dns dicat. Q̄ uidit mulierē ad cō
cupiſcendā eā iam mechatus ē eā in
corde ſuo. Ergo uoluntas ſine ope
frequēt peccat. Illa ergo eſt glōſa ni
mia. nihil transgredi ꝑ neceſſitatē
debilitatē corpis. ſz q̄ aſſentitur uo
luntas ſtī ꝓpoſiti. Ire ieꝝ in epla ad
euſtochiū. Virginitas carnis ſi ſeruat
Sipaulus apls mente corrupta.
Suas electōis ꝛ ꝓpius in euangelio
xpi ob carnis aculeos ꝛ incentiua
uitioꝝ repmit corpꝰ ſuū. ꝛ ſeruitutī
ſubiicit. ne ꝑdicans aliis ipe reprobꝰ
ꝫ inueniatur. ꝛ ſi uidet aliā legē
in membris ſuis repugnantē legi
mentis ſue. ꝛ captiuitatē ſe in lege
peccī. ſi ꝑ nuditatē ieiunia. famē.
carceres. flagella. ſupplicia. in ſemeꝫ
reūs exclamat. Infelix ego homo q̄ſ
me liberabit de corpe mortis hui. cum te
puras ſecurā cē debē. Sane queſo ne
q̄n ꝛ de te dicat dns. Virgo iſrl cecidit

nis. i. filia confusionis q: meus tom fra ē o fusa. te re. di. mj. ſ. item aut gl
tentur. caueri grece ferores sunt qui prius uolumates sequeres n mou

er ñ ēt que ſuſcetet eā audent dicā ti
bia poſſit ꝺ ſuſcitare uirginē ñ p̄ poſt
ruma ualet quid ꝺ barē de pena. ſz nō
ualet coronare corrupta. amea m illā
ꝑphiam. ne in uob ā ꝓplcat. r uirgines
bone deficient. obſerua q̄d dicat. r u
gines boē deficient. q̄ ē uirginel male.
Audit inquit mulierē ad concupiscen
dū eam. iam mecat ē eā i corde suo.
ꝓ q̄ et mr uirginitas. ſte ē uirgi
nes male. uirginel carne ñ ſpū. uir
ginel ſtulte. q̄ oleum ñ habuer exclu
dunt ā ſponso. Si aū r ille q̄ uirgines
ē ob alias ñ culpas. uirginitate corpoz
ñ ſaluant. q̄d fiet illis q̄ pmittūt mb
x. r imutauerū templū ſcī ſpūs in lupa
nar. Illuc audient ꝓphām dicentem.
descende sede in ra uirgo filia babilo
nis. ſede in ra. ñ ē filie caldeoz. r thron
ñ uocabit ultra mollis r delicata. Accipe
molā. r mole farinā. discoopi uelam
tuū. denuda crura tua. transi flumi
na reuelabit ignominia tua. appare
bunt opprobria tua. r h ē pt filij de
rhalamum. p oſeā fratruelis r ſponſi.
illa de q̄ quondā ēmo ꝓphā cōtinue
bat. Altior regina. a. d. t. i. n. d. c. ma.
Iudabit. r poſtoza ei ponent in facie
em ei. Sedebit ad q̄s ſollicitudinis. r
ꝓlixo nale discalciabit pedes tuos oī
transeunti. r usq; ad inguē polluet.
Recti fuer hoiem subisse aliquā. et
ambulasse p plana. q. ad altiora tē
dentē in profundū inferni cadē. ſlō fuer
obsecro auritas meas filia hyon. ne p
luxuriā hospitū ibi demonel salter
et si uenel nidificent. r habitēt. Ite aug⁹
de fide xana. Corpore intacto ñ nūq;
Nec solo affectu castitas amittitur
nec tactu. ſz aspectu quoq; appetitur.
et appetit. concupiscentia feminarum.
Nec dicatis nos hec alios pudicos. si
habeatis oculos ipudicos. q; ipudic⁹
oculus ipudici cordis ē. nunc. r ē se
mutuo libi r tacente lingua aspectu
mutuo corda nuptiarū impudica. r
ſ. concupiscentiā carnis altioro declā
rant ardore. q; in actis ab inundā
uiolatōe corpoz fugit castitas ipsa
de moribz. Ite ggs. adulterū ꝓpetur. cū
uel innupta turpiter concupiscatur.
Qui uiderit mulierē ad concupiscend
eam iam mecat ē. eā in corde suo

ne cum alio ul cum alio ul cum alia cecit. xxvi. q. ij. omne et abiectis. i. m
quantumcumq; uiri uxores corrumpat. xxvi. q. ij. lepsis et ex. te mu
lep. i. quā quia post primum quam animē mi cum eo non
pōt. xxvi. q. ij. nō solum xxvii. q. v. c. i. ſ. cum ego
Non mecabis et pleraq; nec ob aliam cām qu
Quā bt uxorem ul que ad coniugem
mi mecho. uenire. i. e. q. vi. q. j. ꝓ ſuis. ſ. go. illud illaris cum istis. mecham
mecho. lig. ē necesse q̄ illud te cōfessionis ca mi illud te cognitū ul illud rephi
ꝑ summa autē fraudem ul vnis dic q̄ illud te gradi aq uitium. absente. vel
hic te illo qui te ſcit
vnie

Qua enī gco uocabulo adulter me
dr dr. ē ñ aliena uxor. ſz mulier m
di phibeat aque uiros ostendere. q; ā
solo usu ē turpit l' innupta ꝑ
pisci. adulterū ꝓpetrat. Odi ñ ple
nūq; ex loco l' ordine concupiscentiā.
discernit. q; sit hō in sacro ordine
studiosa concupiscentia sic illa adul
tij. inquinat culpa. in pſonis non
dissimulāt id luxurie distinguitur
reat. Quamuis ā uolent opp̄l
se pudicā ñ amulent membra mā
ns ti se ñ audeant exequare uirgi
nibz. Nā leo ꝓp. Que oppmunt. i. ani
mant uirginibz se apparare nō au
Ille ā famule dei que integrum dicant.
tem pudoz oppressione barbarica p
diderē laudabiliores in humiliate
ac uerecundia erāt. si se iconcamianus
ñ audeant aque uirginibz. Omnis
oē peccm ex uoluntate nascat. r po
nit corruptōe carnis mentis munda
ñ polluit. nā ñ illis obest. si q;
poniet aīd ñ amittē. se doleant uel
corpe pdidisse. Cui g⁹ hec q̄ uolentia
passa ē pudicitiā amisse. Et pro
bari ñ pt nullo modo. nunc ꝺ fo
nicatōis l' adulterij crimē incurrisse.
Vt enī ait aug⁹. in li. de bono coniugali.
adulterū admittit cū l' ꝓpe libidinis i
stinctu l' alicne assensu. ē alt l' alia
ē partū coniugale acubit. atq; ita
frangitur fides q̄ in rebz corporeis
et abiectis magni aī. bonum est.
et ideo. s. fidei cui salute quoq; cor
porali quā r uita ista annexa.
certū est debē postponi. Ite ꝓ ſodoz⁹.
ſt exodū. ſtellat. Qui alicui pt mat
Non mecabis. i. nec monili miscetur.
Quisq; pt matrimonij fedā alij femi
nis admisceat ad explendā libidinē.
Iam adulterū facit qui pt suā ad al
tiam accedit. Ite aug⁹ de adulteris cō
iugij. Q. in uiuente uxore sua al
teri cognoscit. adulterium cōmittit.
Puto tamē neminem reluctari adulte
rium ē. l' diu languente. l' diu abse
te. l' aliquid male capiente relicta u
xore alteri commixtus est femine.
Dū g⁹ nuptij hoc mista deprehendantur
fuisse. q; nec ꝓpe libidinis instinctu.
nec alicne assensu. nec uiro languēte.
l' absente. l' aliquid male capiente

Quia ſi uir aliquā dimiserit uxorem
suam. et dederit ei libellum repudii. et
alteri nupserit. ipse mecatur. et qui
dimissam duxerit. mecatur. Ecce
ſm hoc uidet ꝺ ſi uir dimittat uxorem
suam. et ipse nupserit. et illa nupserit
alteri. ipse mecatur. et illa. Ecce
ſm hoc uidet ꝺ ſi uir dimittat uxorem
suam. et ipse nupserit. et illa nupserit
alteri. ipse mecatur. et illa. Ecce
ſm hoc uidet ꝺ ſi uir dimittat uxorem
suam. et ipse nupserit. et illa nupserit
alteri. ipse mecatur. et illa. Ecce

adhesit alij. si uoluerit alienā libidi
ne oppōsa cum pluribus apparet q. ñ adul
tā ñ fornicaria decipi p̄. Nō ñ aliq̄ cāo
ne ualet dimitti. ē ut nūdi q̄rāt a x̄
ut̄ luc. h̄ōi dimittē uxorē suā q̄ālīq;
ex cā. Re. cū. ñq̄. legitur. ex q̄ fert eos
ab initio: masculū & femina c̄auit cōs.
Od̄ ds 2unxit. hō ñ sep̄aret: deinde ma
dmonē suū 2clusit ut dicēt. neminez
posse dimittē uxorē suā. excepta cā for
nicatōis. Hinc aplūs ait ī epla ad cor̄
dios. hys q̄ matrimonio 2iūcti s. papio
ñ ego sz dns: uxorē a uiro ñ discedē. Nō
datur ītelligi. q. q̄lūcūq; fuit ruptū u
xor ex q̄ 2iugali affectu & adhesernt.
ubi abunuce discedē ñ ualent. Unde
ambr. in examine dicit. nq. scribit
Q̄lūcūq; fuerit ex q̄ semel placuit. non
sorrendus & multō est dimittendus.
Ē ut semel placuit. nūq̄d ut alius
diligendō ē. 2 patrē suū equus diligit.
et si mutē alī? tal? ue ugū nolit. 2par
alīt & ſ ñ uolū putat. Tu 2iugalē nō
repudias. & sepe putas mutandū. mu
ta & si uno die deficēt. sī dut mal̄em &
stat̄ incognitā cā: q̄ cognitā pudorē
exēpt̄ ignorā. Ieronim. Similit̄ de
uxorē q̄s hāt stulē uxorē ītelligit.
suue corpe deformē. suue debilē mbris.
Ē cecā. Ē surdā. Ē claudā. Ē q̄d aliud si
ue morb̄ suue lab̄ibz doloribz q̄ 2fe
ctā & q̄q̄d excepta fornicatōe cogitari p̄
uchenit̄ horribilē p̄ secretare fideq; sustī
near. Idē ītē. ad oceanū de morte fabi
ole. Non licet uxorem dimittē nisi
p̄cepit dns nisi fornicationis cā.
Uxorē ñ debē dimittī excepta cā forni
catōis. & si dimissa fuit: manē īnupt̄
cā. Quicūq; uirū p̄pt̄ ī 2sequēt̄ tēpū
dat ad feminas. neq; ut adultā uxorē
dimittenda ē. & ut mechā retinēd̄ ē. Ie.
Apud nos q. ñ licet femina cū ñ licet
uirū. & eād̄ uirū p̄ter 2dicōne censetur.
Ie ex. 2. collectano. y. Cōione p̄uitur
qui ex̄ fornicatōis cām uxorē suā di
Precepit dns ē ut excepta cā for nicatōis uxorē a uiro dimitti ñ deberet.
Ppterēa q̄cūq; ex̄ culpā ānimū supradi
uxorē suā quacūq; occōne relīq̄t. q. q.
dē 2iunxit ille separe disposuit. cā diu
ab ecclīa cōione p̄uet? & a cēu oīū
ꝑnox manet alien? q̄mdiu societatē
relicte 2iugis īcūt amplectat? & tone

ar. tacq; q̄ tā admonit a sacerdote. se
mel & bis. & ter. ut corrigat ad suū cō
iugis noluerit redire 2tumū: upē se suū
nitis & a palatine dignitatis officio se
pbuit. Insup̄ gr̄oſe dignitatis relīo
uit q̄ diu ī culpa fuit amissuri sūt.
q; carnē suā disciplī angulo nadidert.
Ire nichola ad 2sulta bulgaroz. Que
q̄d mulier 2ū se cogitauit. ſ ut accusā
rit: ñ ē ī fornicatōis cā: reiectēda. ſ odio
p̄s habenda. Sed q̄uis ē sit par uirī
q; dicto. tur cōtantes uiri ē adulter
uxorib; ñ 2uenīant. ecce cū uxores in
2tumo adulter̄ uiroz manē uidean.
De hys ita scribit īnocentī ꝑp. In utroq;
sexu cōe par adulter̄ pena.
Xpiana religio adulter̄ in utroq; sexu
pari iure 2dēnat. & uiros suos mul
tos ñ facile de adulterio accusat. & ñ hūt
lacrīa pcā undicta. Viri ē lebus
uxorē adultas ap̄ sacerdotē. deferē &
accusare 2suescūt. & ideo mulierib; p̄di
to cay cause cōio denegat̄. uiroz ā la
tere 2missō: ñ facile quelq; ex̄ suspi
tōib; abstinet̄. Q̄ utiq; submouebit̄
si ei flagitiū denegat̄ ē ut par cā sit inter
dū plurōe cellarū: undicte tō 2q̄ctat.
Ece q. ista dimitti ñ ualet. ē a for
nicatōe īnocens inuenit̄. Sz ponat q.
ūp̄ sit adultā. Queri si adulter pōt
sit dimittē ea cā fornicatōis. Non enī
uidet̄ q. pari crimine infectus: aliū
de eod̄ punire possit. Nō ē uidi adul
terū accusarē. eq̄nimis sīam a dño ac
cepim. Q̄cūq; mīm sine pcō ē. p̄m
m illā lapidē mittat. hinc & m euāgē
lio dr. ꝑ pcā p̄mū ecce trahē de oculo
tuo. & pcā educet festucā de oculo frīs. t.
Hinc ait aug. scribit ī li. i. de sermone
dñi in mōte. Q̄ fornicat̄: fornicatio
nis cā. uxorē suā dimittere ñ potest.
Nichil uidet̄ ē q̄ ea fornicatōis dimit
tē uxorē. si & ipē 2uincit̄ fornicari. ac
curritur: illud m q. alterum iudicat. te
ipm 2demnat. eād enī agis q̄ iudicas.
Quapp quisq; fornicatōis cā uult̄ alt̄i
ē uxorē. pōt deb? ee a fornicande ꝑcare.
Od̄ sili. ī de femina dixim. Ire de ulo
dñi tractatu. q̄d ageretur anno xvij. Qualē
q̄sq; uult̄ inuenire uxorē suā. talē se
Si duchi ethis uxores seruare seruet
suos uxoribz uiris q̄les uult̄ eas illi.
inuenire. tales & ipe inueniant uos.

Q

Quil uuent ẽ q̃ ñ talẽ uelit ducẽ uxorẽ: et si acceptũ ẽ ũgine. Q̃s ñ tractã desider. Intractã q̃rit. unde dr̃ esto. puram q̃rit. pur dr̃ esto. Sõ n̄ illa p̄ a uiũ ꝑ̃ pores.

Ide in epla ad paxentiũ comuẽ arri anũ. Judicare ex alio ñ debz: q̃ de se siquum ẽ uir q̃ sẽ judicari cõtemp de alio udicare uelit. r udicari fur. de se nolit. Ide de adultãm Augus.

Vir gñuf ꝑ puniendi de adulterio. Indignanẽ marit. si quam mulieres. audiãt adultos uiros pene similes a dultis feminis penal. ẽ tanto gñuf eos punire oportuit. q̃ nonnag ad eos pti ner. r unire unde. r exẽplo regẽ femi nas. Ide de decẽ cordis. Sicut uir capẽ est mulieris. sic adultãdo grauꝫ

Non mecabis. i. ñ delinq̃s q̃. mulier. ibis ad aliq̃. alia. p̄t uxorẽ tuã. nu ã exigit ꝺ ab uxore tua. r ñ uis reddẽ ꝺ u xori. Et ẽ debeas unire p̄decẽ uxorẽ. q̃m ea stupral uir est. tu sub uno ip̄eu lubdi nis cadis. r uis uxorẽ tuã uictricẽ ẽe. et tu uict⁹ iaces. r ẽ tu capũ sis uxoris. p̄cedit re ad deũ ẽ capũ est. Vir tuã do mũ capite decoꝛsũ pendẽ. capũ n̄: mulier est. Vbi ã melius unus mulier q̃ uir. capite decoꝛsũ pendeo dom⁹. Si capũ ẽ uir. melius debz uiue. q̃ mulier. r p̄decẽ i oĩb⁹ sensus sui uxorẽ. Hys auctoritatibz mõstatur q̃ adulter adultã dimittẽ ñ uelz.

Nunc ã q̃rit si ille q̃ dimisit uxorẽ suã ob fornicatiõis si illa uiuente aliã ducẽ possit. Qd ã ꝺ si ñ possit: relatũ. aug. in lib de bono ꝛuptiali dicẽs. Vnũ

Paulũ ꝛuptij fornicatiõe dissolui non solemne est duoꝛum. ñ abolẽ potest. Ideo in nupciali. ma ur s ꝛuptes sunt ꝛ sepan. ẽ ille ad ꝛuptias adulterũ. q̃bz fuerit ꝛ p̄ suũ repudiũ coplam. Id de adulterijs Augus. li. ij. Nulla ratione dissoluit ꝛuptiũ q̃ semel nupti plurimi uiuente dimittẽ uxoꝛ ob cam fornicam onis. sz manet uinculũ ꝓpul. pp q̃d sit reus adulterij. q̃cũq; ducit dimissã ob cam fornicatiõis. Sic ã manente in se sacramẽto regeneratiõis q̃libet exoꝛ cat reus ẽ omnis. ma q̃ sepat a uiro nũq; carebit sacramẽto ꝛuptij. r si ñ reconciliet uiro. carebit ã si mortuꝰ fuit uir ei. Reus ũ excoicatiõis ideo nũq; carebit regeneratiõis sacramento. et si ñ reconciliat. q2 nũq; mouit ds.

Ide epla ad corinth. Siue uir ab uxore. siue uxor a uiro cã fornica onis discesserit. alii adhere phibẽ.

Aplẽ dicit. hys q̃ sũ in ꝛuptio ꝛ papio ñ ego. sz dñs. uxorẽ a uiro ñ dis cedẽ. Qd si discesserit manẽ in nupta. ã reconciliari uiro suo. ꝑ n: si uir dise dat. ea cã q̃. dñs ꝓmisit. r si femine li cet uiru dimittẽ ꝑ cam fornicatiõis. quid respondebimus de ꝺ q̃ dicit ꝑ̃. et uir uxorẽ ñ dimittat. q̃r ñ addit excepta cã fornicatiõis q̃. dñs ꝓmittit nisi q̃ similẽ formã uult intelligi. ut si dimiserit q̃ cã fornicatiõis ꝓmittit. maneat sine uxore. aut reconciliet ux oꝛi. r ꝑ penitẽciã. Omnia aũ ꝓmisit cã fornicatiõis uxorẽ dimittẽ. sz q̃ ꝓmisit. ñ uult. Id de simone dñi in monte.

Nam ꝑ uir uir dimittat uxorẽ cã fornicatiõis q̃. excepta dns uoluit ee. ja ũ si ñ illi nube ꝛcedit. uiuo uiro a quo re cessit. neq; hanc aliam ducẽ uiua uxore. q̃. dimisit. multomin⁹ fas ẽ illicam ẽ quibzlibet ꝛuptijs ꝛmittẽ. Ide ex. 2. mul leruano. Ab uxore dimissus. uel di missa a uiro. ad penitentiã redigã ẽ. nisi aut ꝛuptijs nube. aut s reco ciliatur uiro. Et si uoluerint. ꝛ ciliari uoluerint. ꝛ

Peuẽglicã r aplicã disciplinã. neq; di missus ab uxore. nec dimissa a marito. alii ꝛungãt. sz ma maneãt. aut s uiro reconciliẽt. Qd si ꝛcepserit. ad priam redigãt. Ide aug. de simone dñi in mõte.

Illechat̃ qui a uiro dimissã ducẽ ꝓpo

Dns ad illd ꝛfirmandũ nr̃ ñ facile mut. dimittat uxoꝛ. solã fornicatiõis cam ex cepit. Ceteꝝ ũ inumanabiles molestiaꝫ. si q̃ eruẽnt nobz p fidẽ ꝛugalẽ. r p casti tate fortiꝰ sustinũ. r meriti dicit ẽ nirũ q̃ ea duxit q̃ soluta ẽ. a uiro. Ide ter. ad amandũ ꝓbrũ. Adultia phibẽ que ui

Omnes uelle marito alterũ nubere. ꝛtantẽ aplẽ ampurant. apellãt diffinunt. uiuente uiro adultam ẽ mu lierẽ. si alii nupserit. Solo n̄ ꝑferat rap tus solemnia. matus p̄tionẽ. ꝓis auctoritate ꝓpinquoꝝ. catuam seruo rũ ministrat. parentũ. dapna. ut familu arus. q̃. duũ uiuit uir licet adultẽ fuit. licet sodomita. licet flagitus. omnibz execꝛ. r ab uxore ꝑ hec sola delicta mittẽ ẽ. depiunt. aut alterũ uiri acci pe licz. Sõ ꝺ aplẽ ꝑ̃ auctoritate dei

Quis uxorem. Io q̃ ad ecclesiã mulieris allegas. mi ẽ. i. cam. uiue quoꝝ

Omnes uolo. i. uo ꝑ̃ is q̃ ꝑ̃ma ꝛ uoluntate sit ferũ ꝑ̃ unicuiq; i. q̃ ꝑ̃ mo ioꝝ cam uelit. Secundo accipit. ergo q̃ maritus possit dimittẽ ꝑ̃ opus fornicationis uxoꝛ. r dissolui. Io q̃ illud crimen sit maius adulterio. Item quia dicit si ꝑ̃ iam uxoꝛ ꝓlinit

Omnia. ꝑ̃ ꝺ ecclã et licitis. q̃ ante q̃ uiuit sit fornicatiõ. uel. Et. ꝛ. q̃. ꝑ. qui uxorẽ

Ouidius. Si quis dicet ꝛ uolumtatem fornicatiõis uxoris nullã esse excusationem. ut ꝛ. q. ꝑ. qui uxorẽ ob hoc dimittit. Ideo ꝛ ecclã ꝛ ꝛ. q. ꝑ. qui uxorẽ. Si quis dicet ꝛ uolumtatem fornicatiõis uxoris nullã esse excusationem. ut ꝛ. q. ꝑ. qui uxorẽ ob hoc dimittit. Ideo ꝛ ecclã ꝛ ꝛ. q. ꝑ. qui uxorẽ

Omnes uolo. i. uo ꝑ̃ is q̃ ꝑ̃ma ꝛ uoluntate sit ferũ ꝑ̃ unicuiq; i. q̃ ꝑ̃ mo ioꝝ cam uelit. Secundo accipit. ergo q̃ maritus possit dimittẽ ꝑ̃ opus fornicationis uxoꝛ. r dissolui. Io q̃ illud crimen sit maius adulterio. Item quia dicit si ꝑ̃ iam uxoꝛ ꝓlinit

Omnia. ꝑ̃ ꝺ ecclã et licitis. q̃ ante q̃ uiuit sit fornicatiõ. uel. Et. ꝛ. q̃. ꝑ. qui uxorẽ

Ouidius. Si quis dicet ꝛ uolumtatem fornicatiõis uxoris nullã esse excusationem. ut ꝛ. q. ꝑ. qui uxorẽ ob hoc dimittit. Ideo ꝛ ecclã ꝛ ꝛ. q. ꝑ. qui uxorẽ

nitr. Sz ꝯ in se loquente ẏ uda lectar ē
q̄ aut in euāglio. Q̄ dimittit uxorē suā
excepta cā fornicatōis facit eā mechari.
et q̄ dimissā accepit. adult̄ ē. Vñ et apli
gētē augy sanctā intelligētē. Si ma
rit. inquiunt. ñ expedit hōi uxorē acci
pe. ad q. dñs. Q̄ p̄ mq̄ caput capiat.
Statīq; sub exēplo tūm eunuchoꝝ ur
guintas inferr bīnudinē. q̄ nulla lege
carnis retinet. Iē ex 2e. dilbrano. Mul
ier fideli q̄ nutū dimittit adulterū. alq
fidelis femina q̄ adul mubere non licet.
ētum mariti relīqt fidelē. et alterum ducit.
phibeat ne ducat. Si duxerit. ñ pūs accipiat
cōionē q̄. is q̄. relīqtt. de sdō exeatt. nisi
forte meliorat infirmitatis dare 2pulit.
Iē ex. 2. matrimi. pp. Ad pñiam ē cogen
Si q̄s fuit dus q̄ multis copulat nuptis.
nuptis copulat pñiam agat. Conūla
no ā. et fidei pmittat sēp 2pheudit. Iē
aug. de adultinis 2iugis. Q̄ ob fornicati
one uxorē dimittit. et aliā ducit. mecha
Quēadmodū ñ recte dicat p̄ri probatur.
si nelatt hō ñ peccat. Sz cui ē peccā ignō
mutū. q̄. uis minora q̄. sacrū. ma ñ re
te dicat p̄. Si cā fornicatōis dimiserit u
xorē uir et aliā duxit. ñ mecat. Et cui
mechatio reor q̄ aliaꝝ ducūt. relicta pp
fornicationē pribz. Sz utrq; minor. qm
ad eor q̄ ñ pp fornicationē dimittit.
Sunt n̄ in fornicatōe gradus ut sic gra
ui peccat adult̄ q̄. fornicator. sic grā de
liquit. q̄ ñ sua dimissa aliā ducit. eo q̄ suā
dimittens aliā cognoscat. Grauiꝰ q̄z q̄ uxo
rē hñs ad 2iugē primi sui accedit. q̄. q̄
sine uxore thoꝝ alicui uolat. l' uxorat
ad solutis accedens. Sz hꝰ cōs mediocri
ter ascendit. q̄s uincit 2 natura deliquen
tes. Vñ aug. de adulterinis coniugiis.
Adultꝝ malū uitat fornicationē. ui
tat ā ab incestu. Quis ē n̄ē 2matre q̄. ē
aliena uxore 2cubit. Sz ōnī hoꝝ pessimū
q̄. 2 naturam fit. ut si nec mulie
ris ñ ad hoc 2cessu uoluit. Vsus n̄ na
turalis si ultr̄ modū placuit. in uxore quid
uenale ē. in meretrice dāpnabile. Ita q̄ 2m
naturā ē: execrabilē fit in meretrice. Sz excusa
bili in uxore. Tanti ualet ordinatio ec
clīe. et ordo creaturē. ut in rebz ad uten
dū 2cessis. ꝑ ē modū excedit. longe relabi
tur. q̄. in eis q̄ 2cessa ñ sūt. Vñ. l' mar.
ecclē. Iē ābz in li. de patriarchis. Mun ē
p̄ naturā coire. q̄. 2 naturā delinquere.

Offendit ses loth filiarū pudorē. Nam et sil
la q̄ flagitiosa ipuerat erat. aduis naui
ra deliqre. p̄fecit dom̄ sue iecūdie hospi
tale gram. et ap barbaros genet̄ inuolabi
le. Iē aug. 2fessionū li. uj. Grauiora ē
flagitia. q̄ 2ra naturam probant.
Flagitia q̄ sūt 2 naturā. ubiq; ac sēp repu
tanda. atq; punienda sūt. q̄lia sodomita
rū fuere. q̄ si oēs gētes facerent eōd̄ crimine re
ati diuina lege tenerent. q̄ ñ sic fecerūt hoīes
ut se illo uitent̄ im. Violat̄ q̄pe ipa socie
tas q̄ ē deo nob̄ cū debz. cū eād natā cui ip̄e
auctor ē libidinis pessimare polluit. Iē 2ē.
Turpior et flagitiosior ē uis 2 naturā. q̄.
fornicationis uel adulterij.
Cui natalis et licit̄ ē. sic ī 2iugio illicit̄
sic ī adulto. 2r naturā semp illicitus.
et preludio flagitiosior atq; turpior.
q̄. cēs aplūs et ifeminis et in masculis atque
hui⁹ dāpnabiliores uoluit intelligi. q̄. si et
usu naturali. l' adulterando. l' fornicando p
cerent. Iē ẏsidor. Omnis immunda
pollutio fornicatio dr. licet sint na
tia peccata fornicationis.
Non solū de 2missa fornicatōe peccatū
regnat. ī hoīe. sz si adhuc delectat. atq;
ātio teneat. puldubio regnat. fornicatio
carnis. adulterū ē fornicatio animi. scr
uit ydolor ē. Cessā et spūalis forni
catio de q̄ dns ait. Q̄ uiderit mulierē ad
2cupiscendū ea. iā mechat̄ ē ī corde suo.
Oīs immunda pollutio dr. fornicatio q̄.
uis q̄sq; diuisa ꝑ ipudinis uoluptate p
ficiat. Ex delectatōe n̄ fornicandi ma
la gignunt̄ flagitia. q̄b; regnum dei
claudit̄ ut a deo sepeliat. inf̄ cetera uitia. lucia.
uetū fornicatōis maxime fecisse ē. q̄ p
carnis ī mundicia templū dei uolat̄. Sūt
ne q̄dā. l. mulieres q̄ sic aīa alia absq; ul
la discretōe indelinent libidini ser
uire. q̄s ego ñ mirer. pecudib; 2pue
rim: pecora n̄ē 2cupiūt: ultr̄ ñ indl
genter maribz copiam faciūt. Iē ex epla
cleñtis. Adulterium in penis. sedin
Quid in oīb; p̄ualet obtinere locum.
Ē adultio grauis. sedin nāq; ī penis
obtinet locū. q̄. q̄d primū hñt ulti locū
qui abeūnt a deo. et si sobrie uiuūt.
Hys auctoritatib; euidentissime
monstratur. q̄d quicq; cā fornicati
onis uxorē suā dimiserit. illa uiuēte
alia ducē ñ p̄t. si duxerit. reus adul
terij erit. Hijs ita respondetur.

reatus q̄ actuale p̄cm fuisse. aut. et remanet reatus originale. et ego ac
q. dr. ny. nō ex quo adā. i te. q. dr. ny. contracti dimittitur. q. dr. xlvi. huic
uoluntatis remanet fuit dimissum. nam nunc peccat mortaliter. ut. lxxx
di. vi. nam si adhuc teneat ut uelit nullum tale remedium sit. omnia
memoria et pdi. ny. nuptiis cum ut corde supplet. ō. omnis et. ē. ad
ut si te sit omissione. s. e. q. ny. salomō. vij. milia. i. di. ix. ubi. ad. ut
animal. ad. ut. gilla. iuuenal. p̄q̄ uoluptatis fornicatō. ubi. ut
azomalia. al' sint q̄. immundicia requibz. lēs. xxv. di. cimis fornī
catō mensiosa. uel marme. fornicatiō uel dō matrimū q̄ bt sub

Hec auctoritatel de eis loquunt q̃z
anima ẽ carnalis infirmitas ñ ipedit.
Vel de hijs q̃ ꝓpter se cã discedũt alioꝝ
quia tales se credebant indignos. Vñ am
broſ sup epl̃am pauli ad corinthios. uxor
a uiro ñ discedat. n̄ causa fornicationis.
Qđ si discesserit. aut maneat innupta.
aut reconcilietur uiro suo. uir similit ñ
dimittat uxorẽ. deo ñ subdit de uiro.
q̃ de uxore ꝓmisit. ex uiro licet duce ali
am. Ire ggg. nunoꝝ bonifacio epo. Licet
duce aliam infirmo cui sua ob infirmi
tate corpis debitum reddere ñ ualet.

Quesitũ ẽ si mulier infirmitate corrupta
ñ ualuit uiro debitũ reddere. q. ei faciat.
cõtinẽ. dñs ñ ẽet. si sic ꝓmanet. ut ab
stinentie uacare. Sz q2 h̃ magnoꝝ est.
ille q̃ ñ potuit se cõtinere. habeat magis. nõ
ũ et subsidij opẽ subtrahat. q̃. infirmi
tas ꝓpedit. ñ detecta bñ culpa excludit.

Ce rtũ illud ambr. a falsatoribꝫ detur
ẽ intertum. Isid aug. sacris canonibꝫ
imo euãglice et aplice doctrine penit
ẽtie aduersũ. Quidã ũ sñiã ambr
seruare cupientes ñ de qualibꝫ forni
catõe illd arbitrãt intelligi. ut ob q̃li
bz fornicatõẽ. uir liceat dimittere uxo
rẽ. ut uiuente dimissa alia ducat. de ĩ
cestuosa uñ fornicatõe intelligit. ẽ uxor
uidl alicui ꝓpr. filio. frl. l. auunculo
uiri sui l. alicui similiꝰ se adiungan
da publice tradidit. h̃ã q2 uiro suo
illicitã se reddidit. ĩ ꝓpriũ. dñi per co
pulã sanguinitatis. ĩ ꝓmũ. l. sedz. l. ẽ
cui gradum tenuit affinitatis. licet
dimittit. et ea uiuente supducatur
alia. hic si quisq̃ attendat ñ mag̃ u
ro q̃. mulier licitũ ẽ. Si uir alicuius
cod̃ uñ fornicet. sciat uirũ ab adultio
appellatũ ñ sexu. sz animi ũitate. Plu
ueres q̃z nouerat semel. ñ sexu corpo
ris. sz mollitia mentis. Sz q2 nulla au
doritate ꝓmittit. ut uxore uiuente.
alia supducat. Ambr illd ambrosij. ĩ
supdcõ gñe fornicatõis. ñ uñ q. uiuẽte
dimissa. alia ducẽ possint. sz ꝓ morẽ for
nicarij l. fornicarie. quoꝝ utiq; l. supra
dictũ ẽ a corruptõe luxurie mulier ap
pellat. et ille q̃ a fornicatõe mundꝰ ẽ.
ut sine mulier alijs copulari possit.
adultij ã si supuixerint nullo modo a
lijs copulari possunt. Sic et illd intelli
gi d in capitulo cuiusdã alij legit.

Iuuenũ quigũ ñ negat illi ẽ uxor ẽ fre
Quenda cũ frẽ ut sua suo dormiat.
dormiat. decretũ ẽ. si adultã ñ quis
quigio copulauerit. illi uero cui uxor
stuprata est licita quigia ñ negent.
Sz et illd magotensi aliter inuenit.
Distingũt et ñ quis quigio copulẽt q̃ qdã
libz infra subiectoꝝ admiscentur.

Si quis uxorẽ dimittit.
et postea ẽ filiastr sua fornicatus fuit.
seu cũ duabz sororibz. aut si q̃ ẽ duobz
frãbz. seu ẽ patre et filio. si quis relictã
fris. si quis neptẽ. aut nouercã. aut nu
rum. aut socrum. aut filiã anniculi.
aut ei relictã. aut ꝓpriã polluerit.
eos disiungi. et ulli eoꝝ nũq̃ quigio co
pulari. papam. Item. Sororẽ uxoris
polluens nuptiam ualet habere.

Cum dormierit ẽ duabz sororibz. et una
ex illis alia fuit uxor. neutrã ex ipis
habeat. nec ipe adultã unq̃. in quigio
copulent. Ire illd ggg. Causa adul
terij uxorem relinquens. ꝓ pactionẽ
nuptiarum seruet.

Si uero qui communionem seruet.
uxorẽ suas in adultio deprehendunt
ñ licebit ei nec illã alia uxorẽ ducẽ.
l. alii uiri q̃diu uiuunt ambo. Si ã
adultã mortua fuit. uir ei si uult nu
bat. uñ in dño. adultã ñ nũq̃. et si mo
rua fuit uir ei. oĩbz ĩ diebz uite sue
acerrime pñiã lamẽta ꝓfundat. Ire
ex decto zacharie ꝓp fratrẽ habet. q̃
sororem uxoris polluit.

Quicunq; sororẽ uxoris sue si fini
stra neptã habeat. et si illa q̃ uxorẽ ẽ.
sua scelera ñ fuit. si se cõtinere nõ
uult. nubat in dño cui uelit. Cui aũ et
adultã sine spe quigij. ꝓmanebit. et
q̃diu uiuit. ꝓ uno sacerdotis. pniaz
agit. Ire ex. 2. turonen. Ẽ noticia filia
ster. et sororẽ uxoris sue dormiens ad cõ
iugiũ ñ ꝓ ueniet. uiri cui lex legitima

Si quis ẽ noticia sua dormiens ad quigia ñ negent.
uenerit. neuter ad coniugium potest ꝓ
uenire. sed uir cui potest si uult. a
liam accipere. si se continere non po
test. Similiter qui cum filiastra sua
uel cum sorore uxoris sue dormie
rit. obseruandum est. Quamuis
illud quod in fine magotensis concili
j ponitur. a nonnullis non de legi
time coniunctis. sed de fornicarijs di
ctum intelligitur. uidel. ut fornica

Qui uxorem suam in adulterio deprehendit
non licebit ei nec illã aliã uxorẽ ducere.
dum uiuit. Si uero uxor mortua fuerit. uir ei si uult nubat.
Si uero uxor mortua fuerit. uir ei si uult nubat.
Si uero uxor mortua fuerit. uir ei si uult nubat.

ri discedant. abinuicem. et sine spe
coniugij maneant. Illud uero
gregorij. ad bonifacium p̄o tempo
re permissum est. qui beatus gre
gorius. in quarta et quinta gene
ratione coniugia contrahi permi
sit. alias autem: mane esset. Cum
augustinus dicat in sermone domi
ni. in monte. Si uxorem qui ha
beat sterilem. et c. Item nicholaus
ad carolum magnum episco
pum. Ob infirmitatem uel dāp
na corpis. coniugia solui non licet.
Hij qui matrimonium iam contra
xerunt. et uni ex duobz anima. aut
furor. aut aliqua infirmitas accel
serit. ob hanc infirmitatem ut' tan
tam coniugia talium solui ñ possūt.
Similiter est faciendum de hijs
qui ab aduersarijs excecantur. aut
membris truncantur. aut a barba
ri exlecti fuerint. Item fabianus
papa. furiosus et furiosa: matrimo
nium contrahere non possunt.
Neq; furiosus neq; furiosa matri
monium contrahere possunt. et
si contractum fuerit. si separentur.
Vt ergo ex premissis colligē.
non licet huic dimissa uxore sua.
aliam ducere. Manet enim in
ter eos quoddam uinculum con
iugale quod nec ipsa separatio
ne dissoluitur. Vnde augusti
nus ait in libro de bono coniu
gali. Sterilem uxorem dimittere.
et causa fecundiandi aliā ducē. al
Quantum ualet uinculum aut ñ li
cet causa procreandi. et
colligimus. nec ipsa causa procre
andi soluatur. Posset enim homo
sterilem dimittere uxorem. et du
cere aliam de qua filios habet. ni
mis non licet. Item Manet uin
culum nuptiale. et si proles cuius
causa initum est. manifesta ste
rilitate subsequatur. ita ut iam se
cundis coniugibus non se filios
habituros separare tamen se. nec
ipsa causa filiorum aliis copu
lare non licet. Quod si fecerint. ē
eis quibus se copulauerint. adulte
rium committunt. Ipso autem ma
nente coniugio. plane uxoris uo

luntate adhibere aliam. unde filij
communes nascantur: unius com
mixtione ac semine alterius aut
uiue et potestate apud antiquos pa
tres fas erat. utrum et nunc fas sit
stare temere non dixerim. Idem
in eodem. Sepe adeo inter uiuentes
manent semel inita fedra nuptia
rum. ut potius inter se sint coniu
ges etiam separati. quam cum hijs
quibus adhesserunt. et paulo post.
Manet inter uiuentes etiam quod
dam uinculum coniugale. quod nec
separatio. nec cum altero copula
tio possit auferre sicut apostata. a
nima uelut de coniugio xpi rece
dens etiam fide perdita sacramen
tum fidei non amittit. quod laua
cro regenerationis accepit. Redde
re enī paulo dubio redeunti si ami
serit abeedens. hoc aū ho q̄ recessit ad
simulū supplicij ñ ad mīā premij.
Cum itaq; probatū sit. q̄ hoc u
xorē suā dimittere. et aliā ducē ñ possit.
Quæritur si liceat hac condītione per
cauere. ut infidelem ad fidem ducat.
Quod non posse fieri: augustinus
affirmat in libro de adulterinis
coniugijs ita dicens. Non debz aliqs
a uinculo uere recedere. et ñ fidel'
Non solum xpiana se fieri polliceatur.
Mechandi non est. qd facimus quā
dam ex hijs qui dimittūt uxorem su
am. et ducē alteram. et si prima duxe
rit xpiana faciat. Et q̄ quisquis non
alligatus uxori. quamcunq; deo nu
bit. nullo modo debet ista compe
tatione peccare. ut ideo credat uxo
rem sibi ē ducendam. q2 promiserit q̄
nuptias suas appetit futuram se xpiā
nam ē. Qd cui cuiq; antequā nu
ptias liceat cum id se nūq; facturā
nouerit. non licebit. si uero id
nouerit q̄ nouend' sit. sicut ē pretia ui
ginitas. l' p̄ exptā connubia solutis.
a uinculo coniugali. uidual' castitas.
seu ex assensu nouenubz et carnalia
debita ī mutuē relaxantibz. fidelibz.
existentibz coniugibz. q̄ alter sine altero no
tie fas sit ē. coniugal' quidem hoc ē. et si
q̄ alia q̄ recusare nouerit nulla ratione ni
si ē. q̄ si nulla ratione nouerit.
Explicit xxxiij. causa.

Quidam

Incipit .xxxiii. causa.

Quidam maleficiat impediat uxori sue debitū reddē
ñ possit. aliul mūm clamelo eā corrupit.
a uiro suo septa corruptor suo publice
nubit. Cūm q. amiserit in corde cūm deo
placet. reddit huic facultas cognoscendi
eā. repetat uxorē suā. q. recepta: ut cepe
dicī ordinē uacater. ⁊ ut ad carnes agnu
pullus accedat uinculū se senserit. pmi
sit. Vxor ū ⁊ sensū ñ adhibuit. Primū q
rit an pp impossibilitatē coeundi a uiro suo
aliq; sit separanda. Sēd: an pp sepationē ei
nubere ualeat. ē quo prius fornicata est.
Tertio: si sola ⁊ssūsē ordinē ēm dare possit.
Quarto: si qđ ordinē q̄s ualeat recipere debeāt
iungi. Quinto: an uir sīn ⁊sensu uxori
nocere possit. ⁊ si minus l'ambo: lucrandi
nouēdi ab ea exore queat ē ualeat.

Quod ā pp impossibilitatē reddendi de
bitū mulier a uiro suo separari ñ possit.
auctoritate cūnglica ⁊ aplica planum
Sic n' ē. aut ī cūnglio. Nulli licet dimittē
uxorē suā ñ ob fornicationē. l'q. alt' cor
rupt' aug' exponit. fornicat' fuit. l'ad q. alt'
alūm pcipere uoluit. Ite apls. Mulier q̄mdo
uir uiuit ligata ē lege uiri. ñ lege.
sibi reddendi debitū. ⁊ ñ discernendi se ad
alium. Ite is q̄ matrimonio nuncti s. pcipio
ñ ego s; dñs. uxorē a uiro discedē. nisi ob
fornicationē. Cūnglica itaq; ⁊ aplica au
ctoritate phibent mulier a uiro discē
dē: suo ñ ob cām illā cuncti nouerūt
mā. q̄ inuenient si discesserit oportet eā
manere inupta. aut reconciliari uiro suo.
Vñ dat intelligi q. impossibilitas reddēdi
debitū ñ facit. iungi disiduū. His
ita respondet. Connubiū ⁊firmat' of
ficio ut sup̄dēm ē. pcrē. uero officio obfir
matū fuit ñ fornicationis ob ñ licet uiro
uxorē dimittē. l'uxori a uiro discedē. Ve
rū añq. ⁊firmet impossibilitas officij

solaū iungi uinculū. Vñ gg̃ scribit
ioh. rauennati archiepō. Lucer mulierem
alii nulle. q̄. ob frigiditatē uir cog
nouit. q̄ ā interrogasti de hys. q̄ nosceret nō
matrimoniū unctū s. ⁊ nō. potuit.
Ite ñ possit. si ille aliā. ⁊ illa aliū ducē
ñ possit. de quibꝰ scripsi ē. Vir ⁊ mulier
si se iunxerint ⁊ dixit postea mulier
de uiro q. corre nō possit ē ea. si p̄ placet
te q. uerū sit. p uerū iudiciū accipiat
aliū. Si ā ille aliā acceperit separentur.
Ite ex pla eiusd. De hys q̄stus q̄ ob
eām frigide nature dicit. se ñ posse iungi
opum carnis dantes. amittere. Iste uero
si ñ p̄ ea uult p uxore. hāt eā q̄ sororē.
Odit si reconciliari iungale uoluerit nō
inde maneant uiri nupti. Sīā si hunc
ñ potuit naturā concordare. quom alii
queuerit. Ergo si in aliā nupserit uxorē accī
pe manifesta pter uō. q. suggerente di
abolo odij fomite eā exosā habuerit. ⁊ id
circo eā dimittē machi fabricare uoluit.
Odit si mulier causat. ⁊ dicat mat' nolo
ē. ⁊ filios parare. utpote cor. uij. manu
pluriū factis sacrificiis reliquis uire
uirando dicat. ut nūq. p admixtionē car
nis iungi: una caro effecti fuissent.
et ut uidet' mulierē secundas posse nupti
as attribe. humanū dico pp infirmita
tē carnis cor. Vir ā q̄ frigide nature ē
manear sine iuge. Quod si ⁊ ille aliā
copulā acceperit: nūc hij q̄ uiuunt' pmi
ry animo retinentur. ⁊ priā pacta p
ora cognant. utpote connubia. Hoc
ā semari pcipitur. ē unicq; sō fatemur.
Verū si uir asserit: se reddidisse debitū
uxori. ⁊ illa diffitet': cui pri' fides habē
da sit. nimo q̄rit'. de hys in actio ap
pendū habuo: ua statuti ē. Iniuriar
uir existat si mulier negat se cognī
Siquis accepit uxorē ⁊ nim ab eo.
habuit eā aliquo tpe. ⁊ ipa femina dic
q. ñq. cognit' ē ea. ⁊ ille uir dic. q. sic se
cit. iniuriar uiri existat. q̄ uir ē cap
mulieris. Hec q. impossibilitas red
dendi debitū: soluit uinculū iungi.
⁊ hō de natali impossibilitate statuti ē.
hō ā maleficij impedimento ñ frigiditate.
natali: debitū iungale phibente: a uiro
suo separari ē. Vnde quēr si uiuat ei ⁊ in
hō casu a uiro suo discedē. ⁊ alij se copl'ari.
De hys igmar'. rem̄ sis archiepē. de hys q̄
maleficijs impedīt coitē non possunt.

XXXVII

Ecclastica hystoria ab eusebio cesariensi ē. allegata de muliere quadā q̄ de castitate a marito accusabat. ait. Precepit ē ab ipso rōe lege lata. ut primo puniret ē. et cum familiare libe duris ordinare. nīc deū respondē obiectis. h̄ dīs legel. nā ecclastice q̄. nulgares publiceq; peperūt. Si ā h̄ de mulieribus et sclāribus uiris allegatur s. multomag̃ ecclastici hōibus et sacerdotibus ꝑ excessa. Ire nicholaus pp. Sicut p̄ relationē. neq; de quingy fide. neq; de adulterij crimine. īt̄ uirū et uxorē iudicū sine de quingy fede. sine de adulterij exagitād. crimine. iudicū fieri agitand. nulla rō patet. relligā ē lothario posse mitte examinū p̄sul ad temp̄ huius sue reddita potestatis et alanguncel suis libe sociata. ut q; et loc̄ pudend̄ ē. in quo uis nulla multitudinis formidetur. ne sit difficile pdūce relicel. l̄ certas plonas. q̄ tam a suis canonibus. q̄. a uenandis romanis legibus. in huiusmodi requiuntur. In h̄ capitulo q̄. nullā uidet̄ exposita. que sua auctoritate nō licuit alicui uxorē dimittē. q̄ cessante ipā quoq; phibitio cessare uidet̄. cui q; ipa sequit ē pena. et pena nulli ē intenda. nisi p iudicē grauiū. h̄ intelligend ē. ut sine ob causam p missam sine nulla cā existente nō liceat alicui sua auctoritate dimittē uxorē. q. et de pena hominū. l̄ qualibus alia intelligendū ē. Vñ nicholaus pp scribit eadulfo bituricensi archiepō. Cōuicta penitēt interdicat. hijs qui occidūt infectores suas sine ut suas uxores. dicto quingy. ē nō addis adulterū l̄ aliqd huiusmodi. quid aliud habendi s̄ q̄. homicide. ac p h̄ ad priam s̄ redigendi q̄bus penitēt quingy denegat. exceptis adolescentibus de quibus hī pp leonis. xcv. regla decretū ē. imo indulgentia obseruanda. In h̄ capitulo uidet̄ nicholaus pp primū maritis cā adulterij l̄ alterius huiusmodi criminis uxores suas interfice. sed ecclastica disciplina spūali gladio non materiali criminosos ferri uidet illo uidl̄ gladio. quo petrus uidet̄ mactare. et manducare. de quo ei gladio xp̄c. ait in euangelio. Sicut uenī pacē mittere in terrā. s̄ gladiū. huic id̄ nicholaus pp. scribit albino archiepō. Sicut licet alicui uxorem adulteram occidere. ~

Inter hec nūa scīas addē studuit. fr̄es

Si p sortilegas aut maleficas aut occultos nō nūq̄ et iusto dei iudicio p̄mittente. et diabolo ꝓpter peccatū sequente. orandi s̄ q̄bus ista euenūt. ut corde pacto. et spū humiliato dō et sacerdoti de oīb; peccatis suis puram confessionē faciāt. p̄fusis lacrimis. et largitionibus elemosinis. et orationibus aut ieuunijs. dīo sanctificāt. p exorcismos. ac cet̄a ecclastice medicine. munimina munit̄ eccē tales. Quibꝰ annuit dīs. q̄ abimelech et domui ei abrahe orationibus sanauit. sanare potuit. Q; si forte sanari non poterūt. sequi ualebūt. s̄ postq̄m alias nuptias expetierūt. illis in carne uiuentibus q̄bus uincte fuerūt p̄oribus quos relinq̄nūt. et si possibilitas cōtumbendi eis redire fuerit reconciliari neq̄bunt.

Sed in h̄ uidet̄ aliq̄ p̄mutatio capitulo. ggc. ubi ut p possibilitatē redire uidet̄ sequi ab eo. aut sed nupserit et redire ad primū. h̄ ā uiuente eo. sed cū copulata fuerit primo reconciliari nō potest.

Quod ā ei cū quo pri fornicata fuerit. p̄ sententiā nubere potest. supi plenū est. Mortuus ē mihi sibi nupsit ei ex quo iudicio eccē ab eo separata ab ei lege soluta ē. Vñ. uxorē aplūs nubat tm̄ in dīo. Sed q̄r si sine ecclastico iudicio nulla cā dissidij rōnabilit̄ pbata ab ea discessit: an essē cogend̄ redire ad eā. de h̄ silentiū ē. in cōl carthaginensi. cui interfuit aug. cap. xxx. Non licet alicui uxorē dimittē nisi cā dissidij prius eccē probetur.

Seculares qui quingale solutiōi nulla g̃ mortis culpa dimittūt. l̄ i dimittēdo. multa cās dissidij plabilit̄ ponunt. ꝓpter sua matrimonia dimittunt. ut aliena accipiant. si aīs q̄. ab epis ꝓpriis seculares dissidij cās petunt. et ꝓ iudicio dampnēt. uxores suas abicerint. a cōmunione et sce eccē ppli cum p eo q. fidē et quingia maculant: excludantur. Vñ ambr̄ li. luce. Lex diuina phibz uirū uxorē dimittē. In q̄dam causa fornicationis. subditos nefas ē. in quarem fas ē. dimittere suā q̄ uxorē. q̄ nupserit. sine crimine et putas ē h̄ licē. q; lex humana nō phibz. s̄ phibz lex diuina. Qui hōibz obsequijs. deū ne tenere. audi legē dīi cui obsequunt̄ et q̄ legem ferē. Qd de quinxtino nō sequere. Item nicholaus pp karolo imperatori. Absq; causa cognitōe a uiro suo dimissa. ad omnia relabitur. ~

Hystoria. ergo mulieri primo restituitur. regi nisi multo pōt̄ ire ei restitui cuius s̄ sic fiet. ad ꝓpositum q̄m alij ponunt casum sic q̄ detur uxori adulteri. et soluto amore sint in uinculo. q; sic. Si is nō intrat posse ei q̄ ita ire. ne ad ultiū nulli amittat. Illo ē. et ad ultimum si pōt dici q; sim ē cum agitur cum alē. similiter. Intelligunt quidam ꝓpositum nonies alij ter. et quidam octies. Hi sic exponi. Hec mulier legis et hec mala q̄ete. Si q. q; omnes sine bene q̄ nō debet recipere. ut uic. nō debet q̄ p. q. facias cū ꝓpositum. s. quia intendit p restituere. ut no. si cui pōt sub tantum et cōl cui mala eis faciat. ne q; compulsa fiat cū te. et contra. xxxi. q. i. Iothamus. Illi nūi fidē. ad ꝓpositum q; pōt q̄ dam certum qui ui. si fuerit. s. cum tuum et re seruet. una reddita. Illē q̄ ante mala pōt nō. pce. ne teneri. Illi liam sue. ne exigant aliquid cōtra q̄ se. si pōt intelligi eum tantū esse semel una q̄ nulla ei pōt sufficere cum cō ut cū te. et spō. Illis. mā. ante no. xxxi. q. vi. tribuno. et letus. ar. q̄ uxor teneatur. q̄ ei ad uiri. ꝓpositū ꝓ uxori ꝓ uxorem ad eo loco relinquere cui agnoscē. ii. pces. i. hic. et secun. uale. ne cōmictas. s. m. q. ix. uoluntatem. s. xxxvi. q. i. ꝓpositū. si. te. ii. ui. s. ii. q. vi. c. ulē. q. si nō fec̄. ligate. appellatur. et. ap. ex pce. sit difficile. simile. ff. qui salua. co. si fuerit. ff. q. cum diffidele. similē

uxor adultiū ꝓpetuꝰ. mīr marito illius
liceat ꝙ legē mundanā eā interficē. Sz sēa
dei ecclā mundanis nūq̄ strictē legibz.
gladium nō hēt n̄ spūalē. n̄ accidit: sz u
xoricat. Irē pī pp. Dnīa ei q̄ ꝓpī uxorē
q̄uccp uxorē ꝓpā absq; eā petuit.
absq; lege. l' sn eā. z ea plurēs interfecerut.
aliāq; duxit uxorē armis depositā. pu
blicā agit pniam. z si zumax fuit. z
ep̄o obediens extitit anathematizē. quo
usq; ꝙsequat. Cād lex erat illi: q̄ suū seni
orē interfeit. Jrē stephan pp. v. astulpho.
Dnīa astulphi q̄ uxorē suā interfe
Hmmone te ē lacrimis. z multo ge cat.
mitu cordis curam filii astulphe. sz n̄ filii
dia debes: q̄ tā crudeliē infelix hymeneū
ꝓperiti. Sā occidisti uxorē suā. parē cor
poris tui. legitimo matrimonio ꝙ sociatam.
sn eā mortal. n̄ ꝙ reluctantē. n̄ insidiantē
quāqm̄ unde tue n̄ inuenisti eā. eā alio
uno nefariā rem facientē. sz zumar' a dia
bolo ꝯpio furore flāmar' more latronū
armati eā gladio suo crudeliōr oī bestia
interemisti. z nē ꝓ morte ei sr' iniquitatē
addis iniquitatē filioz tuoz ip̄le predo.
q̄ n̄ pepercisti matr filios tuos orphanos fe
cisti. Jnduce nūc sup eā cām mortal. ꝓ mor
te. ꝓ unū hominē homicidā. z reipbū re
stē. Cūm nec cuiūglūi n̄ ulla diuina hūa
naq; lex uni religioso. z ydoneo zdempna
ri. l' iustificari. q̄ romāg ꝓ istū flagi
tiosissimū. z scelestū. n̄ illa unica debuit
zdempnari. n̄ a te ꝓ morte ei accusari. ꝓ
eā crimīs fabule inuestigāda erat.
et tē si ita fuisset inuenta: sedm legis ra
tionē debuit extitisse ultōis vindictam.
Nam si uim qđ absit fuisset sic adulter
nitur ē. p. vij. annos pnīa pacta dimit
te eā ꝓ approbatā cām potest si uoluis
ses. occidere tu eā nullatenꝰ debuisti. Sō
n̄ uult ds morte peccātōr. sz ut uiuentes
ad pniam. z uiuat. Idcirco placeat t
zsiluū nrm. z facias ḥ q. melī. z leuius
indicet ꝙ. sustinere aīe tue. ut ū sis ut ubi
nec ip̄i homicida. Relinq̄ q̄pp te nega
ri ḥ malū sedm q̄ te traxit ad tam īma
nissimū peccī factū. Jngrede monasterium.
humiliare sub manu abbis multoz ū
frm̄ ꝓbi: aduc. observa cuncta sup
pluti aīo q̄ t iuuet impetra. Si forte ig
noscat infinita dei bonitas peccis tuis.
et refrigeret aīam tuā ꝓ usq; cruciatus
ꝓpetui flāmis. ḥ leuis. z melī tibi esse
cultume scias. Jn ā publicā pniam
ꝓmanens in domo tua. l' in b' mundo
uel agē. qđ t pei. z gūi ēe n̄ dubites. ma
ne agere debeat. exhortamur. ut oīb: die
b; quib; penitē debes: unū. z siceā n̄
bibat. carnē n̄q; comedat. nullo tp̄e. p̄t
q̄. in pascha. z in die natal' dn̄i. Jn pane
et aqua. z sale pniam age. in ungulis.
in ieiunijs. orationib;. elemosinis. om
ni tp̄e pleniora. armis nūq; cingē n̄ i loco
quolib; iungare ꝓsumas. Vxorē nūq;
duce zubinā n̄ hēe. n̄ adulteā zmittē
audeas. Jn balneo nūq; lauabis. in cō
munī lecanari nūq; te miscebis. in eccla
seggar. ab alijs xianis ꝓ hostiū. z postes
humiliter te repone. Jngredientiū. z eg̃
dientiū suppliciter orationib; zpetato. z zmu
nione corpis. z sanguinis dn̄i cunctis die
b; indignū te existimes. Jn ultimo tē
pore nūc ne si meruero ꝓ nimico si
ue q̄ tribuat t nīm uenialiter. ut accu
pias t zcedum. Sūt te alia multa q̄ t
ducī. z sancti actī etiam. unica magni
ponderis rei. infelix adiicienda. Sz si hec
oīa que t nuncupat supdicta s. ꝓfecto corde
dn̄o auxiliante. feceris. z custodieris. zti
dum. de immensa dei clemētia remissionez
nioz te habitum peccatōr. z sedm dictum
nulli umq; pastoris resoluet te sēa ecclā
ab h; uinculo peccī in cēlis. ut ꝓ quib; g̃
nā qui ea sanguine suo acquisiuit. solut
sis in celo. Si ā alicui fecisti. z sic mali eāe
nā salubrē āmonitionē despexis: ipse
sit t iudex. z in laqo diaboli quo retis
uerit. ꝓmanebis. Sanguis meus sit
caput tuū. Noe alicui a zsorno suo ꝓ
alioz filioz dei salute ip̄o opitulante
oī sollicitudine unā deludere. z dn̄i
miam eterna condie ip̄lorare. Irē.
aug. de adulterijs quigijs. li. ij. Socius
uxore uiuente q̄s alia ducat q̄. hūa
Si quod uerū dr. n̄ lex nū sanguinez
oī xiano adulteā zuge occidē. fidat.
sz nō dimittē. Qis n̄ tā demens ē. qui
dicat ei fac qđ n̄ licet. ut licear t q. nō
licet. Cū enī utriq; sedm legē t illicitum
sit. siue adulteā occidē. siue alte
ram ducē. illa uiuente ab utroq; ab
stinendū. n̄ illicitū ꝓ illicito faciendū.
Si enī factum ē q. n̄ licet: nō facias adul
terū. z n̄ facias homicidū. ut uiuēte
uxore aliā ducas n̄ humanū sangui
nē fundas. In ꝓmissis auctoritā

tes. C. xxvij. q. vij. tenus. cō. c. ij. q. iij. si quis q̄m aut p̄sbm. c. xxj. q. vlō q̄
dam est non fm p̄cepta canonum cō. ab oīb q̄. qui illud q̄ actui cōmendat. et
oī cōtēnit. reiecta uite spectatu. ab. c. ij. q. iij. qui. si. cleric. sti. cleo. et uide
lice signatō etiam mutate uite uitium q̄ uitas sagittis ꝓcantum. xlvij. di. epīos. alicui. ar. q. nō nupturum ꝓ
lato sibi uoto uirginitatis malicia ecq̄ no penitus non sint quo minus ad nigra nup. ar. vi
q. ij. cum aute simile. c. xlvij. di. epīos. c. ij. cō. relictum ū mutare
q. ij. q. vltō. nam uicarier q̄ mutuum relictum ꝓ alio penitus ne. ff. de pe
na. relicto. et est ar. q. nuptiis ad impetrandū nō ad matrimoniū ar. xxij. di. c. i.
q̄ nō sit ea uiuente aliam ducē. ad ultimū sic ergo ꝓmittitur. mutuū
ut uitetur maius. c. xxvj. q. ij. bn qui. c. xxij. q. i. c. nūc. c. di. lxxxvj. ꝓbi. c. ꝓ. q.
vij. quid ergo. ē. so. gratianus est homicidium qui ad animaꝫ si ē expōnis gra
tianus. i. gratianus. l. di. quia tua. ul' nuptijs uōc. in quinario. xxxij. q. i. ni qui cō
sat. ar. ꝓmissis. sic intelligo. xxij. q. i. hic uōc
impressum. c. c. mcc. lxxxv.

ubz q̄z phibent adultaſ 2uigeſ occidē
ſnaſ. ſi p̄. vij. ānoz penit pmittū illi
illaſ dimittē. Si ā illaſ mīſcūt: uidē
tur ſiī ſpz 2uigij pmanē ippetuo. ñ foz
re p̄. vij. ānoz puiam pp lapſū nunc
nil' mōnmentne ad matīnoīa 2tralz
da. ꝯl mīa ipendat. dicas ā 2cedunt.
ſi uxoreſ coz peccauīnt. ſñ mortis aſſe
bitare hȳe cas in cuſtodia. 7 ad ieiu
nia ꝯl cogē. ñ tñ uſq; ad necē affligē.
Vñ in coll'. 2tl'. 1. legit Dicit ſi uxores
coz peccauīnt p̄ necē ꝯl comi ēcodiār. 7
Placuit ut ſi quozūcq; ad ſalutaria ꝯ
delicoz uxores peccauerunt. ne gē ieiu
forte licentia ꝑcandi plus hīnt. ac
cipiant marti carñ hȳe poteſtatē. a
p̄ necē cuſtodiendi. ligandi ī domo
ſua. ad ieiunia ſalutaria ñ mortifa
ꝯl cogēdi. nā ut minuē ē dicit pauper
auxiliū ferant. ſi ſeruicia ñ hīnt. Cū u
xoribz ā ipſis q̄ peccauīnt cibos non ſu
mant. ñ forte ad timoꝛē dei acta puīa
reūtant. Nunc ā q̄ſ q̄re ſacriſ ca
nonibz ſit inſtitutū. ut p̄. vij. annos
penitentes. in p̄ſtitutū ſtatū reuocent.
De hijs ita ſcribit. ỹſidoꝛ ad maſonē
epm. q̄re ſit iſtitutū p̄. vij. ānoſ ī p̄ſtitū
hoc ipm q̄d canonū ſtatū penitentie
cenſura. p̄. vij. ānoſ reuocare redire.
penitentē in ſtatū p̄ſtitutū p̄cepit. ñ ec
cleē ꝑ arbitriū ſū p̄ces. ſz pot̄ ex ſūa
diuini iudicij ſanxit. ſīā legi q. ma
ria ſoꝛoꝛ aaron ꝓphetiſſa ē deuteronōiſ
aduſū moyſen meurilli delicti ulco
ſtigmate lep̄ puſa ē. Cūq; petēt moy
ſes ut emundarē ꝓcepit ei dñs ext̄a
ſtē. vij. dieb; egꝛdi. 7 p̄ emūdationē tur
ſus ē in caſtra admiſit. Maria g̃ ſo
roꝛ aaron caro meliꝰ ſacerdotē. q̄ dū
ſuꝑbie dedita ſordidiſſimuſ cogitatiōū
maculat̄ 2agris. ext̄ ꝯl. vij. dieb; h
ē ext̄ collegū. ſcē ecc̄e. vij. annis ꝓiciat̄.
ut p̄ emundationē uictoꝛ laci l'ptine
dignitatiſ recipere mīnī. 7 poſt pauca.
In fine ā epl̄e hȳ addidendū putauī. ut
quotienſq; in geſtis 2tliꝝ diſcoꝛs
ſūa mutent. illuſ magiſ ſūa teneat.
ē antiq̄oꝛ. 7 pnoꝛ erat auctoritas.
Hoc q̄mq; de ſacerdotibz uideat ſpi
liter dicti: geālit̄ ñ de oīb: penitētib:
oꝑtet intelligi. ad mutationē nāq;
ulluſ dūce ſne. dē. de adultio. 7 lxmi
tadio reꝓhensē. uni ꝯdomade ieiuni

um in ſatiſfactōe admiſſi ſcelis dō legit
obtuliſſe. hinc 7 2tinendine ecc̄aſtica ē
uſurpatū. ut maioꝛ criminū puīa vij.
annoꝛ ſpacio 2cludat̄. ñ l' excellentia
officij. l' eminī magnitudo uulgare cō
tinentie excedat uelut dū ꝑ naturā
humane ſocietatiſ ꝑmittz l' labis. ul'
ſūm aliꝗſ ꝓnis ipudice adhēm̄. l' dū
relicto naturali uſu ꝑ nefandā more ſo
domitico fornicatiōm̄. l' uſq; ad coitum
bruoꝛ ānalū plabūm̄. ꝓmiſſū ſpati
um tñ ſecūde cogat. De penitentib;
quoq; q̄rit̄. an eis generaliť p̄ puīam cō
iugia ꝓhibeā 2cedant. Generaliť enī
canonica auctoritate penitentes ꝓ
hibent̄ ad ſeculare militiā redire. l' ma
timonia 2hȳe. Vñ ſuriel ꝓp̄.

Penitentes: matrimonia contra
De hijſ no here prohibentur.
Dñi meq̄ue dilecto nro ſedē aplica ꝯ
didit 2ſulendā. q̄ pacta puīa rāḡ. cano
ce ſuer aduomitul ꝓſtnoſ. 7 nolūta
ria redeuntes. 7 militie cingulū. 7 lu
bricas nolūtates. 7 noua coniugia. 7 ſi
hibitos denuo appetiſſe 2cubitus. q̄z
pfeſſā inconiugatā geniā p̄ abſo
lutionē filij pdideꝛ. de quibz q̄rit̄
ſuffragiū ñ hīnt penitendi: id dixim̄
decernendū. ut ſola mīt ecc̄am fideli
bz cōione iungant̄. ſacriſ munſtio
rū celebratoꝛibz q̄mul ſi meantur
uitent. a dñice ā menſe 2nno ſe
q̄gent̄. ut hoc ſalte diſtrictōe ꝯtriti
ꝛ ipi in ſe ſua ꝛtata caſtigent. 7 alijs
exemplum tribuāt. q̄m obſeruīs ōib;
cupidinarijs ꝛtraiant̄. Quib; ñ q̄m
carnali fragilitate ꝯcidunt. nūcio
mūne ē ad dñm eq̄nim ꝓfugere. p cōio
nis gr̄ām uolum̄ ſubuenire. Cū foꝛ
mam 7 cura mulieres q̄ ſe p̄ puīam
alijs pollutōibz deuitarint ſeruandā
ē tenſem̄. Si eō q̄ nmoꝛe ſolen
di 2uigij ñ nulli ad pñia accedē diffe
runt. ul' ꝑ lapſū adoleſcentie q̄m foꝛ
mudant. pñie remediū ſuſcipe negli
gunt auctoritate canonū pmittunt
eis. l' 2tracta matimonia ꝛtinē. l' alia 2
hȳe. Vñ leo ꝑ ſcribit galerio epō tripho
tano. Et indulgentia p̄ puīam legiti
mam non negamus matrimonia.
Hdictum ā quibzdā q̄ in ūis dyocēſi
bz 7 finibz ānoꝛ ctus ieiu occone ſe
ſubtrahāt pñie. ſuggo dicentes. q̄a ſi

Si quis uxorem. xxxij. q. v.

De penis diuersis

pñiam agnī: 2ugi debēm relingere copu
lā. m q̄ erāt. 7 de uicinis calle dilectōr. q̄
p ōib; illicitis pñiam unūsq; ȳam nōs ul
tra sustinē. atq; pagē sumope deb; dicere
dño pñā agere appropīquabit. n. rg̃. c.
Conuugiū i legitimū nulli omodo xor
pñiam sustinenti solue licet. rīma. Sa
cris eos uos expedit eccl̄ie ꝺocē. ne erro
ris crepantē caligine. 7 uicinis coplānōib;
nunch. de ōib; uicinis agē pñiā. pauere.
Iē leo pp. iij. Ppē lapsū uiuentiū mōn
nemine ñ negetur penitentib; legitima
Si adolescentia aliquē si urgente 2ugia.
aut meu mouēt. aut captiuitat̄ uin
culo pñiam gesserit. 7 pea uinens lapsū
mōnemine nuptiē copulā uxoris de
git. ne cū fornicatōr̄ iacuisse. uidē cen
sendē. si pē 2ugem nullā oīo
agnouit. In q̄ ñ nullā regulā aliquā.
Et q. sit tolerabilē examinā. Iē nichola
pp. radulpho ē. sē argentee terēsis. Ne
pñia ē imponenda ei qui matrem
uxorē pīentū mariticidā occiderit.
Iē augustin. an pīpiū ut sub iugo
pñie pmaneat. ita ñ p ānū unū integrū
etām ñ ingrediat. Et añ forel basilice sāc
orū. 7 depeant dei pscies. q̄ue rāro ex
piat̄ piaculo. Cōpleto ñ ānū circulo in
uenidi ī etām licētā hāt. ñ nīe au
dientes stet. 7 ñdū cōicet. Completis ānū
ānoy circuli sacre 2munionis illi grā cō
cedat̄. oblōnes uo ñ offat. ñ pī alioꝝ. vij.
ānoy circlā expleāt. In hys ā ōib; āmis
arp; pōib; carnē ñ māducet. 7 ñ unū
bibē plumat. exceptis festis diebus arp
dnicis. 7 a pascha usq; pd pentecosten. 7
q̄cp; tpe uoluit. nullo uehiculo deducat̄.
Et pedib; pficiscat̄. arma ñ sumat. ñ 2
paganos. Jeunet ā nīb; diebus p ebdoma
dā usq; ad uesperam. a pñi ac legitima 2
uuge ñ sepret. ñ i fornicatōr̄ uoragi
nē corruat. Qd̄ ne fiat optam. Si ā añ
ānoy nīi curiū. fuit utre illi appropī
quīe. uerpis 7 sāguis dñi ihu xpi par
ticeps fiat. Sm ā. ut sup̄ dictum efficaē
ter si illi 2iugione elāmar fonte i ōib;
mōdi floridi actōibus 7 uoluptuosis opib; pu
blicare. humanē etā ei sollicitudo puguī ap
parat. nutusq; ōib; demōstret. Iē Post
digna pñiam adolescentib; pmittit
Si q̄s ē duabus fuit sororibus licita 2ugia.
fornicat̄. aut ē hys plonis de q̄bus sat̄ sēp
tē phibz. si digna egerit pñiam. 7 casti

ut si ualuit 2iugia sustinē. licebit ei legi
timā ī 2iugio uxorē accipe. Simlit̄ 7 mu
lier q̄ talis fuit in sclē lapsa ut fornicatō
nis ñ ꝓducat̄ ad dnos. Sz h̄ de laicis u
ris 7 mulieribus solūmō statuim⁹. I dē.
Quicūq; q̄ h̄ pñiā 2mittit. ñ cū legitimā
sed q̄ē mēse spūali dimittat uxorem.
Sformicat̄ fuit. anathema sit. sanctis pn
tib; ihū. Similit̄ ā pluribus pmulgam⁹ q̄
ē ea q̄ de facto fuit baptismatis sacre
pti. aliē ē illa q̄ añ cpin tenuit ē facto
crismate fuit unucta. fornicatōr̄is pe
nitus sceleus. legitimā cū si hūerit ñ di
mittat uxorē. Qd̄ n. dē quīē. uidet su
a auctoritate sequi ñ debz. q. q. ȳ sidor⁹
h̄ aliē intelligat̄ dicēs. Si hō hēntem
quod dē 2iuxit. quos pena dāpnat.
hō ñ sequit. q̄ns q̄modo subaudiē uolē
ter sit lege absq; tōt. q. dē 2iuxit hō ñ se
quit. Non n. hō sequit. q̄s pena dāpnat.
quos reat̄ accusat. q̄s maleficū coartat.
Cum h̄ p hys dēm intelligit. q̄s u
dicē sceli p suis sceleribus legē seruare pre
cellūt. q̄s i monte punit. i deportari u
bent. Iē ex uet̄ roll. vnj. De eodem.
Hinq; sacerdotum ē pīs sua peccata confi
teri si ea q̄ in adolescentia erant ē posit. dū
mortis formidat casū. si puenit ad pñie
tendū. si 2iugat̄ forte fuit sēp̄ nēs.
ne p̄ea admittit lapsū meminat. redeat
ad pristinū 2iugū. quousq; possit adi
pisci pīs maturitate mentis sanā.
Qd̄ nos uo de uiris ita de mulieribus eē
m censem⁹. Non quod hec gñaliter 7 sano
nice ē precepta. Sz ostat nobis p humana
fragilitate idulti. ea dūtaxat cōtine
re uis qui pure pñie ñ ē legibus debit⁹ añ
ea ab hac uita discesserit. q̄. ex 2sensu ad
mentē uiri coꝝ fuit regressus. supstin
ñ ualeat denuo ritus ire ad uxoris ālecta.
Si ā illi uita eorū supstes q̄ ñ ac
cepit absolutōnē penitentie: nubat. si se
mihi ñ p. 7 alius 2sorcio frueat uxoris.
qd̄ i utroq; sexu patrum a nob⁹ manifestū
ē ee decreti. ita uidelicet. ut in hys ōib; sac
ros cānones ordinat̄. ñ uxor q. erat̄ aptam p
sperat penitē. absolutōis tribuat legē.
Hys uiris de ecclesiis i q̄bus exē negotia
ne aliq̄ntulū exagitari sum⁹ ad ꝓpositē
tia q̄one ꝓtrahenda. qua q̄ē uir sola co
sul ratione. 7 secta satisfactōe. absq; ordi
natione 2 sessione q̄libet possit sacrificare. redeamus.
Sunt n. q̄ dēr q̄libz criminis uicia

si ñ ita sint distinctim in uno ordine nō ut in alio ut ex dictis q̄libet
q̄stō si ū sit ordo. 9. m adolescentia q̄ali. i. nō q̄ annis q̄ē uis. q̄ pue ordinetur. 6. m adolescentia
ordinem. alicui ecclesie. q̄ formant quantam. 9. ē. q. n. admonē ro ubi narrat. 9. ea. ut ordinet. q̄
ne illud q̄ale. xxxj. q. i. q̄ ñ debuerit. 9. ē. q. v. cōsulens. 7 ne lege. 9. m. ix. q. v. ñ. 7 nonnulli ūno. i. p. m. ecclie
ordinis unū efficiatur. p. magis. 7 ex ea. pu
ni. Quidam. Et ex ea. pu
nitentia. Quidam. q̄ contrauit post primam ad
pet. suggestionem. aliquā
uerecundie. 7 erubescentie. 7 ne ordinet. 9. ē. 6. m. ordinet. 7 ne ordinet. 9. ē. 6. m. ordinet. 7 ne ordinet. 9. ē. 6. m. ordinet

PARTIS

sine confessione cētē ⁊ sacerdotali iudicio p̄o
se p̄mēr. ut ē̄ ambro. ſ̄r lucā. Petrus do
luit ⁊ fleuit. q̄ etiam ut hō. ñ inuenio
q̄d dix̄it. sino q. fleuit. lacrimas ei⁹ lego.
satisfactionē ñ lego. Ite iohēs crisostomus.

Lacrime lauant delictū q. ē pudor confi.

Ite ꝑpha. Sacrificiū deo spūs. c. c. ⁊ hd. nd.

Ite dicit. confitebor adu. me iniq. m. d. ⁊. r. r. i.
. pēn. mi. Qđ aug. exponens. Sic magna pietas dei. ut ad solā p̄missionē p̄c
cata dimittat. ñdū p̄nuntiat oꝛe. ⁊ mē
dās ñ audit ī corde. q. ip̄m dicē q̄ quidā
p̄nūciare est. Vnū ut ꝓpe repetat. eo
dē. li. i. ti⁹. de epis. ⁊ clicis. ip̄atoꝛ romanꝰ
ñ. Si quis ñ dicā rapē ſz aūēptare uīn
matrimoniū uīgēdi cās sacratissimas nup
gnes aus fuerit capitali sit pena.

De libro eōd. ti⁹. depositulando. Impatoꝛ leo
⁊ ā. nicostrato. pp. Nemo l'm fꝛoꝛ magnitu
dinis tue. ul' in punctali iudicio. ul' ap
qm qm iudicē accedat. ad rogatoꝛ ꝑsoꝛ
nū. ñ sacrosāc catholice regionis fuit ī
but. militis. Si mariē aliq̄d q̄q̄m ul' q̄
dē machinatōe fem. l' adreptatu fuit. of
ficiū q̄d sublimitatis tue. c. libeat au
ri iactura. ꝓcondē natōe sustineat. Idē.
ñ. Quicq̄ aūs fuit. cē ꝓuidū nē seruā
mus. ut decū officiū uīurpatōis ꝑ sur
reptionē arripe. ⁊ phibitū ꝓtinuo ꝑ
mitte. ab aduocōnis officio remot. Sūlā
ꝓscriptōis aūs ꝓpetuo exilio ꝑcutiet. su
stinebit. Sacris ⁊ puicariū ordinib⁹ q.
is sub ē āministratōe aliq̄d huīmodi
fuit attēptatū. patrē bonoꝝ dānidie ꝑ
scriptionē. ⁊ pena exilij. ꝑ quinq̄nnium
sustinebit. Ite. li. vnic. ti⁹. ad legē iuliā
maiestatis. Si q̄s ē milit⁹ cogitaue
rit. uel' n: seruare uoluerit. ē̄ sacrē
mēti. uel' effectū ipius uti uoluit. Ite ad co
nelia legē. de sicariis. Si q̄s ē relo am
bulauit hoīs necandi cā. siē is qui ho
minē occidit. l' ē fem dolo fuit ꝑmissū.
legis cornelie de sicariis pena coh̄ent.
Impē ualer. ⁊ grān. Si q̄s necandi ho
minis ꝓpositū aggressus fuit. sciat se
capitali supplicio ē̄ puniendū. Impē
grān. ⁊ ualer. Si forte mulier ma
rito mortis ꝓpositō passe insidias. l' quoli
bet alio q̄ē uoluntatē occidendi. huius
se mutauerit. l' forte mariti ē̄ inscē
tia ꝓcedē. in eōd q̄one. ab oī familia. ñ so
lū mariti. sed ⁊ uxoris q̄m huic rēpubl.
dom fuit. q̄rendū ē sū cuiq⁹ defensiōe.

Ite digestū. ti⁹. de iniurijs. l. ij. q̄stionum.
Si q̄s tā malefici. q̄. fem. sine ingenuoꝝ li
ue libinoꝝ impudicos facē attēptauit.
iniuria tenebitur. ſz si femi pudicitia aut
rēputa fuit. iniuria loc hīt. attēptati pudici
tia dicit. cā id agit. ut ex pudico ipudicꝰ
fiat. ſlō solus is iniuriarū tenet. qui fecit
iniuriā. hēt q̄ fecit. Verū ille q̄ ꝓmet
it q̄ dolo fecit. ⁊ q̄ animū. ñ cui mala
pugne ꝓmittit. Ite apd labronē. Si q̄s
pulsat. quid ñ ē aūs man. adhibuit cū le
uarit. sepe uīt q̄ uapulauit ñ tū pulsat
uerū aūs tenet. Idē. li. eōd. ti⁹. de pe
nis. Cogitatōis pena nēmo patit. Ulpi
anus de ex. ordinarijs. ſmunibꝰ. Sollici
tare. el' alienare nuptias. ꝓpe matri
monioꝝ mutare. el' ⁊ si effectu sceleris
ꝓsequi ñ possit. ꝓ uoluntatē ꝓnunciē. ꝓ
bitis ex. ordine punit. q̄ puerū ui
tū abducto. l' corrupto comite ꝓstra
uit. aut mulierē aut puellā impelle
rit. q̄ ue ipudice gra fecit. domū ꝓ
buit. ꝓcū ue q̄ is ꝓstituat. dedit. ꝑ
fecto flagitio punit. capite. ipfecto. i
ſulā deportat. corrupti comites sūmo
supplicio afficiūt. Idē ti⁹. de furtis. Vul
garis ē q̄o an is q̄ ex actu frumēti modū
sustulit. tot' rei furtū faciat. an uo eius
tm q̄d abstulit offendat tot' actu furē
ē putat. ſlā ⁊ q̄ aurē alie⁹ retigit. mox
arbitrat tot' ei retigisse uidi. unde ⁊ q̄
tolli apparat. ⁊ ex ui parū unū abstulit to
tū furtū uidet fecisse. Sz unū ē ei⁹ in tm
actōe furti uni. q̄uis abstulit. ſlā ⁊ si q̄s
armariū q. tollē ñ potuit aperuit. ⁊ ōs
res q̄ ibi erant ꝓtractauit. atq; ita dis
cessit. deinde rebus una ex his abstu
lit. ⁊ aūq̄ se recepit q̄ destinauit depre
hens fuit cuiꝰ rei ⁊ manifest. ⁊ ñ ma
nifest fuit trit. Sz et si q̄s segetē aūbu
ē secat. ⁊ auferat. ei q̄ secat manifest
fur ē. nec manifest. Ite li. xij. ti⁹. q. q̄sq;
uirꝰ lege ꝓma h̄ā uerba. q̄ statuerit
q̄ uirdibꝰ ꝓhib. ē effectu accipim⁹.
ñ ubertā. ⁊ ideo ē sic uelle statuere ꝑ
hibitū fuit. nec effectū decū huīus. cessat
edicti. ſlā statuit ubū rem ꝓfecta
significat. ⁊ 2sumata ē iniuria. non at
ptā. Eme sic in digestis. ti⁹. de remissis
gis. legū imperatōe mollitis. ē. poti q̄
nimis exasperate. atq; ideo. ꝓcū casū ñ
excidit. Sz q̄ de rapta uginū. l' aduo
tere. seu de crimine maiestatis. l' de

De ea tractatū habet cum. i. ipse. sacerdotum. id est mediatoꝝ dei. ⁊ hoīm. ihs. ut
tradam. est. ergo quis ipā sit. ⁊ unde dicam. et quid sit sacrificio que offeruntur. in ea que
sunt. in ea tractanda. accedo. Agendi mihi cōmittatur. quid ipā sit. ⁊ ut
tetur. ꝑ enim ꝓpiā. a peccatis. ⁊ c. di. iij. sunt. sacerdos. et. ⁊ di. iij. eucharistia. que sit. ⁊ facere
ste. ⁊ di. iij. sacrificio. accedamus. aūt. ⁊
uis. in ea ꝑsona. q̄ue dignitas. ꝛ
di. xl. ⁊ di. ñ. agitanti. ꝛ. ij. q. v. et
co. nunciatorum. ꝓcul. lapis. tpe. q̄
litas. ⁊ quantis. ⁊ c. di. ij. sacerdotes. et que
nig. ut. xv. q. i. una. ni. pma. tm. sit
necessa. ⁊ cordis. ⁊ oris. ⁊ ꝑfessio
opis. satisfactio. ⁊ di. iij. ꝓfectui. ⁊ cau
sā. cum. ꝓficuus. ñ. sufficiat. ⁊ oris. ⁊ ꝑfessio
cordis. ⁊ oris. ⁊ ad. vbi. one. mo. uis
ugis. di. qui. est. in. ꝓncipio. distinctē
tinctum. an. sola. cordis. ⁊ oris
ut. sit. ꝓcatū. qui. confessio. post. cō
mittēs. ⁊ di. iij. ꝓfectui. ⁊ cau
cordis. ⁊ oris.

ficamus dñi ē famoz religionis fidei ampliandi odio sicariorū introducta s. Jnnumerabiles ut ne plura numerare multiplicet quis rerū fi p. Vanitas magis ēmunitas necnō mdicē pmaz. Vñ in digestis. ad. de penis. Sima fm punitē ut furta. cōdēpnet aut dicta. aut incerta. aut fidei aduocatōis. aut sepulta. aut falsa. famosi libelli. aut sortilegia. ut incantatōes. aut sectas. ut lamonii. q̄libz alios suadendo. monuisse scelis ē instar. Sz hec quattuor genera sideranda sunt. vij. modis. ex psona. loco tpe. qualitate. q̄ntate. euentu. Causa. ut ibi. q̄ ipunita ē a magistro illata. Vel a pene. qm emendatōis aīo ñ iniurie gra uidet adhibi punitē. et quis p uiam ab extraneo pulsat. psona duplr spectat. ei qui fec. et ei q̄ passus ē. Aliter n punitur ex eisd facinoribz seruus q. libz. et alie q̄ dñm pene ne eius est. q. q in extraneū. et in magrm. q. q in pxi nanī. Jn h 2 sidatōe tamē q̄z rō hmoi. loc facit ut id. l furtū. l sacrilegiū. sit. et capite luendū. l minoze supplicio. Tempꝰ delicti. et uasoz. et factoz. ut re. l diuinū. l nocturnū. q̄ntate. fm l atroci. l leui ē. Vt furta manifesta. aīa manifesti dicēi soleant. extra agnt sacris expilatoz. a furū pecuniaria. a violentia q̄ntas. q de rebus dicant furem ab abigeo. Jta q̄ fuē unū furtū pduit. ut furtū detrebit. q̄ gregē. ut abigeū. cuē mis spectat. ut a dēmissimo. q̄ fōa q̄q̄ lex min ei q occidendi hoīs cā ē celo fuerit iuenē. q. ei q occidit puniat. et nō ap gros. et ē. Cognitio n mer pena. lege multi. ē sui imunis. q̄ptam ē. Discernit mi a maleficijs. ea q de iure effectum deliberat. Jn hys n. n i ai iudicū 2sidat. Vñ in digestis. ff. de repudijs. Diuoziū n ē uer n q. aīo ptua ob sinandē. et discessionē fac. ma quicquid calore uindicte fit. l dr natalē rerū ē. n. si pseuerantia apparuit iudicū ai fuisse. Jdeoq; p ei calorē missio repudio sim breui reuisa ē uxoz n diuisse uidet. Sic et in canonibz. Si q̄s uxoris crimē alicui obiecit. et ē. Ex 2silio aut uelut ex fōe aliq̄ rerū. aug. plura dicenda. Jō solū q̄ manibz occidit. sz et q̄ 2silio et fraude alq̄ occidit. homicidę p

Periculose decipiūt q̄ existimant hāc. eos nō homicidas ee q manibz hoīes

occidit. et nō pōt eos p quoz 2silia et fraudē. et exhortatiōē hoīes extinguit. Jā uidi dnm neq̄q̄ ipios manibz occidere. sicut serpentē ē. Nob n lex mittit q̄q̄ sed mōstrat illis moris dm ipunit. q. ipi lingua ei mēfecerit dicentes. Crucifige crucifige eū. Vñ un euāgelista. Dic dnm et crucifixū hora tua. alii hora sexta. q. uidi crucifixerē eū hora. iij. lung minus. hora vi. manibz. Qui g hoiem tradidit. ille mefecit. ei dño dicente. Manus per cantē hīt q̄ me tradidit ē. Vñ psalmista. filij hoīum dentes eoz arma et sa. l eoz gladi eoz. Subintelligit g se pnē quoz 2silio. sanguis fundatur. si uetus pme ri uolit. Ite ex ep̄la clemētis. i. Jnfectores fm dei ctores eoz eosq; odientes homines homicidioz ut ma gna cede probant. dicebat ee petrus. et penā illoz patiebat. Sic n homicidas infectores fm. ma dei ctores eoz eosq; odientes homicidas se manifestabit. et q occidit fratrem suū. et q detrahit ei pro homicida ee demōstrat. Ite ieiu. i ysaia. In malefactis uoluntas aptanda pro ope. Omnis iniquitas et oppressio et multa. iudicū sanguinis ē. et luce gladio nō accidas. uolūtate mi mittis. Ite cypan. Numq̄d cum ē dño nrm. De eodem. offerret peccat fratrem. et tū parcendū mite accepit de pmio. aīa nō deputauit. utilis cogitatio mala et pniciosa ac tempto deo putāda ē. Jta et in dei seruis ap quos cogitatē et maturū mite accipitur. Animus ad bonū dedit. deo iudice coronat. aliud ē malitia animū accē. aliud aīo defuisse malitiā. Qualē ut sumit dñs ē uocat. tale pdit et iudicat. q̄n ut ē reliquit. et dix. et scient oēs ecce q ego sū scrutans renes et corda. Item. homicida ē. q̄ frēm suū mala suadet. Nō putare te ee homicidā q̄n frē tuo mala pluadet occidis. et ut scias q occidis. audi psalmistā. filij hominū dentes eoz arma et sa. et b. e. g. acu. Ite. Occidit q ad homicidiū necandum monetur. Nec lege uetiti punit. si aliud ē n corpis pempto. Apparuit g dñs omnē iniquū mortuū ad nocendū frī in homicidij ge ne deputari. Ite aug. Fur tenetur qui ppter ē solo amore non furatur. sacrī furtū. q. ames ne iudicaris. inuisericorde fecisti. reus furti tenis. et nil reuisi.

Ite ait. Nec cum segetem aliquis pueruat. ad agrum restituat. q. sementi. ecce dno ap q̄ uice sunt auertere. nam ex ubi iuste arguimur. ee aliquid. uix ē ut ne quidem ē aliquem quo uire pōt ille. ut ī illum uoluntate ponat. Tū ipa consuetudo nec enim lex equior ulla est quam necessitates que pro sua ee pōt ē pom cuiusq; sibi ius pō ē ee uniuscuiusq; pena pensanda. et ee uicem die sabbati accipimus. ad eum effectū ubi ē accipienda. ar. xvij. q. iij. si quis suadente. ar. ñ ob ē alicui nocumentū ñ ad finē pducatur. ar. uoluntate sine comitatu nō punitur sine effectu. l. c. q̄ cogitato. c. cogitato mis prue sicut potuit ī ecclesiā legi. et uoluntate puidā ut ñ puniendi sunt uoluntate quem nō celerit punitū. ut ualeat. l. c. cogitatō. aliam bic. q̄ regulare ē. p sola

Dē de adulteriis augst. Nō tō mul̄ delī
quit qđ cui sōla deest facultas.
Penā ñ mīgat facultas pībendi. ē augē
alienā planū tñ sit eī aliq̄ ñ cupe. ā sit po
testas dē ē frūi ñ mul̄ reuē ē q̄. si ī po
sō dēphendēt. Ire. Sic auctoritas relā
nat. nolūtas remunerat ñ op̄. Voluntas
si cordis intuē. ē. op̄ eni ñ oris affectē.
Luce clarius ostat cordis intuē. ā oris
affectiē pcā dimatt. Ire prosper. Dor
to illi quoz pcā humanā notitiā la
tent. ñ ab ipis affessa. ñ ab alijs publica
ta. si ea affectā l' emendare voluerit. dīm q̄
hūt relē. ipm habūt ls. ā ultoz ē. ā quid
ei pdest. ultare humanū iudiciū ē si ī
malo suo pseuauerit sī mutauerit. dō tribuēte supplicijs q̄ si sin ipī iudi
cet fiēt. ā uelut sue mgtatis uxoz ef.
hic ī se uolūtariā pēnā seuerissime aiad
uersionis exteant. rēpūlibz penis mutā
bīt. cēna supplicia ā lacrimis ex ūs cor
dis cōtritiē finētibz refrigēt ētnū ignis
incendia ā infra. Facili dīm s placabīt
illi. q̄ ñ humano 2uincti iudicio. sz ul
tio crīs agnoscīt. q̄ aut ppis illō cō
fessionibz pdīt. aut uelacrimis alijs.
q̄les occulta s. ipī ī se uolūtarie excōica
tōis sūam ferēt. ā ab altari cui ministr
bāt ñ aio sz offō septa. uitā suā tanq̄
mortuā plangēt. cui q̄ recōciliari s effi
catis pīe fructibz. adō ñ solū amissa re
cupabit. sz ē cuē sine cumulo effectu ad
gaudia sempīa puenīat. Hoc idē p
batur aplica auctoritate. In quacūq̄
hora peccatoz suoz fuit. ingemuit. ā ē. ñ eni
dē ore affessus fuit. ā igemuit. uita ui
uet. ā ñ morīet. hinc ī id̄ ppha ait. Scin
dite corda uīa. ā ñ uestimenta. ostēn
dit intōnē cordis. q̄ in cuiscūq̄ salua
ne intelligēt. ñ in affessione oris q̄ pars
ē excōis sanctōis. q̄. salluta uelti
um nōiaura parte tōti intelligens
pcā dimittī. Hinc ī p eundē ppham
dīs ait. 2uertimini ad me. ā ego 2uertar
ad uos. Confessio ā dī. qī cordis undiq̄
2fessio. Omat cor ntīm undiq̄ a malo
ad deī 2uitū. Mox sue 2fessionis fruc
tū mīet. ut dē ab ira ad miām 2uerss.
pecī plēt indulgentiā ē. Primo prepa
rat undicta. Vñ dat intelligi. q̄ ī ore
mentis uenia seq̄ possūt. Hinc ī lege
si illi quibz dīs pcepit. ut ostendēt se
sacerdotibz in mūdē. añq̄. ad sacdotes

istum cē dicebant si nō diem festum. nō merebūt eis tunc mīfice qđ q̄. nō
illi nō ut nos intrāēt quecūq̄. hmōi pō q̄ caīpetum est mereūt. cu
gētibz ad illū cōmm et consp̄ciendū accusandū ic. et sic adimplet⁹
dīm qđ in quo se prevaricatores legis arguebāt. ipī ni ō se qđ cum eis
mentē fecūt. ligna et
si nō manibz ipī
vnīt q̄ mō. ē illū
ī assignatū
p eos. ē. ī mentē
sertū. ut ad cēlē
dīctiones gibz sep
cōtrahimus et ge
ni. cōmūi fili. et ge
q̄ ut nichil omnīno
milū est. q̄ nō ad
ūtūs frīs restīgā
ui. sic ad aīmū ē
aut fēā audiūt
in sertū magīs ut
q̄ q̄ qui aliquē
pblāmīstū misere
rens. fuit hmōi
mentis. ē. ī cōcu
piscēs ī mētis
quantum ad
filiā gladius qui
do ūtrem ānis
clamauit et ruīt
cruciāge. ī uīres u
mentione fēmīne
cem ut gladius
gnis se extēdere u
sunt. l. di. Si quis
quam et est ar. ē.
cap qui sunges
cantes uotū dīm
mentis uoto. ī
q̄ q̄ si ī
q̄ q̄ q̄ qui aliquē
mentis ministris
ūtūs frīs restīgā
ui. sic ad aīmū ē
aut fēā audiūt
in sertū magīs ut
q̄ q̄ qui aliquē
pblāmīstū misere
rens. fuit hmōi
mentis. ē. ī cōcu
piscēs ī mētis
quantum ad
filiā gladius qui
do ūtrem ānis
clamauit et ruīt
cruciāge. ī uīres u
mentione fēmīne
cem ut gladius
gnis se extēdere u
sunt. l. di. Si quis
quam et est ar. ē.
cap qui sunges
cantes uotū dīm
mentis uoto. ī

uenīrē mūdari ē. et q̄ sō. numerū dat
intelligi. q. añq̄. sacerdotibz ora nīa ostē
dant. ā pecīa nīa offerēt. ā lepī pecī mū
dam. hinc ā lazar. nunc de monumēto
pdijt. ñ pri de monumēto ē educt. ā pēa
a dīo ē suscitat. sz lapide remoto q̄ mo
numī claudebat in sepulcro remanet.
et sōal uinc pdijt. hīc ī ut dīs oste
dēt. q. ñ sacerdotali iudicio. sz largitate
diuine grē pecōz emūdet. lepīm mā
gendo mundauit. ā pēa ut sacerdos sa
crificiū ex lege offerret pcepit. lepīus
nō tangit. ē respectu diuine pietatis mis
sos. ut illustrata 2pūgit. Vñ pī uī
nā negatiōē petrū dīo eī respicere
plūdit amarē lacrimas. q̄bz culpas
negatōis fuse diluit. lepīus semetipm
sacerdoti repsentat. dīi pecīm suī sacer
doti penitēs 2ferēt. Sacrificiū ex lege
offert. dīi satisfactiōē ex ecte iudicio sibi
ipsius sūl exegit. sz añq̄. ad sacdotē p
ueniat emundat. dīi p 2fessiōē cordis.
añ 2fessionē oris pecī uenia īdulget.
hinc ī medici negant. sustinere aliquē
ut resuscitet 2sreat. dīi p ppham dicit.
Qñq̄ medici resuscitabīt. ā 2fitebunt ē.
Ire. Hinc uir auctoritas dicit.
pit 2fessio. uelut ab eo q̄ ñ ē. Vñ. pen
sus ille q̄ mortē ctraue trist. exclā
mauit. Dñe ne ī furore tuo arg̃ me.
Prea supplicā sagebat. saluū me fac pp
m.v. Qm ñ ē ī morte q̄ memor sit tui.
inferno ā nullī 2fitebit ē. Si g̃ nullī
2fitebit ē. ñ suscitat. nemo ā mūt ñ
ēne gehenne filī. ā ppetua dāpnatiē dig
nus. patet q. añq̄. quisq̄ 2sreat pēn
tiam suā pūaricatōis quo ctra sibi de
trahat. supplicia p grām 2pundōis ab
soluī. Ire. Si añq̄. q̄sq̄ 2sreat. ā do
suscitat. l' suscitatus mūt dū 2si
stit. l' p' resurrectiōē nīm mortuus ē. ā
2sreat. Sic añq̄. suscitaret mortuū
2sti ñ posset. sic p' suscitationē mor
tui ē facta. 2sti ñ ualet. Restat g̃ ut
suscitet mūtat. dū pecīm 2sreat. hī
reaq̄ suscitatore suū. ē pleniē. sequi
tur habitudinē. Vñ. aug̃. ait in psalmo
lxxxj. suscitat corpe mūto absente re
suscitatore. Nō ā sic suscitatus in aīa.
Cū n' sit una aīe. aīa ū una corpis. si
cut corp' mūte ñ p absentē aīā. ita ñ ñ
deo p̄sente aīa mūte ualet. Hīc magī
aīa s deū p̄sente p grām. q̄ mūtē pecīm

Omnis oppīssio. ē. q̄ metus emūdat. si p mīssionē
Romanorum q̄ uerum sit. ē. ad cumulū
tinquid cauēs de q̄ deus mīserit uoluntatem. añq̄. p̄ dicat ap
tam iouam ut eam exoret quam malam ut eam auertat. ē
probat quam cum ecclesia precem qui uult pīe martyrium q̄ ut
am. ā si martyrium nō sequimur cum. ē. mī. q̄ uī. nigrantibz. ī. ēthi
ope. ē. ē. ē. ē. ē. ē. quid sit hīgrantibz. ē. ē. ē. ē. ē. ē

De pe di

Dicu miqmel tua. ut iustificis. hyf
ubi ostendit qn̄ meruit iustificari.
q̄ i uita sua pecca noluit cōfiti. Illa g̃
cōfessio nos liberat. q̄ fuit ē pnīa. P enīa
na ūa ē. dolor cordis: amaritudo aīe.
p mal' q̄ quisq; admisit. Pnīa ē pēn
ta mala plangēs: plangenda nō ī
mittēs. Ite ioh's os aureū. P erfecta
pnīa cogit peccatōrē. oīa libenter sustinere.
In corde: in actu. i ore cōfessio. in ope
ratione humilitas. h̄ ē fructus pnīe. Idem ñ
p q̄ gram celestis accipit: nī pgrauet suis
ab oī sorde peccati. p pnīe cōfessionē. p do
nū bapt: salutaris. Ite aug'. Nullus
debet grauiorē pene accipere nemā ñ
q̄lemcūq; si longe minorē q̄ debeat
penā soluit. Ira enī impunē a deo largi
tas mīe: ut nō relinq̄atur sacta disci
pline. Idem nuncupatio. P enīe pu
tes ab errore ad uitare. et a quocūq; seu
magno seu puo peccato: ad correctionē
sui pnīa posse cōferre. Idem de penīa.
Agite pniam. quasi agrē in ecca. ut o
rent p uob ecca. Nemo dicat sibi occul
te ago ap dm̄ ago. Nouit dñs q̄ mi ig
nolet. qui corde ago. g̃ sīn cā deūn est.
q̄ solus i cra: soluta erāt in celo. g̃ sīn
cā claues datas eccē dei. frustram cūn
gliū dei. frustrīn' ūba ⁊ pmissiones uob
q̄ille negat nīne uos decipim? Iob
dicit. cherubin aspectu ppli peccā mea
asiā. arcta ō si nō pcutiat lyāe l' no
luisti pudicitiā augalē. seu aliē
nam. ⁊ deuastis ea ppositū. ⁊ nunc ito
augali. l' deuotē aduenīe. fit in
nobis dolor ⁊ humilitas pnīe. apostol
dico. Nemo dicat. nō intelligā: quia p
uxorē uras illicito aliquā nos ma
culasti: si pr uxorē uīas ē aliq̄ seu
buistis: agite pniam ⁊ c. Ite ex
si exodū. Et ueniēs mōr aaron ⁊ ēs
pbr̄i debent manducare panē. ī loco
mundo in aspectu dei. Oīa g̃ q̄ facit.
i aspectu dei facit. peccātōrē a aspectu
dei fugit. D enīq; scriptū ē. q̄ adā p̄q̄
peccauit fugit a aspectu dei. ⁊ mōrtalē
respondit. Audiui uocē tuā. et ti
mui ⁊ abscondi me q̄ nud' eram. Sz ⁊ ca
yn de fratricidio adēpnam ad eo exiit in
ūdā a facie dī. ⁊ habitauit in tra naim.
Scrīt g̃ a facie dei: q̄ indignū ē aspectu
ei. Sci ā manducāt ⁊ bibūt. ī aspectu
dei. ⁊ oīa q̄ agūt in aspectu dei agūt.

pnīa gram uob inuitam. ⁊ dō. v. flagg ut ore ostium p omissionē cīre ad qm̄ quis ē
ū pgram humanam hiemem qm̄ nēmo mouet ut ereuitet. Dicit uacē scrutio sol. Si cū
ap̄o fenestrīm meā bit. sol. si c
clausero nō uidebit ni ī posīs eum ac
cipe q̄ mīrt uitet cui est re homie
q̄ est ūtens. uide ergo ne ūse. si
cū p uīne gram pōt mēz uitam eter
nā. nūc nō pōt. si ute ut pōt mēz qd
mundū ē ergo nec q̄ mundus sit nec ē
ster est magis q̄ mulus dōe quam ir
ri ē ergo minus bōī. ad gram sūt sapie
aim qui ter instructa est mēa. D
cipio. ar. q̄ nō cui ūt. ybam scīptū
tū quantum compotāt. ar. ⁊. ff. ad. l.
aquil. si cuius. ⁊ inquit diue cōfessio
mis. ar. cō. xv. q. vi. qui uidente ⁊ hic ex
fructu remissionis illud q̄ ē ad penā
lepsi. ⁊ penam. v. exemplis ēqum. ut
cuiusdā hic qui ut sequant peccatōrēs
sacerdotes pō ergo ē ad ō sacerd postea si
ē dō. ⁊ ē. ē. exemplis oībus ūlazarus re
surrexit. ⁊ sicut dīc precando ipsum ad
dīcit sicut ūbi lazarē. uenīe peccati
si pīcato mōrtis dōīat unusquis
ut ciuilgelio matth. sacerdotum. ⁊ scībe
rum pōt. ⁊ cēt. si cū ūt. ⁊ dī. ad nīc nullus
uerū. q. nīl habitgdō. iii. q. vi. quō ut
hoc quis cum peccat nullus ē q̄ pēn
uide. quod ē cum mēbr est nūllō. ⁊ bi
ipe fide ē mēbr. ē uerbo filiū dei. ⁊ sp
bram pōt. ⁊ intelligi q̄ post mortē ū di
ctūs ut de illo dubitē ieiunēt bis anno
mio. ⁊ pma mēte ī peccatis dūctis ut ij.
ībū filij sirac. ⁊ ecclastico. pcrit. ⁊ dī. c
q̄ ūpenitet. exhibit. ⁊ dī. ut. ⁊ ita
pant. hic q̄ ē. ar. ff. de cōdī. ⁊ dē. q. ūl
sic ū ē. ūtil quo go uitā. ar. q̄ ūtpā. ab
ecclīcato nūq̄ fit nullum ipō mor
ar. ⁊. ī. ar. ⁊. dī. ij. et ōīs qui memor. q̄
ad gīe. Dulcp̄ōm. omni est. inexcūsato
si ignoīa. q. d. nullus ad sūi cultum
aīpugnāt. et. ē hui. ⁊ cīno effectum
ioies. p. ecce ecclīsio magi. Nec. si
mīt uno q̄ ā confessione ūtō: ūtēgi
tur pūn q̄ ni cōsūgat nō ē i ūtō. si
cum post resūrectōrem Sūā. q̄ quam
ō fitur. ī capīat mōri. ⁊ pro obligā
ri sequat q̄ mortuus. ⁊. i. ⁊ uō existēs
ōfitēbat q̄ cum nō po sīc cē ad resur
rectōnem nec post mortīo cum ēt. p
nr cōfessō ecclīsiā. ergo q̄ unusq̄s ⁊ ut
ātu ūtō absolutio cōfitēt. ⁊ ma ī
fessione ī dimittitur pēm ad. ⁊. no
mīam. alio mō Sūsitam q̄ cōpus
si a ūbi magī. ⁊ pīs mēpīi Sūa ad
cōmūnēs cōmūnio. cathēnato. ⁊ post
ti mīrīam. lucas. illumīatorum ēt ē
ar. q̄ ēcīa sēse nō pīcuntur. ar. vo. q.
v. ī nouā. ⁊. c. ⁊ cum ergo dīo ar. m
cuilgelio. Jo. habz ghe. ē. ver. q. n. ⁊. op
pūnīr duob. erigētibus ūtra duob. di
ūsis pūtā in eo q̄ sunt omīa. al' ē cau
si. ⁊ op. nīb. duorum ē ex eo. opātor
p̄ūm. nīl unq̄m pōt cōfitēri ī ce
lige pīam mōr. atq; mīsēmēr p̄ fem. ⁊
ingnāt dei q̄ sic ecclēsiā mīt. lugi. ir
tur. ⁊. dī. ij. ⁊ ūtē ūtu. ⁊. si em ig nō dīa
lol. ⁊ ūtā ecclīa. ⁊ ūtate noui. aut. mūs
sicut ecclēsia q̄ adoptatio. ā genito
rē mīlium filius seruatoris dī. ⁊. ē
seruō seruatoris filius. ⁊ mīpūs dam
simo quam diu nō nubit. ālī ūfessio
nō ē. ūtus clarissimā dī. ⁊. ⁊. ē. ⁊ scat
fessīe. ⁊ solo. magnum. ⁊ pcātī ē. nō
agē pniam. et sic ō sibi cōplacet. ⁊
lucē. ⁊. ē. dī. ⁊ tremo. ⁊ ūpe. ⁊ ūbū. ⁊ p
gūnā alienus. ⁊ cautate p̄ūtus. ⁊. ō
noīe. ⁊. ē. ū aacē. ⁊. ē. ⁊ ōg. ⁊. ē. ū. ⁊ ic
ligione. ⁊. nīl. ⁊. ē. ⁊ ūtū. ⁊ ūtā
ad. ⁊. ūus. ūtib. ⁊ alia pter. allegata.
q̄. ⁊. ā nullo. pēm ū dimittitur. ō nī ōr
fessione q̄ ūtī flūn ē. ūtre cū deo q̄

ūl. ⁊ ōrōis cōmūnē dimittitur pēm confessio ai mūtat. ⁊ sīfīgitēm dīc. ⁊. ⁊. ē. mag. ⁊ nō mag. ⁊ nīa
ōtum. ⁊ ō sicut mag ē. ī nouanuīō. ⁊. ē. ⁊. ō. ūm. nō ex quo ūtātō. ⁊ ūtē. ū dīcit pīs. augustīn. si
diligenter ⁊ p̄ūdiam. Sapiens in confessione ne. ⁊ ex contemptu ut primā opīonē ā fatis ⁊
ūm. ⁊ ūp ūb ūm. ūnicum uīde. ⁊ noli amplius peccare. ⁊ p. m. ⁊ ī. ⁊ apīs ⁊ pīm. ad. ⁊ duplē ē. ⁊ nē
tio dicā. et confessio. ⁊ mīsēmēr: et ēmēdā: ad mēdi. ⁊ ⁊ q̄ sīc cō ⁊ confessione ū dimittit
pēcatū. ūl ō. ⁊ ⁊ pōtum. ⁊ ēs dicendo. ⁊ ō. ⁊ ūtū. ⁊ ō. ⁊ ⁊ ⁊

Ego ampli adhuc locū plenē discuti enſ rudo qđ q plenioē ſcientiā dei ac cepūīr. ꝛ plenē diuinū imbuī ſt. diſ cipulū. ſſtī ī ſi malū facūīr: cora dō facūīr. ꝛ in aſpectu ei facūīr. Sic ille q dr̄. t ſoli peccauī. m. co. t. f. ꝛc. Q̄d g plus hr̄ q malū cora dō facr. Commu nio penitet. ꝛ dr̄ peccauī. Q̄ ā diſcedit a aſpectu dei: nelcit quia ꝛ peccīm pur gare penitendo. hꝫ g nr̄ eſt malū co rā dō facē. ꝛ a aſpectu dei diſceſſiſſe p carnē. hr̄ aug. S ēd ꝛ annuo q dr̄. Sic adema facta ſūt. ꝛ ſic ſedom. que due urbes exuſtam ſodomoꝝ paritur ex dei ira aſdruū. Conſulū ē inq̄t cor meū in memetipō. Commurbata ē aīa mea. n facta ſcdm ma furoꝝ mea. Nōne g apparet. q. ro nob peccātib⁹ indignant dns ihc. ut indignatois ſue nos trahat aūtat. Indignatio g ei n ultionis exactio. ſz mag abſo lutōis optatio ē. hr̄ Ambr. in l de pa diſo. S cepens decepit me. ꝛ mandu cauī. uenialis culpa q. ſeq̄r̄ pſtilio delictoꝝ. Jdō n delpata mulier q n re neuit dō. ſz magis aſſeſſa peccīm ē. q. medicabil⁹ ſnia ſecuta ē. Conū ē cōm dēpnari in peccō. ꝛ flagellari in deli cto. ut ē hōibz flagellem? Denīq; ta ỳm q uolut crīm negare. indignus iudicat ē. q punirē in peccō. ſed re miſſus ē. ſine pſcpto: pene forſalle. n tam maiori crimine puticij. il lud enī aſſumſū in ſitēm q̄ē ſacrile gij. q. dō credidit nō euendū dicēſ ne ſacō. ſſunquid ego cuſtos frīs mei ſū: ꝛ nō ac cuſatoꝝ diabolo eius accuſatio re ſeruatra ē. ut ē cui ſ anglis flagellet. q ē hōibz uolut flagellari. ſſā pa ſtor ille euāglic lapſā oue uexalle legitur. n abiecille: ꝛ ſalomon ait. Noli ee nimis iuſt: debz enī iuſticiā cōpare moderato. ſſā quemadmodū t aurand⁹ pbat. q. faſtidio habes: q cō tēptui ſe nō aſſioni medico ſuo fu rā put. Jdē libent ignoſco. punit m dulgeo. ſſiam uolo mag q. ſacrifica um. q. p ſatiſfactiū ꝛ cmendat. per miam. peccōr reduniī. ſſon nem uo care iuſtos: ſz peccōres ad pnām. In lege ſacrificii. in euāglio mia ē. lex p moyſen data ē. p me grā. Item leo epc theodoro imperi cpō. Multiplex mia dei ma lapſibz humanis ſubuenit. ut n ſolū p bapi grām. ſz ī p pnie medi cinā. ſpes uite reparet. etiā. ut q dōa regt neratois molaſſet. p̄o iudicio ſe adepnā ret ad remiſſionē crīmiū puenirent. Sic diuine uolūtatis pūidyſ ordinans ut indulgentia dei n ſupplicatōibz ſac dotū. nequeat obuiā. Mediatoꝝ r. dei et hoīm iū hō dūs ihc xpc. hāc pposit ecclē tradidit poteſtatē. ut afflictis pnie ſatiſfactōe purgatos: ad communionē ſa cramēnoꝝ p manuā reconciliatōis ad mittere. ꝛ p pauca. S i ā aliq̄ſ coꝝ p quibz dño ſupplicam. quocūq; mō cepī obſtaculo ā munie indulgentie plenit excellit. ꝛ p̄ ad inſtantia re media puenīt: templē uita hūana ad oē finiert. q. maneūl in corpe ñ recepit. aſequu ee carne erūt. n potūt. et poſt alicq. Hyſi ā q̄ nr̄ neceſſitatis. ꝛ pcauli urgentis inſtantia pnie p̄ſidi tum. ꝛ mox reconciliatōis iplorāt. n ſa tiſfactio irreducenda ē. n reconciliatio deneganda. cp mie dei n meſuraī poſ ſum⁹ imponē. n tpa diffinire. ap q. nullas putē moral uenie aūlio. ꝛ tm. Ita g neceſſitati auxiliandū ē. ut nec actio ill pnie. nec cōionis grā deneget. ſi eā ꝛ amiſſo uocal offō p iudicia m regē ſeus q̄rere apbent. q. ſi tra alicq e grauidine fuint aggraūati. ut q. paulo añ poſcebāt: ſub pſtem ſignificare no ualeant. reſtituta eis fideiuī cateſtan tiū. pdē debent. Similis mi ꝛ pnie et reconciliatōis bīficiū aſſequīt. ſeruā ta mi regula canonū pnoꝝ circa eoꝝ pſonas. q in dūica fide diſcedendo pe cauerī. Item amb. Nemo p bene agē pnīā n q̄ ſequat̄ idulgēā ſz negat hꝫ oportē reddē cōicē. q puaricatione lapſi ſ. Deus ā nullū crīm excepit. q peccā oīa donauit. ꝛ paulo poſt amb. uerbū dimittit peccā ſacerdos ē inder. ſacdos quid ſuū offīm excedit. l' excedet. ꝛ nulli poteſtatis unū excedet. ꝛ paulo poſt. Omne uſ ꝛ ſoluendi ee uolut ꝛ ligandi quicq; pter addē pmiſit. g qui ſol uendi nīs ñ habz: nec ligandi hr̄ nīſ. Certū ē q. eē utrūq; licet helis utrq; ñ hr̄. nīs enī hꝫ ſolū p milliū ē facer dotib⁹. Recte g eēa. hꝫ uendicat q nc tos hr̄ ſacerdotes. hꝫis uendicare ñ p.

Agite alleſſitur cor tes ul ne gēte cōfiteā ꝛ laceſſāe ſm ſcepīmus eccē. ut mereāmur ꝛ recr cmoꝝ pnīa reficiendi eccl̄ā. ſſitis ſequentes ul ſi cōtēnis ꝛ ſi negligentes: ꝛ remuneīa mchoꝝ. ꝛ ſic fiacōne licite magī die. p. e. ſ. hmg. ancoꝝ tentibz agite in coꝛte. Simple q ro nō moueat licet cotāh. uidēo ꝛ ſic tene ſequitur ergo fine cā. ſic eē. ee ſen. ex. ano. b. claues ſi enim ſic ne arbimo licet cotis pmittentia agē tur. frīstra licet cotibz claues cēt omiſſe cuīgelium. eſt ergo ſcep tum cuīgelij pmiam agite. ꝛ Salomon qui abſconſit pcm ſua nō uidebit. Immē mi ſericors ſ. Jacobus cōfitemini alt̄utrum. ꝛc. vbi. i. mutuē. ſſic. p. ex. ſ. qui g̃ peccām. ꝛc. ſuaſoꝝ. i. ꝛc. ſtemis oīoīs pmiſ ognacōne. ul alio ſermō hic quam ille quia conſtrm ei figit. ꝛ male agit no ad. m. cō. ꝛc. ſſ. ꝛc. ſ. ſ. ſ

q̄ sacdotes dei ñ hñt. ꝑ̄ m cōd. Quesit si aliq̄s
mēt supplicys sermone negēt. z corde ado
ret. Numquid eād cā ei q̄ ore negat. z cō
q̄ tormēta nichil curat. ad sacrilegiū ñ.
Quī indignū ā ē. ē ap̄ hoīes valeat cera
mina gīa. i ap̄ deū ñ valē asserī. Sīlr se
pe mīs athleta z sēlāri examine z uictos.
quos fuerīt examīa plecta. hoīm mlg
ē uictoribꝫ coronare ꝓsueuit. Maxīe q̄s
nidit. aū fonte dolo. aū fraude excussos
uictoria. z xp̄ athletas suos q̄s mdit gīa
bꝫ paulū ꝓcepisse supplicys sī uenia pec
cāt ꝑmanē. Nūq̄d ñ habebit remūnatiōnē
labouī q̄ z aliquos precēt. z mī. Oī
tis p̄ excusatiōe ne ei pedes lauarē. i la
uero t pedes. ñ habebis p̄tē mēc. Qd g̃ i
lis ꝓmūi possunt hīe. qm claues regni
celoꝝ ñ suscepīt negantes q̄ peccā di
mitti debēāt. qd̄ recte q̄s sentiendū de se.
Sō hñc ut pēt ꝓbēdiatē. q̄ pēt sēdē ñ hñt.
q̄m ipa diuisione disterpīt. z paulo p̄.
Egnudo carnis pcīm repellit. luxuriam ā
carnis cultū adolet. Illudit ā diabolus.
i scīpm mortis suo uulnēt. z ꝰ se ar
met q̄. debilitandū ē pcauit. z infra.
Od nocte corpis uiuat spīm. z paulo p̄.
Sīē semel p hoīb īmolat ē xp̄s ita quo
nēs cōpis pcīa donāt corpis eius sacrām
ñ sumim. ut p sanguīē ei remissio
peccoꝝ detur. Ergo cuidenullīe dñi pdi
cāt mandatū ē. z gīullimi ēminis
rel. si ex toto corde. z manifesta cōfessio
ne pcīi pemt gīam. sacrām celestis
grām ꝓfundendā. Dē. Quanto libet
q̄ mortuū infectoꝝ fuit. abolēt ois ubi
sacrū redoluit unguentū. z pdit defūc
tus. z solui uidet eius uincula. q̄ adhuc
i peccō ē. tollit uelām de facie eius. q̄
uitatē grē q̄. accepit: obūbrabat. Sed
q̄ uetus donatū est. reuelare facie apte
nulū uidet. Sō ut hñt q̄ exhibeat. ei
pcīm dimissū ē. In anima ut gīa dñi. ma
gis q̄ munis miraculo. cū oporteat mui
tos lazari. z moueāt impij. z aduersus
xp̄m cōsiliū cōgregabāt. lazarū quoq; in
terfice uolebāt. Nōne uiro cor successores
nos ē cognoscamus: q̄z diuine hēdes estis:
Sā. z uos indignamini. z ꝰ etām cōgaudens.
cōsiliū. q̄ uidetis i ecīa mortuos remittī.
et peccoꝝ indulgentie refutetis. Imag
q̄. i uob ē ꝓ mundia mrs multis interfice
re fratres. hz ihc ñ uocat bñficia:
imo aīmulos libratis ād̄plificat. Reu

tur ei q̄ mōiē ul' assūptōi in ut sic mysteriū et rerum ordinē si scire p nulla ratiōnē possint rec
cāmus. Cui ꝓpinquitas. z amatores dyabolum int̄ op. z sic symbolis illudentes. Sed ñ
lium. cum ihūs surgit post lapsum. ut i. ꝓ ferrum. ꝙ sic ꝓ
ontibꝫ. z ꝰ ei. et ei. et ꝙ ut ꝓpter eos
pos. z omnīt. hmōi tām. sic. z
q̄ cum ipis fiamus. sacri corp⁹
eius precēa omnīmur. Et tu
dne ut. z. pē. p. eccām glō. qui
nunq; cum meruo oramur!
ore corde corpis xp̄i sumamus
z. ꝰ. n. quo sit nr̄a gīa. i ꝓ
p̄ precata. ad illud. sine cōtrita ñ
dimittuntur. p. dī. nr̄. cum
dimittimus. p. dī. nr̄. cum
dimittimur. ꝰ. ꝓ nr̄s xp̄m. sumpt
et una fessi. michi mihi hāc. ꝙ ad
ꝓximum. hīema. p. ecclīe unita
tis ut. xxiij. q. iij. c. nemo. in fine
ver q̄ quia ve ꝓmtēs essent. ut
ut. p. v. qm. nulli silētiū. ꝙ
poris ecclīa. ꝙ. et quo q̄s
ut ꝓmtēr digne pōt. sumpe cor
pus. z sīm̄ est. requis ozo. mīu
pior. iā. ꝙ. sensus. summus. p.
digne. z possimus. sīmē digne
Quāgus. ō p̄ctō. hēnes. dicto
rum. qui. dicunt. al'. qm. negāt. aū
q̄ hēni. ꝓmtēr. ñ posse. nolunt
eos. qui p cōtritōm. suscepti. sunt
ꝓmtēr. merīcē. i. ha. rum. ad. ō. so
cietatem. nomi. mīgit. ꝙ. dicto
rum. ꝙ. soror. martha. q̄. dic. ut. dño
ꝓpiente. sibi. tolle. lapidē. dic. ia
ferēt. b. ieronimi. exīt. magnetum. i.
virtutes. et. ipsa. opa. ihū. xp̄i. una
culmen. al'. gīa. illud. magnetum
et. quo. dicit. cui magnetum. quo.
fidei. quo. finem. alabastro. et
lapidem. q̄. dicunt. p̄. dicto. imple
tur. cōtra. ro. mana. p. manū. sibi. cū
cēm. et. quo. magnetum. ō. dic
mi. quēm. magister. adest. et. vocat
te. seorsum. martha. q̄. dicit

absolue. ⁊ inf. Dicit ē qđ tā sūmi dolo
ris sit. q. sit unq̄ quisq̄ posit sub captiu
itate pēn reorder. vnde lapsi sic. atq; nō
reddit. ⁊ qđ ad corpora atq; eterna ab
illa speciosa at pulc̄ diuine ꝑdonis i
trōe deluxer. Ite ci pan. epe. Mor
ā quosdā sic obstinatos ēe. ut dandā
n̄ putēt lapsis pn̄iam. aut penitentib⁹
existiment. ultimā denegandā. ē scripū
sic. Memoro nō reddit. ⁊ age pn̄iam ap
ma opa fac qđ unq; dn̄r q. alias ecci
dille. ⁊ q. dns hortat̄ p opa nros exḡe.
q; scriptū ē. Elemosina a morte libe
rat. ū unq; ab illa morte. q. semel ꝛ
sāguis extinxit. ⁊ aḡ nos saluam nr̄i.
lapi. ⁊ redēptoris nr̄i gr̄ā libauit. ꝛ
ab ea q. p dicta ꝓmōd scripr. Ite iesꝰ.

In parua ī euāglio mulier tanḍ me
ritur audiri. ⁊ clauso cum suis ipso
media nocte ab amico amicus pa
nes accepit. Deus qđ qui nulli mō se
cuppan nuīb; p. publicani ꝓbꝫ nūtr.
Simile tantal q. petēti pnr flenib; ne
gat. Quorsū ista n̄ longo repetita pān
pio. nidl ut panū magis aspicias. ut
dnus pastor morbida one ñ ꝓspnas.
Xp̄s in padisū de cruce latronē ⁊ nulti.
et ne qua alicui sue ꝛfessionē putaret.
fecit homicidij pnā maturū. Xp̄s ig-
pdigū filiū reuertentē let̄ ꝑplectat. et
nonagīa. ix. peccatib; delictis una om
nia sua q. remāserat hmōi bni pastoris
aduentū. ū uō petōr intelligens multō
suū oportunū tradidit se medico. cui
dū. ubi ñ ē ūga necessaria. ꝫ spē tenentē.

Quod ā oī peccatu auctoritate ambr
uenia pmittit̄ fallū uidr. Quibꝫdā ā
uenia denegat̄. aut ex magnitudine
pcti aut ex gradu offic. Nō iohēs in
epla. Est pcm ad mortē. nō dixerit p
eo. Alibi q; legit. Qui conuertit peccato
rem ab errore uie sue. Ite. Si sac
dos peccauit q̄s orabit p eo. Sz hmi
modi interrogatōes ñ semp negōē in
ferūt. ꝫ potā difficultatē uel uarietatē
notāt. Vt ē em illd euāglij. Quis pue
ē fidel⁹ seruꝰ ⁊ prudēs. ⁊c. hinc ⁊ ambr.
Deus qđ similē aut ē. Non inuenit nullū
q. imago pris filius est. Similē acci
piendū ē. quis orabit p eo. ꝫ ē singla
ris ut alios debeāt orare p eo q. peccauit
in dnō. Sic quom iohēs dicit ñ orandū
p delicto grauiori q. moysen legiss; to

galle ⁊ impetisse. Vbi erat puerilis ratio
uoluntaria. Quis sciret ī ultimā negasse:
Potest ⁊ sedm aug. aliter intelligi illud
iohīs. ē pcm ad mortē. ⁊ ē. ut nulla
sit eius ⁊ sup̄ior ḡrietas. aut n. Et pec
cauī ad mortē. ñ p illo dico. ut roget qs
de q. pcto. qm expssū ñ ē: possūt mul
ta ⁊ diuisa sentiri. Ego ā dico h pcm
ēe fidē q. p dilectionē operē. delere usq;
ad mortē. Hoc ē ⁊ blasphemia in
spm scm. q. negat ī h selo neq; ī futo
remittendā: dns ī euāglio asserit.
Sine ā dilectoe pcti. sine desperatione
uenie. usq; ad mortē qs in pcto pse
uer: multū ē ut sine fine puniat̄. q. sine
fine peccauit. Vñ ogē. Voluissent miq; si
potuisset sine fine uiue. ut potuissent
sine fine peccare. Ostenditur qz ī pcto
semp uuere cupiūt. q. nūq; desinunt
peccare dū uiuūt. Ad magnā g̃ uiti
cā udicem⁹ punet. ut nūq; careant
supplicio. q. in hac uita nūq; uoluer
carere pcto. Ex hijs maq; apparet
q. sit ꝛfectio ois. ⁊ satisfactoe opis pcm ī
remittit. Sā si necesse ē ut pcta nra
l' migrantes nras dicam. ut p ea iusti
ficem. si nemo p iustificari a pcto n
an ea fuit ꝛfectō pcm. si ꝛfessio pa
disi aperit. nemā actutū si illa solū ꝛ
fessio uul' ē q. sit ē pnia in q natat.
aliud ē ꝛfessio. aliud ē pnia. sine ist
oz. sine exitio accipiat. si ille q. pmit
ut nemā occulte ap deum. ñ ap ecām
penit. agitu. frustrat euāgliū. ⁊ cla
ues datas ecie. Omittit ⁊ q. dns negat.
delinquenti. Si nemo p ꝛfectionē nemā. nisi
q. nulla cōpat. ⁊ si mmoz q. in debeat.
pcti soluit pnā. si solis sacdotib; li
gandi soluendi q; potestas a dō tradi
ta ē. si nullus nemā accipit. nisi ecie
supplicatoīb; ipam ipetrare cōmē
dat. Concludit g̃ q. null' añ ꝛfessio
nē oris ⁊ satisfactionē operis pcti abo
lev culpā. Demq; ut p spiritue appare
at. neminē sn̄ ꝛfessione apparere a
pcto mūdari. ab ipo hūan genis pn
cipio: sumam exordiū. Pecto mans
gressionis ꝓmi patentes oīb; ruinā
dnō sit reqsita de culpa. ut pcm quod
ñ ingrediendo admisert. ꝛfitendo dele
ret. Serpens ā de culpa. reqsit ñ ē. q.
p ꝛfessionē ñ reuocabat ad uitam.

Quam q. ē pme p uarietatē frictionis

addidit similr a dño de culpa rēi sumsē. dū dr e. Vbi ē abel fr tuus: ꝫ q̄ sup̄b peccāū suū ꝓfū noluit: poti⁹ mēdacium negando deū fallere nītat ē. dicēs. Nesciō custos frīs mei sū. Indignū uēnia iudicat ē. Vīū un despatōis ꝓfundū mal⁹ ē: dū aut. Maior ē miā mea: q̄ ut uenia mēar. nag̃ ꝑfugē cepit a facie dñi. fugās eos q̄ peccāta sua ꝓfūdi dissimulāt. respectu diuine misatōis indignos habent. Rex gesi q̄: q̄ ignorātia ducti ī abraam deliquerūt. ñ ñ eod⁹ ore sanari meruerūt. In q̄ figūat̄ q̄ passionē⁹ mox ñ sanant: ñ ozōnibz cēde. Moysi q̄q̄ ꝓcepit dñs. ut lep̄ siue in cute siue in domo. siue ī uestē appareret: sacdoti ostenderet. a iuxta ei⁹ arbitrium septa: ei⁹ iudicio oīa mūdaret. Saul q̄: ēa spū maligno uexaret: ñ potuit ad sanē mētis offīm redire. ñ p̄ dñ. psalmū arripere. ꝛ coram eo psallēdo. ꝛ ma ab ei⁹ uexatōe cessaret. diabol⁹: in q̄ mistice ostenditur. q. quē q̄ diabolo p̄ cēm manentē ab ei⁹ dño eripi ñ ualet. ñ dñ. ī. ecclā psalmū accipiat. ꝛ coram eo psallat. i. spūal̄ gīe ei⁹ principē faciat. ꝛ salubr̄ amonēdo. ꝛ pie p eo orando. ꝛ exēpla boni operis ꝑbendo diabolū ab inuisibli ei⁹ uexatōe ꝙpellat. Quando q̄: ē adulter̄ ī mulis: ꝛ hūiliatus ī ādū: ñ añ audiuit a nathā ꝓpha: cōfitet̄ur a se pec̄ē suū dīs: añ̄q̄ pec̄ē ipi ꝙfitēt. Priꝰ n̄ pec̄ē ppe tēdanqm̄ ꝙfes⁹ ē. ꝛ p̄ea audiuit. remittit dñs pec̄ē tuū a te. Humb q̄: ē de ino cēntl sāguinis effusione sūam ꝙmunis dei audiuit. iduit sepm̄ cilicio. satisfactōe dō p̄mīt. Nō dīs ad helīā ait. Quīn achab uirē ē facīē meā. ñ iducā malū ī diebz ei⁹. Immutat̄ ē audiēt̄ adhuc. xl. dies. ꝛ mutat̄ sūbitē. ex edicto regis ꝛ p̄ncipū penit̄ egēt̄ dicēt̄. Quis scit si ꝙuert̄at ꝛ ignoscat dñs. ꝛ reliqt̄ p̄ se bñdcōnē. ut hūiliatē satisfactōis imitēt̄ subuisionē euadē meruerūt. Quor exēplis euidēt̄ ostendit̄. ñ nulli ad dō accēdē uenia. ñ p̄ma satisfactō ꝑ p̄mīt. Nabugodonosor pp̄ superbiā sua a tōna li mūte ī bestiale animū mutat̄ ē. aut⁹ a regno suo ꝓfug⁹ recedēs. ñ añ regnū recipit qm̄ ꝙfusus deum p̄dicauit. Denīq; plebs israelitica ob culpā siue transgressionis capitalis tradita non ante liberari meruit. q̄ā peccata sua confitēs: danielis ꝛ aliorū sācōz p̄cibz uenia accepit. In euāglio q̄: mulier̄ ad iohīm ī bpt̄ismate ab eo

q. q. s. erat q̄ ne crab ymalec. et nec gregis. et quo hēm. s. xxij. q. iij. nemo di
gat. et s. xxxij. q. i. si per fortunas passiones. et iam xv. q. vi. illam ozōnibz
s. xxxij. q. i. illam oīonibz. si p
fortunas precipio mi
nuendo ne lepra mi
culas simplices mi
cantes faciem. q̄ si
pre manet in pelli lepre di
uersa. quia sanentibz simile
apparet sine calumpnia. ut fiat
pec̄ē capitis albus ut cruc
fixus. color niueus sicut
plagi lepre. ꝛ manet lep̄
agnoscatur si in ea fuerint al
bor. ꝛ pilorū albedo ut pal
mule. et hec lep̄ uestis erat
macula alba. ut russa. di
mid⁹. m. tomo dicebatur
lep̄ tot⁹ macula. et magis
in uno pede pallor. ut lini
ꝛ rosa. mus. ꝛ omnia sim.
iudicabantur. ut dicit o sa
cerdos si enim in uno me
lep̄ nō erat per sp̄iciē sacer
dos tenebat eum. Sacerdos m
tomo suo. vij. diebz q̄z
cepisset ꝛ rursus uidebat
eum. Si nō crescit lep̄
tem rechiebat eum. in
is. vij. diebz q̄. Si nec tūc
crescit mundum eum
dicebat quia si sanabi
tur immundus ad ur
bem quasi sanabitur
cum uestibz ꝛ lauabat
ea sua et mundus erat
cum uo pr̄ sp̄iciē erat le
p̄. separabatur. duo uiuā
tia mundo ad ur
bem sacerdos et lēbat
uō uestimēta sua diffusa
ꝛ facies apparuerunt
ul' crines. et si cognos
cerat. ꝛ caput uestimēta
posset agnoscere ꝛ q̄ nec
te contrectum ne fetor
lateret. uestimēt et bita
bat solus et extra ma
net. amonitio mei discre
te uterentur. item si lep̄
uestis erat ꝑpetua nec
combureb̄atur. et redi
rederetur. alias. vij. diebz
si esset macula aput ipsa
burat lepre. si nō crescit
albuchinus nec⁹ et rebi
tretur. alias. vij. diebz
post quor si sacerdō uide
bat et uisse lepra tum
penit eam similē uestī
tonis lepre claudebant
vij. diebz post quos si sa
cerdos uidebat

Ire aug de amore de pnia. Nō sufficit mo
rel i meli? mutare. a pnā malis re
cede. n ī de hys q̄ fāa s: satisfactar dño. p
penit. dolore p humiliatas genuū. p afti
cordis sacrificiū. cop̄unb; elemosinis ne
uinys. Ire amb; Nouit dūs mutare
sniam: si nu nouis emendare delictū. Ire
leo pp. Aliud q̄d ē debita mutare reprsēt.
aliud pp̄a pfectois amore ap̄epe. sniā
mor uenia postulame: oportet ī a multi
tudis ablatiōe dicente apl̄o. Oīa mi licēt.
s; nō oīa expedūt. Nō. si penitēs habeat
aīm q̄. negligēt forte nō deb; meli? exprer
ecclīastici q̄. forense iudiciū. Ire ierē ī
malachia. Qui sēs sacdos ē. a comedūt
i pascha dñi. accipiat baculo calciatus. ū
audiat ē apls. Sunt lumbi nri p̄cincti.
a luceat. ī. m. u. Q; ā pcōr ē. a q̄. mnoz
dep̄ p̄a afflā: alicuo accipiat. a plangat. l'
p̄p̄a delicta l'ppli. a īgdiat ecclām de q̄ pp
petrā fuit egress. a cubet. l' dormiat in
sacco. ut p̄ritas delictaq̄ p q̄s dīn offendat.
nunc aufferat. a penset. Ide samos pphā.
Si agam? pniam ipm q̄s sine penitētia sūt.
Rursū uix cū dicit. a pmittat plia: si pen
tiā egim?. q. si negligentia dissolua
m ullā penitētia spōsionis pmissa q̄
murabit. Cui rei exēplū: samariam. a
ierlim hīe possim?. Quoz alij de iminē
tib; supplicijs liberi s. Alij q̄ pūb; p
missa fuiant. p̄dicti. Ide sup danielē.
Quamobrem. a tuū meū placeat. t. a
pcā mea elemosinis redime. a iniq̄tates
meas i misericordijs pauperū: si forte ignoscat
ds delictis meis. Si p̄dixit sniam q̄ mu
tari nō p̄. q̄m horter ad elemosinas pauptī
et miam. ut sua dei pmutet. Qd facile
solui exēplo. regis ezechie q̄. ysaias
dix: ē mortuus. a nō uiuet. Ad hec xl. dies s: a nini
ue subuert. a nō ad pces ezechie. a nini
ue: dei sua mutata ē. Rursū boa age
ti se asserit pollicit; indulgentiā. alio
q̄n: et nō ī reuerentiā loquēt ds se ma
la minari si gemē. a si boa fecit minas
elimire. a mutare. Rursū asserit pollici.
et si male fecit. dic sua mutare sniam.
nō in boie. s; ī opa. q̄ mutata s. sicq; ut ds
hoīb; ita let: s; uarie. q̄ ē in hoie nō sui mu.
nec q̄. punit. q. mutatū ē. Dicam? q̄d
et alit. Fecit magr nabugodonosor
uxē daniel. a filiū miam ī paupes. a idar
co usq; ad ānes q̄ndecī. ī eo dilam ē sua.

Sz q̄ p̄ ambulās in aula babilonis gla
uit. a dic. Nōne hec ē babilon magna. q̄m
ego edificaui ī domo regni. a ī uoluptate fo
rtitudinis mee. a gla noīs mei. Bonum
mihi pdidit malo superbie. forsitan ig
noscat ds delictis nris. Cū bs daniel p
sauli furoz de sua dei nō dubitet rem re
mittā facere. q̄ audacē peccātib; uenia
am pollicet. a nō facturū ē. q. nabugo
donosor regi babilonis opa facturi uenia rep
mittit. Ide. Vide benignitā dei mira
ē seueritate miscentē. a ipius pene modū
iusta. a dei in delictis nr pensantē. a nō ī
ppetuū maledicentē. Sz q̄nto in
quid ipse fuerit. cū sarsarathon. h ē. xvij. annis.
Dicit. a hō o tu auditor. q̄sq̄s ille es. qui
a ysaias es aliter timoris. a q̄nto ipse timuisse
te nosti. q̄nto ipse delictis. tanto uehemē
ter humilia te ipm ds. a satisfactio et in
afflictōe pnie. nō expectes ut humilier
te cū sarsarathon. a immito necessitas extor
q̄at pniam. h ipe pueni. ipi mortis
duritiā. Q; a si recipim emēdationis. si te ipe
conuertēs: pi ē dūs. a misericors. q̄ mundicia
cōpet. ab eo q̄ illā petendo pmeruit. Sz
illō. ysidem q̄ dom fuerit. nō sarsarathon
hij q̄ tradit p delicta sua fuerūt. a nō cla
mauerūt ad dñm. nemo saluatus ē. q̄
sanare eos posset. Cū ū clamauerūt ad
dñm. tē saluatore dñs saluatorē illi. a
saluauit eos. Ide. Et alia ꝓ ē nō hīs
macula. neq; ruga. aut aliq̄d hui modi.
Q; g̃ peccatoz ē aliq̄s sorde maculat. de ecclīa
ꝓ nō p appellat nō ꝓ subiecta dicit. possibi
le ē. ut q̄m ecclīa ꝓ q̄ pro ruga hūt. a
macula. a īmūdicia. et p̄ea reformata ē.
ma. a peccatoz curat ad medicū. Omnia nō
hīt op̄ sani medico. sz male hītes: ut
curet. nulla ipi. a fiat de ecclīa q̄ ē cor
pus. sicdem sup. nrā. scōlib; damasci. et
sī. mī. nō curat ad eū. Iuxta tpologiā h
possum? dicē. p mū pcōm ē cognatos. q̄
mala s. sicdm cognatōib; acquieuisse
pōsit. cui? q. mee dicūtes. ope exp̄lesse.
Quarū. p peccm nō agē penit. a suo ꝑ
placē delicto. Sed p naufragiū ta
bule ē culpā simplicit exui. a mutari
et sua erāte. immutamur. a correctū. Et
nauim nuiene. eisdem senes. iungā
m gemit. a latina copulem?. Idem.
Quia diuinitatis natura ē deus. et pia.
magis ad īdulgēdā q̄. ad iudicādā p
na. q. nō uult mortē pec. s; ut uiuat.

Dicit ihs

Si quis post lapsum peccatorum ad veram poenitentiam
se verterit: certo a Christo iudice veniam impetrabit.
Ideo Malachias: Ne forte pectus meum
tardi reddatur: adhuc itaque sedere vos facta in
tabernaculis sicut in diebus festivitatis iubet. Quia
iterum lapsa. Habuit poenitentiam: habuit in tabernaculis
salvatoris. Habet et in ecclesia. Item de poenitentia legimus
Ninivitas. Hexaemeron dilatationis populo Christi
nutrivit veniam: quia resipiscentibus dabitur
ibi populum penitentiam. Quia facta est
negligenter. Et magis provocat ad rogandum.
Ut quod delictum per suam clementiam impetrat per
eorum preces. Ne negligentia et superbia patiatur
offensam. Denique et in genesi legimus. Et
xx. annos poenitentiae et alterutros animadversionis diluunt.
Quanto tempus habet et exercitium animus voluerit agere poenitentiam
nequaquam expectatur ut et xx. alii animae placeantur.
Et inferatur quod poena fuerat comminata.
Unde et Ieremias dicit. Obdurata cordis et pollutionibus
eorum ne oret pro populo hoc. Quia non exaudiam te.
Et ad Samuelem. Usquequo luges Saul:
et ego abieci eum: ne tibi gratia sacerdotii: postulet adimpleri. Quod poenitentiam de illo non
habeat dei iudicium. Et negligentia parvae offensae. Item ambitiosae
mulieri dominus in dubia de Abraham. Operibus
misericordiae non deum emimus. Et nostrae redimendae animae
Quomodo plura subsidia. Quibus peccata nostra redimi
mus. pecunia habet. redime peccata tua.
Si venalis est dominus. Et ut spe venalis est per
cantus muscae. Redime te operibus
tuis. redime te pecunia tua. Ut pecunia
tua. Et prosit ei misericordia. Misericordia a
peccato liberat. Eleemosyna gratiae eleemosynis redi
munt. Item Iohannes os aureum. Quomodo
nunc fortes quae maxime opus in praelio habet
sicut in praeceptis medicinae: medicamenta quibus
blasphemias multas accipiunt una a divinissima. Sic et in praelio divinorum vitia herbae.
et potentiores sunt. Et unusquisque ipsa efficiat. Audi
ne quid dixerit scripta divina. Date eleemosynam et omnia munda sunt vobis. Item ambitiosae mulieri.
de penitentia. Quae dissimulatione non facit. quae
miam suis omnibus promittit. et relaxandi licentiam sacerdotibus suis sub illa exceptione
caelitus. Et quae culpa exagitantur. exagitat et
praeiam. maiora nec minima maioribus
abluuntur fletibus. Item Ieremias. Fleat per me mater
ecclesia et culpa mea lacrimis lavet. videat
te Christe merentem et dicat tibi. Bonum vitulum quam
gandebunt. Amator unus: multi ro
gent. Denique et in Iohannis morte induela

et redimamur. ut cline ipsum mundum. et ostendunt ecclesiae
clipsi mundi quae est typus. medicinae nec nomine. et dicit non agnoscam. ante. Dixit
pro deo nec numquam. et. xv. qui
est clinis. et. c. dixit. Sollicite. unde
quia gaudium. et. ipsi clinis effecit
ut ecclesiae operimentis ut fugiendi ante
clinium ostendat. et. Ante non ipsum
apicem sit eum non praemium
exspectans. et. dixit. qui multo enim
ai. et. mundet. et sine peccato possit
exhibere. ut sibi sacris magisterium
eius qui quemlibet proximum ipsi
dixit. et permittat ad ecclesiae ipsi
mercedem relaxandi de peccatis pecc
sit magnitudo peccati maiori peng
fungat. et numerat omnis ecclesiae. et dixit
ecclesiam plenarium. et nullum. ut de
mereretur ad ecclesiae. et. xxviii
q. et. ut omnes. et exercitium per
mittam qui misericordiam. et remissionem
peccatorum. ad ecclesiam non fructu
dum omnibus. praesit ut remedia
dei. ut declarandi. et. peccata pec
mittendi sine nullo. et nullum
exspectando ut misericordiam. et peccat
qui illi peccatum est requo ut pec
sit quis permittit. et. Item dixit. ne
mo. exaggerat. et si maiores sunt cha
maiore sit color recipit ut. Quae
facit pro culpa mea. et. xxvi
q. et. ut autem animus et culpam. et
dignum pene culpam quae. et
quia dignus est post contractu
cordis placentia et solum exco
to celeat. Item fleat. et. Si manifes
tum fuit eam celeat manifeste. et
fleat ut pro eo ut ecclesiae. et multa
si sacerdotes et cum nolunt sin
ne peribus beneficio et minus quae pec
sonam. et gerunt. xxi. et. Inquis
sanum. ac quo sua lana sanum et
cum malam. et. et. quia sic. hos tres sunt mei,
ego ad. et agendi primam p
Omnis qui voluntatis voluerit
baptizatus. et gat primam ss qui ab
corde permittet ecclesiae pec
tatis qui aliquis agit primum
re mortalibus quae plenarium. et
alicuius ab illo. et sacrificio est ei
penitentia tractat. et so mor
tuam si quis ab. tempus
venialia ut concepit.
ostendit vivo signum mortis eccle
sia. et. et plene quatenus silium
ome. actio nec. et alibi modis
agitur primum. et. baptismum. ut et
et. et. et agunt omnes post
baptismum ut et mortibus praecis
tentio et ecclesiam. et. et. et. et
et ecclesiam. et. quae
fit ab actionis enim baptismum
ut sui peccatum. et. et. et. et
enim ut bonum enim. et. et. nam
sit et ecclesiae. et. et. et. et
gationum. et. et. et. et
peccatum. et. et. et. et
et. et. et. et. et. et
et. et. et. et. et. et
et. et

h̄m se pmīt̄ pnūt: aut h̄ dō ē hoīe mdi
cans: pnūt. Sed q̄ g̃ pcō parūt. qua
mllam ei indicta laxam. Sit enī dō
p̄ afessionē audire meruit. dīs ēsilui
pcēm tuā. ⁊ tū p̄ multis cruciat̄ affli
ctis. ac fugiens reatū culpe q̄ pmīat.
ecolui. sic nos sālui. nda a culpa pmi
hōis absolui. ⁊ tū reatū tuū dō culpe
dīnuet. absolui q̄. adhuc carnaliter
hum. q̄ delicta nra fuc p nos. siue p se
mcipm̄ resecat. ⁊ ē lectū. ab electis ei
suis iniq̄tatū macliā studet rēpalu af
flictōe rḡe. q̄s in pcruū ī eis ñ multi
dicit. Tē ang̃. Sic pmi hoīes p̄ea m
ste unendo mūdo credunt̄ p dīi sāgui
nē ab ecclīo iudicio liberi. tū ñ ī illa
una meruēt ad paradīsū introire. sic ⁊
caro pcūi ⁊ si remissis pcūis hō ī ea u
ste uixit. ñ tñ uno mētis ictu mortē ñ
ppēt. q̄ tāt de pagine pcēt. Tale aliq̄d
nob̄ insinuauit ē. de pīarchā dō ī libro
regū. ad q̄. ppha missus erat. et p̄ ob
pcēm q̄ admiserat euentū mala cōmi
natē. afessiōe pcūi uenīa meruit. rel
pondente ppha. q̄ illō ei flagitiū fatū
q̄ dimissū sit. ⁊ tū afecura ē q̄ dīs co
minatē fuat. ut se humiliauerē a filio.
q̄ntē ⁊ q̄ dr. Si dō pp pcēm illō fuat co
minatē. cur dimisso pcō q̄ erat ei co
minatē ipleuit. fuisse q̄ rectissīe si dictus
fuit respondet. remissionē illā pcūi sēm
ne recolad rependā nra ipediret eterna.
subsecuta ū illō amentōis exēplū. Vt pi
etas hōis ⁊ in illa humiliatē exerē arep
pbaret. Sic ⁊ mortē corpis pp pcēm dē ho
mīu influxē. ap̄ pcōz remissionē pp exer
di fructa ñ ademit. Dē ī omelia de pnīa.

Dolōris mensura pcī q̄ opus sanc
ti actōis factio. m. pnīa. ⁊ sidāda ē.

pnīe ubi rale amissū ē. ut is q̄ amisit. ī a
x corpe sepet. ñ tā ⁊sidāda ē mēsura opis
q̄ dolōris. Cor nr̄m ⁊ hūiliatū dē nō des
pic. Verū q̄ plīcp dolor alīt̄ cordis oculi
tuī ē alti. ñ m aliox notīcā ñ p ūba l' que
q̄s alia signa pcedit. ē sic cor illo cui dr.
Cauit nis a re ñ ē absconsū. recte ⁊stimat
ur ab hīs q̄ ī actis pūr repora penit. ⁊
sanctificat ⁊ cōe. ī q̄ remittit ipa pcēa:
Exē cā q̄ppe ñ remittit. g̃ ai tanta ē pla
gn pcī. atq; ipī mozbi. ⁊ medicamenta
corpis ⁊ sāguis dñi diffēda ē. auctozi
tate antistis deb; se q̄sq; ab altario remo
uē. ad agenda pnīam. ⁊ eād auctozitate
reconciliari. Dē mēdo. Iudicet sepm
hō uoluntate dīi p̄ ⁊ mozet. uitaz. ī mel
ne cīa ñ pnīt. pt̄ uoluītatē a dīo iudicat.
et ē in se pnīt. se uissime mediante. ⁊ tale
uillume sniam uemat. ad antistes p̄ qs
illi clanel ī ecīa ministrē. tamq̄ bonus
ā mapiens et fili. mdioz mbroz ordie
credno: a ppīnis satisfactōz accipiat sa
tisfactōnē. seu modī ui offendo sacrificio
tribulatu cordis tenor. ⁊ supplex. ad tū a
gat. q̄ ñ solū ipi ps. ad rependā sa
tisfactē. ⁊ cetis ⁊ ad exēplū. Vt si pcēm ei
ñ solū in gū ei malo. ⁊ ī tanto etus
scandalo aliox ē. atq; h̄ expedire uidīt
ut ecīe uidī antistit. ī notīa miox. uel
cora tot plebis multitudine agē penit. ñ
cruciet. ñ resistat. ñ letali ei mozte plage.
p pudoꝛē addat rumoꝛē. Illuminet et corrigī
tur ut pcēt. multi colāt et uideat. et.

Tē rex. Mortificatio uitioz magis
q̄ abstinentia cibozū penitēt ē necīa.

Mtinua ā tpis magnda pīa ideo ñ
sens aptē pfigūt canones. p uino q̄ ēbri
ne. uide singulis diebz. q̄ ūi q̄q; emē
dandū scr. ⁊ mag̃ in arbitio sacerdotis ra
tionāl relinq̄ndū censuit. ep̄i ap̄ dīm
ñ tam naler mēsura tpis: q̄ dolozis. nec
abstinentia cibozū. q̄ mortificatio ui
ciozū. pp qd ipa tpīa pnīe pfide ⁊ usitate
penitentū adbuiande p̄ponūt. ⁊ p negli
gentia pelanda estimant. cū p quibz dā
culpis modi pnīe ī ipōsit. Item uolo et
Sostom. Quis aliq̄n uider clicū cito pe
nitentiā agentē. ⁊ si deplorās humiliauē
rit se. ñ ō doleat q̄ peccauit. ⁊ fundit. q̄
p̄didit gl̄am suā. Hinc auctoritatib; ad
scitū uemuē sū pnīa ⁊ afessiōe ppe uocis
a peccatis posse mundari. Vñ p̄mīsse
auctoritatē. q̄b; uidebat̄ pbari: sola ar
bōe cordis uenīa p̄cari. alīt̄ mp̄hendē
s quā ab eis exponāt. Negatione q̄p
pter dcm ē. satisfactio lacrimaz ⁊ ma
afessio. dñice dilectōis. q̄ penit̄ deleant p
cem: me negotiū. Sō g̃ necīa sibi erat
certa satisfactio pcī. cui nunc rēpulso
bedieme ipendebat. ⁊ mutabat̄ in illd
ppīcū. Declina a malo. ⁊ fac bonū.
et illd ⁊ sanc. delinq̄t ipi nā sua. ⁊ uir.
.l.c.s. ⁊ c. Amplī hoc a pcōz nich exi
git. Sō g̃ illa auctoritate leonis pp.
satisfactio pnīe negat̄ ēe necīa. q̄ libz
deliqm: ⁊ et mī qui bñ pcūi uinea
nis huic sclō penit̄ abstinūat. ⁊ cun

dor nucior fomitē in se fundit mortis
cat. Ad illd iohis crisostomi. Quanta
lacrime delicti. q. pudor ē ofiē. et illd ali
ud q scribit in epla ad hebreos. Sic ē dico
ut ex pdas in publicū. neq; ap alios ac
cuses. sz obedire te nolo ppter dicentē.
Revela aī deo tua tua. q; tua ofitere
peccata ap deū uerū. in die. ē occone delic
ta tua punita. ñ iugr. sz q; scit nre me
moria. et ē demum spūs te mīam ofes.
Si huius mīe peccata tua nunc. ma
lū ñ q; addis pmissi tui ī corde rnebis.
Non ita intelligendū ē. ut sñ ofessio
ne oīs peccā dimittat. et sñ pu
blica satisfactōe. Secreta nāq; peccata se
creta ofessione et occulta satisfactōe pur
gāt. ñ ē necesse ut q; semel sacerdoti cō
fessi fuim. denuo ofitear. sz iugr cor
dis ñ carnis ap iudicē deū. ea ingr cō
fiteri debem. Hinc ī iohis adē crisostī ait.
Nunc ā si recordis peccator tuor. et frequēt
in aspectu dei pmittes. et eis clemētia
ei depcetis. nō illa delebis. Si ā nē oblui
caris peccator tuor. et cor recordabis nolēs ē
in toto mundo publicabunt. et in aspectu
pfectōrum. tū amicor tuor. q; in
micor. et seor angelor ecclesiā mittunt.
Non n' ad dm solum dicebat. in secreto
secreto: ego tunc sū manifestabo. sz ī ad
oēs nos dr. Similr et illd ps. Intelli.
Qui enim sui ipse cognoscit. et aut illud
pphe ofessionibz pdit. aut nescientibz
alys qualis occultus sit. et c. alys nescientū
bz. et occulta ofessiōe. alis peccm suū ofi
mentibz. ñ publice illd manifestātibz. Ite
illd pphe. Dixi ofitebor. et tu remi
sisti impietatē peccati mei. Ita
illd aug. in illi. Magna pietas dei. ut
ad solā pmissionē pctā dimittat. et
remissibilia iudicauit. Idē. nonī p
ope reputat. cū deest facultas ofessiōis.
Ite. Voluntas remunerat. ñ op. ma intelli.
nolūtas fac op remunerabile. ñ opus
nolūtate. Ite illd. in q̄stiōe hoīa peccā
tis suis fuit. et c. Comitti dr. q; oīd inuit. ē
op nox. et cognitio. ma mortificatōi de
sudat peccā. sic pr inuenit iniquitas.
Ita illd in illi. Comitti mihi ad me. et c.
Ite. Sanctis corda mūa. et ñ nisi mūta
mūa. ait dr. q; nulla iniōn satisfactōe p
cedente. sz sola exōr. se deū posse pla
care ostēdit. Ite. Quicta q̄ de legis
mundatis. l' de lazaro suscitato. indu

cunctē. ad q̄rendā cordis. et ad uenia re
missionis ofessa. s. Obstinatio n. ai.
et ofessionis aspr. q̄a mors ē ipēnia
tis. et lex subtrahit. a q; quisq; remouetur.
dū sp grām dolor delicti. et uotū ofessi
onis inspirat. Ad hē et anteilū pmittit
q̄ de mortuis l' nō luce ambulātib'
l' dilectionē dei hīnib'. l' de habitaclis
hōm sēm fris: dicta s. ut h' oīa quisq; di
cat affectu ex cordis q̄rōe q̄m hec ñ
expiari petit remissione. q; nōn mue
nit. Sic n' in baptō remittit peccm. et
nī ei pena relaxat. sic p orationē cor
dis quisq; a dō relaxatur dr. hic; adhuc
reatu peccī teneat. Sic g; promissis an
dozatis l' argumētis sine ofessione
oris et satisfactione opis. aliqs probat
a peccō mundari. Econtē. Auctoritas
illa iohis crisost. et ps. Ignosce mihi dr. ñ dico ē.
ut ex publice accuses. Sic et pspet. nō
aut hoīb. sz simpliciter alys nescientib'.
Vñ: eudemissime dat intelligi: q. sñ ō
fessione oīs peccā possit deli. ea uero q̄
ad exhortationē pnie et ofessionis dēa sit.
ñ huic finē q̄ria uidet. Vel enī s̄ iuba
exhortatōis. ñ rationis sic illd. Cōfitemini
alterutrū p mīa et c. Vel si q; uolendo dēa
sit. ñ ad oīs ofessionē. sz cordis. ñ ad ex
orē satisfactionē. sz mitiorē refūda sit.
Est n' pnia. alia mitior. alia exactior. Imi
or pnia ē. illa de q̄ agit aug. Omnis
q̄ sue uoluntati arbitr' aliquid ē. ñ p
inchoare noua uita. ñ penitendo ei uete
ris uite. Ite de eodē. Peccatū in actib'
aplor legim' dixisse. Deus ei agite et bap
tizet unusquisq; uestrum. q. de mitiori pnia
ñ de exactiori: dein approbat. l' accipimur.
De exactiori ñ pnia. ambr aut. sic plam
ad romanos. Cui deo in bapte ñ remit
gremiū. l' placitū. ñ op aliquo si solam ofes
sionē cordis. et oia ei donat. Que
q̄r q; de pnia uidetur dēa s. ñ ad exacto
re ú dicam. sz ad mitiorē referenda sit.
sñ q; null' umq; deo reconciliari potuit.
illd a aug. q; quisq; negat uenia posse
dari. ñ peccā pasto fiue
penā. Sed aliud ē peccē facto ofitē
et arbitrio de peccō satisfacē. aliud
do ofitēti et recta satisfactōe peccm sepō
nire. Est n' pena ut ait aug. dolor

lume diuitem que ut finē palia p
re ut eam solū habuerit. et ī tumu
peregrinum sepelitum. aquilex
te. et illo cum ei ī celū ligna
cordis nō quinis imo ē ui
mit et ē unum. et prīm
confiteri facerem. illi ī me
moriā sempēr his ea pro
q; ofessus eō facerem mi
memoriā. dico quō ad fletū
nō quō ad gemitū. illi re
lamentum nunc sp dit. apud
ē. nō ligna. nī illi nō lig
na sm aliam ex pom. s. ut
mercligne uz. et iam ō fes
sis precatis sic ecclesia pre
catur ex. sicut dolore pue
commendando cōtrite
s. de lxxx. vi. ō. secunda. s.
q. q. si peccauit. s. xv. q.
i. et omnia purgantur.
ouplicata sunt. Solet
petrus. s. et cruciato ēmie q;
ūnō confiteri. soli deo p
sacerdotem nec ut publico
nec ē illud. confitemini et
hinc patet. sicut et ē. p.
q. nec illi ac ēmine sanc
fesso sacerdoti qui a illud
soli dō confiteri semper re
linquis ū vas. sz ordo. et hic
potest. ecclē ē. ordinis. et
ordo. placuit petrus pro coep
tu sibi ordinis. ut. vi. ordi
a plō petro ordinatus
te celebrit ut si sacerdos au
dito a mūne remittat ei
ad sibi ordinem ubi rem ēmie ex
posito prius ā ordinato
ut. et. de. et de. signific. in
s. e. q. i. latorem q̄ tuam q̄
assignatur. q̄n cui nō ē
expedit. s. pum pr. ordi
nem. dom ad ofessionis ue
quis plāne mortalia. et
venum confitetur. ut. s. di.
ut sumit. pleg. si. presbyter
di. lxxxi. vs. ī. i. e. di. m. si
sine. si quis. et. e. nuptiis di
cebat per kathan. m. li. ir
gum. ad omnes. in. vi.
di. nullum. ū. ō. c. simili
. sine publica satisfactione
et publica confessione q
ēmie s. e. di. sicilius remis
sibilem. nō bene solutis
enim cavit et. nī ill' hoīe
pīs sed ecclē. ut satisfactōm
potestate eum ē q' contem
ptum. sicē et ēmie ū reuit
tem. ut ancta. s. e. si. ecclē.
remissionis. sine temporal'
affim. s. et. ut. illum. i.
intellectum plenā. ut. qñ
tum ad penam temporalē
unus. penā. s. temporalī. re
linq. pro unius ecclē. hic in
cipit referē. item simi
liam quecunq; in sola
cordis contracte. sūt. di
mitti. ut ita. s. e. si. hic
e. ū ē. dico. et. e. nunc aut
p̄sbr. s. e. si. alius ordo
ne. si. et. et. e. ordinis ecclē
remissionis. sine temporal'

tacōis aliam inuisionem potuit. ut si q̄ uitando etiam. s. o. si. ergo. confitemini. s. di. xv. s. ecclesiis. cū hic multis locis ostēdi. q; confiteri. s. e. cū ea q̄ omnis. s. e. nec aut sunt accēdo gñi ei. i. ecclesiis. di. aut sine pretextu. s. i. aug. s. o. si. et. e. millies penam. salutem māorem. i. cordis confessionis. s. di. si. pecatum. dō. s. e. di. pumte. i. o. di. iii. te altrīm. e. pnā. ēdo q̄ precatum. s. e. di. si precatum. dō. s. e. di. unius. ecclesie. ordo. q; ē. al' ordo. ecclesie. ordo. et ecclesia. ordo. ecclesie. unius. ecclesie. ordo. q. e. similitudo. ignoscit. peccatum. sui. unum. publicū. s. xv. q. iii. nemo. s. ii. q. i. si peccauit. publice. si. temporis. confessionis. et. significationis. missi. ecclesie. hic. potuit. s. cum. solum. sq̄ nec. ita. ē. ordo. confessio. ū. sacramentis. ēdo. confitendi. et. q; ipenitentia. di. agi. ad. ecclesie. sacerdotis. et. ap. ū. plamonia. monachi. sm. dm. qui. sustinuit. sua. ardentia. gregi. l. com. s. e. di. si.

Quecunq; allegauero dicē

modis. q̄ ḥsq; ī se punit. q. deliquit. De hac mag; satisfactōe idem ait ī ps̄o. ḥnō gtiō exponēs. Oīa mi q̄rite mea ego agnosco. tu me punis. ꝑ: ego punio. ꝑ: gnosce: q; ego cognosco. ñ dissimulo. ꝛc. Nec dō miam dare. ut seruet uitare. ñ ñ pcōa sua impunitum. aut ignoscat. ꝑ: gnoscat n: semp punitum. Misēdia ē. q. hō habeat. ñ tm̄ q. pcm punitū: dē in ps̄o septuag. vij. Venias de ira oīa. ꝛc. 2fessio de hoīe. ut se accuset. 2 sic ī mea dē celo ꝓpcē. ut publicā 2fessi: redijr iustificat. tm̄ ꝓpter. q̄ dō dicat. parcam huic. q; ñ parcit ei. ꝑ: gnoscam: q; gnoscit. De celo g̃ tm̄ ꝓpter. i. a deo data ē iustificatio penitentie. Hec g̃ secta satisfactio leuiū fuit occultoꝝ ē mmū dō offenda ē. ñ sm̄ pena relaxari ꝓbāt. q̄ sit expiari credunt. Ea uo q̄ de publicari satisfactōe l'ouis 2fessione dñi ī publicā 2 manifestā ēmnib; intelligenda ē. pcā nāq; nabugodonosor q̄ ꝓpha misdijs 2 elemosinis redimi suadet. pcā q̄ minuta ñ q̄ publica satisfactōe expiata s. cōicti notā crant. 2 publica noxa. ut aug; refert. publico egent remedio. Premissis nāq; auctoritatib; ꝑ manifestā ēmnib; manifesta plurīr offenda satisfactio. 2 ouis 2fessio. lacrima ñ pcā sacerdotis arbitrio expienda. Econtrario ea q̄ in absconditōe h; sine dēa s. pauci uitare minime. parū pondꝰ arguent. Sic me arridē 2 mundi cordis nullū pcm posse dimitti. Occultum ñ pcā secreta satisfactōe publicā q̄ manifesta penitā expiari debē. Humillima q̄ 2 stat rōne obnixum. Porro sm̄ 2fessione ouis. si facultas cōfitendi ñ desit. aliq̄d grue delictū ex piari auctoritatē penitentis ꝓbat. ad nīl. Quom̄ n: sit auctoritate legis ꝓ sui supplicatoꝝ sacerdoti indulgentia ꝓpetrare. ne q̄d obstet. si sine ouis 2fessione a pcco possint emundari. Q's enī supplicabit ꝓ pcīs q̄ nescit. Item. Quom̄ s. aug; testat. dauid cecidit q̄ si ne arbitrio sacerdotis penitentiā egit. si sine ouis 2fessione crimina ns indulgentia impetrant. Ire. Qm̄ s. ambr; nīl ligā di 7 soluendi solus sacerdotib; a dño data ē potestas. si q̄sq; suo arbitrio se ꝓ sui peccatis ligat. l' secreta penitē. s. ꝓpīs in se iniam ꝓpter excōis. atq; ꝓ sacrī factionē absq; sacerdotali iudicio se ipsum deo l'altario reconciliat. Sic ē h; ꝓmissis auctoritatib; 2 sententie. si mīrou exēplis ꝓbāt adūsa. filia nāq; archisinagogi ut uel eccl̄ dño satisfaceret. ñ nī n ꝓfectib; matre 2 pēc. puelle. petro q; iacob 2 iohē. uita reddita ē. In q̄ moraliter misteriū. ut secreta q̄ ꝓ morte puelle intelliguntur. ñ n supplicatoꝝ ecce. q̄ ꝓ mente 2 patre ꝓ pelle designat. 2 sacerdoti ministrio. q̄ ꝓpr nī 2 iohem. 2 ecclīs intelligūr. n dño deligenter dimitti. ꝛc. ut leuitico. Qui domū suā l'agrū dño uouerit l' 2secrauerit. ñ ꝓ eā redimē. n sicle seuary. sacerdoti q̄ ñ ꝓpe supplicātē nīor numerū. nsq; ad ubilēum. In q̄ similī docet. q. q̄cq; domī cōsecrē l'agrū 2 satisfī ꝓ pcīs dñō offerē. atq; pcō bonor opm de mana mine suo 2 usurā cōpm redimere uoluit. ñ ꝓ hac facē. n sicle seuary. 2 oꝑib; pie sacrā scripta ꝓfert. Vñ: uenientib; bō iohis n aut sumplē. facere pniam. l' fructū penit. si addidit dignos aut p q̄libet culpe nullis. pccōr q̄libet offat. bonor opm. non ꝛ par debz cē fructꝰ bom opis ei. q̄ nichīl ul parū deliquit. atq; ei. q̄ grādia 2multi. Ille cāq; nullum ēmnis 2 dius ē ubi in rebz lianis ꝓbz. Ille tamq; minus aggrauāt 2 a lianis cōpare oportet. In ubileo plena remissio ꝓtāt. nīs ꝓ ea ꝓfecta pcī remissio figūr. Sacerdos g̃ núm ānor ad ubileū subputat. Cū ei arbitrio pie cē ꝓ diffinit. q̄b; ḥsq; plena pcī remissio nē iueniat. Non ꝛ sic eligit aut. sr eūd locū stari ꝓfinita pniam ḥsq; a peccato plene mundat. Q̄ ū g̃ ut ex ꝓmissis auctoritatib; colligitur. q̄a pie alicui arbitrio sacerdotis diffinit. euidentissime apparet. sm̄ 2fessione ꝓpe uocis pcā si dimittī. Q's n: q̄a pie alicui ꝓfigat. n ꝓ mīi pcā sua ē manifestare curabit: Ire. Q acerbitas pcī ex superbia nascit cordis. Ideo ne pcm suū q̄sq; celare desideret. ne mitigat sua alijs manifesta fiat. ne talis reputet ap hoies. sonet qualē se ta dndī exibuit domino aspectuq; ex fonte superbie nasci nulli dubiū ē. Spēs ex n: superbie ē. se nelle mdi mitti. q̄ peccō ē. atq; ꝓpter q̄ uiet. q̄ ad mitigatiōe ꝓmor pcm q̄ualitatē ubor pcā sua lenigare credit. l' sic eam pcm suū tacendo penit' suppme ꝛc. Vbi ā sic

bia regnar l'ypocrisis: humilitas locū hre
ñ p̄. Nunc hūiliare ñ aliqu neuā spare ñ
liez. Nec g̃ nbi ē nec mīnal afflictois: uenia
ē ḡnēda ōmnis. plnr̄ h id̄ auctoritate au
ḡm. q̄ m.l. de penit̄ air. Quē penitet:
oīo penitear. z dolore lacrimis ostendat: rep
sentet uitā suā dō p sacerdotes. p̄uenat
udicū dei p afessionē. p̄cepit n: dīs mū
dandis ut ostendēt ora sacerdotib: dece
corpalit p̄sentia afitenda ē peccā. ñ p nū
uū. ñ p scriptū manifestanda. Dixit enī.
ora monstrate: z cs non un̄ p oībz. ñ aliū
stantas mīcū. q̄ p nob offat munꝰ a
moys stantū. Sz qui p nos precatis: p
nos erubescat. Erubescentia u: ipa: pre
hīt remissioīs. Ec mīa n: h̄ p̄cepit dīs. ut
nemnē penitēt ī occulto. In h̄ n: q̄ p se
ipm die sacerdoti z erubescentiā uincer.
et rumore offensi: uenia fit ōmnis. fit
n: uenale p afessionē. q: ōmnale erat
oparōe. z si ñ statim ḟgat. fit tm̄ mle
q: animā at mortale. Multū n: satisfactois
obtulit. q̄ erubescentie dnām sibi ora
q̄ amisert nūtio dei denegauit. Dō tm̄
qui misericors z iust̄ ē. sic̄ asseruat mīam
in iustitia: mā z iustā ī mia. Opt̄ n: ē mīe
peccata peccā dimitte. Sz oportet ut ust̄
misear ust̄e. Oportet n: ā ñ solū quis se
in quo doleat consideꝛ. Si digū ē ñ dico
iustā: Sz mīa. Justitia n: sola damnat.
Sz digū ē mīa q̄ spūali labore penā g̃
uā. laborat n: mens pnēndo erubesce
uā. Sz qm̄ uerecundia magna ē pena:
q̄ erubescat p xp̄m. fit digū mīa. Vñ ap
parec. q̄ quīto plib: afitebit ī sīe uene
rupinidine ōmnis: tanto facili asequ
mīam remissois. Sp̄i n: sacerdotes plus
ā possūt p̄fice. plus afitētib: parcere.
Ob: n: remittit. remittit dīs. lazā
rū n: de monumēto nā suscitanti obtu
lit dīs discplis soluend. z p h̄ ostendit
potestatē soluendi accessā sacerdoti. Di
xit n: q. cīq: soluīs sr̄ ter: soluet̄ z m
cel. h̄ ē ego dō z oīs celestis milicie or
dines. z os sc̄i m glā mea laudāt uobcū.
et afirmāt. q̄s ligauīs z soluīs. Sō dixit
q̄s posuit ligare z solue. ne cū negli
gent ēca se excuāt. negligat ab illo. q̄
um misedr monet z pcut. ne ambo in
fouea cadāt. q̄. simul euitare noluit. Ta
ñ uaq: nul afessois ē. ut si deest sacer
dos. afitear. p̄xio. Sepe n: accidit q̄ pe
nitens ñ p uerecundiā coram sacerdote
q̄. desidāti ñ loc nec tēp offert. Ec si
ille cui afitebit potestatē soluendi ñ
hāt. sic tm̄ dignus uenia ex desidio
sacerdotis. q̄ sorto afitet̄ nupiidinē
ōmnis. Mundan n: sē lepsi dī ibant
ostendē ora sacerdotib: añq̄. ad eos p
uenirent. Vñ: pater dīm ad eos respicere.
dī ex necessitate phibent ad sacerdotes
puenire. Sepe quid eos q̄rē. si sani z leti
dī q̄rē: añq̄. puenat mortē. Sz mīa
dei ē ubiq: q̄ z uultus nouus parēt: z sīm
tam cito fit si soluēt̄ a sacerdote. Q̄ g̃
oīo afitet̄ z sacerdoti melior q̄. p afite
ar. si pecūm occultū ē. sufficit ōnotia
sacerdotis. ut g̃ia sit oblatio. Sic in re
surrectōe filii pncipis puer suscitet̄.
q̄ uidet̄. ñdū sepulcra ptar. ñdū exē por
tā ciuitatis delata. ñdū exē domū in no
uā portata. Jnc̄ refusitatur: q̄. mīs
uenit. relictis sol petro z iohe. z iacob
pāt: z mīe puelle. in q̄b: figurāt. ante
sacerdotes ecē. Quos ā exē inuenit: a
nimadūtēdū ē. q̄m̄ suscitauit. flebat
n: turba p filiū uidue. fleuit martha
z maria. p frē supplicantes. flebat z t̄
ba q̄ mariā fuat afecura lacrimis
marie āmonita. In q̄ docem publice
peccātib: ñ pp̄ium sz ecce sufficē mīū.
Ire leo pp̄. Sufficit illa afessio. q̄ p mū
do. deinde sacerdoti offeratur.

Quamuis plenitudo fidei uideatur et
laudabilis. q̄ pp dei timore ap oīs
hoīes erubescē ñ uereꝰ. tñ q̄ ñ oīm h̄
modi sīe peccā. ut ea q̄ pp penit̄ posset
ñ timear publicare. remouear impba
bilis afectio. ne multi a penit. remedijs arceāt. Dū aut erubescit. aut ti
meat mimicis sua fāa referre. quib:
possint legē pcelli afuturā. Sufficit
n: illa afessio q̄ p mū dō offert. nīc z
sacerdoti. q̄ p delictis penitentiā pāto
accedit. ut n: plēs ad pniam poteꝰ p
uocari. si pp̄li auribz ñ publicet. afita
afitetur. Quib: auctoritatib: ul'
quib: liber rōnī firmamus utrūp sīm
afessiois z satisfactois mutat. in reme
dū breuiꝰ expōsum. Cui tm̄ potī ad
hendū sit: lectoris iudicio reseruat. Vt
q̄ n: fauores hīt sapientes. z religiosus
uiros. ut theodoꝰ cantuariensis archi
epc̄us. in penitentiali suo. Quidā deo
solū afitē debē peccā dīc. ut gei. q̄dā
ñ sacerdotib: afitenda ēe pensent. ut

Hi duo ppositi. ut ostendāt. q̄ ad ueram penitentiā duo requirant. ut
scilicet. et ad deū et ad hoīem. ad deū
p cordis cōtritionē. ad hoīem p oris
cōfessionē. Et ideo dicit. Hi duo ppositi
ut ostendāt. q̄ ad ueram penitentiā duo
requirant. ut scilicet. et ad deū et ad hoīem.
ad deū p cordis cōtritionē. ad hoīem p oris
cōfessionē. Et ideo dicit. Hi duo ppositi
ut ostendāt. q̄ ad ueram penitentiā duo
requirant. ut scilicet. et ad deū et ad hoīem.
ad deū p cordis cōtritionē. ad hoīem p oris
cōfessionē. Et ideo dicit. Hi duo ppositi
ut ostendāt. q̄ ad ueram penitentiā duo
requirant. ut scilicet. et ad deū et ad hoīem.
ad deū p cordis cōtritionē. ad hoīem p oris
cōfessionē. Et ideo dicit. Hi duo ppositi

ù venialia mere ñ mdigent oris confessione scrib̃ p̃fitem. ℟. c. 01. ℣. bus q̃ cum sit bñ mag ℟ illc ipe rem. nec cum mlo signa faciens no imitatem cir

commis quando diligit sicut corpis cōtactō est signum ꝓpōn q̃ gr̃a dei dimisit ei nr̃i q̃ nemo ad nuptiōne solā contractōne medicorum. ℟. c. ℣. tum

Quia de pe. vie mee illat. 01. m quia illa q̃ō tractat in animis semel bita possit amitti. ꝑ eam q̃ potius ista q̃ñam esse nō ē mirū. q̃ ꝓpōnit assert. q̃ capt̃is eis. m pria q̃. ii pfectissime. ia sequi ñ mittim. p. ha mus hanc q̃ōnem tractan. h. cōe. ad nos quam hic. i mitō plitum. q. m nemo ꝓ eam ꝓsequit. ad. ℣. pe nitentia ꝑ eam possit ꝓcu q. go qui. mlto. 01. h̄mo

primo ꝓbat q̃ pñia

DIU nō possit re mitti. nisi ad. ℣. stem sine ca tritate ù latenter in gratiā memoriam mariam hi 01. q ꝓbat carnalem se mel bitam amitti ñ posse nisi ad. ℣. ℟. celanter. ù magnitudinis amittit assens illius cr̃aturē pfectē. ꝑ intelligendis mre sūpta crat gravis in carnate ꝑ ꝓbat. nisi ad. ℣. nō ē mirū ù latenter assensum ꝓpōnit q̃ hr̃itas amari posset. cro ad illos. os tendit. nisi ad. ℣. ℟. mentē ꝓpōnit. ℟. ℣. m ē ñ solum ex hr̃itate obe. si ad. ℣. ℟. carnate. cro nisi mfi. 01. ꝓsequitur ꝓpōne. abolutus nōmia tis ē pñia q̃ nisi carnate. ꝓ illos ꝓpōnit. ℟. ℣. ℟. ℣. ℟. ℣

unū matrē mām. ñ pp spanda būtina. l' accepta. ñ pp affinitatē. l' 2sāguinitatē. Sz pp hoñ. q. nāt nr̄ē s̄ precipē diligam. Ire. Non illū ñ pximi nr̄i ēndi s̄ qs nob grād sāguinis ūnit. Sz pximi nr̄i tr̄ endi s̄ oēs hoīes nāt nr̄ē sic dixim̄ pcipē. Ire. Proinde s nos pximos oēs diligim̄. qm̄ ad mor̄ bonos ⁊ cīa ūtā 2sequēdā sic nob cor̄ salutē 2sulim̄: qm̄ nos i cor̄ pcīs ac pcīis cogitam̄. ⁊ sic nob subuenit op tatē: ita et subuentiam̄. Aut si facultas defuit uolūtatē subuentendi tenem̄. Q̄ pp pximi tota dilectio ē: tm bonū q. ē 2ē ri aīs: ut sit ⁊ proximo. Illi uero qui plus qm̄ se diligūt. deum qui pro aut amore. sue ad tempꝰ salutē ñ pmittūt scepos tribulatōibz ac pcīis tradūt. nudari facultatibz ppriis. patre suc. matre fi pembz ⁊ uxorib: ac filiis renūtiare pnt s̄. ut tota dicā tpām mortē cor pis ñ solū ñ refugiū. Sz ⁊ libenter excu punt. ambiendo a corpis sui uita magis q. adeo uita ut sue discēdē. vē. Beda sr̄ tolhem. Precipuū ñ ē mīa quom spūales filios do agnoscendi sig nū fuit. q. sr̄ eū defendit ⁊ mansit spē scē. Qz magni ē filio dei. q. in ipō mānē spē astruatur. Nonnūq̄ q. scēp in domo mansert spē scē. In scīs ā hoīb: q. q. dū mortale cor̄p gestauit pnm mancat. i eīnū pū redeat: recedat. Manet quippe ap̄ cor. ut bonis ibidē actibz. Voluīta nā pluralē diligūt. manendo in ē 2sequātur. p tēpo delicio lugātē. eterni ant. ⁊ sitiant. fugā. miām. q. mundi cā. q. ardis ⁊ nūq̄ltate pnas ā plectā r̄. Si ⁊ p obseruationē nitatis pscam one pan ñ reficiūt. elemosinis. ozōi bz. ieunijs. cet̄isq̄ spē fructib: insistē desidēt. Recedit ā ad tempꝰ ne semp infirmos curandi mortuos suscitādi demones eiciendi. l' ⁊ plandi hāt facultatē. Manet semp ut possit hec ut mer. ut mirabilē opi uitam. Venit ad tempꝰ ut ⁊ alios p miraclōz signa quales sunt ut effulgeāt. Ire. aplē Caritas nūq̄ excidit. Ire aug. sr̄ epla: tobis. Vnctio inuisibil spē scē ē. un ctio inuisibil caritas ē. q. in quocūq̄ fuit. nunq̄ radix illi erit. q. minus ardere solet absēte ñ p nitatē calore solis ñ arescit. Ire. ggg. sup ezechielē. Pennata aīalia minime rediūt. cū incedūt. cp pdicato

res sē: sic a tēris actibz ad spūalia tēa scunt. ut ad ea q. reliquerāt ulterius nulla rei reflectant. ⁊ paulop. Nemo mit tens manū suā in aratrū ⁊ c. Manus q̄ppe ī aratrū mittē ē. qñ p qlibē 2pūc uisū uoīem ad pfectos fructū tam sui cor̄pis aptē. Sz tenet p aratrū al pictū. q. p cordia bonū opis ad malū trāt. q. delinq̄t. Sz qa electis dei minime tangit. tenet ñ p pfectam dr̄. ñ retinebant ē incedēt. ⁊ paulop. Vñ apl̄s. Obliuiscēs q̄ retro ē obluiscent. ad anteōza me extendēs. sequor ad palmā supne uocatōis. p anteōza ⁊ tēa extenti. cor̄ q̄ retro ē. oblite suā. q. ampla despicies q̄ sola s̄ retinebat tēa. Item in eodem omel. quen. Non retinebant cū incedēt q. electi quiq: sic ad bona tendūt. ut ad mala pcēdā ñ redeāt. Q. ne pfecta uita usq̄ in finē: hic salua erit. ⁊ sicut pr salomonē dr̄. Iustoz semita q̄si lux splendens procedit ⁊ crescit usq̄ ad pfectū die. In cor̄ nāq̄ aīo bonū desiderū atq̄ intellect̄ lucis unā me iam pars diei ē. Sz q. usq̄ ad finē uite in eisdē pficere. ad pfectū die. nūc uenit. q̄ ad regna celestia pduct̄ in ea luce s. desiderāt. ea minus alicūd ñ habebunt. Id in eod̄ omelia. Quod est discursus aīe mobilitas spē intelligi sic. In scīs tū quippe cordibz uxta qualēz uir tutē semp manet. uxta qualēdā uo cessus. uenit. ⁊ uenit recedit. In fide ut spe atq̄ caritate ⁊ bonis aliis q̄ quibz ad celestē patriā ñ p ducunt. Sicut ē humilitas. caritas. iustitia atq̄ mīa. secunda pfectoz corda non deserit. in ppīe ñ uirtutē. docēte fecū de miraculoz cribratione electis. aliqn adde. aliqn se subtrahit. ⁊ paulo post. In hys magis uirtutib: sūt quib: ad uitā minime pueniūt. spē scē in electoz suoz cordibz pmanet. unde recte sta bilis pmanet. dr̄. In hys uo p q̄s scīa ns uirtus ostendit. aliqn miscētē re cedit. ambo sup eplām ad corinthios Caritas ē que dissīt ī adūsitatē. ex pmissis nāq̄ apparet. qđ cari tas semel habita ullius ñ āmittit. Q. ā caritatē semel habuit. emmaus hē ultiūs petere ñ potuit. ñ ad grām ñ ad naturā impossibilitas referat. q. ā caritatē hūs fuit ñ possit. ec

Ait quo arcet arte eo arcis q. cum reum pius arcualē ñ ēat in ei q̄ qui cum q̄ solū. s. remq. q. si petis b̄ quē ce caritate pmissas ānec solūt. et dic mat ingēdis cē. ce perfecta caritate. et mte omnipat cātē gaudiis in mitib. os tendit. ut sq. q̄. cē. cē. no. q. perfecta dī caritas quo ad sufficientiam ei b̄ quia q̄ntū sufficiē. no nitam etiam hūdam. ar. ⁊ dī. pē tal. et perfā quo ad effectū ut s̄ficiat hominē patrem mori p xp̄m. s. e. caritas. ⁊ c. Si quis amauit q. p fecta quo ad p sentiam finalem de quo agitur. s. e. c. unde. cē. caritas sit ma gnus. omis uirtus intendit. et remittit. et ō gd dis mito magis dicitur s̄ q. uirtus ē medii duoz uitoz. ut dic aristoteles et bo. ō. is ē medium uitoz duoz. utriq̄ redactum sp̄ūto medio quē sēdo uicia ēna uicē. q. summa iustus constituta sit qui ergo illud medium sciunt sūme uirtuosis ūta dr̄. Si omib: finale medium ulē. nemē ē ido sume uirtuosis nemo dicendus ē et pmissis sequitur q. uirtus in ascēdendo a infimum. pmouet cum ulē medium. incedē ñ p gradiatur. s̄ q. extremoz

Ad ea q. possunt hec fecam nām et ē. et. Gaudaudes qui uolant. et ñ uolantes illi. et req. di. s. primū. vii. a paulus in epla ad philē eozum. q. dō compr̄ehendi. vnum aūt

Ame uō asserō q. ego ⁊ obtinus ea que. et ē. que uenō. ⁊ certissima que uli qui que sola. s. certissima celestia. ozōi. ati nos sr̄ ūtem. cēta post nos temporalia uocauit finalē salutem. nūmus iustorum iā ⁊ ouisi nendo cūctā unū tendo omnia i omnib: sue fiaciūta omniū. b. etc

Potam gr̄ illud. an. cl. q. nr̄ us. nec m quib: erat spē. et quo eam scribit sr̄. Se quebā tur. uere. et cum scribunt uere. tenet ambigit illud e os recheli. qui mi. ut amicitia que ut erāt. inter uos. in quib: erat spē. unde. q. ambi uit spē. sequebantur. ut ce. cum scribunt uere. ista q̄ cum mone bitur. non dicantur. ⁊ uo ce. ū. non. cū. sc. q. ab illo loco cum cē reph: ego ū arguit. ac sti. nec. ōnis fides in formata. ambi ce. b. nec. s. xxxij. q. vi. si petrus. ō. si nec hic ul. excludentem alie. uir tutes h̄ē. ⁊. cē. ō. vi. ⁊

stat aug. i omel. viij. dicēs. Q̄ a radice
oīum malor ē cupiditas. a radix oī
um bonor ē caritas. z simil ambe ee
ñ possūt. ñ una penit eraulsa fuit. a
lia plantari ñ p̄. Sme cū conat ali
q̄s mitidē ramos. si radicē ñ prendit
euelle. Q̄ um g̃ q̄ criminalē peccat
carnē nō. hūisse pbat. Eudenter
colligit. penit. ñ agē. q̄ q̄q; cīa alit
peccant. Vñ aug. Q̄ anīal ē aḡ de q̄
dīs ait in euāglio. Q̄ bibit aq̄ q̄m
ego dabo ei: ñ sitiet in ēternū. Reprob
ā ē etnis mancipat incendijs in eter
nū sitiet. q̄m bt aq̄m uiuā. Aut q̄
m̄ potabit aq̄ salutē in uitā eter
nā. q̄ q̄ plūbē dīns in una penal
lut dāpnatōis etne. Ite. Sme cari
tate. q̄m uerā cordis cōuersionē quis
hēe potr. Quom g̃ delictor remissi
onē sīi dimissa. Quom ñ oīa pns
ad penā exigenda. Ite dīs. Hīn am
dico uob. q̄ credit īme. hr uitā etnā.
Qui g̃ ñ hr uitā etnā. in xp̄m ñ ere
dit. In xp̄m ñ credit. q̄ caritatē hr.
In xp̄m q̄ppe trade ē. Amando ī p̄m
rendere. hec ē fides ut diffinit apls.
q̄ p dilectionē operat. huic dū tribuit de
lictor remissio pmittit. Qd si caritas
a fide xpiano se ungi. negd. aut. s. so
la uera pmittit. quom q̄ caritatē
ñ hūit fidē xpiano hūit. i. in xp̄m
credidit. Quom g̃ uerā delictor ac
cepit. q̄. si ñ accepit. q̄m ñ oīa pns
eternus supplicys ferenda. Ite dīs.
Ego sū panis uiuus q̄ de celo descen
di. si q̄s mand. etc. h. p. ui. inet. Qui
g̃ ñ uult in etnū. ñ manducauit pa
nē uitē etnum. Sed q̄ ñ mānducant
ī eū ñ credit. h ē ut manducare uitā
q̄ credē in xp̄m. i. amando rendē in
xp̄m. Cū g̃ reprobi in eū ñ credid. q̄. ñ
manducāt. q̄ in fidē xpiano q̄ sola p
caritatē relaxant. ñ hūit. Quom si ui
uit dīs. au oīe iudiciū dedit pat.
iudiciū pcepit dāpnatōis effugiet.
omīū ñ solū ad malū actuale. sz
ē originale. Hec q̄ de caritate dīt.
de pfecta intelligi possūt. q̄ semel in
uita. ñq; āmittit. exordia tñ ea
tenus euitāda sūt ut crescant et
aculeant. ut deficiāt. Nemo ut repē
te fit sūm. sz in bona p̄fectōe q̄ sīt
caritate nulla ē. a minimis quisq;

inchoat. ut ad magna puemat. Sic
utq; grad. ñ solū mō ūtute. z ūtute.
sz in eād ūtute. Vñ ggr. sup ezechielē li
bit dicēs. Q̄ ñ scām etatē dīns sulcepit.
in gradib; ei dignoscit. q̄ ei gl̄ia pri
illus meretis declarat. q̄m ñ
sca etas ascendendo p̄fic. nō de hoīb;
ex ei ūtute inoresc. De hys q̄ gradi
b; bō rob loquit dicēs. p singulos
grad meos pnūciabo illū. Oportet
quippe dīm p singulos grad suos p
nūciar. q̄ p meretis ita uitutū q̄ ac
epit. ei semp laudē sue pietatis reddi.
Si quidē grad in eodē ascensione nō
ēm psalmista ñ dicer. Ambulabūt de
uirtute ī uirtute. sic uirtū si de ūtute
in ūtute grad s. q̄n ipa una quelt ūt
q̄ quib; dā gradib; auget. z sic p m
retis ūtutū ad sūmas pducitur a
lia namq; sūt exordia ūtutū. Aliud ut
utul. puerit aliud p̄fecto. Si ut ipsa
fides ad p̄fectionē sua ñ quib; dā gra
dib; ducit. sci apli minime dixis
sent. auge nobis fidē. z quidā uenit
ad dīm. q̄ curari filiū sūm uoluit. Sz
requisit an crederet. respondit. Credo
dīne. adiuua incredulitatē meā. pen
sare ergo q̄. dī. Si credebat cur incredu
litatē dicebat. Si incredulitatē hāe se
nouit. quom credebat. Sz q̄ p occul
tā inspiratōnē grē. mitor suor gra
dib; fides crescit. uno eodē q; tpe. is q̄ ñ
dum p̄fecte credidit simil z credebat. z
incredulus erat. hos nimirū grad dīns
sub messis noīe describit dicens. Sic
regnū dei ēm admodū si uir iacere hō semē in
terram. z dormiat. z exēgat nocte ac die. z se
mē gēminet. z accrescat dū nescit ille. Ult
ra ita fructificat. p̄mū ūtā. deīn spicā.
deīn plenū frumētū in spica. z ē ex se pdu
cit fruct. stans mutr falcē. q̄m adest
temp messis. Semē hō iactat in terra. cū
cordi suo bonā mentionē miscet. z p̄
q̄. semē iactauit ē. dormit. q̄ tā in spe
boni operis q̄escit. Nocte ū surgit ac die.
q; in adūsa plpa p̄fic. z semē gēmīat.
z crescat dū nescit ille. q; ē adhuc me
ritū incrēta sua ñ naler. semel acep
ta mutuat. ad fructū ducit. z ulr ita
fructificat. q; p̄uenient sō grā meus
ūtus spūmea. ad fructū boni operis
assurgit. sz h ead ita. p̄mū ūtā. deīn
spicā. deinde plenū frumētū pducit in

Quicunq; ergo ad magnitudinem
uirtutis ascendere uult. humilitatis
gradum non deserat. Ipse enim
ascensiones in corde suo disposuit.
qui ait. Ascensiones in corde suo
disposuit. in ualle lacrimarum.
in loco uno quem posuit. Ascen
siones ergo in corde habere est
humilitatis gradum non deserere.
Quo gradu ascendit. qui ait. Do
mine non est exaltatum cor meum.
neq; elati sunt oculi mei. neq; am
bulaui in magnis. neq; in mirabi
libus super me. Si non humiliabam
animam meam. sed exaltauit ani
mam meam. sicut ablactatus est
super matrem suam. ita retribu
tio in anima mea. Ecce ascendit
qui humilitatis gradum non de
seruit. Ascendit qui ait. Exaltauit
animam meam. Ascendit qui ait.
Sicut ablactatus est super matrem
suam. ita retributio in anima mea.
Ecce ascendit qui humilitatis gra
dum non deseruit. Ascendit qui
ait. Exaltauit animam meam.
Ascendit qui ait. Sicut ablactatus
est super matrem suam. ita retri
butio in anima mea. Ecce ascen
dit qui humilitatis gradum non
deseruit. Ascendit qui ait. Exal
tauit animam meam. Ascendit
qui ait. Sicut ablactatus est super
matrem suam. ita retributio in
anima mea. Ecce ascendit qui
humilitatis gradum non deseruit.
Ascendit qui ait. Exaltauit ani
m

spica. hꝫ quippe pdute ē. meo animꝰ bone adhuc mentis hꝫt. ad spicā ū. hꝫ ue nit. ē se ūr aīo acepit ad puectū bone opis puenit. plenū ū frumentū i spica fructificat. qn iā nō ūr pficit. ut ē to bustꝫ. t pfēi opis possit. Sz ē ex se pdu cit fructus: sed nō mutat falcē. qm adest tempꝰ messis. Oportēs n. dꝰ pducto fru tu falcē mittat. t messē suā colligat. qꝫ ūnā quēq; ad pfecta opa pduxit: tuis qdē falcē nra p amissā ymaginē intulit. ū gēnī suī ad celestia regna pduxit. Cū g. desidia hūa neglig̃nt. seū i ēra mutant. Cū ū opa recta neglig̃nt. hꝫa sum. Cum ā ad puectū bone opis celeꝫ. ad spicā p ueniūt. Cūq; i eccl̃a oꝝ fidēs pfectōe so lidāt. iā plenū fructū in spica ptulit. hꝫa t ēnī petrus fuit. q passionis cōpe p amorē dn̄i segnis huic rēi ān ancil le uocē timebat. erat n. iā misericordias in mente. qꝫ tredebat oīum redēptorē. sed adhuc fletibil' pdebat. timoris. Jā in spica surrexit. qn ei q mortē euā nunciarat. nūciante angelo: in galileā reuerē ūrdebat. Sz ad plenū granū in spica puenit. qn de supuenīente spū s suā mentē illi amore roborante: ita so lidat ē. ut uitel pscīnuī celsus despicer. et redēptorē suū libere mē flagella p dicaret. Nullus itaq; q ad ei bonū spe surū adhuc in ūm̄ teritudine ē. despicat. despicat. Qa fructū dei ab herba ia pit. ut gēnī fiat. Vir g. uenit ad portā. q dns ac redēptor nr. membris suis in mūdo pduxit ad se. t ascendit p grad ei. qꝫ nob pficiendo eo ampli' exaltabitur q altus. t incōprehensibil' ē cognoscat. In utrū q ppe mūdū gradib; qꝫ ascendē dr. qꝫ tanto ꝑ nob sublimior o stendit: quāto nr. aīus a rebꝰ ifirmis et pr. Sic t aug. ait. in l. de gra. t lib. ar bit. Qui unde facē dei mandata. t ñ p: iā quid hꝫ bonā uoluntatē. sz adhuc par uā. t mutabilē. potē ē. magnā huīr. t robustā. Qñ n. mirꝫ. illa magna fecerē mandata. magna utiq; uolūta te. i. magna caritate fecerē. de q ipe dns ait. Maiorē caritatē nemo hꝫt. ē. t pau lo post. Ipām caritatē apl̃s petrus nun dū habebat. qn tm̄ore dn̄m negauit. et tm̄ q. uis parua t ipfecta ñ deceat ea caritas. qn dicebat. Dūc aīam meā: pono p te. Jdē sup epl̃am iohis. Si

q̄s tanta huīr caritatē. ut pr̄ sue t p fratrib; mori: pfecta ē. ut pficiat' nascā tur. cū fuit nata: nutrit. nutrita: ro borat. ē fuit roborata: pficit. cū ad pfectū uenit. q̄d dr. Sufficit mihi gr̄a mea. ē uirtꝰ mea in infirmitate pficit. In eadē. Sic ecclā introduxit hmōi. ymnū introduxit caritatē. circūdet caritas. nu trit timorē. t exonerāt. Jdē ad ephes. m. Caritas in quibꝫdā pfectis pfectissima ē in hac uita hꝫi ñ p. Idē ḡg. Si s mo nīs tuenit aliq̄ in oꝝdibꝫ uirtꝰ scientiā gēnī amoris dei pāmur ut de hāc augendā nos aduocare stu deat. t paulo p. Hanc nutrite in uob. ut cū cūr t flammā dignissimā fe cit. oīum auiditatē lingua assumat. Econtrario t grad in ūitate ecclē plantē. q̄ t ūnus pecā gradē euidēter appa reat. Sic n. nemo repente fit summus ita nemo repente fit turpis. hinc aug. ait. in simone habito in mōte. Sic tribꝫ gradib; ad pcēm puenitur. suggestione. delectatōe. assentōe. ita ūnus pecā mortalis. differentie. t in cor de et in fēo. t in assuetudine. itaq; tres mortes. una q̄ in domo. i. cū in corde assentit habito mō. Alia ū: q̄ iā plana exit portā. cū in fēm procedit assensio. tua: cū in assuetudinē male tanq; mo le trena pmittit. alius. q̄ in sepulcro iā putens. Que tā grāa mortuoꝝ dn̄m resuscitasse: quisq; legit euāgelia agnoscit. Idē ḡg. Sciendū quippe ē. q. tribꝫ modis admittit pecā. aut ignorantia. aut infirmitate. aut studio. ꝑpetrat. Et gēnī quidē infirmitate q̄. ignorantia. sz multo grauius studio: q̄m infirmitate pecat. Idē. Inter hoc scīendē ē aliud ee q. aliud tēpti ōnib; carnis patit. aliud ū ē p assensū delectatōib; obligat. plīmq; n. cogitatōe pua pulsamur. sz remittit. ple rūq; ad puersū q. ꝑcipitur. mens erigit. t p desiderū uoluit. t mirū in modū ipsa se ipsa delectatione ē subiugat. Hinc t ad pdi catoꝝ eggi. Tentamur uos ñ apparet hoc dat: ut humana. humana quippe tēptatio ē. q̄ plerīq; cogitatōe tāgi

P

P

P

Omnia scīs. t ecce opus erat. ecce quē informata terra sine fructu ecce silas ceteras. ad glām. ecce terra mia. et pauimenta ecclē q̄ communē uitam eius. t opus illa gratis et terra mirē obtu q̄ nō nunc p. o quibꝫ. t p. o quoꝝ sumus ubi ubi sitiat et mali. ut temporalē habitationē nr̄m qui si non pmittens gratis et omni pena p sequēta mala mortis nr̄a finit in qꝫ caritas ꝑ pentētia. et al̃ tra sequēta remisserit ut quo ad uitam eternā ut ad temporalem pmit sequenta remisserit ut quo ad uitam eternā ut ad temporalem pmit Romanos qui re opibꝫ. q. ꝑ gr̄ē sanare nole li. et re opib; translato. Tollere rem. quia caritas. t omnia in medium habent. Sine. Suscep bile. ii. t. d. i. omnis qui nō diligit et est. ar. uirtutum. ait. manē Dilexisse quia si nō hꝫt caritatē omnia habentem. et exponē omnem Demo sum. ar. cō. ff. re op. li. quō me tenui. t. pbie. in. t. fēi cath ci. ieiūo. i. dia. sēa qui angelū uitā illi qui sunt merēti carnā natu uitā dicens ꝑ quē es ex ossibꝫ meis et caro de carne et ō nunc apl̃s sic nō habitat dicens ꝑ quē es ex ossibꝫ meis et caro de carne et ō nunc apl̃s sic nō habitat magnum ñ ē in xp̃o. et eccl̃a. et de re. mo. rebꝰ. Si nō sm

uenitur. et uitā quitur. fugiens p. et sum. ñ. ia. mala. in. mte. filiam. et. ei. o. suscepit. nec filias. et libro. f. mittit. p. et. ens. ñ. dicit. o. et. di. capitula. septuagīa. s. ir uitā. di. porro. semo. ec. s. faciendo. eos. p. ārētes. p. ites. ad. similitudinem. mortis. ñ. ait. ad. et spū. eis. subtrahentes. ne. sanent. regē. ppli. eius. moyses. solo. iam. nō. sufficiet. misericor. f. ñ. ihus. precatum. et. mp. s. ita. eum. sup. ira. caderent. eum. moyses. ecc. aliquātulum. f. et. ne. ingrecs. eius. sequento. p. moyse. consentiūt. s. d. o. d. q. ecc. dicit. s. et. di. ecclā. o. pp. sunt. consensio. ecc. eius. sunt. ia. ora. q. i. et. ens. pp. hmōi. nō. ē. sufficiens. plo q. ei. tatem. nō. uit. nam. saul. pp. hmōi. pcatō. q. uit. ē. et. ens. nō. uit. q. d. ñ. religio. et. uno. i. humilio. sm. uisitatiā. ego. sacrat. se. carnaliē. hic. ihs. pō. et. ne. liat. alie. nō. grem. mitte. apls. michi. m. o. sa. finie. et. ō. i. o. i. m. ad. uio. ñ. o. n. bēatos. s. di. l. s. ecclā. appīa. q. nat. m. pene. o. i. q. mi. s. ecem. dō. pp. hmōi. s. et. q. ñ. ame. ammus. se. t

ñi. ā nolentel qr ur ñ nūq illicam ad am
nū uenuā. h unq ī nobilmetipis ex hm
manitatis corrupibilit pōdē hūit. hā
ū demoniaca ē ā hūana tēptatio. aiz
ad h q corrupibilitas carnis suggēstiu
sensū se aīus allīgit. hē text lr. uj. sec
lib dāmasc. ā ē ut ē. Non ē mirū si
in uiare gnō tē dñr. qm ḡd ā pecti g
dus ra euidēs monstrant. Hec tenp
tatias q in pmo añ negationē ī arba
fuit. ā in sīgulis malis añq. uolūtat.
añ sui pfectionē amittit. ā repit. Vnde
aug. in li de correctōe ā gr. Quicūq;
ab illa originali dāpnatōe ista diuina
ne gē largiate discreti ē. ñ dr dubiū
quin peuerē ei sui euāgliū. ā ē audiunt
credūt. ā ī fide q p dilectionē opat. usq;
in finē pseuerāt. ā si qñ exorbitāt: cor
recti cūdem. ā quidā cor ā si ab hūiz
ñ corripiant. in uia q. reliquūt redeūt.
et c. In eod. Sumū deū fidēnter laudēmo
blē. hūs signaculū h. Sar dūs qui s ei.
hoc fides q p dilectionē opat. pfecto aut
oīo ñ deficit. aut si q s quox deficit repē
ānqua uita finiat ista. ā delenda miqtat
q nec cuncta nec usq; ad finem pseuerā
te depurat. In eod. Nullus cor ex bono
in malū cmutat finit hanc uitā. In eod.
Qalibz ds diligentibz ei oīa cooperā ī
bonū. Vsq; adō pōs oīa ut ā si q cor
rectiat ā excolabūtur. ā h ipm facient eis
pficē in bonū. Ire aplē ad galathas.
Circūcisio ñ ē aliq. neq; ppucū. sz fi
des q opat p dilectionē. ā h olim ī uob.
q curreb⁹ bñ p opa fidei ā ex dilectōe.
Ire ad hebreos. Non ē mā uilt ds ut obli
uiscat opis nīi. ā c. opis q. oīa sua fece
rūt amuīa. ā h ex dilectōe. ā h ad glām dei.
Ecce tplex bonū qđ dicēb. olim multa o
pa eius. p quibz si penitentiā de ma
lis. bñfacet nob ds. Romanos q; ex
galathis dū aplē redarguerēt uino fi
dei plus affectuos. remissionē peccōz ā
sanctificatione in spū scō. ā tacita bone opa
tōis. Que oīa aut sī carnaliter ñq. uere
fuerūt in eis: aut uana carnaliter hūerūt.
a q p ea lapsi s. q de opib⁹ legis gl̄iabūt.
Ire de qlibz aduersio aug. aut. Colle car
nalē odiū tuū. Ire. Omnis q fr suū diligit: o
dit. Ire in euāglio. Nemo p duobz dnis
seruit. aut ut. n. o. h ā al. di. aut unū od.
ā alt̄ postpōnet. Ada g ē in uerbi tuū et
dño tuus sic. aīa q. a diabolo tēptat̄.

Cū de late ei uxor formaret. dū in extasi
rapt̄ anglice aurē intēnit. dū euāgliū
suū ā ā ecc sacmenta nascentia audit.
aut cantantē aut odiū habebat. Si aū
odiū habebat. ñ fuit diabol auctor nī
peccī. Ire. si sī cantare a dō dat ē. et sīmi
litudinē in creatōe sua neq; accepit. Ire.
Si sī cantare dat ē: tō ā innocens a dō fac
tus ē. Creatā nāq; rōis capacē ā libī arbitī.
mente ā innocentē. sī cantare preceps ē
ñ p. Colligit g q. ada añq. peccare et
cantare hūit. sī q ī ā innocens ē nō po
tuit. Vñ aug. in genesi ad litām. Quo
mō memorari diem sī ñ recipim. q. pdidit
pm hō. h planē recipim. qz finita ex q
m peccīm lapsus ē. ā paulo p. Expolia
tes ueterem hoīem induite nouū. q renouā
tū in cognitōe. fidei s imaginē ei q creā
uit eū. hanc ymaginē in spū mentis ī
plā: pdidit ada p peccīm. postpauca. Sed
la pma illa q̄ iustitia ē. uñ lapsē a
dā. hō in omel xi. Princeps mundi hui
nm dū uidit ada ex limo tre. ad imagi
nē ei fcām. pfectiua ornatū. repanda
positū. cantare splendoīū. pmos pen
res illius domī. ac tanq; domī expoliauit.
parit. ac penit. Sīaq ē hōiz abstulit
ser pfectiua. innocentiā suo dño ei sub
ugauit. ā paulo p. Ada amissa tēpāta
fco ē intempans. pdita cantate. malus
inuent ē. Ire ad sabinū amb. Quan
do ada solus erat. ñ ē p̄fect. q. mēs
ei adhēdit dō. Ire ad eund. Primū hō
recēs dei op erat. a fabulator assiduus
q scōz aplantat erat inimic. Idem ī
examon. Illa aīa a dō cōpīgit que hūit
in se unū gr̄ām retinendi. splendorē
q pceptis. Illa aīa bñ picta ē. in qua
elucet diuine opatōis effigies. Illa aīa
bñ picta ē. in qua ē splendor glē. ā pēne
imago lubē. sed in hāc imaginē q reful
get picta pfecta ē. Sed in hāc imaginē
añ peccīm deputi fuit ada. sz ut lapsē
depositū: Ire de fuga scli. Similē dī ee.
ē hōe mentā. sapiam. ā i unitate dī ee pfec
ti. Id. de uera bā. Sapiens nāq; manus
ē. h semp hūs in se amicū: prudentie.
qui p dēc. iustitiā. uidelā. uelitatē. u
dicū. Omnis nāq; h̄ē mūa uelam
na. q nemo alī p auctōre. n ē aliq; culpa
sua displiam. Denuq; sic spoliatus ada.
nud̄ mansit ē. Io in li de ysaac. ā aīa.
sz ñ ada pm hō nud̄ erat. q. innocentia

ter ro. ā qui recep grām dī nō frustra. s. donec p̄ceāt in ea. sp̄ uidet ecc. vīg. ea
Jo. et alterius Johannis et pauli pbri. q quib; frustra pōt manere. i. mansit
jacob. et phie. q tom
pream possunt ulī os
tendit illud ire et. dō
salomōs. ihū filiz Jo. ī
ret qui peccauit ino
cētī in primo hōie et
narcum qui ex angelis
contingit pcm. sālem
vernalo et libi ei oia
bona fecerūt. s dicit q
nunq les sūt sanctis et
ḡd̄ uiuūt. si ne mortal
mā a reo iudicentur. a
li. s. do. ā quē peruert ni
mīs ipē emēdat. ut
sermōne patrem cum
uisti p̄pāim omnes
hō iscom. ā paulus me
phī. ro. ē. uiz teūs ī
nr omnes hō iudicauit
ihūm cunctis. ā ipē q
ēmis est. uoce co. qui
dicit bipmates. et mīs
ere alijs. ps. xxxii. nō
q hiemis bipmatis. m
ro. di. an. ps. xxxii. nō
et c. Si ecb aqua uolo
sālum ymaginē nō
p suggestionē qr uis s.
sic ea ori. omīs. precari
mortal cum multa in
terimus eo ignorante
omittentur. mōlia. vi
aug. ps. xxxii. nō e. in
misso. malarum cogi
tationū si mecū loq. uoy
q. mi. e. ait ul ē ī uito
ut sperēt adimat ymi
precatum q eo suggēn
re frui ē. et nō omne pc
catum p̄pīnare ē. ī
mīs sic exponens ōdit
illud psalmiste. ab oc
cultis meis mūda me. et illud
mercūa ignosce. subaq
sū. ī. et ā. q. q. mīne
quem nouimus pugnā
gnēmis rā nō quiescet
rem. q. v. quod s. xxxvi
q. i. gnat cum. s. ē. di
pienter se nō precetis. di
cemus nō ire debemus
mgnā. q mīserīum q
cētā bñ orat pmīa celi
ar. s. ē. di. ō. ē. cū tūs. ui
tem primus nō tū pro
pīm mortuus agnoscim
. di. ermus si precauisse
mortalē. alī. ēpis ē et
ci q dic. s. xv
vincentius q. nūm. ē.
precamus hactenus fuit
vbi. s. q. ne sequamur
fuit. vīa. seu. imo hic a
pte. seu. qualēvīs. ba sūt
dā. Johannis fuit mel
ligenda p cessum. s. pe
quib⁹ vnus mortuus
sepāre nr pīa. et nr gnā
ōr. ar. et precet no alī
ē nūpossibile. nō possit
. nō communit eos preca
r uisticus. s. xxxvi. q. i.
cum ic nunciatum. s. di.
. conficit. Jannam. dic
augns. q. ille dne sunt
pcm quib⁹ nimis dns
bijus. s. emp dicitis. q. ti
mor p̄fectam ecclīa m

ternus est mi qui mlugina nō offendit sine cunctis. et sine cunctis nō cognitis. i. magni putantis pcm ut ipse. s. di. xxxv. q. i. cū

De David

uelucbat. De iii. C. de pudic. Vt cognouerit
qz nudi erant. et an quod nudi erant. Sz nō
fm̄ unicā regulā. ponit illd. q. oīs cla
mat auctoritas. Si sic p̄mansisset ut erat
an̄ p̄cem: ter misisset in glām. q. habēt ē
scām. Sz nemo adulter sū carnare timuit. Ca
rnare g̃ habebat. sc. Opponit de moyse.
Cui fide aplē in tpla sua ad hebreos 2m̄
dnm. dignus p̄ponit ei p̄mia mīa. p̄di
cauit. dū se negauit. ee filiū filie pha
onis. Malleus affligit ē frēs q. p̄fm̄ uocā
dicare repulit palacij. dū fr̄ aquenēs egyp
tiū sabulo obruit. dū uitulū aurū imitat egy:
egyptū rubd. dū dumo uallat auxilio
regis furore ē repl̄t. amq; unare signoz
ꝑplm̄ de egypto eduxit. Que ois q̄ laudi
bz s offenda. si ē caritas in eo nō esset. ei nō
haberet. aliquid uitiosum ee ramis bo
ni opis. n predat ex radice caritatis. Q.
m aut̄ caritatē nō habebat. aut dīs facie
ad facē loq̄batur. sic hō solet loq̄ cū amico
suo. Quom caritatē nō habebat qui p ꝑplō
supplicans dicebat. aut dimitte ei noxā
hanc: aut me dele de libro tuo. an nō proxi
mū diligebat: q̄ pro ꝑplō se obicibus illu
ab mānu labentur. An nō diligebat dñm q̄ p
eo in multis culpozē desciscentē spūs sanc
ti caput in pulueꝛe ꝛmouit. atq; ut in
secessū p̄cedat. aq; mysteriū ysaie dicit.
bibendū. Non nullos ex ei cultoribz gla
dio ferri papiens. ut ꝑplm̄ ē erat in tri
maioꝛ furiosū dō reconciliaret. an nō cari
tatē habebat. de ē spūs dns attendit. q̄ sup
lxx. seniores ysrl̄ posuit. Q. ē ad aq̄. ꝛra
dictoꝝ de dei potentia. fuit de ei benigni
tate dubitans. ē certa certa fide p̄mulsi
sset. p̄duitur aq̄. de p̄ce. diffidentē exterquit
dicens. Quāqd de pce hac pro uob̄ dedu
ce aq̄. Qd nulli leue uideat ē in pena
delicti ei sibi. q. aaron a dīo dām sit. Q. a
nō exaudiuit uoce mea ut glificaret me.
oza filios ysrl̄. nō introducens ꝑplm̄ huc i
trā q. dedi eis an nō caritatē habebat aa
ron. qñ fm̄ coadunatoꝝ dat ē. ut cēt os ei
ad ꝑplm̄. ut p eū signa fieret in egypto.
Qui tū in culpā mīuit p̄ca ꝛsensū ꝑplo
adhibuit. an nō caritatē habebat. qn ex
oī multitudine filioꝝ ysrl̄ solus a dño
elect⁹ ut pontificatū an̄ eū fungeꝛet. Si
caritatē nō habebat. bon⁹ nō erat. sj aut
bon⁹ nō erat. cur ꝑcis a dño in pontifice
dect ē. An nō caritatē habebat. qn pro
ꝑplo ē turibulo incensio se obuiū

uam dñi plangunt. z nō ut ꝑmissum ē
ad aq̄. 2ua dictoꝝ. nā dñi admisū se pro
nocauit p̄ca. Sūpd caritatē nō ha
buit. sup q̄. spē dñi a die unctois dis
cus ē. an forte dicēt. dilect⁹ ē sr̄ eī.
ut ex tē gram̄ ꝑplandi habeat. ū nō ex
eo gram̄. dumme dilectois accipet. Qd
absurdū. plane uidi de eo scripture. q̄
dns ait. Inuenī hoīem secm̄ cor meū.
Quomodo ē caritatē nō habebat. q̄ que
rem aiam suā ꝑpet. Q. hoza clam
dis fuit ꝑcedit. p̄ca cor suū gemit. ꝑuſ
sit clamans. Que p̄sentis rex ysrl̄. ca
ne mortuū. z cilicē unū. Quom cari
tatē nō habebat. q̄ aq̄. de cilicio beth
leem suoꝝ p̄culo sibi oblatā nō bibit.
sz cozā dño libauit. Quom caritatē nō
habebat. q̄ ureus amichol filia saul.
eo q. aīā archā dñi cōtēpsit. z psalterium
ꝑcutiens saltasset. aut. Iudam z iudoꝝ
fidā in oculis meis. sc. caritatē nō habe
bat. q̄ alīā secuꝝ qui ꝑcabat sibi
ipi dicens. Si reddidi retribuentibz mi
ma. d. m. ab. iniq. m. iamꝰ. Si caritatē
nō haberet. q̄ remittere iudicari roga
bat. dicens. Iudica me deꝰ. sc. m. m. z p.
m. m. sc. me. sc. Iudica me dīe. q. ē in
m. m. iḡs sum. Et nō p̄ cor. z inimā
bilia diuine z fine dilectois iudicia.
q̄. gnē deliquerit. nullus ignorat.
qui bersabee adultiū. z urie hom
edōi audiuit. Cui ꝑniam si sū cari
tate dño obtulit. nera cordis 2nio
ne nō huīe. Qm̄ g̃ sacrificiū cordis cō
tritū. z spē 2tribulan dño ꝑmittē au
debat dicens. Si uoluisses sacrificiū
dedisse utiq; holocaustis nō delectā
bis. Sacrificiū dō. s. ar. z ē Denīq; ei
falsē pūie. nulla a dō ꝑmittat remis
sio quom a ꝑplo audire meruit. dīmi
sū ē pcm̄ mū. sinerā cordis 2tritōnē
nō huīe. Quidni utiq; appareat ei
te caritatē habuisse. z ex caritate sac
ficiū cordis 2tritū. z spē 2tribulan do
mino obtulisse. alioquin temerarie
postulasset. aute factē mā a pcm̄. z.
que in cod̄ pō 2tinent. n odiū mali.
et dilectio boni. ad humiliatē pnē
illū puocasset. De quo z scō ambr. in
libro de aīa z ysaac scribit dicēs. Fu
gat scō dō. odio saul regis. nō relīqs
sensus. sz declinans 2tagia regis. in
mus. z supbi. q̄ mens ei adhuc dō

ram dñi. et ꝑcauit angelo. z pcussit eū ad mortē. Q. ē q̄ sequit. q. caritatem
ē. q. De David habeo. z cōfugio ad dīm meū
s. dñi. z dominū sēb. ꝑmā
z liniūta ꝑmis nemo
ro ne auertatur tui cultu li
berum. z auditorem ul se
cutū ul originatorem con
quirunt. z qui ni ꝑcau
uerint. z amplectum sēm
me ꝑmia sunt qui cum ac
cusatore. z damnato sēm
ro. z usq; ad. i. s. ꝑtis
qua uoleut fīi ammios ee
nitā. Si. z ecclo. i. fīi ammios
usq; ad Io. q. post. Iohēm
nō bñtur lacrimi. lex ee ꝑpe
sz uiuūtq; qnq; illud ūm
ē. i. cum illis bz habeā. am
tere. alia dispensatio olim
alia nunc quia h. alīi oīs
penitō nunc oīs unica
ei quantum ad nūtalem
tona. ul. malā. q̄nqm̄ z
apposse peccare post gn
gratiam. sicut fuit olim q̄
nunc. ro exempla tres.
testi. tractu inducēt possum
cui bis ꝑcuſa uiuet mgn
bion qui sacrificauit
eo obulit ei dominum sāe
ntie. q̄. m. h. regū. alioꝝ
eo nō legunt. ꝛtigelatus
ei ms spūalis. qñ ꝓpositi
ciuitat. comitatus. ecc
ri. ni. sc. ecc. quia amicos
b. ecclī. q. uir sapiōm. z
magnificus. b. i. q. q. sīgs
oīm istr fuit. filius ecclī
clis ub dicem. s. ꝓphe
nienon. m. quo. agnit. ec
compunctae dicem. am
nonnī regum ysrl̄ ab e
gypto. s. ꝓmissionē am
cum ꝓmissionē uellet.
ur cō regem meoꝝ um
pmo. egressus ē regem
ad remō. qui regnabat
time ne ceteris delēdis
ego ire Iosias uere sc
cundum eius ꝓpositum
tūstum facere ꝓpositum
timide ꝓmisse ꝓmisso ap cum
dicens quod nihil ē ira
di nō ad iūstum. re nemo
ueritati rei ꝑcio mutet
me ceteris ad me ecclīe
me ue ceteris qui meam
est uerificat rem acq
cuit. Iosias. si cum iegr
ad remō. compnebat ea
ces sues ut omnīmodo
ad iūstis ꝓmissionē et fo
situm omm tūsuet. dam
nū. meorum qui sequē
batur cum. nioce iegio
ceteris ē. a sagittariis
campis magedom. regre
ꝓmissione Iosephet. s. di
. s. ē. omnibus. i. uē sua
angelos quo. admanui
eorum mū ceue offīcio
ꝓ grām. uere placeo ni
meos omm. ꝛeoꝝ quo
rum opifex ꝓ. et ego ma
nua quidem opifex ꝓ
ri. ici nanqm̄ quatuor
dissolubiles me alio. sic
uolent. mo. solubiles qo
nam tea. z. amplexione
tri. h. si gñes. et mo. sen

tiam. ecquid ꝓmisit. h. qñ. s. vñ. q. i. si ego te quid. hm. i. te mio quorum cēpta
no. i. omm. unne iō. ecclīa. qui mittebat. i. missurus erat mios. angelos. si te
assūmo sicut uō fecim. angli. uou. i. uē dimoreꝰ. mū. illud omnis. lapis ꝓpo
omnia mū. s. e. c. pem. i. ai. ni. ꝛtur. mh. ce. ir. lapidibz amoꝛe dñi. i. p. moꝛe. ē omi q
omnio. uidi. z uiuere. deuit. ul. amoꝛe. di. qui. amisit. adiūta. z. di. q. moꝛe. ē. omib
lus. ē. redemptus. in. ferno. i. cui. ligatus. ni. ad. tē. anarpi. q. eic. sol. iemps. ul. a. pemis
si. amicis. ut. ecclīa. unes. suas. in. mos. sōlemnoꝛe. i. lucifer. in. lubis. eccīe. quo. adecp
tacōm. unoīum. in. quibz. ut. oī. sceres. luxume. ecclīa. in. lubis. omnibus. omnicm. q. uo. adecip
tacōm. femīaz. m. ḡz. ombiculo. di. ē. sceres. luxume. uni. ang. s. ecclīa. in. ram. semen
eius. mos. in. ē. in. lubis. femīis. i. ombiculo. phyletim. q. ex. go. ora. uolūs. uti. semi
pi. meam. in. siatur. ad. unes. laqueus. ouicnē. dixit. un. tus. eius. in. lubis. ecc.
ꝑplm̄. i. subsit. femme. ꝛtulantiam. in. tres. in. ꝛpims. ait. moie. oīm. qui. nō. est
ꝓcisus. umbl'icus. meus. obumbratus. p. rpm. q. uos. es. i. qui. magni. uitem. ut
sint. p. uante. uē. inclitum. i. p. ꝛtus. qui. mito. re. signatur. pisa. ul. p. uitem. qi
ecclīs. aliquid. uitemur. melius. sunt. uam. ut. illi. ul. p. uitem. qui. est. suc

Qui sine cantare nullus adulr ad
here pōt. Et ñ q. gñr in pli demuma
none. ꝛ pēa delinquēr. ipi delicti pena in
dicauit. Ne sedm hāc sniam q emialr
delinqr. uam peccor remissionē i bapo
sm̄uer ñ ē. Snc manus infancie. sne
adulr. in bapo accellit. qđli amorē ñ
hñr. sñ q nemo unq. inuenit grām.
atq; ita p helim iouniam. si nere ex
aq̄ ꝛ spu sco. qđ nat fuit. utiuus crim
naliꝫ peccare p. l si criminaliꝫ peccat.
aq̄ trin ñ spū. phar ē renat. cui sñc
illud epla iohis 2scribere uidet. Omis
q nat ē ex dō peccm ñ facit. qm semē
ipius manet in eo. ꝛ ñ p peccare qꝫ
ex dō nat est. In hoc manifesti ē filij
dei ꝛ filij diaboli ꝛi sine epla. Omis qui
nat est ex dō ñ peccat. sz gratia dei
seruat eū. ꝛ malign ñ tanget eum.
Verū hoc auctoritas apli. Quantum illa
sñc fauear. atq; illa secta erroꝛis.
quāti uirtutis sit adiuuat: nere: ostendit
scribens 2 iouniano. Si in inquit
omis q nat ē ex dō ñ peccat. ꝛ diabolo
rēptari ñ p. Quom papias ut cauē
antr ne rēptent. dicens: filioli custo
dite uos a simulacris. ꝛ in eadē ruꝛs
epla. Si dixim qz peccm ñ hm̄s: ipi
nos seducimus. ꝛ ueritas in nob ñ est.
Si 2fitear ñr peccā ntra. fidel est ꝛ iust.
ut remittat nob peccā nra. ꝛ emun
det nos ab oi iniquitate. Si ā dixi
m̄ qz nō peccauim: mendacē facim.
cū et uerbū ei in nob ñ ē. Ostimo q
bs iohs baptizat ad baptizatos sp
serut. ꝛ q. oē peccm ex diabolo fuit.
Ille peccoꝛ ē se 2fitear. ꝛ spē uenis
sionē post bapm peccoꝛ. ꝛ iouniani
meus dicat. Ne rangat me q̄m mūd
sū. Quid g: 2tia sibi aplis loquatur:
minime. In eōd quippe loco. cui h di
xit: hec ad uos filioli mei h scribo uo
bis. ut ñ peccetis. sz si qs peccauit:
aduocatū hm̄s ap̄ patrem ihm xpm
iustū. ꝛ ipe est ppiatio p peccatis
nris. ñ p nostris tm. sz ꝛ p totius
mundi. ꝛ in h scim̄ qz cognouim̄ e
um. si mandata ei obseruamus.
Qui dicit se dnm̄ nosse. ꝛ mandata ei
ñ custodit. mdax ē. ꝛ in eo ueritas ñ est.
Qui ā seruat uerbū ei: uere in h pfcta
dei caritas ē. In h scim̄. q̄m in ipo
sum̄? Qui dicit se in ipo manere debet sic
quis autē obscurior fuerit. ꝛ ꝛ ꝛ

ipm temptet. In ḧs ꝓmittit aduocatū hmī
pm ihm xpm dnm iustū ⁊ ipe ē ꝓpiatio
o ꝓ pctis nris: nī ꝓ nris ā tm: sz ⁊ ꝓ tot
mundi. Hꝫ ad credentes ꝑ bapa lauat: ⁊ ad
uocatū ꝑ delictis eoꝝ dnm pollicet. Nec
dicat. Si peccauim⁹: aduocatū habem⁹ ap
pm ihm xpm ⁊ ipe ē ꝓpiatio ꝓ pctis
nris. ne eos diceret ī plena fide bapa cōse
cutos. sz aduocatū mqt hmis ap pm ⁊
ipe ē ꝓpiatio ꝓ pctis nris. nō solū ꝓ nris
alioꝝq; pctis. sz ⁊ ꝓ tot mūdi. In toto ē
mundo. ⁊ apli s. omesq; ecclie. Ex
quib⁹ liqdo ꝛplat ꝑ bapa posse peccare.
mittit u aduocatū hmis ap pm ihm xp̄m.
Si quare nī ꝑ petrū aplm ad q̄ dn̄m fiat.
q̄ locut⁹ ē: n ē necesse ut tm lauet ⁊ nu
es pedes ⁊ sic. h. p. e. e. m. ab anulla ꝑ
mul negat ⁊ ipe dns. Simon ete mqt
sathanas postulauit uos ut cribraret
q̄ frumtū. Ego aut rogaui p te. ne deficiat fi
des tua ⁊ infra. Si nō pedes m̄ ꝑ bapa ē
nob̄ potest pcta dimitti. q̄m bapate
tā s dimissa. Aliud ē ā si ad catheumi
nos hꝫ ordo ptinet. Dimitte nob̄ debita
nra. ⁊ ē. ⁊ nō ꝙuenit fidelib⁹ ⁊ xpianis. pau
lus nal electōis caligat corp̄ suū et in
seruitutē redigit. ne aliis ꝓdicans: ipse
reprob⁹ īuentus fat. ad hebreos q̄q; scribens
ait. Impossibile ē n: eos q̄ semel s illūa
ti. ⁊ gustauerūt donū celeste. ⁊ ptipes fti
spc̄ sc̄i: gustauerūt nichominus ubū dei
bonū uirtutesq; scli futi. ⁊ plapsi s: reno
uari rsus ad pniam. rursus crucifigentes
sibimet ipis. filiū dei. ⁊ ostentui habē
tes. Certe eos q̄ illuminati s. ⁊ gustauerūt
donū celeste. ⁊ ptipes fti s spc̄ sc̄i. ⁊ gu
stauerūt bonū uerbuz dei negare nī possu
mus baptizatos. Si ē baptizati: peccare
nī possūt. Quom̄ nē dic̄ apls. ⁊ plapsi s.
Verū nec mouear. ⁊ nouat hmē redeāt
q̄ ꝙuenit nī posse renouari: p pniam
eos qui crucifixerūt. Sibimetipis filiū dei.
et ostentui habuerūt ꝙsequat. hē errorē solue
re aut. Confidim⁹ ā de nob̄ dilectissimi
meliora ⁊ uiciniora saluti. tm̄ ⁊ si ita
loq̄mur: nī ē mult⁹ dis ut obliuiscamur
opis uri. ⁊ dilectois. q̄ ostendistis ī nōie
ei⁹. q̄ ministrastis scis sanctis. ⁊ nē mi
nistratis. ⁊ cupim⁹ singl⁹ uestrū dem
pcta ostendere. ⁊ bona opa nī suscipere. to
tius sū mqr apls. ita ut uos a pctis reuo
cet. ⁊ desperatois meu faciem confortet.
Optam⁹ aūt de nob̄ karissimi meliora ⁊ uicini

nioꝝ salutis. Neq; n⁹ mentē dei ē: ut obli
uiscat⁹ bonoꝝ opum. ⁊ misti q̄: ꝓpter
nom̄ ei⁹ exhibuistis ⁊ exhibetis in scis.
et tm̄ meminit peccatoꝝ. ⁊ paulo post.
libri aūtē nos addidit ds. n ad uitiū.
nī ad uiuaz necessitate ualitū. Aliqn.
ut necessitas nī corona ē. Sic in bonis
opib⁹ pfectioꝝ ē ds. nī ē n: uolentis
neq; currentis. sz dei miserentis. ⁊ ad
iuuantis. ut putent ualeam⁹ ad aliq̄.
sicut malis atq; pctis femina nra sē
mentita. ⁊ pfecto diaboli. ē iudicio nō
sē fundamentū ꝙ edificasse fenū. lignū.
stipulā. tē supponit intendui. ut edifi
cem⁹ aurū argentū lapides pciosos. ⁊
ꝛēptare nī audebit q̄q̄. ⁊ m hꝫ nī sit secu
ra ⁊ tm̄ possessio. Sedet quippe leo ī m
sidijs. ⁊ in occultis ut interficiat innocen
tem. ⁊ uasa figuli plat fornax. hoīes ā
iustos ꝛēptatio tribulatiōis. ⁊ ī alio lo
co scribit. filī accedēs ad seruitutē dei.
ppara te ad ꝛēptationē. Rursus de iacobus
ait. Estote factores ubi ⁊ nī auditores tm̄.
Si hs ē auditor ubi ⁊ nī factor: iste simi
lis ē uiro: q̄ ꝙsiderat uultū nativitatis
sue in speculo. Consideauit illū: et recedēt
statim oblitus ē: qualis fuit. fruſtr̄ mo
nuit ut ungēmur opa fidei si p bapa
ꝑfecta nī possūt. Qui tota mqr legē ser
uauit. ⁊ peccauit in uno: reus ē omiuz
reus. Quis nim sī peccō ē: Concludit de
oīa sub delicto. ut oīb⁹ misēat⁹ petrus q̄.
Volunt mqr ds pios de ꝛēptatōe eripere.
et de falsis doctoribz. Hi sūt fontes sī
ne aq̄ ⁊ nebule turbinib⁹ exagitate. q̄b⁹
caligo tenebraz seruat⁹. Superbia n: uani
tatis loq̄ntes pelliciunt in desidijs carnis
luxie eos q̄ paululū effugāt. ⁊ ad er
roꝝ ꝙsi s. Nonne ī uidet⁹ pinxisse:
sermo aplicus nouā ipius factionez.
aput n: qi fontes scē q̄ aq̄. nī hīt.
doctrinā. ꝓmittūt imbrē. Velut nubes
pbie ad quas puenerat uitas dī. ⁊ tur
binib⁹ exagitant. demoniū atq; nuci
oꝝ. locunt gūdia. ⁊ tot⁹ sermo eoꝝ sōi
a ē. Inmund⁹ ē ap deū. oīs q̄ exaltat se
suū. ut q̄ paululū refugiant a pctis ad
suū reuocāt⁹ errorē. ⁊ suadent in luxia
ciboꝝ. carnisq; delitijs. Quis n: nō libent
audiat. manducem⁹ ⁊ bibam⁹. ⁊ mētū
regnabim⁹? Et sapientes ⁊ prudentes.
pios uocāt. eos ū q̄ dulces ē ī sm̄onib⁹
pl⁹ audiūt. Johes apls. imo in tot⁹ sal

uarto scribens angelo eccl'ie ephesi.
Scio mḗr opa tua ⁊ labore ⁊ patientiā
tuā ⁊ qz sustinuisti ꝓp nomē meū ⁊ nō
defecisti. ſ; habeo adūſū te qz caritatē
tuā p̄mā reliq̄sti. ſMemor esto ūde cecidisti ⁊ age pñiam. ⁊ p̄ma opa tua fac.
Sin ā uenio t̄ ⁊ mouebo candelabrū
tuū de loco suo: ń pñiam egīs. Similit
ceteras eccl'ias. ſmirnā. pgamū. thyatirā.
sardis. philadelphiā. laudicieā. ad pñiam
puocat. ⁊ ń reuertant ad opa pristina:
qminat. ⁊ in sardis pucos hz̄e se dicē
q̄ nō coinq̄nauerē uestimēta sua. ⁊ am
bulant ē eo in albis q̄ digni ē. cui ē
scribit. ſMemento ú cecidis. ⁊ exce misit
ē ex uob diabol' in carcerē: ut reprem
ni. ⁊ scio ú sīs ú sedes ē sathane. ⁊ in
nīe mbe. qualit' accepisti. ⁊ audieris ⁊
serua. ⁊ pñiam age. ⁊ reliq̄ unq; ei dic.
Qui crediderit ⁊ baptizat' fuerit. ⁊ stans
quondā corrut ꝓ delictū: paulisp de ne
ri restamēto exempla distulam. qz so
leut ubiq; ē eos facere dicē. lex ⁊ ꝓphe
tę usq; ad iohēm. Cerm q̄s ignorēt sub al
ta dispensatōe di os retro seōs cuisd fu
isse mira ē nō tam. ſ. Quom ā abra
ham placuit i angio sē nē gines
placent in ꝓpria estimare seruum
ille legi ⁊ tpi suo. seruiam ⁊ nos le
gi. ⁊ tpi nō. i quos fines seli deuenerē.
Dauid electe ꝓ cor dñi. q̄ os ei facēt uo
luntatē. ⁊ q̄ in q̄dā pso dixēt. Judica
me do. q. e. in. m. m. ingl'. l. ⁊ i do. ſ. n. in
firmabor. ſLa me do. ⁊ tēpta. m. ur
tem. l. m. ⁊ cor. meū. ſProba tēptat' a dia
bolo. ⁊ p̄ pecta penitēs tolūtur. ſMiserē
mi dei ſ magnā mi. ē. magnū pecm.
magna uulte deli mīa. Salomon a
mabil' dño. ⁊ cui dei fuat reuelat' q̄
amatoz mulierū fuat. a dei amore
discessit. ſManasse ipiissimū regē pr
captiuitatē babilonie i pñiā digni
tatē lib dierū restitutū refert. ⁊ iosias
ur scō in campo maieda ab egyptio re
ge occid'. Johes q̄s filiū iosedech sacerdos
magn' quāq; in typo pclit saluato
ris. qui nīa pcta portauit. ⁊ alienigenā
sibi ex genib copulauit eccīam. cui ſ lr
tam ꝓ sacerdotū sordidato induct. ⁊ sathā
diabolus a dextris ei. ⁊ candida denceps il
li uestimēta reddunt. Supfluū ē de moy
sen aaron scribe. q̄ ad aqm maledictois
offendant dm ⁊ tm̄ rpmissionis n intē

uenit. Cui bē iob angl'os q̄z ⁊ oēm crea
turā peccare posse memorarer dicens.
Q'd n: mūd' hō mund' ē coram deo:
aut opibz suis sī macula ur. Si ꝑ
suos suos n credit. ⁊ aduos angelos suos
puit. q̄d reppit. q̄nō mag' habitantes i
domibz luteis. de q̄bz n: ⁊ nos de eode
luto sum. Ceptrio ē mira hoīs sr tra.
Et cecidit lucifer. q̄ mane lat ad mundi
cas natōes. ⁊ ille qui ī pdiso delicia
rū. xij. mūdi ē lapides. mulnat' est a
uomere dñi. ⁊ ad inferna descendit. Vñ:
et saluato ī euāglio. Videbā inq̄t sathā
nā q̄si fulgē de celo cadentē. ſi altissima illa
sublimitas cecidit. q̄s cadē n possit. Si
in celo nunc q̄ romag' in tra. ⁊ tñ ē ce
cidit lucif'. imo p̄ culpā celab antiquis
tēp̄ in lumbis eius. ⁊ potestas ei' sr ī
bilicū uentis ei'. obumbrant' in eo ar
bores magne. ⁊ dormit inxta rumicē.
et calamū. ⁊ caricem. Ipe ē rex oīum.
q̄ in aq̄s s. V. l. uoluptas. ⁊ luxuria. ⁊
ppago. ⁊ irrigatio nuptiarū. ⁊ infra.
Transiuimus ad. ij. partionē. in q̄ ne
gat eos q̄ tota fide bapa ꝑsecuti s. de ni
posse peare. dicunt. q̄. excepto do oīs cre
dī sub nullo sit. ſNon q̄ unusq̄sq; peniten
tiā. sz q̄ unusq̄sq; pare possunt. ⁊ similit ru
ina stannū mer sit. Quidem inq̄t ex
pmissis apparet nullos carnalē luxu
q̄. pea delinq̄endo criminal' amittere.
Od si q̄s arguat nō de actue sz de habitu
que debē intelligi: deliber q̄d respondent.
de innocentia ade. de iustitia moysi dicūt.
et eoz q̄ plena fide ad bapa accedentes. li
cet pea plapsuri s. tñ celestia dona degu
stauerint. ⁊ spē sc̄i fuerint pcipes. ut n solū ab
humanos ut̄ctū ab dei oculos ex aq̄ ⁊
spū scō iuenat' remanī. q̄ si carnalē dei
n hēnt ab dei oculos aq̄ tñ regenant' n
spū scō. opa n' seu factarū eoz pcipa
qo n ex carnale pcedūt ap deū nec iactā
n innocentiā pstant. Si n: inq̄t apls huic
o oēm fidē ma ut montes trāferā. ⁊ si di
stribuero oēs facultates meas in cibos
paupum. ⁊ si tradidero corp' meū ita ut
ardeā. caritatē n hām: nichil mi prodest.
Sed q̄ de pdestinatis ad uitā a nullis
accidē q̄ caritate amittat. ⁊ amissa
recuperet. de rebus ⁊ uidendū ē. an ipsi
caritatē hānt. q̄ amissa: pea dāpnent.
De hys ma scribit ang'. li. de contēt gīa.
Apls sacris nullos diligē deū. ⁊ eo in ūs

tēpo pi ua ad ceū cendit ꝗ. mḗ. Quātum cognōuit lucifer
Cemoth. alius nō ostendendo eius perfectionē. ⁊ excellentiam q̄
Cm caritate habit et malus homo gratuito ut naturalib. mer
lapsum et ⁊ssidento mouet. nūcios Joh. et ezechiel' mare copium
sicut eum in mal' commutat. testigū in ysaiam o sic in quali ani
mal est. mal qua quis diligatur adhuc ingendam pernitiem. ꝛ

qz in fine ñ plciare mox addidit. hysq; f
ppsiñ uocat s sca. ⁊ cet. ⁊n odo. Non ad
huc iste uolent cogi: puto dicet. qd ego fe
ci q. ñ accepi: q. stat accepisse. ⁊ sua cul
pa q. accepit amisisse. posse ñ ait. posse oio
qm me angut dicet. q. ex bona una i mala
mea uoluntate relapsus sii. adhuc qd e
go feci. q. ñ accepi: Accepi ut fidē q p dile
ctionē opis. sz nulla usq; in fine pseue
rauit ñ accepi. ⁊n odo. ⁊n bono illos uo
luit. peribit dubio manet. Erat unq; i bo
no. sz in eo ñ pmansit. ⁊n odo. Propte
rea uoluntate secreta credendi e quosdā de fi
lijs pditois ñ accepto dono pseiandi ut
q; in fine. in fide q p dilectionē opis. incipe
re uidet. ⁊ pea cadet. ⁊ c. Multa similia de rpbi.
de euāglio ⁊ q pseiauit usq; in fine ⁊ c. ⁊ad.
et iterum hō iste incepit. ⁊ c. hec in eodē.
Quandō e qr dns qbzdā filijs pditois de fide
opinet p dilectionē. nder in ea pseiantiā.
Hec illd euāglij. Nō q incipit. sz q pseiauit
usq; in fine hic saluus erit. hē ggē. Multa
bñ incipit. q in malo uitā finit. Non ā
bñ incipit: q ñq. ex carnace aliqd opat.
qd si ex carnace aliqñ aliqd agit. ⁊ carna
le aliqñ in po nece e ce. Illd ā ggij. q sedu
cta q̄nq; ñ reuisura possit. ⁊ c. Non de oib; ge
naliter rpbus. sz de ypocrit spāl intellige
dū e. q. ex ubis euid euidenter dar intelli
gi. Cui n: qone ppone aut miseri cors deus
ista fi pmittat. ut leuiathan seu ne per
suggestiones calidas. sine p dāpnatiā il
lū q. replet hiem l sol s radios. i. doctos
quosq; sapientes subiciat. l aurū. h ē u
os sciāt claritate fulgere. qi in uitā
s uitys comanando subiugat. Nox i ei
qonis solutionē supponit dies. cui ad
h respondem. Qa aurū q. plus ei pciabi
ouib; qi uitā sibi ponere. aurū añ dei
octos ñq; fuit. Q. n sedula qnq; ñ rei
sura possit qi habitum scīe. añ octos
hominū uidet amitte. sz ea añ di octos
ñq; habuere. Sepe nāq; hō mlts annis
pcis inuolui. ⁊ i una aliq; ultra magi
nis uidet. qz ipā qz ut mutabilescens de
ficit. qz dū inoleuit hoibz pauldubio lau
dē eiq; fauor inhiant. appet. Nō sic
ut ⁊ ipa ut añ dei octos ut ñ sit. dū ab
scondit q. displicet. ⁊ pdit q. placet. Que
uaq; ee mira ap deū possit. qñ mala
occulta s. ⁊ bona publica: Plerūq; ut
sic dixim. latet superbia. ⁊ castitas area
fine uitio pduc. qz coopta superbia ut

qz i fine uicio recta reuocet. alī elemosi
nis uacat. ppa distribuit. sz ñ multū
iuuat qd. deterret. l forsan longiū a
dei hominib; exit. Et sic plerūq; ut res
misericors fiue unxta uite sue minimū
rapacitatis. ⁊ crudelitatis similis in
deleat. Od ualde iudicio dei agit. ut
pdat. ⁊ añ homines nō ut hoibz placuit.
Quia h uñdo displicuit. corrige ñqm
curauit. ali patientie studet. sz inuidē
alijs. ⁊ seruare malitiā in corde: ñ cauet.
sic q̄q; ipatiens q. diu lamet dolens.
hij magi ⁊ p alia. aurū s. ⁊ p alia. lu
tū s. aut h aurū. qd lutū sinet. qñ a
cultus pcis exigentibz. ⁊ int q publice
clariat discipe. sz ope pcul credim. si
in hijs unde supra ordinis subali ppe
dam. sepe n: dns opa occulta eoz mala
uidet. ⁊ apta eoz bona electoz suoz u
sibz pfutā dispensat. Sed ñ nulli mi
dū neq; fundit. delenet ñ pseuerātī
anguste ñ arripit. sz ad querendā
angustā uiā explo suo. eos qui pseue
rantes s. accendit. Nō plerūq; arrogā
ut rpbi h q. bñ uidet unde: ñ sibi sz
pri solis electis uidet. dū explis suis
ad bñ uiuendi studijs pleiatos alios
ñ pseiare procurat. Sepe n: quosdā u
dem ad uiā ingdi. ad locū pposituī feli
citer. qd alij q. cupiet. 2spicit secure.
cui q; pri locū petit. Sz sic plerūq;
ut irruente aliq̄ ipetuositate arctio p se
rendat. q̄ pibant. ⁊ hij ad locū pueni
ant: q̄ sequebant. Ita minuti s dñi q̄ ñ p
seiant. ⁊ uiā scītie accipiunt. Idcir
co n: unius ut ñ pueri inchoant. ut ea
q̄ pueri s: uia q. gradiāt ostendunt.
Quor ⁊ eas multare ñ modica electoz
prouectibz seruit. qz upor lapsū dū 2
spiciūt de suo statu admisce. ⁊ ruina q̄
illos dāpnat. ultor humiliat. Addisce n:
i supna aduersor pditoe 2fide. dū plus
q; 2spicit. de suis uirtutibz erubescēs q̄
audit. bñ rpbi qi plani ut electis
sequimbz demonstrat. qñ uo i lapsū neq;
ac uirtutes: electis p se: pgentibz qi ea
uenda supbie fores ostendit. Quod ñ
rpbi negant. omnes pene. q̄ de octo dese
dic. l bibere aq̄ uiua. ñ sic accipiendū e.
ut a carnace penit cedant alienu. sz ut
in carnace modice figē ñ intelligant. a
liud est ut bibe. l manducare. aliud
agustare. Nō in euāglio dr legit. Cui gu

stallz noluit. Dubit g̃ aḡ. nullã ⁊ mãdu
cat panẽ q̃ de celo descendit. q̃ i cantate ma
die figit. degustat q̃ ea aliq̃n cõcat
a q̃ p̃ea telinq̃ndo recedit. De q̃bz aplʒ
dic. Impossibile ẽ eos q̃ semel illuñati s.
et gustauerũ donũ celeste. ⁊ p̃ h oĩa pro
lapsi s. nunq̃ renouari ad pñiam. hinc
ẽ diabol̃ in uitate steuisse. ñ in ea cat
ẽ negat. fuit n̄ ī uitate 2dic. q̃ dñi de
se supbiendo p̃supsit alien ab ea fes ẽ.
In uitate ã q̃modo cat phibẽ si sñ dilecti
one sui 2ditoꝛis cat ẽ plat. aut q̃m
bon ad 2dm asserit. si nich diuine di
lectois ī sui 2dictõe accepit. Quoñ sr
bie motũ sñ uicio extudit. si 2ditoꝛem
suũ nullateñ dilexit. Aut quoñ pa
sme excellentioꝛ ceteris cat dr. si ñ nul
lis eoꝝ ī amoꝛe dei 2dmi. hic ab ei di
lectõe naturl fes ẽ. Vt ã h diffa it
bonoꝝ ⁊ maloꝝ angelos pellit. si ex cat
e ñ uult. iudr des. q̃ añ peccm infert pnã.
l. q̃ ex h punit. qđ arando ĩfudit. Si ã ñ
ex cate ẽ ñ ex cõe duce relat. ut ex pce li
bram. arbũ uicũ supbie ãgelici na
turã posserit. tm g̃ 2dmi ẽ q̃ suo uicio
a bono in malũ 2mutata ẽ. Sz quoñ
bõa cõe potuit. si dilectõe pnit carit.
Quoꝝ n̄ angls nob sumꝫ fes ẽ. q̃libz ad
cmũ rep̃ emans ĩfirmitaſ gũat. Vt neq;
iur. neq; uicũ. nullũ totũ ī nob opane
at. Accepit g̃ dilectõem ī sui cõe sic ⁊
ea de q̃bz dr. angelice ĩmutl q̃ in dei a
moꝛe pstitit. Sic aut q̃ diligẽ eqm.
ut pcipuũ diuine dilectois oĩbz ẽdat
cõe 2mune. pfectantia ũ eoꝝ mrũ in
telligat. qui in rerũbicõe h accipere
meruerũt. ut 2firmati ulteri cadẽ non
possint. ⁊ h de se cõsumme sapiut. Vñ bñ
ap moysen pr celũ. deũ firmamtum
frm cõ dr. q̃ numerũ anglica natã. pr
equalit subalit in supioꝛibz ẽ 2dmi.
p̃ea in pfectibz ī amoꝛe sui 2ditoꝛ
nt mutabliť ẽ 2firmata. hinc ⁊ ggr
ī moralibz mlta de pfectõe anglice cã
tõis replicãs carnate negat. repletũ.
ñ en penit naturũ asserit. q̃si penit ca
rnis. ñq; ea q̃ de ei excellentia dr. 2
uenient de eo melligi possẽt. Prima
pũ nt. inquit bs ggr. nigrũ dei bemoth
dr. q̃ numerũ ẽ cuncta cãns ager. hñc
pmũ 2didit q̃m reliq̃s anglis. eminẽ
noꝛe fec h̃ p̃mat eminentia ã 2spicit
ppria ẽ dic. Q̃ edũ ñ fuerũ atnoꝛes illo
rum posse. ego no resistere. q̃ no posse non
resistere ẽ peccare autem
no posse peccare est.
no posse reprobare. et
ma ẽ. ut a cerno. ar
xxxix. q. my sicut et
no ẽ. et. q. v. sicut em
galath. i. angelus et
euangelizet nobis p̃ter
quam quod nobis
ui. cõdidit hñm esse
posse aut ex quo cre
atus est. ī

q̃ p̃ma scripturarũ post insert que sit ui a q̃ sit fla pma q̃ cõe cõ
tingit an primeua sit anima an negantes ei qui multe agit
pñiam re
no precipe.
remanẽ in
lis ui pma
p̃ssum ẽ q̃ si ex
cantate. pmu
te. ui fuit et
saluatur.
si eme meret
dum sic pmu
tat aliqs q̃
que cõtra
dicunt. ad
diuisa ut
s. ad rem hñc

in pdiso dei. arbores si adeq̃uerũt hñm
mare ẽ. platanꝰ ñ fuerũ eq̃les frondibz illi.
Omne lignũ p̃nosũ pdisi dei ñ ẽ assimila
tũ illi. ⁊ pulchritudini ei. q̃m speciosũ
fecit eũ in multis 2densis frondibz. quid
nãq; accipi in cedꝛis abietibz platanis:
p̃ n̄ illa nimiũ celestiũ. pcere celsitudi
nis agmina ī cõe leuitie uiriditate pla
tana. Que q̃nis excelsa 2dita s. huic
mi n̄ platanꝰ s n̄ cõfa. Q̃ speciosꝰ fes in
multis 2densis frondibz dr. q̃ platanꝰ
cetis legionibz tanta illũ spe pulcroꝝ
reddidit. q̃nta ⁊ supposita angeloꝝ mi
nuit decoꝛauit. sta arboꝝ in pdiso di
uor q̃ densas frondes habit. quoꝝ sub
se positas supnoꝝ spũum legiones amn
dat. Q̃ ⁊ idcirco peccãs sñ uenia dapnat
ẽ. q̃ magꝰ sñ 2ditoꝛ habet cat. hinc ei
rursũ p eund̃ pphãm dr. Tu signacu
lũ similitudinis plen sapia ⁊ pfect decoꝛe.
in delicijs pdisi dei fuisti. Q̃ ultra n de
ei magnitudine loquit̃ pmo tilo cõie
ta 2plexus ẽ. Q̃d nãq; bonũ n habuit
q̃ signaculũ dei similitudinis fuit. De
sigillo q̃pe annuli. cui similitudo magi
nalit exprimit̃. qual in sigillo eod esse
nalit hr. hez hõ ad similitudinẽ dei cõ
tus fit. anglo ui q̃ aliq̃d mai tribues ñ
ei ad similitudinẽ dei 2dmi. Sz ipm sig
naculũ dei similitudinis dic. Vt q̃ subti
lioꝛ ẽ natã eo ī illũ pleni similitudo dñi
credat expssa. Hinc ẽ q̃ pmat ei pre
tiã adhuc insinuans id pphã subiũgit.
Omis lapis pcus opimni tui. sardi ⁊ to
pazi. iaspis. crisolit. ⁊ onyx. beryll. ⁊ sar
donicus. smaragd. saphir. Iocũ dix
genã lapidũ. q̃ nimiũ ordinel angloꝝ
s. yny. sta ẽ p sac eloq̃a. angli. archan
gli. throni. ⁊ dnationes. ⁊ uirtutes. principa
tꝰ potestates. cherubin ⁊ seraphin. apta
narratõe memoꝛat̃ sapnoꝝ cuiũ. q̃ue
sint distinctões: ostendunt̃. q̃bz ui bene
mor ille opꝰ fuisse describit̃. q̃z eos q̃ uelhe
mẽ ad ornamẽtũ sui huius. q̃z dñi claritatez
transcendẽt ex eoꝝ pratõe clariꝰ fuit.
Dei descriptõe adhuc subiungit. aurũ
op decoris tui. ⁊ foramina tua ī die q̃
2dita es: ppria s. auri op chuse decoꝛis
ei. q̃z sapientie claritate candunt. q̃. bñ
cat accep. foramina ut recuꝛo ī lapidibz
fuit. ut undãti auro in ornamẽta apõ
ne ungant. ⁊ neq; q̃. a se discedãt. q̃si re
fusũ aurũ replens foraminibz ligat.

ut ipse ego no resis
tere. q̃ non posse non
resistere ẽ peccare autem
no posse peccare est.
no posse reprobare. et
ma ẽ. ut a cerno. ar
xxxix. q. my sicut et
no ẽ. et. q. v. sicut em
galath. i. angelus et
euangelizet nobis
Hec cantare consuetudo
ne ipm. f. in sui. n. or.
hanc oĩm quam hic
tenent ymnizabant. Si
cuius gñi aliam pce
ptum. s. gratias scl
bitas emitti possit q̃

in precepta mutauit
nunc ait. adpositum
sunt reuntur et q̃
b. et ẽ. hic in capite tra
distinctio in qua. ar
q̃ tractatur. an pma sit tãta. an nõ et q̃si tãta multis aũctibz. et exẽplis
probatur. exemplis ergo q̃ tanta est. i. tantum pmendus est. si tamen pceret
s. species sic. aũt dr q̃ pma nõ ẽ tãta. dicimus q̃ re ipsa tempꝰ est intelli
gendum q̃ cum sic facimus nõ dr factum. ar. q. i. q̃ quatuor fuit offitiorũ
genꝰ maxime quattuoꝝ ecclesiam et hõ. sic eoꝝ ẽ exemplo sic ꝓuisis a deo
gamus sollempnem tenam. ar. s. o. quamuis hinc gõm sic tractat. s. pmo
ponit oppinionem illoꝝ. qui dicunt q̃ pma nõ est tãta. q̃ eam nõ sequi
mur primo si enim eam sequimur mortale peccatum illa pretermissa nõ fiunt
nec venialia opimur et sic nullum. aliter nequit ns gõ. s. si vbi et ma
pit solue precepta aliter postea ab illo. s. q̃ ait p̃ha auctibz et exemplis

Reprimitur pma. in sq̃ nota. i. hic ponit ratione q̃m quatuor pmata
fuit ad recedendum pri quia peccant si pmam sibi imaginẽ ui
fuit sicut sta angeli. in voluntate peccandi psistunt. s. e. bene ag
nendum et hõ minuit illud ubum q̃ statim sequitur. q̃ ipsorum pe
ea que in ny. tempꝰ. i. forma temetur spualis sepulture. xxvo. ii. putrefac
i. nõ presumeret illud agere. unde oportuit eos penitere et sic hoc
melligendum sicut ligendum ẽ illud q̃ sequit. dicit unum lupanꝰ
et ei. sigat unum lupenarium sufficiẽ. ad recedendum peccan sic. et. una pma
hinc ei melligi repugnat. s. gio. b. f. semp. s. e. iii. g. o. i. s. pot. et alr

Hui⁹ ḡ lapidis in die ꝺicacōis fꝛamina
siue ꝑma ſ. q⁹ uidl' nullꝰ capꝛx carnalis
ē ꝺr'. q⁹ ꝛepleri noluisse stannū anglis
regi⁹ ꝑtinis in regis ornamento. lapidi
bꝰ ꝓuisse uidere. Si n' carnal' auro sic
pꝛecibile ꝑbuisse sāl anglic' sciat⁹ m' o⁹
namēto ut dixim⁹ regio lapis fixꝰ manet.
Habuit ḡ lapis iste fꝛamina. ꝫ sic bie
nicio: carnalis auro nō sit ꝛepletꝰ. nāq; ne
auro ligandꝰ auro ne cedit. ideꝛco iste ce
dit. q⁹ ē ꝑfoꝛatꝰ manu artific' amoꝛ
uicendi ligari ꝛeꝑsit. Huic ā ꝛeꝑi lapi
des q̄ hic similē fidei ꝑfoꝛatā penitē
tie cōuincē carnale ligari ſ. anꝫ ꝫ in mun
do eadem meruerūt. ui neq; ia de oꝛna
mēto regio cadendo soluandꝰ. ꝫ ꝑcipaꝰ
celsitudine adhuc. ꝺe ꝑpꝛia ꝫmel adūigit.
Cu cherub extenꝺ⁹ ⁊ pꝛegēs in mōte sō dei.
i medio lapidū ignitoꝝ ꝑfect⁹ ambulasti.
Cherub q̄pe plenitudo sc̄e ītp̄ꝰ. id auro
iste cherub ꝺr'. q⁹ mīscendisse cunctos sc̄ia ñ
dubitaꝰ. q̄ in medio ignitoꝝ lapidū pfe
ct⁹ ābulauit. q⁹ ſ. anglоꝝ corda carnalis
ignis lucensa. clar⁹ gl'a ꝺiuoꝝ exteꝛnꝰ. q⁹
bñ exteꝛnū ac pꝛegentē dic̄. Omnē n'. q⁹ ex
teꝛnū pꝛegnāt⁹ obūbꝝ. q⁹ ꝑpꝛe clarita⁹
sue obūbꝛalle ceꝛoꝝ claritatē ceꝺꝛ. ꝫ pe
fuisse exteꝛnꝰ ⁊ pꝛegens ꝛepit. reliq⁹ n' q⁹
obūbꝛādo opꝛim⁹. q̄ eoꝝ magnitudinē ex
cellentia maioꝛe tñ scꝛutat⁹. Qꝺ ḡ illic sꝛ
cos ñ mutuꝰ fꝛendꝝ. q⁹ illic signaculuꝫ
similitudinis q⁹ illic pꝛegens ꝺr'. ꝫ hic no
ce dñica. beemoth iste maꝝ dei ꝓcipuꝰ
uocat⁹. De q̄ ideaꝛco ñ mira ī quibꝫ fuit.
et q̄ amisit: insinuat⁹ ne hoi offendat.
q̄d ipe si supbiat. de sue culpa pꝛsiꝰ sit.
si ſtando illi pꝛeꝺe nolit⁹. ut q⁹ cando in
gl'a tante claritatis eleuauit. Considēꝛ ḡ
hō clar⁹ quid in tā mieat. ⁊ si anglis ꝑlar⁹
in celo pstitit. Carnal' ā q̄ in aꝺusi
tate ꝺeficit. ficta. i. fictil' ⁊ fragilis ē ꝑhi
bet. Sic fꝺel q̄ ex caritate ñ pceꝺit. ficta
⁊ fragil' ap̄ dñm ē negat⁹. similr carnal'
q̄ in aꝺiuicate ꝺefecit p. ꝺr' ueꝛa ñ q⁹ fuisse.
Sic n' ieꝛ. 2 iouinianū scribit. Omis cen
tū sub uicio ē. ñ q⁹ oīs peccāt⁹. ꝫ q⁹ nul
la ē. q̄ ꝑfecte ñ possit. posse ē peccaꝛe. ut
aug⁹ air. ñ ē aliq̄ꝺ posse. immo aliq̄ꝺ non
posse. Vñ ille solus uocat⁹. Ope q̄ ḣ non p
q⁹ oīa ꝑ. q̄ posse ē aliq̄ꝺ posse. sicut ḡ ei
ꝛpꝛōe. q̄ mumbiliauerem ne scat. Omis
cōtā uicioſa ꝺr'. q⁹ mutabilitatē ē ca
pax uicii. ꝺ nō ꝛatificabit. i. 2. r. o. uiuꝰ.

ꝑgnissimis rec
ceꝛoꝝ ni mor
talium ar ego.
g. ꝺi. i. ſalin ē
finit qui ꝛabiti
ne sagittis mis
est q⁹. i. ꝺicat. ni
multi quicuq;
nr. mihi ne pec
cantes ꝛeſplen
duisse ecc. o. e.
i. q⁹ ꝛoꝝ. g. i. quis
omnem. i. pnci
mmentur. ni
fm̄ē si mortali
ꝝ. ar. g. i. ꝺi. i.
q⁹ uia g. i. q⁹ ꝺi.

bie mercis ꝺe mar
garitꝛe carnis. ſ.
uirginitate. q. o.
fꝛatꝛibus mi nemo
qui sꝛiet uirgi

mitem quam qui post coꝛꝛuptꝛēm carnis fuerit conuentꝰ iam uam tunc fꝛaliꝰ
carit. ut. g. ꝺi. i. ſalin ē. o. sunt qui arbitꝛantur unꝛe et sacꝛamento qui obligā
tur. nec ad mundum ꝛeꝺire ut ē. ut xxxv. q. v. sed isto ut ꝺ. ꝓbat. ꝺe
pfectissima que nō solum relet peccata. si i peccandi affectū quam mīc
bie ꝺifficilimum est congꝛue nam penitentiā ꝺ. uicam. minime q⁹ iāne
ꝺifficile ē g. ꝺicēꝺum q⁹ ꝺ. fꝛatꝛibus ē uniꝛsis ꝺicens. q⁹ ꝺ. ꝺe ꝓfectis
ut. g. ꝺi. i. ſalin ē. o. sunt qui arbitꝛantur unꝛe et sacꝛamento qui obligā
tur. nec ad mundum ꝛeꝺire ut ē. ut xxxv. q. v. sed isto ut ꝺ. ꝓbat. ꝺe
pfectissima que nō solum relet peccata. si i peccandi affectū quam mīc
bie ꝺifficilimum est congꝛue nam penitentiā ꝺ. uicam. minime q⁹ iāne
ꝺifficile ē g. ꝺicēꝺum q⁹ ꝺ. fꝛatꝛibus ē uniꝛsis ꝺicens. q⁹ ꝺ. ꝺe ꝓfectis

ac ast' ñ ſ. munda in 2spectu ei⁹. Sic ap
pꝛōe ei⁹ caꝛnē q̄ mutatione ꝛecipit. Oīs
caꝛō q̄ ꝑmutaꝰ ñ uera. ſ. uana ē pla
nus. uñ oīs hō meiꝺaxe ꝺr'. ⁊ uanitati si
milis ē. Hinc ⁊ ecclēsiast. cuncta q̄ sub
sole ſ. i. q̄ ꝛepꝛa mutabilitatē ꝛecipi
unt. ñ mīm uanitatē q̄ oī creature
cōne mutabilitatī inest. ꝫ ⁊ uanita
ti. uanitati uaꝛietate ꝑmutōnis q⁹ ꝛe
pugnāt ē ꝺicūt. Sic ḡ 2ꝑpꝛōe ꝺicūt
caꝛnalis nulla ut⁹ ꝺa plac⁹. aut 2ꝑ
pꝛōe ei⁹ q̄ ñ ꝺeseꝛit. illa q̄ amittit⁹ ꝺa ē
negat⁹. Sic ā oīs caꝛnā suo m̄ bōa ⁊ ꝺa
ē ꝺicit⁹. sic ⁊ caꝛnalis q̄ ꝺeseꝛit⁹ suo mo
ꝺo ꝺa ē monstꝛat⁹. aliq̄n a nullo ꝺe
seꝛit⁹. si nullo modo in eo ē. Qꝺ. nullo
m̄ ꝺe ē. nullo m̄ ꝺesit ꝑ. q⁹. si aliq̄ m̄ uere
ꝺeseꝛitur. ⁊ aliquo m̄ ꝺ ꝺe ē opoꝛtet

Hec ꝺe caritate ꝺr'. sꝛpsim ꝑ
eos qui ꝑnām agant ꝛeuāri posse. al
seꝛeuet q⁹ caritas semel ꝺe habita ñq⁹
seqm culpa maculat⁹. Sꝺ ꝺ. ꝺ. ꝺ.

de uenia. Tam diu n' gaudeo z spero de
gra: qm diu sustentat a pnia. Dicat p dnl.
uade z ampli noli pcare. Dic noli pcare.
n dixit n peccel. z nec uoluntal peccadi
in te oriatur. Qd quom seruabit n to
lor in pnia z nunc custodiat. Sit sep to
leat. z n sit saul qd doleat z de dolore
gaudeat. z de dolor pnia se pnigit sep
doleat. z n sit saul q doleat. z ex fide do
leat. z n semp dolusse doleat. Item greg.
In ctnu temp pniam agere n possumus
n mod qle cd' pnie cognoscam. Pniam
qppe agit e. z ppetua mala plangit. z
plangenda non ppetre. Nam q sic alia
deplorat. ut m alia z mutat. adhuc pe
nitentia agit aut ignorat aut dissimu
lat. Qd n' pdest si pcta luxie qs deflear.
et m auaritie adhuc ctibus anelat. Jo.
Sat q dic pauca ppis pniam z pcm de
le sufficit. ut uter' lucrat ad pcm redire:
rede os pastor pmi snia pcutit. q aut.
Canis redis ad suu uomitu. z sus lotu
m uolutabro lut. Magna e n: z pcm
ut pnie. z si q m eod pnia: plet. pe
nitentia uera agit e: z multa plangit. z
uera n z mutat plangenda. Jo pductior e
n: pena q culpa. ne pua putaret culpa
sic illa finiretur: z pena. ac p h ul' ad
demonstrem debuit misere. ul' ad em
dationem labil' uite. l' ad emendationem ne
cessare pnie repalr dem: hoc pena un
iam ad dapnationem etna rei n remer
cultu. Ira dni n e ut hois. i. pturbatio
pturbu. z uitam ai. z uiq illa in sup
plicij z tormento. Ite hoses os aureum.
Perfecta pnia agit pcm z oia libenr
sufferre. z inf. In corde et uno. i. one affec
tio. i. ope uoz humilitat. h est humilia pe
nitentia. Ite smaragd. Ille pniam digne
agit. q sic pua mala deplorat. ut futura
mal' n z mutat. Nam q pcm z ipm admir
at pcm qui qs lauet lacrimis crudi. que
quotidiane abluit. nonne magis lutu facit.
Ite aug. Penitentiel si m ethn penitentiel.
et n ethn irredentiel. Mutare uult. reuo
cauit dm uia reuocatio dm z uos e
rathena paleat. q inquit rathena. Que
ligatis in tra erit ligata z in celo. Audis
ligatam. z do puas in postrum face: pe
nitentia agit. genua figis. z subsannas
penitentia dei: Si pniam agis. penitet.
Si n penitet: penitet n e. Si q penitet:
cur facis q male fecisti: Si fecisse peni
tet noli facere. si adhuc facis: cur n est peni
tens: Jo ysidor de summo bono. Interior est n
penitens: q adhuc agit q penitet. nec ui
det dm posse subdi uel subsannare sup
bis. Canis reuis ad suu uomitu. z penitens
ad pcm. Multu n' lacrimas indelinenter
fundunt. nec ti reminiscent ulu ea que
fleuer uando primum. ysaias de pcto
ribus dic. Lauamini z mundi estote.
Lauat z mundus e. q z pnia plangit. et
flenda nim n committ. Lauat z non e
mundus q plangit. q gestit. n deserit et
p lacrimas ea q fleuerat repetit. Jerang.
in li. soli loquor. Inanis e pnia. qm se
qui culpa maculat. Vulnus manu tan
dm sanat. frequent peccans. z lugens mi
serie. nich plus lamia: si ne
plangat pcta. Nichil nalet uenia a
mal' poste. z mala denuo mare. Obiste
q in confessione. cito in penitentia soluit z
firmat. una bona q. accepta tene no
stras ppositi bone uite. z serua augit.
Ite gre. in pastorali. Qui admissa plan
gere. nec ea desinit z sidera re solicite sciat.
qz fleudo manu mundant. q uulnerando
se necte inquat. e idcirco se lacrimis la
uat: ut mundi ad sordes redeant. Item.
Qui admissa plangit n ea deserit: pene
gnoz se subicit. qz ipam q. fleudo ipe
re potuit uenia: accepit. Ite. Lauamini
et mundi estote. p lauacrum u: mund
e negligit. qui qs p lacrimas uite inocen
tia n custodit z lauant. qui n mundi s
q z missa fleue n desinit. Sz z nus flen
do z mittit. Ite. Baptizant quippe a
mortuo. q mundat se flentib a pcto. Sz
p bapa mortuu tangit. q culpas p lacri
mas repat. Jo in mortalib; inuenit qppe
bonu agit. si an uite eminu deserantur.
qz z fruit uelocius curret. q plus q. ad me
tas uenit: defiet. Cu ad ubi diffini
tis n ad diuisa ppia. Sz ad id rep refunt.
uidl' ut ppe q deflet mala q mulier n
z mutat. q adhuc ei fleue oportuit. Od
et subsequnib; ubis eccl' auctoritas
dat' meliori dn dr. Nam q sic alia deplo
rat. ut uera alia z mutat. adhuc pniaz
agit aut ignorat. aut dissimulat. Hinc
aug. in enchiridion. Sane cauend e. ne
qs q. existimet. infanda illa emina q lia q
agunt regnu dei n possidebit coudie ppe
nda. z elemosinis coudie redimenda. In med
e qppe uita mutanda. z p elemosinas de

Qui · de · pe · dm

peccat pñal ẽ ppetuand dō. n ad h ẽndus.
quodãñ ut ea semp luceat. ipune 2mitte.
Clemn n: dedit laxam nũ precandi. qñ
nũl miserando delent iã fca peccata. sn
satisfactõ 2gtua negligat. dō. q nulv
ordinate dare elemosinã a sepõ debz ici
pe. r ea sibi pmũ dare. ẽ n: elemosina o
pul mĩe uillime. de q dñm ẽ. Miserat aie
tue placent dō. pp h renasc uv dō place
am. Ie uolis eloqr de cotidianis bcuubz. Le
uubz qz precat. sn quibz h uita ñ ducat. co
tidiana ozõ fideliũ satisfac. Cop p ẽ dic.
Dat nr q el ẽ el. q iã ualuc pũ regenam s.
et aq r spũ scõ. deter oio h ozõ. minima
cotidiana peccã delet. r illa a quibz uita
fideliũ r sedãte gesta sz penitendo ĩ melr
2mutata. Sic q. admod dr uiatic. Dimit
te nobꝫ. de. nr̃a. qñ ñ desim q dimittãt.
ita uiatic dicat. Sic r nos dō. d. n. r. fiat q
dr. qz ĩ ipa elemosina ẽ uenia penitentiũ
oio ignosce. Ie pul pp. Nich pdest hõi
ieunare r orare r alia religionis opa a
gẽ. ú mens ab iniq̃tate reuocet. Ex pr
sona hĩcemodi penitẽtis r illud sm ag
di intelligit. Ille pñiam digne agit. r ẽ.
Illd augt penitentel r ẽ. illd ysidor. Ir
riso ré r ñ penitẽte. r illd ysaie. Laua
mini r mundi estote. Ie illd solidaçor.
manus pñia r ẽ. Similr illd ggry. Qui
admissa plangit r baptizat a mor
tuo. Illd ã ambr. Repunẽ r ẽ. Non s ge
nãle. sz s spãle 2suetudinẽ ecce. de sollẽ
ni pñia dñm intelligit. q ap quotidã se
mel celebrat ñ mitur. Vñ aug scribit
ad macedoniũ. Quamuis cauc r sa
lubr puisti sit. ut loc illi humilli
me penit semel in ecca 2cedat. ne me
dicina nil min uil ecc egrotis q nimo
mag salubris ẽ. q to min 2sepnbilis
fuit. q si ñ audeat dicẽ dō. q ic huc hõi
p pñã penit. rursꝰ se laqis inq̃at ob
stringit. adhuc uenã parit. Hac auc
uitare r illd ambr determinat. r tm
pcto p pñã pñiam uenia dari mo
strat. aliq̃n neq̃q tm pcr dñs. qui ñ
dñ. ppatꝰ. Satisfactio q pñie r nade
apli nolit fcare. eund ẽ definitõe intel
lectũ hr. Illd ã q. i lu de pñia dr. de pfec
ta intelligend est. Sic n: carnal alia
ẽ incipiens. alia ẽ proficiens. alia ẽ pfec
ta. sic r pñia alia ẽ incipientiũ. alia
proficientiũ. alia pfectoꝝ. Sic ã carn
tan luc nũdũ pfecte in bapõ dat uenia
peccãz. ut q. nul pea gñit aliqd sit pena
nec. re ñ intelligit ee remiss. nõ aqua
tn sic nouiam. tradidit. sz aq r spũ scõ.
sic ier 2 eũ scribit. sic r incipientiũ pñie.
uenia ñ negat. q quadã nõe pfecta potest
dici. qz tota corde gemit. r dolet. licz r alia
nõe p dicta ipfecta. qz ñ usq in finẽ du
rãt. Sedm pmũ modũ pfectois intelli
git illd iohis os auert pfecta pnia r ẽ.
Juxta s modꝰ pfectois illd augt intelligit.
pnia ẽ uindicta semp puniens in se q
dolet 2mittit. Illd ã si pnia finitur.
nich de uenia relinq. Dupliciter intelligi p.
Sn: uxe q da sniam peccã dimissa ut
uir. facile ẽ intelligẽ. Nich de uenia reli
quit. qm peccã q pri erant dimissa. ut
ri replicant. Sic n: ille q ex usta fur
ure in libram manu mittit. nr̃am ne
lib ẽ. q. uel ob ingratitudinem r in iu
ri pcã reuocatur. sic r penitẽtiq peccã
ie remittunt. q. uel ob ingratitudinẽ
uenie eor pcã sic ipliciũ. Si ã pcã
ta dimissa ñ redeunt. dr nich relinq
de uenia. qz nich relinq sibi de ure
mundicia. r spe eine beatitudinis. q. ẽ ue
nia assecut ẽ. Sic n: argento purgato
nich sur decoris relinq. sz subsequi ernginc
fedat. ñ tn pma si sequn. ernginc sordi
dat. sic expiato p pñiam nich de uenia
dicit relinq. ẽ tn ia ñ deleta. sz adhuc
expiandis conquinet. Qd ã p pñiam
ñ semel tn. sz pissime peccã remittant.
auctoritate multoꝝ phar. aut n:. rep.
ad rustic de pnia. Septies cadit i
die iust. r resurgit. si cadit quom iust.
Si iust quom cadit. sz iusti uocabulũ
nõ amittit. q p pñiam sep resurgit.
et ñ solũ septies. sz septuagies septies.
reliquũ si quis ad pñiam peccata do
nanda. aut plus donat. plus diligit.
Quod q. p pñiam adultꝝ simlr r
homicidij uenia impetrat. de ẽ pnia
in eod h. iepr. art. Tota pñiam peccã
ris ostendit psalm. qñ gelim. qñ ign
sus ẽ dō ad uxore ure. r anathia pphã
correct. respondit dicẽs. peccaui. Ha
nunq: audiuit audire. r dns absoluit p
tanti nuũ. a re. adultio n: uiuẽte homi
cidiũ. r ñ quis ad lacrimas. art. Miser
re mi dō. s. m. m. r. Magnũ n: peccatũ.
magna indiget mia. Vñ subuingit r
die. Multũ laua me ab iniq̃tate mea.
et a. p. m. m. me. Om iniquitate mea

pecõz. ut q. nul pea gñit aliqd sit pena
nec. re ñ intelligit ee remiss. nõ aqua
tn sic nouiam. tradidit. sz aq r spũ scõ.
sic ier 2 eũ scribit. sic r incipientiũ pñie.
uenia ñ negat. q quadã nõe pfecta potest
dici. qz tota corde gemit. r dolet. licz r alia
nõe p dicta ipfecta. qz ñ usq in finẽ du
rãt. Sedm pmũ modũ pfectois intelli
git illd iohis os auert pfecta pnia r ẽ.
Juxta s modꝰ pfectois illd augt intelligit.
pnia ẽ uindicta semp puniens in se q
dolet 2mittit. Illd ã si pnia finitur.
nich de uenia relinq. Dupliciter intelligi p.
Sn: uxe q da sniam peccã dimissa ut
uir. facile ẽ intelligẽ. Nich de uenia reli
quit. qm peccã q pri erant dimissa. ut
ri replicant. Sic n: ille q ex usta fur
ure in libram manu mittit. nr̃am ne
lib ẽ. q. uel ob ingratitudinem r in iu
ri pcã reuocatur. sic r penitẽtiq peccã
ie remittunt. q. uel ob ingratitudinẽ
uenie eor pcã sic ipliciũ. Si ã pcã
ta dimissa ñ redeunt. dr nich relinq
de uenia. qz nich relinq sibi de ure
mundicia. r spe eine beatitudinis. q. ẽ ue
nia assecut ẽ. Sic n: argento purgato
nich sur decoris relinq. sz subsequi ernginc
fedat. ñ tn pma si sequn. ernginc sordi
dat. sic expiato p pñiam nich de uenia
dicit relinq. ẽ tn ia ñ deleta. sz adhuc
expiandis conquinet. Qd ã p pñiam
ñ semel tn. sz pissime peccã remittant.
auctoritate multoꝝ phar. aut n:. rep.
ad rustic de pnia. Septies cadit i
die iust. r resurgit. si cadit quom iust.
Si iust quom cadit. sz iusti uocabulũ
nõ amittit. q p pñiam sep resurgit.
et ñ solũ septies. sz septuagies septies.
reliquũ si quis ad pñiam peccata do
nanda. aut plus donat. plus diligit.
Quod q. p pñiam adultꝝ simlr r
homicidij uenia impetrat. de ẽ pnia
in eod h. iepr. art. Tota pñiam peccã
ris ostendit psalm. qñ gelim. qñ ign
sus ẽ dō ad uxore ure. r anathia pphã
correct. respondit dicẽs. peccaui. Ha
nunq: audiuit audire. r dns absoluit p
tanti nuũ. a re. adultio n: uiuẽte homi
cidiũ. r ñ quis ad lacrimas. art. Miser
re mi dō. s. m. m. r. Magnũ n: peccatũ.
magna indiget mia. Vñ subuingit r
die. Multũ laua me ab iniq̃tate mea.
et a. p. m. m. me. Om iniquitate mea

Sup ad q̃ arum utr. ar. 1 ad 1 ad 2 ad 3 ad 4 ad 5 ad 6 ad 7 ad 8 ad 9 ad 10 ad 11 ad 12 ad 13 ad 14 ad 15 ad 16 ad 17 ad 18 ad 19 ad 20 ad

ego. c. a. p. m. ꝛ. m. ē. sēp. ꝛ sol. pcau. Rex
n. trav. aliꝰ ñ unct. alꝰ ñ amur. ꝛ
cor̄a te malū fec. ut iudicet. ꝛ sm̄o nē
mul. ꝛ uī. ē iudicaris. Cōdulc. n. dē oīa
sb̄ pcō. ꝛ oīb; miser. mūdꝫ pfec. ut
dudū pcōr ꝛ pnūcēs mūlieris. ī magīm.
docto ihꝭ mal. r. ꝛ ī ad te zū. Confes
sio n. ꝛ pulcādo cor̄a eo. ꝛ ꝙ fiat sua
pēa zfels. dr̄ē. Corripe s ec purguet
a ārcel mee. sēdare malueris ꝛ sanam
deore ꝛ mund. Jd amb. ī apologia. dd.
Ille rex tam ac potens. ñ exiguo quidē
mōnto mane pmul se deiecti pass est
zclam. ꝫ p mar̄ zfessōe. atq; īmso
dolore reddidit pcē suū dño. ꝛ mīe. De
inq; dnīm dolor intimi affect mouit.
ut nathan dicer. Dñs trāstulit pcē tuū. Sm̄a tal inq; uenie
plūdē regi fuisse declarauit pīam.
q; tanti erroꝛis offensā tm̄dixit. ꝛ mīe.
Sī ꝙ zsūmare cā pui gessit. ꝛ aur
rere aut̄ salut. sicubi forte. ut hoies
corrūp. nare magē fragilitate. q; pe
cādi libidine. forte. ad aurrendū re
surgūt. pudoꝛ stimulo maioꝛa repā
vel certamina. ut ñ solū nullū arm̄is
se claudere. lapsꝰ ipedīm̄. ꝫ ī neloci
tate. ī cenacula cumulasse. Ergo si aur
rentū ñ solue. aut. ē aliq̄ fortē accede
tē. ñ luctam̄. zrendo. ꝫ offensa
manet. cāmina. Q. ī plerūq; p̄ unū
l'alterū lapsū grā maioꝛe uicerūt.
q̄ magis agone piecans ig̃ illi ñ debz
unꝰ plapsꝰ offensiōe censeri. cū be
lle qui se p̄ p̄ lapsū repare ꝛ ie. Od
pcauit. zdicto ē. ꝙ supplicauit. cor̄e
dō. s. lapsꝰ zmunis. spūalis zfessio.
culpā tm̄ medisse. nare ē dimulcere
mal. ꝛ mīe. Q ecarū aut donar. aut
delēr. aut regit. donar p gram. ꝛ de
let p sanguīnē crucis. regit p caritā
tē. Simul ꝛ inq̄tas q̄ ēlimar. ha
bitudo mal. iuste. hoc ihꝭ in ep̄la
ei ꝙ fec pecām. ꝛ inq̄tare fecisse di
xit. Pecām ē inq̄tas. q. ī pecd ē ipsa
inq̄tas. nī ī nob̄ iudex pcē ē op̄ inq̄
tis. ꝛ inq̄tas opat̄ culpe. atq; de
lcm. pī ē. g. ut ip̄a inq̄tas deleat. ex
cidat. ꝛ radix ꝛ semina tuī pcōr.
inq; q̄ admod̄ mīc in aiam sapiē
tis disciplina ip̄udentia tollit. ꝛ scīa
ignorantia. sic pfecta ūt inq̄tate ac
missio pcōr delet. oē pecām. Jd ī dd.

Illud ū q̄ admirabile ē. g. anglō fien
ti plebē. se obtulit dicēs. Ego iste quid
fec. fiat manꝰ mea ī me. ꝛ in domum
pris mei. Quo fō stam sacrificio: dignꝰ
iudicat ē q̄ absolui ē eliminabit indigꝰ.
Nec mirū si tali sua oblōne ꝑplo
pcī sui adeptꝰ ē uenia. cū moyses of
fendo se dño p plebis errore pēa dilue.
Tex. g. pecā sua mea an ñ. Si ihꝭ neget
ē ip̄e docuit ꝑplā. q. remittant inq̄tate
regant. pecā ñ ip̄utent. a dño. Delicti
mei cognosco. ꝛ iniustica mea ñ operui.
Dixi pnūciabo iniustica mea dño. ꝛ tu r.
i. p. mei. Si dr̄ē pnūciabo. ꝛ uenia me
mut. aīq; pnūciare. q̄ nomagē. ubi de se
pnūciatur dicēs. Inq̄tatē mea ego ag. ꝛ
del'm. ꝛ. m. ē. s. ꝫ remisit ei oē pecām. luc
spūalī de ꝫ nathan ꝑpha respondit. et
dns trāstulit pecām tuū. Ergo ꝛ remissio
nē meruit inq̄tans. ꝛ texit cariare. ar
q; opuit pecā. ꝛ texit oīb; bonis. nec ī
putauit ē ei pecām. q. ñ fuit in eo dol' ma
licie. ꝫ laps erroꝛis. denīq; ñ fuit ip̄i
tus est. ꝫ unde misit. ꝛ tē zfessus ab
delictū suū. agnouit inq̄tatē. audit laua
tū. ꝛ uidit ꝛ credidit. dilexit multū.
ut nimia cariare tegē erroꝛē q̄. nil posset.
Tecte hic pnūa ꝫ zūdat. aut ī uenia
p ꝑphām data monstrat. q̄. quis p̄a de
liquerit ꝑphe multitudo ꝑsona ostendit.
achaph quoq; ut rex. ac iouniani sē
bit. Rex ip̄sum ut sniam dei subtra
gēt. ꝛ cūlio domi ei differre in posteros
iouino ip̄etrat. ꝛ sacco. Vñ ad eund rusti
cū scribit id rex dicens. Achaph rex im
pissime uineā nabuthe erroꝛe possedit.
et ē iezabel ñ tam auaricio ē q̄. crudeli
tate zuncta belue in crepidē coripit.
ad eund rusticū dicē dns. Occidisti ꝛ pos
sedisti. ꝛ rūn. In loco q̄ linxerūt canes na
buthe ibi ligent. sanguinē tuū. ꝛ iezā
bel canes comedēt. ante muros iezabel.
Od ā ē audisti achaph. scidit uestimēta
sua. ꝛ posuit saccū sup carnē suā. ꝛ ieiu
nauit. ꝛ dormiuit in cilicio. Frēs ē smo
dū ad helyam dicēs. q. reuert ē achaph
facie mea. ñ inducā malū in dieb eius.
Vnū scelus ꝛ achaph ꝛ iezabel zmisce
rē. q. nī zūso achaph ad pīam pena
differt in posteros ꝛ iezabel. in scelē pseue
rans. ꝫ sententia zdēpnat iudicio. Item io
hannes crisostomus. de reparatō ē lapsi.
Talis m credē. tal ē erga hoies pie

mit. ob uoꝛ. lxxv. di. c. sancti. item in theologia tracta. septima q
ti manet silē. tractā aliqa originali in hoc tractatu. s. thomas in
pertam mī. s
aliqam. ꝛ pe
tinem. i. plo
opi sicut. ꝛ
corpus. ergo
pte. aggim al
sic precam
gnim. p una
cētia. ut. ꝛ c
ut. ō. ut o
pecām. ꝛ ter
pbi. bonis
fem. si. ꝛ
precam ut ne
q̄ est mi vol
te. o. ergo an
ergo male a
lem aut pec
aut non
ut crimen a
gitur. in q
die. o. mise
fiē pecām
unquam
q. ut. ergo
vel. q. ut.
igitur. q. ut
ut. ō. ergo
ut. ō. ergo
ut. ō. ergo

tal di. tal' ñq; spnt pñiã. si a sunc̃ z si
plr offrat. z si ad sãm ql pcuiat
malor z iñ tñ nelit ire in ad mmis su
am. fuscipt. libent amplcht fac oia.
ffrẽ ad pnoz̃ nuocet stam z q. c̃ ad
hnc pstam z eminent z si ñ potuit
ql explere i pfem sanctfactis di ordine
qñulacũq; ñ z qñlibz bñ qz gesta.
ñ relpuit pñiam. Suscipit z ipam ñ pa
tr̃ q; sus exigue ẽisatõis pr̃ mede h
r: ñ iudicar ystaiak. ubi de ppl̃o iudor
talia q̃di dic. pp pc̃ modice cruciatu
cũ. z pcussi eũ. z abs facie mee ab eo.
et ambulauit tristis. z sal
uauit eũ. z restituit ei eũ. Cuidamus a
nob̃ testimoniũ dabit. z rex ille ipi. q; ai
pdicata sue quide pdis uxoris nequitia
q̃siuit. sz punitur impi. sceles ĩmanita
te: penitent. z alieno arcũdat. Nabuz
suũ fleuit. accepta ergasedñi mĩam p
uocauit. ñ a cunctis eũ soluit pccis. Sic
r: ardñs: adhchã. Videsti quom cõm
punct̃ ẽ achaph a facie mea. q; fleuit
i aspectu mo. nõ inducã mala in diebz
ei. hc̃ ggr. i omelia. x. sup ezechielem.
Sic achaph rex iniquus. a ppha rep̃ens
ẽ. z se diuinã suã audisse pmuit.
In magno meroꝛe dephens ẽ. ma ñ pphe
tuo dñs drec. Nõne uidisti achaph hũ
liatũ coꝛã me. Q;a g̃ hũliatus ẽ mei cã.
ñ inducã mala in diebz ei. in quibz dñi
ubis pensandũ ẽ. q̃m ei i electis suis me
roꝛ amaritudinis placeat. q; amittẽ a
mer deũ. si sic ei z pñia in reply placuit.
q; nuchat pdc̃ plens scim. Aut q̃ gra
ei sic spontanea afflicto p culpis meis. q;
placer. si h ad r̃p̃ placuit. z i illo quidq̃
placebit. Nmuere q; ql dñs i euãglio
z̃ndat. pñiam egere. in pdicatõe ione.
et ex mia dñi indulgentiã gleum sub
uisionis umbrã subterfugere meruere. Sz q̃l
p acceptã uenia achab uixit retr̃ libri
regũ declarat. De q; i scribit amb. q; ie
zabel uxor ei ẽ unã malarũ arbitro. cor
ei z animi execrabile fecit. z hc pñe
ei affectũ reuocauit. De ninuitis aũ in
principio ione scribit ieremias. hic ait eodor.
ninuite a rege medoꝛ subuisa ẽ. regnare
ap̃ hebreos iosia. Nũ patet illã pdicatõe
ione ex pñia meruisse uenia. Sz q; pr̃
ad uomitũ redijt ex ma dei subuisa fu
isse. hc in principio natum. Quum ã p
pha añ aduentũ regis assiroꝛ q; ppl'm
isti' captiuũ i suas regiones trãsmutat.
fuisse hebreoꝛ traditio affirmat. Si q; i
fine h̃ ledois pdi regis aduentũ id p
pha ãnũciare mõstrat. Sz ẽ habitato
res ninue tona mãu cuncta pdicã
re. ne diuina in denuntiatõe mãu su
stineret. precoꝛ. z ipiental pñiam egis
sent. accepta di mia gnuoꝛibz se cru
ciabz ipluuerẽ. Quã de cã memoꝛat p
pha spũ sc̃ plen. iudicũ di ãnũcians.
ma ẽ eloqr. Dns zelans z ulciscens dns.
hc q; frequẽt uenia penitenti pstet. ut
tenuit aug̃ in li de pñia. ẽ quosdã hẽn
tes. q; peccatoꝛ pr̃ bapm semel nũdi
cabãt. imle ẽ pñiam scribit dicens.
Adhuc pdi instant. q̃m sapuit plus q;
oporteat. ñ sobrie. sz excedentes mĩuram
dicẽ r: z si semel peccatoꝛ pr̃ bapm
ualeat pñia. ñ tñ sepe peccatoꝛ pdest
uata. aliq; remissio: ad pcm̃ dr̃ ita
no Dñr r: q; ñ sep pdest. si redire sep
posset. Dñr r: ieiunare malu si semp pe
nitentibz subueniret. z ei placẽ pcã q̃z
psto ẽ grã semp. Erat ã ĩno astat mul
ti ñ pcã displicẽ. q; sep psto ẽ in destru
ere. Si r: ea amaret: ñ ea semp destrue
ret. sz seruaret. atq; ut sua mia fo
uet. Sep destruit pcã q; inuenit. ne
soluat̃ q; tenuit. ne coꝛrũpat̃ q; ama
uit. Sumit occone ypocrite ulcis ex fris
dñi q; r: bis illuminatur. Que lepsũ bis
mundauit. q; mortuũ bis suscitauit.
Non lazari que dilexit. ñ filiũ unice.
q; miserit mat̃ reddidit. Non filiũ disci
puloꝛ. legit bis suscitasse. ñ filiã abrã
he bis a demonio liberasse. In nulla p
sona tranut fem docens. ut auct. ñ sepe
a dño si remediũ. dixit multis uadez
apli. n. p. ne qd t detrius ma. cõ. pmit
tens pnã. ñ ampli uemã. Quod aũ
multos ceci. z in dubio q̃n illuminatur.
et multos debiles efficitur. ostendit ĩ
duubis illi cause. sepe pcã dimitta. ut
q̃m pri sanauit lepsũ. alio tpe illu
minet cet. nõ r: ut sanauit. claudos.
ceros. aridos. ne desperet pcoꝛ. nõ non
scribit aliq; ñ semel sanatũ. ut q̃sq;
uincat unguẽ pcoꝛ. Videm adhuc
condie in ecca sepe febricitantes. sepe
languidos. sepe captos passionibz. sepe
liberari: ut appareat tonens op̃ mise
rentis. quotiens affectio fit penitentis.
q̃m r: coꝛp̃ q; uili ẽ ab ipo dissimili

ter malorum uir quis ẽ malus ut referas bñ ad uitam pmanebit
nam illa uita pot bñ quis q̃ mitti ul' die illum puenisse ad sidera ũ
locum quis ar
pibil' ẽ q; ut
ẽ. ita est respi
tus qui putat
omñ plus of
fendisse qua'
possit sibi ir
mitti. Sic enim
reos ñ suscip
tus enim ter
pue. facere
cum patrem o
ligit enim es
lomm q; fec
tenet plantaꝛi
le puer. sing
pñiam. solã
sum. pot ñ
mitto ẽ. i. plãt
gis ad unitatẽ
ramos si qo
mõ absolunt
ur ab omibz
tis amb. ci.
pnitentia. Va
uõ eis. ñ. p. se
mebat ñ ut
cum ea ma
la q̃ ipa ut o
ar le. sequens
ul' die q; absol
ut eum pue
hic sequitur
nõ non iam
nulla ĩ die bz
eius inte cap
tis. i. pis
singulã absol
ut eum ab
omibz. sal
uo peccatis
Sãi timoris
ria uitetur. q;
solo timoꝛe
sine amoꝛe pf
fit quis uera
enit sequi fin q;
conuenit ut
tenuia uite
ẽ. ut. i. ñ
ne. alt' est
tibi malus ez
go nichil tom
inicam. ut. s. di.

sepe sanauer. t aiam dignoꝛē t redeptā
ñ roganſ liḃauer. Medicū se uocat. t ñ
sanaſ ſz male hñtib; opꝛtunū. ſz qſq; h
medicē q malū mālī nesauer curare?
Medicoꝛ n: ē cēsies infirmū curare.
q cēs mino; cēt si aliqſ possibilia: ig
noꝛauer. Memoꝛ ē sui q̄ p̄misit. Nolo
mortē pecꝯis: ſz ut uiuat t uiuat.
Quē n: pecꝯē excludit. q̄ oīb; p̄mitꝫ
indulgentiā: aliqs p̄missionib; declara
uit. Q̄ 2fessus fuit: me coꝛā hominib?
Omnis q̄cūq; t q̄ens pecꝯis cēq; co
dimis. t si fuit sacerdos. 2fessoꝛ t ego ei.
Sā q̄cūq; inuocauit nom dñi. i. sēm q.
noīat dñs. i. q̄ uocauit eū ad se ferueno
et ñ 2dicendo. ut fortitan sepe fit. omis
. i. quicunq; fuit ille pecatoꝛ salus e
rit. Omne n: aiam iste p̄missoꝛ sata
uit bonis. t sedentes in tenebris t umb
mortis. nulla excipiens aiam. Ite ma
gistrū intellexit discipul ille. q̄ omn
thos p̄ eplas suas uoluit coꝛrigē. et
ut ipē relaxāt. et in limis coꝛtex. Opꝛtu
bat n: ut quotiens uidebat eos cadē.
tonens iuuare eos relurgē. Memoꝛ n:
erat illi qui dixit. Quoꝛ remiseritis
pecā. remittent eis. Semi ā t p̄mos
pēs. t in oi q̄ ecām dei semp usq;
septuagies septies. q. ē semp p̄cā re
mittere. q. postulate ista ab ecā auſre
quant. Opꝛtet n: ecām sic credē. q 2
fuce se peccare. Negāt n: uitare sedno
ns ee. q̄ se absq; pecō audeat iactare.
In multis n: offendim oēs. ñ infans u
ni? dieꝝ absq; pecō sup tra: ē p̄. Qua
pp dimittand ē ab ecā. q̄ unq; penituen
ib; negāt indulgentiā. Non n: mirꝫ
q̄d aplis senserit qui dixit. Iudex in ast
ſu. ſz ñ in h uisibiliter su. Semel ait
uisis pecā sole 2fungē. ñ se 2formaliter
absq; pecō q̄ se cognouit indissolubili
nunculo carnalis uinculi. x. n ē seiret u
stos sepe uenire ad uenia. quom dubi
tauer se peare. q̄ sciebat se spm di hre
ē itemoe mundissima ei seruire. Cur
n: dñs pet pdel lauasſz t ecā h idem do
uisſz: Iudi qm cotidiana ē offensio o
portebat ut cotidiana sit remissio. Cur
tocuisſz oranel dicē. dimitte nob debi
ta nra. n ipe misericoꝛs p̄stitauit q̄ nos
ab hac petate ñ uult deiice: Ire aug ad
macdoniā. In ma ā hoīum miam p
gdic. ii. t p̄ acepta p̄iam p̄ altaris

mōciliatione. l similia l gnioꝛa 2mu
tant. t ni dē fiat t sr tales aut solē sui.
ñ mi tribuit. q̄. aucta tribuat. largis
sima mia ure ac salutis. t q̄ns eis
in ecā loc ille p̄ne ñ 2cedat. dē ni sr eoꝝ
patrone sine ñ obliuiscē. Ce quoꝛ mio
si q̄s nob dicat. dicate ure in aliq̄d p̄sti
ad uitā firmā si in ista uita illecebꝛo
sissime uoluptatis blandiā 2ipso.
si me petrendo uehemēt q̄. pti exercita
uero. si miserabili igenio. si fletio ube
ri. si uio medi. si pauper sustentauero
largi. si carnale q̄ opꝛ multitudinem
pecoꝛ flagnio ardeā. q̄s nām ma disci
plr. ut hui hoī dicat. mich é ista inpo
stā pdere. uade salue h? ure suauitate
fruere aūar dē mane sacrilegam q;
deūtā. Sue ā quis dicat p̄iam ām
p̄iam p̄ bapm utile ee ñ seqnē. sine
2cidat q̄s ultime ñ uenē dim. ñ pec
dem semp ñ auctoritau adū sac. q̄ sepi
sime uenā penitenā repmitt. Que ā
sit uera p̄ia au uenā nūq; negat. t q̄
sit falsa au nūq; indulgentia p̄mitt.
adamanū t esti sr leuitici rēstanc. ada
manū ure h hoīe qui ablat fuerat. etc.
Non peare solus deo. ē. cūdare sapientiā. h
uero suenas q̄ se cognat. una 2fessio p
can. nam p̄ia. repugnat nāe. t uetun
dia q̄ obnoxia ē culpe ois carn. t quisq;
erubescat pecē suū. 2fi. dū magis p̄sen
na cognat q̄. furā. Vide moyses pecti q
natuā repue aiam. t ne extimas erroꝛ
deponat. t culpe munda sū pudoꝛe fu er
uis discedat. ſz ñ uoluntabil impe? que
nit. t flāma celi mor aiam depascat. exu
ere. n: ei innocentiā p̄ponāt. n: furis p̄sen
na. t seruis rotunda. t lena rubꝛ. t pspa ue
dioꝛib; uelox n: iniquitas q̄ ad nocendū
occone suggit. lenta ure. t cunctare ad iu
dicar. q̄m inapt. q̄d decoꝛ. q̄d honestū.
iniqtas oīa rapinar. pig q̄. t uereunda
p̄ia q̄ p̄sentiū pudoꝛe p̄mit. solus n:
intendit finis quoꝛ spes sem tardioꝛ
fructū intim pcutit ipudicia. t spe p
sentiū p̄ia: excludit. et affect. et exurit.
et abolet. q̄rit eā lux. t ñ inuenit. Cobusta
ē n: in feruoꝛe. t fumo uigilans. Inde n:
nascit. t dicē deuoranda fuisse p̄iam. in
scis scoꝝ. Sacerdotes q̄ legnes increpat.
respondit aaron. prudū debet ee sacerdo
tale iudiciū. ñ male sane 2scie facile ee
credidū. id munis ne fiat error deꝛio

diat. q̄ sacꝛifiotes precipi pp̄iam retinuit. et se que tū fiate penitenti. nō
in uirgilio quarto dicat. q̄ qui offert ignem alienum. i. uana cu
ritur. Deo qui uult mandata restituat offerat ignem. s. uiri-
dinib; et fructu-
ib; quos ipse
mortes bonos
agnito sacrifan
uirtutū. t pdicā
ul' oblōm pne
ecclām uitaq;
dina nō pi pen
tit et nō iter fi
rit qui pniā fuit
iuuenta fuit mo
ses ecclām repe
rit ē simple sig.
hūt uirtus anne
simple ecclām
urpnus est amoy
se nō peccare re
ecclām hoīq; fuit
fiendam pne pe
adueniente ap
pata significan.
natui nō peccan
dō et sic comm
aut. natuq;. i. u
cuina q̄ pnaliu
omne futurum
respuit. et ē pi
dixi. et hui. di. os
morses. i. rpi. q
luxit ad ip qd
cum mortes ō
iret hr. cum
oblatum mue
cum ecclām.
aminam pecta
to sustentam
ul' pniam mun
uar mdata p
fessionem. alia
uniuersam uiqi
dina nō pi pen
tit et nō iter fi
rit qui pniā fuit
iuuenta fuit mo
ses ecclām repe
rit ē simple sig.
hūt uirtus anne
simple ecclām
urpnus est amoy
se nō peccare re
ecclām hoīq;
fiendam pne pe
adueniente ap
pata significan.
natui nō peccan
dō et sic comm
aut. natuq;. i. u
cuina q̄ pnaliu
omne futurum
respuit. et ē pi
dixi. et hui. di. os
morses. i. rpi. q
luxit ad ip qd
cum mortes ō
iret hr. cum
oblatum mue
cum ecclām.
aminam pecta
to sustentam
ul' pniam mun
uar mdata p
fessionem. alia
uniuersam uiqi

mūpaueruna. ad mala sua cum affectu. penitendi iterū sr leuiticam die
uui. et cetera taliter. ual' cepmit offerre aaron et filii eius mortes cun. ip
sis. ut mundus offerā sacrificiū complciat et mundi efficiat eorum die. mundus
est ignis ardens qui sanctificat omnem pfr quicquid ingrit ē. ob sanctitatis uā ad
manū ingressum babilonis nec licebat illum ignē apponē. eo die cum quib;
bestiis quas accepta appō. aaron. operuit. i. uirtutū. et quo tēpe uitio. nitō q;
eius erat sacerdotis reputatus et ab eis mundatus. ab omni
bus mundissimi sint. ergo natali. et abiath. ignem alienum mortes ni p̄ius sup
piebs. ignem rectum. uisus sunt. sibi sepiterni. aaron. et filii. eius. q̄ eo die p
punct. ignis celitus missus eruntur. sicut hyrcus ab igne leui. ministe.
legis. s. mortes ul' quis alius p̄latus meo significatus ul' rit. s. e. di. ut
hyrcum cum. s. penitentiam p hyrcum cum. s. penitentiam p hyrcum signifi
cat. et allud ad sem mortis. hac mente. aaron. ait. q̄. dixit mortes ad
no comunes uestis hostiam. et ō transeūt negligentib; p̄ceptis ueteꝝ.
celebrandam p̄iam. hostiam p̄ peō. s. hyrcum. p quem p̄uaricatio
nis mortes scām. i. in ecām sacerdotes. p. clarum et uenerabilem filios aaron.
nadab. et abiud esse uiros. cum uiderit. ñ accedit q̄ uires et ē. aaron. p̄latus
p̄ius. i. mundi penitentia impietatis cui. di. e. ul' male uolentia omnis
terre. ideo ecclām feruentes. s. di. dicimus. al' ē. sunt qui ab initio. mundi
s. p̄ia. mūs. dē. cum melius est qui ecclām q̄ exterō. s. e. ms salubri fiat.
error p̄ceptum p̄ie. i. uniuerse uite. omnes ostiam ancerum mundis q

peꝛoꝛe.

peiore. Vale n: fraudo l' oleū l' unū fa
cile corrūpit. Quom ā potar ú ignis a
lien' erat pcē ceun. ī 2spū dñi ē cūcta
apta s qī ñ 2placeat dō q̄ unustuā ī
corde meluſā tenet. ꝛ se pniam agē phi
b:. Ignis alien': libido. auaricia. ꝛ cēis pua
aipidrat. hic ignis exurit ñ mundat. In
qbz n: ē si offāt in 2spū dñi: ignis cel
estis assumit. sic nadab. ꝛ abiud ē ign̄
ñ pcō fiant oblata. Q̄ g̃ nulr munda
ri igne alienū removeat. ꝛ illi ign̄ se of
ferat. q̄ culpā exurit ñ hoīem. b ignis
exhicatū emolroille pfluentē sāguinē.
hic siccatur culpā latronis. Ignis 2su
mens ē. sanat simpliciꝛ pure 2fiteres.
Judas mālt peccauit tradēs sāguinē iusti.
si ī prore huīr igne alienū. quo īflāmā
re cuīrit ad laqueū. Indigni ā remedio fu
it. qī ñ pura ūre penituit. Culpā g̃ ei ñ
auferē sacerdotes. q̄ dolose se offert. ñ in
eo posse eplām. q̄z cīb; ē pcōz remissio.
Vñ nec sacerdos aut. Meā culpa ē iu facia
voluntatē pris mei. ut pcōres ꝛ auſu
re penitentes saluent. Sō ē acceptū dō sa
crificiū ú uerū. uerū ꝛ sinceru. Ipe eſficiū
ré hec hyre. q̄ offert. ꝛ ē. O'a dē peccīm p
pniam delet. ꝛ q̄ pdīm pcē alteri' dett
ne ꝛ blasphemie 2misert. saluari nō ē
eām mortē cor legislatoz exponit. Int
hec hyre q̄ oblat fiat. ꝛ ē. ep. s. ñ come
dert. filij aaron qui p pcō erat ī loco
suo. ꝛ pniam 2mittit peccīm. in ecā pug
ñ fecer. q̄bz ꝛ pceptū ē. q̄s x uicarios su
os in ecā 2mittit. pe ā oblatōis sue sā
guinē q̄ p nīo sanguine oblata ē. in
scīm. i. celū in 2spm pīs obtulit. Debz ā
comedi ꝛ sacrificiū in loco scō. s; ī aīm
ppmationē pcōz. Vñ addit. q̄ admo
dū pceptū ē in lege pcepi. Moyses g̃ ge
rit psonā x̄. exhibuit repit. q̄z ī spm sēm
pitern. ab intelligibili igne spe sci
obland p pnīa oblata ē. Voluntarie
peccantibz ñ relinquit hostia p pcō. sā
cte q̄a pnīa uenā pmer. ita simulata
dñi irritat. q̄ spe. s. discipline effugere fic
tā. Hoc ā scā pres iremissibilē pec. ꝛ blas
phemiā in spm. s. dixerē. ꝛ ī scelibz usq;
ad finē plectare. unde. de pnīa. ꝛ mīa di
et redēptoris diffidē. ꝛ iolis os auertī in
eplā ad hebr. Judas penituit. s; male
laqo se suspendit. penituit ꝛ clau. magī
iste. neq; penituit. lacrime q̄ppe ñ erant
pnīa. s; aī nolentis. ꝛ indignatōis ifine.

q; ei opib; aptē. Non g̃ negrem pcēta
nīa. neq; nos impudicitia dnos effugat.
Spontē nīa puniam pcīa. ne pendam ñ
spontē supplicia. Audiuit eā ym a dō ú
cabel fr̄ suū. de die nelcio. Nūq̄d custos
frīs mei sū ego: Vides q̄m ex hoc peccato
amplī oīs ē. Sōne ꝛ pō ei similr. an
dieus n:. ꝛ upe adam ubi es: Dixē audi
ui. d. no. ꝛ ti. q̄. n. sū. ꝛ abscondi me.
Magnū ē. ut qui pcēa sua alnoscat.
et memoriā eoz pfectant reuocat.
nullū mucnit delictoz tale remediū.
sic eoz 2tinuata memoria. Ir ambr ī
libro de pnīa. In salutaz ñqd ī medio ei
suspendim. oz. n. Quom. can. c. d. ī. ta
Sic ano nīn repugnar ñ subdita ē ai
gubnaclo ꝛ nīl ipio. aliena ē: ita q̄
donar. exercitio cultoris. fructus ñ por
tant. ꝛ pnīe pacē afferr. melī est g̃
rē querelē q̄. exēe. ñ q̄ras opa pīe ne ī
ipa pnīa fiat. q. p̄ea indulgeat. pnīa
q̄ si semel fuit ablata. ñ uire celeb
ra. ñ fructū pōnis obtinet. ꝛ auferē usū
positōis. Sane ꝛ cū caro repugnat. mēs
dñi debz ee intenta. ꝛ si opa ñ seruāt. si
tes ñ desert. ꝛ si carnis illecebre ipug
nāt. l' potestates aduisare. manear
mens dō dedita. Tunc n: maxīe nuger.
cū caro ñ cedit. ꝛ s; q̄ uehemēr icubāt
nulere aīe q̄rentes oē auferē p̄sidium.
Vñ illō ē. Exinanite exinanite usq;
ad fundamētū in ea. q̄m misceat dō aut.
Filia babilonis misera. Quis babilonis
filia est. q̄ di filia ee delixr. cū cū meditā
tūtur dicens. Bō q. r. ꝛ al. p. s. ad. p. hī ē
q̄ ifirmas ꝛ lubricas cogitatoes hr. ꝛ e
lidit ad xp̄m. q̄ os irrōnabiles mor fu
rientia discrete 2minuat. Ir rex fr
mat. Nichil uide pfuit egisse pnīā
nā p q̄. scelus corrigere ñ potuit. Si q̄n
fr̄ sic in frem peccat. ti emendare ualeat
q̄ peccauit. p̄ dumit dimitti. Sin ā
pmanēt opa fruſt. uoce assumit pnīa.
hī ē q̄. de eo dr. ꝛ ozo ei fiat in peccatū.
ut ñ solū emendare neq̄at pdictōis ne
fas. si ꝑp̄i homicidij scelus addidit. Ir
leo pp̄ in s. mōe. Int omia scelera oīb
o uida: ꝛ infeliciozem exercitū q̄. ñ pnīa re
uocauit ad deū. ꝛ desperatio trahit ad la
queum. Expallesc 2simatione ēminis
mi. ꝛ donec sanguis x̄pi pcēoribz fundē
tur in formis lex suspendū distulisset.

Hijs auctoritatibz q̄ sūt uera q̄ falsa

ostendit pñia ⁊ falsę nulla indulgentia
dari plorat. In q̄ illoꝝ sñia destruit. q̄ ei
q̄ pluribꝫ uicijs subiacent. nisi delicti
pñiā cuiscūq; ueniā ꝓsequi a dñō. sñi alt̄
communis pñia. q. ⁊ multas auctoritatib⁹
plene conatur. cui⁹ pma ē illa nauim p
plā. ñ iudicabit dñs bis in idipm. Item.
Quem sacēdos iudicat. dñs iudicat. Cui⁹
pson̄ in cēa gerit. Q̄ g̃ a sacerdote se
mel a pcō punit. ñ iterum p eod̄ pcō
a dō iudicabit. Ite ggr. sup ezechielem.
Plorate dñm sup unā ciuitatē. ⁊ sup alterā ñ
plorate. ⁊ cādē ciuitatē ex parte cōplorate. ⁊
ex pte arida relinq̄t. Cū ille q̄ penitū o
dit. ⁊ ab alijs uicijs se corrigit. una ea
dēq; ciuitas. ex pte ꝓplorat. q. ē q̄ cū q̄
dam uicia resecant. in alijs grauit̄ de
linquant. Ite ambr. in xviij. octonario. Pe
ma. ꝓsolatio ē. q. ñ obliuiscit misereri
dō. Sed p punitionē ui⁹ fides delet. ple
na satisfactio ex reuelat. Ite. Opponit̄
de ieiunio q̄ sic̄ naum semper uidet. Qd̄
si infidel adulterando inficit̄ de adulterio
ñ amplius a dō punit̄. Ite. Illa satisfa
cio ñ fuit q̄ in adulterio mutens ꝓ ho
micidio obtinuit. cū adulterij ei pena
ir. utriq; ei pñiā ponenda erat. Qd̄ a
rōne alienū ecclesiastica ꝓbat. 2 sacre doctrine
q̄ pro eod̄ pcō ñ reiterari fuit. illi
bis pñiam iponit. Sz q. ei q̄ cū ē relin
quat. de alio uenia ñ prestet. ñ solū p
missis plat̄ auctoritatibꝫ cuius. ada
mantij. ggij. augi. smaragdi. ysidori.
Verū ⁊ alia auctoritate cuisdā aug. in l̄
de pñia aut ñ. Sunt plures q̄ ꝑ peccasse
penitet. Sz ñ oēs. sentientes se q̄dā in q̄bꝫ
delectent. ñ ad id tenent̄ dum simul
mutari ⁊ surdi a demonio labasse. ꝑh̄ do
ce nos nēq; ñ de oibꝫ sanari. Si n̄ peccata
nollet ex parte relinqui habemꝰ. Vij. de
monia pnūt ꝓphē. vi. expulsis. expu
lit ā vij. ut oia crimina. simul excindat
docēs. Legionē ā ab alio exeuns nemīnē re
liquit. de oibꝫ q̄ libenter possidet. ostendēs
q. si ⁊ iam pcōa sint mille oportē de oi
bꝫ penitē laudet̄ ē. n. dominus. qm̄ exi
to demonio locat̄ ē mut. nēq; alīq; sa
nauit. quē oio ñ liberauit. mutū n. uiden
sanauit in sabbo. q. ⁊ corp̄ ab infirmi
tate. ⁊ aiam ab oi ꝛagione liberauit.
nūdicans penitentē sic oportē simul do
lē. de oi crimine ortō in aia. ⁊ corpe. scio
se deū inimicū oi criminoso. Quoniā ꝑ

q̄ eum reseruat. de alio recipet ueniā. sñi
quo nemo unq̄ inuenit grām. hostis n̄
dei ē. dū offendit ꝓseuerant̄. Quēdā n̄ī
pietas ifidelissimā ē. ab illo q̄ uisā ⁊ sincera
ē dimidiā sp̄m ueniā. Nā quoniā sñi ue
nia pñiā inuenit grām. Penitētia n̄
ia ad pīnat̄ ꝓfectū conetur adducē.
Rete n. penitens quicūq̄ sordis p̄ pīsi
centiā ꝓfert. oportet ut abluat saltē
lacrimis nīis. Sz sanis duris ē ē mīis do
lor ē oculi carnis nequit declarare. sed
sciat alphabetū se durū q̄ deflet defūcta
tpūs l̄ mortē amici ⁊ dolorē peccti ñ ostē
dit in lacrimis. Non ē magis ut quis exi
ster se ñ uīe sonet̄ lacrimar q̄ ñ nūq̄ la
crimis ostendit dolorē. tpūalium. q. q̄ pe
nitet. dō peccauit ⁊ c. Hinc ostenditur il
la nauis ꝓphē. ñ iudicabit dñs bis ⁊ c. Non
ostendit oia q̄ punit̄ tempalia. ñ alterū
a dō puniendā. Qm̄q; ꝑ ninuitas. ego ꝑ
nos. sr̄lias. in hēmo sup eund̄ locum
iex tēpalit̄ a dō punitos ne iter punit̄
tur. ñ m̄ de oibꝫ gnāliter h̄ intelligendū ē.
aliq̄n aug. sceleroso obtundum esset.
ut celesti flumine pulsus. aut aqs subin
sul. aut a serpentibꝫ uulnerat̄ ꝓ peccatis
suis duuintus interet. ut eos cruciat
uius ⁊ mōtanea pena terminaret. Sed
tuā apli falsū cēt. q. de p̄sentib⁹ in deser.
in epla ad hebreos scribens aut. ꝓpter mar
dultrā suā ñ uīcit̄ in nā promissionis
ubꝫ. q. sic uiro sue infidelitatis tēpe
illā amisit. ita ꝓpter eand̄ infidelitatē
uerā reqūe cine bīndinis nullo modo
uīcit̄. Intellr q̄ illd ieiu. De hijs cū
q̄ uīt ipā flagella pniam egerē. q. ⁊ si
brauē ⁊ mōtanea. cū ñ respuit dñs. sic
et illd ꝓphe. Non iudicat dñs bis in idip
sū. de hijs m̄ intelligi oportet. quos pre
senta supplicia 2muntur. sup quos ñ
2surget duplex tribulatio. q̄ ā uīt fla
gella duriores. ⁊ deteriores sunt sic pha
rao. q̄ flagellatus a dño durior est fcō.
ꝑsentibꝫ cūa 2uertunt. ut tpūale sup
plicū sit eis cine dāpnationis uinculū. Vñ
aug. in cantica deuteronomij. Ignis succē
sus ē. ⁊ c. H. ē maledicta hic incipiet. ⁊ arde
bit usq; ad extremam dāpnationē. h 2
illos notand ē. q̄ dicit. ñ iudicat dñs bis in
idipm. ad oia punē flagella. q. quidā h̄
flagellis iudicant̄. l. emendantur. alij h̄
ter interim punīunt̄. sic anathoc ⁊ hendel
q. ā sc̄ eccl̄ocū de adultro infideli iex.

ꝑ Ostendit pñia ⁊ falsę nulla indulgentia dari plorat. In quibus illorum sua destruit. quibus ei qui pluribus uitiis subiacent. si delicti pñiā cuiuscumque ueniā ꝓsequi a deo. si alterius communis pñia. q. ⁊ multas auctoritatibus plene conatur. cuius pma est illa nauim ꝓphetę. non iudicabit dominus bis in idipsum. Item. Quem sacerdos iudicat. dominus iudicat. Cuius ꝑsona in cena gerit. Quis a sacerdote semel a peccato punitus. non iterum propter eodem peccato a deo iudicabitur. Ite ggr. super ezechielem. Plorate dominum super unam ciuitatem. ⁊ super alteram non plorate. ⁊ eandem ciuitatem ex parte complorate. ⁊ ex parte arida relinquat. Cum ille qui penitus odit. ⁊ ab aliis uicijs se corrigit. una eadem deque ciuitas. ex parte ꝓplorat. quia eis quibusdam uicia resecant. in aliis grauiter delinquant. Ite ambr. in xviij. octonario. Prima. ꝓsolatio est. quia non obliuiscitur misereri deus. Sed ꝑ punitionem uita ⁊ fides delitescit. plena satisfactio ex reuelatur. Ite. Opponitur de ieiunio quia sic nauim semper uidetur. Quod si infidelis adulterando inficitur de adulterio non amplius a deo punitur. Ite. Illa satisfactio non fuit qua in adulterio mutiens ꝓ homicidio obtinuit. cui adulterij ei penitentia. utrique ei pñiā ponenda erat. Quod a ratione alienum ecclesiastica ꝓbatur. 2 sacre doctrine quod ꝓ eodem ꝑcato non reiterari fuit. illis bis pñiam iponit. Sz quia ei quia cum est relinquat. de alio uenia non prestet. non solum ꝑ missis plat̄ auctoritatibus cuius. ada mantij. ggij. augi. smaragdi. ysidori. Verum ⁊ alia auctoritate cuiusdam aug. in l̄ de pñia aut n̄. Sunt plures qui ꝑ peccasse penitet. Sz non odio. sentientes se quidam in quibus delectentur non audentes nisi dum simul mutari ⁊ surdi a demonio labasse. ꝑh̄ docet nos nequa. non de oibus sanari. Si n̄ peccata nollet ex parte relinqui habemus. Vij. demonia pnūt ꝓphē. vi. expulsis. expulit a. vij. ut oia crimina. simul excindat docēs. Legionem a ab alio exiens nemīnē reliquit. de oibus quia libenter possidet. ostendēs quia si ⁊ iam peccata sint mille oportet de oibus penitē laudet̄ ē. n. dominus. qm̄ exito demonio locat̄ ē mut. nequa. sanauit. quē oio non liberauit. mutum n. uidens sanauit in sabbo. quia corp̄ ab infirmitate. ⁊ aiam ab oi ꝛagione liberauit. nudicans penitentem sic oportet simul dolē. de oi crimine orto in aia. ⁊ corpe. scio se deum inimicum oi criminoso. Quoniam ꝑ

q̄ eum reseruat. de alio recipet ueniam. sine quo nemo unquam inuenit gratiam. hostis n̄ dei est. dum offendit ꝓseuerant̄. Quibus n̄ī pietas infidelissima est. ab illo quia uisa ⁊ sincera est dimidiata spem ueniae. Nam quoniam sine ira pñiā inuenit gratiam. Penitentia n̄ ia ad ꝑfectam ꝓfectum conetur adducere. Rete n. penitens quicquid sordis ꝑ ꝑfectionem ꝓfert. oportet ut abluat saltem lacrimis nīis. Sz sanis duris est ē mīis dolor ē oculi carnis nequit declarare. sed sciat alphabetum se durum q̄ deflet defuncta tpūs l̄ mortem amici ⁊ dolorem peccti non ostendit in lacrimis. Non est magis ut quis exister se ñ uīe sonet̄ lacrimas q̄ ñ nūq̄ lacrimis ostendit dolorem tpūalium. q. q̄ penitet. dō peccauit ⁊ c. Hinc ostenditur illa nauis ꝓphetę. ñ iudicabit dñs bis ⁊ c. Non ostendit oia q̄ punit̄ tempalia. non alterum a deo puniendā. Quamq; ꝑ ninuitas. ego ꝑ nos. sr̄lias. in hēmo sup eund̄ locum iex tēpalit̄ a dō punitos ne iter punit̄ mur. ñ m̄ de oibus gnāliter h̄ intelligendum est. aliquin aug. sceleroso obtundum esset. ut celesti flumine pulsus. aut aqs subin sul. aut a serpentibus uulnerat̄ ꝓ peccatis suis duuintus interet. ut eos cruciat uius ⁊ montanea pena terminaret. Sed tuā apli falsum cēt. q. de p̄sentib⁹ in deser. in epla ad hebreos scribens aut. ꝓpter mar dultrā suā ñ uīcit̄ in nā promissionis ubꝫ. q. sic uiro sue infidelitatis tēpe illā amisit. ita ꝓpter eand̄ infidelitatem uerā reqūe cine bīndinis nullo modo uīcit̄. Intellr q̄ illd ieiu. De hijs cū q̄ uīt ipā flagella pniam egerē. q. ⁊ si brauē ⁊ montanea. cū ñ respuit dñs. sic et illd ꝓphe. Non iudicat dñs bis in idipsum. de hijs m̄ intelligi oportet. quos presenta supplicia 2muntur. sup quos ñ 2surget duplex tribulatio. q̄ ā uīt flagella duriores. ⁊ deteriores sunt sic pharao. q̄ flagellatus a dño durior est fcō. ꝑsentibus cūa 2uertunt. ut tpūale supplicium sit eis cine dāpnationis uinculum. Vñ aug. in cantica deuteronomij. Ignis succensus est. ⁊ c. H. est maledicta hic incipiet. ⁊ ardebit usq; ad extremam dāpnationem. h 2 illos notandum est. q̄ dicit. ñ iudicat dñs bis in idipsum. ad oia punē flagella. quia quidā h̄ flagellis iudicant̄. l. emendantur. alij h̄ ter interim punīunt̄. sic anathoc ⁊ hendel q. ā sc̄ eccl̄ocum de adultro infideli iex.

Ostendit pñia ⁊ falsę nulla indulgentia dari plorat. In quibus illorum sua destruit. quibus ei qui pluribus uitiis subiacent. si delicti pñiā cuiuscumque ueniā ꝓsequi a deo. si alterius communis pñia. q. ⁊ multas auctoritatibus plene conatur. cuius pma est illa nauim ꝓphetę. non iudicabit dominus bis in idipsum. Item. Quem sacerdos iudicat. dominus iudicat. Cuius ꝑsona in cena gerit. Quis a sacerdote semel a peccato punitus. non iterum propter eodem peccato a deo iudicabitur. Ite ggr. super ezechielem. Plorate dominum super unam ciuitatem. ⁊ super alteram non plorate. ⁊ eandem ciuitatem ex parte complorate. ⁊ ex parte arida relinquat. Cum ille qui penitus odit. ⁊ ab aliis uicijs se corrigit. una eadem deque ciuitas. ex parte ꝓplorat. quia eis quibusdam uicia resecant. in aliis grauiter delinquant. Ite ambr. in xviij. octonario. Prima. ꝓsolatio est. quia non obliuiscitur misereri deus. Sed ꝑ punitionem uita ⁊ fides delitescit. plena satisfactio ex reuelatur. Ite. Opponitur de ieiunio quia sic nauim semper uidetur. Quod si infidelis adulterando inficitur de adulterio non amplius a deo punitur. Ite. Illa satisfactio non fuit qua in adulterio mutiens ꝓ homicidio obtinuit. cui adulterij ei penitentia. utrique ei pñiā ponenda erat. Quod a ratione alienum ecclesiastica ꝓbatur. 2 sacre doctrine quod ꝓ eodem ꝑcato non reiterari fuit. illis bis pñiam iponit. Sz quia ei quia cum est relinquat. de alio uenia non prestet. non solum ꝑ missis plat̄ auctoritatibus cuius. ada mantij. ggij. augi. smaragdi. ysidori. Verum ⁊ alia auctoritate cuiusdam aug. in l̄ de pñia aut n̄. Sunt plures qui ꝑ peccasse penitet. Sz non odio. sentientes se quidam in quibus delectentur non audentes nisi dum simul mutari ⁊ surdi a demonio labasse. ꝑh̄ docet nos nequa. non de oibus sanari. Si n̄ peccata nollet ex parte relinqui habemus. Vij. demonia pnūt ꝓphē. vi. expulsis. expulit a. vij. ut oia crimina. simul excindat docēs. Legionem a ab alio exiens nemīnē reliquit. de oibus quia libenter possidet. ostendēs quia si ⁊ iam peccata sint mille oportet de oibus penitē laudet̄ ē. n. dominus. qm̄ exito demonio locat̄ ē mut. nequa. sanauit. quē oio non liberauit. mutum n. uidens sanauit in sabbo. quia corp̄ ab infirmitate. ⁊ aiam ab oi ꝛagione liberauit. nudicans penitentem sic oportet simul dolē. de oi crimine orto in aia. ⁊ corpe. scio se deum inimicum oi criminoso. Quoniam ꝑ

q̄ eum reseruat. de alio recipet ueniam. sine quo nemo unquam inuenit gratiam. hostis n̄ dei est. dum offendit ꝓseuerant̄. Quibus n̄ī pietas infidelissima est. ab illo quia uisa ⁊ sincera est dimidiata spem ueniae. Nam quoniam sine ira pñiā inuenit gratiam. Penitentia n̄ ia ad ꝑfectam ꝓfectum conetur adducere. Rete n. penitens quicquid sordis ꝑ ꝑfectionem ꝓfert. oportet ut abluat saltem lacrimis nīis. Sz sanis duris est ē mīis dolor ē oculi carnis nequit declarare. sed sciat alphabetum se durum q̄ deflet defuncta tpūs l̄ mortem amici ⁊ dolorem peccti non ostendit in lacrimis. Non est magis ut quis exister se ñ uīe sonet̄ lacrimas q̄ ñ nūq̄ lacrimis ostendit dolorem tpūalium. q. q̄ penitet. dō peccauit ⁊ c. Hinc ostenditur illa nauis ꝓphetę. ñ iudicabit dñs bis ⁊ c. Non ostendit oia q̄ punit̄ tempalia. non alterum a deo puniendā. Quamq; ꝑ ninuitas. ego ꝑ nos. sr̄lias. in hēmo sup eund̄ locum iex tēpalit̄ a dō punitos ne iter punit̄ mur. ñ m̄ de oibus gnāliter h̄ intelligendum est. aliquin aug. sceleroso obtundum esset. ut celesti flumine pulsus. aut aqs subin sul. aut a serpentibus uulnerat̄ ꝓ peccatis suis duuintus interet. ut eos cruciat uius ⁊ montanea pena terminaret. Sed tuā apli falsum cēt. q. de p̄sentib⁹ in deser. in epla ad hebreos scribens aut. ꝓpter mar dultrā suā ñ uīcit̄ in nā promissionis ubꝫ. q. sic uiro sue infidelitatis tēpe illā amisit. ita ꝓpter eand̄ infidelitatem uerā reqūe cine bīndinis nullo modo uīcit̄. Intellr q̄ illd ieiu. De hijs cū q̄ uīt ipā flagella pniam egerē. q. ⁊ si brauē ⁊ montanea. cū ñ respuit dñs. sic et illd ꝓphe. Non iudicat dñs bis in idipsum. de hijs m̄ intelligi oportet. quos presenta supplicia 2muntur. sup quos ñ 2surget duplex tribulatio. q̄ ā uīt flagella duriores. ⁊ deteriores sunt sic pharao. q̄ flagellatus a dño durior est fcō. ꝑsentibus cūa 2uertunt. ut tpūale supplicium sit eis cine dāpnationis uinculum. Vñ aug. in cantica deuteronomij. Ignis succensus est. ⁊ c. H. est maledicta hic incipiet. ⁊ ardebit usq; ad extremam dāpnationem. h 2 illos notandum est. q̄ dicit. ñ iudicat dñs bis in idipsum. ad oia punē flagella. quia quidā h̄ flagellis iudicant̄. l. emendantur. alij h̄ ter interim punīunt̄. sic anathoc ⁊ hendel q. ā sc̄ eccl̄ocum de adultro infideli iex.

Ostendit pñia ⁊ falsę nulla indulgentia dari plorat. In quibus illorum sua destruit. quibus ei qui pluribus uitiis subiacent. si delicti pñiā cuiuscumque ueniā ꝓsequi a deo. si alterius communis pñia. q. ⁊ multas auctoritatibus plene conatur. cuius pma est illa nauim ꝓphetę. non iudicabit dominus bis in idipsum. Item. Quem sacerdos iudicat. dominus iudicat. Cuius ꝑsona in cena gerit. Quis a sacerdote semel a peccato punitus. non iterum propter eodem peccato a deo iudicabitur. Ite ggr. super ezechielem. Plorate dominum super unam ciuitatem. ⁊ super alteram non plorate. ⁊ eandem ciuitatem ex parte complorate. ⁊ ex parte arida relinquat. Cum ille qui penitus odit. ⁊ ab aliis uicijs se corrigit. una eadem deque ciuitas. ex parte ꝓplorat. quia eis quibusdam uicia resecant. in aliis grauiter delinquant. Ite ambr. in xviij. octonario. Prima. ꝓsolatio est. quia non obliuiscitur misereri deus. Sed ꝑ punitionem uita ⁊ fides delitescit. plena satisfactio ex reuelatur. Ite. Opponitur de ieiunio quia sic nauim semper uidetur. Quod si infidelis adulterando inficitur de adulterio non amplius a deo punitur. Ite. Illa satisfactio non fuit qua in adulterio mutiens ꝓ homicidio obtinuit. cui adulterij ei penitentia. utrique ei pñiā ponenda erat. Quod a ratione alienum ecclesiastica ꝓbatur. 2 sacre doctrine quod ꝓ eodem ꝑcato non reiterari fuit. illis bis pñiam iponit. Sz quia ei quia cum est relinquat. de alio uenia non prestet. non solum ꝑ missis plat̄ auctoritatibus cuius. ada mantij. ggij. augi. smaragdi. ysidori. Verum ⁊ alia auctoritate cuiusdam aug. in l̄ de pñia aut n̄. Sunt plures qui ꝑ peccasse penitet. Sz non odio. sentientes se quidam in quibus delectentur non audentes nisi dum simul mutari ⁊ surdi a demonio labasse. ꝑh̄ docet nos nequa. non de oibus sanari. Si n̄ peccata nollet ex parte relinqui habemus. Vij. demonia pnūt ꝓphē. vi. expulsis. expulit a. vij. ut oia crimina. simul excindat docēs. Legionem a ab alio exiens nemīnē reliquit. de oibus quia libenter possidet. ostendēs quia si ⁊ iam peccata sint mille oportet de oibus penitē laudet̄ ē. n. dominus. qm̄ exito demonio locat̄ ē mut. nequa. sanauit. quē oio non liberauit. mutum n. uidens sanauit in sabbo. quia corp̄ ab infirmitate. ⁊ aiam ab oi ꝛagione liberauit. nudicans penitentem sic oportet simul dolē. de oi crimine orto in aia. ⁊ corpe. scio se deum inimicum oi criminoso. Quoniam ꝑ

q̄ eum reseruat. de alio recipet ueniam. sine quo nemo unquam inuenit gratiam. hostis n̄ dei est. dum offendit ꝓseuerant̄. Quibus n̄ī pietas infidelissima est. ab illo quia uisa ⁊ sincera est dimidiata spem ueniae. Nam quoniam sine ira pñiā inuenit gratiam. Penitentia n̄ ia ad ꝑfectam ꝓfectum conetur adducere. Rete n. penitens quicquid sordis ꝑ ꝑfectionem ꝓfert. oportet ut abluat saltem lacrimis nīis. Sz sanis duris est ē mīis dolor ē oculi carnis nequit declarare. sed sciat alphabetum se durum q̄ deflet defuncta tpūs l̄ mortem amici ⁊ dolorem peccti non ostendit in lacrimis. Non est magis ut quis exister se ñ uīe sonet̄ lacrimas q̄ ñ nūq̄ lacrimis ostendit dolorem tpūalium. q. q̄ penitet. dō peccauit ⁊ c. Hinc ostenditur illa nauis ꝓphetę. ñ iudicabit dñs bis ⁊ c. Non ostendit oia q̄ punit̄ tempalia. non alterum a deo puniendā. Quamq; ꝑ ninuitas. ego ꝑ nos. sr̄lias. in hēmo sup eund̄ locum iex tēpalit̄ a dō punitos ne iter punit̄ mur. ñ m̄ de oibus gnāliter h̄ intelligendum est. aliquin aug. sceleroso obtundum esset. ut celesti flumine pulsus. aut aqs subin sul. aut a serpentibus uulnerat̄ ꝓ peccatis suis duuintus interet. ut eos cruciat uius ⁊ montanea pena terminaret. Sed tuā apli falsum cēt. q. de p̄sentib⁹ in deser. in epla ad hebreos scribens aut. ꝓpter mar dultrā suā ñ uīcit̄ in nā promissionis ubꝫ. q. sic uiro sue infidelitatis tēpe illā amisit. ita ꝓpter eand̄ infidelitatem uerā reqūe cine bīndinis nullo modo uīcit̄. Intellr q̄ illd ieiu. De hijs cū q̄ uīt ipā flagella pniam egerē. q. ⁊ si brauē ⁊ montanea. cū ñ respuit dñs. sic et illd ꝓphe. Non iudicat dñs bis in idipsum. de hijs m̄ intelligi oportet. quos presenta supplicia 2muntur. sup quos ñ 2surget duplex tribulatio. q̄ ā uīt flagella duriores. ⁊ deteriores sunt sic pharao. q̄ flagellatus a dño durior est fcō. ꝑsentibus cūa 2uertunt. ut tpūale supplicium sit eis cine dāpnationis uinculum. Vñ aug. in cantica deuteronomij. Ignis succensus est. ⁊ c. H. est maledicta hic incipiet. ⁊ ardebit usq; ad extremam dāpnationem. h 2 illos notandum est. q̄ dicit. ñ iudicat dñs bis in idipsum. ad oia punē flagella. quia quidā h̄ flagellis iudicant̄. l. emendantur. alij h̄ ter interim punīunt̄. sic anathoc ⁊ hendel q. ā sc̄ eccl̄ocum de adultro infideli iex.

QUE · DE · PE · D · III

cū ēmoloco eam habē. ille qui in uno religioso fit minor alijs p; q mal' sit minor alijs p; q mal' sit ēmunis p; ut ipse fiscus sicut tang; rechter. sequis dicē lex minor dicit. c. ad. l. cor. de fil. q fi. ro. p. filio. ob hoc. sicut. s. rem. q. my. est minor. i. minoratus. i. minoratus. ibi q lo rem minor minora lis ploratus. hic mos. minor. rea mi rem. s. et ad minor. ēmunis. i. ylingunt. nō. minor. minor. s. oi. q. cū sim. e. quem pe mittat. ad. ēmus. ad. ēmus. ad. ēmus

ma. Non n. dē primū meli⁹ et fuisse ut xpm negando mich eor parēt. q̄ passus ē pficiendo. Sz estimandē formasse voluntatē et fidē suā iudicū. q. si xpm negando mich eor parēt. Vtiliꝰ q. aut aplis. Si audiēdo corp meū ma ut audeā. cartamē ā nō hūero: mich nō pdest. Mich pdesse mel ligent ad regnū celor intelligēdū nō ad eternū iudiciū valabili supplicū subeundū. nr. Hī pp cartamē dā s. sū q̄ nob ē nō p ea pnia. Qm ē in vois carnē di q̄ volāt oīa. Pnia g̃ ut ex pmissis ꝑ patet: nulli ī pcō putāda ut. ē. nō mi alicui denegāda ē. qz semper fructū q̄. ē alteri ēmittis pnīa egit. Sic uaq; pe nitēcie diffō. et cetē auctoritates sibi sonantes. negant eā agē pniam q̄ pse uerat ī termine. ut ē sibi iudi. et fructu osam. Illd ā ambō. pnīa semel usurpa ta nec uere celebrata et fructū ponis au ferē. et usū sequentis amittē. De sollēpni g̃ pnīa intellr q̄ ē nō ite celebrata fuit. et fructū ponis. et suū ipius secutām p cedentis amittē. qz uetusā q̄. impetīe ponit. ꝛ repētir et usū sequentis auferē. ꝛ. Queadmodē q̄dem eor ap quas penitentia sollempnis non iterat. De hac eadem penitentia et illd intelligit. Non est secundus locus penitentie.

Qua ut multor auctoritatib: supmonstratū ē. pnīa celebrari et pcā nē dimitti et. qui aliqn in cīn reuertit ē. Queritē an pcā dimissa redeant. hī qō nis. duplex uaria ē sntīa. alij asserē ut: alijs ā negantib: pcā semel di missa ultiꝰ replicari ad penā. Qd ā pcā dimissa redeant. multor au doritatib: ꝓbat. Quarū ꝓma est illa pphē. In memoria redeant iniquitas patrū eoꝝ. Sedm illd. euāgliū. Si ergo nequā. oē debitū dimisi tibi et cē. Deinde aug⁹ in li. pfōr. ait. Si iudex remissis illd ad q. uocat ē. nullo mō ad eū. l. sua pnīa: l. patrū iniquitas pnīet. Qa g̃ nō tenuit adoptionē filioꝝ dei. sz iniquita tē uetusti gentis pōt dicere mihi iniqui tas patrū. in aspectu dñi. nr. in eo et ꝓpa punīet. Ite rabanꝰ. Tradidit eū corro ribꝰ. et cē. Considrandē ē q. dic. unūsum debitū. qz nō solū pcā q̄ pt lapsū hō e git repetīa buntur et ad penā. Vel ī pnīa originalis q̄ in bapō ei dimissa s. Ite ggr. ex deis euāgliis. Constat qz si un nol q. debitū ex corde nō dimittit. et illd rursus exigit. q. nob ita p pniam dimissū fuisse gaudebim. Ite aug. in omelia. l. Dic dns. dimitte. et dimittet ē. Sz ego pri dimisi. dimitte uel postea. Sta et si nō dū dimiseris: reuocabo te. et q̄cūd dimi seri replicabo ē. Ite. Qui duum bīfi cij oblit suas aut nō iudicauit minuras: nō solū de futuris pcīis uenia nō merebit. sz et pnīa q̄ sibi dimissa credebat. ad mi dicta replicabit. Ite beda sup luc. Reuertar in domū meā. Tumdus ē iste ūsiculus: nō exponend. ne culpā q̄. si nob exuictam ere debam. p minutā nos uacantes oppmat. Ite. Quemcūq; nr. p bapm. suscepīs lēn ca. seu mundana cupiditas arripuit mox oīum pfecto in ima uoluit. Ite aug⁹ in li. qōnū deuteronomij. Pacem q. ex adam ꝛ hic. repulit reddit. qz os pp hī morimur. nō ā metuū eis q̄ fuerē p gram reuerti. si in ea usq; finē pmansissē. Eoꝝ uo q̄ hanc sntīam secuti. Alij dicunt q. pcā redita dimittunt. sz nō pfecta. sz nō sēm p senia. Sic noīa discipulorū q̄ retro abierāt semper in libro uite pp iustitiā tuā deleuerat. nō s. p̄senia. qui in numo saluandoꝝ eos nō habebat. Sic a latē di nri mille cecidi. et. x. milia a dextris ei. qs nō diuina ꝓsentia nūq; suis ānihilat. hinc et dns air moysi. Si qs peccauit ān me delebo eū de libro uite. ut sēm iustitiā uidens ille peccando possit de li. q. s. ꝓsentiā nūq; fuat assecutus. hinc aug⁹ in epla ad corinthios. Sed nō in plib: eor bñplacitū ē dño. et si in aliquib: eoꝝ oīa sacramēta. sz nō eoꝝ gīa. ꝛ nē baptis. sz nē ut baptizati. Verū h̄ de fide antecedentib: l. de hijs q̄ exē etiā baptizant intellr. qui sacramēta quidē regnāt accipiunt. nūtē nō eius mi nime assecuti. Parui uero l. adul ti plena fide antecedentib: oīa pcā re mittunt. et si aliqn recessuri a bapō ī malā mētē sunt finiti. Vñ aug⁹. in l. de correctione et grā. Si ex bono in ma lum deficientes. boā uoluntate mo uunt. Respondeant. si possint cur illos dē. ē fidelr et pie mutauerit. nō tam de ute b̄ rapuit piculū. ne malicia mutaret ī electū eoꝝ et ne fidē eoꝝ deciper aīas Vtr h̄ in potestate nō habuit an eoꝝ mala futura nescit. Nempe mich hoc ī pūlissime aut insanissime dr.

Quinq; sūt genera eoꝝ q̄ ī ecclīa ꝑ penitentiā reconciliant. Primū eoꝝ q̄ ī ecclīa publice peccāt. et ꝑ sacerdotē ecclīe ꝑ penitentiā reconciliant. Secundū eoꝝ q̄ occulte peccāt. et occulte ꝑ penitentiā reconciliant. Tertiū eoꝝ q̄ occulte peccāt. et publice ꝑ penitentiā reconciliant. Quartū eoꝝ q̄ publice peccāt. et occulte ꝑ penitentiā reconciliant. Quintū eoꝝ q̄ publice peccāt. et publice ꝑ penitentiā reconciliant. Primi sūt q̄ ī ecclīa publice peccāt. et ꝑ sacerdotē ecclīe ꝑ penitentiā reconciliant. Secundi sūt q̄ occulte peccāt. et occulte ꝑ penitentiā reconciliant. Tertij sūt q̄ occulte peccāt. et publice ꝑ penitentiā reconciliant. Quarti sūt q̄ publice peccāt. et occulte ꝑ penitentiā reconciliant. Quinti sūt q̄ publice peccāt. et publice ꝑ penitentiā reconciliant. Primi sūt q̄ ī ecclīa publice peccāt. et ꝑ sacerdotē ecclīe ꝑ penitentiā reconciliant. Secundi sūt q̄ occulte peccāt. et occulte ꝑ penitentiā reconciliant. Tertij sūt q̄ occulte peccāt. et publice ꝑ penitentiā reconciliant. Quarti sūt q̄ publice peccāt. et occulte ꝑ penitentiā reconciliant. Quinti sūt q̄ publice peccāt. et publice ꝑ penitentiā reconciliant.

De predestinatione

Cur g̃ ñ fecit. Respondeat q̃ nos irridemus in talibz rebz exclamam̃. q̃. inscrutabilia s̃ iudicia ei⁹. ⁊ inuestigabiles vie eius. Quis enim nouit sensum dñi. aut quis consiliarius eius fuit. Aut quis prior dedit illi. & retribuetur ei. Quis ergo hoc dicere audeat. Deus ex massa damnata quosdam homines creat. quos ad penam eternam predestinat. Et ob hoc creat. vt damnet. Absit hoc a pietate dei. Absit hoc a misericordia dei. Absit hoc a iustitia dei. Absit hoc a bonitate dei. Absit hoc a veritate dei. Absit hoc a sapientia dei. Absit hoc a potentia dei. Absit hoc a maiestate dei. Absit hoc a gloria dei. Absit hoc a deitate dei. Absit hoc a dei essentia. Absit hoc a deo. Absit hoc a celo. Absit hoc a terra. Absit hoc a mari. Absit hoc a fluminibz. Absit hoc a fontibz. Absit hoc a montibz. Absit hoc a collibz. Absit hoc a planicie. Absit hoc a nemoribz. Absit hoc a pratis. Absit hoc a floribz. Absit hoc a fructibz. Absit hoc a foliis. Absit hoc a radicibz. Absit hoc a ramis. Absit hoc a cortice. Absit hoc a medulla. Absit hoc a lignis. Absit hoc a fructibz. Absit hoc a semine

dñr remitti ſ̄ ĩnciã: ⁊ ñ ſ̄ pſciam. Aliq̃
ñ q̃uiſ fatẽtur petã rẽdire. nĩ ſeu per
bãpa ſeu p pniam allert. oio petã re
mitti ⁊ plena fide attendentes. ad laua
crũ renasci ñ aq̃ nĩ ſ̄z ⁊ ſp̃ũ ſc̃o. ⁊ ſi p̃
ea p̃cãt̃ ſint. Deũ penitẽtẽ ⁊ ſi aliq̃n
rea ſuũ ſit. ĩ q̃re ſue pñie na pfecte
expiatã affirmãt. ut ſit̃ mozerẽt̃ ſa
luãt̃ ĩuenire eã. q̃z ſñie eiuſd̃ auc
toritate p̃cepti. aſſeruit. Cũ ꝛ q̃one
ꝓponit. q̃re pſanos ad mozẽ ẽ uniuerſ
⁊ fideliũ. ⁊ pie ñ ẽ de uite b̃ pſcis deus ra
puit ne malicia mutaret intellectũ eoz.
et ne ficto decipet aiam eoz. ẽ de ĩmatã
morte p̃deſtinati ſ̄pã dic̃. Capt̃ ẽ. ne
malicia mutaret ĩtellectũ ei. ⁊ ne ficto
decipet aiam ei. euidẽt̃ oſtendit illo ra
les fuiſſe. q̃ ſi fatali neceſſitate h̃ uite ſub
ducti eẽnt pſcis pfecto uitã aſcitã eẽnt
eã. Vtq̃ finis principio q̃uenirẽt. ⁊ ne
ſ̄pi ẽẽt uidẽant. Diffiniendo ẽ q̃d ſit
ſcribi in libro uite. l. de cod. deli. ſ. uiſitaã. q̃d
ſ̄ pſciam. ſ. pſciam ſcribi ẽ. ad uitã p̃z
dinari. q. ab eõio fẽm ẽ. Vñ apls ĩ epla
ad epheſios. Bñdc̃s ds ⁊ p̃r dñi nr̃i ihu
x̃i. q̃ bñdixit nos in oi bñdc̃one ſpũali ĩ celc
ſtib; in x̃o ihu. Sic elegit nos ĩ ipo añ
ſtitutionẽ mundi. ut essemus ſc̃i ⁊ imaculati
ĩ aſpectu ei⁹ in caritate. q̃ p̃deſtinauit nos
in adoptionẽ filioz. p ihm xp̃m. Similr
ſ̄ pſciam deli ẽ ad mozẽ ñ ad uitã: p
ſcari q. ⁊ upm ab eõio fẽm ẽ. Vñ dns in
euãglio. q̃ credit in me hẽt uitã eã. q̃ ã
ñ credit iã iudicat̃ ẽ. hic ⁊ augn̄ ait.
Nouit ds q̃ ſ̄ eius ex hys nemo ſeducit.
Nondũ apparuit iudiciũ ſz iã fẽm eſt.
Porro ſ̄ uiſciã ſcĩbi ẽ: do auctore ea o
pari. quoz uitro ſit dign̄ eã ſalute.
hẽ duplicẽ modũ ſcribendi in euãgelio
ds aſſignauit. dicens diſcipulis ſuis. In
domo pris mei mansiones multe ſ̄. Si
q̃minus dixiſſẽ uob̄. q. uado parare uob̄
locũ. ⁊ ſi abiero ⁊ p̃parauo uob̄ locũ. uen
iam. ⁊ accipiã uos ad meipm. ut ubi
ego ſũ ⁊ uos ſitis ſ̄. dicens in domo patris
mei mãsiones multe ſ̄. Si q̃minus dixiſſem
uob̄ q. uado uob̄ parare locũ. oſtendit eos
quibz loq̃batr̃ ſempiternos in. li. uite p̃deſtina
tõe. habiturꝰ. ſi abiero ⁊ p̃parauo uob̄ locũ. ⁊ ẽ.
oſtendit eos adhuc ẽ ſcribendos opatõe.
hinc ⁊ aug̃ in eadẽ loco explanatõe ait.
In do. p. m. mã. m. ſt. Dom̃ dei replũ dei. reg
nũ celoz. ſ̄ hoiẽ in ĩ q̃bz ſ̄ multe differen

ne. ⁊ hec ſ̄ mãsiones ſpũ dñi. hec ã ĩa que
ſ̄ in p̃deſtinatõe ſic apls ait. Q̃ elegit nos ã
mũdi cõſtitutionẽ. p̃deſtinando ad ĩ opatõe.
Vñ q̃s p̃deſtinauit hos ⁊ uocauit. ſ. h̃ q. dñr
fecit deus q̃ iuſtã ſ̄. i. q̃ factur ẽnt. ⁊ mita.
Si q̃minꝰ ẽẽ cõſtituat. q̃z ſi ñ ẽẽt dñr illo
et paro. i. p̃deſtinabo. ſ̄; q̃ ibi ſ̄ ñ eſt opꝰ
aliq̃ parẽ. q̃z uo ñdũ ſ̄ in opatõe addit. ⁊
ſi abiero ⁊ ꝓparauero. abies. ſ̄z ñ reliquiſ. pat. q̃z
ſubtrahit ſe ⁊ latet. ut ſit fidei q̃ ñ eſt de
uiſa re. ⁊ nĩ ẽ mitũ fidei. Ex hac uitate ut
ſtul. ⁊ mundet ei⁹ cor dũ pegnat. ⁊ in ea
deſidẽt̃. q. ndũ hr̃. h ẽ ꝓparo mãſiois ei⁹
q̃z ſic ꝓpt nos ẽ. ⁊ ſe nob̄: ut maneat in
nob̄. ⁊ nos in eo. q̃nũ q̃ſq; erit pnceps ei⁹
pl⁹ l' min⁹ p duſitate mitoz. ⁊ h ẽ mul
titudo mansionũ. ſ̄ ſ̄ uitã delet̃. qua
gñ ſubtracta ea pti pmittit̃. q̃b; etiam
dãpnatione mitẽ. hinc ꝓpha loq̃ns ex ꝑſo
na x̃i ait. Deleant̃ de libro uiuentiũ. h̃ eſt
ſubtrhãt̃ gñ ei⁹. q̃ ſubtracta. hic ĩ pfũdo uiu
oz. deũ in eãdẽ dãpnatiõe ꝓpiciãt̃. ⁊ cũ
iuſ ñ ſcribãtur. i. nõ approbãt̃ eis gñ q̃
ſiant digni eãdẽ ſalute. Sic itaq; peccã ſ̄
pſciam remittit̃. ẽ ab eõio gñ ꝓpitur q̃
uocat̃ iuſtificet̃. iuſtificat tand̃ eãdẽ
glificet̃. ſ̄ inciã ſ̄ peccã remittit̃. nĩ uel
dũ plena fide accipit̃. l' pnia toto corde
celebrat̃. Que remiſſio ⁊ dũ ſ̄ pſciam ñ
in cõuenient̃ dr̃ fi⁹ l' accipitur. Vt ꝛ exp̃ſ
ſa auctoritate apli datur intelligi. Que ſ̄
ꝓdinatiões. una q̃ q̃ſq; ꝓdinat̃. hic
ad inciã ⁊ remiſſionẽ peccoz pertinẽt.
alia q̃ aliq̃s p̃deſtinat̃ ad uitã eãdẽ. i. fu
tõ obtinẽdã. hanc effect⁹ ſ̄. p̃ſens iuſti
ficatio. ⁊ ſuã glificatio. Que oĩa in pte
miſſa auctoritate. q̃uenient̃ diſtinguit̃.
p̃ma ꝛ: p̃deſtinatio q̃ ꝓdinat̃ ad pte
ſentẽ inciã: delignat̃ cũ dr̃. ſic elegit nos
ĩ ipo añ mundi cõſtitutionẽ. ẽ effect⁹ mit̃.
ſupponit̃. In q̃ gñificauit nos in dilecto
filio ſuo. ⁊ c̃. Scda ꝓdinatio ibi oſtendit̃.
Q̃ p̃deſtinauit nos ĩ adoptionẽ filioz. ⁊ c̃.
Eius effect⁹ p̃mum. dũ dicit̃. Q̃ bñdixit
nos ĩ oi bñdictõe. ⁊ c̃. Hec due ꝓdinatio
nes ſ̄ earũ effect⁹ natã p̃cedit. lege q̃ſequẽ
di inferãt. Si ꝛ aliqs ꝓdinat̃ ẽ. ad uitã:
q̃ſequẽ mitt̃. q̃ p̃deſtinat̃ ẽ ad iuſtitiã. ⁊
ſic q̃ſequẽ uitã eãdẽ. q̃ ẽ q̃ſecut̃ iuſtitiã.
ſ̄z ñ q̃uerit̃. Vñ multi ſ̄ p̃cipes p̃me
ordinatiõis. q̃ ei⁹ effect⁹ ad quos ſcãa l' ei⁹ ef
fect⁹ minime p̃tinẽ. plãt. Juxta hãc diſti
ctionẽ intelligenda ẽ auctoritas illa

qt aũtem emũgrẽt. ſi fuiſſent ex nob̄. ꝛc. i. ſm tunc uirtutẽ cõm ẽ. intelli
genda. ⁊ in quem modum obſtare. et mõſtrãt. et b̃ illi. ad. ſ. hũc ſm etiam
ſic intã ſm pſciam. v. pſentis iuſtificatõis. l. iuſtãs. q. c. dr. bñdixit. q.
que ſunt p̃ordinatores. ⁊ p̃ſcitores plẽs plẽ dic̃. p̃ duos eſſe cõ. pre
ordinatiõnũ quorum unũ nullipleteris hic p̃ iuſtificatiõis. alte
rum in futurum aũo lxxtriduum una eſt enim ei⁹ p̃ordinatio. ⁊ eã
p̃ordinans unus et p̃ceſtinans unus ẽ. Hi⁹ eius duo ſunt effectus
ſ. iuſtificatio nũ. p̃ſens. et etiã futuro. i. unũ p̃ſens. alt̃ futurum
modus p̃ſcitionis. l. gratificauit. ⁊ gratos fr̃. l. dilexit. ⁊ p̃ ꝛe. nl
q̃ ſp̃ ecclm unicum ſuum filium nos diligit et illũ quos diligit et quibꝰ

De predestinatione

lolis. Quare ex nob. si ñ essent ex nob. Si fuissent ex nob manifestē utiq; nobē. ex nob máṫ exierē. i. a nīa societate recessissent. qz p me ordinatōis a ei affect. nobai principal amīc. si ñ erāt ex nob. i. secē predestinatōis a ei effectu societate nobē ñ inhierāt. Od ex eo uidi p. qz si fuisset ex nob. i. si illius predestinatōis nobē principal manifestē. utiq; nobē. i. a societate a effect ei. predestinatōis. q. nobē p̄exerē. ñ recessisset. Sic n. ad sedam predestinatiōnē unusq; referē ñ queunt illd infert. manifestē. imo epistē ua qz nobē cē. Si ū ad p̄mā: falsa erit ypsiō. si fuisset ex nob. a cē. Multi n. p̄sentiū uite scīarū principes fuerūt. q. mī i ea ñ pseuerāt. Nī dns aut in euāglio. Nō q. cepit. sed q. pseuauit usq; in finē hic saluus erit. hāc societatē si qs solo noīe. a pfessiōe. ñ ā re uiuere. a dāpnādis dicat. a cui' auctoritate illatiō uitiat. De hys n. q. p me ñ sedē predestinatōis sc. principes aut. Nec nos mouear. qz filys suis quibzdā dō ñ dar ulta pseuerantiā. absit n. ut ita sit. si de predestinatōe esset. a cē. q. i ead auctoritate sup̄ ponēr. Quis nāq; de qbz dīs i euāglio aut. a alias quis habeo q. ñ s. ex hoīe. a filij de qbz ioh's aut. Ut filios dei q. erāt dis pſi aggregaret i unū. ita p̄cia erāt oues. a filij ut q̄liter pseuerāt ñ spectāt. sz ad ea dei oclos erāt. filij ut a predestinatōe erāt. Ñ apls ñ aut. Videbam cē. sz eram mēbr et nos nam filij ut. ñ aut. Reputabamini ab hībz sz fructus aliq̄n tenebr. nē aut lux i dño. de se ps scribens ad timotheū ñ aut. Videbar sz sui pseuerator. a blasphem. et inimicos. nūc ea mīam pseuer. Omis quicūq; q. i x̄o renascūt. a q. ei sāgune adi abolo redimūt. pū ex ad peccatōe nascūt. et diabolice fuerūt obnoxij. Hinc g. ish q̄ nūc sunt fuī filij dei. ñ pū ex filij diaboli. Sic hij de qbz sno hr. q. nūc recedendo a fide sua sunt filij predestinatōis. ñ ē pie. a fidelit uiuēt. sz ē pie. a fidelit uiuiēt. nec unqā a bono i malū mutarent. q. ñ q. unqā hī fuerē. Dns qz ñ aut. p ezechiēl. Si autē se retulit a iustia. q. ñ uiuebat hic. sz sua salutē q. unqā hr. Quod ā i ead auctoritate legit. ñ in nūo filiorū q. erāt i predestinatōe filiorū ita intelligendū ē. Filij dei duobz modis appellant. Dicūtur filij dei ē principaliter predestinatōe ihesus chīs

aut i euāglio. Quotq; credidērūt i eū: dedit e.p.f.d.f. Apls aut in epla. ad romanos. ex pctō autē. reuelatiōne filiorū dei ex pctō. a infra. Ipa creatūa ipa seruitutis. i libertatē glie filiorū dei. a inf. Ipi inf nos gemim. adoptiōnē filiorū dei exptantes. Sic. a aug. ead ubi exponens aut. Modo ūi autē ei nōdū filiorū forma pfecta. Hoc g. ñ ñ s filij ñ principes et ne bīuidimus. In ps̄ma. i dicūtur filij tribz modis. uel predestinatōe ūi. sic hij de quibz iohs aut. ii filios dei q. erāt disp si. a cē. i predestinatōe. a spe eīne bīuidimus. sic illi qbz dns aut. Si a deliquerint filij ei. legē meā. a i iudicijs meis ñ ambulauerīt. et cē. hij g. de qbz in ps̄mo agit. filij sūt unio fidei. a ps̄mo iustitie. ñ s. a filij a corpis sue. Q. g. pcta dimissa redire fr̄e. a iusta ñ. i. ps̄mam ea dimitti. necesse ē ut puniantur. sic saluandis pcta s. iustitia ad eīna dāpnatiōnē ipūtāt. ñ s. ps̄mam. qz illis a bono i malū defi cientib; singula replicabūt. ad supplicū in hys usq; in finē. in bono pseuerantib; nulla ipūtabunt. ad penā. Q. a dīr q. pcta dimissa ñ redeāt. auctoritate ggij et ps̄pi sniam suā affirmare conant. Ait enim gregorius. in moralib; lib. xxv. Quid ē q. dīr. q. reddis iniq̄tē filijs de ne pcīs patrū. s. originale a patrib; trahūt. et ñ p grām bapti solueā. i. pctī culpā portam. qz unū ē alt' sum. Reddet iniq̄tē patrū in filijs. dū p culpā pene ex originali peccō aīa ponit' plus. Et rursus nō reddit iniq̄tē patrū in filijs. qz ab originali culpa p bapm liberāt. ñ tā penā culpe sz qō ipi' omnīno habem. In responsionib; ps̄pi. Q. uredit a x̄o. et alteri a gra finit hanc uitā. qd ñ i pdi nonē uadit. Sz ñ i id q. remissū ē reddit ñ originali peccō dāpnabit. q. ñ in ea morte affect. q. ei pdimissa debebant. Finis h' auctoritatis principio ūte ut dr. neq; n. aliud ē pcta dimissa redire. l' originali peccō dāpnari. q. penā peccō debitā pro. cuius' remissione extorqueri. Auctoritatē ū sibi erat. asserūtes hui' sniē ita dēmunīt. pcta dimissa redire dicūt. Qa qlīs p̄ acceptā remissionē pctī ad nouitū redierit. tanto g. unus punietur. qñtomag' benignitate dei abu sus singlōz remissionū accepte ingratus exhibuit. Verū ista sniā fm̄ orabiliōr uidē

Quid ē q. dīr. q. reddis iniq̄tē filijs de ne pcīs patrū. s. originale a patrib; trahūt. et ñ p grām bapti solueā. i. pctī culpā portam. qz unū ē alt' sum. Reddet iniq̄tē patrū in filijs. dū p culpā pene ex originali peccō aīa ponit' plus. Et rursus nō reddit iniq̄tē patrū in filijs. qz ab originali culpa p bapm liberāt. ñ tā penā culpe sz qō ipi' omnīno habem. In responsionib; ps̄pi. Q. uredit a x̄o. et alteri a gra finit hanc uitā. qd ñ i pdi nonē uadit. Sz ñ i id q. remissū ē reddit ñ originali peccō dāpnabit. q. ñ in ea morte affect. q. ei pdimissa debebant. Finis h' auctoritatis principio ūte ut dr. neq; n. aliud ē pcta dimissa redire. l' originali peccō dāpnari. q. penā peccō debitā pro. cuius' remissione extorqueri. Auctoritatē ū sibi erat. asserūtes hui' sniē ita dēmunīt. pcta dimissa redire dicūt. Qa qlīs p̄ acceptā remissionē pctī ad nouitū redierit. tanto g. unus punietur. qñtomag' benignitate dei abu sus singlōz remissionū accepte ingratus exhibuit. Verū ista sniā fm̄ orabiliōr uidē

Quis ē q. dīr. q. reddis iniq̄tē filijs de ne pcīs patrū. s. originale a patrib; trahūt. et ñ p grām bapti solueā. i. pctī culpā portam. qz unū ē alt' sum. Reddet iniq̄tē patrū in filijs. dū p culpā pene ex originali peccō aīa ponit' plus. Et rursus nō reddit iniq̄tē patrū in filijs. qz ab originali culpa p bapm liberāt. ñ tā penā culpe sz qō ipi' omnīno habem. In responsionib; ps̄pi. Q. uredit a x̄o. et alteri a gra finit hanc uitā. qd ñ i pdi nonē uadit. Sz ñ i id q. remissū ē reddit ñ originali peccō dāpnabit. q. ñ in ea morte affect. q. ei pdimissa debebant. Finis h' auctoritatis principio ūte ut dr. neq; n. aliud ē pcta dimissa redire. l' originali peccō dāpnari. q. penā peccō debitā pro. cuius' remissione extorqueri. Auctoritatē ū sibi erat. asserūtes hui' sniē ita dēmunīt. pcta dimissa redire dicūt. Qa qlīs p̄ acceptā remissionē pctī ad nouitū redierit. tanto g. unus punietur. qñtomag' benignitate dei abu sus singlōz remissionū accepte ingratus exhibuit. Verū ista sniā fm̄ orabiliōr uidē

qz plibz voloz. auctoritatibz z cuidēno
rū nōe firmar. ut x dīc̄ aut p ezechielem.
Si autē se fuis a mea sua. z feāt miq̄tē
f̄ōs ablyiatōēl suas. qō opari solet mpi.
ñqđ mutet. Os mee ei quas frāt nō re
cordabunt. i pecō suo moriēt. z ñ erūt
i memoza mee tī. qs feāt. Ité ggr in
explanatōe cuiusd loci. Hoc nob maxīe
ostendū ē. qz ē mala z mutabilia. sī cā vo
na nīa ñsiacta reuocant. qñ in ppēte
malor nulla deb; ee fiducia pūtor vo
nor. Idem. De psulo q̄pe sacrilego alī
unde cant. q. aliunde mutē. qz mdisēte
mtel mēde q̄ ex bono aq̄rit. ñ aspnatur
q̄m ex malo ope pdar. Ité pmus in epla.
Si refugerint coīnq̄natōēl mundi i cog
nitōe dñi nr̄i salvatoris ihu x. bis rursꝰ
implicati superāt. fīa ē ei posticora deīora
p̄ibz melius fuerat eis ñ cognoscē viā
iustē q̄ p cognitionem retrosū auerti.
ab eo q. illis mdatū ē: sēo mandato.
Paulus q̄z scribens ad hebreos air. Impos
sibile est semēl illuminatos z gustā ad ei p
fectionē. ñ rursū iacere fundamētū pe
nitentie ab opib; mortuis. dicens opa
mortua p̄ea bona significat. q̄ plerisq
pcām erant mortua. qz hij q̄ peccando
p̄tiā bona mēa fecerāt. hec sic pcādo
fuerāt mortua. ma p pniam reuiuiscūt.
et ad nitū ēne nitez bītudinis figla
desse mapuīt. z illa q̄ pcīs fuerāt
admixta. Vñ aug. Qui ē cātē z ē. z iez.
Non ē iust dr. z ē. epla z scēt ad hebreos.
Qui fidē z dilectionē z bona opa erga bnūē cō
memoratis; hoz omnium in cede q. amise
rāt pcando p pniam a dīo ēe receptō
ostendit. pcto q̄ p pniam dixit. Si a
uāt se iust a iustitia sua. z ē. ppē quod pro
phām posuit dicens. Si ipius egerit
pniam ab oīb; pcīs suis q̄ operāt ē. z cu
stodierit omnia precepta mea. z fecerit
iudiciū z iustitiā: uita uiuet. z nō mo
riet. Omnium iniquitatū ei q̄s opatus ē
ñ recordabor. in iustitia sua q̄ operāt ē ui
uet. Hujus q̄z ist p assiros captiuā
dis uetis ydolatrie pcīm. p osee dīo ip
perat ut pcīm q. moyse supplicante pi
mīb; fuit dimissū. hec i filijs iniquitatis
ostendit dicens. Ve eis q̄m recesserūt a me
et uastabūtur. qz p̄uaricati sūt in me.
Ego ñ redemi eos. z ipi locuti sūt a me ñ
dacia. z ñ clamauerūt ad me i corde suo.
cū ululabūt i cubilib; suis. Sup triticū z

mīū ruminabāt. z recesserūt a me. Ego em
duxi eos. z cōfortaui eos. z cogitauerūt mā
chinas cor. z i me cogitauerūt malicias.
Reuisi sūt ut ceīt absq; ugo. frā ē q̄i
arcus dolos. cecidēt in gladio p̄ncipes
eor a furore lingue sue. Iuxta q̄ pcīa
mīmū filijs ysrael sēmo dīuīn. z ppēta
p̄ncipes eor in gladio cadūt. Ex p eund ppēta ad se dīs ostendit dicēs.
Ne forte dicāt in cordib; suis omnē ma
liciā eor me recordatū ñ ē circūdederūt eos
adinuentōēs sue. cora facie mea frē sī.
iez. Cū ma puniam ne cogitēt q̄ p
uerbis pcīs pterū puniā eos. qz nūc. i.
in psenti p malicijs suis q̄s inuenerūt.
circūdant sunt pena. z mala eor sic pu
nāt. ñ possint me latere. Ex pte ipe adiuen
tōes opz ē eor mea facie. q̄ oīa clare uī
det. Jō. Hereticī ñ possūt uera pcīa ad dīm
inuocari. cū nīs opib; addāt nouā ipie
tatē. z suis ligentur pcīis. z ē dīm celare
se putāt. oculos cū nūare ñ possit. Quia
nulte dīm sup facientes mala. Ité gelasi pp.
ultīus diuina clemēcia dimissa pcīa i il
lonē redire ñ pmīt. Sed hys exemplis
docem filij ab originali pcō expia
ri ñ ideo puniendi. qz patres peccauerūt.
si ip pcīa patrū in eos redire qz eor cul
pā sequūt. Sic z bōa q̄ pcō moruūt.
ñ pficiunt ad pmiū. qz fēa ē. si p pen
tētiā reuiuiscūt. Tale ē z illd augi. i h.
pōr. Si iudas reuīt ad pnīaē. z c. Sic z
illd ggōij. in moralib; intelligit. Qd ē q̄
dr. reddā mīcie patrū. z c. Illis nāq; pa
rentū mīcias reddit. q̄ ppēta punīūtur.
qz i radice maxerūt amaritudinē pcī.
Illis ā ñ reddit dr. in quib; nīo sue mīe
tātī reuiuiscūt pcīa pentī. Si ē ergo
bōa q̄ pcō moruūt. p pnīā reuiuiscunt
ad pmiū. sic z mala q̄ p pniam delent
reuiuiscūt. ad supplicīū. Vñ ppha ex p
sona penitentis deplorat dicens. Punxi
sti z cotrīpte sūt plage mee. i. plagē p
tapīm sanate. hinc z id ppha. Quāmis
fide z sacēmento circūcisionis ab origina
li pcō se mundatū cognoscerēt. ñ adul
tio z homicidio q. amiserat illd. reuixisse
mīelligens. ñ sñ cū inter cetera upīm. 2 fuer.
et dic. Ecce ego mīq̄tabo angelū meū. et c.

In pnīa ā q̄ pcō ē abdere oportet
aug. in libro de pnīa docet dicens. Cō
sider qualitatē trīmīs in loco. in tpe i
psentia. in varietate. psone. z q̄li

Dum nō possent nasci ex matre. ex ea sola pcreata
pcla cōsulit. mīb. ut ex eis adiu q̄ fuīt. q̄ q̄ eos ut ecclesiā
pīmbrā. mī
morsella. ut.
abst. ligo legi
ce nouā. ce
cēte. mīa gl
ctis. pena. ppīs
gladio. ḡtia
li. tuli spūalē
lotiō. tuis. ut
cerēcle. ex. cē
adūsitate. ipā
cē. cēm. mane
et. dagitatio bnē
pnīe. ē. am
mīatur. cōm
qui. vitales. in
si. fuīt. tgaue. ex
q̄ pēa. pnīa
b. q̄ nō pmatīs
lices. p. pcīs. pi
tentia. et. pa
pūis. ex. ē. ma
cepter. mēcio. b
b. ex. ine. fit. cā
cē. opinionem
quam. ulatur.
est. lex. sapr
p. cōm. ium
osee. s. ne. fore
et. ō. itp. sapr
cum. tam
bet. ē. stem. gel.
sius. s. u. q. ja
tas. s. q. q. q.
q. illic.

Dominica

Dum ē. s. pñ
ab ulo. q. aug
et ill. gnōibz
c. q. est qui nec
vit. que. uitem
dōe. q. pēa. dim
ta. nō. recant.
b. quia. eoīm.
et. sic. nō. osti
vīnt. q. pecata
nō. recantāt. b.
tuis. s. impi
nitis. di. qd
cēt. b. c. di. q. s
ait. b. tuscre
tu. origine. ex:
ms. amaritudi
nem. p. eīm. a
maritudīm. pecā
il. ipi. causa. a
mari. pecām. ūē
cere. qua. s. ip
sa. ipōcrēs. aūt
es. alīmu. lo
cere. cēpīmus
ut. q. originale
peccatum. trac
mīt. cognīcta
q. ei. nō. ei. dīm
quia. cui. omissa
cēnitur. ofice
ri. ab illo. nō. ē
cōmissum. si. cō
tractum. credo
tii. con
tracto. in. eccl
que. n. nōbilit
fiunt. ero. ut. s
re. iniuns. item
apud. latīnos. ca
si. b. ecclī. pñ
pūla. in. hoc. di
cet. malis. nua

De pe. D.

freir ly nām mōe. ram ūpi nec multiplia ex
ercitōe. Opter ne peniat fornicante. s.
excellentia sui status aut officij. aut s
modi merits. ī modo sui opis. q̄ ne
sua turpitudine ē pegit. s in loco sācto.
aut au debuit excellentia fidei. ū s dom⁹
dnoz ⁊ alioz multoz. s ī qz oīoni ⁊sh
mato ut scribunt scōz ⁊ pba ītmj.
Considēt q̄nā pseiauit. ⁊ deflear q. p
seiam peauit. ⁊ q̄nta ruchus fuit im
pugnatōe. Sunt q̄ nō solū nō uncūtur.
s uīt se pcō offert. nec exptant ēpiam
nē. s puenīt uoluptate. ⁊ pter secū
q. multiplici actōe nec delectabili pea
nit. Omis ista natural ⁊hienda ē. et de
flenda. ut ē agnouit q. pcīn ē multū ei
to mueniet. dn̄ ypiaī. In cognoscendo au
gmtum pcī: uenīat se ē cautis fuit. ē
sapiē ⁊ ordinis. ⁊ stauī omnē alium ū
pcanis. Immoret in ihū singlis ppās lo
crimis omnē q̄tumē nec. deflear unuē
q̄ unūm caruit. Dolendū ē n. ⁊ dolore p
grand ē. nō solū q2 peauit. s q. se ītime pe
nauit. Nā licz sper se 2secutū uenīam
dolē mī p. q2 nō pmuit. uñ remuniari cōfi
dat. anxiet ⁊ doleat. Qd quoñ effugies.
de pīns penā. miser nō inde expect ne
nā. ē oī rep. qn̄ remp⁹ uulsumū ē debuc
detralle. ad 2seq̄ndū pmuī. deflear ⁊ qn̄
offendens ūn uno: fēs ē oīum reus. Inḡ
nis n. exture. q̄ plm⁹ ūnumb⁹ dīn nō oīo ri
muit. In hy n. quisq; peccatoz fit culpabi
lioz: q̄ ē deceptoz. nō n. adā pl⁹ peauit.
q2 oī bono habundauit. ⁊ alio m offen
dens ūn uno. reus ē oīum. q2 oēs ūnites pe
nūt dēm tū. ab uno uicio. Nā si q̄s cadit
īauaricā: largitate delīt. et ⁊ castitate
minorauit amore pecunie. l' uiolauit ca
nitate. l' min⁹ amauit. Sin tanta pp dīn
adhuc castitas melb: ut nolit tandē pde.
salte minori gaudio. minori affectōne
mer ea. ū uider uī pdē dapnū pecunie
sicq; ⁊ in alijs q̄ ⁊ si nō expellātur. tñ p
ceptōe unē uicy. l' satis parū minuunt.
l' imanitate deteriozē. bn oīs ūnus cuiq; ē
mini ē deflenda. ⁊ de oīb⁹ ndulgentia
ē petenda. Qā dūe ⁊ oportet ⁊ aīa dūe
do deflere aīam ppriī. quam deo form
cauz erpuit. l' erpīt in malo 2firmauit.
⁊ q. exēplū exture malū. ī opatōe sui ūmi
nis. cui magis pfuit q̄ 2uisionis. Ge
mat maq; alioz uim in sua corrupta 2s
nata ⁊ mod pcīni q. dixit exēplo uni

De ista dolear. qm̄ bonis pcando mult.
et de lucia q̄. cui ñ adhibuit. ⁊ ñ solū ñ co
gnit quid ⁊ q̄le fecit. s qm̄ mult deus
ut dixim pcando offendit. timeat illā ūi
uersi suam. ū pcipit dnoz dīn suum.
Timeat ḡ ne oīa bona q̄ fecit. dū ī uno
peccato pseuauit excecatē mala pdide
rit. ut qui seruiuit diabolo p crim: dō
ḡo obtulit amisit inutil. pū mī crēde. ū
recepta dī gīa q̄ ui eo destruit pīa tenu
uerit. ⁊ bona ut ē destruit q. suī ñ mut
nut. amet. ⁊ diligat bonū. q. ⁊ ī pace plāmur.
In hys oīb⁹ dolens aū relinquat. s.
aut saltē illa q̄ sunt āmixtione mali ñ ē
amministrā. Vt militā ⁊ milicia. ⁊ alia
q̄ mundū ē nocua. ut āministrōes scīar
um potestatū. ū hys utat. ex obedientia
cetera ponat se ūm potestate uidetis. ī iu
dicio sacdotis. nichil sibi reseruans suū.
ut oīa eo iubēte. qm̄ sic facē. p redemptōe
nra aīe. q̄uīq; facēt p tuenda corpis
morte. ⁊ hī ē delidio. q2 uīm recuperat īfi
nitā. ut dē. ē gaudio n. facē debz īmortal'
futur? q̄ facēt p diffenda morte mortu
ruis. Semp deplcet deū. cetera de uenia q̄ oī
bz nūs ⁊ sine oī tedio dubī ngauet potes
tatē tenā. Abstineat a multis licitis. q̄ī
libēter arbitā. 2mittit illicita. sēp offerat
dō mentē. ⁊ oīdit 2tōem deū ē q. p̄ de
possessione. ut q. offerat. dō offat. Respx
mī dūs ad abel ⁊ ad munā ei. Dicturus
respexit dīs ad abel ⁊ ad munā ei. Sz pri
dic ad abel q̄. ad munā. sumēs n. mente
q̄. agnouit humilē ⁊ puā ⁊ remittāt
ei largiatur munā. ad aīm ū ñ respexit.
nec ad eius munā. Mentē n. ei q̄. uidit.
qm̄ ñ agnouit. ti munā ñ recepit. In
dicio mq; cordis. 2sidāda ē elemosina
tribuentis. ñ tā 2sidāndū ē q̄ntū. s q̄ m
te. q̄ affectōe dat q. p. Vidua n. duob⁹ q̄
habebat minutā langa: plus oīb⁹ posuit.
Ouis sua pecūa reddīte uult tēpalium
oblōe: caueat pri. offerat mentē. Caue
at ne uicundia ducat? dubitet ap se cō
fessionē. ut diuisa diuisis uelit sacerdoti
bz manifestare. Quedā n. unū celare.
q̄ alijs manifestanda 2seruat. Qd ē se
laudare. ⁊ ad ypocrisim tendēte sēp uenia
caret. ad q̄m p̄tinet pmat pcurre.
Caueat pīa q̄. uera delectat. pena. ñ pri
ad dīm corp⁹ accedat. q̄. 2fortet illū 2scia
bōa. Sz ī hac septrōe uenīdū iudiciū aggr
et. ū mai⁹ tribulus ipmeret septēr

m ignē. Doleat q̄ ñ dñr audār sume alīi sa
lutarē. Sm ē digna fruct̄ pēie. aīam capti
uā. Caqueantel. ⁊ m libertatē suantes.
Cohibeat se p̄ica. a ludis. a spectaculis se
cul. q̄ p̄fecta multr ofeq̄ grām remissiōis.
Sla dna si se cohibuillz mr̄ suos remā
fillz. ab extraneo raptore corrupt̄ ñ ēēt.
Tanto magis magē sibi cauteat. ⁊ cohibeat
se aīa q̄ sepe. l' semel rapta ⁊ corrupta ē.
Timeat nā docta experimēto. q. ignoranter
ago. Cligat q̄. minꝰ. ñ seq̄tur q̄. aīm̄
suul dāpnat. Se nr. udicat q̄ p̄nie fruct̄
ñ hñt̄ a se ñ elongat. laudat nr. ⁊ amat.
q̄s digne fructificare ñ ignorat. Q. ne
mr fruct̄ dignos. ⁊ si ñ dignos p̄nie. Sr
nr. fructus digni. unū. fruct̄ q̄ ñ sufficiat
penitentib;. P. nia nr gñoz expostulat.
ut sit pacē cū. ut plāta dolore ⁊ gemitib;
mortis ipetret uenia. Tē leo pp. De
Qualitas luc. Curens negotiatōis lac ab
negotiamē aut accusat aut arguit. aut.
qr̄ē hoīes. q̄s. ⁊ turpis. Veriūm penitēti
uili ē dispendia pati. q. pculis negotia
tōis astringi. qz difficile ē mr̄ cūcta ne
gotiatiōe q̄rentē: ñ inueniat̄ p̄cz. Idē.
De p̄niam ad milicā sclārē reducē nō
Omnē uo oīo ecclīas regulis licet.
p̄ p̄nie actōnē reducē ad milicā sclārē.
ē apls dicat. nemo militans dō. implicat se
sclaris negotijs. Vñ. ñ est lūb a laqr̄is du
bij. q̄ se milicie mundane uolūt implicare.
Tē ex niceno cōcilio. Decimo penitēt. q̄
p̄ p̄niam ad sclārē milicīam redeūt.
Si q̄ū p dei grām uocati p̄mo quidē unū
ostenderē fidē suā deplōr milicie cingl.
p̄ hoc ā ad ꝓfessū nominis s̄ reūs. ut ꝓ pe
nitaē dñet. ⁊ ābuēt̄ nurs ad milicīā.
Sm. x. ānis sunt mr̄ penitentes. p̄ p̄mum
annū q̄ fuūt mr̄ audientes. ab oīb; ū
ulld ꝓpue obstruēt. ū aīm̄ cor ⁊ fruct̄ p
nūc adtendēt. Quīq; nr: ē oī amore et
lacrimis pleianub; ⁊ opib; bōis q̄ sa
nonē suā ñ uerbis sol'. sz op̄ ⁊ uitare de
monstrāt. Cū rēp̄ stanni ab hys fuūt im
pleti. ⁊ oīonib; ñ ceūt cōicare. licebit
epō hūanū ⁊ cūa eos aliquid cogitare.
Ouū ū indifferēt hūc lapsū ⁊ sufficiēs
q. eēam mīoretur arbitrant̄ ut oīno
modo stantem q̄si plebēm. Tē ex cal'
aurelianē. A cōione suspendāt̄ quip̄
De hys q̄ p̄niam ad sclārā redeūt.
Suscepta p̄nia religionē siue pfessionis o
blin ad sclārā relabūt̄. placuit eos ⁊ a

cōione suspendi. ⁊ ab oīum oblocutōe cō
muniꝰ sepiri. q. si p̄ mēdicū ē. ut q̄sq;
p̄stare mandūcare. ⁊ ipe cōione p̄uet.
Tē ggē. Que sit falsa penitentia.
Falsas p̄nias dicim̄. q̄ ñ s. auctoritatez
scōz p̄nū p qualitatē ēminū ipōnū
nūt. sicq; miles l' negotiator. l' alicui
officio dēdit̄. q. sū peccō exercē ñ possit
si culpis gñiozib; urgēt̄ ad penit. ne
nūt. ul' q̄ bōa alīi munēra dēnet. l' qui
odiū in corde gerit. recognoscat se ne
tī p̄niam ñ posse ꝓgē. p q̄. ad eēnam
uam ꝓuenire ualeat. nisi negociū reli
quat. l' officiū deserat. ⁊ odiū ex corde
dimittat. bōa quidē q̄ multe abstulit.
restituat. arma deponat. ulcīs ñ semt.
ñ alīo religiosoz epōz p defendenda
iusticia ne tī desper. Interī quicqd bī
potūt facē hortamur ut faciat. ū opt
dñs cor illī illustret ad p̄niam. Tē ggē.
in omel'. xx. ij. De cessiōne ad negociū
redire ñ licz. q̄ sū pcō agi non possit.
Negociū q. aī cessiōnē sū pcō exerat
h ⁊ p̄ cessiōnē culpa repetē nō sinit.
Sr nr. plerāq; negocia q̄ sū pcīis exhib:
aut uix aut nullatenꝰ possūt. Que q̄s ad
pcēm ipliēt. ad h necesse ē. ut p̄ cessi
onē aīus non reuertat. Tē innocēt. ppa.
Fres nros ⁊ pbros āmonem. De eodem.
Ne falsis p̄nis laicoz aīas decipiāt̄ ī
mensuī p̄bri p̄nāntur. falsā ā p̄niam
ē dicat. ē scriptū plib; de uno solo p̄nia
agit. aū ē sic agatur de uno ut ñ discre
dantur ab alio. uñ scriptū ē. Qui tota
legē obseruauit. offendat aū in uno.
fcs ē oīū rēs. q̄. ad unā eēnā. Sic nr.
si p̄ceptū oīb; cēo inolūt. ut si in uno
tm̄ maneat uice cūcte uanuā ñ unum
bit. falsa ē nr. p̄nia. ē penitens ab of
ficio l' curali. ul' negociali. ñ recedit. q.
sū pcīis agi nullatenꝰ ꝓualeat. aū si odiū
i corde gesserit. aut si offensos cultib; ñ
satisfaciat. aut si offensum offensū ñ i
dulgeat. aut si arma q̄s ꝓ iusticiā ferat.
Qui ā deserit sū officio. l' q̄lē illū opti
mat ē. q̄ alioz crimina iudicat. ex eod
libro docet. dñs dr. Q. uult ꝑfti peccata
sua ut inueniat grām: q̄rat sacerdotē.
sacmē ligatū ⁊ solūtē. ⁊ nē ē negligens
cura se extrahit negligat̄ ab illo. qui eī
misedr monet. ⁊ petit. ne amplo i fouea
cadant. q̄. sibi curare noluit. ⁊ infra.
Tanta magnitudo pfessionis ē. ut si deest

Omnis q̄ suscep
uit p̄niam. ⁊ ad
uulnera. di. l. q.
Falsas nō. Falsas
nias. di. l. q.
Ne falsis nō. Ne
falsis. di. l. q.
Qui ā nō. Qui
ad. di. l. q.
Qui ā deserit. Qui
ad. di. l. q.

rtuem ei pniam iniungit. ar. j. c. placent quia quito plus confitenti ui
o eius iram tam consequitur. s. di. v. quem iratum. ij. q. ult. nec
ligat. j. c. q.

Cete
cum. j. ce.
o. di. iiij. si
cum. j. xxx
vj. q. vj. si
aliquis fi
erit. h. cete
sitis. o. c
q. v. q. ult. si
nō atiq
o solueatur
in purgato
no a pena.
omicat. s.
ut sic ce
gua iniqi
te. ei ca
am o pleta
iuj. v. opi
ce. c. ei. s.
is uolus o
pibz. s. c. di.
i. gaij. cui
cipiet. xxvj.
q. vj. c. i.
ta. q. vj. aie
ui. c. ei. pcm.
si cēpsit
cāt sinistra
gia. humilitas
q: ei ecclam
neō sūma
bium. ut re
ui. q. vj. q:
s. ab ymagine
incipiat. x
xxj. di. c. ar
rum. huiusce
s. c. di. i. c.
am. c. ei. ch
is pfitens
h. uitis. fur
no reb nisi
h. adduisce
ab imitate
cāt. s. ab plu
nisces qui
quisi inter
pitentia. h.
qui. si qui.
ui. q. vij. ui
dicet qui si
qui uxorcg
duis. percip
ergo sacer
tes diuinu
ē mue sine
iuuge pe
nitentiam i
vm ē ut. s.
ni. q. vnt. c.
ierm i eccl
gelio quid
ergo si iue
nesitate su
us pchiam.
petit ab eo
pniam. s. q
tetant. i. sin
ma iniuge
pōit. h: iuj
di. i. summa
ompnosti
i. dipibile

Sacerdos 2fiteat pr̄o. r infra. Sepe ur 2fi
gnr q. penitens nō pōt iteꝝ secundā uez sacdo
te q̄ desiderat. nō locul. nō rep̄ offert. r si ille cui
2fiteb̄ poterat̄ soluendi nō hāt. fit nō dig
nū uenia: ex delidio sacerdotis. q̄ socio 2fiteꝝ
p̄ximū ē omnis. Iudas nō legit diū r
bāt. ostendē se sacdotib; r aūg. ad eos pue
nire. Vñ pter deū ad quē respicē. dū ex necel
sitate phibent̄ ad sacdotes pueniri. Sepe
q̄d dos q̄nt. si sanꝰ r len. dū q̄t aīa q̄m. per
uenīat mozuīr. si di nīa ē ubiq. q̄ uisis
nouit pēs. r si nō tāto: sic solūt̄ a sacdote.
Q̄ ḡ oīo 2fiteꝝ. r si sacdos melioꝝ q̄. p
2fiteat̄. r si pccm occultū ē. sufficiat re
fite nūciaz sacerdotis. ut ḡra sit oblato
munis. r infra. Ualeꝝ uacq; penitens
in eccl̄a cē. r ad unitatē eccē tēdē. n; omni
mos eccē succurrat. n̄ q. deest ꝑcauꝝ sua o
patōe 2plear. de manib; inimici n̄ erip̄.
aīa mozui. Credendū ē. r pietas fidei ex
postulat credē. q. oīs elemosine cor̄ eccl̄ie.
et oꝝones r opa q̄ntē r mīe sucurāt. unde
noscent mozē suā ad uisionē. Idoq; ne
mo digne penitē p̄. q̄. n̄ sustineat unī
mos eccē. nō q; n̄ petat sacerdotes p aliq̄n
culpā ab unitate eccē diuisos. Iudas n; q̄
penitens uult ad phariseos relinquens
aplos. nich̄ inuenit auxilij. n̄ augmentum
despōis. dicunt u; Q̄d ad nos. ni uidi.
si pecū ē sue. n̄ ē sucurrim. n̄ ꝑtā nra ca
ritatue suscipim. n̄ 2portanda ꝑmit
timꝰ. n̄ q̄ntū deponat̄ oīa debim. Q̄d u;
nob̄ r mīe q̄ nec oīa seq̄n̄ nūtate: illec
ad fres. illi ad illos q̄ oꝝauerūt ꝑ socie
tē febricitante. q̄ cananea ipā misedie
obtulit. Iudagalli petrū p̄ se effundente
lacrimas. n̄ fugilli mariā r marthā qui
ntā lazaro ipetrauerūt. n̄ uirtū plozante.
q̄ unicū filiū acq̄sierāt uidue. Iuit ad diu
los. r diuos p̄ius r inf. Sacerdos magis ea
oīa offerē pecoꝝ: aīa q̄. statuit oīs languoꝝ.
i nullo eoꝝ sic uidicand̄. q̄ in alio uidica
re ē ꝑnpe. Iudicās aliū qui ē uidicand̄.
2dēpnat sepīm. Cognoscat ḡ se. r ꝑgere in
se. q. alios uidet̄ offerre. cauear ut a se
pcedat q̄d in alio dāpnosū reprīt. Q̄ādū
nat q. sine pecco ē. pius in illā lapidē mit
tat. nō u; hūnit pccatē q̄ n̄ erat q̄ iuste
pcēt lapidē. Quom lapidatores q̄ se lapidā
d cognoscēt. Iulli u; erat sū ꝑpō. in quo
melligūt oīs fuisse reos. Nā uenalia sēp
remittebāt. ꝑ cerimonias. Si q̄d ḡ i eas
pcē erat ēminale. erāt deūoꝝes. magis ih

sacerdotes ō. se pri n̄ edificauerit. illi q̄ dnm
obtualat̄ in side. Inh̄ magis pmissimū
ē enim sacerdotū. r ulē modū detestabile.
qz n̄ pri se iudicat̄ r alios alligat. Debe
rent n; nunc erim q. minuerē. detestabile
ē sentent̄. hij ā q̄ ā do erant ceci. q̄ sūma
sapiēa spīāt̄ capere suos in sidis q. illo
mmur quid ē q̄sq; uideat̄. inter sac
dos. q̄ in h̄ erroze pecoꝝ illis extat̄. Ca
ueat spūalis uidex. sic n̄ amittit erim
nec ei ura n̄ carnat̄ mūdē stēne. O ꝑ
ter ut sciat cognoscere quicq̄d debz iudi
care. Iudicaria u; potestas h̄ exponit̄ lat.
ut q. debz iudicare discēnat. Diligens
ḡ inq̄sitoꝝ subtil̄ inuestigatoꝝ sapienter
et q̄ astute inuoget a peccōe forsitā ig
noret. l̄ uerecundia uelit occultare. Cog
nito mag; ēmine nascentes ei n̄ dubi
ter fuelligat. r loc̄ r rep̄. r ē. q̄ sup̄ dixim.
in exponenda eoꝝ q̄litate. q̄b; cognitis
alic benuolus ꝑtus erigē. r sce on̄ por
tare. hāt dulcedinē in affectatōe pietā
tis in alti ēmine. discōne i uarietā
te adiuuet 2fitentē oꝝando. elemosinā
faciendo. r c. bōa p eo faciendo. Sep
ur uulnera leniendo 2solando. spē ꝑmit
tendo. r ē fuit opus. r mēpando doleat.
loq̄ndo instruat. q̄ndo sit particeps
laboris. q̄ preceps uulnus fi gaudij doce
at ꝑficiandā. cauear ne corruat. ne iu
dat potestatē iudicandi. r si ur pnia
possit acquirere ei grām n̄ in mox resti
tuit i potestatē pmā. r sup̄ pē lap
sū restituē fuit. r sepe lapsis sacerdotib;
reddita dignitatis sit potestas. n̄ in ne
esse ē. ut oīb; accidat. qui ex auctoritate.
Inuenit̄ ur auctoꝝitas r q̄ accidit. et q̄
quit. Inuenit̄ alia q̄ minime accidit. sed
uenit q̄ sēpē n̄ repugnat. sz accidat.
si loc̄. r rep̄. r mod̄ pnie prece adhibeat̄.
Cū ur cor q̄ labunt̄ in pristinā digni
tatē ex auctoritate defendāt. r usū pecā
di sibi faciant. reddenda ē spes ulta. Si
q̄ locus ē ú ista n̄ aūerāt. ultiū possūt
q̄ peccāt. Inq; pontifex ē. atq; discretus
n̄ cogit̄ suos sacerdotes sēp ab ice. n̄ mox
restituere. n̄ statuta sunt a rōano pontifice.
Cauear sacerdos ne ꝑtā penitētiā
alijs manifestet. q. si fecerit deponatur.
Vñ ggi. pp. Deponat̄ sacerdos qui pēa
penitentis publicare presumit.
Sacerdos aī oīa cauear ne de hijs q̄ ei
2fitent̄ pēa sua aliqui recitet. q. ca 2

Penitentia publica post mortem reconciliatur. l. cōmisit. i. quis
ab eo non potest ligari. ul absolui. ē. et. c. et. q. aūt cōmisit. ul. q. nō uult

nem magnē te mō
nu pri ē coll. vi
ar. cū. c. de sing.
cleric. iii. erūt
i cognoscit. s. r
rum. di. unius
sic totum omnis
h. mutetingitoz.
ar. q. spūs. nō pm
tenit q̄ntō ē am
ri. ul illud omnis
ap. s. rhm. di. si
rrtoz. ii. dic. q; i
c. primo. ff. de q̄r.
l. i. §. qui mō. cū
te pct. rtmus. ois
crigr. s. e. di. v.
sicuto. s. empt. n.
consolatio. i. pio
nō. ozato. pur sc
tolegat. ol. o: em
p ipius ptā. oīoat
pat. p neglīam.
i xxxj. di. dictum. i.
mor. i. sutim. a.
l. di. absit. i. mor.
i. moriēte q̄m
cum. ii. rsnt nūc
ue pat. i. di. mior
ir sancta. i. di. pt
o gnitectū. q. si. i. q. i
pāra sua. ecclēsie
uolut. i. di. c. plus
migs ul si cum nō
sola alium mlta
omē. p̄mū. i. resti
uit. n; m enormiz
cūnbz. ut. i. di. mi
ue. ecclēsie. ecc.
i. regret pone
relacōn. ofice
tur aliquis aliqō
cuiq; q. ecclēsiast
ce. ut omnes ut ac
cōsilios mīstrue
lauiut. ē. i. q. c. an
p̄sbr. ei. reclame et
ngantur. mittur q̄
nō. nr. cē. ar. o. si
si sacros et ec. ar
adulē. significat
n. p̄terea. v. pane
n. pōt. p̄sbr. ego di
ce. nō. di. vi. q. n. i
placuit. s. n. q. i.
si. p̄cauit eo. q. vij
plini. p̄terea nō
ne scarum sine
ergo eccliam. debuit
vrp. q. v. de forma
ptem ista nō. di
q. sgens. vro. q. vi
pbri. m. cerum. fig
gis. penam. maior
in eccl̄a. ergo mag
nitatem. ut. et forma
ami. rq. q. m. mch
emm. iam. in ex
communicatōe nō
ē cui. amme. cerni
ciem. si. et. corpus
nis. et. q. ni. mch
m. ex. dicunt qm
uam. q. possint. eo
rum. clame. ut pote. q
p̄cē. possit. nō ob

fellus ē. ñ ꝓpinq̄s. ñ extranei. neq; q̄ ab
ſit ꝑ aliquo ſcandalo. ſ3 ſi hꝫ fecit. depō
nō. ⁊ ōib; dictꝫ nunc ſue ignominios ꝑce
ſſiando ꝓgit.

Quod ā dr̄ ut pe
nitens eligat ſacerdotē ſāc. ligare. ⁊ ſolue.
uidet̄ ce ꝓtū ⁊ q̄m canonib; ſuenit.
ñ nemo nisi ꝓchianū aliud uidi
care ꝓſumat. ſz aliud ē fauore l'odio ꝑ
ſonā ſacerdotē mēnīe. q. ſactis canonib⁹
phibet̄ aliud cert̄ uidare. Qđ hac ꝺcto
euitare ꝗſq; facē monet̄. ne ſi ceus cero
ducatū ꝓſter. amb⁹ in foueā cadant.
Vñ urban ꝑꝑ. y.

Cuilibet ſacerdoti cō
mittum nisi pro cuius ignorantia
ualē ſacerdos ad pniam nō ſuſcipi

Placuit ut deinceps nulli ſacerdotū ar.
Placuit ꝙmlib; ꝙmittū alt̄i ſacerdoti ad
pniam ſuſcipe. ſine ei ꝙſenſu. cui pri ſe
ꝙmiſit ñ p ignorantiā illi cui penitens
pri ꝙfeſſus ē. Qđ ſi hꝫ ſtatuta facē tēpa
nitt. gradus ſui periculo ſubiacebit.

Qđ ꝙ ñ pnie ē cuiq; ad alterū arti
culū nunc. Vñ leo ꝑꝑ. Nemo deſpand⁹ ē.
dū in h. corpe ſtituē ē. q2 ñ nūq̄; q. dif
fidentia cuius differt ꝙfectio maiore
ꝓficit. q̄nq̄ de differendis pniam aug
ſerebat. Si qui poſt in altā necessitate
ſue egritudinis. noluit accipe pniam ⁊
accepta. ⁊ mox reconciliabitur. ⁊ hinc ua
dit. fateor uob. ñ illi negam q. pecc3
ñ ꝓſumit. q. bñ hinc exit. Si ſecuꝝ
hinc exierit. ⁊ ego neſcio. pniam dare
poſſum. ſecuritatē aī dare ñ poſſum.
Quicquid dico dāpnabit. ſz ne dico liba
bit. nisi g̃ a dubio liberet. uis q. ē inclī
ere? Age pniam dū ſanus es. Si ſic
agis. dico ē. q. ſecur⁹ es. q. pniam egiſti.
ex qua quo ſcare ponuiſti. Si ā uis age
pniam q̄n ſcare ñ poteſt. peccata te di
miſerit. ñ tu illa. Idē. Quicq; egerit
penit. iuste ⁊ ſolut⁹ fuit a ligamīo
quo erat alligat⁹. ⁊ a corpe ſepultus ⁊
bñ. ꝑ pniam uixit. ſic aī pniam uide
debuit ꝑ reconciliationē q̄nq̄ de
functus fuit. ad deū uadit. ad requiē
uadit. a regno dei ñ ꝓuabit⁹. a ꝓlo di
abolꝰ ſeꝑabit⁹. Si quis ā ⁊ ē ⁊ infra.

Baptizat⁹ ad hora. ſecurus hinc exit fide
lis. bñ uiuens ſecur⁹ hinc exit. agens pe
nitentiā ⁊ reconciliatus ē. ſanatus ē. ⁊
ꝑ ea bñ uiuens ſecur⁹ hinc exit. agens
pniam ſed ultimū ⁊ reconciliatus ſecur⁹
hinc exit. ego ñ ſū ſecur⁹ uñ. ſecurus ſū

dico. ⁊ ſecuritatē do. Vñ ſecur⁹ ñ ſū pniaz
dare poſſū. ſecuritatē dare ñ poſſū. ⁊ poſt
pauca. Sed uñ ſis inquir. ne forte dā
dimittat michi: nam dicit. illud ſcio. hꝫ
neſcio. nā ſi do ꝑ pniam: q2 neſcio. nā
ſi ſacē nichil ꝑ pdeſſe: ñ ꝑ dare. Item.
Si ſcirem ꝑ ñ pdeſſe. ñ te ām̄onerē. te ñ re
mittere ſ̄ res. aut ignoscē ꝑ. aut ñ ig
noscē. Qđ hoc ſitū ꝑ ſit. neſcio g̃ te
ne. certū ⁊ dimitte mēcū. Hoc aī
q̄ſ ang⁹ dixit: q̄ pniā ostendit dicens.
Idcirco fiēſ k mī pniam ñ agentes. ñ ī
dolore delictoꝝ ſuoꝝ toto corde manife
ſtā lamentatois ſue ꝓfessionē celabant.
phibendos. oīo cenſem⁹ a ſpe coīonis
et pacis. ſi infirmitate aliq; pticulo erre
rūt depcant. q2 rogare illos ñ delicti
pnia. ſz mortis urgentis ām̄onitois
appellit. ñ digni ē in morte accipe ſāla
mū q̄ ſe ñ exigentē mortē. ſ̄ aug⁹
in h. de pnia. Nullus expectet q̄n pec
care ñ ꝑ. arbitrij ſ. q̄ric libertate. ut de
leri poſſit amiſſa. ñ neceſſitate. Qui pri
maq; a peccatis relinq̄tur q̄. ipē relinq̄t
ea ñ libē. ſz q̄i neceſſitate dēpnat. hoc
ꝑ latro uenia meruit in fine. de omi
crimine ñ mī dedit. baptizatus peccā
di ⁊ ꝓſtituendi auctoritate. Tunc enī
baptizat⁹ ē. q̄ ē pmū in cruce xp̄m cō
feſs⁹ ē. Pnia ꝑ ſim extremo hiatu u
re aduenit: ſanat ⁊ liberat ī ablutione
bapt. ita q. ñ ꝓgatoriū ſentit qui in
fine baptizat⁹. ⁊ ipi diuin bonis ſē
matus erit: ꝓcepturi ē multiplex ho
nā: in dā beatitudine. Quā ē ponitēt.
uiq̄. q̄m uoluerit. ꝙfitentes ē ia pecca
re neſciunt: ñ ſic facile acquirē q. uolunt.
Oportet ꝑ: ut pnia fructificet. ut unaq;
mortio impetret. Scripm ē ꝑ. ſine car
nale nemine ſalui ē. Non maq; in ſolo
amore uiuet hō. Quē g̃ ſero penitet.
oportet ñ ſolū tm̄ dm̄ iudicē. ſed ꝙ
ſti diligē. ñ nīa pena tm̄ cauē. ſz amicū
p gla. deb; ꝑ dolē: p crimine. ⁊ de oī pre
dicta uarietate ei. qđ q̄n uixit deū
ſalutē agē potuit dubitare. credo q̄d illi
q̄ dix̄. Quacūq; hora ingemuerit. ⁊ uiuꝰ
fuit uita uiuet. ⁊ ñ morie. Dix̄ uiuet⁹
ſū. ⁊ ñ mī uſum uite. niſi quid puto. q̄
dolet. de crimine uiſū. q̄ dolet de oīi ei
q̄n expoſuit uarietate. Veruntā a
peccō qui ſā uult dimittē peccatū. cō
mūnē. i. tot⁹. ⁊ oīo uere. q̄ ſās penas non

Sanctus pa
pa ꝓpositos ꝑ
ꝓuincias ꝑ
ceptum erat
multis ut ꝙſbis
ſalubris ꝺuo
decim primes
ſeniozes ca
nones ponen
tur ſup nic
ſam. q. cum
miſſarius
alter miſcatur
ſex. ſ. minor
ſex inter ſe
ꝙſbiles
primo ſingu
le ꝓtenen.
ꝺuo. ꝺuo
ꝑtenes ſi
gnabis pu
ſillus ma
diſſimi qui
nq̄ primes

Si quis ꝓpositus ꝑ
uincie. ꝑ ſimoniā
ſacerdotes ordi
nauerit. ꝙſbiter⁹ ꝑ
ſimoniā ordinatus
ſacerdotib; cōmercabatur. hyſtoria ē. xxxm. q. m. ſi. c. illo gestus
Si quis ꝓpositus ꝓuincie. ꝑſimoniā ſacerdotes ordinauerit. ꝙſbiter⁹ ꝑ
ſimoniā ordinatus ſacerdotib; cōmercabatur. hyſtoria ē. xxxm. q. m. ſi. c. illo gestus
Si quis ꝓpositus ꝓuincie. ꝑſimoniā ſacerdotes ordinauerit. ꝙſbiter⁹ ꝑ
ſimoniā ordinatus ſacerdotib; cōmercabatur. hyſtoria ē. xxxm. q. m. ſi. c. illo gestus

Quecant mor
Heirs consilium
Sciat quilibet
Xpiano
Aliquis
Quod
Si quis
Si quis
Si quis

nul copulā. nec cā plus sit ñ uoluptat. et carnis 2mixtio arandoz libz sit grā ñ sanctificatio uicioz. Si qs uo sua omnia ge ñ p cupidine uoluptat rapt. sz solū modo arandoz libz grā uxc. qđ p facto suo de ingressu ecc. seu de sumdo dñi corpis sanguinisq; ministio suo ē iudicio relinq̄nd. qz a nob phibi nō debz accipe. q̄ m igne posit nesciet arde. Cū n amoz ñ p̄cande solol sz uoluptat dñat in ope 2mixtionis. hūr 2iuges. cta de 2mixtione sua q. dfleāt. Tunc ā nr q̄ p 2mixtionē 2iugil aq̄ lor fuit ē sacrā coiōnē ualet accipe. ē al ē p̄fuit ā sniam eccām licuit intr.

Hinc ē m dicbz abstinentie nupie celebrari phibent. Vñ in laudicensi 2. legit. In diebz ḡdragesie nuptias celebrare non licet.

Non oportet in xl. nec natalē martyrū celebre. sz m in sabbo. dñica p 2memoratione ēoz oblonel offre. sz ñ natalicia ñ nupias sez in xl. celebrare. Ite ex 2. hildensi. In diebz rogationū nupie non celebrentur.

Non oportet a. lxx. usq; in octaua pasche. ↄ tribz ebdomadibz añ festuitatē sc̄ rpis bapte. et ab aduentu dñi usq; p epyphaniā: nupias celebrare. Qđ si fēm fuit: se parent. Ite nicolaus pp ad 2sulta bulgaroz. Nec uxorē ducē. ñ 2mixtā face in q̄dragesimali tp̄e 2uenire posse nullo modo arbitroz. Nec aute suā da ḡ. si uxor 2sensū adhibe uoluit. Ceim sine ei 2sensu. ñ cā oronis 2mittā. suam debz. Vñ aug. in libro de adulterinis 2iugij. Sine ex 2sensu coniugū 2iuges tēare non possunt.

Apls nec ad tempus ut uacem oronī ñ ex 2sensu uoluit 2iugē carnali iuncta fraudari debuit. hinc ↄ m. xj. 2. arelatensi legit. Sine ex 2sensu 2iugum

Penitentiā 2iugiū ñ pñia ñ debem ñ ex 2sensu dandam esse precipimus.

Quod ā sū 2sensu uxoris uir con mittā uolle ñ possit. multis auctoritatib; patet. Aut n aug sr psalmū c. xl. ij. Non potest uir 2mittā seruare nisi uxoris tenear 2sensum

Si dicat uir. 2mittā tā uolo. nolo ā uxor sū pot. Qđ n. nu uis. illa ñ multū. qđ p 2mittā illa fi fornicaria. si alij nupserit ut uiuo. adulterat. Non uult dñs tale dāpnū. tali lucro 2pensari. Redde debitū. a sū ñ exigis red de p sēificatōe pfecta. dñs t 2puabit. si ñ q. t debet exigis. sz reddis q. debet uxori.

Ite alexand pp. ij. landulpho i corsica. Non debz extorqri mulieris 2sens. ad 2mittā nec ā uō nouendaz.

Dum confirmatū. a pcōz uoz retorida tōe. a uoze manifestū. anxie q̄sisse monachū fi. a a sua uxore munis. a uoluisse ei occidendi ad ḡ licentiā extorsisse. a sic ut monachicā uestē sū abbe suscipis set. a monasteriū petisse. Preā ū ē sanctōes esses. nec uxoris reclamatōibz. a ululatibz. a planctibz. nec q; famule dispectibz. utpote pueriles deuict. domū re measse. a p multos dies quozdam sapientū 2silio ad ia dicte mulieris cubiculū redisse. Nunc ā si sua uxore uti liceat. nūm requiris 2silū. Si ita denq; ē ut nuis nanq̄ narrat. ñ uidet nob rōnabile. nec iuste fēm. qm ē oī hōi ad monachicā uitā ardentiū. legaliter iuste q̄ sēctur pagendū. ut 2 leges minantur. t uolentē a sua uxore patrem uxore mortis. patrē uite mstrmitatis dolore examiant. de una sentū nulla uidet licentia accepta: recessisse. t monasteriū petisse. ñ ut uolentia sz ex parte uoluntate. t 2sensu. Sic sū pres dicūt. ḡ si debz. nec ut monasteriū eligē. aut pfessa 2tinētia habitū ē festinatōe debz mutare. Ite ex. 2. ap 2pēdū. Vir ē festinatōe p abstinere uota 2tinentie. que sine eius 2sensu uxor obtulit.

Mulier si sine licentia mariti sui uelum in capite misit: si uiro placuit: reprimet eā nec ut. ad 2iugiū. Ite aug. ad edictā. Non potest uir 2mittā uota uxoris. nisi ea 2sentiente. q̄ ei assensu mulier

Quod ō pari 2sensu deo promisit.

Quouis pleniori usq; in finē reddē debuistis. a quo ꝓposito si ulle laps ē. ut salte instantiori pfectu. q̄ re ñ exhortare. ñ qz t ad ḡ ipe 2sentiat. Nā si nūq̄. remisses ei assensū. numq̄ re nullus defendisset ānoz. t post pauca. Non q̄ pietē repudiamus a 2mixtione carnali. ō uiros maritos ē detractat. imo ō tanto sanctiores nos nos 2iuges machinis. q̄nto sanctioza ac 2ordinatiora placita suadem. Sicut q̄ de uia uestē

q̄ agitiosa. quam si uolit eam reuocare ei ꝑ eam q̄ere sua ei ire. q̄ ostendi. nam homis inter ꝺ q̄lia coniugē ei de ostendē. ꝑ q̄ ostendi p̄ceps coniugium. si ꝓpter q̄ mulier me inuita maneat in religione. imo uino ei ire post uir consentit si ipa ei ꝺ minime potuit uir nec q̄ nō quia ultimo consensus offert retrahere. si ei sine cul p̄ phimonium ar. ei. si communia p̄ceptū. ij. ꝺ. q. prior consensus ꝺ dirimit quam ꝺ mant q̄ere nō ꝑt. sz ei ego est ei te co qui omittit ma. ei. pq ꝺ q̄ere q. t. animum et dicem ar. xx. q. ij. puella hz ꝺ q. ꝺ minim ren. q. ij. si quis in cognitis alij ꝺ q̄ nec ꝑt reuocare cum primo optauit p nō. s. i. q. i. constat ego ꝺ quicunq; ꝑt. j. c. p. ficto no

Quo uto mfrem uite ꝓpito. uel emisit instantissime ar. q. est finis qui ei qui ei ficta uenit. xxij. q. iij. nunc ecce ar. ei. xxv. ꝺ. cito. et. ueniat ꝑsentat. si quid si alī formatur post ea nunquid

nich de auro. l'argento. l'quacũq; pecunia. l' rebz terrenis aut sine arbitrio ei facẽ debuit. ¶ infra. ¶ Si quidẽ p modulo ꝓsone habuit mappnal'a uidualia uelle distinctẽ. q; p̃ fidelibz ·augustꝰ salua religionis cã uel obseruantia uenire. hẽ te martꝰ si deponẽ noluit. ne te uelut uidua illo unicẽ te tractaret. q; pura ñ fuit in hac re. sed q; ad discessionis scandalũ pducendi magis in obediencie scandalo malo. quaz ulli' abstinencie bono. Qđ n; ẽ absurdi' q; mulierẽ de hũili uelle superbire. cui te pot̃ expedire. obẽpare candidis moribz q̃m in rigidis uelibz repugnare? Quia ¶ si te indumẽtis monache delectabitur. ¶ ꝺ ꝑfectꝰ posꝫ marito obseruare. exoratoꝝ sum. q̃. illo inconsulto ꝛep uoq; ꝓhibui. Qđ si oño ñ sinere quidnio ꝓposito depureꝫ? absit ut hic displiceãs deo. q. ·auge nio nondũ defuncto ñ indueris sicẽ anna. ꝫ sicẽ susanna. Idem. Continencia uiri q̃ incontinencia uxoris debitũ sibi reddere cogitur.

Secundũ uerba aplica: ¶ si uir uxorẽ noluiꝫ. si eã noluisses t̃ debitũ reddere cogeremur. ¶ illi dꝰ imputaret cõtinencia. si ñ me l'sue credẽte infirmitatẽ ne in adulteria cadẽs. Quisq; g̃ ꝛep uens infirmitatem uxoris reddidit si exigat debitũ. aut si ꝓp infirmitatẽ ꝓpriaz ducat uxorẽ. plangens potiꝰ q; sine uxore ẽe ñ potuit q̃ gaudens quia duxit. Ꝯ quis uendidit q; nouit. q; ¶ si maneꝰ hũi ñ facẽ. quisquis emit q; nouit. quia tulit et de hys non ꝓmittit. ¶ fert ex eo miam ẽ ñ hũilꝫ secuꝰ expectabit diem nouissimũ. Ꝯ ad amãtia ¶ paulina.

Vota continencie sine uxoris assensu reddere non possunt.

Una sola cã ẽ ꝑ qua di non possunt. re ad id q. nouiꝫ ñ solũ ñ horrearemur uerũ ¶ ꝓhibẽt implẽ. si forte ea uinx ꝫ ne ſsepe animi seu carnis infirmitate recusaret. ſ Nam ¶ nouiꝫ da talia ñ s: a uirgaꝰ ñ ex assensu ¶ uoluntate cõi. et si ꝓpoꝛe fuit fem. magẽ corrigenda remittat. q̃. ꝓlouenda ꝓmissio. ſ ecꝫ ne. dꝰ exigit. si quis ex alieno aliq̃d nouit. ſ; ꝓtiuſ usurpare uetat alienũ. Item lex. Absq; ceꝛis operiz ñ sola uirginitas saluat: ñ ceꝛa absq; uirginitate perficit.

Tunc saluabit̃ mulier. si illos genuerit filios q; uirgines ꝓmãsuris. Si q̃d uꝝ ꝓdidit. accipiat ni libis ¶

dãpnũ radicis. carnẽ floꝛe ꝙpẽser. et pomi. Idem. Hoc solũ nẽ dico. q. q̃ modo absq; ceꝛis uirginitas operiz ñ sola saluat. sic oĩa opa absq; uirginitate ꝓmittit. ¶ mentis. ¶ Idem. Qui sine uenia. ¶ bibit. q̃ ꝓ cape capiat. Non diuit uelim. nolens. bibendo uob ẽ. atq; currendo. sed q̃ noluit ¶ potuit currere. atq; potuit. ille uincit. ille saciabit̃. ¶ ꝺ plus amat uirgines x̃ q; spontẽ tribuit. q. si ñ fuit ꝓpriũ. maioriq; gr̃ ẽ offerre q. ñ debeas. q̃. redde q. exigis. Aplius uoꝛis bone exemplaꝝ. si talis est in quibus cã hois ẽ uxoꝛe. nõ expedit nube. Quoꝛ dns suam ꝓbans. re ete air. quid sentis? q. ñ expediat hoi ad celoꝝ regna uenire. atq; uxoꝛẽ. ſ; difficilis res ẽ. ¶ ñ os capiũ tibi ruit. Verũ quibz datũ ẽ. alios hominũ facẽ eunuchos natã. alios uis hoiũ. uti illi eunuchi placent. qs castrauit. ñ necessitas si; uoluntas. libenter illos in meo recipio sinu. q̃ se ꝓs castrauerũt ꝓp regnũ celoꝝ. ¶ ob merum aliud noluerũt esse q. nati sunt. Simil' q; tractanda ẽ sua. q̃ si quid castrauerũt ꝓp regnũ celoꝝ. si castrauit̃ cedẽ huic regi celoꝝ. g̃ q̃ si ñ castrauerũt. locũ ñ possiũt accipe castratoꝝ.

Finis hui' auctoritatis. ¶ ducẽ ꝓ uideret de uirginitatis affectu intelligunt. Qui ñ in uoluntate solũ. ſ; in necessitate ẽ. Principiũ uo de affectu intelligi. q̃ nõ necessitate ẽ amittendi. ſ; in uoluntate ẽ. nec exigit̃. ñ ꝓmittat̃. Item ex. 2. remisi. Non licet uiro uxoꝛem ducere qui suam uelare uel uxoꝛẽ suã uelare ꝓmittit. Quia uxoꝛẽ suã uelare ꝓmittit. ſ; similiter accipiat. ſ; similiter accipiatur. Item augustin' in ꝙnibz numeri. Vota abstinencie q̃ mulier ꝓ mittente uiro ꝓmiserit. illo permittente uiro ꝓmittere

Manifestũ est uirum seruare ñ cogi uxoꝛem. Quia legẽ uoluisse. femina sub uiro esse. ut nulla ei' uota q̃ abstinencie cã uiri reddant̃ ab ea. nisi auctoꝛ uir hoc ꝓmittendo. Nã ẽ ad ꝑcatũ cuiusd' uiri ꝓmisse uolare lex: si ꝓ' ꝓmiserit. ¶ ꝺa ꝓhibuit. ¶ hoc ñ ñ dixit. ut mulier faciat q. noiat. q̃ ꝓmissa iam ꝓ' a uiro fiat. Vir dixit ẽ ꝑcatũ. q̃ abnuit q. ꝓ' ꝛecusauit. ñ ñ

Hec solum uirginitas. et ea que sunt equiparanda nomine uirginitatis quã ꝓ uirginitate ñ dubium quin sanctior sit. ut ſ; ꝓ solum uirginitate saluabitur. ¶ ſ; ꝓ solum uirginitate saluabitur. ¶ ſ; ꝓ solum uirginitate. ſ; que est in mente principium. ſ; ¶ ſ; ꝓ solum uirginitate saluabitur. ¶ ſ; ꝓ solum uirginitate saluabitur. ¶ ſ; ꝓ solum uirginitate saluabitur.

mulier ex h̄ ullū dedit. ut ē pñ uir et
2cessent. p̄ea si phibuit contempnantur.
Ex pmissis appet. q. 2tingat no
ua. nec mulier sine 2sensu uiri. ñ ú sū 2sē
su mulieris dō reddē p̄. Si ā 2sensu altē.
cor ab altō pmissa fuit. ⁊ si p̄ mod̄ ī ir
rita deducē uoluit. q̄ pmisit ñ tñ nalz.
q2 in debito 2ungi cū mulier hī potesta
tē uiri sic ⁊ uir mulieris. atq; ideo qu
libz cor altum a suo uiro absolueret
ad p̄ma reuocare ñ p̄sit.
Quia uero in ceris uir ē caput mulie
ris. ⁊ mulier corp̄ uiri ita uota absti
nentie uno pmittēte mulier p̄ pmit
tē ut ñ cōd̄ phibente rēpmissa ñ va
leat ip̄le. ⁊ hoc ú dixim̄ p̄ 2dmonē su
mus. q2 uiro in oīb; debz subē. Vnde
aug̃ in li. qōnū geneſis. q. mulieres u
ros suos debent subesse.
Gr̄alis in hoīb; ut suāt femine uiris
et filij patrib;. q2 in illis hī ruſticia ē ī
maiori suāt minori. Dē ī qōnib; ne
cē. no. r. Vir est caput mulieris.
Cr ymago dei ē in hoīe. ut unū frēs sic
dīs. ex quo ceteri oriant. hīs impū
dei q̄ dicat. ē. q2 uni dī hī ymaginē.
ideo q2 mulier ad ymaginē dī ñ ē frā. Sic
aut dicit. ⁊ fecit dñs hoīem. ad ymaginē
dei fecit illū. hinc ī aplō. Vir quidē nec.
ñ debz uelare caput. q2 ymago et glā
dei. mulier ido uelet. q2 ñ ē glā aut y
mago dī. Dē in eod̄. Sanſ hinc appa
ret q̄. ad mod̄ uiros femmas subditas
ī pene famulas lex uoluit ēe uxores. dū
2stituit ut dicit adus uxorē uir testimo
nū ī lapidarēt illa. Si h̄ unū ē de
monstrē. ut ē ī uicissim ī lapidarē. si
h̄ falsū ē 2stat. sz ēm ī castigat. et
dāpnificat. eaq; pena subit adhibere q̄
uerē noluit. In alijs ā cās et q̄ testimo
nio falso cuiq; nocuit. q. si placuit ei ut
sit occidi. eod̄ plecti uidz pena q̄ fuerat.
si uium ēet ipe plectend̄. Dē ista super
eplām ad tym. De eodem.
Cum caput mulieris sit uir. cap ā uiri
xp̄e. q̄libz uxor. ñ subiicit uiro. h̄ ē ca
pm suo cuiusd̄ criminis rea ē. cui ī ur
si ñ subiiciat capiti suo. Verbū aīi dñi
blasphemat. i. 2tēnit dī pna sñia
et pnichilo ducit. i. ē ī famat ei singlū
dium. 2 legē fidēq; natē ea q̄ ī ana ē ex le
ge dei subiecta uiro ipare delidat. ē ena
gentiles femine uiris suis suāt cōi

legi nate. Dē aug̃ ī qōnibz. nūi. Arbitrā
uiri. mulieres in omibz sequi oportet.
Soluit maz lex aliq̄d uoīe dō aduersus
animā suā. ut ñ in aliq̄ uerū uenerum
atq; 2cessatū abstinentiā in eid̄ uoīs
femine ualeat auctoritas. sed utilis.
ita ut si adhuc ī nupt̄ 2cessetur p̄z no
ta p̄solue. si aliq̄n p̄soluit nupserit. ⁊
uiro ei h̄ cognitū ñ placuit. ñ p̄soluat.
et h̄ oīo sñi petito. q2 dō mundanū ea fie
dicet. i. mundi uidicauit. Sicut h̄ 2ten
dim putand̄ ē si. ē ip̄e dō h̄ p̄cepit. hoc
uoluit. Dē ambz in h. qōnū. ne. ⁊ no. r.
Nulla est mulieris potestas. sz in oīb;
ei p omia uiri dominio subsistit.
Mulier ē 2stat subiecta dnō uiri ē. et
nulla auctoritate h̄z. ñ docē p̄. ñ testis
ē. ñ fidē dare. ñ iudicare. Dē ī ayaine
ron ī ētatu dei q̄rit. Adā p eā deceptꝰ
ē. ñ ea p adā. Quē uocauit ad culpā
mulier. nulli ē ut ea ī gubnatōe assu
mat. ne merū femineū facultate labāt.
Dē sr. i. eplām ad corinthios. Mulier
debz uelare cap suū q2 ñ ē ymago dī. sz
ut ostendatur subiecta. ⁊ q2 p uaricato
p illā ruina ē. h̄ signū debz hī ī ecta.
p̄ter cetera equalē ñ h̄ cap libum. sz ne
lamine tectū. ñ h̄at potestatē docendi. q2
ep̄e h̄t psonā x̄. Quali g̃ aī iudicē xp̄m
ma aī ep̄m sm. q2 uicariu dñi ē. pp̄ter
ea originale subiectū debz iudi. Dē ī
li. de pdito. Licet illō obscurū ē q. ñ de eād
ra de q̄ plasmat ē adā. sz de ip̄i ade costa
fā sm mulier. ut scimus una ī uro. ⁊
ī mulier corpis ē nāz. unū fonte ge
nis humani. Ideo ñ duo a principio facti
uir ⁊ mulier. ñ duo uiri neq; due mu
lieres. sz p̄mū uir. deinde ex eo mulier.
Nam cū naturā uolens hominū con
stituere deus ab uno principio creare
hoc sapiens multarū ⁊ dispariū natā
ei caput fecit bonū. Laudabilissime
utiq; apparet ma uirū cap̄ ēe mulieris.
ut nulla uota abstinentie uel religiose
cōuersatōis liceat ei sine cī licentia deo of
ferre. ⁊ si uiro permittente rēpmissa
fuit. non licet ei uotū opere complere.
cum uir uoluerit reuocare p̄missum.
uotum uero continentie. ut alterius p
missu ab altero ualeat offerri. q̄d post
permissionem non ualeat in irritum
deduci.

Explicit. xxxiij. causa.

Quidam ut carpianus nat. alīū. sepul. p̄ter. p̄ter. et. uxo
mulierē sepiri possit aliz copulari. ne rem uiri ei⁹ fili⁹ eiꝰ
p̄ lachrymē calamitatem ul captiuitatem ñ subdio. ām
istam. q̄ ostendit quo uiri sit siquis teneat ul captiuā
uxor. uxor eius uiru. habit aliz. ut uiri h̄ et. ei. no. q̄ hic
tractat de illo matrimonio q̄ de ligato ligato. est. cum quis ī
generali uno uinculo matrimonij duas p̄t ligato simul ligare sine o
mittat. nō p̄cto ar. xxxvi. q. i. si. uerū q̄ si mulier creauit unum ma

Hic incipit. xxxiij. causa.

Quidam uir in captiuitate ductus est. posthea uxor eius audiens illum mortuum: nupsit alij. demū ille de captiuitate rediens: repetit uxorē suā. Illa postea amore capta: alpnat duos priores.

Hunc primū quērit an sit rea adulterij que uiuente uiro suo: alteri nupsit.

Secundo: an reclamante primo sit cogenda recedere a secundo. et redire ad primū.

Tertio quesito terminatur auctoritate leonis pp qui scribens nicete aquilegensi epō: ait. Que alij nupserit priori suo mortuo cū illo reddire ad priorē reduci cogantur.

Quum p bellicam cladem et p grauissimos hostiliū incursus. ita quedā dicantur cē diuisa conigia. ut abductis in captiuitatē uiris. femine eoz remanserint desolate. que uiros p̄pos interemptos putarent. aut ab inimica dominatione. nūq̄ credent liberandos. et in alioz conigio sollicitudine cogēte transierit. Cumq; status rerum ampliante dño in meliora cognoscat: non nulli eoz qui putabant posse reuerti. Mentio carnalis ita uidetur abigē. quid de mulieribus q̄ aliis ē cōiuncte uiris a nob̄ debeat ordinari. Et q. nouum p̄ceptū q. a dño iniungitur uiro suo mulier. et rerum ac nouum p̄ceptum ut que ds̄ coniunxit hō nō separet. necesse ē ut legitimarū federa nuptiarū: reddintegrāda credamus. et remoti hys q̄ hostiliter iniuriā inferūt quisq; ꝺ q. legitime mulieris formā. oīq; studio pensandū ē: ne recipiat unusquisq; q. suū ē. si nō sua culpabilis iudicetur. et nonq̄ alienū uiris p̄suasor habeat. q. p̄sonā et marita q. iā nō ē clamabatur assumpsit.

Sicut multa q̄ ad eos q̄ in captiuitatē ducti ē p̄necabāt: in uis alienum fuisse ponunt. et nō plene iustum est. ut eisdem reuisis ꝑpa reformentur. Ꝺ si in mancipijs uel in agris. aut ē domibz ac possessionibz recte seruat. quū magē in seruitutis redintegrōe. euandum ē. ut si q. clade bellica turbatus ē. pacis remedio reformet. et nō. si in p̄ longā captiuitatē uisi ita in dilectōe suaz seruā p̄sciant. ut eas cupiant. redire in suū p̄stinū. Ob mutandē ē. et inculpabile iudicandē ē. q. necessitas inducit. et restituendā q. fides poscit. et infra. Si ā alia mulier ita postea uiro amore sit capta. ut malierit hijs cohabitare. q. ad legitimū iuris p̄stinū statū nisi se nomine ita ut ecclastica cōtione p̄uenit. q. de re excusabili examinatōe criminis elegerit ostendentes: sibi mercē p suā in ancillā placuisse. q. uisa remissio potuit expiare. Redeant g̃ in suū statū uoluntaria redintegratōe. nō gia. neq; ullo modo ad opprobrium male uoluntatis trahatur. q. ꝺ uno necessitatis extorsit. q. sic̄ hec mulier q̄ ad uiros suos reuerti noluerit ipse sit hūde. ita ille q̄ in affectū ex dō minum redeunt. merito laudande. Item nocentiū p̄ pbo. Uir uxori de captiuitate redeunti reddatur priori.

Quum in captiuitate ursa mulier ceruū aut aliud animal ē ultimum fontis nō inuisse cognouit. Et fauore dñi reuisa ursa nos adiit. et nullo diffidente uxorē se ē memorem p docuit. Qua de re filij hāc merito illustris status fide catholica suffragante conigij illi ē q. erat primitus fundatū diuina gratia. Quemadmodū q̄ sacre mulieris supplices priores. nec diuortio cedere ullo pacto ē legitimum.

Item ad amandā pbam Que primo uiro relicto secundo adhesit. et sedin reliquens primo reconciliari nō potest.

Non satis aliquid pōt. quid sit q. di ē uoluit. alio uiro p̄ uim accepto. congregata uidl̄ multitudine nolente rapuit. et uirū p̄a nō uxorē rapta dimisit. legat libro moysi. et inueniat responsalem uiro. si in captiuitate fuit oppressa l'in agro. et nō clamauerit

Quū q. necessitas agit nō ē imputandū. xvij. q. iij. Inuitis. et. xxxij. q. i. Quidam. et. c. Quidam. Discipulos.

Quum ī captiuitate ducti

peccatum nō committunt si sacerdotes communicant. si ignorant. Et ita nullus nō ē. nisi. s. ille filius mortis. Nam et ipse dominus qui uenit saluare quod perierat. non reprehendit conuiuia. et. c. Qui filii sunt. Iecunus. Si aut sciens quod ad sciente. Item. xxxvij. q. ij. Solis. ar. ē. Solus. et. Si quis. et. c. Et mox. Si quis. et. c. Et. c. Qui filii sunt. Iecunus. Si aut sciens

punit qñ adulteram. Vñ aute optrel
lam in agro. mnoxiam ee. z molenū
legib; subiacē. Ego ista soror q̄ ux
dxē unm passa ē. ut adulto mngtē.
simule corpus xpi accipe. z ñ adul
tera reputari? agat pñiam. z ma dū
raxat. ut sedo uiro qui non appella
uit uir. sz adulte. a tempe pñie nō
2pungat. Qđ si dur ei uidet. z
semel dilectū ñ potest delinquere.
neq; pferre dñm uoluptatū. audi
at aplm clamantē. Non potestis
calicem dñi bibē. z calicem demoni
oz. ñ potestis mse dñi cōicare. et
mse demonioz. z in alio loco. Q
cōuentio luci ad tenebras: quis
consensus x ad belial? Rem nouā
loquor imo non nouam. sz uetere
que ueteris. t. auctoritate firmat.
Si relictā sedm uirū. z reconciliari
pōt uoluerit? non potest. scriptū ē
enī in deuteronomio. Si acceperit hō u
xorē. z habuerit eā? et non inuenit
grām in 2spectu eius pr aliquaz
feditatem? scribat libellū repudij.
et dabit ei. z dimittet eam de domo
sua. Cūq; egressa adulterā maritum
duxit. z ille quoq; odierit eā. dederit
q; libellū repudij. z dimiserit de do
mo sua. aut certe mortuus fuit.
ñ potuit eam pr mortē recipere uxo
rē. qm pollutā ē. z abhominabilē fa
ctā ē uxē dño. ne peccare faciat terrā qm
dns ds tuus tibi tradidit possidendā.
Si ā inexcabili necessitate cogente
nec in aliā pūnciam fugit. z uxor
eius sequi noluit? illo inuicte in
nupta pmaneat. Vñ in 2cil apd
ūmiam. Que uirū i captiuitate due
re seq noluit? maneat innupta q̄diu
Si quis necessitate in aliā ciuitatē
inexcabili cogente. in aliū ducatū.
seu pūnciam fugit. z cū uxor cūna
ret. z potest? amore patrie. aut rerū
suarū sequi noluit eū? qm oī tpe q̄
diu uir eius qui in seruitū non fuerit?
uiuit. semper innupta permaneat.
Qđ ā de 2iugatis audoritate le
onis pp. dr. h z de uirginibz intelli
gendū ē. ut si pr 2sentiā uiri nupse
rit alieno? ñ teneant. Vñ aug in li.
de fide z opibz. Sō ē adultā uirgo q̄
nesciens uiri nupserit alieno.

Si uirgo nesciens uiri nupserit alie
no. hoc si semp nesciat. nūq; ex hoc a
dultā erit. si aut sciat? nā ex h adul
tā ē manet. ex q̄ ē alieno sciens cu
bauit. sic in uite pdoz manduu q̄s
q; bone fidei possessor recte dr. q̄m
diu se possidē ignorat alienū. Cuz
ñ sciat. nec ab aliena possessione re
cedit? ē male fidei possessor phibet? ē ite
inuas? uocabit? Hic ignorantia ex
cusat eū. q̄ nesciens dormiunt ē soro
re sue uxoris? Vñ in 2cil aurelien. legit?
Non agatur deserere legitimā uxorē?
qui nesciens dormiunt ē ei? sororē.
Si lectū mariti absente uxore soroz
uiri uxoris. q̄. ille uxorē putans suā
ē. dormiunt cū ea. Sup hoc usū est. i
pe p securitatē nam hoc plurit q. m
sciens frēr h scel pnā q̄dē q̄ s iudicata
fuit. agat. legitimū sanū 2iugiū hr
pmittat? illa uero digna iudicta af
fligatur. et interim 2iugio pueat.
Qđ simplr ñ fornicatibz l cū du
abz sororibz l ē matre z filia. l ē pre.
et filio. dē accipiendē ē. ut ignorātib
2iugia ñ negent? scientibz pena p
hibeant? Vñ in eod 2cil. legit? Mari
monia legitima ñ phibeant? quia?
quoz ignōrantia excusat.
Si quis cū duabz sororibz fornī
catus fuit? z sororē sororis ab eod am
bā stupratā nesciens? l se sororē ei? q̄
ānā stupuat. ñ meretrē? si digne pe
nituit. z se emēdauit. p annos xij.
2iugia illi ñ negent? Si ā ñ ignora
uit. usq; ad mortē a 2iugio abstinear.
Idē ex eod. Si quis ē matre z filia for
nicat? fuit? ignorante matre de filia.
et filia de matre? ille nūq; accipiat
uxorē? ille ñ si uoluerit accipiāt ma
tres. Si aū h fuerit tpe femine? absq;
matris pretio maneant. Item
eod. Quidam fornicauit ē ē quedam
mulierē. z post ea filius nesciens pa
tris frēm? stupauit eod. q. cum pater re
uerat? de se filioq; confessus est. Sta
uerat melius ē. ut caluet lapsis ē
digna pnā legitima pmittantur
coniugia. quam forte deterius deli
quatur. fornicatia autem sine spe
coniugij maneat.

Explicit. xxxiij. causa.

Quicunq; se
quitur malle et
re os nigro lepro
rum pretiere. ad
uos si sum. h. i. o
et illa uē est ab
negatiue et dicē. no
heremon uerbo q
est. s. xuj. q. i. b
ua quecqm dī
erunt q illud re
tinere ē constitutum
ue. xiij. q. ij. una
quecque uxor si
uir suus uult uiginti
nō recipiatur eum
secundū sicut nec
litteras pcommu
endatorias. ff. de
op. li. q̄ ubi uir a
liter multe ñ possit
alia eligē sepul
turam quam uir
q̄ sibi ē electa sepul
ture uxore ñ auferq
tum q̄ mittatur ei
sequi quo ap fo
ri. no tamen filij
si. Et si qua
facultates habet cum
hostione teneat
cum secundū pagā
bunorum illo. q
exercere artem
sequi ecclesiasticā ai
ē. et prius quā no
minetur. s. nomine
ve. q. si quis in
sanus. Qđ
leonis. q. 66. p.

Si uirgo post
ptū. nō dic. uo
secutus. nam post
completum pcep
tū ñ stat se pos
sidere alienum si
possedisse nec ic
circa cōsentiam ui
alieno unde non
teneatur restituere
h. ñ. adsilatur
consulta remittere
xxxvij. q. i. si. am
uo faciunt. cum
q̄ uir saipē exigi
tur omnino uoluntas
sua. ut ei. et pie
cepē. qui omne
si quid si ab ali
quo cui. crim ali
quam cum uolun
tate uoluerit papi. q̄
nec uo fuit ons
aquo cum uxore si
stetum eam ut stetum
am communio ñ pri
mum. ggr. et cuius
uoluē. et cuius si uē
si. pecunie quar
q. tuo. Oublie p
sonam que ame
rent rem illā. ut
ame cum alio ut
ē. et necē. ac qui
mandū. si filium me
alterius. si dom
uxorem. si ciuem
go q. uir qui se
amē si certus ē
amē si hoc manda
rum. nō omino possit obici ecclēsticū. pena. nō ferri. si pone
pmisi. aut ne rem cum eo. ego nō pcep. agē. ne cuiq. ut dic. illa ier si rem
al. si tam. uolet pōdia q̄ si ecclēsticus quis sunt uiliores uidet pōdia
liquis obmittē si ñ illas que sunt uiliores solomō ut. ff. mandati. si fi
rem uisos. et q̄. Item quasi uir uxorē uel uxor uirū cum scīat se
mala fide posside pōt dici q̄ subtrahē forma uidet uiro q̄ rem ad li
gnōrum uel ad uehiculum cum ei uicinis consuādi. ut ff. de rebus li
b. Si quis uiroz. nomine meo dicē pm posse conficeri q̄ res si
sit. sua qua putat suo. dz pcēt. ut ff. mā. quintus qua hī. ergo uen
dit. ille qui subditus est rei fit. ac q̄. ñ post pfessionē ex quo
scierit rem alienam se cum fecerit. tenetur. redde. item pfessus cōe cum omi

Hic incipit. xxxv^a. causa.

Monia uxore sua alia ⁊ matrimonio co pulauit. q uxori defuncte: mi. gdu ꝛagu mans: uno ā .vi. luna cognatōis adhere bat. pr̄ ei nūl ū libis ex ea susceptis: accusat ap ecclam. Iste p̄tendit ignorāa. Hic p̄mū q̄nit. si lucat aliq̄ ex p̄a cognatōe duci i uxorē. Secō: si ex ꝛagunitate uxoris aliq̄ possit in nuge duci. Tercio: usq; ad q. gradū quisq; debeat abstinere. siue a p̄pis. siue ab uxoris sue ꝛagneis. Quarto: q̄ gre usq; ad .vij. gdū ꝛagunitat̄ ꝛpuant. na q. ñ ulē p̄tendit. ñ mē lub sistit. Quinto: quom gradū ꝛagnitatis ꝛpuandi s. Sexto: q̄ uerborum do p̄ q̄ matē firmare debēt. Septimo: an illi q̄ de incestuosis nati s filij reputentur. Octauo: si ignorant de ꝛagunitate uel de affinitate aliq̄ in uxorē ducta ē. an ex dispensatōe possit uiro suo adhiberi. Q o no: si augit ecclam decipi a cā ꝛagunitatis aliq̄. a uiro suo sepe. que post quadriennū nupcijs hinc inde celebris deprehendit̄ ñ fuisse ꝛagunitas p̄cis. an sēda nuptia s relinquendā ꝛ priora sint redintegrāda. Nono: si relicta alic̄ defūcti cognatōe ad sēdas nupcias migret. an ples ex eā susceptā: possit peregrare ad consortium alicuius de cognatione prioris uiri.

Quod ꝛaguineas nās suę uxoris nē in nuptiū nob ducē liceat exemplis et auctoritatibz ptr̄. Habrahā nāq; sarā filiā frīs sui. sororē uidl̄ loth in uxorē duxit. Isaac rebeccā in nuptijs acce pit. q erat filia ꝛobrini matris sue. Ia cob duas sorores. liam uidl̄ ⁊ rachel filiam labā auunculi sui s matrimonio sociauit. In lege q̄ p̄cepit dñs moysi. ut nullꝰ duceret uxorē. n de p̄pinquis ⁊ familia p̄. Si aliqs absq; liberis moreret. p̄cepit dñs. ut frī ei uxorē defuncti s copularet. ⁊ ex ea semen frī suo suscitaret. porro ad quos aliq; lex ipa pueniat. et p̄cepta p̄bent. obnoxij. n ul' euāgelicis mandatis. l' aplicis institutis existant monstrāt. Nullo ā euāglij p̄cepto. l' aplico institutio ꝛanguineoꝝ nupcias hōes p̄hibuisse inuenimꝰ. Vñ sic ab initio: tm ⁊ nūc licere plenē. Hyl̄us respondet. Consāguineoꝝ nuptias alias cā necessitatis p̄mulsis alias ex ipse rōnis inuenim̄ impie. Cū n: unꝰ ab initio uir. atq; una ex lateꝛe ei' mulier a deo formaret̄: necio sorores frīb; copulabāt. Qđ ā cogente necessitate fuit. cessante necessitate p̄ cessare oportet. qđ urgebat. Tamen g̃ nē dāpnabili usurpatur ꝛanguineoꝝ nuptio: qñ omin' ne cessaria plenē. Vñ: hmodi copla p̄a lege p̄hibita inuenit̄. dño dicente p moysen. Turpitudinē sororis tue ñ reuelabis. Hinc aug' ait in libro de continentia dei. Quare ꝛaguineas sorores. Cum g̃ genꝰ humanū duarum uxorum.

Cū post p̄mā copulā uiri fr̄ expulúerit aliā nuptijs ei ex uiri latere manū femina tūq; p̄iunctione op' hīet. ut gignendo multiplicarent̄ nec ēent ulli hōes: nisi qui ex ill' duobz nati fuissent uni nuptijs suis sorores accepunt. qđ' profecto q̄uis ē antiquitus p̄cepte necessitatis: tamen p̄da frēm ē dāpnabili religione p hibente. habuisse ē ut rō certissima cōtinens. ut hōies quibz ēet uni' atq; hō nestissima concordia diuisas necessitudinū uinculis nederent. Nec unꝰ in uno mīal necessitudiēl hīet. sz singule sp̄genant̄ singulos. at si ad socialē uitā diligent̄ plūs plūres obuiarent. Par q̄pe ⁊ soc̄ duas s necessitudinū nōia. Dū g̃ hī q̄s aluꝰ p̄ēm aluꝰ socerū. nūos se carnal portigit. utriq; ā uno adam ēe cognat̄ porrigit. utriq; ā uno adam ēe cognebant̄. nuptio. Sicut ⁊ ea uxor ei' utriq; sexu filios fuit. ⁊ socrus et mat̄. Qđ si due femine fuisset. alia mat̄ alia socrus copiosi se social' dilecto coplaret. Sz h̄ unū fieret ut ñ erat. qñ n̄ frēs ⁊ sorores ex illis duobz p̄mis nulli hōes ēent. Si g̃ debuit q. ponit. ut exultante copia uiri ducent uxores q̄ ea ñ erat sorores nō solū illud ñ fierent. ut nulla necessitas ēet. q. huic genti euenit

Dum g̃ ꝛegorius religiosum uirum q. consāguineis no nuptsit mīi. scripto cert. ⁊ e. q. my. ouuccēs ei. et duos. g. auunculos frigoriis etiam solu. ꝛ aliaꝝ ꝛerum p̄sone cū ei sit. ⁊ sensibus mīj mu pciunt fuisse contente eent̄ jre pupillaris etas et mībz abstinuit donec ttissima. vi. ei' ēet. an q. ab frīnitate ui surgent et ꝛoi ei formacio nā illa ꝛ cordia nō ēt ꝛtinctissima nam i ecclēs sunt ipē formate. xxxvij. q. my. quatenus et ecclie ēt. ar. q. di. ꝛoie. mo solus ꝛomo ēet aum so iore possit. cum hate ogi nosce et gonolem suū enarrauit. tunc. o. aū. a. ꝛuccauit. ar. xxxv. di ab exordio et ēet. ⁊ ir ligiosis. li. filie. xxvij. q. m. dixit cam ja. ēt. ar. et b. q. di. ꝛtigis ꝛe ꝛoie. ouibz ꝛtingit ꝛe ꝛoie. ouibz ꝛtingit. q. my. ⁊ q. qñ. q. di. lex fīa. i. me duoꝝ fr̄m filias cunctis. q. ñ ēt opus ēa quantum ad emulationem celestis ⁊ ciuitatis ei ñ ꝛtingit. ñ ei ꝛtingit. ñ ei ꝛtingit. ñ ei

cuā mr ipiōs dōz mlōz falsoz q; cultō
rel. suc obtinuāt ēnīmāl. ii ⁊ si pūsis le
gib; pmittē sīna 2iugia. melior ñ 2
suendo ipām malit exhonere lucriaz.
sicq; adiscent. qī hēc nūq. ponit. Copla
no g̃ matrī ⁊ femine qm̄ annec ad ge
ñ humanū qđā semmariū ē carnal.
Celesti s ū animis: dp̄ hō. ne noxī ge
nātōis euadat. Hac anq; 2suetudine q
ab ipō exordio huāne ppagatōis origi
nē hūit. qm̄ nulla lex 2ma ubendo e
uacuauit. Excusam̄ abrahām. ysaac.
et iacob. ⁊ cēt q de ppa cognatōe duc
bant uxoz. ēl. qm̄uis ⁊ alia cā cerullē
tōnl qī id fēm sit posset meliōi. Cris
ydolatria fedant sola familia hab. ī
cultu uni dei remansit. Nā abrahā
a caldeis ē fūg suo anim. ī ignē q. adora
re nolut. pcēl ē. ut nūm sue dei tam
exurendo fenuer. q. uendendo colē nēp
sūt. Ne g̃ ex 2iunctōe infidelū fidelē
ad idolatrā plabēnt. ⁊ ita dīm offende
rent. sic quondā cū diuinū filij dei 2
mixti filiabz hōim ipīm ad uacuandi
am pcesserūt. rebellē causā ē. ū pi
mebe uni scissim. ñ ñ de ppa cognatī
one. i. de familia fidelī. sibi uxores
acciperet. hinc ⁊ ē filij isrl' manauit
tam pmissionis a dño audiēt. ne fi
liaſ cānanēoz sibi in uxores acciper.
ñ suas eis nupsū tradēt. sanū subuī
tur dñs. ne facīāt. nos recedē a deo nīo.
et fornicari ē dijs alienis. hinc ⁊ edō
ydumeas. amō alias mulieres: mano
uū. p qs filij isrl' ibāt ad dōs alienos.
ab eis separi iussit. Est ⁊ alia cā qr 2
sanguineoz 2iunctōes ī ppō dei pri
mū pmisse. l' pū impetrāt. Dñs
sic ab initio saluē genūs hūanū dispē
sauit. ut p̄mittā etiam in illo ppō ī
stituere. q s annis 2sāguinitatis etiā
ppinquis? Nā de plebe iudaica primū
apl̄os elegit. qs q̄ fundamētū ecclē in
stituit. quoz pdicatōe de eadē plebe ml'
ti ad dm 2uersi. in cepīs originē ecclē
pstituēt. Deinde. in ecclīa sue pfidie.
iudaica plebe relicta ad gēs q̄ tam fide
q̄ cognatōe carnis a x̄o erant alienę.
pdicatio euāgelica trāslata ē. ⁊ qī 2sā
guinee copulā x̄o aspnat̄ de alienis
cognatōe sibi uxorē elegit. adimpleſ
dīō q. p ypham pdixat. In pēs uris
dimisi matrem uram qī adulterā ēt re

pudiatā. Ire p aliū ppham. Vocabo nō
plebē meam: plebē meā. In hō ut g̃ sat
mīo 2sanguineoz 2iunctōes primū in
ppō permisse s. nē a phibīt ō. ⁊ ep ñ in
una familia tm̄ sz in oī multitudine gē
tiū ppō fidelū iungerēt. ñ de ppa cog
natōe sz de q̄libz alia cuiq; uxorē ducē
redit. Illd ā q. precepta legis quanda di
cit. q̄ nec euāgelica ñ aplica institutio
euacuata plenē. uerū qđ ē. Sz ē oia si
gnalia signa apl̄ō pbz. ad tempꝰ ēē data.
anq; ō nouitate uerbi affirmet illa
ñ ultrā ēē seruanda. h̄ ā ut sup̄ monstrū ē
cā salūem a dō institutū ēē probēt.
et h̄ ē ceris figuralibz euacuatum euāgliē
2stat. Quāq. sic apl̄s qđā 2sulendo
addidit. q euāgelica precepta ñ iuuenibꝰ
nūr: diffinita. nec ni ō tanq. temeraria ⁊
superflua ab alijs aplis ē repudiata: sic
et cā p aplica institutā qđā 2silio pfe
ctōis addidit. ū pot de mnemta mun
stroz. de celebrōe misteroz. de celebrōne
officioz. q nullatenꝰ ē reprehenda. sz di
ligenti nouatōe suscipienda. Consāgui
neoz g̃ 2iunctōes q̄ euāgelica ⁊ apl̄i
ca p̄cepta ñ iuuenant̄ phibīt. sunt ni
fugiende qua ecclesiastica institutio
nibus inueniuntur interminate.

Quia g̃ a 2sāguineoz 2iunctōibus
sic plenū ē. abstinē oportet. uidend ē
usq; ad q̄s g̃dū 2sāguinei ppīs abstinē
oporteat. l' si ex cognatōe ppīe uxoꝰ
aliq̄ ducī 2iugē liceat. De hijs ita sc̄
bit greg. pp. in. 2. mdensi. Usq; ad. vij.
generationē de sua cognatōe nullus
de affinitate 2sanguinitatis ducat
p g̃dū cognatōis placuit usq; uxorem.
ad. vij. generationē obseruare. Sā ⁊
hēdūs trū plegales institutiōz diffi
nitōes sanctā usq; ad. vij g̃dū predix
hēdū successionē. ñ n: ul' succedent. ñ ul'
de ppīne cognatōis debēt. Ire ualuit. pp.
Infames notāt̄ qui consanguineas
Oiunctōes 2san ducunt uxores.
guineoz fi phibent. q̄ has ⁊ diuine
scīq; leges phibent. leges g̃ diuine h̄
agentes. ⁊ eos q ex eis pdeunt. ñ solū eccl
unt: sz ⁊ maledictos appellant. legesq;
scīi infames tales notant. ⁊ ab hēditate
repellūt. Nos ū sequent̄ pdēs nīos infa
mia eos notam̄. ⁊ infames ēē censem̄.
q infamie maculis ē aspsi. ñ eos nouī
nec actusatōes q̄s legēs secūl recipiūt

Q

Suscipe debem? Eos ā 2sanguineos dms. qs domine ? ignor? ac romanor aīq; gror legis 2sāguineos appellāt? ? ī hēditate sibi rapiūt. ñ repelle possūt. Ire fabian? pp. Affines in iiij. gen?atōe copulari possūt in iij. si fuerint inuenti non separentur.

De ppiqui q̄ ad affinitatē p nuptias ? uxorem uenit defuncta uxore l' uir. ī iij. gen?atōe iungant? In iij. si fuerint fuerint. ñ separ?. In iij. ū. ppiquitate. ñ licet uxorē alteri? accipe. p' obuiā ē. Cūtū ī iungat?. in matrimonio. eis q̄ s sī 2sāguinei ? uxoris sue 2sanguinei p' morē sue uxoris. dē. Q. ppinq. sanguinis uxorē ducit. ? se pater ñ licebit. si quidē uir? uxorē ab si uxoris ī iugio sociare. sibi ignoran tia excusetur. Vñ in cal'. ap' imperiū. Sō phibē ducē uxores q̄ ignorāt ?cessum

Si quis ē mr̄e ? filia cognoscant. ~ fornicat?. ignorante mr̄e de filia ? filia de matre. ille ñq̄ accipiat uxorē. ille ño si uoluerit accipiāt manifest. Si ā h̄ scierit ipē femine absq; matris p̄iudicio manēt. Ire ex eod̄. Si h̄ fornicat? fuit ē mulier. et si ei nescienti ea duxit ī uxorē si ē ei q̄d cum ea fecerit. Vij. ānos penitear. p' p̄mam nubat. Mulier ā usq; ad mor tē penitear. ? sine spe iungi manear.

De his ū q̄ ignorāt iungūt ?cē auctoritatē intelligende s. Vñ uul? pp. Ex ppinquare sua sanguinei l' uxoris usq; in iij. gradum nullus ducat uxorē.

Nullū in matrē seu p̄nitum? ex ppinq̄ tate sui sanguinei l' uxoris. usq; in iij. gradū. uxorē ducē. l' incesti macu la copulari. ppter q̄ illd' abiecti?. q̄m sic ñ licz aliq̄. iano de sua 2sāguini tate sic ? ñ licet de 2sāguinitate uxo ris sue iungē ducē. pp carnis unionē. Ire ex cal' agathensi. Incestuosi nullo

De incestuosis sunt digni noīe coniugij

Quoscūq; nich? p̄s' nunc relinquim l' reseruam. ñ ē adultiū sepatōe sana nerunt. Incestos ū nullo iugij noīe de putandos. quos ī delignare sanctū ē: hos n: ēe censem?. Si quis relictā fris q̄ pēe p̄s soror exercet carnali iunctione polluit. Si q̄s fr̄ gnanā uxorem accepit. si q̄s nouerca duxerit. si q̄s 2sobri ne sobrinaq; se sociauit. si q̄s relictā fil' sue annali miscuit. aut patru filie. l' p̄gnie sue aut q̄ ex pp̄in 2sanguinita te aliq̄. aut q̄. 2sāguinē h̄uit 2subi

ri polluit. aut uxorē duxit. q̄s ōs ? oli et sub hac 2stitutōe ?cessos ēe ñ dubitam?. et mr̄ catechuminos usq; ad legitimā sa tisfactōnē manē ? orare p̄cipim?. q. m p̄ sens tp̄z phibem?. ut ea q̄ s aliter? sti tuta ñ dissoluam?. Sanē quib; 2cordio illicita uidet?. habebunt in cordi me liorē 2cogy libertatē. Ire ex eod̄ 2cil' p̄ler densi Incestuosi usq; ad 4tā fact̄onē

De his q̄ incesti excōmunicentur.

polluōe se maculant placuit quoūs q; ū ip̄e dēclando ? illicito carnis 2cubi nio p̄sumant. usq; ad missā ūn cath? cuminor ū eccl̄a admittant?. ē q̄bz ? nec eūdē sumē ulli ?anor? licebit. apis nullis licebit. Ire gg. pp. ad felicē misene cum tatis epm. Nullus ducat uxorem a 2sā guineo suo cognitam. nel aliquā pol

Nec eā q̄m aliq̄s lunone maculatam. ex pp̄a 2sanguinitate iugē habuit. ? aliq̄ illicitā polluōe maculauit in cō iugiū ducē ulli ?anor? licebit. q̄ incestu osus ē tal' cōis ? abominabil' dō. ? tan tis bōis hōib; incestuosos ñ. nullo 2cu gij noīe deputandos a sēis p̄ib; statuti ē legim?. Nature iudicio ordine. si ū extra ordinarie: ñ sit. aut n: urban? pp. j. gratiano apolitano epō. Ex ordinaria polluōe ñ ī in naturalib; mansurē ñ ipe

Extra ordinaria polluōe affectum. ~ Cuius ñ ī in naturalib; admissa ul' se pius reducta aut mansurē effectū sū p̄ bant sacmenti ? ē 2stitut?. q̄. admodū nob; nus designatū ē huius. ñ iudex ma trimonii ip̄edire. q̄uisq; sit enormis ? detestabil'. Ire ull? pp. Nullus ducat ī co iugē relictam consanguineor? uxoris

Neq; q̄s sue usq; in tertiam ip̄gressem. stantiā ē. aut relictā frīs uxoris sue. re lictā frīs uxoris sue. relictā filij uxoris sue. nemo s ī matrimoniū sumat relictā con sanguineor? uxoris sue. usq; ī iij. ip̄ge niē. nemo ī matrimoniū sumat. In quarta ā ? v. si inuenta fuerit. ñ separē. Idē. A 2sanguinei ip̄is l' sue uxoris patris

Cōsulat uir suum cuiq; ē attendendum. gat 2sanguineis uxoris sue. Ire ysido rus l' ex 2cilio mathiensi. In parentela p̄ in ex coniugis. eadem 2sanguinitas

Sane consanguinitas q̄ in ē obseruanda. pp̄o uiro 2seruanda ē h̄ nimirū in uxo ris parentela de lege nuptiarū custodi enda ē. q̄ 2stat eos duos fuisse ī carne

una tōq; 2uīs ill' uīq; pmela credenda ē.
luē sēpū ē. Erunt duo in carne una. Item
aug. Sponsus non aliē est deputanda
uxor q̄ uxor nō tam duo q̄s quam filia.
Una tam ḡ. nō alie nuq̄ est deputanda q̄
filia. Inc. ggg. pp. Usq; ad septimā gīm
nonē ꝑgenie suā unicuiq; seruare o
Progenie suā unūq̄q; usq; ad. vij. poter.
Obseruare decimā generationē. q̄ndiu
se agnoscāt affinitate ꝓpinquos. ad 2ui
galē copulā accedē denegam. q. si fecīt
separē. Item nicholaꝰ pp. a malfitane ecte
suffraganeus. De eodem.

De 2sanguinitate sua uxore nullus du
cat. usq; ꝑ generationē. vij. l' quousq; pa
rentela cognosci potuit. Iaciē ii uxorem si
mul. 2 2aubinā hns nō coiter ecte. Item ex
2ulio guarnacensi. Quousq; inter ali
qs generatio recordari aut memoria re
tineri. & iuuice non copulentur.

In copulatōe fideliū generatōis numerū nō
diffinim. nec statuim. ut nulla liceat ꝑso
no de ꝑte 2sanguinitate seu cognatōe
accipe uxorē. usq; dū generatio recordari.
aut cognosci. aut in memoria reuocari.
Item ex 2cil' lugdunensi. Ex ꝓpīquitate san
guinis usq; ad. vij. gradū nullus
Nulli ex ꝓpinquitate ducat uxorem.
Si sanguinis usq; ad. vij. gradū uxo
rē ducant. neq; sine bñdictōe sacerdo
tis. Qui ā nupt̄ erunt a sacerdote bñ
dicti nubē audeant. Permittit aut
romanus quoq; phib 2iunctōe cō
sanguineox usq; in. vij. generationē. &
obtinuit illd gg. ad aug. anglox epm.
Anglici ꝓmittē ut. vij. uel quousq ge
Quedā lex romana nemōe copulentur.
Ꝓmittit ut fris et sororis seu duox
frm̄ germanox. seu duaꝝ sororū filiꝰ et fili
a misceant. & cognito dictum ex
li 2uigo solui nō posse sucrescēte. Vñ
necesse ē. iiij. l' v. generatio fideliū li
cenē dissolui. Sed idem humil
lim̄ papa gg. p multū quis a fide mis
sine scitu ꝓsule regis. Vñ augo scrip
sit ut anglox. iij. generatōe 2iuncta
matrimonia nunime solucrē. Iuste ce
nā talē rationē reddidit. q. scripsi augo
anglox genus ego aluīno nūl' ī recor
dans nō ipi ī anglox genus. q̄ nup
ad fidē uenit. ne a bono q. acceperat me
riendo austiora retrederet. spalū ī nō ge
nalū me crillime. scripsisse cognoscas.

Unde et in oīs romana curia sic exuu
ctus. Sic ea ut ante hac scripsi man
data: ut ꝑ q. firma radice in fide suū
soliderī. si infra ꝓm 2sanguinitate inuen
fuerīt nō separentur. aut infra affinitatē
lineā. 1. usq; ad. vij. generationē iungant.
& q. adhuc illis neophitis existentibus
eis ꝓmū illucta 2scripsi. et eos uerbis
ac exemplis instruere oportet. nā ut ex
aplīs q̄ aut. lac dedi uob ponū ī escam
illis nō ī potus. ut ꝓfectū ē q̄busdā tunc
da indulsim̄. ne bonū q. infirma radi
ce plantauī euū euellerē. & aliq̄nulū
firmatē. et usq; ad pfectionē custodi
rē. Item obiciē illd gabilonensis 2cily
Iu. v. l' vi. generatōe nullus amplius co
Contradicam̄ ut in. iij. poterī 2ugio.
l' v. secta q. generatōe nullus amplī in
2ugio copulet. Ubi ā ꝓ modernis fm̄ si
ent inuenū sepiet. Hac auctori
tate dū vi. generatōe 2ugiū medicit. i
septima ꝓmū uidet. & quid cognatōis
& quousq̄ uarie 2putant. Alij nāq;
ꝓtēm in ꝓmo gradu filios in sedō po
nunt. alij ꝓmū gradū filios appellāt.
negantes gradū cognatōis mīe ꝓtēm et
filiū ee. cū una caro ꝓbeat̄ pater et fili
ū autoritate & q. q̄ 2sanguinitatis causa
la usq; in. vij gradū ꝓhibent. patre ꝓ
nunt in ꝓmū gradū. Ille ū q̄ usq; ad
vi. gradū ꝓhibent. ꝓmū gradū filios ap
pellant. atq; ita sic ut eidem ꝓsoe. & hāc
diuisam̄ inueniant. in vi. ul' vij. gdn.
Item illd fabiani q̄ ad fines in v. gene
rōe copulari uidet. uidē ee arduum
illi decreto uly ꝓp. Sic nō licet ulli ꝓ
no de sua 2sanguinitate uxorē ducē. sic
et nō licet de 2sanguinitate uxoris sue 2
ugē ducē. ꝓpter carnis unitatē. Similit
ena inuenitur 2trium illi capitulo ggij.
Ne ei q̄. ex ꝓpīa 2sanguinitate 2ugem
hāt. et c. Sed illd fabiani intelligend
ē. de duabus ꝓsonis inter se affinitate cō
iunctis. ut s uxoris duox frm̄. si 2tigit
una earū alteri matrimonio copulari.
ꝓ morte ei' ut nō ꝓ affinē supstitē in
2ugē ducē. nō in v. gradu affinitatis
inueniant. Vñ q̄ notāi aliē in uxorē
ducit. ꝓ morte ē uxorē ducē nō potē. hic
et illi ꝓp. alibi aut. Relictā 2sangui
neox uxoris sue nō aut 2sanguineam
uxoris sue. & relictā 2sanguineox usq;
ī. iij. generationē nullus ducat ī uxorē.

Sed quibus
cunq; ex
ꝓpīis
colligi po
test. et ita
istis ꝓhibitis
ponit gīa sa
cramentorū
primo post
quā sacra
mentum
accusatoris
ꝓmo ponit
sacramentū
so potuit sicut
ninam synō
dum testimō
est testimo
nium. et
ita quo
modo
sacramentū
illa q̄ to sacra
mentum
coniu
gii separari
ni. et ab illo di
cunt ni quide
b. receptum
fuisse. p eos
dicendo
que ē ut accu
sator ꝓbare
ur. ne uxo
rem ei
ducat
ecclō si uolue
rint q̄ et

Paschalis ū ꝑp̄. q. scribat regno ep̄o. Cerū
genus affinitatis assignat̄ copula n̄ ultr̄
sedm gradū multiplicat̄ plebem. aut n. duor
ꝛsobrinor coniuges una ꝛ eadē nubē
Porro duor ꝛsobrinor nuptiꝫ possunt.
Q̄ nul duabus rēpub: uno tm̄ altera p̄
alteri obtū nube q̄m̄ ꝓtractu temꝑ
annotā publice honestatis macula ꝓdi
cat. ꝛ nouā prudentia sua q: una ab uxo
re sic a uiri ꝛsanguinei abstinendū ē.
Illud ḡḡ. ꝛ ualq; mellig̃ de ꝛsangui
nitate uiri. l' uxoris. ū p̄ mortē alic̄ eor
nulli de agnatōe defuncti supstes: matri
monio copulet̄. Demonstrauī ē usq;
ad q̄. gradū quisq; a ꝑp̄ ꝛsanguinitate l'
agnatōe uxoris sue abstinere debeat.
Modo q̄rē q̄ usq; ad vi. gradū ꝛsā
guinitas phibeat̄ q̄uncio. De hac ma
teria scribit ysidor? ethimologiar libro xi. cap̄.
vi. Q̄r usq; ad vii. gradū ꝛsanguinitat̄
Consanguinitat̄ dū sepe paulatī obscuet̄.
ꝑ plurimū ordines: dimittens usq; ad ultr̄
mū gradū se subtrahit. ꝛ ꝑp̄ q̄tas ē de
fecerit. ē ꝑmū lex i matrimoniū uinculū cā
recipiet. ꝛ q̄dā remouebat fugiendē. Inde
ā usq; ad. vi. generis ⁊ gradū ꝛsangui
nitat̄ statuta ē. ut sex etatib: mundi ge
nerato et hominis status finiret̄. ut ꝑ
quatuor gradib: tot gradibus terminetur.
De gradib: uero ꝛsanguinitatis q̄m
quendi ē. ita ysidor? sic ait. Quomodo
dinumerant cognatōnis gradus.
Series ꝛsanguinitatis. vi. gradib: hꝫ m̄ di
rimit̄. filius ꝛ filia. q. ē fr̄ ꝛ soror. sic ut
nunc illi secūdi. Ex radice illi
una: egrediunt̄ illi ramuli. nepos.
ꝛ neptis. Primi ꝑnepos ꝛ ꝑneptis. sēdi
abnepos ꝛ abneptis. Tertius adnepos ꝛ
adneptis. q̄rti trinepos ꝛ trineptis. q̄nti
trineptis filius ꝛ trineptis filia. sexti. Item
alexand̄ ꝑp̄ sedis neopolitanus ciuis. ꝛ oīb:
epis atq; iudicib: p̄ italiā ꝛsistit. scribit
de hac ꝛ materia dicēs. Quem fr̄ quarti gra
dū sedē aplica plam dns ꝛsanguinitatis.
Hec q̄stio nouit exortā de gradib: ꝛsangui
nitatis. q̄. dū legi ꝛ canoni ꝑpetuā exerā
rel. eos ꝑ quatuor gradū ꝛ sacros canones
et ecclesiā more uiuere nimirū nouo ꝛ
ī audito errore affirmantes q. germani
fres l' sorores. uxe se sine in sedā gnātes
filij eor l' filie. in nūj. nepotes l' neptes
eor. in vi. tandē q̄ modo ꝓgenie ꝑpetuā
tes. ꝛ hūi vi. gradu eā imitantes: di

cunt deinceps. uiros ac mulieres uxe se ꝑ
se nuptias nūm attigisse. Ad hanc ꝑ
nā errorē extirpandū in anglorū ecclā
manat seculares legesq; ꝑ tantū ꝑ uigor
promulgauit. de successionib: ꝛ agnator
quib: ꝛ usq; ostendē. uoluit. fres ī eōdē
gradu esse uiatores. filios eor ī quarto.
nepotes in vi. sic seriem genealogie ē
minantes. nūationē sēdā ꝑtū ꝛ annū
erē ꝑputationē. ad nos usq; ꝑducta: ꝑ
ista quada calliditate disturbare uoluit.
Dos ū deo annuente hāc q̄onē discutere
mutuo in sinodo habita in laranensi
ꝛsistorio. uocatis. ad hoc epis ⁊ clicis.
atq; iudicib: diuisas ecclas punctas.
demq; diu uentilatis legib: ⁊ sacris ca
nonib: distincte inuenim?. ob aliā atq;
aliā cām aliam legi fr̄: aliam canoni ⁊
putationē. In legib: siquid ob nuptias ali
ud ꝑ gradū mutuo fieri ē. ut hēditas
l' successio ab uno ad aliam ꝑsonā nec
ꝛsanguineos deferat̄. In canonib: ob
hoc ꝓgenies ꝑputat̄. ut apte monstrat̄.
usq; ad coram generationē a ꝛsāguineor
nuptijs abstinendū. Ibi ꝑscribit̄ ut
hēditas ꝑp̄ q̄s modo legitimo ꝛsanet.
Hic ū ut rite ⁊ canonice nr̄ fideles nup
tie celebrent̄. In legib: distincte ī nume
rant̄ grad. usq; ad vi. in canonib:
ā usq; ad septimū distinguit̄ generōe.
Hac ḡ de ea q: hēditates nequeant defri
ri de una ad aliam ꝑsonā. ideo cura
uit secularis imperor in singulis ꝑso
nis singulos ꝑtice grad̄. Quia ī nuptie
sine diabz n̄ ualent si ꝑsonis: ideo sacri
canones duas in uno gradu ꝛsistere
ꝑsonas. utrāq; ꝑputationē. si antecesserit
subtilit̄ ꝑspecta fuit. ide sensisse. ⁊ eand̄
in ea sūam ē. atq; ad eund̄ numerū ea
uenire manifestissimū erit. Instituan
nāq; usq; ad q̄. gradū ꝛsanguinitas ut
ꝑdureat. ī sui legib: ī definiunt. Canones
uero ultr̄ vii. nullā nūant generationem.
Sexto q̄ppe gradu determinato in ipis le
gib: subtrahit̄ ipsor. huiusce ostendisse
sufficiat. q̄. admodū grad̄ cognatōis nu
mer̄. Namq; ex hys palā ē. intelligere
q̄. admodū amittat gradū nūare debeamus.
Genera q̄ppe ꝑsona gradum adiciet.
Ecce in hys ubis apte ostendit̄ tales
grad̄. quales ibi ꝑputant̄. n̄ ultra usq; ad
sextū. utrīq; ultr̄ uiare debe. Quippe cū
ultr̄ sextū ubiores grad̄ uiandos ē der'

Quo sciunt ecclias tenere. ꝛ. Plane gaudius miquā ī dico sufficē. q̄ sic q̄ rē
stipiter ī nuptiarum genui
si tui ex latib: usq; ē ex remi
series ex nr̄ fiēs amō. ami
pnit. p̄ stipite. g. g. q. c. i.
post mos ꝓ nanus ergo q̄
pnis ex ētu qui fit ex
sor: ꝛ ꝑ nunc nūi. ex eodē ut
res bū. plane pnum ē filii
um ꝓ nunc si recta n
di sciunt ꝛ aly duo plane
bni ē filia ꝓ nunc si ex
nr̄. nich sciunt sepibiant:
ne mle. tūi. ante q̄ non
q: nec ille ꝛ dno ꝑbit. ꝛ ag̃
mitare nec ille ꝛ dno nam. a
lino plane ipse ex alio ille
si quis ꝛ ante ex. simq; ex
plane aliquē ē filii alie
plane illi ē prem ipsius
si iusto cui plurimū ē indi
q q. ꝓ. ē p̄ pre ante plani
ē ei q̄. ꝓ. cum p̄ bre ergo
consule in dia q̄ē ē p̄. ut
ille ergo consanguinitas ē
plani ex forte primo meli
dine q̄ connit sufficē qd̄ in
trinit ex gradu nate nec ē ꝑ
ex. ante. quē. illud i ꝛti
ligo p̄ ex ni p̄ stirpi ille
dno sacrificia ul' ecclesiis hic
tenet mate qdā fr̄ ꝓ.

Ab isto die accipiens ei
qui ꝛ cum sit senex si
cum ex uxore mea ut
ei. possit. ex. fin quo sen
tio no. xxxm. q. vi. ma do
lescentē si mo. ē. laco filiꝫ
to nam qm̄ male agit ex
trin. q. vi. primo sum. ex no
minuet si cum ex ignis sepa
ra a tribus sua nō di in
tur. ut ex. ꝛ. ex obi. di. ex ex
ordinate. ante. ita. dicer ꝛ
dulcissime ab. ꝑp̄ q. ille
xxxvi. q. vi. ex. ī. ex. ante
mi. ī olim ul' ex. anon. ois
tributio. ꝛ hac no. xxxm. q.
vi. ex. ab isto omnibus mise
te ul' ecclam si fuit accep
ti. Ad hec unus ē qo
materne. ꝓmittur omne
g. vi. q. unde. ī. ex. ex placent
sacre ma in gallia. ex. g. di. nup
placuit. ex. l xxxvi. di. nūi
vm. q. m. alia. Ad
oi ꝓtes nesciunt mi ꝛ
uiuum. nō ē uiuū quā
filij sint. limi ut ex. q. m.
filij sint limi aut a si me
uiuus sciunt. ꝛ alē nescient
dice qui q. ami adscribē ꝑfec
limi si quem ad ignobilē
simo. ut. xxxvii. q. v. gob qui
q. ex. ma. ī ignoramo. ī
b. ex. b. ita dicit mi ꝛ ꝓ
bauit eorum distinctio ex.
ex. ex nore qi mouiciēs
cēt q. aliquis petit cēt li
mus ꝓmi ultimus gian
nemo ꝑt cē ꝓmi liber. ex
ꝓmi sunus. ff. ex lib. ca quā
uiuorum. ex si ambo ꝓnes
sciunt meos filij nō sunt
limi. ꝛ etiam ignime ali
ꝓmitto ut. ex. ex clamat

ꝛsan. ami mihi bic. quid est dubitatio dic. ex ni solui ex mitigatio ut ex. bic
xxvi. q. v. q. ait time filius. ultimus dicamus nō ē filii qui ī ultimo loco. vii. q. v. ff. hic
ad xxxii. q. m. dicit ergo vbi gradi mi time quiescit ex ex ut ī ultimo quinquagesimo ff.
ex op. ī si libertus. ex primo. vii. q. quo quidem dispensatio possit cum ꝛsanguineis ul'
celsus vbi bic. assimbi. ex quidem mitto ex ꝓ solus si impetro ex ista ī ꝑ. ut
Dicit q. ī eccliico pinbitus sunt nec ī ꝛsanguinitate ad. ff. ī filii. ē. ut ex. ex ordinate
gaudemus ut nō. xxx. q. m. pietati. ex sunt alia que monetam nunc dispensationem p
les ex ꝓ. ī. e. ī. ff. ex uxori. nupt. qui ī primitia ex ex formatos pacis ut ex. ex testo
nupti. ad testē ī pter testi ex ē. ī dotem dispensatio ibi. ī. cui uicem dispensatur
q̄ post plurimum longum nō admittit accusatorem nisi accusatus ipm sponte
ne ex qui ma. ac ꝓ. ꝓ. pacis mittimus posse si q. al' nō dz. e. dr. nup. tem. ex. xxv. di
gamoibz. ar. ex. ordinem cete. ī. q. ī. ecto. e. xxiii. q. ī. salutat ō filiaꝫ nō filio

nat .ubi n. ntiqrel noiat grad' aperte
ndicat ñ sex mñs ē gradus. sz sex si
mul: adhuc alios numandos. sic mi
rū cū in pcedentibz pe formantur ipa
rz. decimū ē gradū q. dicendo non ē
mñs sex tuc clari 2fitet. hy g' au
gulent. ē acuem mentis si possūt intel
dant. qs hactenus ulli nu paulu erroz.
Cni ū u sede legel unc agnosc l'cogna
tos defert' successs: 2sāguineos ēe ñ du
bū ē. sequ: n. s succedent n inc sc este
mniano m. x. gdu s attinent. Consā
guinei g' s sb. q sic s succedūt. qd si x
gradu. consāguinei s exhibūt: ñ ē tāi
nata 2sāguinitas. ut ista facent' in vi.
mñs gdu. Quod g' dicit: Cōputans
nāq; gradibz sic ista mnant aut finit' 2
sāguinitas in vi. gdu. aut ñ. Si ā finit'
fallacel ert legel. qbz ista nuit'. q in x
gdu s succedē 2sāguineos habent. Od
si ñ finit' 2sāguinitas in hmōi vi. gdu:
falsidicu ert. ista q ulr illū sexū nolūt
2putare: 2sanguinitate. g' aut leges e
nīt false. aut ista q sic finiunt gnatō
nē. sz iudice legel. 7 dictes sūt cano
nes: dicam' id q. uitas hr. f. q. ñ tāi
nat' 2sāguinitas in hmōi vi. gradu.
et tenetur in vij. gdu f canonel. Vna
q; n. 2putano sic supi dixim' uno si
ne 2clusu'. Nāq; guidal legales unū
canonicū gradū 2stituūt. Pel naq;
q f. sclares legel dicunt' i sedo gradu
iuxta canonel numant' in pmo gra
du. filij frīs q illic mnant' in .uj. hic
2putant' in sedo. Neporel ū q illic in
vi: istic mnant' in .uj. Sic deinceps q le
gibz inscribūt' in octauo 7 c. In cano
nibz diffinunt in .uij. 7 i v. anis h m
te reliqs semend ē. ut q f canones di
cant' in vi. l' in xvij. f legel accipiant
in xij. l' in xuij. hac 2putatione intelli
gel prudentissim' pp gg. dū queritur
in quota generatōe fideles 2iungi debēt.
pīs sclares leges in testimoniū addu
cent. ago anglorz epō. sic respondit. Que
dā retrā lex in romana rem publicā p
mutat: ut fuit frīs 7 sororis. seu duoz
frīm gēmanorz l' duarū sororz filius 7
filia misceant'. Sed expuncto dicta
ex tali 2iugio soboles n posse succedē.
uū necesse ē. ut iā in .tua l' uij. gnatōe
copulato fideli licent' s 2iugi debeat.
Sā a sede q̄m pdictum' oim' debz abstinē.

Ecce hic apte monstrat' filios 7 filias
frīm in sedā generatōe mnare. 7 si frīm filij
l' filie mnant' in sedā sz ñ p. ut ipi fiēs
ñ s in pma. Od si fiēs mnant' i pma:
filij eorz: in sedā dubium ñ ē. q̄n eorū
neporel s. in tria pnepotes in quarta.
Sic et de reliqs usq; ad .vij. Od s q̄d
ex hijs q. gg. uerbis q̄bz aut. ut in .uj. l'
uij. gnatōe copulent' fidelel: occasionē
accipiūt. illicita matrimonia 2trahendi.
dicentes se h iuste facē. posse. q. tam
prudentissim' doctor sua sntia diffini
uit. Ista magt q̄ se h uelamto defendē
nitūtur. admittant in cuiscūq; pūs sntijs.
ñ gnaliter cunctis. sz spaliter anglorz gentī
mandasse. Sā p modū a felice memorie
alie pīsule rescriptū si h q. augo manda
uit gnaliter cunctis ēe tenendū ēt. ap
sllice monstrat ñ aliis h q. illi gentī
mandasse. ne bonū q. ceperant meritō do
ctrinā deseruent. Sz illi p q. in fide ēt
firma radice solidati. 7 unitatis ecclie
custos semp ē tenendū. ut nullam de
pīs 2sanguinitate l' affinitate. 7 mī
vij. gnatōe aliqs s audeat 2iugio copulari.
Hec aptius monstrauī ē. ex ibi ipī
legis. 7 auctoritate prudentissimi pp.
gg. q̄d de gdibz 2sanguinitatis mnan
dis semper debeant' q̄nus alia q̄ rō
modo pari ipōs renuncat: adūsarios.
Sā si ut ipi fatent' in illo vi. gradu 2
sanguinitas finiret' os psonaz tamus
culos q̄ ultr illū gradū in pictura ar
boris 2tinent': uelut supfluos opor
tet detruncari. Sz os qui in pictura p
dicte arboris 2tinent' ex una parent
la 2sistunt. ñ q̄. sine diminutōe 2sā
guinitatis a se possūt separari. uelut
ñ sine dāpno ēbz pīs ualent a pprio
corpe man' brachia 7 pedes truncari.
Illa q̄ sanctor pceptio canonū q̄ mbet
a pīs abstinere 2sanguinitate q̄mdiu
gēnatio recolit'. aut i memoria ten
net'. ñ a pdēta pentele discrepat 2puta
tōe. Nam si in .vij. gradibz canonice et
usualit' numerat' ultr quos ñ 2sangui
nitas tuent'. nec nota gradū repun
gat. nec successio potest ampli' progredi.
ñ memorie ab aliq̄ generatio recolat'.
Ne ū in hac 2sanguinitatis 2iunctione
aliq̄ de hinc ambiguitas ualeat rema
nē aliam q̄ quidā faciunt mīationē i
hac ī disputatōe dictum' discutiendā.

Sunt n: quida ꝙ ñ a frib; f; a filys
eor; r patruelib; l' 2sobrinis genealo
gia niare incipiat. dicunt filios frim
prima gnatoe 2puari debe. qz frs qi ꝙ
da mutuat ex quo eis tam caute ordinatur:
existunt. f; ñ ista gradui 2puatio. li
bn intellecta fuit: ab ea q. supi exposi
tum. n fria potut ee dusa. Ista n: qui
micui niandi sumit a filys frim ñ ꝓ
dumo ultr vi. gnationes. f; sic tot mi
di vi. essent existut. r hinc ut ordine
sex. ira r i 2sanguinitate vi. tm modo
animat. 2puandas ee gnationes ꝙ
finitas: nouc 2iunctis dnt posse fi r
micui. ut qi fugiente possint reuocare.
2sanguinitate. Hec itaq: 2puatio q
incipit a frim filys r niant usq: ad vi.
tantum. male qnti q incipit a fribz r
2puat usq: ad vij. ñ ulla 2stitut in
sensu dustat. qmuis i uno gradu
uarietas uideatur. ultima n: gnatio
si a fribz sumat unum niandi: vij
inuenitur: si a filys frim reputat. vi.

Qualit gradus parentele
parentele grad' computantur.

Qualit 2puam. si quid ego r fr mea una
gnatio sum. pmutatq: gradu efficiam. nul
lo gradu distam. Rursu filius mus fris q:
mei filii sed gnatio ei: ac gradu sedm
eundem. ñ a se alio gradu sepant. atq:
ad hoc modu cete successiones. Quo
re affinitate ꝙ. diuns parentela r ei. u s.
cap. ggg. Ira alexand. pp. ij.

Equinoctio
est eum sorore uxoris cognatam uocatur.

Quod a fr soroz ne uxoris ne cognati
dnt. equinoctio uire fr. i necessum
re uulgaris appellatio pot qm ulla
ea cognatio. Uxor n: frs frilla potius
qm cognata uocat. Martin fr leuir dr
duoz a frm uxoris uocant. ianitrices.
qz cand ianua tenent. l' p cand ianu
am mutes. uiri soroz glos appellantur.
Sororis a uir: ñ hr spale nom ñ uxo
ris fr. Ira ysidoz. Soia gduu superioz.
siue inferioz. siue ex late uenientiu

Primo gradu superioz linea tenetur pa
ter mr. Iuniori filiaq: filia. quibz nulle
alie psone ungunt. Secundo gradu a
tenetur in superioz linea. auus. auia.
Iuniori nepos. neptis. mrs sua fr soroz.
q psone duplicant. Auus n: auia. ma
ex pte q. ex mre accipiunt. Que psone
sequntibz q; gradibz similr p suba coz
q m q gradu existunt. ipo ordine dupli
cantur. ille psone in sedo gradu o duplici
ter appellantur. qz duo auu s: paternu
maternu. Sdo duo gna nepotu s. siue
ex filio siue ex filia pcreati. et fr: soroz
ex utriuso uenium. i. aut fr pris. aut fr
mris. q a patruus aut auunculo noiant.
qz r ipi h ordine duplicant. Tertio gra
du uenium sup. paus: patua: i infra.
Pnepos pneptis ex oblico fris sororis
qz filius. l' filia patruus auunculus. pris
fr r soroz. auunculi. matertia. matris
fr r soroz. Quarto gradu inueniunt.
sup abauus abauia. infm. abnepos. ab
neptis. ex oblico fris r sororis. nepos r
nepus. patruel' fr. soroz patruel' i. pa
trui filius. l' filia 2sobrinus 2sobrina i.
auunculi r matertie filius l' filia amitini

XXXV

amitina. ꝛ. amite filiꝰ ꝛ filia. Ite ꝛsobrini. q̃ ex duabꝫ sororibꝫ nascãt. q̃bꝫ accidit primus magnus. amita magna. ꝛ. auꝰ patrꝰ fr̃ ꝛ sororꝫ. auunculus magnꝰ. matertera magna. ꝛ. auꝰ mꝰ patrꝰ q̃. matrꝰ fr̃ ꝛ sororꝫ. Q̃nto gradu ne uũtur. sup̃ quib amitina. auunculꝰ. abneptis. adneptis. ꝛsobrinꝰ. ex oblico frꝰ ꝛ sororis. pnepos. pneptis. frãr. patruel. sororis patruel. amitinus amitine. ꝛsobrini ꝛsobrine filiꝰ ꝛ filia. p ꝛsobrinꝰ ptõ sobrina. ꝛ patruꝰ magnꝰ auũculi magni matris magne filꝫ amite magne. filiꝰ ꝛ filia. Q̃b accidit primꝰ primꝫ. hꝫ ẽ patruꝰ matris fr̃ ꝛ sororꝫ patruꝰ. ꝛ. patrꝰ. hꝫ ẽ patruꝰ patris ptõ matertera. hꝫ ẽ patruꝰ patris fr̃ ꝛ sororꝫ patruꝰ magnꝰ ꝛ magnꝫ nimis. hec hactẽ ꝛ alijs gradib q̃ tempꝰ est. nec aliꝫ notabilis declarari potest. Sexto gradu ueniunt supra. trisauus. atauus. infra. trinepos. trineptis. ex oblico frꝰ ꝛ sororis. adnepos. adneptis. frãr patruel. ꝛ sororis patruel. amitini amitine. ꝛsobrini ꝛsobrine. patruus magnꝰ. amite magne. auunculi magni. matertere magne. nepos. neptis. uel consobrini uel ꝛsobrine filiꝰ ꝛ filia. ad patruꝰ adamita. hꝫ ẽ abauꝰ patruꝰ fr̃ et sororꝫ. abauunculꝰ abmatertera. hꝫ ẽ abauꝰ patruꝰ matris fr̃ ꝛ sororꝫ. abauuncꝰ matertera. hec q̃ explanari amplius nõ possunt. q̃ ipse auctor differtur. Septimo gradu q̃ ẽ cognatꝰ recta linea sup̃ infraq̃ ꝓsonis nõib nõ appellant. Ex trãsuersa linea cõsanguin fr̃is sororis. adnepos adneptis. ꝛsobrini filiꝰ filiaq̃ successionis. Octauo gradꝰ est. ꝛ. atauꝰ ẽ. q̃ ultra p remotionẽ nec nõia mutari. nec ulla successio ꝓ ꝓgrari. In his. vi. gradib omium ꝓsonarum omnia nomina continentur. ultra quos nec affinitas iuncta. nec successio potest amplius ꝓrogari.

Hec gradib ꝛsanguinitatis. l'affinitatis quot sunt. ꝛ quom ꝛpetrandi. quibꝫ ꝑsonis appellentur auctoritate bi ysidori. augꝰ ggij. ꝛ alexandri sufficienter monstratũ ẽ. Nunc q̃ritur quibꝫ accusãtibꝫ. l'reprehensoribꝫ ꝛsanguineoꝝ ꝛ iuncto dimittenda sit. de hijs ita scribit fabianus ꝓ. Consanguinei nõ. l'hi ꝓgenies defecerit. antiqua iuncta ꝓsonarum. Consanguineos in synodo ꝛpetere. Exteros nullus accuset. l'ꝛsãguinitatẽ

in synodo ꝛpetere. hꝫ ꝓsonã ad quoꝝ notitiã ꝓuenerit. i. pr̃. ꝛ nõ. sororꝫ ꝛ fr̃. patruus auunculi amita matrem ꝛ coꝝ parentes. Si ãtiquitate uetustas defecerit ab antiquioribꝫ et uetustioribꝫ quibꝫ eadem ꝓsonarum nomina fuerint. ꝙe annalibꝫ ꝓsonarum ꝛ sanctam fuit ꝓsonas sequamur. Ite urbanꝰ pp. rusticus genuensi epõ. Qui quando ꝓsonarum confinia nubere uel firmare debeant.

Nõ ꝓsonas nec duo ex ꝓsonarum tam defuncte uxoris l'nupte ei qui accusatur. Nec ꝓsonã nuptiarum firmare possunt. l'si nec duo ex amicorum genuensibꝫ quibꝫ hꝫ ꝓsonarum fuit nota. q̃ bone fame. ꝛ honeste religionis fuit remoti amore. timore. ꝓmio. ꝛ oĩ malo studio. suspecto in ꝛsanguinitate firmauerint. sine oĩ mora augia dissoluant. Qđ si ꝓsonã aut exteri uerbis uel ꝓsonarum ꝛsentiã. ꝛ nutu nõ ꝓbare noluerint l'ne querunt augiꝰ nullatenus dissoluat. Sz quereris eas ꝓsonas l'ꝓ infamia. l'ꝓcacula si forte in hꝫ suspectus. aliq̃. mungat. Ite ex gallo urbani pp habito in apulia. Sint ꝛsessores recipiendi. quorum incestum nullus uirando affirmat.

Si duo uiri l'tres ꝛsanguinitatẽ uicissim uirando firmauerint. l'ꝓli forte ꝛsessi fuerint. augia dissoluãt. Si ꝑ uentum augiꝰ. ꝙi eos ꝓ baptismi. perfidẽ x. p x. iudicii in via obedientia obtestentur. quem palã faciant. uꝫ se sit ẽ fama: recognoscant cõ ꝛsanguineos. Si negauerint. sibi ꝙi reuocandi spem uꝫ si aliud in ꝛscia habent. se a hominibꝫ cito a corpe ꝛ sanguine dñi a fidelium cõione nouũt segregatos. aut in fames effectos. dõi ab incepto facinore desinant. si se iudicio eoꝝ segregauerint. q̃ uicinos ꝑ alia matrimonia ꝛtahe ñ ꝓhibent. Cete q̃bꝫ accusatis uel ꝛtestibꝫ ꝛsanguineoꝝ iuncto ꝛsessi ꝑ dimittende. Cui modi ñ uiuentiũ ab accusatore sit exigend. ex romano ordine habet. Et huiusmodi. Iuramenti accusatoris.

De parentela illa q̃ dicit cõiugẽ. ſ. quaꝛ inde scias audisti a tuis uicinis. aut a tuis ꝓximis quib amicoꝝ ꝑ nullũ ingenium nec ꝓ amore. aut ꝓ ꝓmiũ. aut ꝓ cõsanguinitatẽ celabis. ꝙ tu. aut ego missus tui hꝫ requirere nullus. quicquã re ex hꝫ uiuagauit. sicde te adiuuet ꝛ isto

bum spiritalem retrahi c̄. s. q. ny re tuc certis mandent post. admonic̄ [illegible] p̄missum est. ul' ad aliam p̄emittere [illegible] non habentem ul' nō re mi

Iū sōr reliqe. Juramentum rectum.
Illud iuramēt̄ q. iste iurauit de illa parentela. q̄ mr̄ filiū. S. et ei nupt̄. s. 2puenit̄. q. ni dld obseruab̄ in q̄nū sapit. sic re dē admittet. Hoc iuramēt̄ n̄ē sep̄abis. h; synodale ministeriū. ab antiquo p̄p. j. iur n: Synodale iuramentum.
Qui in synodo residens p̄ aliqua allocutionē q. vij. ex plebe ei prochie. l'eo ampli⁹ p̄ murdir expedire maiores hyerarchores ar q; ecclesiores uiros in medio debz ad uocare. et alios sōr pignorib; mu q. q; illoz rabi sacramēto astringere a modo manifesta quicqd nosti aut audisti. aut p̄modū iēsuit dē. qd̄ ē uoluntatē dī. et recta rationē in ista prochia fēm sit. aut fieri. et in diebz nis euenit. mī ad mā cognitionē quocūq; m̄ puenat. si sciās. aut indicatū fuit ē synodalem cām et ad ministeriū epi pertinē. q. nu n̄ pp amorē. n̄ pp timorē. n̄ pp p̄cū. n̄ pp parentelā. ullatenꝰ celet epm aut eius missum. aut h inquirere nolleat. q̄cūq; ex h̄ iniuriat̄ fuit. sic re dē admittet. et ille sōr reliquet. Istud sacramēt̄ q. iste iurauit de synodali cā. q. mi ille ex te ita obseruab̄ in q̄nū sapit. aut aut dista. aut ab hac die manifesta mālicia eo sic re dē admittet. Hoc h̄ iuramēto ille suprā dī. p̄cepto paululū diu natus. Postea de iuramēto sep̄aroīl ino centi pp. ij. p̄scribit ottoni lucensi epo dicens. Juramēt̄ illoz qui consanguinitatem probant.
De pecula illa nō nuptiarum probant. nos solite uolumus. p q̄ ē ad nrām cā audientiā appellatū aliqua sēn sepa suscepim̄. qui uxor cām quā duxo modo narrabāt. et primo quid tam in grandibz q̄. in nōibz p̄sonar discordaret. postmodū ū in aliō cor 2puratores ei dē pecule dix̄ 2uenisse. Cum in h̄moi casibz sūmope 2sidāda ē qualitas psonar. q̄ aliqd 2 quoslibz asserere uelit. q̄ 2 uisuuand̄ p̄are debeant. q. neq; gena neq; p̄cio. l'odio alic̄ hoc dix̄ 2 eos de quibz agit̄. et pot̄ q; credant ita uerum ē. et ita se a suis antecessoribz audisse. in quibz oibz ū debz aliq̄ uarietas l'2tricitas iueniri. Qui uero sepant̄ abiurare h̄moi iuramēti p̄sumpserint. Juramentum sep̄arationis
Ab isto die manifesta ni p nullū ingenuū ne sociab̄ huic nie 2sanguinitate n̄ ni

quigio. n̄ in adulterio. n̄ cū illa ad mā mensā manducabis et bibes. aut sub uno tecto manebis. n̄ in cām. aut in alio publico loco. ubi nulla mala suspicio possit ē. ut ibi cora testib; ydoneis p̄ certa necessitate p̄ colloq̄mi ni. nec aliā uxorē accipies. n̄ forte p̄ actā p̄iam: et licentia data fuit. ab epō nio. aut ei misso. sic re dē admittet.
Occasione ū 2sanguinitatis uxorem suam dimittē et aliā ducē n̄ licet: aliam n̄ cā p̄mū p̄bata fuit. Vñ alexand. pp. ij. guillermo de montpesulo. Nisi coram ecclesia consanguinitate p̄bata uxo rem uolenꝰ dimittere n̄ licet.
Cognouit te p̄pter nullā abiectē uxorem. et adhesit alteri p̄tendentē 2sanguinitatis occasione. Vñ aplica auctoritate. i. rescribendo mandam̄ tibi. ut hāc q̄m nō habes uxorē. nullatenꝰ p̄sumas dimittē. et aliā ducē. donec ap epōr religiosor 2tui cām nullā examinaueris. receptur ū ea q̄. inuste dimisit: h̄ m̄ iubet.
Reconciliationis iuramentum.
Ab isto die manifesta. illā 2iugē. n. q̄m inuste dimisisti. ita teneris sicut maritꝰ suā 2iugē debz hōe. in dilectōe. et debita disciplina. nec eam p malū ingenū a te sep̄abis. nec ea uti debes. aliā accipies. sic re dē admittet. Quod ā uni testimonio 2iugia ap̄ quosdā diuidit̄. nulla rōne tenū hr̄. Cui n: dns dixit. Oē uerbū stabit in ore duoz l' triū testiū. Ite. Cū in ylerdensi 2cilio dicat̄. Oīs 2tinentia q̄ de ecclesiis rebz fit. s. diuina lege sub duobz l' tribz testibz firmet̄. dño dicente. Non uni credes 2 aliū. sed in ore duoz l' triū testiū stet oē uerbū. Ite ē alibi dicit̄. Nullius psone q̄m̄ libet existimare testimonio aliquid credat̄. euidentissime apparente. uni assertōe 2iugia nō ee diuidenda.
Quod aūt q̄rit̄ si illi qui de icestuo sis nascunt̄. filij reputent̄ aug̃. in li. qō nū sup leuiticū. cap. xxxij determinat ita dicens. Non appellant̄ filij qui de i
Quid ē quicq; icestuosis nascuntur. Dormierit ē cognata sine filijs moriet̄. cū filij ex h̄moi 2iunctōibz ante nati s. hodieq; nascant̄. an h̄ intelligend ē lege dei 2stringi. ut q̄cūq; ex eis nati fuerint. non deputentur filij. et nullo modo parentibus iure succedant.
De hijs uero qui ignorant̄ 2iuncti

bz grauibz catholicum si solu eam manere quod sic uir in hoc casu no
tent q. ij. Secretum tibi. Quare quaerunt. hic quaerunt si uia q̄ lata ē

QVII

QVIII

suur in quo gradu ꝓsanguinitatis
l'affinitatis ex dispensatione ecie reli
quntur. ggs. in registro diffinuur dies.
Non legent̄ qui in vij. generatione igno
De gradib; cognationis. qui infra vij. generationē in ma
trimonio ꝑ ignorantiā fuerint. fuerunt.
et multa auricula annoy ꝑ revolutio
nis filios habent in .vi. q̄ minores sūt.
aut forsasse in quinta. huiusmodi nō sepa
rant̄. donec nos dominus permittente
ore ad os loquamur. hoc a dico sedis in
dulgentia ñ. s. impuñ. Qui vero de hys
duobus gradibus nouas exercisse nuptias
uidēr. i. infra annum coronā modis oī
bus separent̄. De eccō uo gentilia p om
nem punctā valuꝰ pauperum statuta
firmentur. ut nullus audeat deinceps in
le scelus ꝓrumpere. et q̄ secus fuerit sine retractu
ōnis misericordia acerioribus punitꝰ ultionibus
sepeliatur. Hoc uo q̄ ꝓpinquos sanguinis
uxoris sue in matrimonio sibi sociare
nunt. sicut iam dudū uob scripsimꝰ.
q̄ in eod̄ gradu inuenti ꝑ sepelient̄. aut
suspendantur eor cā. usq; dum nos in
simul domino auxiliante ad̄uenuamꝰ. Ite.
De hys qui mortua uxore sorores aut alie
nuptas uolūt ducere. et honeste. et ōna
biliter ꝓspexim̄. ab eor sanguinitatis us
q; ad quartū gradū genealogie abstri
ctū. hoc nos ex indulgentia sē matris eccie
mutare ꝓtuauim̄. Cum uxta sacra
rum legum censuram dignus cohercionibus
grauibus q; discipline in uectoribus hoc oīa
mala et illicita modis oībus refutanda ꝑ.
ut in fidō deinceps tempor cuncta q̄
clarent. Ide. felici memorie auunculo epo.
Hu qro l'v. gradu qui coniuncti fuerint.
ne salubriter ꝓuidenda sanctim̄ sepeli
ne qua fidelium ad ꝓpinq; sanguinis
sui usq; affinitatis limites carnis
gentis sutelliter cognoscunt̄. matrimonio
sibi debeant copulare. Sed hec a maio
ribus nris diffinitū ē. tm modis oīb;
obseruet̄. Cum usq; ad septenariū nu
merū penitus nulli unq̄. copulā carnis
hec lucrosa damnat̄. hys uidl̄ q̄ ex ꝓxi et
mixe sanguinitatis descendūt penitus.
Qui ꝑ eccl̄ in .vij. l'v. gradu inuenti
fuerint. sepelient̄. Cum scriptum ē.
Omnis ho ad ꝓximā sanguinis sue nō
accedat. ut reuelet turpitudinē ei⁹. tm.
Anima q̄ fecerit quippiā ex illis peribit.

de medio ꝓpli sui. Hanc quibz quantocio
medicinā illatā habebunt in eundi
quigy meliorus libitū. Quali i eod̄
crimine usq; ad mortē alterī cor sui
matur ꝓsentiamꝰ. Vñ i aurelianēsi s.
Nō ducat uxorē qui usq; ad mortem al
terius dū uiuit i incestu ꝓseuerauit
in q̄ detestando atq; nefando scelere.
manent. non nī fideles xpianos. sz nī
gentiles aut catechuminos habeant̄.
et cū xpianis ñ sumant cibū. ñ potū.
sz soli faciant hec. ñ osculent̄. nec salu
tent ab eis. et si suus sacerdotib; inobe
dientes exāuerint. et a tam nephando scelere
segregari. atq; ad publicā ꝓnām redire
noluerint. nī eos habeamur. qui spū pi
cluant̄ in mundo. l'q̄ nī eos de quib;
nimis aut ꝓ se. Si te ñ audierit. sit ꝑ si
cut ethnicus et publicanus. et si alt̄ cor
morte ꝓuent̄ fuit. alt̄ q̄ dū uiuit.
gnt̄ penitear. et sine spe quigy maneat.
Hac auctoritate q̄ in .vij. l'v. gēn
sanguinitatis quincti inuenti fue
rint. ab ecclesia separari iubentur.
Unde q̄ritur si ea fraude relicta.
aut ignorantia cor decepta aliquos
sequatur. q̄ ꝓ separatione alia quigy
exercuit. et si postea deprehensa fuit cal
liditas. l' falsa oppinio relicti. an ꝓra
quigy sint redintegrāda. Od fi ū posse
arguimus et auctoritate plan̄. Sententia
nanq; n ꝓ appellationē infra triū
lege statutū tenenda fuit. et irrevocabile
robur obtinebit. Hinc et bē ang. scribit
dicens. Que rōnabiliter decisa sunt. ñ
Omnibz modis expedit mutari. ~ ~
ecclastice discipline l'modationi que
nens ē. ut q̄ rōnabiliter ordinata fue
rint. l'decisa: nulla in posterū debeāt
refragatōe turbari. Ite steph̄s pp. v.
paulo epo placentino. Que utiliter de
cisa sunt. a successoribus roborentur.
A ueteribus ꝓsumpta reverentia.
Loci nri situm nos admoner ~ ~ ~
rōnis auctoritate. q̄ a decessoribus nris
utiliter decisa fuerint. roborare. et que a te
nioribus ꝓsumpta fuerint. in pristinū statū
omnī ultione. Deū q̄ppe amore spectum
diuini iudicii se noverit ee. q̄ mutat.
utiles finium relatōe. ac roborum quo
ribz ausu violare. ecclastica q̄ppe rigo
ris ordo confundit. si aut rebus illicita
ꝓsumāt. aut ñ accepta ipsune ꝓpter.

Quia ꝓ error. nō. q. ꝓtibz. et ad hoc hic
Corrige errorem suum qui ait suam. ut ex. de
olim qui
in decimis. et
ibi glo. ordi
nata
errorē recitat
in contrarium
ꝓ
millus ꝓt

pro nimio. ut ex illo post ea possit retractari et dicendum est q̄ sic quia malis
finis nullo autem temporis tractu in rem iudicatam ut ex. de sen. et re. iud.
consanguinei quoq;
uolebant ostringere
errorē q̄ si ea uxa
sunt quantacūq; noq
ꝓt retractari sua
si si nō sunt cōtrac
ti ꝓt retractari
sua pia q̄ ex. de
rest. sicut recte q.
q. si ꝓsentanios
si io q̄ milla re
sicut oī irritum
est ad facultatem
nō. ita et finali re
tractantur sine
sa. nulla contracta
simp ex io q̄ oio
in nullo. dico in
omnib; ut pretu
dicēt̄ur. i. barb
rordie illicito cum
possit diuitari. nī
sua nimis ipo nō
retractetur. an ꝓ
integrum restau
retur et uterer q
primo rest. ex litis
uitetur q̄ ꝓ una
quia l'sua nō
sit. nī rem ut
dici sit. magis spi
li ꝓhibit q̄m re
nunio ui gnali.
p sequamur. an q̄
sua. an possit re
tractari nouum
ergo q̄ uis mo
dis retractatum se
tentia q̄ irretracta
bile. si est lata ꝓ
sōe quem ut ꝑ. e
remam ut ex. de
of. vica. tua. ita
si est lata per
testes uel per fa
strumenta aut ex re
pb. li. ex. de testib
querelam item si
est lata ꝓ fals. al
legōes. ff. de mino
si pueri item si
intercesserit ff. ꝓ
curatore ut ex. de
ꝓcu. minō. li. item
si est lata a mino
nō suo. ut ex. de
minō. ar si cha. q.
ff. a nō. q. de mino. ꝓ
tenuit item per i
integr. restitu. requi
situr. item per ap
pellōem suppliga
tōm. ut. ff. de pe
mu. ex. quit. que
suppletio de ꝓ
tinentur ꝓ impla
randum rusticis aut
illis ut si q̄ simm
fuit lata sua ille
appellauit nō ꝓt
si ꝓmittat. et ꝓ
implorauit mise
ricordiam ut ff. de
appellat. item
si fuit lata. ff. de
scripturis. ne li. q.
vi. ff. et aut q̄ item ꝓ contumacem uicinis. ut li. q. vi. uenales sunt aut
res mobiles animalia quia aut irretractabiliter. et nulla ee obstare
cam est lata antipse nō suo iudicium per sim ꝓcuratorē ē lata q̄ irretrac
tatum. uidetur ostō. s. ꝓ firmum imo rectissimum ad quaestionem ꝓpo
sitū. si nī accōmodo. s. accōmodatis in fin. nunc nō ad .xxx. annos audiem. ho
mnib; modis rōnabiliter ꝓmptu. et. ff. de manumissis. cū imo. Nunc
Quinto decimum exclimitur qui nolunt ꝓpter retractatione suas a quib; nō est
appellatum. ut. ff. de sen. restitu. ñ ꝓt. l. f. ñ ꝓ publico
vel tacitam ut. ff. de re cui. ab ord. fa. q. semel ul'nō restituendo. ff. de
minō. in canone. ff. ult. Hec nī omittamus. simile. xcvij. q. nup. ecle. m

Dwinde si negligenter ea que male usurpant obmittimus excellus nram paldubio alijs apponimus. Quia g̃ sñia rationabiliter data ē. nec p appellationem infra certum terminum reuelata: apparet. q. nec sic ꝓpria coniugia sunt reintegranda. Hijs ita rñdet aliꝺ ē sñiam retinende. rationabiliter de esse ꝯtare. atq; aliꝺ q̃ p surreptionē euenit deprehensa corrige. suum namq; errorē cuilibz licet corrigere. atq; ideo. q̃ a quo libet illicite innouatum. siue a decessoribz admissa inueniuntur. in melius reuocari oportet. Porro illicite uxor a uiro suo separata est. et illo uiuente. aliq est copulata. cum dominus solus fornicationis cā uxorem a uiro suo separari uelit. Sicut g̃ si aliqua causa pretenderetur defunctus alicui copulare. et qualibz occasione mediante ab eius ꝓpinquo discederet. q̃mus iudicio ecclie cogatur: redire ad eum: q. relinquat. tamen si post triennium uirum q̃ modernus putabatur redire corrigeret: ꝓpria coniugia reintegrabuntur: sic cum deprehenduntur non fuisse consanguinei. qui causa consanguinitatis abmuice separati. ꝓpinq; ꝓpinq; federa sunt reparanda.

Quod ā que illicite admittuntur. l' admissa inueniuntur: corrigenda sint. uel q. sñia etiam romane sedis in melius inuitari ualeat: auctoritate hylarij ꝑꝑ. et nicholai monstratur. aut namq; hylarius epc̃. urbis rome synodo residens. Corrigend ē q. illicite admittit. aut a ꝑdecessoribz admissum inuenitur.

Quod quis inuisitate illicite. aut a predecessoribus suis inuenerit admissū. si propinquum periculum uite uitare: dampnabit. Nos enim in nullo uolumus seueritatem ultionis exercere. si qui in causis dei uel contumacia. l' aliquo excessu deliquerit. aut ipē q̃ ꝓpriam fidem abolere noluerit. nisi quid in alio non reseruauerit: inuenit. Quod ut deinceps possit reuocari ꝯsto duri: si placet. omnes sententias et subscriptiones propias commodate. ut synodali iudicio admisse claudatur ulcus. Item gregorii. Secundum sue consuetudinis tenorem aplicus uelit mutare sñiam uel sententiam.

Aplice sedis sñia uel sententiam. ~

Canta semp consilij moderatōe ꝓpria. tanta patientie maturitate decocta. tanta q; deliberationis grauitate ꝓferatur. ut nec immutare necessarium ducat. nisi forte sic prolata sit. ut reuocari possit uel immutari. Et sedm tria tem premisse condimenta existat. Innocentius ꝑꝑ. A predecessoribz dispensatos aliox supplicationibz in ꝓsentiꝝ statum aplica reformare ecclia.

Veniam nūc ad ꝯmunem maximū q̃ ad quoddam thema: et q. michi anxium ē. ac difficilimū: maiorum meorum reuoluam sententias. fiat quoq; de illo: quod q̃ pateo. ut etiam ipi cum meministis aliquid unq; g̃ uus constanter. Verum q̃m id q. per rumorem falsum ut asseritis surreptum huic sedi. et dictatum per insidias demonstratur. quia res ad salutem redijt. ueniam tamen nob admittentibz post condemnationē more aplico subrogamus. tantis q. nostris assertionibz nobis q. tā bonis. tam cautis. non dare consensū. omnibz duris rebz durius arbitramur. ꝓ uestra ergo approbatione fres karissimi. et sñia ac postulatione epi fontium habetote. licitum est ita constituere. ut deprecamini. et niam in melius conuersam sententiam laboze uel testimonio uiuo: comperiemus nobis suscipere. Gestatum uero a me sepissime comprobatum nolite expectare. ne diacoꝝ gradu expoliet. Sollicite enim uos ꝓ salute libenter audio. et etiam si facundum est: nō libenter admitto. cui manum porrigis: nobiscum porrigo. cui porrigo. meum porrigite. Item nicholaus. ꝑꝑ. Sñia romane sedis in melius inuitari

Sententiam romane sedis nō licet ꝓtest. negare: posse in melius cōmutari. cum aut surreptum aliquid fuerit. aut ipsa ꝓ consideratione etatum et temporum. seu grauium necessitatū. dispensatione quidem ordinate decet. Omnes et egregium aplicum paulū dispensatione legimus q̃dam fecisse. q̃ postea rep bassse legit. Qd̃ nō obseruand ē. q̃m illa romana uidel eccla dispensatiua considerationē hi fieri delegerit. non quando ipa que bene sunt diffinita retractare uoluerit. Item ex libro pontificali.

Gnuo aliud epi nacedone celebrauit qui pp ueneracione eorum suas ul' eccl
egritudines ex adhesione uxoris pp quam uitas optima allegó ꝙ iudices q

qui impius comite ornatur. nec ipá qui in uxi uit. ꝙ ē sibi

XXXV. QUAESTIO II.

Predecessoribus deposita a successoribus restituantur.

Gregorii quarti decreto restituantur.

Suū q. eugenii antecessor ei plūs honore priuauerat. ecce legitime electus epm. leonti dū eēt plr depositi sunt. ꝙ pter i antiochia patriarcha fuit. Misenū epm a felice pp depositū gelasius successor ei ꝙ ordini reddidit. et ecce restituit sue.

Tē innocentii pp. epi p macedoniam ordinis. Cuiq; iudicii aplice sedis auctoritas

Omne ñ oportuit ritus retractare ecclesiastici. Iudicii pfectissimi mēbris nris tui valet. aliq; retractare iudicii. q; ritus septus exagitata. magis splendescit in luce. ꝙ p nimiā remota in iudicii. grauius ꝙ sine pnia condempnatur. nā fructuosus est. iusticiam sepi recensere.

Si gō sūa mane sedis i meli' mutari valet. sit cuilibet ecclie sūa ē p surreptionē data cognoscēs. rōnabilit mutari potest.

De ea ā q adhuc nupcias mīlis. Vnū i cadem affinitate plagneor pōs unū remanere. an solute ex sedis nupcijs suscepta plagnal pōs alium copulari possit. nitio q; de hui modi ecclesiastico pp. nullo mandato ē. affinitas

Fraternitatis nre i supstitione reppertum. studiose sagacitati fr amande qd debeo i fō gmel. Cū q; sciri q debuisti: iocundū me reddidisti. Vñ placuit ad inq̄sita respondere. Sede aplica consule debuisti. si mulier copla nupcialis extincto uno quodlibet cognatoꝝ ei pungeat. si eo defuncto: cognatio ei remaneat. l' si sub alio uiro cognatiōis uocabula dissoluant. l' si suscepte sobolis possit legitime ad pōs alium cognatiōis mīsue copulā. ē n: nerbū dī nali dū a forte. et dubiole ē et pcariable et īmutabile. ñ mōmanetū. ñ mīsuroū. Aut n: p seqa ritus q dē ē. et ubū dei ē. Celū et tra mīsibit. ubi ā. m. ñ. r. aīq; in carne dē apparuit. mr hōiel. eo mspirante. dixit ada. Onā ob rem relinq̄t hō pr suū et matrē. et adh. u. s. et erit. q. i. c. u. Deinde ē nitas ordinis de ūa i ūa. et mīsibil' in humanitate apparuit. interrogati ē si licitū eēt hōi uxorē relinq̄re. q. phibēs uenit. n forte fornicationis excluderet mariale copulā. Vñ puto stari in medio eand quā sūam q. añ scla manēs ē pre mspirauit ubium ade. pe. et firmāt q. pe pm pulit hō. Qm obrem. relinq̄t hō. p. f. et m. et adh. u. s. et. e. d. t. c. u. Si una caro fuit. q̄m potest aliqs eoꝝ ppiq̄ uni pnie n pruicat alteri. hoc

minime posse fi credendū ē. Porro uno defuncto: in supstite affinitas ordinis. ñ alia copla iugalis affinitatis coplē pōs ab solutio valet. s; neq; ali iunctōis solutio licet placet ad affinitatis pōs unū. et omnium ūnisse p eo q. ubū dū validū ē. et forte. et ut mgēs dixit pphā. ubū dū stabile mentū. et alii pphā. Cum qe dixit et sēa s. ipe. m. et. l. s. Statuit ea. i. s. l. p. p. q. ñ. p. Sā pt ubū et pceptū effecit duos carne una. i. mas. et fe. q. mutuam mutuandi mutuoq; sex ñ deberet. unū facē sec. Sic p se ueritas dixit. Non ego p hijs tm. s; et p hijs q̄ p ubū mīs credentiū in me. ut unum sint sicut tu pr in me. et ego in te. ut et ipi unū in nob sint. Si quis ergo sacrilego et mano ausu in defuncto q̄nq; pnia q̄ntate extinguere. l' sub alio affinitatis uocabula dissipare. l' susceptā sobolem alius copla pinquitatis pōs credit. legitime sociari. hic negat dei ordinē ualidū ee et forte. Et q̄ tam facile. et tam uelociter q̄rit dissolui: hic ñ erudit ubū dei mentium manē. Confitet ñā ex. uij. locis magna impedime a se diuisionib; affectu et ꝑgrinatione. singule cuiq; figure. l' cuiq; mīsimus corpis uocabulis. Quid est humanū ingenium. q. pas. nij. pres abiudicē ualeat segregare. ut una quelibet p se possit agnosci. Sic a uij. anis duo efficiunt. in una et de duobus fit una. anno. hanc similitudinē de uij. demus. ñ aīa est hō colligē potest. si eor una quelibet spes q̄ in multis diuisionib; pria ē. p discreta mē se pōt assignatus. sic d in metall'. h et in hūanis; plasmatis. in coloribus pictor pspicitur. arte colores āmiscendo. ex inuisibilibus fictis corpa singens. Item innocentius pp. Sobo

les ex secundis nupcijs genita ꝑāgui

Si cuius neat pōs uxi copulari non debet.

Patruus. nel auunculus uxorius o bierit. et illa unum alium postea duxerit. filios. filias. ne ex illo genuerit. cum hijs omnib; modis admisceri prohibemus. quia uir et mulier una caro sunt. Item ex romana synodo. Si q̄ mulier ad secundas nupcias transierit. et ex eis sobolem genuerit nullo modo potest ad consortium cognationis uiri priores peruingere.

Explicit. xxxv. causa.

Quis ito uno membra ab eccl̄ia
nupcijs coniuges ꝑ
cepta possit cōiugi
cijs uim pri
mitiuo copulari. et
uerum affinitas
tr̄ciatur nisi spūs
te ermuta ren ea
tur. negatio p. c.
q. i. Illud quoq; ingu
dū. te ꝙ ag. et ali. d:

Fratris similiter. q. d. pmeat
ad pmū mouē
ois illa q. p. sequi
tur. mulier. p die
mīs trib; eo. ꝙ ei
co. nl' q. fuit
cepit. q̄nq; q. tam
libenter no q. io ad
cēniam. et quo ad
formam. et eq. qua
lugete ut qualitate
uir q. die. apl's pe
ire signa mundi
mundi. et ut nisi
li. q. et mala cu
nem assumpsit ad
firmatis ad iam
hanc continuatur
tā simplicitas est ei
ubi ponit. et
po. b. est. ut nisi
se q̄nus resistat
ut nisi ut et co
signi ecclesie firme
ri nō relegit. q. ii.
q. vij. si uir. q. fin
ubi mundum legi
pudicam. ut pri
nō relegit ut nisi
legē. ut nō sit sacer
letur q̄ritur. ad. il
lud te ne fin. nec ꝙ
copulauit. tac ꝙ hi

Quamuis rapuerit quis uirginem. et eā quā rapuit habere uelit. nisi tamen ante uoluntate parentum eius. et ipsa uirgo consentiat. non licet eam habere uxorem. Si uero parentes eius ulterius nolint. et ipsa uirgo consentiat. non licet eam habere uxorem. Si uero parentes eius ulterius nolint. et ipsa uirgo consentiat. non licet eam habere uxorem. Si uero parentes eius ulterius nolint. et ipsa uirgo consentiat. non licet eam habere uxorem.

filiā p̄e ignorāne q̄ād̄ mūnib; ulex. ꝛ ad
mūnū īmutauit. finito mūnio: mūcul ūgi
nē oppſſit. Q⁹ 2pō. a pentb; mutuū tūr. pu
ella. ac mox nubūnū a mūcne dotāt. ꝛ pu
blice i uxōē ducit. Quēritur an ille raptum
admiſit. Sciendū: an rapta raptori
nubere poſſit patre aſſenſum p̄ebente.
Quod ā ille rapū admiſit. mīor auctō
mate plūt. aut n: ꝓhibet. in. ſ. li. chirographa
rū. cap. xxxvij. Quid ſit rapt⁹.
Rapt⁹ q: illicit cōit a corrūpēdo ē dō. uū: q rap
to ponit. ſtup fruit. Iō gladij pp. Vbi rapt⁹
ex illa p̄tor ꝓtapū ibi rapt⁹ admittit.
dicit. mulū ē: ubi puella de ē añ nuptijs
nich actū fuit: uidet abducta. Cū g
ſ illicito cōmi ſit corrupta. q: ma ſit abdu
cta. i. a domo p̄is ducta: q. de ē nuptijs nich
añachī fuit: rapt⁹ appellandē negm ñ p.
Sed ñ oīs illicit cōit ñ club: illicita defloratio
rapt⁹ appellat. Aliud n: fornicō: aliud ſtupū
aliud adulteū. aliud icestus. aliud rapt⁹. for
nicō luz uideat ē gai cūlibz illicita cōit q.
ſit ext uxōē legitimā. ſi ſpāliē intelligē in
ulū uidua. l' meretū. l' 2ubinā. S rapū
ā ꝓpe ūginū ē illicita defloratio. q̄n uidē ñ
p̄cedēte 2ugali pactōe utq: uolūtate ūgo or
rūpt⁹. patre [illegible] ūmutā ſtatū ad aīmū post
pactionē l' cognitionē ñ reuocāte. Adulteū ū
ē: alteri thoꝝ uiolato. uñ adulteū dīc: q̄
ad altāre thoꝝ accellit. Inceſtū ē: 2ſāguīeā
l' affinitū abus. Vñ icelluoſi dīc. q 2ſanguī
neā l' affinitē ſuā abutit. Rapt⁹ admit
tit. ē puella uolēte a domo p̄is ducit. ut
corrupta in uxōē habeat. ſiue puelle ſolūm
ſiue pentb; ñ. ſiue utriq: uī illam 2ſtāte. hic
more mulier. S ēd ſi ad ecclām ē rapta fu
gīt: pulegio cēte mozū ipunitatē p̄mittit.
Vñ i auctā ſi. 2. legit. Si rapt⁹ ē rapta ad
De raptorib; ā ad 2ſtituēdē ē ecclām 2fugit.
Celem. ū ſi ad ecclām raptor ē rapta 2fugit a
feminā ipām uiolentā puliſſe 2ſtituit. ſta

ñ libēt. de poſſeſſe rapt⁹. ꝛ rapt⁹ mortē
l' penaꝝ ipunitate 2ceſſa. aut ad fruendū ſub
iect⁹ fit. aut redimēdi ſe libam hāt facultē.
Si ū q rapte p̄ce hōe 2ſtituit. ꝛ puella rap
tū 2ſentit: p̄ceſſū p̄is exulata reddit. ꝛ
raptor p̄is ſuppoſit. 2dmōis ſatiſfactōe re
manet obnoxi. Ex hac auctoritate legū.
q. aliqn uī inferēs pentb; ꝛ ñ puelle. ē dī.
ſi puella raptū 2ſentit aliqn uīc uolen
tā pfitē. ē ꝓmittē. ſi raptor ē rapta 2fu
gīt. ꝛ femina tām uolentā puliſſe cō
ſtat. puelle ā ꝛ ñ pentb; uī iferē. ē uolun
tate p̄is puella uolent abducit. ū ē p
tatē 2ubtā. ē oplē nāq. 2ſenſū adhibuit.
hic ā neq; pentb; neq; puelle. uī mulſe
uidet. ē neq; ulli ꝓhibēb; neq; illa mutē
te uolent fit abducta. Aliud ē n: ꝓmiſſio
nibz aliq. ſeducē. aliud ē uī inferē. Vñ q
nauē uis illata plūt. raptor h; uite dicī nō
debz. ſic ꝛ rapta duplīt fi dī. aliqn ut
tā rapt⁹ aliqn ipi tet⁹. tm̄ uolent
ruit. Rex ipe tē rapt⁹. ē uolent duo ex
pit. ut ipetuū teneāt. aliqn ū ñ res ipa
cupit. at ñ affectat. ſi us eaꝝ domino p
hibente uolent uſurpāt. hic g rapū ad
miſit. quia florem uirginitatis puel
le renitentis uolenter eripuit.
Nunc q̄t. an ꝓpto uicio rapte rap
tor in uxōē poſſit rapta attipe. Quoꝝ
ſanctio: auctoritate ſōꝝ canonū penitꝰ
phibet. Legit nāq; i. 2. calcedonēſi cap.
xxvij. Raptores puellarū ꝛ 2ſentientes
Eos q rapuīt puellas. excōmunicentur.
ſiue mulieres ſub nōie ſimul habitandi
coopiret. aut 2uiuentes raptoribz decer
ſcā ſynod⁹ ñ ſi q̄d dicī ſ. decidēt a ꝓpo gra
ſi ū laicā anathematizent. Iō ſimachus pp.
Ob īmanitatē ſcelis abſtinent raptores
Raptores g uiduaꝝ uiduaꝝ l' uirginū.
l' ūginū ob īmanitatē tante facinoris
deteſtari. Illos uehemēt̄ plequdo. q ſacēs
ūginē. l' uolentē. l' mutat. i matrimonio
ſuo ſociare ꝛpetauit. q̄ſp m̄ nefandiſſimi
cmunis atq; tante a cōione ſuſpēdi ꝓpit.
Iō ipe. iouinian. cōd. li. i. tit. de epiſ ꝛ clicis.
Juſtinian. ipator. Si q̄ſ ñ dicā rapē ſz
attēptare tm̄ matrimoniū iungendi cā.
ſacratiſſimal ūginē aulaꝝ fuit capitali pe
na feriat⁹. Iō ex 2. cabilonēſi. De eode.
De puellis raptis nec dū deſponſatis i calce
donēſi 2. ſtatut⁹ ē. eos q rapuīt puellas
ſub nōie ſimul cohabitandi. coopiret. a cō
uiuentes raptoribz decer ſynod⁹ ſcā. ut ſi

os qui rapuīt
ē. et ſequēs
lapidentur. et illis
que cum ſunt mu
biles raptoribz ꝰ
ſēntiūt illi et mu
bilibz que ſemp
petunt ſunt rei
cente raptoribz
ſeparēt. vbi. c. q.
Quī
ſ. ille. ſcdm eam
di cum conſen
timt in illicitam
coitum et in
mīm. ſimul am
illud nō ꝓpriat
facē anathema
zentur. et ſi cum
nolunt agit pen
tentiam publi
am. d. xxvij. q.
ij. raptor tatur
Raptores vole
tes ſi uirtutis
uoluntas illius
nō excūſabit. ſic
xxv. q. vj. placent
ſic. xxxj. di. ſiquis
ēt. qui ute uxo
ales uelle uīlut
xxv. q. ij. nō dicat
nō ſimo et ipm
uelle mulierē
abſtinētiꝰ ne
quiſſimū tenēs
qui rapinā me
ditat. monacha
tum. ꝛ ordinē
arat ſin eum na
et qui uolentem
dūmō ſcā uenti
nō ſine cōſo ten
net. ſi. ſcdm. to
l. ij. ſi ſiquis v
lentem uirginē
agētem. hic. ꝙ rap
tōem iuuēs nup
tis ſicut ecclē uirginē agentem filio. ſ. ne uirginē l. ſ. nūb ad co. di
Si quis attemptare. ut q uirginē conatus ſine effectu ꝓpriū. ut ui. a
malū ſuis uirginē attemptare eſt et ad ultimū perducē ſine pterit q. eſt
agē ut ecclām uiolet eſt et ē. ut. ſ. ꝓ. di. i. Si quis tam malū ē ſtat nō eſt
hic tui conatus ꝓpriū ſi cūbz pmittit. Solus conatus. vi. q. ij. ſ.
vim. i uirginibz no. quia nō ſum fut. et ſi ad. aliquē ultimū pceſſit. ſi
fuit. uirginis. ſ. qui fuit. et. i. Si de. Cumbz. die. bnḡ. ex hac q hic
De puell. ū collatōnē. ſ. c. q. ſi. ex qui. nō dī. ēd. ſ. Si a. ginitatē. ſubi
dion. ad eccl. ſi cūbz collatōnē. ecclām ſi eunuch nō ēt. ſi. hic. c. ſi eunuchum ſuſpicis illud poſſunt. ſ. c. ecclām. nullatenus hunc ē ecclā

quid dicit s: decidat a ꝓpo gdu. si u laici
excōicēt. Quib; ūbis dat intelligi q
lic hmodi auctoꝛe mali dāpnādi s. qn
quasi fuit. et uxta canonicā auctoꝛitatē ad
ꝛugia legitīa rapta ꝛ uxe uēlicare nul
lateꝰ possūt. Tē. ggē. pp. Excōicent rapto
res ꝛ ōnēs l'uduc eū sibi fauentibus.

Si q̄s igit̄ l'uduā ꝛ despōsatā rapuit:
l' furat' fuit i uxoꝛē. ē s fauētib' anathe
ma sit. Tē ex 2 parisiacēsi. Excōicēt q̄ uduā l'
filiā alīus exē nolūtate patrū rap.
Nill' aū aut regis beneficio postulat.

Nuduā. aut filiā alī. exē nolūtate pen
tū. aū uxe psumat. aū regis būficio exa
men postulandi. Qđ si fecit: ab exē cōio
ne remot'. anathēte gladio fiat. Hys
auctoritatib; euident' dat' intelligi. qđ
rapto ī uxoꝛē rapta duce ñ valet. sed
rapto ꝛ rapta nōia s' nuptoꝛ ñ ꝓsequ'.
Vetera ā ē ꝓ pīam ꝓgata sunt: ꝛ nōia
eoꝝ abolenda. uñ m. qđa omel' gg'. ait.
Apd' cipientē q̄ppe dñm. ñ ille fallax hr.
q̄ aliq̄ mōdo ꝓ pīa delec. Quicūq;
ē g' ꝓmissis auctoritatib; rapta. copulā
raptoꝛ aīq̄. uicū rapine abolear. dom
ille raptoꝛ ꝛ illa rapta uxe appellāt. Ce
reū ē illa pte potestas restituta fuit ꝛ
raptoꝛ sue rapine pīam tgit. ē uolūtas
primi mariti q̄ ī uxī uenit: ñ phibet'
adiuuē copulā. Vt ier' ait. Qđ sunt legi
tima ꝛugia ꝛ q. uoluntate pīs rapta
Tna legitima raptoꝛi nubere potest.

Quugia in scripīs legū. Primū legi
timū ē. ingo casta ī ingnitate uiri data
legitē. ꝛ relīq̄ q̄ sequūt in pdīs. Sdm ū
ingo ī uirginitate deprehensa a uiro. ꝛ illi p uī
copulata si uoluerit pt ei: dotabit eā iste
qui ē iudicauit pīa. ꝛ dabit pīū iudi
ante ei. Quarū filia pdā deprehensa. si nō
fuit uoluntas pīs denalxe eā a pdō u
ro. ꝛ under eā alij. ꝛ dotabit eā. ꝛ legitīa eoꝝ
ē. Ex pīū hys duob; pfert. Tē ambros'
in apologia dauid. De eodem.

Qui uolūtate patrū ī ꝛugiū hūi raptam p
mittit. Denīq; ꝛpuelle pt illi q̄ ī ꝛu
bio nulli desponsata. prius l. dragmas au
reas accipiet. ipa ā ī ꝛugio ꝓmanebit. Tē
ex 2. meldensi. Pt pent' raptoꝛi l' rapte
Si ā ñ dū eas q̄s iam ꝛugia precedantur.

Inpuenīt ē uolūtate patrū sb desponsa
tōis l' dotalicij noīe ī ꝛugiū deperit. Qui
h' statuto olim fuit ꝓmulgata. ab eoꝝ ꝛu

dere sepent'. ꝛ publice pīe subigit'. Rap
te ā patribus legaliter restituāt'. Facta uo
pīa publica. si eas ī matrimoniū exegit. ex u
trisq; pub; platea ꝛugia fiant'. Sō m hys
g' regulā ꝛ statuim'. Si u ubi magni leonis
mam: q. sit solabili' exuamus. Qđ si uir
ex ꝛugatul obierit. ꝛ is q̄ pīā publicā ex
egit. ꝛ stabel exuit: mare ꝛugiū ñ psumat.
ñ eē aliq̄. ꝛcessit idulgēnā. ut grauiē possit
amouē offensā. Hac auctoritate mel
tensis aliq̄ ñ permittit raptoꝛi rapta post
pīa copulari. Si; permittit uiq; p pīā le
gitīo ꝛugio copulari. ut rapta nubī nō
raptoꝛi. si aliq̄ p pīā nubat. Similit
raptoꝛ. p pīam ñ eā q̄. rapuit. si alia p
mittit. hic uxoꝛē. Cū ir raptoꝛ ꝛ rapta
pīe subita papiēsi. si utrūq; copulā au
dacia illa permittet. fiuit cura finē capi
tuli dicēt. Qđ si uir ex ꝛugatul obierit. ꝛ
is q̄ publicā penit' exegit. stabel exuit: ꝛ
mare ꝛugiū ñ psumat. Cui uāq; q̄libet
decedēte q̄ penit' exegit: supstes remanebit.
Non g' hac auctoritate raptoꝛi plus' m
ugiū rapta posse accipe. poā inuenit ī
ꝛcilio ap aqis gnu. q. ñ ē uolūtate pen
tū adimuē possint copulari. sic n: in p
fato. ꝛ legit'. Sec ē ā uolūtate patrū
raptoꝛes raptas conuiges habe
Placuit ñ hys q̄ m re possunt. ~~~
puint femīas. l' furant' aut seduxē:
eas nullateꝰ hānt uxoꝛes. q̄mul cis p
mod' ꝛuenīat. aut eas dotauerint. l' nup
tales ē assensu parentū suoꝝ susceperint.
Hec auctoritas ñ pudicat auctoritatē. ueꝛi.
maxīe ē illa testimō diuine legis nuat'.
legitē g' p' pīā pdā raptoꝛ potest copu
lare. q. rapuit. ñ pī puelle illā raptoꝛi de
habe uoluit. Tē cod. li. v. tit. de nuptijs.
Hec qđ filiū familias inuī ad adducēdā u
xoꝛē cogit: legū disciplina pmittit. gr' sic
delicta obtinuit prepa sciare ꝛugio uio. q. uo
luisse impedit: ut ni ui ī thedis nuptijs pīs
nu assensū accedat. Tē ī cod. Ex ī quibꝰ filiū
ay ī facis potestate patrē exheredē arbitriū. Tē di.
xi. de uiu nuptiay. Cōiuge ñ possē nupte.
ñ assentiūt cōes. q. coeunt. q̄ ī potestate sūt.
Tē institutionū li. i. tit. de pīa potestate. Iusta ā
nuptias ir se auel cōmu. 2hūr. q. f. prepta
legis coeunt. Masculi q̄d pubes. femine uiri
potēte sine pīis familias sint. sue filij familias
sint. dū ut filij familias ꝛ assensū hūr pen
sū q̄ ī potestate s. Ista h' si dele. ꝛ aul' ꝛna
tal' rō psuader. Explicit xxxvi. causa.

Quamus. Quamuis autem. C. xxi. q. ii. Cū b'ti q̄ m alis pene nobis pcē
tentur: consilia. auctoritatibꝰ sacrorum patrum hinc pmoneat auctas
sit. ut. C. e. tria. Sed ō quia cotidianum auctoritate ueꝛi ꝛ ī
auctē mel. ꝛ ī cōiugij. C. de sa. ꝓ. Jo. et missarum explicatis. auctas
Ecclesiarum consecratē aliarum constitutibꝰ agitur. ꝛ sa
cramenta que necessaria sunt ad salutem. ut donabi ꝓbis
simum expletis. C. de ordine pīmo. ꝛ ecclesiarum consecra
one. C. de sacrō ecclesiarū ministerio. ꝛ sollempnitatibꝰ quo
rū sacrō. ꝛ ecclesiarū. C. de feriis. Quoniam ꝛ sicut ꝛ ut. in v. distinctōe ē distinctū

De ꝓfectis.

De celebratõe missay & qđ missę ñ sunt celebrande: nisi in locis dõo sacris.

et de missay celebratoribz ñ alibi qm in sacris dño locis absq; magna necessitate fieri debet: luqr oibz qbz ē nom nouim. x. papa.

Tabernaculū ex moysen dño precipiente fecisse. & sacrasse ē missa & altare eius. & ceteris uasis & utensilibus ad diuinū cultū explendū legim & ñ solū diuinis precibz ea sacrasse. sz ē sā olei unctõe dño ipsa se precipisse nouim. Qualiter ē hec fca sint. & ñ alq; ps sacramēti que ipi sacerdotes sac unctõe delibuta. dño q ē nesciebz sacris sacrati. & leuite tractabant: ferebant. et erigebant. & reponebāt. in ipis instrumētibz. q ipsemet dño p moysen precepisse ē. in lege dominus reperitur.

Qualiter g dd regū pyssim amplificauerit cultū dei & templū dñi edificare nolu it. sz ppt multū sanguinē q effudat p hibitus ē. & ipe collegerat expensas. Salomon q; filiꝰ ei q ipe face optauat ui bente & auxiliante dño ptēc. & replū ei altaria & reliq ad diuinū pagendū cul tū: precepit. In libro regū legit. Fecit g salomon in ptē illo festiuitatē cele bre. & ois isrl cū eo. Multitudo magna ad introitū emath usq; ad riuū egypti. cōa dño dd nō. vij. diebz. & vij. diebz. i. xiiij. diebz. & in die octauo dimisit plō. Inde g loca in quibz dño sacrificabāt. diuinis habebāt supplicatiōibz precepta. Nec in alijs q dd dicatus locus munā do offerebant. Sine: nidi q ambre legis deseruebant hꝰ facebant. multomagis qbz nitas prefacta. & gra. & uitas p ihm data ē. templa dño edificare. & pur melius possum ornare. ea q diuinis pcibz & sacris unctoibz: sunt ē altaribz & uasis aeris

quaq; reliquis ad diuinū cultū explē dū mentibz deuote & solēpnit sacrare. et ñ in alijs q. in dño sacratis ab epīs. ñ a corepis que sepe phibit ē. ñ ut pdām ē summa exigente necessitate. missas celebre. ñ sacrificia dño offerre debem. & h si suma necitas age pulit. non in domibus offerre prohibita sunt.

Et ā ut legitur in pcil laodicensi capō xxvij. q. hij qui ñ ab epis ordinati. in ecclijs q. in domibz exhortare ñ pos sunt. multomagis maioris gradus mini sria ñ ab eis q ad ordi gradus ē pfecti. quibz fungi debeant officia. agi debent. & sacrificia ñ ñ ab eis offerri iuxta. Qđ aut ut paulo supius plenius ē. oblōes in domibz offerri ñ debent. In eod pcil cap. lxxvij. phibiti habet ma. Non oportet in domibz oblones celebrari ab epis. nel pbris. In cōcilio pp. cap. v. Ecclie pfecta

Omnis basilice ait no absq; missa fi non missa debent semp pfectari. & debet. ecce delitude ú aut plures ē qm nece sit. aut maioris magnitudinis qm ut ex rebz ad eas pnentibz restaurari possint. Epi prudentia modꝰ inueniat. qualiter pfici possint. In cōcilio capō xxxiij. Absq; pcepto sedis aplice nouā

De locis uero pfectis non pfectis ecclia. Hoc q; nus supius strictim fuit phensum in qb; pfectio ē. q. absq; precepto sedis aplice. ñ nulli fidēs ecclās. l'oratoria sacre plamāt. In de. Sñ auctoritate sūmi pontificis nouē ñ dedicentur basilice.

Preceptū synodale que añ paucos mēses de sede nra ad puincias ē directa. & antiquis canonibz pcipiunt. ut eo q minus ee phanē addidim. & in utraq; pte pstat sñ sumi pncipis auctoritate ecclām nouē pdiā ñ posse dedicare. ne qs ex hac basilica q malit ad cultū suū ptionis adducta suspendisse missas. phibuisse pcipiam. Sz q; deuotus locus ñ debz a ministrio; gra diuina nature pmanē. fr knīc. ecce mrīm noīe quor re tanto tuitor. auctoritatis nre susceptā serie pcipis. Ut ppl; frequentato q. illic aude meruit mandatis seruatis regulis ecclārum & canonibz. integrū hāt firmata religione meritū. In de. Non pfectent basilice q pr auctoritatem

Basilicas nouē aplice sedi ſ fuerē pstructe. Instituimus ñ petrus ex more ppīb

Et de missay celebratoribz ñ alibi qm in sacris dño locis absq; magna necessitate fieri debet: luqr oibz qbz ē nom nouim. x. papa.

Tabernaculū ex moysen dño precipiente fecisse. & sacrasse ē missa & altare eius. & ceteris uasis & utensilibus ad diuinū cultū explendū legim & ñ solū diuinis precibz ea sacrasse. sz ē sā olei unctõe dño ipsa se precipisse nouim. Qualiter ē hec fca sint. & ñ alq; ps sacramēti que ipi sacerdotes sac unctõe delibuta. dño q ē nesciebz sacris sacrati. & leuite tractabant: ferebant. et erigebant. & reponebāt. in ipis instrumētibz. q ipsemet dño p moysen precepisse ē. in lege dominus reperitur.

Qualiter g dd regū pyssim amplificauerit cultū dei & templū dñi edificare nolu it. sz ppt multū sanguinē q effudat p hibitus ē. & ipe collegerat expensas. Salomon q; filiꝰ ei q ipe face optauat ui bente & auxiliante dño ptēc. & replū ei altaria & reliq ad diuinū pagendū cul tū: precepit. In libro regū legit. Fecit g salomon in ptē illo festiuitatē cele bre. & ois isrl cū eo. Multitudo magna ad introitū emath usq; ad riuū egypti. cōa dño dd nō. vij. diebz. & vij. diebz. i. xiiij. diebz. & in die octauo dimisit plō. Inde g loca in quibz dño sacrificabāt. diuinis habebāt supplicatiōibz precepta. Nec in alijs q dd dicatus locus munā do offerebant. Sine: nidi q ambre legis deseruebant hꝰ facebant. multomagis qbz nitas prefacta. & gra. & uitas p ihm data ē. templa dño edificare. & pur melius possum ornare. ea q diuinis pcibz & sacris unctoibz: sunt ē altaribz & uasis aeris

quaq; reliquis ad diuinū cultū explē dū mentibz deuote & solēpnit sacrare. et ñ in alijs q. in dño sacratis ab epīs. ñ a corepis que sepe phibit ē. ñ ut pdām ē summa exigente necessitate. missas celebre. ñ sacrificia dño offerre debem. & h si suma necitas age pulit. non in domibus offerre prohibita sunt.

Et ā ut legitur in pcil laodicensi capō xxvij. q. hij qui ñ ab epis ordinati. in ecclijs q. in domibz exhortare ñ pos sunt. multomagis maioris gradus mini sria ñ ab eis q ad ordi gradus ē pfecti. quibz fungi debeant officia. agi debent. & sacrificia ñ ñ ab eis offerri iuxta. Qđ aut ut paulo supius plenius ē. oblōes in domibz offerri ñ debent. In eod pcil cap. lxxvij. phibiti habet ma. Non oportet in domibz oblones celebrari ab epis. nel pbris. In cōcilio capō xxxiij. Absq; pcepto sedis aplice nouā

De locis uero pfectis non pfectis ecclia. Hoc q; nus supius strictim fuit phensum in qb; pfectio ē. q. absq; precepto sedis aplice. ñ nulli fidēs ecclās. l'oratoria sacre plamāt. In de. Sñ auctoritate sūmi pontificis nouē ñ dedicentur basilice.

Preceptū synodale que añ paucos mēses de sede nra ad puincias ē directa. & antiquis canonibz pcipiunt. ut eo q minus ee phanē addidim. & in utraq; pte pstat sñ sumi pncipis auctoritate ecclām nouē pdiā ñ posse dedicare. ne qs ex hac basilica q malit ad cultū suū ptionis adducta suspendisse missas. phibuisse pcipiam. Sz q; deuotus locus ñ debz a ministrio; gra diuina nature pmanē. fr knīc. ecce mrīm noīe quor re tanto tuitor. auctoritatis nre susceptā serie pcipis. Ut ppl; frequentato q. illic aude meruit mandatis seruatis regulis ecclārum & canonibz. integrū hāt firmata religione meritū. In de. Non pfectent basilice q pr auctoritatem

Basilicas nouē aplice sedi ſ fuerē pstructe. Instituimus ñ petrus ex more ppīb

Et pceptū in nīs. & mandatis; et pceptis synodalibz aliter spūs. ul' in. pce ptionis. & frequentatione et nō dicat consecrata nam insequenti. dño q ecclās apīs fundi cum semel oscētū fuerit consecrari ñ possit. nisi in aliquo ñ ecclās. ul' altaria adiuncta. & reparata ut ibi fiat diuinum offi cium. & ecclā ipa frequentato quia remotis. & eo reparatis pmanere. nisi restituant. & ecclā. et re. o. minē cum excommunicato martyrum. at ecclām ani ofera & ecclā. et re. o. minē cum excommunicato martyrum appellam relō. & scripturā nobilitat. c. i. et. ij. q. ij. pre cem latum trionum. Basilicas potestatis. g. di. lxxxi. per totum. g. xxxi. q. ij. totum cum cet

Ecce pceptū in nīs. & mandatis; et pceptis synodalibz aliter spūs. ul' in. pce ptionis. & frequentatione et nō dicat consecrata nam insequenti. dño q ecclās apīs fundi cum semel oscētū fuerit consecrari ñ possit. nisi in aliquo ñ ecclās. ul' altaria adiuncta. & reparata ut ibi fiat diuinum offi cium. & ecclā ipa frequentato quia remotis. & eo reparatis pmanere. nisi restituant. & ecclā. et re. o. minē cum excommunicato martyrum appellam relō. & scripturā nobilitat. c. i. et. ij. q. ij. pre cem latum trionum. Basilicas potestatis. g. di. lxxxi. per totum. g. xxxi. q. ij. totum cum cet

Omnes enim missa quas in ecclijs sunt celebrate. si ostenderit et q pri quarum q missa ē et ecclā consecrata uis. b. ñ. item dicit. b. qđ si ecclā consecrata. & ipa bitet. quaret missa consecrata. erit ecclā. alij. ñ. ar. xxij. di. qđ r. mutandi possint. g. xvj. q. ult. ñ plures et. q. i. et temporis g. xxxi. q. ij. Sicut ! pprietatis. g. xx di. sacrum. ca. g. x. q. iij. uno

De consecratione. Nunc ecclie sunt consecrande. Instruxit. v. Instruxit. g. v. cais. abbz. precep te xij. q. ij. Iouem in. j. c. nemo. so. b. v. c. uō teneant. uoce ul' fuerunt. lapidi ul' catalogi ul' crap di. ac ecclā epīs. & ē dicat. finis. c. ultimo. etenim nam sicut nō pōt numari. ac lo co. ad terminū ecclie. vij. q. i. mutandis simi nec fuerunt cul' ecclā rep. q. i. fidē. et. c. p quinquis quid fieri erbat missa pre. jjr es ecclām. gria

dedicare nemo audeat. nec ab aliquo sibi
met epi uendicare clericos alicuius pos
sianis. Cum n. decta uenerabilium san
ctionum. nosq; magnopere custodire
nitamur. ac sine eorum dispendio. ⁊
illa que pro alicuius utilitate fo
tasse compendio uidentur laxanda
cedamus. Cumq; nos salubrium re
uerentiam regulariter cupiamus re
mere nichil dicere. ⁊ cum sedes aplica
superior hijs omnibz sanctione domino
que paternis canonibz sunt prefixa:
pro deuotoq; studeat tenere ppolito sa
tis indignum est quemq;. uel pontifi
cum uel ordinum subsequentium.
hanc obseruantiam refutare. qm bi
petri sedem. ⁊ sequi uideat. ⁊ docere. Sa
nasq; quemq; sit ut totum corpus
ecce in hac subimet obseruatõe ordi
det. quam illic nigere conspiciat. ꝯ
dominus ecce totus posuit prima
patũ. Idem iohanni epo lozano.

Publice processiones non fiant in o
ratorijs q̃ pr̃ auctoritate sedis aplice

Verum est quidem nostris assertionẽ.
preceptionibus constitutum. ne qui
in ecclesia. aut in oratorio q. sedis no
stre non legitur. permissionem dede
rimus. processionem publicam pua
rer impendi. ne conditores eorum
surreptionibz et regularium statuta
prosilirent. Ex qr megemma specta
bilis femina petronia nobis obla
tione suggessit. in possessionibus
proprijs suorum corpuscula condi
disse. frater karissime humanissimus mu
nus q. priora statuta non maculet.
funeribus et sepulchris. tantum in
comprehensis petronio locis missia
noueris pro sollempnitate prestanda.
ut defunctoz nomine solummodo di
uina celebrentur officia. publica fre
quentatione ⁊ pcessioe cessante. Ire
nicholaus pp. clero ⁊ plebi nonensi eccie.

Sine nutu aplice sedis ecclesia ñ debz

Ecclia. i. catholicoz collectio qm̃ instituit.
sine aplice sedis institutione minui. qñdo
quia sac decta. ñ ipa debz absq; precepto
pp̃ basilica nouit astruere. quam catholico
rum mẽ semper ampleti actua: dignoscit.
Ire ex. 2. aurelianẽsi. sñ assensu epi ñ edifi
Nemo etiam edificz aliq. erigat ecclia.
Nec quumuis uenias. ⁊ ibid̃ crucẽ figat.
publice animi designet. ⁊ an̄ p̃sumat q̃
edificare uult q̃ ad luminaria ⁊ ad cultu
dia. ⁊ stipendia ministrorũ sufficiunt. ⁊ ostẽ
sa dominatõe: hec domũ edificz. ⁊ posq̃
ascita fuer: annis cuncte ecclie sibi aptia
aspgat. Ire ex. 2. bracarensi. Non edifi
cetur eccla: q̃ pro q̃stu cupiditatis edi

Si quis basilicam non pro deo ficatur:
none fidei. sz p questu cupiditatis edifi
cet. ut quecquid de oblatione ppli colli
gitur. medium cum clicis diuidat. eo
q. basilicam in terra sua condidit. hẽ de
creto obseruare debz. ut nullus epoꝝ
tam abhominabili uoto assentiat. nec
basilicam q̃ ñ p sedz patrocinio. sz mag
sub tributaria conditõe ẽ edicta. audeat
asserere. Item felix pp̃ oibz orthodoxis.
Sacrificia non nisi sup altare ⁊ in lo
cis deo consecratis offerantur.

Sicut non aliq̃m fatum domino sa
cerdotes debent missas celebrare. nec
sacrificia sup altare offerre. sic non ĩ
alijs qm̃ in domino consecratis locis
⁊. in tabernaculis diuinis precibus
a pontificibz deditas missas cantare.
aut sacrificia offerre licet. nisi fũ
ma cogerit necessitas. Sacẽ missã
non cantare. aut non audire qm̃ in
hijs locis ubi fieri non oportet. nisi
pro summa necessitate quingat. qm̃
necessitas legẽ ñ hꝫ. Vñ scriptum est.
Vide ne offeras holocausta tua ĩ oi loco.
q̃ uidis. sz ĩ oi loco q̃. elegit dñs de tuis.
In domibz uñ ab epis tue pbrij oblonel
celebri nullatenus licz. Ire ex. 2. thuricẽsi.
Non in locis sacris missarũ sollẽpnia

Missarum sollempnia ñ ubiq; celebrẽt.
sz in locis ab epo assignatis. ubi ipe p
miserit celebranda ee censem. Ire clemens.
Presbz diuinis consecretur ecclie.

Ecclias p agrua ⁊ multa facere loca. que
diuinis pribz assẽri oportet. ⁊ ñ aliq̃ q̃
gruuari. Idẽ. Sacrificare ⁊ missas cele
brare ñ licet. nisi in sacratis locis.

Hec ergo idest in presenti tua positos
oportet nos agnoscẽ uoluntatẽ dei. ut
agendi ⁊ sacrificandi locus est. Quoni
am in alijs locis sacrificari. ⁊ missas
celebrari non licet. nisi in hijs in qui
bus episcopus misserit. aut ab epo regu
lariter ordinato. teneatur. Idẽ. Cauentes eo
secrata fuisse. Aut p. ñ ẽ hec agenda.
nec rite celebranda. Item siluester pp̃.

Si quis basilicam non pro deo ficatur:
none fidei. sz p questu cupiditatis edifi
cet. ut quecquid de oblatione ppli colli
gitur. medium cum clicis diuidat. eo
q. basilicam in terra sua condidit. hẽ de
creto obseruare debz. ut nullus epoꝝ
tam abhominabili uoto assentiat. nec
basilicam q̃ ñ p sedz patrocinio. sz mag
sub tributaria conditõe ẽ edicta. audeat
asserere. Item felix pp̃ oibz orthodoxis.
Sacrificia non nisi sup altare ⁊ in lo
cis deo consecratis offerantur.

Sicut non aliq̃m fatum domino sa
cerdotes debent missas celebrare. nec
sacrificia sup altare offerre. sic non ĩ
alijs qm̃ in domino consecratis locis
⁊. in tabernaculis diuinis precibus
a pontificibz deditas missas cantare.
aut sacrificia offerre licet. nisi fũ
ma cogerit necessitas. Sacẽ missã
non cantare. aut non audire qm̃ in
hijs locis ubi fieri non oportet. nisi
pro summa necessitate quingat. qm̃
necessitas legẽ ñ hꝫ. Vñ scriptum est.
Vide ne offeras holocausta tua ĩ oi loco.
q̃ uidis. sz ĩ oi loco q̃. elegit dñs de tuis.
In domibz uñ ab epis tue pbrij oblonel
celebri nullatenus licz. Ire ex. 2. thuricẽsi.
Non in locis sacris missarũ sollẽpnia

Missarum sollempnia ñ ubiq; celebrẽt.
sz in locis ab epo assignatis. ubi ipe p
miserit celebranda ee censem. Ire clemens.
Presbz diuinis consecretur ecclie.

Ecclias p agrua ⁊ multa facere loca. que
diuinis pribz assẽri oportet. ⁊ ñ aliq̃ q̃
gruuari. Idẽ. Sacrificare ⁊ missas cele
brare ñ licet. nisi in sacratis locis.

Hec ergo idest in presenti tua positos
oportet nos agnoscẽ uoluntatẽ dei. ut
agendi ⁊ sacrificandi locus est. Quoni
am in alijs locis sacrificari. ⁊ missas
celebrari non licet. nisi in hijs in qui
bus episcopus misserit. aut ab epo regu
lariter ordinato. teneatur. Idẽ. Cauentes eo
secrata fuisse. Aut p. ñ ẽ hec agenda.
nec rite celebranda. Item siluester pp̃.

Abeant sacdos q̄ locis ñ assignatis mis
Nullus pb̄r missal sal celebrare plumat.
celebrare plumat. nisi in assignatis ab
epō locis qui sm̄ principes de certo nolu
erit et sacerdotij. Adhec pp̄. oīb; ordi
dotis. Singulis annis dedicationum
sollempnitates celebrentur:
Sollēpnitates dedicationū ecc̄arum a
sacerdotū p singulos annos ē celebrā
de. Idē m eod̄. Consecrat̄ ē ecc̄a de cuius
De ecc̄a assig consecratione dubitat̄.
oīb; quoniā dubitat̄. ut nec ea semp
in usū exhibita quib; assignato sciat̄.
absq; ulla dubitatōe sacrata ea ē assig
nanda. nec cal̄ incipiendo sacrū dīnō
nem. qm̄ ñ monstrat̄ ē manū. qm̄ ne
cessarie ē fm̄. Idē ggr. pp̄. de eod̄. Cui q.
octo diebus dedicatōis sollempnitas
Sollempnitas ecc̄a cū celebranda.
dedicationū p singlās annos sollemp
nitē ē celebrande. pplō dño in exēplū
dantes. q. ad festū dedicatōis templi. oī
bus faciendū dans formā ē reliqs pplis. c
and festiuitatē celebrat̄ nem̄ licēciā ē.
Facta ē quedā in nemorosis. et
hyemps erat. et ambulabat ihc in tē
plo. et i porticu salomonis. Odā ā xuj.
diebus quedā ē celebranda: in libro regū
pfecta dedicatōe replu ut pies. Idē ex. ec.
meldensi. cap̄. xuj. Consecrent̄ ecc̄e de
Celie l'altaria q̄ ambi q̄ssū assignatōe
gua ē de assignatōe. assignatōe dubitant̄.
et si supflua altaria sint. destruantur.
Idē ignū. pp̄. Cū ecc̄a ē denuo assignanda l'salu
Si mortui fuer alt̄ū cū exorcizanda.
Si ecc̄a denuo assignet̄. si parietes mu
tant̄. et ñ altare: salubr̄ cū exorcizet̄.
Si homicidio l'adulterio ecc̄a violata
fuit. diligentissime exp̄gat̄. et denuo a
signet̄. Idē ex nicēno. 2. Ecc̄a semel de
Celis assignata. q̄ sit cū assignanda.
Semel dō assignat̄. ñ debr̄ cū assignato ad
hibri. ñ aut ab igne exuste. aut sangui
nis effusione. aut cuiq; femine pollute
fuint. Q̄a sic infans a qualicūq; in no
mine p̄is et f. et s. semel baptizat̄. ñ debr̄ cū baptizari. ita nec locus dē
dicat̄ cū assignand̄ ē. nisi pp̄ eas cās
q̄s supi noiauim̄. si cū fide sē cū
tant̄ reuiunt q̄ ei assignauer. Idē ioh̄s pp̄
Ecc̄as arrianor̄ ubicūq; inuenit de eod̄.
catholicas eas diuinis p̄bis et opib;
absq; ulla mora assignare. sic et nos facim̄.

Quī ē q. d. vij. qui. sit. or. vij. Siquis p̄bī. g̃ne sacrum. hyp. d. vj. cū infra
sē criminis ecc̄i abiudicat sic restituat nō e. q. quī reuert q̄
ecc̄a. nī forma ecc̄e consecrat̄. Abbatic. ñ sit
consecratus. Sic expōit
q̄si consecrauit ē illa
formā q̄ pcessorū sī
ctorū sē cānōnū sequa
tur. e. hinemarus. in eo cā
q̄ a quibusdam nō cōsecrat̄.
ecc̄as i forma ecc̄e. nam
quorūdā eorum ea q̄ebat
sacrata in forma ecc̄e et
quidā nō. et. dicunt illo
q̄. q. v. c. vj. nō est. c.
Si quis offert. c. de
arrianorum. ecc̄as ñ i forma ecclie
consecrat̄. cānōs. q.
sequēta p̄bī. loquit̄
nigre q̄ dictorū oīm
mī ecc̄a q̄ arrianor̄ ē
manib; consecrat̄ ut
ecc̄a nō sit consecrata
ut. s. d. vij. ab. ingrā. Ec
clesiā consecrat̄ agr̄ q̄ue
uit ut. s. d. vij. p. c. Consecrauit
nō quidē consecrator
ecc̄e ut qui absq; reliqu
is ecc̄as consecrauit et. ó
ecc̄e ut qui absq; consecrau
rūdā sint. s. re consecrabun
tur. ut. s. in. c. Arrianorum. s. d. vij.
Arrianorum. s. d. vij.
ab antiqua. ne p̄so
Aegrotanti. ne. p̄so
officium. sit q̄ quisq;
ad sacerdotium accedat
ut. s. xlvij. d. sit rector
tabul. tabul. d. ó q. p̄
formam ecc̄e relegat. et pur
gatur. brūg q. nam ē in
Ecclesiā. sanctificandā. non
sacerdotū. et consecrā quem
quidam baptizant. sed ārā. in qo
religuie sanctorum ut altaria
nō fiunt omissa q̄
mre ecclie abbatē religio
q̄ offrat. q. semel cōsecrā
fuit semp manēt. sacrā
ecc̄e missa. xuj. p. optimeri
ucem consecrationis ó di
qua modo melius aptet
nōis inuocandi. ñ mirel
ligēs. b. cum nō simul ā fue
rint pietes et structi sī
et quarūcūq; reparati sunt
ecc̄a reparari nunc ecc̄a intel
ligendum ut. ff. de. l. l. qō
mutatis. animā. ff. testa
mentis debentur. secus de
similibus pietes fundorum
cōmunē quia nunc consecrata
est. sm̄ enim hi aliter
nō sit mortuum quia al'est
consecratō ecc̄e. al'. alterius
hic ergo arguitur q̄ ecc̄a
sit ecc̄a q̄ post reparationē
cum ñ ita consecrata ñ sit. de
l. se. ff. de. o. me. cap. si
cum quis distinguit mō
tionē q. nunc et ultra.
uelle q̄ carnem sit. natus
post resurrectōm. et nō ea
rem totus. ñ pōt dici q̄
aliud sit ecc̄a nam ea
pietes. xxxiij. q. i. ūtur hi
tur. xl. di. an omnia. ñ si
gnificāt ecc̄a. q. p̄ sē
cum ñ ita consecrata. ñ sit de
l. se. ff. de. o. me. cap. si
cum quis distinguit mō
tionē q. nunc et ultra.
uelle q̄ carnem sit. natus
post resurrectōm. et nō ea
rem totus. ñ pōt dici q̄
aliud sit ecc̄a nam ea
pietes. xxxiij. q. i. ūtur hi
tur. xl. di. an omnia. ñ si
gnificāt ecc̄a. q. p̄ sē

Ecclesiā. sanctificandā. non
sacerdotū. et consecrā quem
quidam baptizant. sed ārā. in qo
religuie sanctorum ut altaria
nō fiunt omissa q̄
mre ecclie abbatē religio
q̄ offrat. q. semel cōsecrā
fuit semp manēt. sacrā
ecc̄e missa. xuj. p. optimeri
ucem consecrationis ó di
qua modo melius aptet
nōis inuocandi. ñ mirel
ligēs. b. cum nō simul ā fue
rint pietes et structi sī
et quarūcūq; reparati sunt
ecc̄a reparari nunc ecc̄a intel
ligendum ut. ff. de. l. l. qō
mutatis. animā. ff. testa
mentis debentur. secus de
similibus pietes fundorum
cōmunē quia nunc consecrata
est. sm̄ enim hi aliter
nō sit mortuum quia al'est
consecratō ecc̄e. al'. alterius
hic ergo arguitur q̄ ecc̄a
sit ecc̄a q̄ post reparationē
cum ñ ita consecrata ñ sit.

De

Non ē celebranda eccā in q̄ pagan⁹ sepult⁹ putrid⁹ iuenit⁹.

Ecclīa ubi pagan⁹ sepult⁹ putrid⁹ iuenit⁹. ē n̄ licet celebrare. nec⁹ missas in ea celebrare. sz radere foras. z mundare oport⁹. Ire ex 2 agd̄m̄ensi. De eccīa i q̄ fideliū sunt infideliū cadauera sepeliuntur.

Eccām in q̄ mortuor⁹ cadauera fideliū. sunt infideliū sepeliunt⁹ sēficare n̄ licz. sz si aptā iudē ad celebrand: in eadē locis corpib⁹ et talis pietib⁹ l' ingnis ei⁹ tot⁹ mediet⁹. Sz si hec facta p̄ fuit. missas i ea celebrare licz. tm̄ si fideles fuer⁹ q̄ in ea sepulti ē. Ire ex 2 martini pp. Sup monumenta in campo fca n̄ distribuant⁹ missa.

Non oport⁹ clicos ignares z p̄sūptores sup monūta in campis ministeria portare. aut distribuere: sacrāmta. sz aut in eccīa. aut in basilica ú mām reliquie s̄ deposite. ú p defunctis oblatōes offerri solēt n̄ licet xp̄ianis p̄dia ad defunctor⁹ sepulc̄ defere. z sacrificare mortuis. Ire ex 2 turonensi. Quom in eccīa 2busta missa celebrari. possit.

Quom̄ in eccīa 2busta missa celebrari. possit. q̄ p̄ceps nīsi exigentib⁹ p plūmū tēm ē a normannis. z a sclauis. z ab ungaris. et a malis xp̄ianis. seu aliq̄ qualiūq; mō eccīe fuint mense. z 2buste in capellis ē mobilia sacra missas nūq celebrari p̄mittim⁹. don eccīe ipe restaurari q̄ant. In quāt ú possint si eccīa defuit sub diuo. seu i tempore pugne. Ire. Si mobilia altaris 2secta. eccīq; mūdia ad d̄ offic̄ū p̄tinentia. ibi affuerint. missarū sollēpnia celebrari 2decim̄.

Ire ex 3 aquensi. cap. vi. Crismate n̄ ungant altaria nisi fuerint lapidea.

Altaria s̄ n̄ sūt lapidea: crismatis unctōe. n̄ 2secrent⁹. ad celebranda ā diuina officia ordinē q̄m metropolitani tenēt 2pinciales cor⁹ obseruare debebūt. Ire ex 2 agathensi. Crismatis unctōe z sacerdotali.

Altaria pla benedictōe sacerd⁹ altaria. aut n̄ solū unctōe crismatis. sz i sacerdotali unctōe benedictōe sacrari. Ire ex 2 aurelianensi cap. vij. In quibus oratorijs absq; 2sensu epi licz oratorium sua oratoria licz. sz nō missas hīre. z ibi orare. missas ā ibi celebrare. celebrare non licz. Item ex. vii. sinodo.

In quibus oratorijs absq; 2sensu epi. Clericos q̄ ministrare nullū ministrare p̄ oratorijs q̄ in domos s. c̄ 2sensu epi loci illi⁹ h̄ facē p̄mittim⁹. Si q̄s ū h̄ n̄ mat. obseruare deputat. Ire ex 2 agathensi.

Qui ex⁹ prochias hīt oratoria. hijs diebus ad prochiales redire cogantur.

Siq̄s ī ex⁹ prochias in quibus legitimi ordinariq; 2uent⁹ oratoriū hīt nolu erit. reliq̄s festiuitatib⁹ ut ú missas audiat pp̄ fangationē familie no⁹ dñe p̄mittim⁹. Pascha ú natale dñi. epiphaniā. ascensionē dñi. pentecosten. et natale sc̄i iohis baptiste. z si qui maximi dies in festiuitatib⁹ habent⁹. n̄ n̄ in eccīis aut ī prochijs audiant. Clici ú si q̄ in hijs festiuitatib⁹ quas supdixim⁹ in oratorijs n̄ iubente aut p̄mittente ep̄o missas celebre p̄sumpserint. a cōione pellant⁹. Ire aug. ig maio. Vbi eccīe mutanda sit sedium.

Urbis ex eccīis loca sedis transmu. landa s. Primū ē necessitas p̄sentis loca illoz q̄uatit. Sēdā ē difficultas loc⁹ fuit. Tertia ē maloz societas gra uant⁹. Ire ex 2 magontiensi. capit. 1.

Quom̄ liceat alicui corpa sedis de loco ad locū n̄ inferre.

Corpa sedis de loco ad locū n̄ inferri p̄sumat. sī 2silio p̄cipis. l' q̄or sedis synodali licentia. Ire ignim. pp. In usu laicor⁹ n̄ licz 2uertigia eccīe dedicate. Ligna ecclesie deiecta n̄ debent ad aliud opus dirigi. nisi ad aliā eccām. l' ignis 2burenda. l' ad p̄fectū īmonasterio fabrice. in laicor⁹ opa n̄ debent admitti. Ire clemens pp. iacobo ierosolimitano epō. Vestimenta sacra z uasa p uetustate consumpta iendā. z cineres cor⁹ ī loca eccīa p̄dā.

Altaris palla cathedra. candelabrū. et uelū si fuint uetustate 2sumpta: ī cendio dent⁹. Q̄m n̄ licet ea q̄ in sacrificio fuint male tractari. sz incendio tradi sa tradant⁹. cinis q̄ cor⁹ in baptisterio inferant⁹. ú nullus mansuū hab⁹. aut in parete. aut in fossis. pauimentor⁹ iacēt⁹. ne inuoluncrū pedibz coinquinet⁹. Ire. Mortui non obuoluantur uestimentis altaris.

Nemo p ignorantiā mor⁹ tui credat. aut uoluendū aut ei⁹ scapulas opire uelit. palla q̄ fuit ī altari. aut cer q̄ diacono data ē in mensa dñi. Q̄ h̄ facit. l' laudat q̄ nesciēs z negligenter huic diacon⁹ meminio septē mensibz a dñico cui⁹ remot⁹ altari. gēm prestitit anathemate. eo q. dicti n̄ admonuit. Hūc x. annis z vi. mēsibz excōicat⁹ fuit. pp̄ q̄d de dñicis sacramentis subducta ē n̄ amo

Quando liceat ecclesiam dedicare.

Dominica ante natiuitatem dñi. et ante pascha. et ante pentecosten. et ante festiuitatem omnium scor⁹ ecclie dedicare non licet. nisi aliter aliquis ab apostolica sede impetrauerit. Ire ex 2 agathensi. Ligna ecclesie dedicate. ad alia opera transferri licent.

Quando ecclesia reconciliari debeat.

Quando ecclesia sanguine. aut seminis pollutione. aut mulieris menstruate. aut alicuius mortui. aut infidelis. aut excōicati. aut hereticorum. aut iudeorum. aut gentilium. aut meretricum. aut cuiuslibet criminosi. reconciliari debet. Ire ex 2 agathensi. Si quis in ecclesia uel in cimiterio. uel in atrio ecclesie. uel in domo ecclesie. uel in domo presbiteri. uel in domo clerici. uel in domo diaconi. uel in domo subdiaconi. uel in domo acolythi. uel in domo exorcistę. uel in domo lectoris. uel in domo ostiarii. uel in domo cantoris. uel in domo monachi. uel in domo heremite. uel in domo sanctimonialis. uel in domo uirginis. uel in domo uidue. uel in domo pauperis. uel in domo peregrini. uel in domo hospitis. uel in domo infirmi. uel in domo sani. uel in domo diuitis. uel in domo pauperis. uel in domo peregrini. uel in domo hospitis. uel in domo infirmi. uel in domo sani. uel in domo diuitis.

nuerit. ministria ꝛ pea cū gñdi humi
mate mat reconciliet ecc̃e. Palas ů ꝛ
uela q̃ in sciario s. si sordidata fuerint.
at ministria diatoni ē hūlibꝫ minis
tris mē sciarū lauent. ñ eta extel fo
ras a sacrio. ꝛ uelamina dñice mense
abluant. ne forte pulus dñici corp̃is
male deodat. Sindone ů ñ foris ablu
ant. ꝛ aut ꝫ ñ optim peccm. Sdcirco ī
ma sciarū ministri papim ē diligen
tia custodire. sꝫ pelus nona aptet. ꝛ
p̃ter hoc nich aliud ꝛungat. sꝫ ñ ipa
pelus uelis appnat lauandis. ñ q̃
ad dñici altaī altaris pnet. pille m
alia pelu lauet. ꝛ in alia uela ranu
arū. Qura sic ꝛ hostiarijs ex admoni
toe maiorus. ne quis negligens aut
ignar ad uelū ranue dom dñi man
magnue tergat. sꝫ stanm ꝯcretus
discat oīs hō q̃ uelū altari dom dñi ē.
Tē lyxc. pp. Sac uasa ñ nisi a sacris

Sc̃a aplica sede statuit ē ut hōibꝫ nō
sac uasa ñ ab alijs q̃. a sacris tangant.
dnōq; dicant hōibꝫ ꝙtactū. ne p talī
bꝫ p̃sumptōibꝫ uat dns: plagas ipnat
pplo suo. ꝛ hy ī q̃ ñ pauert ꝓfanat. Qa
pter uult sepissie p ipm. Tē qđ stepha
nus familiar amico hilario. Sō nisi
a sacris hōibꝫ sac uestimta altari se

Uestimta ecc̃e quibꝫ dño ministrat. rāt.
er sacta debent ē ꝛ honesta. Quibꝫ ī a
lijs usibꝫ ñ debent frui q̃m ecc̃astics ꝛ
deo dignis officijs. Que ñ ab alijs mā
gt. aut offert. ñ a sacratis hōibꝫ ne ul
no q̃ balthasar regē paulsur. sup hc
mīsgredientē uenat. ꝛ corruere eos fa
cat ad ima. Tē ex 2 aurelianensi. Di
uina mīstia nupt̃ar ñ p̃sente oīa

Ad nuptiarū ornamū diuina ribus.
mistia ñ p̃sent. ne dū in plor ꝛactu.
l' pompa sclaris neqne luxurie polluī
nur. ad officiū sacri ministrij uideat̃.
indigna Tē ex 2 rburiensi cap. ix. In
ligneis uasculis dñici corp̃is ꝛ sāguis sa

Uasa quibꝫ sacro ūnia ñ s̄ celebranda.
Sc̃a 2fectaū mistia calicē ꝛ patenā
quibꝫ bonefatij martyr ꝛ epc̃ inungunt.
si licēt in uasculis ligneis sacmta 2fi
ci. sx. Quonda sacerdotes ñ aureis sꝫ
ligneis calicibꝫ utebant. Zepherinꝰ
sexc. x. romanꝰ epc̃ patenis uitreis mi
sas celebre 2stituit. Deinde urbanꝰ x.
pp. oīa ministria sac fecit argentea. m

hoc n: sic ꝛ in reliqs ecclabꝫ magis et
magis p̃ mēnta tempoꝝ defuit sub
ortum ecc̃ar. Sīns n: diebꝫ qui serui pa
trisfamilias sunt: ne dens matris
ecc̃e minuat̃ sꝫ magis cumulet̃. ꝛ am
plificet̃. Statuim ut deinceps nullus
sacerdos sacrū misticum corp̃is ꝛ san
guinis dñi nr̄i ihu x̄. in ligneis nas
culis. ullo m 2sicie p̃sumat. ne unde
placari debꝫ. in maiorē ds. Tē ex 2 re
mēsi. cap. vi. Ex q̃ mata calix dñi cū
et calix dñi cū patena fieri debeat.

Patena. si ñ ex auro oīo ex argēto fiat.
Si quis ā tam paup ē. salte ut stagne
um calicē hāt. De ere ā aut ex aurical
co ñ fiat. qz ob nimi uirtutē rugines
fiant. pīcꝫ nomiā pducat. Nullus ā
in ligneo aut uitreo calice p̃sumat.
missam cantare. Tē ex epla eusebij
pp. ꝛ siluestri. Non in serico sꝫ in panno
lineo sacrificiū 2fici debet altaris.

Consulto oīum statuim ut sacrificiū
altaris ñ in serico pnno. aut instru
cto. quilꝫ. celebrare missā p̃sumat. sꝫ
in puro ab epō 2fecto. uirno. s. lino pā
no atꝫ 2secto. hc corp̃ dñi nr̄i. ih̄u. x̄. in
sindone linea munda sepulti fuit.
Tē ex. vi. synodo. A quibꝫ fuit tradita
Acobꝫ fē dñi. s. ear missarū celebratio.

Ne. au p̃mū edita ē uerosolimitana
ecc̃a. ꝛ basilius celarensis epc̃. ē clari
tas p totū orbē refulsit. in scripturis
addiderūt nob̄ misse celebrationē. Item ex
lesphor̄ pp. vij. a petro. Qua hora mi
sarum sollempnia sunt celebranda.

Nocte sc̃a natiuitatis dñi saluatoris mis
sas celebrent pbri ꝛ hympnū angli
cum: in illis sollēnit̃ decantent. qm
et eade nocte ab angelo pastorib ē nīa
tus. Et subito facta ē cū angelo mlt̄i
tudo militie celestis. laudantiū deū
et dicentiū. Gla ī excelsis d. ꝛ ī. x̄. p. hīu.
Reliquis uo ep̃ibꝫ missarū celebrationes
ante hāc diei ꝛac. minime sūt celebrande.
qm ad horā. ꝛ dns crucifix̄ ē. ꝛ super
aplos sp̃c̃m legis̄ descendisse. Tē ex 2.
carthaginensi. iij. cap. vij. Non nisi a
ieiunis hōibꝫ sacmenta celebrentur

Sacramta altaris ñ nisi a ieiunis altaris.
Omnis hōibꝫ celebrent̃. excepto uno
die annuisario. q̃ cena dñi celebrat̃. Si
li aliq̃ p̃ midiano tp̃e defunctoꝝ si
ue epoꝝ siue ceroꝝ 2mandato faciēda

Iacob fecit ꝛ in reliqs altaris magis et
magis p̃ mēnta tempoꝝ defuit sub
ortum ecc̃ar. Sīns n: diebꝫ qui serui pa
trisfamilias sunt: ne dens matris
ecc̃e minuat̃ sꝫ magis cumulet̃. ꝛ am
plificet̃. Statuim ut deinceps nullus
sacerdos sacrū misticum corp̃is ꝛ san
guinis dñi nr̄i ihu x̄. in ligneis nas
culis. ullo m 2sicie p̃sumat. ne unde
placari debꝫ. in maiorē ds. Tē ex 2 re
mēsi. cap. vi. Ex q̃ mata calix dñi cū
et calix dñi cū patena fieri debeat.

Patena. si ñ ex auro oīo ex argēto fiat.
Si quis ā tam paup ē. salte ut stagne
um calicē hāt. De ere ā aut ex aurical
co ñ fiat. qz ob nimi uirtutē rugines
fiant. pīcꝫ nomiā pducat. Nullus ā
in ligneo aut uitreo calice p̃sumat.
missam cantare. Tē ex epla eusebij
pp. ꝛ siluestri. Non in serico sꝫ in panno
lineo sacrificiū 2fici debet altaris.

Consulto oīum statuim ut sacrificiū
altaris ñ in serico pnno. aut instru
cto. quilꝫ. celebrare missā p̃sumat. sꝫ
in puro ab epō 2fecto. uirno. s. lino pā
no atꝫ 2secto. hc corp̃ dñi nr̄i. ih̄u. x̄. in
sindone linea munda sepulti fuit.
Tē ex. vi. synodo. A quibꝫ fuit tradita
Acobꝫ fē dñi. s. ear missarū celebratio.

Ne. au p̃mū edita ē uerosolimitana
ecc̃a. ꝛ basilius celarensis epc̃. ē clari
tas p totū orbē refulsit. in scripturis
addiderūt nob̄ misse celebrationē. Item ex
lesphor̄ pp. vij. a petro. Qua hora mi
sarum sollempnia sunt celebranda.

Nocte sc̃a natiuitatis dñi saluatoris mis
sas celebrent pbri ꝛ hympnū angli
cum: in illis sollēnit̃ decantent. qm
et eade nocte ab angelo pastorib ē nīa
tus. Et subito facta ē cū angelo mlt̄i
tudo militie celestis. laudantiū deū
et dicentiū. Gla ī excelsis d. ꝛ ī. x̄. p. hīu.
Reliquis uo ep̃ibꝫ missarū celebrationes
ante hāc diei ꝛac. minime sūt celebrande.
qm ad horā. ꝛ dns crucifix̄ ē. ꝛ super
aplos sp̃c̃m legis̄ descendisse. Tē ex 2.
carthaginensi. iij. cap. vij. Non nisi a
ieiunis hōibꝫ sacmenta celebrentur

Sacramta altaris ñ nisi a ieiunis altaris.
Omnis hōibꝫ celebrent̃. excepto uno
die annuisario. q̃ cena dñi celebrat̃. Si
li aliq̃ p̃ midiano tp̃e defunctoꝝ si
ue epoꝝ siue ceroꝝ 2mandato faciēda

Iacob fecit ꝛ in reliqs altaris magis et
magis p̃ mēnta tempoꝝ defuit sub
ortum ecc̃ar. Sīns n: diebꝫ qui serui pa
trisfamilias sunt: ne dens matris
ecc̃e minuat̃ sꝫ magis cumulet̃. ꝛ am
plificet̃. Statuim ut deinceps nullus
sacerdos sacrū misticum corp̃is ꝛ san
guinis dñi nr̄i ihu x̄. in ligneis nas
culis. ullo m 2sicie p̃sumat. ne unde
placari debꝫ. in maiorē ds. Tē ex 2 re
mēsi. cap. vi. Ex q̃ mata calix dñi cū
et calix dñi cū patena fieri debeat.

Patena. si ñ ex auro oīo ex argēto fiat.
Si quis ā tam paup ē. salte ut stagne
um calicē hāt. De ere ā aut ex aurical
co ñ fiat. qz ob nimi uirtutē rugines
fiant. pīcꝫ nomiā pducat. Nullus ā
in ligneo aut uitreo calice p̃sumat.
missam cantare. Tē ex epla eusebij
pp. ꝛ siluestri. Non in serico sꝫ in panno
lineo sacrificiū 2fici debet altaris.

Consulto oīum statuim ut sacrificiū
altaris ñ in serico pnno. aut instru
cto. quilꝫ. celebrare missā p̃sumat. sꝫ
in puro ab epō 2fecto. uirno. s. lino pā
no atꝫ 2secto. hc corp̃ dñi nr̄i. ih̄u. x̄. in
sindone linea munda sepulti fuit.
Tē ex. vi. synodo. A quibꝫ fuit tradita
Acobꝫ fē dñi. s. ear missarū celebratio.

Ne. au p̃mū edita ē uerosolimitana
ecc̃a. ꝛ basilius celarensis epc̃. ē clari
tas p totū orbē refulsit. in scripturis
addiderūt nob̄ misse celebrationē. Item ex
lesphor̄ pp. vij. a petro. Qua hora mi
sarum sollempnia sunt celebranda.

Nocte sc̃a natiuitatis dñi saluatoris mis
sas celebrent pbri ꝛ hympnū angli
cum: in illis sollēnit̃ decantent. qm
et eade nocte ab angelo pastorib ē nīa
tus. Et subito facta ē cū angelo mlt̄i
tudo militie celestis. laudantiū deū
et dicentiū. Gla ī excelsis d. ꝛ ī. x̄. p. hīu.
Reliquis uo ep̃ibꝫ missarū celebrationes
ante hāc diei ꝛac. minime sūt celebrande.
qm ad horā. ꝛ dns crucifix̄ ē. ꝛ super
aplos sp̃c̃m legis̄ descendisse. Tē ex 2.
carthaginensi. iij. cap. vij. Non nisi a
ieiunis hōibꝫ sacmenta celebrentur

Sacramta altaris ñ nisi a ieiunis altaris.
Omnis hōibꝫ celebrent̃. excepto uno
die annuisario. q̃ cena dñi celebrat̃. Si
li aliq̃ p̃ midiano tp̃e defunctoꝝ si
ue epoꝝ siue ceroꝝ 2mandato faciēda

ē. solus oīonib⁹ fiat. Nulli q̄ faciāt iam
pransi inueniant. Iē ex 2. cabilonēn.
Aute missarum sollēpnia aīa hoā
nonā dēstrata nulli. i. xl. comedē liceat.
Solent plures qui se ieunare putant.
Si. xl. mox ut signū audierint ad ho
ram nonā mādūcare. q̄ nullatenus
ieunare credendi ē. si aī manducent
rint q̄ uespertinū celebrēt officiū. Con
tingendo ē n: ad missā. z audiūt missa
rū sollēpnia z uespertinus officijs lar
gius elemosinis ad cibū accedendū ē.
Si uo aliquis necessitate astrict⁹ fuer
it ad missā uenire n̄ ualeat. estimata
uespertina hora: 2 plena oīone sua ieu
nium soluat. Iejunijs z q̄uor tēp
por cura uespertinas horas. In sabbo
uero seo aīa nocturnū missarum
sollemnia ē celebranda. Vñ leo pp.
Quod a plēbus nris. Iē gelasi⁹. Ordi
nationes plōr. Iē pelagi⁹. Dilectōis
tue scripta. Requiuit in tractatu or
dinandor. Prima q̄ parte diei mis
sarum sollēpnia n̄ incongrue celebrē
tur. Vñ leo pp. dioscolo alexandrino
epō. Quā pma pte diei missas cele
brasse ē aī aut quedā ppli breuit licet.
Pares sua deuotōe pueī. si uni⁹ mi
misse more seruato sacrificiū offrē n̄
possunt. n̄ pma diei pte occurrunt. Sui
dosę g̃ sinistrē sua familiarit⁹ āmo
nem. ut q̄. nūc 2secutudinē ex forma
pēne tradītōis insedit. ita quoq; cu
ta n̄ negligant. ubi p oīa nobis fide
et actibus 2gruant. pp q̄ remeant filio
nō possidonio plbo hāc ad dilectionē
tuā epl̄am dedim⁹ p̄sentā. q̄ nīl pcs
sionibus aut actōibus frequēt⁹ insuit et
uenēs ad nos missus. q̄d in oībus apli
cę sedis auctoritas retinere agnouit. Iē
aug. Misse peculiares n̄ s̄ in publico
Et hi attendend ē ut misse tantande.
peculiares q̄ p dies sollempnes a sacer
dotibus fiunt. non ita in publico fiant.
ut p eas ppli a publicis missarū sollēp
nijs q̄ hora ritu canonice fiunt absthat.
Ad sacerdotes q̄ in circuitu urbis aut i eā
urbe s̄. z ppli in unū ad missarū publi
cā celebrationem 2ueniant. Iē alexand
pp aut. Q̄t missas in die sacerdotibus cele
brare liceat.
Sufficit sacerdoti una missa celebrare licet.
sā i una die celebrē. q̄ x semel passus ē.
et mūdū redemit. Non modica rel
ē unā missā facē: z valde felix q̄ unam
digne celebrare p̄. Quidā n̄ p defunctis
unam facit. z aliam de die si necesse
fuit. Q̄ uo p pecunijs aut adulatōibus
sęlārū una die p̄sumūt plures facere
missas. n̄ crimo cuidē dēpnationem.
Iē ex 2. coll. vij. Hos saluatoris z aplō
rum. docem̄. exemplo. hymnos canere.
Hymnis canendis z saluatoris z aplō
rum hīs exēplū. Nā z ipē dns hymnū
dixisse phibet. matheo euāgelista testante.
et hymno dō exeūt in montē oliuaz.
et paul⁹ aplūs ad ephesios scribit dicēs.
Implemini sp̄u loquentes uobismetipsis i
psalmis. z ymnis. z canticis. sp̄ualibus.
Et q̄ n̄ nulli hymni huiano studio i lau
dē dei aut⁹ aplōr. z mīm triumphe
2positu ē noscunt. sic hi q̄l libuit do
cuer hilari aut⁹ ambr edider. Quos
tū q̄dā sp̄ualit⁹ reprehēdit p eo q̄ de sanctis
scōr canonū l'aplica traditōe nō ex
stāt. Respuāt g̃ illū ymnū ab hoīb⁹
2positū. q̄ condit publico puato q̄ of
ficio i fine oīum psalmor dicimus.
Gla z hymnus pri z filio z sp̄u s. sicut erat
i scla sclōr amē. Quam z ille ymn⁹. q̄
natus i carne x̄ angli cecinerūt. Gla i ex
celsis dō. z i t. p. h. b. no. z reliq̄ q̄ sequunt.
ibi ecclastica doctores 2posuerūt. Ergo nec
pri in cenis canendi ē. q̄ i sanctarū scrip
turarū libris n̄ inuenim⁹. Compo
nunt missę huic pres. l'oīones. seu 2me
dicōes. seu mam impōnes. ex quibus si
nulla detrahent. uacant oīa officia et
diastica. āmonet h̄ si aut⁹ horatē hym
norū aplūs dicēs. Obsecro q̄ primum
oīum fiāt obsecrōes. oīones. postulatōes.
gratiarū actōes p oībus hoībus p oīb⁹ regi
bus. q̄ in sublimitate s̄. Sic ē oīones.
ita et ymnos i laudē 2positos nullus
unq̄ ulius ip̄bet. Leo viij. In nouo
Qui ymni decantari inueniantur ab
hy duo solūm ymni ab anglis anglis.
in nouo. et iuniuntē decantari alla.
aut⁹ gla in excelsis dō. qs pars in septua
gesima mittitur. q̄ pecto hoīs uetust
a 2uentu anglice ubilatōis expulsa: i
h̄ misere uite babilonē sē flumina ei⁹
sedem? z flem? dum recordam illi sion.
in q̄ dñm decet ymn⁹. Quod viij. ebdo
madibus all. minimum? ni congrue p. ix.
ebdomadas. ix. ordines anglor acceptā
m?. quor x?. ordo p superbiā corruens

angelicā nūm minuit. a felicitate
pturbant. Q' adolentes fue diminu
ōi. a pcem rumā ē nūres a pfecta lau
de cātoris ppdm fuere. Quoz tempa
ont a solatiū sulens opē dō cātoz pri
mū hyem de limo tre formauit. q' fu
gatis multiplicatōe dāpna celestis patr
relaturet. aīāz angloz gaudia supplēr.
Qua spe anglicē dpi ad modicē leuat non
mur. si ex lapsu illi hois fiat resurrect.
Vñ ex ordinū numero in laude dei cātā
tes manūr ipfect. dōm mr̄ resurgentē re
surrexē. plausū ille pdoplanūt. Ibi aug
mento sue collegij a spe melioz angli
cus exitū gaudijs in nouū allā. ē sur
rexit mr̄. a in eo plāu deuoc. Quē a nos
p modū nō imitamur. a lxx. qū latro
pdoplanūtē ecclā recitat. allā. nr. eb
domadib; mīnimum. f. usq; ī pascha.
ū x̄ resurgēs amozum flāmā nrām
ī gaudiū uert. a allā nob reddit. Q'
dolaus pp. vdulphy luuncensi l' bū
ensi archiepō. In cena dñi glā ī excel
sis deo decantetur.

Celsis dō ab epis in cena dñi mr̄ mis
sarū sollēpnia more nō dicenda est.
pallio nō aplico cād die un ē ill'. hu
mū. qbz ē ab aplica sede pmissū. zacha
rias pp. Cū baculo aut capite uelato
ad celebrand' missarū sollēpnia clic'

Nullus epc aut pbr seu ñ ingrediat'.
diacon' ad missarū sollēpnia celebrā
dū pstumat. ē baculo mouere. aut uelato
capite altario dei assistē. Q'n aplis phi
b; uiros uelato capite orare in eccliā.
et si mane pstiterit cōtra pact'. Cū nō ī
gressus fuer epc aut pbr ad missarū
sollēpnia celebranda ñ pallio aliq' mu
tauerit nullo m̄ audeat dare nōe recede.
ut aliq' pbro. l' epō. suppleant'. missar'
sollempnia. sz qui minū ppn supple
at usq; in finē. Si quis nō pstiterit
pt' q' possum' agēr. a sacro corpe. a san
guine dñi nr̄i ihu x̄ suus omib; epis.
Quot celebr epc sacrificia fer hic de

Epc dō sacrificans. celebr sanū beat.
bāt. In sollēpnioz; q'ppe diēb; aut
xij. aut. vi. aut. iij. diacones. q' oculi
si dñr. a subdiacones atq; reliquos mi
nistros. fer hāt. qui sacris indum ne
stimus. in fronte a in ugo a pbīt regiā
texit lenaq; uno corde. a hūliaco spū.
ac pno stent. nullu eodem tpe ei a ma

uolis hyb; a sensū plemt. sacrificio.
Dacia ā sclerōe. os cōcutit q' noluit cū
stis cū x̄e unumb; Ire luci pp. oīb; qui.

Epi sine religiosis uelib; sacerdotib; a
ybem aplica sedis dñi sacramēta nō
audeant ut semp reges uoluit. sicut. sa
cerdotes a leuitas hanc. a hec sacra
suffice ppa posse. nī pp malnolas nr̄ē
aplīm relīonū. nos oportet hoc uitā
ab his q' sunt ē. qui duo pbīt a tres di
acon in oī loco cpm ñ deserant pp relīo
nū cā habēdā. Ire sozdet pp. Sufi duob;

Ipsemb; pbz missā celebrare ñ audē
hoc quoq; statuim ē ut nullus pbzoz at.
missaz sollēpnia celebre pstumat. nisi
duob; plenis sibiq; respondentib; a ipe
dus habeat. Q'a cū plātu ab eo dicēt
dns nobīcū. a ill' m̄ spīo. Orate p me
apellē quenue. ut ipius responderem
saluatōi. Ire ex canone aplōz. Cōtro
ne pmittent' qui usq; ad finem

Omnes missarum sollēpnia ñ audiūt.
fideles qui uenūnt m sollēpnitatib;
sacris ad eccliam. a sēpīas aplōz. a euan
gelium audiunt. Q' a ñ pseuerant i cōtro
ne usq; dū missa pagat'. nec sacrām cōmū
nionē recipiūt. uelut inquietudinis eccē cō
mouentes. uenit cōtra pcepta. Ire ex 2.
carthaginensi. uj. De eodem.

Sacerdot' ūbum in eccā facient' que
gressus de audito uitā' excōicent'.
Ire ex 2tulio agathensi. Die dñico mis
las exeuntes. seculares audire

Missas die dñica sclātib; omis debent.
audire spīali ordine pcepīm. ita ut ab
bādōnē sacerdotis egredi ppls nō pstu
mat. Qd si fecīt. ab eo publice arguā
dum'. Ire ex 2tul' aurelianensi. Ppls ñ
ā dissedat. q' missa exītāt celebr'.

Cū ad celebrandas missas m dei nōie
uenit'. ppls ab ñ dissedat. q' misse
sollempnitas a plent'. a ū epc ñ fuerit.
bādictionē a sacerdote accipiat. Ire ex
2. carthaginensi. uij. Excōicent' q' pre
missio eccē tempu. ad spectacla nadit'.

Q die sollēpni q' pmissio eccliē tempu
ad spīacla nadit'. excōicet'. Ire ex 2 car
thag'. uij. Usq; ad missas catheczumenoz

minorum . . . nullus
ecclesiam ingredi prohibeatur.

Epc nullū phibeat ingdi in eccā a au
dire ūbū dei. siue gentilē siue iudm
hereticū usq; ad missā catheczuminoz.

Omnes fideles
nō pseuerant
tempu in ecclesiam
qui nō persciat
ns infirmem aut
sus. iij. ex pc. pi. in
ecclesiam et ō. q.
mate. q. vj. q. vj.
ctrum. cum q.

Sacro ecclesie
q' mutatis lo
cum contempus
ut. q. xxxvij. q.

Gregorio ppm

Missas ly dico
Pceptum
dō vñ ō precipimus
facimus qui dic
bz dominica ñ auo
mittendas missas mis
alia q' necessitas ex
gat. sicut ex
pus scribitur
ter mandato. q.
ij. ex qi nō frequē
tant ecclesiam ad
minus ter anno
nisi infirmitas
excusauerit.

Quicumq; ad ecclesiā
ens tres capitu
la ecclesiastica
legerit. aut
psalmos ter
dixerit. aut
ter missarum
solempnia
celebrauerit.

Q

Aplica dendo. ꝫ standō audire debem.

Prēt unū ⁊ aq̄ ⁊ panē in sacīmto

Non oportet aliquid nisi offerri debz.
aliud in sacramēto offerri p̄t unū ⁊
aq̄. q̄ in tpo x̄ bñdixīt. q; dū in cruce
penderet. ⁊ de corpe ei⁹ sanguis effluxit
aq̄. H; n̄ unū ē in x̄ dñm. h; hostia ⁊ o
blatio di in odorē suauitatis. Ire ex
concilio carthag⁹ iij. De eodem. ⁊
ſ sacramēto corpis ⁊ sanguinis dñi
nisi ampli⁹ offerat. q̄. q. tpe dñs tradi
dit. h; ē panis ⁊ uinū aque mixtū. nec
ampli⁹ in sacrificijs offerat. q̄. de uuis
et frumēto. Ire ex vi. smodo. Oblatōis
sacrificio uuas nemo admisceat.
Decernim⁹ q; in quibzdā eccl̄ijs sacerdotes
sacrificia oblōis uino aquā
f. tulū in altario offerunt. ⁊ sic similis
usus tpl̄o dispenset. Preterea q̄ in
nullus sacerdos h; ultius faciat. h; m
remissiōe peccōz tpl̄o oblōne solā di
stribuat. ⁊ uuas secūdū bñdictis tpl̄is
q̄ percepit accipiat. ⁊ fructū grās agat.
uli. pp. epis p egyptū. De hijs q̄ sacrificādo
dum oē amen aqua uarie errabant.
Quoniam oblatū dō sacrificijs debeat⁹ quid
certū p delictoz expiatōe dño dari. q̄n
in ipā sacrificij oblatōe erratū. Audiui
mus nos quosdā scismatica ambitiōe deceptos. ⁊ dūnos ordines. ⁊ aplicas ītitu
tiones hac p uino in dūnis sacrificijs
dedicare. Quos q; in mensā eucharistiaz
tpl̄is p aplicū cōis porrigē. Quos
dā ⁊ expressū unū in sacrificio dñici ca
lices offerre. Quos uo pmissū uinum
multo mundū p tōtū annū reseruare.
et in ipā sacrificij aq̄ panē ei lauare. ⁊ sic
offerre. Qz q̄. sic cuīglice ⁊ aplice doctū
ne. ⁊ ītū. ⁊ q̄uendum ecclesiā. ⁊ ītū
ñ difficile ab tpo fonte uiuens p̄bat⁹.
a q̄ ordinata ipa sacrificioz mysteria p
cessere. Cū n; magist⁹ uiuens uerū salu
tis nr̄e sacrificiū suis ordinaret discipulis. nullū lac. h; panē. ñ. ⁊ calicē sb
b; sacramēto cognosci. ⁊ dedisse. Legim⁹
n; in cuīglica uiuere. accepit ihc panē
et calicē. ⁊ bñdicens dixit discipulis suis.
Cessz q̄ lac in sacrificando offerri. q; ma
nifestū ē ⁊ euidens exemplū uiuens e
cuīglice illuxē. q; p̄ panē ⁊ uinū aliū
offerre ñ licet. Illud uo q; p aplicos
cōis⁹ instituta traditum eucharistiā.
tpl̄is ñ h; plani cuīglio relinquunt.
recepunt. ubi aplis corp⁹ suū ⁊ sanguinē. Deinde uinū ⁊ panis ⁊ se
orsū calix q̄ndam memoratē. Sīlā m
nichī panē alys xp̄m p̄buisse ñ legi
m⁹. excepto illo tñ discipulo q̄. munda
bucella magist⁹ porrexē ostendēt. nō q̄
sacramēti h; institutōe signaret. Sīlā qđ
de expisso botro. i. de uuaz gnis tpl̄is di
catē. ualde ē odio ⁊ fusū. h; si necesse fu
erit. in calice ap̄parat⁹. ⁊ aq̄ misceatur.
q; calix dñi ē mixta canonū p̄cepta u
no ⁊ aq̄ p̄mixt⁹ debz offerri. q; debem⁹
in aquis tpl̄in intelligi. in uino uo ostē
di sanguinē x̄. Cū in calice uino aq̄
misceat⁹ x̄ tpl̄is adunat⁹. ⁊ credenciū pleb
ei in quē credit. copulat⁹ ⁊ unit⁹. Que
copulatio ⁊ unctio. aq̄ ⁊ uini sic mis
cetur in calice dñi. ut mixto illa ñ possit
separari. Nam si uinū tñ quis offerat.
sanguis x̄ incipit ee sine nob. Si u aq̄
sit sola. plebs incipit ee sine x̄. Cū ut
troq; ad plenū offerat. in q̄ unū efficacius
tñ designat saluus nr̄e sacrificij negli
gitur. q. aq̄ significat. Non n; p̄ calix
dñi ee aq̄ sola. aut uinū solū. ñ utrūq;
misceat⁹. ⁊ ī: qz ita ex prima ⁊ multi
plex maior manauit sinia. omissa dei
cepsi tal⁹ error aut p̄sumpno cessare debz.
ne p̄uor⁹ ⁊ mordinata ꝓfano stantium
uitans meruer⁹. ⁊ ī nulli deinceps e
rit liciti aliū in dūnis sacrificijs
offerre. ñ uxē amicā⁹ suam. ⁊ adhoz
panē. ñ. ⁊ calicē uino aq̄ p̄mixtum.
Decreto aliē q. p̄cepti ē. facens. ⁊ sacri
ficio cessabit. q; dū legitima p̄ne sanc
tionē correctus. ad gradū suū officiū re
dear q̄n amisit. Item alexand. pp. v. a
pleno. Nulla oblatio corporis et sanguinis
Nichī in sacrificijs mai⁹ x̄ aptū natet.
cē p. q. corp⁹ ⁊ sangis x̄. nec ulla oblō
hac ponor⁹ ē. h; os hoc p̄cellit. Que pura
⁊ cia dño offenda ē. ⁊ pā mee mūda. aq;
ab hōibz ueniada. ⁊ sic p̄uor⁹ ē ordo.
ma ponī. excoli. ⁊ ut̄ari debz. Ire inocē
ti pp. decimo eugubino sal. Q̄n ofecta
milia pacem non debemus offerre.
Pacem q; asseris ante ofecta milia
quosdā tpl̄is impare. l. sibi uiuer se
sacerdotes tradē ē tpl̄o dia q̄ aperire nō
debeo. pax siu tranquillitas intelligenda. p q̄
aster tpl̄m ad dia q̄ missis agunt⁹.
aut; in ecclia celebrē. p̄buisse ofen
sū. ac finita ē pax. ⁊ ludens signa
culo demonstrat. Item anacletus pp.
qđ ⁊ panis sub omnis sīe sumebat⁹ in cō. ⁊ p̄ce. ñ p̄t ofici ex si
mila solū si ex pane solo mulierum ac impuge co nsolitario nec. aq̄ sola mi ex e. n
ueritū. ⁊ sanguis. et aq̄ si quis
si ex melle ul ex lacte liquore
fuit sacrificium offerre. nequa
quā sūmi. Ille primus martyr
⁊ nō. b. ann fecisse ut ex uio
simp lentissimum argu
mentū ō grecos. ⁊ similē. ut
ex q̄ p̄ceptū a nobis ut ꝓ
ferrem⁹ uinū ex uite. ⁊ aq̄ ꝓ
ferri. ut ex latere x̄ ut
ex q̄ sanguis et aq̄ exiuit. ⁊ ī
ex hoc

Ecclesius luminibz carear munsc q

Peracta oratõe pr̃ oblatõnẽ cõicare p
dos cõicet q nolũt ecclesius sumr.
carne luminibz. sic n: r apli statuer. ut
scã cõgana teneat eccã I rẽ ex 2 coll'. xij.

Quilq; sacerdos quotiens missam ce
lebrat totiens sacrãm cõionẽ pci
piat.

Relatũ nob ẽ quosdã de sacdotibz piar.
nõ tot uicibz cõionẽ scr̃e gr̃ãm sumẽ.
qt sacrificiũ in uno die uidẽt offerre
Sz si in uno die plima offrẽdo sacrifi
cia. in õibz se oblõnibz a cõione sus
pendũt. r in sola tñ ultima sacrificij o
blõne cõis scr̃e gr̃ãm sumũt. qi nõ sine il
lis totiens uero r singulari sacrificio
propiand. quotiens corpis dñi nr̃i ihu
xpi ĩmolatio fẽa ostẽdit. nã ecce apl's dic.

Nonne q edunt hostiã participes ẽ altaris:
cernũ ẽ q hy q sacrificantes nõ edunt.
ut s dñici sacrãm. Quicũq; g sacerdo
nõ dominico sacrificiũ
oblaturus accesserit. r se a cõione sus
pendit. ab ipã qua se indecenter priua
bit gr̃ã cõionis anno uno repulsum
nouerit se. Sã quale erit sacrificium
aut nec ipe sacrificans precepe ẽ dig
noscat'. Ergo modis õibz emendũ est.
ut quotiẽs cũq; sacrificant corpus r sãg
guinẽ dñi nr̃i ihu x̃. in altario ĩmo
lat'. totiens precpt̃es corpis r sãgui
nis dñi nr̃i ihu x̃. precipe se p̃beat.

Irẽ gelasius pp̃ maiorico r nobi epis.
Sacerdos corp xpi sine ei sanguine nõ
debz sumere. Comperimus aũ q. q̃dã
sumpta ĩmundo corpis sacri potiõ
ne a calice sacri cruoris abstineant. q̃
peludubio q̃n nescio q̃ superstitõe do
cẽ astringi. aut unicẽ sacrãm pri
pient. aut ab utrisq; arceant'. Quia
dubio unũ eidẽq; minus sñ gr̃ãi
sacrilegio non p̃ euenire. Irẽ ang'.

Eucaristie cõionẽ qui cotidie accipit.
nec reprehenditur nec cotidianus.

Cotidie eucaristiã accipe nec laudo.
nec uitupo. õibz ẽ dñicis diebz cõi
candũ ortor. Si ẽ mens in affectu p
candi ẽ. gr̃ari magis dico eucaristie p
cepõe. q̃m p̃hibeari. r ẽ q̃nus quis
peccãdi moderat' petendi ẽ decẽdi non
hãt nolunt̃e. r cõicant' sanctificat'.
lacrimis r orõibz r cõfidens de dñi
misericõe accedat ad eucaristiã in
trepidus r secur'. Sz h de illo dico: qui ẽ

mortalia p̃cta ẽ gr̃ãm. de dixit q̃ sine
ẽ cotidie accipiendã eucharistiã. alius
affirmat cotidie faciat unusquisq; q. s.
fide sua pie credidit. ẽ faciendũ. Neq; n:
magnitudo ẽ se aut q̃sq; cogr se alteri p
ponit. Zacheus r ille centurio ẽ alter
ego gaudens in domo sua suscepit do
minũ alter dic Dñe nõ sũ digñ ut intres
sub tectũ meũ. Ambo saluatorẽ honori
ficantes. q̃uis nõ uno modo ambo p
catis miser. ambo miam p̃secuti. ad h
nalet q. manna s. pp̃a uoluntate ĩ
ore cuiusq; sapiebat. Item ambr. Qui
semp̃ peccat celestis sacrãmi media
Si quotidiãe effun nã accipiat' sep
dit' sanguis x̃i in remissionẽ peccor
effundit'. debeo semp̃ uulnus accipe qui
semp̃ peccat'. debeo semp̃ accipe medicinã.
Irẽ hylarius pp̃. Sõ abstinear a cogr dñi
Si in suis culpis nõ q excõicari meretur.
Pecia ut excõicetur quis. nõ se debet
a medicina corpis r sanguinis dñi
separare. Irẽ fabian' pp̃. Ter in an
no quilq; fidelium cõmunicet.
Cr si nõ frequẽtius salue ẽ in anno hoc est cõ
municet. ne forte hs maioribz quibzlibet
criminibz impediat'. in pascha uidl'et pẽ
tecosten. r natale dñi. Irẽ soluer pp̃ ait.
Cena dñi sacra cõione dñi debe
Cena dñi a quibzdã prepostere accipe.
eucharistie negligũt. Que q̃n in eade
die ab oĩbz fidelibz corpus hyis q
bz p gr̃ãdz ĩmundz mibi ẽ. propie
da sit ecclesie usus demonstrat. ẽ ẽ pe
nitentes cotidie accipiendo corpis r
sanguinis dñi sacrãm reconciliẽt.
Irẽ ex 2 martiũ pp̃. placet' ab eis q a
cõione sacrãm septuagia auerat.
Si quis mũ ecclãm dr. et sacras scripturas audiat. r p luxuria sua aĩam se a
cõione sacrãm. r mobseruandis mi
stiis declinat. 2stituã regulã discipline istã. talẽ placendo de ecclã catholica ẽ decẽnium. don̄ penit' egerit. r ostendat fructũ pñie sue. ut possit cõione
percipere. indulgentia pmitti. Irẽ ex 2
agathensi. Sõ habeantur catholici q
hyemibz q̃ibz aĩcare despexerint.
Seculares qui in natale dñi pascha pẽ
tecosten. nõ cõicauerint. catholici nõ ut
dent. nec inter catholicos habeant. Irẽ
ex eodẽ colli. Corripiantur qui in
ecclia communionẽ contemnunt.

Quicunq; ecclie communionẽ contemnunt. ut ĩ
ordinatõe sacerdotũ. r in celebratione missarũ
uel in baptismate. uel in reliquis ecclie sacra
mentis. nisi prius ad pñiam uenerint. et ab
solutionem acceperint. non licet eis sacrificium
offerre. nec baptizare. nec missam celebrare.
Si quis autem ausus fuerit. quod absit. hec
facere. sciat se reum esse corporis et sanguinis
dñi. Si quis autem presbiter. uel diaconus. uel
quilibet alius ex ordine clericorum. ausus fuerit
sacrificium offerre. uel missam celebrare. ante
quam ab episcopo suo reconciliatus fuerit. ut
ei pñie locus detur. et ab omnibus communi
cetur. et ab omni crimine purgetur. et ab
solutionem acceperit. deponatur. et ab ecclia
pellatur. Si quis autem presbiter. uel diaconus.
uel quilibet alius ex ordine clericorum. ausus
fuerit sacrificium offerre. uel missam celebrare.
ante quam ab episcopo suo reconciliatus fuerit.
ut

si alius q̃ ꝑb⁹ nó ni illꝫ ꝑ⁹ abstineat ꝓ sua ꝓpria ꝓ eccl̃ia ꝓ tpe ꝑ ꝓpria ꝓ ꝑ⁹ ꝓ ꝑ⁹ ꝓ ꝑ⁹

reagentur sñlā mlꝫ nuclꝫ ministra
bluar. calice suppono. ⁊ aq̄ ablutois su
mat. ⁊ uxi altare circondat. Item ex pau
cornali bede pbi. Quo sit iponēda et
penitentia q̄ sacrificium euomit.

Si quis p ebrietatē l' uoratitatē eucha
stiā euomuit xl diebꝫ penitet. qui xc.
Si p infirmitatem eā euomuit. vij. diebꝫ
penit. Item ex. c. remensi. cap. xj. sacdotes
ñ ú p se diuina sacrā ministrent.

Peruenit ad notitiā nrām q. q̄dā pbi
ter cū parochianis diuina ministra
ret. laico aut femine. sacrū corp̄ dñi ꝛ
dans ad defendū infirmos. ⁊ qbꝫ phibē
te sacrarium ingrediunt. nec ad altare
appropinquent. illis sēa scōr ꝛmittit.
q. q̄m hoc horribile q̄m q. detestabile oī
um religiosor aiaduertit. prudentia.
gra indicit p oīa synod. ne tal' teneat
a p̄sūptio ulti' fiat. Si oīm pbr p semet
ipm infirmū cōicet. q. si alt' forte grauē
fuerit p̄cló subiacebit. Item clemens. pp.
Q̄n missa celebrat pbr ú laico nō
sacerdote alioꝫ qꝫ plures ingredi.
clioꝫ cetꝰ seruentiū honores a lai
cis discrete apparere conuenit. Quamob
rem nullu laicoꝫ liceat in eo loco ú sa
cerdos ⁊ reliq̄ clici assistūt q. pbrū nō
cupat. q̄n missa celebrat ꝛ assistē ú libe
ac honorifice possit sac officia celebrā.
Item ex. 2. gerundensi. Sic metropolitana
eccā. ma ubiq; missarū sollēpnia cele
bratio missarū sic in metropli brāc.
tana eccā agat. ma in dei noīe i oīb; pui
cis tam ip̄ūis misse ordo q. psallendi.
l' ministrandi ꝛsuetudo seruet. Item
aug. in l' x. de cautate dei. Q'd sit sacri
ficiū sacrificium. quid sacramentum.
inuisibile. inuisibile sacramentū. sacrum
signū. Item alibi. Sacramentū ē inuisibilis
gre. uisibil' forma. Idē in l' y. de doctrina.
xpiana. Quid sit signum.

Signū ē res p̄ter spem q̄m ingerit se
sibi aliud aliq̄d faciens. ex sen cog
nitionē uenire. Item gg. in omel. pas
chali ait. Post ꝛsecrationē ñ iuba sed
species ⁊ similitudo spēs remanet.
sillarū rerū uocabla sūt. q. ante fuerūt. s.
panis ⁊ uinū. Vñ. in fine eiusdē misse o
ratiōis. Perficiant in nob dñe q̄sumus
sacramenta q̄ minist. ut q̄ nūc spē geri
mꝰ rerū ueritate capiam. Postulat ap
per sacerdos ú corp̄ ꝛ q. sub spē panis

Deꝫ
sit exponunt quic in ea fuerint sola. Et mō nō sunt sola quia p̄sens
latet corp̄us xp̄i cum diuinitate q̄ est ubiq; totꝰ et unus si diffe
rentia nāe q̄ prius nūq̄ in ea fuit. et conuenien
ter corpus xp̄i
illic in michilū
rotigit ul' pri
mo principaliter
materialiter ihesu
uisibus uenis
obstantibus
ma sapore. co
lore. et aliis ac
cidentibus sub
iecto subiecto sit
et corpus qui
alibi dicunt
q̄ ma ecclesiis
cē sine subiecto
miraculose
nam ecclesia
nisi numero
ecclē. et ecclesie
mis. cum mate
che. ꝛ pterea
misse eius ce
lebrantur in
sancto. mi. cpc
septembrio.
sacrarii. m. qp
aliquibi. mi. ge
orones frequen
tissima aliter
eum nō corpus
nec se ipm nec
vicē quibus
quia accessum
uolo et eqn
grum ngam
um al' nostru
mesembria
tis. p. ii. ꝛp.
canibus aliis
communiter
p. y. ne tales
sacrificium ac
pius et iam
sanguinem q̄
est sacrificium
et res sacrifi
cii consecrant
ple. et mittu
erunt in post
rium abbatis
cōsecrationum vt
colenus. i. osc
artur. primi
mum. i. sibelanc
primus. i. primi.
q. i. nullus. m. p
cipium. i. mutep
cōmunium. b.
et mensa.
i. nō ut missa. i
mensa. i. festina
lux ro nūc. ut
passionem
nunc illo. cui
tabit signus ad
cum nam
i. ut nō
pasionis
p qm̄ nat pri
simus ul' p
cipes. sacri
q. q. cum nūl
ut nunc pro ob
lo. i. corpus. i
sanguis corpo
ris. i. q.
postea nō

Si quis pbr ceruisiam cuclimistam. i. sacrificium eucharistie. cō. ꝛ q̄ ō sacp̄ primo
p. e. nō iste primo sacrificio b̄ ad communicandū potuit esse. Sic. xxxiij. q. j. nullus
nil qua nō accipit sine
cum esse mistrum ex
fiunt peculpi. ff. de. b. ac
quil. item nec si multi
ouem ul' ni bibit omi
nes ebrium iudicare
vt. h. com. b. al' mixti
tis cum sit. ar. h.
dicō. adeuntis. dicti
tes sibi uā impie
tatis arū. xcij. q. iij. liq̄
communicet quis
Pbr. b. ad eius pscm ex
communicatus ꝓ
cessit. ut non liceat ei
ministrare. xxj. q. j.
Si ecclesia. quo pcc
sum contr q̄ ano re
pcē possit ingredi pbr
terminum. xxxij. di. lo spiso
lum mysticum. i. mutabi
le ad celebrandum ut p. pone
q̄ immundo carnem sanc
guinem i' corp' et sanguis d
co q̄ sic. et quidam eoꝝ
i' ee quidam. xxxij. nesciat
ecclesia dicit i ee si pig
bumo: intercidam no si ob
uentum enim sola accusa ñ
sine ponendus si q. sol mu
corpus sine ponendus qui
ego accusa omi carne
enim nō sunt ponendus. si
dic q. ponendo sunt. ab
mam qi nō habeat ali
cui nō licet celebrare. xxj. q. j.
trum. sicut. i. sacr. primo
Si quis q̄ vinū q̄ de sacra
ficio. i. missa. i. ecclesia
sacrificium q. sacrificatur
mysticum. i. corpus xp̄i. i. sacramentū
corpus xp̄i. i. sacramentū
q. i. mutabile et mutatum
augmentū. sic legendum
ee. nam ut nitor. b. dno
distinguantur sacrificium. i. io
q. offertur. ō sacrificium. i. sig
nū rei mysticum. i. signum
rei sacre mysticum. sacrificium. i. nō est distinctō grāl' nam corpus x̄ nob mysticum
est sacramentum ni ecclē nō est mysticus forma pōt ni dici q. sic distincto grāl' q. i.
corpus mysticum ecclē. i. nos salem quidem eo sunt et. si nō nob. ul' o. prima ratione q.
ita q. nō. igitur. tr. dissimilitudo mysticus fo' est sacrum mysticus grā. pē. io q. nūc
sacrum est. i. spes primo et. vnm est aut aliquid pē. io q. nūc retinet. nō ad aliud of
fero. i. supponit sē ecclesiis vnm vitale. ipl' ad aliud ecclesiē. forma et compone sic
na sic primo et. sacrum pē. si ecclesiā. cor. x̄ et membris filiis spes ad primem. et. si sacrum
i. fo' quo ad vnum vocabla. i. mutat. mysticis carnem. i. nam quę sunt ani. s. primo
et. vnū. cum vnm nō sint sacrificium. a. spes primo primo. i. spem vnm. i. vnū. i. cor. dni pri
mę. i. signo. i. vnū. i. alicui consecutus. i. pl' spem primo. i. vnm ut. i. plet. de hō
q. sic. et primo ecclē. ut. p. e. qui passus. i. ego sū primo vnus cor. ecclē. et. o. ii. p. cum g.
v. item communis signum. i. mutet. et ita p. mutatur. i. sanguis. i. signum. i. sacrificium. i. res
picat. et. b. est. ar. ecclē. illos qui dicunt sacrum primo. et. vnū. i. cō. post. ad ecclesiam. i.
quia nō communicantur m. corpus xp̄i ut dñt. sz cū. eos est. i. o. i. nos. i. et. e. primo

formar̄ ē. Dic̄ g̃ sine sensu corpꝰ pn̄
ra ultimate deposim subito nouā indu
mis ē dignitatē. ⁊ sic h̄ q. dē lesa mente
curauit. mēsta diuit. mactata desiit.
ñ oculis ꝫ sensibꝫ nulꝰ s̄ ēdma. ⁊ ē reue
rēd altare ab spūalibꝫ sacrand̄ ac
cendis sacrū dn̄i corp̄ ⁊ sanguinē
fide respice. honora. mirare. nīe. ꝯtēge
cordis manu sulcipe. ⁊ maxīe ventū hu
ius mīoris hōis assume. Ite aug̃.
Quare ī spē panis ⁊ uini sacrāmū su
mit pl̄s. nm xp̄c monstrauit nobis
suis ē dn̄s p nob̄ mixto sanguīe suo. ⁊ in
tauit nob̄ sanguīnē suū ⁊ corp̄. tp̄ī ⁊
fec̄ nos merito. Nam ⁊ corp̄ vīuis nō
fās fuit. ⁊ p miam ei q. accepim̄ nos
sum̄. Recordamini ⁊ uos ñ sultis. ⁊ ca
ri estis ad aīam dn̄ic̄ cōpassam esse. la
boīb; boīm. ⁊. annūciandū euāgēli
um mandatū est. qñ catheciminū de
ferebamus in horreo seruabamus.
noīa ūra dedim. cepisse motu uenisse
exorcismi. p̄ces ad aūm uenisse. ⁊ con
spū esse. ⁊ panis dn̄ic̄ fās esse. Este q.
accepistis. Quom̄ g̃ unū uidens ē q.
fām ē. sit unū esse. nos diligentes.
noscendo una fidē. una spem. induu
dua caritatē. Hanc q̄n hoc accipiunt
testimoniū ⁊ se accipiunt. q. illi que
runt diuisionē. ē panis ille indicet
unitatē. sic ⁊ unū in multis racemis
fuit. ⁊ m̄ unū ē. nīe ē in sua na
turare. Calix p̄ p̄sūm̄ gratulatis. ⁊
nos post illa ieunia. p̄ labores. p̄ hu
militatē ⁊ attonē in noīe x̄ tā ad q.
lucē x̄ uenistis. Similit̄ n: h̄ sumim̄.
similit̄ bibim̄. q. simul uīuim̄. Ite.
in sermone de infantibꝫ. Ita dns nr
ihc nos significauit nos ad se pnīe.
uoluit. Multum pacis ⁊ unitatis nīe
in mīsa celebrat. Q. a accipit multū in
numal. ⁊ ñ tenet unitatē pacis. ñ mi
sterium accepit p se. sz testimoniū cō
se. Nulli ē aliq̄n ambigend̄ unūq.q.
fideliū corpis ⁊ sanguinis dn̄ici nunc
ē pncipē. q̄n in hōe meo efficit̄
x̄. nec alienari ab illius panis calix
q. populo. ⁊ si añq̄m panem illum ho
mēdr calicemq; bibat. deh̄ seculo
migrauit unitate corpis xp̄i. cōstitut̄.
Sacrāmū quippe illius pncipiōe
ac būficio nō priuabit̄. q̄n in se h̄ q.
illd̄ sacrāmū significat̄ inuenerit.

Dē in l. suīar. pspi. Dū frangit̄ hō
stia passio xp̄i ad memoriā reuocat̄.
Dum infringit̄ hostia: dū sanguis
de calice in ora fideliū fundit̄: q̄d
aliud q̄m dn̄i corpis in cruce īmolati
cuiusq; sanguinis de late effusio de
signat̄. Ite leo ep̄c ⁊ sēa synod̄. que ī
urbe roma uenit. deo honorabilis ⁊
plebi christiane uenerabilī. De di
mne corpis ⁊ sanguinis nulli ambi
gi quibꝫ ista ignorantie geat licet.
tenebris in quo actenꝰ desidie corpore
iacuerīt. ut nec audiri dicent. l. lectōe
cognoscent. q. ī ecc̄a in dīum ore ram
consonū ē. ut nec ab infantiū līguis
uitas corpis ⁊ sanguinis ⁊ mīe. cōi
omis sacrāmta doceāt. q. nulla misteria
distribuēde spūalis almonie. h̄ ipm
ut. h̄ sumēde. ut accipientes uitam
celestis cibi carne ipius qui caro nīa
fās ē transeam̄. Ide cibꝫ refectōis
ē ablꝫ sanguis. Sic n: caro dn̄i nīe ē
ablꝫ. ma sāguis nīe ē pot̄. Id est corp̄ de q.
dn̄ ē. Caro mea nīe ē esca. ⁊ sāguis mīs
nīe ē pot̄. Cuius corp̄ h̄ aīle s̄ q̄ alis ēcū
uolūt spūalibꝫ. Vñ: et id corp̄ ⁊ edim̄.
ut unū esse possim̄ ēe pticipes. Item.
Cui dare arguīmur unām. huic utamur
exēplis. Incarnatōis quoq; ex astruam̄
mihi. uerisimē. Q. d hic q̄ris natē ordi
nē in x̄ corpe. ē p̄ē naturā sit ipe xp̄c
pars ex ugine. Ide ambꝫ ī. li. de cathez
zādis rudibꝫ. ñ ñ nascāt. sz electōe nob̄ fi
anis ⁊ calix ñ caē corp̄ ⁊ sanguinē xp̄i
quibꝫlibꝫ sz certa electōe mihi
sit. nobis ñ nascāt. Dn̄. q. ma sit nob̄.
q̄nus sit panis ⁊ calix aluīnū ē re
surrectōis. ñ sacrāmtī religionis.
ñ q. bonū dns grās q̄ agimus deo m
omī ei mūe. ñ tñ spūali uerum ⁊
corpali. Ide. in li. de officijs. Qd ante
bñdictionē ē panis ⁊ uinū. p̄ bñdic
tionē ante bñ none ē corp̄ ⁊ sanguis x̄.
Adictionē alia spēs nōiatur. post bñ
dictionē corp̄ significat̄. Ite in illo sa
cēmto x̄ ē. Ite. Q. manducauit h̄
corp̄ fiet ei remissio pecc̄oꝝ. Ite aug̃
in li. sniarū. pspi. Sub spē ulubil̄ pa
nis ⁊ uinī uisibile xp̄i carnē ⁊ sā
guinem honoramus.
Nos aute in spē panis ⁊ uini q̄n udem̄ res in
sibiles esse carnē ⁊ sanguinē hono
ram̄. nec similit̄ prandem̄? hal dual

Qui fiebant uere ut sit hodie. hoc uidelicet baptizandi cepisse ab ēc̄. Di. nunc pma si
bi uindicauit. Nemini fidelis. Et corpe ecc̄e q. dñicam pane explebat. Gius si uasi
corpus significatur. p
rium. Et i bonum acc
ē. cr nibꝰ plibus
primissimis. quibus fi
guratum ē ecc̄a. s.
uoluit. que explebus
p sonis. ad imaturi
naturitate. p̄ble
mistum inuenies.
corpus dñi q̄ē sigñ
uinculis ut. p. ē. fac
mihi
Ita uos mihi nulli
est dubitandum corpus. ⁊ sanguinem ecc̄e
p̄. corpus significat
ē. p̄. ē. hē significat ipsi
sumit. ⁊ mihi ecc̄a. s.
xxxiij. q. i. scitum. c.
omnibus. ⁊ gñ. hc
Dñi sum totum ut
fetis. ad sēs cō
municās ecc̄e. cō
q̄sum. h. dicēs nā ac
cessi sanguī ecc̄e q̄
sbicum ē. nūquid
ad fruitionē rerum
corpis cum ouibꝰ
pter istius uoce ul
ps corporis omissum
bit se pri. postie ill̄ pr
corporis omēs uidebit
se pri. postie si ñ fuit
ē uiuqual; pter postie
ergo sequitur q. aliq̄
mō ē dubitandum eucha
ristie q. prius si fuit
q. anima forma integra
fuos membris pr eius p
ceptū dia sacrū q. si
milia tunc erit corp̄.
si dias q. corpus x̄
ē uiquale pter postie
ex. sequitur q. idem
corpus sit q̄ndoq;
plum. q. corpus ip
sum. omnīe formā
habit. ee. sic totum ip
sum. ⁊ q̄ totum. ē
q. ē. ipm sacrificium
si ipius obiectōibꝰ
ecc̄e. p sanctum mei
spūs. q. fit agitur.
ū eadem forma resplē
dēt in pmo ecc̄e magno
spēculo. ut rpi. ihu
Ingnū. sumit quia
ecclia qui uis accedit
ad corpus et sanguinē
sb. ut. sit. ex. hac. cum ul
lus humanis sit qui ig
noret. hoc. ee. nisi de
ceptus uel. ut. ē. ē. a
bstr. ē. ē. ē. in fantium
ecc̄lam. ut. ē. ē. ē. ē.
ecc̄lam. q. ē. ē. ē. ē.
ē. ē. ē. ē. ē. ē.
ē. ē. ē. ē. ē. ē.
ē. ē

spēs quemadmōd aīa 2lectione pānē
cē. r unū q. natā formauit p 2lectionē
nē uero carnē xpi r sanguinē q. bñdic
to 2lectiue. Ide 2fessio berengarij.
Ego berengarius indignꝰ cēte ſcā mauri
cij andegauensis cēte diacon cognoscēs
uerā catholicā r aplicā fidē: anathe
matizo omnē hēsim ꝓpue eā de qua
hactenꝰ infamar ſcā q astruere conat
pānē r unū. q in altari ponunt p 2se
ctionē solūm sacrāmētū: r non uerū corp
er sanguinē dñi nri ihu x cē. ñ posse sen
sualit. nisi in solo sacrāmēto manib;
sacerdotū tractari. frangi. aut fideli
um dentib; atteri. Consentio ei sc̄e rōi
ne cēte r aplice sedi. et oze r corde. Ri
tor de sacrāmēs dñice mīse eā fide me
nēre: q. dñs ueraciter ꝓ nichola ſcē
synodi auctoritate cunctis a plice
tenendā tradidit: inq; firmauit. Saluz
pānē r unū q altari ponunt. p 2sec
tionē ñ solū sacrāmētū. ſz uerū corp
er sanguinē dñi nri ihu x cē. r sensua
liter. ñ solū sacrāmētū. ſz in ueritate manu
bz sacerdotū. tractari. frangi r fidelium
dentib; atū. uerans p sacrāmēta hoc usion
tenere. r p hec sacra sca x cunctia eccie q
ad hanc fidem uenīt: et dogmatiz r 2se
cōdūt suis cūcta amplius dignoscēte p
nūcio. Qd si ipe aliqn cēte hec aliqd sentit
re aut ꝓdicare ꝓsūpserit: canonū seue
ritati subiacebit. lecto r plecto sponte sp
si hanc 2fessionē fidei de corpe r sāguine dñi nri ihu x. a berengario rome
orā. cxuj. epis scām. misit ꝓ nichola
p urbes italie gallie germanie. gallie. ad que
aliq; loca fama ꝓcurante ei peuenire an
potuit. ut cēte q ꝓi doluerant de adui
so aliq; ꝓximo ꝓcā gaudeant de reuiso
aliq; conuerso. Ambrosi in lib de officijs.

Quare forma dicitur uere sit corp x r sanguis.

Forte dicas uere sit corp x r sanguis.
quom ita cara. quom uerus sanguis
qui similitudinē in ꝓpio cernis: nō in
deo sanguinis ueritatē. Primo omnium di
xi ē. de sacrāmēto x. q. optime ut potuit mu
nire r aīe gēia r infirmitati nāe. deinde:
ubi ñ uiderunt sermonē x. discipli ei. sed
audientes q. carnē suā dare ad māducandū. r sanguinē suū ad bibendū: recede
bāt. Solus ñ petrus dixit. Verba uite
eine habes. r ego a te quom recedā. Ite
q. plures h dicerent. r ne unum quidē

ēte horū erudiret. sz manifeste gīa redemptōis.
in similitudine quā accipis sacrāmēti.
sz ne nature grām uitiaret sequens.
Ego sū panis uiuus q de cel descendi. Ite
aug in dispositōe psalmi xcj. Non car
nalis sz spūalis corpis x r sāguinē debe
mus accipere.
Primo inquit hēlis in dil ne accipere.
populis x: uelut a duricia ei sermo
nis trā ē. Cū ait. nisi qs manducauerit carnē m. r bīrit sāguinē m. h. n. e. ī uo
bis. intelligentes: dixerūt ad inuicē. dur
ē hic sermo. Sequuti se ab illo r remānsu
ri. xij discedentib; illis: instruxit eos q
remansuros. Si ꝓpe ē māducare q uidet
uo uidē ꝓdest. Verba que locut sum ad
uos: spūs r uita ē. intellectus spūalis
spūs r uita ē. Sz quia ñ ē. r uita in ē. spū
aliter intelligere q locutꝰ sū. Non hoc corpus
q. uidetis manducatū estis r bibitū. nec
illū sanguinē q. fusuri ē. q me cruci
gent. Sacrāmētū aliq. uobis trādam:
spūaliter intellectū uiuificabit uos. Ca
ro ā ñ ꝓdest quicq. Et quom illi intelle
xerint. sic ꝓderit. Carnē quippe sic intel
lexerit. sic ī cadauere uenditur. aut in
macello dilaniat. Scims autē ihc aut.
h uos scandalizat. q dixerim uob carnē meā manducare. r sanguinē meū
bibere. Si g uidetis filiū hōis ascendentē
ubi erat pri. Qd ē h: hinc soluit q
illos mouerat. hinc apparuit uīs fu
turā scandalizari. hinc plane sic intelligitur. Illa ā purabit erogaturum cor
pus suū. ille dixit se ascensurū ī celū
unq; integrū. Cū uidetis filiū hōis as
cendentē ubi erat pri. certe l uīc uide
bitis. q. ñ eo mō. quo putatis. erogat
corpus suū. l certe intelligetis. q. gīa eius
ñ sanitē moribz. Ite Bonet scīm
fluuiū. fuerūt dñs ē. sz tū. r hic uobiscū
ē uitas dñs. Corpus: in quo resurrexit
uno loco ēte oportet. uitas ā ei ubiq;
diffusa ē. Ite aug. in epla ad hieron.
Quom corp x r sanguis q. ī cruce pe
pendit accipit aīa qmodo ñ.
Non h corp pendit accipit aīa qmodo ñ.
q. uidetis manducaturi estis r bibi
turi illū sanguinē q. effusuri ē illi q
me crucifigent. ipm quidē r non ipm.
Ipm inuisibiliter. non ipm uisibiliter.
Non. r subdit. Si necesse ē illā celebra
uisibiliter. necesse ē mī illū inuisibiliter intelligi. Ite aug ī sermōe de uerbis euāgelij.

summus nō ꝓmittentem nō aliam in solam. u. carnē pmittentem
nem i sāguē alterius totus integre. uiuificatur. r sumitur. i. e. mutat. ī ni
hil. n. oīno q. al'ibi nō prōit ad esum. r potum ipē dñs. mutat atq; mutat
istum totus ꝓfuit misericordiā quia fuit. r. ꝓsona. filia humana natura
nata. s. fm ueritatem humanitatis nāe. s. fm q ē nō corrupti. nō tñ accessum. ista
tenuit. q. ꝓpter eā misericordiā erat. q. ñ eius aīa. aīa fm. b. tñ quis sīat
totum xpm nō aliqm tñ aīalitatem sāguinem ꝓfitem. r carnalitatem. q. e
ce ueritate cēte qm̄ caro. r sāguis meus sīgē. m— ann ñ poterat. nisi q. ego
gīa. habitarem in eo mādo. di. r ꝓpter. s. ut. item. b. ꝓpter. nō pōt. b. ī corpus. ñ ꝓ

Quare ueritatem inter sub. uel tñ. b. nō pōt. b. ī corpus. ñ ꝓ
bilter sacrāmētū accipi corpus oīs. Et q. necessitate. mutantur ei. nō obe
fidēs accipit exigno p cum nō sint p cum. n. ēdit mandauit spūs alīs sac
ficium. s. nō sacrāmētū. s. q ꝓ. re di. q. sic in eā. cōstat. ex duob;. ere
Hec est q dñs. alios ut pi p sibi eleuitorum sīē. ī iuuisibili corpis sāg
me xpi q. pbat ꝓsimilitudinem cui mouerat. er p. xpi que extra. ī

Quid sit corp̃ xp̃i manducare & sãgui.

Quid est xp̃m manducare: Non h̃ ẽ solũ in sacrãto corp̃ ei⁹ accipe. sed ultra n̄. indigne accipiunt. de q̃b⁹ ait apl̃s. Qui manducat & bibit cũ dãnõ mdigne: iudicũ sibi manducat & bibit. Ez q̃m manducand⁹ ẽ x̃c. Quom̃ dr̃. Qui n̄. manducat. e. m. & bi. s. m. ī me ma. & e. ī. illo. Et si accipit sacrãmũ indigne: aḡrit magnũ tormẽtũ. Ire aug⁹. in li. de remedio pñie. Credẽ in xp̃m: est ipsum manducare. Quid putas dmẽ & ueniẽ: crede & manducasti. Crede n̄. ī eũ. h̃ ẽ panẽ uiuũ manducare. Q̃ credit ī eũ mãducat eũ. Ire aug⁹. in li. sniaꝝ pspti.

Sacramentum & res sacramẽti sacrificii.

Hoc ẽ qđ dms. qđ cum eccl̃ie celebrat. modo ī oĩb⁹ approbare mendum: sacrificiũ eccl̃e duob⁹ cõstare. duob⁹ cõstare. uisibili elemẽtor spẽ. & inuisibili dñi nr̄i ih̃u x̃. carne & sanguine & sacrãmto. et re sacrãmẽti. i. corpe x̃. Sic̃ x̃ psona cõstat & cõstituit ex dõ & hoĩe. ẽ ipe xp̃s uer⁹ ds & uerus hõ. q̃ oĩs res illaꝝ rerũ. naturã & uocabulẽ ī se habet ex quib⁹ cõstat. Conficit⁹ ã sacrificium eccl̃e duob⁹ sacrãmẽto: et re. sacrãmẽto. i. corpe x̃. Et q̃ sacrãmẽti & rei sacramẽti corp̃ x̃. Ire. Caro ei⁹ ẽ q̃n forma pmi⁹ optam. in sacrãto accipiũ. & sanguis eius q̃. sub uini spẽ. & sapore potam⁹. Caro uidl̃ carnis & sanguis est sacrãmũ sanguinis. Carne & sanguine utroq; inuisibili. spiritali intelligibili: significat⁹ uisibile dñi nr̄i ih̃u xp̃i. & plenũ dõ plenũ gr̃ã oĩum ītimũ: & diuina manifestare. Ire. Sic̃ q̃ celestis panis q̃ x̃ caro ẽ: sub uisibili quidl̃ q. uisibile. q. palpabile mortale ẽ in cruce: positũ est. uocat⁹ q: ipa īmolatio carnis. q̃ facto nis manib⁹ fit x̃ passio. mors crucifixio. ñ reiterare. Ez significatiua missio: Ez sacrãmũ fidei qđ intꝰ intelligunt⁹ fides ẽ. Ieronim⁹ in epl̃a ad ephesios.

Quot modꝰ corp̃ x̃ dicat.

Duplr̃ intelligit⁹ caro x̃ & sanguis. s. spiritual' illa atq; diuina de q̃ ipe ait. Caro mea uere ẽ cib⁹ & sanguis mꝰ uere ẽ pot⁹. Et ī mandu cauerũt ar. m. & bi. s. m. ñ. h. u. et. Vel ea re mea q̃ crucifixa ẽ. & sanguis q̃ milꝰ ẽ effusus lancea. Ire aug⁹ in li. de uirgine ad corinthios Qua morte dñi libati sum⁹: h̃ res memores comedendo & potando carnẽ & sanguinẽ ei⁹ q̃ pro nob⁹ oblata ẽ significam⁹. Ire in pso. xx. **Quom̃ xp̃s semel sit īmolat⁹. & quomodo cotidie.**

Semel xp̃s mortuus ẽ immolatur. Suis & p multis & sanct⁹ & cetꝰ hñs. et spe īmobili manẽt⁹ q̃ xp̃s nr̄surgẽs iã ñ moritur. mors illi ultra ñ dñabit. Verba ista apl̃i ẽ nõ ne oblituam⁹. qđ semel fctm ẽ in memoria nr̄a. ĩ anno sit quotiens pascha celebrat⁹. nũq̃ tacẽs xp̃s occidit⁹. Ez ñ anniuersaria recordatio reprsentat. q. olim fctm ẽ & sic nos facit⁹ mouit. tanq̃ uideam⁹ pssurem dñm in cruce. Ire in li. sniarũ pspti. **Quom̃ semel sit īmolat⁹. q̃m cotidie immolet⁹.**

Semel īmolat⁹ ẽ in se ipo xp̃s. & ñ cotidie īmolat⁹ in sacrãto. q. ita intelligẽ dũ ẽ. q̃ ī manifestatõe sui corpis. m di structõe suoꝝ membroꝝ oĩm. uerus dꝰ et uerus hõ. semel ñ in cruce. pependit. offerens pũ sempñ hostiã unam et passibilẽ mortalẽ unuoꝝ ac mortuoꝝ redẽptoꝝ efficace corꝝ. s. quos almuto diuini filio redimendos iudicauit. pscauit. p̃destinauit. uocauit mod⁹ atq; ipsis quib⁹ id fieri expedit. Ire ambr⁹. in epl̃a ad hebreos. **Hostia q̃ semel oblata ẽ in recordationem sue**

Ihs xp̃s semel oblata ẽ ho mortalis hostia: ad salutẽ sempiternã potens. Quid g̃ nos: Non p singulos dies offerim⁹: Offerim⁹ sz ad recordatiõẽ mortis ei⁹. & una ẽ hostia non multe. Quom̃ una & non multe: q. semel oblat⁹ est xp̃s. Hoc ã sacrificiũ exemplũ ẽ illi⁹. ad ipm̃ sẽp idipm̃ Pnde: hoc ẽ sacrificiũ aliquãdiu dicet⁹. q̃m ī mltis locis offert⁹ mltus ihs x̃. Sed ñq̃ sz unus ubiq; x̃. & hic plene existẽs. et illic plen⁹. Sicut n̄. q̃ ubiq; offert⁹, unũ ẽ corp̃. & ñ mlta corpa. sed unũ sacrificiũ. Omnifex ã ille ẽ q̃ hostiã obtulit. nos mudãre. ipm̃ offrim⁹ & nõ q̃ re oblata assumi ñ p̃. q. nos facim⁹ ī memoratõ nẽ fit ei⁹. q. fctm ẽ. h̃ ã facit in mea cõ memoratõne. Ire aug⁹ in libro respõsionũ ad ianuariũ. **Sacramentũ corpis x̃ non nisi reũnu debem⁹ accipe.**

Liquido apparet q̃n primo acceperunt discipuli corp̃ & sanguinẽ dñi. ñ eos accepisse reunos. Nunq̃ ñ ppter ea lumpniand⁹ ẽ unusquisq; se esse. q. a ceteris semp accipit⁹. Ex h̃ n̄. placuit spi

Quod semel immolatus est in semetipso christus. Et quotidie immolatur in sacramento. Quia mortem eius profitemur. Et quotiens sanguinem eius sumimus. Et ideo quotiens mortem eius profitemur. Et quotiens sanguinem eius sumimus. Toties nobis remissionem peccatorum largimur

rium sō ut in honore tanti sacrāmi
pius mos xani dñicū corp̄ manducet.g.
erunt tibi. Nā iō: p unūsūq orbē mos
iste seruatur. Nequ: n: q2 p̄ orbos dñs dedit
pp ea pīsi aut etiam frēs ad illō sacrā
mū accipiend' 2uenire debent. aut sicut
sanctant ōs aplōs rēdanguā 7 eīdē
mensis suis. ita misceat. Nāq: sal
uator q. uehemēnus cūdaret misteriū
illius almitudinē. utrumū hoc uoluit
mfigē cordibz 7 memorie discipłoz a
quibz erat digressur. 7 iō ñ pcepit quo
deinceps ordine sumēretur. ut aplis per
quos ecīas dispositur erat seruaret hō
lotū. Nā si hō ille monuisset 7 p̄ orbos
alios semp accipēt. credo q. eū morem
nemo mutasset. Cū uō aut aplōs de hoc
sacrāmō loquens. Ppr̄ qđ frēs ē con
uenius ad manducand' inuicē expe
ctare. si quis esurit domi manducet. ut
ñ ad udicū 2uenians. Itaq̄ subtexuit.
Cetera cū uenero ordinabo. ut nulli detur
q2 multū erat ut epla tōti illū agendi
ordinē insinuaret q. unūsq̄ p orbē ser
uat ecīa. ab ipo ordinatū ē q. nulla lo
catā dubitare uanat. Ite ambr. m. li.
de sacrāmis. Ante 2secōnē ē panis. 3z
Panis ē in altari ubi x̄i ei corpus mu
nisterio' añ uerba sacrāmōz. ut ostēdat
accessiu 2secōis: de pane fit caro xp̄i. h̄ g̃
alituam. quom ā p̄ q panis ē ēt corp̄ x̄.
Consecōis ē quibz uerbis 7 quibz s̄mōi
bz ēt dñi ihu. Nam reliq̄ oīa que dīr
in sup̄ioribz a sacerdote dīr. laus deo
defertur. orōne petit. p ppl̄o. p regibz p
ceteris. Ut ā sacrāmū cōficiatur. ita ñ suis
s̄monibz sacerdos: 3z uirt' s̄monibz x̄.
g̃ s̄mone x̄: h̄ 2ficit' sacrāmētū. Quis
s̄mo x̄: hic nempe quo facta s̄ oīa. Iussit
dñs 7 facta s. Celū 7 tra mare nullū do
minū. 7 oīs creatura ē. creata. Vides g̃ qñ
operōz sit sermo x̄. Si g̃ tanta uis ē
s̄mone dñi ihu. ut incipere ēt q. ñ erat.
qñomagis optanda ē. ut sit q̄ erant. 7 i
aliud 2mutent. 7 sit q. erat panis añ
2secōnē. ita corp̄ x̄ ē p̄ 2secrationē. q̄
sermo x̄ creaturā mutat. 7 fit ex pane
fit corp̄ x̄. 7 uinū ē aq̄ in calice mixtū.
fit sanguis 2secōe uerbi celestis. 3z for
te dicis. spēm sanguinis ñ uideo. 3z hr
similitudinē sic mortis similitudine
sūpsisti. ita 7 sanguinis similitudinē
bibis. ut nullus horror cruoris sit.
et pāi ni rēptōis opē. Didicisti q2
accipis corp̄ x̄. uis scire q2 ubi celebrā
2secrat. Accipe q̄ s̄ uerba dicāt sacerdos.
fac nob̄ inquit hanc oblōnē scriptā.
rōnabilē 7 c. In: oīa illa cōmēmoratōne s.
usq: ad accipite. fiunt corp̄. fiunt sāgui
nē. In: uerba s̄ x̄. accipite 7 bibite ex
h̄ omēs. hic ē sanguis mis. Vide singla.
Q̄ p̄dixit qñ panem accepit inquit in
sctis manibz suis. antq̄ cū secraret
panē. Ut ā uerba x̄ accessiunt: corp̄
xp̄i ē. Deinde: andi dicentē. Accipite
7 edite ex eo oēs. h̄ ē n. corp̄ meū. 7 ante
uerba x̄: calix ē uini 7 aque plenus. u
uerba x̄ operata fuerit. ibi sanguis effi
citur. qui plebē redemit. g̃ unde qñ po
tus ē s̄mo x̄: unūsq̄ 2uenit. Deinde.
ut xp̄c reficiat. q. corp̄ suū 7 sāgui
nē suū accipiamus. de cui fide 7 refici
one dubitare ñ debem. Ite. Non cor
pus 3z aīam subam fulcit panis iste
Non iste panis ē qui uadit in eterne.
corp̄. 3z panis iste etne. q̄ aīe nre
subam fulcit. iste panis cotidianus ē.
accipe cotidie. q. cotidie ē p̄fic. sic uiue
ut cotidie mereāris accipe. Ite aug'. in
epla ad hyrenē. Etiā secūm carnē xp̄c
Xp̄c panis ē. de quo est panis unus.
qui manducat: unus membrum. de
quo ip̄emit dīc. Et panis q̄. ego dabo
caro mea ē p mundi uita. 7 ē. determi
nat quē sit panis. ñ solū 3 ūbum quo
uiuunt oīa: 3z 3 carnē assūptā p̄ro
mundi uita. humana n: caro q̄ erat
pctis mortua: carni mundē unita i
corporata unū cū illo effecta: uiuit de
spū eius: sicut unū corp̄ de suo spū:
Q̄ uō ñ est de corpe x̄: ñ uiuit de spū
x̄. Ite. Q̄ xp̄c uisibiliē i sacrāmēto in
uisare. spualiē manducat' 7 bibit. 7 uiuit.
Qui manducant et bibunt xp̄m: uita
manducant 7 bibunt. Illum man
ducare ē refici. illū bibē est uiue. Qđ
in sacrāmēto uisibiliē sumit. in ipa ui
sare spualiē manducat. 7 bibit. Man
ducatur xp̄c. uiuit manducatus q2
surrexit occisus. nec qñ manducam.
pres de illo factum. Et q. in sacrāmēto
fit sit. 7 nouit fidelis quom manducet
carnē xp̄i. unus quisq: accipit partē
suā. Vñ. ipa gīa pres notant. p pres
manducatur. 7 manet integ'. totus i
corde suo. totus erat apd̄ patrē. qñ

uenit in uirginē. impleuit illā. nec re
cessit ab illo. Qđ uidetur panis ē. a ma
lix q. ā oculi renuntiant. q. aū fides
postulat instruenda: panis ē corpus x̄.
calix sanguis. Ista ō dñr sacramēto.
qz in eis aliud dr. a aliud intelligatur.
Quod uidet spēs hr corpalē. Qđ intel
ligit fructū habz spūalem. Q. accipit
mistum imitamus. a ñ tenet unitā
tum pacis. ñ misterū accipit. p se. ñ
testimoniū ā se. Item sup iosem Quo
ñ spūaliter corpus xpi sit accipiend.
Crede in ihm xpm. Hoc manducare p
nem unū. qui credit. manducat ī
uisibiliter sagnatur. qz inuisibiliter re
nascit. Q. manducat. c. m. a b. s. m. h.
u. et. Participationē. n. filij qz ēp u
nitatem corpis ei. a sanguinis hō mā
ducans unit. ñ sumens ueī sacrām
to. q. a malū faciunt. Iz usqz ad spēz p
ceptionē. ut in corpe dñi. tanqm
membrū maneat. a ei spūs uegetetur.
q. ē dū ei mandata seruat. ad altare
dei inuisibile q ñ accedit inuisib ille
pcuit. q ad hoc pfens inuisibiliter accedit.
nmerit ille uitā. qui hoc discernit
cām suā. Item in li. uij. de trinitate.
Spēs sēs inuisibiliter corp a sagunē x̄ sig
Corpus a sanguinē x̄ dnōs illud nūcat.
q. ex fructibz ire acceptū. a pte mistica
celebratū. recte sumim ad salutē spūa
lē. in memoriā dnice passionis. Qđ ē
p man hoīs ad illā inuisibilē spēm pdu
catur ñ sēficatē. ut sit tam dignū sac
mentū. ñ opante inuisibiliter spū dei.
Cum hoc oīa que p corpales motus ī illo
corpe fuit. dē operat. Item. Qđ indicio
non oīs nē panis efficitur corpus x̄.
Panis Iz accipiens bñdictionē x̄. fit
corp x̄. Item. dupliciter corp x̄ intelligim.
Comūdauit nr. xpc in hoc sacrāmto corp
et sanguinē suū. q. a fecit a nos ipse
sā. a nos corp ipius fēi sum. Item.
Sacrificiū altaris sacramēti est tertiu
hoc sacrāmū pietatis. ē signū tertis.
unitatis. uinculū caritatis. q. multi
unice accedat a credat. incorpetur. hoc
cibū a potū societatē unde intelligē.
corpis a mbrorū suor q. ē eccā. ī p
destinatis. Item. Spūaliter magis q.
corporaliter corp xpi accipe debemus.
Panē de altari spūaliter manducare ē
Innocentius ad altare portare. pecca

ere si sunt cotidiana. l ñ sunt mortalia. an
q. accedas. dimittere debitoribz nūl. Si
dimittis. dimittē. r. secur accede. pan
ē. a ñ uenenū. Iz unde si dimittas ñ mē
naris dō. q. ñ fallis. Mentiri dō potes. fal
lere ipm ñ potes. Item. Sacrāmentum ñ ue
ritatē x̄ corpis accipit. q ab eo discordat.
Qui discordat a xpō. ñ manducat carnē
ei. nec sanguinē bibit. a si tanta rei sac
mentū ad iudiciū sue pditōis cotidie
accipit. Item. Dā nocēt mal. et mala
ersā malis possunt obē. pūt bonis.
Bonis q ad salutē. malis ad iudicium.
Vñ apls. Q. manducat a bibit indig
ne. iud. ē. mā. a bi. Non qz illa res ma
la sit. Iz qz malus male accipit bonū ē.
Non nr mala erat buccella q iude data
erat a dño. Salutē medicus dedit. Iz qz
ille q indigne accepit. ad pniē sue acce
pit. a mala pfuit bonis. Sic angelus
sathane paulo. Q malū nr sit bonū.
qui bñ accipiē malū. Item. Non phi
bet manducare malū misā dñi manducat.
Non phibeat dispensator manduca
re pingues ire misā dñi. Iz exactorē
moneat unice. Item. Et q indigne accedit
Licet uidas tamen corp dñi accipit
Sic bucellā tradidit xpc. ñ malū acci
piendo. Iz male accipiendo. locū pbuit
diabolo. Sic indigne qs sumens cor
pus x̄ ñ efficit. ut qz malus ē malū
sit. aut qz ñ ad salutē accipit nichil
accipit. Corp nr. a sanguis dñi nich
omīs in illis erat. qbz dicebat apls.
Qui manducat indigne iudicium ē mā
ducat a bibit. Item ambrosius de sacrāmīs.
Quibz exēplis pbēt natam fuisse panis a
uini ī corpis a sagunē x̄ aūt phibe
Deus inuisibile ē. q. manna dñs ruit.
Placuerat pūbz a cotidiano eli pasce
bant angelor. Vñ dām ē. Panē angel
lor manducauit hō. Iz ñ panē illū
q manducauerūt. os in deserto mortu
i. Ista ā esca q. accipiūt iste panis nr
uus q de celo descendit. unde etiē sub
stantia ministrat. a quicqz hō man
ducauit. ñ mortē intrinsecum. a corp
ē x̄. Consida unū ne pstamor sit pa
nis angelor. an caro xpi q unicq corp
ē unde. Manna illō de celo h sup celum.
Illō celi. h dñi celor. Illō corruptioni
obnoxiū. si in die altum seruarē. h
alienū ab oi corruptōe. Quicqd reli

Non omnis qui
dicit
Quomodo intelligitur
Panis
Hoc est
Quicunque
Ecce
Quare
Nec

Beuerii mirabile sit aliis alius dicatur quoniam mirabile ēs qđ primis cōtin
ferrum natat corpus x dic ambrosius teneat mirabile est si tu q̄ possis fl̄ plus et
emplis ꝑfis. Tuo
ni arbi ꝓ ponit et
emplum q̄ ma
q̄nta ē nutris et
emplum non tes
tamēt. et q̄ma ē
. quia ꝑ me dicit
ve corpus meum
. ē. do. et q̄ sanguis
nicut te ꝑcuti. et
no et unguis ut sē
tibi. filio. Quar
to. de ꝓfessione matris
quinto de iosuae
occiso. Sexto
de amalech qui
ui septimo de elyseo
qui ferrum natare
fecit. octauo. de relig
uioso. q. ipe ꝓfi. et
ffi sunt. qui mandu
mit et cruci sunt
mirabilia. manna. q.
mirabitur quod est
. nam cum pue
rum non tenerunt dare
rime mandu. quod
est pascha nostrum. nō
solum q̄tualē. ꝑ
spūale. ñ mul
ti aiales diuersi
piscemur. sacra
li. omis. et unctiones
eorum qui digne
sumpsunt mortui
sunt. exemplis dño
. s. allech et ioslie
ue. di. xxxi. ieiunii
um. et. s. ipi dicēs nec
plus nec minus q
ex modicis et cetis
nō utere indicitur. ff.
xv. o. cōmunio m
pene. et panem tel
uitellum ñ obest
ff. et duobus vel tri
q. s. duos. modi
cum et modica res
nō nocent sumo
mam eē et symo
. Si qōes ar. s. ff. et
. sig. vni. q. i. ꝓ
vno miliaria qđ ꝑ
ē duci dies. unc
. manu pe. quam
etiam. Quisquis
te celo. et terre. mā
re iram. di. ff. ie
ouorum. quamui
uebit. et punese
bitur. q. nopus
sabbati ꝓhibuit
corrupte quia nec
abis scia cui nec
eor ꝓximū cēse obli
gōis oblitū. et ami
sionē pōrum cogi
lit. Si vi. os humanū
et manus te mundā
. mundi apls in epla ad eo
mithee ꝓtuli. et q̄
que fluxit de pena ad
lignū ego sequebatur
gni dixit q. duos mo
si virga nihil fecerunt
morsen. parui illius
pene. et vanum ego o
pus ꝑfūdi pensilit
uum. eam. et significa
uit. xpm. hui ligni. fructu. sanctos fieri ubi apli. ut plenius. plinius simulum meo
ne. ostenditur no ē impossibile eos ꝓ meum in corpus suum et unum in sanguinem
suum q̄ere ugam teneant morsus. de hac re. xxvi. q. v. necessarium uidetur ꝑ
ea. si ꝓbatis ligniis. q. huic prima plagia egypti. uenis sanguis eam. Si. ex. ꝑ
petris quia ego sum qui petram conuerti in aquas. et silices in fontes. ꝑ
mandatum. dñi. ex. ꝑ. Quisquis ut quidam alios ꝓfitens
nunquam. Si meritis ꝓfitentes. dicunt quidam q. aliqua. di. ꝓfitens. Si. infra. fluxit
in mare. ꝓfitens. ad fontem vsque ubi venerit aq̄ exorcizatum. ibi. in. ioslie
. scribit ascendit q̄ statim. ꝓfitens. recipio. reiceretur. in fin. exorcizatum moyses. i. christum

Dē

grole gustauit. corruptionē sentire ñ
potuit. Ille aq̄ de pcē fluxē. et sanguis de ꝑ.
illos ad horā sanauit aq̄ re sanguis
meus. Judeus bibit et sitit. ut cū bibis.
sitire ñ possis. illō in umbra. h. i. uinute.
Si illō q. manna umbra ē. q̄n illud
ē ē umbra mutatis. Audi q̄ umbra ē
q̄ ap̄ ꝓfes fūa ē. Bibebat unquis spūa
de ꝑsequente eos pet̄. pet̄ ā erat xp̄s. Sz ñ
in plūb⁹ cor. ꝑplacuit ē deo. fūa ꝑsum
s deo in deserto. h. ā fūa ē in figura nīi.
Cognouisti potiora. potior n: lux quā
umbra. uitas q̄. figura. corpus creato
ris. q̄. manna de celo. forte dicas aliud
uideo. Quoniā ut ī asseris. q. x corp̄
accipias. et h. adhuc sup ē ut ꝓbemus.
q̄ amamus q̄ unū exemplis: ut pro
beni. hoc ñ ē q. natura formatur. sz q.
bñdicto ꝑfectum. maior ēq̄ num ē
bñdictōis q̄m nature. q. bñdōne et na
tā q̄ mutat. Virgā tenebat moyses
et piscē. et fūa ē serpens. Rursū ap
hendit caudā serpentis et in uirgā na
turā: reuertit. Vides q̄ ꝓphica gra bis
mutata ē nātam. et serpentis et uirgā.
Currebant egypti flumina puro mea
ni aq̄e subito de fontib⁹ uenis sangui
ne ꝑpetuo. ñ erat potus in fluuijs.
Rursus ad ꝓphē preces: cruor cessauit.
Fluminū aquaꝝ natura remeauit.
Circūclusus erat undiq; ꝓfūs ebreoꝝ.
hinc egyptus uallatus. inde mari clau
sus. Virgam leuauit moyses fluuit
se aq̄. et in minoꝝ spēm ꝑgelauit. atq;
inde undas ut pedestris apparuit. Jor
danis retrorsū ꝑsus. ꝑ nouū in suis
fontis reuertit exordiū. Nonne darz na
turā. i. marinorum fluctuū. i. fluuij
cursū ē mutatā: Sinebat ꝓp patrū.
tenuit moyses petrā. et aq̄ de pet̄ flu
xit. Nonquid ñ preter naturā aperta est
petra. ut aq̄. uomeret pet̄. q̄n non ha
bebat naturā: Maris fluuius ama
rissimi erat. ut iuuenes ꝓfūs bibē ñ pos
set. Mutat moyses lignū in aq̄. et ama
ritudinē suā aq̄e natā deposuit. q. in
fusa subito gra temperauit. Sub elyseo
ꝓpha unus ex filijs ꝓphārū exustū est
ferrum de securi. et statim mersit ē. Ro
gauit elyseum. q. āmiserat ferrū. Mi
sit et elyseus lignū in aqua. et natauit
ferrū. Unde et h. ꝑ naturā fēm cogno
uim. Grauior ē in: ferri spēs: q̄. aq̄e

liquor. Addimus q̄ maiorē potentie
ē gram q̄. naturā. et adhuc ñ aīa ꝑ
phice bñdictōis numam gram. Od si
ñ ualuit humana bñdictio ut na
turā ꝑuerteret. Quid dñs de ipā ꝑsecra
tōe dicuna ubi ūba dñi salnatoris
operant. Nam sacramentū illud qđ
accipis: x sermone ꝑficit. Qđ si ñ
ualuit sermo elyē ut ignē de celo
deponeret: ñ ualebit x sermo. ut spēs
mutaret elemētoꝝ. de tot mundi o
peribꝰ legisti. q. ipe dixit et fūa s. ipe
mandauit. et creata s. Sermo q̄ xpi
qui potuit ex nichilo facē q. non e
rant. ñ p̄ ea ꝙ id mutare. q̄ s. q. non
erant. Non n: mutē dicit: q. muta
re noua naturas rebz. Sz q. argu
mentis utimur sine: utamur exē
plis. incarnatōis q. astruam mi
sti uirginē. Numquid natura ulus p
sens fuit. cū ihc dñs nasceretur ex
maria. Si ordine q̄rim. uiro mixta
femina generare ꝙsueuit. Liquet q̄
q. pē nature ordinē. ingo generatur.
et hoc q. ꝑficim corp̄ ex uirgine est.
Quid hic queris nature ordinē in x
corpe. cū pē naturā sit. ipe dñs ihc
partus ex uirgine. Vere unq; caro x
que crucifixa ē. que sepulta ē. uere
ergo illius carnis sacramentum ē. ipe
clamat dñs ihc. hoc ē corpus meū.
añ bñdictionē ulox celestiū. alia spē
cies noiatur. pē ꝑfectionē corpus
figuratur. Ipe dic sanguinē suū. añ
ꝑfectionem aliud dic. p ꝑfectionē
sanguis nuncupat. in dicit: amē.
hoc est uerum. est q. os loquitur. mēs
intima fatetur. Qđ sermo sonat: affect⁹
sentiat. Ite aug⁹ in quodā sermone de
uerbis euāglij Quoniā ꝓpartes x man
ducat. et unusq̄ sumitur et permanet.
Iniuriā dñs seruo. ut ꝓpare el cibū
septim. Quis audeat manducare do
minū suū: et ñ art. Qui manducat
me: uiuet p me. Qui ñ manducatur.
uita manducat. nec omnino ut man
ducetur. sz mortuos uiuificat. q̄ndo
manducat. Refecit: sz ñ deficit. Man
ducat xp̄s: uiuit manducatus qui
surrexit occisus. Nec q̄n manducatur
pres de illo facimus. et quid in sacra
mento sic fit. Norunt fideles q. admo
dum manducetur carnē x. Unusq̄sq;

esecretus. i. sites. ducatur. i. cruis unctus uiuificatur. i. digna ꝓparē di
uinitus. i. uiuificetur. ut corrumpatur ad uiuificationem q. ꝑficitur
ignis. nō est aurifex si plō est amator uasi equo ꝑficit ignis. g. e. di. qui manducant
Quidam quia in ci. nō. corp. egemus ut uiuificemur. nob⁹ uita
manet cōdie summum. x. q. i. Si ei ꝓpitium sublata sunt ti. ꝓpitium
diem ill formatem origināl peccati cotidie recognoscamus. Jam
alia uidit posteris nis manducemus mortē omnīm. et qui. dilecte

parte sua accipit. p pres manducatur. et manet unteg' totus p partes. et manducatur in sacramento. manet unteg' totus in celo manet unteg' vr' in corde meo. Ite paschalis pp de corpe et sanguine xpi. Condiani sacramentum ñ redunt grato passionis fr memorato.

Tenemur cotidie. h' oblo luc' x semel pas sus in carne p una eand' q' mors passi one semel saluauit mundu. ex qua morte refugens ad una. mors illa ulr ñ dnabit. Q' pfecto sapia dei patris ne cessariu p multos cais lxe pudit. Pri mo quid' q' cotidie peccam': salte i pcis sn quib' mortalis infirmitas uitare ñ p'. q' luc' oia pcta sunt donata in bapo. i firmitas cu pcu adhuc in carne rema net. Vñ psalmista. Cotidie aia mea dno. q. ppe. o. mi. t. Et ido: q' cotidie labum: cotidie x p nob' mistice imolat'. et passio x in mistio tradit'. ut q' semel moriendo morte uicerat: cotidie recidiua delicto rñ p h' sacrm corpis et sanguinis pte ram relaxet. Vñ: oram' dimitte nobis debita nra. et c. Q'a si dixim' q' peccatu ñ hns: ipi nos seducim' et uitas i nob ñ e. Item. Iussit' h' mistiu. et ob h' co memoratione passionis xpi. sic ipe aut. h' quotiescq' feceris: in mea amemora tione facite. Quotiens q' hc pane sumus et bibimus hc calice morte dni anuntiabim' donec ueniat. Non utiq' sic accipiend' dn x mors uenerat. q' ia ulr ñ morte. sz donec ipe dns ad iudi cium ueniet. Interim a temp e mors. x p seculi uita postis anuntianda: ut discat q' caritate dilexit suos. qui p eis mor dignatus e. cui os nice debem' reprend' cantans. q' ad h' nos p'or dilexit. cui eem' gehenne filij. ut diligem' eum a morte iam liberu. Ite aug. Non solum sub figa. sz et in ueritate dnici corpis et sag' Quum sub figa nisi sacrm celebratur. Quam sub ueritate hoc mistiu caluis sacra mentu fiat: uitas aut. Caro mea uere e cibus: et sanguis mus ue e pot'. Aliogn quomodo magnu erit. Panis q' ego dabo caro mea e. p. m. u. ñ uera sed ca ro: sz q' xpm pro uita mundi ueram fore uo luit dominus hc pane et unu mi sterio ue carne sua et sanguine aeterna tione spe sca potestate creari. et cotidie p mundi uita mistice imolari. ut sic de unigenit' p spm ita caro sine cona ceptu: ita p eund' ex iuba patris et ma ri mistice. idem corp' x' aeterne. Corp' x' et uitas et figura e. Vitas: du corp' x'. et sanguis uirtute spe sca in utra ne ipius ex panis unicq' iuba efficat' figura uero e idem q' exius sentu'. Ideo a cotidie h' oblatio luc' xpe se mel passus est. q' cotidie peccamus. pcis sine quib' mortalis infirmi tas uite ñ potest. et ido: q' cotidie la bim'. cotidie xpe mistice p nob' imo latu'. me catholica etiam in mistio corpis xpi uicti a uno manus uicti a malo min' pficit' sacerdos. Quia ñ uitio aeternit'. fr in uerbo efficit' creatus et in uirtute spe sca. Si enim uitio eet sacerdos: nequaq' ad xpm ueniret. Quoniam sic ipe e q' baptizat: ita ipe e qui p spm scm hanc suam effi cit carne. et uertit in sanguine. Vñ: et sacerdos ubi quid h' fit p manus angeli uel sca in sublime altare uidi. i aspectu diuine maiestatis uice. Vt q' de precanda in luce deposcat. ñ ut intelligat ur q' ista fiant in sacerdote: Hanc g' oblone benedicta p q' benedicti assump tam p q' hoies in celo aeternu. Ra tam p quam ullis x' consecrat. ronabi lem. p quam a bestiali sensu exulam'. Acceptabile: ut q' nob' ipis displicem'. p hanc acceptabiles ei unito filio fim'. Huic ronabili ut q' nos ia simulta dine mortis ei'. in baptismo accepim'. similitudine quoq' et sanguinis su mam'. Ita et uitas in defin in sacrmen to. et ridiculu nulla fiat a paganis. q' cruore carnis hoies bibam'. Si enim dis apuli putent fore nequiuerunt. qd dns dixerat. Q' ñ man. m. c. et c. Si di xerit durus e hic smo quom quoq' fe rent ista credituli: Credend' e q' in ubis x' sacrm uitam aeternam. Cuius ne: prima canitur: ei unicq' ulo ad me lius perueni. Reliq' oia q' sacerdos di cit. aut cleris chor canit. nichil aliud q' laudes et gias actones s. aut certe ob secrtos fideliu et pcres. Vñ: et sacrt tos dicit pri cunglion ubi assumens qui p die q' patitur. et c. In h' q' creat' illud corp'. Ite. gg. in omel paschali. In sanguine agni: x' sanguis q' nunc nec sumitur olim prefiguralbatur.

Nota

Nota

Nota

Quid si sanguis agnus non iam audiendo si bibendo didicisti. Cum sanguis sup unumq; postem ponit. qui non solum ore corpus sed corde hauriunt. Ite hec salutaris victima illa nob mortem unigenum p misterium repat. q; licet re surgens a mortuis iam non moriat illum. non. do. tam in seipo immortaliter quam in mysterio multiplicat. ideo in hoc misterio mortis. cuius qz ubiqz corpus sumitur. et sanguis in pane salute ponit. eius sanguis iam non in manus fideliu. sed infideliu ora p fundit. Hinc g; pensem quale sit hoc sacrificiu. q; p absolutione una passione unigenti filii semp imitat. Quis non fidelium hoc debuit posset ut in ipsa immolatois ora ad sacerdotis voce celos aperti. in illo tempore hostia. anglorum chorus adesse summa et una sodalitatis unitas quid ex invisibilibz atqz visibilibz fit. Idem.

Vno inquit quod quotidie agitur mysterio angloz corpi christi celebrandi et ante oculos sacerdotis in altari videt. Tanta est eius unitas in xpo ut unus ubiqz sit panis corpus xpi. et unus sit calix sanguinis ei. Calix non quotidie sacratos amplius sacrificat. non est alius a ipse qui dns apls tradidit. Quia sicut dominus verbi dei una est. qui totum implet mundum. ita licet multis locis et innumerabilibz diebz illius sacrificium corpus non sint multa corpa xpi neqz multi calices. sed unum corpus xpi et unum sanguis est illo. qui supplet de virgine. et qui dedit apls. Dominus non verbi replet illud qui ubiqz est et quotidie agit ac facit. ut sicut ipsa una est mater corpus et unum. et unus ei corpus sit in vitate. Non ergo dubitandum est quia sive plus sive minus quis inde perceperit. quos equaliter corpus christi integerrime sumet. et genialiter ossa et spualiter unusquisqz recipit.

Misterium fidei dicitur. quotidie debes. quod ibi salutem accipias. Quidens enim nobis dedit hoc sacramentum salutis. ut quotidie participamus et illesam mortem non possit. per istud sacramentum peccatoz remissionem consequimur. Quotidie ergo ipse comedit. et bibit in vitam. sed integer et unus atqz immaculatus manet. et non magnum et prudendum est misterium. qui aliud videt. et aliud intelligitur. Sed est misterium. sit unum corpus et sanguis dicitur figuram panis et vini hoc facientes dno. qui non hominis in usu carnem crudam comedere et bibere sanguinem. Ite amb. Pretiosum non licet figura panis et vini remaneat. tamen nichil aliud credi nisi corpus et sanguis christi.

Omnia quecunqz voluit dns fecit in celo. et in terra et quo voluit suo fecit. Ita licet figura panis et vini videatur. nichil tamen aliud quam caro et sanguis. post consecrationem credenda est. Unde ipse ait. Ego sum panis vite. hec inquit caro mea est pro mundi vita. et ut mirabili loqr non alia plane quam nata est de maria. et passa in cruce. et resurrexit de sepulcro. hanc inquit ipse est. et non caro est. quod pro mundi vita adhuc hodie offertur. et cum digne accipitur. vita unicuiq; eius in nob operatur. panis quidem istud quod sumimus in misterio illum unicum intelligo panem. quem manducamus et ignem passionis tetexit. in ara crucis. Panis non angloz fuit cibus hominum. Unde ipse ait. Ego sum panis vivus qui de celo descendi. et rursum. Panis quem ego dabo. caro mea est pro vita. Ex hijs namqz duabz suis apte tenuit intelligi. quod panis ille et iste. non duo. sed unus panis. et una caro. proculdubio unum efficitur corpus. illud ut. illud sane. quod supra est de virgine. quod passum est et sepultum. quod resurrexit. et in celum ascendit. et sedet ad dexteram dei patris. et quod venturum est iudicare vivos et mortuos. Ite ang. in sermone de libris dni. Omnis quicunque manducat xpm. non moritur in eternum. sed habet vitam eternam.

Si manducare me vivet qui me. Non quia tunc eam fides manducare visum prius. ne forte sumam illum et postea quod manducem non inveniam. Manducet xpm vivet manducat. quod surrexit occisus. nec quia manducamus pres de illo facimus. Et quod in sacramento sic fit. et nostre fideles quotidie manducat carnem christi. unusquisqz accipit pro sua. non et ipsa gratia pres vocantur. quod pres manducamur in sacramento. et manet unusquisqz vester. in celo manet unusquisqz vestrum in corde tuo. Totus noster erat apud patrem. quem venit in virginem. implevit illam nec recessit ab illa. Vescebatur in carne. ut hoites eum comedent. et manducarent. et manebat integer apud patrem. ut angelos pasceret. Ite iterum. in leuitico. Corpus et sanguinem christi si quis ederit. Dicta quod homo se nulli edere licet. Dicta quod in christi memoriam mirabiliter fit. credendum est de illa vera quod christus in ara

et bibe sanguinem. Ite amb. Pretiosum non licet figura panis et vini remaneat. tamen nichil aliud credi nisi corpus et sanguis christi.

Omnia quecunqz voluit dns fecit in celo. et in terra et quo voluit suo fecit. Ita licet figura panis et vini videatur. nichil tamen aliud quam caro et sanguis. post consecrationem credenda est. Unde ipse ait. Ego sum panis vite. hec inquit caro mea est pro mundi vita. et ut mirabili loqr non alia plane quam nata est de maria. et passa in cruce. et resurrexit de sepulcro. hanc inquit ipse est. et non caro est. quod pro mundi vita adhuc hodie offertur. et cum digne accipitur. vita unicuiq; eius in nob operatur. panis quidem istud quod sumimus in misterio illum unicum intelligo panem. quem manu sancti spes formatus est. in utero virginis. et igne passionis tectus est. in ara crucis. Panis non angloz factus est cibus hominum. Unde ipse ait. Ego sum panis vivus qui de celo descendi. et rursum. Panis quem ego dabo. caro mea est pro vita. Ex hijs namqz duabz suis apte tenuit intelligi. quod panis ille et iste. non duo. sed unus panis. et una caro. proculdubio unum efficitur corpus. illud ut. illud sane. quod supra est de virgine. quod passum est et sepultum. quod resurrexit. et in celum ascendit. et sedet ad dexteram dei patris. et quod venturum est iudicare vivos et mortuos. Ite ang. in sermone de libris dni. Omnis quicunque manducat xpm. non moritur in eternum. sed habet vitam eternam.

Si manducare me vivet qui me. Non quia tunc eam fides manducare visum prius. ne forte sumam illum et postea quod manducem non inveniam. Manducet xpm vivet manducat. quod surrexit occisus. nec quia manducamus pres de illo facimus. Et quod in sacramento sic fit. et nostre fideles quotidie manducat carnem christi. unusquisqz accipit pro sua. non et ipsa gratia pres vocantur. pro pres manducamur in sacramento. et manet unusquisqz vester. in celo manet unusquisqz vestrum in corde tuo. Totus noster erat apud patrem. quem venit in virginem. implevit illam nec recessit ab illa. Vescebatur in carne. ut hoites eum comedent. et manducarent. et manebat integer apud patrem. ut angelos pasceret. Ite iterum. in leuitico. Corpus et sanguinem christi si quis ederit. Dicta quod homo se nulli edere licet. Dicta quod in christi memoriam mirabiliter fit. credendum est de illa vera quod christus in ara

Quia quod ait. Nisi manducaveritis carnem meam et sanguinem non habebitis vitam in vobis. non ut quibusdam videtur. quod sub specie panis latet corpus et sanguis christi. sed quia sine participatione huius sacramenti et sine spiritali intellectu. ipsa per se caro christi et sanguis nichil prodest. Verba que locutus sum vobis spiritus et vita sunt. Id est spiritaliter intellecta vivificant. Caro autem sine spiritu non prodest quicquam. Non quod caro christi non vivificet. sed quia caro sine spiritu non vivificat. Nam et ipse dominus ubi ait. Panis quem ego dabo caro mea est pro vita. ut carnem non sine spiritu accipi vellet. ipse se panem vite descendisse testatus est. ut et spiritum et carnem in pane intelligi doceret. Qui ergo credit in christum. habet utique vitam eternam. etiam si non videatur sacramentum corporis christi accipere. Quod si non habet vitam eternam. non habet utique sacramentum corporis christi. etiam si viscera sua dominici corporis sacramento impleverit. Non enim ille panis corpus christi est. qui non habet vitam eternam. Quod autem ille panis vita eterna est. ipse dominus testatur. Qui manducat me vivet propter me. Qui ergo manducat me. id est qui credit in me. habet vitam eternam. Ipse est panis qui de celo descendit. Non ut qui eum manducat. non moriatur. sed ut qui eum manducat. habeat vitam eternam. Quod ergo

cruris obnulur sedm se nulli edere luce: de
mone dnice. p theophyniā Corp
xpi i siglis pnoib; sigul rerum acci
singuli ā accipiunt xpm dnm pmur.
et in singulis pnoib; tot est. nec p sin
gulos minuit. sz integrū se prebet in
singlis. Ire. hylari. pp. V bi pars ē cor
pis: est et totū. Eadem rō ē in corpe dni.
q in manna q in ei figura pcessit de
quo dr. Q plus collegat nō habuit
amplī. neq; q min pōnat habuit mi
nus. Non ē qnacas nisibilis in hoc ex
manda. misterio. sz unū sacrm spūa
alis. Idem Corp xp qd sumim figura
ē in specie: et rēa in substantia.

Corpus xpi q sumim de altari figura
ē. dū panis et unū exē videtur. unus
a dū corp et sanguis x in unitate mā
credr. Ire ex symbolo ephesino Carnē
uiuificantē et xpi ubi pria fidē in altari
celebrare gr et h addiam. in accipimus.
et cruorē celebram. in cōis sacrificij
veritatē. et sācificam pcipes corpis et
pciosi sanguinis x. non in cōmunem
carnē. propiemes. nec uini sācificati ū
bo cōmuni. sedm dignitatis unitatē.
sz uere unificantem et spūs uerbi
priam fidē. Ire aug. Quom mānā et
aq de pr̄ē s id ide. ē nro cibo et potu.
Sequit apls os tand escam spūalem
mā. Spūalē utiq; tand. non corporalem
aliā. Q a illi manna manducauer.
nos aliud. et os eund pōnt spūalē bi
berē. Aliud illi: aliud nos. sz spē usi
bili q in idem ē unitate spūali. Ire
hylarius de trinitate li. viij. Q unitatē
nobis corpis et sanguinem sumimus.
In xpo pr̄ et xp̄s in nob. unū in hijs et
nos facimur. Siue carnē corpis sūmpsit
et assūpsit et ue hō ille xp̄s ē. nos q; ue sub
missio carnē corpis sui sumim. et p h
unū erim. q; pr̄ in eo ē. et ille in nobis.
Quomodo uoluntatis unitas asserit.
cū naturalis p sacrāmēti pprietas p
fectū sacrāmentum sit unitatis. Nō est
humano aut scli sensu de hijs rebz lo
quendū neq; p uolūtā aut ipsidentē
predicationē dōz celestiū sanctā alie
ne aut; impie putual et
torquenda. de naturali re. in nobis xpi
unitate q dms n q. ab eo didicim. similit.
aut; impie dicem. Ipe n. ait. Caro me
a. ue ē vere. et sanguis mis. uere ē potus.

Qui edit carnē meā et bi. m. et. i. m. ma.
et ego in eo. de unitate carnis et sanguis
ñ relictus ē abigendi locus. Nunc et
spūus dñi. pfessione. et fide nrā ue cam
ē. et ue sanguis ē. et h̄ accepta aut; hausta
efficit. ut et nos x et x in nob sit. q ē spūs i
nob. p carnē. Od ā in eo p sacrāmēti mu
nicate carnis et sanguinis sim?. ipse
adunatus dicens. Vos ā me videbim? q e
go unio. et nos unietis. Qm ego i pre
maneo: et uos i me. et ego in uob. Si uo
luntatis tm meliga unitatē nellet. an
gelū q̄ndā aut; ordinē assumendo u
nitatis exposuit. nisi ut ille in patre
p naturā dñm carnis nos 2 in eo per
corpalē eius nativitatē. et ille nos in
nob p sacrāmēto meē misterū crederē.
ac si pfecta mediatorē ueritas doceret. ē
nob in se manentib; spē maneret in
pr̄e. et in pr̄e manens maneret in nobis.
et ita ad unitatē pficiēm. ē eo qui
naturalit et naturate unest. nos q̄p
in eo naturalit messem. ipo in nob na
turalit pmanente. Od aū naturalit
in nob hec unitas sit. ipe ma testatu
rus ē. Q. e. c. m. et h. m. et. i. me. m. et e.
i. eo. Non ait in dō erit ñ in quo ipe et
ī in se assūpta hīs carnē. q suā as
sūpserat. Ire. Sic misit me pr̄ uiuēs.
et ego uiuo p patrē. et q man. c. m. et ipe
viuet p me. Quom p pr̄em uiuat. eod
modo nos p carnē eius uiuem?. hec
g unitas nrē cā dr. qd i nob manet p
carnē et hīs. tuetur p ei. ea admōe
q uiuit ille p patrē. Si g nos natā
lit et carnē p ei uiuim?. i. naturā car
nis sue adepti. Quom ñ naturalit
et spūm in se pr̄em haberet. ē unitat p
pr̄em. Item Hec ā ideo admonda
m et ā nob. q voluntatis tm nitē pa
trē et. fi. unitatē hēnt mentes u
nitas nrē. ad dñm utendā exemplo
unitatis nob ad filiū. et p filiū ad pr̄em.
obsequio tm et voluntate religionis.
unitas. nulla p sacrāmēti carnis et
sanguinis naturali addictōis ppetas
indulget. ē et p honorē nob datum fi
lii pmanentem in nob carnalit. et
nos in eo. nob corpalit. et inseparabilit
unitatis misterium uere et naturalit
unitatis sit p̄dicandū. Item corpus x
q sumit de altari figura et dū panis
et unū exē videantur. Veritas ā dū

vitate cuiusem naturę ul siē cum illo et eo. sm unitatē naturę. i. dīnitatis
que ē natūtas. s. m eo. s. filio non cum multe uer dē q̄ multis nīt unum al
eo. assumpcōm corporis ē. eius. s. filii. vīt in se carnem assumptam. assū
tum assumptio pnia carnacōm in unitate me. dē. et pr̄e. vnice qui est eo ue
raciter. naturalitate. hīt. ō nō. hīt unitatem a xp̄o. s. abiecimus a quo gig
nimur et vivificatur. et ō nō ē. i. omnes. s. mulitudo p̄em. et pr̄em. et
tem per p̄em. et. s. ig. xp̄s est unum cum p̄e. sm spūm. inse. et sm naturam diuinā
que sīt est. q. d. q̄e nō sit naturam cum p̄e. ut sit unum cum eo. et sic ut filius
tri est unū. nīt cum p̄e unitate. et ī voluntatis emī. vīt. s. gloria. et honō
rem. et honorabile sacrmentum.

nobis datum
m cc
na.

De

corp̃ ⁊ sanguis x̃ m̃ in unitate unctiõis credit.
Ire ambr. in l. de sacramentis. Quare in
sacrificio uino aqua miscetur. ~
Melchisedech panẽ ⁊ unũ obtulit:
Quid sibi uult a mixto aque. Bibe
mecum de eo quem pro te pati x̃.
Non imobilẽ pr̃ q̃ ꝑ mare sequebat̃. ⁊ in
bibe. in te x̃ sequit. unde multum. Illo
yses h̃ ꝑ petram uinga. h̃ ẽ uerbum dei.
Sacerdos uerbo dei tangit petrã ⁊ fluit
aq̃. ⁊ bibit ꝓplis dei. Redundat aqua
in calice. salit sanguis in uitã eternã.
Item. Accepit ⁊ illud de latere ei fluxit.
aq̃ ⁊ sanguis. aq̃ ut emundaret. san
guis ut redimeret. Quare de latere. Qa
unde culpa: inde grã. Culpa ꝑ feminã
grã ꝑ xp̃m. Ire audi psm. Vide qm̃ apt
sit celestibus sacramentis. dns pastor me
et nichil mihi deerit. ⁊ c. Vinga tua ⁊ bacu
lus tuus ⁊ c. Vinga: unctiõ. baculus
passio ẽ. cõa dicens. x̃ passio templis.
Parasti in aspectu meo mensam ⁊
poculũ inebrians quã pclarus ẽ. Ire.
Quotiescũq; bibis. remissionẽ peccõr ac
cipis ⁊ inebrians spũ. Vñ ⁊ apls. Nolite
inebriari uino in quo ẽ luxuria. sz
implemini spũ scõ. Ire. Preclara ebri
etas q̃ sobrietate nr̃a optatur. Ire. fiat
uoluntas. t. f. ĩ. c. ⁊ ĩ. t. Panẽ. n. c. d. n.
h. Sanguine x̃ purificata s oĩa uel ĩ
celo. ⁊ in tm. Sanctificatũ ẽ celũ dei
dus ẽ diabolus ubi habitat hõ q̃. ille
decipit. Oratio nob̃ q̃d ãt hãc x̃. q. offe
rim panis dicat̃. ut x̃ uerba depmpta
fuerint. ñ iam panis sz corp̃ dr̃. Qua
re g̃ in dnica ozone. aut panẽ nr̃m.
Panẽ dix̃ quippe. sed epyscion h̃ est
sup substãle. Idem in li. vij. Verũ x̃ car
nẽ. ⁊ uerũ xp̃i sanguinẽ manducam⁹
Sicut ẽ uerus dei filiꝰ dns ihc x̃. bibim⁹.
non q̃admodũ hoies ꝑ gram sz qm̃ fi
lius ex substã patris. ita uera x̃ caro sic
ipe dixit. qm̃ accepim⁹ ⁊ uerus sãgu
eius ẽ potꝰ. Ire. Ego sũ inquit panis
uiuus qui de celo descendi. sz caro ñ
descendit de celo. Quomo descendit
de celo panis uiuus: Quia idem dns
ihc assũpsit ẽ diuinitatis ⁊ corpis. ⁊ in
qm̃ accipis carnẽ diuine eius substã
in illo principal alimento. Ire in libro de
misteriis. In sacrificio non corpale:
sed spiritualem elegam accipimus.

In illo sacrãmto x̃ ẽ. qz corp̃ ẽ x̃. Non
sic corpal'. sz spiritual'. Vñ ⁊ apls de ꝓpo
sito ait. Qa ꝑres nr̃i eãd escã spiritalẽ mãdu
cauer̃. Corp̃ n. dei ẽ corp̃ spiritale. Corp̃ x̃.
corp̃ diuum spes ẽ. Ide in sermone de a
bel et cayn. Carnẽ a xp̃o susceptã ⁊ cor
Si cedis a xp̃o p̃ martirij gratiã offim⁹.
Carnẽ ẽ susceptã ⁊ offerens manifi
gunt corp̃ in altari. nec ñ discun
gunt natura uerbi ⁊ corpis dr̃. Si
recte offeras. recte ã ñ diuidas. peccasti.
Ire ad hebreos. Ad hebdibiam. In cena x̃p̃ sum
pit moyses dedit uinum ⁊ unum.
Duobus panẽ uerũ. sz dns ihc ut
uat. ⁊ unum. ut comedens. ⁊ qui
comedimus. Ire. sc̃ matheũ. In nouissimo
sue corpis ⁊ sanguinis: x̃p̃ suos disci
pulos presentauit. q. melchisedech
sacramentaliter obtulit. ~
Accepit ⁊ comedite h̃ ẽ corpus meum.
Postq̃ agnũ pascha fuit apletũ. ⁊
agni carnes ẽ aplis comedẽ assumpt
panẽ qui ꝓprie ẽ hois. ⁊ ad uerũ
pasche ueniet sacramentũ. ut quom ĩ
figuram ẽ melchisedech panem ⁊
unũ offerens suas. ipe quoq; in ue
rate sue corpis ⁊ sanguinis repsenta
ret. Ide in libro de membris dñi. Xp̃c
Sacerdos dr̃ ẽ sacerdos ⁊ sacrificium
dei pris dr̃ filius sedm humanitatẽ.
in qua se pro nob̃ acceptabile sacrifi
cium dr̃ obtulit. ut ipe sit sacerdos q̃ ẽ
sacrificiũ. Ire ang̃ de natiuitate agen
de pnie. Judei credentes biberũ sanguinẽ.
Siant eis petrus quem in cruce fide
annunciauit cui colendũ q. cru cifi
xerũ. ut ei sanguinẽ biberẽ. credẽ
tes q̃. fuderũ. sequentes. Idem ĩ epla
ad hireneũ. Corp̃ q. ex uirgine sup
corpreũ illud cui ẽ. a fidelibus accipitur.
Manna ñ ẽ tanta res sacramẽtum mira
culi. qz uenit q. ꝓfectũ ẽ. Ofectũ ã. pa
nis de celo. corpis ex uirgine. Idem.
psal. xxx. nj. omel'. ij. Verũ x̃ corp̃. uerũ
qz ei sanguinẽ cotidie mãducam⁹ ⁊ bibim⁹?
Accesserunt ad ihm iudei ut crucifige
rent. nos accedam⁹. ut corpus eius
⁊ sanguinẽ accipiam⁹. Ire. Vere mag
nus deus ⁊ magna mia ei. q̃ nobis
dedit manducare corp̃ suum. ⁊ quo
tanta ꝓpssus ẽ. ⁊ sanguinẽ suum
bibe. Ire in psõ. xxxvij. ad iudeos.
Iam ⁊ securi bibite sanguinẽ quẽ

Quinta ꝓpõ

fudisti s. in pso. lxxv. Ipsi sanguine
q̃ p̃ misaiã fuderũt: p grãm biberunt.
In psal. xxvij. De carne mee carnẽ
accepit: & ipã carnẽ ad mãducãd. ad salu
tẽ dedit. Nemo q̃ illã carnẽ mãducat: & nõ
adorauit. In pso. xxxj. Quid ferebamur
manibz suis. manibz suis nemo portat.
Quom̃ intelligat ī ipso dauid s̃ intãm ñ
iumentum? in x̃ã iumentum? sed & ne
manibz suis q̃n ambãs ipm corp̃ suũ am-
bẽ corp̃ meũ. ferebat. ne illo corp̃ ī manib;
suis. Jd sup nolẽm vltam. xxv. Quosq;
bibent sãguinẽ q̃ fudant deleuerũt. Jdẽ
in pso. luj. Judei paschebamur tanq̃
de pena dominj. & nos de cruce domi
ni paschamur. quia corpus ipsi⁹ man
ducam. Habent g̃ impij epulas suas.
hñt & ps suas. Bi qui eluunt & linunt
vestes. Ire ex. 2. quarmarensi. Q̃n
fit mãnibz eucaristia semp debet esse
Presbit eucharistiam semp parata.
hãt pnam. ut q̃n quis infirmatus
fuit statim ei cõicet. ne sine cõione
moriatur. Item ex. 2. aurelianensi.
Qui eucharistiã ẽ quã bñ custodierit sa
cu bñ non custodierit sacrificiũ.
Chaũ & mus. vel aliud aliq̃d animal il
lud comedit. xl. dies penit. Qui ã p
didit illud in ecclia. aut pe ei ceciderit.
et ñ inuenta fuit. xxx. dies penitet.
Cypriani exorcismo 2fi salutẽ. Magis
et ystrionibz sacra ñ cõmunicãt offi
cio dilectõe nia 2sulendũ me exi. eta.
Consimasti fr̃e kme: quid m̃ videatur de
ystrione & mago illo. qui apud nos cõ
stituit. adhuc m artis sue dedecore p
seuerat. & magist & doctor ñ eruditendo
rum. s. pdendor pueror id q̃ male di
citur. ceteris quoq; insinuat. sacra cõ
munio cũ cetis xpianis debeat dari.
aut nob cũ debeat cõicare. Quo nec
maiestati diuine. nec euãgelice disci
pline. agruc ut pudor & honor eccle
tam turpi & infami 2tagione fedet.
Item ex. 2. carthag. vij. Post 2fessionẽ ñ
Sencias ẽ deneganda grã 2munionis.
Sacq; hystrionibz cetisq; pfonis huius
modi uel apostatãs 2uersis l' reuersis
ad deum. grã l' reconciliatio ñ negetur.
Ire ex 2. urbico. Pbr in altari missam
non celebret ī quo cãd die q̃ celebrãt
Q̃ altari in quo q̃ missa cantatur.
pbr eod die alia celebrare ñ pmittat.

Ire ex. 2. lugdunensi. Tempa feriandi ī
annum missa ẽ latas nuntianda.
Pandũ ẽ ut sciant tpa feriandi p an
num. i. omnẽ dñicam uespera usq;
ad uesperam. nec a iudaismo capiantur.
feriandi ũ p annũ isti s̃ dies natalis
dñi sci stephi. sci iohis euãgliste. ino
centiũ. sci siluestri. octo dñi. Circumci
nie. pificatio scẽ marie. scãm pascha ẽ
tota ebdomada. Rogationes. ij diebz af
censionis dñi. sci dies pentecostes. sci
iohis baptiste. xij. aplorũ. & maxime
scorũ petri & pauli. q̃ mundũ sua pdi
cõe illuminauerũt. sci laurentij.
assumptio scẽ marie. nativitas scẽ ma
rie: cuilibẽ. Dedicatio sci michaelis ar
changeli. dedicatio cuiusq; oratorij. &
omniũ scorũ. & sci martini. & ille festi
uitates q̃s singuli epi in suis epis
cũ pp collaudauerint. q̃ nisi cũ ar
cta morantib; indicende ẽ. ñ generalr
oĩb;. Reliq̃ ũ festiuitates p annum ñ
ẽ cogende. ad feriandũ. nec phibende. In
dictum ũ ieiunũ q̃n fuit denuntia
tũ: ab oĩb; obseruetur. Ire ex. 2. coll'.
In scorũ sollẽpnitatib; diuinis offi
cijs ñ saltatoribz uel cãtulemis ppli de
Religiosa 2suetudo ẽ q̃. bene nascere.
uulgus p scorũ sollẽpnitates age 2sue
uit. ppli qui debent officia diuina at
tendere: saltatoribz turpibz iugulam.
cantica ñ solũ mala cantantes. sz reli
giosor officijs pstrepunt. Hinc uir ab
oĩbz punctis depellatur. sacerdotũ
et iudicũ a 2tho scẽ curie 2mittatur.
Ire ex 2ª aurelian. Ante ascensionem
dñi tribz diebz ieiunẽ celebrẽtur.
Rogationes. i. letanias añ ascensionẽ
dñi placuit celebrari. ita ut p multũ
triduanũ ieiunũ in dnice ascensionis
sollẽpnitate soluat. Q̃ q̃ triduũ ieiu
et ancille ab ope relaxentur. Quo magis
plebs unusa 2sentiat. quo tridno ẽs
abstineãt. & quadragesimalib; cibis u
tant. Ire ex eod. Epe die dnico non
Epe si infirmitate desit ecclesie. ~
non fuit impedimus: ecce cui pximus
fuit die dnico deesse ñ debz. Ire ex eod.
Nos dies cantz in nulla celebrẽ ñ liz.
Nulli omnino unq̃ pasche nativ dñi. nl'
quadragesime sollempnitatẽ ī nulla
licet celebrare. ni q̃ infirmitas phibuit
remisse. Item ex eodem. ~

Omnia

uel ecclesiarum ministris se seruant ut iquit ur
am tertio. agathen. c. cãs. coll. viij. turpiter equum ire. ne notorio et ma festo
mimum. qui nõ est ut putem a cuclistica communi ut ẽ dõ. aequoris exiui
i mortẽ. ẽmue notorio. xxiij. q. v. placuit unquid. et cetera. c. ũ
prohibeas tales enim nisi fuerint. ff. ex uis qui no. infa. l. ij. ff. a
ut pretor. si nõ pstiterit. pẽ solam epi ire uel ecclesiam unã uni epi ul' eccl
In alta etate ingrate et iter ũ fr̃e ẽpt. c. vij. q. i. mch̃ qui offerendo ib.
Penitentiarum que festiuitates sint celebrande. et ro inde sacra
mentarum collemptate istis quia sanctorum laus venitur qui re
presentant passiones eorum martyrum pficiunt usq; ad nesciũ
bientẽ qui maxiat dies sin canones. s. auelpa. ut. c. et fer. c. i. c. ij.

Dominica. xxxv. q. v. ab istis. ubz. s. c. di. i. qui die pstrepitus. si sit mortale nõ
In religiosa saltatio. inducunt per regum. iii. g. v. q. iij. uigil. di. q. iiij
Rogones. i. letanias. c. di. lxxvj. q. non quit cum. c. sequenti. c. v. pascha q
uentes nõ sit jejunandum. si ieiunio q̃ hic tractatur. si scripturam. si
guatur. nam pr illo una q̃q; pruncia bñdicit. ieiuniu. sic ut lxxvj. di. v
nitatis. vij. di. illa plebs. et un hiis simile pleb ecca diebz omnibus omnis
et ne plebs ar. q. ept. di. ebz communis ni epis officiis aliquat. nisi ẽ iq̃ si
ppe totali more suspitur. resicet. ut vij. q. i. peruenit ad nos et q̃
rogationis sit. apud gallias cum dicas
sius communiter. uitam. ut
vnc. xl. di. ept. ut item.

Ante sollẽpnitatẽ pasche quadragesiã
sacerdotibꝫ ois decretum ẽ. ẽ celebrandꝫ.
ut ante pasche sollempnitatẽ nõ quin
quagesia sꝫ xl. teneantur. Ire ex. 2. mar
cum pp. v. fer. ultime septimane qua
non lucet. v. dragẽ teunũ solũ nõ hꝫ.
Nã fres nouissime septimane teu
nũ solue ꝫ oẽm exhonorare xl. si sine
abstinentes tota xl. petre. Ire ex. 2ẽ.
laudicensi. De eodem.
Non oportet in quadragesime v. feria
ultime ebdomade teunũ dissolui. ꝫ
tota xl. inhonorari. sꝫ p totos dies teu
nare. ꝫ cibis abstinere. quemadmodꝫ. i.
ardioribꝫ uti. Ire ex. 2. agarth. Excepta
diebꝫ dñicis in quadrag. nõ soluat teu
nium. Placuit ut ois ecclie exceptis diebꝫ dñicis
in xl. ꝫ die sabbi sacerdotali
bꝰ. ꝫ discretois cõione teuneant. Ire
ex. 2. nicen. Nec in die dñico. nec in di
ebꝫ pentecostes in oratõe genua fle
ctãt. Nec in die dñica quidã ad dicunt.
Oratõe genua flectimꝰ. ꝫ in diebꝫ pen
tecostes. ppter statutũ ẽ a scã synodo.
qm̃ psona ꝫ quemlibꝫ p ois ecclias: cultio
diende ꝫcludo ẽ. ut stantes ad oratõe.
nostra dño reddam. Ire leo pp. iij. Quo
de esu qñ ab eu carnium sit abstinend.
Carnium ap nos uetustissima. ꝫ nõ in
pbanda tradito semp tenenda. ut a ce
ne mane q sit in principio noctis qñq
fer. q lucellis in. iij. fer. usq; in dilucu
lũ. v. fer. Similit a cena noctis v. fer.
q lucellis in vi. fer. nõ ipse teunatio
usq; ad sabbi lucẽ qñtũ de die pte ali
quis teunare maluit. ut debuit pcen
sare. Ire dilectissimus cumbꝫ rome. Nec
die sabbi ferand. nec die dñico lauandũ
Prudentes ad me quosdã ẽ phibendum.
ppter spẽ hoies pua me uos aliqua ꝫ
scẽ fidei adusa seminasse. ma ut die sab
bati aliquid operi phibent. qs quida
liud n amice pdicatores dicam. q ne
mens diem sabbati atq; dñicũ ab oi
facer ope custodiri. Qa ut mozi se ex
tesurgẽ simulat. hri i uenatõe multo
diem dñicũ. ꝫ qz ppm uidetur apel
lat ut extorẽ legẽ ritu teuocet. ꝫ sibi ni
deor pfidiã subdat. colit multr sabbatũ.
Aliud q ad me plani ẽ. nob apostolis hoib
ẽ pdicatũ. ut dñico die nullus debeat
lauari. ꝫ quid si p luxuria ꝫ p uolup
tate quis lauari appetit. h si nec relig

et sig̃nis dñi. s. di. ultimum. s. di. ihuar. s. si fm hunc excep
tiõ intelligunt. Ieiunium quinte. s. di. xxvi. uetiam s.

Si ãp necessitate corpis h
nec dñico die phibem. Ire innocentius pp.
Ob reuerentiã sepulcri dñice sabbo teu
sabbo uero teunandũ ẽ nare debem.
Nõ euidentissima demonstrat. Non si
die dñicã ob uenabilẽ resurrectionẽ
dñi nri ihu x. nõ solũ in pascha celeb
mus uer. ꝫ p singulas ebdomadas p
suus diei ymaginẽ frequentam. ac sic
vi. fer. pp passionẽ dñi teunam. sab
batũ pretermittẽ nõ debem. qm̃ mẽ mis
tiã ꝫ lectiã ipsis illi uidet inclusũ.
Nã nunq; legim apls biduo uso ꝫ in
mezo fuisse. ꝫ pp mentũ uideoz se ocu
luisse. Qd nunq; nõ dubiũ ẽ in mẽ eos se
cumasse. biduo memorato. ut tradito
ecclie hãc uso biduo sacrificia penitus
inde celebrari. Que forma ꝫ p singlas
tenenda ẽ ebdomadas. pp id q memo
ramo diei illi sep ẽ celebranda. Qd si
putant semel atq; uno sabbo teunã
dũ. g ꝫ dñica ꝫ vi. fer semel in pascha
erit unq; celebrãda. Ire melchiades pp.
Die dñica ꝫ vi fer nõ est celebrandum
Eunũ dñici diei ꝫ v. fer. ne teunium.
mo celebrare debz. Ire teunũ uero xpiã
noz ꝫ gemitũ ꝫ uitiatr credendũ ẽ. ꝫ in
fidelitũ atq; hereticoz. uera ꝫ nõ falsa dis
cerno habeat. Ire ex. 2. celarco augũo.
Ne quis teuiet die dñica cã De eodem.
Omnibus aut pfuasionis nec quadra
gesimarũ diebꝫ ab ecclis fideles desint.
nec habitent in cubiculoz latibulis.
ac monitũ q in suspitionibꝫ pfecerant
sꝫ exemplũ ac pcepti custodiant. sacer
dotũ ꝫ ad alienas nullas agendoz cau
sas cã. nõ queant ab omnibus epis di
ctũ ẽ. anathema sit. q h ꝫmisit. Ire ex
decis scẽ apollinj. iiij. ꝫ v. fer. non sunt
Eunia sane soluenda teunia. s
legitima. i. qrta ꝫ vi. fer. nõ s soluenda.
ni grandis aliq necessitas fuit. qz iij. fer.
nudas nuptiones dñi cognitur. vi. fer
crucifixe est. sꝫ saluatoz. Videbit g qm
m hys diebꝫ sine necessitate soluet sta
tuta teunia. l cũ iudente rudẽ saluato
rẽ. l cũ crucifigentibꝫ crucifige. die ã
dñica nichil aliud agendũ ẽ. ni deo us
quedũ. nulla oratio in illa die scã a
gatur. ni mi ymnis. ꝫ ps. ꝫ canticis spũ
alibꝫ dies illa celebratur. Item innocen
tius pp. iiij. fer. ultime ebdomade xl.
penitentes remissionem accipiant.

die quadragesimali. Si ãp necessitate corpis h
nec dñico die phibem. Ire innocentius pp.
Ob reuerentiã sepulcri dñice sabbo teu
sabbo uero teunandũ ẽ nare debem.
Nõ euidentissima demonstrat. Non si
die dñicã ob uenabilẽ resurrectionẽ
dñi nri ihu x. nõ solũ in pascha celeb
mus uer. ꝫ p singulas ebdomadas p
suus diei ymaginẽ frequentam. ac sic
vi. fer. pp passionẽ dñi teunam. sab
batũ pretermittẽ nõ debem. qm̃ mẽ mis
tiã ꝫ lectiã ipsis illi uidet inclusũ.
Nã nunq; legim apls biduo uso ꝫ in
mezo fuisse. ꝫ pp mentũ uideoz se ocu
luisse. Qd nunq; nõ dubiũ ẽ in mẽ eos se
cumasse. biduo memorato. ut tradito
ecclie hãc uso biduo sacrificia penitus
inde celebrari. Que forma ꝫ p singlas
tenenda ẽ ebdomadas. pp id q memo
ramo diei illi sep ẽ celebranda. Qd si
putant semel atq; uno sabbo teunã
dũ. g ꝫ dñica ꝫ vi. fer semel in pascha
erit unq; celebrãda. Ire melchiades pp.
Die dñica ꝫ vi fer nõ est celebrandum
Eunũ dñici diei ꝫ v. fer. ne teunium.
mo celebrare debz. Ire teunũ uero xpiã
noz ꝫ gemitũ ꝫ uitiatr credendũ ẽ. ꝫ in
fidelitũ atq; hereticoz. uera ꝫ nõ falsa dis
cerno habeat. Ire ex. 2. celarco augũo.
Ne quis teuiet die dñica cã De eodem.
Omnibus aut pfuasionis nec quadra
gesimarũ diebꝫ ab ecclis fideles desint.
nec habitent in cubiculoz latibulis.
ac monitũ q in suspitionibꝫ pfecerant
sꝫ exemplũ ac pcepti custodiant. sacer
dotũ ꝫ ad alienas nullas agendoz cau
sas cã. nõ queant ab omnibus epis di
ctũ ẽ. anathema sit. q h ꝫmisit. Ire ex
decis scẽ apollinj. iiij. ꝫ v. fer. non sunt
Eunia sane soluenda teunia. s
legitima. i. qrta ꝫ vi. fer. nõ s soluenda.
ni grandis aliq necessitas fuit. qz iij. fer.
nudas nuptiones dñi cognitur. vi. fer
crucifixe est. sꝫ saluatoz. Videbit g qm
m hys diebꝫ sine necessitate soluet sta
tuta teunia. l cũ iudente rudẽ saluato
rẽ. l cũ crucifigentibꝫ crucifige. die ã
dñica nichil aliud agendũ ẽ. ni deo us
quedũ. nulla oratio in illa die scã a
gatur. ni mi ymnis. ꝫ ps. ꝫ canticis spũ
alibꝫ dies illa celebratur. Item innocen
tius pp. iiij. fer. ultime ebdomade xl.
penitentes remissionem accipiant.

De penitentib; ũ q̃ siue ex ḡuoꝛib; om missis. siue ex leuioꝛib; pñiam gerẽ. si nulla inuenian eḡndo. v. fꝛ. ante pascha eis remittendã ipmane eẽe cõ stendo demonstrat. Cẽm de pondẽ ex mando delectoꝛ sacerdotũ ẽ indica re ut attendant ad cfessionẽ penitẽ tis. ꝛ ad fletus amꝛ lacrimas coꝛrige ns. Sane si quis in egritudinẽ cecidit. aut usq; ad despmonẽ deuenit. ẽ ei añ tẽp̃ paschę relaxandũ. nec de sclõ absq; cõione discedat. Ite rẽ fabia nus pp. orientalib; epis. Anglis ãnis Iulianę ebd̃ xl. nouũ crisma cficitur.

Iuris uris mẽ cẽa miserã muenim. quosdam ꝛgionũ uie epos. a uestro uiuq; ordine discrepare. ꝛ ñ p singulos annos m cena dñi crisma conficere. Errant ũ q̃ talia excogitãt. ꝛ mente ue sana ponus q̃. recta sententię hꝫ fac audent. Sic n; pri dies sollẽpnitas p singulos annos ẽ celebranda. ita ipsi sci crismatis cfectio p singulos ãnos ẽ agenda. ꝛ de anno reuocanda. ꝛ fide lib; ẽ tradendũ. qꝛ nr̃ est p singulos annos m iam dcã die innouandũ. ꝛ uetus in sris ecclis remanend̃. Ista a scis aplis ꝛ successoꝛib; eoꝝ accepim. nob̃ q; tenenda mandani. Ite eusebi pp. Denuc ab oĩb; festiuitatis inuentois crucis dñi nr̃i ihu x̃i. Denuc cruce. Q̃ nup nob̃ gubnacula scę rõane ẽcę tenentib; v. nonas may. muenta ẽ in pdcõ kalendaꝛ die inuentois festum nob̃ sollemptus celebrare mandam. Ite alexand̃ pp. v. a petro. Quare sit sanctũ ut aqua sale aspsa sanctifice tur.

Aqũ sale aspsam pplis bñdicmi. ut ea cunct aspsi sãficent. ꝛ pficiãt. Qd̃ ꝛ oĩb; sacerdotib; facend̃ ẽ man dam. Nam si cinis utile aspsꝰ pplis sãificabat. atq; mundabat multo ma gis aqua sale aspsa diuinis precib; sacrata pplis sãificat. atq; mundat. Et si sale aspso p eliseũ pplis sterili tas aq̃ sanata ẽ. q̃nomag̃ diuinis p nib; sacratus sꝫlimatę rem̃ auferꝛ hu manaꝝ ꝛ corpꝝ sanos sãificat ꝛ pgat. et cẽa bona multiplicat. ꝛ insidias diaboli auertat. ꝛ famulantes ũ suos hoies defendit. Ite pi pp ix. a pẽ aplo i i cap̃ sue decretali. Non ñ in die dnico sanctum pascha celebretur.

Nosse nos uolum̃ q; paschę dñi die dñi co annus tpib; sit celebrand̃. Ista n; tpib; hmes doctoꝛ fidei ꝛ scripture ef fulsit. mẽ nos. ꝛ licet nos rõ paschę pre dcõ die celebrem̃ qꝛ mi mde quda du bitarit. ad corroborandas aias eoꝝ. eõ hi me angelus dñi apparuit i habitu pastoris. ꝛ pcepit ei ut pascha dñi die dñico ab oĩb; celebraret. Vnde ꝛ nos aplica auctoritate instituim̃ oĩs eid̃ seruare debẽ. qꝛ ꝛ nos eid̃ seruam̃. nec de bem̃ a capite quoq; m̃ discedẽ. Ite rẽ mi noꝝ pp. xuj. a petro m̃ primo decimo suo.

De eodem.

Celebrare sũ paschę die dñico agi debẽ. et pdecessoꝛes nr̃i iam statuerũ. ꝛ nos illud eid̃ die sollemptus celebrare ma dam̃. qꝛ non decet ut membra a capite discrepent. aut aliꝛ gẽre. A xuij. uero luna pmi mensis. usq; ad xxi. diem eiusd̃ mensis eid̃ celebretur festiuitas. Eodẽ quoq; die baptisma celebrandũ ẽ catholicum. si nõ si necesse fuerit. aut mors pcidũ ingruerit. gentiles ad fidem uenientes quacũq; loco uel mo mento ubicumq; euenit. siue i flumi ne. siue in mari. siue in fontib; rõ x ane cfessione credulitatis clarissim baptizent. Ipis ꝛ q; in baptismo pol luti s. sumopere ẽ intendendũ. ne non infideles q; fideles minime reputent. Nec uero sancta nulla debent imp buare quelli. nulla nouitate mutari. Quia alia rõ ẽ causarũ sclarũ. alia diuinarũ. Item ex 2. carthaginẽ. uij. Paschę sollemptas uno die. De eod. Ut tpr celebranda ẽ. Item ex 2. alio carthagiñ. v. Diei paschę ꝛ 2alij. ꝛ for matarũ scriptoꝛ omnib; minime placuit ut uenerabil' dies paschę nr̃. formatarũ subscriptoꝛ oĩb; minime fuit. dies uero 2alij. xi. kl'. nouembꝝ seruetur. scribend̃ est. ꝛ ad singlarũ ẽpiscoꝝ; pueniat ut pmatis. ut qñ q; ap̃ se 2alia 2gregare utrum die non impediant. Item ex 2. bracaren si. ñ. Cũ in 2alio. oĩa instituta sint. Placuit ut post. oĩa uenerũ pas cha 2alio sacerdoti fuerit dca celebrẽ. ordinata illud oĩ modo seruetur. ut supueniens ipius anni pascha. quo kalendarũ die quota luna debeat suscipi a metropolitano epo mitt'.

Pascha ꝛ ꝛ ꝛ

Posse pl̃ mit ꝛ ꝛ quid magis pli co cedere ẽẽ uiꝛ pu tionem ut ꝛ ꝛ

Quia ꝛ ꝛ ꝛ

Quod cū cēt̄ reliquus clerus breui culo subnotantes. unusquisq; i sua ecc̄a aduentiente natali dñi die. post e uāgelicā lectionē ꝑplō annunciēt. Ire ex. ā. arelatensi. q. ꝓhibente ꝑ silue ster. Q uuúlfi orbem uno die et uno

De obseruatōe q̄n̄ ꝑ̄ pascha celebretur.

Pasche dñici diei statum. ut uno die et tp̄e p omnē orbē obseruetur. et uaria ꝓlixitate luce. ad oēs dirigā tur. Ire gg. serino epō massiliensi.

De ymaginibz sc̄oz non uolandis.

Perlatū ad nos fuit q. in cōsidato celo fuerēs sc̄oz ymagines sub hac q̄ excusatōe ne adorari debuis sent ꝓfregeris. Et quid ē adorari cas. q. uenustz oi modo laudam. fregisse uero. reprehendim. dic fr̄a quo fm̄ sa cerdote aliq̄n audiui. q. fecisti. aliud ē nr. pictura adorare. aliud p pictu re hystoriā q. sit adorand addiscere. Nam q. legentibz scripta h̄ ydiotis p̄stat pictura cernentibz quā tpa i gnorantes audiūt. q. seq̄ debeant. i ipa legunt q̄ litras nesciūt. Vnde et precipue gentibz plectōe pictura est.

Ire ex vii. synodo ymagines sc̄oz memo

Venerabiles nas et recordatio p̄teritoz. Ymagines xp̄i nō deos appellant neq; seruiūt eis. ut dijs. neq; spē sa lutis ponunt in eis. neq; ab eis expe tant futurum iudicium. sz ad me moriam et recordationē p̄teritoz uenerantur eas. et adorant. sz nō ser uiunt eis cultu diuino. nec aliqua creature. Ire adrian̄ pp̄. tarasio p triarche. Sō in agui sz i hoīs spē xp̄i

Sextam scām hȳ est figurandus.

Synodū ut supio ē oīb; canonibz suis i quibz dr. In quibz scripturis scārū et ymaginum agnus p̄ cursoris digito ostensus depīgitur. q. in figūam gratie uen̄it. uerū nob̄ p legē moysi. p̄figu rat̄ agnū ihm xp̄m. do. nr̄m. Annu quis ergo figūis et ūbis ad ueritatis p figurationē cōe ecc̄e tradimus. male di centes. gratiā et ueritatē p̄term̄? et ueri plenitudinē legis reperim̄? Verum ḡ agnū dn̄m nr̄m. i. x. s. humanam y maginem a ueteris et ymaginib; p uetu agno depingi uidemus. Ire augustin̄ in li. de trinitate. De fide trinitatis et unitatis inuiolabiliter seruanda.

Cum oēs quos potui legē qui ante me scripserūt de trinitate que dē est diui noz libroz ueteri et nouoz catholi natoz hȳ intenderī s. scripturas docē. q. p̄ et filiū et s. s. unū eundēq; subē. in separabili equitate diuinā minuat unitatē. Ideoq; nō ē mes dy: sz un deus. q̄uis p̄ filiū genuit. et ō: filius nō sit q̄ p̄ nō ē. filiusq; a p̄re sit genit̄? nō p̄ nō sit q̄ filius spūs scī. nec p̄ sit nec filius sz unus p̄ et filius et spūs. et pat et filio. et spūs coequalis. et ad trinitatis plenā unitatē. Non in eade trinitate na tam de uirgine maria. et sub pontio pylato crucifixā et sepultā. et tertia die resurrexisse. et in celū ascendisse. sz unum filiū. nec eande trinitate descen disse in spē columbe. sup ihm bapti zatum: aut die pentecostes post ascen sionē dn̄i. sonum fc̄o de celo quasi fe ret flat uehemens. et linguis diuisis uelut ignis. sz unum spūm scm̄. nec e ande trinitate dixisse de celo. Tu es filius meus hodie ego te baptizauī. a iohanne fuisse baptizatū. a te in monte. qui cū illo erant tres discipli. aut qui sonuit uox diuina. et clarificaui et iterū clarificabo. sz unū nō patris uocē fuisse ad filiū scām: q̄uis p̄ et filius et spūs scs. sic inseparabilis est: ita inseparabiliter operemur.

Idem super iohannem.

Sine sacramento uisibili et fide inuisibili nemo saluatur.

Necessariū ē uisibile sacramentū aq̄ abluōnē uisibil' corpis sic necessaria ē doctrina inuisibil' fidei ad sanctificatio nē inuisibilis uite. Idem renascit hō ex aq̄ inuisibili sacramento et spū inui sibili. s. intellectu et symbolū bapti inuisibiliter accipiat. et spūalem intellectū spūs symbolo capiat. Vel ex aq̄ et spū uisibili et spū scō. Idē in libro de bapte puerorū. In baptismate aliqua crimina exiguūt. ut ut sit sz ut ō ob

Per baptm xp̄i id agitur. ut cetera sint. p̄ea euacuentur. Non ē sic euacuantur. ut in carne cupiscentia inueterata ñ sit. sz ne obsit. Nam si p̄ baptm ad eam naturalē puenit̄ ibi hoc ē q̄ pug nent: etiamq; adiuuante dn̄o superet. si ñ gratiā in uacuū susceperit. Nam nec adultis id p̄stat in bapto. ut fonte miraculo deleatur lex peccati repugnās

legi nisi penitus extinguat. ⁊ ñ sit.
ſz ut quicqd ab homine dem fem co
gnatū ē. ⁊ cū eo ad 2cupiscentie mente
lubricta seruiter tonam alvolcatur. ⁊
qſi fem ñ sit habeatur. Ite ad petrū
diaconū. Qui ex uiro ⁊ muliere 2cipi
tur cū originali peccō nascē ñ sine
Penissime tne ⁊ nullatenꝰ hūe saluaꝰ.
Pdubites oēm hoiem ꝙ 2cubitū uiri
et mulieris 2capitur. ē originali peccō
nasci. ꝙcam subditū. mortiq; subie
ctū. ⁊ ob hꝫ naturāl' vitiata filiū de qua
dicē apls. Eram' n: natura filij ire. sic
et ceti. a q̄ tra nullus libatur. nisi p fi
dem mediatoris hūis ihu x̄. firmissime
tne. ñ solū hoies tūt utentes. uerū ⁊
puulos qui nec m uris matrū uide
mapiunt. ⁊ ibi morimur. nec iam de
matrib: nati: sine sacramēto bapti. q: da
mur in noīe pris ⁊ filij. ⁊ ſ.ſ. de hꝫ seculo
ñ exeunt. sempitno igne puniendos.
Qnia ⁊ si peccīm ꝑpe actōis nullū hūe.
m original' peccī dāpnatōē carnali con
ceptōe ex natiuitate traxerē. Ite iohes
crisostom'. De eodem.
Non p̄ qui grām unice electis accipe nisi
Pparatus fuit ab omi sorde peccī. p̄ nie
2fessionē. p donū bapti saluatis dñi ⁊
saluatoris ihu x̄. q̄ ē būdes in secula
seculoꝝ. Ite ḡḡ in moral'. Sic uero ī
bapte im olī in circūcisōe remanebāt
Quod ap̄ nos nalet aq̄ bapt's peccata.
mana. hꝫ egit ap̄ uetes. l'p puulis so
la fides. l'p maiorib: uirtus sacrificij.
l'p hijs qui de abrahe stirpe ꝓdierunt
mistium circūcisionis. Ite augustinꝰ
ad ualium ⁊ uitalianū. Originale pec
cū nē in bapte olī in circumcisione re
Ex quo unitima ē carni mundebatur.
Celio in ꝓlō dei. q. erat tunc signū fi
dei ultrae dei. ad sēficationē purgatōis
ualebat puulus originalis uetis q: pre
am. sic ī bapte ex illo ualē cepit. ad ino
uationē hois. ex quo 2ditus ē. Ide.
de libo arbitō. li. iij. Parum'n fide of
Illud ꝓfecto fermauū ꝓdest bapti sma
tari hoies solent sacramentum bapti ⁊ qd
ꝑtr puulis. ē eo accepto pletūq; mon
strat: ꝓnus q̄. ex se quicq̄ ꝓtuerē cog
nosce. Qua in re satis pie tenet: tradit
ꝓdesse puulo fides eoꝝ. A quib: 2ferun
dus offert. ⁊ hꝫ ecce 2firdat auctoritas ut
ex eo quisq; seruar. q. ē ꝑtr fides sua.

Qui non manducauerit carnē filij hoīs
et biberit eius sanguinē non habebit
Quia ⁊ si peccīm ꝑpe actōis nullū hūe.
m originali peccī dāpnatōē carnali con
ceptōe ex natiuitate traxerē. Ite iohes
crisostom'. De eodem.
Non p̄ qui grām unice electis accipe nisi
Pparatus fuit ab omi sorde peccī. p̄ nie
2fessionē. p donū bapti saluatis dñi ⁊
saluatoris ihu x̄. q̄ ē būdes in secula
seculoꝝ. Ite ḡḡ in moral'. Sic uero ī
bapte im olī in circūcisōe remanebāt
Quod ap̄ nos nalet aq̄ bapt's peccata.
mana. hꝫ egit ap̄ uetes. l'p puulis so
la fides. l'p maiorib: uirtus sacrificij.
l'p hijs qui de abrahe stirpe ꝓdierunt
mistium circūcisionis. Ite augustinꝰ
ad ualium ⁊ uitalianū. Originale pec
cū nē in bapte olī in circumcisione re
Ex quo unitima ē carni mundebatur.
Celio in ꝓlō dei. q. erat tunc signū fi
dei ultrae dei. ad sēficationē purgatōis
ualebat puulus originalis uetis q: pre
am. sic ī bapte ex illo ualē cepit. ad ino
uationē hois. ex quo 2ditus ē. Ide.
de libo arbitō. li. iij. Parum'n fide of
Illud ꝓfecto fermauū ꝓdest bapti sma
tari hoies solent sacramentum bapti ⁊ qd
ꝑtr puulis. ē eo accepto pletūq; mon
strat: ꝓnus q̄. ex se quicq̄ ꝓtuerē cog
nosce. Qua in re satis pie tenet: tradit
ꝓdesse puulo fides eoꝝ. A quib: 2ferun
dus offert. ⁊ hꝫ ecce 2firdat auctoritas ut
ex eo quisq; seruar. q. ē ꝑtr fides sua.

Nisi quis renatus fuerit ex aq̄ ⁊ spū scō. ñ. p. in
ī. r. dei. Ite ambr' in li. de sacramēs. Per
aq̄. bapti de ueteno fit homo celestis.
Peraq̄. bapti manstis ē de ueteno ad ce
lestē. ō pascha nīr' dr. hꝫ manstis ē de
peccō ad uitā. de culpa ad grām. de mq
nanito ad sācticationē. qui p hanc aq̄
manstr. ñ morit. sz resurgit. Non oīs
aq̄ sanat. sz illa q̄ hꝫ grām xp̄i. aliud
ē elementū. aliud 2fectio. ñ sanat aq̄.
ñ sps scs descendat. ⁊ aq̄. illā 2fectet sc̄
legit. q. ē x̄ forma bapismatis dicit.
uenit ad iohem. ⁊ ait illi iohs. Ego a te
debeo bapizari. ⁊ tu. u. a. me. Rx. ihc.
Sic decz nos ipse oēm iustā. Vide q̄ sit oīs iusti
a. Xp̄s ad bapm descendit. ñ ut eam mūda
ret. q̄. scep de nīa admīe. ñ ut ablo peccī
nētia fiat. q̄ peccīm ñ fecit. sz ne ab eat ne
cessaria. q̄ peccō eramꝰ obnoxij. Descendit x̄.
descendit ⁊ spūs. Quare aūt post descendit x̄.
postea spūs. cū forma ⁊ usus bapti hꝫ hīt.
ut aq̄ fons 2secret'. ⁊ ut descendat baptizād'.
x̄ ā descendit secut' ē spūs. ut ñ q̄ ipe sanct
fiat nīs mistio egre uidet'. sz ut sāficet
ipe. sāficare ⁊ ſ.s. Ite iohs crisostom'.
Aq̄ bapti ñ ꝑfecte ꝓsit ad tactu dñici cor
Dumq. aq̄ nisi esset sanctificata.
bapti purgare peccā credentiū posset.
nisi tactu dñici corpis sācta fuisset.
Item simeon ꝓp. in concilio trachonensi.
Generalē bapa ñ nisi in sabbo scō pasche
et pentecosten celebrare.
Non rōne auctoritatis alic'. sz sola re
uinare ꝓsumit' ut passim ⁊ ubiq; in na
tiuitate xp̄i. seu apparitōe nec nō aplōr.
seu mīm celebritatib: minie plebes
baptizant'. ē sibi hꝫ priuilegiū ap̄ nos.
et ap̄ ceās os dñici paschā defendat.
specialiter cum sancto pentecosten. Ite
leo papa. vniuersis episcopis p sicilia
constitutis. De eodem.

Qplus opatur hō
die dñi quam quic
cratiam actio q: cōmu
nio nīa peccata tollit
bit. et gratiā ñ adhi
bit. sacrīs est. ut
et crap maiores
Ex quo ad inouan
dam. q. tunc ē
dñus frī cum
tatis sue munere ex
mīs mētib: aqnis rore
ambr: ut ſ.e. p aqā
et ē. pre nō cū bapt
solūmō fiunt pec
fiunt bapt. si bapi. ac
sic fit eccō ēē tēpe. duo
ut. ſ.e. nō iegitabun
nec nunc hꝫ bāptizati
fuerunt ꝙ fiunt fra i
mūda sācmeyeo q:
eius bapis sacmēta
nō erat. ut ſ.e. aliud
quam vni pp sac
ritum ēcclie sibis
q̄ eppare et ficem
quā pleue hēbit nō
sunt rebaptizati. b.
alij dūpo mūdant
fiunt bapt cum oīt.
mel ocrulo nisi q̄s
rebaptis fuit et ē. a
hi oīe nunc cam
uic. oisaplis sius ut
bapizate quoies gēs
nō ut. ſ.e. pre ſ. pua
q: primo cani ē ei bapt
ad huc plenum nō
uidit effectum sz po
mortem eius cepit
uice effectum q. ad
pue. n cunt pmia. et
h. apta si post mortē
eius fiunt apta. ſ.e.
pter. ad eius so.
Ille pe scriptura
firem. i. sacrāmū
bapi collatum in fac
corum. i. in nomine
ēnitis qui ipi recie
tur. ēcce et confitet
Filius mh quis
hieremias. ſ. mion
qua reualeamus. il
li qui rebaptizant et
aqua. i. spu scō et ē. sb
stroi. ul mūi mūdi
uosmet. q. eradet
et ē. ēē. tepe. nō bap
e. ſ. eccla. jam sēficā
ta. p. ſ. ſ. nec alibac.
scriptura sepelur
ꝑ. ul filius cum m
scpulchra sint opa
mentis. ꝑ. ut. q.
i. Sic enim ante so:
Ille ꝑ scriptis
exemplo post cum acoit precepto. ſ.e. ꝑ baptizati. i. a pō originali mundari. hō
ut ꝑ ecclie gratiā. ꝑ cum ut post sācmis nō mundet mundari ab originali
mo ut. et mundi existant. sic ecce cum o ie ego venio. et ē. ascendit. ſ.e. aliud. q. o;
bio di. descendisse primo ispe similr ut. i. so invisibilit. ut hic et ita. bio si ꝑ
aliud et aliud. di. et. ascendit. cum tu. o; solomi. scripturam impletam ne et ita
ualeat nō qm vic po ut, mbr. ascendit. ſ.e. aliud et.
et q. o. mundi. m aqm descendit
qui qm ipe venit ad bapm
si ibi solui
cur.

Duo tpa. i. pascha ⁊ pentecosten ad bap
tizand̄ a romano pontifice legitima
ē ꝓfixa. Vñ: q̄ manifestissime apparet.
baptizandis in ecīa electis h̄ duo tpa.
de quib⁹ loqun sum ē legitima. Dilec
tione nr̄am moneam. ut nullos alios
dies huic obseruantie misceant. I
Quare in ꝓdēis diēb⁹ l'tpibz pascha ⁊
Pope in morte crucifixi. ⁊ in re
surrectōe ex mortuis ꝓma bapi no
ua creatura. Addit ex uer. ut renas
cambz ⁊ mors ẋ operat. ⁊ una dicente
aplo. An ignoratis. q̄ quicq̄ baptiza
ti sum in xpo thu: in morte ip̄m bap. su.
Consepulti: sum ē illo p baptm in mor
te. ut quomodo surrexit xps a mortuis
p gram patris ita ⁊ nos in nouitate u
te ambulem. Si n: aplanata fēi sum⁹
similitudinis mortis. sim. erim. ⁊ re. ē.
Que tam magist̄ gentiu ad comedēd
sacramentū baptismatis disponunt.
ut appareret ex huiꝰ doctine spu regenan
dū. filios hoim. ⁊ in dei filios adoptan
dos illū dic. ⁊ illud temp⁹ electū in quo
p similitudinē formāq; mystice ea q̄
gentiu⁹ in membris hys q̄ upo ē capi
te gesta ꝓgruendū in baptizatis regla.
et mors inuenit infectōe peccī. et se
pultura ꝛnduana imitantur trina di
mersio. ⁊ ab aquis elemento refugiēs
mistar ē. de sepulchris upa opis q̄lias
docet celebranda. genialiē grē diem le
gimꝰ ei ē. in quo oia ē ⁊ nitus
munis et spēs actois. Ad ē ei ꝓsūma
none plimū nalet qd upe dns ihc xpc
pq̄. resurrexit a mortuis dispulis
suis in quib⁹ os ecīay p̄sules docēdi
tur. ⁊ formā ⁊ potestate tradidit bap
tizandi dicens. Euntes. do. cē. g. b. eos
i. n. p. ⁊ f. ⁊ s. s. De quo unq; eos ⁊ aīa
passionē ꝓmissi instruere. n ꝓpe no
luisse intelligi. ⁊ regenationis gram
ex sua resurrectōe cepisse. Addunt sa
ne huic obseruantie ⁊ pentecosten ex
aduentu spe sci. sac̄ sollempnitas q̄ de
paschal festi pendet articulo. ⁊ cū ad a
lios dies alia festa ꝓmanent. h̄ semp
ad eund' q̄ resurrectio dn̄i ē insignis
occurrit. ꝓrogens quodā m̄ auxiliū
no gie manū. ⁊ eos quos a die paschę.
aut molestia infirmitatis. aut longi
quitas uie. aut naufragiis difficul
tas uie excludit manere. ut q̄bzlibz

ro ꝛ plebi earemino. Non necessitate cogē
dr p̄ pascha ꝛ p̄ētē nullꝰ baptizare p̄sumat.
Venerabil' bapt̄ sacramētū nisi in festi
uitate paschali ꝛ pentecostes tradē p̄sū
mat epc̄. Excepts in egritudine labora
ntbꝫ quib; urgente mortis p̄iculo talibꝫ
oportet. ne inēmū peant remedijs sub
uenire. Idem. De eodem. ~o~o~
Baptizandi ꝫ quispiam quocūq; tp̄e nul
lam ḋar inēē fiduciā. p̄ pascha le festū.
et pentecostes. uenabile sacramentum.
excepto dū taxat gūllum langonē
uicariu. in quo uerendū ē ne morbi
crescente p̄iculo. sine remedio salutari.
forassime egrotans. exitio p̄uenirꝫ ab
scedat. Ite p̄sbꝫ de officijs li. ij. capt̄
xxuj. Sano n sacdos baptizare p̄sūm
Constat baptisma solis sacer mar.
dotibꝫ cē tradū. cuiusq; ministeriū
n ipis diaconibꝫ explere ē licitū. absq;
epō l' p̄bro. n hyemal absentibꝫ ulla
ma langoris necessitas cogat. q. ꝛ la
cus fidelibꝫ plenitq; p̄mittē. Item ge
lasi. pp. Diaconos quāq; cē ut sup̄ i
mandatū ordinatoꝝ ubi de reuerētia
diaconoꝝ erga sacerdotes agit. Ite ex
2c̄. carthagin. v. Sō p̄sumat mulier
Mulier q̄uis docta ꝛ sca. baptizare.
muos in conuentu docere. l' aliquos
baptizare non p̄sumat. n necitate
cogente. Vn̄ urban. pp. ij. Sup quibꝫ
dubitat ꝛ cē ut ē in mandatis euāgij.
ubi de 2p̄ubꝫ agitur. Ite aug' ad fo
rtunatū. ꝛ laici necitate cogēte bapti
In necessitate tñ epi aut zare possunt.
pbr̄ aut quilibꝫ ministrioꝝ n̄ inueni
unt. ꝛ urget p̄iculū ei q̄ petit ne sine
isto sacrāmto hanc uitā finiant. ꝛ la
icos solē dare sacrāmentum q. acceptum
solem' audire. Item de decr̄is fabiani pp.
Vtriusq; pbr̄ in p̄uincia p̄pa. De eodē.
Sul' in alia. l' utriusq; muentis finis amen
dari ꝫ infirmū baptizare noluit. ul' p
mentē tunis. l' de alia excusatōe. et
sic sine bapō moritur. deponat. Ite y si
dor. Non retāt' bapt̄ qd' a pagano mi
Romanus ponti fex non nistratus.
hoiem iudicat qui baptizat ꝫ spm̄ di
subministrare grām bapt̄ ut er p̄ga
nus sit. q̄ baptizat. Ite nicholaus ad
clerū bulgarōꝝ cap̄. uij. De eodem.
Aquodam iudeo nesciens uxorē cano
An pagano. multos in patria sua

baptizatos asserit. ꝛ quid de
his agendū consulimus. hij p̄fecto sūm
noīe scē trinitatis l' tñ in noīe xp̄i.
fiant in actibꝫ aplōꝝ legim̄. bap
tizati s. Vnū quippe idemq; ē ut
scs exponit ambrosius. Q'a n illoꝝ
ꝫ eius rebaptizari n debent. Item
ang' 2 ctelestinū gallicanū. Sic plo
Si mt̄ bonos nū ma p malū ministrū
ministros ē sic ali q̄ bapt̄ ministr.
alio melioꝝ n ē melioꝝ baps. qui p
melioꝛē dat. nullo m malus ē q̄ ꝛ
p malū datur. qñ id' baps dat. ꝛ io
p ministros diuinares dei mun' egle
est. q. n illoꝝ ꝫ ei est. Idē sr iohem
p̄ma p̄ne uacuam. v. Sō nūa mini
stroꝝ ꝫ uē x in bapte operatur.
Baptism' malis ē qual' ille ē. in cuius
p̄sentia datur. n qual' ille ē p cui'
ministrium datur. Ite. Quid noīat
iohes bapt̄ dnm̄ nr̄m. Quid nō no
uat. potestatē dnīca bapti in nullū
hoiem a dño transituā. ꝫ in mini
strum plane transituū. potestatē a
dño in neminē trāsituā ꝫ ministrum
in bonos ꝛ malos. Non exhorreat colū
ba ministrum malorꝝ respiciat dñi
potestatē. Quid ē facit minist' malus
ubi bonus ē dñs. Quid te impedit ma
lignos p̄bo ubi benignus est iudex.
Item. Neq; q̄ plantat ē aliquid neq;
qui rigat. ꝫ qui incrēmū dat dē. Ite.
Ego dico ꝛ nos dñs oēs q. iustos opor
tet p quos baptizat. q. iustos oportꝫ
ēe. nam uidias ministros. si ministrē
iuste uoluerint. sūt p quos baptizat.
Si ā noluint ēe iusti qui in cathedra
moysi sedent. securū me fecit magist'
nīs. de quo spūs ei dicit. hic ē qui bapti
zat. Item. Non mecho adulterū ebrio
sū. non homicidā. q. columbā animā
do. p qm̄ n dr̄. hic ē q̄ baptizat. Item
gratianus. vi. De eodem. ~o~o~o~
Cum baptizat malus ex aliq̄ l' igno
rantia ecce. l' tolerantie. aut n' igno
rantur mali. aut tolerant' palet quo
usq; in ultimo uentilet. illud q. dam
ē. uñ est. nec impar p̄ impares mi
nistros. ꝫ par ꝛ equale. Opt̄ ḃ hic ē
qui baptizat. Idē de emēdat' regulis.
Non iterand' bapt̄ q. in noīe arriani
hij qui ap̄ illos hereticos bap p̄sumit.
tizati ē. q. in scē trinitatis confessione

225

Baptizandi ē quispiam quocūq; tp̄e nullam ḋar inēē fiduciā. p̄ pascha le festū. et pentecostes. uenabile sacramentum. excepto dū taxat gūllum langonē uicariu. in quo uerendū ē ne morbi crescente p̄iculo. sine remedio salutari. fortassime egrotans. exitio p̄uenirꝫ ab scedat. Ite p̄sbꝫ de officijs li. ij. capt̄ xxuj.

Constat baptisma solis sacerdotibꝫ cē tradū. cuiusq; ministeriū n ipis diaconibꝫ explere ē licitū. absq; epō l' p̄bro. n hyemal absentibꝫ ulla ma langoris necessitas cogat. q. ꝛ lacus fidelibꝫ plenitq; p̄mittē. Item gelasi. pp. Diaconos quāq; cē ut sup̄ i mandatis ordinatoꝝ ubi de reuerētia diaconoꝝ erga sacerdotes agit. Ite ex 2c̄. carthagin. v.

Mulier q̄uis docta ꝛ sca. baptizare. muos in conuentu docere. l' aliquos baptizare non p̄sumat. n necitate cogente. Vn̄ urban. pp. ij. Sup quibꝫ dubitat ꝛ cē ut ē in mandatis euāgij. ubi de 2p̄ubꝫ agitur. Ite aug' ad fortunatū. ꝛ laici necitate cogēte baptizare possunt.

pbr̄ aut quilibꝫ ministrioꝝ n̄ inueniunt. ꝛ urget p̄iculū ei q̄ petit ne sine isto sacrāmto hanc uitā finiant. ꝛ laicos solē dare sacrāmentum q. acceptum solem' audire. Item de decr̄is fabiani pp.

Vtriusq; pbr̄ in p̄uincia p̄pa. De eodē. Sul' in alia. l' utriusq; muentis finis amendari ꝫ infirmū baptizare noluit. ul' p mentē tunis. l' de alia excusatōe. et sic sine bapō moritur. deponat. Ite y si dor.

Non retāt' bapt̄ qd' a pagano mi
Romanus ponti fex non nistratus. hoiem iudicat qui baptizat ꝫ spm̄ di subministrare grām bapt̄ ut er p̄ganus sit. q̄ baptizat. Ite nicholaus ad clerū bulgarōꝝ cap̄. uij. De eodem.

Aquodam iudeo nesciens uxorē cano
An pagano. multos in patria sua

Aquodam etiam
Ante ... dicunt homines ... post quam ... et q̄ prius bap
tizatur quis in nomine ... quam in nomine trinitatis ... dicit q. in noīe
trinitatis nō mentiū. mi ... personarum ēt unus ... et in nomine
... mentiū. ... magnus ... aquo ... dicit ... ego ... ille
... ecclesiam ... aplis ... in noīe xpi ... nomi ... amplandum
... ... assignata ... misi nosco ... si ... satisfaciat
... ... ego q. nō ... aliquis baptizatur ... in nomine ... si ... ...

... ...

baptisant. ⁊ uenuunt ad catholicā fidē recipiant. quid ut baptizati. ne sē in nitans inuocato l' offensio ānulletur.

Sz docant' negare ⁊ affirmant' qui sē mentis munditiam in ecīa retinet. ⁊ si offendunt credē l' acquiescant. ⁊ sīm p̄ gnā fidei integrare. sumend' man' mpo sunt. Si uō puuli ē q̄ doctrinā n̄ capiant respondeant p illis qui eos offerūt iuxta morem baptizandi. ⁊ sic p manū p̄positionē crismate oleari. ⁊ eucharistie misteriis admittant. Idē ad orosium.

Quamuis unū baptisma sit. De eodē. Et hieron. s. q̄ in nōie p. ⁊ f. ⁊ s. baptizant. ⁊ sē catholice. nī q̄ foris ecclīam baptizāt' nō sumunt bapt' ad salutē. Sz ad pmutē habentes nimirū formā sacramenti. unitate ē et abnegantes. et iō. ecīa eos n̄ rebaptizat. q̄ in nōie. baptizant ē. ⁊ ipa ē plecto forma sacrē u. sō. ē mīsi fuint acpiant unitatem spūs. q̄. qui foris ecclīam baptizant. nundū hnt. Idē pelagi pp gaudensē. Baptizant' in q̄ in nōie dñi baptizant.

Si hȳ uela de hēresi qui in locis plant' sue dilectōis uenit exorant dñm ut lumiñ se in nōie dñi baptizatos fuisse fortasse nō fuerit. sine aliq̄m dubitatiōis ambiguo eos ad catholicā fidem uenientes sē unitatis nōie baptizabimus. Sm uō ap̄ dilectionem tuā eos qui aliter uolunt manifesta offensio declarat. q̄ in nōie unitatis fuisse baptizati. sola reconciliatiōis ipensa grā catholice societate fidei mereantur. ut mīi dispensatōe seruata nichil aliud q̄. q. ecclīa iuxta ordinationis ei⁹ sp̄m uideat' effectū. Idē aug' de unico bapō. li. viij. An approbet' baptisma q̄. non a baptizato p̄statur.

Solet ē q̄n unū approbandū sit bapīa q̄. ab eo qui ī acepit acipitur. si forte h aliq̄ auctoritate didicit quom dandū sit. ⁊ unū nichil inuenit quo aīo acipiat ille cui dat'. ē similatōe. an sine simulatōe. Si ē simulatōe utrum falens sit in ecīa. l' in ea q̄ putat' ecīa. an noceat sic in minimo. Verumtī si quis me forte meo culpa offensus ubi aliū uerū quesito ūsuet' in p̄cedentibus quorum sīas sequi mallem urget ut dicerem. q. ipe sentire si eo m affect' eēm quo e tam dū ea dictare. neq̄q. dubitare hāc

baptm eos q̄ ubiq̄z ⁊ a quocūq; illud ubis ēuāgelica p̄cepit sine sui simulatione. ⁊ ēā aliq̄ fide acceperint q̄mcūq; ad salutē spūalē eis n̄ p̄desse. Sz si carnaliter caruisset. q̄ catholice mserunt ecīe. Sin: hām fidē ut mōtes trāsferā caritatē ā n̄ hām nichil sū. Sic tā p̄ius maioz stantes n̄ dubitamus illos ⁊ hāc bapm. q̄z q̄mcūq; fallaciter id acceperint in ecīa tm acceptū ubi putantur ēe ecīa in quoz societate id acceperunt. de quibz dēm est. ex nob exierūt. Sz ex nob non sunt. Ubi aūt neq; societatis ēe ulla ratio ardet. Sz mīi ludicre ⁊ inimice. ⁊ iocularit' agentur. utrū approbandū ēt bapīs qui sic datur. dubium nūi cui p aliqua reuelatōis oraculū cordi oōne gemitibz implorando. ēe censem. ita sane. ut p̄ me dictos sīas si q̄d iam exploratū ⁊ cognitū afferrent humilit' explorarent.

Idē m li. v. n̄ rebapt'. bapt'. q. i fide sē ūm

Ostendunt illos nam ab hēresi p̄stare. Impie facē qui recte baptizare credunt'. orbis unitatē. ⁊ nos recte facē. qui dei sacmenta ipbare. nec in ipo salmare audem'. In quo n: nob cū sentiunt. in eo ⁊ nobcū s. In eo ā a nob recesserūt. in quo a nobis dissentiunt. Idē sacrāmīi bapī n̄ a mīre. q. hīt qui baptizatur. ⁊ sacrāmīi dandi bapm ē. q. hīt q̄ ordinatur. Sicut n: baptizatus si ab unitate recesserit sacrāmīi dandi bapī n̄ amittit. Nulli n: sacrāmīo mūra ē facienda. Si discedit a malis unitāq; discedit si p̄manet in malis. utrumq; p̄manet. Sicut g̃ acceptatur bāpis q̄. n̄ potuit amittere q̄ ab unitate discesserit. sic acceptandus ē baptism q̄. dedit ille qui sacrāmīi dandi ē discedēs n̄ amiserat. Idē. Si ad bapm fictus accedit dimissa ē ei pecīa. an n̄ sint ei dimissa. Cū gant q. uolunt. Utrūlibet eligerit. sufficiat nob. Si dimissa dixerimus quomodo spūs disciplīne effugiet fictum. si in illo remissione operatus ē peccatū. Si dixerit n̄ ē dimissa. q̄ro si pēa fictione sua corde culpo. ⁊ uero dolore fateatur. denuo baptizandū iudicabit'. Quod si denemissimū

contrarie si ficte. p. c. ad. unitatem. h. Si uno te fixe unū. amittat. ⁊ alterum. i. q. i. quia sicut. ō. s. ante. di. i. in principio. h. Si di. martyrii. ⁊ confitens martyrii nūpciatur confert. ad. h. i. di. 82 p̄ argumentū. Si ei possit esse p̄ p̄ria arbitrio. c. ante. di. viij. nullus. apls. i epla. ad. ro. ca. te. i. ex hoc quē est in corde. i. in mente arbitrio quisquis q̄ ē ei ad ecclīam sione p̄parat. i. p̄ fidem cordis unitatē significatur. aliquis. i. ante. in p̄cio fiat p̄ius necessitas potest nequis se ipm i necessitate baptizare. nō ut ei⁹ re bapō et eius effectu rebutum. ante. i. c. scīm. i. nec aliquis et ō. n̄ enim ante ei ut te remittē qui sibi p̄ri nō p̄t cōfiteri nec se ipm recon

est dicē. faciam⁹ ūo bapo ⁊ baptizari. pos
se hoīem. ⁊ nī cor eī m malicia l' facile
qo pfectam⁹ petōy abolitione ñ fuisse
fieri: aq; mellugant⁹ cōtrariōbz ab eccā
sepms posse hoīes baptizari. ú ⁊ bap
tismus eād sacrāmū celebratōe detur.
et sumitur. qui ē pfus ad remissionem
petōy. ē quis reconciliat' humiliam
sacrilegio dissensionis exuat'. quo eius
pcīa tenebantur. Ād m qlā ad boneſa
cū. Valeat ad salutē baptismi ⁊ si sine ea
fide parvuli offeruntur. ~ ~ ~

Non illud te moueat qđ quidā ñ ea fide
ad bapm papiend' puulos offerunt'.
ut grā spūs ad unā regeantur etiam. cz
pudeat eos remedio templē retinē. uel
recipe sanitatē. Non n: ppēa illi ñ rege
nerantur. qz ñ ab ūis hac intentione of
ferantur. Item de unico bapo. li. vij. Effu
sio sanguinis implet uicē baptismi.

Bapi uicē aliqn implē pssionē. de latro
ne illo. cui ñ baptizato dīm ē. hodie me
cū eris in pdiso. Es cypan' ū tenet do
ctrinam assumit. qđ ⁊ angz ⁊ 2fidans. i
uenio ū mī passionem p noīe x̄i. id qđ
baptismo deesse posse supplere. cz ⁊ fidē
2fessionēq; cordis si forte ad celebrandū
misterium bapi in angustijs ppīm deficiat
ri ū p̄. Neq; n: latro ille p noīe x̄i crucifi
xus ē. cz p mīas factorū suoy neq; qz
credidit passus ē. cz dū pauī credidit.
Quātū imq; ualeat ⁊ sine mīsterio sac̄
mento bapi qđ aiat apls. Corde creditur
ad iustitiā. ore aūt 2fit ad salutē. in illo latro
ne declarat' ē. Ez rē implē' mīsterii
hui'. cū ministriū bapi ñ 2tīnet religiōis
cz articulus necessitatis excludit. ⁊ sic
in illo latrone q. de baptismi sacrāmō
defuit: 2pleuit oīpotentis benignitas.
qz ñ superbia. ñ 2tēptu: cz necessitate de
fuerat. sic infantibz q̄ sine bapo moriū
tur. eād grā oīpotentis explere credē
da ē. q. ñ ex impia uoluntate. cz ex ea
tus indigentia. nec corde credē ad iustitia
am possunt. nec ore 2fitendo ad salutem.
Ād cū p eis oratur. ut impleatur q̄ eos
celebrato sacramento ualet utiq; ad e
oz celebrationē. qz ipsi respondē ñ possūt.
Alienū q̄ppe opus ē. ē credat p alterū. sic
alienū quippe opus fuit ē pccatū in al
terū. Item. Sicut ā in latrone qz p neces
sitatē cēpoīalē bapo defuit. pfectā salu⁹
ē. qz p pietatē spūalē affuit. sic ⁊ cum
ipa pcepto ē. si p necessitatē desit. qđ
latroni defuit. pficit' salus qđ tradi
tum tenet. uniuersitas eccē. cū puuli
infantes baptizantur. qui ecce nōdū
possunt credē ad iustitiā. ⁊ ore 2fiti
ad salutē. q. latro potuit qm ⁊ flendo
et uagiendo ē eis multū celebrant.
misticis ipi nocīb; obstrepunt. ⁊
nullis ꝯanoy dictis eos manū bap
tizari. Item. Quibz oībz rebz ostendi
tur aliud ē sacrāmū bapi. aliud 2
fessionē cordis. ⁊ salutē hoīs ex utro
q; compli. Nec si unū eoz defuit. ū
putare debem⁹. 2sequ⁹ ē. ut ⁊ alte
rum desit. Quia ⁊ illud sine illo p ē
ut in infante. ⁊ illud sine illo potuit
ē. ut in latrone 2plete dō. fuit in
illo sine in illo q. ñ uoluntate defu
it. Cum n: ex uoluntate alt̄ ho
rum defuit. tenui hoīem inuolu. ⁊
baps quid p̄ misse. ubi 2fessio cordis
defuit. Confessio ā cordis p quid m
esse. ñ pcepto bapo. cz 2cepto non p.
Neq; ullo modo dicenda ē 2fessio cor
dis ad dīm cū dei sacrāmū 2cepuit.

Idem 2 iulianū. Non baptizantur in
si quicquid ē in hoīe quicquid in eo ē.
Hoīe q̄n baptizatur. ⁊ sānificatur. bp
tizari ⁊ sānificari hoīem intelligend' ē dicti
tus es ⁊ in pō ⁊ in illo baptizari.
et sānificari. que in rectis ⁊ uerē p
digestiones corpis digeruntur. dicti
tus ē baptizari ⁊ sānificari hoīem for
mans ut 2stituī. si ad ꝺ sacrāmū
accipiend' necessitas cogat grauidam
et iō. baptizari ut qui nascit' non de
beat. Postremo dicitur es baptizati fe
bres. ⁊ sānificati. q̄n baptizat' egroti.

Idem ad fortunatū. Mulier bapm ⁊ si per
Sanctum ē bapa laicos ministretur.
Ep̄ leptū. q. dīm ē in noīe pris. ⁊ f. ⁊ s.
sc. ita ut in eod sacrāmō sit ⁊ auc
toritas traditōis. p dīm nrm ad apl̄os.
p illos aut p epōs. ⁊ alios sacerdotes.
etiam laicos ꝯanos ab eād origine at
q; pe uenientes. Nam ē illa historia
narrat'. os q̄ audiunt ad lacrimas mo
uentur. ē in naui q̄dā nullus fidelis
esset p̄ unū penitentē. ⁊ naufragium
cepit imminere. Erat ibi quidā non īme
mor suę salutis ⁊ sacrāmī suę salu
tis honestissimū flagitator. nec erat
alius qui dare posset ū penitens ille.

Si quis ergo ei ministrauit. ⁊ ille
ut est. ⁊ ita ut ē. ⁊ ipse accepit. ⁊ ille
ut est. ⁊ ita ut ē. ⁊ ipse accepit. ⁊ ille
ut est. ⁊ ita ut ē. ⁊ ipse accepit.

De

Accepit ergo peccatum de quo agebat pniam. amiserat sanctitatem. Et non amiserat sacramentum. Nam si hoc amittit peccatum per quod abiicitur per pniam. quare non item baptizantes? Dedit quoque q. accepit. ut nemo piculose unum finiret. non recolliat peccatum ab eo ipso q. baptizatus ut cum recontaliarer. et secum naufragium faceret. Cognitum his q. fecerit. Nemo exeat cor qm non pium animum in credendo ut christi filius cor nullo piculo dnm credant affuisse. Mortuus animum religiosus et supplex ab hoc exegit sacramentum a dno impetrauit: scilicet. Quod si forte hoc quod narratum de his q. a naufragio immunes piclitabantur. non nulli aliquis credendum non existimauerint scripturarum auctoritas. Et ecclesiastica fama memoriae non repugnabo. Et interrogabo si quis aliquod exigat quid futurum sit. non per cuiquam dicere temptando esse. qui mortem imminentem q. baptismum appetentem quisquis non credit omnipotentem posse cognoscere.

Item ad eundem. Quamvis recte viuat catechumenus sine baptismo saluari non potest.

Catechumenum quoque obitu defuncti una christi non credimus. excepto dum taxat. in martyrio qui pleni sacramenti. Baptizatus quoque amittit fidem suam. hic coram sacerdote et interrogatus respondeat. Hoc martyr coram populo fecit. qui et quotiens fidem confessus interrogatus respondit. et ille per confessionem aliquem aliquo. hic vero aliquem sanguine. Purgatur igne. Ille manus impositione paracliti accepit spiritum. Hic habet baptismum spiritus. effectum. dum non est ille qui loquitur. Et spiritus qui in illo loquitur. Ille coronatur in memoratione mortis dei. hic pro amore christi. Ille confitetur se mundi actibus renunciare. hic pro his renuntiat et iuste. Illi ora peccata dimittuntur. ille exanguitur. Item leo papa. Si quis recurrat baptismi formam neglectam esse collatam.

Hi de quibus scripsisti qui se baptizatos esse dicunt. Et cum fidei fiunt qui eos baptizauerunt se nescire protestentur. quolibet modo formam baptismi acceperunt. rebaptizandi non sunt. Et per impositionem manus eorum spiritum sanctum quem ab hereticis accipere non potuerunt. catholicis copulandi sunt. Item aug. in lib. Et per bonos et per malos ministros eque Illud baptizare per baptizari xpi non ministrum aliud baptizare per potestatem.

Item qui baptizabant discipuli eius. et ibi ad huc erat iudas nec discipulus eius. Si quos a baptizauit iudas non est. nec illum baptizauerunt. et quos baptizauit iohes non est baptizatus. plane nec illum. Et nec hunc. Quos baptizauit iohes. baptizauit christus. quos non baptizauit iudas. nec baptizauit.

Item. Quod hanc non potestatem quam christus solus tenuit est. et in nemine ministrorum missum dicit quinus per ministros baptizare dei gratia sit. Quod hanc unquam stare unitatem ecclie quod significat in columba de qua dictum est. Una est columba mea. una est matri sue electa. Si cui nec iam dixi differentia a dno potestas ad ministrum. nec baptisma ecclie quod ministri ecclie. et ita unitas baptismi non staret. Intendite fres. Hoc quoque nec nunc dns noster ihesus christus ad baptismum descendit. spiritum sanctum in columba in quo cognouit iohes quod primum cum hoc dictum est. super quem. nisi descendentem et manentem super eum ipse est qui baptizat in spiritu sancto. innuit ei quem ipse in spiritu sancto baptizabat. Et quia talis potestas ad alium non transiret in alterum quamvis dno donante ibi dicitur. Item. Iam vos mundi estis. propter verbum quod locutus sum vobis. Quare non ait mundi estis. per baptismum quo ablutum estis. Et ait. per verbum quod locutus sum nobis. non quia ceteri aqua nec verbum mundat. Item. Si fuit ullus ministri aqua cum christi paulo. et petro. cum illis aqua ullos ministros. Quia duo nisi ministri gloriam suam non quaerunt. ministri nec. Pro duobus hoc nolunt. spiritum sancti bonum exhorrescunt. Ergo aqua cum paulo unum ministrum. Quod ait: dicat paulus ego plantaui. apollo rigauit. Et deus incrementum dedit. Item in libro baptismo. Nec baptismum non baptizandi potestatem sacramentum nullus a negare hereticum. Amittunt. Baptismum et apostatae. quibus unquam redendum et per pniam cum isis non redditur quia amittunt. non posse iudicatur. Sicut et illi qui in catholica sacramentum ab ecclesiastica discedunt. hoc unquam baptismum quod prius quod discedentes accepunt. Nam et si ipsi redeunt non est tamen datum. Unde ostenditur illud quod acceperunt in unitate spiritus non amisse amittendo separatos. Quod si hoc foris potest et datur non potest. Si dicis non recte foris datur. respondem? Sic non recte foris habetur. et cum habetur. sic non recte foris datur.

Dilluc. Et catholici aliis primo ignoscas. et sacramentum habet et ecclesiam illud offerre potuit sacramentum habet et non habet auferre possit. cum habeat et habere. et utrique dato non potuit. quod non recte fit dicitur. et quidem illud quod fieri non potest recte fit non facit. nec per hoc malum. et ostenditur si in publica hic quidem opinione quorumdam et per ignorantiam non impositionem peccatorum et foris permanentes malos et pernitiosam et communicantes filios matrum. et quia baptizantur non exanimantur

et cum dat.

vnc a dñm monet aug. ut post solutū crīmen ut caths nō q̄ cr̄p̄m fiat mea opīone q̄ vīu bīp̄i nō conferat. apud hēticos illud ēt

Quo hō mēbris dī manducat. & dr. q̄d est xp̄m accipere. i. p̄cepta

sequent. Ar. apud. s. nunc sufficiat ab effectu p̄i. Sacrīa multitudi

ne cr̄m dr̄a
soh appella
nat. xxxij. di.
Sm aug
opīonem
ecclie. cr
arpae. nica
gis. cām sin
erroris. assig
nans ip̄m a
cqo pte dic
aug. malos
i eccl̄a bapt
zari. q̄ fre
re et ecclā
sine remissi
onem pōt
in sit bīcēsi
mtes sacrīe
tum et effec
tum sacrīm
tum q̄ no si
cit cyprianꝰ
et ō erraut
vtēm dicit
qua sicut
lom. q̄ferūt
nec ōi sit
nec ōi effectū
bīc multi. p
cr. q. dam
mi mnēm
te. al' nou
tū. q. ī mū
tum cōfe
runt in gra
ponit. q̄ qui
optōe fili
q. s. pēn. di
mittunt
nec ōi effectū
bīc multi. p
cr. q. dam
mi mnēm
te. al' nou
tū. q. ī mū
tum cōfe
runt in gra
ponit. q̄ qui
optōe fili
q. s. pēn. di
mittunt
nec ōi effectū
bīc multi. p
cr. q. dam
mi mnēm
te. al' nou
tū. q. ī mū
tum cōfe
runt in gra
ponit. q̄ qui
optōe fili
q. s. pēn. di
mittunt
nec ōi effectū
bīc multi. p
cr. q. dam
mi mnēm
te. al' nou
tū. q. ī mū
tum cōfe
runt in gra
ponit. q̄ qui
optōe fili
q. s. pēn. di
mittunt
nec ōi effectū
bīc multi. p
cr. q. dam
mi mnēm
te. al' nou
tū. q. ī mū
tum cōfe
runt in gra
ponit. q̄ qui
optōe fili
q. s. pēn. di
mittunt

er nī dr̄ur. Sic aū p̄ unitatis vīcon
ciliationē intuīt̄ multū hēt q. extra
unitatē mūlt̄ habeant. sic p̄ eād
reconciliationē incipit male ēe. q. extra
eā mūlt̄ habī dñi ē. Ite hēretici
sacrīm. & sanctās hūt. ad spem nō ad
salutē. Ite. Detīd̄ sū plīdia pmāse
rit p̄ bapm nī ext̄ eccl̄am remissionē
accepit pecc̄or. aut si pp̄ unum sacrīm
n ad punctū tp̄is exceptū. sz. & unē fo
ris cēpit. cū. um operat. sic. us noīs xp̄i.
expulsione demoniī & foris operabāt.

Item. Malū nā sua potestate hz & inue
Quomodo dē exaudiri bapa ministrū.

Homicida depcatē ul' sup aquā
bapi. l' sr̄ oleū. l' sup eucharistiā. l' sup
capm eor quibz manus ponunt. q̄
mī oīa. & fiunt & valent. & p̄ homicidā
i. p̄ eos qui frēs oderūt. & in ip̄a unitas
ecclā cū nemo dare possit q. non hēt.
Quoīn homicida dat sp̄m scīm. et mī
nistrū & ipse baptizat. dē q̄ dat in ipo
ecclā baptizare sp̄m scīm. q. pp̄ sacrīm
um grē dat dē & p̄ malos. ipsam uero
gnām nā n p̄ seipm facit. l' p̄ seōs suos.
et iō. remissionē pecc̄or. l' p̄ seipm fac.
l' p̄ ip̄ius columbe membra quib̄ aut.
Si cui dimiseritis: dimittent̄. Nam ā
unpsimo si nī adhibēt̄ ab hēti nemēti
q. qm̄ ext̄ hoīem culpā ē iudicaretur.
pp̄ carnalis cōi copulationē q̄ est ma
xīmū donū spūs scī. sn̄ quo nī ualent
ad salutē queūq; alia scā fuīnt in
hoīe mala hēticis correctis ip̄onitur.
Induunt ā hoīes xp̄m aliqn̄ usq; ad
sacrīm. pceptionē. aliqn̄ usq; ad u
re sācionē. atq; aliud p̄mū & ma
lus & bonus p̄ ē cōe. hoc ā pp̄ū est bo
noꝝ & piorum. Non ob aliud unusq̄ē
quib̄dā & egregijs uiris annūciabz x̄.
unē quos papie bs ap̄ūus emine
bat. nī ē posse ap̄ hēticos. l' sacrīmēꝰ
bapm x̄. n q. n distinguebāt̄ sacrīmē
um ab affectu l' usu sacrīmi. q. ē
affectus atq; usū in libīto a peccatis
et cordis rectitudine ap̄ hēticos n̄ mue
nichant. ip̄m sacrīmū q̄ illic ēt n p̄
rabant. Sz nūcmb; ocīs ad mūoris
pacē multitudinē. cū & hij qui in ipsa
unitate p̄sti ē. & pdire uiuunt. appa
reant remissionē pecc̄or. n dare posse
n habē. q. n malignus sz bonus filius
dem ē. Si cui dimiseritis pecc̄a dimit

mūt̄ ēis. et rel. hz nī & dare. & accipe bapi
sacrīmū. sanus ēt̄ catholice pastorib;
duxit. nī ouē q̄ foris errabat. & dñicū ā
matrē foris accipiebat. uenientē ad x̄
anē unitatis salutē ab errore corrigi.
caractēm ī dñicū in eo agnosci pocī
q̄m impiari. Qm̄ quid ip̄m caracterē
mali & lupi & lupis infigunt qui uidē
ur ēe mali. Veruntn̄ ad illā ouem q̄
ex multis una ē n̄ putent ēe malos ma
dit bapm boni. i. in unitate unicuiq.
Nam utrāq; ꝓfessione mutato uīt̄ bonū
sacrīmū. q. tradunt & bonū fidelē cu
stodiunt. cadentis malicie n̄ separat.
et ē illi usuī ad dei ꝓfessio pecc̄a dimit
tent̄ ab eis quib; p̄ utraq; ꝓfessione
iungit̄ spūs. l. ea dimittit. q̄ oīb; scīs da
tus ēt. sibi caritate cohērentib; sine si
nuerint corpaliū suū n̄ nouerint. Si
mult̄ cū aliqui tenent̄ pecc̄a ab eis re
uent̄. a quib; ille cordis p̄cauere dis
ungit̄. sine nouis corpalib; sine inonis.
Omnes mali spūalit̄ a bonis secer
nūt̄ ē. Si ā corpalit̄ aptā discessione
separē. peiores fuīnt. & nich uteran
ad bapi scīmū. q̄nto quisq; peior ad
hār. & q̄nto peiora tradit. p̄ cū peiora
tradē separatus. sic. & p̄ hēc separatus.
Sz q. pniciosū ē hēc. tam pniciosū ē tra
dere. ille ā q̄ tradidit p̄ salubrē accipe.
sup̄e non sepat̄ accepit ingeniē mor
tis necessitate. ē hēnci foris baptizare
n possunt. an q. peiores ē eo ipso qd
foris ē. Sz nich uterē ad integritatē
bapi. q̄nto peior ad tradidit uel dat.
Nec ad rēat. uī ēt mī malū & peiorē
q̄nā uī bonū & malū. & mī ē bapti
zat malus n alius dat. q̄ ille q̄ mal⁹
minus ē. An forte n ad hōis mūnus. sz
ad ip̄ius bapi sacrīmū. pinet ut
foris dari non possit. Si hoc ita esset
n hēt foris posset. & uenies baptiza
ri necesse ēet. quoties recedens quis
q; ab eccl̄a. ruīnus ad eccl̄am remeasset.
hys qui ficto corde baptizant̄. aū pec
cata nullatenus dimittunt̄. q. sp̄c. l.
disciplinę effugiet fictū. aut in ipso
p̄ūs puncto. p̄ quo sacrīmū. dimis
sa mī pfectione replicantur. ut & illō
uerum sit. Quotquot in xp̄o baptiza
ti estis. & illō sp̄c. l. effugiet fictū disci
plinę. i. ut induant eum xp̄m scīmo
bapi. ut exuat eū xp̄m pernicies

mala et. xv. q. vlt. c. vlt. si forte oī. pr. scās omnīa pcā q. q. que p̄ceptā
ti sunt sacrum p̄cepti. oppugnemus ut. xxxv. q. vij. optīm ul' q. ipis
p̄ceptis aliqui corrumpuntur et sic eis pcepta omit
tentur. et. di. b. et homo anthonomastice ul' pr. frater homo. i. pri
or q. dom ul' sī simul. s. p. caritatem et eternis uiuentes. ul' go
his uīt̄ qui remissionem pēc̄or. p. ministerium mī sicos. i. mediantib; pēc
toribus mittunt. ul' p. ministrum mī sicos. i. mediantib; pēc
toribus mittunt. ul' p. ministrum mī sicos. i. mediantib; pēc
secrum culpam. et ille qui ē reliquus ad fidē sine quo. ce. pr. di
n. figit scīs. et. di. vij. mulieres. cypriani. g. e. di. solz quem. ma
nus. g. i. q. i. ō. q. quamuis o sacrilegium. i. remissionem pēc̄or

ris dicunt. ut. xxiiij. q. iij. optīm ul' q. ipis
sacrīmū. sanus ēt̄ catholice pastorib;
duxit. nī ouē q̄ foris errabat. & dñicū ā
matrē foris accipiebat. uenientē ad x̄
anē unitatis salutē ab errore corrigi.
caractēm ī dñicū in eo agnosci pocī
q̄m impiari. Qm̄ quid ip̄m caracterē
mali & lupi & lupis infigunt qui uidē
ur ēe mali. Veruntn̄ ad illā ouem q̄
ex multis una ē n̄ putent ēe malos ma
dit bapm boni. i. in unitate unicuiq.
Nam utrāq; ꝓfessione mutato uīt̄ bonū
sacrīmū. q. tradunt & bonū fidelē cu
stodiunt. cadentis malicie n̄ separat.
et ē illi usuī ad dei ꝓfessio pecc̄a dimit
tent̄ ab eis quib; p̄ utraq; ꝓfessione
iungit̄ spūs. l. ea dimittit. q̄ oīb; scīs da
tus ēt. sibi caritate cohērentib; sine si
nuerint corpaliū suū n̄ nouerint. Si
mult̄ cū aliqui tenent̄ pecc̄a ab eis re
uent̄. a quib; ille cordis p̄cauere dis
ungit̄. sine nouis corpalib; sine inonis.
Omnes mali spūalit̄ a bonis secer
nūt̄ ē. Si ā corpalit̄ aptā discessione
separē. peiores fuīnt. & nich uteran
ad bapi scīmū. q̄nto quisq; peior ad
hār. & q̄nto peiora tradit. p̄ cū peiora
tradē separatus. sic. & p̄ hēc separatus.
Sz q. pniciosū ē hēc. tam pniciosū ē tra
dere. ille ā q̄ tradidit p̄ salubrē accipe.
sup̄e non sepat̄ accepit ingeniē mor
tis necessitate. ē hēnci foris baptizare
n possunt. an q. peiores ē eo ipso qd
foris ē. Sz nich uterē ad integritatē
bapi. q̄nto peior ad tradidit uel dat.
Nec ad rēat. uī ēt mī malū & peiorē
q̄nā uī bonū & malū. & mī ē bapti
zat malus n alius dat. q̄ ille q̄ mal⁹
minus ē. An forte n ad hōis mūnus. sz
ad ip̄ius bapi sacrīmū. pinet ut
foris dari non possit. Si hoc ita esset
n hēt foris posset. & uenies baptiza
ri necesse ēet. quoties recedens quis
q; ab eccl̄a. ruīnus ad eccl̄am remeasset.
hys qui ficto corde baptizant̄. aū pec
cata nullatenus dimittunt̄. q. sp̄c. l.
disciplinę effugiet fictū. aut in ipso
p̄ūs puncto. p̄ quo sacrīmū. dimis
sa mī pfectione replicantur. ut & illō
uerum sit. Quotquot in xp̄o baptiza
ti estis. & illō sp̄c. l. effugiet fictū disci
plinę. i. ut induant eum xp̄m scīmo
bapi. ut exuat eū xp̄m pernicies

ligatur. quia ip
so mur
reasso

fictõis. Nam rite dimissa peccata ubi fi
na caritas ñ est. apostolus dñs docet in
euãgelio docet in illo suo. A quo dñs di
missum debitũ petũ. eo qđ ille 2 suo
suo debitũ nollet dimittẽ. Sic ñ impe
dit bapi grã q̃ minꝰ dia peccã dimitta
tur. ẽ si fratrũ oduꝝ in ei cui dimit
tunt aio pficiat. Soluit n: hesternus
dies. ẽ quicquid sup est soluitur. ẽ
tpã hora momentoq; añ bapm et in
bapo. deneeps ã 2mitto reus ẽ mã
pir ñ solum 2fessionũ sz ẽ pterꝝ die
num ẽ horarũ monitoꝝ redeuntibus
õibꝫ q̃ dimissa s. Item. Qr ñ prosit
Tunc ualere bapa. ei qui ficte accedit.
Incepit ad salutẽ bapꝰ ẽ illa ficta ue
nia 2fessione recessit. q̃ corde in mali
cia. l' sacrilegio pseuerante peccoꝝ a
blutionẽ ñ sinebat fi. Idẽ ad donatistã.
Sõ rationẽ sacramta que exẽ ecclam
Non in nob mutam in mutuam.
Quibꝫ nobcũ estis. Si mutus n: nob
cũ estis. Nam ẽ de talibꝫ dictũ ẽ. q. m
mutus erant mecũ. sz ea corrigimus
in quibꝫ ñ estis. ẽ ea nos hic accipe no
lumꝰ. q̃ ñ habeas illic ubi estis. Nobcũ
n: estis in bapo. in symbolo. in ceteris
dñicis sacramentis. in spũ ã unitatis
et uinculo pacis in tpa dñi catholica
q: cãa nobcũ ñ estis. Sed añ cũ quibꝫ
l' de quibꝫ agim ñ sꝫ despandi. adhuc
n: in corpe ẽ. sz ñ q̃ renet spũs scũs ñ in
corpe x̃i. cui ñ hñt foris laicant. sz rem
pam ñ amant intꝰ cui ẽ illd sacrificiũ.
et io: udicaũ ẽ manducãt. ẽ bibunt.
Item ggr. q̃nto epo. ẽ cãis in hybnia epis.
Quom ñ recipiãt i cãa q̃ aplicaꝰ
Ab antiq̃ patrum i noie x̃i baptizãt.
institutõe didicim. ut qui ap hesum i
nimicos noie baptizant. cũ ad scam
cãam redierint. aut unctõe crismat.
aut impositõe manꝰ. aut sola pfessiõe
fidei ad sumẽ manꝰ cãe inocent. Vñ.
arriano ꝓ ipone manꝰ occidens. per
unctionẽ uero scũ crismatis ad ingres
sum catholice cãe orientis reformat. mo
noscelitas uero alios ex sola 2fessione
recipit. q: scm bapa q: ẽ aplicaꝰ ẽ 2se
cutꝰ. nec in eis nires emundatoris recipit.
l' ẽ illi ꝓ impositõem manꝰ spũs. s. acce
pit. l' illi ꝓ 2fessionẽ ue fidei scẽ. ẽ u
niuersalis cãe inscriptꝰ fuit unus. Ir
ang. ext cãam bapm accipi ꝓ. sz ñ ꝓdest.

Celia pdicto 2pitur. indicat nobis pos
se quid bapm. ei hoies ẽ foris acti
pe. sz salutẽ hinc dimus ext cã nemi
nem l' ꝓpe l' renẽ. Non n: i mesopo
tamia. l' egypto quo illa flumina
pueneꝝ ẽ felicitas uite. q̃ in pdicto
2moratꝰ. Sic g̃ baps ecce ꝓ, ẽ ext
cãam. mun añ bẽ uite ñ n mun
cãam ingt. Idẽ de unico bapo. li. ij.
Helis et sacrãta hereticoꝝ non s sacra
Nunc ã ñ sicut helis hen. mendacia.
Nox ẽ. sic error ipsoꝝ est sic ẽ bapa
q: x̃ ẽ debz dari ipsis. sic ẽ sacrilegiũ
dilectoris eoꝝ ẽ. sic ẽ bapa q: x̃ ẽ debz
dari ipsis. Idẽ. li. v. De eodem.
Quum ñ ualeat baps ꝓ hoiem 2men
dabile q̃ntũ ꝓ aplm datus nec illi
nec illius sz x̃ ẽ cognoscẽ. Item.
Inuenum dem ab aplis. ẽ glam me
am q̃nus unq: in dño. ẽ ministriũ
meũ. ẽ prudentiã meã ẽ cũgeluꝫ
meũ. q̃nus unq: a dño ipsum aq:
donatũ. bapm a eoꝝ nemo dixit
meũ oio. Neq: n: õium equal' ẽ gla.
nec ministrant os equali nec equali
prudentia l' scimonia nel scia s ce
predicti. ẽ in cũglizãdo alius alio
melius operat. ẽ io dia ꝓ alius alio
doctioꝝ. in ipa salutari doctrina. ali
ã alio magis mundi ue baptizatus.
dici ñ ꝓ. siue ab inferioꝝ. siue a ma
ioꝝ baptizetur. Idẽ. li. vij. de eod.
Sane ostendim añ bapm q. uerbis e
uãgelicis 2ferat. ñ prie cuiq. ul dã
tis l' accipientis ecclie siue de patre.
siue de filio. siue de. s. scõ. aliq̃ sentẽ
q̃m celestis doctrina insinuat. Idẽ
in l' de bapo. Qr bois et mal' sacrãta
Est unitas ecclie cõia sit.
pter in sacramtoꝝ uidl' societate.
et cõione q̃ 2plectunt ẽ gius et pales
q̃n eas corpalit mixtas in pantur.
ur neq: illas uisi uitentur. Sic ẽ in
cãa bois mali. ut in corpe humano
humoꝝ mali qui uitiũ exeunt ex
corpe. Idẽ de unico bapo. l. vi. Sõ mun
sit ad agẽ. baptismi malicia bene
Non ẽ aqua ꝓphana et adul dicẽtis.
pria sup q̃. nom dei inuocatur. ẽ si
a ꝓphanis et adultis inuocẽ. q. nec
ipsa creatura ñ ipsum nom adultiũ ẽ.
et beda omelia xxxvi. Sõ ẽ reb̃aptizãdus q̃ ab hereticis baptizatur.

Sive hēnē. sive seismatē. sive sacrilegos. quisq; in 2fessione sē trinitatis baptizet. ñ valet ille qui baptizat. sed a hōis catholicis rebaptizari. nec 2fessio l' invocatio nām nōis videatur anullari. I. hē gg. y. hone facio epō. Baptizati a paganis nōie

Quos a paganis imitatis baptizent.

Baptizatos ee asserulos. si ma hī ut denuo baptizes in nōie trinitatis mandam. I. hē celestin. pp. Sī exorcismis et exsufflationib; nullis baptizet.

Sive pueri sive juvenes ad regenerationis nemini sacramentū. ñ fontem ante prius adeant. q. exorcismis et exsufflationib; clicor. spē immundus ab eis ambigatur. I. hē rabanū de institutōe clicor. Officiū baptizandi ante baptismū audire

Hexumini pueriat.

Baptizandi vero hoiem puenire officium. ut fidei primū catheczumin' accipiat rudimenta. I. hē. I. pse xpē prius cecis natu oculos luto exspuo seō sibi linuit. et sic ad aqs sylee misit. Q'a pri' deb; baptizand' fidem materna oris et institutio sit ad baptismū nā et dul' admitti. ut sciant cuius gre in eo ē particeps. et cui iam debitor. fiat denceps. I. hē ex 2. bracarensi. q. Q' nō catheczumini ad exorcizand' deferē

Ante xx. dies bapi ad purgationē exorcismi catheczumini cū anno quib; xx. diebz oīo simbolū q. est credo in deū. p. o. spūalit' decantē. I. hē ex 2. agathensi. Quo tp̄e presentib; simbolum est predicandum

Symbolū i ab oīb; ecclīs. una die. ante viij. dies dñice resurrectōis publice in ecclīa 2pentib' p̄dicare. I. hē nicolaus pp. In una quaq; ecclīa baptizādi catheczizādi catheczizari. posse.

Catheczismi baptizandoz a sacerdotib' omni cuiq; ecclīe posse. si. sic in hac sca romana ecclīa. cui deo auctore ministrum exhibem'. nri famulatus. sollēpnit' si. 2phant'. I. rem ex concilio laudicensi. De eodem.

Baptizando oportet fidei simbolum addiscere. i. v. feria ultime septimane l' ipo l' phzo redde. I. hē ex concilio marun. pp. De eodem.

Non licebit ante duas septimanas pasche. sed an tres ad baptismū suscipiat. Sancte pentecostes baptizandi sollempnitatib; baptismalibz celebrandis. ut ecclīastico et catholico obtinuit. practicatur. et plurimorum testimonio comprobatur. et ideo nō est ē. p. ne quaquam et ideo nō prosit ad ueniam aliq' qz p̄ hī si fuerunt minus in digna qz mors advenerit eis ut iam baptizati non possit eis minuere vitam. nec ad regnum celorum introitum. sed ut minus possit eis nocere. qui est baptizatus est nihilominus ut qui non est baptizatus. quamvis non sit ut minus possit eis nocere. sed ut minus possit eis nocere. quia non est baptizatus. et ideo non est baptizatus. quia non est baptizatus. et ideo non est baptizatus.

Quod si infirmitate aliquis baptizari non potuit. ut. S. e. e. h. tranquillus

Quidam dicit. quod ebrionis. quidam autem gentilis. et cetera. p. ma. quidam. quidam. quidam

et habitare malignos spē in eoꝝ mētes
contendit. q̄ aliud fī nisi q̄ domōia
erant. Ite rabā de institutōe eccl̄ie.

Quare de saliua nares & aures tāgāt.

Postea tanguīt aures & nares. & aures de
saliua. & dr̄ et uerbū effetha. q̄ est
qui surdū & mutū sanauit tangens ei
sputo linguā eius & narium digitos in
auriculā eius dixit. Effeta q̄ē adaptur.
Hꝝ n: sacrāmēta hic agūt. ut p saliuam &
picam. & sacerdotis tactū. sapia & uirt⁹
diuina salutē cuiusq; catechumini opet⁹.
Vt apiantur et nares ad suscipiendū odo
rem notitie dei. ut apiantur et aures ad
audiendū mandata dei. ut apiantur
et sensus. & animus corde ad respōdēd⁹.

Ite ambr̄ de sacrāmentis. Quare nares
ñ ora baptizādorum epc tangit.

Postq̄ gl̄am mundis & opis ñ os tan
git epc. hz nares. ut bonū odorē accī
piat premius dicit. Ite rabā de insti
tutōe eccl̄ie. Quare a sacerdote īmu
tande a sacerdote mungunt gātur.

Ut sacrū baptīs ē fide accepta custodia
tur. Ungunt illius ut pectus de oleo
sanctificato ē mirabilē sē trinitatis ut
nulle reliquie latentis mundi in eo
resideant. hz in fide sē trinitatis mens
eius 2fortetur. ungunt uō scapulas
de eod̄ oleo. ut undiq; munitatur. &
ad bona opa faciēda. p dei grām robo
retur. Ite. Consecrantur fons ut ad ip
sum baptīs catheumini accedat. Ite
ambr̄ in li. de sacramentis. Quom fō
tē baptī uenturi plana 2secrē.

Dicit sacerdos ad fontē dicit. ppēm
quoniam ī noīe. p. & f. & s. s. uenit ubis
celestib; celestia. & uerba q̄ x̄ē & p̄sen
tia ñra adest. optat sermo dñi
nus & ibi descendit. s. s. Primo q̄ co
lumba descendit. ut incredulī uocarē
tur ad fidem. In principio signū debuit
ēē. in postioribus pfectio. aplīs n: spūs.
dei ē in ignis lingue pp incredulos.
nob̄ ā in plenitudine eccl̄ie. ñ p signa
hz p fidem ñras ē colligenda. Ite aug⁹
de unico bapō. li. vi. Verba erroris per
quoscūq; plana ñ impedīt aq̄ sanctifica

Si non sanctificatur aq̄ ī quos errons tionē.

Uerba p impietatē pferor refundit: ml'
ꝝ ñ solum malis hz bonis & fidēs in ip
ecclīa ñ sanctificant aq̄s. Quibus ꝝ pres
cindant̄ cordis si doctoribus suis

rentare. & multa ut eis repugnantur.
& fide catholicā. Nunq̄d si mani
festetur aliquos baptizatos ē ille p
ces dicte fuisse sup aq̄s. ut iterum
denuo baptizari. Quid ita: Quia
plenūq; pris uetū supuenisse affec
tus. q̄ illa cerā ubi catholica sīn
quibz ñ p lapsū 2fectari. nō nalem
ut p illa sic enatuent. q̄ūq; in p
uiciosa cē regulā fidei dicant. quē
admod̄ demonū & noīe excludit.
Nam unq; hēticus si affat pcem
uiciosam. nec bonū hāt catechumis
affectū. quo possit illa superi ipiciā.
et iō. simil ē a quocūq; in ipā catholi
ca īmundus & maliuolus ē.
quales arguit hic: capm̄ auferat.
emā ut si solet aliq̄ pcē in qua
loquat̄ cē regulā fidei. Quibus q̄pe
uiuunt in precib. ñ solū ab ipīs
loquelis & ab hēticis 2positis. & p
ignorantie simplicitatē ñ ea uale
tes discernē uiuunt. eis arbitramel
q̄ bone s. Nec mī in eis q̄ pōsum ē
euacuat. illa q̄ recta ibi s. & ab eis
pōtius euacuatur. Ite aug⁹ ad neo
phitos. Quid sigēent misteria q̄ in fōte
prima & sēda baptismatis celebrāt.

Pdicatōe de hijs mī locutus sumus. q̄
uerbis pauloq; ad fontē sēm uenire
tis catholice eccl̄ie unctor illitura ē
dim. & quid significaret unctio q̄
diuisis corpis nr̄i adhibita pabz di
uersū intellectū delinat. pur dñs
donare dignat̄ est. inspectam sum.
Cum ostenderemus uos p oleū sanctifica
tionis ad audimū enī plene fidei ppōsi
tū & ad bonū & odorē uocatos ex toto
corde abrenunciandū diabolū & cūctis
eius. Nunc ū de unctionibz ñā misteriis lo
quendū sum. q̄ in ipō sēd fontē celebrata
sunt. Ipō missa n: cōsuetudo cautōe q̄d
nos abrenunciare ōibz pompis diabo
li & operibz ei. & oī fornicatōi diabolice
spondidisse descendentes in fontem
sacrum fontē redemptōis. fontem sā
ctificatum uiuente celestī. Ite. In hoc
g̃ fonte animā nos toto corpe tinge
rem. & moriturum. Credis in deū pa
trem oīpotentē. R̄. Credo. Rursus ī
rogauim. Credis & in ihm xp̄m filī
um ei. q̄ natus ē de spū sēo ex maria
uirgine. Respondistis singuli credo.

si uirtus illorum excludit remouendi ea excludit sanctum uicium eius
quatuor. q̄ uitiū nō nocebant. principalius. &c. xxxvii. cui uitio &c. xx
m. q. iii. quo
ciro. & te tol
lantur. &
o. nō ne sono
mine domi
ne chi. &c. xx
xvii. siquis
ui. iii. ti cō. ff.
te nō. co. et ps
nisi. i. f. ite
que uerum. &
ui. xxvii. quo
numam. &
ad sacros. m.
q. p. mi xpi
ecclī.
uolis. q. nō
uicinū. p. mi
siquis mei
apparatum. si
sine q. admit
tunt quantum
ut si diaconi
no. p. i. si. f
s. et ordinati
ul' ordinā mā
q. quo. uel
quinquies
baptizatus &
ui. &. ff. de. ordi
que ecclesiis
eius item est
si quis pue
tantum an forma
ut si baptizet
diaconus uerba
uerum ano
et ego bapti
te i noīe. &c.
nō alio mo
do. q. filius esse
possit nisi
q. ēē baptiza
tus &c. ubi p
tulit baptiza
ri q. filius esse
possit nisi &
q. dic
ecclī. de. ordi
nā. q. dic
ecclī. de. ordi
nā. q. dic
ecclī. de. ordi

possis nec enim de scriptura obstaculos ē. ff. de solu. nec enim ei
mm mi. &c. ecclesie. et mi. &c. i. platonem dico enim omnem utrumq; ē
te formā si ait moza mitto fiatur uacuul' et ōpe inoffensi ut de respua
to ul' missicio ul' evalsato nō obest al'. Quecunq; enim aut quoq;
mtp̄ ubi et te ēē int et te actu quod mēp̄tantur distingue. p. ff.
te uolob; ecclīs uicis. &c. ecclīe. ecclīe. ob. contrarius nam
modicum mīq; illum nō intendit q̄ti magis intellectu q̄ latitudine
et ēē. te solū nē tantum ecclīe ubi sit uitiosis ea formam eucharistie ponē. ei
. q. dic. formam panis tenuit post aliquā tempus. formam pnis q. dic
post aliquā tempus nō dic sanctum unum mī quod nūsquam. i. primo

ul'vnum · ut ne vnus · ñ tñ qñ nẽ p̃cedẽt fm eos qui dñt cẽ duas formas ut no · 8 · di · ij · qua ꝓpius aliquẽm · hic enim intẽdit

Item. Nicolaum in spm scm. &c. li mulier credo. Hoc ā factum nr̃e dñi nr̃i ihu x̃ salnatoris ipius. Q̃ cū ap̃ pr̃emi celū ascenderet discipulis suis. i. aplis mandauit dicens. Euntes docete omes gentes. bapt̃es ī. n. p. ⁊ f. ⁊ s. s. Item. Quod ā nicolaum dicis scam eccle siam remissionē peccatoꝝ carnis resurrectionē. non eo modo nicolaum. ut quoñ in deū credim̃. sic in eccām scam catholicam. Aliud scā ⁊ catholica ē. q̃ recte credit in deū. ñ q̃ dixit nr̃ ut in eccām q̃ in deū crederetis. Sed melligite uos discere l'dicere. ut in eccā scā catholica ꝑ sanctoꝝ cōmunionē deū credere. credere ⁊ resurrectionē carnis q̃ futura ē. Item ysidoꝝ de officijs li. ij. Aliox fides ⁊ pfessiō parvuli bap

Parvuli alio pficiente nr̃o suscipiunt. baptizant̃. q̃ adhuc loqui l'credere nequeunt. sic ⁊ egri. mutti. ⁊ surdi. q̃ nunc alius pficitur. ut p eos respondeat dñi baptizãt̃. Item ex 2. carthag̃in. Aliox uicinorum ex ꝓximo uel ex ꝑentibus

Egrotantes si p se respondẽ ñ possunt. Candi. ut possint. ē uoluntas eoꝝ testimoniū hui dixerint. baptizent̃. Simili ⁊ de penitentibꝫ agendum ē. Item aug̃. Sacrāmū fidei ñ ipa fides parvulū facit

Nichi ē aliud credẽ: q̃m fidē. fidelem. hñē. ⁊ p hñ nunc respondet̃ credẽ parvul̃ q̃ fidei nōdum hñt effectū. respondentur hñe fidē. pp fidei sacramenti. ⁊ cōuertẽ se ad dñm pp ablonis sacramētū. q̃ est ipa responsio ad celebrandē sacramēta pnnet. Item Parvulū ⁊ si ñdū fides illa q̃ in credentiū uoluntate cōsistit. iam tñ ipius fidei sacramētū si tales facit sic credẽ. Respondet̃ ita. ⁊ nr̃i fideles uocantur. ñ rem ipam mente abnuendo. sz ipius rei sacramētū pretiendo. Idē in li. de bapo. Aliꝰ pfessio ñ valet si q̃ pro se respondẽ potest.

Cum p parvulis alij respondent: ñ impletur erga eos celebrando sacrām. valet unq̃ ad eoꝝ ablationem q̃ ipi p se respondẽ ñ possunt. ac si p eo qui respondẽ p. alius respondeat. ñ idem valet. Ex q̃ regula illō euāgelij dñm ē. q. oēs ē legnur natālitiū monet. erate hī. de se loquat̃. Item aug̃. in omel'. nj. Quod una mersio in baptismo celebratur.

Postq̃ uos credẽ parvulis ter capita mersa in sacro fonte dimisim̃. Quis eo baptismatis duplicata misteria significatiõe celebrat̃. Recte nr̃i. ter mersis. q̃ accepistis bapm in noĩe ihu x̃. q̃ tria die resurrexit a mortuis. Illa enī ter ter repetita dimisio capitū dñice expri mit sepulturā p q̃ xp̃o ablepulti estis ī bapo. ⁊ ē xp̃o surrexistis in fide. ut p cuius absolutiõ in scānate uiuificati i mittendo. Item ex canonibꝫ aplorꝫ.

De hijs qui semel ñ ter ī baptismate

Si quis plbr aut epc ñ una mersionem unius ministij celebret. q̃ semel nigat in bapte q̃ dari a quibꝫ dñi iubent. in morte dñi deputatur. Non nr̃i dixit dñs nob. In morte mea baptizate. q̃ eunte docete oēs gēs. bapt̃es. ī n. p. ⁊ f. ⁊ s. s. Item ggr̃. leandro epo. De

De una mersione baptismatis eccl̃ē. Nil respondent uetus p. q̃. qd̃ upi sē sistis. q̃ in una fide nil officiat scē eccē sequendo diuisa. Nos ā q. ter nigimus. ut duane sepulture sacramēta sigam̃. et dñi ter ab aquis infans educatur resurrectio duane ipius exprimitur. Qd̃ si quis forte ꝑ p sūme timeat ne nequaq̃ exames fieri: nec h̃ aliquid obsistit. baptizando. semel m aqs mergē. Quia dñi tribꝫ subsistentijs una substā ē reprehensibile ēe nullatenus p. infantem baptisma ter. l'ter l'semel inmergē. Qm̃ ī m tribꝫ missionibꝫ psonarum trinitas ⁊ in una p̃ dnitas singularit̃ designat. Item ieron. sr̃ epl̃am ad philippenses. li. ij. De eodem.

Eodem modo in patre ⁊ fil'ꝫ spū. s. baptizam̃. ⁊ ter mgim̃. ut unitatis unum apparent sacrāmū. Item Hieron baptizentur ꝓpter misterium trinitatis. ñ unum bapa reputat̃. Item pelagius pp gaudentio epo. De hijs qui noĩe x̃. ⁊ semel mergunt̃ tñ.

Quidā ē qui in noĩe solūmodo x̃ una tñ missione se asserunt baptizari. Euangeliū uero ꝓcepit ipe dño et saluatore nr̃o ihu xp̃o dicente. In oĩ āmone in noĩe trinitatis. una n. missione scm bapa unicuiq; tribuere dicente domino ihu xp̃o discipulis suis. Item baptizate oēs gēs in noĩe patris ⁊ filij et spūs scī. Item zacharias papa bonefacio episcopo.

Quinq; ꝑsone sunt q̃ ad baptismū accedunt. Primus ē paruulus. ꝑ alios offerendus. Secundus ē furiosus. ꝑ alios ligandus. Tertius ē furiosus ꝑ se ipm̃ offerens. Quartus ē paruulus ꝑ se ipm̃ offerens. Quintus ē adultus ꝑ se ipm̃ offerens. Primus ē paruulus ꝑ alios offerendus. Secundus ē furiosus ꝑ alios ligandus. Tertius ē furiosus ꝑ se ipm̃ offerens. Quartus ē paruulus ꝑ se ipm̃ offerens. Quintus ē adultus ꝑ se ipm̃ offerens. Primus ē paruulus ꝑ alios offerendus. Secundus ē furiosus ꝑ alios ligandus. Tertius ē furiosus ꝑ se ipm̃ offerens. Quartus ē paruulus ꝑ se ipm̃ offerens. Quintus ē adultus ꝑ se ipm̃ offerens.

Innocarõe tñitatis tñio in baptis

In sinodo anglor decũ ꝛ mare mergr firmissime precepũ ꝛ diligẽr ꝛe debe demonstrauũ cẽ dignoscatur. Qđ musquãq; sñ nuocarõe tñitatis mers fuit. ſz sacrãtũ regenatõis ñ hꝫet. qđ oĩo uerũ ẽ. Q'a si mꝰ in fonte baptizatus ꝗs fuit sñ uocarõe trinitatis. pfect' xan' ñ ẽ. ñ in noĩe ꝑis.ꝛ f.ꝛ ſ.ſ. fuit baptizatus. h̄ ꝗz obseruare in supdã synodo sacdotes noluerũ. ut ꝙ l'ibet de trinitate psona in bapõ non noiaret. illd bapt ẽ uerũ non possz. Qđ pbo uerũ ẽ qz qui unum ex tribꝰ trinitate 2fessus ñ fuit no in pfect' xan' cõ ñ p. Q' n: 2fect' pater ex fi. si 2fessus ñ fuit spũs scũs ꝛ si filius fuit 2fessus. neq; pater hꝫ neq; filiũ ꝛ ꝙ 2fessus fuit pcẽs ꝛ spũs.ſ.ꝛ filius ñ fuit 2fessꝰ. neq; pcẽs hꝫ neq; spũs.ſ. ſz natus ẽ a diuina gĩa. Ire ggẽ. quinno cõ. in hibnia rebaptizẽt

Qui in noĩe trinitatis ñ baptizãtur.

Hij uero hẽtici qui in trinitatis noĩe non baptizant. sc̃ẽ s bonozius ꝛ cataphrges. qz illi xp̃m dn̄m ñ credunt. ꝛ sñ spũm scũm puerso sensu ee quidam hominem montanũ credunt. quoꝝ simulꝰ multi s. alij ẽ ad scam ecclam uenũt: baptizent. qz bapa ñ fuit. qđ in errore positi sẽ trinitatis noĩe minime prepetrant. Ire ex.2. toll'. iij. Semel ī bapate

Propter utendum mergere licet.

Psismatis scandalũ. p' hẽtici dogmatꝰ usũ: simplã retentã bapalem mansionẽ. Ire zacharias pp̃ bonifacio cõ. De

Sacerdote ꝙ p ympciã latine ī inocãe

Beatꝰ nũ q. fuit in eadẽ pincia sacerdos qui latinã linguã penit' ignorabat. nesciens loq; latine. ꝛ dũ baptizaret ī frugens linguã dixẽ. Baptizo te ī nomine patris ꝛ filia ꝛ spũ scãs. ꝛ p hãc uerecunda scãs 2sidauit eos rebaptizare. Sz sãctissime fr̃: si ille qui baptizat ñ errorẽ introduceat. aut hẽtim sed p sola ignorantia romane locutionis ī frugendo linguã. ut supdixim. h̄ baptizans dicẽdꝫ ñ possumus 2sentire. ut denuo baptizentur. Ire amb2 de sacñ

ris. ritatu. ī. Quare baptizan a sacdote

Venit ad fontẽ. ingressus es unganꝰ 2sidã q. uidis q. lauat' sis diligẽr re pente occurrit ẽ lauta. occurrit ẽ pb2

unctus es. qñ adlecta dicatur ad bapm catheczumin accedat. Ire rabanus ī epla ad ephesios li. ij. Quare baptizat a pbro unguat' in cerebro.

Postq; ascendit baptizatus de fonte signatus in cerebro a pbro cõsacro crismate seqtur simul' oõne ut ẋ regni preceps fiat a ẋ xanus possit uocari. Ire amb2 de sacñto. mutatu. ij. Q'd sit baptizatũ a sacerdote. Ait crisostomus: uenit dote dicatur.

Ad sacerdotẽ. Quid ẽ dixit: Deus ī quid ẽ pr̃ opẽ. q; te regenauit ex aq; et spũ scõ. 2cessitq; pcã tua. ipe te ungat in uita cna. Vide ubi in unctus es. in uita cna. Jnquit. Ire.

Qñ unguẽtũ sup cap baptizatꝰ po

Nere accepisti misticum hoc ẽ nanur. unguentũ sit cap. Quare sit cap: Quia sapiens sensus ī capite cõ ẽ. Sequit' spuale signaculũ. q. audisti legi hodie. q. post fontes sup ẽ quo pfecto fiat. qñ ad mutationẽ sacerdos spc scõs infundit. Ire rabanus de institutõe clicoꝝ. Qñ cãdida uestis tradit' xpiano.

Post bapa traditur xanis uestis cãdida. q; significat innocentiã. ꝛ purificatẽ xanoꝝ qñ pr̃ ablutas uetes maculas studio sce 2fessionis ĩmaculatã seruare debẽt ad repsentandũ ante tribunal ẋ. Cuncti uero renati albis induuntur uestibꝰ ad mystꝫ resurgentis. ecce. Ire. Vnus baptizatꝰ albis uestibꝰ ut quoꝝ p me nanuitatis factꝰ uestis et roris pannus fusca fuit. habit' scõe regenatõis glẽ pfect' induũtur. Te

Igitur ut p' sacrã unctionẽ cap cum mystico uelamine ut intelligat se diademate regis ꝛ sacerdotali dignitate ponit. Ire amb2 de mystijs De eodem.

Acceptis post bapm uestimenta candida. ut ait iudicii qđ exuerit uoluptate peccatoꝝ: et induerit innocentie casta uelamina. Ire ex.2. a gathensi. Quot mihi uidei mirer

Videt qz catheczuminos habẽt. pfidia frequent' ad nominis reditu. Si ad leges canonicas uenire noluerint. vij. menses nr̃ catheczuminos ecclie limen introeant. ꝛ si pa

facialis conuiuantur. ul'lō re'q̄ris ch'o pmi nitent. ergo q' usq; ḡtus iuuenis nō acceat baptizm nisi ꝑ aquas renatus.

Quo m alijs q̄ iuuenis illuꝑ spūs quonam ficbat mūeris illuꝑ spūs quo dam ficbat in mueris nō ꝑ scam ecclām precam & ꝑ ieiuniam utpꝫ q' iuuen ꝑ compunctionem accumulatiōis aliorum legalium sacrōrum ꝑ ad xp̄m placabant baptiſmū ꝛ nō dic q̄ ꝑ penitentia & ꝑ mortificatam carnem ꝑ peccatis q' iuuenis ꝑ xp̄m nō é maiora fuisse q̄ nra q̄ ibi remittant peccata q' non est impenitentia q' ne ꝑ ignorantiam ꝑ ꝑ

Aīa ē cam ꝓ aliorum ꝛ ro aliquē ꝛ ꝓ ſolutione ꝛ ꝓ ſcis ꝛ ꝓ ſcis ꝛ ꝓ ſcis

Nec baptizatōes nec translatōes

Non licet si rebaptizatōnes. fieri licet. Nec recordatōes l' translatōes quōz. Item ex epla aug ad maximū. De eodem.

Rebaptizare hēticū hoiem qui hec sēm mutans signa suscepit. q̄ xp̄iana tradit disciplina: dño p̄cm. Rebaptizare ā catholicū imanifestissimū zelus est. Hec ex. 2. relatum si. 1. De arrianis q̄ rebaptizent. l' q̄n non.

Dē arrianis q̄ rebaptizent. l' q̄n non. q̄n lege sua uenitur. placuit si ad sanctam eccl̄am aliqui de hac hēsi uenerint. interrogent eos nīc fidei symbolū sacerdotes. Et si p̄uiderē eos in p̄ fi. s. s. ē baptizatos. manū nr̄ tm̄ imponent. ut accipiant spm̄ scm̄. Qui si interrogati non respondeant. hanc minime baptizent. Item ggr. us. bonifacio. Baptizent de q̄b; ignorat. an sīt baptizati an nō.

Parulos qui a pentb; subtracti ē. et an baptizati ē an non: ignoratur. ut hos baptizare debeas. s. patrū traditiones. si n̄ fuit qui testificetur rō possit. Hec ex. 2. carthag. v. De eodem.

Placuit de infantib; quotiens n̄ nutrientē celsissimi reges. qui eos baptizatos sine dubitatōe ē retinē. Nec cupi ō p̄ctare ideo te tradas sibi sacerdotis. respondē absq; ullo scrupulo eos ē baptizandos. Nec ulla urgendō eos faciat sacramentoz p̄gatōe p̄uari. Hinc ē legem maurox fieri nō. 2sueuerē q̄ multi tales a barbaris redeūt. Similiter de cūjs quotiens sup eoz 2 secratōe constat. agendū ē. i. ut sine ulla urgendi ratione 2ficiant. Hec leo. pp. leoni rauenne epō. De eodem.

Cum nasci baptizari uel nichil recordēt. qui regenerationis ē capiēs. nec alr̄ assistari debeat. possit. qui scit 2ficiā. nec ille q̄ 2ficiat. Sum quid inexpiabile ē facinus quotiens unius hēreticoz dogmata 2tra scōz patrū institutum cognitur aliquis lauacri q̄ regenerandis semel tributū est. bis subire aplica reclamante scia que nob̄ una p̄dicat imitare debeat. unaz in fide 2fessionē. unū in baptismate sacramentū. Sz in h̄ simile nichil mandatur. q̄n ñ p̄ in tribus erroribus uenire. q. dño fam̄ ē nesciunt. augz ido quotiēs plena talis incidit solita tm̄ examinatōe discutere. a longo q̄z ut forte sup mus finis imineat indagare. utrum

nemo penit̄ sit q̄ testimonio suorum se possit ignorantiā nescientis. Et cū astruit hunc q̄ baptis indiget sacrō. sola manū suscriptōe phibi: accedat intrepid̄. ad 2stendam guām cui in se nullum sit uestigiū. nec uicinū habet salutis tantū apud. q̄n nūq̄. ad dominicū ingressū. Idem. De eodem.

Si nulla extant indicia ut̄ ppinquos. et familiares nulla ut̄ dicos aut uicinos quib; queri. baptizati fuisse doceātur. agendū ut renascantur. ne manifeste pereant. quib; qd̄ non ostendunt gētī nulla rō sunt ut nō tanquā uideantur. Qui ā possunt memini esse q. ad eccl̄am uenerant ē pentb; possunt recordari an q. eoz pentb; dabant accepit. Sz si h̄ q. bapā memoria alienū ē 2fendū eis uidetur. q. collatū ē nesciunt. qz n̄ tantas inuenit p̄sumptōis ubi ē diligentia pietatis. Hec aug. 2 iulianū. Non baptizat ē mīe q̄d in ei corpe ē.

Si ad corpus matris id q. in ea 2cipitur pertin. ut ei pars deputetur. n̄ baptizetur infans cui mat̄ baptizata ē. aliquo modo tangere pclo. cū cum gestaret in utero. Nunc uero q̄ baptizet ipe non utiq̄ ad maternum corpus cū eo in uno pertinebat. Hec p̄sidor sūma. h. i. Quare n̄ baptizat ē mīe q̄ in uno eius est.

Qui in manus s̄ uis ro cū mīe baptizari non possunt. Quia qui nat adhuc s. adam n̄ ē. s. xp̄m regenerari n̄ potest. Nec n. dia in eī regenerato p̄ quē generato n̄ p̄cessit. Qui secta re et cōcare n̄ desinunt putantes se tali cōione mundari. discant nichil ad mundationē p̄fic̄ s. Hec ex 2il' martini pp. De eodem.

Si qua mulier pregnans desiderauerit grām baptis papē. q̄n uoluit hēre p̄ testatē. Nam nichil p̄cipat in h̄ mat̄ infantis qui nascitur. Dpter q. uni cuiq; ppa uoluntas. in 2fessione mō stratur. Hec ex p̄mali theodori. De hys q̄ ignorant bis baptizati s.

Qui bis ignorant baptizati s nō in digitur p eo p̄mitt̄. nisi q. s canonel ordinari possunt. nisi magna alīq̄ necessitas agat. Qui ā n̄ ignorant baptizati s. qz q̄n̄ tm̄ crucifixerūt

Omnes re penitentia [illegible]
gne. uo higemat. p̄ c. ad
ingit tymissiones. s. multi
ōnes nisi necessitate. uel
ritate. p̄. q. p. numerato
qua. n. eccl̄i quis uirtutes
est nec p̄tio p̄sciuerit
ut lxx. di. scōrum. Io. in

Rebaptizare [illegible]
rum ex capite p̄m
git ut. 6. ne scm̄ baptm. ri
ē li. 6. eius sectus ē. nam
maius p̄catum ē. rebap
tizare hominem. q̄ninq;
ul' catholicum quam pa
anum similē. ait. est q̄ ma
ius p̄catum ē eccl̄iā
mari quam pigannum.
6. loq. re his ehas ex. q.
q. p. si nō fuit si. f. uerum
q̄ q̄ui pigannum. audiet
audit corpis et uultu
confessionē uite p̄teriti
giam eius si cum audit
nanum. q̄ā eius non
audit q̄ forte bonus est
es uerum. ex ip̄o ē
equale p̄catum q̄ dili
git iniuria ministro sacerd̄ sic
milio si forte sectis re
neo q̄ hēticus q̄ō recessit
uertur q̄ mag̃ ex. ip
tizato is ex dic. nam
p̄catum. ex ministro quam
milio [illegible]
ge. ar. i. uenio. ut se nō
Ex baptizare si nomīe
trinitatis. q. p̄is ex. f. q. ss.
cruce. q. cum eam sine ul
lis sue accipientis. q. dubi
tatum nō p̄iudicet. ut
6. e. di. Ex baptizatum. i.
uerum dicem. ut si re fuit
dicent cum dicunt se bapti
zatos ex ip̄ō. q. nam quidā
baptizant infirmos. q.
ig nō intelligo dicem. ne bap
tizato in ecclesia. i. missa re
formā dicet. quia p̄ eo pe
sumitur. leo. ad. 6. di.
Sacram. i. uoup p̄ sibi quo
Ex. f. q. ex. ego qui rebapti
zantes ex eos baptizatos ex.
ō. nam matutini. q. ex
tatorum q. ex. ne spon
uenus. acpe. di. ulti. c. qui
plo ex. ulti. jo. [illegible] ex. ex.
Placuit reste [illegible] ex. ego resu
mono. ymmo. i. baptō
ri. sic. ecclō. sectis ra
ozome. revin. di. afirs. ex
que sit. ip̄ō. di. i. q. i. f. ex.
ann. i. cōi. ratia. uoluntas
pientium. unitas. xlii. di.
que. sanus. si. p̄ne. q̄
quis. pleri. se. q. dominum
quo. ad. sp̄m. fi. alius. ex
pit. ō. cum. dicitur. cum. no
fuisse. baptizatum. unaquā
ex. ex. testimonio. unius
quo. ad. bap̄m. di. i. q. nō
mū. sit. alius. p̄iudicium. al
terius. unde. si. possit. re. fide. bapti
zantis. q. p̄uiderit. si. ex
quib; di. cōtine. ei. ignotum
ex. i. legamus. si. ex. baptiza
tus. q. fuerit. p̄iudicium. i. e.
di. p. ex. ex. q. ex. ex. ex

rpā). p.vij. annos penitēāt. iij. vñ. feria. 4. vj. xl̄mal. Si p uicio aliquo fe cerint. similit. Si p mundicia puba uerint. tres annos similit penitēāt.

Item felix pp. Baptizatos pbās crisma dos quos epōs. pbōs re ungē licet. l' diacones fuisse affirmāt. 7 seu ob stantes forsitan seu coactos lauare uni' unica clamet' fecisse tactura. ul q; ad exemplū sui die in pria si relapsi fuerint iacē penitentiā. nec ordine nec mfidelui. Si nec catechumenoz quid oī mī mirē. Quibz lauacrū oīo in mortem reddenda ē. De clicis ā 7 monachis 7 puellis dei aut sclārib; serua ri p̄cepimꝰ hic tenore q̄. nicena synod' mīt eos qui lapsi s̄ p fuisse fuandū cē. 7 statuit. ut. s. qui nulla necessitate. nullius rei timore. atq; periculose ā rebaptizarent. hereticis impie dedi runt. si tñ eos ex corde penitentes. trib' annis mīt audientes fuisse. vij. uero subiacere. ut' penitentes manib; sacerdotū. duobz 7 oblōnes modis oīb; ñ suam' offerre. Si tñm̄ plānis in oīone sociemur. nec cōfundant' do colla submittē. q̄ eī ñ nmuer' abne gare. Queris aut' quibz quid adh̄ imberbes ē. ab ubere uocabulū ē seu clicis seu laicis aut 7 similib; puellis quib; ignorantia suffragatur etatis aliq̄diu sub manus depositōe dicentis. est reddenda cōio nec ex expectanda ē pria. quos excipit ad coherentiā censura. Item innocēt pp. decimo epō. baptizatos pbās crisma pbās seu extra epm̄ mare ungere seu epō pnente. cū baptizant licet. crismare ungē licet. Si q. ab epō fuerit cōsecratum. ñ tñ frontem et cor oleo signare qđ solis debetur epis. cū tradunt p̄dicti. Item ex registro gg. ad ianuarium epm̄ carolimanū. Baptizatos in frontib; sacerdotibus ungere pbās rebaptizatos infantes sig nare licet. in frontib; sacro crismate nō p̄sumant. Si pbās baptizatos ungāt in corpe: ut epi postmodū confirment in fronte. Item ex. 2. ap̄ belnacū. Crismate pānū sedo linire. 7 si aliū Si quis baptizatū mittere licet. uoluit crismate pannū mitū linire. et si aliū baptizatū mittē ñ ē absur

dum. Item ex. 2. lugdunensi. De ucī crismare bapa consecrare non licz. Si quis de alio crismare q̄. de illo no uo q. p epi langmone uel 2 cessione acceperit baptizare. ñ occupante mor te cōpmittit. p cōtumacia autē. qđ un se sue damnatōis prauisse īnām manifestat. Item ex. 2. ap̄ nalentiam. slō ñ a pp̄is epis crisma accipiant. Pbās qui dyocesanal regē cōās nā a quibz libet epis. Si a suo nec p mino rem clicum. Si p scripos. aut p illū q̄ cuiscē ordinis ē ante ā pasche sollep nitatē crisma petunt. Item ex. 2. mar nu pp. Crisma 2fice. 7 p dioceses desti oēm̄ tpe licz nare omni tpe licet. Epō crisma 2fice. 7 p sinal dyoceses de stinare. ma ut accipiend' diacon' cīma aut subdiaconus ante diem pasche. de singulis eccl̄is ad epm̄ deferatur. Pbās uero p̄sente epō ñ signet infantē nisi forte ab epō fuit illi p̄cepti. ñ liceat pbō p̄ius epō ungere

Et hac ad. die octa. 7 viij. 7 sic mundabit.
Si fide mutatis mundandis ñ fuit. i relur
rectoe ap scoy collegu: immundus erit.
Si die octo aspsi ñ fuit: septimu ñ po
terit emundari. Omnis qui tetigerit
humane aie mortuu 7 aspsi ex hac
2mixtione ñ fuit: polluet tabnaclm
dñi. 7 pibit ex isrl. qz q ad aspsi ñ e.
expiatois immundus erit 7 manebit
spurcitia eius sup eu. Et mun. Et lauet
e dns ad moysen dicens. Accipe leuitaꝫ
de medio filioz isrl. 7 pficabis eos 7 ma
cies eis pficatoe eoz. circuispges
eos aq pficatois. 7 mun. Aqua aspsi
onis purificatio e. Non apparet. aspsi
onem quoq; aq mistar salutaris lava
cri oppone. 7 qn h m eccia fuerit: nullie
tenet p accipientes 7 damns fide. magis
stare oia. 7 2sumare ac pfia posse ma
nere dñi. 7 fidei uirtute. Spe uero seq
ñ dimensuraꝫ. Sz sup credentes. tanq
infundit. qnto magis sol. 7 dies ueri
us in eccia sua lumen iuste cone pari equali
tate largitur. cui equalitatis sacrameꝫ
tum uidem in exodo celebratu. cui de
celo manna defluere. 7 fumoz poti
gnatoe alimtu panis celestis. 7 cibu
xpi uenientes ostendet. Sicut n: sn discre
tois. l' sexus. l' etatis. gomoz. singuli. q
lit colligebant. Vnde: apparebat x idul
genaꝫ 7 celestem gram postmodu secun
dam equalitatem oibz donari sine sexu' na
turaꝫ. sn anoz discretione. sine accep
toe psone. sup omne di pfm spualis
gie munus infundi. plane cui gra spu
alis q in bapo equaliter a credentibz su
mitur. in 2fectoe amplitudo non post
modu l' minuit. l' auget. ut in euangelio
dnicum semen equaliter seminat. sed
p uarietate terre aliud in multiplicem
copiam l' xxx. l' lx. l' c. fructu exube
rans cumulat. Qd si aliquis in illo
moueat. Quid de hys qui bapti
zantur eg spibz immundis adhuc tene
antur. sciat diabolu nequaq primate
usq ad aq salutare uale. In bapo u
os nequitie sue uires amittit. Quod
exemplu criminis in pharaone q u
re relictus e in sua pfidia demoratus
tam diu restitit potuit 7 pcualere do
nec ad aqm ueniret. quo e ueniss: 7
nict est 7 extinct. Quare illd sacra
mentum bapti fuisse declarat. hs paul?

apls dicens. Nolo n: uos ignorare
frres. qz pres nri oes sub nube fuerut. 7
oes p mare trsierut. 7 oes in moyse bap
tizati sunt. qz hodie nidl p exercitas. nat
humana 7 ponitate diuina flagella
mur. 7 uincimur. 7 torquemur diabolus
et cu se 7 hoies exuit. dimittit dicat se
pe. in eo tm qd dixerat fallax. 7 id qd
p phamone prius gestum est. eode
modo obstinatois 7 immudis exercear.
cu tm ad aqm salutare. atq; bapti sti
ficatione uenimus: sane debem. qd si
de nia illic diabolus oppnuit. 7 ho.
dieq; deo dnica indulgentia tribu
mur. Ite ihoes crisostom in epla ad
hebreos. De hijs q usq; ad exitu uite
quomodo bapa suscipere differunt.
Quis pren peccat. ut scm bapa in no
cissima sua expiatoe suscipiat. for
tasse ñ adipiscatur. 7 credit in. ñ tre
do nos dico. qd dictuus sit. Multos
nouj qui h passi sunt. q spe bapmi
multa peccabant. circa diem autem
mortis necessitate datu dns n: pp hoc
bapa tribuit. ut soluat peccata: non
addat. Si uero quis ad h nacte bapo
ut ampliora deliquat. ipm sit negli
gentie cui. Ite aug ad bonefacium.
Quomodo baptizatis puulis fides ñ
Pueris a me unum parentes p nob.
fidei baptizatis puulis sine nocet.
cu eos demonioz sacrificijs sanare
cogamur. Quomodo eis pstit cum
baptizantur pena fides quoz eis
ñ potest obe pfidia. Vbi respondeo.
tantam illius sacramti h e bapti sa
lutaris e uirtute in sa 2page corpo
ris xpi: ut semel regenerat p alioz uolu
tate deinceps. ñ possit uinclo alicuius maca
ri obstrigi. e nulla sua uolutate 2fecta
gratia n: pris mei e iqt. 7 aia filij. Aia
q peccauit ipa morietur. Filo n: portabit
tes et oio nequitia. l' q ubz alij admisit sa
crilegia demonioz. Sz ro ecclesiam tur
q sacrum illi gra solutis. qz nundum
erat aia septima uiuens. i. adhuc aia
de qua dicitur. 7 aia pris mei e. 7 aia
filij. Jam inde dicit ihs in semetipso
e. ab eo qui genuit. alie effectus peccati
alienus sit sua 2tia ñ teneat obnoxia.
Quomodo magis in puulis maiores p
sunt offerunt aut obligare conantes
demonu sacrileges uinculis ñ e aia

Et non ait ad illam erit ne iste homo ñ pereat q iste homo erit ne
reat pro eis q qui non credit q ipe soluit pro ê. infidel. et re
tricti est qui sine pudicia p alienam. p malam uoluntatem

unoꝛq; cois. uc ꝑ pꝛ culpā possint hūc
coione. Non n: sic coicitur: culpa p al
teri uoluntatē. quēadmodꝫ coicitur
grā p spē sēi mutatē. Ite regenās spē
sēs m maioꝛib; offēdūt. ꝫ paulo rema
to oblatoꝛq; cois est. Idem p hanc sēi
tatē unus cuiscēq; spē pdcā offe
rentiū nolumꝰ paulo oblato. Do
nat n: ꝫ m hꝫ ꝫ m illo hoīe ꝑ si se īuicē
nesciant uni spē cē p q; fit unusq;
grā cois. si nō p spē hois cē. ꝫ huꝰ p q;
peccat alt: ut alio ñ ꝓsit. sic nō cul
pa cois. ac p hꝫ p paulus semel ex pa
re carne generamis dei spū regenerari.
ut ex illis obligatio antea soluatur.
Non p ā dei semel spū regeneramis. ex
parentū carne regenām. ut obliga
tio que soluta ē. itā ꝛmaneat. ꝫ iō
semel pcepta paulus grām ꝛ ñ a
mittat. nisi ꝑ impietatē. Verūm
recte dicuntur parentes l' quicūq; mala
rēs filios seu quoslibꝫ paulos bapti
zatos demonioꝝ sacrilegijs obliga
re conantes spūaliter homicide. Na
m illoꝝ interfectionē ñ facium. sꝫ qñi
m ipis ē nutrefactores fiunt. Recte g̃
illis dr. qñ ab hꝫ secle phibemur. Si
ne occide paulos utiq; dicit n: apls.
Spm nolite extinguere. ñ qz ille ex
tingui p. sꝫ qñ m ipis ē. extinctores
eius uitio dnī. q; sic agunt ut extī
ctū uelint. nec illud te moueat. ꝛ ē
ꝛ infra. Celebrant n: p eos eccīa
ministria. offeruntur quō paulu
ad ꝓpiendā spūalē grām non nō
ab eis quoꝝ gestantur in manibus
qñus. ꝛ ab ipis. si ꝛ epi boni fideles
sūt. qñ ab unitate societate sōrum
atq; fidei. Ab oīb; namq; offerri
recte intelliguntur. quib; placet qd
offert. ꝛ quoꝝ scā atq; indiuidua
caritate ad coionē scā spē adiuuant.
Cum hꝫ g̃ mat ecīa q; in scis suis est:
facit. qz cum oīb. cum singulos patit.
difficultumā sane. qōnē ubi ꝓposuisse
mihi es. in extremo inquisitōis me.
ea indelecet intentiōe qua soles uche
menter cauē mendacium. Si ꝑsona
aliquis ante paulū. ꝛ itꝛogē utrū
ei ad ecclām adultam uenit. futuꝰ
sit castus. l' fur. l' ñ sit futurꝰ. sñ du
bio. respondebis nescio. ꝛ utrum in
eād paula ecclām ꝑsona cognitū

aliqd l' malū: dices nescio. Si mag de
moꝝ ei. futuri nichil audes certū p
mittē. ꝛ de eius ꝓsenti cognitiōe quid
aliud qñ qñ ad baptismū offeruntur
p eis pentes fidei respondent tanq; an
doꝝ ꝛ dicunt illos facē q; ecclā co
gnitare ñ ꝓ. aut si ꝓ occultū est. intro
gam n: eos a quib; offeruntur. ꝛ dñs.
Credit in deū de illa etate. q; utrū sit.
ōs ignorant. Respondent: credit. et
ad ecīa que singula q̃nunt. sic re
spondent. Vñ pentes maioꝝ in ipis re
bꝫ. tam fideliter p paulo respondē.
ne dicant eum mala bona facē. q; ad
hoꝛā qñ baptizatur. baptizatoꝝ int
ingat. ñ eād hoꝛa si subitā ecclā casū
qñ baptizatur. l' fur aut ñ ecclā. ne
scio utrū audeat dicē aliquis. aliqd
horū ecclā. l' ñ ecclā sine dubitatione.
sic in respondet sine dubitatiōe qd
credat in deum. aut q; se ꝛtatat ad
deū. Ecce facio qñq; possū: dns ad
uuet. ut qd postulat possim. Sēpe
sepe ita loquim. ut pascha ꝓximū quā
crastinam. l' phīdissimam dñi passi
onē dicam. ē ille ante multos annos
passus sit. nec oio nisi semel ipa pas
sio frā. Nempe ipō die dñico dicim
hodie dominus resurrexit. cū ex quo
resurrexit tot anni trānierunt.
ē nemo tam ineptus sit. ut ita nos
loquentes arguat nos ee mentiros.
ñ qz illos dies. sed illoꝝ quib; hec ge
sta sūt. similitudinē nunc gerimus.
ut dicatur ipa dies q; ñ est ipa uolu
tate ꝓpria similis eius. ꝛ dicatur illo
die fieri ꝓpter sacramēti celebrationē.
q; ñ in illo. sꝫ iam olim frā ē. ita q;
paulū ꝛ ecīa ꝛ infra. Cum ā hō sa
pe cepit. ñ illud sacramētū repetit. sꝫ
intelligit eius q; unum ꝑsona una
re coaptabit. hꝫ qñ diu ñ ꝓ: nalebit
sacramentū ad eius nutelam. aduer
sitas pcellatis. ꝛ in ualebit. ut si
ante maioris cratis usum ex hac uita
migrauit. ꝓ ipm sacramētū emenda
ta ecīa caritate ab illa ꝛdemptiōe q; ꝓ
unū hoīem mutauit. in mundū ꝛuno
adunoꝝ libetur. Qui hꝫ ñ credit. ꝛ si
ñ posse arbitratur. ꝓfecto infidelis ē.
et si hāt de sacramētū longeq; melioꝝ
ē iste paulus. q; ꝛ si fidem ñ hāt. ꝛ ag
nitōē. ñ et in crim̃ utatic cognitōis

Di. nij. 32

opponit. un sacramtū ei salubriter p
aptu. Ire lonefacto. et pellagiano
herisim. Aliena fidei ī bapēpuulos

Necēs saluatoris p alios p sanat.
nulli credim. sic ex alijs. quēī bapo
remittit. pecta auxerit. Nec illud
cogitans eos nūm hēc ñ posse. q̄ s ex
pres corpis ⁊ sanguinis x̄. dicente
pō dño. Nisi mand. c. m. ⁊ c. Idem.
Corpe ⁊ sāguine x̄ puapar q̄ p bapm
Nulli ē aliq̄ membrū eius efficat.
remus ambigend. re unūquēq; fide
liū corpis sanguinisq; dñi pticipē
fi. qñ in bapismate membrum x̄ co
pis efficitur. nec alienari ab illi pmix
calicis q; 2sortio. ⁊ si aliq̄ illū priꝰ
comedat. ⁊ calicē bibat. de hī sclō in u
nitate corpis x̄ 2stitui abscedat.
Sacīm illi quippe. ptaptōe ac be
neficio ñ puat. qñ ipe hī q; ipm sa
cramtī ē inuentr. Ire de bapo par
uulor. Qr sic baptizand. q; de bapti
Si baptizam ē caro x̄ caro nascit.
q̄ sine pecto erat pp exemplū mu
tatois. qñto magis baptizanda ē caro
mortis pp euitand iudicii dampna
tois. Sicut uero in cpe circūcisionis.
q; de circūcisione nascebat fuit circū
cidend. sic nē qui de bapizato nasci
tur erat baptizand. Sacramtum n:
bapti ē sacrām regenerationis.
Onare sic q; ñ uixit. ñ p mori. ita q;
nat ñ fuit ñ potest renasci. ex quo
2ficitur nemine in suo pmit posse
se renasci. ē ūdū sic natus. ⁊ q̄mus
2sionē pn pcta ñ obsint. ñ illi ob
sunt. q; ab eo gentur pcta. pp hī ñ
obsunt. q; renat ē. Illis ā q; de illo
nati s. n eod modo renascunt. q; a
pcte tracta s. obstt. qr ī nouam
est pā. ñ de nouitate sī de reliqs ne
cessitans carnalit gignit. filij ex re
liq̄. pcti uetustate carne pagata
pcta dāpnatōe sacrām regenā
tois euadunt. Item in eccl. In bap
Ut ostendat apls ablmare oīa pcta
nos mortuos pcto. morimur.
mgr. an ignoratis. qm quicq; bapti
zati sumus in x̄ thu. in morte ipius
baptizati sum. Si g̃ hinc ostendim
mortui ct pcto. qr in morte x̄ bapti
zati sum. pfecto pmuli q; in x̄ bapti
zamur. pcto morimur. qr ī morte

ipius baptizam. Nullo ir. excepto
dñi ē. Quicq; baptizati sum in morte
ipi. b. s. ⁊ nō dñi ē. ut placet nos mo
tuos ct pcto. puuli ā renascendo no
ruunt. illi pcto. q. nascendo 2traxerit.
et p hī ad ipos puenit q; sequit. Conse
quitur ir. suum illi p bapm in morte.
Baptizati g; in morte x̄. m q̄ ñ solū
maiores uerī ⁊ puuli baptizāt air.
Sic nos existimate mortuos quidē ct
pcto. uiuentes ā dō in xpo ihu. Ide
m eod sic nulli bapi negatum nemo ē q̄n
Parulo utent pecato moriatur.
nato usq; ad decrepitā senē. sic nul
lis phibend a bapō. ita nullus ē q; nō
pecato moriat in bapo. si puuli tm
originali maiores ā oīb; ⁊ moriūt.
pctis. q; male uiuendo addiderūt origi
nali. Ire in eod In bapo tollis ñ erat
Non negabamur pectoꝝ remissio.
In bapo tollis. si quodā pestilens illi
ministio qui dicebat. pate mā dño. i
quo solo renasci potuant q; palam. h
n: bapm ē ñ in aqua tm. ut fiunt tollis
uerū ⁊ spc. s. ut de illo regenerent. si qui
in xpm crediderit de illo xpo regenerat
q; regenatione ñ cognouit. In aqua q
baptizare uolunt. ñ ut ei miqras di
catur. sī humanas. 2ndatur. sī sp
bapm in eo nichil habuit q; ablueret
sicut mors nichil inuenit qd puniret.
Ide de bapo puulor Non solū origi
nalia sī ⁊ actualia pcta remittunt ī
De regenerante ē carne tm ñ baptate.
mabatur pctm originale. regene
rante ē spū. ñ solum originalium
sī ⁊ uoluntariorū fit remissio pcto
rum. pm recte p dicta puulos sn bap
tismo discedentes in mansionem om
nium futuros sustinē penā. fallitā
et fallit. qui eos in dāpnatōe pdnat
ñ futuros dicente apło. Omni delicto
os hoīes in dempnatōe ⁊ c. Ide ī eod.
Quāq; ex 2uptscentia nascat. p bapm re
Quisquis ex obedientia gentur.
carnis. ⁊ lege pcti ⁊ mortis. carnalit
generat. regenari spūalit hr op. ut
non solū ad regnū dei pdnat. sī ⁊ a
dāpnatōe pcti liber. sic ī p pmū ho
minē ī pcto ⁊ morte nascat. sic ī p
xpm ī iustitia ⁊ uita etna ī bapo renas
catur. Idem in eod. Offerunt fides, par
uulos facit fideles.

Ut ostendat p:o
pbi dicit apli
tes bapm immisar. dicit quicunq; baptizati sumus in xpm. in morte ipius baptizati sumus. Ut ergo ostendat apli
nos mortuos peccato. mortuos ipsi. ut
ut ostendat p:o
pbi dicit apli
tes bapm immisar. dicit quicunq; baptizati sumus in xpm. in morte ipius baptizati sumus. Ut ergo ostendat apli
nos mortuos peccato. mortuos ipsi. ut

Panuli fideles recte uocant. q fidem p
quam gestamus quodā m̄ ꝓfitent. ꝙ eo
rumd̄ ūbi diabolo ⁊ uanitatib⁹ abrenū
nant. ⁊ h̄ fit in sacr̄mto diuine gr̄e.
q. redit de cet̄e. Paruul'ā q baptizat.
si ad annos nōales ueniens n̄ cre
didit. nec ab illicitis abstinuit: m
dnl ei pdest: ꝙ puul' accepit. Item
aug'. in libro de pecc̄ōr mitis ⁊ de re
missione pecc̄ōr. Nā cet̄a os matr
nū puul' pdest: ut sacris misteriis im
buant'. qr nō possunt corde ꝓpo credē
ad iustā. nec ore ꝓpo cōfitē ad salutem.
Nec ideo m̄ eos quisq̄ fideli infideles
dicē p. eo q. a credendo uniꝰ nomē est.
q̄muis h̄ nō ipi. ⁊ alij p eos int̄ sac
menta respondeant. Si ā ꝓpos recte
fideles uocant'. qm̄ fidē p eor̄ gestā
nū quodā modo ꝓfitent'. ⁊ ⁊ n̄ penitentes
habeant'. ei p eor̄ ūba gestantū di
abolo ⁊ huic seculo renūtiare mōstrāt'.
Idem. Cantus cet̄e pecc̄a dimittit ūtenti.
Celic cantus que p spm̄. s. diffundit'
in cordib⁹ eor̄. q̄ ꝓcipes sui s. pec
cata dimittit eor̄. q̄ non s. tenet. Ite
ꝙ iulianū. li. ij. Solus xp̄c peccata
Nemo tollit pecc̄a n̄ solus dimittit
x̄c qui ē agnus uolens pecc̄a mundi.
Tollit ā dimittendo q̄ fēa ē. ut ⁊ origi
nale ꝓtenetur. ⁊ adhuc ando ne fiat.
et pdendo ad uitā n̄ si' oīo ū possint.
Idē de bapō paulor. p bpa ⁊ paul' nul
lum ꝓter bapm̄ saluari saluari pmittit'.
Pmittit' infantib⁹ qr infantes si p
sacr̄mentū q. ad h̄ dimittit' ē institutū.
mereretur num̄um ñ transeant.
in membris manent. Idē in eod'. Bap
tizatus xp̄o incorporat' ei membr̄ fiunt.
Ad h̄ bapm̄ ualet. ut baptizat xp̄o i
corpore cet̄e. ut membra ei hūnt. ⁊ ū
sepeliant'. ut oblat p sacr̄mētū arti
culēq̄ fideli reconciliet' dō. ut i eo
uiuat. saluu. lubēs. rōdēpt. illuminat
fiant. Idē. Quos ā nefarie credē ē
infantes ñ credē ā baptizari. Idem
in libro de libo arbitrio. qui ñ solū
pecc̄a dimittit. sz ⁊ legē adiple facit.
Cū q̄ p xp̄m dat'. ñ solū pecc̄ōr remis
sionem facit. sz ⁊ ut lex impleatur.
ut natū libet'. ne pecc̄o dicatur. xp̄c ⁊
gr̄e dat fidē. q̄ ⁊ ñ peccā a deo ꝓdeant.
ut hoī pereant. ⁊ alia ꝓdeant'. Nā si
tes ñ ē libi arbitrū m̄: sed donum dei.

Idem de bapō paulor. Nec infirmitas
in baptizato ñ penit' absumitur.
Non ex quo quisq; ⁊ nunc amittit'.
baptizat' cis uel infirmitas in eo ab
sumit'. sz renouatio incipit a remissi
one. oī pecc̄ōr intelligenda. ⁊ optime
spūalis cet̄a. uero in spe ē donec fi
at in re. q. erit in resurrectōe. Nā in
bapō q̄nis fiat plena remissio pecc̄ōr.
mundum m̄ plena ē nouitas. ⁊ pfecta
mutatio. qr adhuc remanet corruptio.
ñ solum in corpore sz ⁊ in aīa. q̄ est hō
mō. in quo si pfecta cet̄ nouitas: ñ
diceret apls. q̄ de die in diem renouat'. Ite.
Hoc meminisse debem̄ oīum pecc̄ōr ple
nam pfectāq; remissionē pecc̄ōr i bpō
fieri. hoīem uero ñ uoti cōmunis annuo.
sz in bñ pficiendis de die in diem crescē
dum nouitate animar. q. utiq; hī
et carnale ē donec in renouet'. q. aial'
infirmitas corpis. ad firmitatē spū
alem incorrupti' qz puenit. hoc ā
lex pecti de q̄ dicit apls. Non regnet
peccatū in uō mor. eor̄. ñ sit manen
in membris eor̄ q̄ ꝓtenant s. tamq̄ nō
sit eis fēa remissio. ⁊ plena sit oīum
pecc̄ōr nr̄ōr remissio. oīb⁹ infectis
mimicis. quib⁹ sepelimur a dō. sz ma
nēt in uetustate carnis tamq̄ sepul
ti ⁊ pemptū. sine illicito assensu re
uiuiscat. ⁊ in regnū ꝓpm̄ reuocent.
ab hac aut̄ uetustate carnis ⁊ pecti q.
rpmissū ē cum spe usq; a dō discernit'.
in aū nouitate baptizati renascunt'.
ut tales in plenā ñ solū in pecc̄o sz ⁊
nec in carne ē dicant'. cui' desideria
ñ seruiūt'. sz in spū. In ipa uero carne
corruptibili bñ uiuit'. qui membra
ei ad bñ operandū ꝓbent. ñ s. desideria
carnis uincens lege pecti. q. licet ei
remissū ē. in uetustate carnis m̄ ma
net. Bñ uiuit' fideles augeam q ex eo
q. s. in x̄o nouitate dñam sibi libidine
ñ patiunt'. Ex eo ā q. adhuc trahunt
ad uetustatē filios regenandos mor
tē gen̄ant. ē ꝓgnie pecti q̄ renati ob
noxii ñ tenent̄. ⁊ q̄ renascunt'. renas
cendo soluunt'. Item. Sic dicta ⁊ aggre
gata mq̄ aīe ⁊ corpi ꝓtenent. hec ā q̄n
ñ ad mortis iam ꝓtenit'. ⁊ ñ s. ī eis m̄ ꝓ
ūus reat' eor̄ maneat. ñ pecti remissiōe
soluat'. sic ñ ꝓtenat. sz adhuc manēte
lege 2aipiscente. reat' ei soluit'. ⁊ nō

erit ē fiat in bapo plena remissio pc
ator. Idē in epla ad seleuanū. Disci
puli x bapē credunt ablui.

Quando ab herodolimis exat ihc ē disa
pulis suis in iudeā iam. x ibi mo
rabatur. ē as baptizabat. nō p semp
sz p discplos suos quos melligim⁹
iam fuisse baptizatos. fuit bapo io
hannis sicut nō multi arbitrāt. fuit q.
magē credibile ē. bapo x. Ihē respndit
dns petro. Q⁹ lotus ē nō indiget nisi ut
pedes lauet. sz ē mund⁹ tot. Vñ mel
lugit⁹ q. iam fuit baptizat. Ihē ad
huiusmodi uictor ē apli ōs bapē x credit⁹

Si eos de quibus scriptum baptizati
est. utrū fuint baptizati fuit non. in
bapo de hac re nō legisse recordamur.
ipis caliginiam aplis. q. pt aplm pau
lum q⁹ fuint ignoramus. Sz ipos
ē p ē nob manifestare potuit q. bapo
petro aplo dns aut. Q⁹ lot⁹ ē nō indiget
nisi ut pedes lauet. Idē in libro de bp
tismate. Catechumin catholicū hēnco

Non dubio catholicū baptizato preferim⁹
cumnū catholicum diuina cari
tate flagrantem hēnco baptizato anī
ponēmus. nec tō nī sacramēto bapti
quo iste mundē ille iam imbutus ē
facimus inuisā. Merito n. cōtrito
nō baptizat⁹ simoni aut ponitur.
Iste n. x anī bapm p⁹ inflatus est in
mundo spū. Veruntamē sua spū sō ac
cepto. cornelius baptizari noluisz a
petro tanta sacramēta reus fieret.
Sic ā bono catechumino baptismus
cessat ad regnū celoz aperiendū: sic
male baptizato uera uisio q. dixit.
Nisi quis renatus fuit ex aq̄ x. s. s. nō p
t. i. reg. cel. x c. Ipe q. x dixē. Nisi habū
erit iustitia nīa plus q⁹ scribaru x
phariseoru nō intrabimus i r. c. Idē in li.
huiusmodi pfpi. nī tā abunde corpis q⁹ fide

Cetus bapo aliter uidis bapi aliter.
Nī tam ablutione corpis q⁹ fide cor
dis. sic aplica doctrina tradidit dicēs.
fide mundās corda corū x alibi. Saluos
fac baptisma. nī carnis depositio sordiū. sz
aliē bone interrogatio in deū. Idem in li.
de bapo. Sic inuenī scriptū. q. dā spūales
ista i nouo quidā carnales inuenium⁹.

Sicut in sacramēto uetis testamēti in
ducebant quidā spūales ad nouū. s.
qui ē q⁹ occulti erat actibus primēes

ctus corruptē so. erit quam q. ista celebratio ipi gratis et ō nupta
tiarū. ll. ō est et melior ut. s. q⁹ ei signa remissionis narrat q. alia pe

Deus

fice nō nē in sacīmus nouit. q. ia rele
nanī ē. quidā multi aīales qui pro
fici nolūt ad capienda q⁹ spūalia. q.
ornat⁹ suo applicas. ad uer. t. prue
bunt. Si ā placuit. x antiq⁹ accipi
ant. tpō accessu. x profectu ad nouū p
mitt. x si pusq⁹ spūales fiant et
hac uita rapiunt⁹ custodiū. p sacīm
ti sānāt. in ira uindictā aperiant.
nec inuenio quid ueri inueniat⁹
in eo q. semper ē. Imperfectū meū u
terq⁹ oculus uidet. x libro. t. os. f. Item.

Non mirū ē de sacramēta integritate
matris. x sānitate. aut quali fide in
genitus sit ille q⁹ accipit sacramentū.
Interest q. primum ad salutis mā. sz i
terest ad sacramēta q̄nē. Ihē manife
stū ē. si posse. ut fide ī integra mē
gni in quoq⁹ maneat sacīmū bapti.

Item. Si possz fieri ut singuli diligen
ter interrogarent. tot diuersitates op
pinionū forsitā quot homines nume
rant. Aial n. hō nō papire ea q. s. spūs
dei. Numquid ī non hō sacramēta
integra accipiunt. Aut nōd hō spūs
ecclie. x opinionū carnaliū nam
tate emendantur. denuo q. accepe
rant repetendē ē. Accipiat quisq⁹ f. fi
dem suam. sz q⁹ accipiat gubnāte
nīa deo. Ihē ex. 2. milleuano. tu
multiplicatur aug⁹ x anselm⁹ contra ecce
legat⁹ ē pelagianos. Sō natī nec
sanatus sz nisi peccī adā morientes.

Placuit q. oībz epis q. fuerūt in hac
sca synodo statuere. hō q. i psenti
saculo diffinita s. ut quicq⁹ dic adam
pmū hoiem mortalē fm. ma ut siue
peccatet siue nō peccatet moreret⁹ i
corpe. h. ē de corpe exiret. nō pecti mū
to sz necessitate nāe. anathema sit. Ihē.

Omnibus nī solū penā. sed x culpam a
Placuit ut quicq⁹ parentibz nascant⁹
paruulos recentes ab utis matrum
baptizandos negat. aut dicit in re
missionem peccatoz eos baptizari. sz
nichil ex adā trahē originale peccū. qd
lauacē regenerationis expiet. nī: fit a
sequens ut in eis forma baptismatis i
remissionē peccatoz. nō uera sz falsa i
telligat⁹. anathema sit. qm nō aliter intelli
gendū ē. q⁹ q. aut apls. P hoiem u
nū mortē peccatū in mundū x p pec
catū mortē. x ita in oēs homines pertran

Quar. xxxv. gessisse magi
stros magis contrarios
legas preceptis sanct
vaffectus nimis
purgat. q. o. hō ab
simile possit argue
mur ni pulmo ex
terne vitiatus u
nolumen pneuma
libz aure pua ma
gis quam lux ex
pua magē. q⁹ luxr
ē pua necessaria

Si ecclesiarum
uno. q. si quis
tum et bapō nunc
as sz pro bapizā
to et baptizatum e
e. cum tm ī d⁹ bu
tum et bapō
mortis p sumpti
é aute eū baptizati
es et p̄sbr. o n bap
p. n. et. m. hic qui
legas. q. purgatis
mortalib⁹ mi. nr
sortes uenialiū
ut. s. augar conscien
tiam uenia minoris lo
q. ut. q. t. enigma

Deus diuino amor
nōs. s. q. adhe
cumanum ī ter. lo
te eo qui ē et erit
tum baptizandi
i. nō ē. o. maioz
ē. s. cum. s. xxv
or. cum. t. q. s. si
bapī nicena com
huo. n. q. vi. nō oīs
expectemus si ab
rumpunt. atque bap
tismum cum po sit

Quero aliī epla
pectem. et ē. sz ve
bum aug⁹ q. t. ē. est
pectī rep. o. et noz
ubi nō si cognosce
nō ei ouisse baptiz
to hic tenuam ofi
cientiam ipsi ad mē
tgōm ecclē suam
ficiem ostendat. huc
vi. s. nō enim ipec
tum

Sicut. sic ī mundi
tōnē fuerunt
tom quidam die. s
nouo sunt quidā
mali qui si nunc pūt
tonum opam omis
sis mal. et ut iuxt
baptizati ut p̄sbri
ē. si aīa recedens
bitum abluantur. mīa
di. q. qualicunq⁹ fide
quis accipiat bapt
mam uīi tpe. sic
nicum si nō euis sa
lutem sic fiete age
ait nulla pte qd si
fiete primis peniteā
ti sunt et baptizandi
in sūcemēto. p̄ma
Intelligendū est quod
no baptizato usq⁹ ad
illud nō necesse est ee
ecclesiā. s. ad quam q
dam est ī nouo. t.
spūales pr̄ baptismū
cum nō sint pcc. ap
plicus. s. una ap̄li

Deus

atrum⁹ vitiat⁹ os. q. q. aut ē fuit pcc se qui p. alium. ut. q. q. vi. accusō. ff. de solu
tōi mēt arrhites. s. de cro. col. l. una. ff. oma. a. n. cē. et. relegū. et nullienē

erit ē fiat in bapo plena remissio pc
ator. Idē in epla ad seleuanū. Disci
puli x bapē credunt ablui.

Quando ab herodolimis exat ihc ē disa
pulis suis in iudeā iam. x ibi mo
rabatur. ē as baptizabat. nō p semp
sz p discplos suos quos melligim⁹
iam fuisse baptizatos. fuit bapo io
hannis sicut nō multi arbitrāt. fuit q.
magē credibile ē. bapo x. Ihē respndit
dns petro. Q⁹ lotus ē nō indiget nisi ut
pedes lauet. sz ē mund⁹ tot. Vñ mel
lugit⁹ q. iam fuit baptizat. Ihē ad
huiusmodi uictor ē apli ōs bapē x credit⁹

Si eos de quibus scriptum baptizati
est. utrū fuint baptizati fuit non. in
bapo de hac re nō legisse recordamur.
ipis caliginiam aplis. q. pt aplm pau
lum q⁹ fuint ignoramus. Sz ipos
ē p ē nob manifestare potuit q. bapo
petro aplo dns aut. Q⁹ lot⁹ ē nō indiget
nisi ut pedes lauet. Idē in libro de bp
tismate. Catechumin catholicū hēnco

Non dubio catholicū baptizato preferim⁹
cumnū catholicum diuina cari
tate flagrantem hēnco baptizato anī
ponēmus. nec tō nī sacramēto bapti
quo iste mundē ille iam imbutus ē
facimus inuisā. Merito n. cōtrito
nō baptizat⁹ simoni aut ponitur.
Iste n. x anī bapm p⁹ inflatus est in
mundo spū. Veruntamē sua spū sō ac
cepto. cornelius baptizari noluisz a
petro tanta sacramēta reus fieret.
Sic ā bono catechumino baptismus
cessat ad regnū celoz aperiendū: sic
male baptizato uera uisio q. dixit.
Nisi quis renatus fuit ex aq̄ x. s. s. nō p
t. i. reg. cel. x c. Ipe q. x dixē. Nisi habū
erit iustitia nīa plus q⁹ scribaru x
phariseoru nō intrabimus i r. c. Idē in li.
huiusmodi pfpi. nī tā abunde corpis q⁹ fide

Cetus bapo aliter uidis bapi aliter.
Nī tam ablutione corpis q⁹ fide cor
dis. sic aplica doctrina tradidit dicēs.
fide mundās corda corū x alibi. Saluos
fac baptisma. nī carnis depositio sordiū. sz
aliē bone interrogatio in deū. Idem in li.
de bapo. Sic inuenī scriptū. q. dā spūales
ista i nouo quidā carnales inuenium⁹.

Sicut in sacramēto uetis testamēti in
ducebant quidā spūales ad nouū. s.
qui ē q⁹ occulti erat actibus primēes

Deus

fice nō nē in sacīmus nouit. q. ia rele
nanī ē. quidā multi aīales qui pro
fici nolūt ad capienda q⁹ spūalia. q.
ornat⁹ suo applicas. ad uer. t. prue
bunt. Si ā placuit. x antiq⁹ accipi
ant. tpō accessu. x profectu ad nouū p
mitt. x si pusq⁹ spūales fiant et
hac uita rapiunt⁹ custodiū. p sacīm
ti sānāt. in ira uindictā aperiant.
nec inuenio quid ueri inueniat⁹
in eo q. semper ē. Imperfectū meū u
terq⁹ oculus uidet. x libro. t. os. f. Item.

Non mirū ē de sacramēta integritate
matris. x sānitate. aut quali fide in
genitus sit ille q⁹ accipit sacramentū.
Interest q. primum ad salutis mā. sz i
terest ad sacramēta q̄nē. Ihē manife
stū ē. si posse. ut fide ī integra mē
gni in quoq⁹ maneat sacīmū bapti.

Item. Si possz fieri ut singuli diligen
ter interrogarent. tot diuersitates op
pinionū forsitā quot homines nume
rant. Aial n. hō nō papire ea q. s. spūs
dei. Numquid ī non hō sacramēta
integra accipiunt. Aut nōd hō spūs
ecclie. x opinionū carnaliū nam
tate emendantur. denuo q. accepe
rant repetendē ē. Accipiat quisq⁹ f. fi
dem suam. sz q⁹ accipiat gubnāte
nīa deo. Ihē ex. 2. milleuano. tu
multiplicatur aug⁹ x anselm⁹ contra ecce
legat⁹ ē pelagianos. Sō natī nec
sanatus sz nisi peccī adā morientes.

Placuit q. oībz epis q. fuerūt in hac
sca synodo statuere. hō q. i psenti
saculo diffinita s. ut quicq⁹ dic adam
pmū hoiem mortalē fm. ma ut siue
peccatet siue nō peccatet moreret⁹ i
corpe. h. ē de corpe exiret. nō pecti mū
to sz necessitate nāe. anathema sit. Ihē.

Omnibus nī solū penā. sed x culpam a
Placuit ut quicq⁹ parentibz nascant⁹
paruulos recentes ab utis matrum
baptizandos negat. aut dicit in re
missionem peccatoz eos baptizari. sz
nichil ex adā trahē originale peccū. qd
lauacē regenerationis expiet. nī: fit a
sequens ut in eis forma baptismatis i
remissionē peccatoz. nō uera sz falsa i
telligat⁹. anathema sit. qm nō aliter intelli
gendū ē. q⁹ q. aut apls. P hoiem u
nū mortē peccatū in mundū x p pec
catū mortē. x ita in oēs homines pertran

Pcessi. s. ad quam q
dam est ī nouo. t.
spūales pr̄ baptismū
cum nō sint pcc. ap
plicus. s. una ap̄li

m quo ōs pmanuerīt. ñ q̄admodū ēcīa
catholica ubiq; diffusa semp intelle
lexit. pp hunc n: regulā fidei ⁊ punu
qui nich peccōr. in semet ipis adhuc
2mittē potuerīt. iō in peccōr remissi
one uenīat baptizandī. ut in eis re
generatiōe mundet. q. generatōe na
xerīt. Item. Gīa ⁊ pcta dimittit.
Placuit ut q̄q; dixīt ⁊ ne reiterē
gram dei q̄ iustificam p aduenīat.
ihm xpm dnm nrm. ad sola remis
sionē peccōr ualē. q̄ iam 2missa ē:
ñ ⁊ ad aduentū ut ñ 2mittantur
anathēa sit. Item. Qd sit pcm gīa
Quisquis dixīt docet. ⁊ ut iuuet facit.
gram dei p ihm xpm d. n. pp h mā
nos aduuari. ad ñ pcādū. q2 p quam
nob reuelatur. ⁊ apīt intelligentia
mandatoz. ut sciam q̄. appetē. quid
uitare debeam. aut ualeam ana
thēa sit. Item. Sine diuina gīa. man
Placuit ñ q̄q; data in populis ñ ē.
dixīt nob. iō: gram iustificationis
dari. ut q̄d facē p libūm arbitriū u
beam facē. facilius possim implere
p gram. q̄ si gīa ñ daret. ñ q̄d
facile. ſz m possim sine illa implere
mandata diuina. anathema sit.
Item urbanus pp omnibus xpianis.
pt bapm 2firmatois. sacīm pstetur.
Omnes quid fideles p manꝰ impōis
epor spm scm p bapm accipere de
bent. ut plen ꝯam inueniantur. Qa
cū spc̄s infunditur cor fidele ad pu
denciam ⁊ sciam dilatat. Item
melciades. pp. Qd 2fat spc̄. i bapate.
Spes scs qui quid in confirmatione.
Siqp aq̄ bapi salutifo descendit lap
su. m fontē plenitudinē tribuit. ad
nocentia 2firmationē. augmtū p
stat ad gram. ⁊ qz in h mundo tota
crate uidet. mr uisibiles hostes. ⁊
piacula gradiendi ē. in bapo regena
m ad uitā. p bapm 2firmam ad
pugnā. In bapo abluim. p bapm
roboramur. ⁊ q̄mus 2mno manſi
uris sufficiant. regenatois bīficia
uicturis. ni necia ē confirmatois
auxilia. Regenatus p se saluat. mox
in pace bapi scdi recipiendos. 2firma
to armat. ⁊ instruit. ad agonē mū
di h. ⁊ pfia resuandos. Qi ā p bapm
ē acq̄sita innocentia imaclata pueri

rum. ad monē 2fumam. morte. qz ia
non possunt peccare p morē. Idem hil
pmiaz cpis. Manꝰ impōis sacramtū.
dignus est sacramento bapismi.
De hys uero sup quibz ngaſus uos m
formari. i. unū mal sic sacmentū.
manus ipōis epoz. aut bapis. scire
uniq; magnū ē sacm tu. Et sic unū
maioribz. i. summis pontificibz ē acco
modatū q. ñ a maioribz pfici non p
ma ⁊ maiori uenīatē uenerandē ē ⁊ re
nēd. Sz ma 2uincta ē h duo sacmen
ta. ut ab inuicē ñ morte pueniente
nullatenꝰ possint segregari. ⁊ unū sn
alio pfici nō p. Ire euseb⁹ pp. ñ ab a
lis q̄. ab epis ipōnī sacm̄tū perfici p.
Manus q̄ ipōnīs sacramtū magna
uenīatē uenerandū ē. q. ab alijs pfici
ñ p. ñ a summis sacerdotibz ñ tpe aplōr
ab alijs q̄. ab ipis aplis legitur ac
tum. pactum ē. nec ab alijs q̄. q̄ tor
quentur locū. ñ q̄m pfici p. aut si debz
nā si alic pstiterit huic: utriusq; habeat
et uacuū. nec mr ecclīa unq̄ repe
tabit sacramtum. Ire tribun de istum
rōe clicoz li. i. cap. xxxc. Quare 2fir
mandis sacramtū baptizato mandet.
Nouissime a summo sacerdote. manuū
pactiōis traditur baptizato. ut roboz
retur p spm scm. ad pdicandū alys. i.
donū q. in bapte 2fectus ē. p gram u
te donat. etc. Signat. n: baptizatus
ē crismate i summitate capitis p sacer
dotē. p pontificē ū in frontē. ut i pmo
ri unctōe significet. sr ipm. spc̄ scī des
cendisse ad habitatōem dei 2fectandam.
In sedā q̄ ut eund spc̄ scī septifor mis
gra. ē oī plenitudine sciam ⁊ sapiē. ⁊ u
nus uenire i hoc declarat. Ire ex 2e.
aurelian. cap. uj. Ad 2firmationē ñ
Ut iterum ad 2fir ñ iterum accedatur.
mationē ueniat. pfecte etatis ut mo
deant 2fessionē facē pri. ut ⁊ mūdi
donū spc̄ scī. ⁊ ualeant accipe. et q̄a
nūq̄ etas ānus ñ in 2firmatōe epāli
fuit crismat. Ire ex 2. melensi cap. vi.
Epi ñ nisi iterum baptizatos confir.
Ut epi ñ nisi iterum p ipōnē manꝰ
manuū spm. s. tradant. exceptis infir
mis ⁊ morte pticipantibz. Sic ā duo
bz tpibz pascha uidelicz ⁊ pentecostē.
a iterum celebrari debz baptismatis
onē scī spc̄. a iterum pontificibz cō

Omnissime. do precipiā
dum. ai. h. uoj.
q. u. idcirco
ēt. ac hēt aū
ad idolatriam

si pr̄eoccupet
pōt oīci aliquo
se lotum. ere
ptum alijs uy
q. u. ono ad bi
tatōm in bis. n.
terciorie spc̄. s
si ap̄lc qui ipse
dicit. ignis
accipe spm scī
s. pr̄mo in eos
ignis ligs

Ite iterum
institutum
est. simplex pe
frete p fectum
uerit entre. uy.
amoꝝ qui

promoui pōt ad maiores ordines. ⁊ lxxvij. di. c. ij. ul. vj. ainū. ß. ac mino
ri. uj. firmacē mm quid minoꝝ em ieb⁹ ut gliam pmiſ. ñ confirmatis q̄
confirmatus iuterit q. si q̄ quā ñ confirmacē amiraniqnē. gīa. ut. g. e.
c. ij. g. accedē. ē. unq̄ dicatur q. puulo accrauit. gīa. mayo unus ß. qbē. i
ut alius ß. acca

Ite epi. statuū ē pcm. mtibz. ut ß. di. mj. uersabis. Nec
mus obstinatorum ut ß. xxij. q. ij. ioneſtum. ß. di.
ij. liquido.

uenit celebrari. Ite ex.2. iconiēsi. cap. vi.

Sed̄ aut ēcio: nullus confirmetur.

Dictū ē nob̄ q̄ quidā de plebe bis l'ter l' plo amplī epīs ignorantib; m̄ ab eisd̄ epīs iterā minime deb. q̄ bis l'ter ut amplī baptizatus aut confirmatus. n̄ sclō. sz solū d̄o sub habitu regulā l'cleri ali religiosissime famulari decrāuit ē.

Ite. ggg. vj. De eodem.

De hoc q̄ a pontifice confirmat̄ fuit denuo: illa talis māno plebenda. Ite Steph's pp̄ v̄. Oīa sacramēta crucis sig

Nunquid n̄ oīa crīs natali plicūtur. mata sacerdotal' mīstīj crucis figuram plicuntur. Quīquid baptismatis unda n̄ cruce sācta pcia relaxauerit: ut cēā p̄ cream sine crucis signaculo q̄l sacerdotij gradū ascendit. Ite ex.2. carthagīn. mj.

Energumini oīb; diebus exorcizen

Omni die exorciste energumenis mu. man̄ ip̄onāt. Energumini ū patiūtā tomoz dei ūtram. q̄bz assistentib; in domo di uidē condiant̄ p exorcistas oportuno tp̄ ministrēt. Ite ex eod. A qui

Neophyti ali bz neophyti abstinē debēt. gendi a lauacrib; epulis. t spectaculis. l' aliis abstineant. Ite ex.2. agathensi. De ordine officiorum.

Cenuerit ordinē ecclē ab oīb; equaliter custodiri. Vñ: statuendū ē ut sic ubiq; p̄ antiphonas collatōes. ab epīs. l' pbīis: decantent̄. t ymni matutini l' uespertini diebus oīb; decantent̄. t in conclusione matutinaz. l' uespertinarum missarū p̄ ymnos capitula de psalmis dicant̄. t plebs collecta oīone ad uespertinū ab epō dimittat̄. tū demū. Ite ex.2. gerundinensi. De eodem.

Do semp placuit obseruari: ut oīb; diebus p̄ matutinas t uespas oīo dñica a sacerdote p̄ferat̄. Item ggg. vij. in

genali synodo residens statuit. De eode.

In die resurrectōis usq; in sabbō in albis. t in die pentecosten usq; in sabbatū eiusd̄. uj. psalmos nō ad nocturnas. uj. q; lectōes. ainq̄ more canim̄ t legimus. Omnib; diebus alijs uo diebus xij. psōs t ter lectōes recitam̄. In dñicis diebus xx. t viij. psōs. excepto die pasche. et pentecostes t vj. lectōes celebramus. Illi ā q̄ m condiamus diebus nec tñm ps̄ t nec lc. celebrare uolūt. n̄ ex regla sēd ex fastidio q̄dā. h̄ facē.

Dos ā t ordinē romanoz iustiga tes. t antiquū morē nīr ecclē mutantes. annos patrū statutū ti. sic imperius pnotauim̄. Ite. omel. ggg. pp̄

De obs quadragesīa narione quadragesīe.

Summa obseruandē ē obseruanda. ut re mouia in ea p̄ dies dñicos q̄ de ab stinentia subtracti s. n̄ q̄ infirmitā ipedierit: nullatenꝰ soluant̄. q̄z tp̄i dies decime s anni. A pma q̄ dñica xl. usq; in pascha dñi. sex ebdomadē quadragesimales. q̄z uidelicz dies. xl. dies t dño sunt. ex quib; dñi sex dies dñica abstinentie subtrahunt̄. n̄ plus in abstinentia q̄. xxx. t sex dies remanent. uerbi gratia. Si per cc. lxv. dies ann̄ uoluit̄. deinde p xxxvi dies afflictiōn̄. q̄si anni deo decimas dam̄. Sz ut sacer nr̄is. xl. di erū adimpleat̄. q̄. saluator nr̄ sancto suo ieunio sectaniam q̄nq; dies p̄ris ebdomade ad supplemē nū xl. dierū tollant̄. i. iij. fer. que cap̄ ieunij subnotat̄. t v̄ fer. seqūs vi. fer. t sabbm. n̄ nisi dies. iij. in p̄cedentib; xxx. t sex adiuncti. xl. dies in abstinentia n̄ haberemus. Iubem̄ t a bapo d̄o oīum donoz nō tū decimas dare. Ite eusebi. pp̄ Abs q; phabili necessitate ieunia n̄ solūt̄

Ieunia in ecclīa sacerdotib; legitima. Natura sine necessitate rationali n̄ solūtur. Ite ieu. Condiana ieunia a duplicatis. t pplicatis. t p̄ferenda.

Non dico ebdomadas. n̄ dico ieunia duplicata: sz alū singulos dies absq; ebdo. luxuria uanitate. Ide. Sunt t condiana ieunia. De eode. Perfecto sacerdote fugiens. fuit. n. pdest t biduo l' triduo. nīl nisi uacuū cui possit nocere: si p̄ obstruat̄.

Idem. De eodem.

Sunt t ieunia para quua. mobilia q̄. i. ē ordie celebre. t ordie p̄ desse aplis inquit. Nolu adhuc aqm bibe. sz modico uino. ppter m firmitatē tuā. cuius nr̄. infirmitatē. curato q; sēcitat ieunium. Ite ambr. i psalmo. cxx. Medi cine p̄cepta diuine ād̄ois p̄cepta

Contraria diuine ād̄ois p̄cepta medicine s. q̄ a ieunio reuocant lugubrare n̄ sinunt. ab oī ītemp̄

n̄ Jeunamus ibi enim animi mō sume mercedis. s. a fame et si an si p̄. q. d. si mi postea una uice commedas quem os suffice tibi mede ram ut p̄bz q. quoniam sicuti obstrinxim. v. replebimur postea p̄ apu lam ubi ad summam sitis q̄ cotidie. et ita p̄ q. nō dz proinde diem abs mere n̄ forte ecclā. lxv. di q. ut p̄bz q̄ faciunt sicuti diem si medio ab. c. xxv. di. ab exordio. ab exordio vij. q. ij. c. ult. et xxvij. q. ij. illud lugubre. et fleri p̄cepit. Contraria. c. xxv. di. et xxvij. q. ij. illud lugubre. et fleri p̄cepit. Quia natur migrante me corpus ms. cum sui generis gra. do nature

mediatōis adducāt. m q̄ se mediam
oni dedit. semp̄ sibi abnegat. Ite ḡgr̄
i exponit̄ bī iob. Quot modis nos tu
mq; modis nos um gule tangat.
Gule ut̄i rēpat. aliq̄n nāq; uidi
gente repa p̄uenit. aliq̄n rēpn̄ p̄ue
nit. sz cibos lautores q̄rit. aliq̄n q̄ su
nda s. pruari expetit. aquam. aliq̄n
ā. z qualitas cibor z rēp̄ exigit. sz ire
pam qualitate sumēdi mēsuā refectōi
excedit. Non n̄q; abstinēt ē q̄d desidat.
et m̄ ipo estu īmensi desiderij detinus p̄
cat. Ite p̄. ppe. Absq; p̄iurio mul tem
pudicul n̄. p̄dest. re mā z oōnes ū p̄sūr
munare hoi z orare. z alia religiōis
bona age. n̄ mens ab miquitate. ab
obtectatōib; lūg̃ cohibet. Ite re
tonim. Mediocre bonū magno p̄fer
Non mediocrē emit. ri non debet.
Q̄ magno bono p̄fert mediocre bo
nū. Nonne rōnabile hō dignitatē
amittat. q̄ l'etunuū carnatū. aū u
gilias p̄fert sens̄ integrā. Nr pp̄ i
modatū atq; indiscretā psalmor l'
officior detractōnē. aut amentie.
aut ebrietatis notā incurrat. Sunq̄d
cibor multitudine flecti dz ū hō p̄.
Non n̄. ubi mā sz corde grandis ē
dz. Q̄m pp̄ melioꝛē. vij. psalmorū
detractio ē cordis puritate ac serē
nitate. z spūali hilaritate. q̄ con
psallere. modulando cū anxietate
cordis atq; inquietā. Cū ḡ. p cibis
aīab; psalm̄ l'missa dr̄ nichil min⁹
q̄. si p uno quolib; rp̄or dicēt̄ acci
pit. aut dicant atq; qui ea q̄ necē
saria s. corpi subtrahunt illd. q. p
pphām dn̄s loquit̄. Ego dn̄s odio
hns rapinā holocaustor. de inpi
na tua holocaustū offert. q̄ rp̄alium
bonor suor cibor numia egestate. l'
manducandi. l'sōpni penuria corp̄
suum īmodate affligit. Videat mag̃
q̄d apls dicat. Carnis cura ne feceris
in concupiscentijs. z ē. Ide aug̃. fr̄ io
hem. Non a cib. sz ab miquitatib ab
Eunuū a sine magn̄ eunuū g̃nale.
magnū z g̃nale ē abstinē ab miq̄
tatib; z ab illicitis uoluptatib; scīli.
q̄d ē p̄fectū eunuū in hō celo quasi
xlmam abstinentie celebrant. ē bn̄
nuum. ē ab miq̄tatib; z ab illicitis
uoluptatib; s. abstinem. Sz q̄ hō

abstinentia sū mēde n̄ erit. expecta
m̄ illā bām spēm z reuelatōnē gl̄ie
magni dei z salu. n. i. x̄. In illa spe cū
fuit de spe frā res. accepauit sum̄ mer
cem denarū. denari ergo q̄ accipit no
m̄ a nūo. x. redit. z unctus quadra
genario fit q̄ngenari. Vñ ē labore
celebrand. xlmā ante pascha. ē leticia
no tanq̄ accepta mēde q̄ngēsima p̄
pascha. Nam hinc tāq̄m salutari la
bori boni op̄is q̄ p̄mer. ad quadrage
narū nūm addit̄ quietis z felicita
tis. denari. ut q̄ngenarius fiat. Sig
nificant ipe dns hr multo aptius.
qui p̄ resurrectōn ē. xl. diebz uersat̄
ē in tra ē discipulis suis. quadrage
simo ā die ē ascendisse ī celum pactis
x. diebz misit mēde spe scā. Ite ex di
cis apollonij. Rapior ē l'fure ñ facit
Discipl̄s necessitas sed uoluntas.
Dei p̄ segetes transeundo euellent spi
cas. z ederent. ipi x̄ nox īnocentes uo
cat. q̄ coacti fame h̄ fecer̄. Ite ioh.
Si ō necessit. sz uolūtas facit peccare
Quicquid n̄ ex necessitate fit mutuam.
Quo soluit̄ q. uoluntate ampli⁹ p̄
ferebat. Ite ioh's os aurē. Cibor pl⁹
monia l'ep̄anna salutē. habundātia
Dicit n̄. sic contrarium patit. no
iocundū ē sic cib; bñ digerē. aut bñ
dorē. nich̄ saluē. nich̄ sic sensuū actu
ñ opat̄. nich̄ sic eḡitudinē fugat. sicut
modicum refectio. Sufficientia q̄ppe
ē nutrimento. z sospitatē simul pere
at. z uoluptatē. Ex habundantia ō no
rbum facit. z molestias ingerit.
et eḡitudinē generat z facit. Qd̄ n̄ fame
facit h̄ etiam plenitudo cibor. Magis
ā multo p̄ra: fames quippe in paucis
diebz auferr hoīem. z libat eū de tota
penali. Excels ū cibor? assumit z apum
sepe facit corp̄ humanū. z macat egri
tudine diuina. z ē cū morte crudeli cō
sumit. Ite ieiu. Cibor delicie sū habū
Ne tales accipi dauerint sedulus.
Nam cibos. quos aut difficulē digerit aū
comestos magnopere z pdite labore
dolcam. olerū z pomor. ac legumini
et facilior appetit̄ ē. z arte ī p̄ndis co
quor ñ indigeo. z sine cura sustentat
humanū gen̄ modere sūpsit. q. ut et
aut de deuorat̄. q. ut tenuitas gule ñ
hr. z leuior digestione desiderat.

abstinentia. Quo ad tp̄s. Quo ad ordinē. Quo ad ḡtatē. Quo ad sexū. Quo ad ḡtatē. Quo ad sexū. Quo ad ordinē. Quo ad tp̄s. Abstinentia

Quo ad tp̄s. Quo ad ordinē. Quo ad ḡtatē. Quo ad sexū. Quo ad ḡtatē. Quo ad sexū. Quo ad ordinē. Quo ad tp̄s. Abstinentia

Demo ut nimio ⁊ duob⁹ tibiis hysq; uti
bz usq; ad inflatōnē uenis honeant. Q ue
dulcare tamen ⁊ sapor delectōe capiē.
ut ē nanq; nidoz⁹ fumāt pane ad usū
suu expleñ esurie: qī capuos anhelant.
Vīn ⁊ morbi sanitate nimia augāt. mlti
q; īpatientia gule remediāt. ⁊ q. qīdē in
gesserāt. aufert egerit. ypocras in amphoris
mis epiemis docz anilia ⁊ obesa: que cre
scendi mēsurā impleāt. ñ cito abolueāt
sanguinis imminuant. ī paucissimis. ⁊ pes
sima morboz genia erūpe. ⁊ tenuo nec
saria ex repleto ē. ut rursū hinc ī quo
possint crescere. Non ut manē in uno sta
tu ponit corpoz natā. sz aut semp cres
cit. aut decrescere. nec posse nuic aiam:
ñ crescendi capax sit. Vīn ⁊ galien⁹ ut
rochissim⁹ impugnes ypocras. Athletas qz
uita. ⁊ ars sagina ē. dic in exortatōe
medicine. nec unie posse dui. ñ sanos
ē. aias q; ut nimio sanguine. ⁊ acu
pib⁹ qī luxo uiolutas. nich crescit. nich
celeste. sz semp de carnib⁹ eruduare. ⁊
uenis mgluuiē cogiare. Idem. Multo
rū infirmitates sanat ieiunium.

Iegim⁹ q̄sdā⁹ morbo articulari. a pode
gre humoribz laborātes p scriptione
bonoz ad simplicē mēsam. ⁊ pauperes
cibos redactos ualuisse. Caueant n:
sollicitudine dispensande dom⁹. ⁊ puel
lari largitate. q̄ ⁊ corp frangit ⁊ ani
mū. Inde oratus appetūt cibos q̄ cō
supi relinquunt priam. Iegim⁹. vij.
Diebz sabboz carnib⁹ abstinere debe
mus.

Quia diei sabbi ap scōs pres nōs mus
in abstinēcia celebris ē habitus. nos cor
de anchoratē sequēt. salubrit admonem⁹.
ut quicūq; se xane religionis puticē
delidāt. ab esu carnū cād die. nisi maior
festiuitate mūeniēte. l infirmitate ipedi
ente abstineāt. Ire fructuos epc. Mona
cho carnem gustare non licet.

Carnē cuiq; monacho nec gustandi nec
sumēdi ē accessa licentia. nec q. cānū di
uidicem indignā. sz qd carnis abstinen
tia utilis. ⁊ apm monachis estimetur.
fuato ñ modamine pietatis erga egro
tos. Qd si qs monach⁹ uoluerit ⁊ ama
sanctionē regule. usū q; nūquā uesti car
nib⁹ pusplexe. Vij. ānisū spacio remissiōi
et pnie subiacebit. Ire rex ad rusticū
monachum. De condianis optimis
monachoz⁹.

Nunq; de manu l oculis nus lib psal
mis discedat. Dicat ad ubū oro. sine ī
missione. mgler sens. Nec nagis cogi
tatōib⁹ pauis corp pricq; animi tendat
ad deū. nā nunc pauenta. ama semē
nā scripturax. ⁊ carnis uicia ñ ama
bis. Nec nocet mens ma uarijs puris
tōib⁹ q̄ si pua mscedine. dñabūt nu
ec te deducent ad delictū maximū. Fac
to aliqd opis. ut semp diabol⁹ inuenī
at te occupatū. Si apli hūes potesta
tē de euāgelio uiuere. labozāt manib⁹ suis.
ne q̄q; guarēt. ⁊ alios tribuebāt refri
gerā. quoz p spūalib⁹ debebant mece
carnalia. cur ni mihi usus uios sucessu
m ñ ppes. l fiscellā rere unco. l cānistrū
lemis plete uuminib⁹. Sentē hūm⁹ a
uole. equo lmue. dnidam. In qbz ē
oleū tactum fuit summa. ul plane
p ordinē posue aq̄ duaē irrigue. hic
pulcerrimoz usuū spectatoz assistēs.
Ecce supalio clauoso ūmul unde: eleuat.
illa cadens raucū p dcuia murmur.
Saxa nec scatebris q; arentia rumpat
arua. Insemāt fructuose arboze. ul
gēmis. l surculis ut paulo p̄ opz labo
ris nu dulcia poma decpas. Apū fab
care aluearia. ad qs te mittit salomo
nis pūbia. Monasticoz ordinē. ac mgla
rem disciplinā. in pmis discere oportet.
Texant ē lina: capiendis piscib⁹. scri
bant ⁊ libri. ut ē manus operet u
bos. ⁊ aīa sanescat lectōe. In desidi
ā ē ois otiosus. Egyptioz monasteria
hūc morē tenent. ut nullū absq; o
pe ⁊ labore suscipiāt. ñ mā pp uictus
necessaria q̄. pp aīe salutē. ne uagēt
pruriosis cogitatōib⁹ ⁊ adistar formica
rū isid sedim sedm oī transeuntiū. diua
rient pedes suos. ⁊ miscēt⁹. Quid
q̄ phibēt os q̄ in urbib⁹ habitāt. Ecce
illi fruūtur suis rebz ministrāt eccl̄ie.
Adeant balnea. unguenta ñ spnāt. ⁊ ī
oīum flore uisāt. Ad qd ⁊ ame respōdi.
et nē huic respondeo: me in pīsem opus
uolo: ñ de clicis disputare. sz monachū
instituere. Ire m. xl. capitulor. Absq;
plan sui licētia cuōbiū nich agere licet.

Noīb⁹ q̄ quū humana fragilitas
pmittit decurrit. ut canonica clicis tano
nice uiuāt. obseruantes diuine doctrinā
scripture. ⁊ documēta scōz patrū. ⁊ nich
sū licentia epi sui. l magist⁹ cor meō

posuit agẽ ꝑ sumãr. In uno q; ẽpm: si mul manducẽ. z dormiãr. Vbi ns facl' tas ad faciendi suppetit. q de reb; ecclia tas stipendia accepũr. In uno claustro manẽãr. z singulis diebꝫ mane ꝓma hora ad lectionẽ uenãr. z audiant q̃d tas ꝑtẽ. Ad mĩsã uero simlr lectionẽ audiãr. z obediam ſ canones simꝫ mi nistris faciãr. I rẽ ex. 2. manenti ꝑbr qui simul uenerũt. ebrietatẽ z ꝯuiuiũ

Nullus plꝰor qñ nẽ sumopere uetent. ad ãnũsariũ diẽ xxx. nl' vij. l' ceum aliq̃ defuncti: aut q̃libz uocatõe ad col lectã ꝑbr uenerint: memineriãr nul latenus ꝑsumãr. n̄ ꝑcari. in amore dõ num. l' aliq̃ aĩe bibẽ. aut alios ad bibẽ dñi cogẽ. l' se aliena ꝓuide mggiare. nec plausꝰ z ris mendaces. z fabulas ma nes ibi refir. aut cantare ꝑsumat. uel turpia uerba. l' uisu. l' ornamentib; ante se fi ꝑmant. n̄ laruas demonũ ante se fi ꝑsumãr. qz hoc diabolicũ ẽ. z sacris ca nonib; phibitũ. I rẽ ex. 2. laudicensi.

Quib; spectaculis clerici. interesse non oportet ministros non debere.

Aliaris l' quoslibz dicos spectaculis ali quib;. q̃ aut in nuptijs aut cenis exi beãt ũtesse. z añq; ꝛmulentur ingre diant. surgẽ eos de ꝛmuio. z abire debẽ. I rẽ ex eod. Clerici l' laicus sine ullõe

Non oportet epi non pegrinantur. ministros altaris l' quoslibz dicos. ꝓ ullione epi ad ꝑegrand' ꝓficisci. laicũ. z sñ canonicas ĩstit. i. formata: similr ñ oportz alicubi ꝓficisci. I rẽ aug. ad posidoniũ. z q̃ ẽ eo ẽ fres

Colorẽ fuscis ligũnis. quo l' rubicundior l' candidior. nl' nec ũdior appareat. adultina fallacia ẽ. q̃ ñ dubito. z ꝑ̃s matrons se nolle decipi. quib; sol' pmittit ẽ femine ornari: s quenia ñ s' ipsũ. sed uer' ornat. maxime canoꝝ. z xpianaꝝ. Horand' ẽ. nulle fres ũdax. uerũ nec auri. q. uestisq; pompa. z mores boni ẽ. Exprenda ẽ fr̃stitio ligaturaꝝ. i q̃b; z in aureis uinculis ex uma ꝓ auriclis suspense deputãr. n̄ ad placendũ hoĩb;. z ad fruendũ deo nibꝫ adhibent. I rẽ ex symbolo ephesi 2 aly. cc. q̃ꝛ. q. habuit ẽ 2 nclo nũ. Od spũs scs ꝓcedit a pa

De spũ dicit dñs in euãglio. ire z filio.

Ille me clarificabit. h̄ nichil ire sentientes: unũ ire z filiũ. n̄ uelut egentẽ alĩ glã. Cõ

tentã a spũ sco. glã. z secũ: q. spũs scs ẽ nec melior. nec supior ipo ẽ. z q. hũa na opa faciens: ad demonstrandũ sue deitatis: unitatẽ ꝑsone spũs uelut. ab ipo clarificãr dr. eo q̃d unũ sua l' q̃lib; disciplina nũ quã; clarificat. Q̃nuis n: in sua sit substãa spũs ei. z intelligãr in ꝑsona ꝓpria. uerba illa q. spũs ẽ z n̄ filius. amn alien ñ ẽ ab illo. nã spũs appellat ẽ nr̃atus. z uiuus xps ẽ. Vñ z ab illo simlr. sic z a dño pcedit. Deniq; hic ipe spũs z p manũ scoꝝ apl'oꝝ miracula gloſa ꝓficens: dñm glificauit. illum xpm: ꝓtq; ascendit ĩ celũ. Nã celũ xps nãm de celestib; p suũ spm ũ mirũ efficens. sed q; dicebat. de meo accipi et. z annũciabit uob. I de dicto m̃ li. de spũ s. z errore grecoꝝ.

De eodem.

Saluatoꝛ q. z ueritas am. sed n: loquitur a se metipo. hoc ẽ. n̄ sũ me. z sine mo. z ꝓpis arbitrio. q. insepabil' ẽ a me. z ꝓpũ uo luntate. z amplius q. ex se n̄ ẽ. sz ex ꝑe z a me ẽ. h̄ n: ipm q̃d ẽ. z q̃d z sibi. z loquẽ a ꝑe z a me illi ẽ. Ego uitare loquor. i. inspuo q̃ loquit. Siquid spũs ueritas est. Dicere n: z loq m uitare: n̄ s. z secundũ me nrãm q̃. ad nos s. mocinam. z loquẽ ac capiendũ ẽ. sz uera forma naturã ꝯprehẽ arũ. sue naturaliũ. z maxime humanas. que uoluntarẽ ingerat. m corda credentiũ eoꝝ cordib; inseret. qui eã digni ꝑ audire. Liquide ẽ q̃ dicit ꝓpter z audire filium. uel econtra: filiũ loquentẽ audire ꝓpter. cuius̃d nature ẽ ꝓpter z filium. z in ꝓpe z in filio ẽ cõnexus. z eoĩo spũs scs. qui est spũs ueritatis. spiritus sapiẽtie. Non potest audire filium loquentem que nescit cũ hoc ipm sit. quod ꝓferẽ a filio. i. procedens deus de deo spũs ueritatis: procedens a ueritate. z solatioꝝ. manans de solatore. Denique ne quis illũ a ꝑe z filio uoluntate z sotietate discerneret. scriptũ ẽ. Non n: a semet ipo loquitur. sz sicut audit loquitur. cum simile z de semetipo saluator loquitur. Sicut audio. z iudico. z alibi. Non potest a se filius facẽ quicq̃: nisi quod uiderit patrem facientem.

Explicit liber primus.

Incipit liber secundus.

Ille me clarificabit. h̄ nichil ire sentientes: unũ ire z filiũ. n̄ uelut egentẽ alĩ glã. Cõ

ꝓ ctemisit. ad notãi distinctionem ꝓ uisibilem uicario q. n̄ precor. ab eo assumet ipo. le. in euãgelio. Io. cum uenerit ille ꝓcliatis inimicis ille uos docebit omnem ueritatem non. n. loquetur a semetipo. si quecq̃ audiet loquetur. z que uentura sunt annũciabit uob. Sicut est intelligo et scio dr. cum filius scãa z quicquid ibi et ꝓ ter a spũs. s. ut ꝑe et filio sanctificentur. sepe soli filius sumit. é ꝑis et magro. discipls ueritatis. q. i. cum ueritatis. Io.

Explicat apparatus decretorum.

Incipiunt pleæ dilectionū.

Dilectōe. v. añ cip. qđ ĩcipit. Si mulier.

Inseri debz sequens palea. i. p.

QVm enixa fuit mulier pr̃ quor dies
cerām mūre debeat ablanīu uel ꝓcep
re dicitur. Qa p maſdō. xxxiij. diebz.
Q femina ā. lxvi. diebz debz abstinere.
Od mī facendē est qz accipit in mysterio.

Sē de eod ī fine. c. qđ ĩcipit Hoc et ū p ī
ūbū. Ablatet. Inseri dz sequens plea.

PRaua ā 2suetudo ī 2tuguror monb
sunexit ut filios q̃s gignūt nutrire
mulieres. 2cēpnūt. eos q̃ alijs mlieribꝫ
ad nutriēdū tradunt. Qđ uidelicet ex so
la cā mōuerunt nō fuisse ī eis. Quia
dū se 2tinē nolūt. delpicūt lactare quos
gignūt. Hoc mag q̃ filios suos ex p̃na
2suetudine alijs ad nutriēdū tradūt. n ꝑa
rēs q̃ pus cōsiert. n debēt uxis suis
admiscer. Quippe. et sūm pus cū cū m
menstruis suis 2suetus demeretur uxis
suis miscer phibent. ita ut more lex
sac illū ferat. Si q̃s uxi ad menstruam
mulierē accedat. q̃ ī mulier dū ex 2sue
tudine nūstruū pure. phibi mūre ecām
n dz. Quia ei nature superfluitas i culpa
reputari n ualet. et p hoc q̃ sūm pa
ter. sanctū ē ut ingressu cāe puer. No
unq̃ nāq; q̃ mulier q̃ fluxū sāguis
patebat. pr̃ igū dū uenies humilit
uestimenta eius fimbriam tetigit. atq;
ab ea statim sua infirmitas recessit.
Si g̃ in fluxū sanguis ꝓsus lauda
bilit ꝓtulit uestimētū dñi tangēdo. cur ī
q̃ nūstruū pure sanguis ei n liceat.
ecām mūre. Si u. ea bñ ꝑsūpsit q̃ ue
stimētū dñi in languore posita tetigit.
quod uni ꝑsone ifirmāti 2cedit. cur nō
2cedat eccl̃ie q̃ nāe sue in
eo infirmant. Sēc ā cōioni multū in
eccl̃a dicb; ꝓpe n dz phibi. Si ā ex uene
ratōe magna pe n ꝑsumit. laudanda ē.
Sz si peccat. n ē iudicanda. Bonaz q̃pe
mentiū ē ibi ī culpas suas agnosce. ubi
culpa n ē. q̃ sepe sine culpa agit. quod
ueniē ex culpa. Vñ ī cū dicim sine cul
pa comedim. quib; ex culpa ꝓmi hōis
factum est ut edamus.

Distinctōe. xi. in fi. c. qđ incipit Celsū.
ante ūba illa. Jnē. ysidoz in sūmaciū lū.
Inseri debet sequens palea.

Sed pensandē ē ipa cogitatio unū in sug
gōne an delectatōe. l qđ mai ē in pcti
2sensu cecidit. Cribz n: modis ipleē oē
peccm. uidelz suggōne. delectatōe. 2sēsu.
Suggestio q̃pe fit p diabolū. delectatio
p carnē. 2sens p spm. Quia ī ꝓmo culpa
ī primi suggestit. cui delectata ē sic caro.
adā nec uelut spēs 2sensit. Et nec ē mag
na discretio int̃ suggestionē atq; delectōem.
et int̃ delectōem atq; 2sensū: iudicē sui
ficatur aīm ꝓsidē. Cū n: malign spūs per
carnē suggerit in mūre. si nulla delectatio p
carne suggerat. peccm aīo ꝓpriū n ē. Cum
ū delectari caro cepit. tūc peccm incipit
nasci: Si ā ex deliberatōe ī ad 2sensū 2sen
sus. nē peccm cognoscat ꝓfecta. In suggestio
ne peccī sem ē. In delectatōe fit nutrimētū.
In 2sensu perfectō. Et sepe 2tingit ut hoc q̃
malign spūs seminat. ī cogitatōe: caro ma
turat. in delectatōe: ñ mī animꝰ etiā delec
tatōi 2sentiat. Et cū caro delectari sē aīo
negat. tūc mī aīmꝰ carnis uoluptatib;
reluctās: in delectatōe carnali quodāmodo li
gat mūre: ut ei ex rōe ꝓdiat. n 2sentiat. et cū ea delectatione ligatus sit. q̃z li
gatū se uehemēt̃ ingemiscat. Vñ et ille ex
ar delectus ꝓpheta miles gemebat di
cens. Video aliā legē in mēbris meis. re
pugnantē legi mētis mee: et captiuū
me ducentē in lege peccī q̃ est in mēbris
meis. Si ā captiuus erat: mīe pugna
bat. qđ captiuus erat et pugnabat.
Igitur legi mētis ei lex q̃ in membris ē
repugnabat. Si ā pugnabat captiuꝰ nō
erat. Itaq; ē hō captiuus ut ita dixim.
et lūb: lūb ex parte: captiuus ex delecta
tōe q̃m portat iuncū.

Distinctōe. xi. in fi. c. qđ incipit. Qui caligi
Inseri debz sequens palea. y. p.

QVi patres q̃n ꝓ flumen ā ultionem
malas leges bñ ardentes ꝑmūt. et pseue
dantes coronātur. Qui aut ꝓ nimie ā
flumē 2stituunt bonas leges: ut sic se
mentes. et congruē male intelligentes.
Nam et ꝓphēb; ꝓphīa oēs reges qui ipsā
dei n phibuerit nec ecclīam q̃ ā dei pcep
ta seruare instituit: culpauit. Et q̃ prohi
buerūt et dicunt. fr̃alior mūra laudāt.
Et rex nabuchodonosoz 2tui cēt ydolor.
2stituit sacrilegā legē ut simulachrū ado
rarēt. Sz et impie 2stituēdo q̃ obedire no
luerūt pie fidelitq; fecit. Item ñ rex di
uino correctꝰ miraculo: piā laudabilēq;
legē 2stituit ꝓmulgare: ut quicūq; dicere
blasphemiā in deū. ejudicat. misac. et

abdenago: cū domo sua penit' mutet. Jde
ex libris ysodor. Justū ē pīcipē: legibz ob
ēpare suis. Tūc n' oīa iā ab oībz custodiē
da exstimz: qñ z ipē illis trucinā pbz: pn
cipē legibz rēi suis. ñ ī se posse dāpnare
nūa: q̄ in subiectis statuūr. Justa ē n: uo
ss cor auctoritas: si qđ pīs phibēt: hoc
sibi ñ pmittit.

Distinctō xv. ī fi. c. Sēa romana. In ter
ca pena ē qđā palea q̄ incipit. Jē gelta
sēor. Et dunt usq; in finē ipī distinctō.
Distinctō xvi. ī fi. c. qđ incipit. Clemens.
In eād pena est alia pena palea q̄ incipit.
Placuit huic.

Distinctō xvij. p̄ cap Synod eporz. Ante
illa ūba. Jē Julius pp. mīsceri debet
ista palea. .iij. p.

Nec ullum epm q̄ lator appellauit apli
cā sedē dāpnare añq; hinc sūa diffinitio
nē pdat. Nā si sclares ī publicis libellis
aut appellatoris ss actatoris. quanto
magis sacerdotibz h eād agē lic: qui sūt illos
ss de quibz dem ē. Ego dixi dij estis.

Distinctō xviij. in fi. illi. c. De omnibus
ante illa ūba. Item ex niceno. Jnterseri
debet ista palea.

Item ex zulio cabilonē capitulo quinto.
Placuit ut zseruato metropolitani pma
tu ē arī epor ī sue ordinatōis tp̄e. alius
alij sedem defendat locum.

D. c. ī fi. c. qđ incipit. Placuit ut quis.
Ante illa ūba. Jē ex zulio mīsceri debet
ista palea.

Item ex zulio aurelio. c. ij. .iiij. p.
Epī ñ dz egre abbem ad synod ne: nisi alia
qua rōnabilis causa subsistat.

D. xix. ī medio illi. c. qđ incipit. Si
romanor. Jē illa ūba. Nouit sibi ne
mīa denegari. Ante illa ūba. Dicendo ñ
oīa. Jnterseri debz ista palea. .v. p.

Hec n. c. x. suarū decretalū. Ne quid no
stre hōd pmissū a nob forte credat. oīa
decta zfirma mā bē recordatōis Jnnocentij
q̄. oīum pdecessor nror q̄ de ecclastici ordi
nib: et canonū pmīgena ē disciplina.
ma a uīa dilectōe custodiri mandam. ñ
si q̄s ī illa zmiserit. uenia sibi nouit de
ineps denegari.

D. xxiij. ī fi. illi. c. qđ incipit. Manī ecc.
Ante illa ūba. Jē ex zulio cartaginē. ni
Jnterseri dz palea ista.

Item ex decta siluestri pape capitu
lo septimo. .vi. p.

Nullus archiepor l' subdia conor rē zsecrarā
a pbīo alijs porrigat. q̄ aliud ē minus
aliud assistens. ñ m supportet. q̄ ei sacdos
impsuit or suo bñdictionem.

D. xxv. q̄ in pn illi ca. qđ incipit. Qua
lis hunc. Ante illa ūba. Sz rām incipit
ca. debz mīsceri sequens palea.

Sed nī de quibzdā culpis ē aī uidim p̄ga
tois ignis: ardendi ē. p eo q̄ uenis ait.
Qui si q̄s in spm blasphemiā dixit. ne
q; ī hoc sclo. neq; ī futo: remittet ei. In q̄
sūa dr intelligi. quasdā culpas in hac
sclo. z quasdā in futo posse relaxari. Qd
nī de uno accidit. zsequens intellectus pbz.
q̄ de quibzdā concedimus.

Jē de cod. et. c. c. ante. Alias autem.
Jnterseri debz sequens palea.

Item augustinus.

Cum aliud scelus distulit fructū zfessi
onis: pus purgabit ignis purgatoris. Hoc
ignis si ñ sit eternus: multo ñ modo grauis ē.
superat: omne penā q̄. homo hīqua pot
sus ē. in hac uita. l' pati potest.

D. xxvij. in. c. Qđ interrogasti. in vi. pe
ca s due palee. Nam si zsentiremus.
Qđ tñ z durat usq; ad. c. pbīs.

Distinctō xxxi. in fi. ca. quod incipit.
Tenie dz ecta. Ante illa ūba. Jē exipio
q̄ō. Jnseri dz sequens palea. vij. p.

Nam si paul ad corinthios scribit dicēs.
Abstinete uos ab his ut uacetis orōni.
hoc utiq; laicis pcepit. ml'o magis sacdo
tes quibz orandi z sacrificandi uige
offm est. debēt sēp ab hac zsortio abstinere.

D. xxxij. ī fi. c. qđ incipit. Jnterdixit. añ
ūba illa. Jē greg. Jnsert palea q̄ incipit.
Hospitalū. et est in viij. pcta.

Distinctō xxxiij. q̄. ī fi. c. quod incipit.
Quor dā relatōe. ante. Sq̄ incipit. Combia
ā. debēt mīsceri sequentes palee.

Ex zulio aurelian. .iij. ix. de cod. viij. p.
Epm. pbīm. aut diaconū. cantes ad uenā
dū. aut piscant aut hīs res hmōi ñ licet. Q̄
si q̄s talia pcōr in hac uoluptate sepi
us fuit: si epc ē: tribz mīsibz a com
munione suspendat. Si pbr. duobz:
diacon uero ab oī offo z coione sp̄edat.

Omnibz fidelibz dei uenatōes. Ex de cod.
et siluaticas uationes tam canibz.
et si aucupium aut falcones non ha
bebunt: interdicimus.

Jē di. c. m. c. qđ incipit. Xamo ante. Sci
enciā sūi mal'. Jnseri debēt sequens palea.

Ex dictis augustini. xv. de eodem.
Audire xpi membra x̄ te matris ecclie
luce cōo filij. qđ dico apostolis audiāt
fideles. qđ dico fidelibz: audiāt apostoli.
Qđ dico fidelibz t apostolis. audiāt t
catechumini: audiant ē t nimicant. t
nemo sāpnat. Sit ē ī sabbatō nr audi
mus. ne nob sit ī reatū dolor. mīs. apostolis
dico nob fornicari ñ licz: sufficiāt nob
uxores: adulteras hr̄e ñ licz: audiat de
si nos sāpnimus. adulteras hr̄e ñ licz nob.
Et si ñ hēis uxorē: mī ñ licz nob hr̄e adu
teras: qs p̄a dimittatis: et ducatis uxo
res: tamo magis erit dāpnatio nob si no
luimus hr̄e uxores t adulteras.
Distinctō xxxvi. ī fi. c. q. ītupit. Ab exordio.
Inseri debet sequens palea.
Luxuriosa res ē unū t aumeliosa ebrietas.
Sol. n. q ē hōis misereri: ñ erit sapiens.
Fue de eod in fi. c. qđ incipit. Ebrē pmptes.
Ante ūba illa. frem ambr. debent in
seri tres sequentes palee:
Item. xv. De eodem.
Ebrietatē mero estuans ciro despumat in li
bidines: ubi ebrietas: ibi libido dñat.
Item. xv. De eodem.
Immolatū sacerdotē t apls dāpnat. aue
tus lex phibz. Sacerdotes q ministrāt ī
templo dei phibent vinū t sicerā bibe:
ne crapula t ebrietate aggrauent corda
eor. Si sem hebreo sermone ois potio nū
cupatur q inebriare p̄. Quicqđ inebria
at. sanū ñ mus erit. fuge similit t vi
nū in quo ē luxuria: Nolite ut ait
apls inebriare vino. in q ē luxuria.
Qui alterno debuit. unū t sicerā ñ bi
bit. Sponsa igitur unum fugi
at ut incendiū. Vinum t ebrietas ē
incendiū. Item pspet. xv. De eodem.
Luxuriam facit et nutrit nimi prepa
no nimia cum natura.
Distinctō xxxvii. ī fi. c. qđ incipit.
Legāt epi. Añ illa ūba. fē mbanus.
debet misceri sequs palea.
Item ex responsalibz urbani pape. ad
karolum. c. xlvij.
Omnem uim mucoz suoz in diale
tica disputantes ponūt hēretici. q̄ phi
losophoz sīa diffinit̄ ñ astruendi
uim hr̄e sz studiū destruendi. sz ñ ī di
alectica placuit ds̄ p̄. f. t s. s. Regnūz
n. dei in simplicitate fidei ē. ñ in con
nexitate sermonis.

Distinctō xxxviij. in fine. c. qđ incipit.
Sedulo monendi. añ illa ūba. fē clemēs.
Debent misceri iste palee:
Idē ad alexādrin epm. xv. de eod. ix. p.
Indignū uchemēter existimo ut ūla eccliā
loratu ursinīgā sub regulis donari.
Idem de vera religione.
Omnio diuinar scripturar t cuiqz lingue
peritie accipienda ē: hab n: ppa oīs lin
gua: ppa locutionū gra: q cū in alia mis
centur uidentur absurda.
Item venimus ad pmachū. xv. de eod
clīastica imperio t si hab clericos ne
nullatenus dissimulare eos debet augē. ut
n otiosis philosophor scolis panicqz
discipulis t inutilia loqr̄ hoim genera.
D. xlij. ī fi. c. ultimū. quod quidē incipit.
Nulli epi. Debēt misceri sequētes palee.
Ire ex dīs bi bīdā abbis. xv. de eodem.
Omnoz uī hoc fuit qđ dr: nec ibi qq̄. aliud
gāt. q. q. diuinis laudibz conueniat.
Item augustinus. xv. De eodem.
In oratorio pr orandi t psallendi ad
ui ponit̄ nich agat̄: ut nō huic t opa
ugui impensa concordent.
Distinctō. xlviij. in fi. c. qđ incipit.
Conuiuia. añ ūba illa. fē ex. 2. mirum
pp. Inseri debent tres sequentes palee.
Ire ex. 2. manentib xv. De eod. io. p.
Nulli pbroz qn ad annūsariū diem. nec
simul. aut septimū: aut trigesimū aliē defun
ti. aut quacūqz nocturnō ad collecta pbr
uenuntio: se inebriare nullatenus psumāt.
Nec prat amore scōz. l. ipius aie bibere.
l. alios ad bibendū cogē: l. se alicna pratōe
ingurgitare: n plausū t risū. mendacios. t
fabulas ianes ibi refē: au cantare psu
mat: aut turpia iocā l. ursos. seu tornatri
ces ab; añ se fieri patiatur. nec laruas demo
nium añ se fieri aspiciant. qr hoc diabolicū
est. et sacīs canonibz prohibitum.
Ire ex eodem. xv. De eod. ij. p.
Quando ā uenimus pbr ad aliqđ munus
aliqs poz eor usui añ missam mapiat. t u
bi bīdicat. t ē p ordinē sedeant. alter alter
honore pferēs: et p mutuā ab; t pacē bīdi
cant. t aliquis de illoz clicis aliquid de sā
cris pāgīs legat. t p refectōnē similit hymp
nū dicat. ad exēplū dñi sic in cena fecisse
legit. t se mutuo ab; pbr maxīe i talib loc.
ut ñ unusquis mūstriū illoz. Ire ex eod. xv. de eod.
Ñ pbr p kl' simul' conueniūt p' pacē dīm
nū mutuū. t nēciam collectionē nō qī

ad plenā rñcionē. Sz qi ad pñdū ibi
ad tabl̄as rñdeāt. ne p mlia mlyonesta z
nuia se gūent: q̄ indecens ē ac hyōsū. se
pe z ad cām rñeuntes. manus dāpnū de
rp̄hensione z scanm̄. qd̄ de gūedine mu
nia timebant: q̄ lucrū ibi faciāt. Sā de
bi conuentu paulus' comchos rp̄hēdit
q̄ cōuenīē cām dñi manducare z bibe
re. Sic z q̄ad cām dñicā. i. ad collectionē
ubi sb̄ occōne conuiuū: et ex gluuiare
uent̄ cā z uetuit: rp̄hensibiles cām d
et hōib; haberē. Et ō pactis oīb; q̄ no
lunt panē cū carnare ī domo frīs ē frib̄
simil̄ frangāt: et singli singlis bibē facia
ant: maxīe ubi ea etiam nocem poculum
non contingant: et sic ad mās rdeant.

D. I. in fi. c. quod incipit. Si pē ordinaq
onē. Ante illa ūba. Presbr calixē. Inter
serī debēt sequens palea. R. De cod.

Ite ex epla cirilli ad iohēm anthiocenū.
Obes crisostomi ꝛoꝛoꝛoꝛo. R. .p.
duab; synodis orthodoxoz epōz fuit di
udicat̄. Sz nām fuit rehabit̄. marcellus
epē ancyre galatie depositus fuit: Sz pō
modo pnām recepit epātū: a sclēpius
diudicat̄ a synodo. etiam sua postea re
cepit. Lauciā epē andriuopolitanus dāp
natus a pō juliano recepit etiam sm
gāt: Cirillus epē ierosolimitanū depo
situs fuit: pō ei reconciliat̄ ē. sue eccē
simili m̄ z poluronū eusebī eccē ierosoly
mitane ponifice syrē pō dāpnant̄.
et nām upe cū reconciliant̄. Innocenc
pō. fortunatū epm dāpnant̄. Sz upe pea
cum ī ppm rehabit̄ locū eccē sue. Mi
senū epm a felice pō dāpnatū. Gelasi
pō successor upi reconciliat̄ z p̄ eccē
sue rehabit̄: leontius dū ēt pbr depo
sit̄ fuit. Sz pea in anthiochia patriar
cha extat. Gregorī ū. nuj. pō. duodecimo
q. eigem̄ antecessor pbrūj honore pua
uent̄: sēe eccē signume z recepit epm.
albas namq; epē diudicat̄ fuit: sed
sca synod̄ canonice sua illi rehabit̄ et
eccliam. Romanō ū epm sē successionem
sis eccē a synodo cu karol' interfuit.
rex aepnatū. Sz sophronū placentinū
epm mito replanū. nicholaus papa
ambos reconciliauit. ꝛoꝛoꝛoꝛo

Item. D. c. in c. Sacerdotes. ante.
Quom̄ g̃. Inſerit̄ ista palea.

Et hīs gīg̃ dicat̄ hoc ad secūdum īclusū
amicū suū z ab ipo pbāt: in hȳ argu

mūi hēm̄. q̄ ē p̄ pacū adulterū z homi
cidū pnīt̄. z ūi pēa digna pūa pac
ta p dei grām ad pristinū officū rehabit̄.

Sē. dist. e. i fi. c. qd̄ incipit. Studeat. añ
uerba illa. Item ex conal' necessariē.
inserī debent sequentes palee.

Ite ex syl' mantensi. c. vi. xx. de cod.

Qui uero odij meditatōe l' pp cupiditā
te ūdeū l' paganū occidit. q̄ ymag
inem dei z spē future q̄uersionis exter
minat. xl dies ī pane z aq̄ penitet. Ite.

Judicium canonicum. ꝛoꝛoꝛoꝛo

Si quis homicidū fecit. si cp̄ē. xv. ānis
penitet. z deponat̄. Cunctos cp̄ dies ui
te sue peginando finiat. p̄b; xij. ānos
penitet: tres ex hīs ī pane z aq̄. z depo
nat̄ frionis sitia. diaconū decē ānos pe
nitet. tres ex hīs ī pane z aq̄. clic̄ z laic̄
vij. ānos penitet. nec in pane z aq̄: z ad
grad̄ sacerdotij accedere non presumat.

Sē. d. e. in medio. c. qd̄ incipit. Nūq̄
in altario. Ante illum. Sz exemplo.
Interser debz ista palea. ꝛoꝛoꝛoꝛo

Quia si uero uelut canes ad uomitū re
uōsi fuūt: et uelut sues in uolutabro
cōsi iacuūt: n̄ sol' dignitate officij ca
rent: Sz z scām cōtionē non ī m exami
nate participant. ꝛoꝛoꝛoꝛo

Distinctiōe. lūj. in fi. c. quod incipit.
Stulti de sulu. añ ūba illa. Sē ex concilio
wllegrano. R. Inſerī debz sequs palea.

Ite ex 2. magocen̄. c. xvij. R. de eodem.

Magn̄ epē augustin̄ dixit. Quid ūi. p
dilectōis nīe p̄nūcet. z actōes. z exem
plū seu cōtores pupillor: si deleāt or
dinati. Grat̄ epē dixit. si p̄ depositā uni
ūsa et reddita cōmunia act̄ unte upōr
fuūt 2plum ī oīb; debēt eos ē laude cli
si postulatu fuūt honore numian. Su
ā ante libratē negōr z ab aliq̄ sū 2si
dātē fuūt ordinatū: ab eccā mturū
tur. Nūnūsi dicerē. Recte oīa stanūt sē
tas mā: Idcq; ma nīl q̄ sit ista sīna.

Sē. d. e. in fi. c. qd̄ incipit. Quicumq;
libratē. Ante uerba illa. Sē ex 2 mar
tini p̄. Inserenda ē sequens palea.

Ite ex 2 toletan̄. lxxxij. c. R. De eodem.

De seruor ordinatē q̄ passim ad grad̄
cām clicos promouent̄. Placuit oīb; ci
satis canonib; ordinare: et statuim ē
ut nullo epōr dentes eos. ad sacros or
dines promoueāt. nisi pr̄ a p̄pis
dīis libratē 2secuti sint: et si q̄ liber

suus dñm fugiens aut luis. aut ad
hunc rehibz munere ꝺuctus. l' corrupt⁹
aut qualibz calliditate l' fraude ad gra
dus eccl̃asticos promot⁹: decreui ẽ ut depo
nat⁹: & dñs ei ei recipiat. Si ã annus aut
pl⁹ suus. ab alia ꝓria i alia ẽ migrauer
it ad priora filii genit⁹. & ꝑ filius
ibid̃ educat⁹ ẽ. & ad grad⁹ eccl̃asticos pro
mot⁹ fuit. & unꝰ suus sup⁹ ignotꝰ fuit:
et ꝑea ueniens dñs illi⁹ legibz ei acq̃si
erit. scim ẽ: ut si dñs ei illi libertem
dare uoluit: i gradu suo maneat. Si uo
ei ordinem furauit a alijs dñis abst
he uoluit: gradꝰ amittat. Q̃ uix sac̃
anones ullis ꝓsona manens. sacerdotij
dignitate non debet fungi.
ſc̃. d. e. i medio. c. q. iam. Si q̃s obligat.
Añ illū. ſ. Cum sit dñs. ita si dz sequ̇s palea.
Ex 2 wormac̃no. c. ij.
De rebz uo clericoꝝ l' peculio qui a dñis
ꝑpis libertati donantur: ut ad gradus
eccl̃asticos promoui debeant. Statuim⁹ ẽ ut
i portestate dñoꝝ 2sistãt. Quicq̃d aut̃
aute libertate habuiũt. utrũ illis acc̃de.
an sibi retinere noluiũt.
ſc̃. d. e. i. c. q. iam ꝑtr. finitime unam. Añ
ulla illa. ſc̃ ex 2 aurelian̄ inserti debẽt
sequentes palee.
Ex canone carolotañ ep̃i. ix. De code.
Si quilibz uidoꝝ suus ad uenerabilia lo
ca fidei cã 2fugit: nullatenꝰ eũ pena
mutꝫ pudicũ sustinere. Sz siue olim x
an⁹ siue nũ fuit baptizat⁹ siue ullo x
anoꝝ paupem dñno religioso eccl̃asti
ce pietatis piaculo modis oibz defendat⁹.
Item ex 2cil' toletan. ix. De eodem.
Ut si uideoꝝ fuꝫ in ecclĩis 2fugi ad xpi g̃
nã 2uolauerunt libertati donent⁹. ix. de
code.
Item ex 2cilio maticen̄.
Prohem 2cilio dñ auctore sancim⁹. ut
nullũ xanũ mancipiũ uideo deuceps
fiat. sz dat⁹ p quolibz bono mancipio xij.
solidis. ipm mancipiũ q̃q; xanoꝝ ad
ingenuitatẽ seu ad fructũ libertatis hꝫ re
dñdi: & si xan⁹ si recedat: & nõ ꝑmittat⁹
similr facat. Q̃a nefas ẽ ut q̃ xp̃o dñs
sanguis sui effusione redemit⁹: blas
phemũ xane religionis inuidiis re
nere. Oꝝ si agricolare stanus nris q̃q;
uidus noluit. q̃ndiu ad petitionẽ 2iu
uentꝰ uenire distulit: lucrat⁹ ipm man
cipiũ ẽ xanus ubicũq; uoluit habitare.
D. lxi. m. e. quod ꝑtr. Muram. supleꝫ

rectꝰ ꝓpe principiũ: ubi. ꝓncipat ã. & c. sic.
Principat ã qm̃ aut sedulo ix. p.
rexerit: aut ambitꝰ occupauit i suis oi
bz nõ offenditꝰ: ꝑi ũ minꝰ sui ẽ ꝓnicios⁹
exemplo. Et uix bono pugnat⁹ exitu que
malo sẽ inchoata ꝓncipio.
ſc̃ m. e. c. q̃i in medio supplet defectus rect⁹
ubi scilicet. Q̃d ẽ eius manꝰ ꝑpone. & c. sic.
Quid ẽ eius manꝰ ꝑponi: n ame manumitare
eum. aũ ꝑ se eum mis. aũ ꝑ eius mandatũ obedie
aũ experimẽta disciplinę. sacerdotale ho
norẽ tribuere n 2ph̃as. Et q̃d ẽ coitare
pecus alienus: n tale effectu uolũtate q̃
bus ẽ qui n meruit ordinari.
D. lxiij. m fi. c. q. incipit. Ordinatos. Añ
illa ulla. ſc̃ auct⁹ ꝑ. Inserti dz sequ̇s palea.
Ex concilio antiocheno. c. xxc. ix. de eodem.
De abiectoꝝ ei quos duo ꝑsiliũ ordina
re epi. uris impunius placuit de ꝑsiliũ
roꝝ: ut sicubi 2tigit duos epos ꝛtra or
dinare: & epi & auctores depnabunt⁹. quo
cauta ea q̃s antiq̃tꝰ statuta. seruemus.
Distinctio. lxviij. m fi. c. q̃d incipit.
Quamus correptis. supleꝫ rectꝰ post illa
ulla. n formatas aliꝫ epla mittere. sic.
Et oia illicita ꝫ correptis q̃ ad explũ & for
mã lxxe duoꝝ disciploꝝ ei nosc̃it⁹. uel
pbis qui eand̃ gestant figuram.
Distinctio. lxxv. m fi. c. q̃d incipit. Q̃d
in die dñico. añ ulla illa. ſc̃ gelasii oi
bz epis. Inserti debz sequens palea.
Ex ordine romano. ix. De eodem.
Quando & ubi libri fuit. q̃ usq; ad sub
diaconatus officiũ ordinant⁹ clici. Dia
coni ũ 2phi nõ. n in publica ordinatione.
Distinctio. lxxxvij. m fi. c. q̃d incipit.
Fornicari. Añe illa uerba. Inserte
rende sunt sequentes palee.
Item iohes crisostom⁹. in. palea.
Cuncta dñs uendentes & ementes de ec
clia: significauit q̃ mercatores nũq; possit
placere dño: & ideo nullus mercator dz ee ca
nus. aut si uoluit ee puniat⁹ de ecclia p
pha dicente. q̃ n cognoui negotiationes.
introibo in potentias dñi. Quemad
mod̃ q ambulabat int' mimicos du
os: nolens ambobz placere: sic collocio
malu ẽ n p̃. nec est n: ut ille male loq̃
tur de illo: & ille male de illo. Sic mercator
sic puniri & mendacio ee n p̃. Sz substantia
maliũ stabil' ee n p̃. nec ad bonũ ꝓficit:
quod de malo 2greg̃at. Quadmod' si ui
ciũ aut aliud tale uitas ecclie dñi &

illuc iactat. oīa gña paulatī deorsū cadūt
et tandē in cribro nichīl remanet n stercus.
sic de sīa negociatorū nouissime nil rema
net n peccatū. Sz ōs uidentē ē mercatores.
Ostendā g̃ q ñ mercator. l negociator: ut
q mł ñ fuit: cū intelligas ē negociato
rem: q3 rē apt ut ñ tā integrā n
mutatā uendat. Sz ut malā sit ś ali
q3 inde opandi. ille ñ ē negociator: Q
uero rē apt ut integrā n mutatā uendē
do lucretur. ille ē mercator q de templo
dī eiect. ūñ sī ōs mercatores maledictus ē
plus usurarius. Ipē nāq3 rē datā a deo
uendit. ñ aptā ut mercator post fenus
rē suā repetat. uolens alienā ꝙ suus. ꝺ
cator ā repetat minꝰ rē uenditā: diuī
torte aliq3. Q ut agrū locet ut agr̃ā
recipiat. aut domū suā ut pensionem
accipiat. nōne ē similis ei q pecuniam
dat ad usurā: absit. Primo q3 q3 pe
cunia ñ ē disposita. nisi ad emendū. Se
cundo q̃n agrū hīs arando: accipit
ab eo fructū. hīs domū usū pēsionis
caput ex ea: et id3 q locat. domū uel a
grum. suū usū dare uidet: n quodāmō
mutare ē lucro. luctū. Ex pecunia
reposita: nullū luctū accipit. Terno. ag
l dom̃ acquisit. pecunia: spūaliū hoīes
intelligūt: q3 sic nūm hīt caragma et
sans: ita hō hīt caragma dī. Et q3 sic nū
mus q ñ hz caragma et sans reprz est.
ita hō q ñ hīt ostenditur ymaginē dei: vñ
ysaias aut ad ierlm. Caupones tui com
miscent uinū ē aq. Sic ego nīras nū
mulatorꝰ etiam. figuras q3 i templo di
ñ debent ē nūmi nisi spūales. qui dei
ymaginē portāt. n ymaginē diaboli.
et nīras nūmulatorꝰ. i. sacerdotū diui
scripturā. Sicut n testamento sutcedente pri
ori se sunt scripture cor.

Hē aug in ps̄o. lxx.

Qm ñ cognoui litteraturā introibo. aliqui
codices hīt negotiationes. in quo diuinas
mīsericordias ostendit sensū: ñ errorē in
ducit. q3 ñ cognoui negotiationes ñ negotia
tiones sanctas: Sz aut negociator. affero
ex longinquo mīcos. mercedē laboris
mei unde uitā pcō. dignā ē n: mēna
rius mercede sua. Itaq3 de mīdacio et pu
ro agricolā de negotio. Ego n: mercator ñ
negotior. nā posse dicē tanto emi: sed
tanto uendā: si placz. eme. quō g̃ me
reuocas a negotiatōe: Oīs amici

munerē. sumores agricole nos ut optem
arū reip̄ ut possim uendē annonā quā
seminau. Sz hī ñ facunt boni agricole mgē
ner illi boni negociatores. ē precīm hīe fi
lios: quia q̃n eis dolet precīm: minꝰ infi
deles q̃rē ligamina sacrilegas et mecania
cōes: oīa ista ś precīa hominū et ñ rerū.

Qz g̃ dicit n negociator quō psalmista
intelligas et noli me phībe a negotiatio
one: negociatio n. ñ fac me malū: sz
iniquitas mea. et īdignū meū. Quem
nūs g̃ negociatores q ꝑsumūt glām
ex opibz suis si sē ullam grām q̃. hīc
spē mereāt. ut nō de opibz suis gltēr
et sic ꝓ maledicos superbos pollicantes
sīm ingilat hī q. dēm ē non die saluator
nū. sic ꝓ negociatores de opibz suis glo
riantes ingilat hī q. dēm est: os meum
annuntiabit laudem tuā: Vñ et dñs e
iecit eos de templo. Solentes sua iustitia
stantes. et ignorantes iustitia dei. mūdo
dēm ē negōm. q3 negat oīa: q3 malū
ē. nec q̃rit uera quiete que deus est.

Hē cassiodoꝛ in eod̃ psalmo.

Quid aliud ē negōm ñ q̃ possit nullī aptā
et cari uelle distrahi. Negociatores g̃
illi abhoīabiles existimantur: q mūdi
sectantes iustitia dei p īmoderatā pecūie
ambitū polluūt plus. mēces suas pu
ris honorando q. precijs. Tales enim
eiecit dñs de templo. dicens. Nolite
facē domū pris mei domū negociatiōis.

B. xii. in fine. et quod sequit. Cauete uos
ab illa uerba. Item in carthaginensi 2
legitur. Inserimus due sequntes pagine.

Hē ex 2 aurelianensi. De eodē. xc.

Ꝑb3 mane matutinali officio expleto:
pēsū suum uis sue cantando ꝓmā. tiam.
sextā. nonā q3 psoluat: ita ut ut horis
apetnubz et signis designatis uacua
possibilitate. aut a se aut a scolaribus
publice apleant. Deinde pacto horis
infimis q3 usurpans. si uoluit ad op̃ ru
rale exeat infirmū ut uim necessitatibz
ꝓgnoz et hospitū fuie duisoz 2mean
tium. infirmoz q3 atq3 defunctoz sue
curere possit usq3 ad statutā horā.
p qualitate tp̄is et oportunitatis.

Item ex dēis scī bīdi.

Prophā dicente: septies in die laudē
dixi t. q septenarius sanctū numer?
a nob sic ꝑpleū. si matutini. prime.
tie. sexte. none. uesperi. completorij

ꝑ nr̄ fumus officia ꝓsoluam? qꝛ de
hys dixit ꝑphā. septies in die laudē di
xi t. nā de nocturnis vigilijs. tō ip̄e ꝑ
phā ait. Media nocte surgebā ad confi
tēdū nōi tuo. sr̄ iudicia iustitie tue. Ergo
hyſ temporib; referam? laudes creatōi
nr̄o sup iudicia iustitie tue.

D. xcvi. in. c. quod ītuitu. Pbr̄ ꝓsēte.
rete ante. S. eccl̄e. c. q. S. maiore.

Illud aū. inserēdū ē seq̄ns palea.

Hrē ex concilio gentensi. c. vij.

Pbr̄ in eccl̄ā canonicus ꝙ̄ p̄sente vl̄
pbr̄is ip̄i⁹ urbis offerre ñ posse. ñ pa
nē sacrificiū dare. calicēq; porrige. Si
uero absentes ⁊ ad danda oratōnem
uocentur. soli dare debent.

Item. d. c. in fi. c. quod maior. Si im
perator debz inseri sequens palea.

Constantin⁹ ip̄erator ⁊ito die sui bapti
smi pulsis romane ecc̄e ponticib; cui
ꝰ urbi toto orbe romano pontifices l̄
sacerdotes ma hunc caput hūt. sic u
dices regē. In eo priuilegio ma ir̄ etiā legi
tur. Vnde iudicam⁹ una c̄ oīb; sacris
nr̄is et uniuerso senatu: optimatib; ⁊
et cuncto ꝑplo ip̄io romane ecc̄e sub
iacere: ut sic̄ b̄s petrus in celis uicarij
filij dei uideatur ee. Statuimus ut pōti
fices ⁊ ip̄i principis apl̄oꝝ uicem
p̄cipuus potestate ampli q̄ terre
imperialis nr̄e serenitatis mansuetudo
hēe uideant. Datta a nob; nr̄oq; imperio.
obtineāt legentes nob; ip̄m principē
apl̄oꝝ l̄ ei⁹ uicarios firmos apd̄ deū
ee patronos. Et sic̄ nr̄a ē clemētia ip̄e
rialis pō. ma cuius sacro scōm. vo. ec. decre
ui⁹ uenerand⁹ honorare. ⁊ ampli⁹ q̄m
nr̄m ip̄ium clemētiā q; thronū sedē sa
cratissimi b̄i pet̄ glose exaltari. tribu
entes ei potestatē atq; uigorē ⁊ hono
rificentiā ip̄ialē. Atq; decernentes san
ctum. ut p̄cipuā teneat tam sr̄. uij.
sedes. alexandrinā. antiochenā. hie
rosolimitanā. Constantinopolitanā. q̄
⁊ sc̄a os in unius orbe ecclīarū dei eccl̄as
⁊ pontifex q̄ p ipā ip̄i sc̄e. vo. ec. exal
tat. celsior ⁊ princeps⁹ cunctis sacer
dotib; ⁊ totus mundi existat. ⁊ eius
iudicio q̄ ad cultū dei l̄ fidei ꝛanoꝝ uel
stabilitatē pertinēda fuerint: disponā
tur ⁊ i. Cuius b̄oꝝ apl̄oꝝ pet̄ ⁊ pauli
p annuationē luminariorū zodiacū⁹ ⁊ per
ꝓpria ⁊ orbis diuisis ea diuinitus ⁊ per
nrām missionē imperialē sac̄ tam in o
riente q̄ in occidente l̄ ⁊ a septētrionali.
et meridionali plaga. videlicet i india.
grecia. alia. tracia. affrica. ytalia. l̄ diuer
sis insulis. nr̄a largitate et ꝓtestim⁹
ta p̄sōne. ut p manū b̄issimi p̄is
nr̄i siluestri summi pontificis successoris
ei⁹ oīa disponāt. ⁊ i. Beato siluestro ⁊
oīb; successoribus eiusd̄ p̄sentia vōlum⁹
palatiū imp̄y nr̄i lateranensis. deinde
diadema. videlicet coronā capitis nr̄i.
similiq; frigii. necnō ⁊ sup̄ superhumerale
uidelicet lorū q̄ ip̄ialē circumdare solet
collum. Verū etiā clamidē purpuream
atq; tunicā coccineā ⁊ oīa ip̄ialia ꝑdu
menta. seu ⁊ dignitatē ip̄ialiū p̄sidē
nū equitū ꝓtestatē ei ⁊ imperialia scep
tra. simulq; cuncta signa atq; banna.
et diuersa ornamenta ip̄ialia. ⁊ omnē ꝓces
sionē imperialis culminis. gl̄am potestatē
nr̄e. Viros etiā diuersi ordinis reuerentissi
mos clericos sc̄e. vo. ec. famulos; illo culmi
nis gulari⁹ prenne ⁊ p̄cellere hēe sanctim⁹.
cui amplissimū nr̄ senat⁹ nr̄ gl̄a adorna
ri. p̄cipimus et iubemus effici. nec nō ⁊ in ceteris
dignitatib; ip̄ialib; eos promulgam⁹ decō
rari. Et sic̄ in imperialib; equis decorari mi
litia: ita clerū sc̄e. vo. ec. adornari decerni
mus. ⁊ q̄. admodū ip̄ialis potentia diuersis of
ficijs cubiculariorū nec nō ⁊ hostiariorū ac
q; oīm cubiculorū ordinat⁹ ita et sc̄am. vo.
ec. decorari uolum⁹ ⁊ ut amplissime et
in pontifice deus p̄fulgeat. decernim⁹ ut
clerici sc̄e. vo. ec. mappulis ⁊ linteaminib;
. i. candidissimo colore decorando equos
equitent. Et sic̄ nr̄ senat⁹ calciamentis uteatur
c̄ albis. i. candido lineamine illustrē
t⁹ ⁊ ita celestia sic̄ terrena: ad laudē dei deco
rent⁹. Pre oīb; ā tribuim⁹ licentiā b̄o sil
uestro et successoribus ei nr̄o edicto ut q̄.
placuerit ꝑpetuo eligere uoluit. et i reli
giosorū clericorū ꝓuectu. nullis ex oīb; p
sumat subtrahere. Decretum⁹ itaq; et
hoc ut ip̄e et successores ei diadematē
videlicet corona q̄ ex capite nr̄o illi con
cessim⁹ ex auro purissimo ⁊ gemmis p
ciosis uti debeant. pro honore b̄i petri.
Ipse uero beatissim⁹ pp̄ sup̄ coronā clericatus
quam gerit ad gl̄am beatissimi petri.
ipsa ex auro nō est passus uti corona.

Frigiū uero candido nitore splendidē
resurrectionē dñicā designans ei⁹ sanc
tissimo uertici manib; nr̄is imposuim⁹.

et uenerel firmum equi ipius pro re
uerentia bi petri senatoris officii illi
exhibuim⁹: statuentes eod frigio. oms
successores singulariter uti in possessionib⁹
ad imitationem impij nri. ut pontifica
lis apex ñ uilescat. Sz magis q. treni
mpij dignitas glia 7 pō decoret⁹. Ecce
iam palacii nim q̄mq; romanā urbē.
et oēs ytalie siue occidentaliū regionum
puincias. loca. ciuitates. bissimo pontifi
ci et uniu sali pp siluestro tradim⁹ atq;
relinq̄m⁹. 7 ab eo 7 a successorib⁹ eius
p pragmaticam sanctionem disponimus
disponenda: atq; aui ro. et. tradim⁹
pmanenda. Vñ aptius pspexim⁹ nim
impium et regni potestatē orientalib⁹
transferri regionib⁹ 7 byzantie puicie
loco optimo nio nomini auctoritem e
dificari: et nim illic impiū constitui.
Quonia ubi principatus sacerdotii
et xpiane religionis caput ab imperato
rio celesti constituim est: iustū non ē
ut illic imperator terrenus habeat pote
statē. Hec omnia uero que per hanc
imperialem sacram et p alia diuina
decreta statuim⁹ 7 sanxim⁹. usq; in
finem mundi. illibata 7 incussa ma
nere decrim⁹. Vnde coram deo uiuo
qui nos regnare precepit. et coram ter
ribili eius iudicio. obtestamur. omnes
nros successores imperatores uel cunctos
obtinentes. satrapas etiam amplissi
mumq; senatum et uniuersum po
pulum in toto orbe terrarum. nunc
et in posterum nulli eor quoquomodo
licere hec aut infirmare. uel inquoquā
uelli. Si quis autem quod non credi
mus in hoc temerator aut contēptor
extiterit. eternis condempnationib⁹
subiacear inodatus. et sanctos dei
principes apostolorum petri 7 pau
li sibi in presenti etiam futura in
ra. sentiat contrarios atq; in inferno
inferiori conremetur. cum diabolo 7
omnib⁹ deficiat impijs. Huius uero
imperialis decreti paginam ppijs ma
nib⁹ roborantes. superimpandū cor
pus beati petri posuimus. Data ro
me. uj. kl' aprilis a constantino aug⁹
to quarto consule gallicano. iij. 2. re
gelasi⁹.

D.c̄ in fi.c. qd incipit. Palliū. recte ante
.c. quod incipit: Cōr more. Inseridꝰ sequnt.p.

Non multum temporis interuallum
est. quod q̄dam nobis de uia fratet
nitate fuerant nuntiata de quibus
nobis uenientē illuc castorio notario
sancte tui dei auctore presidemus et
clesie salubriter nos iudicasse memi
nimus. Deuenerat namq; ad
nos in ecclesia nīa contra consuetu
dinis ac utilitatem. tramitem gen
que sola ut bene nostis est officij sa
cerdotalis ereptio. Quc si uestra sa
pientia uel manuete: uel cum epis
copali suscepisset studio. non de illis
arendi debuerat. sed oportuerat hec
eadem cum gratiarum actione cor
rigere.

Incipiunt palee causarum.

Causa .i. q.i. Cone. .i. m.c. qđ incipit. Si qs p ignorantiā. añ. ſ. q. incipit. Qđ ā cēm sac nīa. Inſeri dz ſequens palea. .i. p.

Si plb ordinat deplandit ſe ī cē baptizatū. baptizet z ordinet tm. et omnes quos prius baptizauit.

Ite añ prima. q.i. in fine c. q. incipit. q. pio. añ illa ūba. Ite greg. in regiſtro. inſeri debet ſequens palea.

Item urban⁹. R. De eod. .ii. p.

Nullus ablus pcui ſumat l'exigat ab hys q ad ūſacōem ꝛcenit aliq̄ placta obſeruatōe pſumat. regulā anu q. ſequens. nlli unq̄ aliq̄ de ordinatōibz ꝺro accipiendō cē ſtimo. nz ex datōe pallij. nz ex datōne carraꝛ. nz ex ea q̄m noua p ambitōnē ſimulatio inuenit appellatōe paſtilli. Q̄a ī ordinando ep̄o manū ponit ex ipsius: cuīglicā lectionē minist⁹ legit. z firmatōis ā epistolā notarij ſcribit.

Ite e. cā. q. iij. in fi. c. quod incipit. Quia preſulatus. Ante uerba illa. Ite ex con. w lect. iij. Inſeri debet ſequens palea.

Digestis de penis. imperator gratian⁹ et th⁹.

.v. palea

Crim l'pena pena nulla macula ſuos ſligit p: nā unūq̄q; ex ſuo admiſſo ſorte ſubiacet: nec alteri criminis ſucceſſor z ſtituit. Hecq; ī diui fratres rescripserunt.

Item e. cā. q. vij. in fine cā. quod incipit. Si quis omnē. Añ illa illa. Ite de eod ſino do. Inſeri dz ſequens p. Ite ex z melden. .i. p.

Quamuis ē ſtimopere ſtudendū ac p inuitē ex ſanguinis medicinā epis z regibz z ꝺibz ſublimioribz poſſitantibz atq; cunctis fauoribz z electoribz quoꝝcūq; z ſenſoribz ſeu ordinatoribz in gradu ecclaſtico ut nemo p ſimoniacā hēresim optineat locū q̄cūq; fuerit eſt callidi tate: pmiſſionē ſeu z modificat. aut datōe. p ſe aut p ſubmiſſā pſonam.

Cauſa. ij. q. iij. in fi. c. quod incipit. Paulum magis. Ante uerba illa. Id. Inſeri debz ſequens. ſ?. .ii. palea.

Omnis qui cūm obiat ſcribat ſe pro tantum ecclia ubi ſemp cā agat: ut ē men admittat. Et q̄ n̄ placuit quod obiecit pena q̄ ſimulat: ipe punit.

Ite e. cā. q. v. in fi. c. quod incipit. Pbr ſi a plebe. Ante uerba illa. Ite ysmarus inſeruit ſequitur palea. .v. De eodem.

Item ſilueſt⁹ papa.

Accusatum ſymoniacū nec habuimus ſtimo aptē p ſcripturā phibē ne miſſas ſolēpnia celebrare debuiſſ. donec qđ cēt ponuiſſemus cognoſcere. R⁹ de eod.

Item ex concilio triburiensi.

Nobil homo l'ingenuus ſum ſynodo accuſatur et negatur. ſi eī obiect fidelē cē. e duoꝝ ingenuus ſe exp̄gat. ſi añ deprehensus fuit ī furto aut furto. aut falſo testimonio ad utramuis n̄ admittat. Sz ſic q̄ ingenuus n̄ ē. fuerit aut candē ꝛ ferro ſe expurget.

Ite e. cā. et q. e. immedio. c. qđ incipit. Si mala fama. Añ. ſ. q. incipit. In p̄miſſis. Inſeri dz ſequens p. .iv. De eodem.

Item imo⁹ aquilegen. p̄archie et maximo epiſcopo.

Quoniam fr̄ nr̄ ꝺemum ep̄c in nīa preſen de ſymonī impet⁹ fuit: prudentia ā no ſtram late n̄ credim⁹ e⁹ cā tand ī nra p̄ſentia ueniilam: pducti ſ adus eū ac cuſatores una nocte ſcripto. aſſerentes q. eccām bī petri de pdo pbro paulo dedit p q̄uor modios farine quos ab eiusdē ec. laicis accepit. Varīq; nec accusatores nec reles ſ. formā canonū z ſāc patrū ſta tuta. in eām ipam p̄dē ponuerē. ꝺ frēm meū z alio iudicam. ut ita manu ſui or dinis z q̄ma abbm religioſor ſacerdotū de pdā ſymonia ī una p̄ſona ſe deberet expurgare. Et postq expurgatōis tenor erat hui. Id q̄c fr̄ ſca dei cuīglia primū uitabit q. p eccām ſā pet de pdo pbro pau lo dandi nz ipe p ſe ul' ſubmiſſa pſona nz alius p eo ſe ſciente p̄tī recepit. Deīn expgatores ſup ſca cuīgelia iurabunt ſecūz q. ſic credunt: uerum iurant.

Ite e. cā. q. iij. ī fine cūd' qōis. Añ illa uerba. Ite ex z bracarens. ñ. Inſeri dz ſequens. p.

Item deus dedit p̄.

Si dñs z magist⁹ oīm q ſū pcō fuit accu ſandi licentiā unī dedit. q̄ romāg unī aſſerōe ē z uincendō q ſimonis labe di noſci ē polluī. Ho q̄ m mihi negō q̄libet audacē est repudiendō. ſz ī iurare aſſue ad depellendā ſymoniacā mbrem magis pterib⁹ exortandus.

Ite e. cā. q. v. in fi. Rece q̄ incipit. Cause uocate. Ante c. quod incipit. Liceat ap pellatōi. Inſeri debet ſequens palea.

Appellanē n dz afflictio ulla aut carceris aut rerum uiurare custodia.

Item .e. cā. 7 q. e. corrigit text. ca. q. iap. pp supflua 7 c. in fi. v dic. quo uer agi posslt. supletur hic ~ nē. palea.

Habita dminatōe. xx. milū diurnor per singulos dies computentur.

Fē. e. cā. 7 q. e. corrigit text. c. qd incipit. Si duū sanus ppe pnapū p. xuj. lineas pl illa ūba. Qui excusatio neadmitta. supplet s.

Dnes aīe ulos quibz appllandi est ad ād cē uales ozo duū marī uolunt. si forte ti a quo puocat copia. ñ fuit ut libel li dent. aīe n. is dies seruabt quo p fa ctum sl adeundi erit. Oz si forte 7 c.

Causa. uj. q. uj. in. c. qd mapit. Inducte. rette aīe. s. qm intipit. Spaciū it. Inter sert debz sequens palea

Item damasus papa. palea. xij.

Qdute accusatis in criminalibz causis sex mensium uel eo amplius si necesse fuerit. concedende sunt.

Fē. e. cā. q. v. in medio cap qd mapit. Omnes q adus. Aīe. s. q mapit. Oz uero mimia. Interserendz sequens palea.

Item paschalis papa. ix. De cod. xij. p.

Nulli epoz ab accusatōe sua repellē licet quos antecess. ab eis se ipedendos egno scere a sua familiaritate negligant seruare.

Fē. e. cā. q. vi. in fine. e. q. iap. Accusatis. Aīe illa uerba. Fē eleutherius pp. Inserendz sequens palea. ix. De eodem.

Fē damasi pp stephō archiepō.

Dilecte epos et sūmas cās ecclasticor negotior metropolitanis una cū oīb; pro uincialibz suis. ita ut nemo ex his desit. et os in singlor negocijs audiāt. luce oz diffinire cor antiq ecclie sūmas querelas cū epis absq; sedis h' auctoritate mīme liceat. Qm os appll'are si necesse fuit 7 ei fuerit auxilio oportet.

Fē. e. cā. q. ix. in fine. e. qd mapit. habetur quoq. Aute illa uerba. Item. Inserendz sequens palea sine text. xiij. palea.

Dec ex prīam fiat pueie primo discussio nis accusatio sine aplica pcepōe cui in oīb; cās reuerentia debetur custodiri.

Om 7 antiq patrū regula hoc docet in q ec impialia primer statuta sanuntur. criminū inquiunt discussio ibi agitā da ē ubi crīm admissum ē 7 in canōibz quecūq; negō in suis locis ubi absolta ē finienda. Salua tamen in omnibus aplice auctoritate. et c.

Causa. uij. q. uij. in. c. quod incipit.

Testes aī. Iuxta pncipū recte. Aīe. s. qī qp. Fē i criminali. Inserenda ē legis p.

Ex concilio machicensi. c. vi.

Placuit eō uniuersis. ut testes ad testimoī dicendū prius ī educantur. 7 ut qui ēp oppimi 7 fideliores in testīm assumātur. Ut is q. testīm offerre debent nullam eis possit afferre calumpniam. et ut nullus testīm dicat nisi iuuenis.

Fē. e. cā. 7 q. e. in. c. q. incipit. Nullus ī educatur. sine ppe pncipū. p illa ūba. Vniqsq; ī suo ordie. Inserendz sequens p.

Inscriptio semp fiat ut rationē calūpniator recipiat q; aīe inscriptionē ne mo debz uidicari l' depnari. Cū 7 legel seculi hī eadem teneant. ut C. 7 c.

Cā. v. q. vi. in fine. c. qd incipit. De latore. Aīe illa ūba. Fē ex viij. synodo. Inserendz sequens palea. ix. De eodem.

Ex alio eliberino. xuij. p.

Declaror si quis exuit fidē 7 p ci delatiōne aliquis fuit fideli ī. pclipt. uel mīsit: placuit ei ī in fine accipe cōe. si lenior cā fuit mī quinquēnii accipe cōe potuit. si catheciminus fuit p quinquennij tp admittat ad bapm.

Causa. vi. q. iij. in fi. c. qd incipit. Placuit recte aīe. s. qui incipit. Postea. inserenda est sequens. p. Ex alio.

De illis aī q mī prochia vīciū aut hēditate hnt. 7 alius epi prochianis ecclie de loco ad locū ire faciunt. 7 rapinam et depdatiōes pgunt. placuit ut excōicentur. Sce aī ex prochia exeant. qmq; patiant. digne emendent. Quor excōicatio seuior cor 7 ppe epi significanda ē. ne eos recipiant aliqui illuc tendant. ubi rapinā fecerunt. ibi oīa plenī emendent.

Fē. eād cā. q. iij. in. c. q. incipit. Si inter. recte aīe. s. illū q incipit. Si si oīm. Inserendz debet sequens palea

Alexander papa. ix. De eodem.

Si metropolitanus a quoq; pnciali epō in cā ppa appellat cum audire dī tulerit in prima synodo negoti sui hāt licentiā extendi. Et quicquid pertulerit a pncialibz suis fuit statutum: debet custodiri.

Fē. e. causa. qōe v. in medio capituli qd incipit. Qd ā postulas. recte aīe. s. q ī cp. hoc ā. s. nād. Inserendz debet sequens pal.

Accusat ī negōe 7 exceptōe. pbar debz. C. iiij. v. de plmōibz.

Accusatus q. assciat plurando se pbare
n posse reū necessitate monstrandi ꝛrū
n allegat. Cū p rez nām frīn negamꝰ
plano nulla sit.
Cā. viij. q. i. congit rex. c. qđ incipit
Sic uir n dz. in pn post illa uerba
ad ij. 2secutꝰ ē. Inseri debent ista.

Absq; mercenabili necessitate aiꝰ aplica
uł regulari mutatione uł alterius
se ambitus cā 2migat. Et sic. ꝛc.
Cā. ix. q. ij. in fi. c. qđ incipit. Nullus
alienus. Añ illa ubi. fē ex ꝛ pō. Inseri dz
sequens palea.
Unde urbanꝰ pp auꝰ. xviij. p.
Placuit ut decanꝰ nulli sacerdotum li
ceat q̄libz 2mittum alii sacerdoti recipe
ad pñiam sine 2sensu ei⁹ au se pri 2mittat
n p ignorantiā illi⁹ cui penitus pri 2fessꝰ
ē. Q̄ uero ꝛ hac statuta facē plūpserit. gđ
sui preiudicio subiacebit.
fē. cā. ꝛ. q. e. in fi. c. q. incipit. Nullꝰ pmat
Añ illa ubi. fē ex ꝛ anthiocheno. Inserde
sē due sequentes palee. Ex. De eodem.

Item ex concilio meldensi.
Si dñicis diebz uel festis pbr aliq. missas
celebrem. plebē intrāre si alii prochiani
in ecīa sint. q̄ ppter 2cepti pbr. ibi missā ue
lit audire. Quē si fecerint: sacri ab ecīa
abstinēt. ꝛ ad suā prochiā redire 2pellant.
Idē ex ꝛ manachen. Ex. De eodem.
Nullus pbr aut diacon alii plebanū o
nolente nisi in urbe fuit. l' placitū ha
buit. ad missam recipere audeat.
Cā. x. q. iij. in fine. c. qđ incipit. Precante.
Añ illa ubi. fē ex ꝛ nicena pp. Inseri debent
iste due sequentes palee.
Ex. ꝛ. ap̄ leuacum. xix. p.
Precante de quinquennio i quinquennū s. an
nuatim 2suetudinē renouentur. ex con
cilio carthag.
Deprecantes q̄ a rectoribz ecīaꝝ irrōnabil
ficium. ꝛ se suosq; successores pena g̃
ui obligabāt. ut sua ipoꝝ nequissent dis
soluere. primū ut nemo successoꝝ i antece
soris sui pena sit obligat. Si sue pudētie
sit 2cessū. ut si antecessoris ei⁹ res ecīe irrō
nabil distribuunt ab eo ad i' ei⁹ revocentur.
Cā. xi. q. i. in fi. c. qđ incipit. Nemo. Añ
illa ubi. fē nicen. pp. Inseri debz sequens. p.
Nullus iudicū nz pbrm. nz diaconum.
aut clicū nllm. aut minores ecīe. sine
2scia pontificis p se distingat. aut 2demp
nare plumat. Q̄ si fecit ab ecīa cum

unicā irrogare dignoscat. cū diu sit seq̄
stre. q̄usq; suū reatū agnoscat. ꝛ emendet.
fē. cā. e. q. e. i fi. c. qđ iapit. Cōmuna. Añ
illa ubi. fē bonifacii. Inseri due sequentes
palee.
Ex concilio machicen. c. ij.
Nullus clicus alii clicū ad iudicē scī
rem accusare. aut ad cām dicendam
uł e qquom pluat. Si oē negū cli
cor aut ni epi. aut pbr ipor ē archidiaco
ni pseu finiat. Q̄ si q̄q; clic⁹ hoc ipe
distulit. si mnos fuit uno mun de xl.
ubi⁹ accipiat. Si uo honorator. xxx.
dieū conclusione mutabit.
Marcellus papa.
Quicūq; 2mentes mu annos one fuerint.
ad ecīam deferant. ꝛ ab ecīa stus mis
cmunet. Et si obedire noluerint: quousq;
obediant. ꝛ a limib; ecīe excludantur.
fē. cā. e. q. e. in. c. qđ incipit. Si clericus.
recte añ. s. eusdem. c. q incipit. Ex
hijs oīb; Inseri debz sequens palea.
Clicū nullus pluat apd̄ secularē iu
dicē epm ñ pmittente pulsare. Si si pul
satus fuit. ñ respondeat l' ponat. Nec
audeat criminale negoū iudicio secu
lari ponere.
fē causa. c. q. iij. suppletꝰ text. c. qđ incipit.
Quicūq; mē annī. In fine ante illa
uerba. fē ex ꝛ yarden. sic. xxi. p.
Qui uo exōrizato secuꝝ cōcauit ꝛ am
sate in domo sim l' oratio atq; latebē
quomin ad satisfactionē ꝓducat. pre
buit. dom ab ipo exōrizatore accipiat
pniam corpis ꝛ sanguinis dñi cōione
pmittū se ee cognoscat.
Cā. xij. q. ij. i media. c. qđ incipit. Fugitiui.
rete añ. s. q incipit. fē si rectoꝝ. Inseri
sequens p. xxiij. p.
Quisq; uidet ꝛ metū ut mancipia q
fideles uri seu femine p redēptoē aie sue
dō et scīs ei 2secrunt cuicūq; muneris
pro. l' 2mutatōis 2dicto. nūm miscīare
fruunt redigant. Cū canonica auctori
tas suos fugitiuos nūm distrahi per
mittat. Et ō cē rectores ecīaꝝ sūmo
ope caueant. ne unius demosina. alii
peccati fiat. ꝛ ē absurdū ut ab ecīastica
dignitate suus crescens humane sit ob
noxius seruituti.
Causa. xij. q. ij. i fi. c. qđ incipit. Quesumꝰ
ē. miseri debēt sequentes due palee.
Ex. De eodem.

Item ex 2cilio urbunen. xxvi. p.

Fures et latrones sum furando aut dep
dando occidant uisū ē q. p eis n ē omād.
Si 2plexu aut uulnam plio aut dia
cono 2fessi fuint. 2fessionē ei n negam.

Ex 2. aurelian. c. i. ix. De eodem.

Si fur aut latro capt fuit. absq; actione
p 2plendi. et n si mortuū. q ad ymā
ginē dei creatu. baptizatu. noie ei mt
fectores eor. vel. dicb; pñe subiaceant.
Interim cām uelle mdm. ab eius et
potib; intdi ē. a thoro. et gladio. et ei
tatu abstinēt. In ieiu. et vi. fi. et salso
alio genē legumiū. et oleū. et pomis p
uis piscaū ē mediocē. temsia uesim
utam. et ntpat. Si a iudicis 2phant.
q. sme odij meditatoe se suaq; liuido
diabolici membra mfecint. et pt penu
tat pñiam p homicidio eis n iūgim.
n ipi uoluint alio humanitatis facē.
ac si pbr ē. n deponat. Cunctis m diebz
uite sue pñiam agat.

Causa. xxiij. q. v. in fi. c. qd incipit. for
te aliquis. Ante uba illa. fē cuscd. In
seri debent sequentes due palee.

Item ieronimus. xxvij. p.

Nemo rapit moriens si hz unde reddat.
saluat. Si eis quor fuit iuenire nō
potuit. ecce l' pupillis tribuat. Et ambr.
Rapinā cine n luet. n ea intentōe. in qua
ē ablata restituatur.

Cā. xvi. q. ij. in fi. c. qd incipit. Vilis leis.
Debent inseri iste q̄tuor sequentes palee.

Admonem' autē papim'. xxx. palea.

Aut decimas oio dare n negligāt. qual
qē ds dare 2stituit. Q'a emendē ē. in q̄ ds
suū debitū sb'thit. ne causā dei nec.

Item nicholaus pp.

Precipim' ut decime et pmine seu q̄cq;
oblōnes mnoz et mortuoz ecclīs de
felicet reddāt' a laicis. Et ut in dispōne
epor sint. f. canones distribuende. Q's
q̄ mutat. a sca oione puet' aut sepelit.

Item leo papa.

Nullus decimas ad alīm pinētes accipi
at. Item ambrosius.

Nam qui dō n mutt reddē decimas q̄s re
mut. et hoi n fluidz reddē qd mutuste ab
stulit. n ametat ad lxe dei. et ignorat q̄
sit uera pnia. nisi q; 2fessio iste mal' n p
elemosinā bonā fact. Item.

Fē cā. c. q. xvi. in fi. c. qd incip. Decimas.
Sin uba illa. fē ggē. Inseri debent sequentes.

Unde urbanus. ij. ix. De eodem.

Congregato apud clarmontēsem ur
bem multor epor synodali 2cilio
postea ē nobis a quibsdā eor questio de
ecclīs l' de ecclīasticis possōnib; a dicis ul'
monachis usq; in pñtiarū cōsultis
epis actis. Nos ē uti sanctor 2cilio
eorū. q̄or descendentes p tp; pudētes
q; ecclīastice pia l' q; aliū absq; tenuā
bili scandali piculo hi q̄ n potuit pdē
ap. auctoritate decretum. ut monachis
q̄ a quibsq; pbs pur potuer usq; hodie
fuer acquisita: pmitt et īcōcussa pma
neāt. Nec n tenore ne in posti eius
in consultis epis talia presumant.

Causa. xvii. q. iij. i fine. c. qd incipit.
Q'cūq; epor. Ān illa uba fē ambr in
libro de pñia. Inseri debent sequentes palee.

Gregorius archie ix. De eodem.
mio subdiacono. xxxij. palea.

Nano nulla pmittit ut pprijs cuiq;
usib; applicet. qd p a militante deuz
esse cognoscat.

Fē cā. c. q. e. in fi. c. qd incipit. Quem
dend est. Inseri debent sequens palea.

Item eginua pp.

Si qs ecclīam igne 2bussetit. xv. annis
peniteat. et cā sedule restituat. et pau
perib;.

Fē cā. e. q. c. in fi. c. qd incipit. De pbrorum
Inseri debent tres sequentes palee.

Item ex 2. maguntien. c. xxxij.

Qui pbrum occidit. xij. annor pnā. f.
canones ipponat. aut si negauit si lib
ē cū septuaginta duobz uiris. Si ā ser
uus: sup. xij. nomeis seruientes se exp
get. 2cunctis noxa usq; ad ultimum
vite temp' militie cingulo careat et
absq; spe 2ugij maneat. Item ex 2.
urbanensi. xi. De eodem.

Ut pbri n uadāt i stola l' orario mdu
ti: et si in ciuitate spoliant' l' mutilant'.
aut occidāt. n stola uestiti simplici emda
tōe sua soluātur. Si ā ē stola: cū pli.

Item ex eod capl'o. v.

Omnes pbri mfecti 2pone epi ad aiā
prochiam pacent: soluant: ita mde
liti ut medietate uenaldi epi et iu
dicis ecclīe aut pñtie tribuatur. et alīam
medietate in elemosinā et uiste dis
pensetur: Q'a nullus uob eius hes pri
mor uidet. q̄ ille qui ipm dño socia
uit.

Cā.xxc.q.i.ī fine.c.qđ map̄.Quicūq;
Inſeri dz ſeqns.p̄.
De eodem.
Ex regiſtro gregorij. xxxiij. palea.
Qua ñ inſulis data ē a gregorio mā
chor.ī pueris i eccl' monaſtijs ante
xv.ānor tpōa ſuſcipi phibem?.nel q
ſt:ua ees experientia auferat:? m urbē
romanā ñ mittat:. Hoc? in pla
naria alijsq; inſulis:re p dia uolum?
cuſtodire.
Iē cā.c.ri.q.c.ī medio.c.qđ īcipit.Qnē
pgenitores.Añ.ſ.ipſumet capuli q ī
cipit.Ex hijs auctoritatib; Inſeri dz
ſequens palea.
Ex pñali theodorj. ℟. De eodem.
Iſtans p infante p̄ dari in monaſterio
q̄nuis alit'.nocatus fuit.ñ meli ē uoti
ſolue.Similit? ? peora equali pcio ſi ne
celle ē ſt' redīda.
Iē.c.cā.? q.c.in fine.c.qđ map̄.Pla
cuit.Inſerenda ē ſequens palea.
Item puis ꝓpp̄. ℟. De eodem.
Virgines ñ uelentur ante.xxv. annos.
Ni forte neceſſitat pricitantis pudicie
uirginalis. Et ñ ſt' aſſerande niſi in epi
phania ? ſabbo paſche.? in natalicijs
aplor.ñ mortis cā urgente. Quinus ā
uidue uelari phibeantur. uiduitatis
ñ pfeſſio ī ſcripīs ē facienda. Veſtis
q; pfeſſioni ꝗuenies ē eis tradenda.
qua ubicq; uidue.
Cauſa.xxij.q.j.in fi.c.qđ incipit.
Onē gen'. Añ illa ūba. Iē auguſtin?
Inſeri dz ſequens p̄. ℟. De eodē.
Auguſtinus.
Si quis ad te aſſugerit.q de mandato
Suo poſſit a morte liberari.ſō eſt ñ
nuit'. Os n: qđ mitt' occidit aiam. Cū
g; mittendo uita etiā animit'. nunq;
p quicqm uita tpāli mittenda ē.
Iē.c.cā.q.v.in.c.qđ map̄t.De foꝛ.añ
.ſ.ipius.c.q qđ.ſ. map̄t. Vtracq;
dz mitti ſequens palea.
Auguſtinus.
Si quis laicus uitandi uiolando pro
phanat.qđ regi ? dño ſuo uidet.? p?
ea pūſe ei regnū ? doloſe tractauit.? ī
morte ipius aliquo machinatiuo mſi
diat'. q; ſacrilegū pagit ī xp̄m dn̄m
manum mittens anathā ſit.ñ p dig
nā pñie ſatisfactionē emendauerit.ſic
ſtatuit' a ſca ſinodo eſt.i. ſcim relinq;t.
arma deponat.in monaſtium cat.et
penitat oib; diebus uite ſue. Verum
ñ coioni in extm uite ſue ē eucaristia
actipiat.epc.plb;.diacon?.ſi ḥ trin 2mi
ſerit degradetur.
Iē cā.c.? q.c.ī fi.c.qđ map̄.Nullo ex
gr̄aſtico.Inſerē ſeqns.ſ.? ī ſeq.s.p̄.
Epcō ſimilit clicus uitandi pſtare
n debz.n forte is cui ecē penitentiē
2mittit'. Vnde urban?.q.ſ.air. ℟. de eod.
Nullus eps clicos ſuos n forte quib? ecā
ſtitutū retū diſpenſatio 2miſſa fuit'.
et ibi uitare 2pellat'.
Cauſa.xxiij.q.viij.in medio.c.qđ
incipit.Non nos rette. añ.ſ.q ī cipit.
Hinc ?. Inſeri debēt ntr? ſeqntes palee.
Vnde iohes ꝓpp̄. ℟. .ſ.xlij.p̄.
Angelbte ipatus excusans iohannem
epm de milicia.
Animitū certe ducit? ? uite formidat 2
pfeſſionē ſui ordinis.ſcīare milicias
exercere ꝗam defendē de pijs.uacare
de armis.tñen poteſtatis ē.
Item innocentius.ꝓp̄.
Cum a uidelis mq; dn̄s capt'. ? pe
nitus quidam iobedientia aurē abſti
dit ferre phibuit.? foꝛ oīum ſacerdo
tum quoꝛ poꝛ erat ē ꝓ ſeipō capi arma
carnalia phibuit.
Item ambroſius.
Non pila q̄nam fūrea.ñ arma ? milite?
Coactus repugnare ñ noui.ſz dolor.
fletus.oīones.lacrime.fuint m adiu?
milites.talia n: ō munia ſacerdot?.
alit' ñ debeo.nec poſſū relictē fugē ā ?
relinq;re eccām ñ ualeo.ſeruus xp̄i nō
cuſtodia tpāli:ſz prudentia dn̄i petit'
2ſeruat'.
Cauſa.xxvij.q.i.in fine.c.qđ īcipit
De uiduis. Añ uerba illa. Iē ex decret
inocentij pape. Inſeri debz ſequens p̄.
Iē ex 2tulio martini.ꝓp̄. ſ.xlix.p̄.
Viduas ā uelare pontificum nullus ar
tempter.pur ſtatuū ē in decretis gelaſij
capitulo.xiij. Quod nec auctoritas di
uina.nec canonū forma pſtitut'.qđ ſi
ꝓpa fuit uoluntate.2tenta pfeſſa ī
cuſd' gelaſij capitulo.xx.i. legitur ei?
mentio p ſe reddat'.uōtem dō. Quia ſic
ſ aplm.ſi ſe 2tinē ñ potat'.nullatenus
nube uelabit'. ſic ſecū habita delibā
tōe pmiſſā fide pudicie dō debz uſto
dire. Nos ā auctoritate ꝓtū ſuffulti
m b sacro 2 ſanctum? ec lube iudicamus.

si spōnē uelam qm̄uis ñ 2secutū ꝟ ip̄o fuerit: et ī cā mr̄ uelatas oblōnē deo optulit: uelit nolit sām̄one hui⁹ uñ hz̄ dz. luez sac̄mento 2firmare uelit. eo mōre ꝛ rōne uelam ꝟ ip̄sum esse ut ān posset deponere. ~o~o~o~o~o~

ff̄. cā. c. q. ij. in fine. c. qđ incipit. De uidus sub nulla. Añ uerba illa. ff̄em auctoritate ꝑbant. Inferenda ē sequēs. ꝑ.

Iohes ꝯstom⁹ sup̄ matth̄m. ~o~o~o~o~

Omnis res p q̄scūq; cās nascit̄. p easd̄ dissoluit̄ mām̄onū. nr̄. ñ facit cōnis ꝟ uoluntas. Et iō ñ solū illud sequit̄ corpis ꝟ uoluntans. i. q̄ dimittit 2iugē suā ꝛ aliā ñ accipit adhuc maritus est. Nam ꝛ si corpe iam sepat̄ est: tñ adhuc uoluntate uūctus est. Cū ergo q̄ dimittit ꝛ aliā accipit. nunc plene eam dimittit. Non ergo qui dimittit mecha nit: ꝟ qui aliam ducit. ~o~o~o~

ff̄. cā. c. q. c. in fine. c. q⁹ incipit. Cōuges. Añ ūba illa. ff̄. aug⁹. de bono coniugali Inferende sunt due sequentes palee.

Item ex 2dō affricano. ~ ix. De eod.

Quod 2dm̄ nāturā ñ ualeat. ex 2dō affricano ꝓbatur. ~o~o~o~o~o~

Quicūq; sub 2dm̄is nōie alīq̄ desponsa uit. ꝛ cū p̄ea relinquere uoluit diam q̄ 2dicto fraudē. ꝛ desponsato irrefragabiliter tenetur. ~o~o~o~o~o~

Item. cā. c. ꝛ q. c. i medio. c. qđ incipit. Cū sociemus. Añ ūba illa. ff̄ē ꝓcipit aplūs. Inferenda ē sequens palea. ~o~o~o~

Benedictus seruus seruoꝝ. n. Salm. ex diuine 2dm̄is aplicā cathedrā uenit posuit orbis trāti magistrum. ut quicquid ubiq; locoꝝ dubitatur. ab ea ratio cuiusd̄ requiratur. affatus est ānos suis lucis cuiusd̄ cathedre assessorē ac pauciat̄ est quidam nr̄ās nōie Iohannes. p 2nubio filie sue suspōsus cuius sororī defuncto. eiusd̄ iuuenem stepli nomine simplicib; fuit ūbis desponsata. ante q̄. ad nuptias ꝓueniret. morte ꝓuenta uxōr. s. cū eod iuuene posset̄ mīm celebrari. suspōsus filie. nemē nāq; restantis ē. huius rei rōnem apud uos haberi ambiguā q̄. do docere reddim̄. hys uerbis ecclesiam. Orthoplaustus ille radix hȳ origo nr̄a denactam sibi os stam in mulierem. uidens formaram ꝑphico spū uxōr alia. paulo ꝑ̄ hoc re linquet hō patrem ꝛ matrem. ꝛ adhēbit uxori sue. et erunt duo in carne una. Quibz ūbis inotuit ñ aliter uirum ꝛ mulierem posse fi unam carnem. nisi carnali copula ꝯiūgant. Quu ergo ne quaq̄m mixtus est extrinsece mulieri fōdē nuptiali quo pacto p nuda sponsionis ūba possunt una caro fi. nullatenus ualemus intuer. ꝑquantas enim sanguinis ūbis dicatur. non ūbis effic̄. ꝟ nec⁹ osculum pure ꝑquitate que nullam facit sanguinis 2mixtionē.

Oīm uero ma ꝑsus sese habz ro iohes istius ut uelit sēam nuptijs copulare cui iam primam decenter desponsare. censura aplica mgrauis mandamus ꝟ absq; ullis criminis uicio posse fi. si utrūq; prius sedit uoluntas. Nam cū ꝑ hibeatur qđ philosophꝰ nūq; scriptura sa cra declarat. Sz nr̄ mundane leges cū nullius ꝑsonis quibz ut se nuptias 2trahunt de hȳ aliquid dicunt. Ne ergo abnegetis quod negandum nul la ratione dicemus. ~o~o~o~o~

Causa. xxx. q. ij. in medio. c. qđ incipit. Post suscepti. uide añ. f. causa. c. q. f. incipit. Siqs ū. Inseren dz sequens. pal.

Idem ex libro dig⁹. ti. de ritu nuptiarum ꝓdict̄ i q̄ ta legitur.

Per adoptionē ō fraternitas ꝯ usq; ī ꝓdict̄ nuptias donec manet adoptio. hō q; eam q̄m pater meus adoptauit. po tō uxorem duce. Et si me emancipet illam in ꝑtatem reuniri poterimus nuptijs mātonio. Itaq; uolens gener adoptare. suadetur ut filiam emancipet. Simulq; suadetur ei ut qui nurū sibi uelit. qđ emancipet filium. ~o

Causa. xxxi. q. j. in fi. c. quod incipit. Siqs uiuente. Añ ūba illa. ff̄ē ex. q. duobus. Inferenda est sequens palea. ~o

Item ex concilio eliberitano apud uer meriās. ~o~o~o~f. lij. palea.

Si qua mulier in mortē mariti sui cū alijs conciliata fuit. ꝛ ipse ut alīq; illoꝝ se defendendo occidit. ꝛ si ꝓbare ꝑ ille uir eam ream cē alijs. ꝑ ut nobis uidet̄ ipsam uxorē dimittere. ꝛ si uoluit aliam uxorē ducere. ꝑ̄ autem ī sidiatrīe penitentie subiecta absq; spe coniugij maneat. ~o~o~o~o~

ff̄ē. cā. c. q. ij. in fi. c. qđ incipit. Si uim. Ante uerba illa. ff̄ē sacerdos regis arta gonum. Inseri debet sequens palea.

Contra hoīm scda pp̄ sēbēs eusebio epō.
Cū scīas requisuisse nob̄. fī ueniande
de filio adulto q̄. pr̄ matrimoniū ꝯ
here uult. sine uoluntate adulti filij fa
cere non potest. Ad hec dicimus. si aliq̄
modo non consensit filius. fī nō posse.
Potest autem de filio nundum adulto.
uoluntas cui nundum discerni potest.
pater nr̄ qui uult in matrimoniū ma
nere. et postq̄. filius puenerit ad etatē
pfectam. oīa seruare et adimplere dī.
Hec ab oīb; ortodoxe fidei cultoribz
seruari sanximus. et nobis tenenda
mandamus. ~o~o~o~o~o~o~o

Causa. xxxij. q. i. in fi. c. quod incipit
De benedicto. Añ uerba illa. Ifrāguish
mus ad pollentiū. Insi dr̄ sequens p̄.

Iē ex pēnali theodos. Qui adulē de
bitū reddit. nbz annis penitet. ~o~
Si quis uxorem suam scīt adultam.
et ñ uult dimittē eā. ꝯ in matrimo
nio hēt. tres annos penitet. Et q̄. dū
illa penitet. abstineat se ab ea. ~o~
Iē eā. c. i. q. c. in fi. c. qđ incipit Quod
autem nbi. Ante ūba illa. Iē ambro
sius inseri dr̄ sequens p̄. ~o~o~o~o
Idē de adulterīs quibus Cap. de eod.
Non est nuptis nec; difficilis etiam p̄
primam atq; pinguem adulterā recon
ciliatio quā. ubi p claues regni celor
non dubitatur fī remissio precator. ñ
ut post uiri duorum adulteri reus
cetur. ꝯ ut post x consortium adulte
ra non noceat. ~o~o~o~o~o~o~o
Iē eā. c. q. vij. in fine. c. q. incipit. Tan
tum ualet. Añ uerba illa. Id in eod.
Inseri dr̄ sequens. p̄. ~o~o~o~o~o
Item. ℣ lō. p̄. ~o~o~o~o~o~o

Manet uinculum nuptiarum. et si p
ces cuius causa initū est manifesta
fīliatio non subsequatur. ita ut iam
sceleribz quibz ñ se filios habituros.
separe se cū uel ipā eā filior atq; alijs co
pulare ñ liceat. Qr si fecerint. cum eis
quibz se copulauerint. adulteriū admi
nistrant. Ipō ē manente quidē plane u
xoris uoluntate adhibē aliam. vñ qs
filij nascantur unius uiri admixtione
ac semine alterius uxoris aut iē ac
publicate apō antiquo pīes fas erat. V
nū etiam nē fas sit tame n̄ determinat. ~o
Eā. xxxv. q. vi. i fi. c. qđ incip. Cōsāguineos.
Sñ ūba illa. Iē uelut pp̄. Insi dr̄ sequēs. p̄.

Celestinus pp̄ decio epō florentiñ multum.
Videtur nob̄ q. sēdā q̄. cum phibitionem
ecē dixit: non sit uxor: etiam si p̄mā
non haberet desponsatam. Nam quod
ma mentem ordinē ecē fēm est: tamē
ñ hūi tam diuine q̄. humane legis pro
clamat auctoritas. Quia ergo ea q̄m
mordinate sup̄duxit. pīmone tenuit
ne uxor non est. eam cogendus ē reparare
q̄m uiuit. et desponsauit. et ex ea plē
genuit. ut animā religio non ulterius
damnet. et fides ab inuicem promissa s̄
uetur. et proles in cultu dei nutriat.
et educetur. et alij exēplī occōne petendi
et alios decipiendi assumere non ualeat.
Qr autem patres frēs et cognati
utrusq; sexus in celebrationem. filij
et filie ad matrimoniū cōiungendū l̄
dirimendum admittant. tam antiq̄
consuetudine legibz approbatā. q̄. diui
nis et humanis legibz approbetur.
In diuidendo autem matrimonio. ō
maxime patres requiunt. sine si de
fecerint patres. proximores. admittē.
Quoniam unusquisq; suam genealo
giam tam celebrē curat. tam exactā cō
maior sit laborat. Quia q̄ alias
melius sciunt. ō maxime admittē.
similiter et requiuntur. et in celebran
one matrimonij contrahendi. Qui enī
melius requiri debent. q̄m illi qui me
lius sciunt. et quos ē inūtile. ita ut si
ñ inuitent et assensum ñ adhibuerint.
s̄ leges nullum fiat matrimonium.
Qđ uero legitur. pī non requiratur in
causa filij: nec filius in causa patris.
in communibz cāis et quibz ūm est.
In matrimonio contrahendo et disiungen
do ipius antiqui prerogatiua. quia et
fauorabilis res est. agnite requiuntur.
Item causa. c. q. ix. in fine. c. qđ incipit.
Sententiam. ro. se. est quedam. c. qđ
incipit. Gregorius. uis. quod dicunt
quidam esse paleam. Item causa. c. q.
vltō in fine ultimi capituli. Inserende
sunt due sequentes palee. et de eodē.

Item ignī pp̄. ℣. bcvij. p̄. ~o~o~o~o
Si qua mulier transierit ad secdas nup
cias et ex eis prolem habuerit. ipa pri
mis non potest se copulare agnationi
prioris uiri usq; ad quartam genera
tionem. ~o~o~o~o~o~o~o~o~o~o
Vnde inno pp̄. ℣. de eodem. ~o~o~o

Si qua mulier ad secãs transierit nup
cias: et filios aut filias ad secundum
maritum genuit: non debere eas re
pelli a priore marito coniungi: sca
synodus prohibuit.

EXPLICIT
DECRETUM